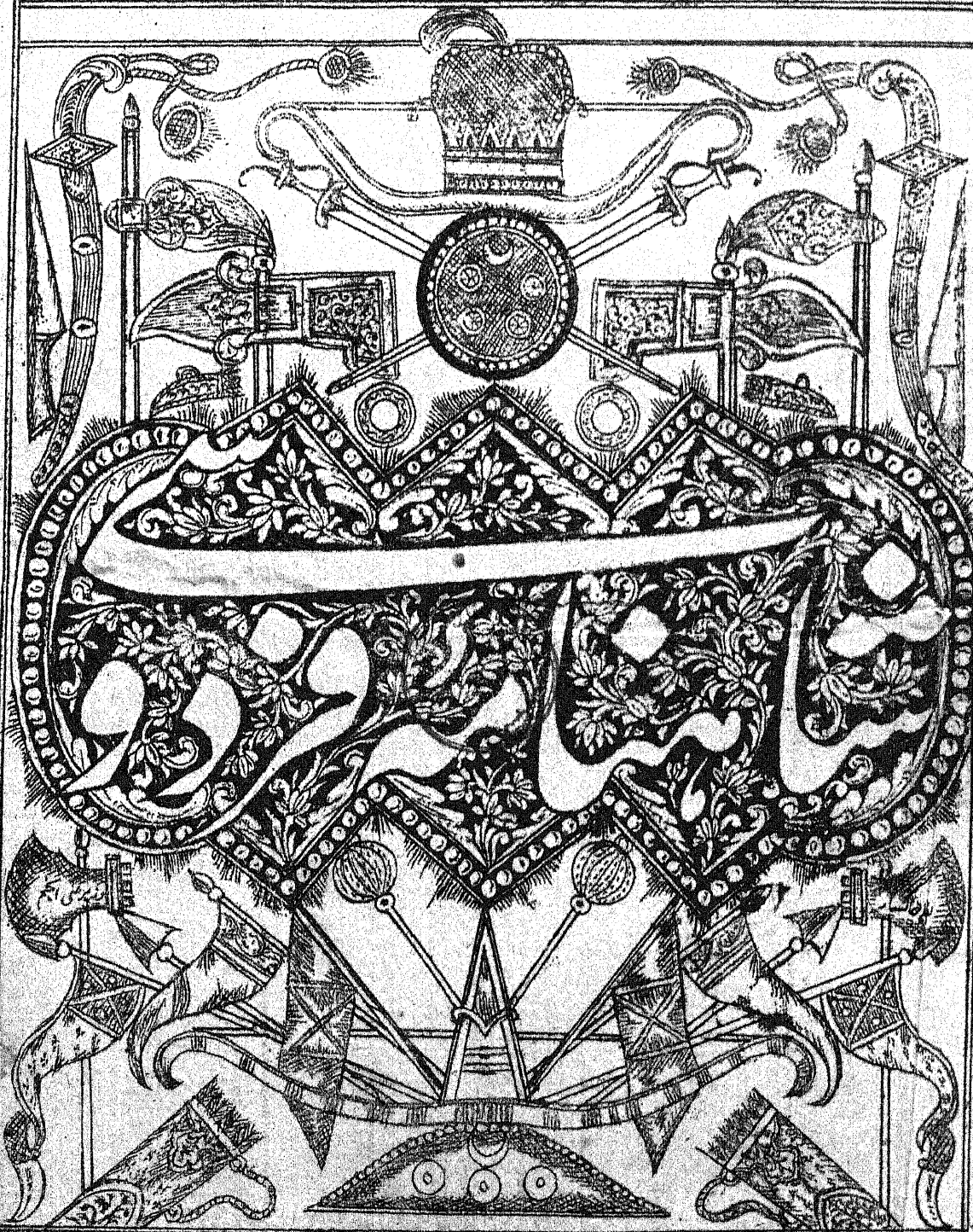

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقبالا مطلقا آفا
درین مطلق می

۲۲۲۲
۲۲۲۲-۲۲۲۲

فهرست سلاطین عجم و ایام سلطنت ایشان و تمام آن سلاطین از

طبقه اول پیشدادیان
طبقه دوم کیانیان
طبقه سوم اشکانیان
طبقه چهارم ساسانیان
طبقه اول

پیشدادیان و ایشان ده نفر بودند ایام سلطنت پیشدادیان

پادشاهی کیومرث که اول ملوک عجم بود سی سال بود	پادشاهی بویشنگ چهل سال بود
پادشاهی طهمورث دیوبند سی سال بود	پادشاهی جمشید هفت صد سال بود
پادشاهی ضحاک تازی پیر سال یک روز کم بود	پادشاهی فریدون پانصد سال بود
پادشاهی منوچهر صد و بیست سال بود	پادشاهی ذریابست سی سال بود
پادشاهی زو پنج سال بود	پادشاهی گرشاسپ نه سال بود

سلطنت پیشدادیان جمله سه هزار و سی صد و پنجاه و یک سال بود

طبقه دوم

از سلاطین عجم کیانیان و آنهانیز ده نفر بودند و کرایام سلطنت کیانیان

پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود
پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود	پادشاهی کیکاووس صد و پنجاه سال بود

CHECKED - 100

ز سلاطین عجم سنانیا نند و ایشان بهیست و شست نفرند و کرامایم سلطنت سنانیا

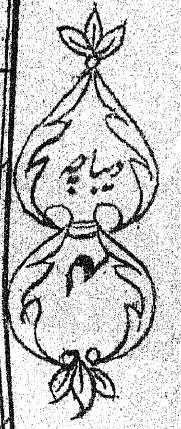
پادشاهی اردشیر بابکان چهل سال و دو ماه بود
پادشاهی اورمزدشاپور یک سال و دو ماه بود
پادشاهی بجمرام بن جمرام نوزده سال بود
پادشاهی پسر جمرام نه سال بود
~~پادشاهی شاپور پنجم در سنه دویست و هشتاد و پنج~~
پادشاهی بجمرام بن شاپور چهارده سال بود
پادشاهی بجمرام گورشخت و سه سال بود
پادشاهی هرمز پسر یزدگرد یک سال بود
پادشاهی بلاش پنج سال و دو ماه بود
پادشاهی نوشیروان عادل چهل و شصت سال بود
پادشاهی خسرو پرویز سی و شش سال بود
پادشاهی اردشیر شیرویه شش ماه بود
پادشاهی ایران خست شش ماه بود
پادشاهی منسرخ زاد یک ماه بود

سلطنت ساسانیان چهرصد و نود و شش سال و نه ماه و بیست و نه روز بود

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خلائفنا في الأرض بعدنا...
[The text continues with a detailed account of the author's lineage and the history of the manuscript, mentioning various rulers and scholars.]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خلائفنا في الأرض بعدنا...
[Vertical text on the left margin, likely a continuation of the main text or a commentary.]

سیان بکفر خروان ستان
 سدر میزان و خرد و خرد
 ایس جهان بیکر بیکر
 چهره فصحا غایت آن
 بوار مانند فردن اسکندر
 بر عالم سخن بلند و بلند
 باستانی او شاد و شاد
 نظامی گوشت و سنگ
 نین بگرشت ای تازه
 چرخون حکما ناص باب
 صایق ندان و نقاش
 تیون گفت که این کتاب
 سبانه نهاده آگاه
 ز دست میرزا و سید
 چهره از و چهره گرد
 تیر لبه و مسح نمود
 وقت یک از صاحبان
 انصر قطب الدین
 محمود که او خود
 محمد نادران و صحت

[illegible]

که بخند و سخن تو انجیبت گفت نظم گرم چرخ کوس همین یاور سے شد اختر طالع مشتری دنیا سود می یکدم از خور و خواب بد گاهش آوردی این کتاب نام
 گفت در قصه عرض کریم می کنی این حال را در نامه ثبت کن که بدگی حضرت سلطان اندیشه احضار یفراید و در پایده سریر او مقدار تو میفرزاید و خور و زانی حکایت و قصه خود بچ کرد
 سلطان از فرط شفقته که تحصیل این کتاب شست با حضار او مثال داد و از کیفیت حضار کتاب زخو فیروز نقیص فرمود جواب داد که معاودت من بطن از محالات است آنجا را
 رسول و نامه احضار آن ممکن در زمان فرمود تا کتابی کردند و سلطان بقاصدی داد که بمقام او رود و بقابل او رسد و کتاب بستاند و بیاورد و مشغولی برون رفت قاصد چون
 جهان نهاده شب و روز سر در جهان چو سر سر شدی و شیب و فراز شدی در دل شب چو در سینه راز چون بمقام خور فیروز رسید مکتوب با توام خور فیروز رسانید و ظلم
 با انواع بدایا رعایت کردند و کتاب را بدو دادند قاصد کتاب را بحضرت سلطان آورد و خور فیروز را بدین وسیله قریب و منزلت تمام در نزد سلطان پیدا شد و روایت دیگر
 اینکه چون خبر و نوع سلطان محمود جمیع کردن این کتاب در ملک شائع شد ملک کران طالب دوستی سلطان محمود بود و دائم تحفه او را فرستاد و در آن ایام در
 کران از نژاد شاپور و الاکتاف کسی بود آذر برین نام که دائم جمیع اخبار ملوک عجم کرد و ملک کران بشنید و او پیش سلطان محمود فرستاد و سلطان داند و تحفه
 و صلح نیکو داده تحفه بسیار جبهه ملک کران فرستاد و بنابر این محبت ایشان سخنی که شد و دیگر در و گرد آذانی از نژاد زال سام زریان بود اخبار سام و زال و رسم ضبط شد
 آن جمیع را بمحمود و در القصد این مواضع تاریخ ملوک عجم تمام پیش سلطان محمود جمیع شد در قلم حروف گوید هر چند که فضلی مذکور در تفصیل مسطور است تمام سعی تمام بکار بردن
 بر ناظران حقیقت بین ظاهر روشن است که رسیدن این کتاب از عرب بجهش و شورش بدیدار بند وستان با وجود اختلاف زبان و سباعت مکان و باز رسیدن آن بایران
 و حقیقت بلایران و خلاف راسی خرد مندان و نیز در هیچ کس کتب نبود و کبری ازان نیست بلکه از نام رسم و سرداران ایران آگاهی ندارند قطع نظر از قصه سمرغ زال
 و دیوان و جادوان که از اختراع و بهم است و در راه اصل تاریخ هم غرض نمود چنانکه در عهد کیمس و ذکر کتاب ثند و است که بطور آن در زمان گشتاسپ موافق دین زرتشت
 بعد صد و بیست و شش سال از مردن کیمس و است و این ابیات آورده است بر آورد و در کند آتشکده همه شدند و ستانند آژده همانند یک شب سر و تن شست
 بشند و برادرش زند و است چو خسرو و آب مژه رخ بشت بر افشاند و بنابر زرتشت و نیز ذکر مذکور عیسی و عهد سکندر بدین ابیات بیان نموده همان از
 برو خیر دلش قضیب نوشته بر آن رحمت الصلیب است سند و او را بآئین بخوابست برسم سیخ و پیوند است و بدو دارنده سوگن خورد و بدین سج و تیغ نیز
 اگر چه بر همه روشن و بهیوست که عهد سکندر زیاده از سیصد سال پیش از تولد حضرت عیسی است و علی بن اقیاس اختیاط شش سیصد است اگر همه را تخیر نماید کتاب دیگر باید و نظر
 سائران این کتاب سوامی و داور باشد کی تاریخ و دیگر شاعری پس باعتبار تاریخ مشتمل است بر احوال پادشاهان عجم از ابتدا اسطنت کیومرث تا گشته شدن یزگرد
 و تسلط عرب بر عجم که در سده بیست و یک هجری واقع شد و تمامی این مدت سه هزار و شش صد و هفتاد و چهار سال است بدین تفصیل است اسطنت پیشدادیان یعنی از کیومرث
 تا گشتاسپ و دویست و چهار صد و چهل و یک سال است و مدت سلطنت کیانیان یعنی از کیکاویا تا اسکندر بیست و صد و دو سال است و مدت سلطنت اشکانیان یعنی
 بطولت الملوک صد سال است و مدت سلطنت ساسانیان یعنی از اردشیر بابکان تا یزدگرد و پانصد و یک سال است و هر چند در واقعات تاریخ چندان هم اعتبار
 ندارد اما چون ماخذ جمیع کتب تواریخست ناچار آنچه هست از معقنات روزگار است و آنرا از روی شاعریست چون همه فضلی انام از خاص و عوام هم زبانند که چنین کتاب
 در زبان فارسی کسی بنظم نه کشیده اند استغنی از توصیف و تعریف و آنچه در افواه مردمانست که فردوسی از لغت عربی احتراز کرده محض غلط است اگر چه نسبت دیگران
 متعرض بلغت عرب بسیار کرده و چون در این کتاب لغات بھلوی و فارسی قدیم و محاورات و اصطلاحات نادره بسیار آمد مناسب آن دید که فزونیگانه آواز
 بریان قاطع و فزونیگانه هم انگیزی و نمودن الفضل و در الفاصل و فزونیگانه سر و کشف اللغات و بهر عجم و اصطلاحات و ارسته و شمس اللغات و صراح بر آورده در آخر جلد چهارم
 منبسط گرداند که گویا مفتاح این گنجینه شاهوار است و چون بیان احوال فردوسی در دیباچه بالینقر خان تفصیل تمام تر مذکور و دیگر همه موفیق دین باب خوش چین آن
 خرس پیشین هستند مناسب و دیگر در اینجا بعینه نقل نماید و هر مقامیکه خلاف روایت و روایت اشاره بان کرده آید بیان احوال فردوسی گویند
 مولد حکیم فردوسی موصی بود از مواضع طوس شاداب نام پدر او مولانا فخر الدین احمد مولانا فرخ الفردوسی و نام او منصور و کنیت ابو القاسم چون متولد شد پیش
 بخواب دید که منصور بر بامیکه بلند بود بر شد و روی بجانب قبله کرد و زخو زد و از هر جانب آوازی شنید با آواز شیخ نجیب الدین مبعثر که از مشاهیر مجریست و تفسیر
 منسوب بدوست کیفیت این خواب پرسید شیخ نجیب الدین گفت که تفسیر او آن آوازه است و این سپهر تو شگفتی شود که آوازه او سپهر بد کن عالم سر و آن خواب
 که از هر طرف شنیدی علامت آنست که در همه اطراف و اکناف سخن او را بقبول تلقی استقبال نمایند فی الجمله فردوسی بسن تعلم رسید که تحصیل مشغول و در انواع کمال
 و دانش از اقربان و امثال سیر آید بر طالع کتب موافقتی تمام و شتی و اوقات خود بدان مصروف گردانید و منزل و مقام او در کناری جوی بود که آب رود و طوس بدان
 جوی در آنده و آب روان است و داشت و بهر وقت از جبهه سیل که بند آب شهر را میبرد آب از آن جوی منقطع شد و احوال فردوسی بغایت مشغول گشتی همه روز و شب
 و میگفت بزرگ سعادت باشد که میسر شود که بند آب شهر که جانشاک و خاک می بندد بنگ آبک و آجر مستحکم گردد چنانکه از سیل نهدم نتواند کرد و بر خود فرض کرده بود که هر چه در خوا
 در آورد و خداست سبحان تعالی او را روزی گرداند در آن کار صرف کند و چنین گویند که فردوسی سیل تمامی بنظم شاهنامه داشت و در همیشه میگذرانید که هرگاه
 این کار را بتو اتم کرد مقصود من این میسر شود و بعزم مصمم این امر شد تا لیکن تاریخ ملوک عجم تمام بدشت روزی با دوستی از دوستان خود که محدث کبری نام
 بدشت و این خط مشهور است که آن عسکری را در این سفر ترخیص داد و او استخوان بسیار نمود و گفت این تاریخ تمام پیش من موجود است و اگر

دور خاطر داری بجه تمام دوران اشتغال میباید نمود پس فردوسی بے تر و خواست که گفت آن مشغول شود این نیست و ضمیر گذارد و اشخ مشغول طوسی علیه السلام که در حله و دنیا بود و تمام اهمیت کرد و شرح فرمود که میان یبند و زبان بکشی که مقصود خواهی رسید فردوسی خرم خاطر گشت و نیست که به تیری که از شست آن بزرگوار رفت به دست مراد رسید پس ابتدای آن کرد از جنگ فضاک و فریدون فتح بعضی بنظم آورده همه کس را بشنودن آن غنیمت شد و در آن وقت والی طوس ابو منصور بود از جمله والی سلطان بن قضا فرودوسی بر روایت این نظم اشارت کرد و چون آن حکایات بشنید بغایت مطبوع و پسندیده یافت و از آن سخن بسیار فرمود و گفت سنت تمام و التزام کفایت جمیع ایات او کرد و فرودوسی بدان مشغول گشت عن قضا الله ابو منصور را وفات رسید و عتقه بدان کار راه یافت و مرثیه ابو منصور در مفتح شاهنامه بعد از ذکر خفاش که می نمود بعد از آن سلطان ارسلان خان را بجاگرفت و ایالت طوس فرستاد و در آن اوقات نام فرودوسی پیش سلطان گذاریده بود و بهم در آن ایام حکم سلطان بنام ارسلان خان و باب خطاب فرودوسی بطوس رسید ارسلان فرودوسی را بخواند و کینیت احوال بدو باز نمود و فرودوسی استعفا کرد و در قاعه بعد از آن توسل جست منفید باخر حکایت شیخ عتق و در اینجا طوطی گشت و در و از باطن دور کرده متوجه گشت چون بهر ت رسید بسبب خبر که از جانب غزلی بدو رسید و بهی در آن غنیمت پیدا شد و صورت حال چنان تقرر کردند که چون فرودوسی بفرست رسید بهرج الدین و دیگر که پیش حضرت و صاحب این رسالت بود باختر رسد و روئی گفت و اشارت به نظم این کتاب بفرودوسی فائده تصور نمایند که چون فرودوسی سلطان بدین بقیه است که این خدمت مقدور ملازمان استناد انو نیست و این معنی موجب تقصیر قدر آن طائفه است و لیکن که چون فرودوسی نیز برسد چنانچه حق آن باشد که از عهده بیرون نتواند که بحالت مضاعف میشود و ایشان گفتند با سلطان نمیتوان گفت که فرودوسی از راه باز گرداند اما تیررس باید کرد که فرودوسی نیاید و عذر رسد فرستاد غزلی و روئی فائده رسد فرستادند که با فرودوسی بگوئی که اعتقاد ما در حق خود می شناسی که چه مرتبه است و نظریه آنکه نسبت بآن عزیز چه بیودی متعلق شود این اندیشه رفت بود اما اکنون چنان معلوم میشود که غیر تفرقه خاطر و تقصیر اوقات شریف چندی عاقل نخواهد شد چرا که آن مدت که بآن آن عزیز از حضرت صادر شده و دیگر یاد آن نفرموده و در مجلس آن گشته اکنون در اول امر بگوئی آن باز نموده شد تا در آخر و آنچه این تقصیر منسوب نگردد چون این سخن بفرودوسی رسید متوجه گشت و خواست که باز گرداند و اندیشه کرد که شاید این سخن با بعضی باشد چند روز در سرای ابو بکر و راق متوارس شد تا درین اثنا بهرج الدین و دیگر را با بعضی میخالت پیاد شد باز گردانیدن فرودوسی را اسناد و او کرد و ندا و متوجه شد و فرودوسی کس فرستاد تا فرودوسی بگوید که هر حکایت که ازین باب باور سانیده اند کذب و باطل بوده و از حسد و روئی و غرضی بوده اکنون اگر غرض ایشان بر اینست که مسامحت نماید فرودوسی در جواب بهرج الدین مکتوبی نوشت و این ابیات را در آنجا درج کرد و نظم گوش از سر و ششم لبه تر و پسته دلم گنج گوهر زبان از دستا چه سخن بیزان مرغ غرضی گویا چون کشید پیش گلشن سر به زبانش باشد و کوه که که راسه فرودوسی زنده روئی که از بهر ت روان گشت بفرنی رسید و بعضی گویند فرودوسی از حال طوس طلسمی رسیده بود و نظم بفرنی در آمد و در آن ایام سلطان محمود از تواریخ ملوک عجم هفت دستان اختیار کرده بود و هفت شاعر داده بود که هر یک آن دستان را بنظم از نو شعر بگردانند که هر کدام که خوبتر باشد تمام کتاب بجه او کنند و نام شعر اینست اول غرضی دوم فرخی سوم زینب چهارم عجمی پنجم بختیگان ششم فرخی هفتم ترنر و سیکر ابو حنیفه اسکاف و غرضی را داستان سهراب افتاده بود و شعری سبعة که بهر تیار است سپهر غنوری بودند با مثال امر سلطان مشغول شدند و در تاشای اینحال فرودوسی بفرنی رسید و بکنار باغ فرود آمد کسی را بشهر فرستاد تا بعضی از دوستان را از رسیدن او اعلام کند و وضو ساخت که دو گانه از برای بگانه بگذارد و اتفاقا شعری از غرضی و فرخی و عجمی هر یک باغلامی خوب صورت از خلیفان گر خیمه صحبت خلوت شد و در آن باغ چون فرودوسی از نماز فارغ شد خرمیست که زمانی نزدیک ایشان رود چون متوجه ایشان شد با خود گفتند که این از خشتک وقت عیش شخص خواهد بود که واجب انداخت یکی گفت که باو بدستی بنیاد کنیم غرضی از آن منع کرد و گفت نشاید که بقتی کنیم باو پس لیری نتوانیم دیگری گفت هر که مطرعی بگویم و از التماس رایع کنیم در قافیه مشکل اگر بگویم صحبت را شاید و گردن عذر او را بجا بهیم غرضی گفت این بقا نیست چون رسید او را عزرا نمود و صورت حال تقرر کرد و ندا و در جواب گفت اگر تو انم بگویم و الا رحمت بهم غرضی گفت چون عارض تو ما نباشد روشن و فرخی گفت سه مانند خشت گل نبود و گلشن عجمی گفت سه متر گانت گذر کن و همین در جوشن فرودوسی گفت سه مانند رسان گیور جنگل شبنم ایشان جنگل پوشش پر شدند فرودوسی تقرر کرد چنانکه مجموع فضل او را ششم داشتند و بهر ت و صاحبیت و باحست باین طائفه باشد و شعرا او را استنات میکردند و فرودوسی در تمام بدیه بغایت چابک بود و نظم چو گشتی با سپید بهر ت سوار بهر آورده از خیل فکرت دمار بهر جمع سخن و وصف از حال شکسته تبیک حمل قلب جال چون شعری غزلی از فضل مارج فتون نیز از راه حلوم کرد و در راه محاسن سلطان و بطریق معرفت از حجاب آستان مسدود کرد و در مذاق قضای حق سبحانه ندیدی سلطان و شست که او را بیک گفتندی در آن بل غنیمت فرودوسی رسید و باور زبانی سخن در آمد و ندیم او را صبح نشاند یافت و در و دل گرفت و سبیل ضیافت او را بخانه خود برد و بعد از طعام احوال پرسید که از کجائی و چه مقصود و او از فرودوسی حال خود تمام باز گفت از نظمیکه بر او فرستاده بود و آمدن بشهر حکایت شاعران و طعنه زدن ایشان بایم گفت ندیم نیز حکایت کتاب سلیم ملک مجلس شاعران نظم کردن آن بدو گفت فرودوسی را بغایت خوشی مد و خرم گشت و گفت ملایز نظم گفتن طبعی است شاید که در مجلس تصدیق بعضی سلطان سانی بگویم گفت همچنین کنم تا روز دیگر فرودوسی از مجلس نشان و خود بلا حوت رفت و بدین سخن یک سبک گذشت و مجال نمیدید که سخن فرودوسی را بجز من سباز چون ندیم بیکال فضل او اطلاع یافت هر شب که از حضرت سلطان چون ماه بمرل خود ارجع شدی تا با ما در آن بالله القاسم کلایل عیش طرب از سر نهادهای بدیت پسند از عجمی طرب و گریهانی از نغمه زبیل شایه و بالله القاسم از یک التماس نمود که در آفره دار و مطلع خوشید سلطان فتحی سر بر جلوه و در تابد استیاری و عجمی باو شایه بدیت بدیت و چهار بالش حصول انبیت بدیت بود و زده بالله القاسم و شاه صحر بهر ت و در و تا سپهر مایک گفت امر و در شعر اثر با و در مجلس مجتمع بودند و بخوم اوصاف سلیم ملک که سلطان

[illegible]

تک از حمله اولیا
نات و کرد
سلطان
فرود سی
طوطی
فردوس
چندر که
ق آن
نیاید
لمع شود
دیگر یاد
مت که
جسے
بجن یا
پست
روسی
یدر شجر
الافدوم
معر بنی
ارود
یتقی
چون
۵
یندر
فی
اکل
با
ت
بی
وایح

مطهره داشته و خیاری در میان ایشان شده بودی و هیچ نوع چنانچه فرموده سلطان بود باو بجا نیامد و وی تا سکه بیکه فروسی گفت که حضرت حق غرضش از ازل چنان تغییر
فرموده بود که این کتاب بر زبان من تمام شود و مرا مال سلطان ملکی نیست و بجا و تقریب حسن میبندی احتیاج ندارد و گفت قطعه من پیش از رسیدن من
نبوده ام و مال بابل هرگز و طامع بجا نیر و سوسه در وزیر چراغ الفت شوم چون فارغم زیرا که پادشاه نیز باو که نیکو خواجه حسن میبندی در طبع خواجه بود و فرمودی که
تشیع بطبیعت است و اراهم الوجود میباشند و هر چند اجناد او و فرود وی را بر موافقت ترک مخالفت و زیر تحریر یکروزه او و جنتاب عراض زیاد و خود بکافیت شاموی بدل کرد
بعض علی کرد جای و ز مادر بود عیب آن تیره ای که ناپاک زاده بود و خشم شاه اگر چند باشد باو انگاه به به بندی آئین مردی بجای به زمان و شانش مکن جستجو که
تلم بر سر او زین هیچین که کم باد نانش بهر آنجن و دشمنان و دشمنان منقرات او بخواجه حسن میباشند و خواستند طفره صحت میبوت و تا مکافاتی نماید آخر الامر آنچه تو نیست بجا
آورد و موضع خود شرح داده آید حکایت آن بود که جمیع حساطین فردوسی میگردانند و ارباب فلسفه و اعتزال و تشیع هر طبعی و دیگر که توانستند نسبت کردند و نه بجهت این بیت به پند
آفریننده را به نیمی مر بجان و دینیه را به ادراسقنر که گفتند یعنی ظاهر این است و لالت میگرد که دین ممکن نیست به چنانکه بدست تر است و باو اسطه این است
نگه کن باین گنبد بزرگ و در آن از دیست و زین و زرد و از دوازده کردی از و سر فرزند و در دوان فردوسی و هم زوینا و گفتند و فلسفی است چنانچه این بیان لالت میکند که هر چه در
واقع میشود و از تاثیر فلک است چون در دوران و کمال نقصان اشغال آن این است و فلاسفه است که سواد و حواش با فلک میکنند و این ابیات به گذشت زمانه بفرسایش و نادر
برج و تیار گزایش نه از جنبش آرام گیر و می نه چون مانده ای پذیر و می به گفتند این است و لالت میکند که حاکمات افلاک اوضاع حلوایات بر همین طریقه بجهت خود اید و در
یا که راه خواهد داشت و این به سبب است و لالت میکند که نو بسیار است اگر چشم داری به دیگر ملامتی به نیز دینی و ملی گیر جاسه که در تین بداینگاه نیست چنان
است این رسم و راه نیست به بدین سبب گفتند افضی است و قدر ارباب غرض این است و لالت میکند که این سخن هم فلسفی و هم معنوی و هم رافضیه باشد
چه قائل بقدم عالم رافضی است علی و محمد و جلالی بر غیر او و قدم عالم قائل نباشد و سواد و حواش بتقدیر کنند با فلک و این اختلافات که در شیعه و اویانه انداز
قضا یا می شمرست محمول بر حقیقت نیست و نیز از اسباب تغییر مزاج سلطان طول مدت بود که میل شجر و سلع کم شد و نیز نکته خوب است که بود و در ابتدا دین فردوسی با آن تیره
و سلطان را در باره او نفرت پیدا شد و ایاز که با فردوسی طریقه پدر و فرزند دینی داشت باو گفت اما اختیار از دست نزن بود فائده نداشت و آن نکته است که فردوسی در حکا
در و کرا با و اجدا و سلاطین سید با الفکر و می چنانچه از شاه و خیر و گوید **نظم** هم جهان را پر سیاهوش منم و ز تخم گیان شاه روین منم و بنیره جهان را کاوش که
دل افروز و پرورش و نیک بچه ز مادر سم از تخم افسر سیاه که که خشم او که شست و خور و خواب و بنیره فریدون و پویشنگ که که بر پیل و شیران جهان کرد و رنگ
و همچنین سفت داری و وقت مغفرت بار منم گوید **نظم** هم نشاد من از تخم گشتا سپست که که گشتا سپست خود پویشنگ سپست که که لهر اسپ پور و زنده شاه
که و رابی آفرین تلخ و گاه و پلورند از گوهر کیشین که که کردی کیشین بر سپهر آفرین و کیشین بود از تخم کیشا و بنیره رشاهی کیشین پزند و دهمید و نیر و نافرین شاه
که اصل گیان بود و زرباسه گاه و ازین قلیل در شاه با بسیار است و بعضی مواضع در سخن گفتن کوشش که اصلان نیز کرد و و با مزاج سلطان محمود و مغفرت نسبت
بغایت ناموافق افتاد و نیز سبب تغییر مزاج سلطان آن بود که در آن مدت که فردوسی بکتاب شاهنامه مشغول بود و سهر و تان که نظم آوردی سخن او بهر اطراف میبردند
و از اکابر که یکم اهل کرم بود و صلات بفردوست میفرستادند و او اعتماد بر عهد سلطان کرده بود و از آن باج و خیره نمی نهاد چنانچه کسی درستان اندک را هم پیش از آن
و بی برده و انصد و بیار طلاله فرمود و حجت فردوسی نیز از دین فرستاد و بیغام به و کرد که اگر بر اینجانب گزای کنی و طاعت انوار و کرامت بقیم افند که بیان فرموده است
نهانش این سخن و غرضی شمرت یافت و سمع سلطان رسید و از وجبات ملال خاطر سلطان شد و هر کلی این قضیه بود که در آن زمان سلطان را با و دیار اعدا و قی عظیم بود و از خود
خاطر آزرده شد و چون میبندی فردوسی را نزد سلطان افضی نسبت کرد و سلطان را با و افتاد و موجب آن بود که اکثر ملوک ایللی افضی و مختصر بود و از غرائب امور خواب
دیدن فردوسته رسم را و آفرینان واقع شده که در مجلس سلطان و در سخن و راضی فردوسی میگردشت و هر که عرض و حسد و شورش گفتند در سخن او که به طبع نیست و از صفا
شعر به و بیکبارگی عامیت فاما چون طبع را با اصل این حکایات و استماع آن حجت می افتد و جمیع دیگر که نسبت با فردوسته اعتقادی شورش گفتند قیمت این از
سخن آری فردوسی است و بحث مناظره ایشان بطویل رسید پس در حضور سلطان فردوسی مقدر داشتند که یک حکایت برین موزن کم و بعضی ساد تا به قیاسه باشد
که حسن معروف چه مقدار زیادت باصل سخن است و تها که بستم با شکبوس کشافی اختیار کردند و اصل آن قصه زیادت اعلان نیست که کامی کشافی شکبوس را به نیر و فرستادن
فرستاد و با هم از طرف ایران با هم نیر شد و با خبر سوئی که که در سخت طبع آن مقدر گشت و خوست بعضی خواب با و بکار زار و در ستم گفت تو سپیدی چگونه خود بکین خواستن
مشغول کردی سپه را بجای پلار نامن جنگ او کفایت کنم چنانکه گفته شد شعر تو قلب سپه را بکین بدار من اکنون پیاده کم کار زار به بعد از آن پیاده پیش شکبوس
رفت و تیری بر سپه شکبوس زد چون سپه بقیاده گشت و تیر به ستم انداخت و ستم زد و تیر به بر سپه شکبوس زد و او را هلاک کرد پس فردوسته
چنان روز این حکایت بنظم آورد و چنانکه در شاهنامه است و بعضی ساد و سخن و این مقام را در سخن و و این طور شرح و بسط مقدم و بهر طبیعت نیست
و بهر سخن است که درین ابیات غرض از حدیث و در بیان و در بیان مجلس میگردند و آفرین کیشین بسیار کردند و چند ابیات که در صفت تیر انداختن
و شمشیر کشیدن که **نظم** هم بالید چای که که در دست و بچرم گوزان اندر که در دست و ستون که در چوب را و هم که در دست و خرف از خرم چای بجا
چه سوادش که به پستی کوش و به چرم گوزان را که خورش و چو بر سپه بکین لکشت او که گز کرد و از مهر و شمشیر او و قضا گفت که فردوسته گفت ده ملک گفت

حسن فلک
را نه و گفت
فردوسی
پیش و
دشمنه
مشکره
گذر کرد
باطن تو
آن تو
اگر ایا
بزرگ
بفرود
و این
بوسه و
س ما
این ز
از سلا
که از
اندو
صفه
گفت
شاد
شاه
شاه
سور
فرد
عطر
و یک
که
ایاز
شاه
پدر
است
چو
س

[illegible]

راز دل چنان تغییر
از بسادی فطرت
خج بود و فردوسی که
شوی بیل هر
باکن جستجو سے
مرا تیر تو نیست بجا
بیت سه پند
این ایات سه
نیکیند که بر چه در جهان
نفس سایش نه از
پیشه خواب بود و
نه نیست پند
مرا نضی باشد
در ایام انداز
دوسی با کن
مرا فردوسی در کجا
را کاوس کے
ان کردہ ملک
زند شاه
مرا و تافرین
منازعت نسبت
راف میسر د
مرا پیش فی الدرد
مرا سے متصور
نظیم بود و از خود
بما امور حرام
یست و از خدا
مقیات این از
بنیاس
بر در است این
بنی حراستن
به پیش شکو
فردوسی
ت نیست
نیز از خن
خج چای بجا
ملک گفت

آنست چنان احو
عزیمت بر تو
به حضرت عالم
بر اوج خاطر
سابقه و سر
خود برود چو
بهر آنچه از نهاد
و از حوادث
نیک را
طلب کرد
به بیان معاد
حرفه چنان
بسمع شریف
خلیقه نهاد
به زده گوی
خردوسی را
بزر و خرد
کرد خویش
بغداد و بجه
و گشت است
و اهل بغداد
آن بطوطی
حصول
بدار الخلا
جواب گشت
تامل سید
سلطان
کجایی نه
سلطان
گفت است
معرفت
کشور و
چون سا
بودی
پروان
و انظار
آن چنین

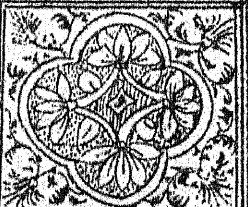
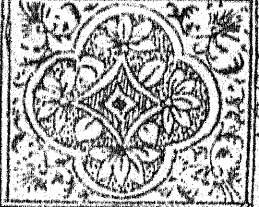

که در تاریخ چهارصد و سی و هشت از جبری در سفر راه طوس رسیدیم باطنی بزرگ داشت بدین رسیدیم که این رباط که ساخته است گفتند این رباط از جسد فردوسی است که سلطان محمود از برای او فرستاده و چون جسد او رسیدیم گفتند او وفات یافته است و وارث او را نکرد و خود شد سلطان محمود که همانا عمارت کند و این رباط را در جسد او فرستاد و چون فرودسی را وفات رسیدیم در آن بلخ او را دفن کردند و شیخ بزرگوار زمانه شیخ ابوالقاسم گرگانی رحمة الله علیه که بزرگ عظم بود بنام جنازه او حاضر گشت و گفت فردوسی مرد عالم و زاهد بود و ترک سیرت خود کرد و در دوزخ بد و نیکان و پیش پرستان حرف کرد چنین کس نماز کردن و جنبیدن نباید کرد و نکند چون شیب در آمد شیخ مذکور شبست را در خواب دید و در صرا غفلت در نظر دید آمد بدینجا در شب مرید است از یاقوت و گفت این سر بران کیست رضوان در جواب گفت که از آن فردوسی است و در آن حال دید که فردوسی پیدا شد و جامه سبز پوشیده و تلخ زهر و رنگ بر سر داشت پرسید که ای فردوسی این جامه و حرمت از کجاست که ده گفت از یک وودیت توحید حضرت حق سبحانہ تعالی عرشانه و عم نواز عظم سلطان و بهر زمانه و آن بهیت توحید که گفته ام نیست ستایش کنم از دو پاک راه که گویا بدینا کند خاک راه بر سر و در بالاش تیره شیر که کند پیشه بر پیش چنگی دلیر که اکثر مورخین در بیان این بهیت مینویسند که جهان را بلندی و پستی توست و نماز چه آنچه هستی توست و حضرت شیخ قدس الله سره العزیز چون بعد از خواب بیدار شد بر سر قبر فردوسی رفت و نماز بگذاشت و خوابی که دیده بود پیش مردم گفت و هر کس که شنید معتقد شد و اسحق بن عیسی و آخرا و ظاهر و باطن ایدیت خوش است قدر شناسی و این حمیده و چهره بهرام حاد شده است و اقامت کند قوی و گشت شکست محمود و در زمانه نماز و جز این فسانه که نشان است

گفتار در بجه سلطان محمود

ای شاه محمود کشور کشای که پیش از تو شاهان فراوان بودند نکردند جز خورب و راستی بخشند از در جسد نام نمیکند گر آید و آن کشای بیگیتی گشت که بدین و بدینش خوانی مرا هر آنکس که در دوش کن عیسیست من از محرابین هر دو شده گندم منم بنده اهل بیت سبته نه ترسم که دارم در دوشندی کرم شمع علم علیهم السلام چو باشد مرا عقل و تدبیر و رای باین زاده ام هم باین بگذرم اگر شاه محمود و زین بگذرد گر از محرابین من حکایت کنم که فردوسی طوسه پاک حقیقت چو فردوسی اندر زمانه ند بود هر آنکس که شعر مرا گوید و پست چو عمر بترد یک پشته شود	ای شاه محمود کشور کشای که پیش از تو شاهان گیهان بدند نگشتند که دم و کاستی وزان نام جستن هر نام نمیکند بگوئی که این خیره گفتن چو پست منم شیر ز میشت خوانی مرا از و جهان خوار تر گو که گشت اگر تیغ نشه بگذرد بر سرم ستایده خاک پای و سبته بیل محرابان سبته و عیسی درست این سخن قول بر پست بجز سبته و سبته گیر جای چنان دان که خاک پای حیدم مرا در آب بکوی سبته خرد چو محمود را صد حمایت کنم ز این نامه بر نام محمود گفت بدان بد که بخشش جوانانه بود نگیردش گردن گردنه و ست امیدم بیکبار بهر باد شد	و کس اگر ترسی بترس از خدا فزون از تو بود و دیگر بجای همه داد و کرد و نذر بر دست هر آن شده که در بند دینا بود مندی لوان خاطر تیر من مرا غمزه کرد و دکان بد سخن منم بنده هر دو نام سبته نشد جز از سبته پست و خوش مرا سهم دادی که در پای سبیل چه گفت آن خداوند تزل و می گواهی دهم کاین سخن را از او گرت زین بد آید گنه و پست ابا دیگران مرا در کار نیست چو تیغ شای نشانه خدا جهان تابو و شمع رایان بود بنام سبته و سبته گفته ام مکودی دین نامه من نگاه من این نامه سبته رایان پیش سبته سال اندر سبته پیش

ز ابیات عزاد و ره سی هزار
نیر گسوان و ز فغان و خوار
نیرنگ خول و ز جادوی دیو
همان نامداران با جاده و آب
چو گر شایب سام ز میان کرد
چو کاوس کیخسرو تا جو ر
همان نامور شاه لهر اسپا
چو داری و ارباب و بجن همان
چو پرویز و زهره چو پورش قباد
همه مرده از روزگار دراز
یکی بندگی کردم ای شهریار
پی افکنم از نظم کل خلیفه
نه بگویم دای مرا نوید
بر پادشاه بیکرم زشت کرد
بگفتی که من در نسا و سخن
سخن گستران بیکران بوده اند
بسی رخ بر دم درین سال سی
که سقلمه خداوند هستی مباد
چو بهیم دارکش نه بد و زود
و گر مادر شاه با نوید سس
کفت شاه محمود عالی تبار
مرا زین جهان بی نیازی ده
فقاعی میرزیم از گنج شاه
پرستار زاده نسا بیکار
سرشته خورش گم کردنت
دران جوی خلدش بنگام آب
به غنیر فرودشان اگر بگذری
نه بد گوهران نه بهشت عجب
زید صل چشم بجی در کشتن
بزرگی سراسر بگفت اوست
شنیدی چو زیگور گون و خور
ازان گفتن این بیتیهای بلند
و گر شاعر از انیس از اوداد
تمام دیباچه شاهانه فرود

مران جمله در شیوه کارزار
و صحرادر و دیوان خشک و در
کن ایشان بگردون رسیده غریب
چو تو برو چو سلم و چو اسیر
همان پهلوانان با دست برد
چو ستم چو ر و یکن تن نامور
زیر سپهدار کشتن اسپا
سکندر که بد شاه شایسته
چو خسرو که پرویز نامش نهاد
شمارا گفت من نامشان نه
که اندر تو در جهان یاد کار
که از باد و باران نیاید گزند
نه این بودم از شاه گیتی اسیر
فرزنده اخگر چو انکشت کرد
بلا دستم از طبع داد سخن
سخنهایی اندازده پیو ده اند
عجم زنده کردم برین پارسه
چو اندر در انکشت سستی مباد
ز بهیم داران نیامور و یاد
هر اسمم در زبان تو بر سس
نه اندر نه آند سه اند چهار
میان یلان سحر خیزی ده
ازان من فقاعی خسریم برادر
اگر چند دارد پدرش بیکار
بجیب اندرون مار برور و نشت
به پنج انگبین ریزی و نه دنا
شود جامه تو به عین سیری
نشانید سزدن میای شب
بود خاک در دیده انباشتن
دو صد گفته چون نیم کرد اوست
ز انکشت یلان در ستم کن
که شاه گیر دین کار بند
همان حرمت خود نگه دار داد
بنامم بهرگاه بزوان پاک
که یارب رویش آتش بسوز

ز شمشیر و تیر و کمان و کشت
ز گرگ و ز شیر و ز پیل و پلنگ
ز مردان نامی بر روز مصاف
چو شاه آفرید و چون کیقباد
چو پشنگ و طمورث و یونیند
چو گوز و زو و شتا و پور گزین
چو جاماسب گاند شاه سپهر
چو شاه اردشیر و چو شاپوراد
چنین نامداران گردن کشان
چو عیسی من این مردگان را تمام
بنامی آباد کرد و شراب
بدین نام بر خسر با بگذرد
بدانش کشش روزیک مباد
اگر شصت بود از استان
چنان از سخن کرده ام چون
و لیکار چه بود نه ایشان
جهاندار اگر کسی تنگ دست
بدانش نه به شاه را و ستاد
اگر شاه را شاه بود سس
چو اندر تبارش بزرگی نبود
چو سی سال بر دم نه نماند
بیادش گنج مرا و کشتاد
بیشتری به از شهر چشبین
سزایان برافراشتن
در خنک تخت و در شست
سرخام گوهر بیکار آورد
و گر تو شوی نزد کشتگر
بنایک زاده مارید میب
چو پروردگارش چنین آفرید
چنانکه اگر پاک نامی بر سس
و گر گوید کرد سس بکام نگاه
کزین پس بداند چه باشد سخن
که شاعر چو رنج بگویند عجب
فشانده بر سر بر گنده کا
دل بنده سخی بر فروز

ز گویال و از تیغهای بلند
ز عفریت و از اژدها و نهنگ
ز گردان جنگی که رزم و لاف
چو صفا کیمیش و بیدین واد
منوچهر و جمشید شاه بلند
سواران میدان و شیران کین
فرزنده تربد ز تابنده مهر
چو بهرام و نو شیر و ان ککو
که دادم یکایک از ایشان
سراسر همه زنده کردم بنام
ز باران و از تابش آفتاب
بخواند بر کس که دارد خرد
سخنهای نیکم به به کرد و یاد
که اندیشه کردی دین داستان
ازین پیش تخم سخن کشت
همانکه گفتست از انیس سی
مرا بر سرگاه بود سس
و گر مرا بر شاند سس بگاه
بسر بر نهادی مرا تاج زر
بیار است نام بزرگان شود
که شایب بخت مبادش گنج
بهرین بهر بهائی نقاشی نداد
که نه کیش دارد نه آیین دین
و ز ایشان امید بجی در کشتن
گوشش در شانی بیایع بشت
همان میوه تلخ بار آورد
از و جز سباهی نیایی و گر
که زنگی بشتن کرد و سپید
نیایی تو بر بند زان کلید
درین راه دانش گرامی سپ
بگشت چنین روز گام تبار
باندیش از بند پر کس
همانکه تا قیامت بجا
مع بهو سلسله محمود و خور

دیباچه
۱۵

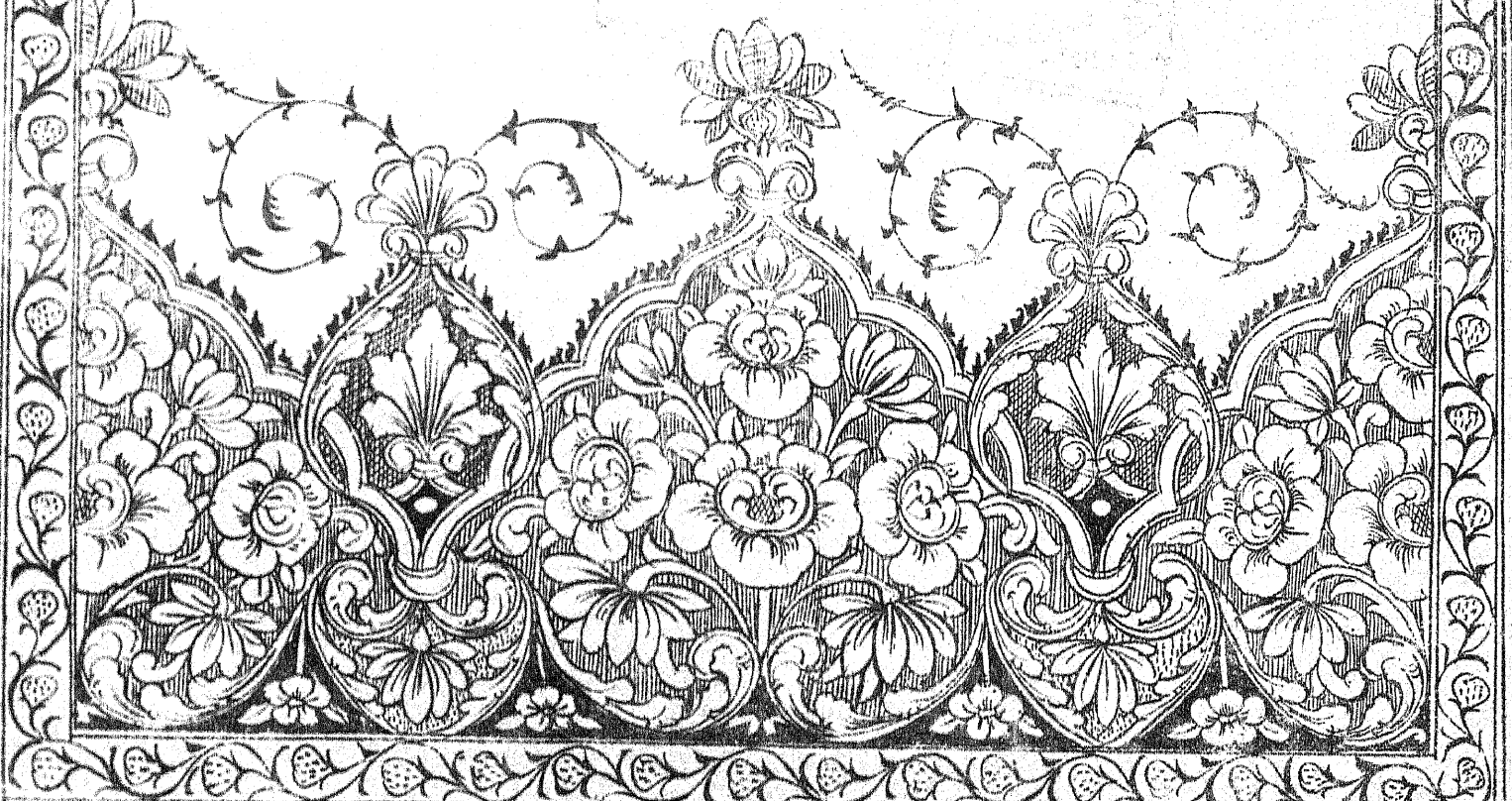
در مطمح منی قاتل مشهور و گزیر کرد و از بطنش

۱۲ ۳۲۲
۱۱۵

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند جان و خرد ز نام و نشان آنگاه که برکت سخن بر زبان گوهران بگفت خردگر سخن بر گزیند و می پرسند و باشد و چنین راه ازین پرده بر سر سخن گاه نیست خود بهتر از هر چه از دست داد خرد و نه بجای و خرد و گشتا چگفت آن هنرمند و خرد از اوئی بهر دو سر از جسد سیاس گوشت و استخوان و چرم توئی کرده کرد گاه جان زهر دانی چون سخن شنیدی کز زبان زبانه چهره آفریدی یکی آتش برشته تا نایک چو این چادر گوهر بپای آمدند ابر و دود و هفت شد که خدا چو در باد چون کوه چون شایخ ستاره بر سر شگفتی نمود ببالند در جزاین نیروی	کزین برتر اندیشه بر نگرد نگارنده بر شمع گوهر است نیاید بد و راه جان و خرد همان را گزیند که عین است بفرمان خرد کردن نگاه بهستیش اندیشه را که است ستایش خرد را به از راه داد خرد دست گیر و بجزد و ساری که دانا گفتار او بر خرد گست خرد پای دارد و پند کز این گسترش نیک و پیکان شناسی همی آشکار و نهان ز آموختن آنگاه مان نشوای بدان تا توانائی آمد به پند میان باد و آب از تیره و فای ز بهر سیخی ساری آمدند گرفتند هر یک شلوار و جاک زین شد که در دانه و چون رخ بجاک اندرون روشنا گشت بنوید چو پند گاه هر یک	خداوند نام و خداوند جای ببیند گاه آفریننده را خرد و او جان را همی سپید پند آست و او جان و روان گفتار اندر ستایش خرد کنون ای خردمند از خرد خرد افشرد و ببالان بود از و شادمانی و از او دوست کسی که خرد را نداند و پیش خرد جسم و نه چو ننگی خرد را و جان را که یاد ستود بهیشت خرد را و گوشت و دود چو دیدار پای شایخ سخن گفتار اندر آفرینش جهان و مردم خستین که آتش خشن سید گهر را یک اندر و گستره در خشنش و دوان آمد به پند بیاید کوه آکهار بر سید همی بر شد آتش فرود آید و دوان پس چو چندی که پند	خداوند روزی ده و چهار نهانی در جهان و پند ببیند گاه آفریننده را ستود آفریننده را که توان گفتار اندر ستایش خرد ببین جانگفتن اندر خرد خرد ز پور ز مادران بود از و ست خرد و نونی و ز کسیت رشد کرد و در دانه و خرد توئی جسم شادمان جهان سپری در گرسنه نامیک یاد ستود بهوشت از نامزد و دود بالی که دانش نیاید پند گفتار اندر آفرینش جهان و مردم در گشتن پیش آید پند هر گونه گون بر آفرینش ببشید و اندر را چون پند سرستی موسی بالا کشید همی گشت گرد زمین آفتاب بهستی بر خردش آفرید	خداوند کیهان و گردان نیاید بد و نیز اندیشه راه ستودن نامیکس و در پند بهیشت باید که خرد و خرد توانا بود هر که دانا بود بگو تا چه داری بسیار از خرد خرد زنده جانانی شناس خرد تیره و مرد و روشن دان بهیشت و دود و دانه و دود خست آفرینش خرد را شناس حکما چون گشت گفتن پند بگفتار اندر گاه راه چرخ ز آغاز یاد که دانی درست در دانه و گوهر که چهار و دانه پس آرام هر که نمود پند آمد این گشت بد پند فلک را یک اندر که گشت زمین را بندی نه بد جاکگاه کیاست با چندی که خرد سرش نیر نامیکس و خرد	فرزند ماه و نایب و مهر که او برتر از نام و از جاکگاه میان بندگی را بیاید است ز گفتار بیکار کیست و شو ز دانش دل سپر پند بود که گوش میوشد ز و خرد خرد مایه زندگانی شناس نه باشد همی شادمان و پند همان خوش و بیکار و دود نگهبان جانست و آن را سپار ازین پس بگو کافیش چه بود یکتی بیوی و بیکس گوی سرایه گوهران از خست بر کورد و هر یک پند و ز کار ز سر دی همان بازتری خرد شگفته نمایند نو بنو بجنبید چون کار پند یکی مکرزی تیره بود و سیاه ز پند آفرینش آفتاب نگهدارند پند کلا سخت

خورد خواب
چو دانا توانا
سرش را
گرمی خرد
شدیم
برخ انداز
نه از گشت
بچندان
که بر راه
بیکار و بیکار
چو ساری
در گشت
بهیشت
چو خرد
ز پند
خرد
که سرش
علی
چو پند
خردمند
همان
گشت
نگارنده
ازین
اگر
کزین
یکی
ز پند
که گشت
چو پند
چو دود
بخطم
بدان
نفت
طی
مگر
بر این

فرو زنده ماه و ناپدید مهر
که او بر تر از نام و از جاگاه
میان بندگی را بیایدست
دگفتار بیکار یکسو شو
ز دلش دل پیر یار بود
که گوش سپوشده ز درخورد
خرد مایه زندگانی شناس
نباشد هیچ شادمان کیزمان
جهان خویش و بیگانه دارد
نگهبان جانست و آن را سپاس
ازین پس بگو کارش چو بود
بگیتی بپوئی و بکس گویی
سرمایه گوهران از خنکست
بر آوردن میرح و پیر و زکار
ز سر می جهان بازتری فزونی
شگفته نماند نو بنو
بجنبید چون کار پویش
یکی مرکز می آید بود و سیاه
زیند آید از نشان کویست
نمک و باغین کار سخت

خورد خواب آرام چوید می چو دانا توانا بود و اگر سرش رست بر شمشیر چوید مگر می خیمه دانی می شغفیدم ز دانا که گویند برنج انداخت ایخو دمنده نار گردش آرام گیر دست بچندان فرخ و بچندان چرخ که بر باد می چویدین سپر نیکو ندم که گراگر چو می رز گردش بی مایه دگر شب نمایش کند پیشتر بدینسان نمادش خداوند چو خواهی کیایی زهر بر ما ترا دین و نشاند دست عمر که داسلام را آشکار که سن شهر علم عیلم دست علی و چنین گفت و دیگرین چو چغتای کشتی بر او سخته خردمند که دور در یاید همانان که باشد مرا دستگیر گرفت زین بدید که گناه منست نکر تازاری بیازی جهان ازین سخن چوید در انهم اگر بر دخت برومند جای کرین نامه نامور شصیدار یکی نامه بداد که باستان پژوهید هر روز کار نخست که گیتی باغیان چون باشند چو شنید از ایشان پند سخن چو از دفتر این دستناب می بنظم آدم این نامه را گفتین بدان خوی بد جان شیرین بود زینت او و این نامه نگفته ماند مل و دشمن چو گشت از او مگر خود و نگم نباشد بر اینگونه یک چند بگوشتم	وزان زندگی کام چوید می از ایران که هیچ پنهان بگفتار خوب و خرد کار بند جز این راندانی نشانی می چه دانیم ران جهان آفرین نیاید کسی گنج نابوده رنج نه چون مانی پند می پیار است چوین نور در رخ ز خاور بر آرد و فرو زنده نباشد ازین یکدوش رست دور و زود و شب روزی پیدا ترا و شنایی ده پیشتر بود تا بوم بدین یک بخار سر آمدن یار یکدیام بلا ره ستگاری بیایدست بیار است گیتی چوین چهار دست این سخن گفت و پیشتر که ایشان خوی شد بگوشید همه با جانبار از اخلاص کرانه نسیب لوبن ناپدید خداوند تلخ و لولو سیر چنین است آئین و راه منست نه گردی از نیک پی هموان همانا که انش ندانم پیام که از بر شدن نیست بگیتی بمانم یک یا دگار فراوان و داندون داستان گفته سخنما همه با جیت که لیدون با خوار بگوشتم یکی نامور نامه افکندین پیشو اند خواند بر هر کس از و شادمان شد دل سخن نمود از جهان پیش بگوشتم چنان بخت بیدار از خفته ماند سوی تخت شاه جهان کرد باید سپردن بدید که سخن رانده پند می	نه گویان و ز جویا خرد چنین است فرجام و کار جهان پند زنده بپوش و می خود ترا از دو گیتی بر آوردند نگم کن سر خیم خود را این نگم کن بر این گنبد تیر گرد از دوان فرونی از دوان شما گفتار اندر آفرینش آفتاب و ماه زین پوشد از نور پیراهن ایا نگه از آفتاب می پیدا آمد آگاه بایک وزر بدینگونه گرد تمام و دست در ستایش پیغمبر و یارانش بوی در گیتی ز بدست کار چه گفت آن خداوند منزل پس از هر دوان بود عثمان گواهی هم کلین سخن از دست بنی آفتاب و صحابان چوید یکی پس گشتی بسان خرد بدانست که سوج خداوند خداوند خوی می و نگبین دلت گریه خطا مال است همان نیکت باید آغاز کرد گفتار اندر فرسار هم آوردن شهاب نامه کسی که شود در نخل بلند تو این را دروغ و فسانه بر گفته در دست بر روی زیر کشوری سیدی ساهون چو گویند سر آمد بیک آخری گفتار در سر گشت و قیاس جهان دل نهاده بدین جوانیش را خوی بدید بود یکایک از و بخت گشت گفتار اندر بنیاد نهادن کتاب اندر دست و در میان کران نامه است پیش آدم و دیگر گنج و فادانست بدیدم که کشش منرا بود	ز خاور و خاشاک تن پرورد نماند کسی آشکار و نهان ملازده دو دام فرمان برد بچنین سیاهی بروردند چو کاری بیایی می بر گزین که دران از سحر و جادو بدینیک نزدیک او آشکار گفتار اندر آفرینش آفتاب و ماه شود و تیر و گیتی بد و روشنا چو بودت که برین تباری می چو پست کسی کوغم عشق خرد بدان باز کرد که با نا نخست در ستایش پیغمبر و یارانش نگم نام باشد بر کردگار خداوند و خداوند خداوند شرم و خداوندین تو گویی دو گوشم بر او آید بهمستی یکدیگر است راه بیار است چو چشم خرد کس از عرق بیرون نخواهد همان چوید شیر و ماهچین تراوشن اندر جهان خود دل چو بانیکسان بوی هم نبرد گفتار اندر فرسار هم آوردن شهاب نامه همان سایه ز دوازده گزند یکسان شوش در زمانه از و بخت برده بر خرد بیاورد و این نامه را کرد بر ایشان همه بگوشتم گفتار در سر گشت و قیاس جهان بخردان و جهان راستان ابا بدیدم به بیکار بود بدست یک بده گشت گفتار اندر بنیاد نهادن کتاب اندر دست و در میان از دفتر بگفتار پیش آدم همان رنج را کس خریدار نیست بگفتار این مر مرا یار بود	نماند بدو نیک فرجام کار چو زین بگذری مردم آمد ز راه خرد بنگری اندر نخستین فطرت پسین شمار برنج اندر آری تنست در دست نگشت زانده بفرسایش زیاقت و خست چرخ کبود روان اندر و گوگل سرور چو از خاور و سوی مشرق چو اغیست متره و شب چو پندیده دیدش از دور بود بر شازگاه تار یک اگر دل نخواهد یکدشت بگفتار پیغمبر و یارانش که خورشید بعد از سولان چو ام علی بود جفت و تول بدان باش گوشت زو بگوش حکیم این جهان را چوید بانهاد تجربید و اندرون بلد بدل گفت اگر بانی و وحی اگر چشم داری بدید سر نباشد جز از بی بدید و شنش مکونی بچو چوید بکار سخن هر چه گویم به گفته اند تو ام مگر با یک سخن از و بخت خور و با خرد یکی بطلان بود و دهقان پرسیدشان از شوا و کبان بگفتار پیشش یکایک چنان یاد گاری شد اندر جوانی بسایه ده زبان برو تا سخن کرد و نگاه گشتار و جاسپینی بکن عفو یار بگناه و را پرسیدم از سر کس به شهاد زمانه سیری برار جنگ بود زینکو سخن به چاند جهان	نخورد از و بنگی کردگار شایدین بندار اسیر کس که معنی مردم به شادی تو می خوشی بیازی که خرد رنج برین پیشتر نه این رنج و تیار بگوش نه از یاد آب و زار و دود که از و بختا گرفتار ز خاور و سوی مشرق بیتا توانی تو هرگز هم اندر زمان زو شود بخورشید نماند و نزدیک بجو ای که دام بوی ستند دل از تیر گریه بیدین آب تساید کس ز بوی گریه که او را بخوبی ستاید چو گفتار درین نماند بر اینگونه سوج از و بخت همان بل است بی و وحی شوم غرق دارم و دیار بندوبی و وحی گیر جان که ز دوان باقی سپوش مکونی گزین و ز بی شمر بر این دانش بگوشتم بر شاخ آن سرو سایه فکن و گریه رزم و معنی دلیر و بزرگ و خردمند وزان نامداران نرنگ کوان سخنهای شایان گشت بر آفرین از کمان و هسان شگفتار و خوش طبع و خوش نماندش بر یکی تیر و ک بگشت و سر آمد بر و زکار بیشتری در شجره جاده پرسیدم از گردش روزگار بجویندگان جهان و ملک بر آفرین از کمان و هسان

اگر بنودی سخن از خدای نوشته من این نامه بگو چو آورده این نامه نزد یک جوان بود از گوهر صوفیان چنینی که باشد هر روز بیشترش همان خاک هم در رخ آن که نیندوان اگر ستم باور جان آن ماه دل دل من بگفتار او را مگر جوان آفرین تا جان آفرین چو خوشید هرگاه بخود تاج ز خاویر است نایابتر بر اندیشه شمع را زین چو روی گیتی شب لاورد روا بر کشیده سپید و سیل چو آن چهره خسروی ویدی ایران و توران را بده اند در کشیده تابش در بای چین چو یک کسی سز فرمان اوی بل گفت این جوان را بسج از بر اندر آمد بسج کام خم چون زنده پیل بجان جبریل هر آنکس که در زور و در گان نخستین برادرش که سیل کسی شش پدر ناصر الدین بود بیشید دم هر چه باید زود همیشه تن آباد تاج و تخت سخن گوئی بفرمان چو گوشت مگر ز پدر پاد و پسر چنین گفت کاین تخت و کلاه کیومرث شد بر جهان که خدا گیتی درون سال بی شاه بود دو نایب ندی بخت اوی سیاک پیش نام و خشت چنین است آیین رسم جهان بر شک اندر این بدگل جهان شد بران دیو و پناه	بنی که بهی نزد ماهنهای بیش تو آمد مگر غنوی برافروخت این جان تاریک خرومند بیدار در روشن آن یکم شمع نیاید تیرم بکس کرمی آمد و یافه زیب و فر در یخ آن کوی بر و بالایی کجا بر تن شاه شد بدگل روا خم بدین شاد و پیرام چو شمع را ری نیاید پدید زین شد بگردان تانده علاج پدید آمد از سزاوگان ز بخت شمشیر دل بر آفرین ازان شمع گشتی چو آفتاب پیرست چو شمع بخت ز پیر ازان نامداران پیر سیدی برای و فرمان داد زنده اند بر و شمع را یار کنند آفرین نیدر گشتن ز پیمان اوی که آفریدش در جهان و فر جهان شد بگردان و بلخ ام یکت ابرین بمل و سیل ازان و از نیکدل بر گان که در مردی کس ندارد چنی تخت اوتاج پروین بود بر آفرین جویدان و پیر ز در و دم آزاد و پیر بخت که نام بزرگی گیتی که جنت گوید ترا یک بیک از پدر کیومرث آورد که بود شاه نخستین که بود اندرون ساجا بجلی چو خوشید پیر کاه بود ازان فرود بر شده بخت اوی کیومرث را دل بران زنده بود پیر را فرمان و پناه تان همی را از و تابا کند پیل ز بخت سیاک هم از بخت	بشهر که مهربان دوست بود کشاده زبان و جوانیت اندر ستایش منصور بن محمد خداوندی و خداوند شمس همیشه شمس چون کی تازه سرسر جهان پیش او خوار بود نزد و زنده شمس نه در دهان یکی پند آن شاه یاد آورم چون سری پند ما کرد و یاد خداوندی و خداوند شمس اندر ستایش منصور بن محمد کرد و در جهان رشتنی فرود بغیر اندر اندیشد بگشت نخست کشاده دل و پند یکی تخت پیر و زنده پند یاد و بدین شاه را به نهای ساده است پیش اندیش پناه پیر خشت ازان تاج بر سر نهاد بگمراه محمود گوید نخست چو بیدار گشت بخت نهایی بر آفرین گوشت آفرین یاد بران به خوبی آزاد دوست سخت به خواه با شمس اوی شهنشاه را سر بر دست در ستایش امیر نصر برادر سلطان محمود خداوندی و راسه و پیر پیران بود خلق را رهنمای پادشاهی کیومرث اول ملک عجم سی سال بود بخت نخستین کیومرث و شکست آن دیو پیر بر او که نام بزرگی که آفریدش چو آمد به برج حل آفتاب سخت بختش بر آمد ز کوه همی یافت از تخت شمس برسم نماز اندیش پیش ز گیتی به پیر او شاد بود بر آمد برین کایک روزگار همی بچو بختش چو گرگ شرک همی گفت بکسی را ز بختش جهان کرد و کسیر بر آفرید	مرگفت خوب آید این را که شوان نامه خسروی با کوه بدین نام چون دست کرد و دل مرگفت ازین چه آید توست ایران سیدیم ز خاک زنده چنان نام گویم نه از آن ز قنار دل ز و شمس را میا مرگفت کاین نامه شمس را بدین نامه من دست کرد و دل خداوندی و خداوند شمس ابوالقاسم آن شاه پیر بخت چو پند آن زبان سخن چنان و بدین شمس را به نهای نخستین پیر و زنده پند یاد و بدین شاه را به نهای ساده است پیش اندیش پناه پیر خشت ازان تاج بر سر نهاد بگمراه محمود گوید نخست چو بیدار گشت بخت نهایی بر آفرین گوشت آفرین یاد بران به خوبی آزاد دوست سخت به خواه با شمس اوی شهنشاه را سر بر دست در ستایش امیر نصر برادر سلطان محمود خداوندی و راسه و پیر پیران بود خلق را رهنمای پادشاهی کیومرث اول ملک عجم سی سال بود بخت نخستین کیومرث و شکست آن دیو پیر بر او که نام بزرگی که آفریدش چو آمد به برج حل آفتاب سخت بختش بر آمد ز کوه همی یافت از تخت شمس برسم نماز اندیش پیش ز گیتی به پیر او شاد بود بر آمد برین کایک روزگار همی بچو بختش چو گرگ شرک همی گفت بکسی را ز بختش جهان کرد و کسیر بر آفرید	بیکلی خداید مگر پاسبان دل شاه پذیرا شد بزد جنگ چو آید شد خروشی بخت را سپه سالان بران سیاک بخت بزد دنیا با چو پناه تلاش و دلا سپه سالان ز بختی کشید شمس برقت و جهان فر بگشت بفرمان نخستین چو شمس

یکایک
دل شاه
پذیرا شد
بزد جنگ
چو آید شد
خروشی
بخت را
سپه سالان
بران
سیاک
بخت
بزد دنیا با
چو پناه
تلاش و دلا
سپه سالان
ز بختی
کشید شمس
برقت و
جهان فر
بگشت
بفرمان
نخستین
چو شمس

بنیکی جزایده گریه آه
بدین جوی ترمه مان آه
کمی هستی بود گردن آه
که چانت سخن بر گریه آه
از آن نیکدل نامور آه
چو از باد سر سوزی در آه
روان از لرزان بگرد آه
اگر گفته آیدش آن سپار
نیامد منشاه گردن آه
جهاندار پیر و زبید آه
شاد از بروج خورشید آه
گنون لوشو در و ز گاه آه
که خشت شمع بر آه آه
کینه تلج بر سر بجای آه
وزان زنده پیلان آه
ز قنوج تابش دریای آه
بآتش خور آه می آه
بد و نام جاوید آه
نیوم درم جان آه
هوای زابر زمین آه
بر زم اندرون آه
ندول تیره دارد آه
نروان نام شان آه
زید شاد و رسایه آه
که در جنگ بر شیر آه
همیشه بماند آه
سوی نامه و آه
نادر کس از آه
کاز بچهلان آه
گر گیتی جان آه
که پوشیدنی آه
ز گیتی بند آه
نهر سده چون آه
بیم جگر آه
جزانده آه
همی تخت و آه
که تخت محی آه

یکایک بیامد حسته سرش
دل شاه بچو آمد بچوش
پذیراشده دیور جنگجو
بزرگ جنگ و آه و دیو سیاه
چو آتش از مرگ نوزد شاه
خروش بر آمد ز شکر هزار
برفتند با سو گوی و درد
سپه ساز و کربش بغیران
بدان برتری نام نوزدش
سیامک خسته کی پوردا
بزرگ دنیا با و کار
چو بنهاد دل کیسه جنگ
تیر و دیو باید سر پیش
سپاه به و دوام و مرغ
زیرای و زندگان جنگ
کشیدش سر و پای کیسه
برفت و جهان پروری
جهان فرسوده را گرد کرد
بگشت از برش چرخ سالی
بغیران نوزدان سپه
تختین کیسه گویه جنگ
چو شاخت آهنگری پیکر

بسان پری پلنگه پوشش
سپاه بچمن کرد و کشا و گوش
سپه را چو رواند را مدبر و
دو تاندر آو و بالای شاه
ز تبار گیتی بر و شد سیاه
کشیدند صفت بر و شصت
ز درگاه که شاه بر و شد کرد
بر او رگی گردان آنجن
بخواند و سپاه و مرگانش را
که نوزدین جای پورداشت
نیای پر و ریده مر و رابر
بخواند گرانمایه پورشتنگ
کرم رفتن ام و سلا و نو
سپه دار پاک کت و آو
شده است بر چشم گویان
سپه بر بدن سپه بیال
مگر تا که از او آبر و
ر و سود سپه و دایه نخورد
پرازش بر مغر و بزار و دل
بداد و برش تنگ بسته کمر
پیشش ز آهین جدا کرد و تنگ
کجا و بست راز و تیره کرد
آه و کشت و در و

بگفتش بر این سخن بر سر
که دشمن چه سازد همه با سر
رفتن سیامک بجنگ یو و کشته شدن او
فلک آن تن شاه نوزد بجنگ
فرود آمد تخت و یکدندان
همه جاها کرد سپه و زنگ
نشستن سیالی چنین گوار
از آن بگفتش دیور و بی
بجنگال کردش مگر گاه چاک
زنان بر سر و دست و بازو کنان
و چشمه آن پاز خون رخ نادر
پیام آمد از دور کردگار
بهر دزد و پر و خسته کن دل کلین

رفتن بهوشنگ و کیومرث بجنگ دیو
کشته شدن دیو و مردن کیومرث
همه گفتند نهامد و باز گفت
پری و پلنگ آنجن کرد و شیر
پس پشت لشکر کیومرث شفا
بهم رفتانده هر دو کرده
بیای اندر انگد و سپه خوار
چو بنهشت بر جاگاه می
چنین گفت بر تخت نشین
بر آوردن بهوشنگ آهین از سنگ
چو این کرده شد چار و یک
بسیجی پس کرسی نازن

سپه چون بگوش سیامک سپه
بپوشیدن را بچشم پلنگ
سیامک بیامد بر سینه تن
سیامک برای خود و سپه
دو خواره بر خون و دل گوار
دو مرغ و خجسته گرده
دو و آویدش چنین شکر
کمی نامور رسد آسمان
وزیران پس بکین سیامک
گزار نامه را نام بهوشنگ بود
نیایش بجای سپه داشت
که من لشکری کرد و خواهم
بفرمان شاه جهان بهر
بیاید سپه و با ترس و باک
بنازید بهوشنگ چون شیر جنگ
چو آمد در آن کیسه را خوار
جهان سر سپه چون فغان
جهاندار بهوشنگ باری و
که بر تخت نشینم پادشاه
وزان پس جهان کیسه را کرد
سرایه که آهین آب گون
بجوی آهنگی آب را راه کرد
از آن پیش کاین کار به سپه
پشتیدن از روی بود پیش
یک روز شاه جهان سو گوی
نگهد کرد بهوشنگ بهوش سنگ
جهاندار پیش جهان آهین
شب آمد بر فرخت آهین
که آه کردن جهان شاکر
جهاندار بهوشنگ بپوش
چو بنیابت قاصم چو باده نرم
چهل سال با شاد کامی و نا
زمانه نداشت زبانی و رنگ
پسر بهر و آهین بهوشنگ
همه موبدان را لشکر بخوار
جهان از دید بانشو کم پری

نکر و در بر خواه دیو پلید
که چو شنبه دانه آهین جنگ
بیا و بخت یا پور اهرمینا
تیر گشت و مانده بچمن بی خوار
دو کرم در بر و شستن روزگار
برفتند و یکدندان سوی کوه
کرم پیش خروش با آهین
بر آورد و بر و دست بر بنگان
شب و روز آرام جفتن نیت
نوگفتی همه بهوش و دفتر جنگ
جز او بر کس چشم نگاشته
خوشی بر آورد و خواهم همه
سپاهی و دوشسته و مرغ و
همی با سمان بر پانگ خاک
جهان کرد و بر دیو تنگ
سر آمد کیومرث را روزگار
نماند بر و نیک بر چاکس
بجای نیای تلج بر سر نهاد
بهر جای سپه و زه و فغان
همه دی گیتی بر آه کرد
کران سنگ خارا کشیدش
بفست کلمی رنج کوتاه کرد
تیر و خور و سپه و سپه
نیای آهین بود آهین و شش
گذر کرد و با چند کس به گرده
گفتش سیک سنگ شش جنگ
دل سنگ گشت از و شش جنگ
نیایش همه کرد
جهان شاه و در گدا و مال گرده
جهانی بنیکی از و یاد کرد
بدریشان را جدا جفت
چهارم بهوش کشت سوی گم
بر او و شش بود آن سر و زان
شادان شاه بهوشنگ بپوش
گزار نامه بهوش و دیو بند
چو بهر و آهین بهوشنگ
پس آهنگم و گوی کرد

سیاه و نخلان جشن سده

پدید آمد از دور چهره
بزرگ کیانی بیاید دست
نشاند بگشت و یکدندان
که او از فرسوخه چنین پدید
یکی چنین کرد آن شب با و
بدان از دی و فر و چاه کینان
پشتان بود زید و زیشان
به چنگ و از جسم بون گان
پس می خور و اندران و گلا
پس بهشت خوار و جهان با و
بیاید بهشت پدید شست
چنین گفت کافر و زنگ

دو چشم از بر سر چو و چرخ
بر آمد سنگ گران سنگ خود
هر آنکس که بر سنگ بن و
بگفتا فر و غلستان از و
در بهوشنگ اندان سده با و
چو کرد و گدا و فر و گوسفند
ز بون گان هر که پیش گوت
بختید و ستر و فر و سپه
چو پیش آمدش فر و گاهی
پادشاهی همیش و دیو سی سال بود و
طشت و پدید آمدن شش و دام کردن جانور

ز دو و دانهش جهان تیر گون
جهان و همین سنگ گشت خود
از و دشتانی پدید آمد
پشتید باید اگر فر و
پس با و چون او و گوسفند
بور و زور و با و بچ و
بگشت و از ایشان آهین
بخت و جزان نام بنی نوز
از و در و سده ناند و تخت می
پادشاهی همیش و دیو سی سال بود و
طشت و پدید آمدن شش و دام کردن جانور

یاد بر شمن نهادند روی
یه گوش دیوار میان گرید
مانی بد و مانده اند شگفت
همه همه سو سو مند گران
در این زکریا بد و بد
سازش روزها اینست
نابید از قهر این دوسه
ی که گشتش بر تاخت
بر و خسته ماند از قوت
رون بر آرد در گزینان
دیده در او اندرون گشت
جنگ شان را فرمان
بموی از داکت آید
ش را بدانش برافروختند
بوندید آوریید سهر
بایش ناکه بجاک نزد
رسیده دل بر ایند او
مان سر گشته او را
روزان شده تخت شاهی
وان را سوی روشنی بکند

چو خفتان چون رخ گریست
ز کتان دایر شیم و می و قهر
چو این کرد شد ساز و گشت
جد اگر دشمن از میان گروه
کجا شمر و ان جنگ آورند
بکار نند و دوزند و خود دیدند
بگفت آن شگفتی از آرد
پس اندر و سال پنجاهه
از ان پس که ایند گشت
بسیک و گنج دیو و یو اگر
چو جنگ آتش چند گون گهر
چو این و چو کافور و چون شکست
گزار کرد از ان پس گشتی
چو آن کار نامی دی اندک
چو خوشید تا بان میان
سرمال نو هر روز و روز
چنین چش فش از ان روزگار
ز رخ و چو دشمن نبود آنگه
مزان تخت را دیو و گشته
چنین تا بر آمد برین سالیان
ه خنده بر آمد برین روزگار
نگرید

همه کرد پدید بر دشمن روان
تصعب کرد بر مایه و دیا و خرا
زمانه بد و شاد و او نیز شاد
پرستنده را جای گهر کرد کوه
فرزنده اش که دشمن بودند
بکاه و خوش سر نشین نشوند
که آرد کاسه بسد کرد
بجوید و بخشد بسیار چیز
شمنشاه با دشمن و جوید
خفت از برین بندگی کرد
چو قوت و بجا و ویم و
چو خود و چو خیر و چون گشت
ز کشور بکشور بر آمد شتاب
ز جای می بر آرد و پاس
نیشسته بر او شاه فرمان
بر آتوده از برین چو نگرید
بماند از ان سر و ان یادگار
سیان بسته دیوان بماند
ز نامون بایر اندر افرشته
همی یافت از شاه فزکیان
ندیدند بر خور و از شمشیر
گیتی جز از خورشید تن گشت

برین اندر و نشان نگاه
بیا و خشت شان شتر و تافت
ز هر پیشه و راجن کرد کرد
بدان ناپرستش بود کاشان
کر ایشان بود تخت شاهی
ز فرمان سرزاده خود زنده پوش
چهارم که خوانند از منو خشی
ازین هر یک را یک پا نگاه
بفرمود دیوان ناپاک را
چو گرامه و کاخا به بلند
زخار با فسون برون آورد
پیشگی دوران هر روز
چنین سال پنج بود زین
بقدر کانی سیکه تخت خشت
جهان بجن شد بر تخت او
بجوید و ز نشت گیتی فروز
چنین سال سی صد و بیست
یکی تخت پر مایه کرده بپای
بر او از تخت سپید زده

برین اندر و نشان نگاه
بیا و خشت شان شتر و تافت
ز هر پیشه و راجن کرد کرد
بدان ناپرستش بود کاشان
کر ایشان بود تخت شاهی
ز فرمان سرزاده خود زنده پوش
چهارم که خوانند از منو خشی
ازین هر یک را یک پا نگاه
بفرمود دیوان ناپاک را
چو گرامه و کاخا به بلند
زخار با فسون برون آورد
پیشگی دوران هر روز
چنین سال پنج بود زین
بقدر کانی سیکه تخت خشت
جهان بجن شد بر تخت او
بجوید و ز نشت گیتی فروز
چنین سال سی صد و بیست
یکی تخت پر مایه کرده بپای
بر او از تخت سپید زده

برگشتن جمشید از فرغانه و بر کارزار
نمی کرد آن شاه نودان شکار
شهر جهان از سن آمد پدید
شاهی مهر
تخت
گشت و جهان را گشت
چو سر شدی بنگی را گشت
بخت و شد شاه با تن پاک
چو آن رده شد پاک
همی گشت ز قهر و از روی
گر آنایم شاه و هم نیک
بزو اشتر و میش را همچنین
پسر بد مران پاکین لیک
کجا بود از پهلوانی شمار
چنان بیکه المیس می ری نگاه
پرو داد پیش دل و جان پاک
هم گشت دارم غمناک
چون ساد دل بود و فاش

همه میدان سرگشته نگون
نمی چون به پیوست پاک و گدا
جمشید بر تیره گون گشت روز
همه را خجسته چون در کنار
کی مرد بود اندر ان روزگار
که مرادش نام گرانیه بود
جهان کاو و شاد و فرمان بری
جهان جوی را نام شاک
ز سپان تازی برین شام
حل منبر از راه سیکه بر
چو بلبل گشت کور و بداد
چو آن گشت بر گیتی چنین

شکست اندر آرد و گشت
همی گشت ز قهر گیتی فروز
همی کرد و پیش بر کردگار
دوشت سواران نیزه گذار
بداد و خوش برین پای بود
جهان تازی اسب رسته
دلیر و بسکسار و ناپاک بود
در او و برین چو بر دزد نام
چو آن گشت کشتار و بر
بر آتوده از برین چو نگرید
بماند از ان سر و ان یادگار
سیان بسته دیوان بماند
ز نامون بایر اندر افرشته
همی یافت از شاه فزکیان
ندیدند بر خور و از شمشیر
گیتی جز از خورشید تن گشت

دوستان مرد و س تازی پدر ضحاک
مراد از و شدی می جاپاک
بشیران کسی را که بودی نیاز
جهان بیکه المیس می ری نگاه
پرو داد پیش دل و جان پاک
هم گشت دارم غمناک
چون ساد دل بود و فاش

بر آرد و روی شکوه
ز ترس حساند با باد سوز
بد و شند گان داده بد پاکین
کش از مهر بره نبودند
بود بر زبان درسی ده هزار
بیاد بستان کی نیک خواه
پر گنده بر ناک خوش خاک
که آنرا از زمین نماند
چنان که بفرمود و سوز گشت

که از تو بگویم زین ۴۰
زبان بدین خواب سال خورد
چو ضحاک پیشین داشت کرد
بماند بگرفت سگوست و بند
بدو گفت من چاره سازم ترا
سران پادشاه را اندر سرس
بران راسی و از خون دیو ترند
چو آمد بنزدیک آن فرزند چا
همی بر روی پیش بازو سرخ
کو فرزند بدگر بو و تره شیر
سبک بایضاح بیداد گر
بدو گفت چون سوی من افتی
چو این گفته شد ساز گرفت
بدو گفت اگر شاه را در فرم
خودان نمود از زبان پیشین
زیر گوشت از مرغ و از چارپا
بخورد و در و آفرین کر سجت
برفت و به شب بکاش کرد
شته تازان چون بخوان بستاند
بدو اندرون زعفران و گلاب
خوشگر بدو گفت گاهی پادشا
که فرمان دهد تا سگرفت او
بفرمود تا دیو چون جفت او
سراجام برید از هر دو گفت
زیر گوشت نیز نگذاشتند
خوش ساز و آفرینان و بخورد
مردی که در کشتن داشت
از آن فرزند
بر او تیره شد و از دس
چو کرد و جنگ را ساخت
سواران ایران همه شاه جو
از ایران و از تازیان لشکری
رفت و بدو در دست و کلاه
صد سال روزی بدر یکدیگر
نشان داد و چند از دم اندو
گرفت و بر او سالان پیش
یکایک چه گوئی اگر ستر و صحر

ز تو بشنوم هر چه گوئی سخن
همی ویرماند تو اندر نورد
ز خون پر شد دلش بر زرد
شوی خوار و ماند پیرت از چند
بخوشید سر بر سر از م ترا
یکی بوستان بود پس دلکش
یکی ز رفت چای برده کین
یکایک گویان شد سرخشت
بدو بود و شاد و بدو داد گنج
بخون پدر هم نباشد دلیر
بدین چاره گرفت گاه پدر
دلگیتی همه کام دل یافته
در گونه چاره گزیدای شگفت
یکی نامور مرد خواست کرم
که کمتر بد از خور دنیا خورن
خوش کرد و او و یکدیگر بجای
مزه یافت زانه شوش و خفت
که در وای سپاس از خور و خفت
سرم خرد و محروم و اسیر
چنان سالخورد و سست و شکست
همیشه بر می شاد و فرمان روا
به رسم بکام میرا چشم دور
همی یکسره داد و گرفت او
سند و گردانی ازین در شگفت
مران و در و چاره نشا خفت
نشاید چو این چاره بزرگ کرد
چو پادشاه را به پیش
بگشتری گرانید و با بخور
دل از محضر شید بر دخت
نهادند کیمیر و ضحاک و
کین کرده گردان کشتی
بزرگی و دیکم در گنج سپاه
پدید آمدن شاه ناپاک
بفرجام هم زو نیامد
پدید آوریده پس نیک
بخوار نمودن بدین صحر

بدو صفت جز تو کس در سر
بگیر این سرایه درگاه او
بالمیس گفت این مرد از نیست
سر ز تازی یادم آورید
تو در کار خاموش میباش پس
گرا نایه شیک بکس خواستی
این المیس میره سر ز چا
سجاده انداختا و شکست پشت
چنان کش شوخ فرزند او
مگر در فانی سخن دیگر است
بسر بر نهاد افسر تازیان
اگر چنین نیز فرمان کنی
جانی بدار است از خوشین
چو بشنید ضحاک بخوشش
پس اسیرین بکش جای مرد
بخونش بر و برسان شیر
چنین گفت المیس نیک سنا
در روز چون گشت با جورد
سوم روز و از راه مرغ و بره
چو ضحاک دست اند آور و خور
ملول سر بر سر از محنت
چو ضحاک بشنید گفتار او
چو بوسید و شد بر زمین ناپدید
چو شمع و خشت آن دو را سپاه
چنان بکشتی المیس گفت
بجو محرم دم ده شان خوش
سزده دیوان این بستی

چو ایدای نامور که خداست
ترا بداند جهان چاه او
در گوئی کین از در کانیست
چنان شد که فرمان او بپذیرد
نباید مرا یاری از هیچکس
ز بهر پرستش بیاستی
بجاشاک پوشیده سپهر را
شدان نیکدل مردی زان پیش
تخت از در هر دو پندار
پیشرو منده را از یاد است
برایشان به بخش و سودا
نخچی ز فرمان و پیمان گاه
شکری و نیلاد و یکدن
ز بهر خوش جاگه ساخت
بدل کشتن چالور جا کرد
بدان تا کند پادشاه را سر
که جاودیزی شاه گران فرزند
بر آورد و بنمود با قوت زد
بیکار شش گوگون کید
شگفت آتش از آن شیلور
همه توشه باجم را چمن
نهانی از دست از راه
کس اندر جهان این شگفت
ز کلاه و کلاه و کلاه

چو باید چون پسر چون بود
برین گفته من چو داری وفا
بدو گفت اگر بگذری زین سخن
پرسید کین چاره با من بگو
چنان چون باید سازم ترا
سروتن شستی نهفته بلوغ
سز تازیان دست را بخور
بیزیک و بد شاه آزاد مرد
بخون بدگشته همه بستان
پسر که برادر رسم پدر
چو المیس چو پست و دیان سخن
جهان سر بر پادشاهی ترا
همید و بن بضحاک نهاد
کلید خوش خان پادشا
فرش زده حایه از شست
سخن هر چه گویدش فرمان کند
که فرات ز شکوه سازم خوش
خوشمان یکیک و ندر و سپید
بر روز چهارم چو بنهاد خوان
بدو گفت بنگر که تا آرد
یکی حاجت منم بزرگ شاه
بدو گفت و آدم من این کام تو
دو سیه از دو کفش برست

یکی بدست ازین بیاید
جهان را تو باشی همه کرد
تبتی ز سگند جهان من
چو دست این را به باد بخور
تو تیغ سخن برکش ازین
پرست و باوی نیزی چار
شب مد و باغ به نادر
بفرزند برزاده با کس
ز دانه شنی هم این بستان
تو بکانه خوان و خوش
یکی بند نوید گرفت بدین
دو مرد و مرغ و دای ترا
نمودن بجز آفرین گفت
بدو داد و دستور فرمان روا
بماند شش کیزان شست
بفرمان او دل کرد و کال کند
کز آیدت سر بر سر و دش
بسا دید آمد دل بر امید
خوش ساخت از شست گاه
چو خرابی بخور ازین بیکوی
و گر چه مرا نیست این پایگاه
بندی گیر دگانه

چو ضحاک بر
نشان گشت
شده برده

تباه شدن روزگار جمشید از دست ضحاک

سوی زیان برگرفت
و از شاه ایران زمین خواند
چو گشتی کرد گیتی راوی
سروش بضحاک شست کلاه
کاپیانش زبانه زد
بدش زبانه بخار و گاه
کشتی خود کلاه را
همه را دل بکشتی بدو

چو بدیدم چو پست
که تکیه چاره سازد نهان
گشت خشنده رو سپید
پدید آمدن سوی خسر
شنیدند کاهیکه شتر است
کی اثر دشت بسا چو باد
چو جمشید را بخت شد کند
چو در سالش اندر جهان کین
پاره مرا و با بدو رسم کرد
ازین پیش بختش بکشد
همی پرور ازت باشد نوش
یکی نقره زنی رود آورد

چو بدیدم چو پست
که تکیه چاره سازد نهان
گشت خشنده رو سپید
پدید آمدن سوی خسر
شنیدند کاهیکه شتر است
کی اثر دشت بسا چو باد
چو جمشید را بخت شد کند
چو در سالش اندر جهان کین
پاره مرا و با بدو رسم کرد
ازین پیش بختش بکشد
همی پرور ازت باشد نوش
یکی نقره زنی رود آورد

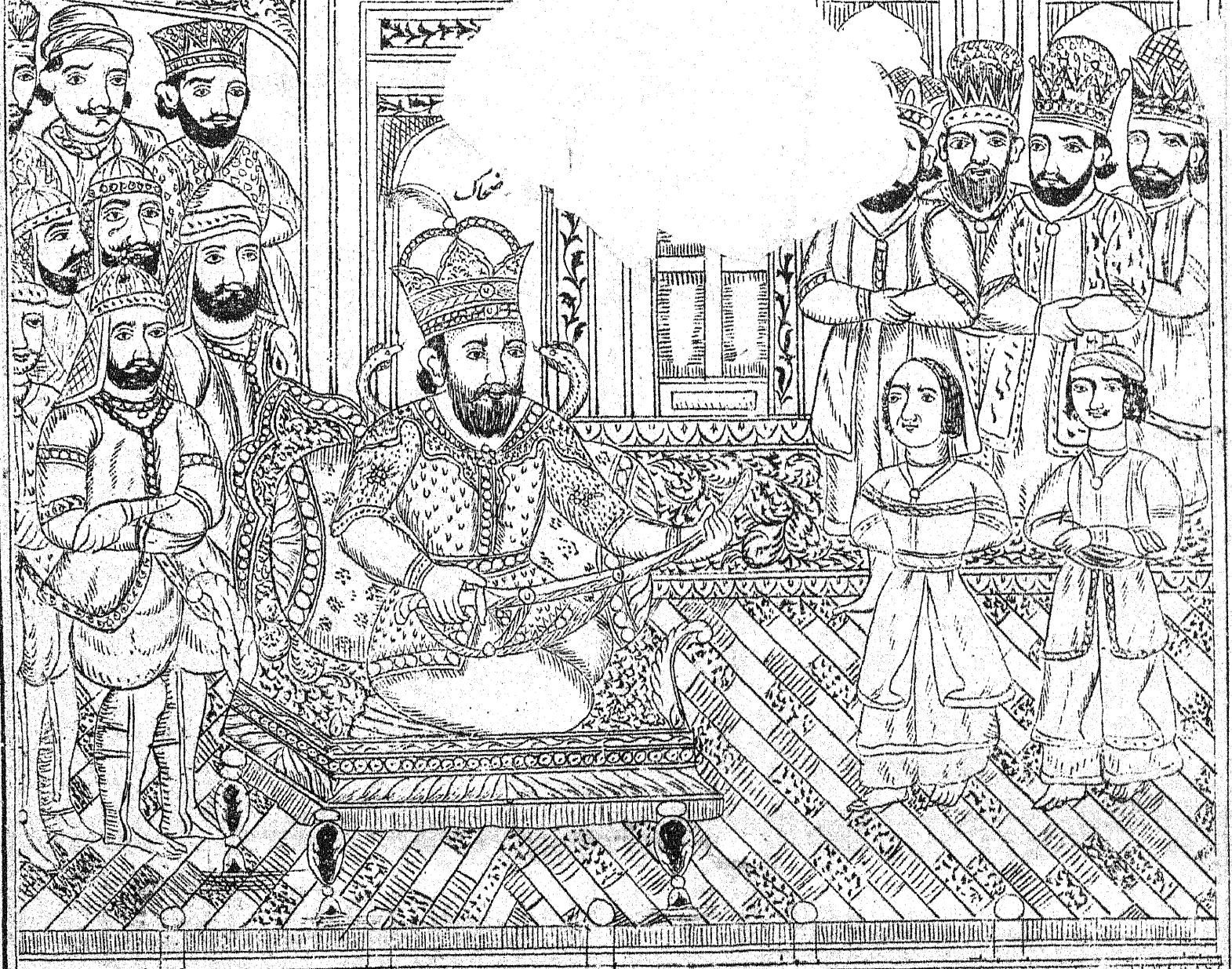
چو بدیدم چو پست
که تکیه چاره سازد نهان
گشت خشنده رو سپید
پدید آمدن سوی خسر
شنیدند کاهیکه شتر است
کی اثر دشت بسا چو باد
چو جمشید را بخت شد کند
چو در سالش اندر جهان کین
پاره مرا و با بدو رسم کرد
ازین پیش بختش بکشد
همی پرور ازت باشد نوش
یکی نقره زنی رود آورد

چو بدیدم
بین بود
خوش گ
یکی نامش
یکی گفت
برفت
زبان ر
همی بنگ
یکی و ب
از نیکن
کنون ک
یکی نام
چو از ر
چنان

دست ازین سیاهی
 داندو باشی هر که
 رسوگند چنان من
 سیت این را بهانه
 سخن برکش ازین
 ده دای نیزی چو
 در جابغ به نادر
 بر نازده هاکس
 نفیتم این کستان
 به خوان و خوش
 نویدر گفتن
 دهم در غریبی
 نیکو آفرین گفتگو
 و دستور فرمان
 شش کزان
 بود کردگان
 ت سهر بر دوش
 واکه دل بر مید
 ساخت از شش
 خواجه ازین نیکوی
 نیست این پایگاه
 هر دگر نام

چنین است گمان با نادر چو ضحاک بر تخت نشیند نمان گشت آئین فرزنانگان شده بر بدی دست دیوان	تو در وی بجز تخم نیکی بر او سالیان اینچنین شد پراگنده شد کام دیوانگان زینکی نبودی سخن جز بران دو کا	پادشاهی ضحاک از هزار سال بر تخت نشیند و بنیاد بنیان ول آوریدند لرزان	دلم سیر شد زین سری سراسر زمانه بدو گشت باز هنر خوار شد جادوی که جبهه را سر دو خواهر	خدا یار از دو بهر مان برآمد بر این روزگاری نمان راستی آشکارا سر بانوان را چو

نیز پیشیده رویان یکی بدین بود بنیاد ضحاک خورش گریه دی یایوان شاه یکی نامش از نائل پاک یکی گفت ما را بخوایگر برفتند و خواایگر زان روز بانان مردم همی شکر میادین بدان یکی را بجان دادند گفت از نیکو نه هر باسیان کنون کردان تخت در یکی نامور دختر خور چو از روزگارش چهل سال چنان دید که کلن شاه	و گر ما هر وی بنام جهان شد مرا و چو وز و ساخته راه و ران و گر نام کر نائل باید بر شاه رفت خوشه ما با نازده گرفته و مرد جوان زکر و در بیدار نگر تا بیاری سر از ایشان همی کن که بادر دل بهره درون پاک گر با سر برش سوی چیده آمدی	یایوان ضحاک بر نمان نه است خود جز با بگشتی و دخترش چنان پیکه بود وزان پس کی چاره خوشه ما با نازده دمان پیش خواایگر ازان و یک را نگر تا بیاری چو گر آمدندی بود خاندان	بدان از دافش سپردن جز از غارت و کشتن مران اثر دمار خوش سخن فیت هر گوز زهر گوز اندیشه گر فیت آن دو ز بالا بر و اند جز این چاره زاد جهان کوه بر آستان کنش نمان در دل دیدن ضحاک بسالای سر و دو متریکه بسالای سر و	بهر در و شان از چنان بد که و پاکیزه از زبیدادی شاه مگزین دوش را چو آمدش پراز در و برون کرد بجای سرش خوشگر برایشان بسی گشت پرسند که و یایوان که برین	بسیامخت شان چو کستر چه از و مرد و گران وزان سیمای یکی را توان بشیرین روان پراز خون برای سخت خوش ساختند بجای و صحران چنان بد که نرم گشت بجواب اندرون بچنگ اندرون

چو از روزگارش چهل سال
چنان دید که کلن شاه
بسالای سر و
دو متریکه
بسالای سر و

جلد اول
۹

سبک سوزان
 چرخ شسته
 یکدم مرا تا
 تو بستان
 پیر بعد ترا
 ز صبح زان
 میر با حسن
 نگهبان او را
 سطر خاتم فرا
 و نایه ان مایه
 چنین و داد
 بدو گفته
 چه نیست
 ز ای ای
 بدان
 ز کوشوی
 بسال لایکی
 هزارم می
 بیاید برین
 ز بیم
 شنیده
 به راه
 ستم گر
 بحال من
 ستم را
 تو شاهی
 مگر
 به و باز
 خروشید
 خروشید
 ز چرخ
 سر و دل
 پیر این
 رسیدن
 همی
 خروشان
 پیر

[illegible]

سبک سوری خانه در دیون
 چو گشته بر کوه دیون
 یکوه مرا تا که بودم پدر
 نویسنده کز مرز ایران
 پدر بدتر مرا نیک شوی
 ز من نه نمانت بهیچ شوم
 سرایت از سفر بهر داشتند
 نگهبان او پای کرده کیش
 سطر کجاست از آن دیوار
 و زیاده آن مایه بخور شید خاک
 چنین داد باسخه نادر که شیر
 بد گفتند نادر که زین را میست
 جز نیست این پیوند کین
 ز ای پسر بنده نیاو داد
 بدان بر نیاو سپید شیب
 ز کشته شوی سوبدان از کوه
 بسال انکی و بدش بزرگ
 نادر همی دشمن خود و خواری
 بیاید برین بود سپید استان
 نسیم سپید بهر استان
 ستمیده را پیش او بخوانند
 به او من استم و دان
 ستم گزیداری تو برین روا
 بحال من ای نامور و زنگر
 ستم را میان کرانه بود
 توشاهی دگر از دایک پیکر
 مگر کز شمار تو آید پیر
 بد و باز او اند فرزند او
 خورشید کای پای مردان دیو
 خورشید بهر حیت از آن فرجا
 ز چرخ فلک بر میرت باورد
 سر و دل پیران کینه کرد و خیر
 پیران کشتی چنین گفتند
 بهر دیوان چو از دیو سر رود
 بهی بر خورشید و فریاد خواند
 خورشیدان همه رفت نیزه برت
 چو شد کاین مهر بر من

افروان پیر و بهر دیون
 ز آبر کوه اندر آمد بهر شست
 یکیم من چشم از کوهی
 یکی مرد بد نام از آتین
 نه پدر و زرشن مرا جز دیو
 چو نایه بهر روز گشت
 بهان از
 شست
 خیر شد یکایک
 یار و دو کرد از بلندی
 مگر دو گز باز میانش دیو
 ز آبا جهان سر سبز ای
 جهان از چشم جوانی
 بهر گفتند نادر و گز یار و
 شدی از فریدون و پیش
 کرد پادشاهی کند شست
 گوی پیر زادی دیو یگر
 بر ستم همی از پدر روزگار
 که من ناشیکیم بدین استان
 بد آنکه گشتند بهر استان
 بر نادر شست نشاندند
 همی نالم از تو بر نادر
 بهر زند من دست بردن چرا
 میفرزای بر خوشن و در سر
 بهر دیوان ستم را بهانه بود
 بیاید بدین دستان و دان
 که نیت یفرزند چون
 بخوبی بهر ستم پیران
 برید دل از ترس کیهان
 بهر دیو بهر و محضر پیران
 نیدر گشتن بر و ز نیر
 تو گوئی که محمد فریدون گز
 که تر ستم شوی روز و شب
 شگفته مرا و دل آن گشت
 جهان را ستم سوری و او
 که ای نادران یزدان
 جهان آفرین را بهر

پرسید (۱) فریدون نثار خود از مادر ایکی دانسته دستانی زن نمزد گرد و بی آزار بود دفریدون بسیر نارون دیشه برون پروریت نیاز بریدم زایران و از خانان ز گفتار مادر در آمد بچو شس مرا بر دایه شب شیر دست میان بسته فزان او اسپاه بگیتی جز از خوشین رانید	بر سر ما لسان فریدون بر آشفنت و کینه اش کنون کردنی کرد و جاد و پست چماند ز خاک با تاج و کاه که هر کوه بسند جوانی چشید
مختصر سخن خضاک از هم تران پاره کردن کاوه اشک از آنرا که ای پسر من با خرد و بخردان چنین گفت سو بد پیش گویان هم از مردم و هم ز دیو و پری که جز تخم نیکی سپند نکشت گو ای نوست تند بر ناو پیر که بر کوی تاز که دیدی ستم بغیر از اید اسه شاه مقدار تو که سوزان شود هر ز نامم جلگه ولی پراسید و سری پر زرد که بر من سگالی بد و روزگار چرا سخ و سختی همی بهر دست همی داد و باید بجز از بخت که باشد پلان محض از گواه سپید دید لهما بگفتار اوی از ایوان برون شد و رفتن بسان هالان بود و سرخ رو چنانم خیره بدین کار در دگوش من آوای او شنید که از سپهری زند نیست کس بپوشد و نیکام زخم درای سر از بند خضاک بیرون کند پدید آید آوای شهنشاه	از آن پس چنین گفت با من اگر چه پسرال اندک است این جوان همی زین فزون باید اشکر یکی محض از کنون بپایه نشست در آن محض از و ناگزید بد و گفت مهر بر وی دهم اگر داد دادن بود کار تو بخشای دین کی در نگر هر روز گار این چنین کو کرد بهانه چه داری تو بر من بهار اگر بهشت کشور به شاهی است که مارانت را مغر فرزند من بفرمود پس کاوه را پادشاه همه سوی دفرخ نهاد و بدو را نماند فرزند و پریش او پدر پیش تو کاوه خام گوئی دیدیم با کار این شربت از که چون کاوه آمد ز در گریخته در خم چو شاید شدن زین پسر زنان چرم کا سنگران بپشت سی کوهای فریدون کند ان بهمانه از امار پست

بایان او آتش اندر گشت
 بر ما در آمد پش و سید گفت
 خزانک بدو گفت کای باجو
 ز طموش گرد و پوش نثار
 چنان بد که ضحاک جاوید
 اگر گفت ضحاک جاو و دمار
 یکی گاودیدم چو خرم بهار
 ز پستان آن گاو طاق و ننگ
 بیاید بکشت آن گراناید را
 دلش گشت پر درد و سر کین
 پیویم لیسران یزدان کپ
 چو خوابد ز هر کشوری صد هزار
 بدانستی اندر وید بر سرباد
 چنان بد که ضحاک خود روزگار
 چنان بد که کمر و زینخت حاج
 مراد زمانی یکی دشمن است
 که دشمن اگر چه بود خوار و خور
 یکی لشکری خواهیم نیکیختن
 گوید سخن جز نمید راستی
 بهانگه یکا یک ز درگاه شاه
 فروشید و زد و دست بر سر شاه
 ز تو برین آمد ستم بد بیشتر
 شهنشاسن چه کردیم کی با تو
 بوفانی نمادست و فرزند نیست
 یکیکه بیزبان مرد و آنگدم
 شمارت یاسن بیاید گرفت
 سپید بگفتار و ننگ دید
 جویر خواند کاوه همان محضرش
 با ششم بدین محضر اندر گواه
 همان شاه را خواندند تا فرین
 بوی محضر یا بهر سپیدمان تو
 می نامور یا سخ آورده زو
 بیان من و او در ایوان دور
 و کاوه برون شدند ز درگاه
 مان کاوه آن بر سر نره کرد
 یا یک بزد و فریدان شویم
 فرستدش اندرون مرگد

بیاندازد کور و کاخ بایست
 که بکشی برین نهان نهفت
 بگویم ترا هر چه گفتمی بگو
 پدر بر پدر بر پسر میرد داشت یاو
 از ایران بجان تو یازیدست
 برست و ترا و زایران دمار
 سرایسی نیزنگ رنگ و رنگا
 بر افروختی چون دلا و ننگ
 چنان بیزبان مهربان دایرا
 بایر و ششم اندر آورد و عین
 بر آرم از ایوان ضحاک خاک
 کمر سید آید کتد کارزار
 ترار و ز جز شاو و خرم مباد
 بنام فریدون کشادی روز
 نهاده کسیر بر سر زره تلج
 که بر بخردان این سخن روست
 ملول نهادن نباید شمرد
 اباد و یوم دم در آید بخشن
 نخواهد بداد اندرون کاستی
 بر آمد خروشیدن واد خواه
 که شاهانم گاوه واد خواه
 زنده بر زمان بروم بیشتر
 و گر بگینا هم بهانه میجو
 بگیتی چو فرزند پیوند نیست
 ز شاه آتش آید همی بر سرم
 بدان تا جهان ماند اندر شکست
 شکفت آتش کین بخت شنید
 سکسکه پیران آن کشویش
 نه هرگز بر اندر ششم از باد شاه
 که ای نامو شمر یا ز زمین
 بدر دیر بچسب ز فرمان تو
 اگر زین شکستی بیاید شنود
 یکی آتشی کوه گفتی برست
 بر او خن گشت از ارگاه
 همانکه زیان بر خاست کرد
 بدان ساید از آتش و لغویم
 سپاهی بر او سخن شد نمود

بند نیست خود کافر بدون کجاست	سرازد کشید و حیرت است	بیامد بر گاه سالار نو	بدید نش از دور بر خاست	چو آن پوست بر نبرد بودی	پاینگی یک آخت افکند پی
بیار است از این بیای روم	ز گوهر بر او پیکر و زرش بوم	تبر و بر سر خوشین چون گروام	یکی فال فترخ پی افکند شاه	فرودشت از زرد و سرخ و زرش	همخوانش کاویانی و فشر
وزان پس هر کس که بگوشه گاه	بشایسی بسیر بر ندادی کلاه	بر آن پادشاهم آستینگران	بر آستین بنو گوهران	زویای پرمایه و پرنیان	بر آن گونه گشت اختر کاوان
که اندر شب تیره خورشید بود	جهاز از دول پرامید بود	بگشت اندین نیز چند و اهل	بگشت اندر دشت	فریدون چو گیتی بر آن گونید	جهان پیش خنک و از زنده
سوماد آمد بر میسان	بسیر بر نداد کلاه کیسان	که من رفعتی ام	بهر کار	ز گیتی جهان آفرین چو هست	بدوزن هر کار به شوار هست
فرودخت آب ز غره مادرش	همخواند با خون دل داویش	بیزدان به	بیزدان به	بگردان ز جانش نیسب بدان	بپردان گیتی ز نابخ و دلا
فریدون بکسار و فتن گرفت	سخن را ز هر کس نهفتن گرفت	بر آورد و بوس	مال	بمان کایان و فتن	و گرنام پرمایه شاد کام
فریدون برایشان سخن کرد	که خرم ز سیدای دلیران شود	که گردون نگردد و مگر بر سر	با باز تر	بیه رفته آستینگران	یکی گرز سازید مارا گران
چو بکشا و لب بر دیر خند	بیار از آستینگران تا خند	هر آنکس که آن پیشه بجا جوی	بسوی فریدون نهادند	جها بخوی پر کار بگرفتند	وزان گرز پیکر بدیشان نمود
نگاری نگارید بر خاک پیش	همیدون بسان سگ و میش	بر آن دست بردند آستینگران	چو شد ساخته کار گرزگران	بیش جها بخوی بر دگر گرز	فریدون یکدور خورشید بریز
پسند آمدش کار پولادگر	بیه خنک شدن جامه و سیم	بسی گردشان نیز ترش آمد	بسی داویشان همتری را نوید	که گرز دمارا گنم نیز خاک	بشوم شمارا گنم نیز دپاک
جهان بیه بسوی داد آورم	چو از نام داد و یاد آورم	ز فتن فریدون بچنگ خنک		فریدون بخوشید بر دسر	کهر تنگ بگشتن بکین پدر
برون رفت شادان بخود	بنیک خروغال گیتی فروز	کیانوش پرمایه بدوست شاه	چو که تر بر آورد و انیکو شاه	سپاه انجمنش به کلاه اوی	بیار اندر آمد سر گاه اوس
بپیلان گردن کش و گاویش	سید را همی توشه برد پیش	در آمد در آن جای نیکان فروز	فرستادند و یک ایشان در	همی رفت منزل بمنزل جواد	سری پر کینه و دلمه پر زو
رسیدند بر تازان نوین	بجاییکه بر دوان پستان بدند	سروشی بدان آمدی آشت	که تا باز گوید بد و خوب و شست	چو شب تیره تر گشت از آفتاب	خوامان بیامد یک نیکخواه
فرودشت از مشک تا پای سحر	یکدور جویش پیش روی	فریدون بدست کان بریز	نه اهر منی و نه کاسیدی است	سوی دستر آمد بسان پیری	نمائش بیامخت فسون گنج
که تا بنهار یاد اندک لید	کشاده با نسون کند ناپید	چو شد توشه خور و غنایک	گران شد سرش سار و آفتاب	شادان شادمانی خوش و غول	که زن را جان دید و دست بجان
خوشه سبب است خوالیگرش	یکی پاک خوان از دوش ترش	یکی که بود دانه برش برز کوه	بر آیدش بر دونهان از گره	چو آن ایزدی خنک کاروی	بدیدند آن بخت بیدار و ک
بر او ربیک هر دو بر خاستند	تبه کردش را ببار استند	ز خارا بکند نه سنگ گران	ندیدند مگر برادر گران	بپایین که شاه خفته بنار	شده بکران از شب دهر باز
بکر بر شند آن دو بیدار	وزایشان بدو یکس را خیر	بفرمان بر دوان سر خفته مرد	خروشدین سنگ بیدار کرد	چو ایشان از آن گونید رنگ	بدان تا گوید سرش بینگ
از آن کوه غلطان فرو گشتند	مرآن خفته را کشته بدستند	بر اندویش کا فوش سپاه	دیش پرز کینه ز خنک شاه	بافسون بمان سنگ جها بخوی	بیست و نه غلطیکین بر پیش
فریدون کمر بست و اندک شد	مکران سخن را برایشان پدید	اگر پهلوانی ندانست زبان	بتازی تو را و نداد جلا خون	برافراشته کاویانی و فشر	بپهلوان جهان خردانی و فشر
بار و دود و دانه و دروی	چنان چون بود و در و دریم	که کشتی و زورق هم اندشت	گذارد یکسر برین رو آب	سوم منزل آن شاه آلود	لب و دیه نه بیدار کرد
چو آمد بر دیک در و درود	فرستاد وی زود بان درود	چنین داد پاسخ که شاه جهان	چنین گفت با من سخن در دنا	مرا با سپاهم بدان سوبان	از این کس را برین سوبان
نیار و کشتی نگه بان رود	نیامد گفت فریدون فرود	بتهندی میان کیان رست	بر آن باره بشیر دل نبشت	که کشتی کسی را ده فاخت	چو از وی بهرم نیامی در
فریدون چو نشیند خشمش	ازان تر و دریا بانش با	بر آن باد پادافزون	آب اندون خورده گردیدین	سرش گرم شد کینه و جنگ	آب اندر افکند گلزار
ببستند از انش یکسر کمر	پیا پی بدیدند اندر سر	بخشک رسیدند خنک جوی	ببست المقتدر نهادند	سر کشان اندر آمد خواب	ز نادیکن چار پادان و آب
آب اندون تن در و درود	چنان چون کند خورشید به	چو از دشت نزدیک شمرند	ازین شهر جوینده به آمدند	جو بر پهلوانی زبان راندند	همی کنگ و خنکش خواندند
بتازی کنون خاند پاکشان	بر آورد و الوان خنک دان	همه جای شادی و آرام	ببست کا خنک و افروخت	یک سیل کرد و آفریدون نگاه	یکی کاخ دیدند و درون شهر
که از پیش برتر بکوهان نمود	تو گیتی ستاره بجا پدید	بهر سمه بی زانکه با و جهان	یکی ز دود دگر دختان	ببست کا خنک و افروخت	که جای بزرگی و جای است
بیارانش گفت آنگاه زنده گشت	بر آورد و چین جابند از خاک	تو گیتی سیه آتش است	که پیش نگهبان ایوان پرست	جهان بیکه و دین جها تنگ	شتابیدن آید بجای دنگ
بگفت و بگریزان است بر	عنان باره بیکرک سپرد	ز سپ اندر آمد بکاخ بزرگ	جهان با سپرده جوان بگر	گران گرز بر دشت از پیش	تو گیتی همی بر نور و زمین
کس از خور زبان بدیدند	فریدون جهان آفرین خواند	یکی گرز نه گاه و دگر سرش	زوی هر که آمدی در سرش	طلمیکه خنک سار و دود	سرش با سار و خورید بود
فریدون زباله بر آورد	که آن جز نیام جهان آردید	نهادند بر تخت خنک پاک	کلاه کبی جست و بگریخت	وزان جادوان کا لایوان	جهان نامور زده و لایان
سر نشان بگریزان است	نشان از بر کاه جاد و پرست	روان شان برین ز جها تنگ	که بر و دشت پرستان	بدون آورید از شمشیران	بستان سید چشم خورشید وی
بفرمود شمشیر بر نشان	روان شان برین ز جها تنگ	که توفیق است گیتی کین	چو از خنک از نوای کین	سرمه برسان مستان بدند	سرمه برسان مستان بدند
پس آنجا بران جهانم	ز گرس گل سرخ را داده نم			چو باری ز خنک کین	چو باری ز خنک کین

مندر پے
دو فرش
تکڑا دیان
دوازده
وارستا
سواله
ماد کام
راگران
پیشانی نموده
در شید بیز
یک دیاک
باین پر
نایه او کے
بے پر زار
بے نیکخوا
تفسیر
بدولت
نابیدار
شب دہر
شش نیک
لیکین
روانی
چند اوگر
برین سوم
میا می
دلگیر
سپایان
چشم
نور و شہ
ما و جای
ید بجای
رلود و
بر فزاید
نر و دیوار
چشم خورشید
انجمن
صلح کد

کراچی کے ایک نوجوان نے ایک لڑکی سے شادی کی تھی۔

ستم گامرو و لیر آید
بدین یکی از غنیمت هداست

چند مایه جهان گشت بریا مبد
کش از نیش و گاه و اواند

نکره دار این چاود کرم خرم
و گشتش ز رو حاه او ایست

چندین او پاشخ فریدون گنه

این بپوشش و نشانی
نماند کسب و داند تم تحقیق

ابدیت محال است
 آند بران مریض پاک
 نشدش و پای پاک
 مریض بیم پاک
 آن راز تا پاک
 به جا دوستان

با شش پاری میوسن بر
 اگر بستم لایرم خنجر
 بدو گفت شما را فزون تو
 سبب خفتن خواست جنت
 بیاید شما را کنون گفت است
 بر و میگنایان هزار

از ایران کن بیلند آوردند که
که ویران کن بنیل جادو
چگونه توان بر دین آشته مار
که دانی بی بها از دها قش کجا
بر اسان شد است از بدو

همان گاه پریایه دم واپس بود
سرش را بدین گونه که گوییم
کجا بهوش خفاک بردست
فریدون چنین شایخ آورد
بر او خوبریان کشادند را
کجا گفته بودش یکی پیشین

که بر دست خسته فغان تو این زمین
مگر شد و دها را سر که سبک بجا
که گر چرخ و ادم دهد از فرا
کشته چو میان ز کمر لبست

مگر که سورتش بشود بدخون
بیامد کنون کاه باز آمدش
که او داشتی گنج و تخت و کلاه
ببخاش اندر آمد و ان کند و
بیگمست سرو سپی شنان
ند آسید گشت و بد سپیدار
جهان بهفت کشور را تیر بار
غنیید آرد را شکر ان را نجوان
سخنهای چو شنید از و گفت و

همه یون قر و بر مر و بخت
نمود فال از خشت ساسان گمان
که جای نباشد هزار آمدنش
شگفتی بدسوزی که خدا
وزایون یکی تا جوردید نو
بدست دگر ما هر و از نواز
نیایش کنان خشت و بر تو نماز
سر سبز تر از ارباب زنده باد
بپیمای جام و بیکار خوان
بکد و آنچه گفتش جهاندار نو

دشمنان زده حال برایش
همان نیز از آن مار مار بود
کشاد آن نگار بجای ستره راز
نغمه سخن گفت که شد روفور
فسریدون و خیمه
بر او آفرین کرد کایشه مار
فرید و نش فرمود یاریت پیش
کسی کو برادش می داشت
بے روشنی در دوزخش گشت

همان مدحی را بر او و انوشا
برنج دراز است و مانده
نهاد بدو گوش گردن فزان
ستاده که خنجر آن پیش
بر درون بختی که
همیشه نری تا بود و روزگار
بگفت آشکارا همه انوش
بیزم اند و ن کلشنی
هم اند خوشتران که متمران

از این کشتو کید بیدار شود
چو کشور و خاک بود تیره
و را کند و خواندندی بنام
نشسته آبرام و پیشگاه
همه شهر کسیر از لشکر
خجسته نشست قبا و سرمه
نفرمود شاه دلاور بدو
بیار انجن کن تخت من
فریدون چو خور و در شکن

بریزد و دشت در می آید
 زرنج و دوما سید نقض
 یکی مایه و بید بسان
 بکنند ز دوی پیشین میدا
 چو سرو بلند از بزمش
 که است بجان صف زده
 که هستی سر او از شایسته
 که رواست تحت شایب
 چنان چون بود و زخو
 بشی کرد چشمنی خیا

چو شد باید روان روان کند
بد و گفت کاشی که گردان
بسالت که فرز و نیش
بیاید تخت کئی بر پشت
بد و گفت ضحاک شاید بد
بمردی نشیند در آرم تو
چنین داد با سخید و کند
بیکه است گیر و رخ شهر ناز
بر آشفست ضحاک بران گر
چنین داد با سخید و لیدشکار

پروان مدار پیش لارو
 ز بگشتن کرات آید نشان
 از آن مهتران و نهنگ پیمیز
 نهنگ بند و نیزنگ تو که چیست
 که همان بود شاه و باید بدان
 ز تاج و کمر بست و نام تو
 که آری شنیدم تو را صحنه
 بدیدگر حقیق لب از نواز
 شنیدم این سخن آرزو و دگر
 که لایدون گمانم برشته یار

شست از بر بارم را راجوی
ستہ مرد سرا فراز باشکری
یکی گرزوار و چو کینت کوه
سر آنکس کن بود اندر ایوان تو
چنین داد پاسخ در این پیشکار
با یقین خویش آورده اسپار
کزین نامور سپستہ معان تو
شب تیرگون خود بتر نرسد
یہ شمام غمت و آوار سحرست
کزین پس نیامی تو از سخت

سوی شاہ خجاک بنہادر
 مرزا آمدند از دگر کشور
 بھی تابدا اندر میان گروہ
 ز مردان مردوز دیوان تو
 کہ همان اباگز کہ گاکو سار
 چنین گر تو همان شناسی
 چکارستش از ریشیستان تو
 زیر سر از مشک بالین کن
 شکفتی بشورید باشوخت
 بمن چون دبی کہ خدائی شر

بیاید چو پیش پدیده
 انسان سبکی کمتر اندر میاید
 با سبیلند آمد یوان نشاء
 سزایار که کفر و نیت شان
 بهمانت آید تو زو کن حذر
 بدو گفت صفا ک چندین سال
 که با خواهر ان همانند رسیده
 چو شک آن دو گیسوی درو
 بدو گفت هرگز تو در خانه
 جونی بهره داشت زگاه موی

مراد را بگفت آنچه دیدی
بیایای سر و پیکر کیان
دو پریایه با و همید و ن برآید
همه مغربان خون برآید
گذشت از زمان که شد
که همان گسخت بهتر فال
نشیند ز سرای پیش و
که بود و نه بخواره و
ازین پس نشانی گمبان
مراد را ز سر و پیکر کیان

از گاه بزگی چو سوی از خمیر
چرا برتسانی به یکا خوش
بباید مان با سپاچو گران
سپاچو فریدون چرا که شدند
همه بام و در مردم شهر بود
ز دیوارها خشت و از بام تنگ
سوی لشکر آفریدند و شانه
خروشی برآوردند آتش کده
سپاهی و شهری بیکو دار کرد

برون آمدی هنوز چاره گیر
 که هرگز نیاید چنین کاروش
 همه نره دیوان جنگل و لال
 همه سوی آن راه پیوسته شد
 کسی کنش ز جنگل درمی آید
 بکوی اندرون تیغ و تیر و خنجر
 در نیزنگ ضحاک برون شد
 که بر تخت اگر شاه باشد
 سر بر سر جنگ اندران بگذرد

ترا و دشمن آید یکا بهر پیش هست
جهاندار ضحاک ازین انقضا گو
جنگ ضحاک با فر
فریدون ضحاک
بیارید چون زال اید سیاه
زادان گزوان بر قبیله کوه
همه پیر بر ناس فرزان یریم
ازین شهر روشن کی حیران

یکی گزیده کاغذ پیکر بیست
بهوش آمد و تیر نهادر که
سریه دل و بند کرد
سارایکوه و ماوند
کس را نبرد ز زمین جایگاه
زمین شد نعل ستوان
یکایک افروان او بگذری
برآمد که خورشید را ببرد

همه بزند و نیز رنگ و از رنگ
نیفر مو و تاینر نماندند
بیراه مراخ را بام و در
ایسپان جنگی فروخته
همه در سواهی فروخته
بشهر اندران هر که بزیاید
بسر بر زگر و سید ایر
خفا هم هر گاه ضحاک
پس از شک ضحاک شد

و لارام بگیرفت و کاهست
 بران مله یونان با کزین
 گرفت و کین اندر تاور
 بدان جای تنگ بر او
 که از جور ضحاک پر خون
 چو پیران که در جنگ نابین
 به نیزه دل تنگ خنجر
 مرگان اثر دوش فلک
 و لشکر سوی کج بندار

گر بخین کند و فرستاده کشتی آن پیش

فَسِرِدُونَ وَخُسِرُوا بِرَدِّ الْبُخْتِ

ابرو آفرین کرد کاشتند بار
 فرید و نش فرمود با نیش
 کسی کو بر آتش نهشت
 سه روشنی آورده این سنگ
 نهشت از بر باره باجوی
 سده مرد سرفرازان لشکر
 یکی گز دارد و چو یک است کوه
 سه آنکس کن بود اندر ایوان تو
 چنین داد پاسخ و پیشکار
 باین خدیش آوردن اسپار
 گزین نامور بهشت همان تو
 شب تیرگون خود بتر زینند
 پیش نهاد نهشت و آوا سخن
 گزین پس نیابی تو از تخت
 ترا دشمن آمد یکا نهشت
 جهاندار ضعیف کن گفتگو

همیشه بر می تابود و رنگار
 بگفت اشک را به نهشت
 نیزم اندوه و نهشت
 هم اندر خوشین نگه مهران
 سوس شاه خنک به ساروه
 هزار اندازد اگر کشور
 همی تاباند رسیان گروه
 نه مردان مردوز دیوان تو
 که همان ابا گزده گاوسار
 چنین گز تو همان شناسی
 چکار استش اندر شهبان تو
 زیر سر از مشک یالید کند
 شکفتی بشورید یا شور سخت
 بمن چون دهمی که خدای شهر
 یکی گز زده گاوسار بهشت
 بدوش آمد و تیر نهاده و کو

جنگ خٹاک با منیر علی خان و بیگم کروں

فهرست دیون خجاک را بگوید و ما و تد	ببارید چون زالد ابر سیاه زآوان گز خوان بر قید کوه همه پیر زیناش فرمان بریم ازین شهر روشن کی تیره کرد
کس را بنیدر زمین حایگاه زمین شد نعل ستونان یکایکشت فرمان او بگذریم برآمد که خورشید شد لایق	

باین سر اسر بر پیشین در خمار روز و روز نشین ندر تخت یاد و نه جان از تن زباله چو بی بر زمین بر نهاد بر میدون شکسته بنشین به بندی بستن دست و پا بهاید که بشید با ساجد جنگ بخت اندر دست آنکه ناپاک بود بر فتنه با کشتن محو هسته بهیگفت کایا نگاه هست چو بخشایش آرد و نیکی و بخش همان پیش او خاک اود بر کس و ما دم بر دهن فتنه شد بسیار و ز کار که در کوه و دشت بیامدیم آنکه خسته شد بیاور و ضحاک را چون نمود گسسته شد از خوشی چون دوا فرو بست پیشش بر آن کوه بان نباشد هیچ نیکی بر پایدار فریدون فرخ فرشته بنود فریدون ز کار که کرد از روی	بدان تا نماند کس از بخت کشاد و نه بختی نه خاک لب فرو آمد از نام کلخ بلند بیامد فریدون بگردار باد بر تاد و کوه آید پیش تنگ که کشاید آن بند پیش تران نه زمین یار و جو یکس نام و همانرا کردار او پاک بود همه دل بفرانش آراسته بفال ختر خجستان روغن بنیکی بیاید سپین کشت زورگاه بر خوست او را کوه وزان شهر نایافته سپهر گزشتست بسیار خوار گرد بخوبی کی را ز گفتش گوشت بکوه دماوند کردش به بند بماند بکوه اندرون بناد بدان تا بماند بختی دراز جهان به نیکی بود و یادگار ز ششک و ز عجز سرشته بنود تخت این جهان شست آرد	بر آمد یکجا یک رخا بلند به است کانکار است ایست بهنگام از دهن آگون شد بدان گزده گاو سر و دست بکوه اندرون به بودند نشست از بخت زین و سپاهی بنیاید که با پیشه و شاد ویر مایند و خشم بود فریدون فرزند نبوت شاد که بر دهن پاک از میان گره ستم که خدای جهان سحر همه مهر دیده بدرگاه بر بر دزد ضحاک را سینه خوار به آنگونه ضحاک را سینه که این بسته را دماوند کوه چون بدی بران بند بفرود بکوه اندران جای نگشت گزید بماند و بدینگونه آویخته همان گنج و دینار کلخ بلند پادشاهی فریدون پالید سال و آگاهی یافتن مادرش از حالات آن	بدست اندرون شست یار رمانی خیابان دست بر می بخون پری چراغان شد بود بر دیر سرش ترک و کرد خور نیاید پیش خویش به پند بهنگام نایوب آیین او بیکوی جویند بهر و مهر برش سوی ورزش خود خور ز راه جز و پاک ساخت شاد بر انگشت مار از البرز کوه نشاید شستن به یکجایی خروشان بدان روز کوه بهشت همیونی بنگونه سوی شیر خزان بر و بند بهر چمن تازان بیکوه نبود از بخت یان چه چیز که کرد غامی بنش ناپدید وز خون دل بر زمین گشته نخواهد بدین مرگ سوخت پادشاهی فریدون پالید سال و آگاهی یافتن مادرش از حالات آن	بدید ان سیر ز کس شراز بهر اخورش آتش شست همان تیر خنجر کشید از نیام بیامد پیش خسته و مان فریدون بچو بنیاید سودیک بفرمود کردن بد بر خورش چو این کار او جوید او وزان پس همه بان همه پندشان داد و کرد بدان تا جهان از بداد و گزید من ایندی همی بود که تا ندر دیا بر دهن او بهیر اندر زانگه تا شیر خوان بهیر اندر و بکوه اندرون بهر جز کسی را که نگرید از نام ضحاک چون خاک بیاور و سمار به سران بیاید جهان بهر سپهر سخن مانند تو همی یادگار یاد و پیش یافت آن نیکی یکی بیشترند ضحاک بود

جلد اول
۱۲

و دیگر که کین پدر باز خواست
نگین کجاست آتش درون گرد
چنینیم یکس کعبه و مبهمه
برونج
نخل و کام
سپاس
نمادان شش شش رخاکن
نماش تو که در و با گفت
بیار است چون بوستان رخ
کشادان در گنج را گاه و دید
همه خسته بر شتر بار کرد
بزرگان لشکر چو شتاب خفتند
ترا با دین روزی از آسمان
همان همتران از همه کشوش
که جادوید با و چنین روزگار
کجا که جهان کوس خوانی می
بیار است گیتی لبان بهشت
بیایا چه سر و بر رخ چون
ازان پس بدیشان نگردد شاد
کجا نام او جندل را سپهر
سخنی سبزی است فرزندین
سه خواهر زیک مادر و یک
زین پس سپید برون شیده
نهفته بختی هم در نشان
نشان یافت جندل مژگان
که جادوید با دسر از شاه
بد گفت جندل که خرم بدی
ترا آفرین از فریدون کرد
بدان ای سرایه تازیان
بسی دیده اندر جهان گشت
که پیونگس را نیار استم
مرا با دشا بهی آباد است
مرا این همه گراناید از رفت
مرا که هر سه را خون نکرده ام
سه پوشیده رخ را سپهر چو

جهان دیرینه بر خوشی تن کرد دست
که از بر ضحاک شاهی سپرد
تو خواهی بشان باش و خواهی
بسن بر نهاد آن کیانی کلا
گر گفتند هر یک زیادت جانما
تن آسانی و خورون آید گشت
تو نیز از پست و اندر مخور
سر آمد بر اور و ز کار من
همی خواند نفیرین بضحاک بر
همار از او دشت اندر رفت
همان را همه کرد همان خویش
درم خوار شد چون پیشتر
دل پاک سوی جهاندار کرد
بر شهر یار جهان تا خفتند
میادی بخیز زاده و نیکوگان
بدان فترتی صدف زده پرورش
بر و منند با و چنین شصت یار
جز این نیز نمانش نه افی می
بجای گیاه و گلشن بهشت
هر چیز مانند شصت یار
گر گفتند زبانی سخت و کلاه
بهر کار و سوز پر شاه بر
چنان چون بشانید پیون
پرنچره و یک و خسته گهر
ابا جندل مرد را نیکی خواه
شنیدی همه نام و او از نشان
سه دختر چنان چون فریدون
همیشه فرزند تاج و کلاه
همیشه ز تو دور دست بدی
بزرگ آنکس که نداشت خرد
که از خردی جادوان بیزان
سه فرزند را سه دیده است
مگر کس به از خوشی تن خواست
همان گنج و در و ان میزدی
بسیار بهی شاد و خفت
چو شیدم این شد و شاد و
سزاوار من کار به گفتگوی

سید که گیتی ز نابخوان
سید و جهان تیغ صید شاه
فریدون چو شد بر جهان گلا
زمانه به اندوه گشت از بد
می روشن و چهره ماه نو
کنون یا و کار است از و ماه نو
نماند چنین دان جهان کس
پس آگاهی اندر شش سپهر
همی آفرین خواند بر کردگار
یکه سینه زین گونه بخشید
ازان پس همه گنج آراست
همان جامه و گوهر است
فرستاد و زد و یک فرزند چو
کرای شاه پیر وزیر دانش
وزان پس جهانداران شاد
زین دان به خواند آفرین
وزان پس فریدون گریه
هر آنچه بخواهد به داد و دید
رسالتش چو یک پیکر کشید
ازین سه دو پیکر از نشان
فرستاد فریدون جندل را بنحو
فخران شاه یمن بر پسران خود
چو شید جندل ز سر و تن
یکایک ز ایران سر کشید
ز بهقان پر مایه رسانید
بیاد خردان نیز یک سر و
جندل چنین گفت شاه
از ایران یک کترم چون
مرا گفت شاه یمن را گوی
که شیرین تر از جان فرزند چو
گر می فرزند از نشان
خرد یافته مریگی سگال
سه پور گراناید دارم چو ماه
ز کانا گمان گسی یا ختم
که مایه نام سه قهر خنجر
فریدون پیایم به شکوه و

سپاس و دوستی دست بد
با خرد و ماند از و جایگاه
نمانست جز خوشی شاد
گر گفتند هر کس ره از روی
جهان پر زاده و سهر ماه نو
بگوش و برنج ایچ منهای چهر
در و شاد و مانی نه بنی شمس
بمادر که فرزند شد تا جور
بر کان شادمان گردش و کار
چنان شد که در و شش شاد
فرز آفرید از نشان خواست
جهان به تازی بزرگ فسا
زبانی پر از آفرین دشت نیز
ستایش مرا و از ویت سپهر
زهر گشت و برگشتند راه
بران سخت و تلج و کلاه و گین
بگردید و دید آشکاره همان
بران یوم و بر کان آفرید
سفر زندهش آمد گرمی بد
یکی کمتر از خود پیکر از نشان
فرستاد فریدون جندل را بنحو
فخران شاه یمن بر پسران خود
چو شید جندل ز سر و تن
یکایک ز ایران سر کشید
ز بهقان پر مایه رسانید
بیاد خردان نیز یک سر و
جندل چنین گفت شاه
از ایران یک کترم چون
مرا گفت شاه یمن را گوی
که شیرین تر از جان فرزند چو
گر می فرزند از نشان
خرد یافته مریگی سگال
سه پور گراناید دارم چو ماه
ز کانا گمان گسی یا ختم
که مایه نام سه قهر خنجر
فریدون پیایم به شکوه و

جهان را چه بد بخورد و گهر
رفت و جهان دیگر را سپرد
برسم کیان تلج و شختی
دل از داری با پیر و خفتند
بفرمود تا آتش افروز خفتند
در آید جهان سالیان پنج
فرانک نه آگاه بد زین همان
نیایش کنان شد و شش شست
ازان پس بر گیس کس بود شاد
و گرفت مریم را کرد و ساز
در بخار کشت و ن گرفت
همان چو شش و خور و بر شش
چو آن خواسته دید شاه یمن
چنین مدونه و فریدون
همه ز و گوهر بر آید خفتند
همه است بر کشته با همان
و آمل گد رسوی تشنه کرد
پیشگی نیست او در و کشت
پنجت جهاندار سپهر
پدر نوز نکرده از ناز نام
فریدون ازان نامداران خور
بد گفت برگرد و جهان
پدر نام نکرده از ناز نشان
که بیدار دل بود و یکا خور
بهر شوش که جهان مری
خردمند و شش و نیکان
زمین را سپید و پوشش خود
چه پیغام داری چه فرمندی
درو و شش و نیکان
همیشه تن از او دشت
پسندیده تر کس ز فرزند
چه گفت از خود و نیکان
چو خرم به مردم بود و کار
نه هر کام و هر خواسته
کجا پس پرده پوشیده
کنون این گرمی سرگشته
پیامش چو شش و شاه یمن

که خود و روانی و خود بشکری
بجز حسرت از دهر چو بی
بیار است با کف شش
با کین که شش نوساختند
بهمه غم و ز غم از نوساختند
که گفتند یکدیگر و نسیاد بد
که فرزند و شاه شد و جهان
پیش جهان و او را شست
همیشه شست روز و شش
همانی که بود و گردن خور
نهاد همه را می و او را شست
کلاه و کمر نیم شش
بید رفت و برام که آفرین
بدان شکان را گون و شست
تخت سپید و فرزند
کشاده بر او و ز شش
نشت اندران نام و شست
چنان کز به شش و نسیاد
سه خور و نژاد از و تلج ز
همی شش پیلان نهاد و کار
یکی را اگر نماید بر شش
سه دختر گزین از نژاد همان
بدان تا بخواند تا و نشان
زبان چو شش و شش
بپرده درون دشتی شش
بیاید بر سر و شاه یمن
بران کتری آفرین بر فرد
فرستاده یا گرامه
سخن هر چه بری تو را شش
پیرانده رخ و بیانده گنج
چو پیون فرزند پیون
کجا داستان ز و پیون
نه نیکو بود به پسر شش
بهر آرز و دست و نشان
سه پیکر داری تو ای ناخو
بر آید جنت یا بد یا یک
بر شش و نیکان

بدل گفت اگر پیش این پسر
شتابی بسا پیش نباید کنون
فراوان کن ز دست نیزه و
فریدون فرستاد وی پسر
گوانیده هر تنه تیوند من
وگر سر به سجده گفتار را
ازین در سخن سر چنان است یار
اگر شد فریدون چنین شیرار
سته فرزند گیر توست چند
از راه و بای پر یار جو
فرستاد و شاه را پیش خواند
پسر خود گرامی بود مشاهده
مرا خوار تر چون سته فرزند خو
کجا من بدین سته شاه ترا
چه بدیم کردل شان پادشاه
سر نیزه خدیل چو پاشخند
سته فرزند را خواند شاه جهان
چه ناسفته گوهره دخترش
کنون ان برادر نباید شدن
ازیر که پرورده پادشاه
شماره چه گویم ز من بشنود
نیاید که یاید شمار از بون
نشاند بران تخت شاه منشه
نشاند که من فرزند پسر
نیاید که دست او تر که لام
بدینگونه را نید یکسر سخن
که فرزند گان مست از خود
بفرمای و دانش چو اندر خود
بر خند و بر سر بیار استند
فرستاد شاه لشکر کش پیش
سهم گوهر و زعفران میقتند
بدیای روی بسیار استه
بدیدار بر سر چو تانده ماه
میانه که دست و تر که لام
بدانست شاه اگر نمایه زود
مسدود خوایش سته تاج
پوشش بیار است یکشاد

نیندستد ماه انجمان بیخمن
 مرا چند روز است باز منون
 برخویش خواند آن نه دیده سران
 نگشته ده چشمم یکم خونا
 لیست روی پوشیده و زین
 بر اسان شود دل آزار و
 سر اسیرم بر بناید کشاد
 نه مایند گانیم با گو شوار
 سر بدره کشتا و لب ایینه
 که کرد از آنرا میسند و
 فراوان سخنها بچرب براند
 بویره که زرب بود کاه راه
 نینم همگام باست پیش
 فرو زنده تاج کاه ترا
 بر نهارشان است گیرم سبت
 بر سید خشن چنان چون نیر
 نهفته بروی و دریدار زمان
 نبودش سپر و خه افشیر با
 ز سر پیش و کمر آتش زدن
 نباید که باشد مگر یار سا
 اگر کار بندید حشرم شنید
 بکار آورد مردان افون
 شده خوشید رخ را چو سر
 سین باز نزد کین تا جور
 نباید بزیگونیان برد نام
 ز خوشید و زبان سرچین
 بایندین که همه در بدر
 پس را که چنان پدر پرورد
 از او شستن موبدان خوانند
 چه میگانه ز انگار چرخش
 همه شک با می بر آختند
 چه مایه بد و اندران خوانند
 نه شایست کردن ایشان نگاه
 باید بر زیگونیان برد نام
 از ایشان بگنداش سود
 رضان ایشان را ز نوی خشم
 می بود و آتش شتاب

مراد ز روشنی بنویسند
 بیاد و باره اودن نیست
 نه نقد و نه آید و نه نوشت
 همیکه و نه چشم جدا
 اگر گویم آری دل زان گشته
 کسی کو بود و نه زمین
 جهان از نمود و دلا و دیران
 سخن گفتن و نه سخن گفتن
 پانچ شاه یمن بفرست
 کس نه دیر تر است
 سخن هر چه گفتی پذیرم
 پس از شاه دلا و نه زمین
 بیاید شاهان و نه زمین
 لیکن است و نه زمین
 پرا از زمین است ایوان او
 از آن فتنه بدست راسی
 سر و نه است و نه زمین
 سرانیده و نه زمین
 خنک گوی و نه زمین
 یکی تر و نه زمین
 بر و نه زمین
 بالا و نه زمین
 میانه نشینند و نه زمین
 بود و نه زمین
 بماند و نه زمین
 را خایه و نه زمین
 سوی خانه و نه زمین
 هر دال اسپان پرا
 و دلا و نه زمین
 نشینند و نه زمین
 بقدران و نه زمین
 بنشیند و نه زمین
 و نه زمین
 و نه زمین

بناید کشاد و پیا سنج و لب
 بایوه اندیشگان در شست
 همه لایه پیشانیان گشت
 یکی در آنده همزدن با شما
 دروغ آنچه نه اندر خور و با شک
 نه باریست با او سگالیدین
 کشاد نه یکیک پیا سنج پان
 عیان جستان با خنق و سیمت

مرستاه فیدون

بجهر صبا و دفرموده فرمان بریم
 ز فرزند اندازا که گیرم سنج
 نشاید زدن خنق و غش کام
 شود روشن این جان یکستان
 بدیشان سپرم تا کین و کش
 سیکه شیرار جها که درو س
 خندا همه پاک بنهاد پیش
 مگر پیش هر سده و نه کامیون
 گفتار او بر نهاده دو گوش
 بکار یک پیش پیش پیش
 که چون او نباشد بهر شمن
 بساز و شما را بد پیشگاه
 که از به نه اندازا زانده سک
 بدان بکت ز دانش آید زیان
 همین ز شستن اندر صورت
 مایشید از یکدیگر نشان جدا
 همه دل نهاده بگفته پیر
 شب که بخت پیر و ز شاد

دین پیش هین

پرگنده و تیار و زیر پیر
 چو شربت ز شکر و گسلان نشان
 که نقش فریدون بگردن
 سبک چشم نرنگ بر خورشید
 کین یکداده و سلا همه
 پاز رنگ خنق و ای زم
 خورشید سحر بر آوا

کشاده بر ایشان بود ازین
فرستاده را با یکا به گزید
که مارا گشتی میبندد و فروش
فرستاده گویند چنان گفتند
و گویند و ما سپاس بداریم
شندیدین سخن و هرگاه
که با سنگدان این بنیاد
بخنجه بین راستان
و گویند که در خواهی می
پیشیند از کارانان چنان
بگویند که گرچه تو هستی بنید
اگر پادشا دیده خواندین
ایمان شاه این تیره و زردین
شود و دامن لیل و یافان
گراید بدیدار ایشان نیاز
بیاید چون ز فریدون شنید
چنین گفت کاین شهر ایون
ز به شهابه رسته را خواست
بخوبی تنه اش باسخ بید
زبان راستی و بیاراسته
بشش گنج بسیار و شکست
سه خورشید رخ راجوانی بهار
ازین سر سه کمر و پیش
سپرد شمار ازین سه بهار
سیانه خواند سیاست را
یدین گفتنی باسی من بگوید
ز پیش من بدین بروی کند
چون شنید و ملکین آسمان
کشیدند با لشکر می چون
شدند این سه پادشاهند
یکی کلان آراسته چوین
سه دختر چنان چوین بدین
از این سه گزید پسر سه
گفتنی فرمودند و بگوین
بدانکه که بپوشد کارشان
سازان سه شاه بگوین
بدانکه که بپوشد کارشان

نیز که شد بد بوده انبیا من
 سپاه بگه کار اندرون بگه
 بفرستد این باد صبا
 نه سردی آنرا بگفتند نه بین
 ستم خرنز تو بر تو هست از بند
 و گروشت گرد آن تو دین
 بیرون آنکه آید ز در بند من
 بنیام و انهای سپارشان
 و زستم بکشان بر شاه باز
 بگفت آن کج بگفت پاسخ
 سر زخمی سر و سایه فلک
 خنهای باریت را ستم
 چو پرسید سخن را آفرخ نمید
 خرد داشته عقل پیرانه
 همیش تشویش را و هم افسرد
 بیار و پراز رنگ ابوی و کار
 مهین از پس و بیانان
 که این شناسید در حال
 برادر کار و پیکار است
 هم این را زبانی مرا شنوید
 پراز دانش و پرسون آمدند
 پراگنده بلا جور از غوان
 همه نادان خوشی چهر
 بیرون آمدن ازین مردون
 همه از دویم آنگنده خشت
 سپید برون و دیدار گفت
 کزین مستنده که است
 رسیدن ایران کی بزم
 بهم که چند بار از شان
 که آورد و سخا و کرم
 کاخ و شادمانی و خرم

پایچ شاہ یمن بفرستادہ فیروز

کہ من شہدایہ تر را کہتہ ام
 سخن ہر چیہ گفتی پذیرم تھے
 پس از شاہ را فیہمین سہ کام
 سیانید شاہان ہمزو یک من
 لیل نگاہ شدہ روشن جان بگویش
 پرازا آفرین لب ایوان او کو
 از ان فتن چند لب راسی تھو
 سر و شہر را بیاد چو انشا کرد
 سرازیدہ باشید بسیار بوش
 خنک گوی و در خوشی کی کرد
 یکی تر ز ہر بین ہشتا کہ در
 ہر روز غنیمتیں کیے بزرگوار
 بہا لاؤ و دیار ہر سترہ کیے
 میانہ نشیند ہم اندر میان
 بگوئید کان برترین کہتہ است
 بمانید بایکدگر ہم سراسر
 را زنا یہ و پاک ہر سترہ گھر
 سوی خانہ قنجد ہر سہ چاہ

همه چه او دفعه بود فرمان بر
 ز فرزند انداره گیرم سخن
 نشاید زن خنجرانش گم
 شود روشن بن جاتان کستان
 بدیشان سپرم با کین گویش
 سوخته یار جهانگر در سوخته
 خنجرهای یک بنیاد پیش
 مگر پیش هر سه و ده خاکبوس
 با گفتار او بر نهاده دو گوش
 بکار که پیش آیدش پیشین
 که چون او نباشد مثل خمین
 بسازد شمارا دهد پیشگاه
 که از به نداشتن باز اند
 بدان کت زدنش آید زبان
 همین زشتی اندر صورت
 میباشند از یکدگر نشان جدا
 همه دل نهاده بگفته پدید
 شب که بخت بد پرور شود

فصل پنجم در بیان فریدون پیششاه زمین

مهديال اسپان پرنس
 رودا ورید انداکن منشا
 شستند بر سبیلان نم نشا
 بقصد زان گونه کاخو شد
 بین گفت اگر همین آرد
 سوخته نقد بانو و شرم
 سید نور فریدون علی امام داد

پر آگند و تیار و ز زیر پی
 چو شمشیر شد کردگشای
 که نقش فریدون بگردن
 بسبک چشم نریک برد خوشند
 کین بیکر داد و مهر
 برانگش بایزم
 بخورند سه بر سر باد او

و اگر چاره کار و خواهی هستی
پیشیند از کار داناان بخت
یا پیش که گرچه تو هستی
اگر پادشاه دیده خواندین
انفرمان شاه این که وزیرین
شود و پادشاهان بدو فرمان
گر آید بدیدار ایشان نیاز
بیاید چون فرزند دل شید
چنین گفت کاین شهرایون
ز به شما به راجه است
بجوبی تخمهاش یا سنجید
زبان راستین و یا راست
بشش گنج بسیار و هم شکست
سه نور شید رخ راجه بی بار
ازین سر سر کترو پیش
سیر شد شمار ازین سه مال
میانه خود اندر میانست
یدین گفتی با می من بگوید
ز پیش نه بدین بر و کند
چون شید ز و کسین آسمان
کشیدند با لشکر می چون سپهر
شدند این سه بر باد زمین
یکی کلخ آراسته چون
سه دختر خنایان بدین گفت
از این سه که نماید سپهر
شگفتی فرمودند و کین
بدانکه که بخت شد کارشان
سازان سه شاه کین
بدانکه که بخت شد کارشان

تبرستان این باد صبا می
نه سردیات ترا بگفتند نه بن
ست خیزد تو بزین است خیزد
و گوشت گرد آن تیرین
پروان که بید و زیند سن
بنیوم روانهای سیدارشان
زیرتم بکشان بر شاه باز
بگفت آن کج گفتم پاسخ
سر زین سر و سایه رنگ
خندهای بایسته راستم
چو پرسد سخن از آفرینید
خرد داشته عقل پیرایه
همش نشو و نما و هم
بیار و پر از رنگ ابوی و خاک
مهرین از پس دیوانه نو
که این شناسید مریال
بر اندر کار و پیکار است
هم این را نه ای مرا شنوید
پر از دانش و پرسون آمدند
پر از گنده بلا جور در غوان
همه نامد آن خوشید چهر
برون انداز من مردون
هم از و سیم اکلنده خشت
سید برون ویدار خشت
کزین سخته که است
همه برون ایران کی انجمن
همه کشته بندارشان
که آورد و بخار و کزین
که خورشید سانه اند خورشید

سبک بر سر آب گیر گلاب
برون آمد از گلشن خسروی
سفر زمان شاه آفرین
چو خورشید از دامن تیغ کوه
بین بران
ایمن

ایندو و دانشمندان جامی خواب
 بپای است آرایش جادوی
 بجستند از آن تخت سحرانجام
 بیامد سبک روانیون پرده
 نیر از نو گشت خوشید و ماه
 بهمانه ملان شدند با سخن
 نگر از نشانال دیدن سخن
 که ماده شد این نره تخم گیان

بیایز زیر گل نشان خست
 برآورد سرا و باد دمان
 بدان ایزدی قدر و قدر است
 بنزد سکه داماد آزاد مرد
 سست ازاده را دید چون مان
 در گنجهای کهن کرد یا ز
 بیاورد هر سه بدیشان سپرد
 به اختر کسے دان که دختر خست
 بدان تا چو دیده بدان نشان
 چنین هر کیے را جدا خواسته

بخت آن سزاوارده نیکی
 بان تابا کرد و ایشان زمان
 با قسودن شایان و مردانگی
 که بنیدرخان نشان شده با جو
 نشسته آن خستری گاه نو
 کشاد انگه یک چند که یواز
 که تنه ماه نو بود و تنه شاه گرو
 چه دختر بود و روشن اختر شستیا
 چو جان پیش دل بزرگدانشان
 زیر چپشان کرد و آرمسته

شاه تازیان شاه انسونگران
چنان شد که فیض را موی درخ
بدان بند جادو و به بسته راه
فسرده بسره را و برگشته کار
بیدارست انسون نیا بدکار
سه خورشید رخ را چون آفتاب
ز کینه بدل گفت شاه یمن
به پیش همه بودان سر گرفت
خروشید و با عروسان سبب
چو فرزند باشد با این فرست

کلی چاره اندیشه کرد اندران
بسریر نیاست و پیرید ز رخ
نگرد و رخ سر باید نشان زنگار
بماند سه دختر و پادگار
نباید بدین برد خود و زنگار
که در قحان چو ایشان خنجر
که پدر آفرید و ن نباید
که زنی بود و شاه را شاه جفت
بیشتر شمرده بیوزنان مست
گرای بدل در حرماده صر

ندیدند کین ستم جهان بیرون
زگوهرین گشته افروخته
ایمال با خواسته شایدار
چو بازگردیدن این شاه
سایه بسان یکبار آمد

سیر و مدتیان یاکین من
عمارت کے یکے اندر دگر درخت
بہشتیہ رکاز اندرون یکے
شدانگ فریدون بیابان
گزر شیر گفتم تینا بدرا

بدان تا جویدہ یار زندگان
چنین ہر یکے را جدا خواستہ

باز گشتن پسران فر
از مودن منسریہ

چو جان پیش دل بزرگانده نشان
زهر جبینشان کرد آبروسته
نسرید و ن آریمن و
ون ایشان را

خروشید و با عروسان مسببت
چو فرزند باشد با این فرست
لبوس می فرید و آن نماند و
ز دل شان همین است که اگر شود
خروشان و جوشان ^{اندر} جوشان

بر پشت شتره هیونان هست
گرامی بدل بر چه ماده چنه
جانان بیدار دل راهی
زید با گامش کوه بشو و
همی از دناش آتش آتش آتش

چو بر سر پسر را بنزدیک نهاد
پسر گفت باز ده مار و خنک
چنین گفت اگر کار از سر کش
سبک تیغ را که شیراز نیا
که فرزند او نیم مرده پسر

یکر داند و ن کوه تاریک نیست
 نه بین خروانیافته مرد و تنگ
 چشمشیر و منده چهره شکسته
 خان اگران کرد و گرفتار نام
 همه گز واران بر خاشخ

بر آنجیوقت گرد و برآورد و چو
سبک پشته بنمود و دیگر چو
گفت این و بنماد رخ و دیگر
ببر و گفت که پیش بابا ز شو
کر از راه میرا کیسو شوی

جهان گشت از آواز او زویند
پیر نی بر او دشمنها درو
اگر چند بوش دل پرستین
پلنگ تو بر راه شیران درو
او گزیده هست افسر بدخونی

بیاید و ملن موی اهر سپر
میانه را در چو او را بدید
چو کهر سپر نرزد ایشان سپر
غرث نام شاه آفرید ملن گویگر
فرید ملن فرخ جویشندید

که او بود پیر مایه و تاجور
کمان را بنه کرد و اندر کشید
خروشید گان از دو مارا بدید
رسید بهت یا ما بدینسان بگوش
منه ما بدینست و شد نامید

رفت و بسیار پدر و مادرش
 و عودیدند پدر و مادرش
 و عودیدند پدر و مادرش
 و عودیدند پدر و مادرش

چنان چرون سازد بیابان
پیاده دوان برگزیده راه
سیر پیش جهاندار آمد بران
کجا خفته است گیتی بسوزد و بدم
گیستی پراگنده کام تو باد

اباگوش و پاژندہ پیلان
برفتند و بر خاک اندکیوں
بسے آفرین کرد و برگردگار
چو رید کہ جست از شام زمی
کہ جستی سلامت ز کامنگ

سجده گزیده گاوشیکر بدست
فرماندیر جای سیلان کن
کز دینیک بدر و زگار
چو بنیاد بر گشت ماهی
بگاه گریزش کردی نگر

میزگان لشکر پس شربت او
پدر رسوت یگرفت و بنوا
وزان پس سه فرزند خود را
نمون نامان خستیم نغم
لاور که تندیش داز پل شیر

چنان کند و پاک و شست او
یراندازه بر پا گیسو ساختن
بخت گر نماند گیسو سازند
چنان چون باید نمراد و نخر
نود و یوانه خوشتر محو اندر دلیر

سیانه که آغند تیزی شود
که کهستان مردیاسنگ جنگ
نول ایرج اندخو نام او
مام پری چهرگان عرب
س از اختر کرد گردان سپهر

والشس مرا و اولی قزو
که هم باشتا بست و هم با دگ
همه متری با دفر جام او
هنون یک شایم بشادی
که آخر شسان نمودند چهر

و راقور خوانیم شیر دلیر
و خاک و آتش میان گزید
بید انگونه آغان شیر نمود
زن سلم را نام کو دآرزو
تو شسته بیاورد و بنه او پیش

گنجائش نہ پیدائش نیار دینار
چنان گزہ ہوشیاران سرید
بگاہ و رشتی دیرے نمود
زن تور راہ آزادہ خوے
بید اختر نامداران خویش

هنر خود دلیر است بر جاگاه
لیو و جوان و همیشه وار بود
لیو و خردمند و بارای بود
ناله ای چ پاک خوراسه
سلم اندران چیست زان خراسان

کہ بدول نہیاشد سزاوار گاہ
لیکیتی جزا وراثت ایستود
بر جایگہ پای برجایے بود
لجبابہ بخوبی سہایش ہے
نمودش گزشتہری نامکان

کہ طالع تو میری رحمت ہے شیر
 سدا نذر و گہن شاہ چون او پڑ
 شاہ انجمن دیکر دیا صبح
 کیے روم و خاور و گز گز
 سو دانا شکر کے پر شہید

خداوند خیرشید سعد و لیر
یکے باد و سراز جگر بر کشید
کز دایه جیش باند لچ بر رخ
سوم دشت گردان ایران
سرازان سوسی خاور اندر کشید

چو کردا خرفرخ ایچ نگاه
بایرج بر آشفته ویش سپهر

بخشش کردن فرید

بتخت کیان اذر کور دپا

کشف دید طالع خداوند
بنید سازگاریش با او بهر
دل جهان به سپهر خود
همی خواندندش خاور و خدایه

راحت بر ایشان نشانی نمود
ندیشد پور روشن طاق
فته چو برون کشید از نهاد
خستین مسلم اندرون بنگرید
بر تور را داد توران زمین

که آشوبش و جنگش است بود
بید خیزان میشد بدگمان
سته بهر که در آفرید و ن جهان
همه دم و رخا و مراد را گزید
اگر و سالار ترکان چون

پس سلسلہ نامہ فرزند و ستاد
 ان پس چون تہ تابانج
 فرزند کہ بدوش فرزند
 فرزند فرزند شد سلسلہ

شیدان من تو را شکر یاره
مرا و اید پر شکر لیلان گریه
مرا و اید چه خواندند لیلان خدایه
بیلغ بهار اندر آور دگر د

بیاد نجات کئے برست
ہم ایران و ہم شہت نیز و
نشست ہر سہ آرام شود
بر اینگونہ گرد و دسر اسر مخن

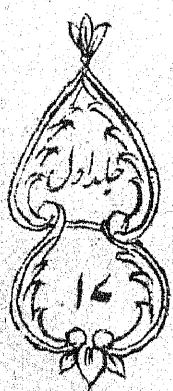
لمر بر میان ایست و کشاد
چنان مر زبانان خسر نژاد
شو و شست نیز و چکر گردن

و داد و کوراستر از دید تاج
ند برین روزگار ی دراز
آید بکار اندون تیر گس

سان پکرنے لاشیں خنڈ نہ
ان تیغ ورم وسمان تخت علیج
مانہ بدل بیچی شہوت راز
رفتہ پرایہ کان نیز گے

بازگشتن پسران نسریدون ازین
آزمودن نسریدون ایشان را

بخشش کردن فریدون جهان با اسپر خود

کنون باز گردم بگردار سلم
دشمن شنه خفته بآن اندون
بل پر کنش شهنشیر چرخ
نیز در ویرانجا کسیر نور
بیدار دل بنگارین بستان
گذشته زمزمی شمشیر کلاه
نسپارد ترا دشت ترکان چین
بجز نمی شنود بهر یاد کرد
که مارا بگاه جاستی پر
زبون رای و شیار کردن نگاه
بناید که یابد دلاور کسب
برخت این برادر زرم ان چرخ
گزید ندیس موبدی تیرین
سخن سلم سپو نکر دشت
چو آبی بکاخ فریدون فرو
چو سانی در گشت اندین چو
بخشست جزا ز کس و کاستی
یکه رادم اثر دلاست
ایا داد و گزشت یار زمین
و گزشت سواران ترکان و چین
بدانسان برین اندر آوریک
نشسته بدیدارکن سایلگان
سپهست پندشت ایوان بکا
بفرمود تیار ده بر دشتند
دو لقب پر خنده دوی خرم
سپهش از دگر می نخست
ز هر کس تو برسی بکام تواند
بگویم چو منم بایدم شرم یار
فرستاده را گفت کای بود
بگو آن دو نایاک بیوده را
زیند من از منتران شمشیر
سپهست که پشت مکر و کوش
بخت و کلاه و بنایید و ماه
همه سستی خود ستم تران
مگر همچنان گفتم تا بخت
یکی درستان گویم از شنید
بترسم که در جنگ این اثر دما

که چون بخت دایرج بهیمن
باندیشه شهنشست باره بون
فرستاده فرستاد ز می شاه چرخ
که بود از دلش رای اندیشه
کز اینگونه شهنشیر بستان
نه زید مگر بر تو ای پادشاه
که از پادشاه ایران زمین
سر تو سبب مغریر یاد کرد
از نیگونی بفرقت ای داوگر
همیونی برنگن ز نزدیک شاه
بجای فرونی و جای فریب
نیز بر اندر آید خشت ننگین
سخن گوی و بیناد و یافزون
ز شرم پردیده کاش شست
خشتین زهر و دلسرده و رو
شود تنگ بر تو سرای دگر
مکر دی بخش اندرون را
یکه رایا بر اندر فرست
برین داد و هرگز میا و افزون
هم از روم گردان جویند
که ادا و آتش بجنبد و جا
بپرد و درون جای پزایگان
بدی لشکری گروش اندر بکا
ز سپش بر گاه بگذر شدند
کیانی زبان پر ز گفتار نرم
که هستند شادان دل و دست
هم پاک زنده بنام تواند
پیام جوانان نا بهوشیار
ترا خود نیایست پادشاه
دو اهرمین مغریر باورده را
چرا از خروشان نماند کس
نشد پشت گردون چرخ آواز
که من بدنگرم شمار نگاه
ز کشتی نه سر بود پیدانه بین
سپارم لبه دیده بنگر بخت
همان بر که کار بکن بدر وید
روان یابدان کالبد ترکان را

فرستاد زرد برادر سپاسم
بدان ای شهنشاه ترکان چرخ
سفر ندیدیم زیمای خشت
سز دگر بمانیم هر دو در زم
برین خشت اندر مرانجیست
چو این را ز شنید تو دلیر
در خشت این خود شنید چرخ
زبان آوری چو گوی از جهان
نشاید درنگ اندر اینکاو چرخ
پیغام فرستاد سلم و تو فرستاد
فرستاده را گفت ره در نورد
و دیگر بگویش که ترس خدا
جهان متراد و دیزدان یکا
سه فرزند بودت خردمند گرد
کی تاج بر سر بیالین تو
اگر تاج زان تارک بی بها
فرز آورم لشکری گزوار
بدگاه شاه آفریدون رسید
یکدست بر بست شیر و پلنگ
رفتند بیدار کار آگاهان
چو شمشیر بر دی فریدون
فرستاده چون دیدی و کوه
دگر گفت کاین شت و راه دانه
هم بنده شاه راناست
بفرمود و تاپس زبان بر شاد

شک من سلم بر ایچ و در آردن با تو سر
که جادید ز می خرم شاد و کام
گسسته دل روشن بگرین
یکه کمتر از نامه آمد به بخت
کز نیسان پیکر و بر ستم
بمغیرت اندرون رای
بر آشت نگاه چون تندر
کجا مارا و خون و گزشت کسیت
فرستاد زرد یک شاه جهان
که خام آید آسایش اندر چرخ
پیغام فرستاد سلم و تو فرستاد
فرستاده را گفت ره در نورد
و دیگر بگویش که ترس خدا
جهان متراد و دیزدان یکا
سه فرزند بودت خردمند گرد
کی تاج بر سر بیالین تو
اگر تاج زان تارک بی بها
فرز آورم لشکری گزوار
بدگاه شاه آفریدون رسید
یکدست بر بست شیر و پلنگ
رفتند بیدار کار آگاهان
چو شمشیر بر دی فریدون
فرستاده چون دیدی و کوه
دگر گفت کاین شت و راه دانه
هم بنده شاه راناست
بفرمود و تاپس زبان بر شاد

بجانبه سلم رادل ز جایی
بنودش سپیدی بخش بر
بگفت آنچه اندر دل اندیشه بود
نیکویی زیان کرد مارا پسند
اگر ترم من بسبال و نبرد
چو ایران و دشت یلان بمن
همیونی فرستاد و بگرار دما
چنین داد پاسخ که با
ترا با من اکنون بدین گفتگی
بد گفت کز من بگوین بیام
فرستاده چون پاسخ آورد باز
رسیدند پس یک بدیدار
زبگانه پر خنده کرد و جا
بروز و زرد فریدون چو باد
چو این را بورد و زیری امید
همه بار ز تو استی ستم و راه
ندیدی سیر با یک به بخت
نه ماز و جام و پیکر ستم
سپاری بد و گوشه از جهان
چو شنید موبد پیام دشت
یابرا اندر آورده بالای او
ز چندان گرانمایه گرد و دلیر
که آمد فرستاده نزد شاه
ببالا چو سوز و چو خورشید
نشاندش فریدون هم آواز
فرستاده گفت ای گرانمایه شاه
پیامی درشت آورده شاه
فریدون بد و بهین بکشاد
که چشم خود همچین دهم
انوشکه که گردید گوهر پرید
مهر پر شیر ترگون بود موی
بدان برترین نام بر زبان
نست و دگران بکشادین
چو آباد دارند گیتی بمن
بر سیند تا کرد کار بلند
بخت خرد بخت است
ولیکن چنین گوید آن سالخو

بزرگوار ترش با بکین و رایی
که دوش بکتر سپهر تاج زر
همیونی بر آن سر برنگان زرد
ناش سلم
زما
بیا
که ای شاه بیناد و شاد کام
برین شد آن روی پوشیده باز
سخن را ندان آشکارا و راز
سکاش گرفتند هر کوه را
سبز راه فشت کاری با
نبرد و سیه موی گشته سپید
مکر دی بفران بر دانه نگاه
کجا دیگری از و فرو برده سر
که بخت شاهی نه اندر خرم
نشید چو گشته از تو نهان
زمین را بسوی سپه پادشاه
زمین کوه تا کوه پهنای او
خروشی بر آید چو آوی شیر
یکی پریش مرد یاد ستگاه
چو کافور گرد گل سبغ نوی
سزا و اگر دوش یک خوجا
بینا دپ تو کس پیشگاه
فرستاده چشم من بکینه
چو شنید مغرش بر آمد بخت
همین بر دل خویش بکاشتم
ورود از شما خود بدینسان نبرد
چو سوز و چو خورشید و ماه
چرخنده خورشید و تارکینک
که کردیم بر داکش زمین
بختم بر گنن آتش
چنین از شما کرد و خوا پسند
چرا چنین دیوانه زبان
که بودش سرفراز و دما

کہ چون آزر گردوز و لما تھے
کمنون ہر چہ دانید کہ ز کردگار
دیشتر ضرع و ن چنان بیاوشت
..... خداوند

بهمان خاکت بهم گنجشاید
بود ستیاری بر روز شمار
تو گفتی که بابا و انبیا
همه بودی پیش از این و بازند

کے کو برادر فروشد بچاک
بجوئید و آن تویشہ کر کہنید

سوز و گنج انوشیروان پادشاه
بکوشید تا رخ کوته کینسد

سخن گفتن فریدون بایرج از کدواشستم و تور

بشنید شادان بگو دار بد
کسی که گرد بالین تو
بکشای و بر بند یار
درمان پاک فرخ پدر
مستقره دیدار در خوش جوان

و اگر نشان زد و شود از آن خبر است
تو که پیش شیر مراد می
را دست بازی تمام
چنین داد پاسخ کای شهزاد
مانا ز گنج است فرجام رنج

که آن بومهارا درستی برست
سه ست گرد و آسوده از داور
و گردن خورندای پس بر تو شام
گم کن بدین گردش روزگار
پس از این بجز رفتن ز حایم هیچ

که هر چند چرخ از برش بگذرد
چو دستور بایم من از شهر یار
بیهوده از شهر یار زمین
مرا باشما هم نفس بجام کار
خریدون چو بشنید گفتار او
ز توپر خرویا سخایدون خرد
ترا ای پسر گر چنین است که
اگر یاز منم ترا تند رست
چنین گفت کار ز نامرستند

تنش خون خور و بار کین آورد
بهان یگذاختم بدر و گدا
مدارید خشم و مدارید کین
نباید چشیدن بدر و زگار
دلش شادمان شد بدیدار کو
دلت مهر پیوند ایشان گزید
بر آرمی کار و به پرواز جای
که روشن روانم بدیدارت
نزد و دور شد گشته بلند

خداوند شمشیر و گاہ و گمین
نمایند مرا تاج و تخت و کلاه
بگیتے چه دارید چنین امید
بیا شیم با یکدیگر شادمان
بد گفت مشایخ و دمنده پور
ولیکن چو جان و سر بے بہا
پرستند چند از میان سپاہ
رفیق ایرج بانامہ من

چو ماوید بسیار و بیندین
شوم پیش هر دو مان ^{سپاه} یانی
مگر تا چه بد کرد با حبشید
شویم این از دشمن بیگان
برادر هشی رزم جوید تو سور
هند بخیر داند دم از دما
بقرای کاین دنیا تو راه
ریدون نزد مسلم تور

از آن کس که هرگز ندیده و ندان
کنون بر شما گشت آسان
برادر کنز بود و دستان بدر
و سخت اند آمدن برین نشست
چو از بودنش بگذرد در و چند
چو تنگ اندر آید بر دیکشان
و در پرخاش جو یا کی نیک شو
بے آراشان دل شد از بزم
بشکر نگه کرد مسلم از کران
سخن شد پند و پیده از سر در
که چندان کی راه یگذاشتند
سپاه و دوش از پیر و دوشان
از رخ او مگسلائی از جای
چو بر دشت پرده پیش آید
رفتند هر دو کز آن رجا
بید و گفت تو از تواز ناگه
چنین خسته کان چو بخوبی
تجلی کنی خواهی کنون نه کاه
بهر لبه اگر شد زین تو

شده اشکارا بر و بر نهان
 بر و خلق گیتی در آورد و بر تو
 و گر چه نزدیک بر کس یاد سرد
 بر رفت و میان بندگی را پست
 و فرستید نزدش راجعند
 و نیودا که از رای تا ریکشان
 و گرفتند پرشش ز بر آرزوی
 دل از مهر و دیده پر از چهر او
 و سرش گشت زانکار که گران
 و ریشایی و تاج و زین کشودی
 و یکی چشم زایرج نه برداشتند
 و گر بود و دیگر بیاز آمدن
 و تخت بلند و تختی دیر پاک
 و پدید برآمد بیا و خواب
 و نهادند سرسوی پرده ملری
 و چرا بر نهادی کلاه محس
 و کنه تیر سپر روی کرد
 و نام بر رگس نه از این سپاه
 و خشم خشتت با این تو

سراینده گرز و تیغ گران
خواجه هم پیمان خوشیست رکلا
وان آمد از بهر آن رتان
ان کو بسال از شما کمتر است
مادند بر نامه بر محضر شاه
یر به نشندش با این سخن
دل پر ز کینه یک دل بچا
پناه پر گنده شد جفت جفت
شکر که آمد دے پر ز کین
راز میمان سخن مسلم گفت
م از چاره بدیر کردش بے
یرج دل ما هم تیره بود

نشستن ایرج

از خیمه ایرج بره بنگرید
باید ایران و تخت کیان
از تو بشنید ایرج سخن
ایران غلام خواجه چهرین
تخت ایران اگر بود زیر

فروزنده نامداران سران
 گنج و نه تخت و سپاه
 همان آرزو مند دیدار تان
 بهر و نوازندگی و در خواست
 ایوان بر ایج گذر کرده
 سپه سر سپر بازیر و نه پیش
 ز رفتن سپهر سه بهر ده سر
 به نام ابرج بدانند نهفت
 بیکر پر خون ابروان پر بلیز
 که یک سپاه از گنج نهفت
 ران تاب و بنگر و هر کس
 رانده نشسته اند شهنشاه فروز
 بر او نش

شتر شدن ایرج بدست برادرش

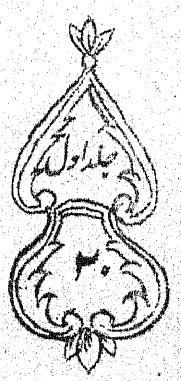
時

بهمان چون شما و بدیندست
 فرستاده بشنید گفتار وی
 فرستاده سلم چون گشت بان
 و گفت کان در سپهر جنگجوی
 برادرست چندان برادر بود
 و و فرزندین کرد و گوشه چنان
 ببايد نگه می ترا یا رجست
 که چون با دیر با همی بگذرد
 چو لیست ز خاکست بالین رخت
 از ان تاجور نامداران پیش
 بگویم که ای نامداران بن
 بفرجام شدیم ز گیتی بد
 دل کینه و رشان بدین آرم
 مرا این سخن یاد یاید گرفت
 چو پیش آیدش جزگزاید زهر
 زور و دل اکنون کی نامین
 یکین نام نهوشت شاه زمین
 و و سنگی و جنگی و و شاه زمین
 نماینده اشب بر و سپید
 سه فرزند را خواهم آرام و ناز
 نیفتان ز شاهی شمارا گزید
 گرامیش دارید و نوشته فرید
 بشد با تنه چند نایبیر
 چو دیدند رو برادر مهرب
 بایرج نکلون کرد و کیس سپاه
 که انیت ز سیای شاهنشاه
 سپرد ده پر دخت از انین
 هنگامه یاز گشتن ز راه
 بنیادین قزو و اروند و ای
 سپاه و کوشور چو کردم نگاه
 را نگویند از جای برخاستند
 و بهیوده رادل بر آن کار گم
 و رختند با و پنجه درون
 را راد که مهر بخا و بینج
 و گفت کای مهر نامجوی
 زرگی که فرجام او گیر گیت
 پیرم شما اکاه و ننگین

لشکر او شدن را هم بر سر کس
 زمین را بسپارد و کاست
 شهنشاه خشمست و کشتاو
 زخا و زبوی ماننا و ندوی
 کجا هر تر ابر بر افسر بود
 بدینسان کشتاو ند برین نهادن
 پس زایک و راستی نیست
 خرد و مند در دم چرا غم خورد
 و ختی چرا بیدار و ز کشت
 ندیدند کین اندر آئین خویش
 جهان چون گرامی تن و جان
 نماندش بهان تحت تاج کمر
 سزاوارتر از آنکه کین آورم
 زمر و شنائی نباشد شگفت
 که از آفرینش چنین است بصر
 لوسم و فرستم بدان آنجن
 بخاورد خدا و بس لا چنین
 میان کسان چون دشمنان
 شنیده گنج بیش از زاید
 زان پس که بر دیم هیچ داند
 پنهان گزیده نامداران سزید
 بود در ده تن شد روان برید
 پنهان چون بود راه را ناگزید
 یک تازده تر کشاوند چهر
 که او بد سزاوار تخت و کلاه
 بر این را میا و کلاه ستم
 و د و تورشست باران
 نمانان کردی بلشکر نگاه
 ل برگزینند سپند او
 ین پس جزا را نخواهند
 شب همی چاره آید
 دیدند بونیدر دوزخ شرم
 غن پیشتر بر چارفت چون
 سر برتر از سر و نیز گنج
 رکام دل خواهی آرا محوی
 ن تتری بر باد گشت
 دید با بر شهنشاه کین

مرا با شما نیست جنگ و نبرد چو پیش نه تو را این همه سپهر یک کایک برآمد ز جای نشست گفت آن کران کرسی از پر گفتارش اندر نیار و دسر گرفت آن کران کرسی از پر گفتارش اندر نیار و دسر گرفت آن کران کرسی از پر گفتارش اندر نیار و دسر	نبا بدین هیچ دل نچو کرد گفتارش اندر نیار و دسر گرفت آن کران کرسی از پر گفتارش اندر نیار و دسر گرفت آن کران کرسی از پر گفتارش اندر نیار و دسر گرفت آن کران کرسی از پر گفتارش اندر نیار و دسر	دوازدهم بآزار تان نیامدش گفتار برج بلند بزر بر سر سر و تاج دار مکن خوشی تن را ز مردم کشان میان زار موری که دانا گشت جهان خواستی با فانی خون یزد بدان تیز زهر آهگون خورش سرتاج ران تن پسیل دار چو شاهان بکینه کشتی خیره خیر کنون خواه تا جوش ده و خواه	و گرد و رمانم دید ازان نیز آشتی نزار و اوجند از و خواست ایسج بجان ز کزین پس نیابی خود از نشان که جان دارد و جان بجز مکن با جاندار زردان تیز همیگر دچاک آن کیانی برش بخیر جد کرد و گشت کار ازین دوست گاراندازه گیر شد آن شاخ گستر نیازی در	چرا که تری نیست آیین و کرسی بخشم اندر آورد پای نیامدش گفت ایسج تریل خدا پسندی و عهد استانی کنی سیاه اندرون باشد و سنگدل سخن چند بشنید و پاسخ نداد فرو آمد از پای سروسته جهانم بر و رویش در کنار بیان مغزش بشکست عیسر بر فند باز آن دو بیاد شوم چو هنگام گشتن شاه بود پذیراشدن را بیاراستند	فرستاد نزد جهان بخش سپهر یکی سوی چین و یکی سوی هم پدر زن سخن خود کی آگاه بود مرو و درامشگران گشتند نشسته بر او بر سوای بدر پیش فریدون شمشیر شوم سپهر سپهر جامه کردند چاک رخ انداران بزرگ آبوس کشان گوشت باز و بران کدو و گرد دست خوانی بخش مهر و پیشتر چشمگاه آن بودی بکیه ان براد فغان سپاه بکیه ان چشم شادی بدست تش خورده شیران آن آیین که چندان امان با هم از روز کجا خاک بالا بر پیام همیگفت نزار ای نبرده جوان زهر نام و در برده آرام و خوا نشسته ماند و ده با سوگ شاه بران ماهر دیان همیگر گشت ازان شاد شد شهر را جهان بهر و کوشش و رایشادی و ناز تو گفته مگر ایسج بجای نزار و اگر انایه گوهرش بود چگونه نزار و تخت و کلاه تو گفتی مگر ایسج زنده بخشود و دیده بد و باز داد مرا و زنده اش منوچهر نام زمین را به هیچ کفشتی
آوردن تابوت ایسج رانز و فریدون					
ببین اندران بود شاه سپاه بتابوت ز راندان پریان ز تابوت چون پریان کشید چو سر و دلا گون آذر راه پیاده و پیاده سپاه ید گون گرد و بان بر سپهر سپهر دل شاه با پای سپهر بران تخت شاهنشاهی بگریه میان رانز تاری خونی سپهر همیگفت کای داور دادگر بلع جگرشان کنی آذر ده چو این بیگانه را بر بند سر زمین بر تو خاک بالین او سرتا را بریده ز و بر سر همه دیده بر آب و دل پر ز خون بر کد برین نیز یک چند گاه که ایسج بر و مهر بسیار گشت چو هنگامه نازان آمد پرید نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار نیارفته بود اندر گار					

که بر چاهین گشت گران سپهر گر تو زینش آید زین زمان پاک مکافات این بدو در جهان سرتاجداران فروشم بزر ببین خواسته نیست ماران باز فرستاده گان پول گفتار دید که با سلم و با تو گردان سپهر بیامد برگاه پرده سراسر بیامد به نگاه سالار بار ز شاه آفریدون و از لشکرش سپهر ارشان چند سالار که سپهر برین کلخ سیدان است بیکدست پیل و یکدست شیر تو گفتی که میدان بجزش نیست چو کافر روی و چو گلبرگ و نخست بر شاه برست رست چو شاه و پسر و پسر شاه خداگان پیچیده و روی هزار که بار در شش پیش آن جنگوی یکت تیغ سام نریان بیای سپهر ار چون قارن کاوان گر آید ز بیا بجا گان گروه دو مرد و چاه پیشه راول زرد چنان ناموس به پیر چون بود نباید که آن بچه نره شیر سپاس که آنرا که نبود سپه چون نیز دیکل بران کشید یکی داستان ز دهان نیکه دو دیگر که بر دم کشش مگر به سگالده بر روزگار ازان آهین کس نامم بود همی رفت لشکر گرو ما گروه چنان تیره شد و ز خون خروشین تازی اسپان بد چو سپید به پیر نهادند بار پند ز پیر گستران اندون همه نامداران چو شمشیران	خود خیره شد و خیره شد جای مهر شمار از خون برادر چو پاک ببایند و این هم نماد نهان که نه تلج با و نه تخت و نه فر سخن چند گویم و چندین دراز نشست منوچهر سالار دید ز بس در چهره اندر کرد پیکر پرده درون بود و خاور خدا فرستاده رابر در می شهریار ز گردان جنگی و از لشکرش بجنگ ندران نامبر هار که بهشت برین روختن اوست جانی تخت اندر آورد زیر زین با سامان بر خروشد می دل آرم جوین و بایان چو گویی تو گفتی روان و دل با و شقا چو پیر و ز کشت اسپ گنج شاه همه پاک با طوق و با گوشوار که شش صدن آفرین با و گز همی خون چکاند و گزین بجا پیش سپاه اندرون آوکان شود کوه هامون و هامون کوه چو پیر و ز کشت اسپ گنج شاه که کوز گارش فریدون بود شود تیز دندان و گرد دلیز بدان بد که اختر چوانه نبود در ایشان که در پشت شد که بر و جوان چون بود نیکه بفرجام روزی به پیچش بجان و تن خود خور و زنیار کجا هست یار ندانم نبرد چو در بار و کشتی هامون کوه تو گفتی که خورشید شد لاجور زبانک بنیره بهی در گشت دو سپه بهمان از و کارزار نبردشان بجز خیمه زان برفتند با گز و ای گران	شندم چنین پوشش نابکار هر انگس که دارد و زانش خود سه دیگر فرستادن تخت عاج سرمه بهار استانند بجا پدر تابو و زنده با سپهر بفرمود و بر خاست از ان کا نیامد کرد با و دوران یک پرده پریشان ساخته نشستن که نو بیا استند و دیگر ز کردار گردان سپهر فرستاده گفت که دشمن بهار بهالای میدان او ز غنیمت بر پشت پیلانش تخت زر خوآن شدم زرد آن از جند جهان را از دودل بر سر و ز آهنگران کا و ده پیر چو پیرش گزشت کشتی گشتا همه بسته و اما یک اندر گز اگر برین برزند گز دین شمار گز خسانا پدید سپار ز چو شیر دی و زنده شیر همه دل پر از کین و چوین سپه نشستند و بستند هر گز را بنیره چو شد رازین بانیا سواران ز لشکر بر و خنند دو لشکر ز توران چنان چوین هنگامه خبر یافتند و رسید برام آیدش ناسگالده شش بیاد افراشته استابیر سن اینک زره را بر روی زره لشکر کشیدن منوچهر بر زم سلم و نور	که گفت آن جهان جوی بار بار گمناه آن سگالده که پوشش بر بدین نژده پیلان بیرون قراج مگر به تران بچسب از و ما ازین کین نخواهد گشتان کرد هنگامه برین اندر آورد سپه سرمه بر نیا سخ دلی بگمان ستاره زده جای پر داخته ز شاه نو آیدن خبر خواستند که دار و پیر بر نو چو مهر ندید او به پیر و بر شریار به پنهانی ایوان ابلغ نیست ز گوهر هم طوق شیران نر یکه تخت پیروزه دیدم بلند تو گفتی که زنده شد خنند پیشش که زرم دیده سپه دو فرزند بر پایشش سپه نیز دیک که شاسپ بر پیکر بترسد زمان و بلز و دین کس و جهان این بر گزید چو شاپوریل زنده سپیل لهر جز از جنگ شان نیست پیچش سخن را نه سر بود پیدان پای ازان جا که بر دیکه میس ز چوین و ز خاور سپه خنند بختان و خواران ناپید که لشکر ازین روی چوین پلنگ ز پیشش و خنند که تفسیده آهن بتابیده ببندم که کشایم انتن گره	که هر کس که خنم جفا را بکشت ز روشن جهان نازان نیست بدین به پای گز گز گون که گوید که جان گرامی سپهر بیامت شنیدم تو با سخ شنو همه بود و بهار و روشن روان ز دیار چون خاور آمد پدید دو شاه و دو کوشش تران بختند هر گز آسگه بزرگان که آمدند و دیکه بهار است خرم و راند بهشت چو فتم نزدیک ایوان نواز بیره زمان پیشین بیلان نخست بر نو پیری چو ماه منوچهر چون ز او سر بلند کیا نام او قارن زرم زان نریان جنگی و فرزند سام جهان پهلوان گزید بجا چو به پیر پیشش چو زنده همه گردان و دور سپاه چو او بست بر کوی سپیل لهر بر ایشان همه پیر و پیر سلم بزرگ تکه و گفت بباید سپه یار بچنگ فتاد اندران یوم و دیکه ایا زنده سپیلان با خور بفرمود پس تا منوچهر شاه شکستایی و هوش و دلی منوچهر گفت سپهر افراشته بکین جستن از پشت آورد سرمه زده شاه بر و کشید بفرمود تا قارن چوین ز کشور بر آمد سر و خروش ازان شصت پیشش پیش اندرون کا و یانی سپهر چون قارن کینه بیامد پیشش سپهر گزشت	نه خوش روز و نه بد روزم نیست سید مل زبان پر گفتار نرم بجویم کین و بشویم خون فروشد بر پیر گشته پدر لیک یک بگیرد و زودی برو بدید آن گرانایه مرد جوان بهامون کشیده سر برده و بگفتند که فرستاده باز ز دیکه و از تخت شانش چو بایست شان گز و گز همه خاک خنیم زین شخت سروش با ستاره هیکلت راز بهر سو خروشین کز نای ز باقت و خشانش بر سگاله یک در از طوشت و روست سپهر بریدار شکرش که از پیل و شیران گزید جانی برش نازد با چو مردی پیشش سپهر بترین محمود و برین گلاه هر گردان و گردان آتوس سخن نیز کز آفریدون شنید که آرا و شادی شد شخت شباب آوردین بجای سپاهی به ایشان نهادند دو خنم بکینه دل آسسته از پهلوان گزید سپاه شیر بر زبان را یاد آورد که آید بر دیک که کینه خواه بر آرم بخورشید گز سپاه دشمن سپاهان بهامون ز پهلوان اندر آورد همی اگر شده مردم بگوش بزراندون چند گز گز بچنگ ندران تیغهای سواران جنگی چو سپهر بیامد و لشکران برین

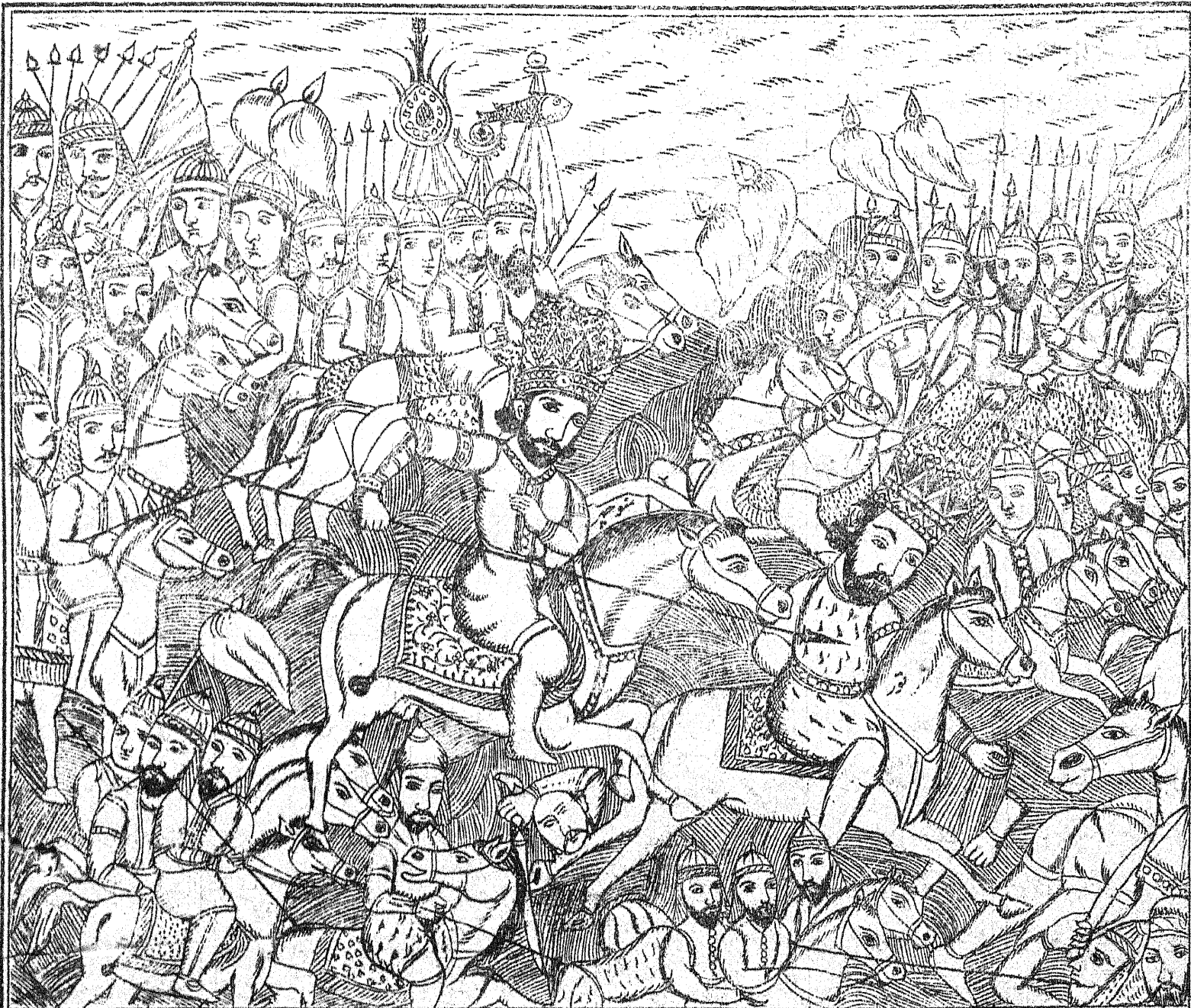
چو سپهر

بدنم فرخ شست
پرتیغند نرم
ویم خون
رشته پدر
رو می برو
هر دو جوان
در سر ایزده ویم
استاده باز
ت شاد شست
من و جو کدیت
بزیخت
چسبگفت راز
بن کر نای
ش بستر گلاه
ما رو بند
شکر
ون تریه
مدار ند پائے
س پیغمبر
ترین گلاه
یون آنبوس
مدون شنید
نشت
شد لور
بی بجای اند
ک
ناد نشد
ل اسسته
انذار و سپاه
ام آورد
ترکینه خواه
سپاه
بها مون
آورد
یم نگوش
گونہ گھر
نیغاش
چو صید
بلان

[illegible]

شینه پیش منوچهر شاه بیروان زیلان ناموسی هزار شیرخون سگالیده رستم زکر و سواران هر یک دست میخ دوشکریک باشد سخت کوش جهانجوی قارن چو استغیث بر آورد و شد از کین گاه سر چو تو را بچنان دیدگر گشته شد یکی نیزه انداخت بر پشت او فلک زانم چه دارد گمان ز تخت اندازد و نشاند ز گمان بیاید لشکر که خوش یار سپاس از جهاندار و یار دگر آفرین بر فریدون رز جهانجوی در روشن ایام رسید بفرست تودان زمین بر بر و بر می ناموچهر شاه کین را خیم دل پرست او	منوچهر بشنید و یکشاد گوش کین گاه رجای شایسته دید چو کند سپه و دید رجای خویش سواران گفتی همین بر خوت شب تیره و روی آفتون تیر ز خون روی صحرای چو روان این پیش او لشکر جنگجوی عنان را بچوب درویش روی زین بر گرفتش بگردار باد کس را اگر ساطع پرور بهرش نداری برادر امید پشاه آفریدون یکی نام کرد	سواران جنگی بایسته دید دشمن فروزنده بر پای شو چو اساس روی زمین انجمن ز سپهر و بهاریدار لیل با ناک سواران جهان بر فغان بر و اندر آورده بودند روی بر آمد لشکر یک های هو بزد بر زمین داور روی بداد درو و جهانجوی دست بنگرد اگر چه در بیکار نیست نوید زینیک بدر روز گاه خبرد	سپه راسر لیلان سپه چو شب تیره شد تو را بصدور جز از جنگ و بیکار چاره ندید بمغلندرون بانگ پلاد فغان سپه در ترکان چو بارود مان دران کین و آشوب دار و کوش یکی با ناک بر زد و بید او گر دوان از پس اندر منوچهر شاه سرخش را با ناکه زن و در کرد چو امین گفت در دلیک زمان منوچهر چون گشت از دست نخست آفرین بر جهاندار کرد که در دنیا نیست و هم دکان همش داد و دیت و هم تو لفظان داد و داد آفرین از ایشان شیرخان داد و کین شنیدم که کار شیرخان گشت بجفا نش از رز و گداشتم	کین گاه بگذرید سوار کرد بیاید کمر بسته کارزار خروش از میان سپه پرشید بار اندرون شمش و باد فغان پرتخ آوریده سپه آفران ز با سپه زور و نه انتر شش کیش ای ستمگار پر خاش خز رسید اندران ناموچهر خواه دو دو وام را از تنش سو کرد ازان پس بتاز و بروی گمان سر آرد برید و گشت سخت که سخت چنان خفته بید کرد که جاوید باشد بعد از بجای همش نام و هم گنج شاهی جهانش را دوش بر آفرین کشیدیم و جستم که ز کین به چهارگی راه انسون گرفت چو از سر ز شش بردام

بگفتندش چون کی از دها
بر او برنجشود و سرش نشیند
بسازم همان کارسم بزرگ
بنامه ورون چون همه کرداد
که فرزند چندی پدید آید
فریدون که بر منوچهر بر
عین گشت و بجان شد ز گداز
چنان خواست کاید بر خصم
الافی درش باشد آرمگاه
نماده زهر چرخ گنج بجای
چو قارن شنید آن سخنهای
بیامد درفش بپایون شاه
منوچهر گفتش که نیست رای
همه ناداران بر خاش چو
شوم سوی دربان پیغمبری
شماروی یکسر سوی درنید
چنین گفت که نزد تو آمدم
گویی درفش منوچهر شاه
چنانکه در درخت آوند باز
بنیک چو بر چشاییدن
بیکار بماند زهر خوشه نداد
بگفتار شیرین بیکانه مرد
ز نیزنگ شمن نکرد ایچ یاد
چو شیردی و دینک فرش کریان
چو خورشید بر تیغ گیسوید
چو خورشید تابان ز بالا گشت
زن و کودکان زمینهای شد
بشاه تو این گفت آنچه کرد
تو زنی در زبستی بیاد سپاه
بشیر جندار خفتک بود
بگشت از دیوان من چندی
یکی در جنگش گوید بهشت
بدو گفت قارن که ای شهر
چو ز جاست آواز شیرین
کزین پس سوی مادرش
کنون کاو جنگ من گداز
تر گفتم که لاس جان دار

بردم سرش از تن بی با
جهان آفرینم بر او بگذاشت
روم بر سرش بچویش گز
سپه بزرگانه برسان باد
بسوزد بگوش پند چمنین
نمسه آفرین خواند از او گز
برگ برادر بوسید زار
که دارد ز ناله شیب و فلز
سوزد گریه بر گیسویم راه
بر او گفتند سایه پندهای
چنین گفت کایه سر کینه خواه
هم ننگش تو ربان براد
بر دکت گمدا براد اخلاص
خشت که بریانه اند روی
نمایم بدو و محسوس و انگشت
چون بر خورشید و مید و مید
بفرمود تا یک زبان دم دم
سوی درفش منوچهر شاه
بید آشکارا نداشت دراز
بیاید من و ستا خاندان
یداد از گزافه سر و در نهاد
بویژه به کام ننگ نیرد
حصار ک یلان گوز براد
همه روی بماند روی پهلوان
نزد بود پیدانه دربان پید
چنان در نمود و چنان روی شوت
بیز و سپید بزاری شدند
ازان گردش روزگار سپرد
نواکین کیسه نامور کینه خواه
شنیدم که کاکوی ناپاک بود
که بودند شیران روز نیرد
که زرم ناپاک باز در دست
که آید پیش تو در کارزار
بقلب ندان شاه بگریه
چو کاکوی بیایه ناید جنگ
تو دم بزن ای گردون تو
چنان گز و نیزه روان دراز

بسانم کنون سلم یکمیس
که ویراکم کشور خان اوس
وگر بر فلک کن ترا شود
ز شرم فریدون پرا ز آب گرم
و دیگر که کین خواه نو بود کرد
اگای یافتن سلم از گشته شدن تو
و گرفتن قارن در آلمان را
که گز حرم بر باد جای او
سر رفت باید بین چاره زود
آز شاه میند جنگ آوران
سجده کنون چاره ساختن
چو روی هوا گشت چون آینه
چو ز دیگ در رسیدند باز
بچاره مگر بر شوم بر نسران
سپه ریز دیگ در بهمان
بشیر روی شیر و شیران
که روز و شب آرام و خفتن
مکان سپاه و آب کشید
که زان دل او دید کول نهفت
یکایک بیالاندا در روست
کدی بر نیزه بچو نیز جنگ
سخن سرچو باشد بفری زین
دخشی بر افراخت چون گداه
بسر ز خون بر سر افرونداد
نزد بود پیدانه کشتی برکب
همی دود و دشت بر باد چو قار
بمیروزی دولت شهر بار
که بی تو بسا و سپاه و پهلوان
آمدن کاکوی بشیر خضی اک از درخت جنگ
بیار سلم و گشته شدنش بهت منوچهر
بگزد ویرانه پید و شش
هم آورد و تو در جهان نرسید
چو در آشکارا چاندن همان
که دل را به کار کشیدند
بر آمد زو به پیر برده سر
چو او دم گز گشتش از بر تیر

چنان چون سرایج شمرند
سراوینره فرستاد دست
بچنگ آتش سر بر من
که چون بر خواهر سر شاه چین
بیاید فرستاده شوخ روست
بسلم آگهی رفت از آن زنگ
نمسه نشینش اندر یک حصن بود
پس آنگاه تیر چو ز وید کرد
کیه قای دار و سر اندر خا
چو اندیشه کرد آن بقادر
در چاره او گیسویم بهت
شوم منم کنون بدین شوم
گزیده ز نام آوران شش
سپه را بشیر روی اسپر گشت
چو بر در شوم بر در شوم
بیامد چو ز دیگ در رسید
نوا و او بنیک به بیارباش
چو دربان چنین گفتند
مرد و تابندگی پیشه باد
یکی بدسگال و یکی ساده دل
نداشت و کار کشی کن
نگر تا یکی هست تر نیز مغز
خوشید و بنو و یک نشان
بیکدست قارن و کدست شیر
در شنیدن آتش و باد غوشت
همه روی در باشد تیر گون
وز آنجا که قارن کینه خواه
چو شمشیر گشت از قارن گداز
ابا ناموش کشی ساخت
یکی تا خن کرد و با صد هزار
کنون سلم را رای جنگ است
چو این بار آید سوی ما جنگ
اگر هم نورد تو باشد جنگ
من کنون پیش و دل گز
تو خود بر خشتی برین خفت
زگر و سواران و آوای کوس
نمسه ز خون بر دم بر تو

تباوت زاندر انگشت رخسار
ز دل میداند و بکشاوت
بسازم از دو کام شیران کن
پیریه بر شاه ایران زمین
سر تو نهاد و پیش روی
و آن تیر گز کاند آید باه
بر آورده سرتا بچرخ کبود
که گز سلم بچو ز دشت نیر
ز خا ریه آورده از قهر آب
کجا بود آن رازی نهفت
کزین راه جنگست و زان راه
ازین راز بر سبک کشای
سمه کار دیده که کارزار
کین خوشین بر تو نهفت
و افشان کتم تیغهای شش
سخن گفت و در وار شش
نگهبان در یاش و بیدار باش
همان مهر و انگشتی دیدید
ایا پیشه بان تیر اندیشه باد
سپه بهر چاره آاده دل
بندیش و بنگر سرتا برین
پیش و شش چو بنود و کار نیر
بشیردی گردان و گردن کشان
بسر بر تیغ آتش و آب نیر
خروش سواران و خیر و خشت
همه روی صحرانده و در خون
بیامد نیزه منوچهر شاه
سخنهای سر بر و کرد و داد
همه تیغ کینه بر افراخت
سواران گز گشتش نامدار
که یارش ز درخت جنگ است
در آب گرم تیر شش سنگ
بدر و براد پوست به کام جنگ
یکی چاره سازم بر یک کار نیر
سپه برون و کینه بر ساختن
ببر و گز گشتش زمین گز
چکان قطره خون ز نیک گشت

[illegible]

وزوجش را حجاج خواهد زد
همان کردگار که بدان کرد و رو
بر او یخت باد و یو جنگی ز یخت
ز آیینش پاکش اند پدید
سپه خاک با خون برآختند
ببیشتر دران و بسیار چنگ
چنان روز بد را ز مادر زاد
گره زان همه رفت سوی حصا
که پوینده راه و دشوگرشت
خروشید کای مرید او شوم
فرید و نشت گاهی بسیار
همه نیک بد و کنارت گشت
بنیزه بار اندر افراشتند
پراگنده در دشت و در غار کوه
زمین جزایر انوسپرم
دل و جان به روی آنگاه ایم
از ایزد که بر جان ناپا داشت
همه راه اسیرین است و پست
گفته کار شد رسته بایگاه
همه سویدان پر خوره کنند
که ای بچه لوان فرزند را
بیر و دند ز دیک پور شنگ
بازنده بر پاگرم ساخت شان
چه از جنگ و از چاره کیمیا
کز او است نیروی و قهر و خیر
فرزنده تلخ و سخت همان
کشیدیم کین از سواران چوین
بیایم کیم هر چه فست یا د
بتر تا در شاه ناکاسته
نیار اید ادا و بد نیار
بیکو بسیار است همچین
سیمین کیم با زمین کیم
ای طوق زمین و کین کله
سپاه منو چه جفت پر کشید
پوید و بستر و رویش
سپهر را هر چه گردان کرد
که من فتنی کشیده ام زمین را

برآوردن بخت یک بدیگر سپاه
برون درخت کا کوی و بزر دین
تو گفتی دو پلند سر و درین
یکی تیغ ز شاه برگزین
چو خورشید تان زلف گشت
مکنید کا کوی بگرفت خوا

گر خنجر سلیم سو حصه
پراز خشم ویر کیسند سالار
بکشتی برادر و جگر کلاه
درختی کپور و وی آمد مبار
همی تاخت هم پلندین گفتگو
بماند ترکش گشت اندر سو
یکی چرخ و مرد پاکیزه مغر
گرو سپه خاوند بر چار پاک
گزش رای جنگست چون خنجر
بگفت این سخن مرد بسیار
سر اسر ز دیدار سن دو ر بار
کنون روز واد است بید او
بجای نیکه تان بست آباد و دم
ازین پس کسیر امر زدن
ببر دد پیشش گرو با گروه

نامہ منوچهر با سلیم نر
ہمہ نیک و بد زیر فرمان آوا
کشایند ہند ما ہی برے
سر آن شان بریم شمشیر کین
سوی و در فستا و شیر و سی
بفرمود تا کوس رویین و کا
بر آرد و زن مال کز نامے
ز بر گزیدہ گوئد و نشان
الگ و پیلان و با خواستہ
پس شپٹ شہادہ از زبان
پیادہ شد کہ ہمہ سالار
بباید بکاہ و فرستاد کس
کون چنبری گشت سر

منان فریدون تار

جهان گشته چون رودی بی سیه
بر او خجست با شاه چون نرود
کشاده که چون دست ایستد
همه چاک شد جامه از تنش
بخون غرق شد کوه و دریا و دشت
ز زین برگرفت آن تن بیل و در

مشته نل است
مار و سگ و پشه و منوچهر

نشست از هر چه که تهنه زد
کله یافتی چند پوسه بر راه
بیهی برش هم کنون در کنار
ایکایک به تنگی رسید اندر
انان زور و آن باز و جگر چو
که بوش ز بان پر زلفتا نغز
گردوی خداوند شد و سهراب
نداریم سیر و او خجست
سپندار خیره بد و داو گوش
بدی راتن دیو و کجور باد
سران باز کشتن بر آواشد
اگر ترک چین است اگر مزه ها
که خجست به فانی بنگارند
یکی توده گردند برسان کرم

د فریدن و باز آمدن
ایران

همه در دهن ز دران او است
همش رای و هم خوار و دی
بشستم به دلاوری زمین
چنان مرد گرد جهانجری را
بیارند پیش پرده صرای
سر اسر کنیز رشک زهای
جانی شده سرخ و زرد
پذیرا شدن را ببار است
دیران و هر یک چو شیرینان
درختی نو آئین بران بار و نو
بر سام نیرم که نو دای پس
نماند کس روزگار سحر

بر سر منوچهر

هانکوهان کردا کوی شیر
 منوچهر شه چون در او را دید
 یکی نیزه در دیر بکمر شاه
 رو جنگی بدید گونه تا نهر و ز
 همیشه به خون را دو کوه و د
 ایند اخست خست بک گرم کجا
 چو او کشته شد از شبت خاور کجا
 پس اندر سپاه منوچهر شاه
 بدیگن گریه گسوان و دباخت
 کنون تاجوت و درم شایه
 گرش بار فرارست خود کشته
 یکی تیغ ز دیر بر دگرش
 همه لشکر سلم پیچور سه
 بگفتند تازی منوچهر شاه
 سپاسی بدین درزگاه اندیم
 سلان کیس پرش شده ایم
 چنین دوا پاسخ که گاه هم
 شاگر که به کینه دار منید
 همه مهر جوید و افسون کنین
 در شش ران با تان جایگاه
 وزان پس همه جنگجویان چین
 چو از روشن و ترک گسوان
 فرستاده را بر دون کرد و دگر
 نخست آفرین کرد بر کردار
 کنون بر فریدون از دایگان
 بدیزوی شده آن دو بندگران
 نماند بگیتی سیکه کسند در
 لفر و دکان غدا سسته بگرایی
 سپه را ز دریا بهامون کشید
 همه لشرت بیلان به پیروخته
 ز دریای گیلان چو ایر سپاه
 چو آمد نیزه دیک شکاره
 بدین سپاه اندرون پیل و شیر
 زمین را بدید و کرد آفرین
 بسام بخین گفت شاه کون
 در خسته که سر کشند بخین
 تا او را بر کار شو یار و

بدینش سپیدانهاد و لیر
 بگردار شیرزبان برودید
 که جانید بر سرش و می کاش
 که کشت از برش هر گیتی فرو
 زانرازه آویزش اندر گذشت
 بشمشیر گردش برودید چاک
 شکسته شد و دیگر آتش را
 و مان و مان بگرفت راه
 بگردید بر میدان نساخت
 بیار آید آن خسروانی وخت
 و گر پزیانست خود شده
 بدوید شد خسروانی تش
 که بیکند و زگاری و
 شود و گرم و باشد زبان سپاه
 نه بر آرزو کند خواه آید
 همانان هم بیگناه آید
 بخاک آید گم بر شمشیر
 و گرد و دستار پدید آید
 از آن آلت جنگ برودن گنبد
 هر شکوی یاد آن دستگاه
 یکایک نهادند بر زمین
 چه گویند و چه خفت بر زبان
 سر شاه خاوار و اسیر
 و گرد و دوزخه نامدار
 و خردمند و بیدار و شاه بیچار
 کشادیم بر دست آفتابگران
 بفرستند بر خاشاک
 که کن چو باید همان کن آرا
 ز چین و ز سو آفرید کنشید
 بیدار است سالار پیدار خفت
 و دادم بسیاری رسید آن سپاه
 خرد و دل پیاده بیدار
 پس زنده بیدار بیدار
 ایران تلج و خفت و کلاه
 که ای نامور بر آید
 مرا و برسد تلج و خفت
 چنان کن که از تو بیدار

چاهه صبر و وفا فستق ز رازیم
 بر آنکس که در بهشت کشته دیم
 سپهر ناز من سرسبز کاقرار
 چو گرفت زنگنه شاه جهان
 تر اباد جاوید تخت روان
 جهان پهلوان سام بر پا خواست
 تن و جان نیزان نگمدار باد
 زمین وزان خاک پای تو باد
 نیاکان من پهلوانان بدند
 مرا پهلوانی نیاسه تو داد
 پس از پیش تختش گزید سام
 نگه کن که مرسام روزگار
 نگارے بداند شبستان او
 ز سام نریمان هم او پادشاه
 بچهره کو بود ویرسان شهید
 کس سام بل ز نیا گرفت
 که بر سام بل روز فرخنده باد
 یکی پهلوان بچه شیردل
 بدین بخشش کرد باید پسند
 هم دعوی اندام او همچو برفت
 سوی آسمان سر برآور دست
 بپوشش مگر کرد کار جهان
 چو آیند و پرسند گردن کشان
 ازین ننگ بگذارم این روزگار
 یکی کو بدانشش ایرز کوهر
 جهان پهلوان ز او میگناه
 که گرم تر از خون دل دادی
 جهان خور و کوک پادشاه
 یکی شیر خواره خروشنده بد
 بدنگش چه کاشک نام و باب
 سومی بچکان پرو تابش گرد
 کسیر اگر زوان نگمدار شد
 در پیشش جهان پهلوان دریا
 شکفت زنگاره از ننگ نه در
 چراگن کوک خور و پرگشت
 نشانش پراگنده شد در جهان
 بشی از میان دل غم خنده

لایان کن بود اگر ماقوم
 گیرد و در راه و بستاید زمین
 و زار برین کنشش بدتراند
 تیز و زرگان روشن و لیل
 جهان تاج و هم قتره موی
 چنین گفت کای داور داد
 دولت شادمان بخت بیدار
 جهان تخت پیروزه جای تو
 پناه بزرگان و شایان بد
 دلم را خرد محروم ای تو داد
 پشش بپلو انان نهاد گام
 چه بازی نمودای بپشش شد
 و گلگیر رخ و پشت و شک
 ز بار گرانش آزار داشت
 ولیکن همه موی بپشش سپید
 که فرزند پیر آید ز پاک حبت
 دل به سگالان او گشته باد
 نماید بدین کودکی چیر دل
 کن جانت نسپاس و لار زند
 ولیکن رخ و رخ بود و گرن
 ز داد و آنگاه فرما و خواست
 بین بر بختشاید اندر بختان
 چه گویم ازین بچا بدشان
 نخواهم برین بوم و آفرین
 بخورشید نزدیک و از گرن
 ندانست رنگ سپید و سیاه
 سپاس ای بچا بر برت بنادای
 مشب و در و افتادید بی پناه
 زمین را چو دریای جوشنده
 مگر سایه بانستی ز آفتاب
 ییان ناله زار او بشنید
 چه شد گری و گری خوار شد
 بیایند مانند شیر دریان
 مانند خیره یلان خوب چهر
 بران کوه بر کار و آنگاه شد
 بدو نیک هرگز نماند نشان
 ز کار زمانه ترا خفته بود

چہ دست بردوی گران نیم
 نماندہ رنج درویش با
 بہر آن بگشش کہ نہ بدین بوی
 ہمہ پہلوانان روی زمین
 تر باد جاوید تخت و کلاه
 ز شایان مرادیدہ برویدست
 تو از باستان یادگار منے
 تو شستہ کشمشیر روی زمین
 ذکر شایستہ تائیرم نادر
 چنان چون بودندگی شاہ
 خواسید و شد سوی آرام گاہ
 گفتار اندر زادان زار
 سام ز میان او را و
 یسر چون زماوریہ یگونہ زاد
 یکی دایہ پوش یکہ داشیر
 بداد اسچہ زایر و ہی جوستی
 نقش بہچو سیم و برخ چون
 فردا آماز تخت سام سوار
 چو فرزند را دید سوی سپید
 کہ ای برتر از کفری و کاستی
 بہچو سیم ہی تیرہ جاغہ نتر
 چہ گویم کہ این بچہ دیو کیست
 بگفت این بچہم جہتا بید رو
 پدا سحای سمرخ را لاند بود
 پدر زہر بیرید و بگفت خوار
 کہ تو خود مرادندہ ہیچو دلے
 زانی سر انگشت راجی یکید
 ز خراش گمراہ و دان خاک
 فردا کہ از ابر سیم رخ و چنگ
 بہنشود ویزدان نیکی درش
 بسیم رخ آمد صدی پرید
 سپردیم اورا ورن کوہ سدا
 شکاری کہ نازک کران گزید
 یکی مردش چون یکہ لودہ

همه دستها نمازید و ان نینم
زبون و شستن مردم خوش
دیزدان و دانش نذرین بود
پراو کیسره خوانند آفرین
اکیسایسته تاجی دنیای
ز تو داد ازین پسندید نیست
تخت کئی زینهار نه
بآرام نشین و درش گزین
سپه دار بودند و خنجر گذار
اکسیریه ام جنگ به خواه
بهین گشت گیتی را باین راه
ل ز روافگدن
ر البس ز کوه
مکر و نکر گفته برسام یاد
بر پهلوان اندر آمد لیسر
همی جان بدین خواهش راستی
برادر بر تنه بی یکل اندام دشت
پسره در آمد سوی نو بچار
پیروان جهان کیسره ما امید
همی زان فزاید که تو خواستی
بجوشد همی در تنم خون گرم
پلنگ در زنگست یا خود پرست
همیکه در بخت بد گفتگو
که آنخا نه از خلق بیگانه بود
جفا کرد ویر کرد و شیر خوار
و لم بگسلد گز تن بگسلی
زانی خروشید می کشید
تن از جامه دور و لب ز شیر پاک
بزد و بگرفتش زان گرم سنگ
یکی بود فی دشت اندر پیش
که بر رخ فرخنده پاک دید
بهین تاج پیش آورده و ز
که بشیر ز همان همی خون مزه
چرخ که سین بیانش چرخ عزه
فریمان زال را

از قوام و تخت و از دیویم سپاه
برافراختن سر بر پیشه و گنج
وزان پس شمشیر بر بزم دست
که فترخ نیای تو این دیدار
دل با یکایک بغضان است
پدر بر پدر شاه ایران تویی
برزم اندرون شیر بانی
ازین پس عهدت است مرا
شود گرد گیسو بر آیم سکه
بر و کرد و ز آفرین شمع
کنون بر شگفتی کی درستان
بنود ایچ فرزند مرسام
ازان تا بش امید فرزند بود
زاد و جد شد و دان چند تو
شبستان آن نامور پهلوان
مراد بغیر ز نذر مشرود داد
ترا از پس پرده ای نامجوی
و آید جهان کش سپید است
یکه پیر سرور پر یار دید
بترسد سخت از هی زلفش
اگر من گناهی گران کرده ام
ازین بچه چون بچه اهرمن
بخند پیر من همان جهان
بفرمود پس تاش بر داشتند
نهادند بر کوه گشتند باز
یکی درستان ز درین زنده
دو دوام بر بچه آزاد می
چو نمک رخ را بچه شد گرسند
یک در اندر شش تیره خاک فرزند
پیر دوش و مان تا بالین کوه
خدا و مهری بسیم رخ داد
تجدد ارباب کو کس شیر خوار
نگردد و سیم رخ با بچگان
بدانگونه تار و کاری دراز
ببالا چو سرور رخ چون با
بسام نر بان رسید آگهی
چنان و دیگر کشور رسد و آن

وز ویم سپاس برهمچو مپناه
برخور مردم نمایندد - پنج
کمتر لیسر کشور از کینه نیست
ترا داد آئین و تخت و کلاه
جهان جان مان زیر پلانت
کزین سواران و شیران توفی
بزم اندرون شید تابنده
ترا جای تخت و گمار بزم
ز دشمن به بند آورم اندک
خسته وادش از بدیه شامو
به پیو دم از گفته پاستان
دلش بود جو یا دل آرام را
که خورشید چهره برومند بود
نگاری چو خورشید گیتی فروز
همه پیش آن غور و کورتان
زبان بر کشاد آفرین کرد یاد
یکی پاک پور آمد از باری
چنین بو بخش توای نامجو
که چنان او ندید و زانکش نشید
شد از راه و نش بدگرش
گر گزیش اسیرین آورده ام
سید چشم و سولیش لبان سمن
ازین بچو در آشکار و نهان
از آن بوم و بدور بگذشتند
پادشهرین روزگار دران
کجا کرده به بچه از شیر سیر
نسب هر مان تری روی نه
به پرواز پشید بلند ازین
لیسر برکش خورشید گشته بلند
که بوش در انجا کنم مگر ره
نکرد و بخوردن از آن بچه یار
کزین تخم مردی و داد سبد
بران خور و خون از دودید ^{چکان}
برآمد که به کردک آنجا بران
بهر چیز مانند سام سوار
انسان نیک بی پور و فرس
که هر در تازی اسپ ^{چکان}

بِخوابِ دینِ سامِ نریمان زلال را

درآمدی تا بنزدیک سام
پیشانی گفت آنچه در خواب
هر آنکس که بود در خواب
چونچه را بر دراسته اند
مگر تا کنونی که او زنده نیست
بیزوان کنون سوختنش گرا
بجوید مگر باز باید و را
چنین دید در خواب که گوید
یکی پیش سام آمدی زین دژ
گر آهوست بر مرد می سپید
پسر کو نیز یک تو بود خواب
بترسید از آن خواب که در گدا
سر از ریش بایک کوه دید
بدان سنگ خارا که در سام
ابر از مینده کرد آفرین
ره بر شدن جست کی بود راه
پوزش بر تو سر افکنده ام
بر جفت بر افرازان بنده را
مگر که سیم رخ افرازان کوه
چنین گفت سیم رخ باور سام
بیز نام چون باز گوی بجا
روا باشد کنون که در دست
اگر چند مردم ندیده بدوی
نخسیم نو فرخنده گاه نیست
مگر کاین شجاعت نیاید کار
ایا خوشی تن بر سیکه پزمن
که در زهر زهرت سپردده ام
دیش کرد پدرم و برداشتش
خو بر دیشش سیم رخ زد و
ز تو به سنگان همیشه نژند
بر و بازوی شیر و خوشید و
یل سام شد چون بهشت برین
چیز دشت ام از دانه سنگ
خود دانه انکوه بالای آهوست
خوشتین کوس باکران
ز نابل پشاه آمدن آگه
سوزن چرخه دوزخ گزین

سوار سه هزار و گوی تمام
هر آن هر چه از کا آهوشند
زبان بر کشادند با بچه لوان
ستایش بیزوان رسانیده اند
بیارخی جستش بر با نیست
که او نیست یکی دژ بهنا
دل شاد گای فندید و را
در فشی بر افراختندی بلند
زبان بر کشادی گفتا سرد
مرد می گشت چون شکیب
مرا و هست پرورده کوه گدا
نیاید که میند رود کار
که گفته ستاره بخواب کشید
بدان هیبت سرخ و دل کنا
بالید خمدار کان بر زمین
دو دو دام را به چنان جا نگاه
ز ترس تو جان را پرانده ام
بمن بازده پورا فکته را
بدانست چون دید سام و گدا
کرای دیده رخ نشیم کنا
بکورات خواندیل بر نهامی
بی آثار نزدیک او است
ز سیم رخ آسوخه گفتا گوس
دو پر تو نسر کلاه نیست
کی از آیش کن از روزگار
همیشه می باش با فرین
ایا بچگانت بر آورده ام
کران با براند با فشتش
نیایش می با فرین بر خرد
بمان همچنین جاودان زود
بیل پهلوان هست شمشیر
بر آن پاک فرزند که گزین
که دل بر تو هرگز ندارم ترک
چنان چادر خسر و آای آهوست
چنان چرخه بدی و بدی
که سام آهاده کوه با فرین
دل و خردمند و افروزدن

در او خنده دادی ز فرزند او
چو گوید گفت اندرین دهن
که بر کو بیزوان شود با سپاس
تو بجان نیکی پیش بستگنی
سخن اب و دین سام زال را بار دوم
و رفتن او جستش بکوه الیرز
غلامی پدید آمدی خبری
که ای مرد می یک پاک
همان دهن بر زبنت بهر دژ
کز دهر بمان تربد و نیست
چو پیدار شد خردان را بخواب
نشست از دگر کشیده بلند
یکی کاخ به تارک اندر سماک
کرانسان بدانکوه مرغ آید
ستایش کنان کرد آن کوه
گر این کودک از پاک نیست
ترا پرورنده سیکه دایه ام
پدر سام یل پهلوان جهان
جوان چون سیم رخ نشاند
زبان خرد بود و رای است
سپاس از تو دارم یل از گدا
نزد دهنی دور دارم ترا
گرت هیچ شسته روی آوید
هم آنگه بیایم چو بر سیاه
ز پر و از ش آه و خرد پدر
کرای شاه مرغان ترا دگر
هم آنگاه سیم رخ بر شد کوه
سپیدش فرودید کان گزین
بن ای پسر گفت دل ز گدا
بخوانم بهای تو آینه کبد
سپیدش پیش سام آمد
سواران همه فرود شدند

بدان بر زشتی فرودند او
خردان بر نیست بهرستان
نیاید بهر کار سیکه شناس
چنان بگینه بچه را بفسگنی
سخن اب و دین سام زال را بار دوم
و رفتن او جستش بکوه الیرز
سپاهی گران از پیش پا
زید که شستی تو شمره خدا
همی گم کنی تو بیداد داد
ترا خود بهر اندران با نیست
سران سپه را همه بر نشاند
که ناید گموان بر و گزیند
نزد دست خج و ناز آب و خج
ز خدا سراندر شتر پاکشید
بر کز جالی ندید او گزیند
نزد تخم بد گویا برین است
اورون سیم رخ زال را نزد سام
سمت دایه سیم یک سرایم
سرفراز و ترکش بیان دهن
پرا تا بچشم و دل ندید
بنق نیز باری زیزوان جست
کر آسان شد از تو شوکار
حوی پاوشاهی گدا ترا
زیکوز بد گفتگوی آورند
بے از رت آرم بدین جایگاه
رسیده بهر پرش روی سر
بدان داد و فرود و فرود
بمانه بر او چشم سام و گدا
چو سپید لب و رخ بانه خون
گذاشته کن یاد و دل گزین
ازین پس چو خواهی تو بخوان
گشاده دل و شاد کام آمد
بدان خرمی راه بگذاشتند
آگاه شدن منوچهر از آمدن سام با

چو پیدار شد سوبدان را بخواب
کر زنده بهستان خرد و گزیند
که بر خاک برنگش شیر و پنگ
ز سوی سپیدش دل ازین
که بیزوان کسی را کد و گدا
بران بد که روز دگر پهلوان
چو شب تیره شد رای خواب
بست چشیش بر یکی سوبدی
ترا دایه مرغ نشاید می
پس از آن فرستنده نیز
بخواب اندران بخوابند
بیامد مان سوی آن کوه
فرود روزه شیر و فصل عوف
ستاده جوانی بگردار سام
بپشت ساکان داد و گزیند
بهیگفت گای بر ترا ز جاک
بر این بر شدن بنده را گزیند
چو با دایه برین را ز گزیند
کران اندیش از پسر بچ بود
ندادم ترا نام وستان رند
بدینکوه فرزند جوی الله است
بر کوا سیم رخ گفته سخن
سیم رخ بگر که دستان گفت
چنین دایه سیم رخ که کرای
ترا بودن اید مراد ز خرد
بر آتش بر افکس سیکه پزمن
فرش کن مهر دایه ز دل
نخش پهلوار و خوشش چون
که بچار کان را بهی یادوی
پس آنگه رویای کوه بدید
جوان سوبدی و بنکوشش بنود
نستم کزین بنده بیزوان
نخش زیکه پهلوانی تو ای
بیتره زان پیشش بر دینیل
بشادی ایدر اندرون آمدند
ازان آگه شد منوچهر شاه
کی نام نو فرود کرد بر پسر
وزانید رختن چند گویا براند
و باشد ز سر و دهن و پسر
چو مایه آب اندرون نهام
تن روشن پاک آهوست
مگر دوز که ما و سر تا با
سوی کوه البرز بود خردان
کرانده دل شتاب آیش
سوی راستش نامور بچ بود
پس این پهلوانی چو رانی
که در دشت هر روز نگشت
چو شیر زیان کانه را کید بدام
که افکنده خود کین خود ستا
یک اندر دگر یافت چو جود
بیدش که میگشت گرد کام
تو نا و از بر تران بر ترست
ز روشن روان و خورشید ماه
مزلن بر گنه را تو کن دل سپید
نیایش با نکه پذیرفته شد
نزد سیم رخ آن راه سود
که با تو بدگر و دستان و بند
ترا نزد دایه روی آهوست
خردان خرد بود و دوش کن
که سیم رخ سیم رخ بمان جفت
ببینی در رسم کیان گاه
و لیکن ترا آن ازین برتر است
کزین هم اندر زمان خرمین
که باشد مرا هر تو دل گسل
پدر چون بدیشش بنالید
ببینی هر داوران و داری
همی تاج و تخت کنی را شتر
بدی و گزینش را پرورش نیز
ازان پس که آورده است
بپوشید و از کوه بگذاشت پای
بر آمدگی گرد چون کوه خیل
ایا پهلوانی نشنودن آمدند
سپه از جهان آفرین کردید
همین باشد آهوست

بقدر توانا نور نام دار
کنند آفرین کیانی بر دس
وز آنجا سوزا بستان شود
ز شاه و ز گردان بر سپید سلیم
فرز یک پیل بر زال در
زین را به سپید پس بستان
منوچهر بر گاه شست شاد
کرانان بیا در سالار بار
چنین گفت بر سام لشکر بار
بیا سوزا واره و سازیم
یکایک بد و سام بل بگفت
یکی کوه دیدم سراندر سحاب
همی بوی مهر که از باداوی
ایا واد پاک گفتم بر از
امیدم بر خشت این تبت پس
رسان یا بمن یا مراد کن
بز ویر و سیخ بر شد یا بر
ز ستم دی و پیر پور خوش
بمن ماند فرزند خود و گشت
بجویندنا اختر زال چیست
ستاره شناسان و هم بپوشان
به شینوار و بیدار و گردید
یکی خلعت از دست شاهین
غلامان روی بر بیای روم
همان خوش و ترک بر ستون
همه کابل و دیر دمای هند
چو این کرده شد سام بر پا
همی گنج گیتی بچشم تو خوار
چو آمد نبرد یکدیگر فروز
بسی لشکر وینا بر خیزند
که فرخنده بادای این جوان
بر اندازد نشان خلعت از دست
چنین گفت بانام و سوزان
دل و جانم ایدر جانم می
مرا نایه سیم رخ بر دشت
شمارا سپردم با خوش متین
که من خست خواهم بفران شاه

شود تا زبان پیش سام سوار
بدان شادمانی که بشاد و رو
بر کین جسر و پستان شود
وز ایشان بد و داد و نو پیام
نشاند و بر اندیش سبک سوار
که جاوید زری شاه شاد و روان
کلاه کیانی لب بر نهاده
شکفته بر اندازد و شهر بار
که از من توان این از نردار
همان شاد کامی داین نیم
ز خور و ز خفت ز جانم خفت
سپهر سیت گیتی ز خوار پاک
بدل راحت آوردی یا داد
که ای چاره خلق و خودی نیناز
بچیزی و گریه ستم دسترس
سوی او و این رخ کوه تاه کن
همی حلقه و بر سر و گبر
خرد در سرش چو گل و گشت
تو گویی که با چرخ از با گشت
بدان اختر از جنت ستار
گرفتند پید از اختر نشان
سپهدار و گداز و گن شیر گبر
که خوانند هر کس بر او آید
همی پیکر از گوهر و زرش بوم
همان نیزه و تیغ و گداز گران
روا چنین تابدریای سینه
گفت این کزین مهر دادا
سپید اختر نام تو یادگار
خبر شد ز سالار گیتی فروز
بسی زعفران و درم بختند
ببین تازه دل نامور بچاندان
همه پاکیزه بر تری نه بستند
که ای پاک شیار دل موبدان
مهره خن دل بر نشاندی
همان آفریننده گنج شمشیر
رویش از نیر و بار فروخت
سوی شمنان با برن سپاه

زال و فرستادن نوذر اطلب اشیان
چو نوذر بر سام نیرم سید
چو بشنید پیغام شاه بزرگ
چو آمد نبرد یکدیگر شهر شاه
منوچهر فرمود تا پیشست
بیکدست قارن بیکدست سام
پس الگه منوچهر با سام گفت
بخیره سیار از این از نردار
نندید هشت جز مرغ و کوه و کنام
وز افکندن زال بکشد از
بد و بر شیمی چو کلخ بلند
نبدار کوه از اینچ رو
رسیده بهر جای بران تو
تو این بند مرغ پرورده را
بید نه سبب من روانم سوز
ز کوه اندازد چو بر بچار
به پیش من آورد چون دایه
من آوروش نزد شاه جهان

زال و فرستادن نوذر اطلب اشیان
چو نوذر بر سام نیرم سید
چو بشنید پیغام شاه بزرگ
چو آمد نبرد یکدیگر شهر شاه
منوچهر فرمود تا پیشست
بیکدست قارن بیکدست سام
پس الگه منوچهر با سام گفت
بخیره سیار از این از نردار
نندید هشت جز مرغ و کوه و کنام
وز افکندن زال بکشد از
بد و بر شیمی چو کلخ بلند
نبدار کوه از اینچ رو
رسیده بهر جای بران تو
تو این بند مرغ پرورده را
بید نه سبب من روانم سوز
ز کوه اندازد چو بر بچار
به پیش من آورد چون دایه
من آوروش نزد شاه جهان

چو بشنید کی روی وستان سلیم
بفرستدش تا سوی شهر
فرود آمد از سپید سام سوار
دمان سوی درگاه نهاد و رو
درفش منوچهر چون دید سلیم
سوی تخت ایران نهاد
پس راسته زال را پیش
دین بر و بالا بدین چو بچار
که فرکیان دارد و جنگش
پس از کار سیم رخ و کوه بلند
فرختم بفرمان گیمان خدای
بد و اندان بچرخ و زال
مرا پیر پور کم بوده خواست
یکی بنده اهن دلی بر گناه
یکی چرم پوشد بجای حور
بفران نردان چو این گشتند
ز بوش جهان پاک گشتند
و با هم بر او بر ستایش گرفتند
بفرمود پس شاه یا موبدان
چو گریه و غنای چو خواهان
بگفتند بانام و سوزان
چو بشنید نردان سخن شاد
ز ویا و خور و زیارت و زر
پیر از مشک کاف و بر غفران
بهرش منوچهر حمدی شاد
چو این عهد و خلعت بستان
بهر و بری و بخوی و خور
سوی را بستان نهادند
بسیار سپیدستان چون
هر آنجا که بداند نامجو
کسی کو خلعت سوار بود
جهانید کار از کشور بخواند
سوی اگر گساران مانند
پس را فرزان بپند ختم
چو بنگام بختایش آن نردان
بفرمانش و در پندش
چنان دان که را بستان

که بر و زانیده اند کنا م
شود تا سخنانم کنا شکار
گرفتند مرگیدگر را کنا
چنان کش بفرمود و بپیم
پیاده شد از سپید بگزار
چه دیدیم دارد چه دیدیم جو
بزرین محمود و بزرین کلاه
تو گویی که آرام جانست جو
دل بپوشندان و فرنگیکار
بدان تا چرخوار شد از جند
بالر کوه اندان تخت جای
تو گفتم که سهند بر دهمال
بفرمود کی جان به فرست کوا
نبردند و نوردند و نوردند
مزدگوشته بنگام بستان
نیایش هم آنگه پذیرفته شد
و دیده مرا باد و لبش گشت
بسی مرغ بر دم نماز شای گشت
ستاره شناسان و هم بپوشان
همه در استانبابا بدردان
که او بچلو افی بود نامدار
دل پهلوان از غم آزاد شد
ز گستر و دهناسه بسیار
همه پیش بردند فرمان بران
سر سر ستایش اسبان شبت
پس سپ جوان پهلوان خوار
زمانه همی از تو شش بر
نظاره بر و بر شهر و کوی
گلش مشک شد نیر و زشت
و گیتی سوی سام نهاد و رو
خز و مند بود و جهاندار بود
سخنهای بهیسه چندان پراند
همی راند خواهم سپاه گران
ز بید انشی اسب نشنا ختم
جهاندار و زان پس و او باز
بفرمانش و در پندش
چنان دان که را بستان

تراخان باد آباد تر
بسام انگه گفت زال جان
گویی ز چنگال مرغ اندرون
زنگل بهر کسین بجز خاکیست
که پیر ترا باشد آراگاه
بیاموز و بشنود سر دانه
کردا ناگوشن جان بود
گفت این و بر جاست او را
سپید سوزی جنگ بهما و
همی زال را دید در خون نشاند
نشست از برنا موخت علاج
ستاره شناسان و دین آوران
برای و پیش بجای رسید
هر آنکس که نزد یک یاور بود
برون رفت با و نه در دامن خو
کشاده و گنج و آنگاه به پنج
یک بادشه بود مهر بنام
دل بزدان بهشت مغروران
همید او هر سال با سام سواد
ز دینار و دیاقوت و شکست غیر
چو آمد بهستان سام آگه
یکی پهلوانی نسا و نذرخان
ازان درش و رای مهراب گرد
بچه و بالای او مرغیست
ز ستر پایش بگردار عاج
دو چشمش لبان و دگر گن سارخ
سر زلف و جعدش چو مشکین زده
ترازیب ای نامو بچهلان
که از نیکویی مرادیدون بود
دریا کیش و دستان سام
چو آمد بتر و یک بار گاه
بر سپیدانین چو خواجهی بکوه
که گئی بشادی سوی خلیان
که مای گساریم بهستان شوم
خران بر رفت از بخت او
چوستان سام از پیشش نگیرد
زالا و در در و استگی

دل دوستان تر شد و تر
که چون نیست خواهی من لیر
چو جیدن جنگ و مریدان
بیزن با جهاندا بیکار نیست
هم ای در سپاه و هم ای در گاه
بیای زبیر دانشه را مشه
به از دوست مرید که نادان بود
هر افریدون شد من آنبوس
یکی ساخته لشکر جنگجو
برخ برهی خون اهل فرشتان
بسر بر نادان فروزه تاج
سواران جنگی و کین آوران
که چون پیشتر در جهان نش
گان شکسار و نذ و کافر بود
که باوی یکی بود نشان بای و
بر آئین و رسم سرک سپنج
زیر دست و گنج و گستره گام
دو کف پلان و پیش مویان
که باوی بر زرش بنوایچ تاو
زویای و زلفت و خرد و خور
که زیبا صهی آمد اندر همه
نشستند بر خزان او فوره خا
دل و خوشش بهوش و را سپرد
کش گویی او را هم آوریست
برخ چون بهار و بهالای چو سراج
مژه تیرگی برده از پر زارخ
فلکند بهت گویی گره با گره
که مانند راهست بر آسمان
بختی ازین زاده خود چون بود
رفتند گردان بزرین نیام
خروش آمد از در کیشانی
ز تخت و ز مهر و ز تیغ و کلاه
چو خورشید روشن کنی جهان بر
سوی خانه است پرستانیم
همی آفرین خواند بر بخت
ستوش نملوان چنان چو گنج
ببایستی هم ز شایسته گنج

دل شاد و شگین بکیم نیست
من آنم سزد گر نیالیم بداد
یدانگه که بودم زمرغان شمار
به پر داز و بر کوی و بچسپ و سوار
هم ای در بیایدت گستر و مهر
هم دانش و داد و ادب و پیچ
به کار و ستور و یار من
یر آمد ز و لیز پرده سحر
یدان تا پر چون گدا سپاه
شود شاد دل سوی سخت کلاه
ایا طوق زین و زین کمر
ز دندی همی رای بر پیش کمر
کز و استان باز دندی نوان
ابر سام و بزرگ ستر و محصر
سوی کابل و دیر مرغ و مای

دل و شاد و شگین بکیم نیست
من آنم سزد گر نیالیم بداد
یدانگه که بودم زمرغان شمار
به پر داز و بر کوی و بچسپ و سوار
هم ای در بیایدت گستر و مهر
هم دانش و داد و ادب و پیچ
به کار و ستور و یار من
یر آمد ز و لیز پرده سحر
یدان تا پر چون گدا سپاه
شود شاد دل سوی سخت کلاه
ایا طوق زین و زین کمر
ز دندی همی رای بر پیش کمر
کز و استان باز دندی نوان
ابر سام و بزرگ ستر و محصر
سوی کابل و دیر مرغ و مای

دل و شاد و شگین بکیم نیست
من آنم سزد گر نیالیم بداد
یدانگه که بودم زمرغان شمار
به پر داز و بر کوی و بچسپ و سوار
هم ای در بیایدت گستر و مهر
هم دانش و داد و ادب و پیچ
به کار و ستور و یار من
یر آمد ز و لیز پرده سحر
یدان تا پر چون گدا سپاه
شود شاد دل سوی سخت کلاه
ایا طوق زین و زین کمر
ز دندی همی رای بر پیش کمر
کز و استان باز دندی نوان
ابر سام و بزرگ ستر و محصر
سوی کابل و دیر مرغ و مای

چو خورشید روشن کنی جهان بر

که تا زنده ام چه بخت هست همی بود بخت دل ز گداز چنان بد که هر لب روزی بگام گذر کرد و سوسنی شبستانش بسیار است همچو باغ بهار بیدار و گوهر بهار است چهره آستان پر مهر و سلام چنین داد و دراب پانچ بدو دل شیر نزار و دوزخ و سیر اگر چه سپید است بلبش رنگ از آمو بهمان کش سپید است دانش گشت پادشاه منزال دل زن بهمان یو بهار است شکاک یک یک از دار نیستید پراز منزال است در خون لم کنون این سخن را چه در آن کنید همی سخنش را بسیار است بیالای تو و چون سر نیست که از آنکه انداز و از بر پدر چنین سخن خساره و قهر بود چو روز و دایه گفت ایشان چنین گفت کای خام بکار که از سر کرد و بود و جگر گوش پر خوانی می یا جان بر و هر نام نه بر روی و روی با و باز گفتند باینده ایم چو با صد هزاران فدا می توان بهر بیم نام رخ جاد و شویم که این بنده را که بود کار بند همی پای روی تن آراستند مهر و دین و مهر سال بود همی گل چند از لب رویداد نگر کرد و ستان و تخت بلند پرستند گاه را سوی گلستان چو زانند پرستند گاه و نال بیز بانگ نام رخ و رخسار بکشتی گذر کرد و ترک ترک	خمش جرخ گردون نهفت نگر تیره که در کشتن بر آب رفت و بیاید ازین بارگاه دو غور شد و دید اندازان سراسر بران رنگ ای رنگارنگ بسان آتش پراز خورشید همی تخت پادشاهش را گنم کرای سرو و سیمین بر خور دوستش کرد و در یک منزل و لیکن بر دی بد و رنگ نخود جز این مردم حبیبت از و دور شد غور و آرام زلفش پشند جوینده رای پرستنده و غمگسایید بخوان اندازند ز نو گسایید چه خواستید باین چه بپایید بیک دل از جای بر خور چو خسار تو تابش پر نیست تو خواهی که او را بگیرد شکفته بود و دیگر بود چو از یاد آتشش بر مید شنیدن نیز زید گفتاران شود زانگین در او شمشیر سرا و بجای گشت و روان میسوی شمشیرش مهر جوی بیل مردان و پرستنده ایم خرد ز آخرشش وای تو را میو نیم در چاه آمو شویم در خسته بر و سنج کاری سز زلف بر گل بهر پرستند لب و دوشگر که نال بود رخان چون گلستان گل کرد بهر و کاین گل پرستان فرستد همی ماه کا بهستان کمان خواست از ترک و نال همی بر رخسارش از رخسار خوایند ز پرستنده ترک	عروسم نیاید که عرنا شوم بیز و خور و سوسن شوم شسته شدن رو دایه بر نال و راس زون با کسیر کان و چاکر نال آن شکفته بود دایه اندر بان بهر سیمین بخت و راس را خوی مردمی که هیچ دار نهی بگیتی و راز بخلوان گرد چو بر گاه پشند ز افشان بود بکین اندرون چون رنگ با سپیدی موشش برید می چو گرفت جای خرد از تو و رانج ترک پرستنده بود بدانید و هر پنج آگاهید روانم همیشه پراز مهر دوست یکی چاره باینکه کون ساخن کرای سربازان و جان نگار رخ تو ز قنوج رای که پر و ده مرغ با نیکو جهانی سراسر پراز مهرت بر ایشان یکی بانگ بر زبدم دل من چو شد پرستاره تبار نه قصیر نخواهم نه غفور جان خوار و بگراند دل من بباد پرستنده اگر شد از لاد نگر کن کنون تا چه فرمان می سیر گساست پراز شرم باد مگر شاه را نزد آه و ریم که هر روز یافت و بار آورد	بیز و خور و سوسن شوم شسته شدن رو دایه بر نال و راس زون با کسیر کان و چاکر نال آن شکفته بود دایه اندر بان بهر سیمین بخت و راس را خوی مردمی که هیچ دار نهی بگیتی و راز بخلوان گرد چو بر گاه پشند ز افشان بود بکین اندرون چون رنگ با سپیدی موشش برید می چو گرفت جای خرد از تو و رانج ترک پرستنده بود بدانید و هر پنج آگاهید روانم همیشه پراز مهر دوست یکی چاره باینکه کون ساخن کرای سربازان و جان نگار رخ تو ز قنوج رای که پر و ده مرغ با نیکو جهانی سراسر پراز مهرت بر ایشان یکی بانگ بر زبدم دل من چو شد پرستاره تبار نه قصیر نخواهم نه غفور جان خوار و بگراند دل من بباد پرستنده اگر شد از لاد نگر کن کنون تا چه فرمان می سیر گساست پراز شرم باد مگر شاه را نزد آه و ریم که هر روز یافت و بار آورد	از آنکه زان نال شد و نال همی گشت بکشد بر سیر ستایش همی که با نال یکی همچو دایه خوا بکشد یک سر و دایه زبش کرده که چون نئی آمد و چون آمدی چو گوید سیمین فرخنده نال چو سوت و غناش با نال رخش سرخ مانند رخشان نشاند خاک کین کین چو رو دایه بشنید این گفتاری چو نیکو سخن گفت آن را من بدان بندگان خرد گشت که من عاشق ام چو جان زانکه که راز من خورشید پرستندگان را شکفت آن ستوده و سندان و جان ترا خود بدیده درون شرم کس از مادران پرستنده ترا با چنین روای می وزان این ششم در روی و زرم نگل نگر و آنکه او گل خور بیالای من پرست نال مرا و دل ندیده گزید بدجوی دخت و مردان یکی گفت از ایشان که ای اگر جادوی باید آموختن لب رخ و دایه پشند کرد پرستنده بر خاست از پیش برستند هر پنج تار و بار ازان سوی روان کین پرستند بر سوسنی گل چند چنین گفت گوینده به پهلوان خوایند باینده پرستند کمان ترک گلرخ زه نوار بکین نگر گفت زانکه که این شیر باز و گوشت	باز کار نهاد و پرستد دل دل نال نگر و کسیر مهر نمودی و گدای و از نوبال یک همچو سپید خشت بالی مهر نهاد و ز غنای سیر و کلاه که کز ناله باد از تو دست پدی چگونه است چو و چو به نال نه بند و نه زین چو نامدار چو آن سال و سید و دولت فشاند و خشم آگون بر فروخت گناه گون کرد و ز مردان کن یاد و پیش زن که بکشد و خواهم نهان از نیت از و پرستد و ج تا آسمان که هم مهر باند و هم پارسا که بدکاری آید ز دخت شهن سیاک شبستان چو روشن پدر را بند و تو از رم نیست وزان کس که زاید نشاند ز چرخ چهارم خور آید شاد بار و زخم اندر آور و خشم اگر چه گل از گل ستوده اباباز و شیر و بکشت بیل همان دوستی از شنیده کرد شدند آن پرستندگان مگر نالاند که این سخن ببند و سوسن چشمه خستن رخان معصوم سوسنی کرد بر آن چاره می نهاده بهر روی و ننگ چو خرم بهار ز دستان همه دستان باز سرا و ده را چون بر پرستند که از کج زلف و روشی و آن همی خشت و سکن از روی پرست جهان پهلوان و نوار بیا و نال مرغ آنگاه چو پرست و شاه و کلام

چنین گفت پس بانوی یازده
پرستیده رفت و خرداد باز
همی کار سازید و رویه نمود
عقیق و زبرجد فروختند
از آن خانه دخت خورشید رو
سپید سویی کاخ بناد رو
چو از دور و رستم نام سوار
در و جهان آفرین بر تو باد
پیاده بدینسان ز پرده سلاری
چنین داد پاسخ که ای ماه چهر
کنون شاگردم آواز تو
گمزد کشاد و ز سر و لب بند
پس از یازده روز و ایاد آواز داد
بدان پروا نیدم این تار را
چنین داد پاسخ که این سپید
بسلفه درآمد سر کنگره
فرود آمد از یام کاخ بلند
شگفت اندران ماندند ال
همان زال با فرشته بنامش
بدان شاخ و دیال و بدان فرو
همه سپید چنین گفت با مهر و
ولیکن سرایه جانست و تن
مگر کوهل سام شاه زمین
جهان آفرین بر یارم گواه
چنین تا سپیده بر آمد ز چای
که ای فرنگی سیگه تخت نیز
چو خورشید تابان بر آمد ز کوه
چو دستور فرزانه یا مویان
زبان نیز بکشاد و رستم نام
چنین گفت که داور پاک داد
خداوند گردنده خورشید و ماه
جهان دارش گاه و بارگاه بود
جهان فرانشین جهت آفرید
ز چرخ بلند اندر آری سخن
و دیگر که بیجفت دین خدا
چو بنام نعتن فرزندش
نمون اینده و مستطانیست

پرسشند را که زانید روان
 بیاید بهتر یک سحر و طرا
 نهانی ز خویشان او هر که بود
 می و مشک عین بر آید بخند
 برآمد همی تابه خورشید بوی
 چنان چون بود در دم جفت کج
 پدید آمد آن دختر نامدار
 بر آنکس که او چو نوزد زاده
 بر خیمه ستاین خسروانی دو پاک
 در دوت زن آفرین از سپهر
 بدین چرب گفتار و باناز تو
 کس از مشک انسان پیچید
 که ای پهلوان کج گرد و داد
 که تا دستگیری کند یار را
 چنین روز خورشید روشن بباد
 بر آمد زین تاب سحر کیسره
 بدان که از درون دست مشک
 نشسته بر راه با قتر است
 که خارا بکالت مدی زوگر
 که ای سرو سین بر مشک
 جان خود گیرم به دستم کفن
 بشوید ز میگار و از خشم کین
 بر من نباشد که بپادشاه
 خیره بر آمد ز پرده سلسی
 پایاست آمد چنین در ستیز
 رفتند گردان همه بگرد
 سرفراز گردان فیخ روان
 ی پر خنده دلی شاد کام
 ل با پاز ترس و امید باد
 وان را به نیکی نایند و راه
 پیش هر دلد و دم کرده و
 که آن یک فروغی نایب بود
 که ایسر چمن است گشته زین
 بهیم مرد جوان را بپای
 بفرزند و روز باز آید پیش
 در گریه وستان نیست

میزده شبها بکمر تنوی او نشوید
 چنین گفت بابا نوری با سر
 یکی خانه بودش چو خرم بهار
 بنفشه گل و زنگس و وارخوان
 چو خورشید تابنده شد نا پدید
 رفتن زال نذر و آینه
 پیرستانه خرم دل و شاد و باد
 سپید کزان یارده آوا شنید
 چه مایه شب آن دیده اندر کس
 یک چاره راه دیدار جوی
 خرم اندر خرم و مار بر مار بود
 کنون زود بر تاز و بر کش میا
 نگه کرد زال اندر لک اهر
 کرم بستار خیر و بر جان نم
 چو بر بام آن یارده نشست باز
 سوس خا نه زنگار آمدند
 ای یارده و طوق و یگوشوار
 حاکم یک نشسته اندر پیش
 فروغ رخسار که جان بفرود
 منوچهر چون بشنود و جهان
 پذیرفته ازداد گرد آورم
 جهان آفرین بشنود و گفت من
 جز از پهلوان جهان زال زر
 پس آن ماه را زال پدید کرد
 مگر کین دومه ز آرمای نثرند
 بدیدند پهلوان را بکاه
 رای زون زال بابا
 بخشایش سپید و تری انگانه
 بر ویست گه بان خرم بهاری
 و فرمان و پیش کس نمکند و
 یک نیست جز داور کردگار
 و نام بر دم شده آید
 و بشود که باشد خرم بزرگ
 یکتای جهان بفرزند نام
 زال برین سپیدت نهی کند

یگویند و گفتار او بشتنور
 که اکنون بیاورده چاره
 ز چهر زنگان بر او برنگا
 سن شاخ سنبل بدیدگر لارا
 در حجه بستند و گمشد کلب

بایکد گر پیمان عروسی
 چنانی سراپای کو کیر و یار
 نگردد خورشید رخ را بدید
 خروشان بر پیش زندان
 چه برسی تو بر باره سن بگو
 بران عسیرین تار بر تار بو
 بر شیر کشای و جنگ کیکان
 شکفته پاندا نذران رود
 برین خسته دل نوک پیکان
 بیاید بر روی او در دوش نهاد
 بدان مجلس شاه آردند
 ز دیبای گوهر چو بلبل
 زیا قوت سخن افسری
 در پیش دیدی شوش
 نباشد بدین کار مهستان
 که هرگز نه پیمان تو نگذرم
 بگر کا شکار اشو و جغت من
 که با سخت و با جغت و با نام
 تن خویش تار بپوش پود کرد
 گسستند دل بدیدار بند
 در اسخا بگر برگرفتند راه

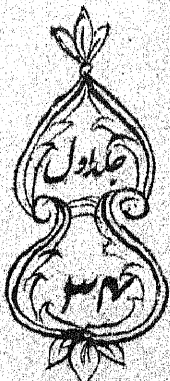
موبدان در کار وایه
 یفرماند از ترف کردن نگاه
 هم او داده او بر دو سرای
 بلی سوبی اوزین پی سپرد
 که او را از ابلز و نی جغت
 و ز ما جگر و می خواست
 چو جغت مانده نماند سترگ
 که این پوزن مال است
 بگرید این که چه دران

که گاهست بر آید بسیاری /
 که نیندازد از هر پخت هوا بودی /
 بدی بای چینی بسیارست /
 همه زرد و سپید و زرد و بد جام /
 پرستند شد سوی و تار /
 بر آید چشم گل رخ بسفت /
 دی بجاوه بکشا و آواز /
 شب تیره و از روی تو /
 شده بام از گوهر تابناک /
 بهین خواستم تا خدای جهان /
 پر روی گفت و سپید /
 فروخت گیسو زان انگ /
 بگیر این گیسو و از یک سو /
 بسازد شکین کندش /
 کند از رسیده و از /
 گرفت آن زمان دست /
 بهشت بد آراسته پر ز /
 دور خواره چون لاله اند /
 زدی زش و وایه می /
 همی بود و کس و کس /
 جهان سلام می یار و /
 شوم پیش ز دال ستا /
 بد و گفت رو و دایه /
 همی هزاران مهرشان /
 سر فرود کردند بر /
 ز بالا کنند از اف /
 سپیدند و خفته را /
 بشادی بر پیلان آمد /
 نخست آفرین بر جهان /
 ستودن ملو و راجان /
 بهدار و وزیر و خ /
 به اگر کس و آفرین /
 بر این آفرین است جفت /
 اگر نیست جفت اند /
 چو نیکو تر از پیلان /
 بد کرد و است /
 گفتن من این تا /

بیستابنه بینی سمحه پر
 سرخجام استکار فرخنده
 طبقهای زرین بر پیر
 بروشن گلاب اندازار
 که شد ساخته کار بگذار
 چو سر سیه بر سرش
 که شاد آمدی ای چو
 زبوت بجانی دل افروز
 ز تاب خورش سحر یا قوت
 نماید یکن رویت اندر
 ز سر شکر گلزار کی شود
 که یازید دشت تابهین
 ز بهر تو فایه همه گیسو
 که بشند آواز بکوش
 بیگفتند بالاز دایه
 بر فتنه پرو و دیگر دایه
 پرستنده بر بای در پیش
 سر حجب زلفش شکن
 بدیده در روی همی
 مگر شیر کو گور را بشکر
 گفت اندازد ویرن آید
 چو بزدان بر شان نیایش
 پذیر نعمت از او میشو
 خرد و در بود آرنش
 زبان بر کشاند بر آفتاب
 فرو آمد از کلخ فرخ
 که خواند زنگان داننده
 خرد و مند و روشن روان
 دل سوید از خواب بیدار
 شیشه در دیوان پیش
 بیزار و پر از سیه و دار زار
 جز در همه بود چشمت
 کشاده راز نهفت آفت
 ماندی تو انانی اندر نهاد
 که گردن خردند و کشید
 از آن درمته نام و بین
 بیغور و خود و زنی سار

مکار
و باد
راستند
مشان
کام
و نام
نزد شاست
ششت
فنا ک
بان
ز رود
سیر
یم
عویس
دوم
ت
جور
من
لمین
ید
روش
هم
مین
باز
ب
س
را
هیز
رود
هان
ن
م
ریز
ن
ن
ن
ن

مکار

فتن زل زور وایه و بایکد گر بیجان عروسی

ای زدن زال بامویدان در کار وایه

زنگار
ده باد
پیراسته
رامش
ارکام
شاه نام
عازم
شربت
شاهک
برهان
وزود
مکسیر
سیم
عروس
چوم
ست
یس
یکم
بگر
رید
چوش
نکم
دین
نابو
ب
مل
ه را
نم
ارکود
لعل
ان
تم
قریب
مان
جان
مکنه
ک

همه کاف و حباب هرمن است و گشتن و این منوچهر شاه چگونه کنون سوختن پیش من گشته سخن کس نیاست گفت و لیکن هر کوه بود پیش ز خوبی و نیکی و از راستی که بود است این کوه پیشتر اگر شاه را بدید و گمان مگر کوکی نامه نزدیک شاه سیصد و نوبست و پیش خواند خط از تخت آفرین گسترید از دیار بر سام نیرم درود فرانده یاد آورد گاه چون سام نیران که کارزار پیر بود و زان و خست چرخ نیازم بد و کان شکار آورد چو زوان چنین را نماند پیش گرفتار فرمان یزدان بود من از دخت مهراب گریانم اگر چه دلم دید چندان ستم ز پیمان گرد و سپید بر بپایان چنین گفت پیش گوی بفرمود گفت ارماند سیکه چو زدی که اگر گسلان رسید که آمد سوری دمان کایه هم اندر زمان پیش او شد نپسند که بشا و از ان نامه بند چنین داد پاسخ که آمد بدید همی گفت اگر گویم این نیست ازین مرغ پر و زوان بود گشاده تران باشد اندر زمان گشتا و آن سخن بر ستار شمر برمان که باشد بر و شمار ستاره شناسان پر و زوان تراز و ده از دخت مهراب نال هر چه بر سر کالان ز خاک ز خواب اندر و سر و سر و سر	زین پیش چو گردون مهر است کمانی جوانی بر دین گناه چو پند زانگان اندرین که نشاند کس نوش با جنت بباید شنیدن بسی سرش زید و دم و دشما کاستی بزن بادشارانکا پندرسر نپسند ازین ننگ بر دودمان فرستد کند رای او را نگاه دل آکنده کوشش مهرش بدان داد و اگر آفرین آفرید خداوند شیر و گویا و خود فتانده خون زایر سیاه بجودی نه هست و نباشد سوار مرا برده سیم رخ و کوه بند ایا بچم ام در شمار آورد برانگیزد پیش آوردم روش و اگر چندی و نه نشندان بود چو آتش تیز بران شدم نخواهم زدن جز بفرمانم بیرین کار سوتور باشد مگر چو باز آوردم زالمیر کوه نپاید ترا دمزدن اندک یکایک و در شش سپیدید همان چرخه بر زان و زان بست اندر ان نامه نامدار فرود آمد از تیغ کوه بلند سخن هر چه از گوهر او نبرد مکن داری سوی پیش گوی چگونه بزمی چه باشد ز نادر که فرمان دهر کرد گاجان که فرجام این بر چه آید فریدون و خفاک را کارزار همی زانسان با جنت راز که باشد با هم و دفرخ هلال هر دی زمین بر نادر خفاک ببندد و در سج و راه گزید	کز میان دلم خوت مهراب را چه کمتر چه تر جوش جفت ببست لب موبان و بدن چو نشاند زانسان سپید سخن مرا گردین ره نایش کنید همه موبان پاسخ آراستند ایا آنکه مهراب از ان ناپسند یکی نامه بایه سوی بچلوان ببارم ز دیده مهر آب را سوی دین آئین نهادم سخن بسند شد بر لب بخوان بجو شد و رای نوا گزین وزین بنده راه کشایش کنید همه کام و آرام او خاستند بزرگست مدعی سیاه است چنان چو نتوانی بر روی نام زال بسام در باره شفق خود سرود از دین شادی و زویش که گیتی شست و او تیغ آفرین گر آید که تاج و دین کمر من اورا بسان یکی بنده ام مرا خور و خون بود در چاکشیر همی پوست از او برین بخت کس ز داوود زان بنابر تیغ یکی کاپیش آمد و دشمن ستاره شب تیره یا نیست چو فراید آنگون جهان بچلوان که من خوت مهراب را جفت که هیچ آرزو بر دست گسمل ببرگر سبک اندر آبی و برود همی گشت که ره که کوه سار فرستاده زالی باشد و دست فرود آمد و خاک را بویه زار سغهای کستان یکایک بخت چو مرغ و بایان باشد آموگار بر داد و گزید و بر این سخن سرخ گشت از اندیشه دل گزین رای زون سام با موبان در کار زال و نامه او را پاسخ نوشتن ببندد و بخند پیش آمدن ازین دو پند پند پند دستگاه را نه از نادران بند و باشد پند پند پند	دلم گشت با دخت سید شاد بدین در خرد و مندر با گشت کوه خاک مهراب را بدید که دادم گردین پس و پیش بجای شامان کرم در جهان که با هر تر اسیر بریده ایم بهر است که گوهر او را دست ترا خود خرد زان با بیشتر منوچهر از رای سام سوار یکی نامه فرمود نزدیک سام خداوند هست و خداوند است چنانچه دین و نیر هنگام کرد بمردی سپید و نیر ساخته و مانده ز اوم بد انسان که دید اسیدم بسیم رخ مانده مدام همی خواندمی را بر سام نشان گردید زان بناید دلیر پیر گردید و گشت و گشت برخی سپید ستم از خوشی سپید شد و بچو بگفت پیر و دوار و دگر چون مرزا سواری بگردار و گشت فرستاده از پیش او بگشت چنین گفت با نگرسان پیش ز دستان و ایران و دشت بپرسید و بست از نامه سام و شنید نیا چنین آردی و نچرخ آید سوسه خانه زار و اگر گویم آری و کاسته سخن هر چه بر بندد و نشود چو بر خاست از خطب بدین و گوهر چه آید چو پیش ایم را خرد و بچو بچو و بچو بسام نیران ستم و شمر جانی دای اندر آرد به تیغ از پیشتر به پند و مان ببارد که جهان بچنگ	چگونه بایه با شاد پند سام که هم راه نیست و نیم گشت دل شاه زانسان بر این گشت بدین رای برین کوشش کنید که با گشت ان کس و گزین وزین بسیم شفق فر مانده ایم و اگر چندی بر تان با دست روان و گمانت با بیشتر نیر و زان و زان و زان سراسر نیر و در و در و در همی گشت و نیر و نیر چو است که کس و کس سرخ از نیر و نیر ز گردون بن بر ستم دل ستم و رخ زان با و رنگ بد سام و کس پیر و زان و زان و زان اگر نشین و زان و زان که برین گزید همه که گوهر گشاده کند از نعت پیر و زان و زان و زان ز کابل سوی شام شد و زان بیر و زان و زان و زان بدان کله و دیر و سواران همی کرد و بایه سخن فرستاده گفت آنچه بود و اگر گوهر پیش او را بخور بدین اندر اندیشه آموگار پیر و زان و زان و زان دشمن ستم و زان و زان یکی سخن کرد و با نیر بر این سخن باشد این ستم سرخ و نیر و نیر چنین گفت کای اگر زان نیر و زان و زان و زان همی گشت و زان و زان ببارد که جهان بچنگ

چو پیلان جنگ و شیران بخشیشان بیکان درویم ولیکن چو پیلان بدین تخت بدان تا چه فریادم شهریار به استنداران گرسران نزل سپید نیز و یکسایران کشید گرفت از خون زال بر کردگار نه شب خواب کرد و نه روز امید میان سپیداران و آن سرورین سپیدان و پیلان را و این خون سخن چون سخن و نغمه و نغمه سبک با سحر نام زین سپهر بدوش بدان وایه چاره گر همه پیکرش سرخ ویا قوت نزل زن از حوض زلفت وایه چاره گر بدو گفت سیندخت کاوشگر بدو گفت سیندخت کی چاره چو بدین چهره رود وایه پیرایه چاره سپهر دم برود وایه زلفت این چاره همی گشت بدین گفت وایه چاره بناشت گفت کیهو وایه چاره زمانی همی برده وایه چاره در کلخ و خورشید وایه چاره برود وایه چاره ای گرامی چاره کاین زن بر پیش که آید بی بدین نام بد و او خواست به بما و چیلن گفت کای بر خرد چنان تنگ شد بدولت چاره چو از دیدنی جز دیگر زلفت سر انجام او گشت بهمان چاره بدست برین زن که گشت چاره چنین را وایه چاره کاین چاره شود شاه گیتی بدین چاره مباد الی تو گفت وایه چاره برآمد تیار و گریان بخت گرامی سپیدخت را خفته چنین سخن نادیدخت با	خاک پادشاه میکشید گام اوی فرستاده زال را پیش خواند بیاسامی اکنون تو پوشیده فرستاده را و او چندین دم دو بهر چو از ترش شب و رگ فرستاده آمد نزد دیک ال در دم داد و دینار و رویش آگاه شدن سیندخت از شیفته و و وزال و خوشنود شدن فرستاده باز آمدان پیش سام نزدیک و دایه آمد چو باد همان نیز از بهر فرخنده زال یکی جفت پر مایه انگشتری پر اندیش شد جان سیندخت زمان تا زمان پیش من گذر بمانی از جامه ز سپهر ایجا بیا و روش افسری از نگار بدو گفت گداز چشمن نیاید جفتش بر و راستی کشیش زن چاره گر ایجا بنفک او را سپهر ایجا بفرمود تا در خورشید پیش چه ماند از کوه آشتن در جهان سخن بر چنانست وایه چاره زین دید و وایه چاره هر ما دم گریزادی زین نخواهم بدین زن بهیروی آو فرستاده شد نزد سام و زک بدین کار گشته زما و نذران فرستاده آمد و نامه بود بزرگست پور جهان پهلوان نخواهد که از تخم مایر زین بدو کرد و زن را و بختش آگاهی یافتن مهاب از شیفته و و وزال بر شیفته بر آو کون سیندخت او	زمانه پیشای بر دام اوی ز هر گونه با و سخنها بر اند بدان تا ندانکس از روزگار بدو گفت خیز و من بچشم خروش سواران بر آند زشت ابا بخت فیروز و فرخنده تو از نده شد دم و نوش آگاه شدن سیندخت از شیفته و و وزال و خوشنود شدن ابا بشاد کامی و فرخ پیام بدین شادمانی و فرخنده ز چینه که باشد مرا و راهال فرزنده چون ز ملک شتری بادو گفت از کجائی مگو بچه در آئی بمن نگر فرستم مردم بود و پایجا یکی حق پر گوهر شاهوار یکی آب بر زن برین چشم من همیدید از و کشری و کاستی بیاورد و او گفت وایه چاره بسیکوت پای و همی زین همی دست بر زو خورشید که نبود دست آشکار و نمان که ز نیای سریند و انگشتر فرماند از شرم وایه چاره زین زن نیک یابد سخن چنانم نزد و یکسایه اوی فرستاد و پاسخ زال شکر ابا خوش و سپهر نام آوران در پاسخ نام این جامه بود همینوار و باری و روشن کسی پای خویش اندر آرد چنان کرد و پیرا که زین شکر آگاهی یافتن مهاب از شیفته و و وزال بر شیفته بر آو کون سیندخت او	چو نشیند گفتار اختر شناس بگفتش که با و بخوبی بگویی من اینک بشکلی زین زنگاه کسی گروش خود بر آه استاد همان نامه کوس با کزناس چو آمدید و داد پیغام سام دست آفرین بر سپهر سام دلش گشته بود از زو جفت پیام آوریدی سو پهلوان بدو گفت نزدیک و دایه دست گفت و نشیند زین پری روی بر زن درم نشیند یکی شاه سریندیش آوری فرستاده نزد دیکستان زن از بیم گوشت چو کس دل و شرم نشیند بنگار روم من سوی خانه نذران بدو گفت سیندخت نذران درم گفت و داد هم مایه چو آن جامه های گرامی بختنم از درون شد از آن و زانجا کج اندر آمد و تم دو گل را بد و ز کس آبدار سنگ چو گشتی ایماه روی زنج بزرگ افسر وایه چاره فرورخت از دیدگان آبدار سپهرستان بکابل با بدان کو مرادید با نشت زمانی به چو سپهر و زنج فرستاده را داد و سپهر فرماند سیندخت زین گفت نذران نامه هست و آهوسیک بدین گفت کای زین شکر چنان دید و فرخیش از زین بدو کرد و گاه و لیل بدو گفت و نشیند زین گنج آو دین	سجده و بند زنت از پیشان کاین آرزو را بنده چو سوی شهر ایران گذارم سپاه سپاه و سپهبدانان کارشاد بر آمد زو بیز و پرده سر از وزال بشنید و شد شاد بکروا و از آن خوب دادن همه هر چه گفتم زو وایه چاره هم از پهلوان سوی سرور لیکیش کای نیکدل ماه نو سر انجام او گشت بهمان کبری ز پیکرش در شاند شده تار بود و دانه ناپدید بسی داد و آن و و وایه چاره ترسید و روی زین و او کس نگوئی مرا تا سپه یاکان زین جامه خرد و هم گوهران دل بسته زانده شیه بختا نیم بها تا نیام تو از من بچو هم از دست و دایه پیرایه بجواری کشیدش بروی من همی بود و یاد و مانده و تم همی شست تا شاد کلان همه را زان پیش مادر بگو بماند بسیار سود و زان بخون و ز کس بخت چهر چنین هر ارم با شش نذر بدین گشت و شش بدست سخنهای آید گفت و نشیند شنیدم همه پاسخ سام بدینش زال رجعت او که کرد و سپهر پیش او آمد چنین کن همیشه بدست کجا بکشدش و در جهان کز و کرد و بد زال بسیار چرا بر بدست و وایه چاره زین تازی ایران آید

چرخ و
 رازم سپاه
 ن کارشاد
 و دهر
 شد شکو
 اوان بهیم
 بجای گفت
 اسر و را
 ماه نو
 بد استان
 نشان
 رو ناپدید
 و و پی
 دلو بر
 امان
 اگوهران
 شایم
 بچو
 پیرایه
 یی نمی
 ده و غم
 امان بد
 و
 بیان
 ن چهر
 اشاند
 پست
 شود
 م نیر
 دست او
 اندکی
 بریدار
 بیان
 ایراد
 و
 هست

ازین کاخ آباد و این برستان بزم آبداری و این رستی بکشمیم و دادیم آبل برنج بسیندخت و لب گفتن ز تنگی دل چشم نگردید خرد یافته بود به نیک بخت که گردون آسان می گذرد بس وادش پند و سودا کرد تنش گشت از آن رخ باجو چنین گفت که که آنکون هم میگفت چون دختر آید پدید سیکه داستان زو برین بلنگ هم بهیم جانست و هم چنگ چنین گفت سیندخت باخو چنین گفت و لب کاشی مار ز زال گرانمایه داماد به گزند تو سپید آگزند من است اگر باشد این نیست کار شکست بسیندخت سپهر و جلر گشت بسیندخت فرمود پس نداد بدو گفت پیاوست خواهم گشت بدو گفت بگر که شاه زمین بدو خرد آید از خنده لب کن از آرد از کینه کینار سوی روان مراد رسام است جفت پدر چون و را دید خیره ماند گرز دشت توطان کی ماند پدر دل پرازد خشم صبر چنگ نیز آن گرفتند هر دو پناه پس پند و مهاب و از مهر زال چنین گفت باخو از شهر باد فرمودن ز خفا گیتی شایست یک سو نهاد گوهر مایه بگویند تا این چهرای آفرم همه سویدان آفرین خورند چو شبنم در آستان گزیند چو در کینش زین نوک لاری	ازین کامکاری دل و دستان زمان تازان آیدش کاستی بر او خیم از برش تاج گنج نو آوری و نو گرد و کهن برین نیست پیگار با دادر بفرزند زود داستان خشت که مار را بهید باید اسیر خرد دلش خیره بهیم می رود بران خون جگر لب پرازد سخن بشنود گوش داران بسایتمش در زمان سر به بدانکه که در جنگ شد تیر چنگ چو از داری سمر زنگ کزین در گردان بخیره زبان سخن هیچ باس بکثری گوی نباشد هیچ داند این که دهر دل درو مند تو بند من است که چنین بداند اندیشه باید گشت ولی بر ز کینه سیری پر ز جوش که رود و دانه را خیزش من آرد که او اسپاری بمن نهد سلاز ما کند زین سخن پر ز کین کشاده رخ و گردون تیر بر آن سرو و سیمین برادر چو از کار با باید نهفت جهان آفرین زانانی بخواند شود منع بیادش شمن تیر بیگشت غزان اسبان بلنگ همان دختر و دام باد ستگاه وزان هر دو از آده ناهال که بر ما شود زین دژ و کار که مهاب کابل در خشم است چو تریاک یاز بهیم است که این داستان را بجا آورم و از خسر و پاک عین خواند سر خام کنز می جیت را ز شد و یک کن سونی خاد	ازین بندگان سپید سپهر بنا کام باید به شمن سپهر چو بر شد بخور شیشه میاد سراسی بپنج بدنیان بود بدو گفت سیندخت کاین داستان زوم داستان تاز راه خسر چنان دان که رو و پایا پیر دلش پر خشم و در دهنش بیگفت رو و دایه رار و خون وزان پس بهان کن که در آیت گشتم ز مستم براه نیسا مرا کار زار است گفت از زو اگر سام یل یا منو چهر شاه کزین آگهی یافت سام چنین خود کی اندر خور و باخو که باشد که پیوند سام سوار چنین است این بزم شد فرمودن بسرو و گشت شاد بیاورد پس با رخ نامه پیش بر سر سپید ز خشت از آن تیره یکی سخت چنان مست ز خشت نماند بر و دم و قی نام و باب همی شده دادش که چنگ کنون زو پیرایه پیشانی پیش پیش بدو خوشید بدو گفت کای شسته خور و خور چو بشنید رو و دایه باج خشت	ازین تاج و این خسر و این شست همه رنج ما با دایه شمر بنجاک اندر آمد سر مایه یکی خوار و دیگر تن آسان بود بروی دیگر بر بند داستان سپید بگفتار من بسنگرد نهانی نهاد است هر گونه دام لبش خشک و دم سر و دهن بر نیم بروی زمین خود کنون روان و خور و نهانی آید کنون ساخت برین چنین پدرا ز نیام چنین شست خوی بیامد بر مایه و ستگاه یل ترس و تیار و تنگی مدار که مر خاک آباد و فغان برد سخا پدرا زو از تا قشدار همین بدگانی مرا از خشت چو بخوی و ستان همی کرد بدو گفت خوش کن از من کام که رو دایه را اندر آرد بچهار پیش را ز کینه شست شود و پست رو دایه بر و دایه ز گور تیان کرد کوه چنگ پیش پیش پدرا زو یاری بیاقوت و زاندر و گشت بدو گزیند این اندر خور ز شرم پدرا زو یاری	ازین چهره و دسر و دایه یکی تنگ صندوق از آن بر اینست انجام و فرجام یکی اندر آید و دیگر بگذرد چگونه توان کرد از تو خسان فرو بر و سر و سر و راد چشم بر دست روشن دل و ز راه چو شبنم در آب بر باجی چو آن دید سیندخت تیر باجی به چپید و از خشت او زو پس کوز راه پدرا بگردد نشان پدرا بداند پسر ز کابل پدرا زو خورشید و وی از گزیند از این سخن نیست مرا نیستی دل بدین دروند بدو گفت سیندخت کای کز آن گونه دیدی مرا در و کار که از آنش واپ از با دخت هر آنکه که بیکانه شد خورش وزان چون بهشت برین گشتان ز پنداد سیندخت را ناخو چو بشنید سیندخت پسرش آرد پدرا دارنده مهر لب گرد بدو گفت رو دایه پیرایه بهشتی بدو طامسه پدرا که با هر من جفت گرد و پیری سیه مره بر زنگان دژم سوی خانه شد ز خشت چو آگاهی اندیشه شاه بزرگ سخن نیست هر گونه با مویان چو ایران ز کمال شیره و بلنگ چو از خشت مهر لب از پیرایه کند شد ایران پدرا شمشیر کنون این سخن را بچرخ همان کن کجا باخو و خور بدو گفت زو پیش سام سوی سام نریم نهاد	وزین نام و این شمشیر و این دخی که تریاک او بر سر است ندانم کجا باشد آرام که دیدی که خوش می شکرد چنین زو این کار گشتی بترس گل سرخ ز داد نم یکی چهارمان کرد و باید نگاه نهاد از بر و سوت و تیغ و دست مگر کرد که دگاهش و دست خروشی بر آورد چو پل است دلیرش ز شست پدرا شمر روان بود و از کتر کرد و هنر نهاد و ماند که گشت و درود کشاده شده این سخن نیست اگر آینه یا فتنه از گزند به گفتار کثری سباده نیاز بغم خفته شادی ز دل فواید شود تیره و زو زمین تا نیک بشد تیره راسی با اندیش بگرد و سخته روی کابلستان که رو دایه را بدینار و بر فرورد و بر خاک نهاد و یکی سخت سوگند را نام برد بجای سرایه بیایه چلیست چو خورشید تابان بخرم بداد که تاج با دخت ز انگشتری فرو خوار بسید و زو هیچ دم رخا معصوم بخون آرد ز مهاب و دستان سام به پیش سرافراز شاه جهان بزدن آرد و دم برای و جنگ بر آید که تیغ تیر از نیام بدو از کرد و مگر تاج و گنج بکوشید تا با می فترخ نمید دل از دمار خور و شکرد بر سرش که چو کشتی از کار با زنده پیلان چرخش

چون زینکار سامی لگگاه شد
بیرسش گرفتند یا یکدگر
چنین داد یا سخ کردان کخم
لیس از نوز و سام و هم کتر
سوی بارگاه منو چهر شاه
برفتند آنگاه در وین و ران
از انگونه لشکر پیداشدند
چو شاه جهاندار بنودوی
برخیش بر تخت بنشاختش
بیرسید بسیار و تیسار خرد
بر بنمزدان شهر دیوان نر
سپاهی که سکار خوانندشان
سپاهی گران کوه تاکوه مرد
برافتاد ترس اندیز کرم
بهمیر فتم و کوفتم منخرشان
بمیره جهاندار سلم ترگ
سپاهش بگردار مور و تلخ
چندان بر خرد شدیم از پشیزین
بیامد نیز دیک من رزم ساز
عقابت نگاور بر انگختم
چنان آمدم شهر یار لکمان
گرفتسم کمر بند مرد دلیر
لشیر و فراز و بیابان کوه
گرفتار گشتند از ان سولان
چو روزان شب آید کوشش
شب و روز شد پرده بارگاه
که شاه جهان بیشتر برگرفت
نساید که او باید از تو رها
سرازن چو لکن زمین از کشت
بپوسید تخت و بالید رو
بمک بودستان رسیدن
چو سید خست و در کشت
برجنگفت اگر از دمای شرم
چو آگاهی اندکیام دلیر
بپشت پیلان رنگین و در
چو روی پدیدارستان سام
نشست از بر تازی سپند

پذیراسوی پور کے شاہ شد
 روان و بزرگان پر خاشخ
 و دیدار و امش جان کتم
 گرفتند شادی ز کرسور
 بفران او برگرفتند راه
 ابا جوشن و گرزهای گران
 همان باورفش و تبره شدند
 زمین را بسوید و شاپش او
 چنان چون سبز بود بنوختش
 سپهبد سخن یک بیکه و کرد
 چو دیوان که شیران خاشخ
 پلنگان جنگی گانده شان
 که پیدائید روز روشن ز گرد
 ندیدم که تیار او چون خرم
 تنی گشت از سپهتیم متفرشان
 پیر پیش اند آمد یک وار گ
 بند دشت پیدانه کوه و درخ
 که چون آسپا شد بر ایشان
 چو پیل ثریان با کشت و داد
 چو آتش بر و شیر میخستم
 ز کوه ز نمار خواهد بیان
 زمین بر گرفتیم کردا شیر
 بر سو شدند انجن هم گروه
 و د و نر و کس ز نام و
 ستو ہی گرفته نوشت یکو
 ستاوند و دادند ز شیاہ راه
 چنجن رابروی از م سر گرفت
 له او مانده از شخه اژدها
 پیوند ضعیف کن خویشان او
 زان نامور و گشت او
 به شاه و سپهنگند متن
 وید گشتند از جان و چنر
 یایک که گیتی بسوزد بدم
 آمد زره و پچم تره شیر
 یار راسته سرخ و در و غنر
 یایو شد از اسپت بگز گام
 وزیرین درخنده کو پند

همه نامداران پذیره شدند
از ان پیش مستند و رزق
پنداندن روز جهان سالم
بشادی سر آمد شب دیر باز
منوچهر چون یافت از دلاوری
سپاس که از کوه تاکوه مرد
آمدن سام نژاد
رزم مازندران را کرد
منوچهر سام را به
زن چون پیشان سید اگی
پیشین بن جنگجوی آمدند
مرا کار افتاد و بود آن زمان
بهر حمله صد تن فگندم زبای
چماغجوی را نام گزوی بود
چو بر خاست زان لشکر کش کرد
دل آمد سپه را همه باز جاس
مرا خواست کار د بخت کشند
لما نم چنان شد که بندان
دی اندر شتاب و من اندر
رخا کش فگندم چو پیل نریان
سوار و پیاده دوره می نزار
پس سجده اندیش ما بخت تو
دی و مجلس آراست شد
یاسک سپه دار سلام سترگ
بنین گفت با ساسان شاه جهان
مان تازان از ویراید خروش
و شاه چون خشم و تیر نیوز
گاهی یافتن زال
حرب و باز داشت
و کابلستان را بخوابد
همه لشکر از جای برخاستند
و درستان بدید آمدند و زمام
یاد و بزرگان شدند از و
رگان همه پیش او آمدند

ابابازنده پهل و سیر و شدند
 سخن گفته آمد ز سر خور کسنگ
 پدیدار سام آن گر و شاد کام
 چو خورشید خشنه و بکشد از
 بیار است و همیم شایسته
 سپهر بر سپهر بافته سرخ و زرد
 منوچهر و سرگردشت
 هفتن و فرستان
 جنگ مراب کابلی
 آواز دهن مستر شاد تن
 چنان خیره و پویه کو آمدند
 زیم بانگ بر لشکر بدگان
 بهر گرز دیوی شده خاکسار
 یک سر و بالا کور وی بود
 رخ نامداران گشت زرد
 سر اسر سوی رزم کردند
 چو دیدم خمیدم ز راه گزند
 بشد و دخت تنگ باغش
 جیبی بمش تا کی آید جنگ
 ز دم تیغ هندی و رادویان
 گلنده پدید آمد اندر شمار
 پریش پسته تخت تو
 جهان پاک می از بد بدگان
 نیز و منوچهر شاه یزگ
 گزید بر و باگزیده همن
 شود رام گیتی پر از جنگبوش
 بیار است الگه سخن بر زود
 از آمدن سام جنگ
 منش از ان
 خشن سرین بیاید در
 نقش فریدون بیاید
 از گنجت بالاسی زمین
 و سلاخواه و چو دیم
 تبار با گنگو آمدند

رسیدند پس پیش پیام سوار
پیام پیر شاه نوزید
نهادند خوان و گرفتند جام
خروش تبیس برآمد زور
ز سارسی و اعلی برآمد خروش
ابا کوس و بانای و روئینه سنج
چو آمدند زیکی بارگاه
منوچهر برخواست از تخت سلج
پس از گرسالان مازندران
که شادان ز می ایشیه تاجدار
که از تازی اسپان لگاد و زنده
بشمار اندان نعره بر داشتند
زمین جنب جنبان شدند تاز
برافز ششم گرز سیصد تنی
چو آهویره از بر شیر زن
ز مادر هم از تخم ضحاک بود
سنت آن گز یک زخم بر داشتند
چو بشنیدند گری آواز سن
کسان کیانی گرفتند بچنگ
نگه کردم از گرز چون پیک
چو آمد بر مرد و جنگی مسران
چو افکنده شد شاه از انگور
سپاهی و شهری و جنگی سوار
چو بشنید گفتار سالار شاه
بیکان کوتاه کردند شب
بشاه آفرین کردن آن هیول
هندوستان اندر آتش فروز
هر آنکس که پیوسته او بود
بنین داد و پادشاه کرد و کن
سوی خانه بنهاد و بر پای
برآمد همه شهر کابل و خوش
فرزدستان و کابل همه فرستاد
پیش پادشاه و از خون جنگ
پذیرد شهنشاه را بنشیند و ز
بنین تابانند یک فرستادند
پس را بهر سید نال و لیر
از درگاه شهنشاه از در

بزرگان ابا نود زن آمدند
 دیدار او سام گل شسته نشاد
 نخست از منوچهر بردند نام
 همچون نگاورید آورد دیر
 چو دریای جوشان برآورد و چون
 ایا تازی سپان و پیلان گنج
 پیاده شد و راو بکشت و شاه
 زیقوت خرسنده بر سرش تاج
 وزان نمره دیوان جنگ وراثت
 ز جهان تو کوته بدید گمان
 ز گردان ایران دلاور تراند
 وزان پس همه شهر بگرفتند
 پس اندر فرزند و پیش خوار
 بزرگبختم باره آست
 رسیدند که سر ازین گاد و سهر
 سرکشان پیش و خاک بود
 سپهر را با خجای بگرفتند
 همان زخم گویال سر بازین
 سپهر یگان پو لاده تیر خدنگ
 برآید یک تیغ هندی بدست
 پس از چو به چنگال کردم راز
 سپهر دی بر کاشت از کارزار
 همانان که بودند سیصد هزار
 برافروخت تمامه خنجر کلاه
 بپا و سپهر بکشتادند لب
 به میخواست گفتن و در نال
 همه کای و حلب و کابل و سوز
 سپهر خنجر خاک جاد و بود
 که کین ازل شاه بیرون کنم
 بران ناد پریان پو بیع راه
 زایان و حلب بر شد خروش
 و هشت گنج و بر کرده مال
 پرانندیشه دل پر گفتار سر
 پیاده سپهر پیاده شدند
 بشدند و از آن خنجر و بالاد و
 خنجر گفت با او و نیز و
 بزرگش و او بکشت

[illegible][illegible]

مکنند
بزرگ
نهیچ
سزده
کس وید
بخرود
زمان
نیاید
پشتاب
ستان
هیراند
نخجین
سبت
دران
نشود
باز
سته
بندوبار
بناوت
سینتر
ت
پیرند
سر
سب
ان
دیار
یل
ن
رمه
لوان
کام
دشت
سند
هی
بند
ت
ت

تو دانی نیکوست خون بخوان بروی و بوی و بخوی و خرد یکی سخت پیمان خراشتم چو این شوم هر چه گفتمی گوی گرفت از زمان سام و شمشیر که من خوش صفا کم ای پهلوان هم بر تو بخوانم آفرین من اینک پیش تو امستند برخ چون بهار و بیابان ببین نیز چه داستانم که زال چنان آفرید که آیدش را سر انجام هر دو بنیاد است سیک نام بالا بدور دهند ببین زال را شاه پانچ دهم سیک روی آن بچه اندر ما چنانکه یک رخ من اندر سمند خنده بدو گفت سام و لیر لوندی دلاور یکدور باد دوم روز چون چشمه آفتاب بیامد بر سام و بردش نماز و سام مل گفت برگرد و یکابل و گرسام را بر چو بود پذیرفت درخت اور از زال شگفته شد آن روی پشورده پس آگاهی که سوخته شد چو آمد بنزدیکه بارگاه بفرمودند و ایشان از خانه شک بفرمودند که بهتر نیست و لیکن بدین نامه و لیر بفرمودند که الیکان خوان چو خورده شد نامور و پیر برو و فرزند کرد شاه جهان برفتند و بر و در مرغ و زار چنین آمد از راه آخر پیر بود و زندگانیش بسیار عقاب از بر ترک و گذارد که سبب شهر یاران بود	بر و سام مل گفت با من گوی ز بالا و دیدار و فرستاد که از تو نیاید بحسب انم گزند نمونه همه گنج کابلستان چو بشنید رسیدنخت و سوگند همان نام هر دایه ماهر و کفوت آدم نامهای تو چینه دل به گیتان کابل مسوز چنین داد پاسخ که پنهان شما اگر چار گوهر دیگرید یکی بر فراز و سیکه بر شیب کنون بشنوی با نوبی نیگاس نیز دمنو چو شد ز زال که بر ورده مرغ بیدل شد گردیدن اولی که آیدم یکابل چو تو شهر را آیدم یکام تو آید بهی کام زود که از اندیشه یکن نامور اگر اندیشه خست بهادر و پشتوری بارگشتن بجای نرا و ارا و خلعت آیدم اگر چار پادان و دوشیدنی سر فرزند کردی و مردی دوست رسیدن زال منوچهر و نامه سام و دان	تو در باب را که تری با پامال بدو گفت سیندخت کامی پهلوان مرا کخ و دیوان آباد است برین نیز هر چه کاند خور و نیزین را بهر سید و پیر کاست همه دو دمان نزدین دان پاک اگر نگار و بد گوهر سپهر سخنما چو بشنید از پهلوان تو یکابل و سیکه سپهر است چنین است گیتی و زین ننگ است یکی در فرزند دل که راسته یکو شمشیر از پهلوان برین اندام که زین را ندید عروس از بهر اندرون پهلوان بدو گفت سیندخت اگر پهلوان کب سام سیندخت پهلوان بیامد از آن جایگاه شاد کام من اینک ای پهلوان را ندید روا و بر آمد ز درگاه سام و گرساختن کار همان نو هم از بهر مراب و سیندخت سیندخت بخشید و دوستی یکابل بیانش و بشادی کان کنون که شمشیر فتن و کار زال پذیرفته شد نش همه کشتان زانی بهر دست بر خاک رنج که چون بگویم پهلوان زود چو بر خواند و پاسخ چنین داد بر کرم سپاهم همه کام تو چو از خوان خسرو و پهلوان بیامد شمشیر کس شود و اینچنین پیش تخت بلند زبان بر شاه و پهلوان پدید آمد و گوی زود کجا باره کوکند موی بر آتش سیکه گوهر یاران نیز دل شاه ایران زمین

داستار
بفرمان
ید باقری
ید آیدار
ن بگزنه
نشنود
شی شک
ما خازین
ردنجان
ساراف
نارویار
کاه نو
رومان
پیش
کا بکاه
دو دایم
یاگزند
م در دج
ناوشان
رمی بود
ارو با
ن نیا
مرد
سرد
ت
وب
نخ
نک
سی
مان
فرمان
ن
ن
ن
ن
ن

شکست سامی کش چمن بایگاز
 یکی خلعت آراست شاه جهان
 بدستان نترخ سپرد آن تمام
 کزای نامور پهلوان دلیر
 همان پور فرخنده زال سوار
 چو آمد بر دم نامه پهلوان
 ز شیر سکه باشد شکست بایگاز
 نوندی بر افکند نزد یک سام
 سواری بکابل را گفت ندو
 فرستاده تا زان بکابل رسید
 تو گفتی همه جان از دست دادند
 بدو گفت کای جنت فرخنده
 همه گنج پیش تو آراسته است
 زن و مرد را از بلندی نش
 سن از خاک پاک تو بایلی کن
 بیار است ایوانها چون شست
 در ایوان یکی تخت زرین نهاد
 بیار است رو دایه را چون شست
 همه پشت پیلان بیار استند
 کجا برشت اندمشک و عیسر
 همه رنزدستان گرفته شتاب
 پذیر شدش سال شاهوان
 سخنها می بیند خست گفتن
 ز هر چیز کز من بخوبی بخوا
 فرستاده آمد از نزد او
 چنین داد با سحر کای پهلوان
 سخنهاش جز وقت نداشت
 بهیونی بر افکند کرد دلیر
 چو بشنید مهراب شد شاهوان
 ز بس گوته گون بر نیانی نش
 بهیخت از این گوته تا پیش
 نشست از پیرانه تیز رو
 همه شهر را و امی بهندی هدا
 همه پشت پیلان پرازد گوش
 به سام را آفرین خوان شد
 چو دینار و از گوهر پر بهما
 چنین داد با سحر کای پهلوان

بر و آفرین کرد شاه بزرگ
 چو از تاج پر مایه و تخت نذر
 باز گشتن زال با پاسخ نامه منوچهر شاه
 واکا گشت داون سام محراب را
 همان نامور جتران سترگ
 چو از دایره و طوق زرین

بزم و آفرین کرد شاه بزرگ
 چو از تاج پر مایه و تخت نذر
 باز گشتن زال با پاسخ نامه منوچهر شاه
 واکا گشت داون سام محراب را
 همان نامور جتران سترگ
 چو از دایره و طوق زرین

بزم و آفرین کرد شاه بزرگ
 چو از تاج پر مایه و تخت نذر
 باز گشتن زال با پاسخ نامه منوچهر شاه
 واکا گشت داون سام محراب را
 همان نامور جتران سترگ
 چو از دایره و طوق زرین

در این کتاب
مجموعه
قصاید
و نثر
مستوفی
است

آنکه کرد سام از دلان مایه روی که دست گزیدین خورشید فروغ سر شاه با خضر زنگار چو سام آسپهان و بخیر هباند همه شهر بودی پر آواز خوش بزرگان لشکر بادست بند از آن پس که از دست پهلوان برفتند سادان دل و خوش پس از گاه سینه خست آسپهان سوی گرسران سوی خست ترسم ز آشوب بدگوهران بشد سام که غم و غم و غم بهار و لعل و زهر و زهر بد گفت ما و کدای جان ما همان زمان آمد ستم فزاد چنین ناگه زان آمد فزاد خیر شد بسینه خست و غم و غم همی کند سوی و غم و غم چو پیر سیم رخ آمد بسیار چو پیر که بارانش جان بود چنین گفت سیم رخ کای غم و غم و زان او چو پیر سیم رخ بردی و خرد سام ستم که بود همان تاش میشتی بود خست تو سیم که بنیاد دل افروز زدان پس بدزد و کدای بر کمال از آن پس کی پیر باز پیر که دل سیم رخ بر آنکه تظاره بیک جهان بکافیه سیم رخ پهلوی ماه پیر سوی سیم رخ و پیر شبان روز و روز می خفتند روز و روز که پیر افشا آمد بختید از آن که پیر و پیر از و زان و سینه خست و غم بیا زوش پیر و پیر و پیر چو شد کار پیر و پیر	یکایک شکفته با ناله روی گزیده گزیده چو باد فروغ سرمه با گوهر شایه وار بر آسپهان نام پیران و پیران سوی سپید بشتی و پیران کشیدند صفت پیش کای هباند بشادی کی بختی بگرفتند پیران آفرین لب و لب و لب چو و شکست سیم رخ کای هباند دش خست بر آورده سر بوشه ز گردان مازندران می و خست و خست و خست دش با غم و غم و غم چو بود که گشتی پیران و پیران و زین پیران و پیران و پیران بخت و پیران و پیران و پیران یکایک پیران و پیران و پیران شبان پیران و پیران و پیران یکی چو آمد و خست و خست بیامد مان تا بزد و خست ازین سر و پیران و پیران پیران که گداز و گداز و گداز بیلای سر و پیران و پیران بیا و پیران و پیران و پیران شکافه تیرگاه سر و پیران ترازین سخن شایه وار گفت و یکی پیران و پیران زور خست سینه خست و غم چنان میگرددش پیران و پیران دش و پیران و پیران و پیران همان زور خست و غم و غم مرآن که گداز و گداز و گداز بیر و پیران و پیران و پیران زین و پیران و پیران و پیران یکی گداز و گداز و گداز زیر کشت و گداز و گداز پیران و پیران و پیران و پیران	بر و پیران و پیران و پیران پیران و پیران و پیران و پیران همان پیران و پیران و پیران بخت و پیران و پیران و پیران یکایک پیران و پیران و پیران شبان پیران و پیران و پیران یکی چو آمد و خست و خست بیامد مان تا بزد و خست ازین سر و پیران و پیران پیران که گداز و گداز و گداز بیلای سر و پیران و پیران بیا و پیران و پیران و پیران شکافه تیرگاه سر و پیران ترازین سخن شایه وار گفت و یکی پیران و پیران زور خست سینه خست و غم چنان میگرددش پیران و پیران دش و پیران و پیران و پیران همان زور خست و غم و غم مرآن که گداز و گداز و گداز بیر و پیران و پیران و پیران زین و پیران و پیران و پیران یکی گداز و گداز و گداز زیر کشت و گداز و گداز پیران و پیران و پیران و پیران	بخت و پیران و پیران و پیران یکایک پیران و پیران و پیران شبان پیران و پیران و پیران یکی چو آمد و خست و خست بیامد مان تا بزد و خست ازین سر و پیران و پیران پیران که گداز و گداز و گداز بیلای سر و پیران و پیران بیا و پیران و پیران و پیران شکافه تیرگاه سر و پیران ترازین سخن شایه وار گفت و یکی پیران و پیران زور خست سینه خست و غم چنان میگرددش پیران و پیران دش و پیران و پیران و پیران همان زور خست و غم و غم مرآن که گداز و گداز و گداز بیر و پیران و پیران و پیران زین و پیران و پیران و پیران یکی گداز و گداز و گداز زیر کشت و گداز و گداز پیران و پیران و پیران و پیران	بخت و پیران و پیران و پیران یکایک پیران و پیران و پیران شبان پیران و پیران و پیران یکی چو آمد و خست و خست بیامد مان تا بزد و خست ازین سر و پیران و پیران پیران که گداز و گداز و گداز بیلای سر و پیران و پیران بیا و پیران و پیران و پیران شکافه تیرگاه سر و پیران ترازین سخن شایه وار گفت و یکی پیران و پیران زور خست سینه خست و غم چنان میگرددش پیران و پیران دش و پیران و پیران و پیران همان زور خست و غم و غم مرآن که گداز و گداز و گداز بیر و پیران و پیران و پیران زین و پیران و پیران و پیران یکی گداز و گداز و گداز زیر کشت و گداز و گداز پیران و پیران و پیران و پیران	بخت و پیران و پیران و پیران یکایک پیران و پیران و پیران شبان پیران و پیران و پیران یکی چو آمد و خست و خست بیامد مان تا بزد و خست ازین سر و پیران و پیران پیران که گداز و گداز و گداز بیلای سر و پیران و پیران بیا و پیران و پیران و پیران شکافه تیرگاه سر و پیران ترازین سخن شایه وار گفت و یکی پیران و پیران زور خست سینه خست و غم چنان میگرددش پیران و پیران دش و پیران و پیران و پیران همان زور خست و غم و غم مرآن که گداز و گداز و گداز بیر و پیران و پیران و پیران زین و پیران و پیران و پیران یکی گداز و گداز و گداز زیر کشت و گداز و گداز پیران و پیران و پیران و پیران

در این کتاب
مجموعه
قصاید
و نثر
مستوفی
است

[illegible]

یکی جشن کردند در گلستان
بزمایه‌تان از کران تا کران
فرستاده بنهاد پیش سام
وزن پس فرستاده لبش را
بفرمود تا کین کران تا کران
پس آن نامه زلال پاسخ نوشت
پس آمد بران پیکر پریان
که زنده بسیند جهان یونین
چو بشنید زلال آن غمناهی غم
برستم همیشه دود و دایه شیر
چو رستم به پیو دیالای شست
منه خود بد و بوشش آموزگار
کس اندر جهان کودکی نارسید
چو مهرش سوی بادستان کشید
خود و گرد و مهاب کابل خدا
خردشیدن تازی اسپان پیل
ابریش تاج و کمر بربیان
چو از دور سام مل اورا بدید
چو گل چهره سام مل شگفت
چنانش آبا بپیشش آوید
ترا آن ستایش پس اند جهان
کرای پهلوان جهان شادباش
سر دشمنان را سپارم سپای
همی بر سر و چشم او داور بوس
برآمد برین بریکه ماهیان
پیش اندران سام گوی گشتا
دورانش چو لیل چو یونان بطر
بسیار خداداد از آفرین
که گویی سپنج هست بر لبه رود
همی گفت تند بشیم از نال ز
بسام کنون من ز بهر ش سلیم
سپاهش زلال چو آمد بدید
مژه کرد سام نه زبان پر آب
همه سال بسته بود دست او
که من در دل ایون گمانم
سپید سوی باختر کرد روی
و درازی زلال سپید پاره

کابلستان تا به زابلستان
نشسته بهر جای رستم گران
نگه کرد و خرم شد و شاد گام
درم سخت تابانتر گشت را
همه شهر گسار و ماندران
بیار است چون مغر از بهشت
که یال یالان داشت و کریان
و تخم تو پوری بر آیین من
که روشن روان اندر آرد بفر
کجا میشد آن شیر پرایه
لسان یکی سر و آواز گشت
که خود بود و دایه گرش روکار
بدان شیر مردی و گردی ندید
سپه را سوی زابلستان کشید
پنیر ه شدن را نهادند رای
همیشه آواز بر چند سیل
سپه پیش و در دست تیر و گان
سپه را دور و پیر و ده بر کشید
چو فرزند را دید یال سفید
که زو خیره شد که برایش بید
که چون تو روان نامی او دانا
چو شاخ توام من تو دنیا دانا
انفردان داد و بر تر خدای
فرماند بهر جای پهلوان و کوس
بر سیخ زبستند بر گز میان
فرشته از تاج و پر بهامه
دل شیر و زوی بر دهر بر
که از و بدین ره نمودند یون
که شش یکدیگر را زد و نو
نه از سام و از شاه با تاج و فر
همی گفت چو من ز راه مرغ
بشد زلال ز منم که باید
که عمرش بر روی رسا زلفا
همه روز جسته به این خدای
که آمد به تنگ و مانم غم
زبان گرم گوی و دل از رستم جرم
سوی سیستان باز دانا

همه دست باده نامی بود
نبرد کمتر از مهران بر غرود
ابر سام مل سوی بر پایی خا
بیار است جسته که خوشید
می آورد و در لشکران را بخوند
سخت آفرین کرد بر کردار
نیفود کور اچنان از جسد
کنون شد و در از پشت را
بشادیش بر شاد و مانی فرود
چو از شیر آمد سوی خور و فی
چنان شد که خشان شاره
آمدن سام بدین رستم
چو زال آگهی نیت برست کوس
بزو مهر و بر جام و بر خاست غو
یکی رنده سیلی بسیار استند
چو مهر و بر و خال و ریشین پیل
فرود آمد از سپه مهرب و زال
چو بر پیل ز بیکه شیر دید
یکی آفرین کرد سام و میر
برو سپید شش تخت ای شگفت
یکی بنده ام پهلوان سام را
بچه تواند همی چه سه راه
پس آنگه با یوان نهادند رو
همی خورد و کس با وای و د
برستم همی و شگفتی بساند
زال آگهی گفت تا صد نژاد
بدین روی خوب بدین فرط
همی دست بر دهنه وستان شدند
من و رستم و سپه شیر و توخم
پراز خنده گشت به لب نال سام
اوانام و رستم شیر و دل
چنین گفت زلال را کاهی سپهر
چنان دان که کس نماند چنان
دو فرزند را کرد و پدر و گوشت
برفتند با و دو فرزند وای
چنان هم که بود و با کین نرم

بهر کج صد مجلس آرای بود
بهم درشت سفند چون تار بود
هر مانند این پرنیان گفت ست
نظاره شدند اندران جشد گاه
بخواسند گان بر درم فرشان
بران شادمان گردش روکار
بدرید کرد و نم نیساید گزند
نیاید جز از زند گانش سخت
برافراخت گردن بچرخ کبود
شد از نان و از گوشت پرور
جهان پرستاره نظاره شود
بشکر زمین گشت چون آبتول
بیکد زهره سر سوده و در واد
بر تخت زین بر پیر استند
ز گرد این جهان گشته به گنبد
بزرگان که بودند بسیار سال
بخندید و شادان و شش بر و د
که تماشا بر این بی سال و دیر
نیار یکی نو ستایش گرفت
انشایم خور و خوراث آرام را
مگر چون تو باشد همی ز سه راه
همه راه شاه و می و گفتگوی
همی گفت هر کس بشادی هر د
بر و هر زمان نام نیردان بخواند
بهر سی کس این نادر و دیاد
بگیتی کس او را باشد بهال
و یاد سپید بیستان شدند
نیار و یاسایه گستر و میخ
و گفتار مهرب شد شاد و کام
که از شیر بر روی شمشیر جمل
مگر تاباشی جسد از او گر
یکی بایست آشکار و نهان
که این چند را نسیب نیست
پراز آب رخ دل بر آید جدا
چنان چون بود و ز نور سحر

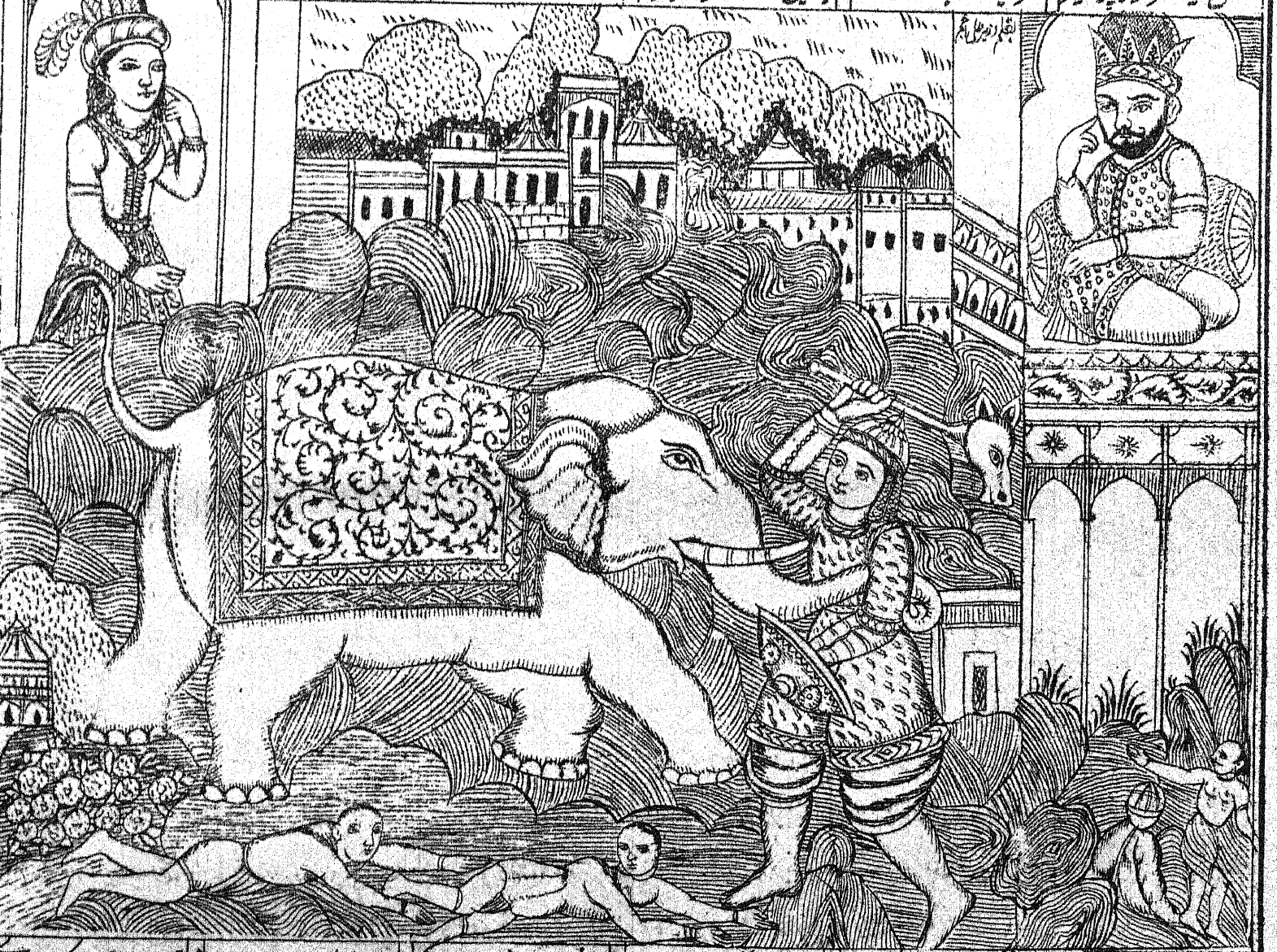
بکابل درون گشت و هر سواد
پس آن پیکر رستم شیر خوار
اگر نیم ازین پیکر آید شش
بشادی بر آمدند درگاه کوس
چو یک هفته بگذشت انگونه
ستودن گرفت آگهی زلال
نیایش همی کردم اندر نماند
فرستاده آمد چو باد و دمان
همی گشت ز انگونه بر سر چنان
بودی پنج مرده مر و انوش
تو گفتی که سام بیست سج
چو کا پای آید سام و دبیر
بخندید و سام رادل ز جای
سپه را بسیار شکر سپرد
یکی لشکری کوه تا کوه مرد
نشست از بر تخت زین و زال
رخ رستم زال زان کرد باز
یکایک نهادند سر بر زمین
نگهبان رستم بدان رای و ساز
دایه که او پور زالا سهر
چنین گفت با پهلوان زال
همی آید و زمین خواب و ریح و د
وزان پس فرود آمد از پیل
همه گاه تخت زمین نهاد
بیک گوشه تخت و ستایش
بدان باز و یال و ان شش شاخ
که کو دکن پهلویون آوردند
بدین شاد و مانی کنون می خویم
همی خور و نه راب چندان پلید
کتم زنده آکین ضحاک را
سره سام نریان بگاه
همی رفت بر پیل رستم و رستم
انفردان شادان دل آراسته
بر این پند من باش گذرین
بر آمدند و درگاه زابل و رای
سه منزل رفتند گشتن و د
شب و روز به رستم شیر و د

بفرود آمد و ریش و دینار داد
بفرود آمد و یک سام سوار
سرخش ابر سینه زین و دینش
بیار است ایوان چو چشم تو
نویسند و بنشانند آن نامدار
خود و شمشیر و گویال را
شب و روز بر کردگار جهان
بزرال روشن دل و دمان
بر سپیدان ز زامی زمان
بماند در دم از ان پرورش
ببالا و فرنگ و دینار و رای
که شد پور وستان بماند شیر
بدیدار آن کو که کشش مای
برخت و جهان و یگان بپیر
سپه و سپه یافتن و زور
ابر قامت سرو و کف و یال
همی یافت چون آفتاب فرزند
ابر سام مل خوانند آفرین
چو شد و سام مل سر فرزند
سر فرزند تا جابل و انوش
چو بدیش بر پیل با کت و مال
هم از تیر و دنا و ک فرستم و دود
سپه بدیگرفت و شش پست
نشستند و خورد و دود و دود
و گشت رستم محمودی به
میان چون کلمه بدین و فریخ
بدان نیکوئی چاره چون آورد
همی جان اندود و با شکویم
که جز خوشیستن با کین نند
به بی شک سلا که نماند
بر آن تخت و خنده بگریه
بپرو و کرد و نیا را بهیم
خود را گزین کرده و بر چاه
بجز بر سر است مسیزین
ز پیلان خرد و بیلان کزای
کشیدان سپید بر راه و د
همی کرد و شادی و دهم با دود

چنین بود که در روزی که در پادشاهان چنین گفت فرزندش را زان چونشید که در پادشاهان دران پس برگشت ازین بخفت و بخوابد از گداز تسحق بخوابد از گداز کسانی که بود و در گداز شاید تیره چو چل بسته زند رسیدند از پهلوانان همه رفت تا از آن سوی تسحق را که بود و در گداز	همی باد و خور و غبار وستان که ای نامور پور خورشید بدان نامداران که بداجن وای خواسته یافته تن خورشید آمد بهی از ویش ز مردم بهر سپید کردند یاد همی بسته کرد و در وی توبه و ن شوی کی بود این ولا و بسیار بنسبند خورشید مانند دریای نیل ترسید و آمد بر او و لیس	خورشید گشته دل زیر دیم شد و شادمان نامداران بهم گشتن رستم پیل سپیدار بیا در پادشاهان که بدیم را گشت و آمد مردم گزند دیری و گردش آور و چو را کرد و نش پیل چو گزند یکه شست و بر سر و گردش چنین زخم زان نامور زین زیر آن کوه و در شند بردار کوه بر او و دید	همی لعل گون را بجمام بلور دلیر است را طاعت یار و سان بخشید رستم بسته خور تسحق بهر پیل و درش از و کوی و بر زن و چو دو گشت گزند و بر گرفت که از نیم اسپید نامور بر انسان که شد و در شند برون آمد از و بر گرفت زین دید از و نامداران بر آور و در خور و پیل

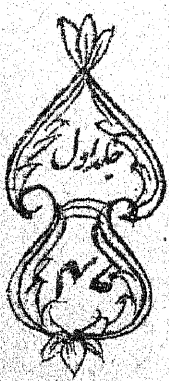
تسحق کی گزند و در شند بخشید و خورشید از خواران سپید چو شند و در شند اگر چند در روز سپید برین کوه کی نیست همتی حصار سنگی و آلاک پراز پاره و آیت وینار و در یک ماه و دی و در شند تسحق و در و دی و در شند	که ختم شست بالای کپکیش بر آمد پیلان رخ و لیران که چون بود از غار و در شند یدی به از و در شند لیق و بادی و بالاس پراز و در و در شند پیلان سپید و در شند همی و در و در شند	بر زید بر خود که بپشتون پیلان آگهی شد که در شند اقتدار و پیلان و در شند نفرمود تا رستم آمد و در شند کنان و در شند و در شند کی کوه و در شند و در شند در و در شند و در شند پیلان و در شند و در شند	نرخه و پیلان و در شند پیلان و در شند و در شند بسیار و در شند و در شند ید و در شند و در شند نرخه و در شند و در شند پیلان و در شند و در شند در و در شند و در شند پیلان و در شند و در شند	تسحق و در شند و در شند بهاک و در شند و در شند بهاک و در شند و در شند بر و در شند و در شند بر و در شند و در شند پیلان و در شند و در شند در و در شند و در شند پیلان و در شند و در شند

تا شود
نواز
سته
ی خرا
ست
رفت
در
رو
سر
مگر
نشان

سپه بی سپه دار گشتند یکی بنفشه می بود با سگش در زور و از دگر یک تن بر و کنون ای بس که گاه کنون که کنون ندانند که نام تو باری تن چون تن ساروان چو باشد حصار گران بر دشمن بیا نیک از نشان کرد گز بیا شتر در سبیل گران سید و ز کوه دید باش پدید فرستاد و هر یک را روان بد و گفت ای مهر کاروان همین گویش از گفتار یک چو بشنید مهر بر آید چای چو آمد بنزدیک دروازه سنگ بد و گفت مهر که چو دید باش در سو بر و دگر دشمنان سود مهر باره آور در و همه مردم در خیمه فرستادند تا من بگرز و تیغ و کشتند و این همه گوشت بشتافتند بزرگ و بگفتند دراز بای چنین گفت با نامور سرشان چو بگرفت آن باره استوار نخست آفرین بر خداوند فر و آفرین بر سپه داران سر فراز و گران کش و بخت بفران رسیدیم بکوه سپید شب تیره نامداران جنگ چو پیشانی و چو گستره نی فرستاده آمد چو باد و جان یکی با سخنه افکندین ببر و در شش فرو خردیم روان نریمان برافروخته ز آتش بر آید و از آن نفرین کان بود شایسته تر بکوه سپید آتش انداختند	نیز و یک در یک ساروان بیا و آگه ده ز کار بگویم و گفتار او بشنوم نیز و یک آن مهر سر فراز بهان تا شود و کاروان فرزان زین دین کرد آفرین بر گز ایانیکدل مردنیک شناس خرید و بردند بی تنیم بر او نخت با ستم تا بدار زین همه بچو عمل بخشان شده جهان از غری تا فریاد گرفت بر آورده دیدند آن حاجت فرمانده نامور سرانیا شده که ایرون بدینسان بر آورده یکی نامه نوشت نزد پدر خداوندنا پدید و کیوان مهر پناه کوان پشت ایرانشان بماند و یادید آن نامور ایران مهر بر آراستیم همان از خروار پانصد هزار کنون تاج فرزان و بپهلوان زمرده چنان شاد و شاد بپهلوان سر نامه با آفرین خدا ز تو پور شایسته چو فرزند چون نامه بخانی بسک نشین چون نامه نیز دهمین رسید گزی و فرستاد ز پهلوان چو آگاه شد پهلوان نیز که آمد سپه دار گیتی فرزند	چو آگاهی آمد بام و لیر بسوی حصار و زانده کشید که حاجت نبشایان بیک گاه روی شاد دل با یکی کاروان بد و گفت کس هم که فرمان کنم بیا شتر بر نیک دار پس چو پدید باز نیک نامکان نیز و یک در یک ساروان بیا و آگه ده ز کار بگویم و گفتار او بشنوم نیز و یک آن مهر سر فراز بهان تا شود و کاروان فرزان زین دین کرد آفرین بر گز ایانیکدل مردنیک شناس خرید و بردند بی تنیم بر او نخت با ستم تا بدار زین همه بچو عمل بخشان شده جهان از غری تا فریاد گرفت بر آورده دیدند آن حاجت فرمانده نامور سرانیا شده که ایرون بدینسان بر آورده یکی نامه نوشت نزد پدر خداوندنا پدید و کیوان مهر پناه کوان پشت ایرانشان بماند و یادید آن نامور ایران مهر بر آراستیم همان از خروار پانصد هزار کنون تاج فرزان و بپهلوان زمرده چنان شاد و شاد بپهلوان سر نامه با آفرین خدا ز تو پور شایسته چو فرزند چون نامه بخانی بسک نشین چون نامه نیز دهمین رسید گزی و فرستاد ز پهلوان چو آگاه شد پهلوان نیز که آمد سپه دار گیتی فرزند	نیز و یک در یک ساروان بیا و آگه ده ز کار بگویم و گفتار او بشنوم نیز و یک آن مهر سر فراز بهان تا شود و کاروان فرزان زین دین کرد آفرین بر گز ایانیکدل مردنیک شناس خرید و بردند بی تنیم بر او نخت با ستم تا بدار زین همه بچو عمل بخشان شده جهان از غری تا فریاد گرفت بر آورده دیدند آن حاجت فرمانده نامور سرانیا شده که ایرون بدینسان بر آورده یکی نامه نوشت نزد پدر خداوندنا پدید و کیوان مهر پناه کوان پشت ایرانشان بماند و یادید آن نامور ایران مهر بر آراستیم همان از خروار پانصد هزار کنون تاج فرزان و بپهلوان زمرده چنان شاد و شاد بپهلوان سر نامه با آفرین خدا ز تو پور شایسته چو فرزند چون نامه بخانی بسک نشین چون نامه نیز دهمین رسید گزی و فرستاد ز پهلوان چو آگاه شد پهلوان نیز که آمد سپه دار گیتی فرزند	نیز و یک در یک ساروان بیا و آگه ده ز کار بگویم و گفتار او بشنوم نیز و یک آن مهر سر فراز بهان تا شود و کاروان فرزان زین دین کرد آفرین بر گز ایانیکدل مردنیک شناس خرید و بردند بی تنیم بر او نخت با ستم تا بدار زین همه بچو عمل بخشان شده جهان از غری تا فریاد گرفت بر آورده دیدند آن حاجت فرمانده نامور سرانیا شده که ایرون بدینسان بر آورده یکی نامه نوشت نزد پدر خداوندنا پدید و کیوان مهر پناه کوان پشت ایرانشان بماند و یادید آن نامور ایران مهر بر آراستیم همان از خروار پانصد هزار کنون تاج فرزان و بپهلوان زمرده چنان شاد و شاد بپهلوان سر نامه با آفرین خدا ز تو پور شایسته چو فرزند چون نامه بخانی بسک نشین چون نامه نیز دهمین رسید گزی و فرستاد ز پهلوان چو آگاه شد پهلوان نیز که آمد سپه دار گیتی فرزند

پندره شدن با چو بر خاستند	همه کوی و برزن بیارستند	برآمد خروشیدن کرنا	همان کسج با بوقی بندی	همی شد بر راه اندرون زان	شایان بریدار قش پسر
تسحق چو روی سپید بدید	فرو آمد و آفرین گسترید	سپید از خروند را و گنار	گرفت و بفرمود و درون شاد	وز انجا ایران وستان سام	بیاید سپید از جوده کام
بتر و یک رو دایه آمد پسر	بر و بر نهاد از بر خاک سر	بی سپید ما و رو و یال و شش	همی آفرین خواند بر پیکر ش	بمژده نیز و یک سام سوار	و شاد و نامیل تا مدار
بنامه درون سلسله بنیک	نمودش بران پهلوی پر خرد	فرستاد و نامه بدید سلسه	همان یا و کرد انداز هر کس	چو نامه بر سام سپید	و شاد و خوشی چو گنج گنجید
بیدار است نرمی چو خرم بهار	ز بس شادمانی کونا مدار	نام زال سپام		فرستاده اخلعت و باره	و ستمه همی داستان کرد یاد
نوشت انگلی با سنج نامه باز	نیز و یک فرزند گون فراز	اندرون منوچهر خود او مردن		بنامه درون گفت کز تر شمشیر	نباشد شمشیری چو گرد و ویر
همان بچه شیر ما خورده کسیر	ستاند همی سو بدست سیر	مرا و را و آر و میان گروه	چو دندان بر آرد و شود و زو شود	ایا آنکه دیده سست پستان	بختی پر باز گرد و تمام
عجب نیست از ستم نامو	که داد و دلیری چوستان	که بنده گام گردی و کند آو	از و شیر خواهد پی یاری	چو نامه بهر اندر آور و گرد	فرستاده را خواند و اداسپرد
فرستاده آمد بر زال زر	ابا خلعت و نامه نامور	از و شادمان شد دل پهلوان	از و دار آن نور سیده چون	جهان ز و پر امید شد یکسر	ز روی زمین تاب بر ج بره
کنون از منوچهر گویم و گر	وزان شاه آزا و جیم خیر	اندرون منوچهر خود او مردن		چاند ز و ز کردش سپید را نگر	بند گام رفتن شد و او گر
چو سال منوچهر شد بدو دست	و گیتی همی بار خنک سست	اندرون منوچهر خود او مردن		ستاره شناسان بر او شد	همی از آسمان داستان باز
زیدند و زوش کشیدن و ز	و گیتی همی گشت با سست باز	اندرون منوچهر خود او مردن		که رفتن آمد بدید سراسر	مگر ز و زان به آیت جاک
مگر تا چو با یک کون ساختن	نباید که برگ آو و نا خنک	اندرون منوچهر خود او مردن		سخن چون ز و اندر شد شام	بیرسم و گر گون بسیار است گاه
همه برون و روان را بخاند	همه را ز دل پیش ایشان باز	اندرون منوچهر خود او مردن		که این تاج شاهی نیست و نام	بر او جادوان دل نباید نداد
مرا بر صده و سست شد ساین	بر سنج و سنجی بیستم میان	اندرون منوچهر خود او مردن		شاه شادی و کام دل یافت	چو بگفته شاه شتافتم
بجستم ز ستم و ز تو ترک	همان کین ابرج نیای بزرگ	اندرون منوچهر خود او مردن		چنانم که گوی بدیدم جهان	شمار گذشته شد اندر زمان
در سنجی که ز سر آو و بار و برگ	نیز و همی زندگانی شمرگ	اندرون منوچهر خود او مردن		چنان چون فریدون مراد او	مرا و دم این تاج شاه آرمود
چنان دان که خورده می بود و گشت	بختی ز و زان باز یاد گشت	اندرون منوچهر خود او مردن		نباید که باشد جز آن سرین	که پاکی نژاد آو و دیگ دین
مگر تا نیای زین خدای	کردن خدا آو و دیگ رای	اندرون منوچهر خود او مردن		پدید آمد آن کس ز خا و زمین	مگر تا نباشی ابا و بی کین
پدید آمد آن کس زین زان بود	مگر کن ز ستر تا چو بیان بود	اندرون منوچهر خود او مردن		وزان پس بیاید ز کات سپاه	نماد و بخت ایران کلاه
ز مانده شود و ز آشوب و شور	چنین گشت خواند از چرخ	اندرون منوچهر خود او مردن		مگر ز و زان پور پشنگ	ز توران شود کار بهر تو شک
بجوی ای سپهر چون سید داد	ز سام و ز زال انگلی یاور	اندرون منوچهر خود او مردن		از و شتر توران شود بی سپر	بکین نواید جهان کیسند و
بگفت و فرود آمد آتش بر و	همی زار بگر سست نو و پر و	اندرون منوچهر خود او مردن		دو چشم کیمانی بهم بر نهاد	پیشمر و و بر و دیگ سر و باد
شد آن نامور بر ستر شمشیر	بگیتی سخن ماند آو و یاد کار	اندرون منوچهر خود او مردن		جهان گشت زار سست با شست	در و مرگ و عجز با گشت آو
چنان چون در و سست بهر گشت	همه مرگ را نیم ما خوب و شست	اندرون منوچهر خود او مردن		چنین کاروانی کز این شمر	بود نشان گذر سوی شمر و گر
کجا پیشین و ز گزین مانده باز	بختی ز و زان پور پشنگ	اندرون منوچهر خود او مردن		بیان نامدیم دل را بر سنج	که با کس نماند و ملکی بخت
کنون با و شاهی نو و ز گزین	اش از روز کاران چو اندر	اندرون منوچهر خود او مردن		چو سوگ پد شاه نو و زین	و کیوان کلاه کوی بر و زشت
ستاره شمر اختران را بدید	یکی روز بهر جهان چون ستر	اندرون منوچهر خود او مردن		بخت شمر بهر بر باد و	سپه را و دم داو و دینار داد
وزان پس دو ماه او را و گشت	که یک روز بی پرده و گشت	اندرون منوچهر خود او مردن		نیز او و باد و دیش سنج	چند خور و خنک بری کار شاه
بسی بر نیاید برین روز کار	که سید و گشت ستر شمر	اندرون منوچهر خود او مردن		ز گیتی بر آمد ز سر جای	جهان که گشت ستر شاه نو
چو او ستمای پد و ز و گشت	ابا سیدان و روان گشت	اندرون منوچهر خود او مردن		بیدقان بهر چاره سر و نهاد	کزان کشورش رو بدید گشت
که یور یکایک سپاهی شد	و ایران به آو و شاهی شد	اندرون منوچهر خود او مردن		بیر سپید بهر و اگر شمر	فرستاده نام بهر سام سوار
بسکسار از ندران بود سام	خست از جهان آفرین بود	اندرون منوچهر خود او مردن		نزد و شوری از چینه بر شمش	نه آسانی از آنک اندر شمش
همه با تو انانی او کی است	بزرگست بسیار و را آنک نیست	اندرون منوچهر خود او مردن		کز و گشت خشنده فرخ کاه	هم از روی بسن چین بخت
ابرا سام بل با و چندان درود	که آو و همی ابر باران فرود	اندرون منوچهر خود او مردن		همیشه دل و پیشش با و باد	روانش ز و بر و دکان داد
شناسد مگر پهلوان جهان	سخنهای آتشکار و نمان	اندرون منوچهر خود او مردن		هم آید ز و گشت گزینی	که هم پهلوانی و هم شاه و
نگهبان کشور بهر گام شاه	وز و گشت خشنده شخت کاه	اندرون منوچهر خود او مردن		اگر ز و گشت گزینی	ازین شخت پر و شخت مانده

بهر وقت پس
 بهر نینده کام
 یل نامدار
 سن بهر گان شافیه
 استان کردباد
 چیرگرد و دیر
 بزرگردد تمام
 زاده وادار سپرد
 تا به برج بره
 بن شسته داوگر
 در استان مازندران
 تا به آیدت جاک
 ایستاد استگاه
 دل نیاید نهاد
 بهشتان فتم
 نماند نشان
 باج شاه آموود
 زر و پاک دین
 با و به کلین
 ایران کلاه
 کار مبر تو شک
 ن کیسند و ر
 یک سر و باد
 به گشت و
 سوی شهر دگر
 در لری کینج
 بی بر داشت
 و دینار داد
 به سی کار شاه
 بهر شاه نو
 سار و بیکر گزید
 به نام سوار
 سار و بیکر
 زن چین و بیکر
 زو داد و باد
 در هم سار و
 رخت مازندران

چوناه برسام نیرم رسید
دو نعل کی کرد و آید بر آه
پیاده همه پیش سام دلیر
همان گشته ویران کرد آید
جهان گرد و آید از بخت آید
که چون نوری از نوا آید
اگر دختری از منوچهر شاه
سینو از هندی غنیمت زنگار خود
بگویم بسیار و پیشش همیم
برین گیتی اندر بود ششم شاه
چو سام اندر آمد بنزد یک شاه
سپید بد و گفت کاشی شریار
هر آنکس که دل بنداند جهان
از تخش سوی تیره خاک ورد
خردمند برین اندرون کرد
فریدون شد و زور دین کاند
بفرخ پے نامور پهلوان
جهان پهلوان پیشش شد
و گیتی آباد و دهرش داشتند
چو گفتند بدین گفتیما همه
بران نیرنگدشت چندی سپهر
پس آنکه بزرگ منوچهر شاه
چو پیشین سالار ترکان جنگ
ز کار منوچهر و از لشکرش
سپهدار چون و لیسید شیر جنگ
سوی را کجا مغر چو شیشه
کنون روز تیزی و کین بین
بر پیش پدشکد شاه جهان
سیان را یکسوی بکین آورد
بنیز پیشک اندر آید شتاب
بفرمود تا یکسوی جنگ
چو این گفت لشکر کشور کرد
چو شد ساخته کار جنگ را
منوچهر از ایران اگر گم شد
نیاز او شمشیر توران سپاه
چنین داد پاسخ پیشش جنگ
ز نیر باو بیاید شدن

یکی باد سرد از جگر بر کشید
چنین تابش شاه ایران سپاه
برفتند و گفتند هر کور دور
غنوده شد آن بخت بیدار کرد
مراد راست ایران و آن تخت
بخت کخی یکسر سیان
برین تخت زمین بدی گاه
که خشنده شود از شایسته گاه
به پند اختر سودمندش همیم
برگشتن آتش بود جایگاه
زمین بوس کرد از ترخت گاه
تویی از فریدون کی یادگار
به شیوار خوانندش از ابله
سرو تاجش اندر و خاک ورد
که بگذر از آغوش خود بگذرد
بضحا یک بخت نفرین با
جهان شد نوی سراسر جهان
به ستوری بازگشتن ز جای
بر پیدا و چشم گماشتند
بگردن کسان و شاه ربه
نه با نوزاد هم بودش نه مهر
بشد آگهی تا به توران سپاه
چنان خوست کایا بیا بیا
ز گردان سالار و کشورش
که سالار بد بر سپاه جنگ
بر او چنین کار پوشیده
رخ از خون وید که شستن
دل از زده و کین کرد سیان
بایران نکردی کسی سرور
چو دیان بسی قدر از سپاه
بایران شود با سپاه جنگ
سیاهی ز نام آوران کرد
بکاخ اندر غریب رهنمای
سپید سپه سپاه نیرم شد
که ترکش همی سود چرخ ماه
که او سیاه آن دلاور
به نیک و بدی از ترخت دین

لشکر بزم گام بانگ خرد
چو ایرانیان آگهی یافتند
ز نوزد همی گفت هر کس سام
نگرد و همی بر ره بخردی
همه بنده باشیم و فرمان کنیم
بشاهی مرا تاج باید بسود
نیو دی بجز خاک بایران
من این نوری نره با آورم
شما این گذشته پیشان
بزرگان گرفته پیشان
سبک نوزاد تخت آید
چنان باش در پادشاهی داد
نوزاد و گنج و هم خواسته
بماند دلش بسته این ساری
بر مرگ و دلش و ترخت
چنین گفت نوزاد که ای نام
برافروخت نوزاد تخت می
بنوزد و بند بایکشا
دل او ز کزنی بجای آورد
برون رفت با خلعت نوزاد
آگاه شدن لشکر از مرگ منوچهر و
لشکر فرستادن جنگ نوزاد

همه نامداران لشکرش را
جهان پهلوان پویش فرستاد
که با ما چه کردند ایرانیان
چو گوید اکنون چو این سپید
که شمشیر جنگ شیران هم
کنون بر چه اینده بدان
بر و باز وی شیر و هم زویل
سپید چو شمشیر بدین سپهر
چرخ آید و باز کرد
پیش پدشکد شاه
چو شمشیر چون قاتل
ازین دختن هیچ گونه نماند
یکی متده شیر است از نیرنگار
چو از دهن ایر چمن گم شود

بجوایز و بزرگان کشورش را
بخواندش بنزد یک آید شتاب
بدیدار بستند یکسر سیان
یکی رای فرخ بدین برنید
هم آورد سالار ایران
ز کین جستن و جنگ از کیهیا
وز و سایه افکند و چندی
سردگر بر آید و بخورید
سپهر را بخت شمشیر ساز کرد
که اندیشم و دهمی پیش
چو این نامداران آن سخن
با آرام بر نامه کین بخواند
یکی بیل جنگی که کارزار
بسیار از ایران برانهم

یکی لشکر می ماند از گار
چو رفتند و سپه بیدار
زبیدادی نوزاد جاور
چرا باشد اگر سام بیل پهلوان
بریشان چنین گفت سام
خود این گفت بار و کین
دلش گز راه پدگشت باز
که خاک مند چو گاه گشت
گرداگردش زنگار و سپهر
پوزش همه پیش نوزاد
ازان پس بر خویش نشست
چنان دان که هر کس جانش
ندانی شب خون بپوشش
روانش بماند و آن تیرنگ
چنان باشی اندر پیجی سر
پشیمان از کرده خویش
ازان پس یک بزرگه ساختند
فرخ فریدون و دهرش شاه
دل دهران را بدو گرم کرد
غلامان و سپاه ازین تمام
چو گشت از شتابش
ز نارتقن کار نوزد سیان
هی یاد کرد از پدشکد
چو جیب کرمی و مالان
سخن راند از تور و اسپه گشت
بجوایم کنون کین تو بزرگ
ز گفت پدشکد از سیاب
اگر از دشمن تیغ برداشتی
کشدش بر تیغ تیرین
نیانش بکودار پدشکد تیغ
پس زمرگ پادشاه و جی
دیش لشکر که ملافه سیاب
بدو گفت کای کار و دهر
تو دانی که بر تور و سپهر
اگر نشوریم پدشکد بود
نیر که کین نیار انجست
چرا گاه جهان شود کوه و

که دریای سبز از گشت
زمین بوس کرد و نوزاد
که بر خیره گم کرده راه پدر
نشیند برین تخت و شونان
که این کی پسندد زنگار
چنین زهره آرد کسی از دهر
برین بر نیامد زانی دراز
پس سپه نوزاد که گاه گشت
پشیمان از نوزاد و محصر
بجوان وین و تیره گم شدند
بر سپه بسیار و نیو آتش
در و جای آرام بودن شتاب
کند بر سرش بر نیرنگ
همه سال جانش بر نیرنگ
که رنج نباشد نیرنگ
ازین پس نوازش کین
یکه نیرنگه بار و دومی ساختند
جهان از نیرنگه زیامی گاه
همه داد بیدار و زرم کرد
پدشکد و سپهر سرخ و دین و دهر
لشکر است اندر آمد بیا
یکایک بگفتند بایگان
هم از تور بر نیرنگی تیردم
چو گلباد جنگی نیرنگه
کین کین نیرنگه
جهان شاه از زده سپهر
بجوایم و آمد دلش رشتاب
جهان را چنین خواند گشتی
اگر نشوریم و تیرین
چو در یاد دل کین
از ایر پسر خواندش نهامی
ولی پدشکد سپهر
ز نیرنگه بزرگ
چه آمد ازان تیغ زن بزرگ
کین شورش آشوب
سزدگر نیرنگه
کیا از بیل ایران

جوان سپهر گردی از خود
 سحر چو از سحر بیکه جنگجو
 سپهر را در روز ایران سپاه
 بگویند با قارن رزم زن
 روان نیاکان با خوش گنبد
 چو دشت از کیش گشت چون
 سپاهی برآمد ترکان چنین
 چو نو در خبر یافت از کینه خو
 برده دستان نهادند روی
 سر بر دهنه نو در شهر بار
 ششاس و دیگر خبر و اگر
 خیر شد که سام نریان بر
 چنان شد که سواران جهان
 اید شاه نو در صد جل نزار
 چه شکر نو در بار بشهریم
 ستودان و همیسا روش نال
 چو کابل شو و مرد گام کار
 میان و دوشک و فرنگ بود
 بیاید سپه راسته جنگید
 در آن بسجایه بیا لگفت
 چنین گفت اخو شش شهن
 پرازدنگ شد روی و رنگ
 بشد باران تا بدشت نیر
 کس از نامدارانش باغ نزار
 ز چندان جوان مردم جنگی
 یکی را آورد و چون باران
 سخن گر شود لعل موی سپه
 چنین وادایح مراد و قیاد
 کسی از نو بر آسمان نگذرد
 یکی را بیک سر آید زمان
 سرم را با کلاه و شک گلاب
 چنین گفت با رزم زن باران
 بجای تو آن مرد کا بد مان
 بفرجام پیر و رشید باران
 بشد باران نرو افراسیاب
 با گوشت و کلاه شمشیر
 میاید و مان قارن رزم زن

بهرامون سر برده با یکشید
 بکینه سوی تو بنبار روی
 بد گشت از راسته تخت و گاه
 دیگر که در شاسان ان چنین
 دل به گالان بر آتش گنبد
 بهشت گردان توران میان
 جهان که در داران خاور زمین
 بخواند از همه پادشاهی سپاه
 سپهرستان قارن زنجیری
 کشیدند بر دشت پیش حصا
 ز لشکر سواران پیشان سپه
 و راو خیمه ساز و دهنی نال گرد
 که خورشید گشتی شد اندر نهار
 همانا که بودند جنگی سوار
 شکار است یکسر کی بشکریم
 نزار دهنی جنگ رایای بر
 از آن پس نیاید چنان رود
 همه ساز و آرایش جنگ بود
 سر بر ده شاه نو در برید
 که از همه چینه بیا بدقت
 که گریه از راس زمین گزند
 ز گفتار اخو رشت آتش رنگ
 سوی قارن گاه آوار گزند
 گریه بر گشته دلا و قیاد
 یکی پیر جید سپه رزم او
 جوانی کشاده دل و شادمان
 شوند این ویران مانا امید
 که این چرخ گردن مراد
 شکار است هر گشتی به شکار
 بهیخت باید بیک و گمان
 تمام را با چنای چای و خواب
 که آوردیم سرت رازمان
 نیاید زمان فی تو خود ویران
 بهیال جنگ اندر آندان
 شگفته و در خسار باجهاد
 کس از کتران دستان از
 دران روی ترکان آن چنین

دل شاد و سپهره گل برید
 از آن پس سپاه چو سپاه
 از ایران چو گم شد اکنون چه
 آمدن افراسیاب جنگ نو در
 دیگر روز چون بر مید آفتاب
 که از آسمان و کرانه بود
 بز کوس و لشکر میا گنبد
 شهنشاه نو در پیش شیت او
 چو اندر دستان میا جنگ
 ز جنگ و دران کرد چون تیغ
 از آن خست شادان شاد و شاد
 سپه را که دشت کرد و شاد
 با لشکر که در افراسیاب
 و گرسام زت از پیش شمر
 بهمانا شماس و غیر روز
 میون نگاو و بر آورد پر
 بهشتی شاه و سپهر و بار
 دل مرزبانان شکسته شود
 بی روی و دژم گفت باران
 که داری که با من کند کارزار
 ز گفت بر او بر آمد جوش
 میان ویران زبان بکشاو
 بی روی که دارد دل شیرین
 به از و در و در دل نیکخواه
 سر دیال من سودن تر گشت
 میا که آید و لشکر جوش
 بر او و جایست با بر شخ
 بیروان و او را این شوی
 همیکو و با جان تو کارزار
 نیا و آرمیدن دل تیر را
 که بشک گاه او بکشت و
 که کس آن نیاید و اندر گمان
 سپه را با و در بهادر روی
 با لشکر کشش به بهادر و

سپهر اسوی و شیت امل برید
 بیاید بر این روز مگاه
 نیز زندانان بیک شیت خاک
 آمدن افراسیاب جنگ نو در
 بهر آن کین اندر آفتاب
 جهان تخت نو در جوهانه بود
 سپهر همه سوی چون کشید
 جهانی اسر سپهر از لشکری
 برین بر نیاید و روان درنگ
 بر فتنه شایسته کارزار
 بیاید آنکه بخت اندر آید
 نوش و هار و بار بشهر نزار
 بهیونی بر آید و گام خواب
 همانا سپهر و کارزار
 نشسته است با تاج گیتی نو
 بشد نرو دلا و خورشید
 بهیونیم از آن انجمن کارزار
 برین انجمن کار بسته شود
 که جوشش پیش بر نه کن گان
 که داری که با من کند کارزار
 ز گفت بر او بر آمد جوش
 میان ویران زبان بکشاو
 بی روی که دارد دل شیرین
 به از و در و در دل نیکخواه
 سر دیال من سودن تر گشت
 میا که آید و لشکر جوش
 بر او و جایست با بر شخ
 بیروان و او را این شوی
 همیکو و با جان تو کارزار
 نیا و آرمیدن دل تیر را
 که بشک گاه او بکشت و
 که کس آن نیاید و اندر گمان
 سپه را با و در بهادر روی
 با لشکر کشش به بهادر و

و بهستان بیکه بر روز نعل
 شمایند که هم برین نشانی
 ز نو در و در دل اندیشه شیت
 گرسمت با بدشت کین
 چنین گفت با نامو ناجوی
 نو در و در بر پیل رویند کوس
 چو لشکر نیر و کیک چون سپه
 سپاه جهان را برین شدند
 چو لشکر نیر و دستان سپه
 که افراسیاب اندر آن چنین
 سوی و باستان نهادند و
 بیاید چو پیش بهستان سپه
 بهیونیم از آن انجمن کارزار
 برین انجمن کار بسته شود
 که جوشش پیش بر نه کن گان
 که داری که با من کند کارزار
 ز گفت بر او بر آمد جوش
 میان ویران زبان بکشاو
 بی روی که دارد دل شیرین
 به از و در و در دل نیکخواه
 سر دیال من سودن تر گشت
 میا که آید و لشکر جوش
 بر او و جایست با بر شخ
 بیروان و او را این شوی
 همیکو و با جان تو کارزار
 نیا و آرمیدن دل تیر را
 که بشک گاه او بکشت و
 که کس آن نیاید و اندر گمان
 سپه را با و در بهادر روی
 با لشکر کشش به بهادر و

بتوید و از خون کینه کین
 بر آید که داز سر سر کشان
 که نو در جوهانه شیت
 بهیونیم از آن انجمن کارزار
 برین انجمن کار بسته شود
 که جوشش پیش بر نه کن گان
 که داری که با من کند کارزار
 ز گفت بر او بر آمد جوش
 میان ویران زبان بکشاو
 بی روی که دارد دل شیرین
 به از و در و در دل نیکخواه
 سر دیال من سودن تر گشت
 میا که آید و لشکر جوش
 بر او و جایست با بر شخ
 بیروان و او را این شوی
 همیکو و با جان تو کارزار
 نیا و آرمیدن دل تیر را
 که بشک گاه او بکشت و
 که کس آن نیاید و اندر گمان
 سپه را با و در بهادر روی
 با لشکر کشش به بهادر و

بهیونیم از آن انجمن کارزار
 برین انجمن کار بسته شود
 که جوشش پیش بر نه کن گان
 که داری که با من کند کارزار
 ز گفت بر او بر آمد جوش
 میان ویران زبان بکشاو
 بی روی که دارد دل شیرین
 به از و در و در دل نیکخواه
 سر دیال من سودن تر گشت
 میا که آید و لشکر جوش
 بر او و جایست با بر شخ
 بیروان و او را این شوی
 همیکو و با جان تو کارزار
 نیا و آرمیدن دل تیر را
 که بشک گاه او بکشت و
 که کس آن نیاید و اندر گمان
 سپه را با و در بهادر روی
 با لشکر کشش به بهادر و

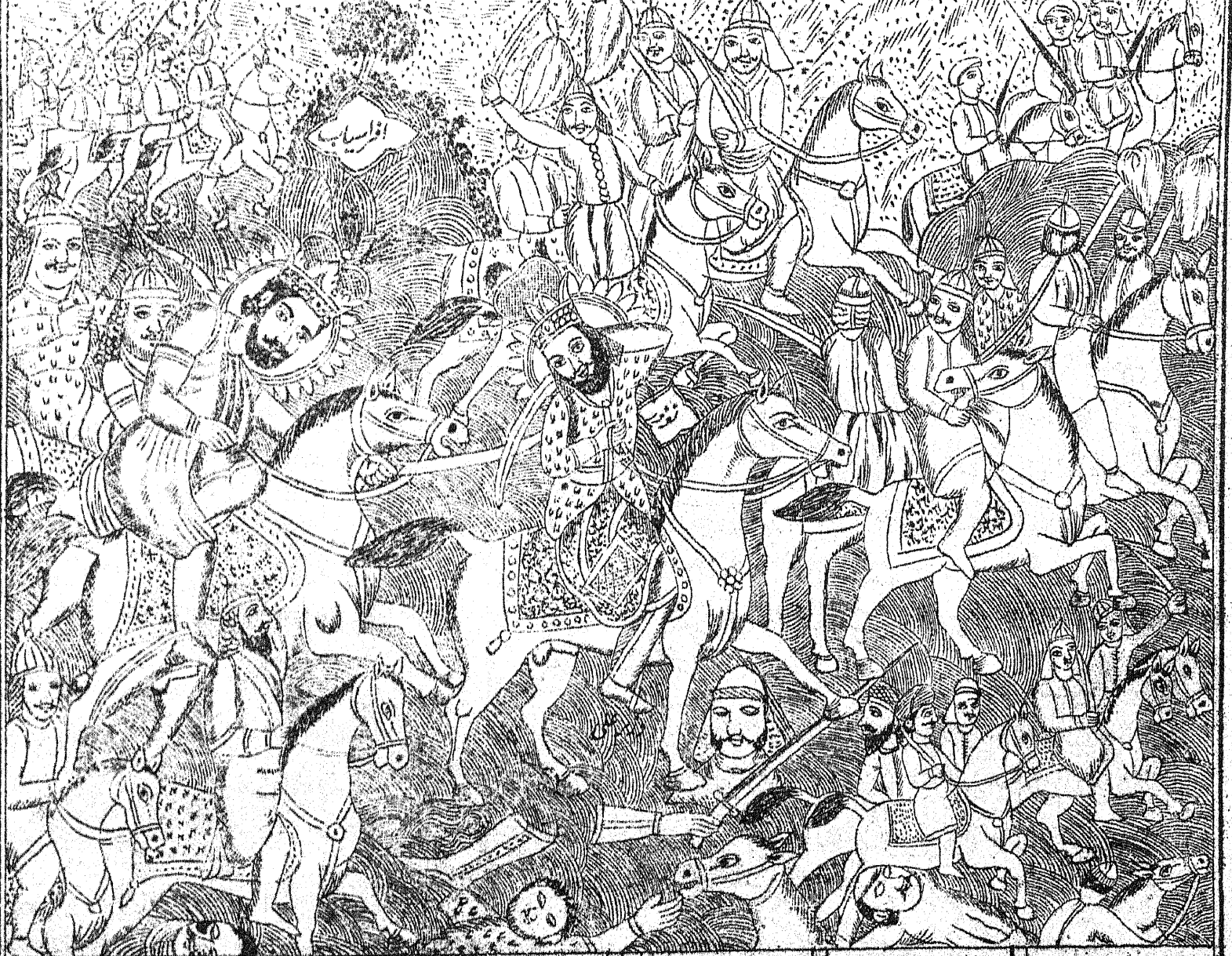

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

A decorative floral ornament, likely a woodcut or metalwork design. It features a central circular medallion containing a stylized floral or foliate motif. This medallion is flanked by symmetrical, flowing scrollwork that extends upwards and outwards. The entire design is enclosed within a decorative border, possibly representing a vase or a stylized frame. The style is characteristic of traditional Islamic or Persian decorative arts.

تراخوردی بهشتیان و ان سپاهی بهر ازیر تو توان بدستور شاه پیر و رخت سازم نپس ترک بدین راه است ای پسر دل را که چرخ ننگ از آسان تو در تو بر کار ننگ

کین شیر ای سنج کشیری نژاد زیر نیرخت گستم و طس از ان پیش سستندی خوانند که مارا سوسی پارس بیا کشید که گریه دین شیت نیزه بیت همانکه شد قارن زرم زن وزان روی در باریان بویاه سیر را گد بود بر باران چو قارن مار و چنان آینه زده کی نیزه زد بر کینه اوی از ان پس بر او خفت اشکش چو بشنید نود که قارن بر چو افرا سیاه گئی باز تاز چو تنگ اندر آمد پیش هر د شب تیره و تار شد آفتاب خود و نامالان نه از او دوست اگر با تو گردون شید بر باز سرت گرساید بر این سیاه	که در شهر یاران دلیری ست به آنکه که بر خاست آوا کین زانی دل از غم به پیر سستند نهاد برین هیچ رای گزید که باشد آرام و جانی شست یکی لشکری بر دنا خوشین ابابیل و گردان شسته بر راه سوی رست شد قارن آگاه پیکار و گرد و غوغا زید که گشت بنیاد و پودنداد نگد از یلان نام آورش را چو شیر از پیش روی نهاد که سوی سیاهان نهاد و پیش تا غنچ زید و هم کار به گشت با نود و از سیاه که گشتی که شان بر زمین جای سای بی هم انگدش او جاز سرخام خاکست از نگاه	که من بر و غم بهم سپیدان دین زودی اندر شیتان پس آنکه سوسی خان قارن شد چو پوشید در میان ایران سپاه چو شد و من کشاد و قارن هم شبانکه رسیدند دل نهاد که و قارن زرم زخم بود پس او فست گردان اوی یکو خفت چون شیر و باران نگون اندر کد شیت سست سپهر سیر دل شکسته شدند بگرختن نو و ز پس قارن گرفتار شدن بدست افرا سیاه که در ویران جهان تار شد سرخام زور و گرفتار شد سرمه جلد و سیا و خستند هم او کج و سخت بلند که نه بندی دل اندر جان	بر دم که در خان چو تیر از گات چنان چون بود و ساق از ایشان همه دیده چون بر زمین شدند سیران شوند از بکینه خواه خود نماند ران رای بر پیش هم دیان در که خوانند ای او بخون براده کربسته بود سوی پارس نهاد و یکبار کرد سوی چادر حسین نهاد و نشان شد تیر و زور و چرخ بانه زده همیکه زد و گرسنه شدند بگریختن نو و ز پس قارن گرفتار شدن بدست افرا سیاه سرخام زور و گرفتار شد سرمه جلد و سیا و خستند هم او کج و سخت بلند که نه بندی دل اندر جان	به گفت نود که کین رای سیدند از شیتان فزان سخن را گفتند بر گونه زان و زاده در بزند کان شوند چو نیمی گدشت از شیت بر باز بین روی در دار بر کز و هم بر پیشید قارن سلیم نیر شد آگاه از ویران دلیر سبک اندر آمد بر او کشت فرود آمد و سر بر پیش رفت سپهر سوی پارس نهاد و به شیت خفت کرد و زید بگذرد سپهر انجمن کرد و پیران فست بر انسان که آمد همی جسته خز قش که نید پور شینگ چنان لشکری را که فست شد چون همی آمد و هم بدست که گشتی که نغز از گدشت	سپهر راجه تو لشکر آرای سیت یلان و بزرگان گون فزان یران بر نهاد و کسیر سخن الی جنگل بر نیر پیکان شوند دیران رفتن گرفتار سرت ساز دیران سید را با او بسم چو ایست کار سپهر سیت کرد پیش اندر آمد بر او شیر نیزه دانه فراد کس کرد بر او خفت از دین ایلیت ایا نامور شکر جنگجو پیشش گزیر بر پان سپر دمان از کس پیش بر کدها و که تابه سرت و سر به باکا جد کرد و از زین بلند بیاورد و پشمارا بلیت همی مغرایی از نگاه پست که بر دم و پانیری و گدشت

یکی را ز ماهی بسپارد و
بجارت ازین سه گدین جا نگاه
نشیند چو افراسیاب لیکن نشیند
زارفت باید به پیش سپهر
درین گردان توران سپاه
ببارید از ویدگان آب گدوم
ز ویسه بقدران سپهر آگه
چو از پارس قهران به پارس
که کرد قهران بنور انیان
ز قلیک سپهر ویسه آواز داد
کجا یافت خواهی تو را مراگاه
چنین است فرجام گردان سپهر
بقدران چنین گفت بدخواه
نه از بیم رنم نه از گفتگوی
بزرگ بخت سپهر از جا
بر ویسه شد قهران از چووی
شد ویسه تانز و افراسیاب
شماراس کرد پیش چوون فرست
بر قند بیدار تا به سپهر
فرستاده کند از تر داس
ز ضحاک تارسیست مارا تراد
از ایدر چو دستان باشد گوار
یکی مرد بینا دل پر شتاب
گراید دن که گویند ز دین
ازین سودل پهلوان لرزید
که دو پهلوان آید اید و جنگ
فرستاده ز دیکستان
نیاسود روز و شب از تاخت
پس آنگه سوی شهر بنادر
شوند که ازین که باز آمد
بیند اخت تنه جای تنه
سما سگفت ای خرد دارم
خردوان چنین گفت کار
چو خورشید تابان ز بالا گشت
سپهرش شست و شست
دو لشکر بر یکشیدند صف
چو شد زافته شاه و ایلستان

و زان پس بفرموده افروسیاب
 چونو شنبه کو پیش ازین غمته بود
 چنین گفت باو سیسپین امیر
 بشد و سیس سالار توران بپا
 ز دیده درخش گنگوسه کوی
 ابران و مردان توران سپاه
 و ابران نازمی سوی نیمروز
 آمد از اسخا درخش سپاه
 است کار اریان را چو شد
 بفرست تا مرز کابلستان
 سیس چنین گفت خادان کس
 رشاهه نو در گرفتار گشت
 بان و زمین بشین شاه است
 و ز کین اودل بپرداختم
 زنده چپ و دست گرد سپاه
 و زان در جنگ و ران کشیده

استان شمالی خراسان
 ببرد ز نال با سوگند ورد
 پیش سر ابرده آمد فرو
 چو سوگی جان خریدم می
 شادمان شد به تیمار او
 ز نمان برنگه شود
 پادشاهی سپارم بدوی
 می را فکند ز دیگ ل
 مگر کشیدند بر سر دست
 بنید دستان جام عین
 در بار پای بر جای
 بگفت ای شیخوار
 می بیاز و در افکند سخت
 می روز شد از چمن شنبه
 ربمانی نه شکار نه گنج
 جنگ دل در پی جنگ
 رانده ان کوی با کتر
 سپه راهان کشید
 و ان دوان با محمود
 ببرد ز نال دلیر

راز غار کوکوه و بیابان و آب
کار شستستان دل آشفته بود
دل سخت کردن برگ سپهر
پاشگری نامور کیسند خواه
بولا که فنج وی چون سندر سها
بس قافان اندر گرفت راه
همی کرد و خود رفت گیتی نور
چیدار تر کان پیش سپاه
نمرد همه کار و جان را چه شد
مان تاد رسته باز ابدستان
بجایی زمانه نبردست کس
لزد و نگرند و بهیگشته
چرخ بست بید اگر شست
نمان کین و جنگ ترا ختم
روی همو اندر روشن ماه
وردگم دلبسته برگشته شد
روان بلال مرابا
بر ابراه اندر همی دخمه کرد
کربان او دش فراوان درود
ین هیچ چاره ندیدم همی
کم که هرگز نه بینش روی
کنار
نهای گوینده گوته شود
تخلیش را شاد دارم به و
پرنده شویان کن پیر و مال
ایشان پای کرم ببند
بود بر چرمه زرین پتاهم
ش اندرون دانش را می
دید و در همه کار کرد
بر بر پیمان شاخ درخت
تیر کرد و تنه بر کیل نگاه
لال بودی و بیگونی
نمون بیا بم مراد و بچنگ
سیدن رنگ سپید و را
ده پیل بیرون کشید
خون کرد و بزال زر
اند آمد یک و از شیر

بجزین تا قارن رزم زن
 بقتد با بازمان او چه کرد
 ر چون قارن کاده جنگ آورد
 زان پیشتر کو بقارن رسید
 و دلسنه چنان دید غمناک شد
 و ان گشت و دلسنه چنان
 در دلسنه دلسنه جنگو
 در کشته اند از سر و رقی
 غمناک ایران در اندک جنگ
 هر کس بر پاکن جنگ است
 نامه چون گشت اندش کار بود
 سارا همین روز پیش آورد
 نین واد پاسخ که قارن
 یحیم ترا هم یک دست
 بسایک یک گیر را و خفته
 بروید اند از آخر شکن
 پاییکه از شهران شد
 روان با تیغ زن می
 هر زن ان کرد و هر اب بود
 سیدار دل شاه تو را سپاه
 زن این سر ای شست
 خواجهم از نامور پهلوان
 می فرستم چنان چون
 بطلان انیارم برنج
 ان گوی انچه دیدی کار
 اندن دم زنی که زان
 اگر دهراب بنهادر
 کاکنون رشک چه
 من شوم در تیر گران
 دتا جای گران کجاست
 ر کاین تیر از است
 گی که با چنین رزمگاه
 ر از زنه بر پشت زین
 زالی پوشیده سنان
 نده آمد پیش سپاه
 ز زین بر سر شمشیر
 اندران شمشیر زن

یابی نباید ازین سخن
 مومن و آفرور و سپیش یگرو
 فلک از سنانش درنگ آورد
 وایش را گشته افکنده وید
 ش گویی از غم بدو چاشند
 داده از شود اندر جهان
 وی پارس چون با دشت
 گدازان بر خاکی
 گشت پیر گام تو چو پیا
 لیوان انقش با رنگ است
 و تخم و در و تیمار سو و
 ین بدترین خوی گیش او
 اندر آب روان افکنم
 چون نایند روان بگرد
 و در روان خون همی خند
 ستار پش فلان زرم
 سوی زابلستان شدند
 کان بزرگان خنجر گذار
 و تا جاودان با کلاه
 و بلستان بیت مست
 تا فرستم سپید زمان
 نیز هر چه از یاد داشت
 ش هر گونه افکنده گنج
 کلبه آهون سر مخا
 همه کاسته بدگمان
 خست با لشکر جنگجوی
 نیم خردان کچیت
 باز مره ایشان زخو
 بچرخ اندرون راند
 ین در میان پیکس
 بشیدی بایر سپاه
 واران ایران زمین
 اندر آمد یکدو اگر گرو
 گرد و ماسون چو کوه
 شدگان ناسور چو شتر
 خشم و در جهان

خزده ان بیا چهل کینه خواه برو حمله آورد چون آرد ماه شما ساس را خواست کاین گر نزلان شما ساس و گردان میانش با کوهی زین به خوست پس اندر دلیان زابلستان شما ساس چون در میان برانسته قارن کاشان بگردان چنین گفت سپهر پادان نیستان شد از نیر و آرد سوی شاه ترکان بر گاه چنین گفت کاین نو فرزند چه چاره است بخون آرد سپهر از نو فرزند آگاه شد کز قندهار نوش بایندنگ بدو گفت هر چه که آید دست ابا دانشی مرد بسیار پیش چه جوئی این تره خاک نشند بیاید بر او خواهر شکر کز قندهار کشتن نه والا بود بزدان بزرگی بر آرد پیش وزان پس سپهر ترکان چون ز توران بیاید بایران زمین بشاهی نشست اندر ایران بشیر ترکان سر نهاد سر کشتن گشت پر گرد و خاک که راه دلیان شما ساس گیا ای که رویان بوم و بر بخاری وزاری اسیران شما نیر و آرد از خون کینه همه کین زار و گریان شد چنان چرم و زین و خنجر روان چنان شهر را در جهان چو گردان سوی کینه نشاند سپهر را هم زان آرد کرد از ایشان بشد خورد و آرد تورانی که بستان بیاستان	که شیه خردستان بپوشید بیدان و دن تنگ آرد نیاید بر کنش خنجر خون بر گنده چون آرد بران همه سپهر را بگله و بر دل بپوشد بر قندهار شاه کابلستان زره قارن گاه که پدید وزابلستان تاشته بر چاند که ای نامداران روشن جان ز نیر نه خورشید پدید آید کران نامداران جهان شکی بزدان و مردان من گشته خوار یکی کینه نور انگیزمت پشت کش روزگوه شد کشیدندش از جای پیش بگفت و بگشت و بشیر خوا همه چادر از نندی پیش که هم باز گردانست بیار است با نامرداوری نشیب است جای که بالا بود تو از خون کشی است و چنین سپهر را بگله دل بر زکین جهانی بر آورد و زین سر زین گشت دل بر زکین بزاری بریدند و بگشت کاد همه دیده پر خون همه جامه چاک کوتاه دارا و ارمادار بگون دارد از شرم خورشید بریدند با نامداران زین جامه نازیر و ن کینه چو بر آتش تیر بران شد ساز و آفرین و خنجر در خنده با دامیان ببازی بران آبی یافتند دل بر نوران بدو شاد بر از تر گشته انداز اسباب بجایست شاه کابلستان	چو دستان بر انگیزت گردن بزد بر سرش گزده کاو رنگ بگردان بر آرد و پاد را کمان ز بزه کرد سام سوار چو این دوسر گانه شد چنان شد ز کشته آرد و گاه که از لشکر و سپهر گشته بود بزدان را برین و بگشت بیزره و آید در کارزار همه بر چه پیشتر ترک خوار آگاه شدن افراسیاب ز کشته شدن خرد و کلبا و کشتن و نو فرزند سپهری بر از غلغل و گفت چو از دور دیدش زبان کشاد بزد گردان نو فرزند تاج دار کز تخت و کله چون توبساید پس آن بستانگان ز کشته چنین گفت چندین سر گناه بزد گردان بستان گزند بخشودشان جان بگفتار چو این کرده شد سازفتن گرفت آگاهی یافتن دال و رتم از مرگ نو فر گرد آوردن لشکر برای جنگ افراسیاب سوی زابلستان نهادند مگه دار ایران و پشت همه داوخواهیم وزاری کنیم همه تیغ بر لگدن بر کشیم بپوشید چو شمشیر همه کینه بزد جامه بزن زان کیمیا است پای مرا حاکم شمارا و جهان آفرین که بر ایشان راه رسانختند بهر سو که بودش رسید وزان پس با غریب آید چو برین و چون قارن ز	همه انگیز خردوان بر آمد چو گرد زین شد خون به پیش بگردان بر آرد و پاد را خدا گدی بر و اندان زنده خوار شما ساس شد بیدل و سوزی تو گفتی جهان تنگ شد بخاری را گرایش آتش بود بیش سپهر اندر آید سپاه مگر کاند آید زیشان و مار بگشت و بگشت و در بگزار آگاه شدن افراسیاب ز کشته شدن خرد و کلبا و کشتن و نو فرزند سوی شاه نو فرزند زکین نیاکان همی سکریاد تنش را بجا کاندرا گند خوار نخوابی با کسی آید بجان خواستند آنگی زین وزن دور اند بفرمان شاه سپهری بستان همی دیدند بپوشید زاری و بگاری زین ز سپهران نهفتن گرفت کلاه کیانی سپهر پند بگسترم و طوس آیدان آنگی کینه دمی و شخو دندوی بزال فرستند با سوگت و ده سرت افلاک خاک جویدی شاد فریدون بدو زنده بود بنا برین سوگت بپوشید ایا کین شاهان نیاید چشم زبان داد و دستان که تار خنجر برین کینه آتش و خواب ز ما و همه رگت زاده ایم فرز آرد بریدند سپهر سلج و دم و اوان آفرید گیتی بگفتد تو زنده ایم بنا برین و چون قارن ز	و منده چنان بر خردوان بنا گند و سپهر و زود چو شمشیر زان گزینستان بزد بر کینه گلباد شما ساس باشک ز مساز سوی شاه ترکان نهادند بهم باز خردوان و دیار بدان لشکر بسته و خسته خورد سواران سوی نیر و زنده گر نزلان شما ساس با چو فر دش گشته پر آتش و درد و غم بگشت و گفت که نو فرزند بزدیم گفتش که اورا سپهر بست آوردندش از خنجر ز سلم نو فرزند آمدن شد آن یاد کار منو چهر شاه رسیدی بجای که شبانفته چو غریبش برینان پدید که چندین سر فرزند کرد بر ایشان کی خازنه دان کنم بفرمودشان تاباری بیشتر بستان سوی کشید کلاه کیانی سپهر پند بگسترم و طوس آیدان آنگی کینه دمی و شخو دندوی بزال فرستند با سوگت و ده سرت افلاک خاک جویدی شاد فریدون بدو زنده بود بنا برین سوگت بپوشید ایا کین شاهان نیاید چشم زبان داد و دستان که تار خنجر برین کینه آتش و خواب ز ما و همه رگت زاده ایم فرز آرد بریدند سپهر سلج و دم و اوان آفرید گیتی بگفتد تو زنده ایم بنا برین و چون قارن ز	بنا گشت آن گزینستان بیش سپهر و زود همی کرد و خوشی و ناپدید بران بند زنجیر پاد بنا گند از زخم گشته باز کشاده سلج و گسته کمر شما ساس با قارن کینه خواه بخورشید تابان بر آرد خردشان بگردان سپهران بزدان از تیر گردنبرد دشمن را ز خون جگر داده کز و سپهر خوابی کینه خواه بدان تابا نویش کارزار برین سپهر و پای و گشته کار دل و دیده از شرم شاهان تقی ماندان ز تخت و کلاه سر آمد کز آرد و یافته دل اندر آو کی بر پدید نه با ترک جوشن نه در کارزار مگه دارشان به شمشیران کنم بغل و بمبار و غواری از اسبان برج و بگفت کی کشید بیدار و اوان در اندک که شد تیره و دیدیم شایسته از ایران بر آمد کی ای سپهر رخان پر خون و مران بگرد زین خون شاهان بهویدی زین نعل سپهر و رانده ز دیده فرو باردی خون مهر نباشد پرازد و دل خنجر بندید میان مرتیخ تیز بنا برین و چون قارن ز بر انیم و گردن در داده ز شادی بریدند و آگاه جهان را گردان بر آرد همه یک یک بر زنده بنا برین و چون قارن ز

ان گزینان
نه آمد پشت
شوق ناپدید
بسیار یاد
نم کشند
خوشت کمر
قادران
ان برآور
در پستان
تیره گرد
ون جگر داده
بهری این
ش کارزار
و گشت
شیرم
نارخت
ز و با
یکه
ن کارزار
هوشندان
مار و خور
خ و جنگ
در اندک
میش
یکه های
ان سران
مان بوی
پا و بند
روی خون
پا و دل
مراخت
بوی آب
ن و داده
پیدا
ان برآور
سازند
ان چنان

بیانید بر کین نور چشم
سرمیک رسم مردم بگفت
بر پیش بزرگان ستایش کنیم
یکی چاره سازم و گرگون ازین
پیر و از مملو نیام بگفت
چو از آفرینش پیر و از مملو
که بشود بر با جسد اندام
کز ایران کز اندامان و مملو
چو بپوشد و زانسان رسد
که دست گردن ازنگ دل
بزر و در انکار کشود دست
کراره روان شد ز پیش سپاه
همه نبرد زایشان بر کشود
یکه گنج و دیر و درویش واد
پس از نامور تو در شهر یاد
بیاراست ستانین و سنگاه
بر گفت کاین چیست گفتن
بدانش نیاید چو بگو
هر گاه گشت آمد بد دست
ز خود داد وادون هر نیک بد
در از دست دست نیک بریدی
یکه بر آتش یکه پز خود
چو از کار اغیرت نامدار
ز ان پس بیاراست بگفتگاه
سپید سوار پس نهاد روی
اطلاعه شب روز و جنگ بود
شبه زان نیشست هنگام خواب
باید یکه شاه خرد و تراود
هر ان نامور که نباشد زان
ز پهلوه همه موبدان را بخواند
بشد قادر و موبد زان
سرمیک کار نو فرود بود
بشای هر و آفرین خواند زان
سپید زانکار بدی باز داشت
همان بد که سنگه بداند جهان
دو لشکر بران گونه پزنج ماه
سمن گفت شان یک یک بگفت

هم اکنون که بر هم زنی هر دو نیم
بخاک اندر آرد و بر سر کلاه
همه پیش بزدان نیایش کنیم
که با من نگو و در برادر بکین
سرم را ز نام اندر آرم بگفت
نوزدی ز ساری برون کشند
شد اغیرت پزنج ماه
بیانید و چونید با و خبر
سر آینه و پیش و ستان
بردی سیه کرده و جنگل
سنگ گفت یازان بدین دوست
خبر شد با غیرت نیکو خواه
ز ساری سیاه و درویش واد
سر آینه در اجانه خوش واد
بسر خاک بر کرد و بگفت
شد از خورسته پیدایان سپاه
که باشد طفل بر آستین
نباشد جنگ اندران ابروی
زیر زان ترس و کن بکین
به از هر چه گوئی پز خود
همه نیکو کن اگر خور
خرد با سر دیو که در خود
خبر شد سوی زان سام سوار
که تا چون با زند کار سپاه
همه رفت خشم و دل کینه جوی
تو گشتی که گیتی یک رنگ بود
سخن گفت بسیار از فراسیاب
که دار و گدشته سخنها بیاو
تخت بزرگی نباشد ز ساری
فرین گفته چندی سخنها بیاو
سپاه بی زگردان کند آوران
کنون کار زور باید بشود
نشست از تخت ز پزنج سال
که پایاک بزدان کی راز داشت
شده خشک و کیار واد
بروی اندام و ده روی
که از است بر باد آسمان

چو باند گردان از این سو عمان
اگر بپند اغیرت هوشمند
چنین گفت اغیرت پز خود
گر اندک و ستان و پزنج
اگر بپند اغیرت نیک بپی
بزرگان و جنگ ران را بخواند
خبر در این جنگ ای بختن
بر و آفرین کرد و فرخنده دل
همه بستان را بسیار بیاو
یکه اسب هر کی را بستان
چو کشود از دیک زانل رسید
بشهر اندر آرد و شان ارجند
گر انما اغیرت نیک بپی
بزرگان و جنگ ران را بخواند
خبر در این جنگ ای بختن
بر و آفرین کرد و فرخنده دل
همه بستان را بسیار بیاو
یکه اسب هر کی را بستان
چو کشود از دیک زانل رسید
بشهر اندر آرد و شان ارجند

بیشم اندر اندک و ستان
در این بستان کشاید زند
کران گونه چاره اندازد
یکه لشکر آرد و بر با جنگ
اگر بپند اغیرت نیک بپی
بزرگان و جنگ ران را بخواند
خبر در این جنگ ای بختن
بر و آفرین کرد و فرخنده دل
همه بستان را بسیار بیاو
یکه اسب هر کی را بستان
چو کشود از دیک زانل رسید
بشهر اندر آرد و شان ارجند
بیشم اندر اندک و ستان
در این بستان کشاید زند
کران گونه چاره اندازد
یکه لشکر آرد و بر با جنگ
اگر بپند اغیرت نیک بپی
بزرگان و جنگ ران را بخواند
خبر در این جنگ ای بختن
بر و آفرین کرد و فرخنده دل
همه بستان را بسیار بیاو
یکه اسب هر کی را بستان
چو کشود از دیک زانل رسید
بشهر اندر آرد و شان ارجند

کشتن فراسیاب اغیرت را

سرم و جنگ خرد سپرد
که تاج و کون تو بند بپس
ره سنگاری ز دیو پدید
چو نیک کنی نیک آید برت
سپید بر آتش چو نیک
رفتن زان جنگ فراسیاب و ریا و شاه و مملو
بیاراست لشکر خشم خوس
که ستان جنگه چه افکنین
همه نامداران پزنج شجوه
از ان پهلوانان یاران خوش
همش باد و هم بادبان خوش
باید یکه شاه بیدار بخت
یکه شاه زبانی تخت بلند
که تاج فریدون تو گشت
بیاراست لشکر خشم خوس
که ستان جنگه چه افکنین
همه نامداران پزنج شجوه
از ان پهلوانان یاران خوش
همش باد و هم بادبان خوش
باید یکه شاه بیدار بخت
یکه شاه زبانی تخت بلند
که تاج فریدون تو گشت

پادشاهی و پنج سال بود و پزنج نیشاندن ال
زور و بخش کردن ایران و مردان و مردان
که در میان بود و زرم سمن
فرستاده آمد بیک زور

از ان تیر کرده زو فراسیاب
بر گنده گردیم گرد چسان
زمن آشکارا شود و دشمنی
چو آرد و نیک ساری
بزرگان ایران بختارادی
بیاراست لشکر خشم خوس
یکه سخت بیان فکین
گر زنده از دست این آرد
وزان پس چنین گفت بیاو
مکرمیک رسم نامداران سمن
سپاه بی زگردان پزنج
چو کشود و فتح بسیار بپی
چو آمد بدستان سام آگه
بر ان بستان زانل رسید
چنان هم که هنگام نوزد بند
چو اغیرت آمد زانل رسید
نفرمودت کین بدان رگش
چنین داد و پزنج فراسیاب
اگر داده باشد ای ناجوی
نبرد کمان و نبرد دهمان
چو بشنید فراسیاب سخن
سیان بر آید و نیم کرد
چنین گفت اکنون سرخت او
ز دیار بدید با هم مرد بود
بیاراست لشکر خشم خوس
بر آمد و رفت برین فرکار
همه گفت هر چند که پهلوان
اگر وادی طوس و سمن
که باشد بر آفرین وادی
نزدیک پزنج و طهماسب
سپیدار و ستان یک سیر سپاه
بشای هر و آفرین خواند
اکمن بود و در سال و پزنج
که رفتن نیاراست و کشتن
نیامه بی زانسان آب و نم
ز جنگ چنان شد که چاره نماند
که از پزنج ساری چو

دش کرده از بستان
زبان بر کشایم پیش همان
چو شد سرد و هر سینه
بدیشان سپارم شمارا همه
بروی زمین بر نهاد و روی
بیاورد و زان نامداران پیر
برین بر نهادیم یک سمن
تن یکسان مردم آید
بستان جنگ و نام آوران
شود و ستم از بند و غل گران
ز زانل پهلوانان و سمن
پدید آمدن بند بار کلبه
که کشود و گشت با فرس
کجا بسته بود و در جنگ شیر
که با تاج و تخت و سمن
از ان کار و آگه یافت کی
نگهداشتن شان نشاید
کشته بیاید از شرم آب
شوی بر همه آرد و کاجوی
بآزار مور و نیر و جهان
نه سر و پزنج مرادانه
چنان یوفانا سمن واد
شود و ویران شود و تخت
نخ ماه و خورشید بر گرد بود
بیاراست لشکر خشم خوس
پیاو و باده زکار و سوار
بود بخت بیدار و روشن واد
سپاه است و گردان سپاه
تبا شد گفت را و پزنج
که زور کین داشت و پزنج
ترا خواستندی سمن واد
شایر شایر وادی
پاد و پزنج جهان تازه کرد
وزان پس ندیدند کشته
همی بر کشیدند ان باور
ز لشکر همه بود و تار و نماند
نیامه پزنج و واد و و پزنج

نسخه خطی در کتابخانه

بیا تا چشم روی زمین چو بخشند گیتی بر رسم و بار ز چرخ سبک تاسه ز تور ازین روی ترکان بخیزد راه همان لشکر ترک ز قند باز همان چون عروسی سیده جوان فرزانه که است گله آمد پدید زمانه پاناشد از داسیر پسر برادر ای کی خوش کام چو به نشست بر تختگاه پید چو آمد بخواری بر دافریاب دانش خود تخت و گدگشته بود همگفت اگر تخت را سبیدی مرا تا تو تاج و دان کار نیست پیاپی بیاید بر دار سنگ نکته زمین شد سپهر رون با آن سال که شتاب در گذشت بر آمد همی گوی و بر زان بخش بگفتند با زال چنین درشت چون زو در گذشت پسر شاه بود اگر چاره دانی تو این را بساز بجای نیکو من بای نیش روم کنون چو بری گشت این سپید کنون گشت رستم چو پسر نخواهم برستم برین داستان زهر سو بوسه کجا ورت باخت تو را نوز پور که نرم نیست چگونه می چو سازی چو پارس ز که سپند و ز پیل زبان را گدازد شیر شتر زه است ز که سپند و ز پیل سینه چگونه فرستم ترا پیش اوی چنین گشت رستم بدستان سلا هر آنکه که چای می زده در شرم هست آتش افروز و از گوهرش تبر سوزد عروا و مخفی که در در تاب آرد و بچنگ	سراییم بر یکدگر آسیرین نه کار گذشت نه نیارند یاد از آن بخش گیتی ز نزدیکی چنین بخشش کرد تخت و گداه بر آسوده از کین بر کار و ساز پراز چشمه باغ و آب و دان جهان آفرین گشت آنرا گداید همچو است کاید بچنگال شیر پدر کرده بودیش گزنا پیا جهان را به داشت باز بچنگ به بخشید گیتی و گدازد شتاب بیتار اغریخت آشفته بود چو اغریختش یار در جوبه نبرد و نشت راه و دیدار نیست با فراسیاب از دلاور شنگ همی بار و از تیغ بندگی رون ز گیتی همان بدوید گشت ز ایران سر اسیر آید خروش گیتی پس آسان گزینی نیست بدان راز بدست کوتاه بود که آمد سپید بنگه فراز عنان سواران بدی یاردم تا بهم همه خنجر کا بلی بزیبید برادر بر کلاه سه که هست بر این کار همدانسان بلیخ سواران جنگی بساخت چه سازم که بگامه بزم نیست که بخت تو با داسه و می کمانم که آگاه به پهلوان همان جستن رزم و جنگند سرودی و وادی و لم را نید که شاه و لیرست و پرخاش که من رستم و آرام و جام ستاره فرویز و در شرم همی مغروران ببلای درش نگهبان بناید و را جاکلیق نشانیش بناید بجای دیگر	سزاواران می تند جنگ چو ز سگوند آمد سخن و دیوان روار و چنین با چرخ و فتن سوی پارس لشکر برون اندوز چو از هم دگر بار گشت آن سپاه چو در دم نداد و نهاد و بنگ بهر سوئی بخشش که ساختند چو سال اندام بدشتا و شوش رستگ بید و ز کار و رنگ بزرگان ایران و تورانیان سپهر و شاهای بدان بخش کمن بود لیکن جبهان کرد بفرمان دانه مهر و ماه مگر دزمانه بر و تار و تنگ دل از کین و فتن و پیر و فتن پیشرو سالار و خورشیدش بر کمان بر نهاد مهر و دهن نشدند با صلح و گفتند باز زمری کجا ز خرگاه بود سوی زابلستان بشد زان پراز غلغل و رعد شد کوه ساز همه از همه انجمن کروز و چنین تا بر آمد برین بخیال چو شد بخت ایران کند و بیاد شست از بر تختگاه خبر شد تبرکان که در گذشت نیار و دیک تن در و دشتنگ فرستاده رفتی بنزدیک اوی ترا سوی دشمن فرستیم جنگ پراز و از شد گوش زین آملی یک لشکر راست فرسیاب یکایک با ایران رسیدگی چو شد بخت ایران ز شاهی سوی زابلستان نهاد و پس سام تا تو شدی پهلوان سپاهی ز چرخون برین کشید سواری چون پازیر گشت بروز جوانی بر و دوی که از وی همی سهر گردن کشد بجویم یکی باره بسلطان همه شهر ایران بگذا راوی یکه کاپیش ست و بچ دراز چگونه فرستم بدشت نبرد همان فراموش کردی زمین کنون گاه ز رست و آفرین بدو گشت زال ای دلیر جوان ولیکن ز کردار فراسیاب نه بنگام ز رست و تنگ نبرد اگر دشت کین است دگر جنگ یکه ابر درم بچنگ اندون هر آن باره کوزم کوبال من یکه باره باید چو کوه بلند سر نشان گویم بدان گز	پادشاهی که شتاب سال و بخت شستن که شتاب مروتش باز آمدن فراسیاب ایران بر روی تهر و هرگز نشنگ تو خون برادر بریزی نمی چنین تا بر آمد برین روزگار که بگذارد چرخ و برکش سپاه نه سال این لشکر نداد آگاه شدن زال از آمدن فراسیاب ایران و خواستن رستم اسیر و پسر و از پیر کنون شد جهانجوی که شتاب چنین گشت با شتاب زال شب روز و جنگ یکسان سپاسم زیزان کرین بخت یکه اسب جنگش بایدست که بر کینه تنه ز دشمن برستم بگفت ای گویلیق هنوز از لبش شیر بودست چنین پاسخ آورد رستم بدو کنون گزیرم ز پوزشنگ زان را از ان نام ناید بلند همان که آن رزم آسان بدی ترا گاه بیست وادی روز چنین بال و این جنگهای دراز به پی که در جنگ برین شرم هر آنکه که چو شستن پیر و شرم چو پیرش دار و عیان جنگ یکه گز خواهم چو یک تخت	که در دل ندادند کین من که از کینه ایدم گزیرم ساز از زال را دست کوتاه بود جهانی گزشت هر یک بر زین بر شد زنگ بوی و گداز بداد بر آسیرین خواندند نمودند که ز رنج و طلال شد آن داو گزیرم جهاندار بسر نه نهادن کیانی کلاه بدانسان که بخت بی شتاب سرش بر کین بود و دل پر بسال و سه و پنج خود کرد هست با برادر گزیرم روزگار که یکبار شد تخت شتاب ز دشت سپنج تار و آب که آمد خسر بد بخت می نزدیک کس روزگار است جهان شد سر اسیر و گزیرم نمودیم کین ز روشنی و ان که شد آفتاب از جهان ناید کسی تیغ و گزیرم از دست چو با دبران جستم من زجای بردی نهی من چو رسد نخواهم زهر سو که هست آن به و ز شادان دل قاره و کز و گسلد خواب و آرام دانا ترا ز دشیران پر کین درد دلیری نمودن بهر انجمن نه بنگام ننگست و بگزیرم سزاواران و بخت کوان شب تیر و فتن نیارم خواب بر آوردن از خاک بر ماه گود بود و یار یزدان پیر و بخت که هر گز گزیرم آبت و بارش به سپید بر و باز و دیال من چنان چون آرم نم کند نیاید برم هیچ پرخاش خر

برون آمد از نزد خسر و قتلون ز یک میل ره تابا لبز کوه جوانه بگردان تابند و ماه چو دیدند مرد پهلوان را بر راه که ما سیربان و تو سحران ما مرا رفت باید بالبر ز کوه تخت ایران ابی شهریار سز و گریه گوی تو ای ناجوی چنین داد پاسخ بدان سخن چو گرفت ازین سان گویلتن بگویم ترا من نشان قباد جوان از تخت زین نشینست پرسیدی ز من نشان قباد پیدم آن کزین جهان سیر بگویش که گردان ترا خواستند ز تخم فریدون نسیم کعباد سخت ایران بکام تو باد اگر شاه فرمان دهد بنده را تختن هلاک زبان بکشد تختن پیدم و کی جامی سراپنده این غل ساز کرد بدو ساقی نوش لب جامی فلک تند خویش با هر کسی اگر دامن آلوده گرد و سپی چو دوری بگشت از می اغول خرامان و تازان سیدی می تختن بر شد چو باز سپید کنون خیر تا سوی ایران می شب روز از ناختن لغوید تختن بدو گفت کایشه یار زین ست گلرنگ در زین یکایک ربودی سواران زین برو حله آورد مانند باد ز دینره در بود کش زین سواران همه روی برکاشتند کجا بد حلف نداد آب روان چو شب تیر شد پهلوانان	سیرایش اندران مردم برهنون یکه جایکه دیس بانکوه نشسته بران تخت بر جایگاه پدیده شدندش از اینجا گاه فرو دای اینجا بفرمان ما یکار یکبار داور و شکوه مرا باده خوردن نیاید کار که آنجا کرایسکه جستجوی که شاهای در اینجا ست پاکیزه شینه گفت را و انجمن که او را چگونه است سرمه گرفته یک دست ستم پیت تو این نام را از که داری بیاد که خوانند او را همی زان زار سخت ایران بپار استند پدر بر پدر نام دارم بیاد تن زنده پیلان بدام تو باد که بخشایم ازیند گوینده را پیام سپیدار ایران بداد بخورد آفرین کرد بر جان کی وف و چنگی فی راهم آواز کرد نیوشم بیاد و شهنیک پی تو با او کن تند خوئی بسی هر است صحنی ندارد پی بر فروخت رخسار شاه جهان نهادندی آن تاج را بر سرم رسیدم تاج دلیران نوید بیاری بنزد دلیران شویم چنین تا بنزد طلا میر رسید ترا زرم جستن نیاید کار که آید بر گز و شمشیر من بسیر بجز و برزدی بر زمین ز دینره و بند بوشن شداد نهادان بن نیره را بر زمین قلون را بدانگونه بگذاشتند فرو آمد آنجا یکبار پهلوان بر است باشاه ایران زین	سیراه بر نامداران بست در قحطان لبیا لوب روان رده بر کشیده بسی پهلوان چو نزد یک رستم فرزند بدان تا همه دست شاد و پی نشانید با هم ازین کار باز بناید نشستن آبام و ناز که با خیل آن فرزند ایم سرافراز اکیقباد دست نام سیران دلیران زبان کشاد تختن ز رخسار اندر آید بدست و گرجام پیر باد کرد بدو گفت رستم که از پهلوان مرا گفت رقبایا لبز کوه نشان از توانی تو دادن چو بشنید رستم فرو بر سر نشست او بر تخت شاهی پیاپی بگویم ز جنگ آوران سخن چون بگویش سپید بزدل فروختش از دل زوریم که امر زور و زیت با فرو داد بدو ساقی نوش لب جامیم می لعل خور خون دلا میر ازان آب گلین نیز دیک من چنین گفت آگاه با پهلوان چو بدیدار گشتم شدم پیر امید تختن چو بشنید آن خواب شاه قباد اندر از پیش ز جای قلون دلاور شد اگر کار من خوش گویا و گریستوان گفت این و از جای بر کرد بسیر و مینداخته شان زوت تختن نزد دست و نیره گرفت قلون گشت چون مرغ باریان نهر میت شد از وی سپاه قلون چنین تا شب تیر شد اندر نزدیک نال آورد پیش شب	بروان جنگ و پیلان است نشستن که مردم نوجوان برسم بزرگان کر میمان پیشش همه در نماز آمدند پیاد رخ نامور سیم خوریم که پیش است بسیار پنج دراز کزین غم ندارم شیب فراز که اینجا چنین نرم افکنده ایم ز تخم فریدون با و داد کام که دارم نشانی من اکیقباد چو بشنید زیشان نشان قباد وز و یاد مردان آزاده کرد پیام آوردیم بر روشن دان قباد دلاور به بین با گروه دهی و بشاهی رسانی در بخدمت فرو آمد از تخت هست سر کشی با و هم شوی نزدیکی شاه روشن دان ز شادی دل اندر پیش طبعید فراوان بشد شادی ندوم که رستم نشسته است اکیقباد که بزاید آن ز دل رنگ غم تو خاک چو شش شوتد و تیر بدان که نفرین کن سیر زین که خوابی بدیدم بر روشن دان ازان تاج رخشان و باز پید ز باز و تاج فروزان چو ماه بجویند و اندر آور دپاس پدیده بیاد سوک کارزار هنا نازند با من تو ان بگری سوار می گری خوش سر و گردن پیشش شکیست قلون از دلیران گشته شکفت بدیدندش که همه تن تن چو ببار گشت گشته گون تختن بیکبار گشته گون ساز بشدند و هیچ کشا دل	وزان روی رستم دلیر گزین یکه تخت نهادنزدیک پیار استم مجلس شاهوار بگفتند کای پهلواندار تختن به ایشان چنین گفت باز همه مزار ایران پر از دشمن است بگفتند کای نامور پهلوان با کس تر از بنو سیم کس که شهادت دارد او را به باد گرافی فرو اندرین خان ما بیاد دمان تالاب رود بار و گرجام باده برستم سپرد سخت ایران بپار استند بشاه بر و آفرین کن کی ز گفتار رستم دلیر و جوان که ای خسر و خسران جهان درو دی رسام بشاه جهان قباد دلاور بر آمد ز جاس بیاری پس گفت جام سپید نشسته خوبان بر لب نواز بشادی زمانی بر آیم کام ازین پنج شی روی غیب تاب می اهلگون خوشتر است ای سیم از ابر شیم چنگ آواز رود که از سوی ایران دوبار پید پیار استم مجلس شاهوار چنین گفت باشاه که از ان که بر میمان لبست رستم چو باد شهنشاه ایران چو از گونه دید دل و گرز و باز و دیار کوس یکه را گرفته زوی بر و گز قلون بدو یوی بجهت زبند سند نیره و دست او نادر بر انداز پیشش و بسپار تختن گذشت از طلا سوار ز آرایش جامه پهلوسه نشسته بگفته باری زین	بهر دو زین شاه ایران زمین بر و نیمه مشک ناب کلاب لبان بشته بزرگ و نگار نشانید از اینجا کردن گذار که ای نامداران گردن فراز هر دوده ماتم و شیبوست اگر سوی البرز پوی توان بگام یاری فروخته ایم نشانی دیدیم سوی اکیقباد بهر وزی از روی خود جان نشسته در زیر آن سایه دار بدو گفت کای نام برادر کرد بزرگان بشاهی و را خواستند کن پیش او بر درگاه اندکی بجندید و گفتش که ای پهلوان پناه دلیران و پشت بران ز زال گزین آن کو پهلوان برستم سپردن آن چو شمع بیاد تختن لب و کشید یکه عود و سوز و یک عود ساز ز جیشد گویم و نوشیم جام شب شاه و شمشیر شمع ز خون باز درون تیرسیم سراپنده این بهیامی سرود یکه تاج رخشان بدارشید بدینسان که بینی بدین چو یار نشانست خوابت سپهران بیاد که از ان اکیقباد بر او خواست صحت بکشید نخا هم جز ایند و گمدر کس زین فری و سخته مغر سز بدست اندران گز و بر زین بفرید چون تندر از کوه سار بر آوردش از مغر کیسه زار بیاد شهابان سوی کوه سار همان تاج دمان باده خسر کرد شدند اندران مویان انجمن

نماید
ست
برکنند
زخم
دبر
فسوس
بروختی
را
بخت
پادشاه
سرمه
یاقی
آگوه
مست
آب
چنگ
دنداره
درد

همی تانخت اندر فراتر و شیب درفش مرا دید بر یک کران که نبد گیسو و بند قبا تو دانی که شایه ل و چنگ عناش سپرده بدان بیل تو گفتی که از آتشش کرده چون گریه می سام را دست نمادست با و در انا و تیغ بمن اوده بودند و خشنده از امر و کاری بفر دامن نگر تا چه بایه ستایم بر چو گلبداد و چون بارمان قلون دلاور که رستم گشت گر از من سزاوار گشته شد بسیار داد و دادم از روزگار کنون از گشته کن هیچ یاد بدست و گرفتار از زمین سپهر را تو را و دیده بر لب کیه رو باهوش دل بر گزید ویر نویسنده را گفت شاه خداوند سبب یار بنا و جوت فرانده طاق فیروزه خام سه نوز راه سرفا کنند گ کنون بشنوی نامور کیتباد بران بر می راند باید سخن ز خرگاه تا و را نه سرور از آن که بر کبر و جنگ آید بخشش از آن پس بخویم بانیام آن رشی پنج خاک همانا که سینه یار کار بد گرم و در و سلام و پیام از اسبان نازی زمین تمام چو بخشنده کیتباد آن همه ز تو را نذر آمد خستین ستم شید می که بشاه نوز و کرد مرا نیست از کینه آزار و رنج فرستاده آمد بران یلگ	نیز دید جانم بیکشت خاک بیامد رفتش کمر بند بدان زور هرگز نباشد بر بدست وی اندر کی بشه ام ولیران و شیران بسی دیده ام چه در یاش پیش چه بر بیان جز از شتی جنتست برای ستم همان بخش ایچ زایران مین از آن که بر کبر و جنگ آید ترا جنگ ایران چو جباری نمود همان تازی اسبان برین گم خزروان کجا زال شکست جز این نامداران و کرده ازل جزای بد و سینه روزگار هر گاه پیشانی آید پیش گرت دیگر آید کجی از روی سته دیگر چو شود از زمین کلاه	ز گزشتش هو شد بر تاج چاک تو گفتی که بگست پیوستن و دپایش بنجاک اندرون بر وزان آفریش پر اندیشه ام عنان چو زانگونه نشیده ام چه درنده شیر و چو پیلان که با و سپاه ترابای نیست که داوش فریدون با آفرین جهان بر دل خیش تنگ آیدیم ز بازی سپهر اوزاری نمود همان تیغ هندی برین نیم نمودش بگرز گران دست فزون گشته آمد برین کارزار و امر و زنده را گرفتار شمار پراز غم شده دل در آتش بگرداند آید سپهر چار سوی که آمد یال بر دران سپاه	همه اشکر مار هم برورید چنان بر گزتم ز زمین گنگ سواران جنگ همه هم کرده یکلی بلیتن دیدم و شیر جنگ همانا که گویا سیصد هزار همیتا خست یکسان رو و کل جها بخوی و پشت سپاهت زمینی کجا آتش دیدن کرد تو دانی که دیدن به از گشت گلستان که ام روز گرد و بهار ازین بیشتر نامداران کرد شما ساس کان بود و لشکر تبریزین همه نام و جنگ گشت که باز آمدند هم همان سرشان بسی گشته آرد از روزگار یکدست رستم که تان بدو چهارم چو مهراب کابل خدا که چندان نهندش با و اند که دیسه بدش نام آن نمود بنام خداوند خورشید ماه روان شد بفرمان و مهر خور از راه جوی چو خوابان وز و بر دران فریدون و د گر این کینه از ایچ آمد بدید سردگر با نیسم ما هم بران همان بخش ایچ بدایران و گر همچنان چون فریدون سر خاتم زبیر لای بخوش و گر باز لشکر جنگ آوریم کس از ما یه پند چو چون هم از گزهر قنار و هم تخت سیر و ند نامه بر کیتباد چنین داد پاسخ که دانی بدین روزگار اندر افراسیاب ز که در بدگر پشیمان شود بنوی گی باز پیمان نیست ز چون گذر کرد و مانند باد	کس اندر جهان آن شکستی ندید که گفتی ندامت بیک پشنگ کشیدندم از چنگ آن شکستی نه هوش و نه دانش ندیدی ز دوشش بر آن تارک نامدار ببازی ہی آمدش کارزار بدشواری اندر پناهت ستم بدانکه تهور و دلاور سپرد میان شنیدن همه شسته تو فر داسی گل نیاید بکار که با و اندر آمد بخواری بهر که تارن بکشتش با و درگاه شکستی که هرگز نیاید بکشت پس پشت هر یک درفش کوشان بخشید گناه مرا شمشیر که زرم با و نیت بد برور که سالار شاه است با و در سرسش را کنون را می و اند برادر مرا و از نام و پدر که او داد بر آفرین و شکاه وز و در و آرام خاک سیاه پرستاره چار بالشت نشین کز و در و این تخم نامار بود منوچهر ستر ستر آن کین شد نگر ویم زاین و راه سران که از آفریدون بد و آفرین بسلم و تهور و بایرج سپرد نیاید کسی بهره از جای بخوش سر خود با و نامنگ آوریم فریران نیاید ازین روایت هم از بخوی و دیان زمین کمر سختی نیز از انگونه کوزیاد که از ما بند پیشه سختی بیامد بایران بگذشت آب بنوی ز سر باز پیمان شود بیان بزرگ و درختی است وزان آگهی شد کیتباد

نماند شکفت از زمین گردو شوم گوش هر چه آید بپند مگر است و بهنود سر سوزی پندیده شدندش سران سپاه بدو گفت طوس یگو سرفراز بدان نامداران چنین گفت زال ز پند خردگر و گد و سهرش همه رفت پیش اندران آل زر کیش کرده دست و سر افکنده چو بخت نشید و افسر نید نگینا بهر دین و خوش سرت سبز بادان جان در ازان پس یکی داستان برد تو از آفریدون شوی یادگار سخن بشنوی نامور شهریار همه سال خرم ز کردار خود خردمند پرور با بنگ سنگ ترا با دین و شادی و کام مگر دیش بدین کار و سرگران بهر پرور و از چنین گوشت ابا لشکر کش و گزگران زان بند را هیچ توان کشاد کزین نامداران ترا که نرند چنین با پنج آور و کاوس یاز سپاه و دل بچم افزوتر است اگر کس نامم باز نرند ولیکن بسی رخ باید کشید گر آید و نگه یارم بنای جنگ اگر واه گوسه ای با هم به پرور هم کس نیست از نیاز سز و گز نه بجهت از گفتن برفتند با او بزرگان بپو فرود و در با و در و گز نیاز ز بهر گوان رخ برداشتی شما گوش دارید فرمان شاه چو زال سپید ز بملو رفت چو شیب و ز شد شاه و گز نیاز	شوم خسته از پند من نشود ز من گز پند بود و سودمند بزرگان برفتند با او براه سری کو کشد پهلوان کلاه کشیدی چنین رخ راه دراز که هر کس که او را بفرسود پیشانی و رخ باشد برش پس و بزرگان زرین کمر همه رفت تا جایگاه نشست نه چون بخت تو چرخ گردون بر خوشی بخت نشاقتش مبادا کیانی کمرگاه هست سخنهای بایسته را و کشاد بهر دین و شادی و روزگار بهر دین و شادی و روزگار پسندیده مردم پر خیر بنیک به خود شناسد و رنگ ز گیتی سبک بر آورده نام نبودش بدل یا دما نرند سپهر از رخک چندی گشت مگر دند آهنگ مازندران ده مرد و گنج و درم را بیاو چو تو بندگان جهان داور که اندیشه تو نیم سب نیاز همان ز شمشیر تیر اندر است اگر بر نیم باز و سا و گران بدان تابین کام شایسته سفرهای بر کار کردن و گز برای تو باید زدن کام و دم همانچو ازین سب نیاز که ازین گزای بگفتم سخن چو طوس و چو گز و ز بهر هم سپاه و دین و دین و دین چنین راه دشوار بگفتی بباید مکن ازین زرنگاه وادم سپهر روی بهنود نماند سر سوزی مازندران	درین رخ آسان کنم بر دلم و گز تیر کرد و کشاد است راه خبر شد بطوس و گز و گز چو دستان سام اندر آید بگ ز بهر بزرگان ایران زمین همه پند پرانش آید بیاو با و از گفتند با او تو ایم چو کاوس را وید و دستان سام ازان پس شایسته شهریار سزاوارست و تاج مهران بهر سیدش ازین راه دراز از اندیشه شاه و دل بکلم تو من هم آید بود با سپاه بهرام و گزین و گز و گز پیا و دندندش همه بگ بر آسایش ازین کردی گزین از این پس بد چرخ گردونش ز تو بگذرد و پند کس نشنوم نشسته بر اورنگ بر شاد کام چنان چون بود در خور نامدار نیامد نباشد چو تو در جهان ز گردان و از رستم سرفراز پند داون زال بکاوس و باره باز داشتمش از مازندان و نه پذیرفتن او که راوی سرفروزی و مهر سرت بدان گزین پیش بزرگان پاک بهوش و باندیشه و بنگ سنگ تو دانی نیای تو جبهه بود فریدون مگر ازین کج کار یاد سپهر شد زین جهان فراخ که آنجا دیو افسونگر است هالیون نذر و کس آنجا نشد تو از خون چنین سهر نامدار ولیکن مرا از فریدون جسم چو بر داشتی شکسته بهن چنان خور و زارند بر ششمین تو بارستم اکنون جهاندار باش چو از شاه پیشین ز زال پیشین از اندیشه من ل بهر و ختم که روشن جهان بر تو فروخت سگ زال را شاه پدرو کرد بزال آگهی گفت که بواز خد بهر سو که آید سهر و دین کنون چاره ما بین تو و من ایدم چنانست بری نیاز ز راوی سرفروزی و مهر سرت ز کردار بدینوش ترس پاک در آفرین زمان ز بهر پاک که تا جش چو خنده خوش بود که خودت خنک داد و آید وز و مازنداری گنج و کاخ طلسم است و در بناد و دوا وزاید رکون رای قنن زن ز بهر فروزی در خسته مکار فرزوست مردی و فرودم از این چه داریم گزین نیاز چه جادو چه دیوان آن کس نگهبان ایران و بیدار باش نزدیچ پیدایشش ازین سخن هر چه دانستم اندر ختم مبادا که پند من آیدت یار دل از رفتن پرغم و دود کرد همینچو هم آید بود بهنای جز از فریت سخن نشنوم که خبر بپلوان شاه آیدت که نیم شاه را به شاه و باز ز راوی سرفروزی و مهر سرت ز کردار بدینوش ترس پاک در آفرین زمان ز بهر پاک که تا جش چو خنده خوش بود که خودت خنک داد و آید وز و مازنداری گنج و کاخ طلسم است و در بناد و دوا وزاید رکون رای قنن زن ز بهر فروزی در خسته مکار فرزوست مردی و فرودم از این چه داریم گزین نیاز چه جادو چه دیوان آن کس نگهبان ایران و بیدار باش نزدیچ پیدایشش ازین سخن هر چه دانستم اندر ختم مبادا که پند من آیدت یار دل از رفتن پرغم و دود کرد همینچو هم آید بود بهنای جز از فریت سخن نشنوم که خبر بپلوان شاه آیدت که نیم شاه را به شاه و باز	که شاه و نه گردان ایران زمین چو خورشید بنود تاج از فراز درفش سپاه و شش آمد پدید سوی شاه باوی ای راندند ستوده و بفر کلاه تو ایم که از پند مایست خودی نیاز بر نامور تاج و گاه آمدند تاج اندرون سرفراز آمد سرفراز تر متب اندر مهران دلت پر زوش سرت پر داد انوشه بزی شاه پیر و زگر برافراشته سرجت تواند سزاوارت سب و تخت مهران که شده دار و آهنگ مازندان گیته کس نشنود سرفراز بنابره باران باید گزیت ز دل تیر گیس بشویم ترا سراسر جهان بدید بیان اوی ماین راه هر گز نه چیده اند چه باید بزرگان که داریم یاد بگنج و بدانش نیاید بدست ز شاهان کس این را فرخ نید نه آیین شاهان پیشین بود که مازندان را نکر و ندید اگر این شمشیر و نام آورم کز ایشان شود و گز گزین سهر و دیوان شکار دست بد سوزگی با تو گویند ایم نه چشم زمان کس سوزن خست تو با در و شش ل و دین کیش شده تیر بهر چشم و پودنا نباشد من اور اندام کس تو داور و امید ایران زمین بباید بر او راه تدبیر نیست ره میستان را بر آست کار کشیدن سپهر و نهاده کلیه در گنج و تاج و دین

یران زمین
ماج از فراز
ن آمد پدید
ای راندند
تو ایام
خود بی نیاز
تا آمدند
فرز آمد
اندر زمان
مرت برادر
و پیر و زگر
ت تو اند
بخت همان
مازندران
و سرش
باید گریست
اشویم ترا
پیمان اوی
نیاموده اند
و اویم باد
یادید بست
نارنج نید
پیشین بود
مروند یاد
مام آورم
رو گیتی توی
سکارت
و نیده ایم
ن دوران بود
م دین کش
م اوهورا
ندارم کس
یران زمین
پیر نیست
بر است کار
م نهادن
ماج و گین

بدو گفت اگر دشمن آمد پدید همی رفت کاوس لشکر فروز بگشتر و زرقبت بر کوه سار پراگنده تر و یک شاه آمدند چنین گفت با گویا کاوس که در و هر چه آید بدینی بسوز بشد تا در شمشیر مازندران یک چون بهشت برین شهر دید هر جای گنجی پراگنده زر همی گفت خرم ز یاد و گشت چه بگذشت یک هفته ایران بدو گفت روز و دیو سپید همانجوی کاوس نشان شیر و چو آمد نزدیک آن سرفراز بیندیش از شاه ایران سپاه وزان سوی کاوس از آن به چو بر خیمه تاق آفتاب نشسته بر آن تخت کاوش شاه شما یک یک نیکو آه سپید چو فریاد خور از خاوران همه مرز را زیر پا آوریم همه بند گانیم و فرمان پذیر و لیکن ستم گاه دیو سپید بروند تا شب دین گشتگوی چو دریای قارست گشتی جهان اگر گردون بسی سنگ بایست بسی راه ایران گرفتیش چو تار یک شد چشم کاوش شاه سپید چنین گفت چون دید رخ به ششم نبرد دیو سپید تو با ما ج بر تخت نشین کنون آنچه اندر خور کارست و لیکن زگر سبب لشکر کش همی گفت آن دیو بد و زکار سرازم همه بند باستانند پس و آنچه دیدار گران تا کران همه پهلوانان ایران شاه	ترا تیغ کینه بیا بد کشید بزد کاه بر پیش کوه سپوز هوا پر بوی می خوشگوار کمر بسته و با کلاه آمدند که بکشای چنگال و بگزار پی شب آورده ای که باشی بروز بیاید شمشیر و گرز گران که از خیمه نزد او بر دید یکجای دینار و جانی گهر که مازندران بهشت است از غارت کشا و دیکه میان چنان رود که چرخ گردند و لشکر بسی رزمسازان نو بگفت آنچه بشنید از آن رنراز اگر آید ابالش کینه خواه رسیدش مازندران با سپاه شدی بر کوه شور چو دریای بسیر نهاده کیانی کلاه بر این فرمان و راه میند برایم کسیر مازندران مراد دل خود بجا آوریم خداوند شمشیر و گویا تیر نگرد و بد آنجا که او پدید سج لاف زود و دیکه جوی همه روشنائی گشته نهان پراگنده شد لشکر ایران بد زود و نه ششاهل گشته پیش پدید آمد کرد او را و سپاه که دستور سید از تیر گنج که ای شاه بی بر بگردید خز را به نیکو بفرست دلت یافت آن آرزو که است بود و عهد و پیمان زین روی بششم و ستیزه با شهر بار چو از بند و بستن پر و خنجر باز رنگ سالار مازندران نه خورشید سپید روشن نهاده	که بهشت سپاهند و زیر پای در آنجا یک ساخت آرام خواب نشسته بر تخت کاوس کی دوباره ز لشکر کزین کن سپه تا بشنید و گرز گران همان کن سر اسر ز جادوی ندیدند از تیغ او زینهار پیر ستار با طوق و با گوشوار بهشت است گشتی سپید و جای ز دیوای چین بر گل آفرین دلش گشت پر درد و سرش گران بغارت ز ایران سپاه گران که بیانی مازندران زنده همان نیز از آنکو بر آشفته بود سپه او بزم مازندران سر برده بردشت با موش زمین چو بهشتی پراز خواسته که بودند بانیک بد نهامی بیارم بر آرم بدیوان گشت بگیریم سر تا سر کشورش بخوانند بر چان شاه آفرین که هستند پرورده گنج شاه بدیوان مازندران او نیست همی بخت کاوس سو و غلام	که بر دوزخ است و ای کوس کجا جای دیوان فرخیم بود همه شب همی مجلس استند کسی کو گراید بگز گران هر آنکس که بدنی ز پیر و جان کمر بست و رفت از دشت گوی همی که غارت همه خورشید پرسند زین بهشت با کلاه بکاوس بر دند از آن گوی تبان بهشت کوی درست ز دیوان پیش اندر شنبود همه شهر مازندران نشوند چو بشنید پیغام سنج بر رفت چنین پاسخ داد دیو سپید بگفت این و چون کوه بر آفتاب ز بس خیمه و خرگه سرخ وزد درون سراپرده تختی بلور چنین گفت کاوس مهران خواهم که در پیش آفرینان بگویم سرشان به نعل ستور که دست بد از شاه کوه باد همه جان فدای شهنشاه گیم گرا و در نیاید وین کارزار شب آمدی که ابر شد بر سپاه یک هفته زود بر سر از دو قمار و زایشان فراوان تیر گرز ز لشکر و دوبره شده تیر ششم همه دستان با و باید گرفت بسیج چونیک هفته اندر کشید همه نیروی خویش چون یک بنودت ز دیو سپید گوی نیامادم یک تن از لشکر بدارم شمارا برنج و خنجر برایرانیان برنگار کرد وزان پس همه گنج و شاه که من هر چه با دست کردم هم برای می و سختی بر آفرین	سپه را همی راند و در دوش در آنجا یک دیو را همی سم بود بشکیر گرز خواب بر خاستند کشاید و شهر مازندران تنی کن که او را نباشد روان ز لشکر کزین که در دوان نو بیا و دوبره جای تریاک زهر بچه بگردان تا بسده ماه بدان خرمی جانی بون فری بگنار نشان دی و خنجر که جان و دلش از شمشیر بخور بجنگ آتش کینه فروخته ابا نامه شاه و پیغام لغت که از روزگار ان شونا مید سرش گشت با چرخ گرد و همی چشم سپند را خیره کرد تو گفتی همیتا بد از چرخ بود که ای سرفرازان کنان به پیغام و نامه کشایم زبان بدیوان نایم یک دست زور زمین و زمانت نگو خواه باد یکه رزم شاهانه راده گیم باز آنیم از جان دیوان مار جهان گشت چون روزنگی سیاه سید شد جهان چشمها گشتار بنود از بد بخت مایند خیر سر زاده ان از و خورشید که خیره ماند گشت از گشت بیدید و کس اندادی نو که گردون کند از ستاره توی بهم بر دوش سر سیر کشور که تا خود شمارا سر یک زمان سر سر کشان پرتبار کرد چو از تاج و دیاوت پیر و ده بجاک آوردم سر اسر ر کسی نیز نه نند برین کار گزین

چو از رنگ بشنید گفتار او
چو این کرد بر گشت دیو سپید
از آن پس جهان بی حسیست
سوی ابلستان فرستاد و رفت
ز رو گنج آن لشکر نامدار
چنین خست و در دست اینهم
اگر تو نبندی بدین میان
چو بشنید بر تنش بدرید پوت
نشاید که زین چنین هم و چویم
چنانکه از بهر این روزگار
نشاید بدین کار اهریسینه
اگر جنگ دیبا کنی خون شود
ازین رستین گریز آری تو نام
وزان پس بگرد جهان نام تو
چون و رسم کی ماند تو
پرا ز شیر و دیو آ و بر تیرگی
شب تیره تا بر کشد روز چاک
تو اندکی این سخن باز داشت
چنین گفت مستم بفرخ پد
کنون من کمر بسته و رفتیم
نه از رنگ نام نه دیو سپید
سرو من و نولا در اینر بای
که کامت گیتی فرازیده باد
چو سپید رخس از او در چاک
مرا در غم خود گذاری سپید
بپدر روشن کرد و نش رفت
برون رفت آن پهلوی خور
تنش چون خورشید تابان شد
کنید کیانی بنیاد خست شیر
از آن پس که بدوش و پیش
یکه فیستان بسته خاست
وزان فیستان بسته شیر بود
بسته بر یک پهلوی خست
دودست اندازد و در دوش
چنین گفت که زین نام و شیا
نه نیم چو تابا نه تیرنگ
گفت و بخت و بر آسود و

باز نذران شاه بهما و رو
سوی خان خورفت بر سنان
برون کرد گری چو مرغی پر
نیز دیکستان بماند و دو
بیاراسته چون گل اندر بار
ای بگلستان دروان انهم
همه سود را مایه باشد زیان
ز دشمن نهاد داشت انهم
و گریختن تاج را پر و یکم
ترا چو اندر پروردگار
که آسایش آری و گریختن
از آواز تو که با من شود
پراکنده گرد و ز نام تو کام
بلرزد دیوان هم از نام تو
چون تازک از تخم شاه قباد
باز برو چشم از خیر گس
نیایش کنم پیش زوان پاک
کجا چون که آید باید گذشت
که من بسته دایم فرمان کر
نخواهم جز از او و گریختن
نه سنجیده بود و خند می بود
پس رخس برده زینر بجا
تن دشمنانت گذارنده باد
رخس رنگ بر جادول بچاک
بیزوان چو امید داری می
که دانست کشن باز پیش
ز پیش پر کرد گیس فروز
یکه دشت پیشش پیش پر کرد
نجم اندر آورد گوی دیلیر
هر آن آتش تیر برایش کرد
دریم راجای این شناخت
که بیلی نیارست ازان بی
بر او یک اسپ شسته دید
همه تیر و دنان پیش اند
که گفت که با شیر کن کار
بندی و تیری و زنی کر
گو نام بردار کرد و لیسر

همه رفت با لشکر و خواست
پیغام فرستاد شاه کاوس بزنان روشن
ستم باز نذران هفت خان چگونگی آن
همه چرخ گردون بدیوان سپرد
چو از پند پانی تو یاد آیدم
فرستد زما نذران رفت زو
چو روشن دل زار و در پایدید
که شاه جهان در دم از تو
این کار با را تو زنی کنون
بر تر ای بریان سخت کن
بنیاید که از رنگ دیو سپید
پس از رفتن نام نامی بجا
چنین داد پادشاه ستم گزیده
ازین پادشاهی بدگفتن
تو کو تا به بکزین گفتی بهین
گمرازه ستم بر ویال تو
نخواهد همه ماند ایدر کس
ولیکن بدو ز چیدن پای
تن دجان فدای سپید گم
بنام جهان آفرین یک خدا
چو خورشید بر زو سر زشت
همیشه بهر جای گسترده نام
بیاید بر آفتاب رود ایدر کس
بدو گفت که با در نیکو
زمانه بر اینسان می گذرد
دوروزه بیکروزه بگذشتی
یکه رخس را تیر نبودان
کشید و بیگن گور از زمان
بجو و در نیت دود و آتش

اسیران و اسبان را رست
پیغام فرستاد شاه کاوس بزنان روشن
ستم باز نذران هفت خان چگونگی آن
تو گفتی که با داند آمدید
همه از جگر سر و دایم
چو مرغ پرند بگرد و دو
بر داز زبانه چو خواهد رسید
برایر اینان بر چه مایه بلاست
مراسال شد از دو صد و زو
سرا خواب اندیشه بر دخت
بجان از تو داند هرگز امید
باز نذران پوی ایدر کس
در ازت من چون ستم گزیده
دور است هر دو پنج و دال
که یار تو باد جهان آفرین
سر و باز و می چنگ گویال تو
نخواستش از چند ماندی
بزرگان پیشین ندیدند رای
طلسم تو جادوان بشکنم
که ستم گزیده از رخس پای
بهان گشت زو چو چوین غوغ
نهاده ابر چرخ رخس تو کام
همین بر گریست و ستان بدو
نه بکزین این راه بر آرزوی
پیش مرد و دانه ستم نشود
شب تیره را روز پند شستی
نگ گور شد با یک و کران
بیاید پیش چون شهر بریان
همین بود دیکه چون آتش

سپه روان بشاه سبک داشت
باز نذران ماند کاوس شاه
که بود از شاه فر لشکر جدا
بگفتش که بر من چو آمد بخت
کنون چشم تیره شد و غیر بخت
بنو دم بفرمان تو هو شتمند
چو بپایند ز دیکستان
برستم چنین گفت ستان
کنون کرد باید ترا رخس زین
ازین کار یاسه تو نام بلند
هر آن تن که چشمش ستان تو
همان کردن شاه باز نذران
که روشن کنی نام سام سلور
بشما هفت ست شاه اندر
سیک ویر باز نگه کاوس
اگر چه بر بخت هم بگذرد
و گریهوش تو نیز بر دست دیو
کسی کو جهان را بنام بلند
همان از تن خوشی او بود سپر
هر آنکس که ز نذران ازین
گرد و دشت از رنگ بسته چو سنگ
پوشید سپر و بر آوردیال
ترا پشت بر دوان و او را باد
چنین گفت رود ایدر کس
چنین آمد پیش از روزگار
همان روز بکز تو اندر گذشت
بدینسان بی رخس بر دیده
کند پی رخس و ستم سلور
ز یکای تیر آتش بر فروخت
نکام از سر سپر برداشت
نخواستش سپر و زین سپر
چو یک پاس بگشت زنده سپر
سوی رخس از نشان بیاید
چو بیدار شد رستم تیر چنگ
چگونه کشیدی باز نذران
سرم گز رخس تو که شدی
تن رخس بسته و زین بر نهاد

بران بزرگوه آمد ازین خست
همگفت کاین جوار من گناه
بیاید دمان تا بر پا و شبا
بخاک اندر آمد سرتاج و تخت
نگو نسا گشته سرتاج و تخت
ز کم خردی بر من آمد گزند
گفت آنچه دانست و دید و شنید
که شمشیر کشته شد اندر نیام
نخواهی تیغ جهان ش کن
رهای دهی شاه را از گزند
اگر بکزان پس دوش آید
همه مهر و بشکن بکزان
بگفته بود چو او نامدار
ازان پس رسیده باز نذران
و دیگر که بالاش باشد و دخت
پس رخس فرخ در اسپر
رسانید زوان گیهان خدیو
بگیر و نباشد بر فتن نرزد
نیاید که پیش و زنده شمشیر
بیارم به بندم کمر بر میان
فکنده بگردش بر پالنگ
بر او آفرین کرد بسیار زال
سرو شمانت گویا باد
برستم که داری سوی راه رو
تو جان و تن من بر نهاده
بران نه کرد گیس آبا گشت
بمانده روز و شبان ساه
نیاید از و دام و دوزینهار
برو خار و خاشاک بهنم خست
چو اید بگذشت در غوغار
آرام بهما و چون شیر سر
بسوی کنام خود آمد و لیسر
چو آتش بخوشد از آن
همانید بر شیر تار یک و سنگ
کند و کمان تیغ و گز گران
ترا جنگ با شیر کشته شد
در دمان یکی دوش کرد و

از پس دست
دو از من گناه
بر پا و شبا
مرتا ج و تخت
راج و تخت
من آمد گزند
ست و دید و دید
داند نیام
بنابش کین
ه را از گزند
آش آید
گزار گران
و نامدار
یده بازند
باشد و دست
در اسیر
یوان خدیو
فتن نرند
دند و شیر
بر میان
بر پا و شبا
بسیار زال
نوسار
وی راه
زیر زار
آباد گشت
شبان سیاه
دو زینهار
همین خشت
در مغرار
شهر
آمد ویر
ش از آن
یک رنگ
گزار گران
به شد
من کرد

نشت از بر خشت شایان
بیا بیا بی آب و گویا خشت
تن رخس و گویا زبان
نمیدید بر چاره جستن نهی
پیویم سبب تا مگر کردگار
رهائی تو نشان پاک بردن
ورین کار کردی مرا و تنگ
که بودی اگر با سپاهیم کار
بگرزان کردی که پست
ولیکن چو سودا و دمی زور
یقینا دستم بر آن گرم خاک
همان که بنشایش کردگار
همین دست و همین وقت کرد
برین چشمه جای بی نیست
بران غم بر آفرین کرد
که زنده شد از تو تن پلین
زبانش چو پر خنده شد ازین
بغین گوری چو پیل نریان
سوی چشمه روشن آمد بآب
مرا از زبان بهر جنگ آفرید
چو گویم از آن اردوهای دژم
سیار است که در آن بجای کرد
پرانندیشه شد تا چه آمدید
تو من چو خواب بیدار شد
و گریه چون شد بخواب
بیابان سر سبز به نگرید
که زین بار سازی چنین سخن
گفت که اشک بمن بر تاب
چرا که گدازد خشت خشت
خودش و جوید و بکند
بدان تهرگی رستم آوردید
نیاید که تمام بر دست من
نیاید و بریدن لب بر عقاب
به تناسی کینه و دشمنم
بر انسان بیادیت با پلین
هر چه بر رخ بر انسان کشید
چو رستم بدان اردوهای دژم

نخون دوم بهلوان رودی
کز مرغ کشتی بتن بخت
از گری و از تشنگی شد کار
سوی آسمان کرد روی انگلی
و شاه کاوس را زینهار
که دادم با ایشان کین جان
مسوزان بمن بر دل ان
با و دشمنان رفته شیر و
بهودی بروی مرا و شکست
که شد بخت ما زنده را چشم کرد
زبان گشته از تشنگی چاک چاک
فرز آمد دست اندرین کردگار
همین روز فرخ ای بر شمر
همان غم و شتی مرا و خشت
که از چرخ گردون بادت کرد
و گریه پر اندیشه بود ازین
ز رخس و گویا زبان
جد اگر داند و پای چو پیل
چو سیراب شد که از آب
ترا ازین زین تنگ آفرید
که شتاب کرد و از دژم
ز پیلان و دیوان شیران
که یار و بدینجا که آید
سیر خرد بر زین کار شد
ز تار یکی آن اردوهای دژم
جز از تهرگی شب بیدید
سرت ایهم به نگرید
همینا ش تا من بخیم خواب
نیارست رفتن بر بهلوان
ز غلش زین شد چاک چاک
لبک تیغ تیر از میان کشید
روایت بر اندازد یک تن
ستاره به پند زینش
بر رخس و دلاوری سپهر
تو گشته برستم و دلاور
دروغ و دشت بهلوان دلیر
بران دلاور و دلاور

چنین گفت کاید اورادگر
هم ایرانیان از چنگال دیو
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب
همین نیز کاید اورادگر
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب

نخون دوم فروماند رستم از تشنگی و
بر رهنمای عزم بچشمه آب رسیدن رستم
چنین گفت کاید اورادگر
هم ایرانیان از چنگال دیو
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب
همین نیز کاید اورادگر
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب

همین نیز کاید اورادگر
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب
همین نیز کاید اورادگر
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب

همین نیز کاید اورادگر
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب
همین نیز کاید اورادگر
تو گشته که من و او در دژم
مکن رخ این لشکر را بیاور
بیک حمله زیر و زبر کردی
و گریه در پای چو پیل
برین بر دین تشنگی چون نم
هالک کی میش نیکو سوز
بیشتر و شمشیر بر دست
بره بر یک چشمه آمدید
بجای که شک انداختی
گیاه و دروشت تو سیراب
که در سینه اردوهای دژم
همین تشنگی شد از آب
چو خوشید تیر آشی بر دژم
تو من خشت و تشنگی
بخت و دلاوری و شتاب

آهمن از دور شکفته باز
 که چشم چشم بر خنجر دیو و دیو چیل
 نشست از بر خنجر مرده بر گرفت
 درخت و گیاه دید و آب ان
 چو رستم چنان جان با میست
 نشست از بر چشمه فرخنده
 که آواز دهنش رستم
 می و جام و دیو با گل و مرغزار
 بیار است رخ را بسان بها
 که در دشت ماندن از یافت
 چو آواز داد از خداوند مهر
 بنیادخت از ابا خشم کند
 میانش خنجر بد و نیسم کرد
 بهیرفت پویان بجای ارید
 تو خورشید گشتی بنیاد رست
 و زانجا سویی روشنائی
 برون کرد و بر بیان از پیش
 پوشید چون خشک شد خنجر
 سوی رستم و رخسار بهار
 ز گفتار او تیز شد و رهوش
 بدان مرزا و لاد و پهلوان
 همه دشت سراسر برین
 چو بنیاد و لاد و برجست
 عنان را به پیچید با سر نشان
 رسید چون یک دیگر فراز
 چرا گوش این دشتبان کند
 همه نیزه و تیغ بار آورد
 بران نام کو چون تاراید پیر
 بیک زخم و دو دو بیگانه
 شکسته شد آن لشکر از پهلوان
 با و لاد چون رخسار نیک
 بدو گفت اگر راست گویی
 نمانی و بیدار کنی
 و گر گویی آری بگفتند
 بجای یک بسته است کاوش
 کنون تا بنزدیک کاوش
 میان و دود چاه ساری

شب سیم چهلوی نام نیروان بخند
 بیابان بی آب و دریا ی نیل
 چنان سترل جاودان و درخت
 چنان چون بود جای و دجل
 خداوند آفرین گسترید
 سیکه جام با قوت پر کردی
 که از روز شادیش بهر حکمت
 نکر دست بخشش ار روزگار
 و گر چند نیابند و دشنگار
 س و درو با سیگسار جوان
 و گر گویند برگشت جا و پهر
 سر جا و آرد و ناگاه به بند
 دل جا و دان را پرازم کرد
 که اندر جهان روشنائی نبرد
 ستاره خیم کند اندر ست
 زمین پر بیان دید کیس خید
 بخوی اندرون غرقه بدخون
 کیا کرد بستر بسان شهر بر
 سیکه چون و گرم بر پای او
 بخت و گرفتار گایند و گوش
 سیکه نامداری دلیر می جان
 و گرازد و با خفته و جوشن
 برون آمد از سوز دل همچو د
 بدال سو که باز آهمن نشان
 ابایک دیگر گشت و ندر از
 همان اسب گشت افکنده
 سر از اسر اندر گشت آرد
 کفن دوزخ و آتش و سوز
 بیک تن بدان آهمن آید
 گویند از بر خفته و تیره و
 بکر و از شب و ز تاریک شد
 ز کثری نه میرا بیم از تو نه بن
 نیاری بدادندون کاستی
 روان سازم از جسم و جوی
 نایم تر ایک بیک شهر و راه
 صدا افکنده فرسنگ بخشید
 به پیایش نوازه نتوان گرفت

باب اندر آمد سروی شست
بداندیش بسیار گردانیدست
خوان چهارم کشتن
چو چشم تدروان یکی چشم دید
خور جاودان بدچو رستم دید
ابایی یک غنظ طینو رود
همه جای جنگست میدان او
همیشه چنگ ننگ اندرم
بر رستم اندر پاز رنگ بوی
نذاشت کو جادوی سمنیت
رواش کمان ستایش شد
پرسید و گشتش چه نیز می
خوان پنجم بر کند
دشتمان را وزاری
جهانی ز پیری شده نو جوان
بگسترد آن هر دو بر کفتاب
سپهر زیر سر تیغ بنهادیش
چو از خنجر بیدار شد پیلوت
بیشتر دو بر کند هر دو زین
بشد دشتمان نزد او باختر
بر نفتم که اسپش برانم شست
که تا بگردگان چه در دست خود
چو آمد بنگ اندران جنگجوی
بدو گفت اولاد نام تو چیست
آهیدون جهان بر تو ساسان
گوش تو گز نام من بگذرد
تو با این سپه پیش من زانی
چو شیر اندر آمد میسان
در دشت بدر ز گرد و سوار
پیکندر رستم کند و از
نمانی دراجای دیو سپید
من این کج و این سخت گردان
بدو گفت اولاد مغرت خوشم
ترا خانه بید و دیو سپید
و ناخاسوی و زورنگ صد
ز دیوان جنگ ده و ده هزار

جهان خبر ز در جهان بانگست
 چه خشم آورم پیش چشم کیست
 رستم زن جادورا
 سبک جام زرین برش پیچید
 آزاد را دیو شد تا بدید
 بیابان کجاست خانه سور بود
 بیابان کو که هست ایستان او
 دیابا پلنگان بجنگ اندرم
 پیر سید و نشست نزدیک ای
 نهقه برنگ اندر اهرم نیست
 ز باشت تو ان نیایش شدت
 براگون کت هست بنهای رو
 رستم هر دو گوشت
 مودن در پیش اولاد
 همه سبزه و آبهای روان
 بخواب و با سایش آید شتاب
 نهاده بدسته برش دستش
 باد و دشتیان گفت کای ای
 گفت از بدو نیک بالو سخن
 پیر از خون بر دست و بر کنده
 مرا خود با سپ بکنسته نشست
 ایا او ز بهر چه کرد دست بد
 تهنن سوی رخس نهاده و
 چه مردی و شاه و پناه گوشت
 ابر خاک آرم ترا این کلاه
 دم و جان و خونی و غنچه
 همی گوی بر کند آفشانندی
 بکشت آنکه بودند پیش چشم
 پرانده گشتند بر کو همار
 خنم اندر آمد سحر فراز
 همار بجای پولاد غنچه می پید
 بگردانم از شاه مازندران
 پیر و از و کیشای یکبار و چشم
 نمایم من این را که دانی
 نیاید سبک راه و دشوار بد
 پیش پای استند بر کو همار

بیزردان چنین گفت مغانی دگر
چو از قرن گشت پرداخته
همی راند پویان براه دراز
سیکے غم بریان نان انبرش
فرو دادند از سپهرین برگرفت
تحتن مراد ویر در گرفت
همه جنگ باد و نر از دما
بگوش زن جادو آمد سرود
تحتن بیزردان نیایش گرفت
سیکے طاس می برکشیدن بباد
سیه گشت چون نام بیزردان
سیکے کنده پرسی شد اندکند
وز انجا سوی راه نهاد و کرد
شب تیره چون روزگی سیاه
عنان رخسار او دونهاد و کرد
همه جامه تبرش حق آن آب بود
لگام از سر اسب برداشت و خوا
چو در سبزه دیدار بد و شبان
چرا ایستد زخوید بگذاشتی
سبک و شبان گوشه بار گرفت
بدو گفت هروی چو دیو سیاه
مرا دید و بر جبهت یاد نه گفت
همی گشت تا او را در مرغزار
نشست از بر زین بر نه تیغ
بنایست کردن برفس و گذر
چنین گفتی رستم که نام من
نیامد بگوشت بهر بخش
ننگ ببار کشید از نیام
سر از زنجش سپاهی آورد
همی رفت رستم چو پیل شرم
را سپید انداخت و دو شمشیر
بجا یک بکبته سگاو شاه
تو باشی برین بوم و بر شهر باد
تن من بیزردان خیره ز جان
بدان ای ستود و پیل و فول
میران و کوکوهست بر چو کاک
چو بولاد و غنای بهر عمارت

نودادی مرادانش زور و فر
بیاورد و گل خورش را ساخته
چو خورشید تابان بگشت از فلان
نگه‌دان و برین بگردادش
بغرم و بنان اندر آید شکفت
بزد رود و گشت از با برگرفت
زدیو سیاهان نیاید را
همان نغمه رستم و زخم رود
جهان آن نوبت استایش گرفت
ز دادار تنگ و هوش گردید
تقن سبک چون مدد نگیرد
پرازد رنگ و نیزنگ بندد گرد
چنان چون بود مردم را چو
ستاره نه پیدانه تابند ماه
نه افراز دیدار سیاهی نه چو
نیازش با مایش و خواب بود
رها کرد بر خویید و برگشت زار
کشاده زبان شد دمان دمان
بر رنج نایرده برداشتی
غریوان از و ماند اندر شکفت
پیکینگینه جوشن از آهن کلاه
دو گوشم بکند و هاجنا خجفت
شید و بیاید چو غنچه سیخ
میرزده دیوان بر خاش خرا
اگر آید باشد زور و بهشت
کشد و گشت آن کو بهشت
بیا و بخت از پیش نین هم جام
سوی بندشان تن بسا آورد
مفندی بیار و دران شخصتم
پیش اندر آنگند و خود نرست
کسی کاین بدیها نمود شاه
کر آید که کزنی نیاری بکار
بیابی زن هر چه پری نشان
لدان و شترت ازین لایکل
ببر و بران آسمانش بهای
چوید و چه سخته نگه دارادی

من زور در فر
را سخته
ن گشت زان
بگردش
را شکفت
از با گرفت
ساید را
م زخم رود
بایش گرفت
هش کردید
ن مدد نکرد
ن بند کرد
مردم را چو
مانند ماه
یا ای نه چو
س خواب بود
برگشت زان
مردمان دهان
برداشتی
اند شکفت
آهن کلاه
مانجا بخت
سر گذار
زنده سیخ
عاش خر
بیشتر
گویند
نیم تمام
ن بر آورید
ن شصت
ن خود نیست
ن سود ساه
باری بکار
نشان
ن زان
ن های
نارادی

سره دیوان چو دیو پید
چنین بر زبالا وین کار کرد
کنانک دیو نگهبان او
پراگنده در پادشاهی سوار
تو نه اتی و اگر ز آستین
به نیروی نیروان پیروزگر
پادشاه است کاوس که
بر انجا که کاوس لشکر کشید
تتمن باولا و گفت آن کجاست
درستی که سر دارد و نه سحر
به چید اولاد را بر وخت
ز خواب اندام گویا بخش
یکه مغر خسر دی بر سرش
برون جستان خیمه زدند
پراز خون سر و کوفته زن
بر آستین شمشیر کین سلیمان
تتمن ز اولاد پیر سید راه
چو شنید کاوس آواز او
بگاه قبا و این چنین شبهه کرد
نداریم چاره بدین بند سخت
چو نزدیک کاوس شد سلیمان
گرفتش باغوش کاوش شاه
تبر دیک کاوس شد سلیمان
گم یار باشد زیزدان پاک
گذاشت پراز نره دیوان جنگ
سپه را ز غم چشمتا تیره شد
چکانی سه قطره چشم اندرون
بایرانیان گفت بیدار بید
و گریه باشد خداوند هور
از انجا که جنگ بسته کرد
چو زخمش اندام بران نهفت
یکه کار سخت است اندر
بر ایشان تو پیر و نه جنگ
مردان رستم بر تن خنجر
سیان سپه اندام چو کرد
ز استاد کس پیش او و جنگ
بگردار و نه سحر چو کردید

کز کوه لرزان بود چو بید
نه خوست با دیو پیکار کرد
همه نره دیوان بفرمان او
همانا که هشت هزاران هزار
بساتی بسویان اهریمنی
بخت و شمشیر و تیر و تیر
کنون راه بنمای و بر داری
ز دیو و ز جادو و دیو بید
که آتش بر آید چپ ز راست
ستاره رده بر کشیده طلب
بند کندش بیای بخت
وز انجا برفت او بر دیکش
خوی آلوده بر بیان و برش
چو آمد بکوشش از انسان خلو
بنداخت زان کوه بدین
ز دیوان پیر داخت آن چنین
بشهری کجا بود کاوس شاه
پدانت انجام و آغاز او
کجا که دباشاه ترکان نبرد
همانا که از باگردید بخت
همه سر و زان شد زین
ز زایش پیر سید و از نره راه
همه نره دیوان شوند انجمن
سر جادوان اندازی جنگ
همه زرم را سخته چون جنگ
مرا دیده از تیر گه خیره شد
شود تیرگی پاک با خون برون
که من کردم آهنگ دیو پید
دهم مرا انجمن یک زور
بیامد پراز نیک و جنگ
بدان نره دیوان گره گره
سز و گریه تو نیک اختر
کنون بگردان کرد با دزدان
بدان تا بر آمدند آفتاب
سر زان چو کرد
بخت با او یک نام
ن جادو و تیر گه

یکه کوه یاس مرادین
چو زان بگذری سنگا گشت
وزان روی برگوش مانجم
چنان لشکری با سیلج و دم
بندید رستم ز کشتار او
چو بیستند تا دو بر دیوان
بگفت این و نه شمشیر
چو یک نیرنگ زشت از تیر
در شهر مازندران ست گفت
بدانجا که باشد از ننگ دیو
باز ننگ سالار پنهان دوری
چو رستم بدیش بگفت اسپ
چو دیوان بدیدند گویا و
چو برگشت خورشید گیتی فروز
چو شنید از تیر نهاده
بایرانیان گفت پس شهریار
همی گفت لشکر که کاوش شاه
درین گفته بودند ایرانیان
چو گو در چون طوس گویا
بد گفت پنهان زین جادوان
همه بنمای تو سب پر شود
گذر کرد با دیر برفت کوه
بغار اندرون کاه دیو پید
پزشکان که دیدند کردید
امیدم بچشایش کرد کار
که او پیل جنگ چاره گرفت
همه بوم و بر بازاید بخت
با خویشین بر اولاد او
بزدیک آن عاری بن
چنان چون که رفتن آید فراز
ز دیوان به بنی نشسته
سرو پای اولاد حکم بست

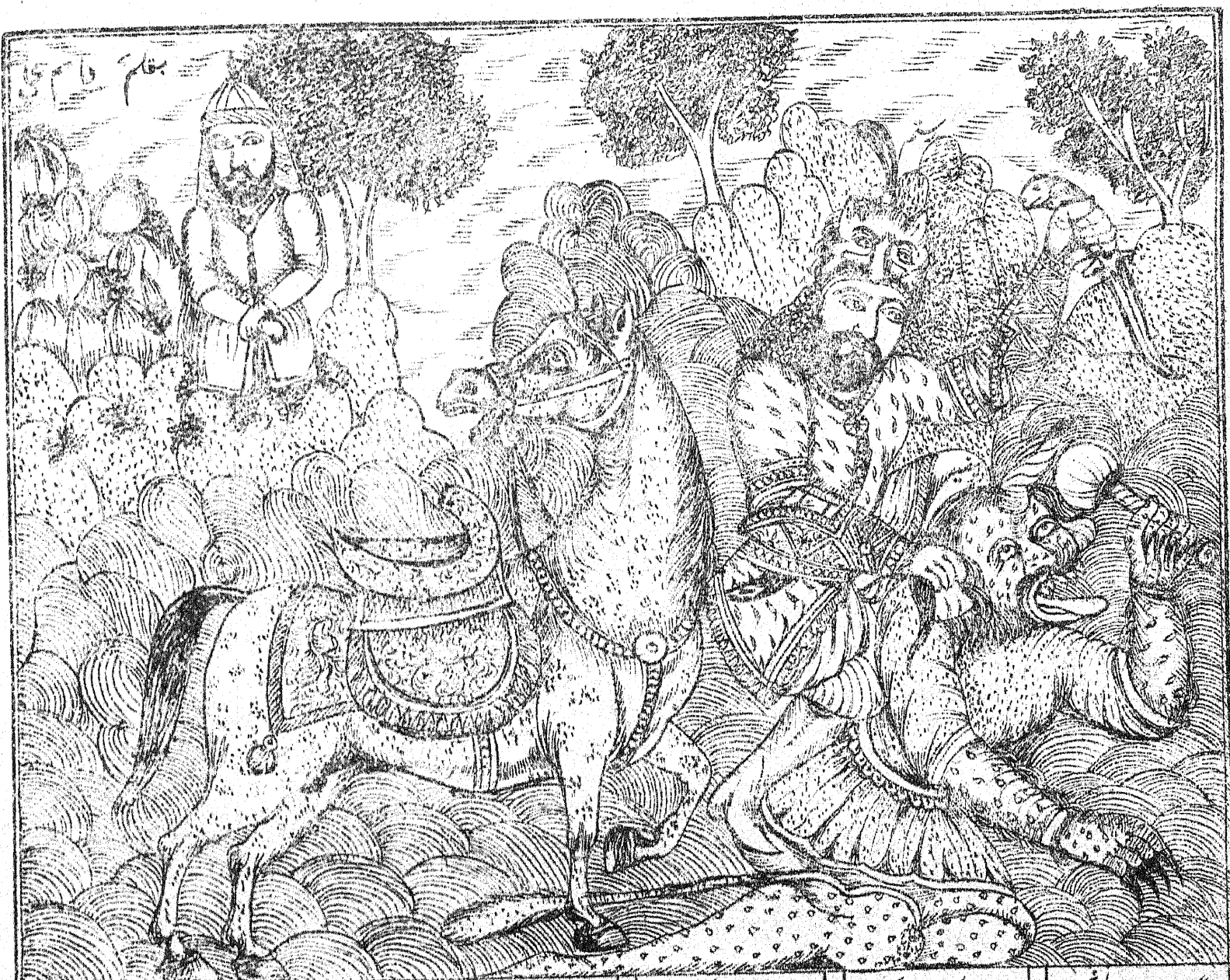
برو گفت و یاش بود درین
که آه بران بر نیار گشت
چو فرنگ سید کشیده سرا
نه بنی سکه را زایشان
بد گفت که با منی راه جوی
بجنگ اندرون هم گویا
دیوان بود اولاد مانند باد
خروش آمد از دشت با ننگ
که از شب دو بهر نیار بخت
که پنهان بر آرد خروش و خرو
چو آمد بکشت که جنگ
بیامد بر و چو از گشت
بدید و نشان ز جنگال او
بیامد مان تا کوه اسپروز
پیاده و دیوان پیش او راه جو
که مارا سر آمد بر روزگار
ز بند گشت شده جان
کجا پهلوان تنگ بسته میان
چو گستم و شنیدش بهر شهر
همی زخمش را کرد باید نهان
ز دیوان جهان پر ز لشکر
ز دیوان بهر جا که گره
که اویند ز کوه سیم و امید
نخون دل و مغر دیو پید
کزان دیو جنگ بر آری مار
فراوان بگردان ز لشکر
ببار آید آن خسر وانی بخت
همه اند خورش چون باور
بگردان ز لشکر دیو وید
مرا راه بنمای و بکشتای راز
جز از جادوان با سبان
نجم کشد آهنگ بخت
چو آمد بکشت که جنگ
بیامد بر و چو از گشت
بدید و نشان ز جنگال او
بیامد مان تا کوه اسپروز
پیاده و دیوان پیش او راه جو
که مارا سر آمد بر روزگار
ز بند گشت شده جان
کجا پهلوان تنگ بسته میان
چو گستم و شنیدش بهر شهر
همی زخمش را کرد باید نهان
ز دیوان بهر جا که گره
که اویند ز کوه سیم و امید
نخون دل و مغر دیو پید
کزان دیو جنگ بر آری مار
فراوان بگردان ز لشکر
ببار آید آن خسر وانی بخت
همه اند خورش چون باور
بگردان ز لشکر دیو وید
مرا راه بنمای و بکشتای راز
جز از جادوان با سبان
نجم کشد آهنگ بخت

ترا با چنین کلاه و دست
وزان بگذری و دست
زیر گوش تا شهر مازندران
ز پیلان جنگی هزار و دست
به بنی کزین یک بن سلیمان
بدید و پی و پوست شان
نیاسود و تیر شیب پاک و
بازندران آتش افروختند
سپه چو اولاد و از ننگ
بخت آن زمان رستم چو
چو خورشید بر ز و سر زین کوه
زین اندام گشت گزینا
سکه نره و در میان گره
سر و گوش بگرفت یاش
نکر دیوان از بروم و دست
ز اولاد و کشتا و دم کند
چو آمد بشهر اندرون تاجش
خروشیدن ششم آید گوش
خرد از سرش رفته و شون
بیامد هم اندر زان پیش او
خوید بسیار و بر و ش نماز
چو آمد دیو پید آسکه
تو اکنون ره خانه دیو گیر
یکه عاریش آید هوناک
تو آنه گم کردن او را تهاه
چنین گفت فرزند و در جنگ
گویند جنگ را ساز کرد
گراید و کشتن آرد و نیم
بزرگان بر او خوانند و نون
نیاسود و دره گویند خواه
با اولاد گفت انچه پرسیدست
بد گفت اولاد چون افتاد
بدانکه تو پیر و زبانه
بر آستین جنگی تنگ زین
به نیروی و چون بنایان
وز انجا که سوی دیو پید
زمانی می بود و جنگ تیغ

گذاشته و گز و سنان
که پنهانی او را و فرنگش
ره زشت و فرنگهای گران
کز ایشان بشهر مازندران
چه آید بدان نامداران
عناز اندام با زار کسب
همه نره پایش کوه اسپروز
به جای شمشیر سوختند
همه پهلوانان دیو پید
چو خورشید تاجه نمود
همه نره پایش کوه اسپروز
که گفتی بدید و دیو کوه
سز و تن بکشد بگردان
پسر بر پسر راه است
نشدند ز و رخت بلند
خروشی بر آرد چون
روان و تازه شد از خروش
تو گوی مگر خواب گوید مگر
یل آتش فروز پر خاشا
پرسیدش از بنمای و زان
کز از ننگ شد روی گیتی
بج اندام و تن تیغ و تیر
چنان چو شنیدم پراز نیک
که او نیست سالار و شمشیر
که چون خون او را سنان
وز انجا که رفتن آغاز کرد
شما ویرانید خوار و دم
که تیو سبا داسپ گویا
نمانده اولاد و دوش بره
همه بر و راستی دیدست
شود گرم دیواند و زان
اگر بار باشد پیر و زگر
بغیر چون رعد و بخت
ز تیغش با نند و سیم جان
بیامد بگردان و تاجه
بجای دید و راه گز

چو مکرگان بالیده وید شست
 بخار اندرون دید رفته نجواب
 ازوشند دل بپلتن پنبه
 بریده براد حجت بالهونیم
 در آمد باور ستم نامدار
 رسیدون بمل گفت دیو پیوید
 همی گفت از نیگوته دیو سپید
 سر انجام از ان کشته و کارزار
 فرو برد و خنجر دشن بر دیده
 نماند بیک تن در ان جایگاه
 وز ان پیا نهاد از بر خاک سر
 تو خشنیدی از نه خود بخوار
 زو او تو بنیم به هر چه هست
 چو از او دلا و بخشا و بند
 باز نه ای کس خفاش و گهر
 خشتانهای بند تو دلا و ستم
 بدو گفت ستم که ماندان
 سر بر او جا و و هزاران هزار
 وز ان سود و چشم بزرگ داشت
 در رخسار یک چند تنی هست
 کبشتن نکر دای رستم شتاب
 بر سید کاید بنگی ششید
 چو بیل سرافراز و شیر درم
 گرفته برویال او ستوار
 که از جان شیرین شمشیر
 رسیداد دل را به افسان دیو
 پیچید بر خود گو نامدار
 جگرش از تن تیره و بیرون شد
 بیامد برون رستم کینه خواه
 چنین گفت کاشی آورد دگر
 نه نیم میگفتی یک زار تر
 دگر کش از دور این کار و دست
 بقدر یک است آن کیانی کند
 که بر خاش جوید ز تو نامور
 بر بر کندت ای بشکنم
 سپارم ترا از کران تا کران
 بیخنده باید خنجر برآرد
 که کی باز گردی ز رخسار
 بتار سیخ اندر یکی کوه وید
 بغیر غریبه سینه چون پلنگ
 بر آشفست بر سان شیرین
 بیکپا بکوشید با نامور
 سینه گوشت کشید از ان
 گراید و کله از چنگ این اردو
 بدینگونه با یکدگر زنجو
 بزد چنگ و بر دوش تره شیر
 همه خار کیسرتن کشته بود
 کشتاد از میان آن کیانی مگر
 زهر زد تو سینه بندگان را پناه
 غم فغانه و رخ و تیار و درد
 زداد تو مهر زده مهری شود
 با و داد و آن کشیده جگر
 مهر کار باشد تو بر و خنجر
 بچرخ سکه وازی و علم و نوبه
 یک کار پیش دست خنجر و زار
 وز ان پس مگر خاک آید بچرخ
 به سر زدی از زدم آن دلاور

سایس کنشش ویدیش
 ویدیم جگرگاه دیو سپید
 بران نام که چون تو فرزند
 مگر باز نسیم ویدار تو
 هم اندر زمان رشتم پنهان
 نشسته از بخت مازندان
 به شتم شسته بر زمین هم
 ز شمشیر تیر کشش افروخته
 باشک جین گنگاوش شاه
 بیاید کی مرد با جوش و شنگ
 برانجا رخشودش پر زلال
 سیکه نامه بر حوریر سفید
 خرداد و گروان سپهر آفرید
 بنزد سپهدار مازندان
 و کرد به نهان باشی و کنش
 کنون گر شدی که از نو کار
 اگر گاه مازندان بایدت
 بچو نامه بسپرد رخ و دیر
 به و گفت کاین نامه بنزدند
 کس را که بینی تو پای باز دول
 بچو بنشیند گزند کاوش شاه
 چنین گفت کار و روز مرواکی
 پذیره شدندش پر از چنین بزرگ
 گشت ایچ فرادار روی نرد
 مران نامه بر خواند و بدید
 ز رشتم خواهد جهان آرید
 چو آن نامه شاه یکسر بخواند
 بر روز چهارم بدو گفت رو
 آن نام گونی بر دوشم و گاه
 چون به سوارم دو صد سوار
 بر آری کار و بیاسای ایچ
 ز مردم بر آرم کی تیر بکش
 بیام گفت ایچ دید و شنیدند
 هماغار بر جلوانا بخواند
 زار و بلبه سوی او پیام
 پاستخ چنین گفت کاوش شاه
 فرود آمدت بشیش و دهم

هر آفرین بود و زاندا بهشت
 اندر و بدوشان این پس سپید
 کشاید جز ز آفرین کرد و یاد
 که با و جهان آفرین یار تو
 کشید ز ایشان زخون جگر
 از راستم و ناهور معتزل
 جهانجوی و گردن کشان
 همه شهر کیسه می سوختند
 که اکنون سگافات کرده گناه
 بجا باز و اند شتاب از درنگ
 بزرگان که بودند با و حال
 بدو اندران چندیم امید
 و شستی و تندی مهر آفرید
 که با دیو جاو بود هم زبان
 زنجیر باندایت مهرش
 روان تر و بدوت آموزگار
 مگر زین نشان اده کشاید
 نما و از برش مهر شکوهر
 بهر نزد آن دیو بسته زبند
 لقبشان چنین بود بسیار
 فرستاده باهش آه ز راه
 جدا کرد و باید ز دیوانگی
 سخنان رفت بیچ بر سر و
 نیامد برونگ بندی خود
 بهر محمدان نامه پر خاشاک
 نخواهد شدن جان او ناپدید
 دو دیده بخون دل اندر نشاند
 تبر و یک آلت و خنجر شاه نو
 را کن بیاسوی این بنگاه
 که در جنگ گیرند شهر ارباب
 که من رزم را کرد و خواهم هیچ
 بلندی نماند باز از خاک
 تا بهر دو سار و درید
 چه گفت فرادبا و براند
 ز من بکش تیغ نیز دنیا
 که تو فرزند و کنین و کلاه
 سر خاوند را که دیگان تیر

رسید آنگهی ترو کاؤس کے
ز پیلوش پرون کشیدم جگر
مرا بخت این بر دفرخ ترست
تستہ زل دیو پیش آید
ہمہ دیدہ نشان بشہر شونا
چو طلوس و چو کو در کشو گویو
ہمہ بر کشیدند گز زگران
با شستہ خندان از انجاد و
چنان چون سمر ابدیشا
نامہ کاؤس

دیر خرد مند بنوشت خوب
بہ نیک بید دادمان و تنگا
بدان ای گرفتار بند غور
چماند اگر دو گر باشد ی
ہما بخما بان تاج مازندان
و گز نہ چوار رنگ دیو سپید
بخواند آتزان شاه فرما در
چو از شاہ بشیند فرما در
بدان شہر پد شاہ مازندان
پذیرہ شدن را سپاسی گویان
ہمہ راہ و رسم پلنگ آید
چو رفتند نزدیک فرما در
بہرند فرما در اندر شاہ
چو گاہ شد از رسم و کار دیو
پاسخ نامہ کاؤس

چنین گوی پاسخ کاؤس کے
مرا باد گدازان تو بر ترست
اگر سن کنم رای تا تو دگاہ
پیام یک لشکری شیرش
چو بشیند فرما در وادی
چنین گفت او ز آسمان بدست
بہر عید دین گفت رستم چنان
یک نامہ یاد چو جز بدو تیغ
نامہ فرستادن کاؤس

گو بهلوان شیر فرزند سپید
 چه فرمان دهد شاه پیر و نگر
 که میل نه بر افغانم که سرت
 ازوغنی چشم شمشیر اندر کشید
 چو نانی سر سبز شد گشتنا
 چو رلام و کین و برام بنو
 پیر گنده و شهر ماندان
 که از خون جگر فست جوی آن
 از گشتن کنون سیر بکشد
 شاه مازندران
 پدید آید اندران رشت و نوب
 خداوند گرد و خورشید و ماه
 که ایست در سیم ساری مشر
 ز فرمان او کی گذر باشد ی
 بدین بارگاه آید چون گشتن
 دولت گرد و بایز جان ناپید
 گر آیند که گرد و زولا و را
 زمین را بوسید و ناپید
 هم انجا دلیران کند آوران
 دلیران و شیران مازندران
 سر پوشندان بچنگ آید
 از ان نامداران باد و سقبر
 ز کا کس چسید و از نچ راه
 بر از خون شدن چشم دل غلو
 از شاه مازندران
 که در جام تیر است بی آب
 هزاران هزارم قرون شکر
 ندانسته تو خواب ز ماهی ز ماه
 بر آرم شمار اسر ز خوابش
 بلند ی و تندی و کند آو
 سزای بلندش بیز اندر است
 که هر روی بر تن شد چنان
 پیاسه بگرد و از غرند و یغ
 پس زو شاه مازندران

چنین گفت گایشاه و استیضی
بر او آفرین کرد کاوس شاه
کنون خوش آواز تو در چشم من
بخششم چنانکه کشیدند خون
هنامند زیر اندش تخت عاج
بدینگونه که گفته بار و دوی
برقندگیه بر فرمان کے
بدانکه که تیر و شب بد جنگ
برستم چنین گفت کاوس که
شو و ترو سالار مازندان
و اگر وزیر کنی گشت تیر گرد
سخت آفرین کرد و برادر
و اگر گفت کاین نامه بادین
که کرد و اگر باشد و پاکدین
سنای گشته بین که یزدان کچر
چو با جنگ رستم نداری تاو
ندانی چو رستم کند را جنگ
گرین بزرگان این شهر بود
بشهری کجا نرم پایان بند
سیکے را فو ساد فرما پیش
ز لشکر کیکاک همه بر گزید
چنان چون فرستاده یزدان
سیکے دست گرفت و بشمار
نپس آن نامه بنهاد پیش و بر
بدل گفت پنهان شود و قبا
غین شد از رنگ درو سید
سکه روزش همی داشت محان
تو در کار تندی ندانی که کن
پهر جا که در جنگ بنه روی
همانرا از دگاسانے نماد
ز پیلان جنگی نرود و دست
کوشید تا با شیخ نامه یافت
ز گفتار من سدی پیچید
چنین گفت کاوس ابلتین
شوم چون فرستاده یزدان
پیمبر تو سکه هم تو پیل ملی
پس از آفرین جهان آفرین

چو کوه باندیش را پیش پدید
 که تی تو بساوا کلاه و سپاه
 جهان نیز در چشم این آفتاب
 شد آن دیده پیر و خوش گشت
 بیا و بخت از بهر غایب تلخ
 همیش آری است کاوس کج
 چو آتش که بر خیزد از شکست
 گوان آری ندیکه سر زنگ
 که اسی گرد و فزانه یک بی
 کند دوش پدید و خوش گشت
 بگسترد بر چرخ دیبای ترو
 کز و گشت پیدایتی هنر
 ز کاوس کی شاه ایران گشت
 ز کهرس نیایی جز آفرین
 ز دیو و ز جاد و بر آرد گرد
 بده باز و ناچار بگذاشت
 تیغش بدریا بسوزد و ننگ
 ز پیکاری و رخ سبب بهره
 سواران پولا و خایان بند
 و را کرد آگه ز کردار خویش
 از ایشان هنر خواست بیاورد
 زویداران سخت ترسان شد
 پی استخوانها بیارادش
 و مشک بد ریخته بر جریر
 شب آلودگاه آرام و خواب
 که شد کشته پولا و غنچه می
 بر سر فزان و یاران خویش
 بر آردده ام هنر مهر انجمن
 نماند ننگ و نه ننگ نه پوی
 زمانت ز ایران باین نراند
 که در بارگاه تو یک پیل نیست
 عنان سوسا لاریان گشت
 جهان پیش چشمش هنر ز پیر
 کزین ننگ بگذارد اینجمن
 بختار خون اندر آید بروی
 بر کشته بر سر فزان هنر
 چنین گفت کای کشته درگاه

نیکو سخن گفتن نایاب فرمانی همی کشود و خرد ز خون جوی رانم باز در آن مردی او در جهان مروت روان و اندیش و پوی پناه آگه شد که کاوش چو کوه روستا آن ماند بر آراسته لشکری چون درخت ازین مرغ بر کن زود بچه از بزرگان مازندران بدان خنده اندیش و جنگ سواری که ماش کلاه بود بدو گفت پیش فرستاده شو پرسید پرسیدنی چون پلنگ بیشتر و جنگ کلاه سخت ترا آتشی بهتر از جنگ چنین رخ و شوار آسانیم نگر کرد و نشان اندر خوش سپید یوز تو پلک آمدت بهان آفرین تا جهان آید برزمش چپ پیل و چپ شمشیر سپه گوید رستم نامدار مگر گویست از نام و تمهت بدو داد پس نامور نامدار رستم چنین گفت کاین چندی مرا بیده خواندیش چون اگر ناپس چون بچشم زجای زین نیز بریش رستم پیرام سرت بگذر نام زخوش و ماه چنین گفت کاین خورشید را ازین باب دیگر بستانان بشد تیر و شمشیر تا پای سخت در انداخت بگرفت سپاهی او که با لشکرت کردی کارزار یک خلقه شمشیر شاه بود برون آمد از شهر مازندران وزان پیش گفت بدیش تیغ	نه خوب آید از مردم هوشیار سپاری بن تاج یکمین تاج بچاک اندر آرم سر و روان لیکن کس و راهم آور و نیت و هر گسار این بخت نوبت فرستاده و نامه افکند پس تو گفتی که شیرست کاه کار بر قند ز یک آن نامدار که او را بتن بر نیانی نبود کجا اوبدی پیش و بر سران بیشتر و رگ از دست ز روی که مازندران زو بر از شور بود هنر با پدیدار کن نو بنو درم روی و انگه بدو و جنگ فروخت ناخن چو برگ درخت فراسخ کن بر دل خوشینک به آید همان اهراسان کنیم ز کاوش سپید و از لشکرت ز تو هر واسه بخاک آمدت چو رستم سرفراز نام پدید چو آورد گیر ویران و خوی که گزید و می تخم زشتی مکار که چرخ فلک کتم پیش حسرت پیام جهانجوی خود کاه را چه باید سپه خیره وین گفتی نه راه کیان باشد رستم کش تو پیدانه بینی سرت را ز پا بکوش کدای پهلونیک نام ترا سرفرازی و هم سپاه همان که شد تیره ات روزگار که در دوز بابت بر و ن زود که گیر و سرت آن که بخت همان پا خود هر گدای او ترا کردی این زمان خواند بیاور و زو یک رستم سوار شش گشته یزدان سخن گران ولی می کن زرم دیوان پس	بانی بازندان شادمان و دیگر چه حاجت با کس چو کید میدان یل کینه ساز چون نامه مهر اندر آور و شاه فرستاده چون مهر درم چو بشند سالار مازندران چو چشم تهمتن بدیشان رسید بکند و چو تروین بخت در گرفت یک دست بگرفت افشار بشد هوش از اندر و زاری بسان پلنگ ثریان بدجو چنان کن که گرد و خش شرم بیشتر و جنگ سرفراز پیل کلاه پور با دست آویخته ترا با چنین پهلوان آویت عین گشت بدو مهر با کار سخن راند از رخ راه دراز چنین داد پاسخ کس چاکر یک کوه باشد بر زم اندر به تنهای که نامور لشکرت تو بسیار تخم بدی کاشتی اگر رخصت شاه بودی کن گفت آنکه شمشیر بار آورد بکوش که سالار ایران تو بر اندیش تخت بزرگان تو افتاده بی گمان در گمان چه چیرت ز کاوش کی رسید نگر کرد رستم بر و شش روان مگر پهلوان رستم سرفراز بشد تافته شاه ازین گفتی فرو آورد او را از انجا بر سر نهاد و یکدگر کشید و دید بگفت این دانه بار که شد نزد رفت از و جامه و زین چو آمد نیز یک شاه اندر ولی ران و گروان آن بچمن	ز رستم بیانی را بی زبان کزین رزم رستم شمار است نذاشت دیگر شیب و فراز بهما بخوی رستم پیو دراه کندی انقهر که بر شست تخم ز لشکر گزین کرد چندین کان بره بر درختی گشت شاخ و پد بماند لشکر همه در شگفت همه از مومن را بیا زار و شش ز بالای اسپند آید انگیدی جز از جنگ هیچ آرد ز چشم اندر آرد بخ آب گرم شمار در جنگش بکند پیل سپه و پوست ناخن فروخته اگر رام گردید از ساق و نیت ز گفت کلاه پور بر شست کار که چون راند اندر شیب فراز اگر چاکری را خود اندر خرم ازان خش و گزشت و گیم پیام آوری اندر خورست ره مرد می خوار بگذشتی بیایم نیز یک این انجمن سیر کشان در کنار آورد اگر چه دل و جنگ شیران تو کزین در تر خواری آید بر تو یکه رای پیش آرد و بگمان اگر زو بود یک زین صدر یکاه و سپاه و در پهلوان بکنج و سپاه تو دار و دنیا بخون بر زو گوهر آورد که رستم بغیر چون نه شیر کسی در جهان بی شکفتی نید و چشمش مانند و طاق کینک آتش ناله و دگر دل کینه و از بر خوش چنان دان که خوار شدیم	اگر سر کنی زین فرونی تهر و گزید جنگ تو شکر کشم چو آنگ میدان کند و خرد که او پهلوان است در جنگ بیزین اندر افکند گزگران بیزیر اندر شش با کاهم زن بفرمودشان تاجه بره شد گرفتش هم انگه و شش و خشت ببخت چون زوایشان بختید از رستم پیل یکه شد بر شاه مازندران پذیره شدن بر خوش اند بیا مد کلاه پور چون نه شیر بپسید و اندیشه زو و وشت بیاور و و نمود و با شگفت پنیریم بر شمس مازندران تتمن بیا مد هم اندر زمان وزان کس بدو گفت رستم تو کجا اوبودن نیایم کار چو او رزم ساز و چه باید کرد ولیکن مرا و فرستاده است چکر دمی تو با شاه ایران نیماندی زنده از لشکرت چو بشنید پیغام و نامه بخواند رستم شاه مازندران با سپاه سوی شهر ایران بگردان چوین تنگ رواند از مردم سیان یلان سرفرازت کنم نیایش با نغز گفتار وی شهر نیز رستم فروزدان بگیر این فرستاده را سرو دست بگرفت و کشید با و از گفته پس آن نامدار بفرزد بر خوشین شهریار بیا مد زرم از بر گاه وی ز مازندران هر چه بدو شد که زرم نیز یکدگر نه خاک	فرمان گرامی بسان رهی ز مریا دریا سپه بر ششم سرفراز دیوان در آرد بگرد بفرود دل شیر و چرم پلنگ چو آمد نیز یک مازندران یکه زنده سلیست گوی متن هنر بر زبان را پذیره شدند ز رستمی مرا ترا پیچید سخت سواران بسی زیر شاخ آوید شده خیره زو چشم آن انجمن بگفت آنچه دید از کران کران بر ویش بر چرخ گرد و نشان پیش هما بخوی مرد و لیر مردی ز خورشید شور و شاد که بر خوشین در و نتوان بچشم بر کتم و مومتان بر شاه بر سان پیل دمان که داری بر وانی پهلوی که او پهلوان است و گرد و سوار کند کوه دریا و دریا چو کوه بگویم بیایم که او داده است ایا لشکر و پهلوانان ز کین سپه بر نیزه بودی سرت درم گشت و اندر شکفتی بماند برادرنگ زین و بر سر کلاه و گزید بر آرد زمانت سنان سراید ترا تیری و گفتگوی ز رستم و مردم بی نیازت کنم شش تیر ترشد با زار وی کس را سبقت نداد و حال ز بخشش فرود آرد گردن بزن از انجا یک پیش خوشین کشید که گزشتیم بودی از شهریار ز دست و زبان می نامدار سپه تیره وید از دما و دای همه کرد بر شاه ایران پدید چین گزشت از ان بکرم ملک

مان روی
چهره بشم
ز آرد بگرد
پیر پلنگ
مازندران
ت گوی تین
ریره شدند
پیر پلنگ
شاخ آورد
آن آغمن
کران کران
لرد نشاند
مرد دلیر
بشور و
دستوان
بستان
پیل دمان
ی پهلوانی
و گرد و سوار
یا چو کوه
واده است
ت ز کین
روی ستر
نکستی بلند
و بر سر کلاه
ت سنان
بشکوی
ز ت کتم
زار روی
ار و حال
رون بران
ش شید
شهریار
ی نامدار
و داده ای
ان پدید
هم ملک

به پیشی که کام تو کرد و دروا
سپهر پرده از شهر پیر و ن کشید
نر هامون پدید و نه صحرای کوه
چو آگاسه آمد بکاش شاه
نفرمود و تالش کرد استند
چو گو در ز کوشاد و در میره
چو از هر د و سولت کرد استند
بدستوری شاه جوید رفت
همی گفت با من که جوید برود
بایرانیان گفت کاش شاه
کرین دیو دلتان چنین خیره
کرد دستور باشد و راه میره
چو بشنید رستم شاه زمان
غمان را به پیچید و برخاست
بگریه ترا که زانیده بود
چو رستم شنید این سخنها نام
گریزان شد از نامدار دلیر
چنان زد او بر کوه کاشستان
دلیران و گردان مازندران
که سرور فرزند و جنگ آورد
سپهبدار ایران چو زنگنه دید
چو برق و زنده از تیر و تیغ
از آواز دیوان و از تیره گرد
چکا چاک گز آمد و تیغ و تیر
سپه گز بارید بر خود و ترک
سپهبدار رستم مل جفت گشت
بیک زخم ده سه فلک زنی و تن
گندش چو تن رستم کوهی نیم
بیک هفت و دوش کمانجوی
وزان پس با لید بر خاک زد
پوشید ازان پس بنفر رفت
چو گو در ز بار کد شاه و ران
دندنه بدان ز کدگاه آمد
ازان سینه تا بدان میره
ز کشته هر جای بر تو دگشت
زمانی که دایله جای خویش
ک امر و زور کار پستی کشید

از کمین و انهمین مرد دل کاه
سپهر را همه سوی هامون کشید
نرین گشت از فعل سپاه
کرنگ اندر آمد دیوان سپاه
سنان و سپهر با سپهر استند
شده کوه آهن همه یکسر
یلان کینه از یکدیگر چو استند
به پیش سپهبدار کاشفت
کسی کو بر بر انگیزد از آب گرد
که سرتان تابد سو جنگ لاه
از آواز و روی تان تیره شد
شدن پیش این یوزاسازگار
هم انگه دمان شد چو شیران
ز باگش بلزید و دشت بز
فرانیده بود از گزینده بود
بر آورد یک نره و گفت نام
آهمن نغزید مانند شیر
که دیگر دیده دیدش جهان
غیره فرو ماندند اندران
همه راه و رسم پلنگ آورد
ز جانداران چنان چون میرد
سپه اتش و دشت از گزینش
ز غریز کوس و اسب نبرد
ز خون یلان گشت دشت انگیز
چو باد خزان بار و از پدید
ابا جان سان تیغ و شمشیر
نفره کند دی دل شیر و شش
چو از در کشیدی یلان با هم
بر روی اندر آورده زنگنه زد
چنین گفت کاشی اور را شکوی
بیامد بر نامور شکرش
چو دهم و گر گین جنگ لاه
بتوئی همه کینه خواه آمد
بشد گیو چون گرگ پیش بره
گیا با بفر سرور دگشت
بر شمشیر و کینه گزای خویش
بر دانه کس درستی کشید

چو رستم ز مازندران گشت باز
چو گرد سیه از میان بر مید
سپه راندش که چو باد دمان
بطوس بگو در ز کوشاد و گان
سوی سینه طوس فریبای
به پیش سپاه اندرون پلنگ
که جوید بشن نام جوید بود
بیامد بایران سپه برگشت
ز رفت از دلیران کسی پیش او
با دگشت از زمان شهریار
سیک بر گزید رستم غمان
بروکا فریستند یار تو باد
با و دگر رفت چون پلست
کنون بر تو سپه جانشان
که اکنون بدو جگر مورت
غمان بر گزید و بر کاشفت
بز و تیره بر بندد و زره
بیدار خشت از پست سپه جاک
نفرمود سالار مازندران
بکینه ازان لشکری پیشار
همه یکسر تیغ کین آهسته
زمین شد بگردار و بیای قیر
پرواز رعد است گشتی جهان
سواران چو گشتی اروان نذر
دمان با و پایان چو گشتی بران
ز باره چو بگردار و تیغ تیز
خداکش چو ازشت کردی گز
بدینگونه زان لشکر نامدار
به پیش جهان و اور چو خاکی
راوه تو فروری و فریب
سپهبد بفرمود تا گیو و طوس
چو فراد و خور و بریزن گیو
چو گو در ز کوشاد و بر سینه
ز بهر دشت و شرم و آهمن نره
چو رعد و خور و شمشیر و کین
سپهبد چنین گفت با من
ک گزید و بر خاست از جنگ

جهان جوی زانو نهانم از باد
 زانو نهانم از باد که رسد از کشت
 بر آید بخت پادشاه مانده دران
 چو دید آن سپیدار گرد و تنگ
 از آن پس تنی کی نیره خوت
 یک نیره زو بکر بپند او ی
 رسید اندران جای کاوش شاه
 مرادید چون شاه مانده دران
 گمانم چنان که او سرنگون
 بشکوه گشت بر دو خواهم کنون
 نه بر خاست ز جانی گران
 پیاده همی رفت بر کشت کوه
 بدو گفت ای دو کینه پنداشوی
 تنم گرفت از آن کوه وادی
 یک نشت رو بود و بالا دراز
 انفرمان آن خسر و کارگاه
 گنج و زنج و زنج و گهر
 ز دیوانش انگس که بدنا سپاس
 که ای داور دادگر کار ساز
 بهشتم در گنجا کرد باز
 یک هفته با جام می پرچنگ
 مرا این هنر را ز اولاد خاست
 سر و گردن شاه کشته نواز
 یک چاکری نیک باشد ترا
 چنین گفت که زانی و گنبدید
 چو کاوش و شهر ایران
 همه شهر ایران بیلا مستند
 چو بر تخت نشست فرزند شاه
 بر آمد خورشید از دین ملتین
 بخواست و سگی از تاج
 یک است ز بخت شبکشی
 همه بارشان جیب خسر وی
 بسته سیکه نامه بر حریر
 وزان پس بر او آفرین گشت
 خورشید تیره بر آمد ز شهر
 بشادی از بخت زینت
 پس آنگاه سپاهان بگوزداد

سنان دارن بهار زنده داد
 نه باد و جان و نه پای کشت
 سبب لشکرش خیر گشت اندان
 خروشان بیاد چو درنده گرگ
 سو شاه مانده دران تاخت تاخت
 ز کبر اندام بپند او ی
 ابابیل کوش و قش سپاه
 بگردن بر او گرد ز گران
 کنون آمد از کوه زمین برون
 لکه گایدار سنگ خار برون
 سیاه درون شاه مانده دران
 خروشان پس پشت و در گره
 یگر وی ازین تنبل و جاد و
 بختید و زین شاه بهنا در و
 سر گردن و پشت کچون از
 بگردن اندان پس در پا چا
 زاپش تیغ و سیلج و کمر
 در ایشان دل تخمین بر سر
 تو کردی مرا در جهان نیاز
 پنجشید بر هر که در و شنیاز
 باز اندان کرد ازین پس نگ
 که هر سو راه بنود راست
 درین انجمن ساز و ش سر فراز
 فرستد تراج اندر خور
 بسا دا که از کرد و کفر برید
 ز گرد سپه شد هوانا پدید
 می و در و در مشکان خوا
 در گنجهای کن بر کشاد
 بزرگان لشکر شدند نمن
 که تابا گرد و سوی نالند
 کلایه و طوق با فرست
 ز روی و پیکر و ز پهلوی
 ز مشک و می و خود و خور
 که بی تو مینا و کس بود
 خورشیدی هر کس سنان
 همه بود و پند و در و دست
 در کاوه و فرمان آن مرز داد

زان بخت گرد و بر او و خوش
 فکند همه دشت خروم میل
 بیامد و آن نروان بگمان
 دو ان چون بنویک رستم سپه
 چو بنیزه رستم فکند چشم
 شد از جادوی تنش یک نشت
 بر رستم چنین گفت کای سر فر
 عیان تافت بر کین آمد جکا
 برانگونه شد سنگ و پیشین
 بفرموده شاه اندان جایگاه
 گویند که در چنگال باز
 اگر بگردگار آفرین خواندند
 و گرنه بیولاد و تیغ و تبر
 چنین گفت کاوه و آن کوه
 وزان رنجهای کهن یاد کرد
 چو شد کشته آن شاه بیاد کرد
 نهاد بر جای چون کوه کوه
 بفرمود و شان تابیدند سر
 تو وادی مرا دست چادون
 سبب گشت که هفت نیکو نین

هوا گشت از او زانو و خوش
 همه کشته دیدند بر چند میل
 خروشان ماند پیش و مان
 زین کوه هم گردان کشید
 نهادن با او و میری چشم
 از ایران نظاره بر او برگرد
 چو بود که اید بر اندی دواز
 بد انسان که پروان گیر و های
 نبود که از کم و زایش من
 بر دشت بنزدیکه پایگاه
 بر آن از مایش نمودن نیاز
 بر او زو گوهر بر افشاندند
 بر هم همه سنگ را سر بهر
 ز بیم بر شد بنگم ستوه
 دلش خسته و لب از با و سر
 که در خور نبودش کلاه کمر
 بر فکند لشکر همه همگروه
 فکند جان که بد بگذرد
 سبخت پیرم تو کردی جوان
 پنجشید بر هر که با دست چیر

نشانم کن و اولاد از بخت مانده دران
 کنون خلعت شاه بای بخت
 چو بشید گفتار خسر پرست
 یک دیر خلعت بدو داد و گفت
 باز آمدن کاوش از مانده دران بایران
 و گیسل گردن او رستم را بهیستان
 همه شاه و مان نرو شاه آمدند
 سزادار و شهر بار زمین
 صد از ماهر و مان بزمین
 هر دند صد بهره وینار نینر
 سپه درش بهلا ریتی فرود
 دل نامزدان بنو گرم داد
 بر آمد بهای و می بلک درای
 زمین را پنجشید بر مهران
 وزان پیش او می دخی دست

از آن پس جی نامور پهلوان
 بدو گفت کای بدگرا نیکار
 چو تند خروشان شده بود
 دل رستم از کینه آمد بکوشش
 تنم فرو مانده و شکفت
 چنین گفت رستم که چون ز رخت
 بر خش و لا و سپهر دم خان
 چنین سنگ خارایکی گوشت
 ز لشکر هر کس که بزد و بند
 بر آنگونه آن سنگ را برگرفت
 پیش سر پرده شاه برد
 چو بشید شد همچو یکپاره ابر
 بد و درنگ کرد کاوش شاه
 بر خیمه فرمود تا تیغ تیز
 بشکوه گشت کس فرستاد زو
 سزادار هر کس پنجشید
 از آن پس بیامد بجای نماز
 یک هفته بر پیشین زو ان کا
 سوم هفته چون کاوه گشت
 تنم چنین گفت با شهر بار
 باز اندان دارا کنون آید
 که او شاه باشد باز اندان
 ز مانده دران مهران انجواند
 سپه و انگش تخت شاهی بدو
 بر آمد جی نامور و شید جوش
 جهان سر بهر نوشاد شاه
 زهر جای زو در دمان انجواند
 تنم بیاد سپهر بر کلاه
 یک نشت پیر و زه پیش سار
 صد اسب که انامه زمین تمام
 ز با قوت جامی پرازد شک
 چنان که ز پس عهد کاوش
 فرو جسته رستم چو سید تخت
 بشد رستم زال بخت شاه
 بدو پیش لبوس آگر سپهر
 بدو گفت از ایران برگردان
 بدو سپه بر دل از نگ داد

در کارزار
مداوران
تپايدار
ستمه پهلوان
يشتر زه خرو
رون گرفت
ميدان سخت
رش سنان
انده گشت
خود چنيد
بر سر شگفت
نار اسپر
دشمن کبر
ت و کلاه
شد يزد
هر چه بود
رن بودي
ل راز
بود خاک
بجاده و ست
بر به کار
في رانويد
مهرمان
ما بر اند
بناود
باخروش
ماه نو
نشانند
يك شام
رگار
بين بزم
لاب
با کلاه
خست
ماه
ن کبر
باد

زمین گشت بر سر و آب و دم
 بر ساحتی صمدی تر آفرین
 بماند یکسر دین و کثافت
 شنیدی همه جنگ ناز و دران
 از ایران بشد تا بهوران چون
 پذیرفت برزهری با ژو ساه
 شهر برستان سیار است جنگ
 کس از خاک دست و عثمان اند
 چو طوس فرید ز گشت شمر
 ز بس گز و دیاران الماس
 بیش تیر باران و خنجر تلک
 ز باز و چو بگذاردی تیغ تیز
 چو طوس آخنان وید از تلک گاه
 ز گردان ایران و کاوس شاه
 همه پیش کاوس شاه آمدند
 به بخشود کاوس بنواختن
 چو آمدش از شهر بر برگذر
 چو فریاد گزیدند و جستند راه
 برین بر نیاید بس روزگار
 ز کاوس کی روی بر کاوشند
 بز کاوس و برداشت از غرور
 سپهر بر سپهر نوشتند نام
 به اندازه کشتی و زور و خست
 بدست چیش مصر و بر برات
 هم آواز گشتند با یکدیگر
 نه پیشیر درنده و حاجا گاه
 چو کاوس لشکر بخشک کشید
 نو گشتی زمین گشت زردان
 ز باگ تبیره به برستان
 بر آمد ز ایران سپهر لوق کوس
 چو بر کوهه زین نهادند
 چنان شد که تا یک شدیم
 سه لشکر چنان شد ز ایران
 ز گردان ایران سپهر هر که بود
 بر آمد فروش ده و دار گیر
 هر گشت ازین و چون میشد
 فلک را در کوه سواران نهاد

شماره شده به چهارم
بر آن شاه ببا بجهان آفرین
که کاوش شاه آن بزرگی گرفت
کنون گوش کن رزم با مادران
گذر و از آن پس بکاران
نکر و از دودن گا و با شیره تا و
زمانه دگر گوته تر شد بزرگ
زگر و سپه پیل شد ناپدید
چون خرد و گر گین و گویو و لیر
ز نام سواران با و وار و گیر
روان گشته از برق یارانش
بر آوری از بربری رستخیز
بجنگید و آمد با و رود گاه
هنرمیت نمودند و دیگر سپاه
جگر خسته و غدر خواه آمدند
سیک راه و آیین نوسا و شیان
سوی کوه قاف آمد و با ختر
سبب آنرا پر گشت شاه و سپاه
که بر گوشه گلستان رستخیز
در کتیری خوار بگذاشتند
شده شاد دل شاه گیتی فروز
بجویند شمشیر با در نیام
بیار است لشکر و در دست
ریش در میان پادشاه و خوار
سپید را سوی بر بر آمد گذر
نه گوشت ز این یافت بر و راه
کس اندر بر جان کوه و حلال
سپه باد و تیغ بنده بی دل
تو گیتی زمین گشت لشکر بیان
برون رفت بهر دم گر گین
خروش آمد و چاک چاک تبر
بیارید شکر گف بر لاجورد
که سواران زنده خنده از میان
بر این خنده اسب مانند دود
چو بادان بیارید و زمین تیر
دل هر سواری در اندیشه
گرفته هوا که گس گوشه خوار

تو اگر شدار داد و از اینک
 که آباد دارد جهان را بداد
 همه پاک باده و بهانشار
 کردیدن کاوشگر
 او باشاه بربر و پادشاه
 سپاسهت بیامد ز بربر بزم
 بزم اندر آمد سه فوج
 چو بایسته میسر گشت رست
 تو گفستی جهان کام نژادهاست
 سپیدار گو در ز لشکر شکن
 ز سوی دیگر گوی پر خاشا خر
 بزد اسب بانام داران هزار
 تو گفستی بر بر سواری نامد
 که شاه را چاکر و بنده ایم
 و ز ناجایک پانگ پنج و درای
 چو آگاه به آمد بدیشان ز شاه
 سپهر را سوی زابلستان کشید
 کس از آنرا نیش نیامد جواز
 یکجای با گهر و دباغ و کام
 جهان پهلوانان را و پیش
 زمین گشت جنبان چو تندی برآید
 هاناکه فرنگ بودی هزار
 به پیش اندرون شهر ماموران
 سپه بود چندان یل تیغ زن
 پلنگ از بر سنگ ماهی درآید
 جهان گشتی از دروغ و دروغ
 ز گردوش هوا گشت چو سحر
 دوا شکویدم بر زمین تنگ
 وزان سوگو در ز کوشا و
 تو گفستی همی سنگ آهسته
 تو گفستی هوا را بار و سه
 یک نوره زد و گفت ای
 یک اندر گشت و دیگر پلنگ
 زمین نیز تو تیغ زهر آید
 ز زمین که شد زخمه بر زمین
 ز زمین است ای پانی بای

ز بد بقیه شد دست اهریمنی
 ابا و او بخشش کند نیز یاد
 کشید ز صف بر در شهر بار
 در جهان جنگ
 اوران و مصر
 که از لشکر شاه بر خاست بزم
 بد انسان که بر خیزد از آب موج
 خروش از سواران جنگی بجات
 ز گردان روان بر زمانه بکشت
 بدست اندرون تیغ دشمن فلک
 ز بازو نمودی بگردان هنر
 ابانیره و تیر چو شن گذار
 بگردان درون نیزه داری نماند
 همان بلج را گردن افکند ایم
 خروش آمد و ناله گریاس
 نیایش کثان بر گرفتند راه
 بهمان پور و رستان کشید
 تشیب آیدش چون و بر فراز
 در فشی برافراخت از مصر شام
 بماندش بدان شهر و داد آیدش
 ز گرد و سپهر شد آفتاب
 اگر پای را رای کردی شمار
 بهر کشوری در پای گران
 بهر برستان بر شدند آفتاب
 هم اندر هوا پر پران عقاب
 ستاره ز نوک سنان روشن آفتاب
 ز بهر تیغ سپهر تیر و چون آفتاب
 دل از کینه آکنده و سحر جنگ
 چو گویو و چو شید و خون فریاد بود
 ویا آستان بر زمین بر زرتند
 بهنگام از خون لاله کار و بی
 بگوشتید و در نرم بگوهران
 یک پیل نامی کی شیر جنگ
 به تیر به چشم خنجر گزار
 یک لاله زاری خندان شین
 تو گفتی کران ز در گیس سرت

بر روز و شب بار و برگ و دشت
 بگیت خبر شد که کاوس شاه
 جهان چون بهشتی شد آراسته
 از ان پس چنان کرد کاوس
 ز مکران شد آراسته تازه
 چنین هم گز اران چو رشید
 هوا گشتی از نیزه چون پیش
 چو گو در گیتی بدان گونه دید
 ز هر دو سپه بر فلک شد خروش
 ز گرد سواران هوا بست رخ
 خروشان چو شان چو پیلان
 بیک زخم ده سر گندی فلان
 بر آویخت بدرید قلب سپاه
 بشهر اندران هر که بدسا نمود
 بجای ورم زو گو هر دو هم
 توفید گیتی چو لشکر رواند
 پذیره شدندش همه مهران
 بید شاه یک ماه و نیم روز
 چو شد کار گیتی بدین راستی
 چو آمد بشاه جهان آگهی
 سران و گزنیان ایرانین
 سپه رازها مودن بدریا کشید
 همی راند تا در میان تنه شهر
 خبر شد بدیشان که کاوش
 سپاه که صحرا و دریا و کوه
 سبزه راه جستند و کی بود راه
 ز بس خود ترین و ترین سپه
 بدرید کوه از دم کا و دم
 ز هر دو طرف بر کشیدند صفت
 گفتند بدربار پسران جهان
 بهنجید کاوس و قتلگاه
 ز چشم سنان آتش آمد بران
 روانست بر گشتن ای کاکار
 نهادند بر دشمنان تیغ کین
 به پیوست گردی چو ایریاه
 ز پیکان الماس پز عقاب
 ز کشته بهر جای پرتوده بود

همی آفرین خاند براج و خسته
ز نایب دران بسند کج و گاه
پر از داد و آگنده از خواسته
که در پادشاهی بجنبه رجا
سیاهانندیدند بند و گره
جهانجوی با تخت آفرین شدند
خوار از گرد اسبان برانداشته
ز کوچه محمودی گران کبر شدند
زین بچو دریا برآمد بچویش
دم کوس تند بد و بر تن
یک حمله آورد و بر بدگان
زمین کرده از تیغ دریا خوش
و مان از پس او دهی رفت شاه
چو برگشته دیدند باد بهر دو
سپاه ز گنجور بر سر نهیم
بروز اندران روشنائی نماند
بسر بر نهادند باج گران
گهی رود و گنج است که باز و ز
پدید آمدن از نایان کاسته
که اینا زاده و بشا سینه
همه بر دشان از پی زرم کین
بدانسان کجا دشمن از نایب
ز گیتی بر نگویند جوینده بهر
برآمد ز آب و زره با سپاه
شد از فعل سپان و شان سپاه
دو دام را بر چنان جایگاه
بگردن در آورده و رختان تیر
زمین آمد از سم اسبان بحم
بگفت خجور و بر لب آرد کف
زیر هر آب آفرند نوک سنان
سپاه اندر آید پیش سپاه
زمین شد بگرد و دریا خوش
اگر جان سپاریم و کارزار
بسانه که انگنده شد برین
که تاریک شد روی خورشید راه
تباکیر ز شمان رخ آفتاب
بچون و شش کیمه بر آید و ز

شکسته شدن دندان شاه پناه	پس یک یک شکسته ز تها خوا	نخستین سپهبدارها ماوران	بیگانه شمشیر و گرز گران	نخست گشت از شاه در نهان	بدانست کار و زور و بلاست
بیان کار از شهر باوران	سپهبد در باز و ساوگران	ز اسب و سیل و تخت کلاه	زادان فرستد بکائوس شاه	چو این داده باشد از بگذرد	سپاهش بر و بوم او سپهر
همی دون شهر بر و شام	بدینگونه دادند هر دو سپاه	ز گوینده بشنید کائوس که	برین گفتا پاسخ افکند سپه	که یکسر شما در پناه غنید	نه جوینده تاج و گاه غنید
وزان پس بکائوس گفت	که او دختری دارد از نفعت	خواستگاری نمودن کائوس شاه سودا به		که از سر و بالاش زیبا تر است	ز شکسیه بر سرش انست
برالابند و یکسو گشت	ز باناش چو خورشید باناش چو قند	و دختر شاه با ماوران را و زنی آوردن او را		فروشته گیسو ز سر برین	زایز و بر آن ماه با و آفرین
بشیت آراستگی کار	چو خورشید تابان بخیم بهار			نشاید که باشد جز از جفت شاه	چه نیکو بود شاه را جفت ماه
بجیند کار و دل رجا	چنین داد پاسخ که نیک است را			گرین کرد شاه از میان گز	یکه مرویدار و نش پش پشوه
گوانیه کشتن شل و گز گران	بفرمود تا شد به ماوران			بگویش که پیوند من در جهان	بجویند کار از موده ممان
که خورشید روشن تاج مست	زین پایه تخت علاج من است			کنون با تو پیوند جویم به	رخ آشتی را بشویم به
پس برده تو سکه دختر است	شنیدم که تخت مرا در خور است			تو دامادیانی چو پور قبا و	چنان دان که خورشید و آفرین
بشمار و بیدار چهره زبان	نزدیک سالارها ماوران			ز کائوس او ش در و د و سلام	وزان پس بگفت آنچه بود و سلام
چو شنید سالارها ماوران	و ش گشت پرورد و سرگردان			مرا در جهان این یکی دختر است	که از جهان شیرین گرامی تر است
فرستاده را اگر کنم سر و خوا	ندارم سپه و مایه و زوگار			همان به که این در و آفرین	بجویم و بر دل پش پش
ازان پس که بسیار از نشه کرد	خروندی در ای پشیه کرد			بچه خواهد از من گرامی تر	که آنرا سده دیگر ندانیم سز
در پشت گرسنه بدخواست	بفرزند دوم دل آراسته			سپاهم در هر چه خواهد بود	ستایم سر از دایه فرمان او
غین گشت و سو و پش	ز کائوس چندی سخن بایاند			فرستاده چو گوی آمد است	یکی نامه با و اسانها بدست
آینه خندان من که بیکام من	ببر و دل خواب و آرام من			بد و گفت سودا به گرجه	از و بهتر امر و ز غنچه
کس که بود و شهر بار جهان	بر و بوم خواهد به از من			بدانست سالارها ماوران	که سودا به را او نیا مد گران
یکه داستان بر و دان شهر بار	ز کار خود و گردش روزگار			فرستاده شاه را پیش خواند	وزان نامدارش بالانها
بیتندی بر و آفرین	بدانسان که بود و آفرین			بیا و پس خسر و خست	پرستنده سینه و عاری چهل
پس از آنکه و اسب استر نزار	ز دیبا و دینار کردند بار			سپاه و ایستاده ز و خیل خیل	پس شت و اندرون بخاسته
یکه شکسته است چون بخت	تو گفتی هوا برین لاگشت			دلاری و آن خوب چهره پیا	چو آراسته شاه بر گاه نو
ز شکسیه کرده بر گل کار	فروشته بر غالیه گوشتوار			ستون دو و چو پشیم علم	دو و بر و مانند چاچی کمان
گم کرد کائوس و خیر و ماند	بسودا به بر نام بر و دان بخواند			ز بیدار دل بر و سیر و بدان	سزا و سودا به را جفت خوش
وزان پس بد و گفت چون	بشکوی زین پسندیدت			ز هر گشته چاره جت از ان	چو یک هفته بگشت ششم گاه
اگر شاه بیند بهمان من	بیا و زانان سوی خان			چاره کردن شاه با ماوران و گرفتن او کائوس	
بر آن گونه با و پش چاره	نمایش بدو در آیش درت			بکائوس کی گفت کین ایست	ترا خود بهمان او جای نیست
بدانست سودا به را پش	که با سوز پر خاشاک و روبر				
ز بهر نشت این همه گفتگوی	ترا زین تیاید جزانده بر و			ز سودا به گفت را با و نکر	تیداشت ز ایشان کسی نکر
یکه شهر و شاه را شانه نام	همان از و سوز و خشن خرام				
چه که هر روز خواند یکند	بدینار و غنیمت بر آید			بشمارند را و ای رود و سوز	بهر کشیدند چون تار و پود
از ایوان سالار تا پیش در	همه در و یا قوت بارید و زور				
سجده بود یک هفته با پش	خوش و خرم آمدش جاشی			بهر مشک غنیمتی بختند	بهر مشک غنیمتی بختند
ببینگونه تا یکسر این شد	ز چون و چو را و ز بیم گزند				
شبه باک بوق آمد و قوت	کس را به بند از و ساختن			زیر برستان چون سیاه پناه	گرفتند و بستند در بند
چو گر کین و چون ز کشتار	همه نام از ان کشت و آور				
چو بر سر خون بنا شد کی	نیا بهر و برون ایست			بهر و ز تو تا بر و شش	بهر و ز تو تا بر و شش

در بلاست
اوست
ویند
انفرت
بآفرین
حقت ماه
مشروه
سنان
هک
بد و آتوداد
نچه بوورین
رامی ستر
خشم
سنر
ن او
یدیت
ویت
ران
نشامه
هی چل
عخته
ونو
مان
نس
ناه
ند
وی
رو
ن
ز
یا
و
م
پ

کریم

[illegible]

بیاست نام کام از جنگ که بپایان گشت جنگ بناشیر بیکو شید در کارزار تقلب ندرون تاخت رخ چو همان نامداران زابل گره چون بخت سالار باران که این بادشاهی زهم نیست و گرنه انین برهم برسد نهادند سر سوی ماموران که شاه سه کشور چو نجوی مراخت بر برین پیکار و دیگر که دانه یار من است و گزاکه مار از چرخ بلند خنجر چو بشتید آن گرد در آمد برابر جنگ ایستاد که تارفت خوشه خشان آید بل پلین رستم سرفراز و گزاکه در کارزار استند و گزاکه جهان بر سر نه است از آواز گردان بوفد کوه سپه ابر بگذاخت اندر سوی میسر نام بر داشت مخون گشت و انگ ویز کرد بلز پد گیسو زبار گران چنین گفت با لشکر سرفراز چو مار بود یار یزدان پاک چکا چاک تیغ آمد و گزاکه فرزوان از آن نان کشته شد لبه سر نهاد و میدان چو کوه سپه تاخت اندر بی شاه شام بیگانه پس بر و دشمن است زواره بگردار شیر زبان چو در زرم که کشته شد نامدار نکر کرد پس شاه ماموران بدانست کان و روز و بلات پزیرت دیگر همه ماموران برین بر نهادند کسب سپاه	بهر روز چون شب آمد سپاه برفش دلاور بر آرد دبار خروشان بگردار پهلوان است بر انگشت خورش و بر آمد جوش ز جوش پراگته شد انجمن بصر و بر بر چو باد دمان ز رستم ترسم بیک اندک که رستم بدان دشت لشکر کشید پی مور شد از زمین ناپدید و لیران ندانند سر از پای نه گشته و از هر من شد زین بیارای گوشش بنوک سنان بداد و دوش کوشش پشیمان پس پدید و زنی جنگ نهادند ز بسیار گردان و دیا اندک که برفت شد بهر ماموران و گزاکه روز چون هوش شد گشت	چون پیروز شد از شهر و دبار هر و شید پس جوش کارزار سواران آن سکه نمره بر نهد بر آورد گزاکه زان بدوش تو گفته که دل شان بر نهد بدان تا فرستد اندر زمان گر اندک باشد با من یک چون نامه بر دیک ایشان رسید سپه کوه تا کوه صف کشید اگر جنگ را ننج بسم زجای چنین واد پانچ کشید ازین تو مرخش زخنده داده عین تو ایران زمین را نگه دار باش تو من چو پشید گفتار وی طلب کرد و کرد دلاوریک چو خورشید در قیروز شمرزد بار آمد و دنا شب گذشت	چپ و راست لشکر پیکار استند قلب ندرون پور دستان بیا و روشکر چپ و راست ز بس گردش که چنان ماند پش و بال میتی و استپان بفرمود رستم که تا کز ناست بر آمد و زخیدن تیغ و خشت ز کردار سالار دنا هوشیار بریده زهر سوسر ترگ دار سیانش بسلقه داور کرد بخون گشته آغشته با خون کوه بر آویخت با شاه جنگی سوار بهر سوئی تاخت چون پلست گرو سپه زانم آوران خشیید پیمان که کاوس کی با من فرستاد و در شاه را آورد یکایک برین کار بر نداشتند	چپ و راست لشکر پیکار استند قلب ندرون پور دستان بیا و روشکر چپ و راست ز بس گردش که چنان ماند پش و بال میتی و استپان بفرمود رستم که تا کز ناست بر آمد و زخیدن تیغ و خشت ز کردار سالار دنا هوشیار بریده زهر سوسر ترگ دار سیانش بسلقه داور کرد بخون گشته آغشته با خون کوه بر آویخت با شاه جنگی سوار بهر سوئی تاخت چون پلست گرو سپه زانم آوران خشیید پیمان که کاوس کی با من فرستاد و در شاه را آورد یکایک برین کار بر نداشتند	چپ و راست لشکر پیکار استند قلب ندرون پور دستان بیا و روشکر چپ و راست ز بس گردش که چنان ماند پش و بال میتی و استپان بفرمود رستم که تا کز ناست بر آمد و زخیدن تیغ و خشت ز کردار سالار دنا هوشیار بریده زهر سوسر ترگ دار سیانش بسلقه داور کرد بخون گشته آغشته با خون کوه بر آویخت با شاه جنگی سوار بهر سوئی تاخت چون پلست گرو سپه زانم آوران خشیید پیمان که کاوس کی با من فرستاد و در شاه را آورد یکایک برین کار بر نداشتند

بناشیر

نامداران فوج گران
 نه خورشید پدید آید
 اندرون گرز و کوبال در
 متین سپاهی گران
 بدرد دل از آفتابان
 جنگ با اثر و ما
 کشور بیاراستند
 فلکند گردی برادر
 ز مردم بدست
 زهرت و باج و مهر
 راند اندر نهان
 آن سرفراز
 ن جنگ جوینده را
 بر باد درنگ
 بین و سپهر چرخ
 دید از بلبلان آفتاب
 ساخته تاویل
 مرغ در زلفش
 بلند پر
 زنده لشکر سپه
 تا ای بر سپه
 لری بیکران
 نه کش و ریدید
 بد بکار
 ن آفتاب
 تمام است
 شد گره
 پسند کرد
 بر بردی
 سرفراز
 بیم کرد
 بیست
 بیست
 بیست

چو از در راه کرد کاوش را هم از تیغ هندی و گرز گران بیاراست کاوش خوشید همه چوب بالاش از خود هم او رفت یک رسا گرفت صد و چهل کینه از اباطون پس آنکه به لشکر آمد ز شهر بر او بخت شد ز بر سر سوار شهبان دلاور با تخت زر بفرمود که نامداران روم بهمان دیده باید حنائی کرد پس آگاه به اندر ما واران و لیری بختند گرد و سوار چو از گرز گران بیاید بر قیام با تیر اسب دراز همه نامداران شمشیر زن فرستاده باره بر افکند و رفت یک نامه نوشت کاوش شاه تراشید آهوان پسندست خود	همان گویو و گور ز تو هم طوق ز بر مایه اسپان از گور آن به دیبای روسی کی هند بر و باخته چند گونه گستر به خویش را سرفراز گرفت و دودر یک خوب ز بر یک ز گیتی بر نیگونه جویند بهر ز مصر و ز ما واران صد هزار بر شاه رفتند بسته کرد که کوبتا ز دیو و به بوم حنائی سپهر بایدش بایک بدشت سواران نیزه و دلا حنائی چو و سپه افکن نیزه که جویند گاه سرفراز شاه بروی گریه آرام و ناز برین کینه که بر شدیم آفتاب به بر سرستان رو بهما و لغت بنزد سپهبد ارگوران سپاه چرا خیر و می دست بازی	سلیح سکه کشور کج و مشاه همان خود و برگستان بشمار ز قوت تاج و نیزه و گاه بسودابه فرمود کاندشتین یک تخت پیروزه چون آسمان ز اسب زانته فرون از شمار بر آراست کاید بایران زمین سپاهش فرون شد ز صحرای سر برده لشکر و تاج و گاه ز بیلان جنگه فرون از هزار گهر بافته بر جلیس سیاه نهان رو چو خورشید زین بگوهر درخشنده چون اختران همه فرش و تیار کردند بار ز کشور طلب کرد گردان کین زره دار و برگستان ز سوار	زبیل و نیزه و زده و تخت علیج سپهبد جزایر خواسته هر چه یک اسب بهوار زیر اندیش به بخشود بر شاه با ما واران و دود جامه و دیبایان فرود فرستاد نزدیک کاوش شاه بیامد گران حشکر بر بری با ناز و خوشن من هر که فرستاده شدند ز قیصر نشا فرستاد باید بنزدیک من چنین لشکری باید از فرزندم کنون سکایران به یویدی که مانشاه را سر سپهر جاگویم به تخت او خواست از آسیاب کنون انداز کاروی آگه زمین کوه تا کوه بر خون کنیم از ایشان پسندامش کار کرد که ایران بهر پرواز و پشی جوی فرونی جوی ارشدی بی نیازی	پیغام فرستاد که وین شاه موم و پسخ فتن گرانید ایدر همه ساخته که رستم بمصر و بهر چکر کرد نوشتند یک نامه شاه هوار دل باشد از کار ایشان بدو از ایشان و از ابسی گشته شد چو او برگرداند بر بر حنائی چو نامه بر شاه ایران رسید سنانها بر اندازد فراخته بران شهر بایران بر و نبرد سخنهای شایسته و آیدار که دل شان چنین برتری با کرد زمانه بهر نیک و بد گشته شد بگردن براریم یکسر سنان بهر نیگونه گفتار بایسته دید

نامه کاوش با فراسیاب

تراکشی کار بستن گوست	نگهداشتن برتن خویش پوت	نداشتن که ایران شست دست	جهان سرسبز ز دست	پلنگ زیان گر چه باشد	نبرد دشت پیش چکال شمر
ازان روز مهاول چرخ	همه کار برآورد و ساس	کوز نو و گشت آورده	درفش بزرگ برآورده	از تها بدی هم نیک به	کنون آن گزین کت پسند خرد
پیشانی انگه نیست بکار	چو بر خیزد از بوم و کشور	چنین گفت شمشیر زیان با نیک	که بر عزم چون روز شد نیک	نیکیست بید کار خود نکرد	بیاید دمان پیش ما بگذرد
تراهم بدان گونه دانه	خرد و سر تو نه به چشم	بس اندیشه باید درین کار کرد	پیاخ نرو بایت یار کرد	گر آیدون که نرم آورم با سپاه	جهان را کنم پیش چشمت سیاه
ز بس گز و شمشیر مردان	ز بر اندام سرت را بگرد	بگرز گران و به شمشیر نیز	نه آورد با سب نه راه گز	گر آیدون که باین سپه بگذرد	سروافسرت ز بر نی سپهرم
ترا و دیران آن انجن	نزار و کس رستم پستان	به توران زمین گشتی پیرا	آب شاه و شهر طهران چه کار	چو آن نامه کیم بر بیان رسید	فرستاده نامور بر گزید
فرستاده نزدیک افراسیاب	سخت ناخت پویان چو گشتی پیرا	چو آمد بنزدیک توران سپاه	بهر دزد او را بنزدیک شاه	چو آن نامه بر خواند افراسیاب	سرش گشت بر کین دل چناب
فرستاده پیاخ که این گشتی	ترید جز از دم زشت نمی	تراگر سر او بود ایران بدان	نیازت بودی بهما و دران	تو دانی که من چون کنم از جنگ	ز تیغ بسوزد بدیداننگ
کنون آدم جنگ را شست	درفش در افشان برافروخته	بیدار است لشکر کران تا کران	بگرز و به تیغ و به پیروستان	نار و کسی تاب من روز جنگ	نه در شیشه شیر و نه در بیاننگ
بمشیر دل نادر همان	بر دی سپه با شمشیر اندر چنان	چو آنکس بیدان کین باید	بدان نامه بینی تو مردان کار	چنانست بفرانجام اسی بد نهاد	که ناری دگر باره ایران بیاد
دگر گفت کایران و دیو پیرا	بیا به شمشیر ان خنمای	که تو فریدون نیای نیست	همه شهر ایران سرای نیست	و دیگر بیازوی شمشیر زن	ستاره کردم از تازیان انجن
بمشیر بستانم از کوه تیغ	عقاب اندر آمد ز تار یک تیغ	فرستاده برگشت برسان باد	بکا و کس گفت آنچه کردید	چو بشنید کاوس گفتار او	بیاراست لشکر به کار او
ز بر بیاید سو نماز بان	سیک لشکر بیکران رویان	باز آمدن دوش بر و جنگ کردن	که افراسیاب نذر ایران خواند	ز دران گرد از در کارزار	برون کرد لشکر دوره صندل
خو کوس و کرد و دیران جنگ	زمان کرد و تار و زمین کرد	نوگفتی به توران سواری نماند	که افراسیاب نذر ایران خواند	بجنگش بیاراست افراسیاب	بگردون سپه خاک بر زوایا
ز تورانیان لشکری گرد کرد	که شد روز روشن شب وجود	ز رخ تیر زین و ازین تنگ	تا می ج خون شست از دشت جنگ	جهان پر شد از ناله و بون و کوه	زین تنه شمشیر تنوس
بکینه و آویختند از دوسوی	ز خون دیران و گشت جو	فراوان تیر کرد و دستور	بر آورد از لشکر تور شور	تا من بفرید و رقیب گاه	بیک حمله بدید قلب سپاه
بهر حمله از تیره جان ستان	سر آورد بر نادران زمان	با و از گشت ای دیران من	گزیده بزرگان و شیران	سرخت گردان افراسیاب	دران روز بگه اندر آمد بخت
سپه دار چون کارزان گونه	بی آتش بچوید همچون	بکوشید و هم پشت جنگ آید	جهان را بکاوس تنگ آید	شمار از بخت و بخت	سپه پروانیدم اندر کتاب
که با دشمن تیغ بازی کنند	بدینگونه در جنگ بازی کنند	بودن دیر و بی بند آید	سرش را بدام کند آید	یلان را بر زین و خنجر	سر سرکشان را زین بر کنند
همان سگرمی بدگر شیر دل	که از تیغ او گشت گردون گل	همان شهر ایران سپهرم در	بگردون گردان برارم در	هر آنکس که او را بدشت نبرد	زین پلنگ اندر آید بگرد
پرو پادشاه و دود خرم	همش نام اسپهبد بر نهم	جهان گرد بر رفت مانند دود	ز آسیب رخساره نه خود	چو ترکان شنیدند گفتار او	سر سر سو جنگ کرد و درو
و مید آتش اندران کارزار	که شعلش سنان و دود خنجر	دو بهر ز توران سپه کشته شد	ز خونشان زمین گل آغشته شد	دیران ایران سر سران	بدست اندرون گزهای گران
بکشته چندان ز توران گرد	که بیدار دشت و دریا و کوه	دران سود جستن ملوک زمان	بشاد و خورون و اندر کشاد	سر بخت ترکان بر آمد ثواب	گریزان شد از رستم افراسیاب
بشده تیر از لشکر خوریان	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	چو گشت زمانه بدانگونه دید	ز خوران سو شهر توران کشید
دشمنه گشته لشکر و دهر	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بیاد سوپارس کاوس کی	جهانی بشادی و آواغند بی
بیاراست تخت و گستره داد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بزو نشا پور و ویر و هری	فرستاد بر هر سوی لشکری
جهان پراز وادش کیده	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	همه پیش کاوس کشته شدند	همه تاج دارانش لشکر شدند
جهان پهلوانه بر تنم	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بگزار چو گردان شمشیر کار	چو او پیش کشم بود شهریار
یکه جای گردانده بر کوه	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بیاراست از جنگ اندرون	ز پولاد تیغ و ز خار استون
ببستند اسبان جنگ درو	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	چنین ناخت جاکرام خوش	کتن باید از خورونی پرورش
ز خنجر بیانی کی گنبدی	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	دو خانه در هر سلیح بند	بفرمود از تفرقه خشم کرد
یکه کج نیرین ز بخت	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	چنان جایگاه ساخت بخت	کفی روز از نو دنی شب بخت
نیروی خنجر پدید روی	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	زور و غم و تیغ دل دور بود	بدی راتن دیو بر خور بود
بجواب اندر آمد سر و کار	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بیش گزینار دیوان بدند	ز باد آفسند و دیوان بدند
چنان بکر الیسر زنی بگاه	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بدیوان چنین گفت کار و کار	برنج و لیسختی است با شمشیر
یکه دیو باید کون چرخ پست	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	شود جان کاوس بر کین	بدیوان برین تیغ کوه کند
بگردانیش سر و دران پاک	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	بشاد و خورون و اندر کشاد	یکه دیو و خنجر برای خاست	چنین گفت کین تو کار خاست

چنین گفت کین تو کار خاست

هر دو بر شصت شصت سالیان		برنج و بختی بیستم بیان		هر رفتن آمد دیگر سراسر		مگر تیر و زان به آیدم جای		چنانم که گوسه زنده چون		همه کرد های گذشته نهان	
چو سه بگذر روزگار بهی		همان به که سبب بخود بر نی		چو گریه کن در ستم بهیوان		شکارگاه افرا سیاب		کنون از در ستم جنگجوی		بجاست کجا نام او بدوند	
شسته دم که روزی گویو پیتن		سیکس سور که داوران بختن		کجا آفر برز برین کنون		بدانجا فرو زو سه زهون		بزرگان ایران بدان بنگاه		شوند انجن نامور یک سپاه	
همه کاه سهر سپهر بکار		بدشت اندرون جابجا شکار		چو گریه کن چون رنگه شادان		چو گسسته خرد جنگ آوران		چو برزین گردن کشن تیغزن		گر از که بود و انسر انجن	
چو طوس چو گوز و شادگان		سیکس لشکر نامدار احمد		بر آراست رستم کی جنگگاه		که برزم آرزو کرد خوشید ماه		نیاسود لشکر زمانه زکار		ز چوگان و تیر و فیند و شکار	
ابا هر یک از تهر ان و چند		بشادوی رانش همه دلفروز		بسته چنین گفت یکر و گویو		بر ستم که ای نام بردار نیو		گر ایدون که رای شکار آیدت		چو یوز دونه بکار آیدت	
چو چندی بدینسان گذر کرد		بپوشیم تابان رخ آفتاب		ز گرد سواران و از یوز باز		فرانیدن تیر باس و راز		بگوز گاو رستمند اف گنیم		بشمشیر بر شیر بند اف گنیم	
به نچیر گاه و افرا سیاب		ابا باز و یوزان به نچیر جوی		پروین گرد و زدن و ان بیان		بگیریم یک سر بر وز راز		بدان دشت توران کی گنیم		که اندر جهان یاد گاری گنیم	
به نچیر کردن بدشت و خن		اگر در پیری بروشن مان		که از خسروان هر کاین بگرد		بدین کام با آفرین گترو		بدو گفت رستم که با کام تو		جهان باد و سیکس سرجام تو	
چنین را بنیمن آبلهوان		ز نچیر و از ناختن لغتویم		همین است رای گونامدار		جهان را با این یک یادگار		چو فر و شود چاک و زار شکار		سزد گرد و با بجای جوی شکار	
سحر گردان دشت توران یوم		و ما دم نبید و ما دم نیم		به بود و یک سر برین یک سخن		کسی ای دیگر نیکنند بن		سحر که چو از خواب برخاستند		بر ان آرزو رفتن آراستند	
ی و جاتم نچیر بر هم ز نیم		گر از ان تازان سوز و شعله		به نچیر گاه و افرا سیاب		ز یکدست کوه و در گرد و آب		و گرسو سحرش سیابان پیش		گلگشته بردشت آه و ویش	
بر فتنه با یوز و زبان مهر		چنان سحرش از باد و شعله		همه دشت بر خیز و خیمه گشت		از انبوه آهوسر سیمه گشت		بر فتنه از ان پس نچیر گاه		همه برزم جوی و همه برزم خواه	
فرد و آمدن از لب رودبار		ز گردون همی نوه بگذشتند		زورنده شیران بین شد		به پرند و مرغان سید گئی		تله هر سوی مرغ و نچیر بود		اگر گشته گرسنه تیر بود	
که دشت و نچیر بر داشتند		زین میشه گشت عاجین		ز بازان هوا بچو ابر بهار		ز خون تدر و ان بین لالار		و مان باز و یوزان بر تیر بره		کمین ساخته بر که و بر وره	
ز شیان گوزنان رسته در ره		ستوران بجوی غرق مانده		گرمته سوی کیشا پیشاب		ز خون کرده چنگل عقیق عقیق		قناده خوبیل طغول بر بر		گر نیران ز گرد سواران شهر	
بنادر و هر جای خرگوش و سگ		کمین آوران کوس شسته		نهاد و آهوسیه گوش چشم		جهان چن دشت از نیکه گشت		بهر سوی کی نامدار از سران		نقند سی ز گرد و آهوسر	
از که دیده بان نوه برداشته		ز پیکان همی برخت الماس		که افکنند نچیر برداشت مرغ		گس زو با و کایر مرغ		سر گور بود از کندش بدام		دل شیر شمشیر و ارباب نام	
سپه دار با حمله با شیر و گورگ		دل تشنه با مون خون کزیده		پراز خرمی بدر و ان همان		از آواز مرغ فک آهوان		به بود و روشن و شادمان		ز خنده نیا سواد لب بکرمان	
بیشند پس گرسنه تیر		ز برزم و نچیر و اندود		نشسته در شش بر آراستند		ز دلها غم و مرغ در کاستند		بکفت جام و در گوش با گنبا		بر آتش سرون گوزنان کباب	
سوی زمره باز رفتند شاد		به بود و شادان و می پرت		به شتم تهن سید بچا		سیکس رای شایسته زو با سی		چنین گفت با نامور تهر		بزرگان و گردن کشان بکر	
چو یک نهنه زین گونای بد		هماناشده گئی می گمان		نباید که آن رین بد نشان		ز ندرای با نامور سر نشان		سیکس چاره ساز و بای بنگ		کند دشت نچیر بر یوز بنگ	
که از ما با فراسیاب این زبان		که چو آگس یابد و اندک		بیاید و آگس از سپاه		بناید که گرد و باندیش راه		گر از و سر خنمه گویو کان		بیاید بدان کار بست میان	
بباید طلا به بره بر سیک		کمین رفت خواهم بر روشن و ان		بر و گشت رستم که ای نامدار		بر و زان تالب رود بار		پس اندران راه بیدار باش		سپه را همی خود کند در باش	
چنین گفت با نامور بهیوان		ابا چند ناسه سوار و لیر		سپه را که چون او کند را بود		همه چاره دشمنان خوار بود		به نچیر کردن نهادند وی		اگر دنگس با و بر خاش چو	
گر از و شد آن نامور شمشیر		از ایشان تیر و بهنگام خواب		اگر ای فتن افرا سیاب آمدن ایرانیان		شکار		ز لشکر جهان دیدگان بخواند		ز رستم همی داستان اباراند	
پس گاسه آمد با فراسیاب		که بود و هر یک بگردا شیر		در زمین توران لشکر کشیدش بر سر ایشان		وزان پس لشکر بگردا		و زان پس لشکر بگردا		که از انما داست کار شگفت	
وزان هفت گرد و سوار و جبر		بناگاه بردن سیکس هفتن		که در ان نچیر باید شدن		سپه را بنا که بر ایشان ندون		سپه را بنا که بر ایشان ندون		جهان پیش کانس تگایم	
بیاید کنون چاره ساختن		که مانا کنون بدست جاد و گ		چنین گفت کز راه یک شوید		شب و روز از ناختن نشوید		شب و روز از ناختن نشوید		به ان را گشتند عمری شاه	
چنین گفت با نامداران جنگ		همه نامداران و در کار زار		چو زو یک نچیر گاه آمدند		شایان همه کینه خواه آمدند		شایان همه کینه خواه آمدند		همه جنگ را گردن افراستند	
کنون گرد شمشیران سی هزار		بر ان سر کشان با یکدیگر دره		در فشی پدید آید از لاجورد		در فشی پدید آید از لاجورد		در فشی پدید آید از لاجورد		بیاید سپه راه به بگریه	
به سوز و تندر و بر سپاه		سپه که بر بچو ابر سپاه		چنین گفت کای رستم شیر		چو بشنید رستم چند بد سخت		چو بشنید رستم چند بد سخت		ابا نوه و با گن آوار گشت	
که کرد و یکدیگر بدین سپاه		تهن همی خوروی با سپاه		بر و گشت با ما ست بر سخت		که با گرد و بار خش با جو شتم		که با گرد و بار خش با جو شتم		ز لشکر بلندی و مامون بکیت	
چو آمد بزرگ مجسمه گاه		سپه تا بد از گرد و چون آفتاب		چنین کیت کس به بیاید		از ایران سپاهی بیاید		از ایران سپاهی بیاید		ز گرد سواران توران زمین	
در فشی جفا پیشه افرا سیاب		حنان و ج و گرد سواران								وزان لشکر گشتن چندان	
سپاهش فرون نیست از ستم		همه شهر توران جنگ اندکیت								چنین نامداران شمشیر زن	
بدین دشت کینه گردانید											

سپه گرچه باشد هزاران هزار
 بهمانا که برگشت از دوزخ کار
 به گفت بر نهاد آن درخشنده جام
 سران چناندار بر سر کشند
 سه ز اسب سحر در جام زرد
 که جام برادر برادر خورد
 شوم ره گیرم برافروسیاب
 بشد تازیان تا سیریل مان
 فرستاده کروگیو سترگ
 بشد پیش توران سپه و جنگ
 ز جنگ دبر و باز و وصال او
 چنان لشکر سرفرازان جنگ
 کشیدند شمشیر و زین گرز
 پیش پیش هر سو بهی کوشت گرز
 بدان سو که گرگین و سیلا بود
 بران پهلوان تیر باران گرفت
 همان گاه گیو دلاور رسید
 میانش پنجبم بدو نیم کرد
 به زرم از انگونه گودرز کرد
 چو فرهاد و برزین نام و ران
 فراموش کرد قتی زرم سران
 بهم برزنداین سپاه ترا
 بجایکه رستم بو و کینه خواه
 گفت این بفرخت بر دق قنچ
 برو چون زمان پنیه دو و گنگ
 بدین تیغ هندی بیزم سرت
 پس لشکر اندر سه راند نرم
 پس است او پر کشواد بود
 چو شد تیره تر چشم توران سپاه
 کنون شت روبا به نیم سهی
 جزو سوزگراشی ایران شست
 سبکران جنگ اندرون تیر کرد
 بر انگشت اسب برآه خروخ
 که گزاشایان جنگ این نشان
 بجاک آورد رستم بیکه
 که و لبه بدش نام فتح پدر
 باید به تر دگ افروسیاب

فزونے لشکر نیاید به کار
 گر آید باید درمان نامدار
 نخستین ز کاوس کی بردن
 ابر پهلوان خواہش کار آستان
 آستان بروی درواہ بخورد
 ہنریرہ انکہ او جام می بشکورد
 نمانم کہ آید بدین روی آب
 بزہ بر نہادہ و دوزخ کمان
 با گاہ ہے پهلوان بزرگ
 بغیرید همچون و مندہ ننگ
 بگردن بر آوردہ گوپال او
 ہمہ نیزہ و تیغ ہندی چیگ
 دلاور سواران با تو بر بزر
 دوتا کرد بسیار بالا و بزر
 کہ با گرز و با تیغ فولاد بود
 ہوارا چو بر بہنگدان گرفت
 ننگہ کرد او را پسیدہ بدید
 دل سرفرازان پرازیسم کرد
 کہ از جان ترکان بر آورد و زد
 کشیدہ شمشیر و گرز گران
 کہ باز آدی با سپاہی گران
 بنجا کہ اندر آید گاہ ترا
 نہ لشکر ماند نہ تخت و نہ شاہ
 بغیرہ برسان غندہ سیخ
 پس بچہ دہ باد خزان سو گیسر
 بگرد بہتوجہ شش و مغفرت
 مہمان رازہر سو بخونکہ گرم
 کہ با جوشن و گرز پولاد بود
 بگردن بر آفرخت رستم کلاہ
 سرازرم کوتاہ بنیم ہے
 تن پہل و چنگال شیران بہرست
 بر آشت و آہنگ آویر کرد
 بران سان کہ در باد آید پیش
 میان لہران و گردن کشان
 بہ چرخش ہمہ این تاج و تخت و کمر
 بر آدش پیران پیروز کرد
 سرش بر چنگ و دوش بچہ

یکی هر دو با پا فصد و دو هزار
 تو ای میگسار ز می زابی
 که شاه زمانه مرا یاد باد
 که مار باین جام می جاشی
 زواره چو ساغر بکفت بر نهاد
 ز بکار زوراش نکرد هیچ کم
 سر بل بگیرم بدان بدگمان
 چنین تا بنزدیکی بل رسید
 رزم رستم با تو را سیار
 چو طوس چو گوزن بر و گذار
 همه یکسر از جای بریختند
 دلیران ایران بکوشش درون
 ز توران فراوان سپید شد
 کی که پهلوان بود ماش گز
 که گز زم دلاور چو زان گویند
 بر آشت برسان غنچه شیر
 همیدون سپید شد نو زن
 زواره هب مد بکر دار شیر
 سیخ نو ز دگیو در کارزار
 مگر اگر از پهلوانان سن
 وزان سوتنن چو شیر تریان
 و اخو بناید بدین جنگس
 اذن پس در گار باره افزاد
 که کار تو اکنون بجای رسید
 چو افرا سیاب این چننا شنید
 چو رستم چنان دیدگر زگران
 سواران و گردان ایران
 ز پیران به پیر افرا سیاب
 ز شیران توران خنیده تو
 چو پیران ز افرا سیاب این شنید
 چو شش بیامد بر پیل تن
 سپهر بر سر تیغ هندی بست
 باز نماند سوار است بجای
 چو برگشت از گنوه افرا سیاب
 در ایران و توران هم آرد و کار
 چنین گفت شاه ایران کن

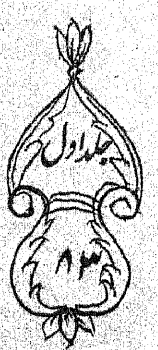
سواران سپاه خلق نیز فود
بر پشای تاسهریکه بسط
همیشه تن وجانش آباداد
بی باتوالمیس ابایی نیست
همان از شنه نامور گردید
بنشادی سیف و دو کاسی غم
بدارش از انروی بل یکزان
چو آمد و رفش جفا پیشه دید

شکارگاه افرا سیاب

چو گرگین و چون گیوگر و سوار
بسان پلنگان برادر استند
بر دبال دبار ه همه عرق خون
ز نام آوران بخت برگشته شد
از توران سپه پیش آمد بر زم
سپهر بر سر آورده پیش دیند
یکجای باگ نزد گرگرم دیه
هے کو فتی سر بگز گران
به بازو کمان از دهای بنیر
بافرا سیاب آن شنه نامدار
ازین نامداران ایران نئی
بفرید و گفت ای پرنشان
من گیو و تورایان جلا پس
که ای ترک شوریده بدین د
که از جنگ جنگت بیای کشید
دلش گشت پر درد و دم کشید
بگردن بر آورد و بفتش دران
به جنگ اندرون گز و تیر و کمان
که این شت جنگت ایجا خواب
جها بخوی و هم نرم دیده تو
چو باد و مان از میان پر وید
کز دو دینروی جنگ و شکن
ازان نامداران د بهر دست
بنایست کردن دین رزم را
در دم گشته از بخت و سر پشیمان
بنودی دوز رستم جنگست
ولی به جها من ازین انجمن

اگر نامور سرور افرا سیاب
 به پیود ساقی می وادارد
 و گریه باره بلند زین می وادارد
 می و گز یک زخم می ویدان
 بخورد و پیو سپرد می ویدان
 چنین گفت پس گیو با پهلوان
 بدان تا به پوشند گردان
 که بگذشته بودش برین می
 تهنن پیوشید پیر سیان
 پیو در خوشان او سیان
 پیو بهرام و چون زنگه شادان
 بفروم تا بوق و کوس بنزد
 بدان گونه شد گیو و در کاران
 رسیدند از وزم سالان
 بغیرد گر گین چو او را بدید
 سیکه نذر زور بر سر سپادی
 که بنده او را گرفت و ز جای
 گزاه بن گز از درم
 سبخت ناخت چون بگر گین
 که ای ترک بیخت که بوده نام
 سپیدار چون رستم و طوش
 چو اتا زریان پیش من می
 ز توران نخواستیم یک تن برود
 تو در جنگ مردان بسند نه
 بهرینه کنون تیغ مردان
 ز رستم تهر سید افرا سیاب
 به پیش سپاه اند آمد دلیر
 بر آمد و خشنید تیغ خنجر
 که در جنگ جستن لیان
 سخنان را به خدی بیگر کرد
 لبه چید با نامور ده هزار
 تهنن بلیها بر آورده گفت
 که کرد افرا سیاب از گران
 که با ما را می که با خشم دین
 دلیری که به پیو نام افرا
 چو بشنید لبه پیو این چنین
 چه خاکست بشیم چه طوفان

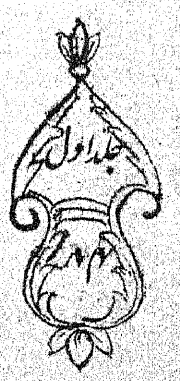
همی را می جوید بدین رو آب
تتمن شد از دانش شاد و زود
چنین گفت کین با ده بر و طو
نیامد جز از تو کس را به چنگ
تتمن بر و برگرفت آفرین
که اسی نارش شهر یار و گوان
که بر با سر آید شاط و فرسج
پیش سپاه اندر افراسیاب
نشست از بر زنده پیشان
تو گفتی که هوش از تن او رسد
چو خیزین و فریاد جنگ از آن
زدند بر زم اندرون حاکم و
چو شیر کیه کم کرده باشد ز کار
شده خیره سالار توان برین
ها که ز قربان کمان کشید
پیشا و گر گین بر خاش جوی
بکند آین هنر مند فرخنده را
به حلا آورد با تیر دم
ابانامه اران گردان نو
چرا بر نچه گشته بدین کار خام
چو گودرز و گر گین سوار دلیر
چنین رزم با انجن ساخته
که کسیر زمانند اندر رسد
که پشورده هیچ زنده نماند
کزین پس بیاد نیاید نبرد
نگرد و پج بر جنگ جسته تنگ
نبرد بر سان غمزه شیر
زمین از نینب آمد اندر گریز
سگالش گر خیم و شیران یج
بر و نیز از ایشان پیر و رجا
ز ترکان دلیران خبر گذار
تو گفستی که بستاند زور شدت
چنین گفت با نامور تتمن
شود سوی گردان ایران
گوی کی فرا رسد ملی انج
برابر و بر آورده از تن
چو کیومرث آن نام بر و شیر

برای
چون
همه
کافی
برو
نیز
باله
میانه
برای
چون
پیر
کوش
چون
پای
چون
چون
چون

چون هر نام و چه زنگه شاد و روان همه سروران را زنده زدن تبسم توبه و زبانی و دین کارزار چون پوسه سوی رستم نامور مگر دست یابی بدان نابکار نشست از براتقیری همچو باد	گر از ده که هست از جنگ لعل روان بهرم کسم ماهستان زیر سیم همه دشمنان ترا کارزار ابر کین او بخت خواهی کرد کز ویست این پیش کارزار نوگشتی ز زرش بندیدیم باد	جهان سکری بدرگه تیره جان کنم افسه نامداران بگرد بدین رزم فرخنده بان شاد رزم پلیس با دلیران ایران کشته شدن لکوس دست تو	اگر شاه فرمان دهد همچو شیر بدو گفت شاه ای ایران کیزوان نیکی دهرت یار باد نگه کن که در کار زمین بود چو بشنید گفتار شه پدیسیم	سیان میلان اندر آیم دلیر سر نامداران و پشت گوان سر به گمان تو هر دو باد بداندیش و خون بر زهر زدن نفرین نماند در و نیمه جسم
یکه تیغ زور بر لب اوی یکه نیزه زور بر کمر خدای یکه تیغ زور بر سر ترگ اوی بیاری بیامد بر گسسم بر ز تیغ و بر گسسته و در یکه گرد تیره بر لگت خند	تکا و زور و داند آمد پروی گرفتند بیامد به پیوند اوی رود و از سرش ترگ بران اوی ورا دید از آن گونه کشته شد سر بارگی اندام به خاک بدانکه که با هم در آویختند	سوی قلع ایران سپید گرد چو آن دید گسسم رزم زانوی دست اندر زش نیزه چون تو برهنه سر و نیزه افکند خوار یکه جمله آورد به پدیسیم دلاور بیفت دو دامن زره	چو با داند آمد بگر گین رسید چو شیر تران شد بر پلیس چو آن دید پس پلیس تیغ تیر چو از سینه زنگه شاد و روان پذیرفت حمله دلاور ننگ پیاده بر آویخت بانامدار	بر آویخت با پلیس هر چهار بر آور بدان جای بیچاره شده جنگو چو ارگرد دلیر سیان سپاه اندام دلیر نمایند باو دلاور سوار که از کشته شد رسته تا چرخ ماه
همه رزم با رستم آراستی همه سروران را زنده زدن تبسم توبه و زبانی و دین کارزار چون پوسه سوی رستم نامور مگر دست یابی بدان نابکار نشست از براتقیری همچو باد	رزم پلیس با دلیران ایران کشته شدن لکوس دست تو سوی قلع ایران سپید گرد چو آن دید گسسم رزم زانوی دست اندر زش نیزه چون تو برهنه سر و نیزه افکند خوار	اگر شاه فرمان دهد همچو شیر بدو گفت شاه ای ایران کیزوان نیکی دهرت یار باد نگه کن که در کار زمین بود چو بشنید گفتار شه پدیسیم	سیان میلان اندر آیم دلیر سر نامداران و پشت گوان سر به گمان تو هر دو باد بداندیش و خون بر زهر زدن نفرین نماند در و نیمه جسم	یکه تیغ زور بر لب اوی یکه نیزه زور بر کمر خدای یکه تیغ زور بر سر ترگ اوی بیاری بیامد بر گسسم بر ز تیغ و بر گسسته و در یکه گرد تیره بر لگت خند

لیون
باد
پرنس
شید
زیم
تینفر
وران
پنگ
سکار
زار
بران
زار
درد
ری
ایان
بخت
ایان
ین

برایخت الکوس شیرنگ ۱ چو فرمان دهد در شهر بار همه باستان برافشان شدند کمانی چنان بره کورستم یزدوست و آن تیغ بران نیزین اندر زخم پیوست باکوس برزویک بایک میاده بدو گفت رستم برایخت الکوس با پلین به نیر به پیدون زین برنگ پس پشت ایشان دلاور بگویشد در پلنگ آوری چنان برگرفت لشکر جای باور که جای کشتن ماند عنان را به پید و بگرفت چنین گفت بار خشم کامی چون ز دیو که شاه توران وگر اگر زیر اندرش باد سخت تا خسته چون باد همه کشته بودند یا خسته جزین هر چه پرمایه تر بود بدان دشت نخچیر باز آمدند برگرفتین چنین گفت پهلوان بدان دشت فرخنده بر پهلوان جهان چنین است باز گشت سختنایدین داستان شیرین یک داستان پیران چشم سنگار و خورشید را در او همه تا در از رفته خبر اگر آتش کاه افروختن جوان را چه باید بگفت جوانی و پیری بنزد اجل برین کار برزدان تر از ز گفتار و همان کی داستان نخ بدوش ساز نخچیر کرد سوزن توران بنهاد روی تیر و کمان و بگرفت و کند	نخون شسته بدیکمان چنگ به تهراروم من بدیکارزار چونامید و هر ز دشمنان بدانست که نیمه نیمه زگرد سواران جهان ناپدید نخاک اندر افتاد و خاموش کجا دست و پدست نشینند گمانم بدو رفت از تو کم توئی بهوشید بر زین توری کفن هو لشکر بد و مانده اندر شکفت نهادند بر کتف گزگران یکایک بدین کین گنگ آوری که پید ایند سب سرنای پید راره برگرفتین ماند سخت شد به تیری چو ابر سیاه مکن سستی اندر که کارزار بدل گفت کاه دشت پید بگردار آتش برآمد جای شناخته بگرفت اندوی اگر قرار در دست آن بارانمان ماند بسیار چیز ز هر گونه با سپ ساز آمدند که اید بر دشت و درون و دهفته همی بود و درون زهرنگ نیزنگ سانی چنان چون در آمدن دل نازک از رستم آید چشم هنرنگ گویش لبی هنر مکس دانشدین و از باز بسوز و عجب نیست ز فتن که فی دگر راهست بر سبب یکه دین چو دین خواهی اگر دیو با جانت انبازیت به پیوند از گفته باستان کمر بست و کیش بر از تیر کرد چو شیر در آگاه نخچیر جوی بگرفت بدشت و نخچیر	بیامد و آن تا قلب سپاه چو بشنید از شاه توران چو آمد نزدیک ایران سپاه زواره بر او بخت با او هم بکین اندرون تیغ بر شکست خود آمد الکوس تیر بر شکست چو الکوس آواز رستم شنید بدو گفت رستم تو چنگال شیر یکه نیزه زد بر کمر بندای ز دوش بر زین چو یک نخ کوه چو افراسیاب آن شکستی بدید چو لشکر شنیدند آوازی بکشد چندان ز کند آوران بر شاه توران به پیود راه بگفتش ز لشکر سران بر گزین بهوشید از گز و خورشید ماه به نیزه بگردار شیر دریم سوی گز بر دهن چون باور به خواست ازین بریدن سرن دش گفتی از پوست آمد پید به پیوده زان شد سستی ز چوین نیامد به پیوندای پرازیم شد جان توران گره سوی دلیران یک بگریه پرستم نهادند بکار روی که شد لعل خاک از لران گران گر نختین افراسیاب رستم یار ز خون شست اینچو جهان کفر ز قراک بکشاد رستم کند بجست از کند گوین تن دش خسته و کشته لشکر دیو ز گنج فزخت و کلاو کمر همه گرد و زد ایران سپاه نوشته نامه بکاوش شاه به بر نامه نزدیک کاوش سوم هفته نزدیک شاه آمدند نه زو شاید این شدن زناز	باور گفتا که شکست منم برون رفت باور لشکر سوار زواره پدیدار بدینکوس سنان و از نیر به پیوست بنداخت الکوس گز چو کوه چو رستم برادر بدگوند یافت برین اندر آمد بگردار باد زواره بدو از بر زین شست تستن یک نیزه زد بر سرن بدین هم نشان هفت کردیم چنین گفت افراسیاب زین چو آن دید رستم با هفت کرد نگند چندان بهر جای به پیدار توران چو زنگون دید تستن بر گزشتن زین زنجار چنان گرم شد خشم آتش کمر تیر اندر افتاد خیم و دال یکایک سواران پس اندر دال ز لشکر هر آنکس که به جنگ ساز ز پرمایه اسبان زین تمام سیان باز گشتا و کشتند را وزان کرد و لیران نشد کشتند همه بدیدار افراسیاب چنین است رستم سراپنج همین دران روز هم بگرفتند کنون رزم سهراب رستم شنو اگر تند باوی بر آید ز گنج ازین راز جان تو کاه گشت اگر دگر کس را به پیواری دم مرگ چون آتش چون چنان آن که داوست پید پرستش همان پیشه کیان کنون رزم سهراب گویم در زمو به بران گونه برداشتند برفت بر خشم اندر او بر افروخت چون گل رخسار چو آتش بدگند شد پلین	بر پیش صف اندر روی منم ز مردن جنگی فزون از هزار بدو تیر الکوس بنهاد روی زواره ز الکوس بر شکست که از زخم او شد زواره ستوده بگردار آتش سوی او شافت ز روی بدل در نیامدش باد پراز خون ل از ده ارگر گزشت نخون جگر غرق شد سرفروش کشیدند شمشیر بر سان شیر که به جنگ تان چیده شد بگمان به تندی بر ایشان کی حمله کرد چه با سر خازین جدا کرده سبک سواران جنگ پیون پس پشت جنگ آور افراسیاب که گشت بر آمد ز پهلوش بر به پیدار ترکان بدو دیال شکسته سلاح و گشته دال و به پیر و نیا به گاه باز ز ترک و شمشیر زین نیام نه جسته در و آن گزشتند را زواره ز اسب اندر افتاد بگردان گردن کشتان چوین یکه ز دین آستان و گزین خردمند مردم چراغ خور و گزشتند سستی این شمشیر نخاک انگشت نرسیده رخ بدین پرده اندر تراده نیست زیر و جوان خاک بسیار نذار و زبنا و ز فزوت باک چو داود آمدش باک و فزوت همه کار و در سپهر اسبان ازان کین که او باید زنجیر که رستم بر آراست از باد برایخت آن پیل بیکر زجا بغندید و از جای بر گزشت دستی بجست از دستان

[illegible]

خود دار و از بار پیران تحباب
چو نور شیدمان بنده شد پیر
بر رستم آمد گر انبار شاه
وز باجی سوسوستان شد چو باد
چون ماه بگذشت بر دست شاه
چو خندان شد و چو شاه و اب کرد
چو ده ساله شد زان پسین
تنگ در و دیگ پی باد پاس
از تخم کم و زکد این گنبد
بدو گفت مادر که بشنوخ
جهان ترین تاج جهان فرید
یکه نام از رستم جنگ جوی
نگد کن توان را بنجوبه نگر
همانکه بخندت بنزدیک خویش
مبادا که گردد بتو کیسه نغز
نهانی چرا و اشتی از این
برانم بایران زمین کیست نغز
بر رستم دهم گنج و تخت و کلاه
ترا بانوی شهر ایران کنم
بما در چنین گفت سهراب گو
یکه اسب باید مرا کام زن
که بر گیرد این گرز و گویا
چو بچو بان بفرمود ما هر چه بود
شهر آوردند سهراب شیر
بزرگش بسی اسب بیاشت
که دارم یک که خوش تراد
یکه که چون کوه و وادی
بشد شاه و سهراب از گفت و
نوازید و مالید و زین بر نهاد
من اکنون باید سواری کنم
پیش نباشد بخوابشگری
ز خنای روی و سوار نبرد
یکه لشکری شد بدو انجن
سپاه انجن شد بدو بر بس
سپه را بنشیده بود این خبر
ز لشکر گزید از دور سران
و ده و ده هزار از دلیران گزید

شایسته بندی برواقاب
 بیدار است رو بنین را بمهر
 بر رسیدن از خواب آراگاه
 وزین دوستان کرد بسیار یاد
 سبک کوک آید چو تابند ماه
 و انام تهنید سحراب کرد
 کیدارست با و بنر و از نو
 گرفتنی دم اسپاندی سجا
 چه گویم چو برسد کسی پذیر
 بدین شان باش و سندی من
 سواری چو رستم نیاید پدید
 سیارود و بنمود پنهان بگو
 که بایت فرستاده ای خیر
 دل ما درت گرد و از دیدن
 زخشم بد پرور سازد تبا
 نژادی تا بنین و با آفرین
 سبک کرد کیسند بر اتم باده
 نشانمش برگاه کاوش شاه
 بجنگ نذر و ن کار شیران
 که نیکو شود کار مانوبه نو
 سم از فولاد خارا شکن
 سبک پهلوانی برویان
 فسیله بیار و بگردار و دو
 گندی گرفت و بیاد لیر
 نیاندش شایسته اسپه
 بر فتن چوید و پیو چو باد
 بصحر چوید چو مرغ پیر
 بخندید و رخسار شاد و کید
 برو بر نشست آن یل نوزاد
 بکاوش بر و نزار بی گم
 و زخواست و ستور و یاد
 شگفتی از آن کوک شیر خرد
 سحر فراز و چو سحر و چین
 نیاید سبک یادش از هر کسی
 رهنمود و رستم نال زر
 کسی کو که اید بگز گران
 ز نذر و نزار و نزار

ببازی شمار و سپهر از هم
 پدید و کردن گرفتار
 چو این گفته شد و از این
 گفتار اندر زادن سهراب و
 چو یک ماه شد بچو یکسال بود
 به تن بچو بیل و بچو ده چو خون
 بر مادر آمد سپهر سید ازادی
 که این پریش ازین باز نماند
 تو پر گو پستلتن رسته
 دل شیر داد و بن شد بیل
 سید با قوت نشان شد باده
 سر زد بداری کفون یادگار
 و گرفت کار فرسیاب بن سخن
 چنین گفت سهراب کا ز جهان
 بزرگان جنگ و راز باستان
 بر انگیزم از گاه کا و سر را
 از ایران به تورانم جنگجوی
 چو ستم پدر باشد و من سپهر
 گزیدن سهراب را و لشکر
 بیا و نشاید شدن جنگجوی
 به سهراب اسپ بچنگ آورد
 هر اسپ که دیدی سپهر و بیل
 به هیچ اسپ سزاوار
 زور ویرفتن بگرداد هور
 به بر دنده بان کلغ
 به بر دندان چرمه خوب رنگ
 ز آرد برین چون کبی تن
 فست این آید سوی خا باز
 و شاه همگان چنان بیاز
 و او و هوش است بگرش
 نواز و هوش بکشید
 سخن دیون و شد چو یکال شد
 رستاوین افراسیاب به سهراب
 لشکر و برانگیختن جنگ

نیچید سر از نرم پیل و لیر
 بپس بوسه و او ش بچشم و لب
 از و شادمان دل ای بخش
 ریافتن تر از خود از ما و
 برش چون برستم زال بود
 سطرش دو باز و مبان ستون
 بدو گفت گسنگ با من بگوی
 ناختم ترا زنده ماند بر جهان
 ز دستان سامی و از نرمی
 ننگان باده ز دریا ی نیل
 که از ایران فرستاده بودش بد
 همانا که باشد ترا این بکار
 بناید که داند ز سر تا بن
 ندارد کسی این سخن انمان
 ز رستم زندان این مان شکان
 ز ایران بستم بی طوس
 با شاه روی اندازم برو
 به گیت خاندیکه تاجور
 رشید نشن بجنک کاوش
 یو با خیم رواند آرام برو
 بروی نشیند چو جنگ آرد
 ندی بگردش خم دال
 بدنگل آن گونا مجوی
 بدست کس بچنان تیر بور
 یا بگردار ما به و ماغ
 نزدیک سهراب یل بیدنگ
 پیش یکی نیزه چون ستون
 جنگ ایرانان کرمه
 بشید او را زهر گونه ساز
 یار و آئین شاهان نهاد
 رای شمشیر و تیر آیدش
 بر تر از گوهر آیدید
 و نام پیش سهراب
 ایرانان

هست بود آن شب بر باهر
 پر سپهره گریان از بادر گشت
 بیامد بایلد وزیرین بر نهاد
 وز انجاسوی زابلستان کشید
 تو گفتی گو بلیتن رستم است
 چو سه ساله شد سازید آن
 پنج شیر بران برون تاختی
 کس چون ز شیر گان برزم
 چو بشنید تهنید گفت بجان
 از ایدر است ز آسمان برست
 چو سام بر میان به گیتی نبود
 بداند که تو زاده بودی ز رام
 بدرگر بداند که تو زین نشان
 به او دشمن نامور رستم است
 برده نژادی که جوین بود
 نون من مکرگان جنگ آفران
 که کو در زمانم نه نیکو سران
 یلمم سر سخت افرا سیاب
 و و ر و ش بود و خوشید و ماه
 سپلان بزور و جو رعایان
 شنید ما در چنین از سپر
 هر چه بودند اسپان گله
 مادی برد دست آذران
 انجام گردی از ان بخت
 رخ شمش کاو و ماهی ستوه
 سحر او و دینیر از لکان
 ریش بینر و می و آزمون
 ین گفت سهراب با آفرین
 سو شید به او انجمن
 ج و تخت و کلاه و کمر
 دند نیز دیک افرا سیاب
 ن را انجمن بشوید به
 کون نژاد تهنین بود
 فراسیاب این سخنها شنود
 بدید جوان چون ماران
 لشکر سپهدار گفت

همه میگفت از هر سخن پیش اوی
ابا اندوه و در و بانگرشت
شد از رخ خشان زشتا و
کسی را نگفت آنچه ویر شدند
و یاسام شیر است یاسم
چونچم دل شیر مردان گرفت
ببازی همه زرم شان ست
همی با تان اندر آید سرم
سر سیدان نامور بیلان
نجم تودان نامور گوهر است
شیرش را یار است گردون
سر ساده بود بدر یاسام
سندستی سرفراز گردن کشان
نور ان زمین زده همه ماست
مان کردن از حق آفرین
از او رم لشکری سیکان
کردان جنگ و نام آوران
بر نهره بگذارم از آفتاب
اره چرا بر فراز و کلاه
نیم مرآت باب با آفرین
ماهی بحسره و جواهر بود
رشد تابان بر آرد سر
دی کبوه و بصحرایله
م بر زمین بر نهادی چون
دینتر و یک آن پیل تن
ستن جو برق و بهیک چاکوه
چون شود از پی بدگان
بود و شایسته آمدن
ان اسیم آمد بر تان
هم با که بود هم تن
پ و شایسته زرد و گهر
نشد سهراب کشتی بر آب
ن زرم کاوس جوید
د گمان کوفت و تن بود
آمدش و خندید و شایسته
بیک شیران بختی زن
از آباد که ماند خفت

چنین گفت کین چاره اندر جهان چو روی اندر آید هر دو بر سر وزان پس بایم سهراب را به پیش ندر و ناله شهریار که گشت ایران بدست او به توران چو هومان چونان اگر جنگ جوی تو جنگ آفرند بشد باین پیش هومان چو باد سپهدار هومان سوار دلیر جهان دیده گردان کشو گنگ سنوی مرز ایران سپه براند نگهبان در زرم دیده بهیر یکه خواهرش بود گرد و سوار نشست از بر بادانی چو گرد که با من گرد و درین کینه گاه ز لشکر بیرون ناخت سواران چو گرد و نام و نژاد و حیثیت بهر دلیس بهبه منم بیک نیزه بر نیزه اندر افتد سنان باز پس کرد سهراب ز اسب اندر آمد نشست برین بیش پیش بیند گسی جنگوی خروش آمدند از دوزن غیر گشت هر دو خروشی کجای نام بود و گرد و فرید نهان کرد و گیسو بر نیزه اگر کردان که آمدند سارک چو سهراب شیر از آن او دید بیا مدغان پیش گرد و فرید نگه کرد سهراب آتش تنگ کمان را بر نیزه بر میان و گنگ عنان بر گریه و در داشت بر و بر کرد و فرید بر و نیزه او بدو نیم کرد چو آمد خروشان جنگ ازین شگفت آتش گفت از ایران ز قراک بخشا و چو آن کند	بسیار دید و دارد اندر نهان تشنه بود و میگمان چاره جوی به بندیم یک شب بدو خواب و ده اسب ده استر برین بیار زمانه بر آید از داور سی دلیر و سپهبد نه بدیگمان جهان بر بداندیش تنگ آفرند سپه دید چندان کوش گشت سهراب گفت ای مل نه به نشسته بر جرمه باد پای سپه سوخت ز تابا و چیر می ماند که باز و در دل بود و بار گزیر بداندیش و گردن کش نامدار ز و ز رفت پویان شد نیز ز چنین داور سرات سپاه بیش سپه اندر آمد دلیس که زانیده را بر تو باید گریست هم اکنون سرت را زن کنم که از یک گرد باز نشناختند بن نیزه زد بر میانش دلیر ایچو است از تن بر بدنش نیز و یک هومان فرستاد او که گم شد بهیر اندران بخت بر آورد از دل یک باور که چون و جنگ اندرون بر و بر سر ترک روی گره زرم آوردان جنگ را باشت مخندید و لب اندران گریه چو دخت کند افکن او دید بر آشفت و تیر اندر بجنگ سمتش بر آمد بر این بلند بیامد گرد و از کشت ز به ترش یک یک برید نشست از برین و در داشت بجید و بر داشت خود ازین چنین دخت آید با و در گاه بیداشت آمد میانش	پسر را بناید که داند پدر مگر کان دلاور گوسا خورد و گشته گرد و بدست پدر زیر و زه تخت و بری و تیغ ازین مرز تا آن بسی راه چو ترخان چینی سیصد هزار چنین نامه و خلعت شهریار چو هومان و را دید پای کشت بخوان نامه شاه توران بن بزد کوش سوی ره آورد و رسیدن سهراب بر سپید زرم کردن بهیر و گشتش	ز سپید جان و ز مهر و گهر شود گشته بر دست پیش مرد ازان پس بسوزد و ناله مور سرتاج در پای تخت عاج سمت کان و توران ایران گردید پلان از در کارزار بهر دند با اسب استر بیار فرماند بکار از و در شگفت بهین تاجه فرمان و بیارین جهان شد بر از لشکر و پای پوشید جوش بگردار شیر چنین گفت آن گرد و بیار که بد بر ناله و باز و هنگ که تنها جنگ آمدی خیر و تیر که بناید مرا یکس تست را کند که گسل اندر نهان چو کوهی روان کرد و بیار نیاز بر گشتش بگرداد بجید و بر گشتش بر گشت ز کارش فر و نام هومان شگفت	زرم سهراب گرد و فرید چنان گشتش آمد کار بهیر فر و آمد از در بگردار شیر که برین کی از من را جنگ چنین گفت که دگر بار گور که از نیزه کرد و کشتا و بر سپهر بر سر آورد و بهار و نیزه را سوس سهراب کرد چو آشفته شد شیر و منم زین بر گشتش بگردار گوی با و د با و بسته نبود را شد ز به زده سوی او سواران جنگ بر و بر دو گشت کز من کی بجوی	فرستم گران لشکری تر و آو چو بی رستم ایران بجنگ آفرم بر فتنه بیدار و دهل و سنان سیکس نامه باله و دل سپند فرستمت چندا که باید سپاه فرستادم اینک لغزان تو چو آمد سهراب از ایشان بدو واد پس نامه شهریار جهان چو چون نامه او بخواند کس نامه بدتاب با و بجنگ و زری بود کشت خواندند هنوز از آن گستم خد بود چو سهراب تو یک آن در که گران که آمدند و جنگ آن چو سهراب جنگ آورد و دید چرا خیره تنها بجنگ آمدی ستم گرد و گیر آن سوار دلیر بجندید سهراب کین گشتی سیک نیزه زد بر میانش بهیر بر و بر سنانش یک یک کشت سار کرد و ز جنگ ز نهاده بدر و چو گاه شدند از بهیر چو آگاه شد و ختر کرد هم زنی بود بر سان گردی سوار پوشید فرج سواران جنگ پیش سپاه اندر آمد و کرد ز جنگ آوردان لشکر فراد پوشید خشان بر سر نهاده سهراب بر تیر باران گرفت هم آورد و دید گرد و آفرید بر آشفت سهراب شد چو جنگ بدست اندرون نیزه جان چو برین بر بجید گرد و فرید سپهبد عنان از دها را سپهر بدانست سهراب کو و قهرش ز نامش چو شد از ایران بیامد از هم جهان تو کرد	بایران شود و در زمان جنگوی جهان پیش کاوش جنگ آفرم نیز و یک سهراب روشن روان نشسته بر یک آن از جند تو بر تخت بنشین و بر نه کلاه که باشند یک چند مهمان تو پذیره شدن را به پیشش کرد ابا بهیه و اسب استر بیار از آنجا که تیرش کرد بر اند اگر شیر پیش آیدش با جنگ بدان در بد ایران را سپاه بجودی گرانیه و گرد و بود بجیر دلاور مرا و را دید دلیران کار آمد و سنان بر آشفت و شیر کین برید خرمان بجنگ ننگ آمد که رو به شود و زدن برید لبوش آمدش تیر نهاده و بیامد سنان اندر و با گیس بجای دلش اندر آمد ستوه چو نشو و شد بند بسیار داد که او را گرفتند و بردند که سالاران بخت گشت گم همیشه بجنگ اندران نامدار بنود اندران کار جای و جنگ چو روی خروشان کی دید کرد مرا و نیامد کسی پیش باز یک ترک چینی بگرداد چو است جنگ سواران گرفت که بر سان آتش ای برید چو به خواه او چاره و جوش جنگ پس پشت خود کردش آگاه سیک تیغ تیر از میانش بخشم از جهان روشنائی سرموی او از و افسرست چو شد گردان جنگ اولان ز جنگی را نیامد مشهور

طایفه

کشادش رخ آنگاه گرد آفرید
 کفون من کشاد چنین رود و کوه
 زهر من بود زهر سو نخواه
 و ز گنج و دربان سلسله مست
 و و چشمش گداز و دوازده و کان
 بین پاره و ز دل اندر بند
 سحر رفت سحر اب باو بهم
 از آزار گرد آفرید و بحسب
 که بهم زرم جستی بهم فسوف رنگ
 چو سحر اب را دید بر پشت زین
 که این بلده با خاک است آدم
 بخندید و گنگ با فسوف گفت
 بدین زور و این باز و کف مال
 نماند یک زنده از لشکرت
 بناشی ایل این سبک و خوش
 بتاراج داد آن همه بوم دست
 چو گفت این خندان تاباید و دست
 سبک نامه نباشد نزدیک شاه
 که آمد بر ما سپاس گران
 برش چون بر شیر و بالاش میزد
 بنامست سحر اب گرد و دیر
 بخیر و لا و میمان را به بخت
 که سحر ابش از پشت زین گرفت
 بنامست بگفته چو از زرم ساز
 نخواهم که با و بصحر ا بود
 از ایران همه فرست زنده گیر
 ندانیم طاق درین جنگ او
 اگر و دشمن یک چند نیز
 بگفتش چنین رو که فردا بگاه
 بنده بر نهاد و سحر اندر کشید
 سپید در سحر اب نیزه دست
 بیاید و در کشاوند باز
 هر آنکس که بواندرون جایگاه
 به گفت از آن پیش میاید و رخ
 چری بگیری تا گمان رونو
 مرا نماند زنده گئی فرست
 از آن گفتش بگریه آمد و یاد

ترا بر آفرین پنج چاره مبد
سپاه زر تو گرد برار کنگوی
میان و وصف بکشیده سپاه
چو آلی چنان کت مراد بود
تو گفتی همه بشکند هر زبان
کاین بایت بر ترخج بلند
بیامد بر گاه و زر کز ورم
پراز در و دودند برنا و سپهر
نیامد ز کار تو بر دوده ننگ
چنین گفت کهای گرد تو زان
ترا اسه شکم پرست آدم
که ترکان ز ایران نیا چغت
نداری کس از پهلوانان
نا نام چه آید ز بند بر سرست
خور و گاو نادران ز پهلوی
بوی کجای گد دست بدشت
سو جای خود را در بر گرفت
برار کنگه بپایند مروی براه
همه زرم بویان و کند آوران
مایران ندیدم چنین است و گرز
نه از دیو پیچیده از پیل و شیر
یک باره تیر تنگ بر پشت
برش ماند زان بازو اندر کف
مگر یلین گرد کردن فراز
هم آورد اگر کوه خارا بود
جهان از ستغش تشنه گیر
دین گرز و چنگال آهنگ او
نگوشیم و دیگر نگویم چینه
نه بیند که چیکس زان سپاه
بدان راه میره شد نا پدید
یک باره تیر تنگ بر پشت
ندیدند در و زر کس سر فراز
گنگار بودند اگر یکین اه
که شد فامانده در زین رخ
دل و دود و غم و خرد
نغم شد ای سر شکر آب بخش
ز دا بخش شود و در دهن

بد روی نمود و گوشت انی که
 که باو تهر او بدشت بنبرد
 نهانی بسیاریم هسته بود
 چو رضیابر نمود و مهراب را
 زویدار او بتلا شد و شش
 سپاسی آورد و زخم گویان سن
 در دژ کشاوند و گرد آفرید
 بر دختراکست کز دهم
 سپاس از خداوند چرخ بلند
 چرا بنجه گشتی چنین باز گرد
 چو بیچاره گردی بیچار شو
 چنین رفت روزگرنه بدین
 ولیکن بجاگاه ای آیدشاه
 دریغ آیدم کاین چنین مال و
 چو بشنید بهر اب تلک بدشت
 چنین گفت کار فرمایا گفت
 نامه کشم که کای تو من که اگر
 سب پهلوانی پیش اندون
 چو شمشیر هندی بجهک آیدش
 نوگوئی که یگان رستم است
 بشنیدیش سهراب زدم از کاش
 در سخت اکنون بر نهاده است
 هم آورد او در جهان سهراب
 ایران که بنشایش آیدش
 ز ما میگیرد که خود در دست
 سخت گردان فرو خفته گیر
 کراین باده را نیست پایاب او
 فرستاده نامه سوره راست
 هم آتش این راه زد که در هم
 بدان بد که گردان در راه
 شب رفته بود و نیا که تو هم
 بفرمان هم پیش او ای آیدش
 مرا چشم نه نمی عجب نمود
 بجاگاه پنهان شدانی لایا
 ز نام چه کرد آن فخر گیران
 مرا چشمه سیران و نمود

میان ولید بن کبر و ادریش
 بدینسان بابر اندر آوردگر
 خرد و عاشق بکار مشرب
 از خوشاب بگشود و عتاب
 گوشتی که فوج بلا شد و
 نر اندکسے نهره بر بال
 تن خسته و بسته در در کشید
 ابا نامد اران و گردان به
 کز نامد بجات روشن گز
 هم از آمدن هم در شب
 ز گشای نهره پیشان شود
 بدین در دو عکس کن خورشید
 که اور و گردی ز توران
 سبب از پنگان بیابان
 که آسان سبب در چنگ
 ز پیکار ما دست کو ما کشد

رشخوین سلوانی
 کرمالش و هفت ماه قزو
 ز ویا و از کو تنگ اید
 ویا گردی از خنده سرم
 بر پیش ندیدم ز فانی
 پر از ار جان و پر از در
 بنامد بجز رستم زال
 کجا اسپ پند بر و روز
 نگیر و کسی دست را بدست
 بزمیش بر آستان رفته
 درنگ شود شیر ز شتاب
 پس نامد آگاه بر پاشی
 برون شد عهد دو و با
 بگر و بند و بان در
 سواران و وار و گردان
 بجان هر کسی چاره آمد
 که و هر انجان سید از
 خدمت من بدایع عشق
 که نگردد دست را در
 کز نامد وری در گشت

و دانشکده نظاره برین حجر
 نباید که چندین و شک او
 کنون لشکر و وزیران
 سبک بوستان بودند
 به گفت زین گفته کنون
 عیان بهر سجد گرد
 در قر به بستند و عیله
 بگفتش که ای نیکدل
 بخندید ببار گرد آفر
 بدو گفت سهراب کاخ
 بجا رفت چنان که گرد
 بهانا که تو خود ترکان
 شد شاه و دستم بخند
 ترا بهتر آید که فرمان
 بنیر و فرزند یک جای
 براریم شبگیرین باد
 چو برگشت سهراب کز
 سخت آفرین کرد بر شهر
 بنالار سهر دست بر
 یارانش توران چون
 چو اید رسیدین چنین
 که بر سیم زند و راجه
 سواران ترکان بسوی
 بسا واکه او در میان
 اگر دم زند شهر بار
 عیان و در چون اند
 بنه اینک لشب همه
 چو نامه بهر انداد
 بنیر و فرزند یک
 چو خورشید در سوز
 چو آهنگ در کوه
 چو سهراب لشکر
 سبک گرد آفر
 غریب آهوی آدم
 زهی چشم پندی
 بانی زرم و آن
 زوی مرا خود

ببین گز و شمشیر و آهنگ	لنگ
کزین رزم برخیز تنگ	رد
نباید بدین آشتی جنگ	ت
ببالای او سر و دهنها	ست
که دیدی مواد و گار	مگرد
سمند سر خا و بر در	رد
پراز غم دل و دود و خون	نی
پراز غم بدان تو دل	ن
بیاد و بر آسپه	ید
تبانج و تبهخت و باها	چهر
چو بشنید گفتار گرو	سایید
که جز با فرین برز گ	ن
شما با آهستن ندراید	جای
بیخ نامور سوی تو	نکته
کجا در بدانجای بر	بود
نیم اندرین جای ش	گرد
بیاد و دوشنا مرد	هم
نمود آنگه گردش	یار
چونو شد تابان بد	ت
بگیتی کس او ما هم	ویت
ابا لشکر نامور کی	شنا
گر اید زین سو مغر	س
حنان بیچ ازین گو	یروم
سیک مرد جنگ آو	صفت
نراند سپاه و نسا	بن
تو گوئی که سام سوار	س
هم روی را سو کشو	هم
فرستاده بر جت و	ب
کجا کرد و هم زن	بود
سیاهنا بستند تو	کر
خروشی چو شیر زان	دید
بیازه و رون کرد	دید
ولش مهر و پیوند	دید
که از بند جت و مر	ند
ببینم جت و مر	ن
تو نیم و گرو لبر	ن
که و او را خود را	ست

کشت
بخت
دست
پشت
خشت
گشت
چشت
زشت
هشت
یشت
مشت
نشت
وشت
حشت
طشت
ظشت
عشت
فشت
قشت
کشت
گشت
جشت
چشت
زشت
هشت
یشت
مشت
نشت
وشت
حشت
طشت
ظشت
عشت
فشت
قشت

همیگفت و می سوخت از غمی ز بس مهر اندخت با تو تنگ بدم کس پای نداشت بزرگان پیشین باین کوشش فریب پری بیکران جوان نه رسم جهانگیری و سرور سر مرز ایران گرفتیم تنگ سپهر دار کو در و گیو دلیس بیانید یکسر بر بیکار ما تو ای جوان از دلیری خویش تو کاری که داری نبردی کس خسته مهر و لب بود از آن گفته سهراب بیدار شد چهار سهراب چون شکست از آن شاد شد شاه تو از آن نشستند پادشاه ایران هم چنین گفت با پهلوانان بران بر نهادند یک سر گرد نشست نگهی از آن باده نخست آفرین کرد پهلوان بدان گزیده ترک زنی ناموس از ایران نذار کسی تاب سپهر نامی گو سپیل تن زگر تو خوشید گریان تو می در همه بدایران پناه مرا بخت روشن بیدار بدان گونه دیدند گردان اگر دست داری بدست پیرانسان که کز دم از یاد کرد چون نامه بهر اندر آمد اگر شب رسی و ز راه باز کرد شب روز تازان چو باد تختین پذیره شد شایسته ز ره سواران رسم شدند که مانده نام گرد از همان من از دست شاه سبک گان چنین پاسخ آرد و کان	نمیخواست رازش بداند کسی نماند هیچ بروی سهراب رنگ ز زلف بسته در کند است گرامی ندیدند کس از جوشش نخواهد کس کو بود پهلوان که از مهر باهی بیاید گریست چنین در باستانی آید چنگ فرامرز و بهرام در پام شهر که داند که خود چون شود کار گرستی یکی کار دشواریش چرا دست بازی بکار و گر که از روز روز و ر لاخ بود دلش بسته بند بیکار شد در آرم پهلوان افروسیاب همیگر و سهراب را آفرین بزرگان لشکر به پیش گم که این کار کرد و با برادران بزابل شود و نزد سالاریو که کاری گزیده بدنا گزیر که بیدار دل باش روشن یکه تا خن کرد با لشکری مگر تو که تیره کس آب اوی ستون یلان نازش نمین ز تیغ تو بهر دم بریان ز تو بر فدا زنده گردان کلاه بوی خرم و جاودان افتاد که نزد تو آمد گرانمایه گو یکه تیر کن مغر و نهایی رو جز از تو نباشد و راهم نبرد بگین و لاور بیکر و بار بگویش که تنگ اندر نبرد نبرد و ای آید نماند و مان نماند بر سر بزرگان کلاه زمانی بود و دم بزدند سوار می پدید آمدند جهان بهر دارم و هست و کو و کی بسیه بر نیاید که گرد و بلند	ولی عشق پنهان نماند که راز از آن کار هومان بود و تنگ نهان میکت و در و توین است ندادند پیوده دل از دست کس را رسد گردی سرور ترا خواند فرزند افروسیاب اگر چندین کار باشد به کام چو گر گین بیلا و و فرما در او تو س می میدان این دوران اگر یکد س کام حاصل کنی بهر روی موی جهان گیر هر آن کس شد کاروان جهان گفت ای سهراب از آن چین بگفت این دل را ز لب کند و زانو چو نامه بنده و سید چه طوس چه گوز و کوش و دیو بدینسان که کز دم گوییدی برستم رساند ازین آگهی	بردم ناید سبک اشک باز که سهراب است خون جگر هوس و و راه و دگر گشت نگشت از باده مهر مست که مهر فلک را کند شستری تو می سرور و زرشک و آب ولی هست در پیش رخسار گر از که از پیل باشد زیاد چه کارت بعشق بری بیکران و گر نه سهراب دل کنی پشیمان بدست آراج و سیر پرستش کندش که آن جهان بگفتار خوبت هزار آفرین بر آمد بر افراز تخت بلند نخه شد و لشکران بنشیند چو گر گین و بهرام و فرما و دیو از اندیشه دل را بتویدی که بایم شد تخت شاهنش	غم جان برادر خوش از دور ولی از فرست بل نقش است یکه فرصتی هست گفتن صداهوی مشکین بزم کند تو ای شیر دل مهر و لب بند ز توران بجاری بروی مدیم بیاید شهنشاه کاوش طوس چنین زه شیران پولاد جنگ بدل سرور کن مهر و جوان یقین آن که کاری که در او چو کشور بدست تو آید قرا چو هومان بدینسان سخن شد این گفت تو دارو جان ز قح حصار و درنگ شتاب گر نمایگان رازش کند سپهر نامه برایشان کند چه سازیم و در آن چین مرا و بخواند بدین روزگاه یکه نامه فرمود پیش شهریار چنان با و کا در جهان کوس یکه پهلوانیت گرد و دیو سرافراز و گردن کش نامور تاستند شهر مازندران کند تو بر شیر بند انگشت کز نیگونه دارند تخم و شراد نشستند گردان سهراب هم چون نامه بخوانی بر و شب مگر با سواران بسیار هوش نهاد از نامه مهری چو قهر بناید که چون نزد تو شوی از نامه بهر دم اندر شتاب که اند سواران چو گرد از اسب اندر آید گونا مدار تختین چو بنشیند نامه بخواند ندانم دین را گردان بخت فرستادش زرد گوهر سی چو آیدش به کام ناز و شیر	اگر چند عاشق بود و وفون که او را پریشانی داد و دست که ای شیر دل گرد و گردان گر تفتد دل را گرد بند ز مهر که گشته چنین مستند شناور بدیاری خون آیدیم چو رستم که با شیر ساز و دست کمر بسته کین بی نام و رنگ که فردا نمی زمر دان جنگ بلندی پذیرد از آن کار نام بهر جای خویان بر دست نماز سهراب میل بر شمر کنون با تو نوشت پیمان فرستاد نامه با افروسیاب وزین دوستان چند گونه بلند کم و بیش آن پهلوانان بلند بایران هم آورد این کرد که او دست ایرانیان را پناه نوشتن بر رستم نامدار بناشد بهر کار فریادرس بهین زنده پیل بدل زویر ز گردان گیتی بر آورده سهر کشایند بند ما و دران سنان تو بر که گرد انگشت جهان گیر و شیر از آن پاک بخوانند آن نامه کز دم مکن داستان را کشاده بود برای ز زابل بر آری خروش ز خنبر بر آید خنبر و جبر بزابل با فی و گر نوس برفت تخت یخ آرام و خواب بزیار زرشک باره ز نور از ایران پدید آمد شهریار بخت بدوزان کار خیر و ماند چنین پهلوان ترک و خنجر بر ما در و دست کس بسیه سرور از سر و زویر

چون آمد

سپه بخور دبالب شیر لوی بیامد سوکاخ وستان فواز نگوید کس این نامدار از کجاست بباز و قوی و پیرن زورمند از اینسان که گوئی تو ای پهلوان گرویت از ویت هان کس بباشیم یک روز دم دریم چو دریا موج اندازد بجای همان نیز چون سام جنگی بود وگره ز شمشیر و هم بر خار چو جوان خورده شد مجلس بروز چهارم برار است گویو بنامستان گردنگ دیدم بد گفت رستم میندیش ازین شمارا سه رخس رستم تمام برار است رستم سپاهی گران چو طوس و چو گوز و کشتگان چو رفتند و بر دندش نماز اگر هیچ بودی کنون پیش شده تند کاوس چنین چنین خود از جای برخاست کاوس برزد یک دست بر دوش همه کارت از یکدگر بدتر است ز صبر و چین و زما ماران تو سهراب رازنده برادر کن در روز خیزد از او دست سهراب و گرز یار منند سوخت شاهی نکر دم گاه نشاندم بدین تخت من گیتیاد ترا این بزرگی نبودی کام چو گرفت زنگنه گفتار چند سایران نه بیند زین پس غین شد دل نامداران هم نزدیک آن شاه دیوانه شو چو گوز و چو گوز و هر دم برنج و بختیش فرا و کس بشادیش بخت شاهی اند	شود یکمان زو و پرخاشجوی یل پهلوان رستم سرفراز ندامد کنون کین سوار کجاست ستاره در آذر چرخ بلند که آمد سوزم ایرانشان که نروان دشمن برادر هلاک یک برب خشک نم بر زخم ندارد دم آتش تیر پاس ولی و شمشیر و در دست بود بیامد تهن برار است کار می در و و و و و و و و و چنین گفت با گوز و سالار زین پیش کاوس تنگ آیدم که با ما نشور و کس اندرین بزرین رکیب به سپین تمام زواره شدش سپه پهلوان پیاده شده پیش آیش و دان بر آشت و پاسخ نداده باز سرس کشدی چون بجای شده راست مانند شیر خرن برافروخت بران آتش تو گفتی ز پیش یان یافت ترا شهر یاری نه اندر خورست ز روم و ز کسار و مازان بر آشوب و در تپاه راخوان نه از باد شاه و نه از لشکرست دو باز و دل شهر یار منند نگهداشتم رسم و آیین چه کاوس انم چه شمشیر که گوئی سخما پستان سا بگردان در پست بکشودند شمار ازین پیر گرس که رستم جهان بود و ایشان دین در رخ باد و کس نبود چو رام و گریه سوار لیر نبودست هرگز ز جگر ز و زین بزرگان خواند	بیامد کنون سوی ایوان نیم خود و گوز و کس نیم شدند فرستد چنین پاسخ آورد باز همانکه سالش نباشد و هفت ز باره چرخ و لاور فکند به گویا گیسو گفت پس بلیتن وزان پس تباریم نزدیک شاه درفش مرا چون به بندید زود بیزن تیری اندر نیاید جنگ ز مستی همان روز باز آیت چو آن روز بگذشت روز دیگر که کاوس تندست بهشت شود شاه ایران باخشم کن صبحی ازان روز بر خاستند	بشادی سوکاخ وستان نیم زمانی به و ندر و نیم شدند که ویری نباشد ازان فراز بردی بر چرخ گردنه فست به بستش سراسر خنم کند که ای گرد سالار لشکر شکن بگردان ایران نمایم راه دلش ماتم آرد و بنگام سور نباید گرفت چنین کار تنگ و دم روز رفتن نیاید شد بر آست مجلس چو خنما خور همین داستان بروش فست ز ناپاک را می در آید کین از اندیشه دال به پروا خنم	رستم گویو و کس و کس و کس که رفتند پیش بدل در میان پس گاه شرم از دودیده وزنیر کشای با من سخن مید و خیره مانده همه انجمن بد و مانده بر خنما چنان گفت بر و کرد رستم به تندی گذر بسی بهتر اندر دم از و همه بنده و پیش خنم شدند چرا دست باز و پیش کسیت نگین گرز و مغر کاوه دست یک بنده از سینده ام نبودی ترا این بزرگی و خنم بزاری قناده میان گروه بگردن بر آورده گرد گران بیاید نماند بزرگ دند خرو رستم گفت شمشیر و زان کجاست شکسته دست تو گرد و دست مگر بخت گم بود و با تو سپه ندارد دل نامداران نگاه هم آن شاه و هم بایه بنگار به بستند پیش به بند گران	به سپینم تارای این کاویت چنین گفت رستم کزین بکشت ببالا شود و چو سهر و بلند ولیکن هنوزش که رستم فست نباشد چنین کاران بچشم هم آید رستم ام روز شاد مگر بخت رخسده بیدار نیست چو ماند سه رستم زال بست دست بر دند وستان بفرمود رستم بخو لیگران سه و دیگر سحر که میاوردی غین بود ازین کار و دل مرا چند گفت کاوس شاه بقر و دمارش رازین کنند سواران زابل شنیدند نا چو رستم بیامد بزرگ شاه گرازان بدرگاه شاه آمدند که رستم که باشد که فوان ز گفتار او گویو راد دل بخت بفرمود پیش اس شهر یار که از پیش کاوس بیرون تتمن بر آشت با شهر یار من آن رستم زال نام فوم تواند جهان خود ز من نه چرا دارم از ششم کاوس یک شب تیره از رستم خنما ولیران بشاهی خواندند همه هر چه گفتند سزای نیست نیارد می من بایران که کنی دل و مغر و سپه شما هر یک چاره جان کن بزد اسب از پیش ایشان سپهبد چو از تو سخن بشنود هم آنکه نشسته بایک و گز چو رستم که هست و جهان ز بهرش چرخ و چرخ ز بهرش چنان شهر یاران	همان پهلوان ترک فرزند که آخر سر انجام بر خاک نیست بدست اندون گرز و بزرگ همان در خور و در خور و گرز خنم شد گرد و لیر ز گردان و خنم و گزیم یار و گرز چنین کار دشوار نیست خداوند شمشیر و گویا به یاد سپهبدستان شدند که اندر زمان آوردند خوان بیامد و رایا و کاوس شده و راز و خور و دارم که تنگ اندر اید ایران سپاه دم اندر دم نامی روین کنند بر فتنه با ترک و جوشن جای پذیره شدندش بیک و زاده کشاده دل و کج و آه آمدند کند پست بیچر ز میان که بروی رستم بنگونه دست که در هر دور ازنده بر گز مگر اندران تیری فسون که چنین مدار آتش اندران که از چون توشه خنم گزیم بکینه چاد دل پراگنده چه کاوس ششم چیک خنم بر آورده بر افشان گزیم همان گاه دانم سپه یار ز تو بگو بهای جانی نه بستی مگر بند و شمشیر که بود و سپه یار و خود خرد و این کار و دمان سپهبد بختش گزیم بگفتار تو بیگان بگرد سراسر زگان بر خنم به پیش کاوس اکی روان بگر گاه و دوشم بر در همان و دمان بخت نمود

چو گوز و چو گوز

بیاورد و او را سوسوی تخت باز
بناید که آید و بختش بگردد
کسی را بیاورد که بختش بگردد
فرستاد که دی را بیاورد
چو فرستاد و آمد سپاهی بزرگ
سپه گویان روزی که بفرستاد
چو بشنید که لشکر گوزن شاه
شمار آید بر او شدند
چو گوید در زیر خاست پیش او
نیایش گزیدند بر پهلوان
بگوید بهانگی پیشان شود
هم او زین سخنها پیشان شد
سپه را هم بدین گفتن ناسزا
ز بند و ز سخته را باندش
ز گفتار چون سپهر شد متشن
گر انسان که کرد و هم داداکی
ز سهراب بیل رفت یکسختن
که گفت بر او تو را نین
بدو گفت اگر بیم دارد و دم
از آن ننگ بر گشت و آید
وزین ناسکا آید و بخواهد
مرشاهی از تو رنگ تست
چو آرد گشتی تو ای پهلوان
همان بر تو سکه کتسم
چنین بهتر است که امروز بزم
از آواز بر ششم و بانگ های
همه است بودند و گفتند
بفرموده کاوس تا گوی طوس
سپه دار و جوشان ران
همه رفت منزل بنزل سپاه
تو گفتی که ابروی رنگ آید
سپه دار و جوشان ران
بگشت لشکر و دمان نمود
نه زنی تو زین لشکر بیکران
کنون من بخت شوم و ناسزا
بیا راست بزم و بخوردن
زین سپه مرد و مرد سر

لشاهی ای بختش بخاز
چو آید زنده بیدار و بختش
نگر بار گرداند آن پهلوان
در آن کار دیوان مازندران
ابا پهلوانی که در درگاه
که با او سواری کند رزم یاد
بدانست که دار و آیین راه
بخوبی بس و داستانها زان
پس پهلوان تیره نهد و
که جاوید باشی و روشن آ
بخوبی ز سربازان پیاچان شود
ز تندی بخاید بی پشت
که گوید به تندی و مایه
چو در دست و شمشیر دید
چنین گفت که در سپاه
همه بوم و برگ و دانه
چنین پشت بر شاه ایران
پسند نباشد بر پاک دین
نخواهم بخت جان از تو بگم
خرامان بشد پیش کاوش
و گشت باریک چون ماه نو
ز جیشد با ششم هر دو دست
پیشان شدم خاکم اندر کت
و گر کتتری را خود اندر خودم
بسا زیم و فردا گزینم رزم
سمن هر گاه پیش خسرو بیا
به پیو ده گردان شنبه ران
ببستند بر کوه پیل کوس
شمرده باشند که آمد سوار
شده رو خورشید کا بان
بیامد بیاورد و بختش
چو بشنید گشت بنزل پیل
سپاه که آید که بختش
سکه مرد جنگ و گر زگران
کنم و شمشیر را بچو دریا آب
بگوشی و لیسان خسرو
نماند هیچ بر کوه و در دست

چو پادشاه او باشد آفرین
چه ساریم اکنون که تهم قوت
سپه دار گوید و ز کشت و قوت
که گوئی و راز نه بر در کن
که داری که با او بدست نبرد
کسی را که جنگ چو رستم بود
پیشان شد از هر چه گفتند
بشش کردن از تیری سنج
بر قند با او سمران سپاه
جهان سپهر زیر پای تو باد
تتمن که آرد ده گرد شاه
تتمن چنین پاسخ آورد باز
که او را ز بند آوریدم برون
ز دانتش نذر و سرش آگهی
که شاه و دیوان گردنشان
که چون رستم از تو بی شک
چنین بر شده نماند چنان
برستم برین داستانها بخوان
تو دانستی که نگریم از کارزار
چو از دور شده دیدم بیای
و گر نه مرا پشت لشکر تو گشت
ترا خواهم اندر جهان یاروس
بدو گفت رستم که گریه مان ترا
و گر عمر باشد مرا سالیان
بیا راست را من گشتی بپاد
سپه یار و خور و ندانم شب

چو بشنید خبر وی بگریختن
سوی زابلستان خرامین
به نزدیک خسرو فرامید رفت
ز شاهان نباید گزافه سخن
شود بر قشانه بر قهر کرد
بیار از داورا خرد کم بود
به یهودی مغزش آشفته بود
نمودن به دور و کار بے
پس رستم اندر گرفت راه
همیشه سخت جای تو باد
مرا ایرانان را بانشد گناه
که رستم ز کاوس کی بی نیاز
سوتاج و تختش هم برفت
مگر تیری و تندی ایلمی
بدگر خنجر بزدان گمان
مرا تو را نیست جای وزنگ
بدین باز گشتن گردان
تتمن چو بشنید خبر بماند
ولیکن بسکه از رستم سپاه
بسی پوزش اندر گشت و بخت
درین سخت شتابم فرستاد
که باشی بهر کار فریادرس
همه که ساریم و فرمان تراست
به بندم به پیش کمر در میان
شد دیوان بگردار خرم بهار
بیار و بزرگان کشاده و لب

لشکر کشیدن کاوس بجنگ سهراب

ولیکن کدورت هنگام کار
ای او نباشیم در رزم شاد
بکاوس کی گفت رستم چه کرد
مکافات رستم نمودی دست
یگان تر اسر بکشد هم
خرد باید اندر سپهر سپاه
به گوید ز گفت این سخن
بیا و تو را و بر دیگر من
چو دیدند بر ره گوی پلتن
تو دانستی که کاوس مغویت
که بگذارد این شهر ایران بخت
مرا سخت زین باشد و تاج ترک
گه رزم دیوان مازندران
سرم گشت سپه و دم کرد
کزین ترک ترند شد فرزند
ز آشفتن شاه و پیکار او
و دیگر که تنگ اندر آمد سپاه
پاسخ چنین گفت که روز
چنین دید رستم از آن کار
که تندی و او هرست و شمر
بیا و تو نوشتم همه روز جام
بدین چاره جستن ترا خواهم
کنون آدم تا چه فرمان تو
چنین گفت کاوس که ای پهلوان
گر انما یگان راست خوانند
بخوردندی تا جهان بگریخت
چو خورشید آن چادر بگریخت
در گنج بکشاد و روزی باد
هواینگون شد زمین آهوس
بسی گونه گون سنای درش
از نسان بشدتا و روز بید
چو سهراب از آن گونه آید
وزان بر چنین گفت سهراب
سلیحت بسیار و مرد می
یکه جامی خواست از سلیکا
وزان سوسله برده شهر یاد
چو خورشید شد از جهان بید

که تنگ اندر آمد چنین روزگار
همه رزم ما گشت اکنون چو باد
کز ایران بر آوردی امروز کرد
ز شاهان کس این را هر بخت
شنیدست دیدت ز پیش دم
که تیری و تندی نباید بکار
اسب پیر باید نیکو تراست
که روشن شود جان نایک
همه نماند از آن شدند بخت
به تیری سخن گفتش نخریت
کنده روی فخره پنهان
تجبا جوشش دل نهاده برگ
گه جنگ با شاه با مازندران
جز از پاک ایند و تهم کرس
سپه گوید این گوید کس بران
بدیدم بدرگاه بر گفتگو
مکن تیره بر خیره این تلخ دگاه
که بسیار پیو دم این مرزا
که بر گرد و آید در بارادی
چنان رست باید که زوان گشت
بهر تو گوشتم همه صبح و شام
چو دیدندی تندی اگر است
تو شاه جهان داری او بخت
ترا باد پیوسته روشن روز
بدان خرمی که هر افشاند
دل نامداران ز می خور گشت
بر دید و از پرده آمد برون
سپه برشت اند و بنه بر نهاد
بجینید با مون را و ای کس
سپه رای زین و زین گشت
شده سنگ خاک از جهان بخت
بیاره بر آید سپه جنگید
که اندیشه از دل بیاید سرور
سرواز ناسته ندانم کسی
نگر و بخت دل از کار زار
کسی که بختش بختش
شبه تیره بر خور و دامن شد

و

تختین بیا بدینبریک شاه
بدو گفت کاوشگر کجاست
بیامد چون دیکه فرسید
چو سهراب را دید بر تخت بزم
دوبازو بگردانان هیون
همه یک یک خوانند آفرین
بدان لشکر اندر چو کس نبود
بدان جاگه خشک شد زنده
بداد پور شاه سمنگان
چو تنگ اندر آید سپهر کورین
بیامد یک دیدار انگون
خوشان برادر در باز آمدند
ابا چاکر و شمع و خیار گران
که گر اندر آمد میان
ز قهر کزین بر کشایم کند
اگر گم شد از تخت من نه زرم
بره بر گو پستلتن را دید
ببندید و زان بختان کشید
بگفتش بیگوان کجا کرده بود
ز سهراب و از بر و بالای او
وزان شست بر گردن زنده
بپوشید سهراب خندان جنگ
کندی بقدر که بر شصت خم
بنمود و رفت پیشش سحر
سخن هر چه بپرسد پندار
اگر راست گفتی سر اسر سخن
چنین داد پاسخ بچرخ کشته
بگفت به از راستی پیشینیت
دلیران و گردان ایران
سر پرده و بر رنگ رنگ
تقلب سپاه اندرون جاکست
سر پرده بر کشید و سپاه
چه باشد ز ایران نام او
نار و بازخم او شیر تاد
پیشش اندر سپاهی گران
سپه کش بود گاه کیستند لیر
یک تخت پر مایه اندر میان

یسان بسته زرم و دل کینه خواه
که روشن روان با تو بندست
خروشدن بانگ ترکان شنید
نشسته یک ست و زنده زرم
بر ششچان بر شیر و پهره چو
بدان بر زو بالا و تلج و تلج
بسودش به تند بی پرسید ز
سهراب بر و زو بر کار و بزم
همان حال سهراب با آفرین
پدر راناسه به پور گزین
فنا ده شده جانش از تن کون
ز دردش دل اندر گدازند
بیامد و را دید مرده چنان
سگ و مرد را دید و دردم
بخواهم زایر اینان کین شد
نیاید سه سیر جانم زرم
بز و دست قتیخ از سان کشید
طلایه چو آوی رستم شنید
چنان شیر مردی که آرزو بود
ز بازوی گفت دیر و پای او
کران پس نیامد بر زرم و بزم
نشست از بر چرخه نیل رنگ
خم اندر خم و روی کرده زرم
بدو گفت کز می نباید ز تیر
بکری مکن راسی و چاره سحر
پاداش سیکه یابی زین
زمن هر چه برسد ز ایران سپاه
ز کز می به هیچ اندیشه نیست
چو گستم و چون گویا آفرین
بدان درون نیمه های پلنگ
ز گردان ایران در نام نیست
رود گردش اندر ستاده سپاه
گفت تا کجا باشد آرام اوی
بزرگان ز پیش پندرساد
همه نره واران و جوش واران
و و پیل پور و و پیل و پیل
زده پیش او و زخم کار واران

که دستور باشد مرا با جور
همیشه گمراهی ز دانت باد
بدان و ز ورون رفت و زود
بدو چو هومان سوار دلیر
ز گردان بگرداندش صد لیر
سپه بود رستم بدایا زود
چه مردی بدو گفت باس گوی
بدان که سهراب آهنگ جنگ
بدو گفت کای گرد و شتران
زمانی سه بود سهراب
ز کارش بگفتند سهراب
سهراب گفت شد زنده زرم
شگفت آمدش سخت خیره ماند
ربو و از دلیران یکی گوسفند
بیامد شست از زبرگاه پیش
به و مان بفرمود و تاسه چو
سیک بر خروشد چو پیل است
پیدا ده بیامد بر دیک اوی
بر و آفرین کرد گویا گزین
که هرگز ترکان چنین نگشت
بگفتند و پیل و دومی خوانند

کز این زرم سب کلاه و کمر
بکام دل و کاپمانت باد
چنان چون سوار آهوان نره
دگر باران نام بردار شیر
جوان و سرفراز چون نره
نشسته که گردان تور
سوی روشنی آوی و نهایی رو
نمود و گه رفتن آمدش تنگ
فرستمت همراه این نوجوان
نیامد بر دیک او زنده شیر
بخود تلخ کرد و دش خور و خوابا
سهراب را و کار و سپه کار و بزم
دلیران و کند و آوران را بخواند
بزرگی و خویش خوین فلکند
گرا نایگان را همه خواند پیش
همه لشکر خم زرم بشکریم
سهراب بر سر آورد و بنمود
چنین گفت می منم که بیکه
که میو مباد و است گویا زین
بگردار سر دیت بالاش راست
همه شب همی لشکر آراستند

ببینم کاین نوجوان کجاست
تختین سیکه جامه ترک دار
یکایک سران را ناله کرد و دید
تو گفتی همه تخت سهراب بود
پرستار بچاه با دست بند
بشایسته کاری برون زند
تختین کی مشتی بر گروش
طلب کرد و ما دشمن ازنده
که چون نامور سوی ایران
نگاه کرد سهراب تا زنده زرم
بفرستند و دیدندش فلک و خور
چو بشنید سهراب جریست و
چنین گفت کاشکینا بخود
اگر بار باشد جهان آفرین
بدیشان چنین گفت سهراب
چو برگشت رستم بر شهر یار
بدانست رستم کز ایران پاه
بیاده کجا بود و تیره شب
وزان جاکه رفت نزدیک شاه
از ایران و توران نامد کس
چو خورشید بر داشت زین
یکه تیغ هندی بلند برین
بیامد سیکه تدا بالا گزید
بهر کار در پیش کن رستی
از ایران نه بخت پیرم گوی
در اید و نکه کز می بود راسی تو
نیمه بی جز از راستی پیشم
همه مادران آن مرز را
یکایک نشان من بر نما
یکه ز نور شنید پیکر درش
وزان پس بدو گفت کز منم
ز دوش او پیل بیک درش
سپه دار از خمه پادشاه
یکه شیر پیکر درش نفس
چنین گفت کان ز کزادگان
دگر گفت کان سهراب و سهراب
ازان کس بر پای پیش بست

بزرگان که آمدند و سالار کیت
پوشید و آمد نهان تا حصا
ز شادی رخانش چو گل شکفت
بسان یکی سر و شادان بود
به پیش دل افروز تخت بلند
گویی دید برسان سر بلند
بر و تیز و بر شد روان آتش
که احمده بد پهلوان گاه فر
بفر دیک شاه و دلیران رسد
کجا شد که جایش تهن شد زرم
بر اسوده از بزم و از کارزار
بیامد بر زنده برسان و د
همه شب سهراب با پیل بود
چو فعل سمنم بسایندین
که ای بخردان و روان دلیر
اندر ایران سپه گویا پادار
بشک گویا باشد طلایه پاره
تختین بگفتار بکشت و لب
ز ترکان سخن رفت از بزرگ
تو گوئی که سام سوار است
زمانه بر آورد از چرخ سر
یکه مغر خسری بر سرش
بجای که ایران سپه زاید
چو خواهی که نکر ادیت کاستی
ستاب از ره راستی هیچ رو
همان بند و زندان بود جاکتی
به کز می نیاید و دانید شام
چو طوس و چو کاس و کوز را
اگر سهراب تن خواهی جان بجا
سهراب ماه زین غلافش
سواران بسیار و پیل منم
بفرودش سواران زین کش
سرفراز و لشکر کش و کینه خور
در افشان گهر و دیان درش
سپه دار گودر کشتادگان
بزرگان ایران پیشین پیل
نشسته یک سهراب و بر سر

سپه جوشندان مرد به جای پیش که هر دم همی بر خورشید پیش زگر و کشان نام او بگفتم که باری مرا نام چینی بگوئی که هر گونه ساز و سلاحش ست مگر کان خنما شود دل پیر کشیده سهراب رده بر کران ستاده غلامان پیشش رده بایران سپهر برده بهر سرت رده بر کشیده فرون از هزار نهاده بران عاج که سنجی عاج که فرزند شما هست با امست زهر گونه بر کشیده درفش که در جنگ شیران ندارد لگام همان را ازین کار پذیرد خست ازان کشش بدیدار و بنیاز	سپه پیل برگزینان پیش که باشد بنام آن سوار دلیر ازان به باشد که پنهان کنم و گریه بر سید سهراب ازوی گفتم که آن چینی این پهلوت سپه نام جیت از زبان پیر وزان پس بر سید کره نکران میان سهراب رده خسته زده زگو در زبان مهر و بهر سرت ز فویای روی پیشش سوار نشسته سپه دار بخت عاج بدو گفت سهراب کی در خور بگرداندش سرخ و زرد و خور چنین گفت که راگز راست است همان را چه سازنی که خود است و گریه بر سید از و سرفراز	نوگویی که در یابو شد سپه بران نیزه بر شیر زین ست ز رستم بر آرد بناگاه گرد بگفتا که نامش ندارم بوی کجا او بیاید بر شهر سوار همیدید و دیده بند باورش همه زیر کان کور گرد و کر بایر اندر آرد زین سرش که خوانند گردان و راکیو نیو بر آید سیکه پرده سیم سپید غلام ایستاده رده خیل خیل که فرزند شما هست و تاج گون درفش در نشان بر پیشین پیا بگو تا چه داری از تو هم نشان همیداشت آن راستی و خست همه زهر و زین و در و خور	بخود هر زمان بر خورشید سپه درفش بر بین از دایک است بگویم بدین نیکدل شیر مرد بر سید نامش ز فوج بهر بدین فریدم من بدان روگ نشان داده بداند پادشاه تضا چون زگر و دین و هشت یکه گرگ پیکر و درفش از برش چنین گفت کان پور و گور نیو بدو گفت ازان سوگند باشد ز دیا فروخته زین جلیل بدو گفت که را فز از خوان بر سید ازان زرد و پره سر چه خواند او را زگر و کشان نشان پدر جیت با او گشت چو دل بر سنه در ساری گشت	نمیشم همی اسپه پنهانی او کنندی فروخته تپای او که گرم نشان گو پیل تن بنوی بیامد بنزدیک شاه که ای پسر منده مهر شیر گیر که جانی نیا در رستم نشان ز فرمان کا بدنه هرگز فرو بر آید سپه ناله کرنای کجا جای دارد و تراوش کشت بایران زین آنچه او کم بود شده انجمن لشکر بیکران سپه نثار دست یا سروان بیانید پیشش همان کلاه سرش ماه سپین و بالا و راز که پرورد و سختی نباشد ز کان چنان که گذارد بیا بدگذاشت	یکه باره پیشش بیالای او بایران نه مردی بیالای او بهر آنچه گفت با خوشنیت بدو گفت که چنین کی نکند خواه پیاخ چنین گفت با او چهر غیر گشت سهراب دل آن بنشته بر در گور گور بود سو ازان بیبار و بیلان پیا زایران بگو نام آن مرد جیت سرافراز و مادر رستم بود پیاده سپهر و زین و دران چنانست او را ز نام آوران زهر روز بهر جهاندار شاه درفش پس پشت پیکر گراز بهشمار و از نخه گیو دان ز مانه بنشته و گور گور و هشت

در این کتاب

از آن پرده سحر و سحر بلند
بدو گفت سحر بکن نیست
بر ز می که کاوش لشکر کشد
کنون رفته باشد ز ابلستان
مرا با تو امروزی بجان کمیت
در این دنگه این راز داری تن
سخن گفت ناگفته چون گوشت
نبرد که جوید اندر جهان
بزم سمرگر زندان شکن
تنش زور دارد و جسد زورند
نهرای رستم بگرد جهان
چو افروسیاب آن سپهر چین
که همچون تویی خاندان پسر
گرش بنیم انگاه آیت یاد
سهریگر اندر آید خواب
بگویم بدین ترک باز در دست
ز گردان نیاید کسی تنجوی
اگر من شوم کشته بر دست او
چو بهرام در هام گردن فراز
چون سحر کشد از زمین پنج سر
که آگاه به آن نباشد برم
نباید ترا جت با و بندد
نمان کرد و زور وی چیزی
بسی کرد و اندیشه های دراز
گر نقش سنان و کمان کند
برون آمد و رای ناور کرد
ز پای و در کعبه زدست معنی
نشاید نگردد آن آسان بدو
چرا کرد و نام کاوش که
که ایران نامم سیکه نیزه دا
سو از جهان رستم نامور
از آن سحر کشید از جانی پیش
غیر گشت کاوش آواز او
بشد طوس پیغام کاوش بد
بفرمود کار خشن رازین کشد
بسی است با گردن هم تنگ
بزد و چو سحر سپهر بیان

وزان مرد و آن تابدا دهند
ز رستم نگردی سخن هیچ باد
چو پیل دمان تخت و انکشت
که بنگام بزیست در گلستان
بگویم که گفت اسن کدیت
کشاده بمن بر پوشی سخن
کجا نابود و به بندد دست
که او زنده پیل اندر آرد جهان
بر آرد و مار از دو صندل سخن
سروش بر ترست ز درخت بلند
همه آشکار است پیش همان
ابا نامداران توران نزن
بدین زور و این دانش این نزن
که دریای جوشان بلرزد باد
چو تنخ پیش بر کشد آفتاب
چنین یال این خورشید شست
که با او بروی اندر آرد بر
نگردد و سیه روز و خون آبجوی
چو شمشیر و شمشیر و زن و زن
سند و گریه را بنویسد زرد
بدین کینه خواهی بریدن هم
بر آرد با و در گداز تو گرد
عجب اندازان گفت های نهفت
ز هر گونه کرد و پیکار ساز
که آن گرز را پهلوی دیوبند
بر آرد و بر چهره ماه گرد
ز بازوی آن آب و آهوان
که یار و شند پیش او بگری
که در جنگ شیران اندازد تویی
کنم زنده کاوش کی را بدار
و گر زنگه کرد و پر خاشخه
بزد و یک پرده سحر رفت پیش
که ای نامداران فرخ نژاد
شنیده سخن پیش او بر خرد
سواران بر دها بران چین کنند
بهر گشتوان بر زده طوس جنگ
به است آن کیانی که بر بیان

وزان پس بچهره سپهر گفت
کس کو بود پهلوان جهان
جهان پهلوان باشد و شمشیر
بدو گفت سهراب کین و گوی
اگر پهلوان را نمانی بمن
سرت را نخواهد همی تن بجا
چو از بند و پیوند یاد را
اگر خود به سینه تو بکال آو
کس را که رستم بود هم نبرد
چو او خشم گیرد و بر ز نبرد
تو با او بسنده نباشی بجنگ
بشیش کین رستم پیل تن
تو مردان جنگه کجا دیده
از آتش ترا بیم چندان بود
چو برگشت از ننگه سهراب
ز لشکر کند جنگجو را سخن
ز ایران نباشد کسی کینه خوه
چو گو در زنده تا پور گزین
پس از مرگ من مهربانی کند
به سهراب گفتن چو گفت
بهانه نباید بخون ریختن

کر از تو سخن را بناید نهفت
سیان سپهر در نماند نهان
چو بر خیزد از دشت آوی غو
که دار و سپهر سو جنگ سو
سرافراز باشی بهرا سخن
میای کین کنون بدین دور
چو رخشنده مری بودی بها
چنان بهیبت بیک دیال وی
سروش ز آسمان اندر آید گرد
بجنگش چه شیر و چه پیل چه مرد
چو او تنخ هندی گیر و جنگ
ببارد آتش بران سخن
که با ننگ پیل اسب نشینده
که دریا با آرام جنبان بود
غیر گشته نهان همی نبرد
بر آید ز آن باره بلیتن
بگیر و سهراب کاوش شاه
چو نامداران با آن نین
ز دشمن بکین جانی کند
همه باسن از رستم گفت
چه باید کنون رنگ آیتن

تا ختن سهراب رستم کاوش بر کندن میخها

کر از نام چنین نامم هست
تو گفته که در لشکر او نهفت
چنین و او پاسخ مرا در هیچ
براش نشیند جهان پهلوان
ترا بی نیازی دهم در جهان
نه بینی که موبد بخس و چه گفت
چنین و او پاسخ بچرخش کشا
بدانی که از و نیاید با
هم آورد و او بر زمین پیل نیت
نخواهم که با او لصحی بود
بگفته ندیدی تو جنگ آران
بدو گفت سهراب ازادگان
که چندین ز رستم سخن نین
چو دریای سبز اندر آید رجا
بدل گفت نا کار دیده بهر
بدین زور و این دیال او
چنین گفت موبد کردان نمان
چو گو جهانگیر گشت شکن
نباشد بایران تن سنا
چرا باید این کینه آراستن
بسی بلیتن را بخوابی گشت
چو شنید گفتار های درشت
ز بالا ز دشمن یک دست
پوشید خندان و بر سر نهاد
با آورد و رفت چون پیل
بگرد و گوران ز جنگال شیر
وزان پس لیران شنید سخن
چنین گفت کای شاه نازد
بسی سخت سوگند و دم نین
کجا گید و گود و ز طوس لیر
بگفت و همی بود خاموش نین
سهراب ده یک بهر آمد پا
ندرم سواری و هم نبرد
که جنگ بودی گهی ساز نین
نهاد از بر خشن رخشند نین
بدل گفت این زرم نهفت
بدو گفت از ایدرم و بیشتر

از آنست که اندامم هست
نگهبان هر روز و هر کشورت
که شاید بدن کان گوشت گیر
برین بر خندید پیر و جوان
کشاده کتم نهجای نهان
بدانکه که کشاد راز از نهفت
چو سیر آید از مهر و از تاج و گاه
نه دیو و نه شیر و نه زار و دها
چو گردی اسپا وینل نیت
هم آورد و اگر گوه خار بود
که بود نگار ز باس گران
سینه بخت گود ز کشادگان
برانی ستاس و در سهران
خار و دم آتش تیر باس
که گریمن نشان گوشت گیر
شود کشته رستم بچنگال وی
به از زنده دشمن بر شادگاه
که باشد بهر جا سراسر سخن
چنین دارم از و بد پاک باد
به پیو و به چیری ز جانشین
همانکه آسان نیاید بدت
سهراب دلان زود بنمود بدت
ببقتلش آمد بجای شست
یکی ترک رومی بگرد و ارباب
چو کوه روان آیش از جت
رسیدند از وی سران دلیر
بگفتد کانیست که پیل تن
چگونست کارت بدشت نبرد
بدان شب کجا کشته شد زنده
فریاد کاوش و گشته شیر
از ایران ندا و پیچ پاخش کین
زهر سو بر آمد دم کین نامی
از ایران نیار و کس این کار
ندم ز کاوش جز رخ زرم
همی گفت که گریمن که نشاید نین
نه این رستم از سبک یک تن
هم دار گرش از یلان بیشتر

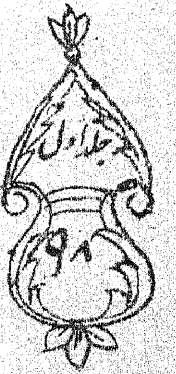

دشمنش پیر و نبد او بهم بچینید سهراب پر خاش خرم از ایران و توران نخواهیم که در دستم بدان سرفراز تبد شد بسی درو بر دست من چه کردم ستاره گوی منت شانی تیرکان بدین یال و یکایک شراوت مرا یاور که از پهلوانت دمن کترم باور و گرفت و نیزه گرفت نماند پیر نیزه بند و ستان گرفتند از آن پس عمو و گران فرماند اسب و دلاور ز کار بهرمانا شگفتی ز کردار نماند سبب مردم از رخ و آزار ز دست یکی ناپسند جهان بر نه بر نهادند هر دو گمان عین شد دل هر دو از یکدگر که نرسد سهراب آچاره کرد و شیراز از آن جنگ سپردند بچند سهراب گفت ای سوار اگر چه گوی سحر و جادو که از یکدگر روی بر کاشند برو خوشه شستن را بایران سپاه تو گشت و اندیشه کرد و دیو بیان سپه دید سهراب را بدو گفت کای ترک خونخوار تو آهنگ کردی بدینستان بدین دشت هم دارم بهر تو گشت ز جنگش سرشت آسان به هومان چنین گفت کاورد چه کرد و ابلت کرم سهراب دو بازوش مانده ران پیل همه کار ساخت و با ساز بود عنان باز سپید و بدو شاد اگر شیر پوش آمدی بیگان چه کردان مرا روی بدیند نیز	سبب رفت پر خاشخوشی نرم ز گفت گو بیلتن نامور چون باشم تو باور و بس بدان سفت و جنگ یک باز ندیدم بدان سو که بودم شکن بر روی جهان زیر پای منت بایران ندانم ترا تیر جفت ز گفتار خوبت مرا شادوار نه با تحت و گاه هم نه با نسیم سبب ماند از گفت ما و شگفت بچپ باز بر دند هر دو و حمان سبب کو خفتند آن برین بران سبب را بند دست باز و شاد شگفت هم از تو هم از تو دست سبب دشمنی را ز فرزند باز نه کردی نه نام آوری نمون سبب که سالخورده و گران جوان گرفتند هر دو دلال کمر که از این چنین بچند اندیشه تبه گشته و خسته دید آمدند بر خیم و لیران ته پایدار جوانی کند پیر کانا بود دل و جان باندیشه بگذاشتند بدستش سبب نامور شد تبار که کاوش را بیکان بدرسید زین لعل کرد و خونخوار ز ایران سپه جنگ پادک کرد کس با تو پیکار و کینه بخت که روشن جهان تیر تیغ انداخت نیاساید از تاختن بیکان مان بر اند جهان کرد و پر جنگ شور که چون او ندانم بیکته دگر بجو شد ز آردن او و دینیل باور و گرفت و آغاز بود بایران سپه رفت زینجا بگاه ز سستی چنین دان زگر از گران زره بر تن نشان شود و نیزه	چو سهراب را دید آن بال و تن باید سهراب کف را بکفت ببالا بلند و با کف دیال بدو گفت نرم ای جوانم زرم نگاه کن مرا تا به پیشه جنگ کسانیکه دیدند زرم مرا چو آمد ز رستم چنین گفتگوی من ایدون گمانم که تو رستم	برش چون بر سام جنگی فرخ باور و گرفت از پیش صفت ستم یافت با این زیبا سال زین سرو و خشک و هوانم و گران اگر زنده مانی سرس از جنگ شمر دنگوست که زرم مرا بچینید سهراب ادل بدوی که از خشم نامور نیرم	برو گفت از ایدر یکسو تویم بگفت او برستم بر تو ایدم باور و گرفت از جاسی منت بپیری بسی دیدم آورده گاه مرا دید و جنگ و ریا و کوه سبب رحمت آورد و بر دلم بدو گفت که تو بهر ستم سخن چنین واد پاخ که رستم نیم ز ایدر سهراب شدنا اید یکه تنگ میدان فرود خفتند بر خیم اندرون تیغ شد نیزه ز اسپان فرود بخت بر گشتوان یک از دیگر استاد آگاه دو همه بچ را باز داند ستور مرا خوار شد جنگ و سپید چو اسوده شد باده هر دو در بهم تیران نمودند سخت بروز ازین کوه برداشتی فرود داشت دست از کمر پاد برو کرد و آرد و کفش بدو و رحمت آید تو بر زول به پستی رسید این از آن آن بایران سپه رفت سهراب کرد چو رستم نیزه یک توران کرد بباید که خویش تازید زود درم گشت رستم چو اول بود باو گفت سهراب توران سپاه بگشت بگیم فسر و آگاه برفتند و روی هوا تیر گشت شب تیر آمد سوی لشکرش چه آمد شمار چه گفت و چه کرد اگر گویم از کار اتان نامدار بدو گفت هومان که فرات شاه تو گشتی رستمی کنون سخت از ایدر نیان من بسی گشته ام بپیشیم چو شیر و بلیک و نیزه بنام خدای جهان آفرین	برادر و گداز بر سبب آهوشویم به یکجای هر دو و دگر گویم ترا خود یکشت من بای منت بسی بر زمین بست کردم سپاه که با نامداران توران کرده نخواهم که جانت ز تن بگسلم همه راستی باید افکند بن هم از خیم سام نیرم نیم برو تیر شد روی روز سپید بکوتاه نیزه سبب تاختند چه زرمی که پیدا کند رستم زره پاره شد بر میان گوان بر ازور و باب و پرازیچ پور چه ماهی بدید چه در دشت گور ز روی شد او زول امید ز از جنگ و جنگ بند تو گویی فرود بخت برگ خست گران سنگ را موم بنداشتی شگفتی فرود ماند از بند او ای بپیشید و در و از دیر ی بخود که از خوش آغشته گشت سنگ چنان تنگ شد بر دیران عنان باده تیرنگ را سپرد پشیمان شده از جگر بر کشید که اندیشه دل بدانگونه بود خروشی چو شیر تیران بر کشید ازین زرم و در دهم بگناه بپیشیم تا بر که گریه سپاه ز سهراب گردون همه چو گشت بیان سوده از جنگ تیران که او بود هم زور من و دین نه چندان بود کاید اند شمار چنین بد کرد از بد سپاه که این جنگ ایک تن است زین را بخون چن گل آغشته ام به یکجای فرود بام آتش تیر نخام زگر دان یک بر زمین

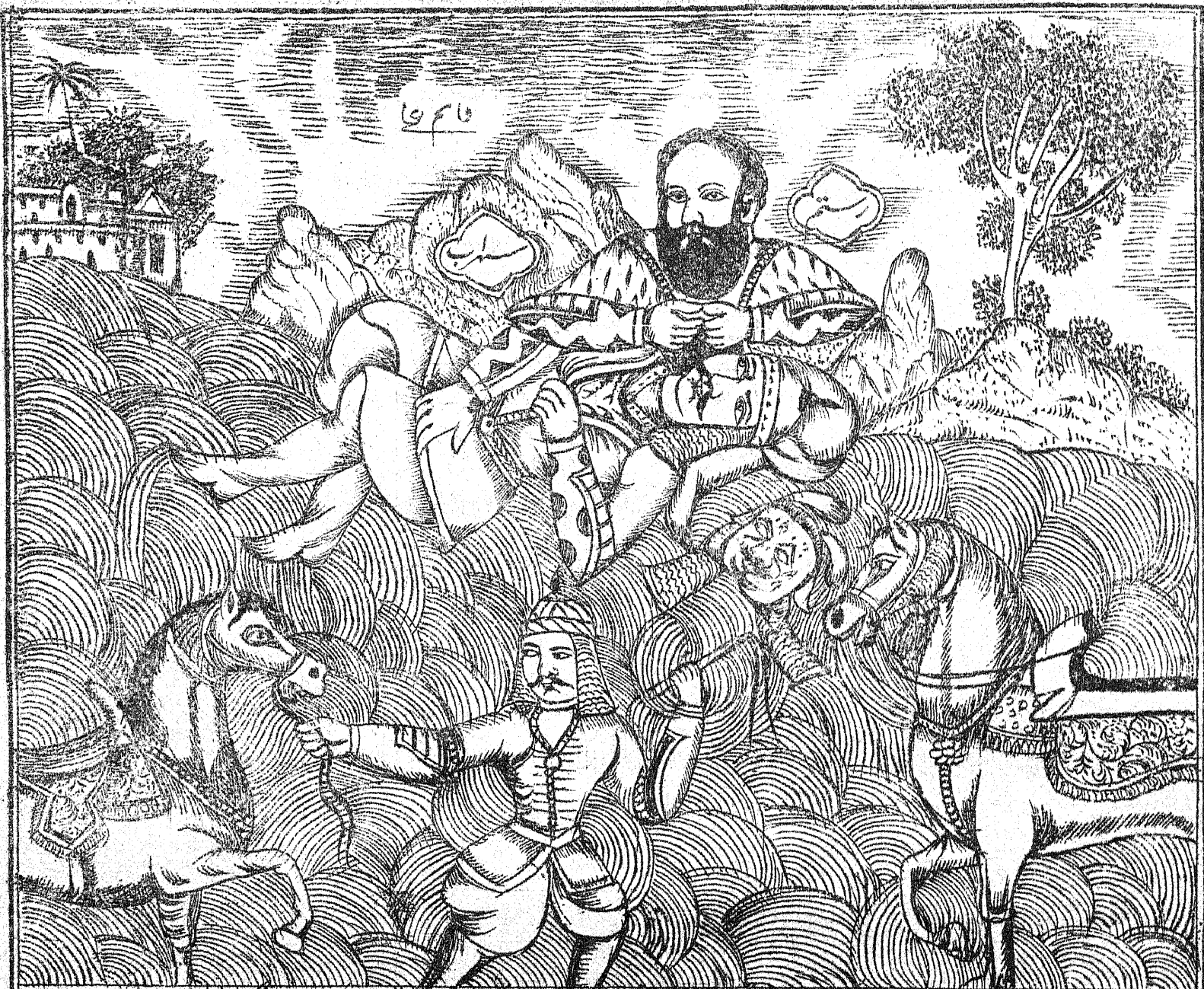

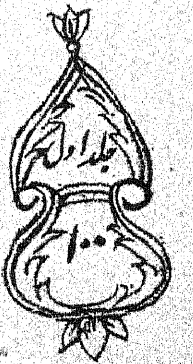
بهر دروان سن برندان کند بر قند هر دروان برزد زین زلف گشتی زین برزد پراز خاک بگال روی کن که این راز باید کشا و افکند سر مهری زین بر گرد آورد بدین گونه بر پاشد این ما سوم از جوان مردش بگال بیامد سپید از دوازده رکیب دراز و پیل پای تو که دشمن در اچاره خرد و خوار که اندیشه از دل بیاید ستره چو جان رفت گویا بیا درون بنو واکه از بخش خورشید ماه همه هر دو پایش بدو در شد که رقت بره بر تو اندسته بدین کار این پند را پاس پراز اندیشه بوش دل روی عجب ماند روی همی بنگید راور اید آن قروان زور دید که در جنگ شیران لیر لیدی همانا جواسه ترانه کرد	کسی که تو ماند ستان کند ببستند بر سنگ اسب بر که بند رستم گرفت و کشید نشست از بر سینه سپید نگار در رستم با و از گفت کسی که گشتی بر سر آورد رو باشد از سینه کند ز جلا یک از دلیری دم از زمان همه دیر شد باز هموان کرد درین آن بر و بر و پلاسی تو یک داستان ز بدین شهر بار بهو ما چنین گفت سهراب کرد خرامان بشد سوی آب روان همیناوست بر روزی و سنگا که گشت را او بسیر بر شدی که نه ز زورش ستان بجای بیزدان بناید کای کردگار وزان آنجور شد بجای بر بران گونه رستم چو را بید چون زدیک شد بدو بنگید همانا که از جان تو سیر آمدی نگویند زینکو نردان مرد	بهر دروان سن برندان کند بر قند هر دروان برزد زین زلف گشتی زین برزد پراز خاک بگال روی کن که این راز باید کشا و افکند سر مهری زین بر گرد آورد بدین گونه بر پاشد این ما سوم از جوان مردش بگال بیامد سپید از دوازده رکیب دراز و پیل پای تو که دشمن در اچاره خرد و خوار که اندیشه از دل بیاید ستره چو جان رفت گویا بیا درون بنو واکه از بخش خورشید ماه همه هر دو پایش بدو در شد که رقت بره بر تو اندسته بدین کار این پند را پاس پراز اندیشه بوش دل روی عجب ماند روی همی بنگید راور اید آن قروان زور دید که در جنگ شیران لیر لیدی همانا جواسه ترانه کرد	کشته شدن سهراب بدست رستم نم آورد پشت دلاور جوان بچید ازان پس کی که کرد بازی بگویند همسال من درینا که رستم بنیاد بسیر نخواهد هم از تو پدر کین من چو بشنید رستم سرش خیره گشت بگو تا چه داری از رستم نشان چو سهراب رستم بدانسان بد کنون بند کشای از خوشنم همه جانش از رقت من بخت چو کشا دختان آن مهر دید بدو گفت سهراب کین بدست ز لشکر بیا بدیشوار بدست	بهر دروان سن برندان کند بر قند هر دروان برزد زین زلف گشتی زین برزد پراز خاک بگال روی کن که این راز باید کشا و افکند سر مهری زین بر گرد آورد بدین گونه بر پاشد این ما سوم از جوان مردش بگال بیامد سپید از دوازده رکیب دراز و پیل پای تو که دشمن در اچاره خرد و خوار که اندیشه از دل بیاید ستره چو جان رفت گویا بیا درون بنو واکه از بخش خورشید ماه همه هر دو پایش بدو در شد که رقت بره بر تو اندسته بدین کار این پند را پاس پراز اندیشه بوش دل روی عجب ماند روی همی بنگید راور اید آن قروان زور دید که در جنگ شیران لیر لیدی همانا جواسه ترانه کرد	بهر دروان سن برندان کند بر قند هر دروان برزد زین زلف گشتی زین برزد پراز خاک بگال روی کن که این راز باید کشا و افکند سر مهری زین بر گرد آورد بدین گونه بر پاشد این ما سوم از جوان مردش بگال بیامد سپید از دوازده رکیب دراز و پیل پای تو که دشمن در اچاره خرد و خوار که اندیشه از دل بیاید ستره چو جان رفت گویا بیا درون بنو واکه از بخش خورشید ماه همه هر دو پایش بدو در شد که رقت بره بر تو اندسته بدین کار این پند را پاس پراز اندیشه بوش دل روی عجب ماند روی همی بنگید راور اید آن قروان زور دید که در جنگ شیران لیر لیدی همانا جواسه ترانه کرد

کویلتین را چو بر پشت زین
 نر لشکر بر آند سهر خروش
 بنام زید تا کار سهراب چیست
 بانبوه ز فتنه بیاید زون
 همه مهریانی بدان کن که شاه
 بسے روز را داده بودم نوید
 درین درد لیری به بندگیت
 چو گشتم ز گفت را و آسید
 برینم نو شسته بد اختر بسیر
 نشست از بر خشن رستم چو کار
 ستایش گر کنند بر کردگار
 گفت آن شکفته که خود کرده بود
 شما جنگ ترکان چو بید کس
 پیشان شدم من کردار خوش
 و ستاد و نزدیک هومان یلیم
 برادرش گفت پس چو اول
 بپاسخ چنین گفت هومان کرد
 باین بدلت شوبه او رسید
 ندیدم کرد آن ان شست لیلین
 بر آمد زمانه یکایک بچوش
 که بر شهر ایران بیاید گریست
 بدین رز که بر نشاید بدن
 سوی جنگ توران نراند سپاه
 بسے کرده بودم زهر و دیار
 گرفتار خشم کند من ست
 شدم لاجرم تیره روز سفید
 که من کشته کردم بدست
 پراز خون آن لبت انبار سرد
 که او زنده باز آمد از کارزار
 گرامی بسد که آن زده بود
 که این بد که من کردم در کس
 ستانم مکافات ز اندازد پیش
 که شمشیر کین با نذر نیام
 که بر گردای گردن خون روان
 که بنمود سهراب را و دست برد
 بیاید مراد را سرازین برید
 چنان بد که نشان که او کشته شد
 بغرمود کاوش تا بوق کوس
 اگر کشته شد رستم جنگوی
 چو آشوب برخاست از این
 که ایشان ز بهر من جنگوی
 بگفتم اگر زنده بیسم پدر
 بسے زو نشان تو بر سیدم
 بهرین که دست زایران
 چو برق آمد رستم کنوین
 بیاید به پیش سپه باز خوش
 چو زانگونه دیدند بر خاک سر
 همه برگرفتند با او فروش
 ز واره بیاید بر سیلین
 دریده جگر گاه پور جوان
 نگه دار آن لشکر اکنون تو
 تو با او بر و مال و آب
 و بر سینه زده بد گمان
 ز واره بیاید بر سیلین
 سر نام داران همه کشته شد
 دیدند و آمد سپه ملطوس
 از ایران که یار و دشمن
 چنین گفت سهراب با سیلین
 سوی مرز ایران نهادند
 بگفته نامم یکے تا جور
 همه بد خیال تو در دیده ام
 نباید که آید بجانش نیان
 بهرین که نیست باز شد
 دل از کرده خوشی و درویش
 دریده همه جامه خسته بر
 نماند آن زمان با سپه ملطوس
 دریده بر و جامه خسته بر
 بگریه بر و چرخ تا جادون
 نگه کن بدیشان مگر نقوی
 مکن بر کسی هیچگونه ستاب
 که میداشت راز به بند نهاد
 ز هومان سخن ماند و از این
 بجا و س کی تا خند آگهی
 وزان پس بشکری خنک گشت شاه
 بیاید چو جمشید آوار گشت
 که اکنون چو روز من اندر گشت
 نباید که بسند در بنی براه
 چه دانستم ای پهلوان
 جز آن بود که سر خنهای تو
 نشانم که بد واده ما
 ز سختی برستم فرو بستم
 چو دیدند ایران بکاوی
 بهرین که رفتند کاینکار
 چنین گفت با سرازان
 چو رستم برادر بر انگوندید
 پسر را بگشتم به پیرانه سر
 که با تو مراد و پیکار نیست
 ز واره بیاید هم اندر زمان
 نشان بدر چیت با و گفت
 ز کار بهیچ سهراب بد گمان
 که سخت نمی شنیدم تم
 گر آید بهیچ سهراب زور و نگاه
 که بهیم سهراب در کوه و دشت
 همه کار ترکان و گرو گشت
 مکن جز به نیکی در ایشان نگاه
 که باشد روانم بدست پدر
 از و باز ماندن جای اوی
 بدیدم شب دیده با و
 پراکش دل و دیدگان
 همه بر نهادند بر خاک سر
 ترا دل بدینگونه از بهر کسیت
 ز دل دارم امر و ز کوی
 بگفت آنچه از پور گشته شنید
 بریده پی و بیخ آن نامور
 همان پیش ازین جا گفتار
 هومان سخن گفت از پهلوان
 روانش به پیرانش خوش
 که سهراب راز و مراد زمان

تخت گشتار و خیره گشت بزرگان پیر و رش و زنده همه لشکر که بر آن ارجمند بزرگان بدو اندر او خفته اگر زنده باشد مرا در زمان چو آیدش بهنگام بیرون کنند زورگ ای سپید بانی زنده پیاپی ز من سوی کاوش از آن نوشدارو که در گنج است بیامد سپید بکر و بار باد و لیکن اگر داری نوش من اگر یک زمان ز من بدید کجا گنج اندر همان فراخ بدشنام چندی مرا بر شمر کز این زبان سر بهم هزار چو نشیند گوشت ز در گشت زود ترافت باید نیز یک او گوشت سوسوی راه کرد چو نشیند رستم خراشید رو پیر و ده شد از اسپ رستم چو باد نه بیند چو تو نیز خورشید و ماه بر بدن دو دستم سزای است چو من نیست در کوچه و بازار که ای پیر این چنین کار کرد که رستم کینه برو دست یافت بجنگ آیدش رای و ساز و ماه از آن تخت بر دندان بخت او بز آنش نهادند بر خورشید و ماه درین این غم و سوز جان گسل ازین چون بایشان رسیدگی همه پهلوانان کاوش شاه چو شادان نشیند کسلی کلاه نه هر باد شاه نه هر بنده را اگر چرخ راه است ازین گوی ز سر بر چون شد خیزد شاه یک زه و ساز و سیکه در تر نیانی همه زنده را باز جای	جهان پیش چشم اندر نشسته بهر از سر مرگ باز است نه زبان بر کشاوند یکسوز بند زنگارن سخی خون دل خفته بماند به گشته تو با دیوان وزان پس ندانیم با چون کنند سخت خویشین را باید گریست گویش که مارچه آمد بسیر کجا خشتگان را کند تندرست بکا و سس یکسیر پیاپی چو باد و هم زنده ماندیل بلیتین فسا زیم با دوش او جز بدید بدان زویر و بدان بال شایخ پیش سپید آید و هم میرد کنم زنده کاوش کیر ایدار بر رستم آمد بکر و در دود کر روشن کنی جان تار یک کس آمد پیش زودگاه کرد سخت زویر سینه سخی کند رو بجای کله خاک بر سر نهاد نه چو شنه خود و نه تخت کلاه جز از خاک تیره سباده شست بر دی بدیم پیش او دوسه سزاوارم اکنون گفتار زور بدشنه جگر گاه او بر گافت بمن بر کند روز روشن بیا سوی خیمه خویش نهاد و رو سخت کرداری جهاندار گو زنا در جلا و زهر و داغ دل که بر کندم از باغ سر و سینه نشسته بر خاک با او بره بیم کندش را باید ز گاه شناسد نه داند نه دانند را همانکه گشت منورش تی بیامد نیز یک او با سپاه سر انجام بر مرگ باشد گذر روانش کنان دیدگر سزا	به نزد پیر آمد از دشت کین چو بر گشت از آنجا یک پهلوان که در مان این کار یزدان کند بدو گفت گوشت کاوش سوز و گر زین جهان چنان غنی نوشدارو خواستن رستم از کاوش دریدم که رستم همانا دیر بتر و یک من با یکی جام می بدو گفت کاوش کز بلیتین کند پست رستم به نیز و ترا همان نیز سرب بر گشت سخت کجا باشد او پیش تنگ پیای چو فرزند او زنده باشد را اگر آمد او زنده اندر جهان بدو گفت خوی بد شهر یار بفرمود رستم که تایش کار زار یک درون رستم بر جاب و بر بزرگان لشکر همه بچنان که آمد این پیش کاوش را که فرزند سهراب و ادم باد چو گویم چو گوشت شود مادرش گفته که گشت فرزند را برین تنگه سام نفین کنند بفرمود تا دیه خسروان پیر و ده سزا آتش اندر زنده جهان چون تو دیگر نه بدید گوشتش و اوان کند زل زل بدید کار پوزش چه پیش ادم زبان بزرگان بر او پند بود چرا مهر باید به بر جهان جهان سر گذشت است از هر چنان آن کزین گوشه گاه بر رستم چنین گفت کاوش که دل و جان بدین فرزند کن من از دور دیدم بر و بال او	گر بانش گرفت زویر زمین بیامد بر خسته پور جوان مگر کاین غمان بر تو آسان کند گر از روی گیتی بر آری تو دود نگار کن به گشته که جاوید گیت نوشدارو خواستن رستم از کاوش دریدم که رستم همانا دیر بتر و یک من با یکی جام می بدو گفت کاوش کز بلیتین کند پست رستم به نیز و ترا همان نیز سرب بر گشت سخت کجا باشد او پیش تنگ پیای چو فرزند او زنده باشد را اگر آمد او زنده اندر جهان بدو گفت خوی بد شهر یار بفرمود رستم که تایش کار زار یک درون رستم بر جاب و بر بزرگان لشکر همه بچنان که آمد این پیش کاوش را که فرزند سهراب و ادم باد چو گویم چو گوشت شود مادرش گفته که گشت فرزند را برین تنگه سام نفین کنند بفرمود تا دیه خسروان پیر و ده سزا آتش اندر زنده جهان چون تو دیگر نه بدید گوشتش و اوان کند زل زل بدید کار پوزش چه پیش ادم زبان بزرگان بر او پند بود چرا مهر باید به بر جهان جهان سر گذشت است از هر چنان آن کزین گوشه گاه بر رستم چنین گفت کاوش که دل و جان بدین فرزند کن من از دور دیدم بر و بال او	یکی خیمه آلود بر کشید بزرگان بر خسته با او هم یک دشنه گرفت رستم بدست تو بر خویشین گزینی صد گزند نشا کیم یکسیر همه پیش گ وزارت راهش اگر کوته است بگو در ز گشت از زمان پهلوان گرفت هیچ با دشت کرد این مگر کوچه سخت تو بهت شد نخواهم که او را بدید روی شغفیدی که او گفت کاوش بدین نیز هات گفت بیجان کنم نخواهم به سیکه سوی او گاه سخنهای سهراب نشیند کس دشمن خویشین پرور به تندی گیتی و رایانیت جوان را بر آن جامه زنگار که سهراب شد زنجیران فراخ بد رجعت و بر زدی سر و باد سخت زاری نبرده جان نمیره جهاندار سام و سوار ز سام نریمان و گشتار سپ چه گویم چرا گشتش بگیا پدرش آن گرانایه تر بهمان که دانست کاین کودکی از خیمه سخت از دوا و شهر آمدن همان خیمه و دیه رنگ نگ درین آن همه روی و رای چه گویند گروان گردنشان سخت خونی سخی کن کشاکش چنین است که در این چرخ بلند یک دانه آمده چرخ بر چو اندیشه بود و گرد و دراز بدین زرقن اکنون نباید گشت سخت برد خواهد بگرش سپهر اگر آسان بر زمین بر زنی بگفتم به ترکمان ماند سیه	سرس راهی خواست ازین پیر چو طوس و چو گوشت و چون گشتم که ازین پیر و سر خویش پست چه آسانی آید بدان ارجمند سری زیر تاج و سری بر ترک بر آید گانیم گر سهره است که ای گرد بانام روشنون یکه رنج کن دل به بیمارن چو من پیش تخت تو کمتر شود که بهشت لبی نزد من آید گر او شهر یار است پس چو بیت سرت بر سر دار پیمان کنم اگر تاج بخش ست و گر زنجاره نه مرد بزرگ بهمان دید بگفته درون نام بد گشت همان رنج کس اخیر نیست بخوابان و آمد بر شمشیر یار سخت از تو تابوت خواهد نکاح بنالید و زنگارن بهم بر نهاد سزاوار و از تنه پهلوان سوی مادر از تنه نامدار بر دی فرون بود گردان چرا و ز کردم بر او بر سپاه چه گوید بدان دخت پاک جوان بدین سال گرد و چو سر بلند یکه تنگ تابوت بهر تیش همه سخت پر مایه زین ملک درین آن رخ و زرد بالای چو زینان شود زوایشان بخت جامه خسروی کرد چاک بدستی کلاه و بدید کند زادان درین دایره داور سخت گشت باید سوی خاک باز ندانیم فرجام این کاهیت نباید گفتن بدین خاک مهر و اگر آتش اندر جهان در زنی رستم بزرگان ماند سیه

تاریخ
چون گشت
شیرین
مارمند
ریزگر
ه است
دشمنان
تیاران
لشکر شود
ن آبرو
ن گشت
مان گشت
لشکرخواه
ت دیده
بگشت
زیدارت
سرمه
هنگام
بر نهاد
ملکان
مدار
دان
سیاه
بالا
خوبند
ن گشت
مان گشت
چاک
سند
اور
باز
یت
هر
ن گشت

زبان بگفتش با سیاه ز تو زبان سرانند چندی که از ایشان بمن چند بگویند همچو دلاور بسیار زوار به بیاید سپیده دمان سپیش تابوت میرانند چو تابوت را دیدستان همین گوی و چه جامه پاک بد گفت بنگر که سام سوار همی گفت زان پست کار گشت چو آمدن تابوت بایوان خویش بناری سپه مویرا غلغله کرد با رنگی سپه راز خویش نفاش ایوان بکلیه ان رسید گوفتی گمر استخیر آمدست تشنه ابدان نامداران نمود همه کاف تابوت بر سر بر پیشید بازش بدیای زرد چو سازم من کنون ترا وارو بگیتی همه بر شد این داستان تا خنک بای آورد خویش چو ایرانیان زمین خیزفتند غریب آمد از شهر توران زمین بهرادر خیزد که سراب گرد بزد شک و بدید بر پیش مر آن زن چو تاب دادند سپه بگشت آتش بر فرزند دو چشم بر بود گفت هم چو نهستم اسیر کای خیر بهر در و در دشمنان را که او هم این در و در خویش از امید نوید گشتی تو زار نشان داده به از پدر مادر مرستم از در دشمنان بگشت مادرت بجا گشت بر گوی و پیش بختاوست ز خون او می اصل کو آب را	چو ساری در مان این گشت زوار سپه را گزارد بر و لیکن چو تو با جنگ گشت وزان جا گشت لشکر براند بریده دم باد بایان هزار پس گوی سوری را بخت تو تن چو می فرست پیش گر فتند تابوت او سر نیز بهارید ستان زده دیده نشان شد اندر بیان چو رود تابوت سر که ای پهلوان زاده بچه شیر بروز جوانی بزندان بهر دره درون وقت با گذر اگر باره تابوت سر هر آنکس که بود سپه گوفتی که سامست بایان همی گفت اگر در زمین یکی و دگر دشمنان بدان سر بر زنگار گشت چو آن را بستی بهشت وزان کو بهمان بتران	برین رفته تا چند خواهی گشت بهری زوزان و خورشید شاه مر نیز با جنگ گشت بایران خراسان و ستم بهر از خاک سر مشران نامدار چو گاهی از وی پستان در ده بهر جامه دل کو پیش برین آن چنان نامدار نبا لیدر باد او در ستمون نزداید چو نامدار ز چشمش بران چو خواب نه زاید چو تو زورمند برین خانه مستمند دلش بر زور و خوش بیا و پیش همان دلیر زین در گشته همه غیر شد جنگ اندر ز شک سپه گشت جانی زوزان بگشت هر آنکس که بخت بسی داغ بر جان بر سر گفت او با فراسیاب ازان تا زمان و بهشت ازان تا زمان اندر گشت کای سرشته خاک و خون بگشتی بگرد جهان اندرون ازان بر و بالا و بازوی تو کفن برتن پاک و خورشید بخاک اندرون مانده از کاخ جگر گاه سپه تو بر دید پیر از زور و تیار و خیر کری بگر گشت ای باز کران گشت و خون گوفتی بهی خویش فرست بماند جهانی را و گشت	بد گفت زخم که او خود گشت بد گفت شاه ای گویا دل من زور و تو شد بدان تا زوار به بیاید بریده ستم از دم همه پستان پیش باز آمد کشادند گردان سر تو تن بزاری به پیش تو تن بهی گشت کای همی گفت و شرکان بدان شک تابوت خفته همی گفت زار ای گویا بگشتی به پیش چو ستم چنان دید ازان تخته بر کند همان جهان جامه چو دید آن مردان چو من رفته باشم تر شید تابوتش برستم برین کراد جهان هست از مانده به شاه خبر ز شاه خوشید و جوشید فرورداخن دودیده همه خاک تیر و سر غریب اسپه و فرزند پدر را می جستی وزان گرد گاهش کنون من را گریه پد جستی اسیر چو آن نشانی که چو نامدار با تو همی گفت و خشت ز کس می شوی بوشن مد و باز کمی بوسه ز برش	نخست بهمان بگشت ازین رزم اندر نخواهم از این بکین برو آگاه است دریده همه کس برنج و بدر دو همه پیش تابوت ز تابوت زور و زور تو رفتی و من مانده زبان چو زنگار بناری گشت ای زمانی زنده و سر چو بر دریدت به بیاید از دیده خون کفن زو جگر بهر اندر آمد بگردن کس بر و گشت مراد بر و زنده بگردش شادمانی کجا او فریب وزان کار انداز همه جامه درازی بران بر آورد بالا بدندان زبانی بخاک اندرون کنون بآمدن که به برید خواهد بدن بجای پدر ندادی بر گشتی بگردان همی زد کفن همه خشت بران پور ز خون ز برش

ز خون حشره خاک اگر وصل
بسر برهیزد گران گران
کشتش بیاورد و پنهان
در کاخ بخت و خوش بکند
بپوشید پس جامه نیکو
چنین گفت بهرام شیرین
پژواک یک در لوبت پدر
دل اندر حسرت سپنج بند
کنون ای شنگوی سید از خضر
کسی را که اندیشه ناخوش
اگر داد باید که ماند جفا
گشتن شته این دستان باز
از ان پس که نبود بجا
تو چند آنکه باشی شنگوی با
در شتی ز کس نشود نرم گوی
چنین گفت موبد که در زخم
بخیب کردن بد و خوش
بدانجا که ترک نزدیک بود
بدان پیش رفتند بر و سوار
بد گفت طوس از فرینده
یکی رخ زهر آگون کشید
بد گفت من نوش کشیدم
به اندازه زرد که دشت
بیاید همی تازیان مارم
بد گفت گیر ای سپید شاه
زهر پرستنده که گوی
کاین را بر شاه ایران بر
بر دو سپید چنین گفت
بد گفت خضر و زانو
که اویت هم خوش فرستاد
چنین داد پاش که دیدم ترا
بیار استندش بیک زرد
بسی بر باد برین روزگار
یکه بچرخ فرستادند بدید
گفتند با شاه کاوس که
جان از شمشیر و خنجر کرد
ستاره بدان که کشتند

همی روی مالید بر سرم
همی یاد کرد آن بر و زما
پیشین غم و اندر نگشتن از
زبالا در آورده بختش نکند
همان نیکو گشتن که بخت
که با فردگان آشنای گمن
سز و گرتا نوبت آید
سینج نباشد لیس سووند
یکی دستان بیک لغت
بدان ناخوشی رای کشش بود
بیار لیس لالین آنا
همی نشود بر سر آخین
بسر بر او ان گشتی گشت
خز و مندش جها خوشی با
سخن تا توانی باز نرم گوی
بدانکه که خیزد خورشید
ابا باز دیو زان بچسب
زینش ز خورگاه تاریک بود
با گشتند در گردان مرغزار
ترا سوی پیشه که نبود راه
همینو است از تن هر مرز
شاه آفرید و ن کشید پرور
بسر یکی تاج زرد و شتم
تو ابد برین بوم و بر بکند
نر با من بر اسب دی بی سپا
نگرد و دجوان و بر خاشخو
بدان که نند بر و فرمان
که کوتاه شد بر شمشیر راه
که چرت با نند چهر پرست
وی از تخته تور با ماه و آب
ز گردگان برگزیدم ترا
بیاتوت و فیروزه و لاجورد
که رنگ ناز آمد خشم بسیار
کنون خنجر برابر بکشید
که بر خور دی از راه فرخته
بد و چرخ گونده را بخش کرد
نمی گشت چون بخت و خفت

بیاورد آن جامه و شاهوار
بیاورد آن خوش و خود او
همی تیغ سوار بر کشتید
فرهشت با سیکه بد جا
بر و زو شب بر و گور گشت
نه اید همی ماند خواست و از
چنین ست در از ش ناید بد
همی خوشی را حلیا کند
چو دانا پسند پسند گشت
اگر زندگانی بود دیر باز
همی آنکه گزید و دبال
چرفتی سوار کار با نر و ست
یکی پیشین اندر آمد دور
به پیشین کی خوب فرختند
چنین داد پاش که مار ایدر
کریزان درین پیشه جیم
پایه بد گفت چون آید
بدان که با لالین بستند
دل بپلوانان بد و گزشت
همان طوس نو در دران بنید
سخنشان نشدی بجا رسید
گشتند بر و فرمان او
برین دستان بگذاشتند
گفت که از نام خاتونیم
بد گفت کاین که دوی و
ده اسپه گران با نیک و گاه
شاه و زبیر اندر تخت تاج

گرفتش و فرزند اندر کند
همگفت کاشیر بر خاشخو
فش و دم پیش فرخنده برید
از ان بزم که رفتن بخت
پس از مرگ سر با لالین
سپید و شبنم رنگی ساز
نیاید بخت و جوی کلید
دستان سیاوش
به پیشین خردمند سو گشت
بجوی تو در آب چون گشت
بدین دیو خرم با نغمه دار
همی روز و بوم به تقویم فال
اگر یک شدت کار را رست
آوردن طوس کیوزن خوب چهره از آن گاه
و بر نه گرفتن کی کاوس او را
به نزدیک مرز سواران تور
پراز خنده لب هر دو بخت
بر و دوش بگذاشتم بوم
بسیار تم این خطا ایدر راه
که سپیداره و زهنون آمد
نیام یکی تیغ بر من زدند
سروش نو در پر از گزشت
بجایش سپید من با نچسبید
کاین ماه را سربا بدید
سوی شاه ایران نهادند
که خورشید گیرند گردان بدید
بسی سپید و نرسید نیم
همینو استی و او هر سربا
بر و سپید فرستاد خواه
بسر بر زیا توت و سپید تاج
گشتار و زاون سیاوش و تربیت
کرون رستم او را در زابلستان
بخواندش تار و شتاب کرد
بدید از بد و نیک کار او

بیاورد و خندان در دکان
بیاورد و زین و گام و سپه
بد و پیش و اینده خاسته
در خا خا سیر کرد پاک
سراجم هم در غم او بر و
چنین ست هم سر ککن
در بسته کس نماند کشتاد
بدین دستان من خن با ختم
سخن چون برابر شود با خود
ولیکن نه بیند کس که خوش
ز قنار دستان کنون کشت
یکی سیه و در کماند نرس
چه گفت اندرین بود پیش
نگر تاج کاری همان بد و
بلقنار و دستان کنون باز کرد
خود و گویو در و ز خنجر
فرادان گشتند و از خنجر
همینو استی و او هر سربا
بدید او را در زمانه نه بود
شبه تیره ست آمد از خنجر
بسیار سپید پلوان از خنجر
چنین داد پاش که اسپه
چو سپیدار کرد بد و بیکان
شبه نو دری گفت من یاقم
بد و گفت کاین خنجر و گوی
سیاوش ای و او کشت و از
چو کاوس و گزشت بدید
گرفت اگر آهوی گشت
ز خنجر سپیدار گزشت
بشکوی زین کشت
بت اندر شتابان کشتاد
در گزندی هر چه بایست
چون ماه بگذاشت خوب
جدا گشت از و کوی
جهان گشت از ان خنجر
از ان کو شمار سپید
گفت او را که سپید را

همان نیزه و تیغ و گز گران
گام و سپهر را بپوشید
ز یوسیم و سپان اگر است
خون و در و خوش بر و دکان
روانش بشد سیراب کرد
سرخش بهج پیدان بی ترن
بدان رخ عمر تو کرد و بباد
و گز سپید کوش بر و ختم
روان سرانید هر ش بر و
تراشون آید همی خوی خوش
بر سپیدم از گزشت پاستان
که ماند همی بار او بر عین
که بر گز گز و گمن گشت نو
خنجر هر چه گزشت با
گفتار و دستان کنون باز کرد
بر خنجر شاد و از شهر بار
ملوفه چل دره بر خنجر
بسی اندر پرستنده چنجر
ز خنجر بر و برانه بد و
همان چون مراد بد و خنجر
بد و سربا یک یک کرد
ز رستی مرز برین خنجر
سوزان فرستد پس دکان
ارایان برین خنجر خنجر
که من تا ختم پیش خنجر
یا نچ باید سیراب کرد
دلش هر دو پیوند او بر کرد
فکری چنین در و خنجر
بلا سکت خنجر پر و خنجر
سربا سربا کتم باید
نفرمود تا بر نشیند به گاه
یکی سرخ یا قوت به نماند
یکی کوک بد و خنجر
بجوه بسان بت آید
کزان گزشت کس و دکان
بدانست نیک بد و خنجر
نمودش یکا یک به دکان

چو بر خورشید بر زرد سزار کوه سار	سیاوش بیاید بر شمشیر یار	بر و آفرین کرد و بر و کوشش باز	سخت گفت با او سپید بر باز
سیاوش را گفت با او برو	بیای ای دل را بدید ارنو	برفتند کجا سبزه خرم	روان شادمانی دل زغم
شبستان به پیش باز آمدند	بیدار او نهم ساز آمدند	همه خانه بیدار گران کاران	پیران و شک و دنیا و پیران
زین بود و زین و میای پین	پیران و زین و میای پین	می و بوی و کاه و زور و شکران	همه بر سران و پیران گران
سیاوش چو از شبستان رسید	یکی تخت زین خسته دید	بر زین و پیر و زده کرده کار	بدیایا بر استه شاه یار
نشسته چو تابان سیل سین	سر جند زین و شکر شکرین	یکی تاج بر سر نهاده بلند	قوه و شسته تا پای شکین کند
سیاوش چو از پیش برده خبر	خود آمد از تخت سودا گفت	بیاید خزان و بر شکر نماز	بر در و زینش زان دراز
همی گفت صد روز و زین و کجا	نیایش کنم روز و شب هر جا	که کس را بسان تو فرزند نیست	همان شاه و زین و پیر نیست
بزرگیک خواهر خرم آمدند	که آنجا گیک کار ناساز بود	بر و خواهران آفرین خوانند	بگوست زینش بنشانند
شبستان به پیش پیران گفتگوی	که اینست سر و زین و زین گسار	تو گفتی بمر و ممانند سپه	روانش خرد و پیران سپه
همه نیکوئی در جهان هست	زین و ان بهانه بناید چست	زین و زین و زین و پیران گشاه	خرد و زین و زین و پیران گشاه
می و بر و پیر و ساز و شکر	دل از و پیر و ساز و شکر	چو شکر گشت پیر و ساز و شکر	شده اند زین و زین و پیران
ز فرنگ رای سیاوش گوی	از بالا دیدار و گفتار است	پسند تو آمد خرد و ممانند سپه	از او زین و زین و پیران
چو فرزند تو گشت اندر جان	چو گفت با یقین و زینان	بد گفت شاه از پیر و زین	نیاید که میند و زین و پیران
که از زین و زین و زین و زین	نه از زین و زین و زین و زین	که فرزند آورد و زین و زین	بدیدار او و زین و پیران
هم از زین و زین و زین و زین	بنو و پیران و زین و زین	بد گفت کاین خرد و پیران	بزرگی بفرجام و زین و پیران
پیران و زین و زین و زین	زین و زین و زین و زین	بد گفت کاین خرد و پیران	یکای آرد و زین و پیران
پیران و زین و زین و زین	تو دل بر کشتی بیدار است	چنین با خرم و زین و زین	زین و زین و زین و پیران
پیران و زین و زین و زین	گفته کاین پیر و زین و زین	بنان کی از زین و زین و زین	دگر که کوه و پیران و زین
پیران و زین و زین و زین	چو اندر پیر و زین و زین	گرمین تو باید بد و زین و زین	از و زین و زین و پیران
گفت سیاوش بخند پیران	نهانش زان و زین و زین	بنشاه جهان بر تیش گفت	توان پیش گفتش نیایش گفت
سیاوش ز گفتار او شاد شد	رفتن سیاوش با و موم پیش سودا به	بدانست کاین گفتار است	همی زین و زین و پیران
پیش تبان نو آیین سپا	تو گفتی بهشت است کاین و زین	چنین گفت با پیر و زین و زین	کز اید بر و زین و پیران
بیاید زین و زین و زین و زین	همان گفت کاین و زین و زین	خزان بیاید سیاوش و زین	بدیدار او و زین و پیران
خود آمد از تخت و زین و زین	بگوهر بیاید زین و زین	سیاوش و زین و زین و زین	پیش و زین و زین و پیران
بد گفت بنگر برین تخت گاه	پرستنده چندین برین کلاه	همه نرسیده بهستان طراز	که بر شکر شان از و زین و زین
سیاوش چو پیش آمدی بر کشت	از ایشان یکی چشم از و زین	همی این جهان کن و زین و زین	نیاید و پیران و زین و زین
چو ایشان رفتند سودا گفت	که چندین چو و زین و زین	گفتی مرا و زین و زین	که بر و زین و زین و پیران
ازین خور و زین و زین و زین	گفته کن که با تو که اندر خور	سیاوش فرود آمد و زین و زین	چنین آمد و زین و پیران
شنیدم از نام و زین و زین	همه دستهای ما و زین و زین	که او پیش با شاه ایران کرد	زین و زین و زین و پیران
پانچ سیاوش نکند تاب	پیر و زین و زین و زین	بد گفت خورشید با ماه نو	گر اید و زین و زین و پیران
کسی کو چو من دید و زین و زین	زین و زین و زین و زین	نباشد گفت از و زین و زین	کسی را و زین و زین و پیران
یکی دختر نرسیده و زین و زین	کنم چون پرستار و زین و زین	بسوگند پیران کن و زین و زین	زین و زین و زین و پیران
نمانی که آید برین و زین و زین	بدیایا مرا و زین و زین	من اینک به زین و زین و زین	تن و زین و زین و پیران
سرش ننگ بگرفت و زین و زین	همانک از و زین و زین و زین	خان سیاوش و زین و زین و زین	بیاید از و زین و پیران

چنین گفت مادل که از کار بیرون
سجده جاودی سازد اندرین
نماند مگر نیمه ماه را
نخواهم من در او بمانم
و از نینده از خوشی
گفت این میرود اندرین
که اندک که در او بمانم
چنان شاد شد زین سخن
ز هر خبر گنج بهر آستانه
بدونیک هر چاره کاند
سیاوش را در بر خوشی
ز هر خبر چندی که اندازد
بهانه چه داری که از مهر
کنون هفت سال است
و اگر تو نیای به فرمان
پنهن با پدر سیو فاسی
بدو گفت من از دل پیش تو
بر دوست و جامه بدر یک
سیک غافل از کار دیوان
بیامه چو سودا به را دردی
چنین گفت که سیاوش
ببیند اخت افروز شکلی
سیاوش را سر بسایر
کسی که در ویرگه تنها بماند
چرا خواندیم اندر شستان
سر اسیر خنجران بهر گفت
ز فرزند و از تاج و از خنجر
ترا با بوم زین گفت
کسی که در ویرگه تنها بماند
برین کار بر خنجر جاساب
بدان باز جستن بهی حاجت
ز سودا بهی و مشک
ز ما دران نان پس اندر
به دیگر که بیکدل برانهر
بدو گفت کاین خود نیست
چو دانت سودا بهی گوشت
خسته بود و با ویر و دران

چنین گفت مادل که از کار بیرون
سجده جاودی سازد اندرین
نماند مگر نیمه ماه را
نخواهم من در او بمانم
و از نینده از خوشی
گفت این میرود اندرین
که اندک که در او بمانم
چنان شاد شد زین سخن
ز هر خبر گنج بهر آستانه
بدونیک هر چاره کاند
سیاوش را در بر خوشی
ز هر خبر چندی که اندازد
بهانه چه داری که از مهر
کنون هفت سال است
و اگر تو نیای به فرمان
پنهن با پدر سیو فاسی
بدو گفت من از دل پیش تو
بر دوست و جامه بدر یک
سیک غافل از کار دیوان
بیامه چو سودا به را دردی
چنین گفت که سیاوش
ببیند اخت افروز شکلی
سیاوش را سر بسایر
کسی که در ویرگه تنها بماند
چرا خواندیم اندر شستان
سر اسیر خنجران بهر گفت
ز فرزند و از تاج و از خنجر
ترا با بوم زین گفت
کسی که در ویرگه تنها بماند
برین کار بر خنجر جاساب
بدان باز جستن بهی حاجت
ز سودا بهی و مشک
ز ما دران نان پس اندر
به دیگر که بیکدل برانهر
بدو گفت کاین خود نیست
چو دانت سودا بهی گوشت
خسته بود و با ویر و دران

مرد در داد و دیوانه خنجر
بر و بر و دهر با جهان
تشیانی کس را بهر شاه را
زبان به زوت گویان کنم
چنین آفریدی کارین
ز سودا بهی و دل و خوشی
تجان سپیدم کردم
که ماه آتش گشته اندر
جهانی سر اسیر برانهر
گفتد آشکارا اندر نمان
زهر گدنه با و خنجر براند
اگر بر نیمی میل باید دوست
به پیچ ز بالا و از مهر
به خون چکاند از مهر
به پیچ زرای و در چنان
ز مردی و دانش جدا گیتی
گفتم نهان به اندیش تو
بناخن و در خنجر برانهر
که گشتی شب بخیر است
خراشیده و کلج بر گشتی
بر آست چنگ برانهر
چنین چاک شد جامه اندر
بدینسان بود بند برانهر
سیاوش و سودا بهی
کنون غم را بند و دستان
سخنما که رفته به اندر
ز ویر و از گنج آستانه
ز گنج کار است بی تو
زشت تو ای شهر بار جهان
که گشتی دل از ویر و تاج
به پیچ دست سیاوش
به یانت کاوش بود
که بر خنجر و آشوب جنگ
بیاست از ویر و دستان
به پیچ و از ویر و دستان
بیا و بخت با ویر و دستان
پدر چاره و بند و دستان

نه من با پدر سیو فاسی کنم
همه که با و با و از نرم
کنون و خنجر برانهر
که ما و گدنه و بیلا می
تو این را ز تشانی باک گوی
چو کاوش کی در شستان
چنان بود دیوان زین
و گنج بکشا و چندین
نگه کرد سودا بهی
بسانم گدنه و پیچ
که تاسن ترا دیده ام
سیک شاد کن در نهانی
کم تر تو بر پادشاه
تو با ویر و دستان
گوش سپید رسید آنگه
زهر کن سپید شد گدنه
که جز تو نخواهم که زین
پرانهر شد زین سخن
خو مند و دم چو گدنه
بهوش و خنجر و دستان
همه راستی جوئی بنای
چنین گفت سودا بهی
گفتم که چندین برانهر
مرا خواست کار و بکاشی
زین سخن گشتش زین
نگه کرد و با ویر و دستان
بر و از ویر و دستان
گشت و سودا بهی
و دیگر و گدنه
چهارم کرد و دستان

نه با هر من تشانی کنم
سخن گویم و دانش چو گدنه
نیاید جز کاوش که باشد
نیاید بد گدنه را می
مرا خنجران جهان نیست
نگه کرد سودا بهی
که گشتی بهی بار و دستان
ز ویر و از گنج آستانه
باندیشه انسون و دستان
کم تر تو بر پادشاه
رفتن سیاوش با ویر و دستان
خوشان چو شاد از ویر
بخشای و دستان
شود تیر و بر چشم تو
سرو کرد و با ویر و دستان
خوشان چو شاد از ویر
بخشای و دستان
شود تیر و بر چشم تو
سرو کرد و با ویر و دستان

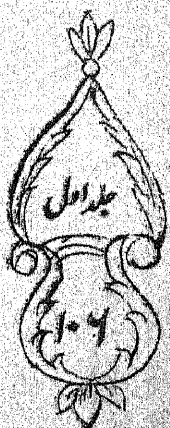
اگر سودا بهی برانهر
سیاوش از ویر و دستان
و دیگر که بر سید و از ویر
سودا بهی و دستان
بر شاه شد زین سخن
خو مند و دم چو گدنه
همه از ویر و دستان
که گدنه و دستان
تشت از ویر و دستان
بدو گفت گدنه و دستان
تو در و دستان
به روز روشن و دستان
فزون زانکه دانت جهان
سیاوش بدو گفت گدنه
ازان تخت برخواست
مرا خنجر و دستان
براند خنجر و دستان
پرانهر شد زین سخن
خو مند و دم چو گدنه
بهوش و خنجر و دستان
همه راستی جوئی بنای
چنین گفت سودا بهی
گفتم که چندین برانهر
مرا خواست کار و بکاشی
زین سخن گشتش زین
نگه کرد و با ویر و دستان
بر و از ویر و دستان
گشت و سودا بهی
و دیگر و گدنه
چهارم کرد و دستان

بجو شد دانش گدنه
که اندر جهان و دستان
نگه کن که با ویر و دستان
بیا بخت با ویر و دستان
من اندر گدنه و دستان
کار سیاوش بهی
ز ویر و دستان
همه از ویر و دستان
که گدنه و دستان
تشت از ویر و دستان
بدو گفت گدنه و دستان
تو در و دستان
به روز روشن و دستان
فزون زانکه دانت جهان
سیاوش بدو گفت گدنه
ازان تخت برخواست
مرا خنجر و دستان
براند خنجر و دستان
پرانهر شد زین سخن
خو مند و دم چو گدنه
بهوش و خنجر و دستان
همه راستی جوئی بنای
چنین گفت سودا بهی
گفتم که چندین برانهر
مرا خواست کار و بکاشی
زین سخن گشتش زین
نگه کرد و با ویر و دستان
بر و از ویر و دستان
گشت و سودا بهی
و دیگر و گدنه
چهارم کرد و دستان

بجو شد دانش گدنه
که اندر جهان و دستان
نگه کن که با ویر و دستان
بیا بخت با ویر و دستان
من اندر گدنه و دستان
کار سیاوش بهی
ز ویر و دستان
همه از ویر و دستان
که گدنه و دستان
تشت از ویر و دستان
بدو گفت گدنه و دستان
تو در و دستان
به روز روشن و دستان
فزون زانکه دانت جهان
سیاوش بدو گفت گدنه
ازان تخت برخواست
مرا خنجر و دستان
براند خنجر و دستان
پرانهر شد زین سخن
خو مند و دم چو گدنه
بهوش و خنجر و دستان
همه راستی جوئی بنای
چنین گفت سودا بهی
گفتم که چندین برانهر
مرا خواست کار و بکاشی
زین سخن گشتش زین
نگه کرد و با ویر و دستان
بر و از ویر و دستان
گشت و سودا بهی
و دیگر و گدنه
چهارم کرد و دستان

چو بختان شد زرش بسیار داد
بکاووس گویم کاین از من است
پروگفت زن من ترانده ام
سیک طشت زین سواد و پیش
در ایوان پرستار چند نگار
پرسید و گفتند با شهریار
دو کوک پرانگونه بر پشت زد
دل شاه کاوس شد بدگان
بخت و زاریان بخوش خواند
وزان کوک کان نیز بیگفت
همین رخ و صلابت بر او
دو کوک ز پشت کسی گیرند
فتان بد اندیش ناپاک زن
بیمگفت جدا ستانم شاه
همه روز بان درگاه شاه
کشیدند بد بخت زن را بر
وزان پس بخواری چو بند
چو خستونیا مدیانش باز
ندام این کار هیچ آگه
کاین هر دو کوک ز جادو
زیم سپید گو بیلتن
هر انیر یاب او چون بود
سخن گر گرفته چنین سر
کس کرد سودابه رختدل
ز پهلوی بود بان را بخواند
چو خواهی که پید کنی گفتگوی
نه در سخن چو رنگ و گوشت
سرانجام گفت از من نه در
گفته نمودم دو کوک شاه
بیاخ چنین گفت با شهریار
زین دو سیکه گشت و ناکار
چه گفت آن سپید رنگو سخن
بعد کاروان شتر سحر
بیمخواست و بدن سر سخی
بکیه بخوابد سازن مجوی
نهادند بر پشت نیمه دو کوک
یاد دود و دشت و زور

سخن گفت از ایند کین هیچ داد
چنین گشته بدست شهریار
فرمان و رایت سرنگند ام
گفت این سخن با پرستار خویش
همه نزد سودابه زنده زد
که چون رفت بر جوبن خروار
نهاد و بخواری خسته بگر
برقت و در اندیشه شد بکران
پرسید و بخت زن نشاند
همه داشت پوشیده اندخت
بدان نیز یک هفته بگذشتند
نه از پشت شاهید و زین دارند
بگفتند با شاه و بانجن
بر خم و با فکندن از تنگاه
بفرمود تا بر گرفتند راه
بخواری ببرند نزد شاه
پس و اخت از و شهریار بلند
ببرند و اینت آیین و فر
سخن هر چه گویم بود زلمی
پدیدار از پشت شهریار
بلند و سپید شیر در انجن
مگر دیده همواره بر خون بود
بدان گیتی افکندم این اوری
بران کار بنما و بر خسته دل
ز سودابه چندین سخن برانند
باید زن سنگ بر سیدی
بر آتش بیاید سیکه را گوشت
مگر در دمل بر دشن وان
ازین پیشتر خود چه باشد گناه
که دوش زن این سخن گشت خوار
ازین پس که خواند و شهریار
که باید ولی شهر یاری کن
بیمم آید و بر خاشجوی
ز کار زن آید همه کاستی
زن بدش خواری آید و کو
همانی نظاره شد هم گروه
دیدند گشته شب و روز

سیک و اروی ساکین فکین
مگر کاین شود بر سیاوش
چو شب تیره شد و کار خور
نهاد و زوچه اهرمن
دو کوک بدیدند در دشت
سخن گفت و گفتا و خود هیچ
ببارید سودابه از دیده آب
همیگفت کین را چه در مان کن
ز سودابه وزرم با مادران
گر از گوهر شهریاران بدی
نهان داشت کاوس با گفت
ز فرزند گشته بی سپید دلم
همه شهر و بر زن بیامی آید
بخواری بر سید و کردش سید
نشاند هیچ خستو بدان دستان
ببرند زن را ز درگاه شاه
بگفتند با شاه کین گفت
چنین پاسخ آورد سودابه باز
کجا زور و در دشت و پیل
جزان کوک بفرماید اختر شناس
ز دیده فزون زن بیاید
که هر چند فزنده است از چند
چنین ست سوگند چرخ بلند
مگر کاتش تیرید آید
سیاوش را کرد باید درست
اگر که آتش بود و سپهر
چو زن و زن باشند خون
بستور فرمود و مساربان
نهادند بر دم دو کوک بلند
گشتن سیاوش از آتش
مگر زود چند اندک جنگه سوار
نشین بریدن بر شمشیر زود
زبان بر آمد پس دود و دود

تسی مانی و راز من شمشیری
کنون چاره این بیاید
بیتقاد از و سپهر اهرمن
خروشد و بگفتند به جارت
ز ایوان کینان فغان بر گشت
بشکیم بر خاست آمد درم
سبب گفت روشن بین ب
نشانید کاین بر دل سان کنم
سخن رفت هر گونه با هم
ازین بر نهما جستن سان پس
همی داشت این از با و بخت
زمان تا زمان جان تن گیل
زن بدش با جی آورد
سبب روز با تیر و دوش نوید
نه بد شاه پر ایه هداستان
ز شمشیر گفتند و از بند چا
جهان آفرین داند اندخت
که نزدیک ایشان چنین زن
ببند و چو خواهر و زوینل
چگونه سخن و ز کوید سپاس
که برادر و زوینل آفتاب
دل شاه زانده شد باید گزند
که بر یگانان نیاید گزند
مگر کاتش تیرید آید
کاین بد کرد و با جی بخت
ازین تنگ خواریت گزند
کاین پیش بر زن شود کار نگر
همون آرد از دشت و کدو
نشانش گذر کرد بر چون چند
ول شاه زانده شد باید گزند
که بر یگانان نیاید گزند
مگر کاتش تیرید آید
کاین بد کرد و با جی بخت
ازین تنگ خواریت گزند
کاین پیش بر زن شود کار نگر
همون آرد از دشت و کدو
نشانش گذر کرد بر چون چند

مگر کین چنین بد چنین دوش
اگرین گفتی آب من ز شعله
دو بچه چنان چون بود دیو
نهان کرد زن او و نوخت
چو بشید کاوس ایوان خرو
بران گو نه سودابه رختدیده
همی گفت کوچه کرد از بدی
ازین پس نگه کرد کاوش
بدان تا شود که از کار وای
بدینکار یک هفته بگذشت
سرانجام گفتند کاین کی بود
نرسید است رایش درین سان
بنالید سودابه و دادخواست
بد گفت شاه ازین را گم
نبرد سیکه اندر نشان یافتند
گفت آن سخن پیش آن شهریار
بفرمود که پیش بیرون بند
چنین گفت جادوگر سیکه
بسودابه فرمود تا رفت پیش
فروست شان زن سخن در
همان لشکر تا مورد بند
ترا خود غم خورد و زنده نیست
سپید رنگ را و شد درم
چنین گفت کاند جهان این سخن
چنین گفت سودابه شاه جهان
وزین دختر شاه با مادران
جهان را سودابه را پیش خواند
چنین پاسخ آورد و سودابه
پس چو جان گفت شاه زن
بر اندیشه شد جان کاوس
همان به زین رفت کرد دل
ایونان بهنرم کشیدند
بر و زو و فرنگه بر کس بدید
چو این استان سر سبز
زن و از و با هر دو دخا
پس نگاه فرمود و پای شاه
زین گشت و دشن از آستان

بدین چه نویسد و فروغ
شود تیره و دور نام زگاه
چه باشد خود از دین و جادو
فتان این آمد کاین از بخت
بلر زید و کشتا و خواب گوش
سر شست آن بر شسته
بگفتا و خبر ایمن شدی
کس را کردی با ختر گاه
بدانش بداند کرد و اروی
جهان را بر اند جادو و فقر
بجای که نه هر گیتی می بود
نه اند زین این شکفته بان
ز شاه جهاندار فریادخواست
چگونه سخنهای نال پذیر
جهانید کاین بشتا گفتند
بهر چند پرسید زو چند بار
سبب چاره سازند و فسون
چگونه بدین نامور و تنگاه
ستاره شمر گشت گفتار خویش
زیم سیاوش نیاید گشت
گر نرند از و در صفت کارزار
ما هم فزون از تو بوندیت
سبب زار بگریست باویم
پس و بیم تا بر چه آید بین
که در و سپید ناند نهان
بر اندیشه گشته بدید کران
سبب با سیاوش بگفتن نشاند
کاین راست گویم بگفتار خویش
که رایت چه بنید کنون اندین
ز فرزند و سودابه شوم سپه
بشوم کنون چاره دل گسل
همه شهر ایران بدین شدند
چنین جست باید بلار اکلید
به آید ترا گر بزن نگر دسه
جهان پاک نین هر دو پاک
که بر جوب ریزند فقط سیاه
همانی خروشان و آتش دمان

همه جادوی زلال کرد و این چهارم که باشد رکافان چون سواد و باروی بر کاشند بمن بخش سودا و بارین گشت همانکه همی بست زان کارگاه شبهان همه پیش سودا باز و گریه بر شهر بار جهان بجای که کاری چنین وقت توبه آفرینش پسته نه چون قندهار شایسته آمد پدید که افراسیاب آمد و صد پند یکه انجمن کرد و اینان که زندان بسوگند بیان کند که گم گم نام او در جهان چرا خواسته و دو باید یاد چنین داد پنج بدیشان سیاوش از آن لایزال شد مگر کم رها سینه دهد و اگر بشد با کم پیش کاوش شاه برای و باندیشه نابکار بدو گفت گنج و گهر پیش بدو گفت باز تو بیل نیست سیاوش بیاید که بر میان چویدار بایستی تو خواب آیدم سیاوش چو چشم دروانست درگاه و درانجمن شد سیاه که برخوان و بر خواسته گفت پیر و پیاو ده و دو و ده ز گردان سبک نام آورد تو گفته که اندر زمین جانیست یکه آفرین کرد و بر پایه وزان جای که کوی بیل نیست ز دیده همی خون فروخته سوی کاه بناد کاوش کرد که با تهن بر می بست ز زایل ز کال هم از هندوان سوی طالعان آمد و در دوز	نمود آتش سیر با و بکین چند شاد را خواندند تا قسیرین شبهان همه نعره برداشتند پذیر و مگر سینه و اند برآه بدان تابه بخشد گدشته گناه و دیدند و بردند جسد نماز همه جادوی سانس از زلف خرد بیاورد و از شوق ویران شست و تیر چون پرورنده نه ز مهر زنان دل بیاید پدید ز ترکان گزیده شمرده سوار کسی را که بدینک آه کیکان زبان را بخوبی گروگان کند و گریه چو تیر از کمان ناگهان در گنج چندین چیداید کشاد نیستیم کسی را ازین انجمن روان را زاندر نشه چون بشکند ز سودا و گفتگو س پر بدو گفت من ارم این پایگاه کجا باز گرد و بد روزگار تو گوئی سپه سپهر خویش با تندرایی تو خود بیل نیست سخن گفت با من چو شیرین چو آرام گیری شتاب آیدم سرمای او آسمان منست در گنج و دینار بکشاد شاه توئی ساز کن تا چاییت را گرم کرد شاه از در کارزار چو بهرام و چون رنگه شادان که بر خاک او فصل پای نیست که ای نامداران فرزند سپه مگردان بفرمود و خود بر نشست بزاری خروشه بر آید خند سیاوش بالمشک جگر کوی که باز داره گزیده نیست سپاهی بر قند با همدان سپهرش بر چید و گشتی مرد	که بدو گفت نه زنگه سار می نمود که با دوش این آنگه بجا نشد دل شاه کاوش و در شمر همی گفت با دل که بردست شاه سیاوش را گفت بخشد دست برنگه و بگدشت یک روز کار بدان تاشد و با سیاوش بد چنان چون بود و در ترس کار چنین بست کرد و اگر دران سپهر نمود و می نشست شوخیت کرد ز بد کردن خویش بجا نشد نهان داشت رنگ خوش گر آید و کند سودا و گرد تابه از آن پس بدو رفتی دیدت ز گردم تر شد دل شهریار بدانسان که از گوهر بد مزد بر آید بجام دل مرد کار تخواهد کشاد و می بر تو چهر بدریشان چنین گفت کاوش سیاه چو گرد آورد و مردم کینه جوی سپه ساز و کار ایران کند و بار این سر راه و گاه خوش که وار و پی و تاب افراسیاب ز باد و آتش ز خاک ز تاب تباد ز زبان و سوگند روی سپه زین بر و بوم و ایران کند سپهری به تیری به خواسته مرا رفت باید چو شسته بر آب که با شاه توران بجوم نبرد بدین کار همدان شد پند ز گفتار و کردار و آفرین ز گیتی هنر مند و خاصش تو چو گوی درین کار نیکو بین جهان این از تیر و شمشیر چو نشیند از آفرین کرد گفت ز شمشیر و گرز و کلاه مگر گرم کرد و از آن نامداران از ایران هر انگس که کورده بود هنون پنج نمود از ایران سرمه سپهر اختر کاویان مبادا جز از بخت همراه کان دو دیده پر از آب کاوش شاه گو ای همی داد و دل فرشت از ایران سوز ابلستان کشید که شاد و بر تخت و ستان زهر سو که بد نامور مهری وزان پس بیاید تیر و کینه	مایر انیان گفت شاه جهان بدر خیم فرمود کاوش آگویی سیاوش چنین گفت با شمر بفرجام کار او پیشان شود سیاوش به بوسه تخت پدید چنان شد و دلش باز و مهر کرد ز گفتار او شاه شد و در گمان بجای که زهر آگند و در کار یکه داستان تو برین سخن بهر اندرون بود شاه جهان دل شاه کاوش ان نگاشت همانکه پروان نکردش شست مرا رفت باید کنون کینه خواه بدو گفت بود چه باید سپاه کنون پهلوانی نگو بر گزین شما باز گردید تا من کنون بدل گفت من بایتم این زنگه و دیگر گزین کار نام آورم چنین بود و در جهان آفرین از شاه و ان گشت و خوش گو سلیق را بر خویش خاند چو آهین بندد و بجان گهر نخواهد سپه جنگ افراسیاب تتمن بدو گفت من بنده ام بر آمد خروشدن بوی کوی به گنج که بد چانه نابود هم از پهلوی بایستی چو بلبل ببالا و سال سیاوش بدید بفرمود تا جلد بیرون شدند ز پهلوانان گفت کاوش شاه به نیک اختر و دزدی شدند سراجم میگرد گراکتار چنین است کرد و اگر دهنه سپه بود و کینه بد و دومی چو کلاه بگدشت لشکر باز از ایشان بیاید و دران وزان سوز و دوز و ازان	ازین بد که اوستا نریمان زوار اندر آفریند و بر کاب که دل را بدین کار و نجه مدار زین بدین غم و چو چنان شود وزان تخت بر خواسته آمد پدید که دیده مهر داشت از چهر آو نکرد و هیچ کس بدید از زندان از ویش خیره مکن خواستار که مهری تو زین نیست و نه سخن که بشنید گفتار کار آگهان که از بیم جایش سوخت شد مگر خود سپهرش و گزیده گشت کنم روز روشن بر و بریاه چون خود رفت باید با درگاه سرافراز جنگ و سزار کین بجا آورم کار بار همنان بجوی گویم بخواهم شاه چنین لشکری را بدام آورم که او جان سپارد و بتوران بنویس که بایک ساغش سپه داستان های بگوید کشاده شود چون توستی توبا و بر و در و از و بر تاب سخن هر چه گوئی بپوشند ام بیا مد سپه سرافراز طوس فرستاد و نزد سیاوش کشید ز گیلان جنگی و دشت سرخ خروشد و دیدار و خاشاک ز پهلوانی شست با خون شدند یکه تیر گشت کرد سپاه بر پیر و زنی و شاه و از آن گر قند هر دو و جوار بهار که نوش با آرد و کاه مهر بزدیک و ستان فرزند سپه گو سلیق رخت و ستان همد ز شاه و شاه و دران را سپرد کشید و لشکر توبا و دران

سپهرم پس باران پشید و
 که آمد دلاور سپاه گران
 برانگشت برسان آتش مهین
 چون تنگ اندر آمد ز ایران سپاه
 و جنگ گران کرده شد سر
 گریزان سپهرم از ان روی
 نه شدند نامه بشک و عصیر
 کس را که خواهد برآرد بلند
 همه آفرین باد بر تنه یار
 سپهرم تیرند شد جباران
 گر آید و که زمان دم شهر یار
 بشادی یک نامه با شمع نوشت
 تر جا و دان شادمان مبادول
 سپه بروی و جنگ آخو
 از ان پس که پیروز گشتی
 همان با کلاه است جواد مسگاه
 نهاد از بر نامه بر مهر خویش
 زمین را بوسید و دل شاد کرد
 و زان پس چون گریه و شرم
 بهر یک ز ما بود نجا و پیش
 سه روز و سه شب و هم
 بر آشت چون آتش افراسیاب
 بفرمود که نامداران هزار
 بخواب آسایش آمد شب
 خروشی برآمد ز افراسیاب
 پرستندگان نیز بر خاکند
 به تیزی بیا مد نیز دیک شاه
 بدان تاخو و باز یابم یک
 به رسید گر سیوز نامجوی
 بیابان بران زار و دیدم بخواب
 یک باد بر خاسته برنگرد
 سپاه از ایران جواد و دان
 برانگشتند ز جانی نیست
 یک تخت بودی سرش ترا
 دیدی بگردار غنچه منج
 به کام دل بشد و تاج تخت
 کسی گریه و دشت اگر کند

چرخ بدیشان ز سالار نو
سپید سیاهش دباوسی ان
کز انسان سخن داشت باز متون
بپاسخ نشایت کردن نگاه
چهارم سیاهش لشکر فروز
بشد با سپه نروا و نسیاب
چنان چون سر اور بدو چرخ
و گر را کند سوگوار و ترند
همه نیکوئی با فسخ جام کل
بگردان او بخت بزم ان
سپه بگذرانم کنم کار
چو روشن بهار و چو نرم بخت
ز دور و بلا گشته آزاد دل
که بدو ت سحر بخت و هم رسته
بکار اندرون کرد باید و رنگ
آسم او سر بر آرد بخورشید و ماه
هم نگه فرستاده را نخواهدش
از بند عثمان سن لی آزاد کرد
بیاید بر شاه توران چو گرد
سراسر از و با گریزه گاه و خوش
غمی شد دل دروگر و کشتان
به پیچید از جای آرام و خواب
بخواست و از بزم سازندگان
وزان پیش سو و بر جای خواب
بلید بر جای آرام و خواب
بهر سو یک غفلت آراستند
و را دید خصم بران خاک راه
ببر گیر و ختم بدار اندک
که بکشی لب لبین ننگش بوی
زمین پر از گرد آسمان چرخ
درفش را سمرگون ساز کرد
چرخه بدست و چرخه و کان
مرا خدای عدل به دست
نفسه بران کرد و کاوش
بیاخم بدو نیم کردی بخت
گم گشته به بدو گمان بخت
بر آگند و یا بر درشت بودند

که آمد ز ایران سپاهی گران
سپهکش پرستم گو سپهستان
خبر چون نبردیکه ایران رسید
نگه کرد در سیوز جنگجوی

نامه سیاوش

نخست آفرین کرد بر دادگر
چرا نه بفرمان او در نه چون
بدیخ آمد شد او پیر و پخت
کنون تابان چون سپاه مسته
چون نامه بر شاه ایران رسید

پاسخ نامه سیاوش

همی از لب شیر بود پیر هنوز
بناید بر آگنده کردن سپاه
گر آید و نگردد زین رو چون کشد
بدو داد و فرمود تا گشت باز
از آن نامه شاه دل کرد شاد
بگفت آن سخنهای ناپاک تلخ
پیاده بگرد آتش بد بند
وز ایشان کسی که خواب آید
بگرسیوز اندر چنان بنگرید
سر اسر همه دشت آذین بند

خواب دیدن افراسیاب
و پیر رسیدن گذار

بهر درگرفتش پیر رسید از
زمانی برآمد چو آمد بهوش
چنین گفت بر مایه افراسیاب
ازین خشک شخی که گفتی سپهر
برفت زهر سوخته رود چون
همه نیرفد ایشان سر و دربار
نگردد دس تنگ هر و بسی
جوانی دور خسار مانده
خروشیدی من مردان و
گزارنده خواب باید که
شمارند بگن بر دوشه بار

همه نامداران و گنبدوران
بیکدست خنجر بدیگر کفین
مرآن بندر ساخته شد بکلیه
جز از جنگ جستن ندید هیچ
س بکا و س
کز بیت نیر و فرو هر سهر
خرد کرد باید بدین رهنمون
بفرجه انداز تا تاج و تخت
جهان زیر قزکلاه نشت
سرو تاج و تختش کیوان سپید
س از شاه کا و س
که زو بر کمان تو از جنگ توز
به پیای راه و بیارای گاه
سجده و اسرخش در خون کشد
سخت ناخت اندر شعیب و ناز
بنامه و درون نام شده گردید
که آمد سپهبد سپاوش سپیخ
سپهر دار و یاتیر و ترکش بند
از جنگ دلیران شتاب آمد
که گفته میانش بخوابد برید
بسیغ اندر آرایش چین نمود
پ رسیدنش از ان
شش آن از موبدان
که این داستان بایر و دگر بوی
چنان دید بانان و با تر و ش
که هرگز کسی این نبرد نبخواب
بدون تاج جهان بود و بنود و پیر
سراییده و نیمه گشتی بگون
وزنان هر سواری سپهر گنبد
ز پیوسته به شیم بودی کسی
قشقه بیی تر و کا و س
دانا که در ویدار کرد
کزین دانش اندیشه دار کرد
بدان ناچار اگر دشمنان

نوندی برا فکند که کام خواب
 تو شکستیار ای چنین بیست
 سیاهوش بد با خاک که هم نماند
 چو ایران سپاه اندر آمد به جنگ
 پایوه فرستاد و بر هر در
 سیاهوش و بر رخ شد با سپاه
 خداوند غور شد و گردناه
 از آن دادگر کوجان آوید
 سهر وزیرین جنگ شد و کرد
 بسعدات با شکوه و اسباب
 بیزدان پناهی از دست
 که از آفریننده هور و ماه
 همیشه یغیر فزی و فرس
 همیشه هنرمند با آمنت
 که آن ترک بدیش و نیست
 مکن هیچ بر جنگ جستن نشاند
 و ستاده نر و سیاهوش سید
 پیچید دل را ز پیمان او
 سپهش چو سرمه بیکران
 نه برید برگردان حقیقت
 بخت و آسوده برخواستی
 کی باگ برزد و بر اندیش
 بد ایشان نشادی که کرد و کرد
 چونیک بهره بگذشت از شیر شپ
 فکند از دست خور و خاک
 چو آمد بکوه سیو نایب انگی
 چنین دا و پاخ که پیش کن
 نهادند شمع و بر آه بخت
 چنان چون شب و دن دیده ام
 سر بر ده من زده بر کران
 فیض لشکر من چو سیاه
 بخت من تا نندی جلال
 در پیش کاوش کرد و مان
 و دشتش بنیدی بی انگی
 بد گفت که سیو نایب شاه
 و خوابم دیدار دل بخردان
 بخواند و نیزه دار نشاندیش

سپید بزم دیب افرا سیاب
 که از باد آتش بخت زنجاری
 سوی بلخ چون باد شکری
 دروازه بلخ برخواست جنگ
 به بلخ اندر آمد گر آن لشکری
 یک نامه فرمود نزدیک شاه
 فزاینده تاج و تخت و کلاه
 ابانکار انهنان آفرید
 چهارم به بخشود بر وردگار
 سپاه و سپید برین روی
 بدان تابیار اید آن نور
 جهاندار و بخت خنده تاج گاه
 کلاه بزرگ و تاج مع
 رسیده بکام آن دل رشت
 که هم با نثار است و مهریت
 جنگ تو آید خود افرا سیاب
 جوان نامه شاه ایران بدید
 نگه داشت بیدار فرمان او
 لب نامه داران و جنگ آن
 یکی را سر اندر نیامد خواب
 از نو باز جنگی بیارستی
 توانا بود او بران چشم خوش
 چو از چشم شد چشم کیتی روز
 چنان چون کسی کان بلرز
 بر آند زبانش آتش بهندک
 که کشیده آیین شمشیر
 بگویی اندرین وقت با من سخن
 همه بود در آن چو شمع خورشید
 زیر و جوان نیز نه شنیدم
 بگردش سپاهی زندان
 برید و سران تن انگند و خا
 به جوش و پیروان خند
 یکجای باد سر نامور پهلوان
 چو مدی را لبه در پیش پیش
 باشد بزرگانه یک نگاه
 هزاره ششاسان و از مردان
 سخن زدن با هر یک از کمرش

نامہ سیاح و شہر کا دوسرا

نخست آفرین کرد بر دادگر
چو آنده بفرمان او در نه چون
خرد کرد و باید بدین رهنمون
بدین بلخ آمدن شد و پیر و بخت
کز ولایت نیر و و فروهر سر
کنون تابان بخون سپاه مست
جهان زیر فر کلاه هفت
چونامه بر شاه ایران رسید
سر و تاج و تختش کیوان رسید
سر و تاج و تختش کیوان رسید

پاسخ نامه سی و شش از شاه کاوس

همه از بخت شیر بودید هنوز
 بنیاید پراگنده کردن سپاه
 گردید و نگذرین روز چون کش
 بدو داد و فرو دو گشت باز
 از آن نامه شاه دل گرفتار
 بگفت آن پنجه های ناباک تلخ
 پیاده بگردان آتش بدند
 و زایشان کسی که خواب آید
 بگرد سوز اندر خیابان بگرد
 سر اسیر همه دشت آفرینند

خواب دیدن افراسیاب رسیدنش ازان
ویر رسیدن گذارش آن از موبدان

بہر درگرفتش پیر سیدان
 زمانہ برآمد چو آندہوش
 چنین گفت پر مایہ افواہیاب
 زمین خشک شخی کہ گفتی سپہ
 برستے زہر سو یکہ رود خون
 ہمہ نیزہ ہاشان سر اور بار
 نگہ کردے نیک ہر سولہ
 جو اسنے دور خارہ مانڈ
 خر و شید ہی من فراوان
 گزارندہ خواب باید کہے
 شد نہ انجمن رو در شہر بار

بیتیری ییاد نیز دیک شاه
 بدان تا خرو باز یابم یک
 به پرسیدگر سپوز تا محوی
 بیابان بران مار ویدم چو آب
 یکجای باد بر خاسته پر ز گرد
 سپاسه از ایران چو باد و ن
 بر آن خفته م ز بجای نشست
 یک تخت بودی سرش زرد
 ویدی بگردار غنچه منج
 به کام دل شد و کج و تخت
 کسان کی زین دانش اگر بپند

چشمی گفت نامور و بیدار بر خنجره شایان بیکران زدی گر شاه بایده پیمان کند زبان آوری بود بسیار یک شاهزاده پیش اندون ز شرکان نماند کسی راگاه بر آگاه یا و آیدت راستی خمش چو پیشیندا و آسیا ز او گشته آید جنگ و زمین ز دستم نزدیک او هم وزر سپاهم بایر اینان سرسبز خواهم زمانه جزان که بشت بزرگان بدگاه شاه آمدند بسانا مادران که دوست زبیدی پادشاه جهان شود در جهان چشمه آب مشک کنون دانش داد باز آیدیم مگر که چندی ز کند آوران سران یک یک باخ آیدند بر که سپهر آید چنان گفت شاه ز اسپان تازی بزرگ تمام بر پیشش خزان با او گوی ز اینج که بر گینه گشته شد بر گفت از شهر ایران ترا چنان چون گاه دیدم سخنم نیکو با پیوستن جواز تحت زمین که او نشاند دمان تالاب رود چون سپهر ز ستاده آمد تبر و یک شاه سپاهش در راه و بر پای چو بشت گرسوز و گاه بفرمود و نامه برده گشتند غلامان همه با کلاه و کمر بدین خواهش اندیشه بایستی سیاوش با دستم سلطنت طلایه بهر برون تا خند ز بوی خوش خون نزدیک او	با خنجره شایان هم بخود ان بدان تابناک شد که زدی زبان را با پانچ گردگان کند که او بر کشادی سخنهای نغز جهان دیده با لبی آهمنون خمش کرد از جنگ با و شاه که ویران شود کشور از کاشی نگر و ایچ بر جنگ جستن شتاب بر آساید از شهر و شور آهمن هم از تاج و تخت و فراوان نباشد برین بوم بار گذر چنان رست باید که گرد گشت پرستنده و با کلاه آمدند تبه شد جنگ اندران آهمن همه نیکو میا شود در نهان بجای غم و رخ و ناز آویم بیانند هر سال با گرگان همه خوبی و آشتی خواستند که به بیج کار و بیسای راه ز شمشیر نهندی برین نیام که ماسوی ایران نگردیم رو ز مغز و لیران خرد گشته شد کند مهربان بر دلیران ترا که گیتی بختش بگردان کرد گویی و بی و استا نهان تن پهلوان از و گاه گشت و شک و ستاده بر گزید بدوش خزان بل بیکزاده چندی بسیار و خوش بخت بید و مهر و انفسر شاه نو پیش سیاوش بگذاشتند پرستار یار و وطنی همان نیز بر سیدن از شهر بر نقشه دواز بر آهمن چنان چون یالیت بر آید به برین تا که اند صندل جوی	که اینج اب گشتار من در جهان وزان پس بگفت آنچه در خزان کزین در سخن هر چه دارم یاد چنین گشت گاهی پادشاه جهان که بر طالعش بر کسی نیست شاه و گرا و شود گشته بر دست شاه جهاندار اگر مرغ گرد و پر بگرسیونان رانها بر کشد ز کاوس خواهد ز من نه کین منوچهر گیتی بخشد به مگر کاین پادشاه از من بگذرد رای آشتی زدن افراسیاب با سیاوش یکه انجمن ساخت از بخوان بسیه شارسان گشت بیارسان نزدیک گام در دست گور ز کزی گریزان شود آشتی بر آساید از زمانه جهان گر آید و کند باشد هداستان که تو شهر یاری و ما چون کرد بزودی بسیار و بره برالیت یکه تاج پر گوهر شاهوار ز چنین تالاب و چون مرآت از ایران توران جدائی نبود به بخت تو آرام گیر جهان به پیشم و آن رای باز آویم برین هم نشان زور و تم غلام آمدن کر سوز و پیچیدگی پیش سیاوش بدان مارساند بشاه آگهی سیاوش گو پیسلتن را بگذاشت به بوسید گرسوز از دور خاک بر شتم چنین گفت کافریا ز و دانه شهر تا بارگاه پسند آتش سخت بگذاشتند چو بشت گرسوز پیشین نستند بیدار هر دو بهم سیاوش ز دستم بر سید گشت گردگان فرشته نزدیک	که مشنود آشکاره جهان چو موبد بشاه این سخن شنید شاه نیم بر شاه و یاریم داد کنم آشکارا بتو بر نهان کند بوم و بر را با بر تبا بتوران نماند سر و تنگاه برین چرخ گردان بماند گذر نخفته سخنها به کرد یاد نگردد و پر آشوب گیسو زین همان بهر خورشید کم بخت که ترسم روانم زویر زار شاه افراسیاب با سیاوش شاهوار دکار از موده سران بسیه بوستان تیر شد خارسان شود و بچه باز را دیده کور پدید آید از هر سوی کاشی باید که مرگ آید از ناگهان پرستم فرستم یک داستان بران دل نهاده که و فاش ز لشکر گرین کن سوار و دیت گر گشتد فی حد شتر دار بار بسخنم و این پادشاه جدائی که با جنگ و کین آشنائی نبود شود و جنگ ناخوبی اندر نهان ز رخ و ز کین پای باز آویم پرستنده و واسطه برین تمام که گرسوز آمد بدان فرست وزین داستان چند گونه براند رخش بر شرم و دلش بر یک جواز تو خبر یافت اندر شتاب و هم بود واسطه غلام شاه که کرد و پیشین گشتار و سی زین را بوسید و کرد آفرین گاشی گر قند بر پیشی کرد که این را زبیر و کین آشتی کند روشن این را یک	که این سخن بخت بایست آید که این خواب گشتن بایست کزین با زایشان نبیند گناه از ایران بیاید دلاور سران چو دیده شود روی گیتی برنگ ز بهر سیاوش جنگ و کین کسی ز خشم و کسک پند مهر ز نام نیاید کسی کیست خواه سیاوش و خورشید بیج کار زینی که بخشد بود هم پیش سوز و سپهرم ندارد بر رخ در خنده خورشید بنود چهر خشمم همه بر جزا کارزار هر سونان سپاه مشت شود آب و چشمه نوشش قیر همه جت خواهم ره آیدوی بایران و توران سرای مشت بگویم فرستم زهر گونه چهر چند کس را هم و رخ یار ز هر چهر گنجی یار است بگویش که با تو در جنگ رفت زیر شد جهان آن کجا بود زهر که آید و ز خردم و نوید یار ایدان رای بایک تو مگر نرم گرد و سر جنگ بیر تا شود کار آراسته که روی زمین زان شد آراسته سیاوشی بلخ هم در شتاب بفرمود تا بر کشودند راه را و سیاوش سپهر سخت فرستاده بود دست با هم بر راه ز دینار و از تاج و تخت بلند بیا شتم تا پانچ آرم یاد بر سیاوش و بیکران خواستند کزین گونه گرسوز آمد جان که کن که ترنگ این چهر همه طبل گوید بهر گیسو

چو این کرد به پیشم زوینک شاه بشایر که سپید ز آمد بدر وزان پس چنین گفت که کافو کسی کو نه بند سرانجام بد ز گردان که رستم بدافتمی و دیگر از ایران زمین بهرست فرستم یکی نامه نزدیک شاه بگویش که من تیر نشا قسم فرستاده آمد بدادش پیام شکست اندر آید برین زرنگاه مگر کین بلا باز من بگذرد بفرمود تا کوس با کز ناس چو از نقش رستم آگاه شد بفرمود تا خلعت آراستند بشد باز بانه پر از آفرین سجای زوینکی چرب گوی چنین گفت مادی کو پلین برم زمین که تو فرمان دهی بفرمود تا رفت پیشش ویر خداوند پیشش زمان توان همان آفریننده بهر ماه رسیدم به پنج و نیم بهار بیامد برادرش با خوسته از ایران زمین سپهر ویر آهمن بیامد بر گاه مشاه ز خوبی و دیدار و گفتار وی و گفت از آن خواب بهر درین سو چون رستم شیر مرد ز گردان و از زرم و کار سپاه چو نامه بر او خواند فرخ ویر چو تو نیست اندر جهان سپهر ز فرستم که گفتند اندر مرد با یکدیگر دی بستاند یگانه شمار خرد را نه بستید کار بر کشن نه خواسته بهرست همه دست بجشای ناکسره آهمن بدو گفت کای شهر	فرستاده باید سینه بختی بسر بر گاه و بهرست کمر پر زنده بودم ز گفت تو ز کردار بد باز گشتن بهر بجای نام شان بر تو خواندی که آن شهر بر او داری پست مگر باشتی باز خواند سپاه کنون هر چه چشم همه یافت ز شاه و ز گریه و زینک بناشد برین کسی نیک خاه خردمند باشم به این خرد ز دزد و فرودشت پرده سرا روانش اندیشه کو تا شد سیلج و کلاه و کراختند تو گفته به در نور و دین کسی کو سخن را دهد رنگ و بو کزین در که یاد گشتان سخن زرقن نه نیم بهر چوبی نوشش سکه نامه بر حریر خود پر داند بهر باروان فرانده بخت و بخت و کلاه همان شادمان بودم اندر گاه لبه خوب و دیان آراسته بشود دل از کینه و جنگ پاک چنان چون سوز یاد و فرس ز هوش و دل شرم و کردار ز بالا دیدم نشان شیب بیامد بر شاه ایران چو گرد بدان تا چو باز گشت او ز راه رخ شاه کاوش شد بهر خیر بجنگ از تو جویند مردان شهر همان تا بسیج جهاندار نو بهینسان بهر سپهر سوار ز من سیرم از پیش کان مگر تا باز به یک چیز دست چو گرگ اندر آید پیش بر دست را دید کار عکین	بروز کاوش و سس آه بیامد پیش سیاوش نین کسوف را هر دو بران شد و کز خرد کردار آهسته چو پیمان همی داشت خود آرد به پروازی و خود توران فرستاد گریه و زاری گردگان بهر خواه از شهر چو گفت فرستاده بشید شاه و گر گویم از من گردگان جو بدانسان که رستم همی نام بخارا و سغد و سمرقند چاه بیامد بر سیاوش چو کرد یکه اسپ تازی برین تمام	مگر خرد کرد از کین به سید و پشاه کرد ازین که از کین بهین دل خواهم چو گنج بود پر ز و خواهم کسانیکه پیوسته خونست ز جنگ ز کین آوران بقوی فرستاده را چو باد دمان چو خواهی که برگرد از کارزار فرودان بهر سپهر و گم کرده در رخ آیدش سر بر گشتی ز خویشان نزدیک حد بشود بسیج آن کشور و فتح عاج سخن شنیده همه یاد کرد یکه تیغ هندی به زین تمام	چنین گفت رستم که بدست سیاوش بدو گفت چو خون تو با سخ فرست به باور سیاب اگر زیر نوشان خود آرد برین فرستی برسم لدا بناشد جز از راستی در میان بدو گفت خیره من بهر خراب ز خویشان پیوند ماصدور بدو گفت صد تن ز خویشان فرستاده باید بر او نوا بر شاه ایران فرستادشان تسه کرد و شد با سپهر گنگ بدو گفت چو کارها گشت چو گریه و زاریان خلعت شاه سیاوش نشست از بخت عاج ز لشکر میخواست گوی سوار مگر من شوم نزد شاه جهان سپهر از پشت رستم بهم خداوند رای و خداوند داد گر گیتی نبیند جز از کاسته رسیده بهر نیک بد رای او بدانست کان کار و شوا گشت بسنده کند زین جهان خوش گرا و بهر بنده زهرش روا همه رازهای سیاوش گفت بجندید و با او چنین گفت شاه بچ و درم چاره آراسته بهر سپهر و بگر فتنش ز کارزار نشت از سیاوش زبان گشت ز آخر تو روی جهان دید مردقت با دست کردم و گنگ شمار ابدان مردی خواسته همان از گردگان کم نشدند بفرامیش کاشی کن بلند نوا بشکر خویش سپهر جنگ بیامد بجنگ تو و فراسیاب تو گشتی که جنگ از فراسیاب	چو این مردی پیمان نیاید بجا ز لشکر گشتن و چنین خرد که از کین نهی کن سوزن دست داری و زبان بهرست که با شد بد گفت از تو بر گدا بیامد بدن چون پلنگ نمان بر و تازیان نزد او سیاب زما خواستش رستم بهلوان گنبد و فرستم بدان انجمن اگر سب گردگان ندارد و لبه خلعت و نیکو و آراشان بهانه بخت و فریب و رنگ چو گریه و زاری باز کرد و دست تو گشتی مگر بر زمین ماه و بیامد و از بر علاج تلخ که با وی بسیار دگر شهر بار کنم آشکارا بر او بر نهان سخن رفت هر گونه از پیش کم ز داوش خردمند پیر و ز شاد بدو باشد از و نوری و راسته هستون خرد باد بالای اوی همان تیر و شمشیر و شوا گشت بدانده به پای و از خوش که بر مهر او چو ابرو گراست که او را از شاهان کسی نیست که چاره به از جنگ اسی نیکو کنون بهنچنان شد که من تمام ز فرزند و از گرد و دشمن روزگار ستودش و از آن فدا شد بدونیک هر گونه دید مرا بود با و سپهر جنگ بر گونند بر دل شد آراسته همان پیشش چشمش بطن آهوی بهیند گران پای ترکان نین بر و تازیان گاه و بید رنگ چو گرد و بر او خواستش تمام مرا نیز لشکر و بران

رفتن رستم نزد کاوش با نامه سیاوش

پایند تا او بیاید به جنگ و دیگر که جهان شکستن شاه همه یاقه جنگ خیره و جوی ز فرزند پیمان شکستن خواه مکن بخت فرزند خود را درم برستم چنین گفت شاه جهان تن آسانی خویش جستی دین سیاوش اگر سر ز فرمان خسته گشت رستم با و از گفت سوی سیستان رو نهادت هم کنون بیو فرستم به بلخ بیو فی سیار است کاوش شاه تو بکنده نامه را پیش خواند تخت آفرین کرد بر درگاه تراخی جوان تدرستی و کنون خیره آرم دشمن بگو تراگر فریب نباشد شکست تو با ما هر دیان بیایستی در سینه نیازی ز شمشیر انزلی آتی رای چرخ بلند چو تو ساز جنگ و دشمن کنی سپه طوس ده تو خود باز کرد فرستاده را خواند و پرچم ز کار پند دل پرندیش کرد نه پرسیده اندر شد کارشان همانند پند و این بدین نیاید ز سو و به هم برسد برین از نشان خواند و یک بریشان چنین گفت که بخت شبهستان او گشته ندان بلخ اندون بود چند اسب چو کشد سر اسیر بر دانه چو بیاید به خیره خون پسندش به کار دو گیتی همی بر دانه کزین بلام با بد کشید اگر سر دانه از دست	که او خود شتاب در دیند رنگ نباشد پسندیده نیک خواه دل روشن آتیه شو مگو آنچه اندر خور و با گناه ببینی دل خویش بنی بستم که ای ز نماند سخن در زمان نه افروزش تاج و تخت بگین بهر چه نیاید به پیمان من که گردون بیار و سر نهفت ابا لشکر خویش برگشت و رفت یک نامه با سخنهای تلخ بفرمود تا باز کرد و ز راه یرخت خویش بگری نشاند خداوند آرا مش و کارزار مانا و همواره با تاج و تخت برین بار که بر سر تاب روی مرا از خود اندازد باید گرفت بیازی و از جنگ بگریخته بکشور بود شاه را آبروی چنانست کاید بجات کند کسی سیه رو و چون کنی نمرد و پر خاش جنگ نبرد از و کردیکه سر خنما و دست زنگان و از روزگار نبرد هم آنگه کند زنده بر در شان کشایند برین زبان بگین نمادم چو خواهد بدن از روی چراخت ایوان پیشانی سپه هر زمان بر سرم برسد به پروردار و بخت خداوند سپهبد چو گرسید و نیک خواه گروگان و آن پیرهاست چنین دل بگین از آدین بگو شمشیر و با دار من چنانم بکام دل اسیر من نرسیده همه را چو کشید فرز آید از هر سوی کاشی	مبودیم تا جنگ جوید دست سیاوش چو سپهر بودی جنگ که افراسیاب این سخنما گفت نهان چو گفت باید سخن در استی او کشاد از تخت برفتی بسان دلاور ننگ به پیمان شکستن نخواه رفت سیاوش ز پیمان نگردد و زن شندی و شاه کاوش رستم و بارگشتن او بیست ترا دل بآن خواسته نشاود بطوس سپهبد سپار سپاه اگر طوس جنگی تر از رستم است اسم اندر زمان طوس را خواند شاه برون رفت پیش کاوش طوس همه جنگ پیش تو باود شد خود و دیگرگان باز کرد و راه چنان دان که رستم گیتی کم بفرمود لشکر کشیدن براه بفرمود تا لشکر و بوق و کوس خداوند کیوان و بهرام ماه اگر بردت را سخن تیره گشت منه با جوانی سر اندر فریب که من این فریبده گشتاروی همان رستم از گنج آراسته چو طوس سپهبد سپیش تو بایران رسد زین بدی آگهی سپهبد نیار و سر اندر بخواب نمادند بر نامه بر مهر شاه گفت آنچه با پلین گفته بود همی گفت صدر و گرد و دوار تبر و یک یزدان چه پوشش و گریز کردم در گاه شاه ای زدن سیاوش با بهرام و زنگه شاوران بدان هراتی دل شهر بار چنین رفت بر سر دراز و کار شسته بسختی دوزن شهر بار همه موبدان برگزیده راه سری کش نباشد ز سزاگهی همه و سپه جنگ فریادیم وزان پس اندک زین کارند و زنی است این بر کشید بر آنگه کرد و به هر این سخن	در استی او کشاد از تخت برفتی بسان دلاور ننگ به پیمان شکستن نخواه رفت سیاوش ز پیمان نگردد و زن کسی کاشی جوید و سور و نرم چه جستی جز از تخت تاج و گین هم از جنگ جستن گشتیم سپهر وزین کار کاندیشه کردیم چو کاوش بشنید شد پرستم که این در سر او تو افکنده تو ای در جهان تا سپهبد را طوس بیاید ز من هر چه اندر خوراست گفت این بیرون پیش او بدو گفت کای سر فرزند لیر بسا زنده و آرایش ره کند ابا نامه و با سخنهای تلخ یک نامه فرمود و پر خشم جنگ بفرمان او دست گردان سپهر شنیدی که دشمن بایران کرد گروگان که داری بدرگشت ز رفت ایچ با من سخن آشتی وزان در دست تاج شایسته هم اندر زمان بار کن بر خزان تو شوکین و او خنجر را ببار اگر مهر داری بدان بگین چو نامه بنزد سیاوش رسید سیاوش چو شنید گفتار او همه بنگاه و همه بگناه در آید و ننگ جنگ آورم بگناه از و نیز هم بر سرم برسد وزن را ز کشد ز کند آوران چو رازش هم بود با هر دین چو سو و اب او را فریبند گشت گزیدیم بدان سوبی آید جنگ بر قیام برسان باد و مان گروان بهر فرزند جنگ تو با و آمد و رفت گیتی سپهر همه سر زدن بیا کشید نزدادی مرا کاشک ماهم وزینگونه پیمان کردیم زبان بر کشایند برین سخن	نه بگو بود نیز رفتن بر نرم تن آسانی و گنج ایران زمین بجایست شمشیر و جگال شمشیر بر آشوبان نامور و بشگاه بر آشت زان کار کشاوشتم چنین پنج کین اندیش کند ببند و بر این کار بر پیل کوس که او را چنین داور در سر است بر از خشم جان و بر از گمراه برون شود ای در کردار شیر وزان اگر رای کونه کند فرستاد ز و سیاوش به بلخ پایست بکردار تیر خدنگ وز و باز گسترده هر جای هر چو پیروز شد و ز کار نبرد به بند اندر آورده شان پاود ز فرمان من روی بر کاشی تراشد سر از جنگ جستن تپی گروگان که داری به بند گران از ایند رخنه مگردان و راز تو اسپه که خواتد پیمان بدان گوید گفتار خوش شنید ز رستم غمی گشت داز کاروی اگر نشان فرستم نزدیک شاه چنین خیره بشاه تو دان سپاه چپ و راست به نیم و پیش چو بهرام و چون زنگه شاوران ازان پس که رستم شد زانچین تو گوی که ز هر گز ایند گشت گرو و زمانم ز جنگ ننگ نه جستم به جنگ ایشان همش جنگ و هم کشور آید جنگ وزان پس همه رخنه باید کرد ز راه نیاکان بناید رسید و گزاد و گ آمدی بر سرم به بر و زان چه سو کند با خردم به هر جا که ای جهان چون نرد

کین باز گشتن بریدن دین چو روشن زمانه بالسان بود کروگان و این گشته هر چه است پیر دم ترا برده پس کوس چو بشنید بهرام گفتار وی بد گفت بهرام کین می نیست گو آرام گیری سخن گفت بنامه جز از جنگ نامش نیست گردان با پر درم روزگار سرو فرنگ کاوس آتشکده است چنین واد پاش که فرمان شاه سپه دست یازید باید بخون هان خشم و پیکار باز آورد فرستاده خود با شمشیر نهایی سیاوش چو پاش چیدن اوباز نخواهد بدین نیز دیدار وی چو پاش چیدن است آن نیکو ازین آشتی جنگ بهر منت بماند از زردان بنا منت زخوی بدو سخن نشنوم چو در شهر سالار توران رسید گرفتش بر تنگ بنواختش بفرمود تا جایگاه ساختند ز کاوس از خام گفتار وی پرسید کین را چه دران نم گمان و دل و دانش و توانی من آید و ن شینم که اندر جهان بیدان کنون از شیدن است نیکو نماید ز راه خرد ترا سرزنش باشد از مقرران یکه جای سازد بدین کشورش و گر باز گردد سوی شهریار ز واد جهان آفرین این سر است چنین واد پاش به پیران پیر که چون بچشیر نبرد و سر کس که ز کشته و خوی دو کشور را باشد و تاج و تخت	کیندن سر از آسمان بر زمین که فرمان وادار گهان بود ز دینار و از تاج و تخت بمان تا بیاید سپه دار طوس دانش گشته بچان کردار او ترا ملی پر در جهان جامی نیست ترا پوزش اندر بد زنگشت ز فتنه کار که در فتنه نیست چو آمد و رخت بزرگی بهار هان نامه و جنگ بهیست بر انم که بر ترز خورشید و ماه کین و دو کشور بدین رهنمون بدین غم تن اندر گذار آورد بمانم برین دشت پرده سر پیر و د جان دو گردن واز ازان چشم گریان شد از کار او چنین گفت باز که دیدار شاه همه نوش تو در دونه منت زمین تخت گردون کلاه منت ز پیکار و یک زمان بقوم خروش آمد و دیده بان پیش گراست بر خویش بشناختش و را چون سزا بود و مو افتد زخوی بدو را پیکار وی دین راه جستن چه میان نم نیکو بدانش کس جای تو کس نیست مانند او از نهان گر نمای و شاهزاده است کرنین کشور آن نامور بگذرد سر و هان کرد و از نوگران بداد و سزاوار اندر خوش ترا برتری باشد از روزگار که گرد زمانه بدین کار است که هست این سخنها همه و لید چو دندان کند تیر کفر بری نگر و از و بد خو کس کی سرور چنین خود که باید که نیکو	چنین کی پسند دین کردگار تو ای نامور زنگنه شاوران بهر همچنین تا بر یک اوی بدوده تو این لشکر و خواسته ببارید خون زنگنه شاوران یکه نامه بخوشن و یک شاه نو اگر فرست بهر یک دی بفرمان کاوس جنگ آویم پیر از خون کین بد تاج و تخت و گر آسمانی خبرین است از ولیکن بفرمان یزدان لیر ز بهر نوا هم میازار دوی بگوید ز هر گونه با سخن کس که نوبت بهیست گنج من ز بیم جدا میش گریان شدند چنین گفت زنگنه که مابنده ایم	کجا برده که دشمن روزگار بیارای دل را بر جگران بگویش که مارا چه آمد بروی همه سر سپرد کار آریسته بفرمود بهر بوم با ماوران گو پلین را از و باز خواه بخند و دل و جان یک او جهان بر بداندیش تنگ آویم مخوشان زین خسروانی خست چه باید سخنها کشیدن از بناشد ز خاشاک تا بیل و شمر سخنهای که کرده با راکو ز کار نو و کار با کس چرا بر کار و بدل بخ من چو بر آتش تیر بیان شدند بهر سپهر دل آکنده ایم	شوم گوشه جویم اندر جهان درنگی مباحش و منه بهر چه بفرمود بهرام و گو در زرا یکایک برو بر شمر و هر چه است پیر از غم نشسته بهر دویم اگر جنگ فرمان دهد جنگ باز دلت گر چنین بر بخت از تو کین خیره اندیشه بر دل واز نیکو بودی تو تخت و کلاه نیز رفت ازان و در شینند کس که کوز فرمان یزدان پیش و گر باز گردم ازین روزگاه اگر تیران شد دل ز کارین کروگان اینچ استه پرستاب سپه دید چشم بد روزگار خدای تو با و دل و جان ما کرو شاه توران سپه لگوی ز پیمان تو سر نکردم تن یکه راه بکشای تا بگذرم ببر دوش همه خواسته هر چه بود چو شد زنگنه شاوران نزد شاه پرسید ازان نامه افراسیاب چو پیران بیامد تن کرد جا فرستاد زنگنه شاوران تو از ما بهر کار و ناتوس ازین شاهزاده میگردد باز هنر باخ و نیز پیش از شارد بر آشت و بگشت تحت کلاه سیاوش جوانست و با قوی چنان چون نوازند فرزندان مگر کو با ندیند یک شاه بر آساید از کین و دو لشکر پیر اندیشه کرد ازان کینان ولیکن شنیدم یک داستان بد گفت پیران که اندر خو سیاوش نگردد جهان فراخ چو بشنید افراسیاب این سخن	که نام ز کاوس ماند نهان بر و تاب درگاه افراسیاب که ای نامور لشکر مرز را ز گنج و از تاج و تخت نشست روانشان گفتار او شد و سخن کو هست از نگردد و واز رها کن کسی نیست بر تو گوا سرو پر بیدام آرباز سپاه و سر پرده دیار گاه و گر بود از اسپه بلند سر اسیم شد خوشین را نیست شوم زرم ناکرده ز دیک شاه میچید ستان ز گفتار من همه تازیان نزد افراسیاب که اندر نهان چیت باشه یار چنین با و تا مرگ پیمان ما کرنین کار مارا چه آمد بروی و گر چه با هم ز تخت من بجای که کرد از و آتش خورم که از پیش گشت و آرد و بود سپه دار برخواست از دیک گاه دانش گشت پر در و سپر شتاب سخن را ندانامو کرد خدا همه با و کرد از کران تا کران گنج و ببرد و توان تری ز گنج و زنج آنچه آید فراز چو شاهزاده ز مادر زرد بکمر سپرد و خود آمد براه بد و ماند آیین تخت من نواز و جوان خردمند را کند کشور و بوم آرا گاه بدین آورد پیش مکر و اوگر هان داشت برینک بریدگان که باشد بران کا هد استان یکه شاه کند آوران بگرد بسی گنج و رخ و جوان کخ یکه رای با دانش آنگذین

پیغام سیاوش با فراسیاب

نشایت رفتن بر شهریار کردگان بیرون و شهریار کجا نام او بود و بگه طوگ سر اسر سهند بد و کردار بیامد پیش سپه دار زود ز کار سیاوش و دلش پر غم افوشه بری تاب و روزگار توانا بود آشکار و نهان بفرنگ رای و بشایستگی که از خون صد نامور ببار ز تخت آمدش روزگار گذر نوفید یک نامه پند مند بدادش با ناز و با آبروی بزرگان گیتی کنند آفرین چنان هم همه بودینا بدید بماند تو نیست اندر جهان پیر و در کار اندر آوید و او چو در نیز شد بهر باید گشت	و دیگر که خبر ده ناکرده کار دشمن زنگنه نامور صد هزار پذیرد شدش نامد بزرگ چو شست باشاه نامه بداد سپه دار خود را بخواند و جود سپه گفت رخساره کرده و نم بد گفت پیران که ای شهریار هر آنکس که بر نیکوئی در جهان بیلا و دیدار و آهستگی اگر خود جزایش نبود پیر و دیگر که کاوس غم پیر اگر شاه سپه زاری بلند باین دهد و خورش را بدو سپاس بود ز شاهزادین چو سالار گفتار پیران شنید ز کار آرموده گردید پیران چو باز و در با جنگ بر خیزد او نرمی که کاوس بر نیکو شست

نامه افراسیاب به سیاوش

ویر جہانیدہ سارپش خواند
 کہ او بر سر است از مکان نان
 خداوند شرم و خداوند پاک
 ولیکن ز گیتی جز از تاج و تخت
 تو فرزند باش و من چنان پدر
 بدارست بپیرنج فرزندوار
 باین راه پیدانه بیفتی نین
 چو رای آیدت آشتی با پدر
 گر آتش بیندنی شخصت پنج
 نفرایم و خود وین سازم بد
 بزودی بر فتن بر بندوگر
 چون نزدیک تخت میاوش رسید
 ز دشمن نیاید پنج در شش
 کس با جوانی خرد یافت
 سبستان او در دین شدست
 دو کشور بدین آشتی شاد گشت
 ز شادی میا و دل او را
 سپردم تراخت پرده سرا
 ز لشکر گزین کردی صدوار
 بفرمود تا پیش او آورند
 ہے سازم اکنون پذیر شد
 چون خوشید تا بنده بنمود پست
 چنان هم نشان مادر شهر چاخ
 چو آگاہی آمد پذیر شدند
 کی بر نهاده زیر و زخت
 صد اسب گر آید با زین زر
 و رفت سپہدار پیران بید
 همه بر دل اندیشه بدین تخت
 مرا اگر نمودی بخواب بین روان
 موبی کام دل چچ دم بر زن
 بر رفتند ہر دو پشادی بہم
 سیاوش چنان دیدان و دہم
 بے گہر و زربے رفتند
 پیران نیوشید و پیچید رو
 کہ کہ دہیران بدیدار ادی
 چہ چیز است با تو کہ اندر جان
 نہ دیکر کہ کوئی کہ از چہر تو

زبان برکشاد و سخن برکشاند
بدو کی رسد بندگان آگاهان
ز بیدار کردن دل و دست پا
چه جوید خردمند بیدار بخت
پدر پیش فرزند بسته کمر
گیلجه تو مان فرزند یار کار
گذر کرد باید بدریای چین
بسازم تر تاج و تخت و کمر
شود آتش از آب پیری بخ
باید نشسته دل نسازم بید
بسبب خلف آراست بایستم ز
گفت تا آنچه گفتند و دید و شنید
بفرجام هر چند نیکی کنی
ز کردار بد روی بر تانم
بخون دلم رخ بیاست شست
دل شاه چون تیغ پولاد شست
شدم من ز غم در دم از دم
همان گنج آگنده و تخت و جاک
همه گرد و شاسته کارزار
سلیح و ستور و کمر بشنید
شمار اہم ایدر باید دیدن
ہو اشد سیاہ و فزید و شست
گو گفتی عروس است با طوق قاج
ز همه ہر کشان تا تیرہ شدند
پس او در فتنی لبان و شست
بر زان درون چند گونه گہر
خروشدن پیل ایوان شنید
دیدند و چشم تر آرد برست
ہا نا سہر کسیتی جوان
را بندہ باشد چہر و و بیگان
خن یاد کرد و از پیش کمر
یارید و زان میشد آہ بخشم
بر رشک عجبہ رحیمی بخند
ہمید بدید آن غم و درد او
صفت و بر و بال و گشتار او
سے رانیا شد زخم ہم آن
رو سہ بر زمین ہست تو

نخستین که بر نهار می نهاد و دست
 خداوند بوشش روان خرد
 شنیدم هم پیام از کران تا کران
 ترا این همه ای در آست
 چنان دان که کاوس بر تو بهر
 تو از کشورم بگذری در جهان
 اگر کردی روان ترا بی نیاز
 که زایر بایران شوی با سپاه
 ترا باشد ایران و گنج و سپاه
 باز گشتن زنگه شاه و راه
 سیاهوش یکایک می آن گشت
 نامه سیاهوش بکاوس و در
 بیایست بر که آتش گشت
 بنیاد ز سوز این کارش پسند
 ندانم که زین کار گردان سپهر
 و رفتن و سواران هم میل و کمال
 و در من نه چند اندک بوشش بکار
 و زان پس گرایان جان بخوانند
 همه سوی بهرام دارید روی
 سیاهوش لشکر چه چون کشید
 بهر هنر و ساخته خورد و نه
 خویشان گزین کردی بران هزار
 سرش ماه زین غلافش بخش
 پاسبان بر آنسان که گشتی بهر
 غده نیز و بگرفتند آنکه
 و سپهر آن سرو پای او
 دیدم ترا و شش تندرت
 هستی و ستمش از هزار
 شهر از او از چنگ رباب
 یاد آمدش بزم زابلستان
 آن شهر ایرانش آمد بیاو
 است که راپه آمد بیاو
 دور و دوشش همی نه خواند
 گنج آنکه از تخمه کیقباد
 و داریت خویش گرسبزه

به خنجر سر خاومه را گردا بست
 نردند را داد او پرورد
 زبیدار دل زنگه شادان
 اگر شهر یاری و گر خواسته
 بزیگو زیک روز کشاد چهر
 نگویش گفتم کمان و دهان
 هم ای بر بیای و بخوبی مبار
 بدسوزگی با تو آیم بر راه
 ز کشور کشور بشا به کلاه
 به نزد سیاوش
 یک روز پرورد و فریاد گشت
 شش به توران
 بمن زار گریست آهوبدشت
 شادان جهان و جهان نیند
 چه دار و پیران ز دل جنگ
 یواید بایدر سر افراطون
 و دیار و فرگوهر شاه
 خنجرهای با سینه چندی براند
 سجد و دهن را گشتار اوی
 غده زابیده رخسار ناپید
 و رشتها و گسترده گسترده
 بره شدن را اهنه بانثار
 ربا قه بر نیانی درفش
 راست روی زمین با مهر
 پریش از شهر و از شهریار
 آن خوب چه دلارای او
 پیش کنه پیش زان تخت
 بسته گدازند با گوشوار
 چنه خسته را سر بر آند خواب
 راسته با کبابستان
 به بر کشید از جگر سرداد
 می گشت و دندان لب نماند
 به هر زمان نام بر زبان
 از تو گزند گوشت زرد
 سووان سوترای دست

جهان آفرین استایش آفریت
 از و با دیر شهنشاه و درود
 سخن شد و لم زانکه شاه جهان
 همه شهر توران بزدت نماز
 کجا من کشایم دل گنج دوست
 وزیرین رو دشوار یابند گز
 سپاه وزر و گنج و شهران
 نماند ترا با پدر جنگ ویر
 پذیر رقم از پاک یزدان کرم
 چون نامه به اندر آور و شاه
 یکے اسپ زرین ستام کران
 که دشمن سخن دست یابید
 سیکه نامه بنوشت نزد پدر
 زان آتش مهر شاه جهان
 زان ننگ خدای بنگان
 چشمش ز دیدار من گشت سیر
 زان پس بفرود و بهرام
 بنینان هم پذیرفته او را سپاه
 هدایا سپ گزیده بزرین ستام
 پیران بیاد زان انجمن
 سه پوسه دافند گردان این
 آند بر سر در و بام و کوی
 مین تابا قچار باشی بر اند
 راستش چار پیل سفید
 تخت زرین سه کرسی بزر
 دوش چوبشند کا در سپاه
 و گفت کای پهلوان سپاه
 یلیکانت پاکرد و کار جهان
 چون پدر باشد از سیاه
 از پدری رسد تو با پیر سر
 خاک شکینش از مشک تر
 بد بهمانی پیلستان
 یران دلش یاد کرد و خوش
 چار باشی فرود آمدند
 گفت کانی نامور شهریار
 یل زرباسی بدین دست
 و او دامن سناوش کرد

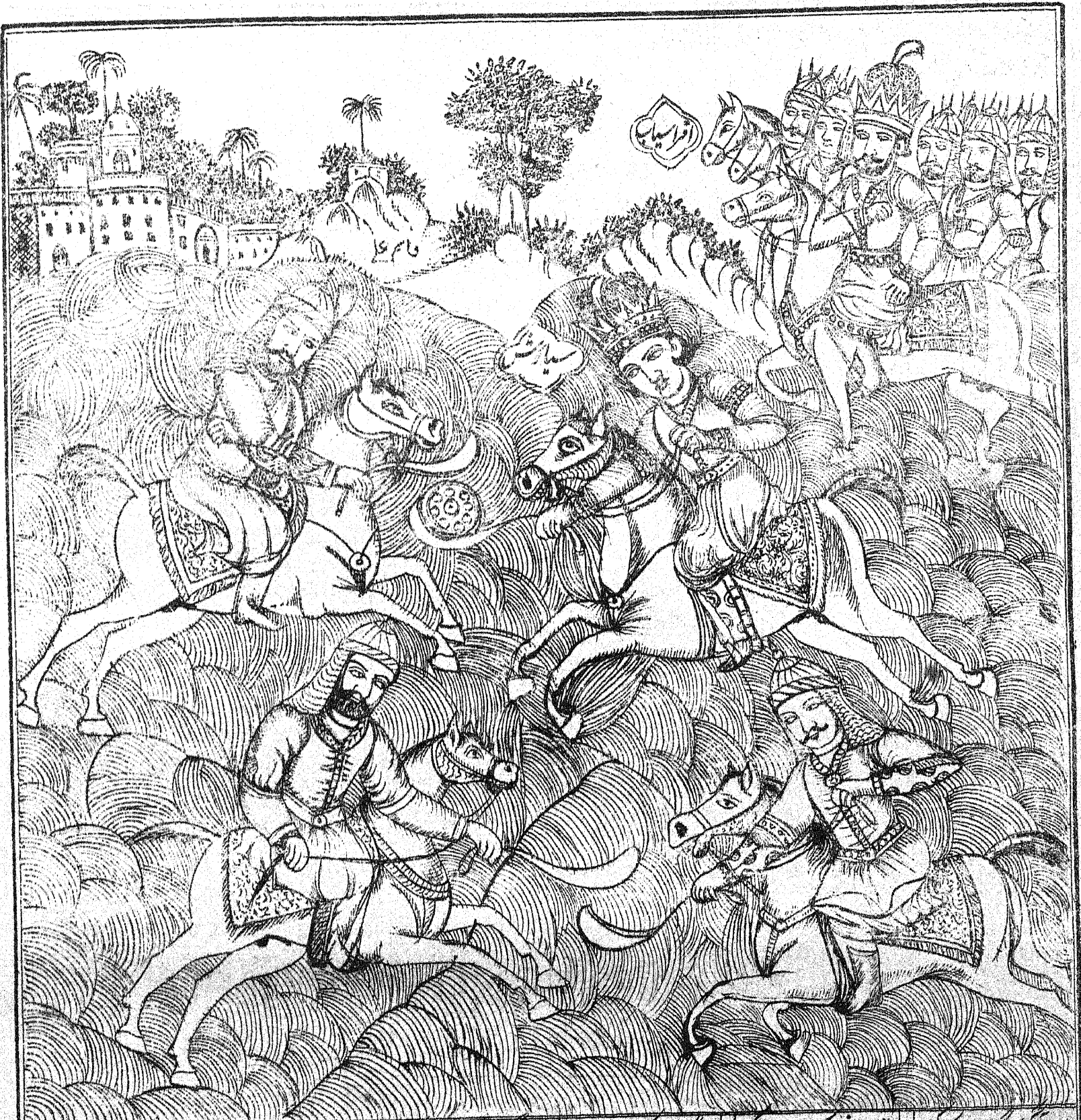
بزرگی و رایش نایش گرفت
 ندانند شمشیر و گویا و خود
 بعین تیر و شد با تو اندر نهان
 را خود بهر تواند نیساز
 سپارم به جو جایگاه نشست
 را بریزی باشد آیین و فر
 رقتن بهمانه نیاید حبت
 من شد مگر گرد و از جنگ سیر
 و شوم بخوبی بجان و بدتن
 فرمود و تازنگه نیک خواه
 یابد دمان زنگه شاد و ران
 را آتش کجا برده باد مهر
 پیدا کرد و اندرون مهر
 من برافروخت اندر نهان
 را مان بجنگ ننگ آیدم
 سیر گشته نباشم و لیر
 اندر جهان تازد کن نام
 بیدار دل باش و بهر نگار
 ستار زین کمر صد غلام
 بجای راسی و پیغام دارد پس
 طاق سالار با آفرین
 مان بهاران پراز رنگ و بو
 و آمد آنجا و چندی بماند
 چیده ای همه و ادیک مهر نوید
 را بیاور استه سیر سیر
 ره شدند را بیا راست راه
 رنجی کردی روان را راه
 کاسه از آنکار و نهان
 نهاده باشد ازین روی
 پرستش به بندم کمر
 مازی اسپان برآورده
 نامداران همه آنجن
 را آتش رخس بر خور
 ستم کبار و دم پرزدند
 ان گشته تویی یادگار
 نیکو بیاراسته
 بهر مکنه و رنگ

خنده گیت بهر و وفا گر از بودن ایدر اینکوست مگردان دل از مهر افروسیاب مرا نیز خویشت است با او بخون ده و دو هزار انگه خویش فند فدای تو بادا همه هر چه هست ناغم کیامی زبده با گزند بخوردن نشسته با یکدیگر همانند بهر سراسر است پیاده بکوی آمد افروسیاب گر قند مرید گر رابسه بر آشت گیتی ز تور و لیر کنون شهر توران ترانه اند همه گنج میرنج پیش تست که دیدم ترا خرم و شاد دل بدینگونه مردم بود در جهان مرا دیده چون دیدیدار او یکه تخت زرین نهاد پیش سیاوش چو پیش ایوان شد کسی آمد سیاوش را خواند بر قند بار و دور استگهان سیاوش با یوان خراسان تو با پهلوانان و خویشان بر نیگونی پیش سیاوش برید شبه با سیاوش چنین گفتند ز هر کس شنیدم که چوگان تو مرا زور و دشمن بدیدار است همان روز گردان میدان سیاوش چنین گفت با شهیار سپید زلفش را و شاد شد کشاد فرین بر تور و دوان چو پیران و ستیمن جنگوی سیاوش چنین گفت کاشی ابجو مرا یار باشد در زخم کوبه خروشی قهره ز میدان بجای سپیدار گوی ز میدان بنزد بفرمود پس شهریار بلند	از اهریمن دور و دور از خفا برین کرده خود بناید گریست مکن هیچگونه بر فتن شباب هش پهلوانم همش برهن شب روز بر پای پیش فند گر ایدر کنه تو بشاد و نشست ندانم که راز چرخ بلند سیاوش سپهر گشت پیران بد چو بتجان چین پراز خواسته از ایوان میان بسته و پرست سپه بوسه دادند بر چشم و سر کنون رو کشور شد از جنگی همه دل بهر تو گنگ ده اند همه شادمانی یکم پیش تست ز بند غمان گشته آزاد دل چنین روی و بالا و فوکیان مانده دلم خیره در کار او همه پایها چون سرگوش سرهاق ایوان بکویان شد بران تخت ز ریش نشاند بیاده نشسته کیس سران بسته ز ایران نیامدش یاد کس کوبد و هسته را بکن هشوار و بیدار خاش برید که فردا بسایم هر دو چگاه نه بیند گردان میدان تو همه از تو خوام بدو شکست گر از آن و بار و خندان نشند که کی باشد دم دست چوگان سخن گفتن هر کس با و شد شکفته شود روی خندان چو پهلوان که بر دانا بکوی از ایشان که یار و شادان بر انسان که آیین بود در دو سپه خاک یا آسمان گشت راست یار اندر آمد چنان چون نرد که گوی نیز و سیاوش برید	گر اید و کند با من تو میان کنی و گریست فراسی تا بگذرم پراگنده نامش گیتی بدست مرا نرد او ابر و لیست و جاده همه بوم و بر هست هم گویند پذیرم کون زیزدان ترا مگر کز تو آشوب خیز و بشهر بر قند با خنده و شادمان بدانم که چنان من شکستی نامی ز ره کشور دیگرم ولیکن جز آنست مردان و دیت فرادان مرا گنج و تخت و سپاه همه اسب و سلج و کمان کند برای و دل هوشتندان ترا بر آئیزی از دور تر پاک زهر بره بر تخت شد جای زمان رسیدن افروسیاب و سیاوش بهمد دیگر وزان پس چنین گفت افروسیاب دو کشور همیشه پراز شور بود مرا با تن و جان همه پیش تست سیاوش بر او فرین کرد و تخت سپیدار دست سیاوش بدست وزان پس پیران چنین گفت که فرزند باشد که چنین بدریای سپیده ببار استند بیامد بران تخت ز ریش ز هر گونه رفت ابا و سخن پرو داد جان دل افروسیاب وزان پس پیران شب بفرمود به شکلیه با هدیه و با غلام بدانم که چنان من شکستی نامی ز ره کشور دیگرم ولیکن جز آنست مردان و دیت فرادان مرا گنج و تخت و سپاه همه اسب و سلج و کمان کند برای و دل هوشتندان ترا بر آئیزی از دور تر پاک زهر بره بر تخت شد جای زمان رسیدن افروسیاب و سیاوش بهمد دیگر وزان پس چنین گفت افروسیاب دو کشور همیشه پراز شور بود مرا با تن و جان همه پیش تست سیاوش بر او فرین کرد و تخت سپیدار دست سیاوش بدست وزان پس پیران چنین گفت که فرزند باشد که چنین بدریای سپیده ببار استند بیامد بران تخت ز ریش ز هر گونه رفت ابا و سخن پرو داد جان دل افروسیاب وزان پس پیران شب بفرمود به شکلیه با هدیه و با غلام	بسیارم برین بوم آرامگاه بدو گفت پیران که پیش این خرد و دار و دو پیش را بچند همان برین بوم و بر صندل مرا به نیازیت از هر کسی پذیرم از پاکیزه دوان کن سیاوش بدان گفت شاد شد چنین تار سیدند نزدیک گنگ چو شد نرد افروسیاب آنگی سیاوش چو او را پیاده دید ازین پس نه آشوب خیز و جنگ بفرمودم که روزانه کنون پرو و پیش تو مهر آورم سپاس از خداوند جان من بر روی سیاوش نگه کرد و گشت که شکید از روی چنین ز او انما پس یک بر گزید بفرمود پس تار و دو سو کاخ چو خوان سپید بسیار استند چو از خوان سالار برخواستند همین خور می تا جهان گیر شد چنین گفت باشد افروسیاب ز لشکر سپه هر کس با شمار فرادان سپید فرستاد چنین ابا گوی و چوگان میدان سپه از تو جویند شادمان بشکلیه کز خواب برخاستند تو باشی ازین رو و آن روی از ایدر که همراه و یار تویم هر کس به پیش سواران بد سپید گزین کرد و کل با در و گردانید جان سوار و لیر گر اید و کند فرمان و شهریار سیاوش از ایرانان هفت نگنه گوی میدان شاه بزد و چنان که میدان شد سیاوش با سپ و گزین شد	بهر و وفای تو ای یکنوا چو اندر گشته ز ایران دین نخبره ساز و براه گردند بفرمان سن پیش باشد سوار نمقده خازین نیز دارم بسی پرستنده باشم بجان و دین بر فروخت زاندر شیشه آزاد که آن بود خرم سراسی و دنگ که آمد سیاوش با فرست فرود آمد از اسب و پیش و دین بابش خور آید گوزن و دنگ بر آساید از جنگ و در خوش همیشه پراز خنده چه آورم کز دست آرام و پرخاش کن کاین را به گیتی نیاندخت بدین بر زوبالا و چنین همه کاخ ز ریت را گستر بباشد بجام نشیند فراخ فرادان پرستندگان خوانند نشستن که سه بار استند سرسیماران زمی خیره شد که چون سهر آرد سیاوش خواب ز وینار و زنگ و هر شاهرار از نیگونی یک هفته گذشت زمانی تا زیم و خندان که یابد بهر کار بر تو گذر همه روی میدان بسیار بدو نیمه هم زین نشان برین پس میدان سوار تویم بدان تا گویند که بد گزید چو گرسبوز و چون پولاد چو خواست شیران گزین شد سیارم از ایران میدان گزین کرد و شایسته اندر نرد بر اند خروشی و لیران بهار بر انسان که از چشم شد ناپید بنداخت آن گوی نخی و دین

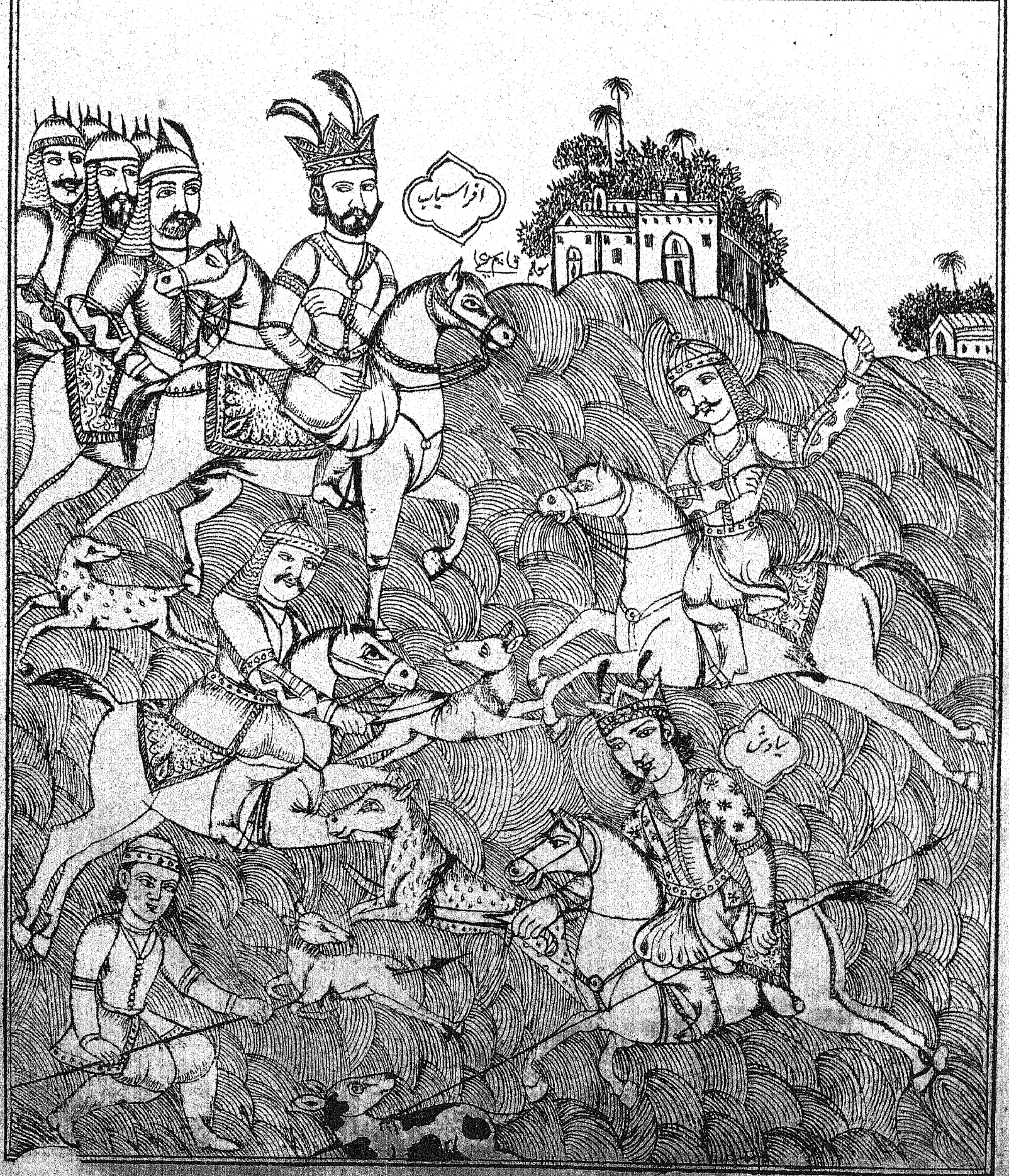

حکایت اول
۱۱۶

پرس گمده کجایان او کار کرد از آن گوی خندان او ایستاد ز خوبی و دیدار و فروز و هنر باشکری چنین گفت پس ناچوبی چو ترکان به تنیدی میار شدند که میدان بازیت پاکار زار بچه گوی سرکان مینداختند که او را میگفتی که نیست جفت کمان را که کردی به بند از شاه به بند برانوشست بایران و توران کس این گنج نشانده نهاد بر سرش بیکه تیر نزد بر میان نشان	چنان شد که باماه دیدار کرد سرنامداران برآمد ز خواب به انم که دیدنش پیش از خبر که اکنون شمارت میدان گوی به بر دین گوی اخوان شدند برین بخشش و گردش روکار که انداختن سر و فراختند به تیر و کمان بر دیال و سفت بسته آفرین کیاست نه خواند بالید خانه کمان را بدست نبار و گرفتن بهنگام جنگ سیاوش نگرانج باکس کشیش نهاد و بر او چشم گر فکشان	ز چوگان او کوی شد ناپدید با و از گفتند هرگز رسوا زمیدان بیکسو نهادند گاه به ساختن آن دولتشکری ربو دند بر اینان گوی پیش چو میدان سر آمد تبا شد سپهبد ارترکان چو آوا شدند سیاوش چو گشتار بهر شدند بگرسیو و تیغ زن دادند برزه کرد خندان چنین گفت شای مگر به یلوان رستم پیلین نشست از بر و با بی چو دیو خندگی و گزیده بهم چار پر	تو گفته سپهرش به بر کشید نزدیم بر زین چنین نامدار میام نشست از برگاه شاه به تیر انداخته رشید گرد بماند ترکان ز کردار خوش تیرکان سپاه یکباره کوی بدانست کان بهلوانی چو ز قوبان کمان کی بر کشید که خانه بال و برادر برزه توان زد این تیر به چرخ ماه که ساز و سه رزم باهرین به شمشیر و دران و برآمد غیو بچرخ اندران راند و کشید	بیدان یکی مرد چو جوان نبود که نامو گشت از اینسان بود سیاوش تیر شست با او تخت ازینج و از آن ی با گفتگوی سیاوش غمی گشت از اینان سواران عتافا بکر و نذریم چنین گفت پیشاه توران سپاه سپهبد کمان خوست تا بگرد بکوشید تا برزه آرد کمان مرا نیز روز جوانی کمان بر و بال گفت سیاوش چو این چو پیچید و زد تیر به تیر نشانده دوباره بیک تا فتن	کس را چنان رو خندان بود هر آنکس که با و میزدان بود بیدار او شاه شد شاد و سخت همان آن ازین اینان بر دگر سخن گفت به بهلوانی زبان مکر و نازان پس کسی سپید که گفت با من یکی بیک خواه بیکه برگزید که فرمان برد نیامد به زه خیره شد به گمان چنین بود و اکنون گشتند نخواهد به تیر بهشت زین زه آمد مرا و دران بهرام پیر منوچهر بود و اندر انداختن

عنان را بر پیچید دست راست وز انجا که سوی کاخ بلند بخوان بر یک خلعت لاله شاه پرستار چندین چندین غلام گفتش یکایک همه خواسته بدان شاهزاده چنین گفت شاه بدو گفت هر که رای آیدت سیاوش بدشت اندران گوید بیک جو یکسو گران تر نبرد نیزه سران اندر اند بنگ	بر و بار دیگر برافسان که خواست برفتند شادان دل و ارجمند از اسب و ستام و زینت و کلاه سیکیز زیارت قوت رخت و جام بیارید و خدایان ای اگر آسته که یک روز با من بنجر گاه بران سه که دل به تائیدت چو باد از زبان سپهر برید نظاره شد آن لشکر شاه زور سفر در گریه ایتم باشاه جنگ	لکه از زور و مبارز و گفتند نشستند و خوان می انداختند همان پوشش از جامه نابود نیزه و تا خواسته بشوند نخجیر که دن سیاوش با افراسیاب برفتند و زنی بنجر گاه سبک شد عنان گران نشد بگفتند یکسوی همه انجن سیاوش همید و بنجر گاه	بیاید بر سر پادشاه بلند سوار و در راه مشران خواستند که اندر جهان انجنان کن همه سوی کاخ سیاوش برند نخجیر که دن سیاوش با افراسیاب سپه رفت با باز و پایور شاه سپه تاخت اندر فرار و شیب که اینت سر فرار و شمشیر زن سپه تاخت نکلند بر دشت شور	فرود آمد و شاه بر پای نهادت می چند خوردند و گشتند شاه ز و بنار و ز بد پاست و دم ز هر کس ران بین خویش بود چنین گفت انگه بلیش که همه بیاناکه دل شاد و خرم کنیم سپاسه زهر گونه با و برفت سکه را بشمشیر ز و بر دویم با آواز گفتند با یک دیگر بنار و بکوه و بهامون جنت	هش گفت بر گوهرت بر گوشت بنام سیاوشش گر نشد یاد زیارت و پرورده از پیش کم در اهرمانه به پیش بود که باشد او را بجسد رسد روان را بنجر نیم کنیم از ایران و توران بنجر گفت دو دستش ترا زود شود و گویم که مارا بداند ز ایران سپهر بشمشیر و تیر و نیزه و خست

بهر جا که برسیک توده کرد ز بهن در گریه زده کرد سیاوش یکی روز پیران هم ازین مهربانی که برت شاه بزرگی و فرزندان کاوش شاه بیمیت پیوسته خون کس سیک زن که کن سزاوارت که گمراه را دیده بودی بره برایشان که کن دلت بخون اگر ارمی باشد ترانده است مرا بوزارش حبان تن پرسید گلشهر کای نامجوی بدو گفت کار جسر بره بیاد است او را چو خرم بهار سیاوش چو روی جریه بید در اهر زمان پیش او سیاه تو دانی که سالار توران سپاه چو با او تو پیوسته خون شو ولیکن ترا آن سزاوارتر رخش بر آیدان کرد بخت ز او سیاه پادشاهی روا سیاوش بر پیران نگردد گفت نه در بندگاه هم نه در بندگاه سین و دین کاش تو کس تو دانی چنان که کام تو چو بهرام و چون نگردد شاه سپه گفت و در گمان بر آید بایران کرد و ستان و شتی ایشاوی بیامد بدگاه شاه که چندین چه باشی پیشم ز ششم و زین و زنگشت مرا حاجت از خواست خویش مرا گفت باشا توران بکوی پس بره تو سیک و خمار که من رانده ام پیش ازین کوشی و اورا سکنه برهنه شمار ستاره بر پیش پدر	سپهر را پنجسره آسوده کرد کس از نگشت و دوشاد و ان نشستند و گفتند برین کم بنام تو خنده بار امگاه سر از این سپهر کشیده به کجا وادی مهر بر تو سپه از پیران نه در دوشاد و ان از ایشان نه برداشتی دیده که پیوسته شاه کردی بخون پیش تو اندر پرستند است نخواهم جز او کس ازین چرا تو شادان بدینسان بفرسیاوشش گردن فرار فرستاد و در شب بر شمشیر خونش من خندید و شادی گرد تو در تریبی شمت جاده ز امج فلک بر فراز کلاه ازین پایه هر دم با فزون شو که از دامن شاه جونی گهر اگر راه دارد و وزلف سیاه چنان بیت کبشیر کابل کجاست که فرمان یزدان نشاند نه خورشید نخواهم نه روشن گاه بفرمان او رخ بدین سو گم چو گردون گردند درام تو جز این نامداران کندوران سپه برزد و اندر دیان باور بیزدان سپردی بگدشتی فرود آمد و بر گشتا و ذره چه خواهی از گیتی چه اندک را ز بهر تو پیکار من باو گشت کس از تو تران تو در ویش که من شاد و دل گشتم و ما چو که ایوان و تخت مراد خود است نبودی برین گفته ستمان تو بی برینوی چون و کید ازین رانده بود و سهر تابهر	وزان جای که سوی پیران گمراهی و شش ی در شب همه شاد و دل بر گرفتند راه از و بر کشادی بخت و لبت بهرنی دادن پیران و خرد و سیاهوش پدر پیر گشت و تو بر نادی ز توران سزاوار و انبار تو پس هر گاه و سیران تر است سهر از شجستان گردید پس برده من چهارم خود سیاوش بدو گفت دارم سپاه سپاست نهادی ازین برهم بدو گفت پیران که ای نیکون بیاد و در گشت و خورش را مرا و را به پیوست باشا نو سپه بود و باد و در و شاد اگر چند فرزند من خویش است تو گیس بهتر ز خویان اوی شهر را و دانش ز دیار پیش شو شاه بر مایه پیوند تو اگر آسمانی چنین است را بسیاریم با هم بی نیک و بد درین است ناکام بهود تو مگر من بایران نخواهم رسید چو از روی ایشان بادی بدو گفت پیران که بار و زکار نشست و نشاند کنون است خوشتر پیران گیس و خرد و سیاهوش مرا سودندی بگویم پیش است ز بهر تو و ز بهر تو و کلاه بخت تو هم تیغ و هم تیغ و کلاه سپه شادی آورد و خرم بهار شوم شاد اگر باشم از خورش که جانش خرد و دوش بد همان پر و درانده آرد و چنگ سیک شاه سهر و ز و در و داور	سپه به چه شادان بگویم چه دم برنگونه کی سال بگذشتند بدو گفت پیران که من بوم چنان که ان که خرم بهار تو بایران و توران فی شهر برادر نه واری نه خواهر زن پس پرده شهر یار جسان نیمه فریدون و پیوند شاه از ایشان جریه راست تیر ز خویان جریه مراد و خورش چو پیران ز زرد سیاوش چگونه نباشیم امروز شاد ندانست کس گنج اورا شمار ندانست کس گنج اورا شمار بدین نیز چندی بگرید چرخ سیک روز پیران برهنه کار شب و روز و شش و شش تو اگر چه جریه است سپه بیا از سهر و سهری برت ز توران خرد و نیست انبار تو چو فرمان دهی من بگویم بدو ولیکن مرا با جسر میره بدو گفت پیران که کس را سیاوش گفت ای خرد و پیر چو دستان که پروردگار است بدین پیش این که خدا بسان نیایی که ز توران کرد و ان گفت این بر خاست ازین سپه بود و پیش ازین کس که برزدان و بندمن است خرد و سیاه و خرد و سیاه ز بهر سیاوش سپاه و ز کنون و چنین که خدای بسان بر اندیشه شد جان از اسیر که ای وایه بگویم شمشیر و دیگر که از پیش کند و ان مرا باینه شکسته سپه	بهر با سیاوش بندوی هم خرد و شاد و مانی بوم چنان که که با شکی بر بند نخارش تو فی غم و شش تو ز شاهان کی برهنه کار چو شمشیر گله بر کنه جین سپه است باز و رانده ان که هم تاج و زنده و هم جاگاه که از خویان اند و دهر حال که پیوند از خویان تو بهر است بیزدیک گل شهر تازید گفت که داماد باشد نیز تبار همان تخت زین گوهر کار همان تخت زین گوهر کار سیاوش را بدین کار برین سیاوش را گفت کای شهر دل جان هوش تو دانش تو ازین انجن مر ترا خواسته ز شمشیر سپه بر شمشیر بناشد کس نیز و مساز تو بگویم بدین زرد و آبروی به آید تو هم جز او نیک بسیارم تو بگز زینهار اوی اگر و دخواهد سخن ناگزیر تنتیج که خرم بهار من است مگوین سخن بازین جز باز که از دست پر خاش و دین چو آگاه شد از کم و بیش اوی بدو گفت سالار کس گمان کشتا و شش در دگر دمن است که از تو با و جهان سپه نیاز رسانم بگوشت سپه بهار بیزدیک و بداز تو نیم بی نیاز چنین گفت با وید و کرد و کرد چه رسد که جان بگویم ناری ز کار ستاره شمر تو دین نمودی سپه کار وید و کس

سر کج تخت و سپاه مرا
کونان بادرم شد که او گشت
چرا گشت باید درختی بدست
چرا بر گمان نه بر پای چشید
ز دستم بر سینه بند و پر
کس که ز تراد سیاوش بود
ز تخم فریدون و از قیقاو
نگار که این کار سنخ بود
دو تا گشت پیران بر دشت باز
نشسته شادان همه شایم
سپه دار پیران میان ران
چو فرماندهی من سرور او
بدو گشت رو هر چه خواهی باز
که او بود مهربانوی پهلوان
دو افسر پیران گوهر شاه بود
ز سپهرین در زین شمرور
پرستار با جام زین دوست
بیاورد بانور بهر زینار
خجسته بروم پیوسته
به پیوسته بر گواستند
باید هم امشب شدن شاه
فرنگیس و شهزاده با یکدیگر
قدی دید سرور و دید ماه
و بان و پیشین و گوشتان
سیاوش چو خورشید و ماه
زین باغ گشت از کائنات
زینار و زبدرهای درم
بفرنگ صد بود و الای
بکاخ سیاوش فرستاد شاه
سے و خوان و خوا لیکن با
بشتم پناه سیاوش گناه
سیکته سر اسر چو شاه نیست
فرستاده آمد ز نزدیک شاه
از ایدر تراده ام تا به چین
سیاوش ز گشتار و گشت شاه
فرنگیس آمد عمارت نشاء
که پیران سالار از ان شهر بود

همان کشور و بوم و گاه مرا
که گردون گردان چه دارم
که بارش بود زهر و بگریخت
دم مار خیره نباید گزید
چنان چون پسند و نهی او
خردمند و بیدار و خاشاک بود
فرزند تریزین باشد شاد
ز بخت آنچه پرسی تو پاسخ بود
بسته آفرین کرد و برگشت باز
بیا و به شستند جان از غم
سکه باره تیرنگ نرشت
سیان را بندهم به بیمار او
تو دانی که از تو مرگ نیست باز
ستوده زنی بود در دشتان
دو باره یکی طوق و دو گوشه
طبعها و از جامه پارسه
تو گفته با یوان و درون شاک
ز دینار با خوشنشین صد هزار
با هم تنگ هم بشناسی
چو زین شرط و پیمان پروا
بیار استن کاه او را ماه
نشسته بود و در چون و خور
فرهشته در بر و در و زین
سخن گفتش بود گوهر نشان
خور و ماه با هم چه درخواه بود
ز شادی و آواز امشکان
ز پوشید نیما و از پیش کم
نشاست پیوسته و پنهانی او
ابا تخت زین و زین کلاه
بخوردی و چند لکه بر تافتی
اما اگر دهران بنزدیک شاه
ز تو بگذری در جهان راه
بنزد سیاوش سیکه بخور
یکه کرد و دیگر دینگر زین
بزدنای و کوس و بنهر بنهر
بنهر بنهر و سپهر را براند
که از بد گمانش نی بر بود

شود از نیر و سر اسر تیار
ازین و فرستاده کی شهر یار
ز کاوش از تخم افروسیا
بدارش چندان که ایدر بود
بدو گشت پیران که ای شهر یار
ازین و فرستاده سکه تاجور
و گرد و خیزان راز و اسیر
چو پیران چنین گفت پیش یار
سرو سے فرنگیس سیاوش
بکاخ سیاوش بنهاد و
سیاوش را دل پر از غم بود
چو بنشیند پیران سکه خور
بکاخ آنچه بد اندرون نهاد
ز گستر و نهما شتر و ارشحت
سکه تخت زین کرسی چهار
سے صد طبق شک و صد غور
بتر و فرنگیس بر دند چتر
وزان رفیق پیران افروسیا
پیاپی فرستاد پیران دو
به گشت و زودش بیا شد
خور و ماه با هم پیوسته شد
دور خسار زین باش مثل قمر
فرشته بخونی چو غنچه بر تو
بر و دند با یکدیگر شادمان
برین کار بگذشت که غنچه
و ادان افروسیا کشوری را سیاوش
و کشتن او گرد و دیا و شایه خود
بر و دنتی سوی خان گشت
گر فتنه هر دو بر او آفرین
وزان جلگه باز گشتند شاد
که برسد ترانامور شهر یار
بشهر که آرام و رای آیدت
سپاه و سلج و لیکن و کلاه
از و باز گشت پیران
سے بود و یک ماه همان او

ز دستش نیام سیکته پناه
بیاید گریه و جهان در کنار
چو آتش بود و تیراموج آب
مرا و بجای برادر بود
دلت را بدین کار بنجه مدار
بیاید بر آرد و بخور رشید سر
نیفر ایدش هم با ندیشه مهر
که رای تو بر بدین ساید کار
سرو سے فرنگیس سیاوش
بکاخ سیاوش بنهاد و
سیاوش را دل پر از غم بود
چو بنشیند پیران سکه خور
بکاخ آنچه بد اندرون نهاد
ز گستر و نهما شتر و ارشحت
سکه تخت زین کرسی چهار
سے صد طبق شک و صد غور
بتر و فرنگیس بر دند چتر
وزان رفیق پیران افروسیا
پیاپی فرستاد پیران دو
به گشت و زودش بیا شد
خور و ماه با هم پیوسته شد
دور خسار زین باش مثل قمر
فرشته بخونی چو غنچه بر تو
بر و دند با یکدیگر شادمان
برین کار بگذشت که غنچه
و ادان افروسیا کشوری را سیاوش
و کشتن او گرد و دیا و شایه خود
بر و دنتی سوی خان گشت
گر فتنه هر دو بر او آفرین
وزان جلگه باز گشتند شاد
که برسد ترانامور شهر یار
بشهر که آرام و رای آیدت
سپاه و سلج و لیکن و کلاه
از و باز گشت پیران
سے بود و یک ماه همان او

بگیر و سر اسر همه کشورم
بتوران نماند بروم و دست
ندانم با پیران گرایید
چو زیدر کند سوی ایران کند
گفت ساره شمر مکرو و سیج
بایران توران بود شهر یار
بخواد بدن بیکان بودنی
بفران و در آن تو کرم سخن
به نزد سیاوش خراسید زود
چو خورشید از رخ گر فتنه
چنین گفت کار و زبیر مار کار
که دما و او بود بر و خورش
در خانه بجای نه ناید
زیر جده طبعها و فروزه جام
همه بیکش سرخ کرده نیر
پرستنده سی صد بر زین کلاه
بر زین عمارت بیبا جلیل
زین ابو سید گلشنه گفت
بداند و ختر باین خویش
شود و تار ساند سوی شاه بود
بیا و فرنگیس چون ماه نو
سیاوش چو روی فرنگیس
و دانی پر از در بلی چون قتی
نبود اندر و نیر یک چتر شست
بیک هفتد و غان ماهی تخت
ز اسپان تازی از گو سفند
از ان مزنا پیش دریا چین
نوشته و مشور بر پیران
وزان پیران راست یوان
در بسته ز دانهما بر کشاد
فت تاجه انست پاینده یاد
چنین نیز کی سال با واد و
بو دکت زین ل گریه و
بشادی بیا و دشت زین ل
فران عمارت بیبا جلیل
بشادی بر فتنه سوی سخن
ز خورن و ناس و دیگر شاه

ز کارش بداید حتی بر سر
ز تخت من اندازد گریخت
و گرسه توران کند پاک
بخونی بیارایم او را سفر
خرد گیر و کار سیاوش سیج
دو کشور بر آید از کارزار
نگاهد بهر پیران فرود
تو شو هر چه خواهی بخونی کن
بر و بر شمر دان کجارت بود
بر آورد و برسان زین بهر
به جانی دخت شهر یار
سے بود چون جان دل و دشت
به گلشنه سپهر پیران کلید
پیران نماند مشک بر عود خام
بر و با فتنه چنگ گوه مهر
ز خوشنشان نزدیک صد کلاه
بر فتنه با خواسته خیل خیل
که خورشید را گشت ناپید
چنان چون بود و در دشت
گفت آن زمان با و نگشت
بنزدیک آن تاجور شاه نو
سر پای آن ماه چون نگرد
تو گشته و از نهاده آمد رفیق
تو گشته مگر چو بود و در شست
نیامد سیک تن اندر هفت
هم از جوشن و خود و گر کند
همه نام بر دند شهر زین
همه نام بر دند شهر زین
هر گشت رخنی ز نزدیک دور
از و شادمان بخت و نیر شاد
زمانه همیشه تر است و با و
سے گشت سیرت گردان
وزین نشسته زین دشت
ز خوشی پیر و از دل کین
پس پرده خوابان بهر شستند
همه نام از ان شادمان
کس رود و می گاه بخیر گاه

سرمه بر خاسته از کوس
بکام دل از جای بر خاسته
بجای رسیده کا با بود
در خشان بسیار و آب روان
بر آرم سکه شارسان فرخ
چو فرمان دهنی من انسان
مرا گنج و خوسب همه زان است
از آخر شارسان پسر شاه
بگفتد یکسر شاه زمین
سکه داستان گویت شگفت
خداوند ازنده هست نیست
کی آن سر دناج شاهنشهر
کجا آنکه در کوه بودش کلام
ز خاکیم و باید شدن سکه خاک
تو چنگ فروزی ز روی ویران
چو زان نامداران جهان
کنون بشنوا رنگ در آستان
بیایان باید چو دریا گذشت
بر این کوه را رنگ در دریا
بدینگونه می و دو فرنگ رنگ
کزین بگذری شهر بنی فرخ
نزد و آن دطاوس کیک در
همه آبهار و شش و خوشگوار
وزان روی مامونی آید پدید
ز رنگ و رنگ ساخته و ز رخ
که آنرا کسی نامه بین چشم
بدو کاخ و میدان ایوان
چنان بد که روزی سیاه شود
خوش و خرم و خوب و آراسته
از آنجای خرم چو گشتند باز
بدو گفت پیران که شایه
بفرجام یکسر بدین رسد
از نسیان سکه شارسان
نیاید و راشا و دون سبب
شبه و کاخ من تخت و آسایش
که از آسایش از بلا پشت
سیاوش بدو گفت کای نیکام

بدانکه که خیزد و خورشید خورش
چو سبب باین بسیار شده
یکه خوب فرخنده بنیاد بود
سبب شد دل ساجد و ده جان
بد و اندر و باغ و ایوان و کاخ
بر آرم سکه جای ناما راست
بهر جای رخ تو نیم خشت
که سازم من آید یکی جایگاه
که پس نیست فرخنده و جامه
که اندیشه از روی توان برگشت
همه چیز جفت از دو یکست
کجا آن دلاور گرامی همان
بریده ز آرام و ز نام و کام
همه جای ترسست و تیار و با
گشتند از تو سبب هم همان
تو تاج فروزی چرا بر نسی
بدین دکان باش همدستان
به بینی سبب پس بی آب و شست
بدان کت ز دانش نیاید زان
ازین رو و آن روی و دیوار رنگ
همه گلشن بلخ و میدان کاخ
بیای بی چو بر کوهها بگذرسد
همیشه بر و بوم او چون بهار
کز آن خویشتن جایگس نید
وزان گوهری کش ندانیم نام
تو گوئی ز گوینده آید چشم
در خشان بسیار اندر زشت
خود و گزیران و سبب نثار
بهر جای گنجی پراخته است
سیاوش سبب بود و آن را
چه بود که گشتی چنین گدا
سپهرم همی زیر سبب سپهر
سرسر آید بر وین برافزخم
نشیند برین کاخ دیگر که
کند یکنه درگ برین کتاب
بشاهی گلین اندر گشت است
نیمم بر از نیک نیست کام

پیاوستی پادشاهی خوش
ازان پادشاهی خروشی گشت
یکسوسش و بر و یکسوی کوه
سیاوش بر پیران زبان گشت
نشتن گس بر فرازم نهاد
نخواهم که باشد و اوم و گنج
یکه شهر سازم بین جای
ز رنگ سیاوش گویم سخن
پنجمینش بر کم آفرین
کجا آن حکیمان و دانندگان
کجا آنکه سوسی سرش با بر
جهان سبب حکمت و عبرت
تورق و دگتیه ماند دراز
بدانکه که اندر جهان داد بود
که آنرا سیاوش بر آورده بود
چو زین بگذری پنی آباد
چو فرنگ صدگر و بر گود
برین پنج فرنگ اگر پنج مرد
همه شهر گریه و در و جوی
نه گوماش گرم و نه سرمایش
در اندی و پنهان سی ماری
بر نقش سیاوش و آنرا دید
ز صدرش فروست بالای تو
سبب پنج بر و اندران جایگاه
بسازید جای چنان چون

سیاه از پس پشت پیران
که گشتی زمین گشتا چه
یکسوی پیکر و دراز گود
که نیست بر و بوم فرخ نهاد
چنان چون بود و در و تاج
زین زمان از تو دارم پنج
که خیر بماند از ان انجمن
وزان شهر و آن استکان
بیارانش بر هر کی چنین
همان پنج بر و در خوانندگان
کجا آنکه بودی شکاش بر بر
چرا بره ماهه غفلت است
کجا آنکارا بر آتشش راز
از ایشان جهان کس آید بود
سبب اندر او بخا برده بود
کز آن شهر مایه توان گشت
ز بالای او چشم کرد و تنه
بیا شد بره از سبب کار کرد
بهر بر سرش در رنگ و بو
همه جاشای دی و آرام و خور
بود و گریه پایش با سبب
را نزار از توران زمین گریه
جهان سی و پنج پنهان او
ز بهر بزرگی و سخت و کلاه
گل و سبیل ز رنگ و لا گشت
سخن گفتن سیاوش پیران و شیدهای و رنگ
از آخر شارسان بر آورده شدم
چنین داد و پاخ که چرخ بلند
که چون کنگ ز در جهان پانی
کنون اندرین هم کار آورم
ز من شاد باشم نه زنده من
چنین است راز سپهر بلند
مرا نیز تا جان بود و چشم
همه راز من آشکارای است
دلش بر زرد و دراز چشم
دلکم کرد و در و جانم نژد
چو شارسانی دلاوری نیست
بر و بر فراوان کار آورم
نه پر مایه گردی نه پویندن
گس شاد و در و گس مستند
بگو شم که پیران تو شگفت
که بیدار دل باشد و شگفت

بدان فرزند بوم اندر گشتند
ز بس غفلت نامه که نماند
چو خوش گوار و زمین جنگ
بسازم من آید سبب خوب چا
بدو گفت پیران کای نیکه
سیاوش بدو گفت کای خیر
سیاوش فرو ماند و پیران چکا
کز و فرختم بمان بود
کنون بر کشیم در و استکان
بدو آفرین کوهان آفرید
چو گشتی سبب ماند از رستان
کجا آن تبانی بر از ناز و شرم
همه خاک دارند باین خشت
چو شلال شصت و شش چادر
بشاهی برین نیر همدستان
چه بر و اشند از جهان رخ
بیکاه زان رو و دیای چن
وزان پس یکی کوه پنی بلند
ز بهر سو که پنی بد و راه نیست
نیاید بر ایشان گذر صحرار
همه کوه و نخسیر و آه و شست
نه پنی و آن شهر بیا کس
یک و نیم فرنگ بالای کوه
تن خورشید نام بر و در کرد
نیاید بد و بنجیق و نه تیر
بنا کرد و جایشان و لکشای
چو هر چش بیایست بر خشت
بر خشت و دیدن جای چنان
پسندیده بهر جایش همدستان
عنان کا و رحمت داشت نرم
که هر چند گرد آورم خواسته
مرا نسیک و شش بار بود
چو خرم شود جای آراسته
نباشد مر از نده گاسنه دراز
بدو گفت پیران کای شمران
نمانم که باوی تو بر و زو
من آگاهم از خیز و آن نیم

بزرگان به نر و شفته شدند
تو گشتی بی دل بجنبند جای
ز وین شش چو پشت بلند
که باشد پادشاهی در و لکشای
بدان روکت اندیشه آید بجای
درخت بزرگی تو آری بسیار
دران بوم فرخنده و لکشای
و یا کار با جنگ سازان بود
سخنهای شارسان داستان
آیا آشکارا نهان آخسید
تو آید ریودن وزن داستان
سخن گفتن خوب و آوی نرم
خنگ آنکه جز غم سبب گشت
زیشی و از پنج بر و اب روی
یکه بشنوا نامه داستان
ازان گنج دان گنج ایوان کاخ
که بی نام گشتی منی مان نین
که بالای آن بر تر از چون خند
همه گرد و بر گرد و بر یکست
ز بهر و در و بر گشت و آن ز سوار
چو این شهر پنی نباید گشت
یکه بوسان از شست و پس
که از نقشش در و گرد و سنده
فرو سنی کی نسیه و دیوار کرد
بیاید ترا دیدن آن ناگزیر
یکی سارشان اندران خوب چا
همه ت بخوبی بسیار استند
که از وینش بر گشتی جوان
ز کاخ بزرگان و جای همان
بهر نخت از دیدگان آب گرم
جهان کاخ هم گنج آراسته
خروندی و بخت بیدار بود
پدید آید از هر سوی خواسته
ز کاخ در ایوان شوم بی نیاز
کمن خیر اندیشه بر دل دراز
و اگر سوی بر تو بود بشهر و
هم از نر و شش بلند آگه

کوییم بود و دنیا درست فرودان بدین گذر و درگاه ز کشتار بدگوی و ز بخت بد پراز جنگ گرد و سر سبزین بسا کشوراکان بیای سوز از ایران و توران برآید خوش چه تند می ل اندر سراسرین که گر این سخن است گوید نکردم سیه یاد کشتار شاه که این راز را بر دل وی کشت دل خویش از آن گشته خورند یک خوان زین بیدار استند بشتم یک نامه اندر شاه چه روچین تا سر زینند چو آمد بدگاه پیران سپاه بنگام پدر و درون باند یک نامه نزد سپاهش بهر ولیکن من اندر خورای تو سپه بدین بر نهاده و رفت از ایران و توران گزیده و چه غنچه چو خود و چه شکوه چو آمد بدان جا که شهر ساخت با یوان نگارید چندی نگار ز دیگر سواران سپاه نشسته سرانیده را لشکران خندید و توران سپاهش کرد ز ایوان و کاخ و پالیز و باغ هزار از خرم و دران کرد سپاهش فرو و آمد از پیل تنگ سپه دار پیران بهر سو باند بماند و تار و پندار ایشان بکاخ و نگین نهاد و کرد پیشین پدر رفت با و بهم شامی عالی آفرین با و کرد بشتم ره آورد پیش آورد براد و بیامد بسوی ختن بدان جای خرم کنون نگرد	ز ایوان و کاخ اندر تخت که بروست بیدار دل شهریار چنین میگفت بر سر دم بدید زمانه شود پر ز شمشیر کین بکوبند و گرد و بجوی آب شور جهانی ز خون من آید خوش چه نازی گنج و چه نالی نوح درین تیر کشی بخود بسته چنین گفت با من چو گاه همانا که ایرانشهر آید بسا نه آهنگ رای خردمند کرد سے و در و در لشکران خوانند نیز دیک سالار توران سپاه وز آنجا گذر کن بدیاری بند سے رفت از آن سو که فرود بفرمان رفت و سپه را براند نوشته مکر دار و روشن سپهر توران بستم به حاجی بر انسان که سالار و نو دولت بر قند شمشیر زن ده هزار چه دیباچه از تنهای حریر دو فرنگ بالا و پنهان ساخت ز شاهان و از بزم و از کارزار چو پیران و کردید و زنده خواه همه جا ستاده گوان و سران کز آخر چنین کرده شد و ز زرد و زرد و زرد و زرد چو بنگامه ز قین آمد پیر بیاده و گرفتش با خوش تنگ سے آفرین بر سپاهش بخواند سیان و لیران و گرد و گشتان چنان خرم و شاد و دیرم جو پرتار بسیار با پیش کم بدان کو چنین جانی با کرد همان پیرما سر سپه چون نبرد سے رای ز پیش شاه آمد سر اسیر و پیش گداز کرد	بدان ناگونی چو پنهانی چنان شوم زار من کشته بر گناه بایران رسد ز و این گشتی سے سرخ و زرد و سیا و سفید سپه دار توران ز گرد و خوش جهاندار بر چرخ چوین نشست کران گنج دیگر کسے بخورد من ورا کشیدم بتوران پیر کنون چن شنیدم و در شت همه راه ازین گونه بد گشتی	که این بر سپاهش چرا بدندان کسے دیگر آید برین تاج و گاه کس آید به توران بدین جستجو کز ایران بتوران بر پنی دوش پیشانی شود هم ز کشتار خوش بفرمان او برده هر چه گشت جهاندار دشمن چرا پرورد پراگندم اندر جهان هم گشت بخر است با من گشت آن دل از بود و دنیا پر از جستجو	تو ای گرد و سپه ان بسیار خوش تو سپاه جهاندار چو رای راست بر آشوب ایران و توران بهم سے غارت و بردن خواسته پیشانی نگارند و پیش سود بیابا شدی و هم و خیم چو شنید پیران بسیار خوش در امن توران کشیدم هر وزان پس چنین گفت با من ز گاه و ز منت شاهنشسته چو از پشت سپان فرود آمدند بیو و دزدان یگانه بکشته شاد کز خجایر و تا بدیاری چین بر آمد خوشش از و پهلوان نیز و سپاهش بسی خواسته هنونی ز نزدیکی از سیاب که تا تو بر قتی نیم شادمان بدان پا و شاهی کنون با گرد صد شتر ز گنج و درم با گرد زیاد قوت و پیر و ز شاهوار تهدا و دزد سر سوزی خرم بهار پیار است شهر بسیار شت بر تخت او رستم پیلتن بهر گوشه بگفتی ساخته چو پیران بیامد زنده چین چو پیران از آن ناموش کشت هر آن کس که آواز و در کار بود چو پیران نیز و سپاهش سپید سر اسیر همه کاخ و ایوان بهم که آغاز کردی بدین گنج جایی چو یک بهر از آن شهر خرم به چو بهر جهان و خوش و شاد کرد بدان نیز چند آن کشتی گرفت بیو و دزد کینه با سے بدست فرنگین ۱۱ اسیر و گشتوار گل شهر گفت که خرم شت چو خوش شد بر کاخ فتح سرش

رسیدن نامه افراسیاب نزد پیران در باره باز گشتن از کشور با

همه باز کشور سد اسیر بخواه
زهر و سپاه انجن شکر و
گشتن از کشور با

رسیدن نامه افراسیاب نزد سپاهش در باره
گشتن او و پادشاهی خود و ساختن سپاهش گرد

چنان چون باید و ملت بهر بنه بر نهاده و سرخ موی عماری و خوابان آراسته بهر رفت با و شتر دارسته ز پالیز و ز گلشن ارجمند نگارید باریه و گرد و گاه سیان بر زگان کی دانست همه شهر از آن رساند کام	چو بنگامه ز قین آمد پیر بیاده و گرفتش با خوش تنگ سے آفرین بر سپاهش بخواند سیان و لیران و گرد و گشتان چنان خرم و شاد و دیرم جو پرتار بسیار با پیش کم بدان کو چنین جانی با کرد همان پیرما سر سپه چون نبرد سے رای ز پیش شاه آمد سر اسیر و پیش گداز کرد

باز آمدن پیران نزد سپاهش و رفتن پیش افراسیاب

چو بنگامه ز قین آمد پیر بیاده و گرفتش با خوش تنگ سے آفرین بر سپاهش بخواند سیان و لیران و گرد و گشتان چنان خرم و شاد و دیرم جو پرتار بسیار با پیش کم بدان کو چنین جانی با کرد همان پیرما سر سپه چون نبرد سے رای ز پیش شاه آمد سر اسیر و پیش گداز کرد	چو بنگامه ز قین آمد پیر بیاده و گرفتش با خوش تنگ سے آفرین بر سپاهش بخواند سیان و لیران و گرد و گشتان چنان خرم و شاد و دیرم جو پرتار بسیار با پیش کم بدان کو چنین جانی با کرد همان پیرما سر سپه چون نبرد سے رای ز پیش شاه آمد سر اسیر و پیش گداز کرد

براش به پیمای شمشیر وز آنجا که نژاد فراسیاب وز آنجا که سیاه و سیاه همانند از آن شهر باز یک شهر دیدم که اندر زمین گراید و ناله آید و پیوسته و دیگر که در کشور جنگ و بگریزان و آتشها بگفت سیاوش به بران زمین نهاد نه بیند به رستم زال را بر و تا به پیمای سر و کلاه بدان که که جام می آید بدست همان که هر که و دیبا چینی فرگیس راهی به پیمای خنده سواران را آورد کرد با یوان کشیدند از آنجا که آشت از باره کام زن که از دختر پهلوان سپاه همان مادر کوک ارجند گوشش که هر چند من تا خورد چو پیمای که سیوانان بر ستار چندی بر زمین کلاه دل منور که سیوانان بپوش نشان دل خویش پیدا کرد تواند در روز و با یک سیاوش از یوان بیدان چو او گوی در خیم چکان گفت و گر چه در روز و بیدان به بندی و دو لشکر می گفتند بفرمود تا تخت زرین نهند یکجای که گردان بگفتند بنوک سنان و به پهلوان نهادند بر طرف آورده گاه با و در گرفت نیزه بدست سواران که پیروز زرم ساز کمان خواست بایر می گفتند بر و هم بر آن گونه چو پیمای	بر و ستارسان سیاوش بهین سهم رفت بر سان کشتی بر سر اسیر میاد کرد آنچه دید نه خورشید از آن مهر و قار نه بیند چنان کشتی را و چین بناشد بدان و او را گشت چون بر آسود چون پیش آمد بهوش نهفته بر و آن آورید از تخت وز ایران بگریه و همی ایچ یاد بگریه و گفت گز و گوپال را همان تخت فیروزه و علاج او چو خوروی و بشا و می نشست همان یاره و گز و تیغ و گیس بر و باز با سینه بر آفرین بشد تا زبان تاسیادش کرد سیاوش سوار است آرد گاه سواران ایران شدند سخن یکه کوک و آه چو تانده ماه بهر پرده سحر بانوان بلند بهم یک بزرگان اشا کرد که پیران شد در روز با شتاب ستاده همه مایه پیش ماه و گر گشته تر شد باین پیش به به بود چنان و در سار بیا به پیمای گوهر شکار ببازی بهی گرویدان بگفت هم آورد و خاک می گفتند رسیدند از آن مهر کی نژاد کجا بر گز و گو می گفتند بیدان پر خاش و چین زوران و پیران بگفتند بهر پیران کن بکنان نظاره بر او بر هر سو سپاه عنان را به پیچید چون یک بر قند باینر است و در شش اندر سان سه چو بچک بر او آفرین کرد بر ناو پیر	خداوند آن شهر نیکو ترست بیا به گفت آن کجا کرد و بود ز کار سیاوش به پیمای شاه سیاوش کی جاکه ساخت زین مرغ و یوان آید و گل کرد باید به گشته یله بماند و بر تو چینی جاد و ان	لوگو که فرزند نادر است همان باج که کشور آورد و از آن شهر و کشور و گاه بپندید مردم پاک سفر بر تخت گشتی نژاد و تر چو نماند پیوستی گل دل چو چندان در آردان	فرستادن او فراسیاب که پیروز را نژاد سیاوش	فرگیس را کاهنای بلند چو بر تخت پیمای خادان گوی پیش بزرگان گشتی در ز نو بر بجد شاری گران اگر شاد و خندان بود و بیزان سیاوش چو پیمای آید و گر در گز سیوانان بچک همه شهر و بزرگان یک بدو و رانام کردند نسخ خود بفرمود خیمه بفرمان بران سیاوش بد گفت گاه می یک فرگیس قند شد چو چشم فرگیس او را دید بد گفت سالی بر این بگذر بد گفت بر خور و از چو بپوش ز نالیدن نای و در و در	بر آورد و در و در و در ارجند چشم بزرگ که گز و گو ستایش کن و نیزه نیش در شمره زهر گونه گوهران بدان شهر خرم و دهنه بان پذیر شدش تا زبان با سپاه بیاورد و با به پیمای شاه نمود و سوسی کاخ نهادند بهره شپا و چو پیران شدند ز و نستان خورد و در ازین بچه هر گز با و استی در این ازین استان نژاد تو گشته روان از ترس پیر سیاوش کسی بچشم نشود همه ساله شادان از آن چو بپوش ز شادی بیداد و دل آورد	گویی و نماندش که پیروز و هنر جنگ نمودن	و گر یاره در خیم چکان گفتند چو گردان بیدان نهادند دو مهر نشسته بر تخت زر بد گفت که پیروز را شوی بهر و سیاوش بران کرد بهر و زیاده و بر گرفت آن زره خادان بگشتند گز و زره یکه در کمان راند و بگشتند از آنجا که سب گز و زره نهاد	لوگو که زن جان بکنان در کمان بندی به پیمای بدان ماکر ابر و زهر بهر و زیاده و بر گرفت آن زره خادان بگشتند گز و زره یکه در کمان راند و بگشتند از آنجا که سب گز و زره نهاد

خداوند

بیا این دو تو با وردگاه
وزیران سپهت همای
در تو بار بسته بر زمین
خزانه تو زان کسی بگریز
بزد و تن جنگ میدان بود
زبان سیکه شیر جنگ خوان
بجندید گریه و ناخوش
سرافنده بود ز لب اگر
بدو گفت گریه زای شهید
و گریه کش به دناش بود
به بند میان گریه زده
چنان غواش از پشت بر
وزان تخت زین باوین
بنشستم بر قن گر قند ساز
وزان پیش و راسی بهیبه
یک مرد شاه از این بجا
سراجام ازین بگذراندن
فراوان سخن گفت فدا داد
بیامد پیش روانی سیاب
ز بیگانه بردخت کرد جا
ازوم و چین نیزش آید
و گوهر یک آتش و دیگر آب
دل شاه ازان کار شد در
چو این کار کرد و در دست
سپهبدان تو را پیش اند
ازان خواب بد شد دل
ز زمان می یک زمان سرشت
نیچیدم از گنج و وزیر روی
بر و بر به سانه نام بهید
ز دین و دین تر از شیر
نامم جز آن کشن خوانم به
از این گراوی ایران خود
چو شناخت امراه سامان تو
ندانند در مان او را به بند
چو از سیاب این سخن به
بیا شیم با کار گردان سپهر
و گریه در گاه خوش باز

بکیریم هر دو پیش سپاه
هم آور و تو با جلالی تو
نگاهم بجایک جویند کین
که با من بگرد و نه از راه کین
پراز شتم اگر هر خندان بود
برین تیرنگ بارگی بر نشان
بمانا خوش آمدش گشتار او
بیا شیم گریه زده
و گریه کش به دناش بود
فرد بر و چنگال و بر و گره
که ماند گردن کشتن و گشت
تو گشت که بر او کین شدند
سیاوش همه هر چه بودش باز
بر قند ازان شهر آباد شد
که از تنگ را با خون و در شاد
نه سیریم این کار شد رانین
نخاند و بخندید و بر گشت شاد
بکین و ورستی گرفته شتاب
نشستند و گفتند هر گونه را
به یاد کاوس گیر و بجام
بدل یک ز دیگر گرفته شتاب
پراز غم شد از روزگار نرند
سر رشته آگاه باید جست
ز کار سیاوش فراوان براند
بغزاند آرد و در شتاب
زمین او بگریه و بهانایان
گرمی و دیده سپهر دم بود
گر از من بد و اندک بهید
که اندر دلش بیم شمشیر
وزان فرستش نوی
بر و بوم مایک ویران خود
تواند بدی کرد و بر جان تو
اگر بدخواهی تو بپوش بند
همه گفت گریه زده در دست
چگونه کشاید برین کار چهر
بجویم سخن با چه دار و دراز

بکیریم هر دو و دوال
گر اید و گریه بر دست
سیاوش بدو گفت کین گوی
بدو گفت گریه زای باجو
ز گشته برادر توئی شاه را
گر اید و گریه بر دست
تیرکان چنین گفت کای کشتا
نیم گفت شایسته کار کرد
سیاوش بدو گفت ز گشت
چو بشنید گفت سیاوش چو
زین بر گشتش میدان گشت
فرد آمد از اسب بشاد است

بکیریم هر دو و دوال
گر اید و گریه بر دست
سیاوش بدو گفت کین گوی
بدو گفت گریه زای باجو
ز گشته برادر توئی شاه را
گر اید و گریه بر دست
تیرکان چنین گفت کای کشتا
نیم گفت شایسته کار کرد
سیاوش بدو گفت ز گشت
چو بشنید گفت سیاوش چو
زین بر گشتش میدان گشت
فرد آمد از اسب بشاد است

بکیریم هر دو و دوال
گر اید و گریه بر دست
سیاوش بدو گفت کین گوی
بدو گفت گریه زای باجو
ز گشته برادر توئی شاه را
گر اید و گریه بر دست
تیرکان چنین گفت کای کشتا
نیم گفت شایسته کار کرد
سیاوش بدو گفت ز گشت
چو بشنید گفت سیاوش چو
زین بر گشتش میدان گشت
فرد آمد از اسب بشاد است

باز گشتن گریه ز و چاره کردنش سیاوش

وزان پس نکوش نباشد کزین نیاید بزرگاه تو سبب سپاه سپاهت بدو باز گرد و سپاه و دیگر که از شهر تبادا و سپاه اگر چه شیر ناخورد و شیر دل ندارد اندامان بسته شد ستوده نباشد سر با و سار بر فتنه بجان و لب پر سخن زهر گون رنگ انداز آستین سپید چنبرین کرد و کرد و کرد تر گفت از ایدر بایده شدن نیار است مارا بیدار تو برامش بایش و بشاد و خرم چون نزدیک شهر سیاه و سپید که از بهرین بر نیکو زنگاه خوشامد و نرسد و سیاه و سپید چو گر سپید آمد بزرگاه او پیام سپید را تو را نداد سرد و زاندرین گلشن زنگاه بدل گفت از ایدر و سپید یک چاره باید کنونی سخن سیاه و سپید را دید بر آب چشم من اینک همی با تو آیم براه من اینک بهر کار یار تو ام و من را از اینکار با من بگو نه از دشمنی آمدستم بر رخ شونید یکد با بر یکد کم سخن سپید را تو را نداد بدست نخستین از غریب انداز گداز وزان پس بسی نامور بیکناه همه مرده می جسته و رستی تو دانی که من دوست دار تو ام سیاه و سپید گفت بند و خن گر از ایدر بودیش من دل نزن هر آنجا که روشن شود رستی کس که دم از او با سپید خروشند و ناماند فزون	که کافات بدو بدی سپید شود و بر تو بر تیره و خوشه و ماه نباشد شبان چون نباشد چنان بوم فرخنده و نیاد او پوشد کسی در میان حیر سخم بدو پنداشته و خسته شد برین داستان زد و کی بودید پراز کین دل از روزگار کن دل شاه توران برانگشته که پراخت ماند زبیکانه جا بر او فزاد و ان بسا دیدن بدان پرتو چرخ بیدار تو می و جام با ما چاشند جام ز لشکر زبان آوری بر گزند پیشیم پندیده نیاسد براه زمین را بسوید کورا دید پیاده و پیاده از ایوان بکوی سیاه و سپید را تو نداشت بناشیم و از باوه گیریم کار سیاه و سپید بیا بدینک شاه دلش را بر او بداند سخن بسان کسی کو به سپید چشم کشم بیک با شاه توران سپا چو جنگ آوری مایه دار تو ام که من با شمت ز غمان چاره که از چاره دورم کرد و گنج با عازر کینه چه بکنند بن کنون گا و سپید بچرم انداز که بر دست او کشته شد خیر بکشته بدو دست او بر تپاه جهانی بدانش بیدار استی بهر نیک بدو تیره و بار تو ام که بار است با من جهان نزن سرم بر نه افروختی زانچون فروغ و فروغ آورد کاستی ز راهی جهان آفرین بگذر که از جنم او سر آورد بدون	چنین گفت گرسید و نیکو بوی سیاه و سپید از آنست که در شاه سپاهیک سپید شاهی چو بوی تو خوشتر شکر بر مرانده باش دهد نوش و از شیر و شکر بدو گفت کاین را باید سپید که گرا بدو خیر بختی ز جای که ای شاه بنیاد دل رنگوی بسی باسان بر فراز و کلاه بدان بخشش و آوازه و کلاه بخواری ناری تن گنده باش همیشه و را بر در اند بده نیار و شتاب اندین کهری اگر با فتنی چهره دوست دپا چنین گفت گرسید و نیکو بوی سیاه و سپید از آنست که در شاه سپاهیک سپید شاهی چو بوی تو خوشتر شکر بر مرانده باش دهد نوش و از شیر و شکر بدو گفت کاین را باید سپید که گرا بدو خیر بختی ز جای که ای شاه بنیاد دل رنگوی بسی باسان بر فراز و کلاه بدان بخشش و آوازه و کلاه بخواری ناری تن گنده باش همیشه و را بر در اند بده نیار و شتاب اندین کهری اگر با فتنی چهره دوست دپا	سیاه و سپید از آنست که در شاه سپاهیک سپید شاهی چو بوی تو خوشتر شکر بر مرانده باش دهد نوش و از شیر و شکر بدو گفت کاین را باید سپید که گرا بدو خیر بختی ز جای که ای شاه بنیاد دل رنگوی بسی باسان بر فراز و کلاه بدان بخشش و آوازه و کلاه بخواری ناری تن گنده باش همیشه و را بر در اند بده نیار و شتاب اندین کهری اگر با فتنی چهره دوست دپا	سیاه و سپید از آنست که در شاه سپاهیک سپید شاهی چو بوی تو خوشتر شکر بر مرانده باش دهد نوش و از شیر و شکر بدو گفت کاین را باید سپید که گرا بدو خیر بختی ز جای که ای شاه بنیاد دل رنگوی بسی باسان بر فراز و کلاه بدان بخشش و آوازه و کلاه بخواری ناری تن گنده باش همیشه و را بر در اند بده نیار و شتاب اندین کهری اگر با فتنی چهره دوست دپا	سیاه و سپید از آنست که در شاه سپاهیک سپید شاهی چو بوی تو خوشتر شکر بر مرانده باش دهد نوش و از شیر و شکر بدو گفت کاین را باید سپید که گرا بدو خیر بختی ز جای که ای شاه بنیاد دل رنگوی بسی باسان بر فراز و کلاه بدان بخشش و آوازه و کلاه بخواری ناری تن گنده باش همیشه و را بر در اند بده نیار و شتاب اندین کهری اگر با فتنی چهره دوست دپا

نخستین

بر روی بزرگان همگی در سوره دل ناهیدان بر این هم کرد ازین کینه در تیره دل شهریار کشته همی کرد و تیار او ز دیده نهاد و رخ بر دو جا پراز غم روان لب از باو پرسید جهان اول از رخ او ترا آمدن پیش او نیست رو بر آتش مگر بر زخم آب سرد در خشان کرم رای تار یک تو پسونی فرستم هم اندر شب همان صبح و چای ایران زمین پسچیده باش و در گلی مسکن همه راستی جوی و بنای راه یکه نامه روشن خود خوش ابر شاه توران نیایش گرفت بهر و فادل بیاراسته روانم فروزان گرفتارست بر روی مگر سپوز بد نشاد زبان پر دروغ و روان پر گناه نشاید سپردن بد روزگار باید در شهر او بسته شد دو کشور بدی بجنگ آورد بر قناره شد روزگار کن بنداخت آن نامه و نخواند کران کرد برین ال کعب پرووت که دیگر کسی زیر کار هر مرام که هست دولانه خوش آب کرد و نم از ایران نیاری سخن یاد کرد کجا بر تن تو شود بد سگال بمزه یارید نزدیک شاه دلش تیره از روزگار شد نخواب از روی او در بیم بد گفت با چه پروت بهر لبت هیچ کشای بر این بر از خوشی زو سیار کرد	و دیگر کت از خوشی کت کرد میانش نخبه و نیم کرد همان آرایش باز روزگار چنین دل بدای بختار او سیاوش نگه کرد خیره بر او دلش گشت پر دروغ و خوار چو گشتن شد دست بر گنج او بد گفت گرسبوزای ناچو همانا تر امن بسیم پای مرد سواری فرستم نیز یک تو و گزینم اندر سرش هیچ و نه صد و بیست سنگ اندر پیر بهر سو یک نامه کن دراز تو خواشگری کن از و بجو بفرمود از وی با فراسیاب از این رخ راستایش گرفت و دیگر فرستاد خواسته مرا دل پر از رای و دیدارست چون نامه بهر اندر آمد بداد چهارم بیامد بر گاه شاه بد گفت چون تیره شد روزگار از ایران بد و نامه پیوسته اگر و سازای تو جنگ آورد چو نشیند از فراسیاب این سخن پراز خشم و کینه سپه را بخواند بدانکه که گرسبوز نیز ز کس گفت ای گوشتی جنگ اگر راست گفتار گرسبوز سپه اشک باید بر کو نیم پر خرد ولی دار و از تو بدد ستم باد بر جان او ماه سال همانا که گرسبوز رنگ خواه بد گفت این دزدی او کرد گشت چهارم شب اندر بر باهری همداشت اندر برش خواب سیاوش بد گفت که تو خواب بیکسو شدی آتش تیر کرد	همچو شد می زن سخن شاد و گار فزون نیست خوشی و پیوسته خرد بود و از هر دری بشد بود توران همی شارسان خشی پرافسونی لب از باو لبه بر نیامد بر روزگار زمن بهیچ ناخوب نشیند کس ببینم که از چیست از شاه همی بخت خندان خواب او در خشان شود روزگار بی شود دور او از کزنی کاستی بهر نامداری و هر مهرست سپه بند و و شمع پیوسته ز گفتار و رایت مکر دم برین باز گشتن گرسبوز ز دافراسیاب با نیایش که با داشت تو با بودان میان و کتیش نیم نشست نهانی دار و دیوار اوست چنان بخت رای نشیند و باز چگونه سپردی چنین دوراه مرا نیز بخش بر از تو نشاند مگر با و از این پس بجنگ آورد نباید که سپه تو از کار اوی همان صبح و شیور و هندوی مرا خواستی شاد گزینم بدان نخست و مرا پیش این نیست بهانه مرا نیز از اوست بسی روز و پیو و راه و دراز چرا با تپ آمدی گشت شاه سخن نیز نشیند و نامه خواند تو بر کار او کردی گری مگر دم که ز کردار اوی بفرمود تا بر نشیند نامه راز گشتن سیاوش با فرنگیس ندانم که با پنج چه رفتم سپه کندی و پیوسته بد گفت کای شاه گردن از ز کس که گری کنون پناه بدا در کن پشت و انده دار خواب دیدن سیاوش و گفتن آن فرنگیس اندر کردن فرنگیس او را که فرزند شاه با چه دیدی خواب اگر قتل لب آب خوشنودان	چهاره دو چشم خرد و ران فروماند جهان گفتوی چنان آن این مشور و چون چو خوشید تا بنده بر خوانم که بدبار او هر در گشت کست کرد و گسلد مهر چرخ لبند بیا و آفره بدنه اندر خوم سن از رای و روان نگذرم نه بر موج دریا بر این بن پدیدار کردن همه خوب و بد شناسنده اشکار و نهان مگر کار بر خویشتن بردار همه بنده در کار بار تواند چنان جان بیدار و غنود سخنهای آگنده را بر فشان که او بنده را از غم آزاد کرد ز نامه بسا از تو یادگار لب لبنا چزان و به تن ناوان فدای تن شاه کشور شود سپه تاخت کس شب روزگار چو دیدش پراز رخ و سپر شتاب پزیره نیامد مرا خود و براه سپه هر زمان بر خرد و نهان که بار و دشمن پیش او کینه دلش گشت پرازش سر زبا بنوی درختی ز کینه بخت تنش لرز لرزان رخساره توران سپه شد و آبرو بفندق گل از خون رانست دلش شد پرازش پراز آب سوی چین پیوی که نگاشت بد گنود و خورش و غم و رخساره سر کینه خود پر از دم کرد سیاوش همی بود چنان چاه خروشی بر او و چون پیک برش عود و عجم همی خوانند که بودی یک بیکان رود	سپه مرز بند و منیل فرخت بدان تا تو گستاخ کردی نهانش سپه اشکار کنون همه پیش تو یک یک اندم درختی بدین خود نشاند به بیا و آتش روزگار گزند بد گفت هر چون می بگم اگر چه به آید همی بر سرم پای اندر آتش نهان شد یکه پاسخ نامه باید نوشت امیدم از کردگار جهان تو ز انسان که باید بر روی ازین سو هم دوستار تواند سیاوش بختار او بگوید دیر تر و نهاده را پیش خود نخست آفرینده را یاد کرد که ای شاه سپه روزگار فرنگیس لایحه بود این زمان ز نالندگی چون سبکتر شود دلاور سپه کا و نجو فروان سپه پیش و سیاب سیاوش مکر و دیب برین گاه سپاهی ز روم و سپاهی چین و گرسبوز ایران بر اند سپاه بگرسبوز از خشم پاسخ نداد بختار گرسبوز کشت سیاوش بی پروا و آمد بد چنین واد باج کرای خود فرنگیس بگفت گیسویت پراز خون شد آن سنبل مشکبوی سوی روم راه باد رنگ آید سیاوش بد گفت کای ابرو کجا او بنجود و دل نرم کرد سهر روز اندر یک گشت روزگار بلرزید و خواب خیره بخت خوشید و شمع بر از وقتند چنان ویدم بی سر و پیکان

بیکدست آتش بیکدست آب فرگین گشت این جزا نیکوی سیاوش پسر راسر سر بخاند کروا سیاب و زودان سپاه مگر تاج پاید کتون ساختن یکه باره گام زن بر نشین مرا زنده گانه سر آمد نه گروان من سر بکوان کشید ترانج ما هست از آستین ز خورشید تابنده تا تیره خاک چنین گردان گنبد تیز رو نه تابوت یا نیم نه گور و کفن بیاید پیچیده از پیران پید برآید برین روز گاری دراز از آید ترا پیر در زمان چو گردوزین سینه که لاله پیش بسالک کرسه کین من کین من امر و تار تخته خروسته برآورد و دل برزد سیاوش چو با جنت خمار گشت خروشان بدو انداخت جنت لگام و فشارش ز سر برگشت که اورا تو باشی بکین بارگی ز تاج و زینج و کلاه و کمر رخ از خون دیده شده ناپید سیاوش زده بر زره بر گره گرفتند ترکان همه که در راه بگفتند کای شهر بار جهان همان جنگ امانه و جانی نیست که با کردگار جهان جنگ نیست چرا گشت خواری را بیک گناه چرا باز نه نزد شاه آمدی تو گشت که از در گشت شاه به تیزی انداختش اندر کار ز گفت سیاوش با شهر بار گشتد خروشد چون تخته که آرد سیکه پای و جنگ پیش همه نامه از از هر کارزار	بیدید و در روی کردی دهم مگر سیوز آید همه بخت شوم بسیجیده شست خنجر پینگ ز نزدیک گرسیدو آمد نوند سیاوش ندانست باز را کو مرا زنده خواهم که مانی بجای چنین ست کرد و چرخ بلند سکه سینه شیر باشدش جاک درخت گزین تو بار آورد ز پر پشته تابی زنده سیل ازین پس بفرمان افروسیاب با نم لبان غریبان جنگ نکرده گناهی بجای زینهار از این پاید سیکه چاره گر نشاند بر تخت شاهی در از این پیری اشک آید کین لباس رخ و زود سیاه پیش فرگین را کرد و دود گشت بجانه ندانم چرا پرورده خش پر خون دل دیده گشت گوش اندیش گشت زاری زان و کرد و کبان راهم کرد پله	و میدی بران آتش تیرم شوکت بر دست سالارم طلایه فرستاد بر روی گنگ که بر چاره جان ایشان به بند همی راست چند داشت گفتار سرخوشتن گیسو ویدر پای گفتند و داد و گشت مستند یکه گرس دیگری راهی سیک نامر ز شهر بار آورد همان چشمه آب و دریای نیل در بخت خرم و آید خواب سرم گشت از تن بشمشیر چاک با یوان خوشت بر خود و فرا بفرمان دادار بسته کمر بفرمان بود مرغ و ماهی و پراشوب گرد و سر اسر زین کروان تو مان بیتی درفش گرس قتی گشتیم ای نیک جنت چو پرورده خویش را لشکری سوی آخر از ای سپاه گشت که بیدار دل باش با کس ساز بشمشیر برید برسان نی	چو گرسوزان آتش افروختی کنون شادمان باش دانه خند و دهره چو تیره شب در گشت بنامد گشتار من اسبچ سود فرگین گشت ای نزد مند شاه سیاوش بدو گفت کان آب است اگر سال گردد و هزار دوست ز شب و دشانی بخوید سکه سرا از کین خسروش نام کن نمانی فرا خاک توران بود بیزند بر سیه گنه این سرم بخواری ترار و ز بان شاه در ایوان آتش سیر سر برهنر یو ذام آن گرد بر مایه گبو چو تاج بزرگی بچنگ آیدش بزرگوار نخواهد گشتن سپهر سپه رخس رستم زمین سپهر برین گشتار تو دل تخت کن فرگین رخ خسته و کوه سیاوش و شهرنگ بهزد را چو کینسر داید ملین خواستن بگنج اندر گنده چنری که بود چو این کرده شد ساز و قوت چو یک نیمه فرنگ بید راه سیاوش تبرید از جان پیش ز بیم سیاوش سواران جنگ بان تا از ایرانان دست مرا چرخ گردان اگر بیک گناه چنین گشت از ای افروسیاب چنین گفت گرسیدو کم خرد سیاوش چو بشند گفتار ای توزین کرده و جام کفر بری بگفت اگر گرسیدو بد نشاد چو گفت اگر سیوز افروسیاب سیاوش از بهر جان کلبه بگفت کی تیرم برید چو زرم یان تخت بریدند	از افروختن مرا سوخته که جز نیکوی خود باشد و گز سوار طلایه بیاید و دشت ز آتش نه نیمم مگر تیره دود مکن ز سبک گونه باور نگاه بجای آمد و تیره شد آب من بختر خاک تیرم را جای نیست کجا بهره دار و ز دانش بسی بنم خردن او را دلا رام کن که گوید که خاکم بایران بود بخون جگر بر بند افسرم سروتن برهنه بر دشت بره بر آستین یکجور و نامور توران نه سینه چو افروختن بکین دست یازد و رنگ آیدش نخواهد شدن رام با کس مهر ز توران کسی را کس نشود دل از ناز و زینت پر دشت روان کرده بر رخ زود و بد که در یافته روز کین با در عنانش ترا بیدار استن ز ایوان و گشتن بر آورد و دود زینت بدویش انداخت گشت رسیدند و شاه توران سپاه چو سالار توران رشیدش پیش گرفتند آدم و دوش و رنگ ببینند و شمر تو این کار خرد بهست بدان کرد و خواه باده که ای برهنه شاه با جام و آب ز تو این سخماس که اندر خرد بدو گفت کای ناکس زینت تو ز تکیه کاشته بد روی ده شهر توران خود را بباد شینه بر آید و آفتاب سوی تیغ و تیر و بناید دست برین دشت کشتی بخون نمید سیاوش جنگ اندرون نشاند

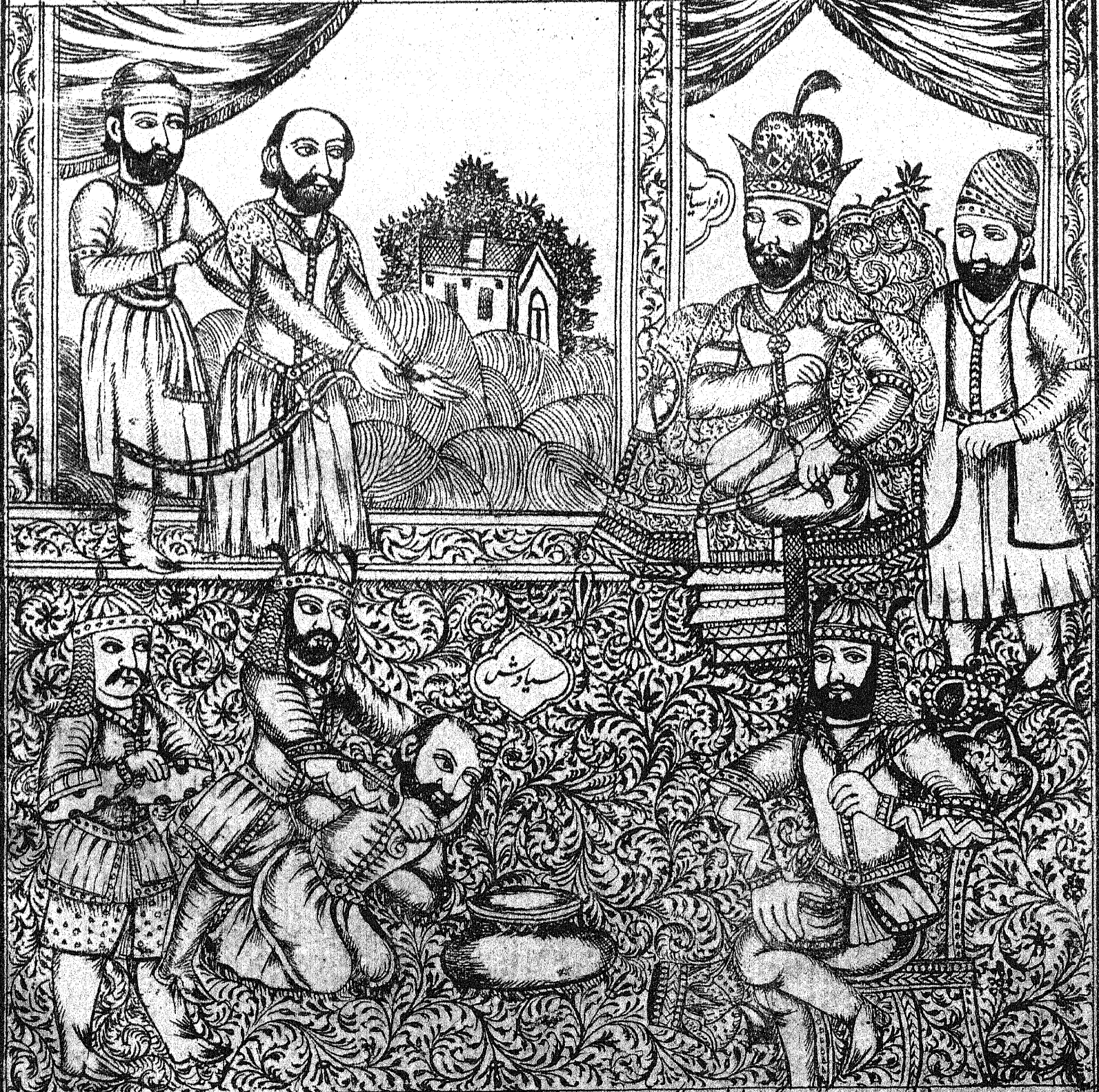

گرچه زنده دست و پا نیست چنان روز بماند در دم کشتان بشکست هرگز نرود گیسو که بر خون او دست شوی نمی زیر هوگی یار مردم کشتان گوی برهنه بود و روشن خروشد بدینگونه هراسان به تیری بریدن نباشد رها از آن پس را سر بریدن نزد که کاویس و رستم بود کینه خواه کز آن تیغ کرد جهان برین که خوارست بر چشم او انجمن همه تیغها برکشند از نیام نه کردی ز گردان این آهن ولیکن برادرش بی شرم شد گر از کین تیرش این بس است بدینا پوشیده خواهی برش بر شاه توران نهادند کیش تیر و خنجر و سرب و کلاه باب این گنه را توانست بفرجام از سختی آید نغم و رخ و بند را آمدست نهادند کس چاره آسمان بخون رنگ داده رخا بخواه سپه از بلند می نه می نشیب بماند افسر و گنج و هم گاه را که گیتی پیچست بر باد و دم در فتنی مکن خوشی تیغ بدین چه آمد بسلم و تیر و سرب به رود دل شیر و جرم جنگ چو خرا و در زین کرد و گیر کن پیچ نفیر برافریاد که نفیر کند بر تو خورشید ماه سرواز شیر و کند آواز که زنده شد مهر و کیوان بر آتش بد آن روزگار دل و شمنانست برسان	سپه کشت بر خاک تیر و سب سپه ناخندش پیاده کشتان کیندش بخنجر سرازرن جدا چه کرد دست با تو گوی سپه سپه بود گرسینوز بد کشتان کجا پیلیم بود نام جوان زداناشیدم سیکه داستان سری را که باشته بدو پاشا چو با و خسرو بدولت برزد چه بر می سپه تو سیر گناه سیاه و آوران تیغ الماس کن چو پیل دنده گو پیل تن زواره و از رز و دستان سام نه سن بای و ارم نه ماتیدن سپید ز گفت را و در شرم شد از ایرانیان دشت بر گشت سپیدی دم مار و خنجرش بر قند پیچان مور و گروی زدی دام و دشمن گرفت اگر کس نیاز ویت بخوت ولیکن گفت ستاره شمر بتوران گزند مرا آمدست خردمند و هم مردم بگمان پیاده بیامد نزدیک شاه دلت را چراستی اندر زوب بیاز و از تیر تو ششاه را مکن میگه بر تن من ستم بختار گرسینوز بد گمان همان از منو چهر شاه بزرگ چو گو در کشت و دلا و جنگ همان طوس گسسته و گریستن بسوگ سیاوش همی چو شد سپه شهر یاری ربانی زکاه که شاه اویس را گواهی کجا آن همه عمو و سگینه ازین برادران رسد گنه بر اندازان بر تو آسان کند	سر در بر قنار و تخت و کین چنان روز نماند چشم جوان کز لیدریک سو کشیدش ز راه کز شهر یار چه دیدی گناه که زهر آورد و بار او ز کار بر آورد و او فرخ همای سر شاج ازین کین بر او پیشانی و رخ جان و تن مست برین متر باشد آموز کار نشد بریدای خروند شاه به سپه بفرجام ازین روزگار به بند بر کو پیل کوس چو گسسته و گزند هم کند آوران در دشت گرد و پیر از تیر و گسسته گیتی چنین فرس کین خود از پیلیم هیچ مشد تواری که خیره می بشنوی نیکس مگر خود بزودی سر آید زان بیاری و بر دار دشمن کجا اگر تا چگونه بود با تو شاه که ز من بدیده ندیدم گناه همیشه از آن روز خیزد شود	مگون ندر آمد بر دی زین روان خون بران چهره افروخت چنین گفت سالار توران پاد چنین گفت باشا کیسه سپاه بهنگام شادی درختی مکار ز پیران گوی بود کتر سیال کنه بخش ز خون نیکین کاشتی شباب و بدی کار هرینست به بندش سپه دار تار و کار سری را کجا تاج باشد کلاه به پیچ با دوش این شست کار چو گو در زو گری و فراد چوک چو بخوام و چون رنگ شادان بدین کین به بند کسیر کمر مگر خود نیات نباشد برین شوش و شست بر دارش کجا همین بد کردی ترا خود بین روم گوشت گیرم اندر جهان بگفت اگر سیر و زنه ای سپاهی بدینگونه کردی تبا بدیشان چنین پاسخ آورده که خورشید از آن گریه شود	مگون ندر آمد بر دی زین دو دست از پیش بسته چنگ پیش پیش از بر سپه بود کرد نماند دیر و مدارید پاک بگریه بر روز اجم تحت علاج کز داشت در دل بر زور که این شاخ را بار و در شخم هم آشفته راهوش در مان بنوی یکن سکه سپه کینه بن که تیری پیشانی آردین به سکه را و بر او رده است که از خشمش گشت گیتی تنو که هرگز ندیدش کس جنگ همه پهلوانان با فرو جابه از و بشنود داستان نیر شاه بگفت جوان تو هوار امند پراز گز و شمشیر می زین دسپه من نباشم بر شهر یار که آرام خواب آید اندر پیچ دل بدسگالان با شکست نباشد پدید آشکار و نهان کیک گرد خیز و توران زین همان کشتش در و درخت پیران را بر تار و خنجر بست خروشان لبه بر می چنگ که سپند و این او بر رها مگون زو چه دیدی که بر تار سکه بی که بر تار گاه چو مردی جان تیغ آهن بود چو دستان چون رستم کینه خوه که تیر شد از گزند آوران چو شد و ش گردان لا و رنگ سپه یادت آید ز گفتار من بناید که پند من آیت باد چو مدار را باب بند شست که پیچند این هم تر ازین نشان که نفیر بر باد و مور و گریه	تیر و دینیزه شد خسته شاه نماند بر گردش با لنگ بر قند سوی سیاوش گرد بریزد نوش بران گرم کجا چرا کشت خواهی کسی را کشت که خون سیاوش بریزد زرد چنین گفت با مور پیلیم که آهسته دل کی پیشان شود مکن شهر یار تو تیر کس مکن مفومی اکنون و تیری مکن پدر شاه و رستمش پرورده است وزان نماند از آن ایران گروه فریزر کا و سس رنده شیر و لیران و شیران کاوش شاه همان که پیران بیاید گاه بدو گفت گرسینوز ای شوخند سیاوش چو خورشید از روم چوین گر آید و نکه او را بجان نیر مار که چنین ز خون سیاوش پیچ سرافست زین که داری پد کنون آن بر آید که او در جهان ز یاد و کز خوش بریزم کین رما که نش بد ترا کشتنست ز کین بشنیدم رخ را بخت پیش بد رش بران تر چنگ سرا جباری مهر بگناه بیامد ترا که دشت و پناه سکه را بجا افکند با کلاه که زنده بر تو نفس من بود کنون زنده بر گاه کاوش شاه چو بهرام و چون زنده شاهان چو بهرام و چون شکست چنگ سگوشی بر تن خوشتن ده شهر توران نجیبه یار ایران بر دهم گداشته کجا شاه کاوش و گزند کشتان که گرسینوز آمد ترا بدروی

مرکاشک وید کشتی تپاه برگشت بر کرد و اید بر ساری دران تیر گیش اندر انداختند	نمید ی بیدستان کشتی راه چه دانی که اید در اچیت را در خانه را بند بر ساختند	مرانید پراین کجا به امید بکاخ بلندش کی خانه بود که برید خشت اندک را در شید	ول شاه توران برادر خست نفرمود و کار و زبانان کشتان نفرمود وین کسبیاوش را	سپه خیر و چشم خرد و اید خشت مراد را کشیدند چون بهشتان چنان شاه بیدار و خاموش را
کریم را بجائی بریدش کرد بیامد پیش سیاوش سپید یکه شلخ پیداکن از تخم من	نیابد چو گوید که فریاد رس جوانمردی و شرم شد ناپید چو خورشید تابنده بر زمین	بر و دست و ریش شهنشاه که خواهد ازین دشمنان کین سیاوش بدو گفت پرو و باش	سیاوش بنالید بر کردگار هنر او مردی بجای آورد درویشی زین سو پیران را	کردی شکر نه چید روی که ای برتر از گردش روزگار جهان را سراسر بپای آورد
سپه شمس پشت و پلیس به پیران نه زین گوته بودم کنون پیش گر سپوز ایدرد ما	سپه پند او با و شد من چوید پیاوه چنین خوار و تیره روان کروی زره بسته و از بهر خون	مرگفته بود او که با صد هزار نه نیم سپه یار با من کسی پیاوه سپه بردم ویش کشتان	چو برگردت روز یار توام چو از شهر و لشکر اندر گشت بیفکند پیل زبان را بجاک	بگاه چار و خسته از توام کشتانش بهر زندان بسته شد نه شرم اندش زان بهر بیک
یکه طشت بهما و زین نمختند بهر گز نه بیدار گشت	نمختند بهر گز نه بیدار گشت	سهر شهر یار اندر آمد بخواب چو از سر دین و در شد آفتاب	چو خوابی که چندین مان برگشت چو از سر دین و در شد آفتاب	چو از سر دین و در شد آفتاب

جلد اول
۴۲۸

کجا آنکه فرموده به طشت خون سپه فائده خلق را هست او چو از شاه شد تخت شاهی	کروی زره بر دو کرد و خون که هست آن کجا صفتش از خون نه خورشید بادانه سهر	بسعادت گویا ای آن خون یکه با و تیره گرد سیاه چپ و راست هر سو با بزمی	جز این که دام که آن چون بر آمد که پوشید خورشید و ماه سرد پای گیتی بنام سپه	کیاراد همین کنون کشتان کسی یکدگر اندر اندر دی یکه بدکنند پیش آیدش	که خوانی بی خون سیاوشان گرفتند نعره هم بر کردی جهان بنده و بخت خوش آیدش

سکه خربه سینه زین سپهر
سکه دوان از دهر چو آید
لکند و میان را بیکسو بیت
خروشش گوش سپهر سید
گفت آگیزند وی سحرش
همه نامداران آن انجمن
بنزدیک آتاک و فرزند
سده اسپ گرانمایه کردند
برند اسپ باخیل پیل چشم
بگفتند کای پهلوان سپاه
سیاوش اوست بسته چو گنگ
سکه طشت نهاد پیش کس
سنگاره چو بان بدشت قلو
همه جامها بر سرش کرد چاک
بدو گفت آتاک بستان و دو
سپه رای دارد بگردن تابه
بدور و زود و شب بدرگم رسید
همه دل پراز در و دیده پراز
زنده و شو و بادشاه تابه
چو چشم گرامی پیران رسید
به بوسید پای و سر او مهر
بفرمود تا روز بانان در
بدو گفت شما انوشه بدی
کست آموخت این کار ناسازگار
بسیار پهلوانان که ایران فرین
بران اهرمن نیز فرین سوز
کنون و گذشته بفرزند خویش
بفرزند باکو دسکه و در نهان
ورایند که اندیشه زین کوکبت
سپه پیران انان شاد گشت
چو آمد ایوان بگل شهر گشت
شبه قهر و گون ماه و نهان شد
سیاوش بر تخت و زین بدست
که روزی نو آیین و جشنی نو است
سیاوش را دیدم این موم نجاب
دید و بشناوی سبک گشت
که گوسته نشاید گمراه را

سپه از نرندی فرو سپهر
چو جاوید با تو نیاید سپه
بناخن گل از غوان رخت
چنان ناله زار و فرین شنید
برند برتن ای چادرش
گرفتند فرین بر او تن
فرزند و سخنها همه یاد کرد
سپه بر نوشتند گفته زمین
سپه تاخت پر خم چو سپهر
ز شاه و برادرش نیکی خوا
نگذره بگردنش بر پانگ
به پیچید چون گوسفندانش بود
همانا بتدو بدان گل
همی کند موسی همی ریخت خاک
که دردی برین و دوا هر دو
تو باید که هسته از نیکیا
ورنایمور بر جفا پیشه دید
زبان پز فرین افروسیاب
مرا و را نخواهد کسی نیز شاه
شد از آب دیده خوش ناپدید
روانش بر آتش پز از آب پیر
ز فرمان زمانه بستانید
همیشه زود و درست بدی
که با دوا درم بخت بد روزگار
که با لشکر آید پرورد و کین
که پیچید رایت سوی راه
رسیدی بگردن سپهر خویش
در فتنی کن خوشترین جهان
همانا که این در دوزخ است
ز اندیشه بد دل آزاد گشت
که این خوب رخ را بیا بدست
نجواب اندون مرغ و دافه
با و از گشته نشاید گشت
شب آدن شاه بخیر است
در خشان تر از ماه و آفتاب
همه کاخ از دوزخ آزاد گشت
زیا چو جشن و گز و مارا

مرا رایت تبار با جان بهم
ز خان سیاوش بر آید خوش
سرمه پریان گسته کند
بگردن زبانه شاه گفت
زنده ش سببه چو بخت کین
که از شاه و دستور و از لشکر
که دوزخ بلز تحت افروسیاب
چنان بدقتضای جهان بان
بدان تار سد او بر شهید
بر بر سر مهر و دیکسرخ
پیاده همی تاخت او را گروی
برید آن سر تاجدارش تن
چنان که سر شاه ایران برید
همی رفت از دیده اش آب نبرد
که افروسیاب آن ابله منحور
ز آخربیا و در و پس پهلوان
فرنگیس را دید چون بختان

آگهی کن جاودان دل و دم
همانی ز کز شکر آید خوش
خراشید و روی و باند ترند
که او را بر و ن آوید از غمت
بر بر و برین بوم توران زمین
بر آگونی نشیند کس دواوری
نشاید برین بوم آرام و دوا
که از راه پیران بخت کرد
بدان تا بگردان این روزگار
که بخت از بدیها چو آفتاب
سرش پز خاک پز آب رو
نگذندش چو سر و سبی چوین
کس آن ندیده و هرگز نشیند
بسوگ سیاوش پیلانی کرد
فرنگیس را کرد و بر هرگز
ده اسپ سوار آموده گوان
گرفته در روز بانان کشتان

که ناپاید ارست ناسازگار
همه بندگان موسی کرد و باز
باز از پیران افروسیاب
ز پرده گیسو بر پیش کشتان
نخواهم برین سیاوش و خشت
بیامد پز خون و دوزخ پلیم
همانیم و فرزند یک پیران نیم
که بشنیده بدانکه افروسیاب
به پیران رسیدند هر شهید
سکه زاری رفت کاند جهان
تن پیلویش بران خاک گرم
همه شهر زاری و ناله گشت
چو پیران بختار بختا و گون
همی گفت زاری سوز و تالاب
بدرگاه بر دوزخ کشتان
خود و کرد و زمین و فرشته و دوز
بچنگال هر یک کی تیغ تیز
همی گفت هر یک بدر و بیم
خرومند پیران بیامد چو باد
از اسپ پز و قفا پیران بخت
نه پس نیکه سر و سبی آفتاب
بیامد و مان پیش افروسیاب
چو ایردولت چو شهید و دیو
بایران رسیدن بدی آگهی
فریند و یوسی ز دوزخ بخت
ندام که این گفتن بد گیت
نخواهد همانا فرنگیس بخت
اگر شاه روشن کن جانمن
بدو گفت و فیسان گوی بساز
می آزار بردش بشهر ختن
بران نیز بگذشت یکمده گاه
چنان بد سا لار پیران نجاب
از نجاب نوشین سزارا کن
ورا گفت پیران که خیر و بد
دوان رفت گشته پایش ماه
سکه اندر آس و مشکلی سبین
بران زور و بالا و آن شاکل

ز بهر سادوش و دیده پرتاب
بدانکه که خورشید نمود تیغ
بدو گفت خورشید فتنه مهر
اگر تو زار و زباز آمدی
از اندیشه بد به پیر و دل
پیشانی شد از بد کجا کرده بود
پیر آشوب جنگست این روزگار
کنون بودنی هر چه بایست بود
اگر ز و در اینج خواهد فرود
بدان نامدند که من خود کیم
چه سازم که چاره بدست تو
پیر اندیشه شد تا با یوان رسید
پیشانی خشم کنونی بخت
شبانان کوه طلوع را بخواند
که این را بدید چون جان پاک
نمادند انگشت بر چشم و سر
چو شد بهفت ساله که سر فراز
چو ده ساله شد گشت گردی
شبان اندام ز کوه و درشت
کنون نزد او جنگ شیر بران
چو شنید پیران بخندید گفت
همه آنگاه بر آمد بر او جوان
چو پیران بدید آنگهان فرو
از ایراکس کت بداندست
بدو گفت کای یادگار جهان
بایوان خرمید باو بسم
بدین نیز گزیدشت چند سالی
کز اندیشه بد به پیر و دل
از و گزیدشت من به پیر
بدو گفت پیران کز می شهریار
تو خود پیران بدیدش زین
خشمش پیران مرغان و کن
نیاز او ششم را بدیدم
بداد او کاین جهان آفرید
بروی زمین بر تو نشاند
بدو گفت کز دل خود و کجا
بهر پیران کز دل خود و کجا

همیکه و نفوس بر افرا سیاب
بخواب اندر آمد سرتیره تیغ
جهاندار و بیدار افنون گرا
بیدار و پیش نیاز آمدی
بر افرا تاج و بر افرا دل
دما ز دل خود بر آورده بود
سپه یار دارم ز آموزگار
ندارد خیم و در و اندیشه سود
قلم رفت و این بودنی کابل
پیشانی سپرده ز چهریم
وزارت در دام و شست گوشت
کز ان خور و بخشش چه آید پیر
زمین شور بد جاکا هوش خاک
وزان شاهزاده سخنها براند
نباید که میند و را باد و خاک
بهر زنده کوه آن تاج و ور
بهر با نژادش هیچکس را ز
بجنگ گزاد آمد و زرم گرا
نباید و ز نزدیک پیران گشت
هانت و خجیر آمو جان
نمادند زاده و مهر و درشت
اگر که دالاسه او پهلوان
رخش گشت پرتاب و ان زهر
بهر مهر بابت خواندست
پسندید و نا سپرده جهان
روانش ز بهر سادوش غم
بدل در پیداشت آرام مهر
بهر پیر سپه غم ز دل گسل
نگردد و بهر پیران از دست
ترا خود نیاید کس آموزگار
چو گفت آن خرمند بسیار خوش
ز سوگند شبانان کی یاد کن
بداد و بهرام و کیوان مهر
سپهر و دوام و جان آفرید
بشکل رخت بر فلک آمدست
چو زرم خود و با بخشش
بهر پیران کز دل خود و کجا

چنین گفت بانامور انجمن
بیامد دمان پهلوان سپاه
ببخت یکی بنده افرو و درون
فریدون گردست کوی سجا
چنان کرد و روشن جهان آفرین
زینیری پیشانی آمدش سود
که از تخم تو و فرقیب و
ز خون سیاوش شب روزگار
نگندم به سیکه و هشت ارشت
نیاموزد از کس و دبا نژاد
گر آید و نک به سینه از روزگار
جهان آفرین استایش گرفت
پیران کز دل خود و کجا
بر آید کاش به سیکه تمام
سزانشان به بخشید بسیار
ز چو بی کمان کرد و زور دوه
چنین تاب آمد برین روزگار
کرمین سرفراز از شیر
آوردن پیران کز دل خود و کجا
قلو و بردنش پیش افرا سیاب
بهر گردش ز مانس دراز
شبان زاده را چنین کنار
شبان مینت از گوهر کوسی
سپه پرور اندیش اندر کنار
کس از نزدیک افرا سیاب
ازین کودکی کز سیاوش سپه
چو کار گزیدشت نگیر و سپاه
بهر کودکی خود چون پهلوان
که پرور کار را بدید بر ترست
فریدون تاج و تخت کلاه
ز پیران چو شنید افرا سیاب
کنا بدیدم که کون فرین تم
به سیکه خرمند تاج و کلاه
مردمیش او خرمند بیگانه
سپه بدیدم که کون خواست

که گر بگردد زین سخن جان من
پیران ترس آمدند ز کشته
که گشت در ماه و دست
بفر و بهر دست و پایی
کرد و در شجور و بیدار کین
ران در و رایتج در مان بخور
سپه شاه سر بر زنده نژاد
بهر گشت بر جان افرا سیاب
نگردد و در روزگار و درشت
ز کار گزیدشت نیامدش یاد
به سیکه هم او با شد آموزگار
مران شاه نورانیاش گرفت
پیران کز دل خود و کجا
بر آید کاش به سیکه تمام
سزانشان به بخشید بسیار
ز چو بی کمان کرد و زور دوه
چنین تاب آمد برین روزگار
کرمین سرفراز از شیر
آوردن پیران کز دل خود و کجا
قلو و بردنش پیش افرا سیاب
بهر گردش ز مانس دراز
شبان زاده را چنین کنار
شبان مینت از گوهر کوسی
سپه پرور اندیش اندر کنار
کس از نزدیک افرا سیاب
ازین کودکی کز سیاوش سپه
چو کار گزیدشت نگیر و سپاه
بهر کودکی خود چون پهلوان
که پرور کار را بدید بر ترست
فریدون تاج و تخت کلاه
ز پیران چو شنید افرا سیاب
کنا بدیدم که کون فرین تم
به سیکه خرمند تاج و کلاه
مردمیش او خرمند بیگانه
سپه بدیدم که کون خواست

تا هم که یزد و بر شاه جنگ
سپه بود تا جایی پراخت شد
نمادند بخیلی بگفت بکس
برایوان نه بنید چو کس نگار
روانش شد از کوه خود بدید
بدو گفت برین بداید سپه
جهان را بهمروی آید نیاز
نباید و گزیدشت کز خون این
بدایدش اندر میان گروه
بگفت خجیر یادش زین سخن
بیامد بر پهلوان شادمان
چه دانست که جان من بدید
تغوا بدیدم که گزیدشت جهان
بدیدشان بهر دانه دیده را
مبادا که تنگ آید از روزگار
بدین نیز گزیدشت چند سالی
ابنی پیر و پیکان سیکه تیر کرد
وزان جایگاه شد به شیر و پیک
سپه کرد و خجیر آموخت
نباید که آید بر و بر گزید
نشست از بر باره و کس
روان گشت شهادت ماند باد
بدو گفت خرمند که ای کین
خرمند را دل بر او پیر و خوش
ز بهر جوان اسپه پزنی بخت
از و در شجور و آرام و نجا
شده نامور پهلوان را بخواند
بهر فریدون شبان پرورد
و گزیدشت خرمند بداید سپه
کس را که در گزیدشت پیر و
اگر شاه فرمان دهد و زان
جهان طو کس بخت و از و نجا
سپه سخت سوگند شاهان خور
زین کای به پیران و گفت
بهر یک کجیم و آمد و مان
مردمیش او خرمند بیگانه
بیامد و گزیدشت افرا سیاب

مرا اگر سیار و بکام ننگ
بهر دیک آن نامور تخت شد
تو گوئی به کوه و ماهست پس
بدو تاز شد فر و شهریار
بر آید و از دل سیکه با دسر
سخنها شنیدم از هر کسی
بایران و توران بر منش نماز
روان خیر کرد و دل ننگ
زین نیز گزیدشت شبانان کبوه
سپه نوشمین سزای کن
همه نیک و دش بدل و رگمان
وز انگشت نیکو بداید برین
بهر تر شکار امد و راهنسان
جهانجوی کرد پسندیده را
اگر دیده و دل کند خواستار
بهر و پیران بهر کشته و چهر
بشت اندر آهنگ خجیر کرد
جهان چوب خیمه داش سبک
ره شیر و جنگ پلکان بخت
زمن پیران این پهلوان بلند
بیامد بر شیر خورشید فتن
بیامد و دانه دست او پیر و
بتو با در خنده توران کین
بهر دار آتش رخس بر فروخت
جهان چانه خرمند کرد است
ز مهر و دشت افرا سیاب
گزیدشت سخنها بر او بر بار
ز برای بلند این کی اندر خور
بسان بهر پیران بداید سپه
چو دام و دست او پیر و
بهر پیران آن ستوده جوان
بداد و گزیدشت سوگند بود
بهر سیکه و شب و روز
کرای و او گزیدشت با دسر
بهر و جوان بداید سپه
یک امد و بر تو گزیدشت
جهان بهر و دیده کرد و پیر

روار و برآمد که بشناسد راه زمانه نگردد و او را بدید بران خسروی بال آن چنگ برگوسفندان چه کردی ای چنین داد پاسخ که برکوه و پرسید بازش ز آموزگار نخواه دیر تو آموختن بدو گفت کاین دل آلود بجا فرستش بسوی سیاوش کرد بایوان خویش آمد فروخته ز دیوار و دیوار و در و گهر که گردشان سواش شکرسان کز آن بیخ برکنده فروخته ز خاکیکه خون سیاوش بخورد بدیده بسان بهاران بدی چو پیوسته شد مهر دل بر جان مرجان روان کین ای شوی یکه را سرش برکشید تا ماه بگویم کنون رزم و کین خواستن چو آمد نیز دیک سرخ شصت همان دیده بان بر سر کوه سار گردانیده و دیناری نوید نگردد و سپه گردن سپهر نذر کزین نامور نامه باستان منم بنده اهل بیت سبته بگفتار دهقان کنون بازگرد بگرد و درخان سرش از تن بنال سپه بلبل از شاخ سر بریند از تن سپه شاهوار بریند با نوحه ایرانیان چو بام و چون زنگه شاهوار پراکنده کاوش بر کج خاک کز شهر ایران برآمد فروتن با محنت برکنده رضا نال همگفت رستم ایانا مدار یکه هفت با سوگ گشته دهم چو نزدیکی شهر ایران رسید	که آمد تو آیین گوتاج خواه همگشت بگشت رخ ناپدید بدان رفتن جاده و سنگ او نرمیش را چون شکر دی بی سواری برندوش بر گشت زینک و بدگردش روزگار ز دشمن نخواهی تو کین تو حق ز سر پیش پاسخ آرد ز پای مگردان با آموز را پیش کرد خرامان چشم بدی و خسته ز اسب و سلاح و تاج کمر کجا گشته بدان زمان خراسان ازین گونه شامی بر آرد خست بابر اندر آمد یک سبزه نرد پرستشگه سوگواران بدی بنجاک اندر آمد سینه ناگهان بجز رنگ تابوت جای تو نیست فوز آرد و راستش زیر چاه همان رستم و لشکر آراستن ده می که از سال شده دست نرمیش سپه لشکر به شمار همان شصت و نه جاده گردن گل ناردون خواهد شمشیر بانم بگفته یک داستان سر افکنده هر خاک پای و نگر تا چه گوید سپه اندر جدا کرد سالار آن انجمن چو در آن زیر کلان با نذر نه فریاد رس بود و نه خاسته بران سوگ سپه سواران این چو خرد و در زین و کند آردان همه جاده خسروی کرد چاک ز کج سیاوش جهان بخت پراکنده خاک از بران بل نزد رستم و در آن تو شهر بشستم بر آمد ز شمشیر دم همه جامه پهلوانی بر کرد	همه رفت تا پیش آن شاه کرد تن پهلوان گشت از آن چو زمانه بدش اندر آورد مهر چنین داد پاسخ که بخت نیست سه دیگر پرسیدش از نام و باب چنین داد پاسخ که در شمشیر بدو گفت در شمشیر و غن نماد نیامه همتا بدو و نیک از وی بد هر چه باید ز گنج و دم همگفت کرد و اور روزگار هم از تخت و هم بد را می دم فرستش و کین و آبرو رسید ز شاه جهان چشم بدو و باد بر آمد و رسته از آن جایگاه چنین است کرد از این چرخ از تو بجز شادمانی موی نهادن چه باید بخورد و نشین چنین است کرد از این چرخ برین	سپهبد ایران و پیش بر شد از جان کین و او ناسید زمانه بدش اندر آورد مهر مرا خود کمان و زره تیر نیست از ایران و ز شهر و آرام و خواب نیار و سنگ کارزاری نیز شمار از آنجا هم منی و شمشیر نرمینسان بود و مردم کینه جو ز اسب پرستنده از پیش و کم جهان را در رسته تو آمد بار ز گستر دنیا و از پیش و کم زهر سوبسی مردم آمد بدید روان سیاوش پر از نو باد ز خون سیاوش و خنده شاه ستاند ز فرزند پستان شمر بیاغ جهان برگ نده سپه بر آید گنج جهان آفرین گه این بران و گه آن برین	بیاید نیز دیک از سیاب از آن پیش نگردد و خیره بانه بدو گفت کای نورسیده شیت بدو گفت از ایدر بایران شو بدو گفت جانی که باشد بلیک بخت بد شاه و چو گل شکفت بخت بد خسرو و ز غنارادی شوار و انجوبی با و رسید سپهبد بدو گفت نختی شتاب و گنجها که کهن باز کرد هم پیش کین و او روز و پذیره سپه و زدی زین همه خارا آن شهر شمشیر گشت نگاریده بر بر کجا چهرادی مباشید گشتان با این جهان اگر تاجداری و گشتن تنگ ز گشته تراشاد و مانیت لب ز خون سیاوش گشته کین که را که سالش بدوی رسید بجای عنانم عصا و دال پرازد برف شد کوه سار درین آن گل مشک خوش بخت همه خواهم از او و کرد کار بدان گشتم نیز خواهم شکر گشت بگویم که رستم بتوران چکر چو آگاه سپه آمد کاوش شاه ازین بیکنا پیش و بخت زار یکه طشت بنما و زین و همه جامه بدید و رخ را بکند چو طوس چو گو و زرد گرد همه جامه کرده کوه و سیاه پس آگاهی آمد سوی نیم روز نمتم چو بشنید ز درخت و بخت زاده گریبان و بخت پاک در خاک که خواهد دل شاک بدگاه کاوش نهاد و سو باشند ز رخ شمشیر و خاک	نیار از آن سرزمین او شد برب و نارا بخواند و بخار ایراند چه آگاه نیست ز روز و شب نیز دیک شاه و لیران شوی بد و دل مردم نیز جنگ بفری که بخت و ان کا و گفت سوی پهلوان سپه کرد و بدست یک مرد و پیر هیکار بیا و روش از پیش از سیاب زهر گونه شاه را ساز کرد بداد و دهنش آفرین بر فرد زبان همه شهر پیر آفرین کیا و چرخ سر و آواز گشت سپه بود مشک آمد از مهرادی که او بدتری و وار و اندر تن نه می سپه روزگار و رنگ که او پیش مهری نذر و کین با و درون شه و نور آن زمین امید از جهانش بیاید برید پراکنده شد مال برگشت حال سپه لشکر از شاه پند گناه همان تن بزمه پاد سپه که چندان امان باجم اندر کرد که با و القار است و با بخت بکین سیاوش آن شیر مرد که شد روزگار سیاوش تبار گر تفتد شیون بهر کوه سار سپه چو چون گوسفند از پیش دی بنجاک اندر آمد تخت بلند چو شاپور و فرهاد و مهرام همه خاک بر سر بجای کلاه نیز دیک سالار گشته روز ز ایل براری بر آمد فروتن زاده زاده بر او سپه چاک در خاک که بخت و بخت دود و دود بران خون دل کین سرد و کین شمشیر این سوگ ناک

که تا کیست شاه باز آورد که گریه آن شهر بار جوان چنین تا خبر یک ایران شود بزرگان پیاده پیروز شدند ابزاری و ناله و درد و غم کیست که ترا دشتها خشم خوش آن در کاخ گلستان بدو گفت خوی بدای شهر باد از اندیشه و خوی شاه متنگ ز شاهان کجین سیاه و غم چو برگاه بودی بهاران بد همه جنگ با چشم گریان غم آهتن برقت از تخت اوی بنجیرو نیمه کردش براد بیامد برگاه با سوگ و درد به ششم بزنی روی کس چو گشتم و چون زنگش اورد که اندر جهان چون سیاه و غم بیزدان که تا دستان ندهم و گریه و غم بر دشت جنگ نه خیزد و چشم مگر در غم از ایران کی باک بر شد باد جهان شد برانگیخته فریاد به بستند گردان ایران سپهر را فراموش و سپهر دوران شاه پیچید بود بزرگ و کس لشکر بهامون کشید دوران از قلب لشکر گرفت نماری از فراسیاب آنگه فراموش گفت ای گوشت و پوست که بپلین با سپاه از پس است و لشکر ماندند فراسیاب رو به بر کشید از دور و سیاه در آمد بگردان پیشان گر قند از ایشان هزار و سیست سپید چو روی راز و دیده چنان بر گرفتش زین جنگ	سروشمنان زیر کار آورد نخاهم از آن ترک تیر و در خبر و بشاه و لیران رسید ابی کوس و طوق و تیر و شمشیر رسیده بزرگان و رستم بهم جهان شهر بار او کند آرد بهرم سرفراز و دستان بدیم پراگندی و غمت آمد بسیار در آمد بایران زبانی بزرگ چو اورد و آواز و خاشاک بهرم افسر شهر باران بد جهان چون ل خوشن بیاک سوی کاخ سودابه نهاد نه خیزد بر تخت کاوش شاه پراز خون و دیده و خشم بیامد برگاه و در و طوس چو اشکش که بود او و جنگ نه بند و گریه یک نامدار بدر و سیاه و دل گندم نهاد و بگردن برم با لنگ حرامت بر جان و جام تو گشت زمین شد کتاف پدیرا تو گشت جوش آمد به پیش اندرون و ترکان که فرزند او بود و سالار میان تلان و خوش آب بود زبانان بدریای خون آید بیامد و فراموش گفت زاورنگ و تخت و تلج می نهم بار آن پهلوانی و رخت که اندر جهان کینه خواه اوست نه کشید نه فرزند و نه بهر بر نهاد و از آن کلاه به باز و کمان و کمر میان در آواز گفت لشکر با بست خروش از میان سپید کشید که گفتی یکی پشته و در جنگ	که خود و شمشیر جام بست چو فرو بر آید بلند آفتاب که آمد تهنیت بباستاد همه زانو و گریان پراز آب رود پیرش گرفتند مرگ دیگر زور و خورشید گریان شود بدینسان بهیضت زار کنان ترا عشق سودابه و بدخوی کس که بود و دست را بچمن در رخ آن رخ و زور بالای او برزم اندرون شهر و بزرگان نگر و کاوش و سپهر اوی همه شهر باران با تم شدند چو شدش و فریاد و گریه فراموش و گریه و گریه چنین کار کس مدارید خود بدان رخ به نیمه کج خون آید بجاک افکنه و خورشید گریان کنارنگ با پهلوان هر کبود بر دهره بر پشت پیلان نه جای پوینده را بر زمین کرین کرد پس رستم نابلی پراز غم تیر و یک رستم شدند چو رام و شاپور و خشم و غم زواره که بود او و دست را که این کینه را خود توان شمرد فرورخت ناکار دیده کوی و دو دست به پشته بستند پوزان گونه گفتار رستم شود سپه تیغ کین بر کشید از نیام زیر نه هوا ماند اندر کین ز گردان شمشیر زن کابلی	بباز و ششم خام و ام بست من و گریه و میدان فریاد نه بر سرش خود و تهنیت زبان شاه کوی روان شود بدر و سیاه و پراز خون جگر همان ماه را سپید بریان که آمد بدان بارگاه کینان ز سر گرفت آن کلاه کوی کفن بهر اوزار و فرمان در رخ آن رخ و زور بالای او نزدیک کس همچو آتش جنگ چنان اشک خیزد از آنهر او کشتن رستم سودابه و لشکر کشیدش به توران پراز غم تیر و یک رستم شدند چو رام و شاپور و خشم و غم زواره که بود او و دست را که این کینه را خود توان شمرد فرورخت ناکار دیده کوی و دو دست به پشته بستند پوزان گونه گفتار رستم شود سپه تیغ کین بر کشید از نیام زیر نه هوا ماند اندر کین ز گردان شمشیر زن کابلی	نوران با نماند فراسیاب چنانش کوی و گریان ز سوگ سیاوش پراز آب رود چو رستم بدیدند ایشان بزار می بهیضت پس پیلان کجات آن لیری و تیر و پیل چو آمد بر تخت کاوش کنون اشکارا به پنی سپه سیاوش ز کردار زن شد یاد در رخ آن رخ و زور بالای او کنون من ل مغر نازنده ام نزد او لیج با سپه مراد رستم ز پرده بگیسوش بیرون کشید آهتن چو پیر دخت از کار اوی بیک هفت با سوگ با چشم نیز بر کاوش و ششم پایشان چنین گفت رستم کین ز دلها همه ترس بیرون کشید باید خواهم بهی چشم و روی و گریه و غم بر دشت جنگ همه بر گرفتند کس و خورشید بر آمد خورشید کلاه ستاره جنگ اندر دشت از ایران و پشته نارون همه رفت تا نوران رسید چو آمد بگوش اندر کین سپه بود و شمشیر زن سی هزار همان با فرمان شاه آمدی نباید که سب نام بر دشت مراد بود کوی و گریان بر آوازین مرز ملی از دور بشکر لغز و کاندز رسید چو آواز کوس آمد و گریان سپه شد و از زین و پشته چنان لشکر کشید و پشته سپه نیر و زور و کین سرمه و زور و کین	ز خون هر توران کمر و داب که نواد کوی و گریان برخ بر نهاد و دیده و غم تو گشت ز گریه بر آمد نفور که شاه و لیران که از دور و خشک شد و پیل سرمه و پشته و بر خاک کوی که بر موج دریا نشینی سپه نخست ز سینه کور و مراد که چون او نیند و گریه و زار بکین سیاوش آنگه ده ام فرورخت از دیدگان آب گرم ز تخت بر گرفتش و زور دلش تیر تر شد ز ازار اوی بدرگاه و پشته باور و غم کراره که بداد و سپه بدین کین و دم دل جان تن زین راز خون و زور و غم مگر بر دم کم شود و دوی بر انگیزم اندر جهان رستم تو گشتی که ایران بر آمد جوش و دم نامی روی و پشته زین زمان ست بدست شدند از یلان هزاران که از دیدگاه دیده بان دم بوق و آوای پشته که بود و شمشیر زن کارزار گر از پهلوان سپاه آمدی روایت بر آید زار یک تن چرا کرد باید چه و چندی هوا کرد و آوار و یار و لبود کمان را سر اسر بر نهید فراموش دل بر آمد ز جایی در آواز پای رستن پشته سرمه گشتند از کارزار که گشت و نشتان پشته بجوان اندر آوای پشته

چنین گفت کاینست سیرکین نخست
 که از کشتاوم در کین جنگ
 که آید یکن رستم پهلوت
 سپهر را سر سپهر بزم برزوند
 ز کشور سر سپهر همان را بخواند
 همان گنج و دینار و زر و گهر
 چو لشکر سر امر شد آراسته
 شهنشه چو از گنگ میر کشید
 ز کند آوران سر نه را پیش نهاد
 فرامرز آنجاست باشکرت
 چو بیدار دل باشی در اچوی
 فرامرز را دست بسته شو
 بدو گفت پیش شاه توران سپاه
 فرامرز پور جهان پهلوان
 چو بکشد ازین داستانها باز
 طلایه چو گروسپه دید رفت
 خورشید تنغ الماس گون
 چو سر خم بدانگونه بیکار دید
 بدو گفت کای ترک بر تخت
 بدو گفت سرخه که اینها گوی
 بجفت و یکی نرسه ز در
 ز زهر روی سپاه از زخم سخت
 پس اندر فرامرز چون پیش
 که بنید گرفت در زشت نین
 فرامرز پیش پدر شد چو کرد
 سپاه آفرین خواند پهلوان
 سیکه داستان ز در بر او بپلین
 از آتش زمینی جزا رفتن
 به سر خه که کرد پس پلین
 به بندد و دشمن بچم کند
 به سر خه گفت ای سزاشاه
 بران کسی آن شاه را سر
 بر رستم آمد بجفت این سخن
 ره بین کو در از پشت آن پدر
 که نامن بگفته بوم زنده را
 همان طشت و بنجر و دار و در
 سر از تن جدا کرد و بر دار کرد

پرانگنده شد غم و از خاک است
 و را بر گرقم زین خندنگ
 بزرگان ایران شدند انجمن
 به بوم و پیش آتش اندر زد
 درم داد و گنج کس بر نشاند
 همان افسر طوق و نوزن
 پریشان پرانگنده شد خواسته
 سپهر را در تنگ بهامون کشید
 فرستم فرادان سخنها بید
 بیاید فرستاد اید سرش
 که یار دهنان بسوی کور
 بگردن نهاد و را پالانگ
 که ای ناهور زاوه روز خواه
 ولیست میدانم تو هم کوان
 بنه بر نهاد و سپهر نشاند
 پیچید سوی فرامرز تخت
 ستانهای آهار داده بخوان
 نشان فرامرز سالار
 همین دم بندست بر تخت
 چه دانی که گیتی چه از بر
 بجنبید بر زین گونا مور
 فرامرز اینره شد تخت تخت
 به تاخت با تیغ هندی بست
 بر آرد و ناگه بر در زین
 به پیر و زنی از روزگار بد
 بران نام بردارگر جوان
 که هر کس که سپهر کشد زین
 جهانی چو پیش آیدش سوختن
 سیکه سر و ازاد بد و چین
 بالند بر خاک چون گوشتند
 پر اکشت غمهای را سگینه
 بر آنکس که آن طشت بچرخد
 که انگنده پور سپهر این
 همه چاره و حیل سازد و گر
 ز ترکان اگر شاه و گردن
 جوان را بدان روز بانان
 دو پای از بر سرگشتند

به بوم و برش آتش اندوختند
 بکین سیاهوش به بیدم سرش
 فرامرز آمد نخستین ز راه
 چو شنید افراسیاب این سخن
 نماند هیچ در دشت سپاسان بزم

**فرستادن افراسیاب
 رستم و گرفت**

به گفت شمشیر از سیاه فر
 نگه دار جان ازید پوزنال
 کنون بشیر دباش بیدار باش
 بیارم بدرگاه افراسیاب
 یکی داستان ازم از روزگار
 نباید که ایمن شوی و بخت بگ
 زبیش پدر سرخه میران کشید
 از ایران سپهر بر شد او آگوس
 تو گفته گیر شد ز گیتی بجای
 عنان را به پور سر فرزند او
 سیاوش را خون بریز بخاک
 ستم سرخه را تخم افراسیاب
 بختید و گفتش به بنی و پریل
 ز توران سران سوی او آمد
 سواران ایران بگردار دیو
 پیاده به پیش اندر افکنند خوار
 به پیش اندرون سرخه را بشنید
 آهمن بر او آفرین کرد و نیز
 هنر باید و گوهر به نامدار
 فرامرز گفت اگر بکش است
 بر شمع بن بریز رخ چون بهار
 بسان سیاهش سرش را زدن
 سیاوش را بدو هم سال دوست
 به پنجشای بر نو جوانی من
 چنین گفت رستم که نه بدید
 نشانم سیاوش بخاک انداخت
 هر آنکس که یابم سرش را زدن
 سرش را بخورم بریدم ز بار
 بر آن کشته از کین برافشاند

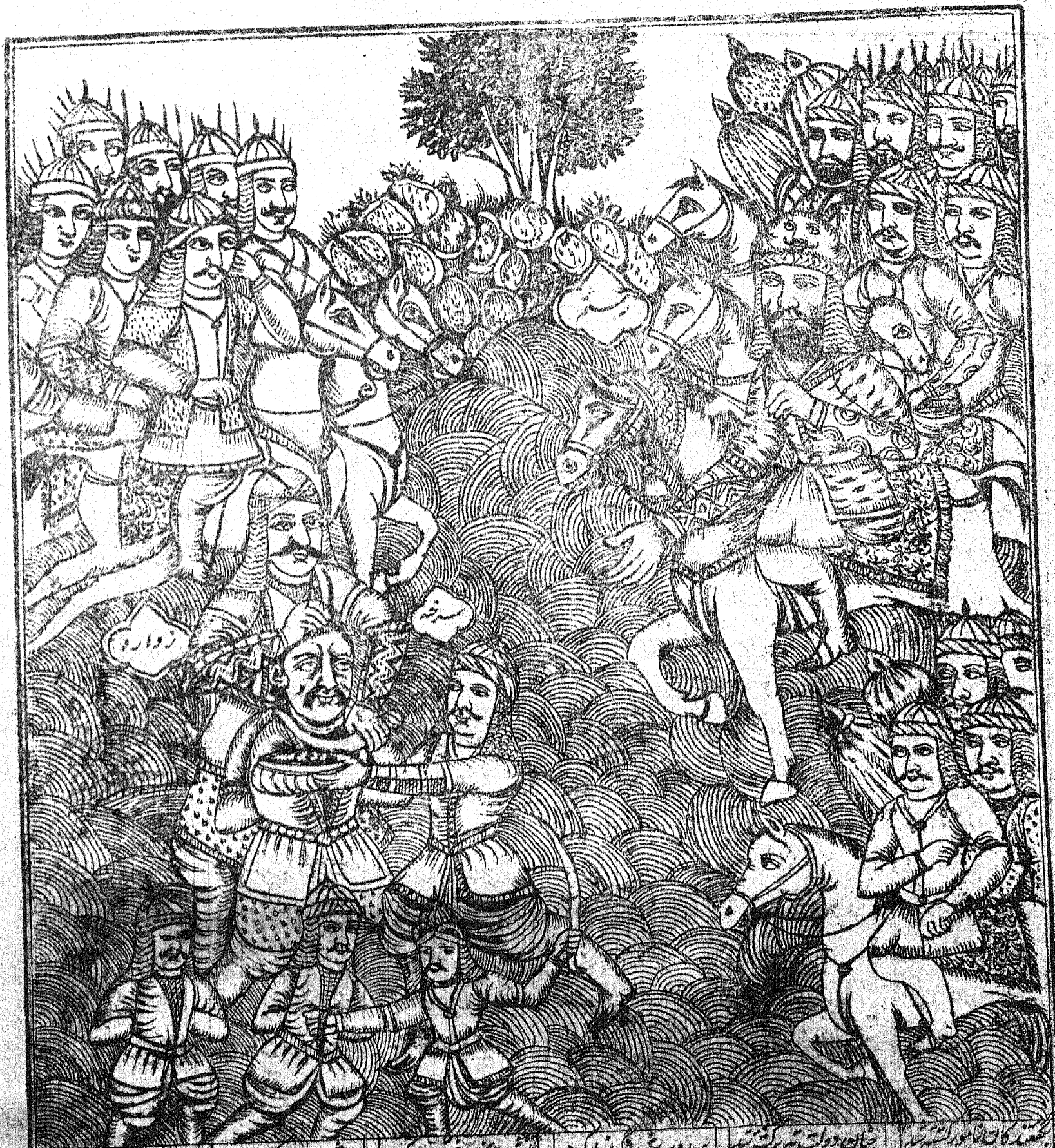
سحر خه را بجنگ
 مار کشته شدنش
 بهر نامدار از بر کارزار
 بجنگت نباشد جزا و کمال
 سپه را از رستم نگه اربابش
 سهر نیزه بگذارم از آفتاب
 که هر جای دارم همه یادگار
 که در رنگ سارنی بود و بیدار
 ورفش و سپه سواران کشید
 ز گرد سپه شد جهان آفتاب
 برافروختن آن آتش کارزار
 بنیفره در آمد کمان باز دار
 مترسے ز دار و نوایدت باک
 که سوز و زیم رنگ اندازد
 که گرد جهان پیش خیزد نعل
 پر از کین و پر خاشاچی آمدند
 دمان از پیش بر کشیده غول
 بلشکر که آوردش از کارزار
 بریده و راز او رایال پست
 بدرویش بخشید بسیار چیز
 خردیاد و فرستکش آموزگار
 که بولا و رادل پر از آتش است
 ز رشک سیه کرده بر کن نگار
 بترند و گر گیس پیوند کفن
 روانم پر از درد و دانه او
 بدین باز و خصه دانی من
 چنان دلغ و دلشاید و سوار
 و رویال مویش شده و غول
 سیم مر از ان مرز و ان کین
 زمانی خروشد و رگش کار
 تنش را بخنجر که دزد چاک

سیکے نامه نبوشت نزد
وزران سونو ندی روان بر
دراز دارا سبر بر بندزار
که نشینده بو واز لب بخوان
در گنج و گوپال و برگستان
ز دستور و گنجو رست بکند
بزرگو س و مین بندی در
سپاسه بماند دریای آب
بسوی سینجاب و چچو باد
تو فرزند و نیکخواه هستی
بدو گفت سر نه که ای شیر
بجای که پر خاش جوید رنگ
سگ کار دیده بگید رنگ
دلیری کن و زرم ایشان
بسوی سینجاب آمد چو باد
خروش سواران و گرو سپاه
ز کشته بهر سو گند و سران
فرارز بگذشت قلسپاه
تو باری چنانی مین بیند
ازان آدم سوی دیدان تو
سیکچیزه زده چو آذر گشت
بدافت سر نه که بیایان
فرارز چون سره ریا فشت
ورفش تهنیم هم آنگه ز راه
همه غار و دامون پر گشت
فرارز را دید همچون ننگ
چو این چار گوهر بجای آورد
چو آور و بانگ خاراکند
بفرمود پس تا بر بندش شد
چو بشنید طوس سبب فشت
مرا دیده پر آب بدر زو شبت
دل طوس بخشایش آورد
همیشه دل جان از اسباب
بجان و سر شاه ایران
بسوی ز راه که گوشت
چنانچه خواهی ز بر و ده
چو لشکر بیا در وشت نبرد

ز کار دراز او پیر خاسته
 بنزدیک سالار توران سپاه
 برآورد از فرز توران و مار
 ز اختر شناسان داد موبدان
 همان تیغ و تیر و کمان کوان
 همه کاخ و میدان گم میسر
 سواران سوی رزم کردند
 نهنگ سپه بود و افراسیاب
 ز آرام و شادای مکن هیچ
 ستون سپاهی پشت منی
 ز جان بهمن برآرم و مار
 سگ کارزاری چه بخت بجا
 ز روبه رمد شیر نادید جنگ
 مشو این ز کار ایشان هیچ
 جز اندیشه زرم نامش یاد
 چو شب گردیتی نهان شام
 زمین کوه کشت از کرتان کران
 سوی سرخه بانیره و شکسته
 که مرگ اندرین شت سگ کشت
 که از تن رهانم مگر جان تو
 ز کوه به بردش سوی یال آ
 نژاد غمی شد به پیچید روی
 ببا زید برسان تازان بلند
 پدید آمد و بانگ پیل و سپاه
 سر دشمن از جنگ برگشته بود
 سر و دستش از خون هلاک
 ببردی جهان زیر پای آورد
 زول از خویش اشک را کند
 ابا خجور و روبرایان طشت
 بخون ریختن روی نهاده
 همیشه بنفین کشاد دم دوش
 بران نام بردار کم بودت
 پر از درد باد او دیده پرست
 سرافراز کوش با آفرین
 بفرش آن خون بسن نگر
 چو پروردگان اغ دل و دکان
 ستان پر خون سران پر گداز

زخون سیاوش بگرسته اند سر نامدار ایل خست و گر زین چرمه باورد گاه نمانی زخشان و جوش کنید سپه آسمان بر زمین دایم تن دشمنان جای زوین کنیم بار اندازد ز شکر خوش همه تیر کرده بخون جنگ همان شد پر از مردم جنگی گر نماند گوپال زوین جنگ زمین شد ز گردان زوین سازد با تیر و در فلک گاه	همه شهر ایران کمر بسته اند آهنگفت را داد لیر اگر نخودید بر اسبج آرمگاه همه کینه را چشم روشن کنید چو بر که پهل بر بست کوس همه زرم را دل پر از کین کنیم زمین آمد از نعل سپاه برون همه ساخته کینه و جنگ را بر آمد خوش سپاه از دور سپه دار توران بر آشت دران روی رسم سپه کشید فرس را بر رسم کینه خواه	شش را چون غم برادر کرد خروشان لب بر بر افتادند شکر کشیدن فرا سیاه گرفت کین سرخه همان شده ز شکر و دیگ نخودید نان مرد پر خا بجوی دم نای سرخش رو برینم سپاهی دمان بچو کشی رشت بر نقد با کای و یانی درفش ستاره بکام شنگ اندرست تغلب اندون خست و بخت سواران بر دایم با چو کوس	بریده سرش را کوه نشاند کرد همه جامه خست روی کرد چاک شکر کشیدن فرا سیاه گرفت کین سرخه بر دمای یوین ابریشم بیل چو بر خیزد آواز کوس ز دور خوش آمد و ناله گاه و دم گر آمد سپه دار از سیاه زینج و لیران هوا شد منبش خور و ماه گشتی پر یک اندرست سوی میسر و کهر مینج تران یار است برینج کوه و طوس	چنان دولت تیر بر کشیدند سپه کند موسی و میر خنجر آید دین آن بر ویز و بالای شاه کبر با سر آمد کنون خور و خور پیشین جوشن همه لشکرش که ای نامداران و مردان دیدند با نچ و هندای هوا کس آمد بر رسم کینه خواه که آمد سپه دار توران پدید نمان گشت خورشید گیتی فرو ز ترکان سپاهی و ان زمان همچو زگران مایگان کیسه	بخت کاه نامور کشیدند نگون شد سر قاج از سیاه دین آن رخ از خوانی چواه پیشین گفت با شکر از سیاه چو بر خواست قای کوس برینج بگردان لشکرش آواز کرد بخت این و فرمود تا کز نای چو بر خواست از دست گرد سپاه سپه دار کین چون شنید کوس گشت نه شب بود پدید آمد بیامد موسی برینج بار مان چو کاه ز کوه و کوه بر سر

بسیار از سید مریدان را
چنین بود و هر دو سپهر
بیادیه طلب سپهر سلیم
که باید و گدازن بهای دین
پیش تو دم سروش ای
اگر بپوشی در پیک آوری
از ایران توران دور است
سجده در کمان با قدر نامش
بود زین سخن نیز شاه تنگ
اگر من کنم جنگ جنگی تنگ
باید دست من این کار کرد
بیا راست آن جنگ سلیم
باید ایران گفت رستم کیست
بدو گفت رستم یک ترک جنگ
فراموش چون دیدار آمدش
چو رستم ز قلع سپهر بگریز
و دیگر که از پیر سر مویدان
نیزه چنانی در جهان سپهر
شوم بر گریه تن سلیم
سجده گشت بر لب بر آورده
به پستی کنون زخم جنگی تنگ
گشت و لیسان بران شست جنگ
بخت و بران بخت از جانوند
سجده مات تا قلب ران سپاه
باید پیران زمرگان تنگ
زین نوره و قلم کرنا
تو گشتی ای خون بار سپهر
جهان چون پیر تازی کشد
اگر سست آید یک تن جنگ
یک امر در رای جنگ آید
بر رستم آمد یکی چاره جو
سپهر و بسیار در پیش بود
چو افراسیاب آن درفش بزر
چو رستم درفش سپهر را دید
خندگی که پیکانش سپهر بزر
تو چون کنون اندر آوردی
که کرد و بهمان بهر از کران

برافراشت انگین لنگ
نه زلف و نه مو و نه نشو و نه گاه
ولی بر زکین چرخ کرد و درم
یک باره و جوشن و ترک تیغ
همان گرز تیغ جهان تنگ
زمانه بر تاسد از داور
همان گوهر تیغ و شهران
نمید ای کام و در جامش
شکسته شود دل سپهر جنگ
نیام به بخت تو بر شاه تنگ
بگر و در اخته بد کرد
سجده راند چون سپهر را و دم
که گویند کور و جنگ از جهات
همان تاسد که آیدش تنگ
همان یاسد که بکار آمدش
و گره و دیو گرنا و دید
ز اختر شاسان ساز بزدان
بایدان و توران نه بند و کمر
نیمیم چه دار دینی و زور دم
سجده مات از قلع سلیم صف
کران پس بی عیان جنگ
چو شب گشت و در گم مار و تنگ
در آمد کنین چون سپهر بلند
بیدار خشن خوار در قلع گاه
تن سلیم و گذشت از جنگ
سجده آسمان اندر آمد جای
پدر راند بر سپهر جای مهر
همان لب روزه و یک شد
نماد را جای و درنگ
زهر سوگر آمد و جنگ آمد
که امر و زارین کار شد جنگ
کر دل نشان ز رستم براند تیغ
بگر کرد با کایا و دانه و دش
بگر در شیر زبان بر مید
فرودخت بر تارک ترک تنگ
یک نیزه و بر بر سپهر او
بگردان بر آورد و گرز کران

بسیار از سید مریدان را
چنین بود و هر دو سپهر
بیادیه طلب سپهر سلیم
که باید و گدازن بهای دین
پیش تو دم سروش ای
اگر بپوشی در پیک آوری
از ایران توران دور است
سجده در کمان با قدر نامش
بود زین سخن نیز شاه تنگ
اگر من کنم جنگ جنگی تنگ
باید دست من این کار کرد
بیا راست آن جنگ سلیم
باید ایران گفت رستم کیست
بدو گفت رستم یک ترک جنگ
فراموش چون دیدار آمدش
چو رستم ز قلع سپهر بگریز
و دیگر که از پیر سر مویدان
نیزه چنانی در جهان سپهر
شوم بر گریه تن سلیم
سجده گشت بر لب بر آورده
به پستی کنون زخم جنگی تنگ
گشت و لیسان بران شست جنگ
بخت و بران بخت از جانوند
سجده مات تا قلب ران سپاه
باید پیران زمرگان تنگ
زین نوره و قلم کرنا
تو گشتی ای خون بار سپهر
جهان چون پیر تازی کشد
اگر سست آید یک تن جنگ
یک امر در رای جنگ آید
بر رستم آمد یکی چاره جو
سپهر و بسیار در پیش بود
چو افراسیاب آن درفش بزر
چو رستم درفش سپهر را دید
خندگی که پیکانش سپهر بزر
تو چون کنون اندر آوردی
که کرد و بهمان بهر از کران

بسیار از سید مریدان را
چنین بود و هر دو سپهر
بیادیه طلب سپهر سلیم
که باید و گدازن بهای دین
پیش تو دم سروش ای
اگر بپوشی در پیک آوری
از ایران توران دور است
سجده در کمان با قدر نامش
بود زین سخن نیز شاه تنگ
اگر من کنم جنگ جنگی تنگ
باید دست من این کار کرد
بیا راست آن جنگ سلیم
باید ایران گفت رستم کیست
بدو گفت رستم یک ترک جنگ
فراموش چون دیدار آمدش
چو رستم ز قلع سپهر بگریز
و دیگر که از پیر سر مویدان
نیزه چنانی در جهان سپهر
شوم بر گریه تن سلیم
سجده گشت بر لب بر آورده
به پستی کنون زخم جنگی تنگ
گشت و لیسان بران شست جنگ
بخت و بران بخت از جانوند
سجده مات تا قلب ران سپاه
باید پیران زمرگان تنگ
زین نوره و قلم کرنا
تو گشتی ای خون بار سپهر
جهان چون پیر تازی کشد
اگر سست آید یک تن جنگ
یک امر در رای جنگ آید
بر رستم آمد یکی چاره جو
سپهر و بسیار در پیش بود
چو افراسیاب آن درفش بزر
چو رستم درفش سپهر را دید
خندگی که پیکانش سپهر بزر
تو چون کنون اندر آوردی
که کرد و بهمان بهر از کران

بسیار از سید مریدان را
چنین بود و هر دو سپهر
بیادیه طلب سپهر سلیم
که باید و گدازن بهای دین
پیش تو دم سروش ای
اگر بپوشی در پیک آوری
از ایران توران دور است
سجده در کمان با قدر نامش
بود زین سخن نیز شاه تنگ
اگر من کنم جنگ جنگی تنگ
باید دست من این کار کرد
بیا راست آن جنگ سلیم
باید ایران گفت رستم کیست
بدو گفت رستم یک ترک جنگ
فراموش چون دیدار آمدش
چو رستم ز قلع سپهر بگریز
و دیگر که از پیر سر مویدان
نیزه چنانی در جهان سپهر
شوم بر گریه تن سلیم
سجده گشت بر لب بر آورده
به پستی کنون زخم جنگی تنگ
گشت و لیسان بران شست جنگ
بخت و بران بخت از جانوند
سجده مات تا قلب ران سپاه
باید پیران زمرگان تنگ
زین نوره و قلم کرنا
تو گشتی ای خون بار سپهر
جهان چون پیر تازی کشد
اگر سست آید یک تن جنگ
یک امر در رای جنگ آید
بر رستم آمد یکی چاره جو
سپهر و بسیار در پیش بود
چو افراسیاب آن درفش بزر
چو رستم درفش سپهر را دید
خندگی که پیکانش سپهر بزر
تو چون کنون اندر آوردی
که کرد و بهمان بهر از کران

جنگ رستم با پلیم و بزرین و رستم افراسیاب

سپهسالار توران در جنگ بخت باز در چندی چندی شایست ز ستم سپهر سپهر مایه طوس عمودیکه کوبنده هومان بود زمین سرسبز خسته و کشته شد سفر و سنگ چون از دهنی نان همه دشت پر آهین و سیم فر نهادند سرسوی از اسباب بدان که کجا خواست گشت ازین دیو زاده سکه شاه نو سن اورا یکی چاره سازم کشا بد و گشت شاه اسی خداوند را فرستاده تا آورده شاه را فرخواست لبست و در بر و نواز بیامد دمان و با و گشت فراوان بخت و دانه خفتند چنین تا بنزدیک پیران سپه هر پیش بیایست از خودنی بیاید بختش با فراسیاب فرستاده بایدش تا سرکشان سپهبد گو بسلطن با سپاه تخت نشسته از تخت او چه بدخواه پیش آید کشته در گنج دینار و پرمایه تاج سکه طوس را داد آن بخت کسی که نو فرود و اسیر که گیتی سپید ستم جاویدست سپهسپاد و سفیدی که در راه چهره بر آید گو سپهسالار سپهسالار که در گزینان سیاه از آن کین برادر سپه و گر گویا داد و شمشیر بگفتند نایب و چاکریم چنان بد که روزی دار و فرست یکه همیشه در اندران پیران پس آن ترک خیره زبان کشاد زوار و چو بشنیدند دین سخن	یکه باره تیرنگ نیست زمانه بدش مانده و انباشت که چون یا بیل ازنگ کور کوس تو آهین خوش که موم آن بود و یا لاله و زعفران سسته شد سپه شد تهن پس بدگمان سنان تمام و سیلج و کمر همه رخ ز خون سیاوش پیرا پیران چنین گفت و فراسیاب نشانند برگاه باناج نو پسند و ازین بنده نیک خواه مرا بر نکوست تو بی زبانی فرستاده سپهر آن راه را سپه بود پیشش مانی دراز سراسر بر آور دراز نفست مرا آن کار را چاره نشاختند چو پیران و سپه در او دید ز پوشیده سوز گستر دنی که اسی شاه با وانش فرود آمد نشانند از و بچگونه نشان سوی پیران چنین در آمد ز راه بناک اندر آن سخت اوی گر آواره از جنگ برشته همان جامه و دیه بخت علاج همان یار و وطوق و مشو علاج تاز و سوسی کیش اهرینه فری بر تر از فرزند نیست سپه بنده مشور آن فرود نهرند را گو سپهسالار ز فرمان تو کس نیاید بیرون ز قهر که کشای هر که کند منا و چنگل انگش سنج زن زمین خرم بر فرمان تو نیست بختی که کور آن خرابی گفت که گشتی بر او بر نشاید گشت به پیش زواره سخن کرد یاد بد و نازه شد روزگار کس	اصد حیل از جنگ کن از دهن بار اندر آمد خروش سمران بد و گشت رستم که گزینان چو از رزم رستم سپهر روی سپه و ناسپان همه خون پیرا وزان جایگاه پهلین پاگشت چو خورشید بر زنده کوهها پوشیدند کامیس و سپاه که در کار این کوک شوم تن مرا و اسباب و برین روی آید مرا و اسباب ریم با خشتین بر زوی برین کار کردن پیر همه رفت تا زان که در دود هم آنگه بخت آنچه بگفتی بما در چنین گفت کا فراسیاب بزار رفتن آنجا ندید روی خرو و آمد از تخت و شمشیر باز ز خورگاه و از خیمه و بارگه سن این کودک خور و با قوی	وراکرد هومان و سپه را گرایند گزینان گزینان چو باز و بازوی کن آوران گزینان همیشه پیرا شوی همه پای پیران خون گشته تو گشتی و راجه و ساگشت بگشتی و راجه و راجه تختین پیش اندرون کینه هشید و اسباب سیکه را نین در افکن و زین را سیکه را بریم و نشا خیمش انداختن نباید و رنگ اندین کار هیچ چنان چون سپهبدش فرود همه در پذیرفت پذیرفتی فرستاده خواند مرا فرود آب بنا کام رفت پس بویه سپه پیر سپهبدش از رخ راه دراز بسیار سپهبدان یکبارگی بیار و دم اکنون چه فراموشی	نشتن رستم بر خیمه اسباب و بخش کردن توران به پهلوانان خود از یوان همه گنج و باز بست یکایک بر شوخ جنگ آمدش بد و گشت انگش کتاب آورد چو فرزند باید که داری نیاز سپهبدش بیاید آورد شد و دش فراوان و کورین سپهسالار که هرست و خور فرستاده و دینار و چندی ز دل و ورکش در دانه و خور که نشسته رستم بشا نشسته بیدار آن روزهای میدان	ویران کردن رستم ملک توران را بدین بود مهرش بتورانین که خیمه گاه سیاوش بدین سپه باز و دوش بدین

در آید و در گزینان

گر قند نقرین بران نهایی
نمانم که رستم بر آساید هیچ
چو زوان نیکی در پیش در داد
بر آن بخت دل آرمیده نه جای
همه سر بریدند بر ناله سپهر
که بر گشتیم از آفراسیاب
چو چینه شدی میگه خون نه
سر از لشکر سر اسیر خواند
گر آفراسیاب از سر بی درنگ
کنون نزد آن پیر خسته شوم
چنین خیره گشتم و بر خسته
پوش و پیاش و نوش و بخور
که گنج در خاک جنت تو گشت
بیاورد اسبان زهر سوخته
همان ناله مشک موسی مور
ز تیغ و سلاح و رنج و سخت
نماند سر سوسو شاه جهان
همه بوم زیر و زبر کرده ده
ز دیده بهارید خواب شاه
بایران زمین زرم کین آیدیم
بیک زرم اگر باد ایشان گشت
زودی یکی لشکری گزید
بایست و صلح و برادران
شد از پنج دست جهان پهلان
چنان دید که در یک شب خواب
ز جنگی چو خواب که کردی با
سر از زور و تخته کیفت و
دبرای تلخم بخوش تو آید
چنین ست ز جام کاه مهر
چو خورشید پدید آمد ز پشت افروز
بدو گفت غش سپه و روز تو
نشسته بایری بر آید و تو
چو کینه در آید ز تو آن بین
بر خست و بایر گشت گنج
همانرا کسی شهر بار آوردی
بدو گفت گیسوی پیر بندام
مهرین و همان مانوی گزید

ز دانه یکی سخت سوخته خور
هم انگه که نزد تهن رسید
چرا باید این کشور آباد ماند
همه غارت و کشتن اندر گرفت
بر آمد ز کشور سراسر دمار
از آن خون که او بخت برگشته
ندانم کسی کان سپید گشت
شدند انجمن پیش آن خور
بیا بد بران پیر کاوس ست
کجا سالیان اندر آمدشش
چو دل بر سن بر سر کی گشت
تتمن بدین گشت هلاک
بوی و بوی و بدین روز
ز توران سوی زابلستان
چو بشنید بگوهر آفراسیاب
نه اسب نه گنج و نه تاج و نه تخت
که هر کس که این بدو آتش کند
ز بهر بروم و فرزند خویش
ز بهر سوسلح و سپاه آیدم
چو کلاه سپه او همه ساز کرد
همه سوخت آباد و بوم و دشت
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه

ز دانه یکی سخت سوخته خور
هم انگه که نزد تهن رسید
چرا باید این کشور آباد ماند
همه غارت و کشتن اندر گرفت
بر آمد ز کشور سراسر دمار
از آن خون که او بخت برگشته
ندانم کسی کان سپید گشت
شدند انجمن پیش آن خور
بیا بد بران پیر کاوس ست
کجا سالیان اندر آمدشش
چو دل بر سن بر سر کی گشت
تتمن بدین گشت هلاک
بوی و بوی و بدین روز
ز توران سوی زابلستان
چو بشنید بگوهر آفراسیاب
نه اسب نه گنج و نه تاج و نه تخت
که هر کس که این بدو آتش کند
ز بهر بروم و فرزند خویش
ز بهر سوسلح و سپاه آیدم
چو کلاه سپه او همه ساز کرد
همه سوخت آباد و بوم و دشت
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه

ز دانه یکی سخت سوخته خور
هم انگه که نزد تهن رسید
چرا باید این کشور آباد ماند
همه غارت و کشتن اندر گرفت
بر آمد ز کشور سراسر دمار
از آن خون که او بخت برگشته
ندانم کسی کان سپید گشت
شدند انجمن پیش آن خور
بیا بد بران پیر کاوس ست
کجا سالیان اندر آمدشش
چو دل بر سن بر سر کی گشت
تتمن بدین گشت هلاک
بوی و بوی و بدین روز
ز توران سوی زابلستان
چو بشنید بگوهر آفراسیاب
نه اسب نه گنج و نه تاج و نه تخت
که هر کس که این بدو آتش کند
ز بهر بروم و فرزند خویش
ز بهر سوسلح و سپاه آیدم
چو کلاه سپه او همه ساز کرد
همه سوخت آباد و بوم و دشت
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه

ز دانه یکی سخت سوخته خور
هم انگه که نزد تهن رسید
چرا باید این کشور آباد ماند
همه غارت و کشتن اندر گرفت
بر آمد ز کشور سراسر دمار
از آن خون که او بخت برگشته
ندانم کسی کان سپید گشت
شدند انجمن پیش آن خور
بیا بد بران پیر کاوس ست
کجا سالیان اندر آمدشش
چو دل بر سن بر سر کی گشت
تتمن بدین گشت هلاک
بوی و بوی و بدین روز
ز توران سوی زابلستان
چو بشنید بگوهر آفراسیاب
نه اسب نه گنج و نه تاج و نه تخت
که هر کس که این بدو آتش کند
ز بهر بروم و فرزند خویش
ز بهر سوسلح و سپاه آیدم
چو کلاه سپه او همه ساز کرد
همه سوخت آباد و بوم و دشت
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه
بشواب دیدن در پیشش
او گاهی یافتن کینه

شوم نزدستم بروشن آن سوی سیستان رودی وقت یکبار کشی د پاسه بیز ولیر دسرافاز روشن آن		مر آفر و چهره رستم ست زنا دیدش جان من بگریست		چو دستور باشد مرا پهلوان بفرمان سالار باو برفت بیاد مکر بسته گیو دلیمر بگو در ز گفت اسی جهان پهلوان	
برند آورو جامه هندوان بیایم برت شاد و روشن آن نزدیکه اورا پسندیده ام مین بر جهان آفرین را بخوان		کندی واپسی مرا یار پس مرا وشت و کوهست یکجدا تو هر پیرن خور و راکنار تو پدر و و باش مرا یادوار		کندی واپسی مرا یار پس مرا وشت و کوهست یکجدا تو هر پیرن خور و راکنار تو پدر و و باش مرا یادوار	
خداوند آب آتش دیا و دیا پرسیده میان را بگردانید از و بهره زهرست دیران کجا بچ تو بهره دیگر گشت		کر اولیت بر تر زهر برتری مگر باشدم یاد و رهنمای نذاست کس باز بندد و گرد چو داسنه که ایدر نانی دواز		خداوند آب آتش دیا و دیا پرسیده میان را بگردانید از و بهره زهرست دیران کجا بچ تو بهره دیگر گشت	
سرس زهرگر و اندر آید که با تو نماند سبب چا و دان توئی بنده کرده کرد کار خردمندش از مردمان شمرد		ز روز گذر کردن اندیشه کن اگر چند ماسنه بیاید شدن چو گردن باندیشه زیر آوی ز هسته نشانت بر آب خاک		سرس زهرگر و اندر آید که با تو نماند سبب چا و دان توئی بنده کرده کرد کار خردمندش از مردمان شمرد	
در سخته نو آورو بازن بار از ویتیشی و هم کاشی خورد ماه ازین آتش آگاهیت هر آنکس که در راه تمهیدید		چو سالار ترکان بدل گفتن که باو بگردانچ بایست کو خداوند بخشنده و کار ساز بفرمان او گیو بسته میان		در سخته نو آورو بازن بار از ویتیشی و هم کاشی خورد ماه ازین آتش آگاهیت هر آنکس که در راه تمهیدید	
ز دور از برش خاک بر ریختی بر او را ز بخشش تا چندگاه ندارم دریغ از تو من جان تن بیاید سخن بر کشا دندت را		بدان نماند کس را راوی بد گفت روزیکه اندر جهان چنین واد پاخ که دانش نیست چنین واد پاخ که نشینده ام		ز دور از برش خاک بر ریختی بر او را ز بخشش تا چندگاه ندارم دریغ از تو من جان تن بیاید سخن بر کشا دندت را	
گماید از شاهزاده نشان بر منج و سخته و دور کرد دگر باره توران بچنگ آمده بر و هر سونی دار بسته گشت		چو کین و لا و توران زمین زین سهر و جوی پر از آب شد ز کین و لا و توران زمین زین سهر و جوی پر از آب شد		گماید از شاهزاده نشان بر منج و سخته و دور کرد دگر باره توران بچنگ آمده بر و هر سونی دار بسته گشت	
بر و هر سونی دار بسته گشت بر آمد برین نیز کین گاه جهان خرم و گیو را دل غم که من دور ماندم ز خواب و بیدار		فرستاد پیران هم اندر زمان چو کین و لا و توران زمین زین سهر و جوی پر از آب شد ز کین و لا و توران زمین		بر و هر سونی دار بسته گشت بر آمد برین نیز کین گاه جهان خرم و گیو را دل غم که من دور ماندم ز خواب و بیدار	
و گزاد وادش زان بیاو مرا بخت برگشته افتاد کوز یکه سر و بالا و لارام بود نشسته ست بر سر نیز تو خج		سبب بر ششتم بخیر روان یکه جامه بر سر گرفته بیک سبب بوی مهر آید از وی او گره ست شد بر و رنج او		و گزاد وادش زان بیاو مرا بخت برگشته افتاد کوز یکه سر و بالا و لارام بود نشسته ست بر سر نیز تو خج	
چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او		چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او		چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او چو تنگ اندر آید نیز و یک او	

رفتن گیو به توران به تجوی کیخسرو

نشانید کشیدن جان کس
مگر پیشم آید یکسکه رهنمای
پرو زنگنه ارشش از رنکار
روان راز و دمن آزادوار

چان بنده اوست هر همت
بنزدیک آن نامور که خدا
ز رفتن دلش گشت زین و ز
بنارک چرایر سخته تاج آرز

سوی گوردنابوت تو نگرد
پرسیدن داد و گریه کن
پس آن شدن نیت باندن
ز هسته کن پیش واد واد

ز دانش کن خوشنیت مستحکم
بپیش بر آرم سهران بخت
بر آورد از مغز او دانش گرد
خداوند روزی ده و بی نیاز

بیاید بگردان ششیر زبان
ز کین و لا و توران زمین
جهان نشنود نیز آواز وی
سخن پرسم از تو کی من نه

ولیکن پرانگده باهر گشت
خود این نام هرگز نه پرسیده ام
میان سوده ازین و بند و دل
فرستاد پیران هم اندر زمان

یافتن گیو کیخسرو را در غنزار

فرستاد پیران هم اندر زمان
چو کین و لا و توران زمین
زین سهر و جوی پر از آب شد
ز کین و لا و توران زمین

همه جای آتش و خرابی
چو دارم می خوشنیت را کین
انوشه کسی که بید و بنهر
خمیده روانم چو هم کمان

بهر برزده و سخته بوی تنگ
سبب زین تاج آید از وی او
پدید آمد آن نامور گنج او
پدید آمد آن نامور گنج او

تو پدر و و باش اسی جهان پهلوان
چو خورشید رخشنده آید پدید
با دگفت گوردنابوت و جیست
چو مردم برم خواستار آیدم

نشانید که در شهر با بگذرم
بیاموشش آرایش ازدم را
ندانم که دیدار باشد جزین
زمین زمان و مکان آفرید

بفرمان یار است آید برون
بسا رنجهای که جهان دیده اند
جهان آرزو خاک آوری
بر او نیز شادی می بگذرد

بپیش گری ویدان از کس
کنون اسی خردمند بیاد دل
نشانید خور و خواب او نشست
توانا و دانا و دارنده اوست

چنان شاهزاده جوان بخت
خداوند کیوان خورشید و ماه
خداوند گیتی خداوند مهر
سپهنا همیست و کس با بند

چو گشته بدارم ز شاه آگاه
یکه راسنه بر واد خوشنیت
مگر آیدون که یارم ز تو راستی
دگر زانکه پرسم هست گهی

چو پاخ چنین گفت آن پهلوان
خوش گوردنابوتش هم از چرم
بدانکه که رستم برین دی اب
پیران بفرمود پس شهریار

بیاورد و پوریا و خوش را
چنان شد که روزی اندیشه
فر و آمد و اسب در گذشت
همیگفت مانا که دیو پلید

کنون که برزید یاران
دل پر زغم کرد آن مرغزار
زبالای او فرقه آید روی
بدل گفت گیو این خوشنیت

چو از پیشم کیخسرو واد پدید
چو از پیشم کیخسرو واد پدید
چو از پیشم کیخسرو واد پدید
چو از پیشم کیخسرو واد پدید

رفتن گیو به توران به تجوی کیخسرو

نشانید کشیدن جان کس
مگر پیشم آید یکسکه رهنمای
پرو زنگنه ارشش از رنکار
روان راز و دمن آزادوار

چان بنده اوست هر همت
بنزدیک آن نامور که خدا
ز رفتن دلش گشت زین و ز
بنارک چرایر سخته تاج آرز

سوی گوردنابوت تو نگرد
پرسیدن داد و گریه کن
پس آن شدن نیت باندن
ز هسته کن پیش واد واد

ز دانش کن خوشنیت مستحکم
بپیش بر آرم سهران بخت
بر آورد از مغز او دانش گرد
خداوند روزی ده و بی نیاز

بیاید بگردان ششیر زبان
ز کین و لا و توران زمین
جهان نشنود نیز آواز وی
سخن پرسم از تو کی من نه

ولیکن پرانگده باهر گشت
خود این نام هرگز نه پرسیده ام
میان سوده ازین و بند و دل
فرستاد پیران هم اندر زمان

بدل گفت کاین کرو جز گزینست
 ورا گفت کای گیو سواد شد
 جهانجوی رستم گو پستان
 چنین گفت ای گیو خسر مضم
 چنین داد پانچ بدو شهریار
 بدو گفت کیخسرو ای شیراز
 سر انجام کیخسر و آید پدید
 بهار از بردی سپای آورد
 تو کجاست ای و بنای بازون
 چو گیو نشان دید بر دشن ناز
 بدو گفت گیو ای جهاندار کی
 همان هفت کشور بنشاست
 سیاوش رازنده گردیدی
 و زمان هفت ساله غم و دراک
 ز کاوش کش سال بگذرد
 بدو گفت اکنون زرنج و از
 یکے ترخ ہندی گرفتہ جنگ
 تو گیس را نیز کردند یار
 ازین آگہ یابد افراسیاب
 بہمان پر ز بدخواہ و پسر دوست
 یکے مرغزار است از ایدزدو
 بیالہدائی یکے مرغزار
 گلہ ہر چہ است اندر آن غار
 سیاوش چو گشت از جہان ناسد
 ورا بارگے باش و گیتی کجوب
 بدان تند بالا نہادند روی
 شتابان بشہ خسر و سر فواز
 بدید آن نشست سیاوش جنگ
 ہے بود بر جای شہر گنادر
 بایلد بر چشم او دست کرد
 کبردار باد ہوا بر و مید
 کمون جان خسر و شہر چین
 کہ شاید کہ اندیشہ پہلوان
 بدو گفت ازین اسب خنجر
 شد آن خنجر من ہوت مال پہلوان
 کہ با نیز و اورنگے و جاہ
 عدان تانہائی بود کار شہان

بدین روز خود زین نشان میبست
 خرد را چو شایسته داد آمدی
 چگونست دستان آن سخن
 جهان را سیح شرد و نوخم
 که تو گیو گو درزی ای نامدار
 و اما درین از پند یار و کرد
 پدید آورد بند هارا کلید
 همان کین مارا بجای آورد
 نشان تو پیداست بخرمن
 همی سخت آب و همی گشت از
 سرافاز و بیدار و ز خند
 نهاده بزرگس و تاج نمی
 ز تبار و بخشش پیر سیدی
 ز گستر دن خواب از خوی او
 ز در و سپهر گشت بی با و سر
 سرا بر دهنخت و آرام نواز
 هر آنکس که پیش آمدی سید
 نهانی بران بر نهادند کار
 نسا ز و بخود و نیاز و نجواب
 همه مرزا جای اهرین است
 بیکسو ز راه سواران تور
 پیرینی بکردار خستم بهار
 بآب خور آید سوی جویبار
 بر و تیره شد روی روز سفید
 ز دشمن زمین با غفلت بر تو
 چنان چون بود مردم چاره کو
 بنزدیک آن چشم چون شکر روز
 رکیب از و جناح خدنگ
 ز و چشم او چشمها بر کشاد
 بر و پال میسود و بشنو و سوس
 چه پیر و از گیو شناید
 همی خج بد در جهان گنج
 کتم آشکارا بر و شن روان
 سیح بر دل اندیشه آمدت یار
 و دیگر که عیب آورد و بر زاد
 ترا داده بر روان هنر با هم
 نباشد کس که زانار نشان

واکر و خواهر هسته خواستار
 چگونه سپیدی برین بزرگ
 چو نشینند گیو این سخن خروفا
 بدو گفت گیوای سرسبز فرا
 بدو گفت گیوای سرستان
 که از فرزندان کشادی سخن
 بدانکه که گردد سر و ازینو
 بدو گفت گیوای سرستان
 بر سه تن خویش بنمودن
 گرفتش بر شهر یازین
 همه شاد و روشن بچهر تواند
 بنودی دل من بدین سخن
 سپاسن جهاندار کین رنج سخت
 همگفت پاشام گیو این سخن
 از ایران پرانده شد زانجا
 مرا چون پدر باش و با کس گیو
 زدی گیو بیدار دل گردش
 که هر سه بر آه اندازند و
 بیاید بگردار دیو سپید
 اگر آتشی بیا دین مردم
 تو بر دار زین و لگام سیاه
 یکجویبارست و آب وان
 به بزد بنمای زین و لگام
 چنین گفت شهربنگ بهزاد

رفتن کینه و گیو بگردفتن

به بزد بنمود زین و لگام
 همیشه لبخورد پانچ میش
 سپیدار با گیو گریان شدند
 لگامش بسره کرد و زین بنهاد
 سخن شد دل گیو و خیزد باند
 چو یک نیمه بریزان کوشاه
 بدو گفت گیوای شنه سر فراز
 چنین کردی اندیشه ای سلطان
 ز اسب پند آمد جهان دیده گیو
 ز بالا با یوان نهادند روی
 ز کینس چون روی بهزاد

بایران بر و ناکند شهر یار
ز طوس زگو دوز و کاوش شاه
زبان را بنام جهان بنام بلند
جهان را بهر تو آمد دنیا ز
زگو وند یا تو که زود استمان
بدانکه که اندر زرش آمد بهین
از ایران بیاید بهر مند گیو
ز فریزرگی چو داری نشان
نگم کرد گیو آن نشان سیاه
ز شادی بر او برگرفت آیین
بنا دیده کیستر سوار اند
که روی تو دیدم بتوران
بشادی و خوشی سوار و خست
که دادار گیت چه افکنند
سراسر بوی را فی آورد روی
ببین تا زمانه چه آرد بر تو
بزیگر گل و خاک کردی تنش
نهان از دلیران پر خاشاک
دل از جان شیرین و فاسد
بر انگیز و آتش ز آباد یوم
بر و سوی آن مرغزاران بگاه
ز نیدار او تازه گرد و روان
چو او رام گردد تو بر دار گام
که زمان میسرین سپین اهرار

ن شبزنگ بهرادر

اندان تا بر آتش رخ نگار کام
از آنجا که بپای نهاد پیش
چو بر آتش نیز بریان شدند
سپه از پدر که دبار و دیار
بران خیرگی نام نیران بخاند
گران کرد بانان عنایت
سرد کا شکار ابو و بر توران
که اهرمین آمد بر آن جوان
سپه آفرین خواند بر شاهین
پروانده مغروران را بگو
شد از آب و جود و خوشی ببرد

چو چونک اندر آمد گو نامدار
چهره داری خبر حبله هستند شاه
بدو گفت و اتم که کنج خرمی
بر اتم که پور سیاوش توئی
نرگشواد و گیوت که در او گهی
سپه گفت با نامور مادم
را و را سوسی تخت ایران بد
نشان سیاوش پدید بود
که میراث بداد که کیستاد
از ایران سپید و درخت شاه
جهاندار دانسته خوب دوست
که داند بایران که من ندادم
بر قند از آن میشه هر دو بار
همان خواب گودرز و رخ دراز
دل خشم از درویشان
سپید نشسته از بر اسپ
بر قند سوسی سیاوش کرد
فرگین گفت اردنگ تویم
یک رازمانده اندر جهان
توای با فرین فردر زدن
به سینه یک کوه سر سپهر
چو خورشید بر تیغ گیند شود
بر و پیش او نیز نهای چهر
سپه باش در کوه و در غار
نشسته از بر اسپ لاریو
فسیله چو آمد بو تنگه فراز
نگم که بر زاد که را بدید
چو کنج خرم و او را بارام یافت
کشاد و ندانیدگان هر دو
چو نشست بر زین بنشینان
به یک گفت کاهرخن چاره جوی
سپه بود تا پیش آمد گفت گود
بدین ایزدی فردر یگان
کنون رفت شیخ مرا کردید
که در دوشبان بر تو نشد با
چو نزد فرگین رفتند باز
و در آن رابال و پیش پیر

برآمد ز جاخسرو شهریار
 ہے در دل از خسرو آریاد
 کہ اندر جهان شهریار تویی
 ز تخم کیاسنے و باہش تو
 کہ باخرے بادی فوفای
 کہ ایدر چہ آید ز بند بر سرم
 بز نامداران و شیران برو
 چو بر گلستان قطعه قار بود
 و رستی بدان بد کیار انراو
 زگو در زور دستم نیکخواہ
 مرا گر سپیدی سر بہرشت
 بخاکم و گریاتش افکندہ ام
 پس رسید خسرو ز کاوش شام
 خور و پوشش و رنج و آنام
 بگردار آتش رخس بر فروخت
 ہمیرفت پیش اندرون گینوہ
 چو آمد دوتن رادل ہوش کرد
 جہان بردل خویش تنگ آید
 نماند ہے آشکار و نہان
 شنو تا بگویم کیے پند من
 کہ بروی بساید ہے ایچہ
 در خواب رای سپید بود
 بخوان و بر اومال و دست بہر
 چو کینہ و آید ترا خواہستار
 بیاوہ ہمیرفت و پیش گیو
 بخوردند و سیراب گشتند یار
 کیے با دسر و از بکر کشید
 بہر سید و بازین سکو و بتافت
 زبان پر ز نفیرن افرا سیاب
 برآمد ز جای آن ہیون گران
 کیے بارگی گشت و بنود رو
 چنین گشت بیدار دل شام
 یہو ہی اندر آئی و مین ہیسان
 پر از غم روان کن و دیو شام
 دل بد گلان تو کن و باو
 سخن زلفت چو دین سہا و دار
 روان سیاوش آید بکریاد

ن شیرنگ بهزاد

به بهزاد بنمودن و نگام
 بهمیداشت این جور پانچ میس
 سپه دار با گویو گریان شدند
 لگامش بسپر کرد و وزیر نهاد
 ستمی شد دل گویو و خیر یابند
 چو یک نیمه سپه یاران کو شاه
 بدو گفت گویو ای شمشیر نواز
 چنین کردی اندیشه ای سلطان
 ز اسب پند ز آمد جهان دیده گویو
 ز بالا یا یوان نهادند روی
 ز گیس چون روی بهزاد

بدان که تا بر آیدش بخنکار کام
 از آنجا که بپای تنها پیش
 چو بر آتش نیز بریان شدند
 سپه از پدر که دیار دیار
 بران خیرگی نام نیروان بخواند
 گر آن کرد از آن عثمان ساید
 سر دکان کار ابو و بر تو راز
 که اهرمین آمد بر آن جوان
 سپه آفرین خواند بر شاهین
 پرانندیشه مغرور و آن را که جو
 شه از آب حیدر و شمشیر

نگار گزہزاد کے راہ دید
 چونکچمہ واو را بارام یافت
 کشما و نماز ویدگان ہرودہ
 چون شست برین نقیہ روان
 ہمگفت کاہرین چارہ جوی
 سچ بودا پیش ہر وقت گوی
 بدین ایزدی فروز نگیان
 کنون رفت شیخ مرا کرد یاد
 کہ روز دوشیان بر تو خوشد یاد
 چونزد تو گلین زشت نماز
 و صبح را بیاں و برش نرنا

یک با و سر و از جنگر کشید
پس پدید و بازین سکو او بتافت
زبان پر ز نفیرین افرا سیاه
بر آمد ز جای آن هیون گران
یک بارگی گشت و بمو دور
چنین گشت بیدار و دل شامز
میوی اندر آبی و میوه سیاه
پراز غم روان من و فریو شاه
دل بد گالان تو کن و باو
سخن ز نقت چندین راه و راه
روان سیاهوش آید که زیاده

سبک سربوی گنج آگنده کرد
 همان خنجر و تیغ و گرز گران
 به بین تازگوهر چو نواهی گنج
 سپهر از تو راند همی خوب تر شد
 بپروند چندا که بر تافتند
 بران باد بایان با آفرین
 نهانی چنان چون بود فرم
 کس آمد بنبر و یک پیران گنج
 بلرزد پیرسان شاخ درخت
 چو نشیمن کرد و پو لاد را
 فرنگیس خاک باید نهفت
 برفتند بیدار و و پهلوان
 براه سواران نهاده و چشم
 بزد و دست و تیغ از میان کشید
 ز پیر خاشا و خاک شد لاجور
 سران را همه سر شد از جنگ
 بپوشید و دیدار خو شد و ماه
 که این کوه خارا است بایال
 بیدید بپوران و بر سر کشان
 ز خون خاک چون از خون گشت
 پیران از خون بر و جنگ برسان
 که بر مال و بر نشان بیاید گشت
 سوسی راه و پیراهن بپوشید
 سخن بر جهان فت بر کوی
 نبرد و مرا هم پسندیده
 و رسا عدش پیل و دهان گشت
 نمان سواران چو چرم پلنگ
 ز یک تن شدند آن لیسان
 سپاهی بگردار شیران نبرد
 با لشکر از و کارزار
 لیسان و جنگی دور و سمر
 در قفقز نیاید کشا و نشان
 زین و زین و دل گرد و از آسیا
 زین آگهی شد با فراسیاب
 و نشان را آگهی بدید همون
 و نشان را آگهی بدید همون
 شسته زنگین بر دیده کار

با یوان کی بیخ بودش نهان
 ز دینار و زر گوهرش هوار
 که با پاسبانیم و گنج آن نست
 جهان پیش فرزند تو بنده باد
 همان ترک پر مایه بر گسوان
 رفتن کیخسرو با بختگر
 که آمد ز ایران سر تو از گیو
 همیشه گفت بادل که آمد پدید
 بفرمود و ما ترک سید صدر سوار
 بنندید کیخسرو دشوم را
 و نگینان پنج دیده پس
 زره در بر و بر سرش نیز ترک
 بنزد گیو با گلبار و بست
 دل گیو چنان شد از دشمن
 غم شد دل شیر و ریشیان
 بدان کین همه فریخته دست
 یک حمله کردند بر سان شیر
 گزینان بر تشنگی کسیر سپاه
 بدو گفت کاسی شاه دل مشاود
 گذشته ز رستم با ایران سوار
 چو ترکان بنزد یک پیران شدند
 بدو گفت گلبار کاسی پهلوان
 بدان گونه تور و دم اندر کرب
 من آورد رستم بسی دیده ام
 بنویسی شکفت از بر و مال او
 بر آشفست پیران بدو گفت پس
 کمون گیو را ساختی پس
 ز پیش سوار می نمود داشت
 آمدن پیران پی کیخسرو
 بدین رفتن از من شمار گندم
 و زنان رو گوید و نگین شاه
 به باید گذشتن ازین روی آ
 ناگاه گردی بر آمد ز رشت
 نگینان جاگاه بنگوید

نه بدزد کسے آگہ اندر جهان
ز با قوت و زمان گویہ نگار
خدا کرد و جان بچ آن تست
سر بد سگالان تو کند باد
سلا حیکہ بو و از در پهلوان

پس گویو بایران
نیز دیک بیدار دل شاهین
سخن هر چه گو شم ز مهر شنید
بر قند گرد از در کارزار
بد اختر سپی و بی بروم را
بخوا ب اندر آورده بودند
دل آغندہ و تن نہادہ برگ

بہمن گزینختن ایشان
کہ چون چشمہ بودیش و ز چشم
ز خون نیستان کشتن چمن
نہ از زخم گویال گویو گوست
بدان لشکر کشن بدار و گیر
و گویو سوار از لشکر سپاہ
خیزد یار و از تن آبا و دار
مذاقم کہ با من کند کارزار
چنان خستہ و زار بر بیان شدہ
بہ پیش تو گر بر کشایم زبان
کہ گفتم بہ بنیم ہم اکنون شیب
ز جنگ آوران نیز شنیدہ ام
شدی کو قہر و چنگال او
کہ ننگست ازین یاد کردن کس
میان یلان گشت نام کویت
بسے از دلیران تو را کشت

و و جنگ او با گویو
کہ از گردش اختر پور و ماہ
شدندی شتابان بریدند
نہادند زمانی سر خود خواب
کہ کوہ و درو غار و شیر و گشت
در قش سپہدار تو را نہ

یکی گنج آکنده وینا برون
 سر گنج بکشاود پیش پسر
 به بوسید پیشش تین پهلوان
 چو افتاد بر خاسته چشم گویو
 در گنج ران شاه کرد استوار
 فرنگیس ترکی بسیر بر نهاد
 همه شهر کیسیر بر او گفتگو
 سوسی شهر ایران نهادند در
 چو گویم کنون پیش از سیاب
 چنین گفت پیران بشکر گزین
 اگر آب بگذارد آن بد نشان
 ز پیو دن راه درخشان
 بهر گستان اندرون سپ گویو
 خروشی بر آورو برسان لب
 زمانی بخنجر زمانی بکمر
 و زمان پس گرفتند دیوان
 از ایشان فراوان بیفتند گویو
 ندانم چه آید برین بوم و بر
 خروش آمد و ناله کمر ناس
 هر خسته و گشت گشتد باز
 بیک لشکر آید پس با بجنگ
 از و نهادند خسر و کین
 بر آشفت پیران گنج با گرفت
 که گویو دلاور بگردان چه کرد
 هاناکه گویا لب پیش از هزار
 بر بخش نذریم چنین بایدار
 ای هر زمان تیر و جوشان
 نه از یک سوارست چندین سخن
 چو زین باید از سیاب گوی
 کلازم بسی داشت با فتن
 بدیشان چنین گفت پیران که
 که گر گویو خسر و باران شوند
 بختدار او سیر را فراتند
 چنین آواز و سیخ شرف
 اگر لشکر آید سوی کارزار
 چو پیران بایده تیر و یک رود
 و آن شد بر گویو واکا کرد

گهر بود و یا قوت بسیار بود
پراز خون رخ از دروغسته چکر
بد و گفت کای مهنر بانوان
کزین کرد و رع سیاوش بنو
براه ییابان برآراست کار
برفتند هر سه بکر دار با و
که خسر دایران نهادست رگ
فرگیس و شاه ویل جنگوس
راگشت نزد یک اوتیره آب
مخارید سر را بر پشت زین
چه آرد برین مرز و این کشتاک
و آن مهر دورا گوید پاسبان
چنان چون بود رسم سالار نو
که تار یک شد مغر و جان نیز
همی سخت آهین ز بالای بر
چنان لشکری کشن و شیران
ستوه آمدند آن سواران بنو
ز زمان نزدان که باید گذر
سپه کوه رادل بر آمد ز جاسی
تیر و یک پیران گردن فراز
چو گلباد و نستین تیر خیزگ
ستودش ز اوان کرد آوین
که چون شکستی نشاید تهنف
دلت میسر گرد و ز دست نبرد
گر نستی ز دست من نامدار
نه در پیش و در و شکار زار
بتوی چو بلی خروشان شد
تو آنگ آو و گردان کن
بشد از آن تاج شایسته
نه در و رفتی و گوپال و کوس
عنان مگا و بر باید پیسود
ز زمان اندر ایران چو شیران
شبه روز یکسان می تاخند
رسیدند با جوشن در و خود
بود آب بار ابحاسه حصار
سپه بدر آگند و بتیار در بود
بران لشکان خواب کوتا کرد

بدو گفت کای مرد با بخت نیز ترا گر بیا بید بجان کشند بدو گفت گیوای مهربانان گر آید و نکند خواهد جهاندار ما جهاندار پیر و زار من است ز دام بلایا خشم من را بدو گفت گیوای شه سزنا سبب پهلوانست و شاهان شود رخ من هفت ساله بیا پوشید دروغ و بیاد چو شیر بر آشفست پیران و دشنام داد تو که گوای من بوی یک سوار زمانه بر او دم سینه بشمار کرای ترک بدگوهر و یوزاد تباراج و آدم همه خان تو دو ترک درم را چون پیش ترا خود سپه مرد با چو زن که تنها سپه گیسو و بر همه دشت رستم میخوایستند سیکته که کرد رستم بسی میدین دخت با کوشش سوار بجز بلیقن رستم شهر مرد من اکنون بدین خنجران گون نشانش بر نامور تخت عاج نه توران با نام و اسیاب برین تیغ هندی پیرم شتر بلزید برستان لرزه بید بدو گفت گیوای سپه دشت چو من گزده سگرای تو دم چو سگته ز دشت اندر آمد بر تو چو از آب و ز لشکرش و کوه سپه حله آورد بر پهلوان سر پهلوان اندر آمد بید درفش گرفت بدست اندون چو آن دیو گوید اندر آب از افکنده شد روی جوان چنان لشکری کشن و روان	که آمد ترا روزگار گریز دل مازد تو بچان کشند چرا بجه داری بدینسان مخوبه گراید همه کار ما سراختر اندر کنار من است تو چندین شود و دم از دها جهان را بستانج تو آمد نیاز چه اندک که پیدایم نیم سیکه و دیگر که عیب تو هم بر نژاد همان باره که پیکر نیر بدو گفت کای بدرگ بدتراد چو مور اندر آید گروت هزار بیاید که بر شیر نر بگذرد که چون تو سپه بد گیتی مباد گزنده آه از من ابر جان تو بکتر سیکه بنده بنشیندش میان یلان لاف در دخی همه نامان تنگ باید شرد همه بر دلش خواهش آید ز گردان نیامد پسندش کسی بمن داد گردون کشن نادر ندارم به سیکته کسی هم نبرد جهان پیش چشمم تو کوه گون نهم بر سرش بر دل از فوج کنم شهر توران چو دیوای شب بگریه تیغ جوشن و مخفرت هم از جان شیرین بش نادر سز و گریاب اندر آتی دلیر سر نشان همه زربانی تو دم سپه و اوسه سگه و پیش کرد بزرین اندر افکن گز نبرد تو سگته که بود از دای جان زین بر گزفتش بجم کشند بشدت تالاب آب گز نیر چو کشتی تیغ اندر آمد شتاب زیک تن شد از آن لیران گر نیران بر قند از پیش گوی	یک لشکر آمد پس از انان مرا با سپهر و دیده پربان مرا اینهمه از سپه خسته دست به نیروی یزدان و دوشین شاه به نیروی یزدان جان فزین منم گوهر پاک آن پاک نژاد پر پهلوانست و من پهلوان اگر من شوم کشته دیگر بود تو بالا کزین و سپه را بدین ازین سو سپه و زان سپاه تو تنها بدین زده گاه آمدی کنند این زره در برت چاکر زمان آید بدت کون پیش من بکین سیاوش را دیده دو مهر ترست بود و ابرانجن من اندر فراز و تواند شریک بسان زنان مرد باید ترا و دیگر ز رگان روی من بداد و پیش کس نرست و طوی مردی و دانش نرست و ترا ز چندان بزرگان و ابرانجن چو بار رستم آیم کین نخواستن اگر زنده مانم سیکه یزدان سپاه وزین پس بچشم گرانای کبر سرم پور گو در زشت و اگان که نم کشم کون گرت فغان کرد از آن کین ای یزد به بینی کزین بر شهر کیه سوار چو بشتی پیران بر آورد و چش مگر و اسب گیوای از من و شتاب گر نیران اندان پهلوان بزیست شد از گیوای پیران پیا و دوشین اندر افکنده چو رگان و درفش سپه دشت بر آورد و گز نیران را بکشت نیاز و یک روی گویا و شش چنان چیره بر گشت و گز نیران	تیر سم که شک اندر آید زان بر دلبسته تر یک فراسیاب که او از بزرگان گیتی نوست تیر سم من از جنگ توران سپاه سواری نامم برافرازین سیاوش شیر افکن که نژاد همیشه بر شاه بسته میان سرتاج و رباشد افسه بود مرا یار باشد جهان آفرین میان جی شده و دو بر سپه ولا و بر پیش سپاه آمدی چو در و اگه گشتت بخاک همان پیش این نامور انجن هانا که زرم پسندیده اسیر آوردم کشتان از ختن تواند شتاب و من اندر شریک کجا و دانا ستاید ترا چو صفور و قیصر و خاقان تتمین بدو کرد و چندین فوس بخورد و ویشش مرا کرد یاد سرم را بچرخ برین کشید بیاید ترا نوحه آراستن ز من نام مردی بگیتی خواه کنم شهر توران کین نام نبرد سر سر کشتان گیوای از دگان کفن بیکان جوشن ترکت جهان گیر و شیر از نر نبرد چو آید بدان لشکر نامدار دوشین ساز آب دل نبرد بدان تا سپه بد بر آید آب ز نیران کجشا و پیران کند پس اندر جی ناخت گیوای ببروش بد و از آب چو بار بدیدند ناچار رفتند پیش سپه نامده از کار و در شتاب نزدیکت را پیران شش که گشته بدست لشکر نیران	درفش سپه داری پیران بدین وزان پیش نام چه آید زیند فلک روشن از نامور تخت او تو با شاه بر شو با لای تند بدو گفت کینه دای زرم سا بهمان مرافقت باید کنون برادر مرا هست هشتاد و شست وگر تو شوی دور از اید تیراه چو پیر و زباشم هم از وقت چو رعد بهاران بغیرد گیو کون خور و نشت نر و پیر سیک دستان زو شهر بر زبان ازان پس بغیرد گیو شتر گ که چندین بزرگان و کز نیران سیک خور و نشت بود و دیگر نیر مردی برین شست بچون نان کزین نکتا جا و دان هشت بزرگان خوششان کاوش شاه تتمین ز پیوندشان سرشت بمن داد رستم کزین شتر سپهر دم بر رستم سپه خواهم مرا این رزمه زرمگاه دست شوشاه خسر و بایران بزم بیایم توران چو شیر نیران توای ترک و بخت پیران شرم چو پیران ز گیوای نر نبرد بیانما گیردیم هر دو چو شیر شماشش هزارید و من یکایه بر انکت است پیران شش ز جنگش به پستی پیچید گیو هم آورد با گیوای نر و یک شد بپیچید گیوای سز و نیران بدیدند بر خاک و دوشین شست خروش آمدن از کز نیران سبک شد عیان گران کشت تختای یلان سوی او بزم دوران تا تیر یک پیران شد	شده تیر از گرد و روی زمین ندانم کس را چرخ بلند زمین بنده پای تخت اوست ز پیران و لشکر مشو پیچ کند کون کار من بر تو بر شد و زان فشاندن ز شمشیر بر رخ خون جهان نشد چو نام تواند گشت نیرینم کسی از در تاج و گاه جهان حله در سایه پیرت زما لا لشکر جی جت نیو تست را کفن چنگ شایه که چون برگزینت سر نیران سر سر کشتان پهلوان بزرگ تیر گشته بدست من ز کزین که لیران بدنی بجان و بر فنی خور و نشت و موی کات بگویند بار و و در شتاب دیران و گردان زین کلاه از ابر اسرار و خود کس نیر که بودی گرامی تر از افرشت سپه بانوان شهر بانوارم گرا نهایه مفخر کلاه دست تیر و یک شاه دلیران بزم بکین سیاوش کمر بر میان که تاج بادت نه تخت نیر دلش گشت پیریم و دم کشید بدان تا که پشت کرد و نیر سر سر کشتان اندر آرم نیر بگردن بر آورد و گز نیران گر نیران ہی رفت لایر جهان چون شب تیره نایک کنند اندر افکنده و دوشین سلیمش پوشید و خود شست و من نامی سر نیران هندی سر سر کشتان خیر و گشت چو شیر اندر آمد میان رزم چو خواست از آن سر نیران

نخاری بر دوش پیاوه کشان
به چنین گفت کین بدین یونان
همی گفت کای شاه دانش نه
ز بهر سیاهش بدین خون قشان
بکیخسره و انگه نگ کرد گیو
گیو آن گئی گفت کاسی سره زان
ز بهر مهر او پره جان مست
سیک سخت سوگند خوردم باه
کون دل بسوگند گستاخ کن
بدو گفت کای شاه دل شاد
بدو گفت کای نیک پهلوان
بفرم کاسیم دهر بار نیز
تو آئی که گوی بیستی چون
سه لایه سازی لبان مان
که کشاید این بندن بچسب
که کشاید این بندن بچسب
بدو گفت خسر و کد پدر و پسر
بدان سوردان گشت پیران
برو بوق و کون سپهر زشاه
چو آورد لشکر بدان رنگاه
نبودا گئی کن جنگ آردان
سپهر بدو گفت آسان بک
چو بشنید رنگ زشاه و شد
سپهر بدو گفت سپهر شنید
چو زد و کشته شد که کرد شاه
بدو گفت پیران که شیران
بر انسان که او بر دوزخک
سه زده میگشت گردان ما
سراجام برگشت یکسر سپاه
ز سپاه آمد و دو دم بخت
نهر بدو سپهر یک بدرید کوش
که کشاید این دست و بخت
ز نام چه رازست نزد سپهر
وزان پس نماند رنگاه
گفتش بدین تیغ آهن گذار
فرنگین اچون بجنگ آورم
پهلوان بفرمود کاندز شاپ

دوان پر از در و چون بهشتان
گر قمار شد در دم اثر دها
چو خورشید تابان میان گرد
فرنگش را جواز اینها نشان
بدان تا چه فرمان دهد شاه نو
کشیدی چنین پنج راه دراز
وزین کرده خویش زنها و خا
تجاج و تبت سرفراز شاه
بخجور و راگوش سوراخ کن
روان را ازین کار آردوار
بزی شاد با کام دل جاودان
چنان دان که بخشیده چای
سواری نباشد بعد از این
پراز رنگ پاشاه لایه کنان
کشاید گله خوریم و پس
که گله دار و درین و نگاه
همان تار و تو در میان باش
وزین سوگند و فرنگین و گیو
بگرد آتش از اینجا براند
که آورد و گله با بد با سپاه
که گشت ازین سپاه ای گران
و گردل ز لشکر هر اسان بک
ز گردون دل و پراز و شد
سپاه بی پیش اندر پدید
چنان خسته بد پهلوان سپاه
نه دنده گرگ و نه پیر بیان
ز پیش بدر یا بسوز و تنگ
نه اندیشه بودش زردان ما
جز ازین نشد و برش کینه خواه
بر افکند برین خود بخت
دو دم بخت بر آرد و بخت
بخجفت گله در دوش و پس
بخواد بودون زمین پاک مهر
بدنام و سوگند لب کشاد
بکیخسره آرم از ایشان دمار
بچشمش جهان تار و تنگ دم
عنان را بکش نال و رود آب

بر شاه بردش بی زار و خوار
سیاوش بگفتار او سپهباد
تو دانسته در و دیتار من
سها کردن فرنگیس پیران راز گیو
چنین آن که این پیر پهلوان
بما بخشش ای مور تو کون
که گردست یایم بر روز کین
چو از خجرت خون چکد برین
چون صد هزاران خدا تو باد
بشد گیو و کوشش بخجرت
گیو آن گئی گفت شاه دلیر
سپهر در ترکان شیران شو
اگر خواهی این با دایمی و آن
کجا مهر با نوان تو دوست
بدو داد اسب و دو تنش بخت
اگر او گستر دهد دادان
همه ز لشکر پیران کند دید
که بر دایمی نزد آن دیو زاد
سیک گیو و دوز بود دست پس
وراد او با سنج که آمد پدید
سپهر در پیران پیش اندر
و بر او بدست برین بر چنگ
نباشد چو در صف کارزار
خشت اندر آمد بگرز گران
هانا که باران نبار و زین
گریزان زمین نمیداده کند
بدان خواریم نزد خسر و کشید
بجان دسر شاه و خورشید و
زمانی سر و پایم اندر کند
چو بشنید گفتارش افزایاب
که گیو و دوز آن دیو زاد
میان شان بزم به پیشتر
بسوی ختن رفت پیران نزد
که چون گیو و خسر و چون گشت

در خساره زرد و تن سوگوار
چو او با دگشت این شود تیر باد
نهر تو با شاه پیکار من
سها کردن فرنگیس پیران راز گیو
خرومند و راست خروند
که هر گز نه بدریدی زهنون
کنم ارغوانی بخوش زین
هم از مهر یاد آید هم کین
خدا و فریش روی تو باد
به سوگند برتن درستی بخت
که اسپش انجش ای زهر شیر
بر زم اندرون خیم پیران تو
دو دست بندم بند گران
وزو دست پنهان امغر و تو
وزان پس بفرمود تا بخت
نباشد دیر از تو جان و آن
بهر جای بر دم انگند و دید
که آنجا سیاوشش از دوزاد
سوار اچ با او ندیدیم کس
سخن هر چه گوشتم ز دانا شنید
سر و رو و دایش بهر زخون
دو دستش پس بخت با پانگ
کجا گیو و تنه بادی شهر یار
سه کوفت چون پیک انگران
فزون زانکه باید بر سرش
میداخت آمد میانم به بند
سیک داغ بر جانم از تو کشید
به داور خود کام تخت کلاه
بیکر زمان نهر سوگند بند
پدید ز خشم اندر آورده آب
شوند ابرغ نهد با تیر باد
باسه دهم تا کند زین ریز
وزین سوختی تانت شاه بند
همه رنج بابا و دگر و دشت

پیاوه نیز یک خسر فرین
ابر شاه پیران گرفت آفرین
تو داورت هر دو از چنگ تو
سند و گرس از چنگ این شاه
فرنگیس را دید دیده پر آب
پس از داد کرد او در رهنون
بدو گفت گیو ای سر با نوان
بدو گفت کین خسر و ای شیرش
دل شاه بر پهلوان گرم دید
ز گفتار او رخ بر فروخت شاه
چنین گفت پیران این پیران
بدو گفت گیو ای دلیر سپاه
کنون پیش من بسته بر آفتاب
سیک سخت سوگند ریا دکن
بدان گشت بهر استان پهلوان
فرنگیس و کین خسر و خجهر
برفت بهر خندان و آفرین
چو از لشکر آگه شد افزایاب
دو نمرل کی کرد آمد و آن
بهر سپه کاین پهلوان پیا
اگر خاک بودیش آموزگار
ستوه آمد از جنگ کین سپاه
چو زردان کسی کند نیکی
گمان برد و گیو را یافت
بهر سپه و زو و ماند ز شگفت
من آن دیدم که اگر گزید
باسپ و بیای بیال و کرب
چو اندر گستان برین بخت
بر آگه شد دانش نهون
بیمه است تا بر دوزن سرم
مرا دواز نیکو سوگند بخت
سیک تن به آید چندین دار
سیک بانگ بر زو و پیش براند
فرود آورم شان نهر خج بند
چو کین خسر و ایران بگوید بی
خود و کین سوختن کشید
نشان آمد از کینه رانسان

بوسید و بر شاه کرد آفرین
خروشد و بوسید روی توین
برون آوردم برای و بر
بفرمود تخت تو یایم را
زبان بر زلفین افزایاب
بدان کورمانید مار از خون
انوشه نری شاد و روشن
روان راز سوگند زردان کش
رخانش پراز آب آرم دید
بختید و رنشد شاد و نگاه
که توان پیاوه شدن تاسپاد
چراست گشتی با دوزگاه
نه نام دنگ و نه نذر و نه
به بیان تن بسته آزاد کن
بسوگند و نذر اسب روان
بر در گرفتند او را مهر
ابر شاه و بر پهلوان زین
بر و تیر شد تالش آفتاب
سه جت برسان تیران گمان
که آمد از ایران برین رنگاه
نمیدی و چشم من رو کار
چنان رفت گیو و فرنگیس
ای کوشش او را ساند بخت
بهر روزی از پیش بخت
غی گشت و اندیشه اندر گشت
نه بنید جهان دیده و دلیر
سوار از فراد آمد اندر شیب
تو گشتی که گشت با کوه بخت
بجنگ اندر آمدن و تو شین
فرنگیس گشت آگهی یا دم
بخوردم چو دیدم که برگشت بخت
هانا که کین دار و این روزگار
بهر سپه پیران و خاشاک
بر دوست و رنج بخت و دهر
فرنگیس ای چه پدید بی
سه دامن از خشم و خون کشید
که دانا بخت از که باستان

که از تخته تور و ز کعب و
رسیدند پس گوی و خسر آب
چنین گفت پس گوی و خسر آب
چو بشنید از و باز بان گوی
بد و گشت گوی و گشته خرد
و گمار شاه خواهی همی
نگر و چنین آهن از آب تر
بشکه گفت گوی و گشته خرد
چه اندیش از شاه ایران تو
بهانه تو بودی مراد جهان
مرا بر کشد زنده بر دار خوار
فرو آمد از باره را بجوی
روان خسر و سایه پرست
پس و فرنگیس و گوی و لیر
چو از بد و کرد هر سر گذر
برین شرف دریا چو گشت
به پوزش بیاید بر شهر یار
چنین مایه در با گھر شهر یار
چو آمد به نزد سی که باز گاه
چنین داد پاسخ که ای شهر یار
چنان برگشته هر سر سوار
ازین پس بفرمود و فراسیاب
بد و گشت بهمان که ای شهر یار
همانکه از گاه سیر آمدی
پراز خون دل از و گشتند
نوندی بهر سو بر افگند گوی
سر از کین و نیکبخت
کزین کرد از و نامداران ثم
سر و شت نمودان سر انجام
هنومان گفت انکس با و پای
ز بهر سیاه و و دید بر آب
سپید فرستاده را پیش خلد
که آمد خرامان با ایران چنین
هزار و دصد نامور و شهران
خبر شد به گیتی که فرزند شاه
یزد و بهر یار است گاه
سراسر همه شهر آفرین به بست

یک شاه سر بر زنده با ژاد
سے بود شان برگشتن شاد
که آب روان چه چاکر چه شاه
سوی گوی و گشته خرد
سخن نیشاخ دکه اند خرد
بباز افسر ماه خواهی همی
نه آتش بر و بر و کار گر
نه بوی ازین آب خرنکوی
پناه و لیران و شیران تو
که یکبار بدخت شاه هشتاد
فرنگیس را با تو ای شهر یار
بنالید و برخاک بنهاد و رو
در شت و زری مراد گشت
برون شد چو چون از آب گیر
نگهبان کشتی شد آسمی سر
خردندش از مردمان شرد
چو آمد به نزد سی که رود یار
سے از تو گشتی کند خوار
همانکه بیاید ز توران سپاه
پدر باز بان بود و دین باز دار
که گشتی هوا داشت شان و کند
که بشتاب و کشتی در انگن آب
بر اندیش آتش مکن در کنار
که ایدر پیکال شیر آمدی
بر آمد برین روزگار دواز
یک نامه نوشت از شاه نو
که شد آب چون زبیرش تخت
گفت انچه پیش آمد ازین کم
که آمد ز خوار زین آفتاب
بجستند برسان آتش جای
همک و نفرین بر افراسیاب
بران نامه گوی و هر فشانند
به پیر و زنی خسر پاک دین
اباخت و بالک های گران
جهان جوی کین خسر و آمد ز راه
چنان چون بیاید بهر او از شاه
بیار است میدان و خود بر

که توران زمین اکن خواران
گر قند پیکار با باز خواه
سے گر گذر بایت ز آب و
نخواهم ز تو گشت باژانگی
اگر شاهنشاه شهری بدی
سے دیگر خوشترنگ بهر اوار
نه تیره نه شمشیر نه دختی تیر
فریدون که گشت از زنده رود
به پادشاه راسک بود و توره
مرا نیر و ز بهر تو زاد
باب افگند ما هستان خرد
همگفت پشت دینا هم توئی
گفت این بر پشت شهر گشت
بران سوگند شد هر سر دست
بیار ان چنین گفت کاید گشت
پیشانی شد از خام گشت
همه بهر پایش شاه آوید
ندادی کنون بهر تو باد
چو نزدیک رود آمد فراسیاب
ندیدم نه هرگز شنیدم چنین
و یا خود ز با و بران زاده اند
به برین تا کجایانی آن در گان
تو با این سواران مایران تو
ازین رود و چو چوین چوین

نماند برین بوم و بر سران
که گشت گد ام ست بر باز گاه
فرستاد باید بهر گشت و رود
ازین چار چهرت بخوام یک
تر ازین جهان نیز بهی بدی
که در یاد اور و رنگ با و را
سے باز خواهی برین ابگیر
سے داد تخت می را و رود
که با فر و بر زنی و فراسیاب گاه
ازین باره بر دل کشید و باد
و یا نیر فعل اندرون بهر
نمانده داد و راهم تو سے
به چهره لبان شبانگ شد
بهما جوی خسر و سر و شت
کزین بر ترانده توان گرفت
تبه دید از ان کار باز خویش
کمان و کند و کلاه آوید
رسد و ز کین روز تاید باد
ندید هیچ کشتی نه مردم بر آب
که کردی کسی آب دریا زین
بمردم نیز روان فرستاده اند
شد شنید یا مانده از جنگگان
سے مردم و جنگ شمران شو
خروماه و کیوان برین شت

دل او با ایران گراید بهر
نوندی کجا باد وانش نوت
بد و گشت گوی و گشته خرد
ز ره خواهم از تو گرسپاه
که باشی که شته را کنی خوار
چهارم که بست بهر زره
گنول آب مار و کشتی ترا
جهانی سراسر شد اوار
اگر من شوم غرقه که مادت
که من بگیا تم که فراسیاب
بد و گشت کین خسر و ایش
باب اندرون جان فرایم تو
باب اندر افگند خسر و سپاه
بران داستان برینا گشت
بهمان ان چون آب روان
بیار است کشتی بخیری که و
بد و گشت گوی و گشته خرد
چنان خوار گشت از و روان
یکه با لک ز و تبه بر باز خواه
بهمان دین آب با و جی تیر
چو شنید ازین شان نش گشت
بدان تا بیایم شان ز و دین
چو گو دوز و چون رستم بلیت
تو توران نگه دار و تخت بلند
چو با گوی و خسر و آمد بر ثم
که آمد ز توران سپهدار شاد
فرستاده چست و کرد سوار
گب و ز گوی جهان پهلوان
یکه نامه نزدیک کاوش شاه
پیا مش بیگفت و نامه باد
چو آمد بهر گاه کاوش شاه
دین آگهی شد سوی نیمه
وزان پس کسی کرد با و پ
برون رفت از پیش پیر
بیار است گو دوز کاخ بلند
یکه باره و طوون با گو شوار
بر قند نه شاد و رنگ پیش

توران نماید بر از کینه چهر
نشت که ز بیای کین خسر
گذر ده که شک اندر آید سپاه
بر ستار یار پیک همچو ماه
چنین با و جی تو ای کسار
ز ره باید از هر کس با گره
بدین مایه راه روشنی ترا
که بار و شت بود و با و پ
گر است نباید که گیسوست
بیاید و ان تالپ و و آب
پناهم به بر و ان فریاد رس
مخشکه سے رهنایم توئی
چو کشتی ای را ندانما باز گاه
جهان آفرین استایش گرفت
سند است تبه جوشن بر گسلان
ز باد هوا با و بان بر و شت
تو گشت که این آب مردم بد
که جان را ای گفت پیر و
که چون یافت آن دیو بر باز
چو اندر شوی نیست را گریز
بر آور و از دل کی با و سر د
یاد و تو کشتی و بر و دین
چو طوون چو گر گین شکرت گین
از ایران کنون نیست بگم
جهانی از و شاد و چوین
سر تخته نامور کعب و
خرومندینا و دل و دوشیا
نخست و بیدار بودت روان
فرستاده بر حبت و بر گشت
جهان پهلوان نامه بر سر نهاد
ز شادی خرویش آمد از باز گاه
بفرزدی گوی گیسے فروز
ابا خواسته همچو از کشت
بر گوی شد همچو مرغی پیر
همه و بهر خسر وانی گفت
یکه نان بر گوهر شاهوار
یزد و شاد و رنگ پیش

چو آمد به دربار شاه گویو
فرو داد از بار گه پهلوان
ز تو چشم بخواه تو دور باد
بزرگان ایران همیشه او
بهوید چشم و سر گویو گفت
بهوید که بخت با می بدست
چو بخیر آمد بر شهر بار
نشسته به جای را لشکر
فرو داد از تخت نشین ای
چنین او پاسخ که آن کمزور
چو کشتم من از پاک مادی
بسریدم از کار و کردار او
بروش در ایش و دانش حکما
که هست بگو هر تهم همان
عجب نده و نیست جای گفت
سرافرو و پهلوان با سپاه
چنان لشکرش و دو پهلوان
پایش بنیاد است بچکان
بدان کوز و درخت بود
چنین تالاب رو بچون جنگ
سر گویو گفت اندر کنار
نوشته منشور بر پر نیان
هم آگاه گو در گوهر زبان
در او انما گاه زین نهاد
کنون شهر ایران کی تو هست
سه بانوان خواندش آفرین
به پیش جهانجوی خضر نهاد
چو از تخت کاوس برخاستند
برادرنگ زینش نشاندند
که او بود با کوس زین کش
بدو گفت باطوس نو بود گوی
اگر سر پیچ ز فرمان شاه
ز پیش پدر گویو بنو بدست
بایران پس از رستم پلین
منم پور نور جهان شهر بار
باشم بر انکار همدستان
تو زین جهان که بروی است

پیاو شدند آن سواران
گرفتش بر شهر بار جهان
روان سیاهوش بر از نور باد
یکایک نهادند بر خاک رو
که بیرون کشیدی سپهر را
بیار راسته زنگاه نشست
جهان گشت پر بوزنگ و گاه
گلاب می و شک بار عفران
باید بر روی او چشم و سوز
بدر روی گیتی بسی سپهر
بگو هم فرستاد آن ناسزا
بپیچیدم از خشم و آزاد او
دایه خرو یافت آن تیره رای
سرافرو و دانا چو شاه منشور
کران بر تر انداز تو نگرفت
پس ملایم چو آتش بر آه
هر بیت گرفتند پر و جوان
سر پهلوان اندر آمد به بند
زید گفتن من زبان بسته بود
نیاسود با گز و گاه و رنگ
بهوید روی و برین شیار
خراسان وری تم و جهنم
کشادند بر آفرین زبان
فرانش همه دیده چمن نهاد
مرا در نهانده رای تو هست
که بگویم با و از مان و زمین
همان هر زمان بدیده نونهاد
بایوان او قن آراستند
دشاهی بر او آفرین خواندند
هم او را بدی گاه و بانی فرش
که هنگام شادی بهانه بجوی
مرا با تو کن خیر و درنگاه
دلش بر زنگشاری شست
سرافرو لشکر منم از کین
ترجم فریدون منم یادگار
ز خشم و زین پیش من استان
که خشم و جو است و کند و است

چو چشم سپید بر آمد شاه
ستودش فراوان کرد آفرین
هماندار یزدان گوی مست
وزا بنجا بگشت گشتند باز
گذرند خواب جنگی توئی
رسیدن کینسر و زرد کاوش شاه با صخر
همه مال سپان بر از شک و
جوان جهانجوی بر روش نما
پدر را بدان زار و خواری کشت
میان بزد کاوش و پیش دستور
زهر جای پر سید مهر گشت
چو سیاه در یافت مغر منم
و گرفت خسر و کاوش شاه
که وی چند سخنی خبر و نود
من آن دیدم از گویو گریست
وزان پس که پیران بیادید
کشانش بیاد و در پیش من
مرا او را بنید و ما در بهم
کس را که چون او بود پهلوان
بگو در ز بر شسته گرفت آفرین
ورا و داسا لار جمشید فر
نمادند سر کج و بر زین
بدو گفت کای بانوی بانوان
منم مهربان تر از افراسیاب
سپیدار کینسر و دهنر ان
سر کشی کردن طوس از کینسر و
پیغام فرستادن گو در زرد او
ازان کار گو در زرد زین مغر
بزرگان و شیران ایران
فرستاد و گویوست پیغام من
بیاد طوس سپید بگفت
نیره و بنو پیر شاه و سیر
هر آنجا که بر خاشاک جنگ
هماندار که ترجم از اسیاب
کسی گوید و شهر بار زمین

همان گویو را دید با و بر آه
چنین گفت کای شهر بار زین
که دیدار تو جان فرامی هست
فرو زنده شد بخت کردن از
که چاره کرد و در گیتی توئی
رسیدن کینسر و زرد کاوش شاه با صخر
شکر با درم ریخته زیر پیر
گزاران سوی تخت رفتند
زوان مادرم را بنم و شرف
شمر دم شب روز و گزنده بود
خرد با هر کرم اندر رفت
بنفرین فرستاد ز می مادرم
که ای شهر بار جهانید گاه
بتوران حاجت و زرم آفرید
نه بنید بنده و ستان بت پرست
میان بسته و با دپای زینیر
به بخشود بروی دل زین من
ز چکال آشفته شیر و زرم
سز و گزبان همیشه جوان
بران کشور و بوم و بختین
ولاور بخورشید بر و سر
هم بخوانند می بدو آفرین
مبادی زانده هر گز نوان
بر روی تو نیمه و آفتاب
نشسته خوانند از لشکر ان
رسیدن کینسر و زرد کاوش شاه با صخر
پیامی بر او فرستاد و لغز
همه شاه را خواندند آفرین
بدستوری نامداران بخت
کاین را تو با خرد نیست بخت
که گیتی به تیغ اندر آفرید
بیزم دل شیر و بوم پلنگ
نشانی بخت اندر آید بخواب
بشیر باد و گوهر و فرودین

فرو سخت از دیدگان آید
تو بیدار دل باش میداشت
سیاهوش را زنده کرد دید می
سپیدار گو در ز کشتادگان
سوی خانه پهلوان آمدند
به ششم سوی شهر کاوش شاه
با زین جهانی شد راسته
چو کاوش که روی سپهر
فراوان ز ترکان سپهر شاه
که تا من شوم کشته اندر شکم
سر انجام پیران بیاد کرد
ز سرگر پر سید گفتم زبانی
بدو گفت کاوش کی سرفراز
ز گویو ار گویو نیم خبر
اگر نیز سبب نبوی چنین
گمانی خبر دم که هر گز ننگ
باب اندر آمد بهان ننگ
بخوایش گری زقم ای شهر بار
و گز نه مرا هم بهان پدر
چو کاوش گفتا ز خشم نشاند
کسی خلقش داد کاوش جهان
کشیدی را گفت بسیار رخ
فرنگش را گلشن زرنگار
بر و بوم و پیوند بگذاشتی
مرا چیزی و گز روان ان
چو کاوش کی خود بخندید
کسی کاوش کشاد و بدو صخر
به رفت گو در ز با شهر بار
به بستند گزوان ایران که
به نام جهانجوی گویو دلیبر
چرا سید کشی تو لوفان بود
بیاید بنو تو ای پر هنر
چو بشنید پاسخ چنین باطوس
بایران سپیدار سبک نم
همی بین آفرین و رای آفرید
نخواهم شاه از تر زار پلنگ
فریز ز زنده کاوش شاه

ز درو سیاهوش بسی یاد کرد
به جای تو کش و نخواهم نه سخت
بدیگوش از دل نهندید می
ز شاه و فرزند شد شادان
همه شاد و روشن روان آید
همه شاد و دل بر گرفتند راه
در و بام و دیوار پر خواسته
سرکشش و ترکان بر چکید
هم از تخت سالار توران پناه
که اندر رانی سیاه از غم
مرا بر و نزدیک آن کین پرده
ز خود و پر سید گفتم زبانی
جهان را بتبارج نو آمد نیاز
هر آنچه از وی آمد همه در بر
که با من بیاد تیوران نین
ز دریا بر آید به انسان جنگ
که گشتی زمین را بسوز و جنگ
و گز نه کشی سرش را بر زار
همین است از تن جدا کرد سر
رخانش بگردا گل شکفتند
کسی آن نذر از کمان بهان
کنون بر نورانی رخ دید گنج
بیار است باطوق و با گوشوار
فراوان بره بخ بر داشتی
درین فر فرمان و ان ان
بیاد و در گنجها کلید
که ازادگان را بدان بود فر
چو آمد بان گلشن زرنگار
جز از طوس خود که پیدید
که چنگ بیلان است آهنگ شیر
پیچی سید ازاد گیهان خیزد
پسچان از گشتار او هیچ سر
که برانه خوبت کردن نسو
همان شد فراد و دور گیتی نم
هر از نوک خدای آورید
فیله نیکو بود و با پلنگ
سرافرو تر ز تو بخت و کلاه

بهر روز و ششم نذر و نثار و چو بنی سنانهای گوزریان ز انبهر سر تو از ان شد می جفتش سخنها از نسیان بایران نباشد چو خسرو نایم او را که فرمان و تخت سواران جنگ ده و دوزخ به بستند گردان فراوان همانچو که بخسرو تاجور نخشد دل طوس اندیشه توران رسد تخت شاهنشاهی سیکینه خیزد که از سیاه فرستاده از نزد کاوش شاه بنه تیغ و بکشای بند از نسیان بشد طوس گوزن و نیک شاه چو فرزند باشد به سیر و کلاه چرا سیکنه بر تن خوش گر از تور و در زما در نثار و بمحو آن گذر و کشتی تخت و گر بخون پدر بر میان چو آید اوقات و تخت همان سیان یکسان و شسته افکنی نه خسر و نثار و نه دلاسر بمن چون هلالان بر آخته نیامی من آهنگر که بود پس از رستم و زال ساموار تو این فرشتگت زیان یافته و گر گز تو هست با سنگ تاج بدو گفت گوزن چندین گوی چو بپوشد صیحا کجا و تخت تو زنده تخت و سو و نسیان بکاوش گفت ای چنانده شاه سزاور از بخش تخت و کلاه یک چاره سازم که هر روز بر خیزد از زمین آتش بر بدان هر دو گشتند به کلاه چو خیزد بر دوش و نسیان	همش فرو رست هم نام و ازین سو و جستن سر آید یان که به مغرب و ت خطای می به شدی از بجای نبود نه بر زین زین چو شهریار کر از سید و فر و اورنگ تخت بر خیزد بر گشتوان و سوار به پیش از درون اختر کواکب نشسته بران تخت و سکه که او را اگر گرسن بسازم نزد سر آید همه روز گار سیه همه شب به بند جز این پنجاب بیامد بر پهلوان سیاه نباید که این سو و گوزریان سخن بر کشاند به سیر و کلاه چرا بر نهد بر نشیند کلاه تسری چو بر پیل بند نکون هم از تخت شاهی نه پیر و بفرکیان و برای درست به بند و کمر ایچو شیر زیان بر آید از رخ و سختی جهان وزان خویشتن در می افکنی پدر ز اصفهان بود آهنگری همانا تو خود نیک نشانی که با فر و بر و با نایره بود نریان و کشتن سپاه نایره چو در بند گشته به نشانی خندم بدو و دل آفتاب که چندین نه نیم ترا آبروی فریدون که بر میان نشیند به گیتی که آید چو گوزریان تو دل را گردان ز این راه اگر سیر گشته تخت و سیاه بگیرند که این اندین انجمن نیار و دین و خویشتن نزدیکان که مرگ و دشتان سپهر اندر آید و شب از بر	در خم آمش و انش و انش کنون دودی او را با و دهم پدر است بر و دود و دود که را می خرد و دود و دود شکر کشیدن طوس گوزن یکدگر سپهر دار گوزن شکر کشیدن چو گوزن را دید و چندین بگو و اندیش نه پهلوان بسیار کشته آید زهر و سیاه خردمند دوی و جوینده راه سخن گفتن گوزن و طوس در باره کینه خسر و فر و نسیان کاوش شاه چنین گفت طوس سپهر و شاه فر و نسیان و بر و نسیان بگفته که چون سیاه نشیند بایران و دوران جهان چو شاه آید و نسیان در گفت از خواب فرخ خورشید سلاح من را بانشی کونان شهنشاه داند که او با دشت چو فرمان ما بر دلا گشت چگونگی سخن تو بهی زینشان بدرید و احمد صیحا که را چو گوزن و کشت و چندین اگر تو کشت و داری نثار و مراد از گفت پیکار و جیست چه دانی تو این شهنشاه ستون کسان و پشته بران ترا گز و نسیان و لاسری و فرزند بر ما به رایش خوان بدو گفت کاوش کن این شاهی دو فرزند را کنون و نسیان از ایشان کی کان گیر و نسیان فرخ طوس و فر و نسیان که خام آمش و انش و انش کنون دودی او را با و دهم پدر است بر و دود و دود که را می خرد و دود و دود شکر کشیدن طوس گوزن یکدگر سپهر دار گوزن شکر کشیدن چو گوزن را دید و چندین بگو و اندیش نه پهلوان بسیار کشته آید زهر و سیاه خردمند دوی و جوینده راه سخن گفتن گوزن و طوس در باره کینه خسر و فر و نسیان کاوش شاه چنین گفت طوس سپهر و شاه فر و نسیان و بر و نسیان بگفته که چون سیاه نشیند بایران و دوران جهان چو شاه آید و نسیان در گفت از خواب فرخ خورشید سلاح من را بانشی کونان شهنشاه داند که او با دشت چو فرمان ما بر دلا گشت چگونگی سخن تو بهی زینشان بدرید و احمد صیحا که را چو گوزن و کشت و چندین اگر تو کشت و داری نثار و مراد از گفت پیکار و جیست چه دانی تو این شهنشاه ستون کسان و پشته بران ترا گز و نسیان و لاسری و فرزند بر ما به رایش خوان بدو گفت کاوش کن این شاهی دو فرزند را کنون و نسیان از ایشان کی کان گیر و نسیان فرخ طوس و فر و نسیان	بدو گفت کای نامور و طوس ترا گزیدی و فر و نسیان کسی را در تخت شاهی خدا و چشمش گوی نه پهلوان بر آشت گوزن و طوس نیر و نسیان و نسیان وزان سو و سیاه و نسیان یک تخت بر و نسیان بران تخت می افتد خیمه نباشد جز از کام و نسیان که از ماکسی گر برین شکر چو نسیان کاوش گشت بدو گفت هم ای چنانده پیر سپهر پهلوانان ای انجمن فر و نسیان که ماند جهان بدو گفت گوزن کای کم و نسیان کنون این چو نسیان و چشمش نسیان نزدی و از فر و نسیان از ایران بگرداند و نسیان به تیغ نسیان بدو گفت طوس ای پهلوان بدو گفت گوزن با نسیان مرامیت ز نسیان بر فراخت آن کاوشی نسیان بدو گفت طوس ای پهلوان و گر تیغ تو هست نسیان سخنهای پهلوان که می شد فریدون ز کاوه و نسیان چو قارن که بودم بر و نسیان بر و نسیان به بین نسیان یک راجه نسیان بزرگ که نسیان نسیان گوزن و نسیان برین چکان دل پهلوان فر و نسیان	نباید که گوی که زخم کوس و از نسیان که با فر و نسیان فر و نسیان به طوس که ماند جهان بزرگ و نسیان به بستند بر و نسیان ز نسیان ز نسیان سرخت نسیان نسیان فر و نسیان منه زهر نسیان فر و نسیان بزرگی و نسیان ترا نسیان همانست گوی پهلوان چنان بزرگ و نسیان از و نسیان بود برکش هوش و نسیان وزین گفت بهی و نسیان چگونگی سخنهای پهلوان سخن نسیان خرد و نسیان که نسیان چگونگی سخنهای نسیان سنانم بدو دل کوه قاف ترا با سخنهای نسیان که نسیان چو کشت و نسیان ستون که نسیان که با نسیان دل دیگر نسیان همه سالم پهلوان که نسیان نسیان باید نسیان

پسین گفت باشاه کاوش پس اندر فریزر و کوش برای خداوند خوشید و ماه بشد طوس کاویانی دوش چو تر و سیک حصن بن رسید سراده در پد اندر هوا به پیر امن و شکی زانیت نیار در ایران کس این گرفت بنوید از زم گشتند باز که طوس فریزر گشتند باز سیک تحت زمین ز بر چنگار ز بیجا ده ماسه و طوقی زرد بشد تا دوز بهمن آزاد شاه ز غنیر نوشتند بر پهلوی تو ای بهمن جادوی تیر مراداده اورنگ و کیان بفرود فرمان یزدان پاک جهان من نه از پشت ابریم یسان در شسته بر دروا بنه نیر و نام یزدان بخوان یزدوان نیکی و بهشت یاد کرد تو گفته که عدست اندر بیا بر آنگشت کیخسرو اسپه ز دیوان بسی شد پیکان بر آمد سیک با دوا آفرین سیک شهر دیدار ان فرخ درازا و پهنای او ده کند دراش گرسنان کرد و شاد کند بهمانی فرمانده اندر شگفت چو دیدش در دگر گزین نشست از بر تخت زینهار بدو گفت کاین کوش و شمشیر نگذار با یوزش آفرینش نه نیم سمرای کسی در سپاه دراختا سوی پارس و دیار چو از دور خرس و سیرا دید که پیر و زرتشت شیر از نبرد	کجا با سپه من برم بیل کوس هواساز و از سم اسبان تنفش توان یافت پیر و در و سنگاه پای اندرون کرده زینش زمین بچو آتش می بر رسید ندیدند جنگ هوا را روا و گشت از ماکس گاه نیست شگفت تر ازین نباشد شگفت نیامد بر از رخ راه دراز تو رفت باید به زم ساز نهاد بر پیل و چندی هوار بز اندرون چند گونه گهر خود گیو و گوز چندان سپاه چنان چون بود نامه سحر بر اندیش از کردگار جهان تن بیل و چنگال شیر بیان سرس از ابر اندر آیم چنگ که با فر و بر زست جان تو ز گیتی بجز فر شاهی تو هست بگردان عنان تیر نغمی بران پس آن چرخه تیر و باد کرد خروش آمد از دشت و زکوهها چنین گفت با پهلوان سپاه بسی زهر گشته قناده چنگاک هوا گشت خندان در و کوه بر از باغ میدان ایوان گنج بگرداندرش طاهما بلند که آشکده گشت با بوی جنگ که کیخسروان فر و بالا گرفت هم از پشت شمشیر گشاده کرد بسر بر سیک تاج گوهر کار خجسته هر گنجیانی دوش بر پیر از ان بیده کاوش تراز سید این نام دین سنگاه جوان بخت بیدار و دیهیم بشدید و شادان نش بر دل و دیده دشمنان خیز کرد	همان من برم کاویانی دوش چو فرزند را فر و برز کیان فریزر را اگر چنین است رای فریزر کاوش در قله گاه سنانها گرمی می بر فرو سپهد فریزر را گفت مرد میان زیر جوشن مسوز می تواند ریشه در دل میاوری کشم لعل خسار و تمنش نشد نیر به بند و دین تو لشکر بیارای و نشین زبک به پیش اندرون طوس بیل سپاه میان زره در جنگی بسخت بچیزی چو آید بدشت بند تن بارکش بر فرو زده می تو گزشتی این در گلی کوی نشست بهمانی کیخسرو پوشید دوج و میان رایت جهانجوی کیخسرو نامدار هم ادیت را و در ده و ده سرد کا و تاج مایه است سرجاد و ان را به بند آورد که امنیت فرمان شایسته بتر دیک آن بر شده باره پرا از آفرین گردیزان پست خروش آمد و خاک شرب دیده نه خورشید پیدانه بر دین ماه کمان را چو ابر بهاران کشید شد آن تیرگی سر به پدید در و ز پدید آمدان جایگاه شد آن تیرگی سر به پدید بر آور و نهاده و آفر گشت بنه بر نهاده و سپه بر شاند بر قند شادان بر شمر یاد هم آنجا سیف گزشت ز زر همیرفت با کوش ز زینش سیک پهلوان از در کار گشت بجندید و بر تخت بنشاند بدل در از نواد از نیست که آمد زره پور زنده پد بیدار او بدینا زانیت از بدان خوب دیار و ان فرو کرد	کهن زمان سن درگاه شاه بدو گفت هر کس را ندیش به پیش نباشد سخن کم دین بشد طوس با لشکر جنگ زمین سر به گشتی از آتش به تیر و کمان و تیغ و کند کسی نیست کاید بساز و پیچ بگشتند بگشتند کروند زرش چو آگاه به آمد ازادگان بیاراست گوز و برخواست بگرداندرش با دوش تنفش جهانجوی بر تخت زینش نویسنده خواند بر پشت زمین که از بندا هر من بخت خداوند گیهان و بهرام بود گرین در بر و دوم اهرمن و گر خود خجسته سر و شاد سیک نیر و بگرفت خسر و زار بدو گفت کاین نامه بنده چو نامه بدیوار در نهاده هم آنگه یوزان یزدان پاک تو گزشتی بر آمد سیک تیر بر آمد سیک تیغ بارش تگرگ جهان شد بگردان تانده بدر و شد آن شاه آزادگان بفرمود و خسر و بدانجا نشستند گرداندرش مودان چو آگاهی آمد بایران ز شاه فریزر پیش آمدش با گره بران تخت فر و زه بنشاند بیار و دیش جهانجوی برد بدو که مارا ازین مایه در گفت کاین کاویانی دوش ترا یوزش اکنون نباید کجا پذیر شدش بدینا زانیت از بجندید و او را بر در گرفت بدان بر زوان فر و ایزدی	بنه بر نهاده و شمشیر نگذار و شمشیر را بچ زمانه گوز و ازین خویش به تیری سوی در نهاده کرد هوا دوم اهرمن سرکش است بگوشد که بر دشمن آرد گزند نه بنده جز آتش گرم پیچ بجستند ندیدند پیدار و زرش بر پیر گوز و ز کشتادگان بیامد سپهد جهاندار نو پای اندرون کرده زینش بسر بر سیک تاج و گزی است یک نامه فرمود با آفرین به یزدان زوار هر سیک پاک خداوند فسر و خداوند در جهان آفرین ابدل دشمن بفرمان یزدان کی لشکر است بر ادیت آن نامه سر و زار بسر سوی دیوار حصن بلند پیام جهانجوی خسر و دیداد از ان باره در بر آمد تراک هوا شد بگردان کام هر تگرگ که بر دار و از ایزد بنام جهاندار و ز فر شاه ابا پیر گوز و ز کشتادگان سیک گندی تا با بر سپاه ساره شناسان و هم بخوان از ان ایزدی فر و آن سنگاه از ایران سپاهی بگردان کرد بشاهی بر او آفرین خواندش زمین را بوسید و او را سپهر گند کرده را عمر سر مایه هم این پهلوانی و زینش ز بیگانه را خواستی شهر یاد ز شادی دل پیر گشته جوان شادش سزاوار او بر گرفت بران زینت اورنگ آن کرد

چنین گفت کای کردگار سپهر بشادی ز اسپان خود آمدند بیاور و بشاید بر جای خوش ز گنجش ز جعد ثار آورید بشای بی بر او آفرین خوانند اگر دل تو از داشتن شادمان ترا داد و فرزندان را هم دهد سخن را ندگوید برین وانش پراکنده شد لشکر سرفراز گردد وین گردان کلاه بر فراز	خداوند ماه و خداوند مهر زبان روان پرورد آمدند ز گنجش کیان است پیش بسی گوهر شاهوار آورید همه زرد گوهر برافشانند بزاز شادمانی کن تا توان همان شاخ کز مرغ تو بر جعد وگر گوید از گفته باستان همه مایه شادی و کام ناز همه شادمانی زیزوان شادمان	که کردی مرا زینجهان نیک نام بدین خوشمهره شدم شاد کام نشاندن کاوس خسرو را بر تخت شاهی بسی آفرین بر سیاوش بخاند بها بر چنین ست ساز و نهان بخونی بیارای و پیشی بخش نه بینی که گشته بران خواسته است که خسرو چگونه نشیند بگاه بها بخوی بر تخت شاهی نشسته دو بجه زرشباه و خنده دین	وزانجا سوی کاخ رفتند باز چو کاوس بر تخت زین نشست پوشید و بر سرش بهاد کاج ز پهلوی رفتند بر مایگان برویم ازین رفتن اندک بخور هر چه داری فرونی بد که نیست در بخشش و اوگر سپهدار بر تخت فیروز نشاند دل دشمنان گشت ز روی پیش جهاندار داور یاری	بخت جهاندار و بیم ساز گرفت آن مان و خسرو دست بگری شد از مایه و تخت علاج سپهدار و گرانمایگان زمانی فراز و زمانی شیب تو بخنده بهر دشمن منته همه شادی آرا و اندک خود همه بود با سر فرازان راه دل دوستان پرز امید بوم همی بود و میگفت کای زرشباه

جلد اول
۱۴۷

ز دام پلایم تو کردی را
دل پیر کاوش و کسوان کم
ببالای او شاد باشد وقت
سز و گرسنه بر در بهر
گه گه از دست نیرزدان بود
ازین هر که گوهر بود مایه دار
مگر مگر گزهر گز خود چاره نیست
چون تاج بزرگی بسیر بر نهاد
از ابر بهاری بیاید هم
چو خنجر آن شاه بر کاوش شد
جهان گشت پر چشمه در و دشت
چو آگاسی آمد سوی نیم روز
بخواند و سپاهش هر جایگاه
ابا زال سام نریان بهم
سوی شهر ایران گرفتند راه
بفرمود تا گویو و گوز و طوط
درفش نهمین چو آمد پدید
گر خنجر هر سه و را در کنار
در آنجا که سوی شاه آمدند
بترجم چنین گفت کای پهلوان
کمان را به تخت کئی بر نهادند
بشاه جهان گفت کای پهلوان
جهاندار تا نیمه شب نخفت
بر آمدند و نگاه آواز ناس
گر تا نایگان نزد شاه آمدند
که خواهم که بنیم سر سزمین
بچرخید شمشیر پهلوان
چو فرمود و چون نگه شادان
هر آن بوم و بر کانت آباد
جهان بدیده و جامی خور
ایم خور و باد و می آفتاب
نخست با او بهم شادمان
جهاندار نشست کاوش
گفت آنکه او با سپاه و جنگ کرد
ترازوی هر چه باریست
که بر کین کئی دل نافر سیاب
گنج و بهر و کلاه

بجستم ز چاک و در مرادها
روان سیاه و ش فروزان کم
چو بنفشه شاد و نیکوخت
کزین سه گشتی چهار شین
یاز و به دست و بد نشود
که زیبا بود خلعت کردگار
وز و تیر تر تیر تیر هفت
از و شاد شد تاج و اویشاد
ز روی مین رنگ بر و دهم
جهان یکسر از کارش گاه شد
سر خیم کمان اندر آمد خواب
نیز و سپهر در گشته فوز
بدان تا نماید پیشش بشا
بزرگان کابل همه پیش کم
چو آگاهی آمد بزرگ شاه
بر خنجر بانای سیرین کوس
بخورشید گرد سپهر کشید
پرسید شیر او زن از شهریار
دیدار فرخ کلاه آمدند
همیشه بر شاد و روشن دان
برایشان همه نام نه در آن
جهانرا توسته اندر یادگار
گشته سخنها همه باز گفت
بزرگان سو شاه کردند راه
بدان نامور بارگاه آمدند
همه مرز ایران با آفرین
المانا مور رستم پهلوان
کوازه که او بد ز جنگ ایران
تیر بود و ایران رسید او بود
بدینار گشته ساراسته
بیامد سوی خان آفرین
بنو و دختر شادمان مکران
دو شاه سراز و دویک
چگونه از ایران بر آورد کرد
ز مردان و از دانش و زور
دم آتش اندر نیاید باب
بختار با و کرد و ز راه

بلندی تو وادی بد و روز
به شهاب زین کین گشته
دل و روزگارش بی پرو
هنر بانو دست با گوهرت
شرا و انگه باشد زخم پدر
چو این هر سه یابی خرد باریت
جهانجو زین چار شنبلیله
بگشود گرد و جهان را
جهان شد بر از خوبی آینه
نشت از تخت شاهیست
زین چون بهشتی شد که آسم
که خواهم از و باز خون پدر
نیایش هم انگه پذیرفته شد
جهانی ز کردار او بر خورد
سپهرت و هر سه به بنداشت
سز و کاید از تخم پاکیزه
شناخته نیک و بد باریت
همش بخت سازنده بود و از و
بکند ازین مرغ سید ادا
ز بد بخت شد دست اهری
بسر بر نهاد آن کلاه سی
زاد و خوشش پراز خواسته
آدم زال و رستم به نزد کیمسرو
سپاهیکه شد و دشت چون آفرین
دل شاه شد زان سخن شادان
ز پهلوان پهلوان پیر شدند
خروش آمد و ناله بوق کوس
چو رستم سوئی ال سا آمدند
چو خسر و گویسالتن را بدید
به گیتی خردمند و پیش تو
که کرد رستم سپاهی اوی
نمودم من اندر جهان تاجور
گر دیدن خسر و کرد و پاشای خود و پیمان
بیتش با کیکاووس کین افر سیاب
بشادی که دیدیم یک رو نگار
چو گویو و چو گوز و کوشادگان
زین جوشن و خود و گوز و کلا
زاد و خوشش نیامد هیچ
جهان بادی تخت و آفرین شد
بآتش که بر نیایش گرفت
خواب و با سالیان آفرین
سه گفت کاوش بر پیش کم
زن و کودک خود چنان شد
ز شادمان هر که گویو پیر
نیز به گفت کسی نشد
خرد و دوان تران بخت

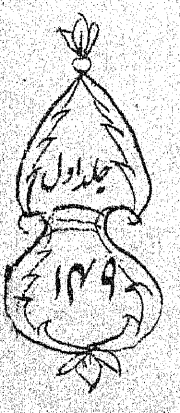
از روی و ز کرد سوز و از روی
بیا لیز چون بر کشد سر شتاب
اگر با شتاب بود و دگر
هنر که بود با شتاب گهر
هنر که آموزی از هر کس
چو این چار بایک تن آمد هم
کمون باز گردم آغاز کار
هر آنجا که ویران بیا کرد
فرستاده آمد هر کشوری
نه بد و جهان کین گام اوی
چویم و فریدون بیا رستگاه
که بخت نبشت و خنجر
نهمین سوی شاه نهادند
پیش اندرون نامور کین
که اویست پر و در و گاید
پذیر شدندش بد و در و گاید
پیش گویسالتن تا خنجر
نهادند سوی فراد ز روی
فرود آمد از تخت و کوا فرین
سوزال زر را بر در گرفت
رخش گشت بخون دل پرورد
وزان پیچ از تخت بر پند
چو خورشید شمشیر رخشان
چو طوس چو گوز و گویو دیر
چو انبوه گشتند بر پیشگاه
بدین رای گشتند کیمسرو همان
چو شاد و دیر هر سه پیشین
همه بوم ایران سر سر گشت
بهر شهر نشست و به ناخت
چنین تا در آفرادگان
بیا در زمان از آنجا گاه
چو روز در خشان بر آورد
از افر سیاب اندر گشت
سپه شهربانی از ایران خرا
کنون از تو سوگند خواهم بیک
گنج و زونی نگری غیب
بگویی بداد و خورشید و ماه

کم خون روان و با لم بروی
سر سبز شانش بر آید کاخ
بیا که کینک کف ز تاجور
شرا و کس و دین بی هنر
کبوت و سپهر ز بخش لسی
بیا ساید از از سر و غم
که چون بود کردار کین شهریار
دل جهانان از غم ترا کرد
زهر نمداری و هر متری
که او سر نیار و در و دام اوی
زاد و خوشش نیامد و شاه
بچرخ بزرگی بر آنگشت سپه
ابا شاد کای و بارنگت بود
درفش بنفش ازین سالتین
وز و است پیدا بکیتی هنر
جهان پهلوانان چنان پاد
ز شادی بر و آفرین ساختند
گر خنجر شادی بدید اراوی
نهمین بوسید روی زمین
ز بهر دست بر سر گرفت
ز کار سپاه و شایسی یاد کرد
نهادند خوان و می آفرینند
شب تیره را گشت سز پدید
چو گر کین و گستم و دهم شهر
چنین گفت شاه جهان پاشا
که بوند و بختند بهر از جهان
چو گر کین و چون شیرین ترین
آباد و دیرانی اندر گشت
چنان چون بود در و دهم
بشد با بزرگان و آفرادگان
بیا در زمان از آنجا گاه
چو روز در خشان بر آورد
از افر سیاب اندر گشت
سپه شهربانی از ایران خرا
کنون از تو سوگند خواهم بیک
گنج و زونی نگری غیب
بگویی بداد و خورشید و ماه

کم خون روان و با لم بروی
سر سبز شانش بر آید کاخ
بیا که کینک کف ز تاجور
شرا و کس و دین بی هنر
کبوت و سپهر ز بخش لسی
بیا ساید از از سر و غم
که چون بود کردار کین شهریار
دل جهانان از غم ترا کرد
زهر نمداری و هر متری
که او سر نیار و در و دام اوی
زاد و خوشش نیامد و شاه
بچرخ بزرگی بر آنگشت سپه
ابا شاد کای و بارنگت بود
درفش بنفش ازین سالتین
وز و است پیدا بکیتی هنر
جهان پهلوانان چنان پاد
ز شادی بر و آفرین ساختند
گر خنجر شادی بدید اراوی
نهمین بوسید روی زمین
ز بهر دست بر سر گرفت
ز کار سپاه و شایسی یاد کرد
نهادند خوان و می آفرینند
شب تیره را گشت سز پدید
چو گر کین و گستم و دهم شهر
چنین گفت شاه جهان پاشا
که بوند و بختند بهر از جهان
چو گر کین و چون شیرین ترین
آباد و دیرانی اندر گشت
چنان چون بود در و دهم
بشد با بزرگان و آفرادگان
بیا در زمان از آنجا گاه
چو روز در خشان بر آورد
از افر سیاب اندر گشت
سپه شهربانی از ایران خرا
کنون از تو سوگند خواهم بیک
گنج و زونی نگری غیب
بگویی بداد و خورشید و ماه

بروز سپید و شب لاجورد نش بر زری زبای بزر بختار بیدار دل بخردان دل و جان بدین کینه است نه آرم گهرم به پیکاه و گاه خود را برین پادشاهی سپید سو آتش آورد روی روان و گوی که مجلس یار استند برفت آفرین را بکسره مهر تو آسان کنی پنج و چهار دل بگینا بان پر از کین است همی خست تا جان ما کرد و خاک همان بدست افسوسگر ز دستش دل خسته بریان و ایران و خورگه ازین من همه دل پر از خون دیده پرت همان بر سیاوش ز نهار خور ز بس کشتن و غارت چو چون بگو شد و رسم بپایگ آورد ازین پس را و ناخواند شاه بهشت برش بود جایگاه و گشت از خاطر بستر غم و شادمانی کم و بیش که دولت جوان بود و خور سخنهای با بیهوشی اند بنوی یک دفتر شکست صدها سپید فکند دل و جانش از طبع مهر بود که بر روی بهر کار تبارشان که لشکر برای وی آباد بود بزرگان و سالارشان گشته برزم اندرون نام بردارشان نگهبان گردان دما و طوس نگهبان ایشان هم در ناز روان و بزرگان با آفرین بپهلوی و شست و بامون همه یک یک خواندند آفرین	بخوان سیاوش بجان نوشاه بروز سپید و شب لاجورد نه نیم خواب اندرون چرخ مگر یار باشند گردون بخت روان سیاوش خرم شود بشک از بر و فقر خسروی چنین عهد و سوگند آید بزرگان در ایوان کاوش کی خروشان همی بود و دیده پرت مراسم سپاه از درازد پا ز اوج فلک بر فراز و کلاه بلای جهان تحت و دیم به میدان جان راسته پرورد سپه خواند بر کار آفرین ازین مرز تا خان آذر شیب که پر دراز و بست جان شرم میان برادر و خجسته برید بدل سر سپرد و سوار میند ز جنگ یلان کوه ها موشد بفرمان یزدان فیض و زگر همه کسره رای فرخ نهید برودل از جای برخاستند همه بنده ایم ارچه آزادیم که آباد و آباد گردان زمین	بروز سپید و شب لاجورد نش بر زری زبای بزر بختار بیدار دل بخردان دل و جان بدین کینه است نه آرم گهرم به پیکاه و گاه خود را برین پادشاهی سپید سو آتش آورد روی روان و گوی که مجلس یار استند برفت آفرین را بکسره مهر تو آسان کنی پنج و چهار دل بگینا بان پر از کین است همی خست تا جان ما کرد و خاک همان بدست افسوسگر ز دستش دل خسته بریان و ایران و خورگه ازین من همه دل پر از خون دیده پرت همان بر سیاوش ز نهار خور ز بس کشتن و غارت چو چون بگو شد و رسم بپایگ آورد ازین پس را و ناخواند شاه بهشت برش بود جایگاه و گشت از خاطر بستر غم و شادمانی کم و بیش که دولت جوان بود و خور سخنهای با بیهوشی اند بنوی یک دفتر شکست صدها سپید فکند دل و جانش از طبع مهر بود که بر روی بهر کار تبارشان که لشکر برای وی آباد بود بزرگان و سالارشان گشته برزم اندرون نام بردارشان نگهبان گردان دما و طوس نگهبان ایشان هم در ناز روان و بزرگان با آفرین بپهلوی و شست و بامون همه یک یک خواندند آفرین	بروز سپید و شب لاجورد نش بر زری زبای بزر بختار بیدار دل بخردان دل و جان بدین کینه است نه آرم گهرم به پیکاه و گاه خود را برین پادشاهی سپید سو آتش آورد روی روان و گوی که مجلس یار استند برفت آفرین را بکسره مهر تو آسان کنی پنج و چهار دل بگینا بان پر از کین است همی خست تا جان ما کرد و خاک همان بدست افسوسگر ز دستش دل خسته بریان و ایران و خورگه ازین من همه دل پر از خون دیده پرت همان بر سیاوش ز نهار خور ز بس کشتن و غارت چو چون بگو شد و رسم بپایگ آورد ازین پس را و ناخواند شاه بهشت برش بود جایگاه و گشت از خاطر بستر غم و شادمانی کم و بیش که دولت جوان بود و خور سخنهای با بیهوشی اند بنوی یک دفتر شکست صدها سپید فکند دل و جانش از طبع مهر بود که بر روی بهر کار تبارشان که لشکر برای وی آباد بود بزرگان و سالارشان گشته برزم اندرون نام بردارشان نگهبان گردان دما و طوس نگهبان ایشان هم در ناز روان و بزرگان با آفرین بپهلوی و شست و بامون همه یک یک خواندند آفرین	بروز سپید و شب لاجورد نش بر زری زبای بزر بختار بیدار دل بخردان دل و جان بدین کینه است نه آرم گهرم به پیکاه و گاه خود را برین پادشاهی سپید سو آتش آورد روی روان و گوی که مجلس یار استند برفت آفرین را بکسره مهر تو آسان کنی پنج و چهار دل بگینا بان پر از کین است همی خست تا جان ما کرد و خاک همان بدست افسوسگر ز دستش دل خسته بریان و ایران و خورگه ازین من همه دل پر از خون دیده پرت همان بر سیاوش ز نهار خور ز بس کشتن و غارت چو چون بگو شد و رسم بپایگ آورد ازین پس را و ناخواند شاه بهشت برش بود جایگاه و گشت از خاطر بستر غم و شادمانی کم و بیش که دولت جوان بود و خور سخنهای با بیهوشی اند بنوی یک دفتر شکست صدها سپید فکند دل و جانش از طبع مهر بود که بر روی بهر کار تبارشان که لشکر برای وی آباد بود بزرگان و سالارشان گشته برزم اندرون نام بردارشان نگهبان گردان دما و طوس نگهبان ایشان هم در ناز روان و بزرگان با آفرین بپهلوی و شست و بامون همه یک یک خواندند آفرین

شمران کج و پهلوانان را و
امید و ارغشایش کردن ایشان
را و سامان شکر گرفتن

نیمه و سپید داشت هفتاد و شش ز خوشیشان میلا و چو خندوار چو سی و سه جنگی نیمه و شش ز خوشیشان بر زمین چو خندوار ز نیمه و سپید و چو خندوار چنان بکر و موبد دانست سرمه باید که از کز ناست گفتند کای شاه باریش	ولیران و کوه و سواران چو گرگین خیر و زگر مایه وار که زوین بد سازشان چو گرگ که بودند گردان روز بنور ولیران شالیشه اندر بنور ولیران مداران باریش خروش آید و نیمه و شش فرزنده شد از کونک	نیمه و سپید داشت هفتاد و شش ز خوشیشان میلا و چو خندوار چو سی و سه جنگی نیمه و شش ز خوشیشان بر زمین چو خندوار ز نیمه و سپید و چو خندوار چنان بکر و موبد دانست سرمه باید که از کز ناست گفتند کای شاه باریش	نیمه و سپید داشت هفتاد و شش ز خوشیشان میلا و چو خندوار چو سی و سه جنگی نیمه و شش ز خوشیشان بر زمین چو خندوار ز نیمه و سپید و چو خندوار چنان بکر و موبد دانست سرمه باید که از کز ناست گفتند کای شاه باریش	نیمه و سپید داشت هفتاد و شش ز خوشیشان میلا و چو خندوار چو سی و سه جنگی نیمه و شش ز خوشیشان بر زمین چو خندوار ز نیمه و سپید و چو خندوار چنان بکر و موبد دانست سرمه باید که از کز ناست گفتند کای شاه باریش

بجای که بود و نه سپان یله	بیشتر که آورد چوپان گله	بفرمود کان کوکند افگند	بجنگ نذر و نگر در وین	بسوی سبیل گذار آورد	همان روز مردی بکار آورد
از ناز می سپان کند افگند	سرا و دبا و پیمان بند افگند	از این پس جمعه از فیروزگر	اباگزشت برتخت ز	در گنج دینار بختاد و گفت	که گنج بزرگان نشاید بخت
که کو شمشیر و کینه کارزار	شود گنج و دینار بر چشم خوار	بگنجور فرمود پس شهریار	که از جامه و جام گوهر نگار	بیاورد صد تخته و سیاهی قم	همه بیکش گوهر و زرش بقم
همان خرمسوزی در هم زین شاد	سیک جام پر گوهر شاد	نهادند پیش سرفراز شاه	چنین گفت شاد جهان بیا	که انیت بهای سزنی بها	پلاشان و دشمن و نزار و بها
کجا پهلوان خواندش فرستاد	به بیادنی او شده و سپنج آ	سرو و تیغ و اسپش کرد و کرد	باشکر که مایه و زنبور	سبک بیزن کیو برپای بت	میان کشتن از دبار ابیت
هم آن جامه برداشت انجام	بجای اندرون نیز خند می	من ترم سرش گفت پیش	بفرمان داد و خورشید ماه	چنان دان که آن از دلی ست	که در زم برون مراد و ست
در انجا میا برپای ست	گرفت چنان جام گوهریت	سپه آفرین کرد بر شهریار	که جاوید یاد سرتاجدار	بگنجور فرمود پس شهریار	که آورد و صد جامه زر نگار
همان خرو و سیا و هم پریان	و دگر خ بزار بسته میان	چنین گفت کین هدیه بزم	وزان ستنه تیر بر سر خم	که تاج نژاد آورد و پیش من	و یاپیش این نامدار انجن
که فراسیانش ایسر بر نهاد	و را خواند و داد و فرخ نژاد	همان بیزن کیو بر جیت باز	کجا بود در جنگ جنگش دراز	جوان بود و جویای نام بها	که نامش فسانه شود و در جهان
پرستنده و هدیه بر گرفت	از و انجن مانده اندر گفت	سپه آفرین کرد و بخت شاد	که گیسو بکشد و آباد	بفرمود تا باکرده غلام	ده اسپ نگار و بزرین لگام
ز پوشیده رویان ده آست	بیاورد و بگنج آن خواسته	چنین گفت بیدار شاه	که اسپان این خوب رویان	کس را که چون سر بر چرخ نژاد	سز و گز نژاد و دل شیر تاد
پرستنده و در دور و جنگ	کز آواز او رام کرد و جنگ	برنج چون بهار و بیلا چو	میانفش چو غر و بر قن تدر	یک مایه و دست نام اپنوی	سمن بیکر و دلبر و شکبوی
بنیاد زدن چون بیادش	که از تیغ یاش چنان رخ نغ	بشم کندش گیسو کمر	بدانسان سیار و که دارد	بز دست بیزن بدانهم	بیامد بر شاد و پیر و زرگر
دینار جهان بر ستا گشت	جهان آفرین را نیا گشت	از و شاد شد شهریار بزرگ	چنین گفت کای نامدار بزرگ	چو تو پهلوان یار دشمن بود	در شنده جان تو بی تن بود
همان دالان پس بگنج گرفت	که ده جام زیرین بیا نعت	شما سه نهاد بر جام زر	ده از نقره خام و هم پر گهر	پیر از شکستای زیاده نژاد	ز فیر و ده جاس و دگر لاجورد
حقیق زمر و بر و بر خسته	بمشک و گلاب اندر نخته	پرستنده باکرده غلام	ده اسپ گرانمایه زرین لگام	چنین گفت این نامدار کاد	بود و زرش زور جنگ نژاد
سرس را بدان زرنگاه و	پیش دلاور سپاه آورد	ببر و برین کیو گو و زرش	میان جنگ آن پهلوان بخت	گر نمای خوبان و آن خواسته	بیر و پیش وی آراسته
سپه خواند بر شهریار آفرین	که سپه تو مبادا کلاه و کین	وزان پس بگنجور فرمود	که ده جوان زرین نیشگاه	بر آید و دیار و مشک و گهر	پیر و روی ده با کلاه و کمر
و و صد خرو و بیای بیکر	یکه افسر خسروی ده کمر	چنین گفت کاین هدیه بزم	نذر و دین از سپه نام گنج	از ایدر و دتا سو کاسه و	ده بر و روان سیاه و در
ز بهر هم سکه کو و نیند	فرست بالایش از دونه	که از انهادت افرو سیاب	بدانکه که گذشت زانروی	چنان خواست کاره کسی	ز ایدر ان توران کسی نگزد
دلیری ز ایدر بیاید شدن	همه کاسه رو و آتش اندر	بدان ناگر انجا بود و زرنگاه	پس بزم اندر نماند سپاه	همان کیو گفت این بخت	همان سوختن کو و کار و نعت
و گزشتک آید ترسم زرم	بزم اندرون گزشتک بزم	همان خواسته گوراد و شاه	چنین گفت کای پهلوان	ابی تیغ تو تاج روشن مباد	چنین باد بی بت بر من مباد
بفرمود و صد و بیست و یک	که بگنجور پیش آورد و دید رنگ	هم از گنج صد و ده و نشت	که آب فخر و دست گوئی دست	ز پرده پرستار پنج آورد	سرو و جده از افسر شده ناپدید
چنین گفت کین هدیه بزم	که بر پاک جانفش خرو و نشت	دلیرت و میناد دل چو گوی	نه بر تابدا ز شیر و جنگ رو	بیای می بر و نژاد و سیاب	ز شمش نیار و چشم اندراب
بوسه زین و گزشتک و پیام	بگوید سخنها که گویم تمام	ز گشتار او پیاخ آرد و من	که یار و دین نامدار انجن	بیانید گر کین سیلا و دست	بدان راه رفتن میان رشت
پرستار و آن جامه زر نگار	بداد و او آن گوهر شاد	دلش بود و سوزان دیده پرا	که با جان خسر خود با نعت	شوم چون مرا گفت شاد	گزارم پیام و دارم نهان
از ان پس چنین گفت شاد	بگر کین سیلا و اندر نهان	چو تو در جهان این بدید کرد	که خون برادر برین بخت	پیام انچه گویم بدو باز گوی	بخوان تهنیت من یکا یکا
بگوید بداندیش و خوار	که بود از کین جهان یادگار	چو بار ستم اندر سیاه و نشت	که بر تو جهان کند تار و نشت	بایران زین مرد و زرنگ	خروشان ز تو پیش برون
بریدی سس و نژاد	بر اندر ایران و توران گوا	بر آشت کاف و ان شتی	زده ستم گمان بر و نشت	بدانکه که رنگ بران	ز هر گز گنج و درم رسته
بر جید گردن ز فرمان شاه	بیامد ترا کرد و پشت و پناه	ز بهر تو بگذشت ایران بزم	درفش و سپاه و کلاه و نشت	ازین بر سیاه و نشت	بدان تار و نشتان بر آورد کرد
سر شاد بای چنان ار بند	بریدی بسان سس و نشت	وزان بزم گزشتک	نمید جهان گزشتک	چنین چند گویم ستمهای تو	هماناکه دوزخ سز و جامی تو
چو خواهی کرد و درم بزم	بناشتم بدین کین و نشت	گر دمی زده انگ از نشت	کس را که در گیتی افگند	چو گزشتک و چون مورسان	که بستند بر کین اباجم بیان
ز ستم بزم تا بزم	سر نشان بزم بدو جنگ	و گزشتک از رای و نشت	بیای شکر بیکار من	و گزشتک و در ایران پاک	بخور شمش و و آفرینانک
ز آرم سز و بزم	بگر کین بزم زانرا سیاب	چو بشتند گر کین ز نشت	بیش جهان بگر و کام	نشت از بر باره را بزم	بخوان نشت ز و نهان
چو روی زین گشت چو نشت	ز آفر و کوه اندر چرخ	سپید بیامد پهلوان خویش	بر قن گردان و نشت	س از دور و نشتان	فرمان ای دوز و نشتان
چو از دوز شد و چون نشت	بایر اندر خرو و نشت	تحن بیامد نیک شاه	از ایران نشت	ز داره فرامز با و بزم	ز هر گز نشتی ز و نشت

کسے کو برزست نه بند و پستان ترا دام این بادشاهی بدار بخش بیارای و فدا گوئی ز تو نام باید که ماند پسند جهان آفرین از تو خوشنوداد بسے بند و اندر گشت بدو نخستین بی سخنگوی این منه تو بری کان نه آئین بود نگیری تو بدخواه را خیره خوار و گرفت کای نامور بهلوان چو گشت سبک پال برداشتی بر سگینه درون تا که او زنده بود بر آتوده شد سام از کارزار در این ننگام آسودن ست از ان پس به بد و وایکدگر گر از ان بیام به پرده سراسر سے گفت شادی تر یار سر انجام از و بهره خاکش رو تا زمان سوی تو رفتن بگویم وار کوشش با چه بود که او از سپاهت به نیر شود چو یکا هم دل بنده باید شد و را هیچ خوبه نخوابد چو خورشید بنود و پنهانی به نیر بر آمد درگاه طوس از آواز اسپان و غوغا سپاه مگر دش سواران گوزن زبان بزرگان که با طوق افشیدند یکه بیل پیکر درفش از برش بفرمود تا نامداران گرد بفرمان او بود باید همه ترا رفت باید بفرمان من نباید که بروی و زو باد سرد دل بهلوانان همی گرم دار در انجا فرو دست و با مادر برادرین نیز مانده بود سپه وار و نامداران جنگ	چنان کن که اورا بنام زبان بهر جای خیره کن کارزار چه دانی که فدا چه آید برو مگر دل ندرای ز گیتی نترسد دل بد سگالانت پر دو باد که ای نامور پور پر خاشجوی بدو و بکوشش بی اهو کپاش که تا ماندان بر تو نفرین بود که ترا زو با گرد و او وقت کار هشیوار و بیدار و روشنفران بمیدان کین هیچ نگذاشتی بر روی کس و را ننگنه بود بیدستان بود گردش روزگار ترا زرم بدخواه پیودن ست بسے بوسه دادند بر چشم ولی پر زور و دوسر پر زرای بفر و انگو بدخس و دنگس رهای نیاید ازین رو کس کن خارسان ز را چیتین که آغاز بود آنچه با است بود چو نیر و ز تو یافت بدو شود یکام کسی داستانها زدن شود زار زو پای و دل گسل نست از بر تنه بالا چش همان ناله بوق و آوازی سے بر فلک آه گم کرده سیاه اندرون اختر کاویان جهانجوی و از تخم نوزدند بایر اندر آوده زین سرش ز لشکر سپه سوری شاه که این بنده باز کشتاید همه نباید که گشتن ز جهان مکشید جز با کس هم نبرد بختار با هر کس نرم وار یکه لشکر کش کند و دست جوان بود هم سال و نوزده یکه کوه در راه دشوار و سنگ	تو فرزند بیدار دل رسته بهر جا نگه یار در ویش باش مشو در جوانی خریدار گنج مرا و تر از و ز همسگم بگذر چو بشیند بند جهاندار نو بخیره میار جان کس چو کار ت بر می نگرد و نکوی در او برد و او خواهان بند بکش آتش خور و پیش از گرد بد انسان کجا چو دیده اند بر زرم اسوار اریا و بدی وزان پس چو سام تل آید و دیگر چون بازوم در کسب بگردن گردان رسد نام تو یکایک پذیرفت گفتار وی زمین را بوسید و پریشگاه کجا تور و سلم و فیر و کجا شب تیره سازیم با جام می به نیمه تادست گردان سپهر تو ای پلین شبنامین بین سرتنگ اندر از و بفرگان سپهبد چو خواند و او و شد کسے را کش ازین بنامش خرد	ز دستان سامی و انیر می سے را در مردم خویش باش به سرج کش هیچ نهایی دست چرخ گردان هیچ بشود پیاده شد از باوه تندرو بناید که سپیچه را فراسے درشتی کن نگاه پس ز جوی ز سگند گز نگه دار بند که گیتے بسوز و چو گرد و بلند چنان چون نیاکان نابوده اند زمین از و لیرانش ساد و بد ز میان می و جام شادی پدرست از شوب زرم و سب گر آید مرین کار بر کام تو از ان پس سواره آورد و ز ویدار او شاد و شد پادشاه همه ناپدیدند و با خاک رشت چو روشن شود و ز شمره پی درین جنگ سوی که بازو نگونی که هستم درین محن سرتنگی که درمان ندارد و شک نباشد و لیر و سازگار خردندش از درمان نشود	کنون فرزند و سنان ترست ببین نیک تا و سنان کتوت مکن اسینه در ستری نفوس دست شادمان باید و دست تتمن و و فرنگ با و فرست بهر سو که باشد یک ناجوی همه کار با را سر انجام بین چو نیکی نایدت گیمان خدا کس را ز شمای در پریش جهاندار گشتا چن شنگ بروم و بچین و بهند از بند و گر چون که زال آمد از دنیا اگر دیو پیش آمد از دها بیا خوشش زرم و بزم و نود فر از رفت و پدر باز گشت چو رستم بیا و بیا و روش بپوشیم و بچیم و گنج انگیم بگویم تا بر کشدای طوس اگر بار باشد جهان آفرین جهاندار چون شد و فرزند کسے که زو از بزرگان بود گوش زار و باز و در سپهر چو این داستان سپهر بشود بزر اندر آورد برج و بره ز کشور بر آمد سر سرخوش هو اسرخ دزد و کب و دوش بشد طوس با گایانی و دوش ز سپ گرانمایه بد پیشرو چو لشکر همه نزد شاه آمدند بیایست با اختر کاویان و گرفت با طوس کاویان کشتاد و ز زار و دم پیشرو باطوس انگمی گفت کای گذر بر کلات ایچ کونز مکن پسر و دوش از وخت پیران ندانم بایران کسے را بنام براه بیابان بیا و شدن	ز تونج نامزد و سنان ترست خردمند و اند کسار گویت که گه سار و سوت و گه آنوس سه و بگر بهین تا چه باید حبت سے مغزش از رفتن او گشت نوندی فرست از بر تنه پیو چه بدخواه چینه نند و امین تو با هر کسی نیر سیکه ناس بد اندیش را خوا شمر و پتج ز میان زگو پال گتے سخن بر روی بگردار آنچه او کس کمر بستد بد ز تخت کسان بنودند از تنع و گرم را سے خواست کز و ز را شمشیر بسوی سر پرده آمد و دست بجام بزرگ اندر افگند سپه بدل در همه آرزو بشکنیم به تیره بر آمد با بوق و کوس به تیغ اربانیش جویم کین سپه را بد شمن نباید سپرد ز میشی با ز سترگ آن بود همان آفریش تخواند بهر نه بینی سده مایه بد خوئے جهان چون می زرو شد کیم هو پر خروش و زین زنجش ز تابیدن گایانی و دوش بپای اندرون کرده زین که از لشکر او بد بها بخوی نو و مان با دوش و کلاه اند بفرمان اولست باید دیان یکه پند گویم ز من ما دوار کسے کو برزست نه بند و کمر مرا این گفته را سهر سپه کار بند کران رهروی خام گرد و سخن که پیدانه بود و از پسران گکی از ان سو کشیدن نباید نگاه نه بگو و جنگ شیران زان

چنین گفت پیش از آنکه از راه کسی مجلس آراست با بایلقن در ازای شایان سپاه داد سبب بر خردم ز درویشین چنان بر داندیش نیک آیم نیکو بیابان بی آب و نم که این پسند آیدش نین راه چو رانیم روزی بفریاد و باید بدین راه روزی گذر بدو گفت گو در سپاه شاه بدو گفت طوس سی گنار بر اندازان آید پیلان کوی سجده سوخت شهر دمی کجاست ز پای هیونان و از کوی بکین سپاه بزرگ سجده کینه جوی و همه رنماز ز راه کلاست آهنگ شان بفرمود تا هر چه بودش وزان پس بیاید و در دست جریره ز سینه بود نام خود چگونه چو باید کوی حق ترا نیک داند سبب نام گهر روان سپاهش بر نروداد ترا و توانا در و از پدر گر او کینه جوید سبب ازین که شاید کزین غم نالید گنگ بگودی و دردی و بخت نژاد خروندیک تن بیاید گریه سپه را بدین دل خوش کنی ز شمشیر و از ترک و گستران چنین گفت ازین پس با درو جریره چنین گفت با گریه همیشه سر نام تو زنده باد چو پرسی گردان گر دشمنان کسی دیده بان آمد از دیار چو گفت زبگونی آن دیار چو گفت جانش بخوابد	که از راهی تو گذرد و روزگار رو و بود و خسر و پاک تن زمن کس ندانست نام تو را که هرگز نیا و ابرو آفرین سرو دست و زیر سنگ آیم کلات از دگر سوئی راه چرم بفرمان رود هم بران سپاه باب و با سایش آید نیاز پیش سپه کردیم راهبر ترا پیش رو کرد بر این سپاه از نیکو نه اندیشه در دل مدار بفرمان و رای سپه در طوس هر آنجا که اندر نهادند پای زمین شد بگرد و دریا گیل فرستاد با کینه خواه شترک همه جنگ را جنگ کرده دژ ندانم کجا وقت جنگ شان هیونان و از گویان گنگ کسی باره تیرنگ نشت ز در و سیاوش و لشکر جزو نباید که آرد سبب تا حقن ز هم خون و از مهر یک پدر پسینک زبانش نشوید همه تاجدار و همه نامور ترا کینه زبانش نیکو ز دریا خروشان بر آید گنگ باد گنگ گنگ بفرستاد که اندر سخن را و داند نیند ز بهر روان سیاوش کنی ز خشان و از خنجر پندون کز اول سخن با کبایه سر که چون گردش کرد بنی زده روان سیاوش زنده باد تو را و دلاور بگویند شان سخن گفت با و از ایران سپاه ز جایی اندر آمد سپه روان کجا میباید به بری رسید	راه روم کم فرامد سپه فرمان سخن اندر از فراسیاب وزان پس که آورده گویم به کنون تا بود هوش و درین در پایتنگ گفت کین غم مدار سپاه که بودند آتشتر چو آمد بر سر کشتان طوس هم همان بکه سوی کلات چرم مذیم از ان سرخ راه دواز بدان ره گفت آن پیلان کزین شاه را دل نگر و در غم سپهبد بدان راه لشکر براند چو فرمان خسر و نیا و دیار	نیاید ز فرمان تو بر سبب ز در و دل خویش و درین باب بیاید دهان ازین سپاه اگر گرم از کین نباشد و که گامت بر آرد همه روزگار بنده بود و پیلان بر خاشخ سخن گفت از ان آه بی کلام بر انیم و منزل کنیم از نیم مگر بود نشسته شیب و وزان مکن بر سپه کار رقتن گران سز و گنداری از و هیچ غم به زور اندرون روستای نا انگتر تا سر انجام چون جستان	دلش گشت پر در و تیر و در تا نماند هیچ بر کوه و در دست چرم همانکه چون آهوس از جرم چنین گفت کای نوی نو بدین روز هرگز نیا و نیاز ز بهر سیاوش همه دوستدار سز و گز زمانه را و راستود روان سیاوش بشوید همی که بر میان بستن ساختن بخواند نفیرن با فراسیاب ز تخم کیاسته کی تفری وزان مهران نام بر کردیت از ایشان عذر از میان او همان کین و آیدن بیگانه انان سرخوزان روز بنود چو بهرام و چون نگار و کمانک بودند و با و دشا بگویند نشان شایان ره تو خورشید گوی بنده شدت چو ان را سخت بر گشت بود که دیدار بدید بر این گروه	سوی گاه باد ستم نیکو راه که با با چکر و آن بکر چن نگهدار شد از در و دوا هم ازین پسین و تو گذاریم راه همه رفت تا پیش آمد دوره بدان تاملاید سپه باطل و اگر کرد و عنبه و ده خاک شک بیابان چه جویم و هیچ روان بیابان و فرنگها نشویم نباید کزان خسته گرد و سپاه کجا طوس نو در جز و دشت گرفته همه راه و میر سپاه که شد روی خورشید تابان سپه سوی توران که آیدین سپه سنگ و شکاف و کوهها بر و معوج بود و لا و پش آمد بیاید گنگ که کوه سپه بلند ببند اندرون سوار نو به از ان سم لشکر و دل برود پیش بزرگان سپه باطل و جهاندار بیدار کینه و ست نار و که آرد سبب تا حقن و گز ز ترکان همی زنج بر و دل پر از جوش و سپهر تو کین خواه تو باش شاه نه بند و گریه کجایان بخش بجای آوردن نژاد و گهر می و خلعت آرای و با آخوان تو آیدن قبا و کلاه مکر تو کین خواه تو آیدن نژاد چگونه فرستم در و دیار کز ایشان را و ترافیت نیاز مدارین سخن بر و دل خویش در خشان کن و دود و دین در فشت و پیلان در و دین نه ندی بکار آید ازین از ان لشکر و آیت کارزار

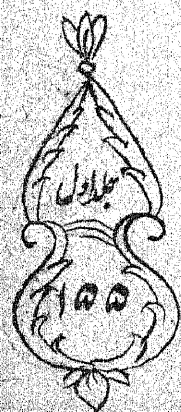
جوان با تاج و سرسازیده گفت رسیده اند گردان بیان کوه سوار و پیاده به نرین کمر چنین با شمشیر و دانا تاجوار در فشی پیکر و دیگر است در نام گسترده و هم خوان در فشی پیکر و دیگر است در اگر و شید و شوار و پیاده در فشی پیکر و دیگر است در فشی کجا پیکر و دیگر است در فشی کجا پیکر و دیگر است چونیک گفت آن نشان گوان	که هر چه پیرم نباید گفت سپاه اندر آند که و اگر و از ایشان و خشنده شکوه که بر تو نهان کنم آشکار چو خورشید تابان بر و پیکر است متر سدر و زین از استخوان تفش لعل و جوش چو شکوه که گوئی سبزه اندر آید چای سواران پین تا داندان پیش که گوئی در کشاوت و لب ز بهرام گوئی در کشاوت و لب پیش فرو داندان شنه و داندان	کنار رنگ با آنگه دار و دوش زین ترک زین زین و زین زبانک میوه میان دو کوه چنان داندان که آن پیل پیکر و برادر پدوست با فرد کام پیش گرگ پیکر و دوش در ایشان گویو خاند سبزه در فشی پیکر و دیگر است کزین گوان شهره فراد است در فشی پانک ست پیکر و در فشی عقاب ست پیکر و همان و کمان را به نیکه	خداوند گویال و زین گفتش ز گویال زین و زین و زین دل کرگس اندر هوشد ستوه سواران و شمشیرهای پیش سپهد فریز کاوس نام بکر داندان شکر زین ساز که خون با سمان بر فشانده که گوئی سپهر اندر آید و کجار که گوئی مگر با سپهر است پیش دیو نیز ست با کام کز و پین کشد و داندان و درش شادمان و داندان و	چونین بن نام ایشان گوی تو گفتی بکان اندرون زین سپهدار شمشیر زن سی هزار سرافراز طوس سپهد بود پیش ماه پیکر و دوش بزرگ بزرگ داندان زین و شادان در فشی کجا پیکر و دیگر است که راز و بود نام گرد و دیسه در فشی کجا پیکر و دیگر است در فشی کجا پیکر و دیگر است همه شیر و داندان و سوار چنین گفت شاه جهان با	کسی که دانی از ایران بروی بر آمد سکه ابرو گوهر نشانده همی رفت گرد از در کارزار که در کینه پر خاش او بد بود دیران بسیار کرده شتر گ دیرانش گردان کند داندان همی بکند ز میان هر بر که بازی شمار و همی از شتر نشان سپهدار گویو شتر گ که ستوه گوئی در ز با شکر است یکایک بگویم در ازت کار که کین بدر باز خواهم خوار

جوانان
۱۵۴

اگر یار باشد خدایا و نه مهر از آفرینان گوشت و پوست	مهر این کینه را باز خواهم پرور بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	ببین و با چنین نام سوار ببین پدر پس بر سرش	بکین آوری از در کارزار بوی رانی آرم همه کشورش	سرگاه ایشان بیای ارم سوار بیاید به کامگار	بکین آوری از در کارزار بوی رانی آرم همه کشورش	سرگاه ایشان بیای ارم سوار بیاید به کامگار	بکین آوری از در کارزار بوی رانی آرم همه کشورش
چنین گفت که لشکر نامدار گره یون که از لشکر پاکست	زنده بر سرش تازیانه دوست که بشهر خواهد سپید انبان	و گر باشد او نیز بر خا شوی هم آنجا بدو نیم باید زون	بر اند و مان تا سر بر ز کوه به بند و کشانش بیار و بر کوه	چنین گفت که لشکر نامدار گره یون که از لشکر پاکست	زنده بر سرش تازیانه دوست که بشهر خواهد سپید انبان	و گر باشد او نیز بر خا شوی هم آنجا بدو نیم باید زون	بر اند و مان تا سر بر ز کوه به بند و کشانش بیار و بر کوه
سبک از گرو و دهر آسگه بزد اسب آتند پیش گرو	پرانده شیه نهاد سر سوی کوه به تند سبک بید بالایی	که این را به تندی نباید بود زده با همان خسروانی برش	که این کار برماند نهفت که این کار برماند نهفت	پرانده شیه نهاد سر سوی کوه به تند سبک بید بالایی	که این را به تندی نباید بود زده با همان خسروانی برش	که این کار برماند نهفت که این کار برماند نهفت	پرانده شیه نهاد سر سوی کوه به تند سبک بید بالایی
چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش	چنین گفت پس این را باز دو گمانی است آن بر سرش
چهره دوسه بدو گفت که بر سر سخن نرم گوی جهانیده دو	سرو پای دست دل مغرور دو بدو گفت بهرام بر گوی این	ز گردان چو گو در و راهم گوی جز این پهلوان نام آوران	بدو گفت بهرام کای شیر مرد و گر نام دوسه ز کند آوران	سرو پای دست دل مغرور دو بدو گفت بهرام بر گوی این	ز گردان چو گو در و راهم گوی جز این پهلوان نام آوران	بدو گفت بهرام کای شیر مرد و گر نام دوسه ز کند آوران	سرو پای دست دل مغرور دو بدو گفت بهرام بر گوی این
سیاوش که شد کشته بر گناه بدو گفت بهرام بناسه تن	بدانست که از نژاد قباده به بهرام گفت ای سرفراز در	بر آن آدم من برین تیغ کوه به چشم زهر گون بسیار مر	سفر در گوی سبک پهلوان سیاوش به بندم کین پدر	بدو گفت بهرام کای شیر مرد و گر نام دوسه ز کند آوران	سرو پای دست دل مغرور دو بدو گفت بهرام بر گوی این	ز گردان چو گو در و راهم گوی جز این پهلوان نام آوران	بدو گفت بهرام کای شیر مرد و گر نام دوسه ز کند آوران
بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت	بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت بهر دوزخ آنگاه در هیچ تخت

نور خنی دماوی زودی استان تبر سیدی از بی شهریک بود سپه دید و برگشت سوی زین سرس را بنجوسه درین تبرس از خداوند خورشید ماه ز جنگش را بی نیاید بجان ز گردان فراوان برون کشید هر آنکس که روی سیاهش نید بیامد و گریه و اما و طوس چو از تیغ بالا فرو دوش بدید ببین تا گریه و تید که گیت فرسیده درین فرج چایلو بدو گر کند باد کلمه گذار سپه تیر کشیده بود چو با تیغ نزدیک شد یونیر چو سالار طوس از میمنه بگریه سلح سواران جنگی برین ز سپه آمد و ترک بر سر نهاد خروشان جوشان دل خنجر نخوار از زمان لب هم گریه چو میته بر بادوی موقت بماند سپه دار دیوانه طوس که با جوشن زینش را بخت خروشه بر اند زایران سپاه ز گردان جنگی بنالید سخت زین ششم دینش بیکدگر سپه دار طوس کا به جنگ فرد و جوان تیر شد با نخوار چنین گفت کار از موده نخوار نه در مانده اند سنگ نه خاک سخن هر چه برینش بایست گفت بپام و زان ماه و زبان او عنان بر گرایند و آید جواد که شاهان بر آید ساز جنگ ترا نیست مینک پایاب او نگون شد سربارگی جان او که ای دیوان بناید یک سوار	ابشامیش گشتی تو به استان نه شیرازیان بود بر کوه سار بنجوسه سپیدی فرار و شیب پیش من آرد و درین بخت دلت را بشهرم آرد از روی شاه غم آری سپه بر دل شاهان نبرد و اگر دین افروختند بخوابد زودی دارا و آریس همیکو و گردون بر او بر فوس ز قربان کمان کی کشید سرو پاش و آهین از بهریت جوان و هنرمند و اما و طوس اگر زنده ماند بدم مدار مگر طوس از و بچو شد بیکدگر بزه بر کشید آن کمانده نیر شده کوه چشیم و فایده بجان و تن خوشین از اگر کش ولی بر ز کینه سری بر زبان بر افروز سر کشید از شیب سخننا همه یک یک کرد و داد خندنگی بیاید کشا و از بیت که ای دیوانه و هم بابر فوس روانش ز پیکان او بر بخت سپه بر گریه گردان گاه بر زید برسان برگ درخت همین و خوشم آرد و شیرین تجایی تو با کار و دیده پلنگ که چو زرم پیش آمد و کارزار که شاهان سحر اندازند خود سراسر زبانی اندازند پاک گفتند و هیچ اندر نهفت بند ایستاده بر اندنگ بود بزه بر خندنگی دگر بر نهاد اگر چه بود کار و شور و رنگ ندید ای بر و های پرتاب او دل طوس بر یکدیگر سپر زبان چگونه چند در صفت کارزار	چشم با شدم چو تو دارم سوار لبه بر گمان بر سر شمشیر کرای نامداران و شمشیر سپه زان بنروش برآمد فیر سوار است نام آرد و جنگوی فشانند بهرام بل جفت او که این کار یکسر مدید خورد کشته شدن یونیر بر دست فرود چنین گفت با زرم دیده نخوار چنین داد پاسخ و او را نخوار چنین گفت با مرد و دانا فرود تیر اسپه بجان کنم یا سوار ندانم که تو دل بیاراسته ز بالا خندنگی بر انداز برش سیک و استان زو برین ببرد کشته شدن ز سپه بدست فرود چنین گفت شیرازیان با نخوار که این بود طوس نامش در شب بدان تا خاک اندر آید سرش چو زدی و بگریه شد بر تیغ کوه که بماند بر پشت پیل شتر بکین جستن آویخته جنگ ببینیم تا جیت و جام خنجر چه جنگی پلنگ و چه سیران سپه کوه خارا زین بر گشته شکست که هر گز نشانیست و را جنگ سود آمد و جان بمان ز دیبای چینی سیکه پانده که گریست خواهی ای کارزار نیاید بیک چو بر تیر از کمان کمان از به کرد و اندر کشید بیاده بر آید کرد و اسپه سیر سپه نمره از جرح بگریه کشید	که اینک و اردو سپه را زیان بل و شمشیر شمر و شکر است که آرد سوی کوه و دین و گداز کمان این بر تیر و تیر روان شود پیش او تا سر تیغ کوه بماند تا سوی کوه و دین که کیوی او به زنده بماند ز ره باز گشت گردان شان دلش بر جفا بود و نشو و نش مرا دل در دست ست پندار پس خود و جزین نیت اندر تبار بخوابش در دامن خواهرت که آمد گم در شمش کارزار سپه بر بزدل تنگ آورد یقینا دو برگشت از و اسپه تیر که بفرزد دل او آرد کشید و گریه منم کینه را خواستار سپه شد چو شیرازیان کینه جو که آید دمان بر سر کوه سار بکین آمده است نه با نخو دل طوس گرد و چو دی ماه یک تیر زد و بر میان زرب سپه شد دمان و دمان با نخو پوشید جوشن هم اندر شتاب دلش بر زین و دینش بر زو که آمد ابر کوه کوه دمان تیر کردی اکنون بند زینم زیر آتش تیر بر گز نهفتند بجنگ تو آید بر کوه سار بدر شو کمان جنگ بر خیره خیر بدر در بر ستند و شتاب بود از ایشان هم بود تیر و دین ترا آن به آید که اسب انگلی نیاید پیش بجان آن گروه چنان که کمان سواران نر که این نامور پهلوان چه بود از غار غلطان شد بگریه

سپهبد فرود آمد از کوه سر سپاس از خداوندت اهلوان اگر شتر یارست با گوشتوار از گردان ایران آرد گشت نجوشت غرقه تن رویو نیز همگفت و جوشن همی گشت چو باد چنده بر انداخت اسپ همگفت کین لشکر زسان نباشند غیر از ترسم بکین اگر کرد از افرا بالا تچار که دست نیامی تو پیران بایران برادرت را او کشید سپاه سیادش پیش جنگ کما نزارید که در جنگ فرود برقند گردان همه پیش گوی که ای باب شیر از تن اهلوان بدو گفت چون خسته شد باکی براشت گویا از کشاد و برش دل شیر از تیری آمد بدو کز اسبان تو باره و شکش سپه بیک رفت بر تن کوه نیامد و گریز نهایی اوی از دوازده گشتند دل پرورد سخت سوگند خوردم به بدو گفت شیرن کین ز سپاه نداریم نیز از تو آزار و رخ سپه رخس بود و شکر و کارگر فرستاد کس گشتم را بخواند سیاد و گشتم و رخ بزد چنین گفت شاه جهان با تو بخش و تو آرد سپاه گشت تو اکنون سواری داری تو با او پسند نه باشی جنگ چونک اندر آمد بدو پور گوی سپه نوزد کای سوار دیر چو شیرن همی بر گشت از فرود ازان تند بالا بر سر سپه	برقند گردان بر اندوه بر کران تیره و تیره گشتند و ان چه کیر و چنین لشکر کش غار نیرش سپه در نمود و پشت ازین پیش خوار و سپه با شتر سپه بر تنش بر بدید چرم بالا بر آمد چو از کشتب نماند راه نشیب فراز مگر خنجر و آید به تور از زمین بسوی نشیب اندر و چون غار دو لشکر ز توران بهم برشت همچون گذر کرد و کشتی ناید تیر ز سپه کین تیر خندگ سر خانه چرخ برکت سود که یزدان سپاس ای سرفراز کجا پیل با تو ندارد توان بدو وادی سپه بیکبارگی سپه تان یانه بر دوش سرش بدادار و دارنده سوگند خود کجا بر نراند بر افرا خوش بدینسان نظاره بر دگر کرد بر قمار و زور و بیالای او کس آرد و با کوه خارا نکرد بدادار گیهان و دیهیم شاه پایه و پیویم خواهیم خود سپه نه گنج و نه جان و نه استیج کشیده ز بار و بلند و سترگ سپه داسان از جوانی بلند پوشید شیرن بگردار کرد که آمد بنوس سپه نامدار کران از ایران کسی نه چشت دل شاه ایران نشاند گشت همگین که الماس دارد و جنگ کمان را با لیل و سلا و نیز بلان تا به بنی کنون زخم فرود از برش تیر تیری نمود بر دست تیغ از میان کوه	گر قند کیم بر و آفرین پیر پید ازان کار پیر پیر گوی نشاید که با شتم به داسان همه جان فدای سیاوش کنیم گر او بر جسته و مغر قباد همه یک ز دیگر دلاور زند بکین پر رشت پشت آویم بدو گفت کین از دهنی دهم سپه بی پدر کرد و فرزند خود و را گوی خواند بهیست لب بکش خنجر و پیکان سو پیکان به زور تیر بر سینه اسپ گوی که اسپت خسته تو خسته پیر او دید پشت ترا یک سوار تو خیره سری کار ناید و تیغ بدو گفت نشاندی از دهن که زمین به نام من از پشت بدو تا پیشو شتم سپه بزد گراید و کند زید ریای گشت ز سپه جهاندار و هم یونیز مگر پر گشت شمع و دیاهای کرین کوه من بر گدازم سپه چنین داد تیغ و گشت بر دیک بیک با گیهان بین ز بهر جهانجوی مود جوان	که ای نامور پهلوان زمین که آمد پیاده سپه دارینو بدینسان که او آورد داسان نباید که این بد فراموش کنیم سپه در بنادانی اندر کشاد اگر ای لشکران افسرند مگر دشمنان را بهشت آویم که مرغ از هوا اندر آردیم سپه رود و کوه بیابان سپه که رزم دریای نیست لب مگر خسته گرد و دیون گران فرود آمد از اسپ بر گشت نو توان شد و گداز بارب سینه که دست تو بودی دل کارزار ندانی تو این دوزخ بهیج که در جنگ اندیشه باید بجای مگر شتم آیم کین ز سپه سپه تا پدید آید از فرود جهان بر نزار و نشیب و شست سپه بد که گیتی ندارد و بچیز و گرنه بدان دژ بر پید بپای مگر گشته گردم کین ز سپه که موی نخواستم ز فرق تو کم که اداست بر آید سپه بر گزین بروز فلک ندر گشت توان	فرود آمد با شیرن و گریختن از دست شیرن اندرون که فرزند گویست کرد دلیر و دیگر که دارد جهان اوزره کین ای جهاندار و باران سپه بر زور سپه شیرن فرود بدانی کین سپه دانه جنگ سپه بر سر آرد و مرد دلیر همه باره و زور بر آرد گشت	چو پیرانک با زادی تیر دست چنین گفت این اخو اندر نه اگر طوس کجایه تیری نمود ز سپه گرانایه زو شد پیراد بگافتم به خنجر سرش سپه رنگ نشست از بر آرد دهنی دهم فرود سپاه و شش چو او را بدید و لیکن خرد نیست با پهلوان بگو کین سوار سرفراز گشت جهان پهلوانت با تو بر پدر نیز کرد و او بسی تی سپه چو زه را به شصت ندر آری پایه شود باز کرد و مگر ز بام سپه کوه نوره بجاست بر گوی شد شیرن شیر مرد ز تری چنین سپه خسته بدست همگفت گفتار ای دشت نه تو مغر داری نه رای خود و زانجا بیامد ملی بر زخم بدو گشتم گفت کین نیست رو مرا با گری آنکه چو شش گشت پدرت آنکه شیرن زبان بشکند بدو گفت شیرن که شکنم لم بدو گفت گشتم کین گشت مرا اگر بود بهار گشت خندار بغوی تانین بر گشت بود دل گوی شد زان سخن پرورد تو کشاد و سپه دوش برش بسوی سپه کوه نهاده روی همگین بین تا و زانام جیت ندارم چنین گوی فرزند نیز بر او تیر و زور و پیرن نیاید کار سپه گشت از ایران چو شش پشتا و شیرن جدا گشت آرد به سپه مرا اگر مانی بجای سپه بر آید و زره را نیامد دوان شیرن اندر گشت	باب شروخ نبایت شست رخ نامداران این تیره شست زمانه پر آشوب گشت از فرود سوار سرفراز نو فر شرا و ز خوش گشتم از غوان و بی گشت خرامان بیاید به راه حرم یکی با و سوار جگر بر کشید سپه بر چون تن تی روان که بدست و تیر خنجر باید گشت خداوند کویا و شمشیر و گز سپه سپه گردن شیرن خند گشت نباید گذر بر زره کشان چون سپه بگردن سپه مغر گویا کوازه بجاست فروان سخما گفت از پیر بر تی سراسیمه برسان چو شیرن چنان دید و شست سپه داس که کو ترا پرورد سری پیر کینه بر گشتم تو بر خیز و راه بالا بسوی دو ماندت اگر اوی گشت بگردون گردان سپه جنگ کنون یال و بازو زخم گشتم خروچ ازین تیری آگاه گشت دوم دیال پیر گویا سپه بسانند و گشت آید دوست چو اندیشه کرد و ز کار فرود همان خنجرانی کی مغر چنان چون بود و گشت پیرن مرد جنگی که خوار گشت کرامی پر شش زانجا تیر سپه و گشت سپه کند کارزار نباید گشتم کرد و بر شش سوی تیغ با تیغ نهاده گشت که در جنگ ازان تیغ و گشت وزان شیرن ای بر شش سپه تیغ زره در شست اوی

بگرستوان برز و کرجاک
 خورشید بترن که ای نامدار
 منز و گره زرم چنین یک لیر
 سپیدم پدازنده سگوند خود
 چو خورشید تابنده شد ناپدید
 در و ز به بستند از آن روی
 بپاید بر نزد گراسه بخت
 سر اسر سپد که بفرست
 رخش گشت پر خون دل پر ز
 بما در چنین گفت مرد جوان
 بدست کردی آمد از زمان
 سپه ابرمه گرز و جوشن پدار
 سپهدار طوس دلا و جواد
 سوی که یکسر بر قند پاک
 عو کو سن مالک کز نای
 ز گرد سواران و از پرتیر
 به پیش همه طوس بسته کمر
 فوار و نشیمن همه گشته بود
 چپ است سیگت و سیگت
 غنا را به پیچید و تنها برفت
 فرو و جوان ترک بترن پدید
 کو انگشت بترن ز زخم جوان
 جوان چرخان خسته بلند و دوق
 بدزد و رشده و در به بستند
 همه غایب چو در شکلی کیند
 اکنون اندر آینه ایبر افیان
 همه پاک بر باره باید شدن
 گفت این رخسار کان کرد
 زمانی بدست یکک ما سزا
 اگر خود را دمی خردند در
 خرد و پیاوش یکام و نام
 بر بستند کان بر سر و شدند
 یک تیغ بگرفت از آن کین
 بیامد باین فسخ و زو
 چو بر ام تر دیک آن بار شد
 باز باین گفت کین از پدر
 بر بستند کان خنک شد پاک

اگر انما یه اسپ اندر آمد خاک
 ز ردی پیاده و لیر و سوار
 شود نام بردار یکدشت شیر
 کزین در بر آرم بخورشید گرد
 شب تیره بر چرخ اشک کشید
 خروش جرخ است آوای نگار
 شب تیره باد و غم و خوف
 پرستنده و در سبزه سوتی
 بیا مد و مان تیره زرد و د
 که از غم چنین چند باشتی آن
 سوی جان من شیر آید و مان
 سگ ترک پر مایه بر سر نهاد
 بز و کوس و پسته از آباد
 چو گرگ درنده همه شمناک
 و م نامی سرغوش بندگی
 سر کوه شد همچو دریای تیر
 بدست اندرون تیغ و پیر
 سر سخت مرد و جان گشته بود
 باندیشه ایچ از نشیب فراز
 یا لا سوی و در تنبایدت
 بز و دست و گرز از میان
 پیده ز سرشوش و از تن لوان
 پیلان اسپ همین ز خوش
 سنج آید و نام تنگی فرد
 پرستنده با ما و از این کند
 ماراج و در تنگ بسته میان
 خواجه نشین بر زمین بزرگ
 اندر و انش و تیار و دو
 اسب نه خود آرد در سخته را
 پیری بگیتی سبزه گرم
 شد زین جهان نارسید کام
 خورشیدین بر زمین زند
 خانه مازی اسپان بست
 پامنه او یک و شنه بود
 روه یکسر دلش پاره شد
 خوار تر و دم زار تر
 بر زده آتش و خون خاک

بدو بر بند حصین اندر آمد فرو
 چنین باز گشته و شمرش بود
 اگر که خوار از پیکار اوی
 بکین زرسپ گرامی سوار
 نبرد ایرانیان با فرو
 او و گرفتن طوس
 و لش گشت پرورد و بیدار شد
 بدو گفت بیدار که وای سپهر
 و اگر زمانه شد است اسپهر
 بگو ششم میسرم غم زوار و
 میان زیر تختان رسوایت
 سپاه کیاست پیتره زدند
 همه گرد و ز لشکر انگیختند
 فرو آمد از باره و فرو
 بند پیچ هاسون و جای نزد
 پیاده سمران سپهر وادی
 بدو خضر ماندند ایرانیان
 ریس گردش و پیش کار کرد
 چه سپهر و پیش کین نتوانند
 به پیش در آمد چشیر و نرم
 چه چو رام وید آن و آمد ز پشت
 نیز دیک در پیش آن اندر رسید
 بشد پایر ستندگان مادرش
 بینکند جان آن گزیده فرو
 ستند گانم اسپر آن گفتند
 تا بهر پیش نماند کسی
 بازی گری ماندن چرخ
 مانده دخت و گنج و گاه
 و دو به سخته و ناکام شد
 شستن جرمه پرستند
 زاری کردن ایرانیان
 رخ رابردی سپهر نهاد
 بدو ببالین فسخ فرو
 مده با ووش چاکر نمود
 نمان گفت که کرد گام

ولیران ڈر در بر بستند و دو
دریغ آفتل و چنگ جنگلی فرو
شود آب و میا بود کارزاری
بتنازم بسا زم کے کارزار

دو کشتہ شدن
س ڈر کلات را

روانش پراز پنج و تیار شد
که مارا بد آمد از خنجر بر
زمانم زنجش قزون شتری
نخو اہم زایر لیان زینہ مار
بیامدکان کیانی بدست
پس انگاه سوی سپاہ شہید
چو مور و بلخ بہر ہم تاختند
ولیران ترکان ہر گس بود
ہے کوہ و سنگل پانہ خیر کو
سوی بارہ ورنہا دندروی
کہ چون او ندیدند شیر ثریان
نخو رشید تابان بر آورد گرد
راز و نشیبش ہی تاختند
بنو و اگر زنجش خنجر خم
خوشان کی تیغ ہندی
زنسے پے بارہ او برید
رقند پوشیدگان در برین
تخت موسی ہمہ کاج دود
زو بارہ کوہ ویران کنند
انہم من ایدر مگر اندکے
بازی کرد ہستاد دست
مانی غم و خواری و بند چاہ
ان زینتین زلیا بد کردیت

رکان خود ہارا
بان بر سرود

مہر درید و برش جان ماہ
ش پرنایہ و لاج ہر زود
نیش پر گشتہ مار نبود
ند اگر دس روز کار

ز باره فراوان ببارید سنگ
 بسایه بر طوس آن زرمگاه
 سپید نشاید که دارد شکست
 تن ترک بدخواه بجان کنم
 دلیران فرود آمدی هزار
 همان دخت پیران ام فرو
 بخواب آتشی دیگر فرو باند
 بیاره بر آمد جهان بگریه
 سر اسر همه که بر پیشین است
 بر روز جو اسنه پدر گشته شد
 سر انجام هر زنده دروان بود
 چون خورشید تابان به جوهر
 سپید بدون آمد از جانی شرف
 زهر سو بر آمد خروش سران
 هوا پر شد از نیزه های خنک
 ازین سواران خروشان شدند
 بدینگونه تا گشت خورشید است
 ز ترکان نامدای پاد سوار
 باورد گشت باز و رفت
 چون بپشت پدید آمدند شیب
 آهی خو است تا بر سرش برزند
 برزد سر سخت آن مرد شیر
 پیاده خود و چند از انجا کران
 برزاری گلنند بر بخت علاج
 چنین گفت چون لب هم گزشت
 دل هر که برین بسود هست
 که برزند پاک جان من است
 زمانه بیاد و زمانی بوسه
 که بخورد و باید که راکه هست
 سر انجام خاکست بالین او
 بدگاه که آمد از ناخن سپهر
 جیره یکی آتشی بر زخمت
 کنکم نشان بدید و میرد ملی
 روز کشا و دند ابرایان
 آن جامه پهلوی کرد چاک
 فروش همه کاغ افروخته

بایست کان نیست جامی نمک
 چنین گفت پاپهلوان سیاه
 ازین برتر اندازد نتوان گرفت
 زخونش دل سنگ مرجان خم
 بسوی کلات اندر آمد سوار
 روان پرتیمار و دل پر زور
 برافروختی پیش آن ارجمند
 همه کوه پر جو شش نیزه دید
 در دوش از نیزه و جوشن ست
 مرا بچو او روز گشته شد
 خود این زندگی دم شمع زور
 خروان بر آمد بسم سپهر
 دل از داغ فرزند و مادرش
 گرانیده شد گرنهای گران
 بیارید گز و بنالید سنگ
 بر زم اندرون سخت کوشان
 سپاه فرود دلاور بکاست
 همیکدم تنها همان کلدار
 ز گردان پس آگاه گشت
 سبک شد عیان و گران گشت
 یک زخم خود و دوسرین شکند
 خود ماند از کار و دست دیر
 نینگشته از جنگ کن آوران
 بشد شاهرور و سنگ گام
 دین سوگندن نباشد گشت
 چنانم خوش فرود می
 روز جوانی زمان سن او
 مانی بخور داسنه به تیغ
 شمشیر شکست تا شد تم گشت
 پنهان آن رانی آیین او
 آگاه جوانی بسان پدر
 همه گنجها را با آتش بسوخت
 میر بخت بر رخ می خون
 نارت به بستن کیس میان
 رک همی بخت از درونک
 نه خانمان کند و سخته

سر پرده و خیمه ها گشتن کس را نه بدیدار و نه نبرد سپید سپهر را می گوید کرد و گردان سرفراز بهرام گفت هنوز از بدی تا چای آید پیش اگر بود از شاهان نژاد کنون از گذشته نیایم یاد چو خلعت سید گیو از آستان کشاده شود راه شکر مگر در ایاچا سینه ناید نشست بدو گفت گیو آنچه من ساختم نسخه گشت از در کار بود زلف زبانه ز باد وزود سپاه اندر آید چنان چون منبلیه با بجا می داشت ز ستاد کردی هم اندر تاب بدو گفت چون تیر گرد سپهر مکروه و بیاد چو دیو سیاه کما از بزه کرد و فشار دران ز اسب اندر افتاد و ز نمار خوا ترا او است شاه فرستادم سرس را بنجو برید پست نخه شد دل مرد و خفا شو نژاد سپید بشد با سپاه بر آشفست و فاشن برید کرد مژوم بود نام و مرد افکنم بدو گفت گیو آنچه گفتی گوی بدینمایه لشکر تو ندی سچو کنون پیش طوس سپید شد نژاد فریاده گفت ای لیر پرستار و از با و پایان گله چنین گفت نیران بنی بر یکه گز و خیر بیا یکشید جهان گشت چون از بر سپاه وزان رو با تاج بر سر ترا سپه بر نیامد برین روزگار نژاد نشان و جوشان تیر به	کشید از بر کوه بر برف رخ سپه اسب جنگی بخت نمود هنگامت چندی از روز تیر که این بر سپید نشاید بخت بچرم اندرست این گاو پیش ز سپ و دلاور نه بدیدار بر بیدار او گشته شد یار که آن کوه همی هم بسوزد راه که باشد سپه ابران رگدز به پیری مگر بر میان توست بدین کار کردن بر او انتم جهان آنچه در برف بنام بود سینه هفته با تش گزشتان بود همه کوه ها مون سر برده زد چنان کوه ها که بگذشته بیزدیک چو چان افرا سیاب توزید بر و هیچ منهای سپهر شب تیر و نزدیک ایران سپاه بر آمد رنجان آن بیون گران بدو گفت بهرام بر گوی رست بیزدیک اوسن بر سینه ام بقراک زین کیانی بربست بدانست کوسا بد آمد بروی با ایران خروش آمد از دهگاه چنین گفت کای مرد و خفا شو سر شیر جنگی زن بر کنم که تیر و شود زین سخن آبرو به تیزی به پیش لیران پیک بگونی و گفتار و بشنوی درفش مرا کس نیار دیز نخست و در و کوه کرده یلد کای نامور گرد بر خفا شو دل مغرایشان بیا بدید ستاره ندیدند روشن ماه که بود پیش با شیر و زنده تا که از رنگ یل اندر آمد ز کار تو گشتی که غرند شیر به	همه کشور از برف شد ناپید سینه شد به مردم و چار پیک که ایدر تیر شد ز سنگ سپاه تو مارا بختار خاش کنی سپید چنین گفت کاه و کشپ باشکر نگه کن که چون ربوینر یک هفته کس می با مونید سک زبندنگ جنگی سپای سره گز بر انیم از ایدر بر راه همه زرم پور سیاوش کسی نه بدامور تر ز جنگی سپه که سینه بردی و دیدار تیر خون گیو کوه همی هم گشتن لشکر ایران راه	بدو گفت گیو این سخن بخت برنج و سینه سپهر و دیم هنوز ای پسر که آتش است چو آمد بدان کوه همی هم فراز چهارم سپه بر گزشتن گرفت چنان چون بیایست بر ستاد اگر هست هم بختی کی نیست بختار هر گز سب از دیم ننگام پیری بنشانیست ندانست بالا و بناس باز از آن آب آتش کشتن گرفت زهر سوطایه بر دن نهند ببین تاک دارد درفش کلاه گندش سپیل را دام بود مکروه نه بدیدار شب که خواستی تیر و دلیان بود بجاییکه دارد وی آراگاه نه نام آوری بدنه گرد سلو وزان جاییکه تیر لشکر براند سپید تنگی و رفتی بچنگ کران بچنگ ننگ آمدی ز گردان از تخم شیران بدست مگر خورشون بود بکیت سر زبانه بار و دیز پر سینه و اسب آراسته همان اسب دیم و سپید سپاه در این تو با گزشتن زین به پیری نای که بود چنان نه اندر گویال و خیر و خوش سپه از هوار و شاسه تیر که هرگز نبود از جنگ سپهر میرخت و از و نه بر گشته شد نماد با تیر از تیران ایچ تا	خورد خواب و آرا گله تنگ شد بشتم بر آمد بلند آفتاب مبادا برین بوم و بر باد رود مکن گفتن کاین چنین نیست نه بر بیکه گشته آمد فرو و جام از د پیری و شیر بود و گرفت طوس سپید نژاد کنون است ننگام آن سخن نخه گشت نیران بدین و است در ایدر با بدین بخت بدین رفتن من در ایدر غم ز بیکان کی آتش اندر خشت سپید چو لشکر برادر گشت گرد کرد و بدی نشست نژاد نخه شد که آمد از ایران سپاه مکروه بدش نام و شاسته بود که ایدر بر ایشان شینون گیم بر آورد و اسب مکروه خورشون بر و بر مکرند چو چان شاه بهرام گفت اردی زبانه بدو گفت بهرام با من نژاد بر آمد خورشون و خورشون چو خورشید بر دما مون نش ز گردنشان پیش آورد گیو چنین داد پاسخ نژاد دیر کنون مرز با تم برین جایگاه اگر مرز با سینه و دما شاه که ایدر دنگه فرمان کنی با سپاه نایدست کس که آرا و مرد همان تیر شاهی چو افرا سیاب من آمد و با این سپه آن کنم ترا با تیر او اینهمه چو چیت یکه تیر که از زمین برید سپید تیر درون تیر جنگ بجنگ اندر و کارشان جنگ سپه شد که مرز از تیر و دیر که ایدر دما و در دوی نژاد	تو گشتی که روی زمین سنگ شد جهان شد سر سر چو دیو سیاه کلات و سپید کوه تا کاسه مکن کن کترین کار چند می خوا نخسته چنین بود آنچه بود جوانی یا لا سخن سپهر بود بدان نامداران با فرو داد با تش سپهری بر افروختن بناشم بدین گفت هداستان بناید تو با رخ من در شست که من کوه خارا بسوزم بدم مکروه اندر افکند و همی هم بخت از آتش برادر گرد گشتند سوا یک با شیر بود پیش باد کله بر داید یک سوز راه بناشیکه تیر با سینه بود همه کوه و با مون پر از خون گیم ز لشکر بر افراخت بهرام گوی همی گشت رنگ مکروه سیاه بگویم ترا هر چه پرست ز کار چنان دان که با شیر و زنده گاه مکروه نیامد بنده و ترا دم شب شد از خور و نقش سته چند با و ز گردان پیک که من زور دل دارم و چنگ کترین بزرگان و دما شاه چو ایدر شتر زین نداری سپاه با ایران خرامی بیزدیک شاه چگویم کتون روز ننگ نیر با ایران کسی این ندیدند خور که از آمد نشان پیشان کنم بر او چنین مهر و پیکریت بر انسان که خورشید ناپید که هرگز نکردی کار و رنگ ز گرد و شمشیر بران چنگ بشش نیران نامید و شیر نه بنید و گشتا و بدید و گره

بیدار بودی جدار و بخت پیاو سپاهت کجا هست آن ناو و گرنه بدست خودم کن ملک بیاورد و در گردگار خوش دوست که دشوار کار آمدی نیکوخت بکام بداندیش دشمن رسم پشتن پیران اندر گرفته است سولشگر پهلوان رای کرد بوی بران و در نهادند روی چنان چون بود مردان جنگ سواران ایران بر خشمند یک لشکر آورد با بوق کوی همه و دمان غارت برده بهر دمان پان که بودی پله خمش گشت و بچه چاره افکنید سخت بیدار بر گشته شد سلیح و درم داد و لشکر باند همه نافرود کرد جای کوان ز نالیدن پنج بندی در از ایوان بدشت آمدن فراسیا چشمه آفرین خواند بر پهلوان نه بدوشت پیدانه دریا کرد فرو و آرم این کشن لشکر کرد تیر پیران بگفتند یکسر هوان ز نادر و برخواست آوازی ز لشکر فراوان سخن پرازد سواران شمشیر زن شکار کجا بود و درشت توران پله برفتند برسان ابر سیاه سر اسبم شد گویو بر شمشیر ز خواب ز آسایش بدشت جنگ به پرده ستری سپید رسید بر بخت آنرا که پیاو بود بر آمد یکسره و بادانش تیر سخت بیدار بر گشته بود ز لشکر و پیران و مردان پیر رخ زندگان گشته چون بوی	که از فراسیا پیش سپهر نهاد با و از گشت اسپنوی نژاد ناخم بدیجای پرهون ناک چو باد اسپنوی از پیش بر شرا و نژادان با پرستار گفت اگر در ازین در به شیرین رسم بر اندازد شد نژاد فراسیا پشتن خویش اندر شمشیر چاک کرد سپهدار و گردان بر خاست گر قند هر یک کند بی جنگ نشستند بر جایگاه نژاد چنین گفت کاه سپهدار طوطا بسیه سواران را سر بر گاو وزان در بر قند سوی کل چو بشنید فراسیا پان سخن بسیه خویش و پیوند کشته شد ز هر مرد و دمان جنگی بخواند چو آمد ز پهلوان برون پهلوان همان شد پرازان کوهی همه و پیران بر قنقشتا چنان شد دل گشت ز خون همه رفت لشکر گردا گرد گر ناکمان بر سر آن گروه خبر شد از ایشان کار گمان بیان سرخس باور دوطول چو بشنید پیران یلان بخواند گزین کرد ازان لشکر نامدار خستین رسیدند پیش کوه وزان جایگه سوئی آن سیاه خروش آمد و بانگ هم تیر بر داشت بزوشتن چون جنگ ز گرد و زشت آسمان تیر دید سخت گشت بر گرد لشکر چو دود سر اسبم شد ز دایر گویو همه رفت از ایران گشته بود سپهدار که گردان نژاد دریده و فرشت و گلو ناک	رودان گر ناکه تاج نژاد بیامد خروشان پر از آب رو درین در دشمن نانی مرا بد و داد در تاختن یک کرب نماند هیچ با اسب با و دقاو که دشمن سیاست از نختن شرا و از غم او پر از آب روی گر نقش مران خوب رخ لیناز دمان با شکار آمد از کارزار	بر انسان که شایان با پیکار چو نترسید و شمشیر سپهر سز و گرس اندر شانی مرا فر از اسپنوی و نژاد شمشیر زمانی و دیدار جنگی نژاد یک چاره باید همه نختن فرو و آمد از پشت اسب پنهان رسیدند از جای شیرین از که بیدار دل مرد جنگی سوار	چو بر کوه بر غم ناز و ناک پس از نیش شیرین جوارش برین و نژاد و نژاد گداشته بگردار آتش رخس بر فروخته سواران توران نهادند روی ز بس بد گال آمد و بی حیا بمان ناکه من این بارگی فرو و شد از شکت باسی بود زورگاه برخواست او کوس کجا بود و در دشت توران پله بیاراست لشکر یکبارگی چو آمد تیر دیک فراسیا سر انجام بر گشته امی شهر نشستن بر در برین و نژاد بجاک اندر آمد سران کوه که گشتم بیاور زهر سوسپاه همان گشت بر و بد تیرنگ دل سرفرازان بران کرد سواران که ناشر و نژاد ز بس تیره و گونه گونه دشمن که چن دشت جنگی سرفراز کرد مبینا و چشمت بلای نژاد از ایدر سوار کوه روید همه جنت بیدار کار جهان شب روز باشد جامی بد می اندیشه از کار توران سپاه بنودست هرگز نایز آن سپاه نه بانگ تیر و نه بوق جلاب نماند از بخت پانده چیز گروهی نشسته کشته و میان یک اسب بر گشتوان دریا که مغرور ز پیکار شد پزود بخواند از نژاد ایران شاه که این جا جنگ پیاو است ز سرخ و شمشیر و گال کوه ز دشمن پیروز و نژاد پیاو که بود نژاد با نژاد و کارزار	بیدار بودی جدار و بخت پیاو سپاهت کجا هست آن ناو و گرنه بدست خودم کن ملک بیاورد و در گردگار خوش دوست که دشوار کار آمدی نیکوخت بکام بداندیش دشمن رسم پشتن پیران اندر گرفته است سولشگر پهلوان رای کرد بوی بران و در نهادند روی چنان چون بود مردان جنگ سواران ایران بر خشمند یک لشکر آورد با بوق کوی همه و دمان غارت برده بهر دمان پان که بودی پله خمش گشت و بچه چاره افکنید سخت بیدار بر گشته شد سلیح و درم داد و لشکر باند همه نافرود کرد جای کوان ز نالیدن پنج بندی در از ایوان بدشت آمدن فراسیا چشمه آفرین خواند بر پهلوان نه بدوشت پیدانه دریا کرد فرو و آرم این کشن لشکر کرد تیر پیران بگفتند یکسر هوان ز نادر و برخواست آوازی ز لشکر فراوان سخن پرازد سواران شمشیر زن شکار کجا بود و درشت توران پله برفتند برسان ابر سیاه سر اسبم شد گویو بر شمشیر ز خواب ز آسایش بدشت جنگ به پرده ستری سپید رسید بر بخت آنرا که پیاو بود بر آمد یکسره و بادانش تیر سخت بیدار بر گشته بود ز لشکر و پیران و مردان پیر رخ زندگان گشته چون بوی

مناظره

خواسنن اوار پیدان دجنک

از آن کوه نزدیک پیران و
 گویش که کردار گردان سپهر
 کس که ببلای جوی گردان بود
 یک ماه باید زمان درنگ
 بدو گفت رام جنگ نم
 که رام گو در از آن زمانگاه
 پو پیران و را دید بنواختش
 شمار پدین پیش دستی جنگ
 بیامد که خون سیاوش شاه
 کنون که توفی پهلوان سپاه
 چو یک ماه بر آرزو بشمرید
 یک خلت آراست رام
 سر بدرهارا کشا و ندیدند
 چو آمد سر راه هنگام جنگ
 ز بس ناله بوق و کوفی و دوا
 بند پشه را روزگار گذر
 بشد گرد لعلاک بر سیر
 سو سپه گویو که دزد بود
 فریز زباله لشکر خویش گفت
 دو لشکر بروی اندر آورد
 بند آید هیچ برنده را جاگاه
 ز نین و گرز و شمشیر تیر
 وزان کرد پیران بیامد پیش
 یک حمله برد از میان سپاه
 بید زرم گو در زو پیران و رفت
 بیارید تیران کمان سران
 یک پشت بر دیگری بر پشت
 پس تان بود جنگ سپهر
 ز هومان گزینان بشد پهلوان
 ندیدند بر جای کوفی و دوا
 که دل شان ز یکبار گشت بود
 سب بود بر جای گو در گویو
 خان کرد و پیران راه گز
 ماند کس زنده اندر جهان
 در حرم ازینجا که سر جنگ
 کوهی و هفتاد جنگ سپهر
 پیران شد و دشت را می

شمعون بخونید کند آوران
 ز پیش فریبرز رهام گرد
 پیام فریبرز کاوس شاه
 بفرمود تا پیش او آورند
 برآورد رهام راز از خفت
 بمرز اندر آمد چو گرگ شرک
 پست را بکشت اندر زان دست
 گردیدون که یکاه خواهی بود
 دو اندید لشکر سومز خویش
 بنزد فریبرز رهام گرد

کے کو گراید گز گران
 برون رفت و پیغام ناپید
 بہیران رسا تم بدین جایگاه
 کشادہ دل و تازہ رو آورد
 پیام غیر بزر بادو گفت
 ہے گشت بیباک خرد و بزرگ
 کہ ہرگز مینیا و تاج و کمر
 ز اشکر سواری نیاید چنگ
 رسیدید بیدار دل از زنجیر
 پیاد و روانہ چنان چون

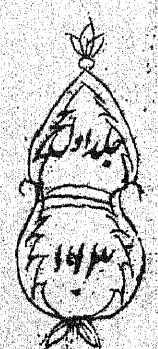
رزم فخریز با پیران شکست خوردن ایرانیان

هم از پال اسپان دست عثمان
 بیار است پیران و بیست سیار
 قلع پهلوی و پیران را کو
 سوی میسر و انگش پیر خیک
 یک اردو چون شیر خیک و کیک
 یک پیران بکر و دست سخت
 در خشدن تیغ الماس کون
 ز قلع سپه گیش و شصت
 یک یک بر او بخت بایکو گرد
 سه کوفته این بران کن
 چو دیدند لعل و فرید و در
 گلند نازان پس از کون
 چنین گفت هومان بفرست
 بر قلع پیران قلع سپا
 بداندگر دشمنان جانور
 و پیران دشمن نو فرست
 چو دشمن نه سوی نو فرست
 چو گو و ز و کشواد بر قلع
 بدو گفت گیوای سپه
 ز درون مرا و ترا چاره
 ز دانا تو نشیند بی این
 و خنجر دل دشمنان
 اگر از بیرون آمد و گشت

ز گوپال و تیغ و کمان
شد از گرو در گردان
چو هومان و نستین کینه
که دریای خون زندگاه
جهان بر بلندیش تنگ
چو باد قران بر جهر و زهر
بگرد آتش بگرد اندر
خروشان و بر لب زهر
چنان که جهان رونق
چو دریای خون شد بهر
کران لشکر کشن بر خوار
بشمیر بر دند آزار
که با قلبه هست باید
بجنگ فریزر کاوش
بیرون گستان برای
از کار باد اندر شد
فریزر بر دامن کوه
درفش فریزر کاوش
بسی دید گزو گوپال
ورنگ ترازدگ تنیان
که بر گوید از گفته پاشان
و گر گوید باشد ز جابر
ابا بر و گر دنگ

بدو گفت رویش پیران ارم
 یکے را برآرد و یکسج لبند
 تو گریه دستگه دستگ آویم
 بیا بطلایه بدیش برآه
 ز پیش طلایه سواری چو گرد
 سرانیده رهام شنیش او
 چنین گفت پیران برآم
 چه مایه بخت و چه مایه پیر
 مکافات این بدکنون یافتند
 و گر جنگجوی بنم جنگ خواه
 و گر نه جنگ نذر آیم تنگ
 فریبرز چون یافت مکه و مک
 بگشتند و لشکر بیاراستند
 زهر سو برآد خروش سپاه
 تو گفتم جهان درم از دست
 ابر میبسته بود روین گرد
 فریبرز چون لشکر تور دید
 یلغان با فریبرز کاوش شاه
 کزین تنگ نجا دو ان سبیل
 تو گفستی هوا پر گرس شد
 تو گفستی زمین روی گلی
 ابانامه اران گودر بیان
 چو گرد در زان گوناووز
 تیر و بنیسه را و تخت
 یکے حمله کردند بر سوی
 چنان شد کسی رو کشند
 فریبرز باید کز ان قلعه
 بجز بر قلب که چشم بگذاشت
 یکایک بدشمن پیر دند
 گون گفت کوس و فرود
 بر قندار ایرانیان هر که
 غنیمت و یلان و سپاهند
 اگر تو ز پیران بخوای
 چو پیش از ملایان در کار
 که گرد و برادرند
 چو گرد ز شنید گفتا
 بخور دند سو گندای

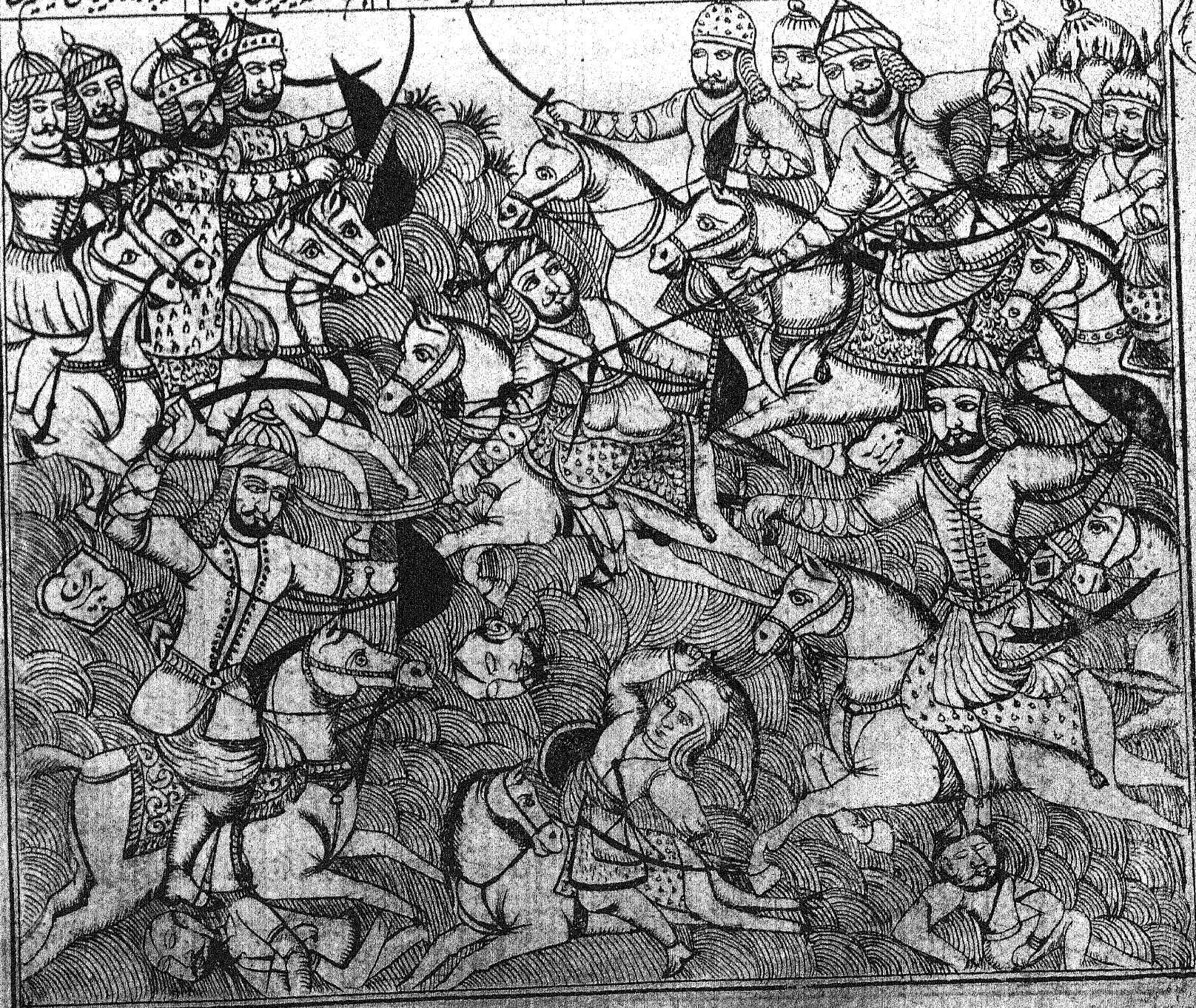
سبک خویب نرنگی اوجیر پیرام
 سبک را کنت خوار و ناز و نرنگ
 درت راسی جنگست جنگ آویم
 پیرسیدش از نام و در جایگاه
 پیاده سخنها همسایه کرد
 تبر سلیمان بداندیش پوی
 که این کار را خرد نتوان کرد
 بدو نیک این ز کیمیا شمرد
 اگر چند ناگاه بشناسند
 پیارای و برکش صف بدگاه
 نخواهید ازین پس زانی و فرنگ
 بهر سو بیاید چون شیر جنگ
 زهر چینه است به پیرانند
 بر قند یکسر سوی رنگ
 و گر آسمان بر زمین گشت
 ایامداران بادست برد
 فرو داد از گوه و صف کشید
 و رفش از پس پشت و رنگ
 بخت و سه گرز و روی
 زمین از پیل طلش شد
 ستاره دل مردی شد
 گزایشان بدی او سودنی
 گزایشان بد راه سودنی
 سه ز اسب تاشش فروختند
 بران گرز و دانه و مردان
 ز کسب شکر زمین نایب
 گریزان بوی زشت سپید
 بیک حله از جای برد
 و گردان ایران بند کس
 بند هیچ پیدار کسب از حله
 بران زندگانی بیاید
 بگردان تاشش بر
 بیاید بسیر بر خاک
 سزای پند بهر کس
 تن کوه و خاک نازد
 بدید آن سرور گز
 کیمیا شکستنی دانه

کزین روز که بر تپه ای ایستاده ز دشمن بسی نامور گشته شد و گویا فریاد از آن دوش عیان را چون که بان کی برآ سکه بانگ برزد به پیشین کرد سکه شمع بگرفت به پیشین رفت سکه شیر دل لشکر جنگجوی درفش بنفش از بچنگ آیدیم بگفتند با گویو و با کستم بگشتند از ایشان فراوان سپاه اندر آمد بگرد و درفش سکه تاجور شاه و کاهن سپهر چو بوی نه بداندین نگاه سکه تاج بد شاهزاده بسر نه پدید که آن افسر شهریار بتوی بر آمد سکه کارزار بنوک سنان تاج را بر گرفت سکه بود از نیکو نه تا سره گشت	گر از گز خون اندر رانده بودی ز نامه ای بر بدی گشته شد بیاید کند روی گیتی بنفش برین که سر زین و سپهر سپا تو در کار ندی و در جنگ بر دنا گمان بر میان دوش همه سوی پیشین نهادند جهان بر دل شاه ننگ آیدیم سوران که بودند با او بهم بیامد دمان پیشین نامه هوا شد ز گرد و سوران بنفش نیاز فریاد ز و جان پدر پیشین فریاد ز کاوش شاه پراز در و یا قوت و درخشان بدشمن رسد و صفت کارزار ز لشکر بران افسر نامه دو لشکر بد و مانده اند گشت سکه دیده از تیرگی چهره گشت	همه یکسر دشت دشت آیدیم به پیشین چنین گفت گوشت چو بنشیند پیشین بر تخت و گز تو نیانی بمن ده درفش مراد شاه این درفش سپا بدو نیمه کرد اختر کار و دیان کشیدند کوبال و پنج بنفش کمان را بر زد و پیشین چو کرد که از ما برقتند توران سپاه از اینجا یکم تا به نزد سپاه و گز باره از جای برخاستند سر تا جور اندر آمد بخاک بنیر و پسر دشت کاوش اگر تاج ای شهریار جوان فراید برین ننگها ننگ نیر فراوان زهر و دوشه کشیدند از آن شاه گشتند ایران سپاه ز گز در زبان هشت تن نماند	مگر نام رفته بشت آیدیم کز ایدر بر و تیر با گز و تیر بیاید کرد و از دوش سب سواران این تیغهای شش همان پهلوانی و تخت و کلاه سکه نیمه گرفت رفتند به پیکار آن کاویانی درفش برایشان سکه تیر باران کرد مگر پیشین اختر سیار دیراه گر ناما یکمان بر گرفتند راه بران دشت زرمی نوار استند بسنه نامور جامه کردند چاک سکه تن گشته شد زار بخیره بدشمن رسد شرم در امل از آن ازین افسر و کشتن ریونیر سرخت ایرانیان گشته شد که آورد بازان نوایین کلاه بدان زرمه دیگر افکند بود	پس بجای که پای نشمار دند بسوی فریاد ز برکش عیان به نزد فریاد ز با و بگفت چو پیشین سخن با فریاد ز گشت درفش از دیر پیشین گز و نیت بیامد که آرد بندر سپاه چنین گفت هومان که آن اختر سپهر را به تیر از برش و کرد ز گردان ایران دلاوران همیشه پیشین چو شیر شایان پیشین سپه گشته شد ریونیر از آن پس و شوی بر آورد گویو فرد سپاه و شش چون یونیر و گز من بچشم ازین زردگاه چنان بد که بنشیند آرد گویو بر او نیت چون شیر بر ارم چنین هر زمانی بر آشوبند بهم از تخمه گویو چون بست	برزم اندرون گز نگذار دند پیشین من آرا ختر کار و دیان که ایدر چه مانی ای دوشخت مگر داوود بادل خوشی حفت نه اندر جهان سر بسخت چو سرکان بدیدند اختر پراه که نیروی ایران بدان اندر سکه گرگ و زنده را سوار کرد برقتند با گزهای گران بدست اندرون اختر کار و دیان که کاوش ابود جان عزیز که ای نامداران گردان یو بگیتی شکفته فرو نین چرخ شکست اندر آید ایران سپاه سپهبد سرفراز پیران یو به نیر بر ایشان یکی حمله برد سکه بر سر یکدیگر گز و گشتند که بودند زیبای و دیریم گز

جلد اول
 ۱۴۲

هم از تخم کاوس هفتاد و دو چو صدی ز تخم افراست از او در روی برکشند پیاو ده پیرفت نیزه دست نشستند هر دو بران پاک بسته سرگر قمار خشم کند ز گردان ایران برآمد فروغ چو زافرا شد بخت شیرین بدانکه که آن تاج برداشتم به بهرام پیرایه باشد فسون شوم زو دمانه باز آورم ز بهر یک چوب بسته دوال بجای توان مرد کاید زمان فرنگی چون گنج بخش دور و گنج دارم همه زنگار شمار از رنگ و نگار است گشت بر او رای نردان و گریه بود سے زار گریست بر تن گمان چه نگشته اکنون بچیت کما ازان نامداران کی خسته بود نیم گشت بهرام ای سرفراز بشست بر بزم تاج پیش او چو بستم کنون سو لشکر شوی وز انجا سوی قلب لشکر رفت خروش دم و دایان یاسپ چو بگرفت اندر زمان بر وزان جایگاه تا بدان روزگاه همی گشت اکنون چایم رو کمان را بزه کرد بهرام شیر سواران نیو باز گشتند اردو فراوان سخن گفت از این بزم بروین چنین گفت پیران چو بشنید روین پیام داد چو روین پیران ز تیرش بخت چو بشنید پیران غمی گشت بخت توران تو ما با سیاوش است ز بالا بجاک اندر آید سرت	سواران و شیران روزی در کجا بخت شان اندام خویش چنان خستگان خوابیدند ایا چو شش خود بر میان چو شد روز تیره یکبارگی بسته تن ققاده بجاک برفت سے کشد از نامه زار گوش سرو گرد و دراز و نوب به نیزه با برادر افراشتم جهان پیش چشمش بود آفتاب اگر چند ریخ دراز آورم شوی خیره اندر دم بدگل بگرمی چرا بر و باید گمان مرا و او چندان سلخ بگر بر و با قه گوهر نشاوار مرا آنکه شد نام بانگ بخت همه گردش بخت و آرد بود بر آن داغ دل بخت بر گمان بر زگان با یوان تولد ز غما بشیش از ایشان بجان بگوین زمان تا چه آید باز بجان هر یان بدل خون وزین خستگ زود بهتر شو سے گشت تا نازانه بیات بجو شد بر سران او گشت گر قه سیکه تیغ هندی بد پیاو ده به پیو و چون باد وزین دشت بیاباره و راه ببارید تیران کمان آن لهر نیزه یک پیران نهادند رو ز پیکار او آشکارا و دراز که بهرام را بخت جاگیر نبودش جز اندیشه بدگمان بلان راهمه کند شاد و بلز زید بر سران برگ رفت خردمند و بیدار و پیش بگریه بود و دوده و کشتورت	بهر از روی نیران کوتا جدار همان دشت پیران بدو در نهریت سوی کوه باز آمدند بجو شیرن بگسترم نزدیک همه سوی آن دامن کوهها سواران ترکان همه شل و دل سرو گرد نباشد یک اندر شاد همان اختر گیسو افرو زوی همان باغخان دراز آمدند شب آمد همی روز یک شد گریزان بر قنداز کارزار زنج و زخم گشته آرد دل باز رفتن بهرام بزرگ گاه بختن تازیانه و گشته شدنش بدست نژاد بشست بران چرم نامست مرا این بد از اختر آید سے مبادا که آید بخت نیاز بدو گشت گیوای برادر و من این رخ و تارانه برو شتم ترا چشم این هفت زایر گر آید و کما زمانه باز آورم هم آنکه بخت اندام خواب تن دیو نیز اندران خون کش همه دشت پر خسته و گشته بود سے باز دانت بهرام را بدو گشت کای شیرین نام برو گشت گریان و خون سے تازیانه برین روزگاه میان تل خستگان اندون سوی دایان رو بنها وقت چو بنشست دران ایچ گمان سراسر همه دشت پر گشته بود ازو سرکشان آگسے بافتند چو تیر سله در کمان راند بگفتند کایت نهر و دیر بهر سید پیران کدین مرد مگر زنده او را بچنگ آورد چو بهرام دیدش بگریه و گریه بسته بر پهلوان آمدند نشست از برادره تندر مرا با توان و تلک خور و بیا با بسوزم سو گند و پند	سرو گرد نباشد یک اندر شاد همان اختر گیسو افرو زوی همان باغخان دراز آمدند شب آمد همی روز یک شد گریزان بر قنداز کارزار زنج و زخم گشته آرد دل باز رفتن بهرام بزرگ گاه بختن تازیانه و گشته شدنش بدست نژاد سپیدار ترکان گیر دست که نام بجاک اندر آید سے بگشست چار اندام بدت راز فراوان و تارانه ست نو بنومان و گر خوار بگذاشتم سے جنگ خیره میاری نو و با سیر کوشش بکار آورم سرو و میوه و گریه و شتاب شده غرق و خندان چاک جهانی بخون اندر افشاید بنالید و بر سپیدار و نام بر کشگان اندر افکند نام بدرید پیران او را بخت زمن گم شد است از پرتو بر و بخت خاک بسیار خون غصه گشت بهرام و پیش بر سوار و تن باره پر خاک خوی زین چن گل رخوان گشته بود سواری صدار قلبه بافتند به پیرانش کس کجای می پیاو ده کند جگه چن نهر شیر وزین نامداران و دایان زمانه بر آید از داوری بر او بر سیکه تیران بگرد پراز و دود تیره روان آمد همی رفت با و سبه و رسان نخستین کمان مهر و دوش برای که آید دلت را بشد	ز خوشیشان پیران چو خسته بند روز پیکار ایرانیان بران جایگاه بخت گشته شد بدو گشت این بر نشینان نهریت گرفتند ایرانیان بشکر که خویش باز آمدند سے مویه کردی جدا گری دوان رفت بهرام پیش بر سے تازیانه زمن گم شد شستاد مرانگ باشد ازین بدو گشت گود ز پیری سپر چنین گفت بهرام چکی کین سے دسته رایسم و زان سے نیزه بخشید کاوشگاه چنین گفت با گویو بهرام گرد ستری و میبای که پردلی بز و اسب آمد بران روزگاه بر او را بگشت بهرام شیر بگرفت برادر یکایک بگشت همی بخت خون از بر و چهره دور و زورستانان گشت بدو گشت منیر کمان خشک چو آن باز باجم میام بخت فرو و آمد از اسب آن بر رفت همی شد دران رسیدند چنان تنگدل شد یکبارگی پیاو ده همی رفت آن نامور که او را گم نداشت ازان روزگاه از ایشان فراوان بخت چو لشکر بیاید بر پهلوان سے گفت بهرام شیر و دشت ز لشکر کسانیکه باید سپر بر تو دشت بهرام شیر که هرگز چنین کس نایم بیاید بدو گشت کای نامور نباید که این نژاد و گهر وزان پس کی با تو خوشی	کم آمد درین دژ کارزار ازان رزم جستن مهر اندر که گستره مبارکی گشته شد گرامی تر از تو نباشد کسم سیان اندون اختر کاروان کر از دژ و رزم ساز آمدند که بودند گشته گرامی بسی که ای آب نام آید برهنر چو گریه نوبی مایه ترکان بدت وزین ننگ نام قند زین سے بخت خویش اندر آری نیم بهتر از دود و آبخن دو دسته خوشاب پر گوشت ز گوهر بسان فروزنده ماه که این ننگ خوار توان گرد بهم ناپیون هر سه با عالمی در خشان شده رو گشته نهاده که نازاری سوار چو آن که بودند قلعه برین دشت پیران خون آن و دیده از مهر مرا بر سیکه جامه خواب و روت بته بودن این زنا بگشت بزودی رسانم سوی لشکر وز اسبان خروشدن اندر ابا ترک و خندان پراز آب که شمشیر زد بر سر بارگی که آن خسته را باز گیر و سپر برندش بر پهلوان سپاه چو شیران پیش و شمشیر بگفتند با و ز کاروان که لشکر سراسر رو و شست که او نامدار است و پر خنجر نهاد سپر بر سر خود و دیر بریان دیدیم جنگ ننگ پیاو ده چو اسانخی کارزار دین شیر مردی چو شیر چو خوشی گم رای شمشیر

پیاده تو باش که تار مار مرا حاجت از تو ببارد گشت ترا آن به آید که گشت سخن ز پیکر تو خسته و گشته شد ترا بارگی و او سست ای جوان ز پیران سپید و پیران گشت بگشتم که این راه را روی من بگفت این آمد از پیش من بدو گشت ازین لشکر مار بر او انجن شد یکی لشکری چو نیزه قلم شد بر تیغ یک تیغ زو بر سر گشت او به چیدان روی بر درویش به برین چنین گشت کانی گشت دلیران بر قند هر دو چو کرد به ریخت خون از بر چو کرد ز اسپاندا رفا و گویو دلیر چنین گشت با گویو کانی گشت همه نامداران و گردان چو بر او از دانه سوخت خور بدانکه که شد روی گیتی سیاه ز خراک بشا و خم گشت نشست از بر است و در گشت برو بر سرش تازیانه دوست شکار تو بهرام باید چنگ به بهرام بر بدنه بروم گمان گشتش بیاورد گویو دلیر که پیش از تو جان باندیش تو بغلیطه بر خاک و او کرد گر آید دیگر ز دستم برسد خویشد و گرفت از پیش تو که گریه کشم گشتی پیش من هر خوشدیش با گشتش بدو خویش بر او در پیش چو شیر بیا گند مغزش بشک مجیر شد آن لشکر نامور سوگند سپاه پرانگند گرد آمدند	نسابه خود با بت زینند و گرنه مرا جنگ یکبار گشت دلیری و بر خیره تنی کن بدین رزم و خاک آغشته شد بدان تاپ بروی بر بهلول که بهرام را از ایلان فریخته شد کن خیره کاباندرین چو خود و نامداران توران من راهائی نیایی درین کاردار هر آنکس که بود از دلیران سپه خون چکانند تا من دلیر اندر آمد ز بالا بروی بجان آمدش در جگر خون گشت بر او سپه نامور باز جای بران جای بر خا شخوی بود بر از خون آن و دیده از مهر خوشت بر او و چون شیره در چون پویشی بتاوست بخت بد با من آفتاب گشت برو ز سفید و شب لاخورد بشرا و از طایفه بر آمد پراه در او و ناگاه سیانش پند پس اندر می برد چون پیش چنین گشت بی جای گشت به پیشی کنون تنگ کام گشت نه او را بدست من آید میان به پیش جگر خسته بهرام گشت بر آرم کنون از پیش تو به بهرام گشت کانی را و همان در دو گشت بنیاد شد سر زدن بر بدش بسان چکا بر او و گشته با خوش من گر جهان تا تو است گشت به گشت ندای سوار طیر به پیشد برش چینی حیر ز بهرام و ز گردش روزگار به هر کسی و تا نماندند	بدو گشت بهرام کانی بهلول بر دم مرا سوی آند و گمان به پیش تا سواران این انجن که جوید گداز صوفی ایران کنون بگفت این بر گشت شد با چکا بهرش بداد همی بند خوب به پیران چنین گشت جنگی تراو سپاه نسابان بدان روزگاه سران را بریدی سوارید بر کمان را برده کرد بهرام گرد چو زرش بدینگونه پیوسته شد جدا شد زین دست چو گذار خردمند و بینا و روشن بر سپر گودر کشا و گمان نهند این چنین تنگ بر شوین مگر اگر جوشد و را منفر خون ولی بر زهر و سری پرست نمودم با و راه و پیوند خوب که با هر جان و را نیست تاو کجا بود بهرام بل فی سپاه که آمد که بر تو سوار زمان به تیر از بهار و شانی پیرد ز تیر دلیران تنش خسته شد فرماند از چنگ بر کاشت کار سهر و گشت و جسته نسابان بجاک و خون اندر آغشته شد بجانب بهرام ز آواز او تو گیتی را در راه از تراو آن من ترا و جفا پیشه گشت که جز ترک روی نیبند هم چو از دور گویو دلیر شین بزان اندر آورد و بموشت چنین گشت با و خوش تراو ندانی همی ای بد شو رخت بدان بد که بهرام بجان گشت که من چون رسیدم سوار چو بدو گشت کانیک سیر و فنا به یکدیگر و خواش را و تراو یک بنده باشم روان ترا سهر گشتا هوش گشت ازین ز دو دیده بهرام پیش براند بگشت این بهرام بل جان بدو چو از کشتن او سپر فاخت گویو خویشان با سپر دش بست بر تین شانش بر تخت علاج باز گشتن فرسیر ز با لشکر بایران	خردمند و بینا و روشن بر سپر گودر کشا و گمان نهند این چنین تنگ بر شوین مگر اگر جوشد و را منفر خون ولی بر زهر و سری پرست نمودم با و راه و پیوند خوب که با هر جان و را نیست تاو کجا بود بهرام بل فی سپاه که آمد که بر تو سوار زمان به تیر از بهار و شانی پیرد ز تیر دلیران تنش خسته شد فرماند از چنگ بر کاشت کار سهر و گشت و جسته نسابان بجاک و خون اندر آغشته شد بجانب بهرام ز آواز او تو گیتی را در راه از تراو آن من ترا و جفا پیشه گشت که جز ترک روی نیبند هم چو از دور گویو دلیر شین بزان اندر آورد و بموشت چنین گشت با و خوش تراو ندانی همی ای بد شو رخت بدان بد که بهرام بجان گشت که من چون رسیدم سوار چو بدو گشت کانیک سیر و فنا به یکدیگر و خواش را و تراو یک بنده باشم روان ترا سهر گشتا هوش گشت ازین ز دو دیده بهرام پیش براند بگشت این بهرام بل جان بدو چو از کشتن او سپر فاخت گویو خویشان با سپر دش بست بر تین شانش بر تخت علاج باز گشتن فرسیر ز با لشکر بایران	سهر و گشت و جسته نسابان بجاک و خون اندر آغشته شد بجانب بهرام ز آواز او تو گیتی را در راه از تراو آن من ترا و جفا پیشه گشت که جز ترک روی نیبند هم چو از دور گویو دلیر شین بزان اندر آورد و بموشت چنین گشت با و خوش تراو ندانی همی ای بد شو رخت بدان بد که بهرام بجان گشت که من چون رسیدم سوار چو بدو گشت کانیک سیر و فنا به یکدیگر و خواش را و تراو یک بنده باشم روان ترا سهر گشتا هوش گشت ازین ز دو دیده بهرام پیش براند بگشت این بهرام بل جان بدو چو از کشتن او سپر فاخت گویو خویشان با سپر دش بست بر تین شانش بر تخت علاج باز گشتن فرسیر ز با لشکر بایران	همی رزم سازم بر روز شب ندانی که این ساز نیست زوی ز بهرام داران و جنگ آرد که گرد و گشتن زین سخن در پیش بود از یکی پناو به ماه جوید بایران سیاه هم اندر زمان زیر سنگ آید یکه بر خوشید چون پست به تیر و بر شوین و تیر دید چو دریای خون شد همه کوه در پس پشت او اندر آمد تراو بگرداشتن دشتش بر فرو بدل گویو شد از برادر دشت نباید که بر گشته باید گشت پراناب خون دیده گشتا گشت جهانی بخون اندر آغشته دید تفش بر خون و دشتش بر شرم که با من بدش روزگار دشت بیارید گویو از فرقه آب زرد گر نشد یکی تیغ هندی بدست ز گردان و گردنشان دور گشت فرود آمد و دست کردش پند شب تیره و دوزخ نمانی بمن تفش خون خور و باز خور شود که تو چون عقابی در چو چکا بهوش گویو این خنهای سرد که چندان زمان بودم از تو کار سرمین بخور و درون چه بود که هر کس بزراید بیا پیش مرد ترا و جفا پیشه را بستد دید که دید این گشتا آید کار و دانا نخستش بیا و خون و دشت به برکت خاک سیر بر سرش بگرداشتن از جایگاه بر تو گشتی که بهرام هرگز نبود بر اند سر و تاج روز سپید سرخت سالار گشته شد

باز گشتن

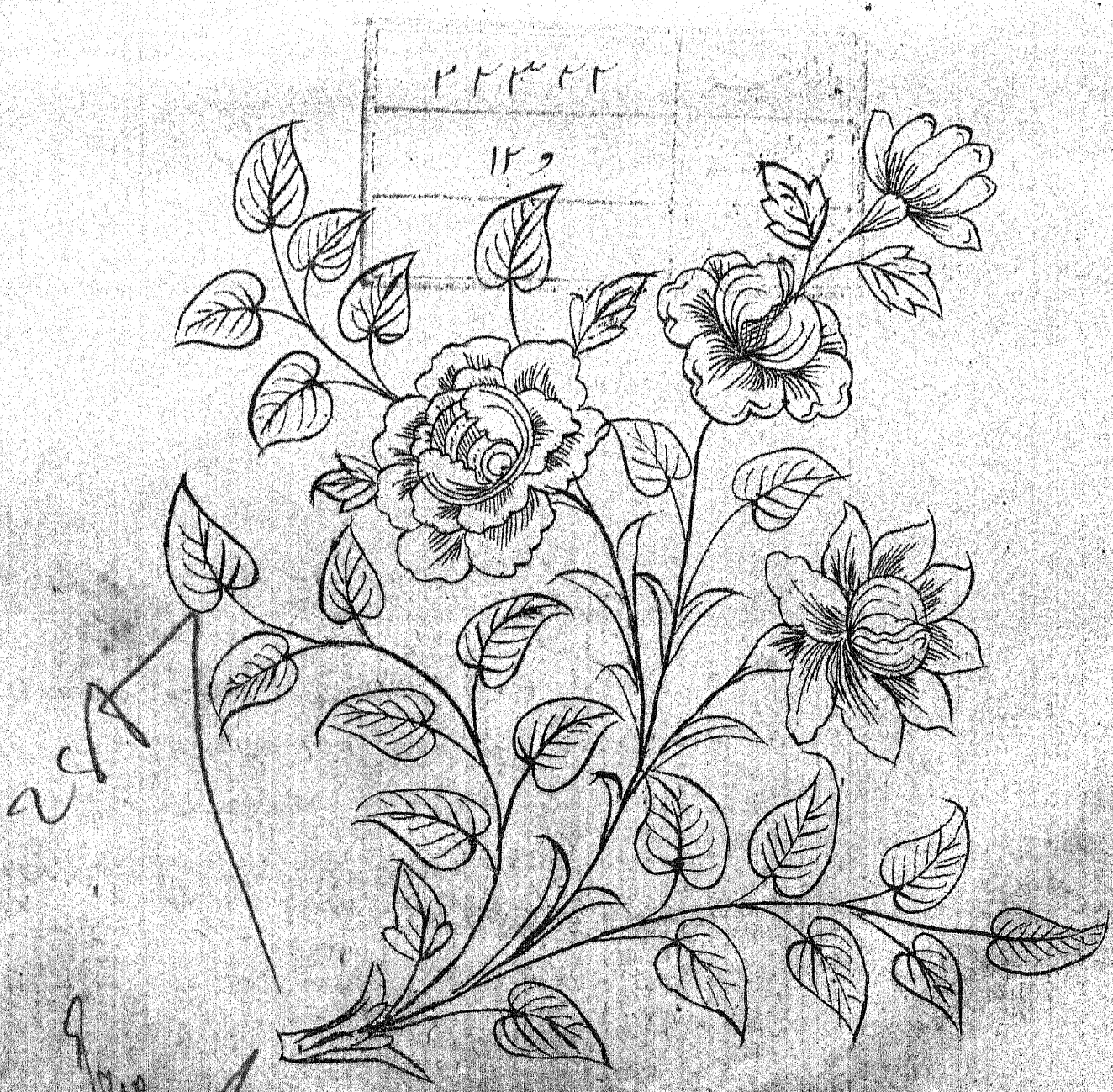
چنین چیره شد و دست کمان پدر بی پسر شد و پسر بی پدر برین رازان در گشتن ناز	سپه را کون نیت جانی گنگ سپه خسته و گشته پر خون گنگ همه دیده پر خون دل پر گنگ	بر شاه باید شدن بیکان اگر جنگ فرمان دهد شهریار برادر ز خون برادر برادر	پسینیم تا بر چه کرد و زمان بسیار و سیک لشکر نامدار زبانان خوششان بر زبان	اگر شاه را دل بر از جنگ نیست بیا یحیی و دودا پیر از کین جنگ بر قندیک سوسوی کاسه و دود	هر سو فرستاد کار گمان سرا برده و خیمه بد پیشگاه سپه گذار نیم روزی برود
همه بام و در جامه او خند دو هفتقه از ایوان افروسیه سیک خنجر بر پایه از علاج	ازان آگهی نرود و فراسیاب دوم بر سر او سپه ریخته که گر بر شارس گریه می تاب	سپه دار ازان آگهی نشاند چو آمد به نزد سیک شهریار ز دینار و زر گوهر شاهوار	سپه دار ازان آگهی نشاند چو آمد به نزد سیک شهریار ز دینار و زر گوهر شاهوار	سپه دار ازان آگهی نشاند چو آمد به نزد سیک شهریار ز دینار و زر گوهر شاهوار	سپه دار ازان آگهی نشاند چو آمد به نزد سیک شهریار ز دینار و زر گوهر شاهوار
سپه بد چو برگشت از پیشگاه که کیم سر و دامن خواسته است بجای که رستم بود پهلوان	زیر رفت پیران همه پنداری وزان سو فریزر با آهنگ چو لشکر بیامد براه جسم	همه دل پر از درد و باز پیمایش همه داغ دل است که کوه کیش سپه شرم و دامن کون کون	ز خون پر بودم اندر فروختن کران ره فرودست پادار دمان طوس هر دانا پوشیدار	سپه خلعت و هدیه دادش در نیافرد و سیاه و سیخ ز کین برادر ز خون پدر	ولیران ایران با تم شدند همان نیز دانا و دیو نیر نه فرزند کاوس کی ریو نیر
چو خنجر وی گیتی ز خون نشاند بدو گفت کای خنجر و با فرین یکه اگر دست و دشتی نیست	چو در پیش او گشت شد ریو نیر چنان دان که کعبه مانده کنون پند تو داری جان	پس پیر زده پیرانش زین پایه تاج و تخت تو باد ز پاکیزه جان فرود و در پاد	ز پاکیزه جان فرود و در پاد	ز پاکیزه جان فرود و در پاد	ز پاکیزه جان فرود و در پاد

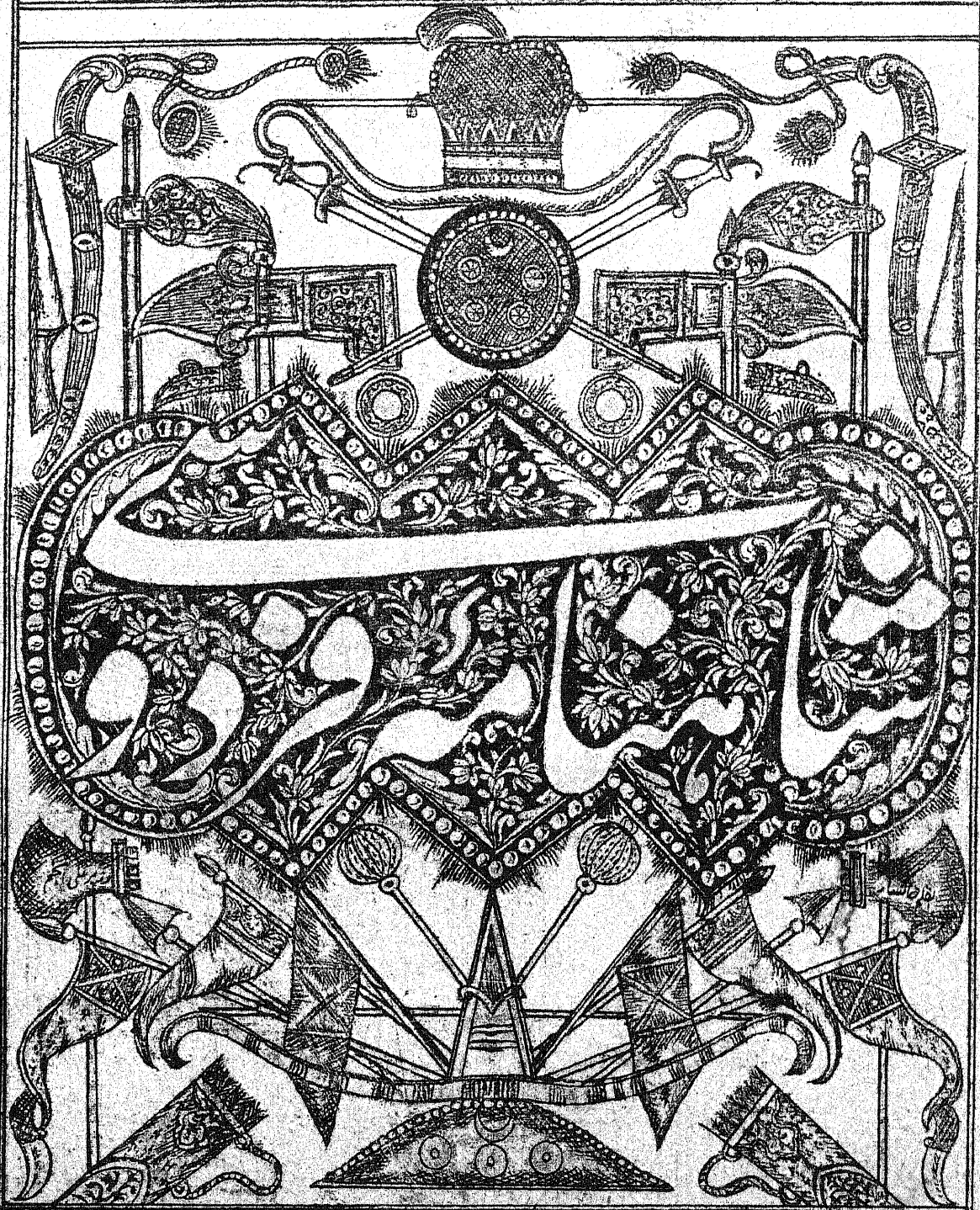
اگر شاه خوشنود گرد و دشت ازین پس بخت و ناله بگرم به توران فرستد سپهبد طوط سپهبد بیامد نیز یک شاه چنین ننگ بر شاه ایران بود سپه رخ دماهی بر ایشان نهاد همه بگفتان خاک دادند بوی اگر یک یک پیش تو بنده ایم سپهبدان پیش تو پیش خواند نایب که چیزی تو پیش کوس اگر نیست اید روان و ننگ	وزیران امور پر گناه اجماع بجز ترک رومی نه بنده سرم ابا لشکر و پیل و بابوق کوس بهم بایز زگان ایران سپاه زین پر زخون و لیران بود بگریه بدیداد و درم غزار چو بهام و کرکین گود و طوط ز شرم تو شا با سر فغانم بخت گراناسیگ بر نشانم به تندی بر اند سپهبد طوط همان نام بهتر که ماند ننگ	شوم ننگ این کار باز آورم ز گشتار او شاد شد شهریار ازان پس پراگنده شد بخت بریشان چنین گفت شاه جهان سپه کوه از خون گود زیان از ایرانیان دشت تورانیان چو نترزد و باز ننگه شادان اگر جنگ فرمان دهد شهریار فروانش ستود و بنوشت ندیدی مگر سیه گریست بر د ورم داد و نگر و جان بخونند	سرست را بر فراز آورم در شانه شد چون گل اندر سوخانه شد پهلوان بلیتن که هرگز بی کین نگردد دشت بزار خوین بنده و میان پراز دست پادشاه پیش پادشاه و گریستن و گوی و کند اولان همه جان فشانیم در کارزار بسی خلوت و نیکوئی بخش که روشن روان باد بهر گرم بسی با سپهبد سپه نهاد بر اند	همه پنج لشکر تن بر بزم سپه رای زود با نشتن طوط چو خورشید تابنده آمد پیش ز سلم و ز تو را ندر آمد نشت شمارا همه شاه مانیت را و لیران همه دست کرد کشت که ای شاه نیک اختر نیکدل نه بنید ز ما هیچ بدین شاه بدو گفت کا ندر جهان نشت رگشتار بدگوئی ز نام ننگ پای آمد این داستان ز تو	اگر جان ستانم و گریه سرم چه با ما داران کند آوران سپهبد خنم گمان بر دیده سنو پهران کینه را باز بست بکینه بچند بوی دل ز جای پیش جها بخوئی رشید قش بدل بر ده هم توان شید دل مگر تیره گرد و رخ هور ماه تو جوی دلی بهری از گنجین جهان کرده بر خویش ننگ کنون زرم کاموس ناید شنود

باختام رسید مجلد اول از شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی طوسی

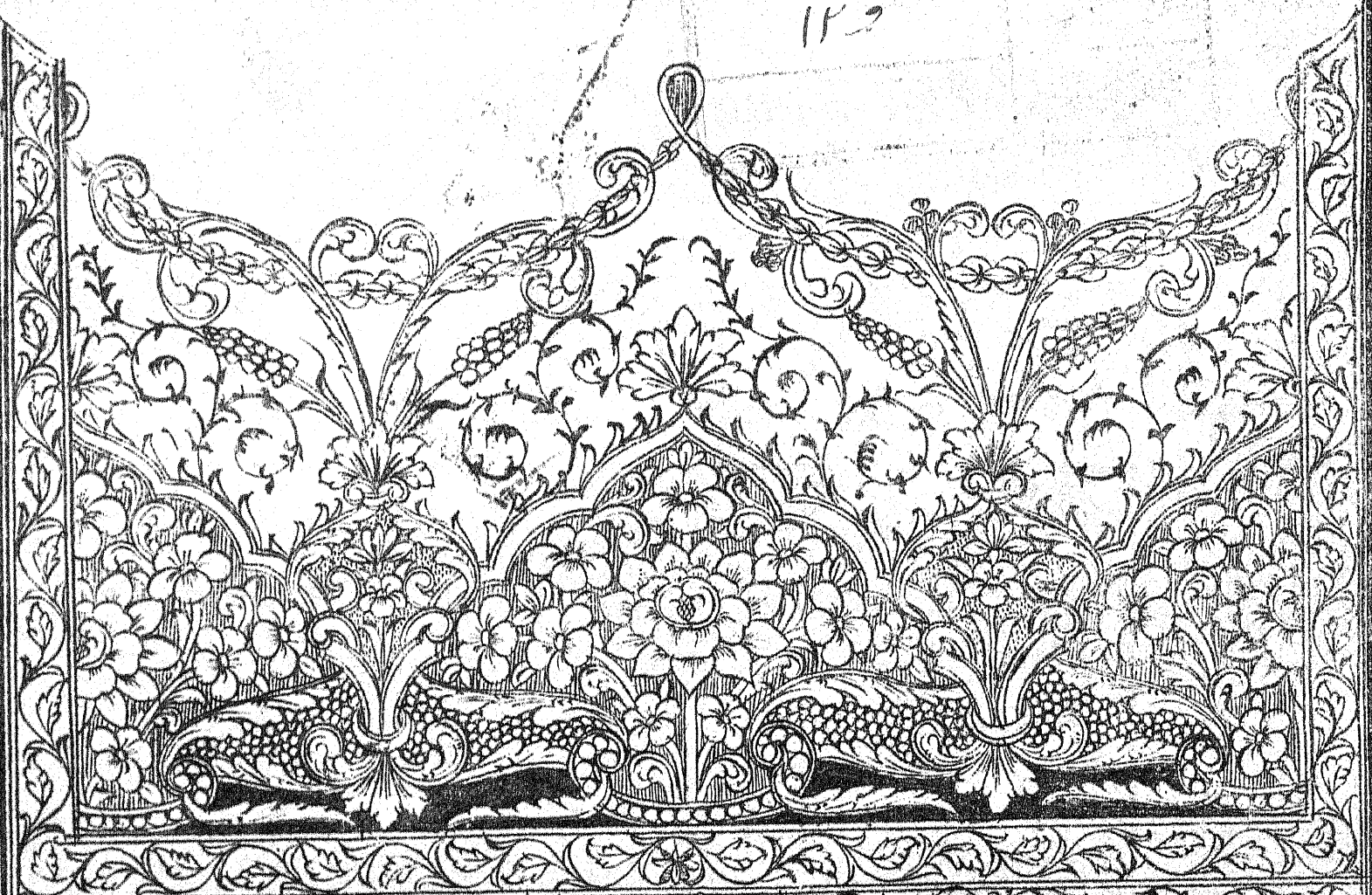

ببین فیتنا ای سلاطین و زماوند نو کشور کشا و ارجا
بین فیتنا ای سلاطین و زماوند نو کشور کشا و ارجا

ای قبا مطیع می آفا بین کشور و گز کمره ابطاشد
درین مطیع می آفا بین کشور و گز کمره ابطاشد

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند خورشید و ماه سعدون من اوراندا همی بستی نزدان گواهی دند بیم ولی نیازاست و انبیا شبه روزگردان سپهر آفرید سیرایم روی و جنگل نیست چو شکار لشکر همه ساخته بیاد سپهر سپهر طوس یکی ابرست انبی گردم همی بود باگز و پیلان نیست که من جنگ را گردن آفرید که ایران سپهر را بلند نیست سپهر ارکان کی چو گوی کنون از تریاق سپهر آید فرستاده را گفت پس پهلوان بر شمشیر ایران شوی بی سپاه برینند که در زوکی و سپهر چنین بود پادشاه که می شود ازین گفتا بود و منوش سی کز ایران سپهر آید بوق کوس	که دل را بنامش خرد و داد از اندیشه جان بر قشایم ردان ترا آشنایم دست بفرمان در این سرافکند خور و خواب ندی و مهر آفرید خرد مندی و دانش گشت دل پهلوان گشت پر خرم بر و دوشاه اخرویل کوس بر آمد خورشیدین گاه و دم چنین تا سپهر پادشاه گشت سوی رود و شند آمد خسته سفر از خیزد و باطل نیست ز ترکان فرستاده و دیکی دی مر ازان همه در بهر آمد که رویش سپهران بر و شند مکافات یابی برینگی ز شاه بزرگان بیدار دل هم بیاد سپهر کشته و پهلوان همی حجت نور و نگار سی با لشکری کیو و گور و زوکی	خداوند هستی و هم رستی از ویت پیدایان مکان سوی آفریننده بی نیاز چو جان و خرد و یکسان کرده است شگفتی گیتی ز رستم بی است کنون زرم کاموش شای دید فرستادن کنجس و طوس ای جنگ را بدم ز بس خوشی کاویالی فرشت نهاد از پیریل سپهر و محمد چو پند سپهران می گشت سخت رو به کشیدند ازان می رو گفت آنگه من آفرینش شاه که شته شد از خنده صد گجویش که گراست گوی سخن بایران ترا پهلوانی سراینده پادشاه آمد چو باد شوم هر چه هستند و پهلوان فرستادن افراسیاب لشکر را باری ایران جنگ هم کرد و بی ایران سپهران تورانستان	نخواه از تو کشتی و کاستی بی مور بر هستی و اوشان بیاید که باشی سپهر و گدا سپهر و ستاره بر آورده است کز و داستان دل کهریست ز دفتر گفتار خویش آوریم فرستادن کنجس و طوس ای جنگ را بدم شده روی گیتی سرافکند همی اندازند گند و مار و گند که بر بست باید بیجا کام خست فرستاده و سپهر و رود چو کردم ز غری بهر جا گاه همه زرم ساز و همه خمره شیر مرا با تو یکبار ناید زین جهان افرینش و آنی نیز دیک ایران و سپهر ترا خردمند گوشت و پهلوان فرستادن افراسیاب لشکر را باری ایران جنگ هم کرد و بی ایران سپهران تورانستان	خداوند کیوان بهر است ز گردنده خورشید تا تیره خاک ز دستور و خور و زنجار و تخت خز و اوردان کردگار بلند بخش چو پیل بدرینان جنگ بگفتار و دهقان کنعان ز اختر کی روز نشی و سخت بد و آفرین کرد و بر شتر و کوس تو خورشید گیتی باب اندرست همیونی بگرد و باد و دمان برون رفت با نادران وزین روی لشکر پادشاه زور و سپاهش خورشیدان دل طوس گنجین کار کارو سرازد کن و دور و زوین میا چو یاد آیدش خوب کردار تو گفت آنچه بشنید با پهلوان بایران گذارم بر و پهلوان همیونی فرستاده و نگارم خواب فرودان فرشتش سوده ام	کز ویت امید و بیم و نوید همان باد و آب گشت تا بنک زکی و پیشی و ما کام و جنت کز و شادمانی و زو مستند خردمند و بیدار دل و مرگ نگر با چو گرد جهان دیده مرد که بیرون شدن الی آید زمین آندازانک سپهران سپهر و ستاره بخواب گشت بشد نزد پیران جهان و زان کزیده دلاور و سواران خوش دشمن تایلوانی پیلان کوس چو بر آتش تیر چو شمشیر بنالید ازان در و گفتار او به بنده و در بیم و راه و زان دشمن رنج کرد و بیمسار تو ز طوس گور و زوین و شروان سرازم و پهلوان و زنجار و تخت سراینده و نزدیک افراسیاب همی گشتش سینه و دانه ام

سیاهی جنگ اوران برین
چو کشید افراسیاب برین
و هم روز لشکر به پیران رسید
طلایه باید بنزدیک طوس
درفش چغا پشته آمد پدید
چو گو در زباطوس و باگستم
چو هومان دلماک بنزیره
چنان شد ز گرد سپه آفتاب
برآید یکی ابر چون سندر سی
بسی سر رفتار دام کمند
اگر تاج یابد جمانجوی مرد
یکی نامداری بدار ترک نام
چو از دور طوس سپید پدید
کنون خاک از تو جوشانم
بزدیم و ترک آن نامد
دلیه ان توران و کنداردان
چنین گفت هومان که امرو
بذره فرستیم گردی دمان
همه یکسر و گزنیاب بر کشیم
از تو گفتی یکی باره مهین هست
چنین گفت که نویسه شوخ
نمودم باز ترک یکدیگست برد
بجنگ تو ایم پسان پلنگ
اگر ایدون کی چاره رازمان
که پیکار گزنان سپید شدست
خردمند یگان خواند ترا
بفرمای تا جنگ شیر آورد
پس از ستم زال سامهوا
و دیگر اگر نشنوی پند هست
نوشتم نامداری ز نور اسب پاه
کزین کینه نازنده ماند یکی
سنزوار کشتن هر یک کس هست
که او دیره پروردگار دست
بران رفت باید بیچاری
ز لشکر سیاه بگردار باد
سخن جز بشنوی با او گو
بلادن مرادید زو جنگ

که یکین ستایش نباشد زین
سر اسیر خود اندازان آهمن
سپاهی گزیدند زمین پدید
که بر بند بر کوه پیل کوس
سپه بر لب رود وصف بر کشید
چو شدید و شوفر دادو گریه
شده دشت آهمن همه کس
که آتش بر آمد ز دریای آب
زمین گشت از گرد چون آب
بسی خوار گشته تن از جبین
و گر خاک آورد و خون نبرد
با بر اندر آورده از جنگ نام
بفرید و تیغ از میان کشید
بر آورد که بر سر افشان خم
تو گشتی تنش سر نیاورد با
کشیدند شمشیر و گردگران
بسازیم و دلهامدار تیونگ
به بینیم تا بر که گرد زمان
یکی از لب رود بر تر شیم
و یا کوه البر رود و جوشن است
از نینسان بشوی بر آید خست
که بود از شما نام برد اگر گرد
که بر کوه یاز پنج پیر جنگ
بدست تو آمد شود بگمان
بر زم اندرون ست شان شد
هشتیوار دیوانه داند ترا
زبردست را دست زید آرد
در ایوان نه بنیم چو تو نامد
روان و دلم برین نام گوشت
چرا آمدستی بدین زردگاه
نیاسود خواهر سپاه اندک
بمان تا بیا نند بر کنین دست
جهانمیزه و دوستدار نیست
سپرون بد و فل یکیک گوی
چنین شکای طوس نیش ترا
مجزا ز در آشتی هیچ رو
با و در باغ هندی جنگ

کعبه رخ نشان از بند بیکر نسیم
 برایشان بگفت آن شهزاده
 چو لشکر بیاست روزی بدو
 چنین گفت باطوس گوزر پر
 بیاست لشکر سپه دار طوس
 اگر نیند و رقبعه جای خویش
 چو پیران و پیه قلع ندرن
 و خشین تیغ و زورین خشت
 سر سروران زیر گزگران
 کفن جوشن و تبر زخون جا
 بنا کام میرفت باید زوهر
 کشته شدن از ترک
 سپور زره گفت نام چیست
 چو گفتار پور زره شد به بن
 برادر ایران خوب و قوی کوس
 بدادند او از بر یکدگر
 جنگ هو مار
 از ایشان به تیری نوحه جنگ
 بانوه رزمی بسازیم خشت
 به پیش سپاه اندر آید جنگ
 همان بار و برگش دروغ آوده
 تو اکنون هانا بکین ای دی
 به بنی تو پیکار مروان مرو
 بجنگ من از ترک روزی
 کجا بشین و گیو آزادگان
 تو بشو اختر کایان رابدا
 اگر تو شوی کشته بروست
 تو شوم از لشکر کی ناجوی
 که پردو باشند مروان مرو
 دولت گردید و یکی پذیرد
 تو با خویش پیوند و پیوست
 کزین کینه مرد نکار هیچ
 به بیداد و بر خیره با او گوش
 همان جنگ پیران نبرادند
 فریخته ترکی میان و دو
 چو بشند هوای آفتاب
 کس از خرم کشو او جنگی نماند

بهر صوم و برش آتش اندر ز نیم
 کبر که بکن بایک سپید گفت
 سپهر گرفت و بسنه بر نهاد
 که اسی پهلوان این سخن یا گیر
 بهامون کشیدند پهلوان کوس
 درفش سواران شیرین پیش
 سپاه دلاور و دورای خون
 گوشتی زمین بر هوا لاگشت
 چو سندان بدو پیکان گذران
 بر و سینه کرده شمشیر چاک
 چه زو بهر تریاک بایلی چند
 بدست طوس
 ز ترکان جنگی ترایا کیست
 سپه دار ایران شنید آن سخن
 که فیروز با د اسپه دار طوس
 به گفتند هر گونه شیران ز
 باطوس
 پهلوان یک امر و کردن و یک
 اگر یار باشد جهاندار و نجات
 یکی حشمت رخشان گز و جنگ
 نیز و همان میفرود آمد
 که با خشت بر پشت زین بری
 چو آورد گویی بدشت نبرد
 کجا داشتی خوشی تن را بعد
 جهانگیر گودر ز کشتو ادگان
 سپید نیاید سوی کارزار
 بداید بدین نامدار و مجرب
 بیاید بروی اندر آورد و یک
 که پیش من آید روز نبرد
 بجوی بدین پند پیوند من
 سپهر پهلوان و بسنه نامدار
 را می نیاید خرد و راسخ
 که بکن که دار و پند گوشت
 دلاور و آفراده و نیکوخت
 بیاید چنین بر لب آورده
 بنین گفت با گویا و نجات
 ز نشور تیغ مرا بر نخواست

وگر نه ز کین سیاوش شاه
یکی لشکر آراست افراسیاب
ز چنان نکر دایچ یادونه عهد
که پیران نرا بد سخن خرفریب
سوی میمنه شیرین و گویو گرو
وزان سوزنرگان گزیده نبر
دور ویر پناه اندامد چو کو
ز جوش سواران ز زمین کمر
ز خون رود گشتی میان دست
زین ارغوان و هوا آهوس
ندانم سر انجام و فرجام پست
بر انگشت از دشت آورد گرد
بدو گفت از ننگ جنگی نسیم
بیا سخ زید رایج جایی دور
غمی گشت پیرانی تو را این پناه
که یکسر بیا تخم و جنگل و یکم
گر آیدون که ایشان یکی نامو
بدانکه که لشکر بچند زجا سه
باسپ عقاب اندر آورد پاک
بجنبید طوس سپید ز جا
هم اکنون زین بر بنم رخ او
بجان و سر شاه ایران سپاه
چنین پاسخ آورد و هوای و
دلیران ایران نذر اندر سر
تو گر پهلوانی زقلب سپاه
نمکن کن که خلعت کرد ادا د شاه
سپاه تولی یار چنان شوند
پذیر پذیر نا مبر دار شاه
بد و طوس گفت ای سلطو
تو بانامور پهلوان سپاه
بخیره مده خوشین را بدار
مرا شاه ایران چنین داپاد
چنین داد پاسخ که میا دوا
بدین گفتگوی اندرون و بیرون
چنین با تو چنین جگوبید را
لدای که شده بخت نزار اود کا
مرا بخت چون روی آهست

نیاساید از جنگ بگریزید
 که تاریک شد چشمه آفتاب
 بیامد دمان تالاب و شد
 چو داند که ننگ اندر او نشیب
 ابر میسر و نام را مبرد
 ابر میسره کرد فرخنده و در
 سواران ایران تو را نگر
 ز بس ترک زرین و زرین
 ز نیزه هوا چون نیسان
 سپهر و ستاره بر آوای کس
 بدین رفتن کند هیچ بیکرست
 از ایرانیان جبهت ننگ نبرد
 سراسر ازوشیر در ننگ نیم
 همان آبداری که بود خوشک
 ز گردان تپی ماند آو و گاه
 جهان بر دل طوس ننگ آید
 ز لشکر بر آرد به پیکار سر
 تنه بر آید زده سراسر
 بر نگیخت آن بارکش را زجا
 جهان پر شد از ناله کشته
 کنم در جهان یاده تاریخ آو
 که بی جوشن و گرز ز روی کلاه
 که بدیشی نه خوبست بدیشی
 بخوشد یکی را بدین خون گدا
 چرا آمدستی بدین زنگاه
 ز گردان که جوید گنبد کلاه
 و گرز زنده ماندی جان شوند
 چو تو خشکجوئی نیاید سپاه
 سپهر نیم هم سوار نبرد
 خرا مان بیانی نیزه یک شاه
 منبادا که بدین آیدت یاد
 که پیران نباید که باید گزند
 چو فرمان دهد شاه مخ شزاد
 که شد گیور روی چون نرس
 سیان و دوصفت گفتگو نمی
 که کم با و گموز کشور دکان
 چنان تو تا جادوانی نچو

که از دووان تو خنقاو و پنج نه گیتی شو پاک و دران من تو کنون بدو برادر کرسه شبه چون نه کار دلیران بود همان گوش پیران بدین چرا درینا اگر طوس بل این نیز بیان ما بگویم و کین تو ریم بدست سوارای که دار و نرس تو گفتی شب آمد بر ایشان تو گفتی که گشت سزای ترک چو شد کامی آب و رخاک سپید سوی ترکه او و جنگ جهان چون شب تیره و دشت سپهر بر سر آرد و نمود و رو چو هوای بران پنج ری که شد در زار یک یک گشت ز روی تو چشم بدان دور نیز و یک پیران شد از زوگا باش که چنین گفت هوای شیر وزان سوخی بر خورشید و یک نمانم تو را این من پنج مر طلایه زهر سو برون تا خند تیره بر آرد هر دو سر کشیده همه گز و تیغ و سان سپیدار بر هوای دانی پیش سیند خیزال اسب غان چو این گفت هوای سوار که آمد و زد و نیم فید و زک بر و بریلان آفرین خوانند که گشتند پندیره شوند بدو گفت گود ز کاسی چلو اگر خورشید روشن بود بدو گفت طوس ای جهانید بر آید از ایشان مهر چنانکه از بهر یکدوست اگر بود و گردش آسمان پیاده سو کوه شد با من	چه گشته چه خسته چه باور و پنج سخن را نداید بدین سخن چه باطوس و نو در کتی داور نه آیین مردان شیران بود بست که کنون بشو از من را بس خنقاو نگه بر بنی تو مرد جنگ ابروان بر چنین سپید سر و کرد و بر خنقاو نمان گشت خورشید گیتی تو سپه شد زخم میان روی که گشت بر و دودال کسر کمان را بزه کرد و تیغ جنگ همه روی گیتی چو آمد گشت نگه داشت چکی سر از تیر و یکی تیغ هندی گزیده بدست ز جنگ یلان دست کوا گشت وزین زرم و فجام تو سورا خروشی بر آمد ز توران سپا که ای زرم دیده یلان لیر شب تیره ناگاه با یک خرو گر خسته و بسته و روی زرد بهر پرده آسان تا خند جهان شد بر از ناگاه کزنا همه جنگ را اگر کرده غان یکی خشت زشان گرفته کف نخا هم کمان و خواهم سنان بیاید پیش برادر چو شیر نیاید دل از آخر جنگ بر و بر اسهلوان زمین خوانند سواران بدخواه خیره شوند چرا تیره کردی تو روشن چه دانی که فیروز شمن بود نه بینی همی روزگار نه نیاید زاکس بجان تنهار فروست بدخواه اگر گشت بر چنین بشی نگردد و زان سپیدار گود زهر همیشه	تو دانی که من روز جنگ شین بجایست پیران و افراسیاب بدو گفت گویای فرمایه مرو ز پیران گویای و افراسیاب ز چون بر روی من شهریار چنانست ازین بن تو بری نیز بدو گفت هوای داور گشت گر خند از ان پس محمود گرا از ان چاک چاک محمود گرا گر خند شمشیر هندی جنگ ز نیروی گردان گرا گشت بر ان نامو تیر باران گشت ز تیر جنگ اسب هوای گشت چو او را پیاده بدان زوگا که آید و گرا به باور طوس بر خند گردان هر دو طوس که آمد و زد و ای تو جنگ که چون بود کار تو ای جنگی چو روشن شود تیر و شمشیر هم گشت هوای چو شمشیر	چه گشته بدان زوگا گشت نخا خند گشت هم از رستاب ز لاون چه گویای در و زهر همانا همیشه تو بودی بخواب چنان چون شمشیر بگویم در آرم که گویای تو از جنگ سری ز رنج و سری ز تیر همی حمله گردان برین یلان شد آهن کبر و اچاچی کمان فروخت آتش ز لاون و گرا یکی را نیاید سر اندر شمشیر چپ راست جنگ سواران تن با یکی گشت با خاک گشت بدین گردان نوران سپا جهان از شب تیره شد آید سپه سر برداشت آید گشت بر دیار روی تو شد و شمشیر چو باطوس روی اندر آید همان آخر گیتی افر و دست که شمشیر بران هم زهر گشت	اگر من شوم گشته بدست و گویای گود بدست تابه نه مردی بدان جنگ خنقاو من آنم که از ز توران من هنرهای مردان بر و زهر بدو گفت طوس بل این چنین اگر مرگ باشد همی بی کمان ز من گشت گردان شد و زوگا بچرخ اندرون با یک لاون ز نیروی گردان گشت تیر که سبک گشت و هم آید ز پیکان پولاد و تیغ غاب بلز زهر و چو برگ و خشت که پر خشت مانده جای آید همه نادران پر خاش جوی بر و بری خوانند آفرین چو هوای بیاید ز دشت تیر همه پاک بادل پر از خون شمارا همه شادمانی بود سران را بریم بدین کشته چو چرخ بلند از شمشیر گشت چو بر زهر و زهر خنقاو بر آمد و معنای داور ای گشت بر و درون شد و زوگا شمارا همه تیرا کشید غان پاک بریال سپاه آب انج و دینار خنقاو وزین روی لشکر سپاه سپید گود ز کشت و گشت گر دست گیر جهاندار که گردان مادل شکسته شوند تو ای سملوان هیچ دلی که فیروز گردیم فرد جنگ ازین کوه پای چنبد هیچ پیشی و کی نباشد شمشیر بیاراست لشکر سپاه ز نالیدن کوس با گرای	نه خیر و این گویای داور نیاید با بران یکی مرد راه شبه چون زوگان و آفرین لشکر شمشیر آید و زهر چنین بست ای ترک جان زهر بدین دشت پیکار تو ماست باور که به آید زمان یکی ابر بست از بهر کارزار بدیاری شمشیر اندرون با دشت ختم و در از ختم شده زهر یکی اسب اسوده را شمشیر سپه شمشیران فلک غاب نخو گفت مانا که گشت خشت بر و زهر پیرایه بالایی آید یکایک بدو زهر نادر روی بگشتند کای نادر گزین سپه لشکر از ان کار کرد جز این داند که با چون دیدیم مرا خست آسمانی بود نمایم هم اکنون یلان را شمارا پیران گشته بر لاور جهان گشت چون دلی و دلی همی آسمان بر زمین آید ز چو شمن سواران از زوگا سپه پای منی بر و کشید بدانسان که آید خور و دلی زهر سلیح لچ خنقاو بیاراست برسان شمشیر که این را ز کشت و گشت و گرد بدست اختر کار که خنقاو تو نیز خسته شوند گویم هیچ با من این سخن چو بر خنقاو فیروز گرد و یک نه روز خنقاو گشت گاه دل و زور از انان بدین پیران گیتی و مردان کوس همی آسمان اندر آید

از ایشان نامی بر جای
همه شب آواز جنگ را با
چپ راست آورد که دست
فراوان ز کوه زین خسته بود
همی گفت کانه جهان کنش بر
بفرجام چسبیدن سران
همی گفت اگر نوزد پاک تن
هم اکنون تن کشکان اینجا
هیونی فرستیم نزدیک شاه
سید بر نشاند و بنه بر نه
همانکه فرسنگ ده روزه بود
نیز و یک کوه جهان سید
تو روستا را زین کن
کسی را که آسوده تر زین گو
چنین گفت کی می نه چنان
چنین تار آمد ز کوه آفتاب
سهمان چو گفت کانه جنگ
رسید گردان بران زنگ
سپه چو گفت با نجران
که لشکر گریزان شد از پیش
گریزان را با نجران آب
سپاه کوه دار در پای آب
بدو گفت هومان ای پهلوان
کنون خیمه و گاه و پوره مرا
ز زابستان بزم آید جنگ
همه بیگانه ای جنگ آوریم
پس لشکر اندر گرفتند راه
همی رفت لشکر برسان باد
نیز و یک پیران باید ز راه
بر آنچه باید زین سوار
گران مردی کاویانی دین
کرین که هومان تو را
که اندر گران سپاه پدید
چو هومان به بران سپاه
سوی شهر توران گیتی
چو فرود آمد بر آفتاب
برانی که این چاره چاکست

بهری دگر دی و نروغی
سپه را نیاورد بران شست
نمادون در آنست کس را
بسی کشته بود و بسی بسته بود
به پیران سرین بد که برین
به بنیم همی کشته در پیش من
نه نشستی بی و چو من چمن
پوشید جانی که باشد شکار
ولش بر فرود فرستید
وزان کشکان کرد باور
بر اندیش زین خسته بود
بران دامن کوه لشکر کشید
نخواب و بخوردن تیر خیمه
به شیرین بان تو بر شو کوه
باید کنون خوشین که در
دل لشکر ترک شد رشت
همانکه باشد فرودان جنگ
همه ز کوه خیمه بر بی سپاه
که ای نامور بر کمر موبدان
لشکر آمد اندر بداندیش
به آید ز موبدان اندر شتاب
شدند انجمن پیش افراسیاب
سرخان بدین کار چندین
همه مانده بر جای رفته
زبانی بود سگین زین رنگ
ازان به که اید در رنگ
سپه را پیران توران سپاه
فرخانی ز خوردن کوه پدید
بر و آگهی داد از این سپاه
ز گردان کردن کش نامدار
بیایی شود روز ایشان
سپه دار و شیرین می
بایر سپه گروشان بر موبد
گر آمدن تیغ و گرز و شمشیر
بران مرز لشکر بر و تیغ
کنم این حصار و در پایی
برین چاره تو باید چاکست

کسی را که زنده است بجانم
وزان نیمه ایران شستند
همه شب همی خسته بر شستند
چو بشنید که ز زین خسته
چرا بایدم زنده با پیر
ز کوه ز چون آگهی شد پهلوان
نبودی مرا چو تیار و در
سران بریده سرتن برید
بدین خود سواری فرستاد
همه پیران دل پر زلف
بیا و بیاسای و چو پیکر
لشکر گویو با خستگان سوی
طلایه ز کوه اندر آمد پشت
ز کوه سپه را بران خورش
سواران ایران همه شتاب
لشکر پیش پیران کی خورج
چو سواران این را چو آید
کی ز کوه است پیران چو
چنین گفت پیران در کاز جنگ
بمولیم تا آن سپاه گران
همه شتاب رفتند از این سپاه
چنان آن رفتن بیکارست
کنون تا خن بایم ستان
چنین او پا رخ بدو پهلوان
بنداک فرمود که کنون بایست
چو بی ز تیر شتاب اندر کش
که ایشان کوه هومان زین
که ایرانیان باورش سپاه
اگر دست یابی بشیرین
چو خورشید تابنده نبود
چو بشنید چو شمشیر پهلوان
خوشان جوشان چو شیرین
کنون چو چرخ سپهر زنده کوه
فرود آمدن سرتن کوه پند
هیونی به پیران فرستاد ز

بر ایشان دل شاد بران
پیر بر سپه سوگوار و زین
چو بیگانه بخوار گشتند
زمین آمد از باغ ایشان
خاک اندر افکند چندین
مژه کرد و چو خنخ سندر
غم کشته و در روز و در
بنه سوی کوه جهان برید
در پیش زین آگهی اوم
همه پیران دل پر زلف
بیا و بیاسای و چو پیکر
لشکر گویو با خستگان سوی
طلایه ز کوه اندر آمد پشت
ز کوه سپه را بران خورش
سواران ایران همه شتاب
لشکر پیش پیران کی خورج
چو سواران این را چو آید
کی ز کوه است پیران چو
چنین گفت پیران در کاز جنگ
بمولیم تا آن سپاه گران
همه شتاب رفتند از این سپاه
چنان آن رفتن بیکارست
کنون تا خن بایم ستان
چنین او پا رخ بدو پهلوان
بنداک فرمود که کنون بایست
چو بی ز تیر شتاب اندر کش
که ایشان کوه هومان زین
که ایرانیان باورش سپاه
اگر دست یابی بشیرین
چو خورشید تابنده نبود
چو بشنید چو شمشیر پهلوان
خوشان جوشان چو شیرین
کنون چو چرخ سپهر زنده کوه
فرود آمدن سرتن کوه پند
هیونی به پیران فرستاد ز

برقند با شادمانی زجا
همه شب پر کشته خسته بود
ابر کشته آتش همی خستند
همه متران جامه کردند چاک
ازان روز تازی که من باهم
خورش خانی بر آوردار
که تاسن گم بر میان بسته
بر آید لشکر همه بکوه
گم رستم زال را با سپاه
همه شب همی اندر آورد
بدینسان همی رفت روز و شب
چنین گفت طوس سپه پهلوان
که من بیکانم که پیران جنگ
سبک خستگان را بسو کوه
ز جوشن گمبان آوای
چو آتش سپه دار توران
نیز و کوس از و شتاب خورج
بشادی بر آمد ز لشکر خورش
سواران لشکر زین هومان
باید پس دشمن اندر گرفت
بود رسم و آیین مرد پهلوان
وزان پس بایران گفتم
سپاه بران جوش آن و در
نموتیم تا ز خسته و شوند
چو کوه ز را با سپه پهلوان
چنان کن که نیک خورج
برو گفت کشتای بند زین
خورش آمد از کوه و آوای
به هومان چو گفت پیران که در
ازین زرم چو آید کنون
من اینک پس اندر چو باد
پدید آمد از دور کرد سپاه
سواران ایران همه بکوه
چنین گفت هومان کوه زین
نباشد ازین کاران خنم
فرستیم نزدیک افراسیاب
و گم که پیرانکه اندر خستیم

لشکر در پیش برده سر
نخون ز رنگان زین شسته بود
گسته میسند و بر خسته
بسر بر پانگه کوه ز خاک
ز خفتان میان پنج کشاده
فراوان بیارید خون در کنا
بدل خسته ام گریبان بسته
سرا پیده و خیمه بر سوی کوه
سوی ما فرستد برین زنگ
ولی چون گبای سری پشته
بر از غم دل و با چهره لبان
که ای پیر خردنا مسیه و زین
باید پس نشیت مان بیدگ
و ز آسوده گان لشکر بر زین
گوفتی خورشید در کوه و
بیا و در لشکر سوی ز رنگ
همی رفت پیش سپه پهلوان
افغان پیران نهادند کوش
همه تیر کشید با سپه روان
ز جوشن خورج گبانی شکست
که آرد با هستگی شیر زین
چنین است رای خورج من
شده روی دریا از ایشان
بدرگاه او لشکر نو شوند
درفش هومان پهلوان کوش
که چرخ فلک زین بالاست
ببین تا کی بنای ایران
نیز و یک لشکر گبای جنگ
غنا چاکست بایر سپه
خورجین چاره این چو
بیایم نسا زرم در کنا
خود دیده بان آمد از دیدگاه
رو به کشید ز در پیش کوه
که ایران برقند با پهلوان
خور و خواب و آرام بر کوه
جدا گشته از خود و آرام خوا
بر ایشان همی تا خن با خیمه

همه کوه یکسر سپاه است کوس فرستاده نزدیک پیران سید سپید کوه ها و کوه ها و کوه ها گویی که سالار ایران است خوشه کای نامیده ایلان تو چون غم زشتی اندک چنین داد پاشخ سرافراز مبادا بگیتی چو تو سپیدان درینا چنان شاه آزاد مرد علف تنگ بود اندر دانه سنگا چو خنجر شاه کرد و دست بهر سو سپاه اندر آمد کوه کمی کرد ایرانیان را خوش بد گفت پیران که بر است همه لشکر آید بر سار رسید این سگالش کوه و دشت نه خیمه نه خمر نه بار و بسته بسان بخون کی ز سخت ز کوه ز شنبه طوس برین چو بگذشت یک پاس از تیر شیب ز کوهی لشکر به تیرین سپر بسوی سپید پیران شدند چو شنبه جوان خوش سپاه چنین گفت کاید رطلایه بود چنین زرم هر که دارد بیا زهر سو بر ایشان بگیرند گرفتند شان یکسر اندر سپاه ز جوشن تو گفتی بیا بر اندازند چنین گفت لشکر بیا بگنبد که کردگار سپهر بگنبد بر آمد دگر غوکوس نامی بر انگشت از جانیان بخت بر گشت تیر تاشب باور دگاه ز شنبه و زین و گستر درین آن دو گاه شاه جهان چنین گفت شنبه و گستر برفتند روان تا دای او	و فرشت از پیش پست کوز و طوس بجو شنبه چون گفت چو شنبه زگر و سپه شنبه زین پیر چو داری بای انتر کا و ایلان خداوند پیلان گوایان کوس پیر از داری دل بر از کینه که من بر دروغ تو دارم سو میان بزگان نام آوران که بودی ز رویش چو شنبه ازین بر ها و کوه کشید سپاه نمانم توران بر و دوش بران کوه دامن کرد و گاه که تن را در خوردی پرورش نکرد دست کس زرم با دایان ازین پس بخونید کارا سر سر کشان خیره شد افرو چنین چند باشد سپه گرسنه بسا زیم چون بود و بخت دلش بود بر در و دیکرین به شنبه مردم ز گفتار لب و گرسوی شنبه و شنبه خوراک چو آتش قلع سپه بزرگ نشت از تیرازی سپاه شمار از کین هیچ مایه نبود که شد و شنبه شنبه فیروز شاه کنون گز بر گشت تیغ ماه سواران ایران چو شنبه ز تازی بد بخت را اندراند که اکنون به چارگی دست روان دین و جان ازین گزند خرو شنبه زنگ هندو که تا بر تن بگشت بد رسد اگر بای داری می زرم بسی یاد کرد زین پیش کم که گزیدند از کون ناگهان که شد کار بکار لار و بر ز خون بود و هر جا بر شنبه	چنان گوی چون دیکر باید شنبه تیر و گنگام به و مان چنین گفت کز زنگ یکوه ها و کوه که دوش نوید کنون با میان اندر انداخت که زین لشکر پس اندر دانه بی کین تو انگندی اندر جان بسو گندی را بیدار ختی برین ساز و چندین بیرون کنون آگهی شد شاه جهان کنون کامی کار و دانه بر ایشان چو راه علف تنگ چنین گفت جوان برین بر ایشان کون بی بخا شنبه بر آساید این کشور از او چنین گفت باطوس گز کنون چون شود و شنبه اگر یک یک تن کشتن و هم	پیران را چو شنبه همه ز لشکر کز داری چنین مجذبان زانی سپاه برین بودن اکنون چو دایان که تا قوی زرم چو بی بی بدام اندر آتی بی بیگمان زهر سپاه و شنبه میان جهان جانی ز خوش بر دختی بر مر و سنگی گیزی فروغ باید ز زان زان بامان نه گاه فرشت و ز کسین سپید سوی چاره جنگند که مارانی کوه باید سپر نه جنگام و کپار و ایش گویی ازین پس در شنبه که مار اکنون جنگ شنبه پیران آن چادر لاجورد و گز تاج گز و نشان بریم	نوشته بخون زون ایرانیان بر سرکان	و فرشت خیمه بگسترد چو در بای خوق شنبه باید ز لشکر بسی کشته وید بهریک از ایشان را شنبه کنون تیر و دگر بایزد روانی نباید که بایند هیچ چنان نش افروخت از کین بشک خنجر کین بایک و سپه ابر و تیر و پیلان و گز بچک خطاب اندریم نزدیک کس ایل اسب غان چو شنبه این طوس شام شبه جنگ آورده خوار راه که باری کی تن زایران تمت بر ابدت است و دل به تیر کزازه بیگفت باز رسیدند از دای سران	بسی پند و اندرز کرد خروشی بر آمد بستاند بسی پیش از زرم گشت باور دگر خفتن اندر دست بهر چشم دشمن تیر ازون از ایشان که دارد و گنبد که گفتی هو اگر ز بار و زین ازین متران انگیدی کس سران را ز خون تلخ بر شنبه و یانه بد ریاسه آب اندریم زنگی چشم اندر اندر نشان بد گفت کامی بد بخت بماند میان چنان زنگ بزی یار اندرین زنگ شود شنبه ایران کون پیلان که شد کار لار و شنبه همه بر شنبه زنگ گز گران	نویار روی ساخته با سپاه چو خورشید از انجا و نیکان که نامن به نیم کی روی طوس باید ز دیک ایران سپاه ز کوه زان آن کجا بهتراند بکین گرانمایه جنگی فرود زهر تو ماند و تیران کمی جادوی سازتی که فزون بزرگان لشکر شدند خنجر چو شنبه پیران زهر سو سپاه بد نیکو نه کینه تو را نیان یکی کار سازم که ایرانیان چو راه علف تنگ شد بر سپاه بنوران نیار و گز کز سهره زار بود خور و بی باید گزیدن سواران مرد چنین است فرجام آورده گاه همی بود تاشب نمودار شد بر راست طوس زنی کار خود و گوی و زرم چندین و فرشت سپهر بد و شنبه فرخیت از دیده خور و شنبه نباید که خوارند از فزون سپه را می چینی سپهر و شنبه بهر سو بر شنبه گز دانه ستاره نه پیرانه نمانده نباید که خسته تیر و دای که شنبه بایکمان خور چو خنجر از جانی شنبه که نه جانی بخت و دای بکرم چندین زنگان که او داد و بخت بر جانی که خیره بکام ننگ اندریم بشکوی و بر شنبه گز هوا قیر کون شنبه همی بر شنبه و شنبه	نمی روی امون ز لشکر سپاه غمی شد بد و آرم و دای چو دای برین کوه پیلان کس سری بر کینه دلی بر گناه بران زنگ بر همه بی سران شمار سازتن باید درود بدامت نیایم بگفت اگر مر وز و ماند و جانی کسین بفرجام کارت بر زیم خون چو دستان چون رستم عین فرستاد و گز و کوه راه به شنبه کین استن امیان نه بند ازان پس کینه میان کسی سنگ خار اندر دگاه ایران نمانیم کس شاد بیک سو شنبه و بی زبالا شدن سوی دشت یکی خاک باید کی فرستاده فرشت مهر و جانی تاشب خو اندر آنچ بود مردان نماند بر بال گز گران دل زرم جوان بر شنبه یکی بانگ ز دشت و شنبه نباید که خوارند از فزون سپه را می چینی سپهر و شنبه بهر سو بر شنبه گز دانه ستاره نه پیرانه نمانده نباید که خسته تیر و دای که شنبه بایکمان خور چو خنجر از جانی شنبه که نه جانی بخت و دای بکرم چندین زنگان که او داد و بخت بر جانی که خیره بکام ننگ اندریم بشکوی و بر شنبه گز هوا قیر کون شنبه همی بر شنبه و شنبه

سبک شد خدایان که از تن کعب سپه باز خوانند گردان جنگ زگر و کشان چشم بدور باد امیدم بدو هست هر چند رود بسی زاری و لاله اندازد سخن هر چه رفت آشکاره مانا طلایه برون آمد از هر دو رو چو آسوده گردند گردان ما وزان پس باید بخشد خبر در کاخ گوشت کشادگان از ایشان جهان پر خاکست بنزد تهنیت برفتند باز فرستاده ایم از شهریار گفت این بخت نشانیست برستم چنین گفت کاهی ز فرا دل چرخ در نوکشت شیرت	بندی که داشت باز تکیب کشید ز لشکر سوی کوه جنگ بفرجام این رزم با سواد پس مایاند لشکر چو دو که ای سرفراز شه ناجو بگویم به پیر فرشته جهان برشت دلیران پختن جو ستوده سواران و مردان که پیران شد از رزم هر دو تبی شد ز گردان راوگان بند از خیلوس گشته گن بزا بستان پیش آن سرفرا کند شاه ایران ترا خوانما بر خسر و آیدیل چیره ست تبرسم که این دولت دیر باز سپهر و زمین زان نیرست	همی گویو و بوم چون نره شیر بگردان چنین گفت سالار زیروان پاکیزه خواست یکی نامه باید که ری کشیم بیاری باید که بویست بخوبی و خوشنودی شهریار چو جوان رسید اندر او رگا یکی رزم سازم که خوشی را	می رزم کردند با جاک روز دلیری چنین گزشتاده اک پناه هم بدو نیست ناجاودان هنگاه نامه نوشتند و برد به پیروزی و کام کردیم باز پس آنکه پنجمه فرس و آیدند به پیران چنین گفت کامور بگفتند و رفتند هر دو بجای سپهر بکوه و باون کشید ستاره برایشان بالید بفرمود تا رستم سیلتن برستم بگفتند کاهی بملوان چنین گفت رستم بگفت سر نادران بان نیرتاد نوی پرو در انده تاج و تخت زمین گرد خشت و آجاست	می رزم کردند با جاک روز دلیری چنین گزشتاده اک پناه هم بدو نیست ناجاودان هنگاه نامه نوشتند و برد به پیروزی و کام کردیم باز پس آنکه پنجمه فرس و آیدند به پیران چنین گفت کامور بگفتند و رفتند هر دو بجای سپهر بکوه و باون کشید ستاره برایشان بالید بفرمود تا رستم سیلتن برستم بگفتند کاهی بملوان چنین گفت رستم بگفت سر نادران بان نیرتاد نوی پرو در انده تاج و تخت زمین گرد خشت و آجاست	می رزم کردند با جاک روز دلیری چنین گزشتاده اک پناه هم بدو نیست ناجاودان هنگاه نامه نوشتند و برد به پیروزی و کام کردیم باز پس آنکه پنجمه فرس و آیدند به پیران چنین گفت کامور بگفتند و رفتند هر دو بجای سپهر بکوه و باون کشید ستاره برایشان بالید بفرمود تا رستم سیلتن برستم بگفتند کاهی بملوان چنین گفت رستم بگفت سر نادران بان نیرتاد نوی پرو در انده تاج و تخت زمین گرد خشت و آجاست

مرد
ایران
از
باز
دند
رو
باید
بسی
من
سازان
خ
تخت
دیاد
درخت
است
ن

زنجیر تو خورشید بر بانی بود کنون گویو گود و زو و طوس هر آنکس که از ایشان بکشد شب تیره کهین نامه بخواند امیر سپاه و سپید لبست بر داول شاه و درای دست بهر تو که داند کتاد این گره بپایخ چندین گشت رستم شاه بایران بکین من که رستم همان لشکرها و راه دراز ازان که شکان شاه سید چو شنبه کیخسرو از او آید جهان گنج و گنجور و شیر همه شاه ایران بستم سپرد بجای آرای و خرد و اهرم تسمنی من را بوسید گفت فریخ زرا گفت بکیش بگاه من اینک بکیر دار بادمان یکی آرزو دارم اندر زمان که هستی تو پشت و پناه سپا سیاوش را در برادر منم برو گفت رستم که فرمان برت بخو اهرم چو فرمان دهر شهریار جهان با هر مندی را می آید نگهبان کاخ و در گنج اوی بران کاخ دستور شد بر تو دانی که ما را برادر نیست بما و چنین گفت پس شهریار که چندان بزرگان ایرانین فریخ زرا شد سپید کیش بر راه چو منی برین و چه فرمانی که با رستم روی آزار نیست ز پایی بگوهر ستموده منت که مرد از پاری زانند وزن از ایران و دهر و فرمان جهان که که تقارین بشنوی وزان پس چنین گفت پنهان	زگر تو تا جیب گریان بود فراوان ازین مژگند آوران بکوه ها و نجر خسته اند بسی خون ل برنج افشانده که روشن و ان با و تندرست نقشای گزین چنبر کاست خوار تو بکس بر نه زبیر که بی تو باد اناسین کلاه تا رام بکیر و ز شسته ام گزنند درینج بر جای ناز برخ بر سگالان تو زو باد برخ بر نهاد از دو دیده و سرمه و ران جهان ز نیست چنین گفت کاشی نامی اگر نگر تا بچو سئ بره برستم که با من رکاب و غما خفت سپاه اندر آوری پیش سپا بیا بچو بچو بچو بره بر زمان نیارم بکس گفتن اندر جان ز تو بر فرازنده گردان کلاه ز یک تخم و بنیاد و یک گوهر بر آرم منی این آیدان گشت که آنست نیکوتر کردگار نه بیک کسی نه همتای او کسی کو شاستد می تیج او برستم چنین گفت کاشی بد مرین گفته را پیش او بجای که ای در جهان از پدیا و کا بتوزان بداند سر و مالین چو رستم بود و پهلوی خور که جفت تو با و ای می و اگر نه مرا گاه ایکن نیست که کم باد اند جهان شومست فزون تر ز خوش بود خوش چه آباد و دیران بخوان او گفت منی را می شه بگری که ای بر ستم و ستم خرم	بر و ز بل و دواز جنگ سپهر گر تران ز گردان فراسپا سوی کردگار زمان مکان مگر پیش یزدان فرما و رس تن پاک دور از بد مکان ترا کرد باید کنون کارزار سرمه کشان اندر آری بگرد نذر و چو تو شاه گود و نباد چه جاد و چه نثار و دای لیر که روزی ترش او می نه برید به بندم برین کین ایرانیا نه اورنگ نه تاج و تخت کین کلاه و کمان و کشت و کمر و لیران و گردان کین بستان ز لشکر گزین از در کارزار سپاه که آرام و خواب و بیم مگر زو طوس سپهر بخوی سپه را زنده بر بد و نیک می	زگر تو بیکان ملک تو شیر همه دل پر از خون دیده پر همه سر نهاده سوی آسمان نگفتم سه روز این سخن بکس سرمه سپه با و ادت شادان بر ایرانیا چو نگه شد کارزار نداری تو هم با و ز سر و که با و بری و بار ای دانه بیا بان و تاریکی و پل شیر چنین بچ و سخی لیلی دیدیم شوم تا سپهر بکمر بر میان بدو گفت بی تو نخواهم زمان ز وینا و گنج و تاج و کمر تو با گردان زان زان بستان ز گردان شیرین سی بتر سهران را سهر اندر شتایی باید که روز و شبان لغوی چو گر کین میلاد و جگن می	زنی که زیاده و ش باندست بیلین شدر بر شهریار رسیده به کس ز تو داد و یکی آرزو دارم از شهریار نباشد خیر و خست از فراسپا هر آنکس که از لای تو بگذرد بگویم با و اگر بشنود به نیک و بد یا پناه تو می بایران ز شبنم بهنجان چنین راه بهیجی تو زان ز خمر و چو شنبه و ستم چو خواهند ستم بویگان اگر بشنوی پند و اندرز من فریخ زرا کس غیر و نجات بر ستوی و ای و فرمان شیر بانوان با زانی در بایران اگر چه جهان شومست

جلد دوم
۱۴۶

چه فریاد کنون شده نامور
نیاسود از پهلوان سپاه
وژان پس فریزد اما گشت
چو این کرده شد ز شرم پهلوان
بر آه خورشیدین گزاسی
شبی داغ دل بر تیریا طوس
بر شمع رخشان کی تخت عاج
که ایرانیان را هم ایریدار
بزرگ گل اندر می می خوریم
نگه کن که رستم چو پادوان
بیاورد پیران از ان روسپا
چنین گفت هومان پیران جنگ
ستد تن دوش با خوار و مایه
یکی کوه دانه خار و خشک
چو چنگ تان دشمن آید جنگ
مگر بیا سنگ خار خورند
باشک که آمد سپه دار طوس
سپه را خورشید پیش و انانند
ورای دود کجا داور آسمان
برین بر نهادند کیم سخن
پیران فرستاده آمد شاه
یکی مقرر آمد از ان وی آب
سر سفر از ان کاموس نام
چو منشور جنگی که با تیغ او
چنین گفت پیران نبوران
شده از دوزخ و ازین سخن
بگفتند کاسی نامور پهلوان
ز سقلاب چون کند ز شرم
شمیران شنگی سلف از ان
به هومان چنین گفت پیران
ازین آمدن بی نیاز نیست
به نیمه سفر از ان کاموس
کسی را که همت از ایران
بسوزم و هر خاک ایشان باد
و کبره بر روی کابلستان
بر و بوم ایران نامر جای
باشک چنین گفت هومان کرد

بفرمان او بست باید کرد
که تا کرد مراد راجت شاه
ز تخم و رستم آزاد گشت
سوی دشت شد با دلاور گشت
تتمن بر آورد لشکر نجاس
بخواست اندر آمد که رستم کوس
سیاوش بران تخت با و و
که سپه ز گروی تو در کار زار
نرا نیم کین با و دما کی خوریم
بیاید بر ما زمان تا زمان
شد از کرد خورشید تابان سپاه
همی جست باید چه چو جنگ
بر فتنه بیکاه ازین زنگاه
همی خار بونیز اسپاچ مشک
نیز وی چه باید کرد و کرد
چو روزی سر آمد خورشید
پیر از خون دل و رخ شد
جز از گز و شمشیر و انانند
بشمیر بر اسیر آردان
که سالار نیکیا خور افکنند
که آمد ز بهر جافروان سپاه
که بروی شاکر و افرا سیاب
بر آرد و ز گور و از طوس گم
بنحاک اندر آید و خنجر
که اسی سفر از ان دانه
بر آید و از لشکر آستان
همیشه ز بی شاد و رستم
چو پیور دگانی سپهر نبرد
پیرانده بر نیزه و تیغ زهر
پذیره شوم پیش آن چمن
خداوند را جند و زیبا نیست
بر ابر کز شمشیر و طوس
کنم با می گردن بند گرا
نگه برم ازین بوم و بوم
بکابل کشم خاک را بهستان
که نه دشت با و از ایشان
که اندیشه از دل بیاید

بران رام شهدا و شهریار
بخوانند موبد برانکیش
همان مایه و جابه افراشت
فریزد شمشیر بال شکاری
پیران دیش جان جهان را شاکر
ویدن طوس سیاوش را بخواب
و مشر و فیر و زی از ویستن
ز خواب اندر آمده شادول
بفرمود و در میدان دما
از او از گردان و باران تیر
نه لشکر بدشت شکار اندر
چو شیران نامور با چون
بما تیران سنگ برانکیش
چرا جست باید می کار زار
سوی نیمه فتنه از ان زنگاه
بگور ز گفت این سخن تیر
بشکیر شمشیر با بر کشید
رنجش جهان آفرین بشکرم

برافروخت رخ چون گل بربار
ببشتند خطی بآمین و کیش
یکی خلعت و تاج نو شاکر
فرزان چو بر آسمان تهری
دو فرسنگ میراند با و بر
ویدن طوس سیاوش را بخواب
و مشر و فیر و زی از ویستن
ز در و دغان گشته از اول
بجندید در کوه لشکر جاس
همی چشم خورشید خیره
تن و اسب باز برانکیش
که از کوه سار اندر آرد
چو چپاره که در میدان شونند
طلایه برین شست بر سو
طلایه بیاید پیش سپاه
سخت ایرانیان خیره گشت
همه دامن کوه شاکر کشید
نباشد پیمای بر خیره دم

سیان بست رستم را کیش
فرنگیس را با نسیه زیار
سته روز اندران کا شاکر
چو خورشید مانده بنوعیه
دو منزل همیکه رستم یک
چنان دید رستم و انش بخواب
لبان پر خنده زان کوی
ز گور زیان چو چنگلین مشو
بگور ز گفت ای جهان پهلوان
به بستند گردان ایرانیان
دو لشکر بروی اندر آورد
بدو گفت پیران که ندی کن
همه دشت چو چو چو چو
کشاوه نیاید که دارید راه
بباشتم تا دشمن از ان نان
کشاوه گردان سر اسر
همه گرد بر گردا لشکر ست
اگر خستد نیک یاری ده
همان مرگ خوشتر بنام بلند
چو خورشید بر زور چو چو
سپاهیکه دریا چو چو
بیا لا چو سر و دیر راه
نخست اندر انم خاقان چین
همه کار با می شاکر آورد
بباید کنون دل تیرا شست
ز لشکر بر پهلوان پیشرو
ز شمشیر و تاپیش دریا شست
چنانی چو فرطوس لشکر
دل و جان پیران پر از خنده
ندارند سر کم از افرا سیاب
کنم آفرین پیش خاقان چین
اگر خود اندر ان یاب جنگ
ز لشکر هر انگار کس آید بدست
یکی بهره را ایشان شمشیر
زنی کوه و خور و پیران
گفت این دل بر کیم
نباید که ایشان شمشیر بدست

برین بر نیامد فراوان
بگور و دلبند و بند
بروز چهارم بر است کار
بسان بی بادل بر زهر
نیاسود و زوشان انک
که خشنده شمع بر آید ز آب
سوی طوس کی چو خورشید
که آید کی گاستانت نو
یکی خواب دیدم بر و شون
بر افراختند خنجر کا و بان
ز گردان اندر پیش یک
نه روز شاکر است و گاه سخن
سر نامداران نگون یافتیم
دور و پس پیشان زنگاه
شود دنگ و ز نما خواب
بخواست و بخور و نهاده
خور با کشتان به دست
برایشان مرا کامگار می
ازین لیکن با بر سر گزند
بدر پیران مشک رنگ
کنند چون بیایان بر و زهر
جهانگیر از ان بد و تاج و گاه
که تاجش بهر دست تاخت
چو خشم آورد و با و بر آورد
بایران نامر به بوم و دست
بفرده بیاید می نو
دش و سپاهست و پهلوان
که کار کمانی گوگرد و سوز
تو گفتی که او مرده بیز زهر
که با کج و خنجر و با جاده آب
همان پیش تاختش بهو شوم
برایشان کمر زور را کشید
سران ان تیر به شمشیر
بر ایرانیان بر کمر و تیغ
نامر که نامر تی باروان
همی تیرش دوست گفتی
گر نهان بر اندازین کوه

نمون کوه و دشت و در و رود
 ز دیبای چینی و از پریان
 بیامیزد یک خاقان چین
 بدو گفت خج که با پهلوان
 چنین داد پاخ بدو پهلوان
 که از ایرانان آنچه پرسید شاه
 سپیدار طوس ست مرو کبر
 بهامون نیاندید چنگاصف
 بسیار است خیمه چو باغ بهار
 که امروزشکران چراغش اند
 اگر نشان به پیکار یار آید ست
 مگر رستم آید دین زمرگاه
 که از اندیشه بدین دگبست
 ندارد جهان فرین ست با
 بیک روز که ز ناخستند جنگ
 بر چینه از اندیشه نایکار
 همه بیتها جنگ را بر کشیم
 سپیدار گو در ز بر تیغ کوه
 سوی باختر گشت گیتی نرگود
 رخس گشت از اندوه سبزان
 بنیره سپردا شتم لشکر
 زادی مرا کاش که بدم
 و رفت سپیدار ایران کجاست
 ازین گفته شد پهلوان بزرگ
 جهان بپوش و کیو و دام را
 که ای پهلوان جهان و باش
 به پیش اندرون گرگ پیکری
 چو گفتار ای تو آمد بجای
 ترا پیش نخستش بر مگانگان
 سخن هر چه دیدی بدیشان بگو
 چو میگویم که روی زمین گشت
 و در باره بنگر ز کوه بلند
 وزان روی پیران بگذارد
 خروشی بشادی ز نوران پا
 بهر جای کرده کی جسم
 سپیدار با شین کیو گفت
 بشترین کیو تا پنج کوه

سراسر شود پرورش و سپاه
 و رشتی بهره رده اندر میان
 پایاوه بپوسید روی زمین
 ششم چنین شود و رشتن
 که بیدار دل باشی رشتن
 نه مهر و کلاه است و نه تخنگاه
 بهامون ترسند ز پیکار شیر
 ندانند جز سنگ خاکبفت
 بهشت است گنتی بزرگ گناه
 برای وند از پی پیش اند
 چنان دان که بدروزگار است
 و گرد نه بداید بازین سپاه
 ترا کردگار جهان یا دوست
 که آید بهد خواه ماران ساز
 مکن دل ز اندیشه بر تیرنگ
 ز مایه نگردد بدروزگار
 بجنگ ناز آید و دشمن کشیم
 برآمد رفت از میان گرد
 سراسر لبان شب لاجورد
 چنان شد کجا خسته گرد ویر
 شده نامبر دار هر کشور
 گشتی سپهر بلند از برم
 مکه کن چپ لشکر دوست
 فروخت از دیدگان آبدرد
 سواران جنگی خود کام را
 ز در و ز تیار آزاد باش
 یکی ماه پیکر زور اندکی
 بد انسان که گنتی پاکیزه را
 سرت بر فرازم سجاد اصفهان
 سبک باش از هر کسی چاره جوی
 بدین دیده که دیده بیکار گشت
 که ایشان بنزدیکانکی رسند
 همی زان لشکر بدشت نیز او
 با براند آمد از ان زنگاه
 همه سویه کردند بر جوشین
 که بر خیز و کشتای زاندر
 برآمد زان بوه دور از گروه

چو پیران بنزدیک ایشان رسید
فرماند و از کارش آنگه گفت
چو خاقان بدیش بر درخت
بپسید از آن پس گزایان سپاه
در دو جهان آفرین بر تو باد
بی اندازه پیکار چندین جنگ
بزرگان چو گوزن شود گان
بدو گفت خاقان که نزدیکن

راسی زدن طوس
و دیدن ویدره بان

ستودن نیایم یک نکر
جهان آفرین را بستند ایم
چو رستم باید برین زرگاه
نه بستند برادر آسمان
که کار خدائی نه کار است
به بینش پاجست آغازشان
چو خورشید تابان گشت
شاد خاک خورشید تابان
چنین گفت که گردش روزگار
بکین سیاهوش همه گشتند
چنین گفت با ویدره بان
بدو ویدره بان گفت از پنج
بنالید و گفت اسیران کشید
بپدر و درون پنج هر کس
که از راه ایران می تیر و گرد
درفش در کار و با پیکرش
بجست چندان زهر گون گنج

مرکاسه گود

بکروار سیمغ ازین میه گاه
چنینی او پاسخ گفت و آگاه
سوارای شمرده بیانده پیش
بزرگان ایران پرانده و
که زار این دلیران خوشترند
بر و ناسیر تیغ کوه لبند
همیکه دازان که بهر سو گاه

در دوشت پرستم سپاس بدید
 بسی بادل اندیشه اندر گرفت
 بماند از بر و بال پیران گفت
 که دار و نگین و که دار و کلاه
 که کردی به پیش دل نداشتاد
 ندید اندران کار جز خار و سنگ
 چو گلیو و چو رام آزادگان
 بیاش و بیاور کیست سخن
 و گو دوز در کار خبک
 لشکر سیر ز راه
 بگو بند سران بنعل ستور
 بسی خم نیکی پراکنده ایم
 سر آید بدید سپاه
 مشو بدگمان از بد بدگمان
 قضائی نبشته نشاید ستور
 برهمنه شود و میگایان ارشاد
 ز بالاهمی سوی خاور گشت
 ز بس پیل و بر پشت پیلان
 مرا بهره و گین آمد و کار ز راه
 ز من بخت بیدار بر گشته شد
 که ای مرد دنیا دروشتن
 نه بنیم همی جنبش حوسه
 از این پس اخت بالین
 بپوشم بفرگان بیارم بیسه
 بر آمد کز و در شد لاجورد
 پدید آمد و شیر ترین شمشیر
 کزان پس نایز نباشد بخت
 ز با ویده بان
 برم گهی سوی ایران سپاه
 کبوه چا و ن سندان سپاه
 بافت آن کجافته بکم پیش
 رخا ن زرد و لبها شده لاجورد
 کز ایران بایستان نگیرند
 بپین تا که اندوچه و چون چند
 درفش و سواران پیل سپاه

جهان پر سر اسوده و حمید نود
 که آیا بهشت است یا زنگاه
 بر سپید و سیاه بنو خورش
 که است جنگی و حکمران اند
 به نخت تو شادانم و ندرست
 چو بی نام و بی کام و بی شند
 به نخت سرفراز خانان چین
 یک ام و ز با کام دل مرغی نیم
 چو بر گنبد خجسته آفتاب
 اگر مستندند اگر شاهان
 تو ایران سپهر را بهشته گیر
 بدو گفت گیوای سپه شاه
 و دیگر به نخت جهاندار شاه
 نباشد ز نیروان کسی ناسید
 و گر بخشش کرد کار بلند
 یکی کنده سایر پیش سپاه
 از ایران باید بی اگهی
 نزارای خروشند از رویگاه
 خود دیده بشنید گودرز گفت
 ز گیتی مرا شو بختی است بهر
 ازین زندگانی شدم ناسید
 مگر کن بایران و توران سپاه
 از ان سوتاب تسلیه ترا
 شوم بر یکم چشم و اغوش را
 نهادن زین بر بند چنان
 فراوان درفش از میان سپاه
 بدو گفت گودرز افروخته شد
 وزین پس چو رفتی با ایران
 ز بهر من اکنون ازین دیده
 بدو دیده بان گفت کردید گاه
 چنین گفت بادیده بان سهراب
 چنان تشاوشد زان چنین چنان
 چو بشنید جوان بخندید گفت
 با نذر کردن همه مکرده
 اکنون کور و کام شهران بخود
 همی بر کردار این ره آید سپاه
 بیا به سوی سپهبد روان

رده سرخ و زرد و خوش بکبود
 سپهر برین ست یا خرچ و ماه
 بر خورشید تخت بنش نشین
 نشست برین کوه بهر چه اندر
 روانم می خاک پای تو بست
 گریزان بکوه همان شدند
 سپهر را نه بیند سپهر خیزان
 پی روز نا آمده نشهر نیم
 دل طوس و گور زنده خیزان
 شد در میان از بد بیکان
 و گریخته از مرگ گشته گیر
 چه بود که اندیشه کردی
 خداوند شمشیر تخت و کلاه
 اگر شب شود روی رو تو سپید
 چنانست کاید با بر گزند
 چنان چون بود درم و دین
 درختان شود شاخ سبزه
 که شد کارگردان بران شاه
 که خیز خاک تیره ندارم هفت
 پراکنده بر جای تریاک هر
 سپهر شد مرا بخت روز سفید
 که آید کسی سوی این نگاه
 و برین سوتو گوئی بخوانند
 بگیرم بر گویو و شیدوش را
 خروش آمد از دیده هم روزگار
 برآمد بگردان بنده ماه
 ز دیدار تو و در چشم بد
 نبرد یک شاه و لیران شوم
 برو سوی سالار ایران سپاه
 نشاید شدن پیشل بران سپاه
 که بیدار دل باش ز شورش
 که میان شده باز باید روان
 که شد یکسان بخت بیدار خست
 پراکنده گشتند برگرد کوه
 زمین پزیر خوان دلیران بود
 که داوره سر سپرده و جنگا
 پراز در دول پزیرانده جان

بدو گفت چندان سپاسی
 سپید پوشند گفتاروی
 بسی گفتم اندر از شیب
 اگر گشته اتم و کارزار
 چون در وی گیتی بگردم
 چنین گفت کاسی پهلوان
 چو برندگان کارگردار
 ز ترکان براید همه کام
 همه شب بیا جهان پهلوان
 به پیران چنین گفت کام و تنگ
 به بدیم که ایرانیان بر چه اند
 خروشدن آند پرده سرا
 بزرین ستام و جناح بلند
 سپاهی برفت اندران
 سنا یاد خشان جوشان
 ز آورد که تاسد تیغ کوه
 چو از دو رخ افان چنین بگریه
 سپید سر چاه پوشد بخار
 بدو گفت پیران کز اندک سپاه
 بمان تاسد روز اندرین بگاه
 بزر و بین و خیمه بگرز و سنا
 تا نیم کاره گیرند هیچ
 بسازیم و یکباره جنگ و نیم
 ران کورک و خرو و پیر و جان
 یکا مشب کشاده در آید
 بر انسان کز ایرانیان سرور
 بقتند و ز بجای برخاستند
 خروشی بلند آواز وید و گاه
 بجنبید گو در از انجایش
 بیا در چون رویک ایشان رسید
 رفتند هر یک در کسار
 از ایشان ترا خرد بسیار
 بدو گفته بنگر که از بخت بد
 سپاه ست چندان این وقت
 بهمانا ندست یک جانور
 شب تیره را سپید و دهان
 فریزر گفت ای گرانیای من

که روی زمین شد کبریا
ولش گشت پروردگار
تیا هر دویم از میان
سپید بود چون بوی شبنم
نه با بید پیدا نه با سرم
از ایران سپاه از نو
خداوند گیتی کشایدش باز
بر اندخو رشید بر نام
همه شاه و کشنده و زنده
نسازیم و روزی بایزید
بدین رزمگاه اندرون
همان ناکه کوس باکران
بزمین در امی چو سمانی
کز ایشان همی از نو گشت
شده روی با من لشکر
از ایران سپه بگرد و
خروش سواران ایران
بر او اسب تاز و بر و شکار
بگیرند و اندرین رزمگاه
بیاییم و آسوده گردیم
همی زرم جویند با دیگران
سواران با شتاب
بر ایشان در کوته تنگ
تر شاه کنانک و نه پهلوان
که ایشان بر آیند از بی
نه بیند ازین پس گریه
همه شب همی لشکر
بگو و ز کامی پهلوان
بیاورد و پیونده بالا
دفش سپید فریز و
بیارید و کوته زخم در کنار
سرخ و شمشیر و باد
همی هر زمان بر سرم
که ز ایشان کین گشت
که در جنگ ما بر نه بسته
بناید گوید بره بر زمان
تستین نفرمودار و نه

دشمنان خود را از دست
سپهران سپهر را همه گرد کرد
کنون چاره کار ای کجاست
گامو میزدی نام گرم گردی ببرد
سپهر از برج باهی برادر دماه
بدیدم یکی بیکر بربازنگ
چو یار آمد اکنون چو هم جنگ
از آن دیده بان گشت روزگار
چو خورشید بر خنجر لشکر کشید
یکی تاسه افراز کرد نشان
پتین گشت پیران که خاقان چین
ز چیلان نهاد تیر چرخ سخت
ز افسر سپهر چیلان پیرنگار
ز پیشانی بیکر و از چشم خروس
چو از دور طوس سپید بید
چو کاسوس و منشور و خاقان چین
پسند آمد گفت اینست سپاه
از آن بکر بر خیره روز تیر بد
پیران چندین گفت خاقان چین
سپهر آلت زین سپیس و ونیم
و گر نمیرد و گر هم گزیده
چندین گفت کاسوس این است
بایران گذاریم از اید سپاه
بایران خاتم بروم چای
چو باو سپیدره دمان برود
پیر گفت خاقان خیرین ای نیست

سپهران فسیر

لشست از بر باره رهنمای
که او بود از ایران سپید پیشرو
خبر پیر گفت ای سپهر داری
سیاس از خدای خورشید
ازین جنگ پور و بنیر نماند
همه لشکر طوس با این سپاه
کنون نماند کوفی که رستم کجاست
کنون من کجا گیرم آراگاه
بیانش پیر گفت اندر ای سرگاه

خوار کرد و بر آسمان باز نیست
فبسی و در و تیارش که بخورد
اگر چه بیخ و سیاه و کسیت
گم زیر خاک هم بسیار سپرد
مردم بی نامش شعر اسبیه
میشنان یکی از دونه چنگ
گوی باشنایم و گه باورنگ
همه شده و اوید سپرد جان
نشیب تا بازنده شد تا بدید
ابا این سواران و کشتان
خروند شاهست و با آفرین
سراسر رویا چینی پیش خست
همه پاک با طوق و با گوشوار
زین گشت آرایش و ناسی کوس
سپه آنچه بودش ده بر کشید
چو سپرد و چون گل پیش بین
سواران مرد و فلک زرم خوا
پنیرهای سیمین کند ز گرد
که اکنون چه سازیم بر خست
سر آمد کنون روز یکبار بوم
بگوشند تا شب بر آید ز کوه
بدرین موافق اندر راهیست
نمانیم تخت و نه تاج نه شاه
نه کاخ و نه ایوان نه چارپا
سه چرخه باید که اندر حسد
بگیتی چو لشکر آرای نیست

اگر شیری نیست اندازم
 چنین گفت که ز روشم فرگ
 بسا زیم و اشب بخون کیم
 بدین نام شد به این سپاه
 باید و مان دیده با این پنج
 سپید بخندید به استبدان
 بنیروی یزدان گویند یقین
 طلایه فرستاد بر پشت جنگ
 یکی از همین که دهقان چین
 برآساید از پنج دراه و راز
 بران را اندام و ز کشتن لاجون
 ز بر چو شانه تخت انداخت
 چو اسد ز بس بر نیانی درفش
 برختن تا با آن لشکر ز جای
 به بستن گردان یزدان بیان
 نظاره بکوه همدان شدند
 سپیدار پیران دگر گوشت گفت
 ندیدم سواران گردن شبان
 بدو گفت پیران که راه در آن
 بنازید شکسته تا نیم روز
 شب تیره آسودگان آبگ
 بدین مایه مردم بدینگو جنگ
 برو بوم یکباره و برانیم
 بید روز چندین چه باید گفت
 یکی پشته بینی بالای کوه
 چو نادران برین هم سخن
 چو خورشید بر کشور لاجورد
 سپاه آمد و راه نزدیک شد
 سوی گردان یک نهاد و ک
 سپاه شد از اسب گودر پیر
 از کین سپاه و ش تو دانی بیان
 از ایشان ببارید گودر خون
 فراموش شد مکاران کا زار
 چون رستغلاب و زهند روی
 و نیز بر گفت او پس منم جا
 بدو گفت گودر ز رسم چه گفت
 بیاید بران ز زنگاه آردید

چمنی از تپه به شود گوشه ار
 نه بنیچم همی جز غم کار دار
 زمین راز خون رو و چو خون
 به آنکس بود اندران مگوار
 و آن گشته و روحی تن رس
 که انی با داران کست آوران
 بیازی سایه بدین انجمن
 خروش آواز کوه و آوازی
 بزرگان و گردان تورانین
 چو ارم تاخشن ز شیب واز
 که او بر سپه سیه پادشاه
 ز دیبای زلفت پیروزه گوان
 چو باز رسیدن ز تو مرغ خوش
 چو ایت از ناله کرنا
 بیار و دگرخواه خست کاروان
 نه بر آرزو پیش و شمس شدند
 بهنر پای مردان نشاید گفت
 بگردی و مردانگی زیشان
 سپیدی ویدی نشیب فراز
 نه برده سواران گیتی فروز
 بر تم تاب ایشان شود کارنگ
 چو اجست باید بخندین درنگ
 بکام دلیران شیان کینم
 غم و درد بود و چهار دست
 تو فردا ز گردان ایران گرد
 که کاموس شیر افغان گنبدین
 سلاطین روز وینای زرد
 ز گرد و سپهر روز تاریک شد
 همی شد غلیظه دل راجو
 همه لشکر افروز دانش پذیر
 درینا سواران کودریان
 که بودند خسته سناک اندرون
 کنونست زرم و کنونست کار
 زویرانه گیتی و آباد بوم
 بیادین بوشن خنجر زرم
 که گفتار او را نشاید نهفت
 بکنی تا درفش من آید پدید

همی رفت و گوزر با او رفت
کز ایران کی لشکر آمد بهشت
بدو گفت کاموس جنگل زما
کنون چون زمین سدر لشکر
همانا به تنها چو من کس نمید
تو از لشکر سیستان خسته
بدو گفت پیران انوشه بدی
بکبر دار پیش او و هر چه گفت
هر آنکس که هستند با جاؤه آب
بخندید پیران و کرد آفرین
بگفتند که دز ایران سپاه
چنین گفت پیران بهومان و
ابا آنکه کاموس روزی بود
نه رستم نه اسپستان لشکر
بش روز و جوان و سرم برزد
پیران میان پیش ما و چنگ
از ایران نباید گویم
سپید بر ایشان بان کشته
بدین خرو گرجان نشانه است
درفش سرافرا خاقان تاج
همان چتر کز دم ملاموس نر
همد و امن کوه پر لشکر سپید
سپید همان بود و لشکر جلال
سپید گفت این برتری خود
بفرمان دارم ده هور و ما
برفتند شادان سوی جاجی
ز درگاه کاموس برخاست
ز ره بود و ترش پیران
بایران خروش آمد از دم
سپید سوار چو یک خمر
وزیر وی ایران سپید
که توران سپه سوی جنگل
فریاد زبانشگری کردند
بر آمد خروشدین گزنا
بیاورد پیشهاون سر
کنون لشکر کشی کن
بر بنید با او و بر

براه جهان خرامید لغت
 از ان روی سوی جهان گشت
 بجائی که مهر تو باشی بایست
 چو خاقان و منشو چون شیت
 نگوی که ایرانیاں خود گویند
 دل خویش در جنگشان بسته
 همیشه ز تو دور دست بدی
 که با کوه یارست و با چیت
 فرستم نیز یک از اسباب
 بران نامداران خاقان چین
 یکی پیش رو با دشمنی سیاه
 که باید ز روی دل اندیشه
 همی چلقین را ندارد بگرد
 فریز بر رخاک و خون ایدر
 بر آوردم از دل کی با دشمن
 ز کفیه و طوش رستم چه باب
 فریز نگاوس و آن تخمین
 ز ما نذران کرد بسیار یار
 که این مرده آسایش جان
 سپرمای زترین آن تخت
 بر او باقیه چند گونه گم
 سر نامداران بدام اندر
 کسی اندیدم ز گردان مار
 سخن زین نشان هیچگونه گم
 تهنن باید برین زرم گم
 همه شب همی بود با رخ
 که او بود در افکن پیش
 کلمه ترگ بود و قباچه
 کنین روی نمک اندر
 زمین گشت از سرم سپر
 بابر اندر آرد او ای کوس
 رده بر کشید ز رنگ آید
 باید به پیوست با طو
 سپه چون سپهر اندر
 هوا نیلگون شدند زمین
 نه پیرانی هوا مانع
 بر و باز و قمع و گرز

چو لشکر پدید آمد از دیدگاه
سپهر بشد پیش رخ فرمان چین
بزرگان درگاه افراسیاب
سنان تا هنر یارید آوریم
تو ترسانی از رستم نامدار
یکی مار و ست من اندر برو
همه هر چه گیتی جهان با و بس
از ایرانیان نیست چندین سخن
همی پای کرده به بند گران
باشگر که آمد شره شاوون
ز کار گمان نامداری دامن
بهر چند که اید از ایران سپاه
سپاه که او اید یار جنگ
چنین گشت پیران از تخت گاه
بدو گفت گلباگان در پیست
برکنده گشتند از آن جایگاه
بفرمود تا بر کشیدند کوس
که با دیو در جنگ رستم چه کرد
کنون چون پنهان بیا بخت
همان افسه پهلوانان بزر
جز این نیز چندان بچنگل و بو
چو رستم باید نیکو پیش گشت
از این پیش کای پنهان جنگ
ازین کوه کس شسته نگذر
چه داری ترند اختر خوشتر

رزم کا موسر

زگر دستان لشکری گریز
درفش سپهر گو بیلتن
یکی گریز همچون سحرگاه
خروشدین دیده بمان
چنان کن که از کوه ترسند
بر کوه لشکر بار استند
چو کاموشنگ اندر آید
چونزدیک شد سر سو که
که داند از ایران بچنگ
چو شنید گویا این سخن

میشد و دیده بان نزد نوران سپاه
 که آرد سپاهی از ایزدانش مین
 سپاهی مگر دوار در پای آب
 تو در بسته پاکلسید آوری که
 نخستین از من بر ارم دوار
 نگه کن چو بنخیزد از پشت گرد
 مباد احم آورد تو هیچ کس
 دل جنگ جو یان چنین بزن
 وزیرشان فراوان بریدند
 بر قند گردان هم اندر زان
 برقت و بیاید هم اندر زان
 بر گوی و طوس اندرین سر
 و گر چند کاموس باشند تنگ
 شدم دور و تیر ارم از تو
 چرا باید از طوس رستم کس
 سبوی خیمه خویش جستاند
 زگر در سپه گشت کوه آمو
 بر ایشان چه آورد روز
 نرا ندی این سپه بانهنگ
 همان طوق زترین زترین
 چو جان را بکشیم جنگ آو
 مگر این سخن را تیر و مش
 بجویم نام و لشویم تنگ
 مگر رستم این زد مکه بج
 درم بخش و دیار درویش

ز پولاد و آهن شده ناب
 پدید آمدند ریس انج
 سپاه از پیش تیره داران
 چو بشتند شد شد و شون
 که تو متری و پدر پادشاه
 و فرس خیمه به بهر پشته
 بهامون نبودش مانی
 پیر از خنده رخ سبوی بند
 که با من بر کو اندر از
 بر آشفست و تیغ از میان

به پیران چندی گفت پس من
 اندر آنم که چند است سال که
 تواری چه کردی در این پنج
 گراز کا بل و زابل و مرغز
 گرش یک زبان اندر آمدیم
 بدانی که اندر جهان هر کس
 به پیران چند گفت خاقان
 بایران سنانم یکی بر سر
 بایران سنانم بر سر
 چو جوانان لمان فرسید و
 فرسید ز کاوس گویند هست
 چو رستم نباشد از او پاک
 بدو گفت جوان که ای پهلوان
 که چون من شنیدم کمزیر
 ز بس گزشت و شیر و پل و
 وزان پس چو آگاهی بدی
 ز کوه ها و نهرها و رود
 سپاه آفرین خواند پهلوان
 یکایک برین کوه رزمی
 همان رنگ زرین و زرین
 باشک خدین گفت بیدار
 که چون رخ بر بسته بودی
 یکی حمله سازیم چون
 بباشیم بر پیش نیران
 بشادی ز گردان ایراک
 چو خوشید ز درخت برشته
 سپاه اکبر که دو خوش
 بناید بدیدار کرد سپاه
 وزیر روی گفتی تو را
 نهاده مرغان گزیر با
 ز نزدیک گود ز کشو
 که کرد و دشمن بر آمد
 چو بایسره راست
 سپهر اکبر دار و دیار
 که ایرانیا را که کار
 وزان پس بدانکه
 چو نزدیک شد با کوه

که بر چنگل بند بر پایش
 چه سازیم و در آن یکا چه سازیم
 برین شست با خوار مایه سپاس
 شود روی گیتی چه بچینی بر
 نهانم که ماند گیتیش نامه
 دلیران که دامنند و خیرست
 که کاموس را راه وادی بکشد
 بر آریکیم گردان شب و فر
 نه شاه و نه گاه و نه تاج و نه
 نیرکان شیان روز و شب
 سپاهی سلفراز و خسته و سست
 و ما و برین زهر ترکان
 چه واری باند نشیه تیره را
 خرامید و آمد بدین روز مگر
 میان اندرون باد و امیسی
 که شاد روی کشور آوازی
 زمین آمد از بانگ سپان
 که بیدار دل باش و روتنه
 که این ننگ از ایرانیان بگفتند
 که اندر جهان آن دیدست
 که هم باهر اسیم و هم نازد
 همه کار ناخام و پیکار رخا
 شوند از بن کوه زان سوگ
 که او لیست بر نیکوی رهنم
 خروشین آمد ز بالا ای
 ز نامون بر آمد خروش
 دلش بر زرم و سورش
 شمشیر و جوش نذرند
 هوا گشت بران ایر
 سحر و گر بانی از دور شکست
 سواری نیز و فر نیز
 هم اکنون بیایر برین
 همان ساقه و قلب
 که از گه فرو آید اندر
 هم آورد نامزدی
 که ای شیر مردان رفو
 که این اگر نذرند

کمان بر کشید و نیزه بر نهاد
پیرانه در آمد بیکه دار گرگ
چنان شد نشان زری که بزد
پیش سوار آمد آمد و فرم
خروشان بر آمد ز قفس پناه
شعاع اسب بخت آن کبر
بر نیگونی تیره شد جانی
چو گردون تپی شد ز خوشی
پراگندگیست با موی بلبل
چو نیند گوشت کشت و گوشت
پایه شد از اسب ترم سوار
که هم خوش بود از دیر باز
همی تاج و تخت از تو گدازد
قرونی تو ای پهلوان مین
چو دیدم من این جو بچه ترا
گوشتی سر اسب فرست و فرج
روان تو زان در و بیدار
بر قند چون باو گردان جا
بهرای و گفتند کاسی پهلوان
دل رستم از درویشان بخت
چنین است آغاز و انجام ترم
نهاده و پیش تخی زجاج
خروشان کی میس نهاده پیش
ز کاموش شکل زخافان چین
ز سنان بگی بخور گر ز
ز تیر و فرج و شمشیر و دانه
سپاس از خداوند پیر و زگر
وزان پس چنین گفت که چنین
اگر گشته کرده هم گذریم
ازین پس بگویند باز آویم
همیشه بزی ناسب دارشاد
از نجا در قهر برین کشید
که ایرانیان را که یار است
سر پرده وید و دیگر سپاه
از ایران ده و دوازده گانه
ز دیبا کی سیر برده سراسی
بر و گفت پیران که بر و زگر

از نیروان بکی و شمشیر کویاد
هوا پر زگر و زمین بزرگ
کو میخواست بگست بوندو
نزد و تیغ و شمشیر او قلم
بیاری بر گوی شد کینه خواه
باشاد برسان غنچه شیر
همی بود و دشت هر گونه شو
طلایه بر آمد ز هر دو سپاه
میان دلیان نیز خیزد چنان
شب تیره از کوه خارا رفت
پایه میاید چو باد و مان
که داماد او ز کوسر فرار
سخن هر چه گوئی نیا نشنوخ
ز پیلان و سیران بگامین
همین سپهر گرم و مهر ترا
سر آید می چون بدیدت گنج
همه رفتن ما آورد با و
خروش آمد و ناله کرنا
بفریاد لشکر پیش ناتوان
بنوی بکینه میان است
یکی راست ماتم کی راست
تا رایش تخت کرسی ساج
سخن مانند بگویند از کم پیش
و مشهور گردان رانین
سرش بر ز کینه دلش ستر
هوارا بفرج شمشیر از دست
که آوردان رخ و خنجر
به بین تاسر تیره خاک سپاه
سز و گر چون چرا بگریم
جهان را بر ایشان نیار آویم
در تاه و فرزند تو سپاد
بدندان سپاه و زخونید
که خرگاه و خیمه بکار است
درفش و نشان بگرداراه
فراوان ز پیش و ز پشت
یکی اثر و افش و ششی سپای
اگر رستم آید برین کارزار

بکاموس بر تیر باران گرفت
چو آمد نیر و یک بد خواه اوی
چو شد گوی جهان بزرگ
ز قلم سپه طوس چون بگریز
عنان را پیچید کاموش گنگ
به نیزه پایوه باورد گاه
چو شد دست بر گونه آن بوس
کمان را چو اید بهار ان گشت
یکی تیره ز ویدر گاه اوی
ازان چنین تیره انگون
نمی شد چو جنگ و لیوان بدید
میان دو گردان را بیک
همی گشت با او پیش سپاه
پراگنده گشتند کاموش طوس
رستم بشکر ایران
پیدا آمد آن اثر و افش
گر قند مگر گداز راکتار
همان شیر از دخت پهلوتین
تو ایرانیان را ز نام و پدر
چنان می تو که ماهی بجاک
مراسم آن از خندان
یکی را پستی یکی را تنگ
ازان پس چو آگاه شد طوس
سپاه و سپید پایوه شدند
همه دشت آغشته از خون
بنالید ازان پس و در سپاه
سر پرده ز و گدازتی فروز
نشت از تیر و تخت پهلوتین
ز کار بزرگان جنگ سپاه
ز کاموس خود چو گدازت
ز مشهور و ز جانی نیست
همه دشت خرگاه و پرده سراسر
تن با تو زده شد بگمان
همه گرم و دودست تبار
چنان رفت باید که آید زان

رستم بشکر ایران
شب تیره و روی تیرین
خروشی بر آمد ز هر دو بزار
گو بدسراف از در گنج
ز تاج و تخت گنج و گهر
لنگ اندرون سرتن و میا
بخت تو جز روی خندان
یکی را به نام و یکی را تنگ
وز ایران نبرده سواران
میان لسته و دل کشتا شدند
جهان تیره از تخت و اثران
چو آگاه شد از کار آورد گاه
پس نشست اولش گنجیم روز
همه نامداران شدند از گنج
ز مانند خورشید و خنده ماه
که مار و در راه و دیر نیست
چو کرد و یکی لشکر آرا نیست
ز دیبا کی چین است کرده سپاه
نیزه بکس را امید زمان
بر اینست رسم سراسی
مشهور با گردش آسمان
لشکر آراستن تورانیان ایرانیان
بر قند گردان لشکر جاسک
فراوان بگردانند و پرت
فراوان زده خیمه و طوس
بشکر جاسکی که دم گاه
سپه دار و با خیمه کاسی
کرنه خاگاه آید آن دیوار

چو کاموس سست کشادین بدید
نیزه بر گداز گاه گویا از سب
سبک تیغ را بر کشید از تیام
بدانست کومر و کاموش نیست
نیزه تیغ بر گردان سبک
دو گردان نامه و یک سوار
سوی خیمه رفتند و دو گرد
ازان دیده که دیده بکشتاد
همان که آید گویا پهلوتین
چو گرد ز روی تهرمت بدید
ازان نامداران گوزان
بر و گفت گوزان کاسی پهلوان
وزین با همه مهر و برتر
تو از دیده و دل گرامی تر
بر و گفت رستم که دل شاد و
همه رفت باید که پرتی نیست
که رستم بگو به پهلوان رسید
خروشی بر آمد ز لشکر بدید
نمانده ز گوزان نه کس
بسی چند و داد و گفت ای
یکوه اندرون خیمه پهلوتین
بیکدست بخت گوزان گویا
فراوان ازان لشکر شمار
و خیمه با شش همه ز تیغ
ازین کوه تا پیش و پاشی
اگر سوی پهلوان سپاه
ازان لشکران یکسان پهلوان
چنین است که دار گردان سپه
جهان را پر و زگر باراد
بزرگان بر او خواند از آفرین
چو از کوه و فرخ کیتی فروز
سپه دار پهلوان پیش سپاه
درفش و سنان سپه پیش
بیامد پهلوان پراغ گفت
از ایران فراوان سپاه است
گما خیمه رستم ز نزدیک شاه
نه کاموش در خافان چین

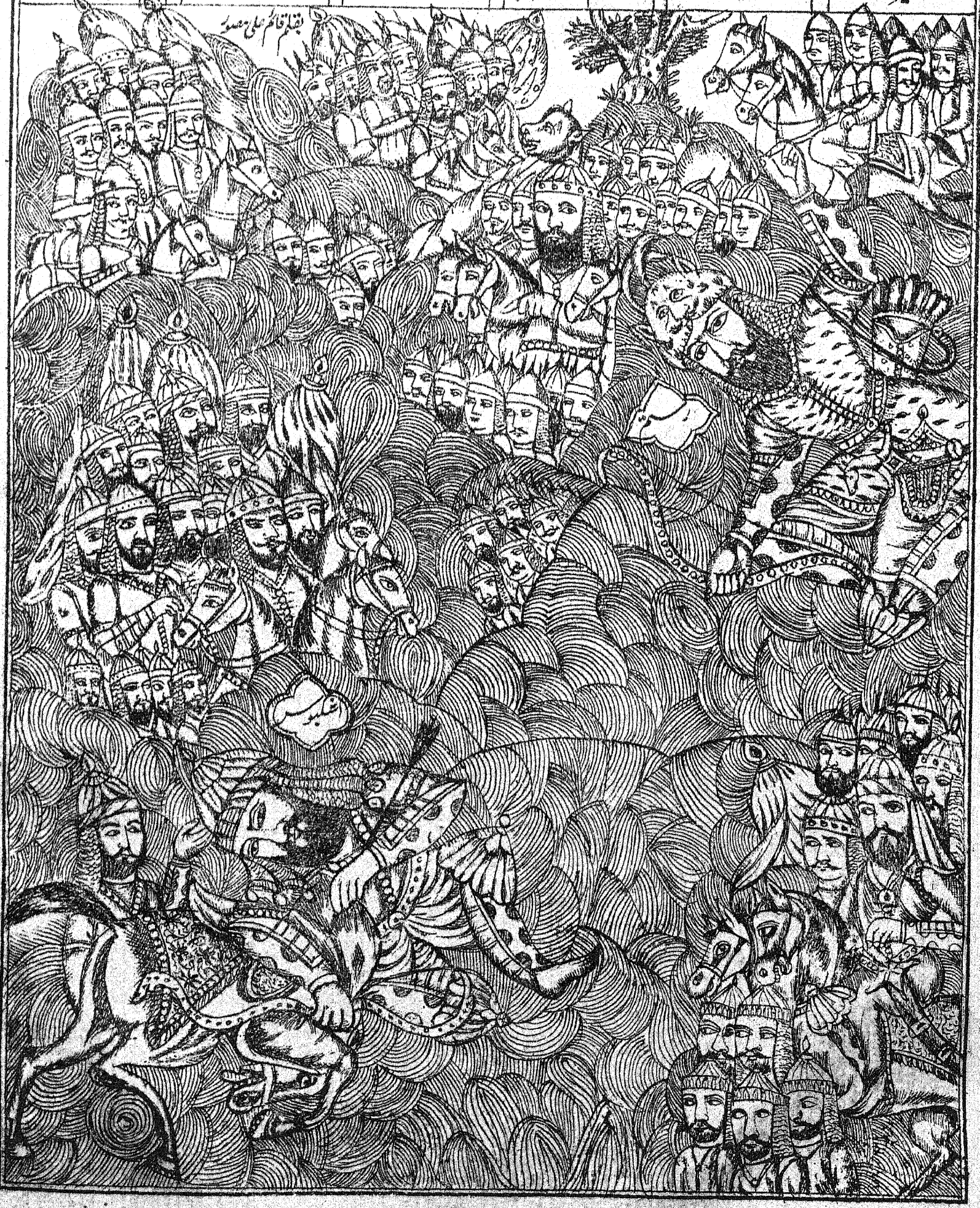
نیزه بر سپهر کرد سراسر نام بدید
برون آمدش بهر دو پا از سب
خروشید و خوشی گرفت نام
چنان نیزه و مر و جوش
که شد روی سالار چنان
کشتانی نشد سیر از ان زرا
یکی سوی دشت و یکی سوی
که شد دشت بر و دمار یک
دماق ز زابل یکی انجمن
شد از آب دیده خشن نام بدید
وزان سو دختن که آمد زان
هشیوار و بگی و روشن
که بی تو سپاد اسر و سر
ز نام آوران تیر نامی تر
زهر بدن مهر ازاد و دار
مراد تر از مرگ تیار نیست
مراد را جانیده گوزان بدید
ازان لشکران زریخاک بزد
تو اکنون سپه افریادین
به پیش آمد و فرزند گران
درفش سپه بر افراختند
پشت و دگر طوس و گردان
بگفتند با پهلوان نامدار
که بر سرش شکار و دین
درفش و سپاه پهلوان
نیزه دی گذر کار بودی تبار
نمی گشت و گران تیره رون
گهی جنگ است گدازش مهر
سخت دشمن بگو ساراد
که با افسر و تیغ و تاج و گمین
دو زلف شب تیره و گرفت و
بیامدی کرد و هر سو گاه
جهان گردش از آفرید پیش
که شد و زیار بچ لبیا بخت
بیاری برین زنگاه است
بیاری بیامد برین زنگاه
و شمشیر بزرگان تورانیان

سوارانند را اینده هر جنگ به روی خندانند این به بنی کت اکنون سرور که بنشین نیز در گمان تنی لرزان رخ سوار کزین کردیک چو بهر جنگ خروش از هر چرخ چاچی سپهر آن زان است او دای که در اندر سپار گردان نگاه	بشهر تو شیر و بلبلک کشتانی پیاده شود و چون بدو گفت رستم که بهر گمان بخندید رستم با او از گفت کمان را بنه کرد و پیش کشید تتمن به بند کرد بهر جنگ ستون کرد چو بهر جنگ چو ز تیر بر سینه اش کشید نظاره بر ایشان در رویه	سپهر کشتان زیر سنگ که تا اسپانم از لشکر نه بنشینم جز فریب فرج که اسپانم از لشکر ندارد چو تو نیاورم هم کسی دو باز و وجان بدانشین بچرم گوزن اندر شربت گذر کرد از همه و پشت او تو گفتی که او خود را و تر	پیاده ندیدی که جنگ آورد سپاه مرزان و ستاو کشتانی بدو گفت کویست یکی تیر و بر بر اسپ او که نازیدنت بود با او همی رنج داری تن خوش بمالید چاچی کمان را بدست چو پیکان بوسید گشت کشتانی هم اندر زان جان	که ای جده مرد پر خاشاک پیاده بیا سوزمت کار برین شت این و زوایکی کمان را بنه کرد و اندر کشید زمانی بر آسائی از کارزار تتمن بدو گفت برخیز و خیر نهاد بهر او چار پر عقاب زجرم گوزن بر آمد خروش فلک گفت احسن ملک گفت	سهر خیم و او پانچ بر هم اکنون ترا ای جده پیاده به از چون تو می چو نازش با سپهر گرانمایید سفر و گریه می شنید برستم بر آنکه ببارید تیر خونگی بر آورد پیکان چو آب چو سوزش آمد به پناهی فضا گفت گیر و قد گفت

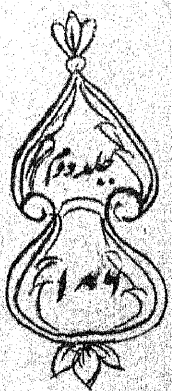
نکه کرد کاموس و خاقان چمن میان سپهر گنبد استند تو گفتی که ختی فسر و یار اند بر گفت پیران کز ایران در آورد هوای بسی خوش بیا بر اندیشه و روی زرد بزرگان ایران کشته و کشته بر گفت پیران که هر چند سپه را چون گمراشته پیش به بیندیا چاره کا چیست دل زین پیاده بدو نمیشد هاتاکه آن سگزی چو گاو پرسید پس بر میدارد دل ز بالا و زورش چه دارم گر آید و کد او نیست کامر بسیار زنگایان که از اسب سلاح و رابر تابدست زهی بر کمانش بر از چرخ یکی جامه دارد و ز چرم یکی خوش دارد و زیر اندرون برین شایخ و این بل بازو به پیران چنین گفت کا بهیچون که زمین بر دارم من لشت تو بکام تو گرد و همه کار بگفت این سخن پیش خاقان چمن دلیران لشکر ندانند شیران و شنگی شنگی زینند بزرگان توران سران برقند کسیر یارم خوش سپاه و لشکر یارم خوش همه بکشان زرم سازیم یکی زرم باید همه بگردد که بر لشکر امروزی فراموش اگر کشته شد زین سپاه همه کسیر و دل پر از کین سیاهان و سپاه و کینه جهان پهلوانی و مانده ایم	بران برزو بالا و ان و کین مر آن تیر را نیزه بند ز گردنشان کمرین پانند کسی را اندام بدین پایگاه جهان کرد بر گونه آبنوس پرسید از ان نامداران مرد تو گویی که آه من می بکنند بیا بر طوس از ایران بجوید هر یک بدین نام خویش برین شنگی پیران کست کز و لشکر یار از بیم شد که پندار می بر شمری نوز کجا بسته بر اندر انگی رول چگونه یار و دیا سرکشان مرا رفت باید یار و گاه از و گشت جان و دیر پر کنند از انش ز گردان یکی تیر و پیکان آرد به پوشد بر اندر یار جنگ که گوی روان شد که بی ست هنر مند باشی باشد شگفت تو بیدار دل باش روت به نیر و زور خداوند نماندست بسیار پیکار همگفت با کهری چنین که بودند و انوشیروان ز سحاب چون کند و شاه همه پیش خاقان شدند بخیچه بودند با کام خوش بچرخ بلند اندر از هر بیا بر ز راه دراز آیدیم شدن پیش لشکر که دار کوه همه کشته و پیکان ترکان شد پیش حکم از روی سواران بر و یار کین همه تاج باید با گوشت ز تو اینهمه و نوز و زهر	چو کشت رستم هم اندر زمان چو خاقان چمن بر پیکان کنون نیزه با تیر انش کین کجا تیر او بگذرد و درخت بایران ندامت که این مرد که این نامدار پیاده بود به پیران چنین گفت هوای چو رستم باشد از و پیکان وزان جاگیزد کاموش چنین گفت کاموش هر جنگ ببالای او بر زمین فرست پیاده بدین رزگاه آمد بر گفت پیران که اینجاست یکی زرم سالیست خست بر زرم اندرون چون بند اگر سنگ خار بنگال پیش همی نام بر جان خواند نیار اندر از نامک جنگ چو رستم کاموش بسیار برین چه خواهی ز رستم که جان تو شد و روشن گم	سوارای فرستاد خاقان نگه کرد و بر اندلش گشت دل کوه در جنگ شان ندامت چه دارد بدین شجاعت وزین لشکر او را هم فرست کزین گونه آمدند و از و که دشمن دارد و خردمند خورد ز راه و گر گین و لطمه بزرگ منشور و فرطون چنان بود که نام اندر جنگ وزین لشکر او را هم فرست سیاری ایران سپاه آمد که او ایدر یار کند زمر نخست او بر و سوی تنش زور دارد چو شیر شود موم و زوم و ننگ ز خندان خوش فرزند همی آتش افروز و خاک به پیران سپه روان که خوردند شایان بر انش جان چشم سوزن گم	کران مور تیر بر و کشتید به پیران چنین گفت کین همی خوار کردی بر اسیر از ایرانیان گوی و طوس شوم تا بر سم به پرده سر چنانکه رستم بدین رزگاه کنون تا بیا از ایران چنان دان که جنگی خوار چنین گفت کاموش زرم بر زرم اندرون کشته شد کمانش تو دیدی و تیر بدو گفت پیران که او که بر گوی با سگ آن شیر چگونه ست مردی و دیر یکی مردی چو سوس بکین سپاه و کین نه بگیرد و انجای بر زرم اندر یار نسوزد بر آتش نه بر آب ابا این گفتی بر و نرسد هاتاکه خوش آمدش خویش من کنون زان بسی آفرین خواند پیران وزانجا که کرد و لشکر ز خوشی چون شد و العظم بخرگاه خاقان چمن آمدند کما که کمانی سوار وزان پس بران باشی بزرگ خوشی چون شد کمان بر و باید که پیران و دیگر که فردا از فراسیاه بزرگان هر جای بر خاستند وزین روی رستم با ایران به لشکر ترک از انش بسیار که در زور بزرگان بر و خواند زور زرم بر و چمن	پیران تیر بر و کشتید به پیران چنین گفت کین همی خوار کردی بر اسیر از ایرانیان گوی و طوس شوم تا بر سم به پرده سر چنانکه رستم بدین رزگاه کنون تا بیا از ایران چنان دان که جنگی خوار چنین گفت کاموش زرم بر زرم اندرون کشته شد کمانش تو دیدی و تیر بدو گفت پیران که او که بر گوی با سگ آن شیر چگونه ست مردی و دیر یکی مردی چو سوس بکین سپاه و کین نه بگیرد و انجای بر زرم اندر یار نسوزد بر آتش نه بر آب ابا این گفتی بر و نرسد هاتاکه خوش آمدش خویش من کنون زان بسی آفرین خواند پیران وزانجا که کرد و لشکر ز خوشی چون شد و العظم بخرگاه خاقان چمن آمدند کما که کمانی سوار وزان پس بران باشی بزرگ خوشی چون شد کمان بر و باید که پیران و دیگر که فردا از فراسیاه بزرگان هر جای بر خاستند وزین روی رستم با ایران به لشکر ترک از انش بسیار که در زور بزرگان بر و خواند زور زرم بر و چمن

پرسیدن کاموش نشان رستم از پیران

راستی زدن ایرانیان و تورانیان
وصف آراستی نمودن

ز قول او چوینک بر سر نهاد بر آمد ز هر دو سپهر و کوه از آن روزی که موس میبید وزان روزی که ز سپهر بر آمد ز هر دو سپهر و کوه بر آمد ز هر دو سپهر و کوه سپهر سر فراز کا موس بود که آن جنگجوی پیاو ده کجاست کسی را نیاید همی رزم را یکی را ای بود الواب نام بسی رنج برده بکا عیان بدو گفت رستم که بشیار باش چو چشمه بر شرف دربار روی چو الواسی آهنگ موس کرد غمان را گران کرد و او را چو آهنگ جنگ یلان داشتی بدو گفت کاموس چندین همی رشته خوافی کند مرا در انداخت تیغ بر نهادن بنداخت و افکندش از میان همی خواست کا نجام خم کند بیاید پیشش خشمگین دو دست از پیشش بست چنین است رسم سرای وین بایران همی شد که در آن کند کفن شد کنون منم و خوش تنش را بشیر کشید در چاک همه در و خجسته و تیار خم به پایان شد این کلمه موس کرد کنون ای خرمشده و شروا همی بگذرد بر تو ایام تو کشانمی و شکنی و گردان یخ چندین گفت پیران بهوشان چو کاموس کور انجم کند بر و آفرین کرد پیران برود به لشکر کشید که کار گمان به پیران چنین گفت خاقان ز او هر چه مرگ و زاده ای	همی کرد و خواست از مرگ یاو شمار هیچ راه فسون و شوس پیشش او زنده میبید چو خورشید تابان ز سپهر بره همی پیران بر روی گروش که با لشکر و پیل و با کوس بود که از نامداران همی رزم است ز گردان ایران همی ماند جا سبک تیغ کین بر کشید از نیام بیا موخته تیر و گرز و سنان آورد این گرویدار باش بدو انگلی ماند این داوری که جوید یار و دیا و نهر د همی کوفت تا خاک زو گشت لیل کندی و گزری گران داشتی به نیروی این شمشیر به بینی کنون ننگ بند مرا همی خواست از گین بستن بر انگشت از جای پیل و دنا به نیروی تن بگسلان ز بند بدو گفت اکنون شدی گزید بخم کند اندر افکند جنگ گهی بر فراز و گهی بر شیب بر و بوم با جاسی شیران ز خاک انفس و گور پیرانش بخون غرق شد بر او سنگ بمردی نباشد ترا پیش قدم همی شد که جان و طوق سپرد بخز نام ز داندان بایان سر ای خواجه بشد آرم تو ز کاموس شان تیر و شروا که امر و ز جانم ز رزم با و در که بر توان کرد بند که ای بر تو ز گنبد لا جورد کسی کو سخن باز جوید زمان که خود در دانیست تیاران بنا کام کرد و بر و دوا ده	نفرمان ز داندان ایست تو گفتی که دریا بروج اندست ایر میبید و لشکر را میبند سوی میبید و کوشا و بود همی دو آتش بر اندازد همی بر خورشید چوینک است کنون گریباید به بندگان نشت از بر خورش چوینک حقا بجل سوی اوج اندست ز ره دار و در جنگ رومی بند نشتش ز به پیل و بود نه بند چنان جنگ بگی بخواب یکی گرز و گاو پیکر بدست به تیر و کمانش سرایان نشت از بر خورش چوینک حقا بجل سوی اوج اندست ز ره دار و در جنگ رومی بند نشتش ز به پیل و بود نه بند چنان جنگ بگی بخواب یکی گرز و گاو پیکر بدست به تیر و کمانش سرایان	ز بالای او آسمان خیز گشت همی از رازان شده و گشت بعلب آمد و داندان چنان قبیل آمد و داندان چنان نشتش که آمد میان چوینک چو آمد بیدان زبان بر کشا و را دیده بود و گران که با و کسی را نبرد چوینک کجایه رستم او داشتی شدا جنگ آورد کاموس کرد مشوخته ز آب هنر چوینک هم آورد خود چوینک ز تیر و دگر گشتش ز رزم تستن ز الواب شد در دند بیاید بفرید چون پیل است تختین برین کید و گشتی بر انگشت کاموس چوینک نیاید تنی سپ رازان گزند سوار از دلیری بیشتر دران عنان را بیداد و رازان سر آمد به رزم کین بگردان چوینک کین کنون این سکه زارم و دیر مید از دوازده دست گویا ببگند بز خاک پیش سران چنین است رسم جهان جهان همی ناتوانی به گیتی گراست کنون رزم خاقان چوینک که اویت بر شکوی رزمهای از آن پس خبر شد خاقان چو مر دست و این را گام بکیتی چو ناهار س نبود سپه سر سپه پش خاقان کنون چاره کار نامار جوی وزان پس به تن کشید ابا انکه از مرگ خود چوینک شاد دل ندارد از رستمند	ز بالای او آسمان خیز گشت همی از رازان شده و گشت بعلب آمد و داندان چنان قبیل آمد و داندان چنان نشتش که آمد میان چوینک چو آمد بیدان زبان بر کشا و را دیده بود و گران که با و کسی را نبرد چوینک کجایه رستم او داشتی شدا جنگ آورد کاموس کرد مشوخته ز آب هنر چوینک هم آورد خود چوینک ز تیر و دگر گشتش ز رزم تستن ز الواب شد در دند بیاید بفرید چون پیل است تختین برین کید و گشتی بر انگشت کاموس چوینک نیاید تنی سپ رازان گزند سوار از دلیری بیشتر دران عنان را بیداد و رازان سر آمد به رزم کین بگردان چوینک کین کنون این سکه زارم و دیر مید از دوازده دست گویا ببگند بز خاک پیش سران چنین است رسم جهان جهان همی ناتوانی به گیتی گراست کنون رزم خاقان چوینک که اویت بر شکوی رزمهای از آن پس خبر شد خاقان چو مر دست و این را گام بکیتی چو ناهار س نبود سپه سر سپه پش خاقان کنون چاره کار نامار جوی وزان پس به تن کشید ابا انکه از مرگ خود چوینک شاد دل ندارد از رستمند	نشت از بر خورش چوینک حقا بجل سوی اوج اندست ز ره دار و در جنگ رومی بند نشتش ز به پیل و بود نه بند چنان جنگ بگی بخواب یکی گرز و گاو پیکر بدست به تیر و کمانش سرایان نشت از بر خورش چوینک حقا بجل سوی اوج اندست ز ره دار و در جنگ رومی بند نشتش ز به پیل و بود نه بند چنان جنگ بگی بخواب یکی گرز و گاو پیکر بدست به تیر و کمانش سرایان	ز بالای او آسمان خیز گشت همی از رازان شده و گشت بعلب آمد و داندان چنان قبیل آمد و داندان چنان نشتش که آمد میان چوینک چو آمد بیدان زبان بر کشا و را دیده بود و گران که با و کسی را نبرد چوینک کجایه رستم او داشتی شدا جنگ آورد کاموس کرد مشوخته ز آب هنر چوینک هم آورد خود چوینک ز تیر و دگر گشتش ز رزم تستن ز الواب شد در دند بیاید بفرید چون پیل است تختین برین کید و گشتی بر انگشت کاموس چوینک نیاید تنی سپ رازان گزند سوار از دلیری بیشتر دران عنان را بیداد و رازان سر آمد به رزم کین بگردان چوینک کین کنون این سکه زارم و دیر مید از دوازده دست گویا ببگند بز خاک پیش سران چنین است رسم جهان جهان همی ناتوانی به گیتی گراست کنون رزم خاقان چوینک که اویت بر شکوی رزمهای از آن پس خبر شد خاقان چو مر دست و این را گام بکیتی چو ناهار س نبود سپه سر سپه پش خاقان کنون چاره کار نامار جوی وزان پس به تن کشید ابا انکه از مرگ خود چوینک شاد دل ندارد از رستمند

سپه سر

من اور اکہ کاموں ازو شد
 چنین گفت کاین مرد جنگی تنیر
 سواری تنو مند خشم پرست
 گراو نره شیر است بجان کرم
 برو آفرین کرد خاقان چین
 به خیمت چندان که راز گنج
 جهانجوی جنگش بر گنج سپ
 کند افکن آن کرد کاموں گیر
 بجنبد با گزر رستم ز جاس
 بدو گفت جنگش که نام تو چیست
 کجا چون تو دو باغ بار آورد
 کمان جانی پیشه چون ابر بود
 نگه کرد جنگش بران پلین
 بران گنج آن بارش از جاس
 و هم اسپ ناپاک جنگش گرفت
 هم آگاه کردش سر از تن
 هم گشت رستم میان و صوف
 بهوان چنین گفت خاقان چین
 بدو گفت هومان که یزدانیم
 شو مباحه خواهر جهان فرین
 بیامد چو نزدیک رستم رسید
 که باشد که بنده ترا در سپرد
 ز شهر و نژاد و زار نام خویش
 کنون گر بگوئی مرا نام خویش
 چرا تو گوئی همی نام خویش
 چرا آمدستی نیز و یک من
 جهان خون پریا که دوزیان
 ز مردان و اسبان ارسته
 نه نام بکین و بنجویم نبرد
 سپه کین زگر سپه زار تخت
 کسی را که دانی توان تخم تور
 بزرگان که از تخم و بیست اند
 به بندم و در کینه بر کشور
 نه تنگ بانه خاقان چین
 مرا از موی برین زنگاه
 چو شنید هومان تیر سخت
 برین زرد و این بزد و بالاک

به بند کشته اند و در میانک
 سوار گشت افغان گرد گیر
 باید به برز و درین کار بست
 بدانکه که سر سوزی میدانم
 پیشش میو جانشین
 گزینش نباید کشندت بچ
 بهیفت برسان و کز شپ
 که گاهی کند افغان گاه تیر
 هم آنگه بخش اندر آورد پاسه
 نژادش گذاشت و کام جوش
 چنین سیوه اندر شمار آورد
 هم آورد با جوشن کبر بود
 بیلا ی سر و سی بر چمن
 گزینان سوی لشکرش کرد
 و لشکر بدو ماند اندر سنگفت
 همه کام و دانشه شد زور
 یکی خشت خشان گرفته کف
 که تنگست بر بازوای زمین
 بر زم اندرون سیل فدا نم
 که پیر و زگرد برین قشت کین
 هسی بو زایال و شانشین
 که از ارکش بر نیاری تو گرد
 سخن گوی از ختمه فدا نم خویش
 بروم و پیوند و آرام خویش
 برو که شو بوم و آرام خویش
 بچو بی و نرمی چندین سخن
 بیفز و چندین زبان زبان
 که از ایران بیاور و باخو استه
 نیارم هر سر کشان زیر گرد
 که در و دل و پنج ایراکینت
 که بر خیره که فدا این آب بند
 دور و نید و با هر کسی پیانند
 بخوشن پوشند باید برت
 نه یکن اگر دان تو را این
 بهینست رحم و همین است راه
 بلز ز برسان برگ و دخت
 سرخشت ایران شتر و جامی

چشمه شهر ایران کهنه روبا
نگر کرد باید که جانش کجاست
که چنگش برش نام و جویند
به تنهاتن خویش جنگ آور
کشته شدن جنگ

چون تو یک ایرانیا نشین جنگ
کنون گریه یار یار و رگاه
منم گفت گردا فغانی شنید گیر
بدان تابدا نم بر و زینسرد
سیر نیره و نام من مرگست
بدو گفت یاشای سوار ویر
بران سب چون کوه دزیر
بگرد آتش دلاور سوار
زمانی بهیداشت ناشدین

فرستادن خاقان
و خواستن رستم

بگیتی چو کاموس جنگی نبو و
بخیمه در آمد بگردار با و
برستم چنین گفت کانی دمار
چون تو سروری زین سپاه
بجز تو کسی راز ایران سپاه
سپاهی بدین کار بر من نمی
زنا من تا شام چه پر زنی بین
اگر آشتی جیت خواهی ہی
بزرگان کجا با سیاوش بند
چو یکسر سوی ما فرستید باز
وزان پس گویم کجایم
گردی زره انکار کام و داد
کسی کودل و مغر فرستید
چو همان دلهالک فرستید
و گر جز بر یگانه گوی سخن
یکی نامداری ز ایران خرم
بر یگانه دگر گفت سخن
کز آن گونه نثار رستم شنید
نیاشی بجز بهلوان بزرگ

بکام دل خسرو افراسیاب
 بگرد چپ لشکر و دست راست
 دلیر و بهر جای پو سپند بود
 همد نام ایران به ننگ ورم
 شش بدست رستم
 ز ترکش برآورد و ترخنگ
 تنی ماند از جای او جایگاه
 کند و کمان ارم و گرز و تیر
 گرا بخیم خون چو بر جاست گرد
 کفن بگیمان جوشن ترگ است
 که گرد و کوفت است از جنگ سیر
 نیاید می از کشیدن ستوه
 بر گنجت اسب زین امدار
 بز و خوشنقش را سبک بزمین
 چو مان را نرد و رستم
 م پیران را
 چنان رزمخواه دنگی نبود
 یکی ترک و دیگر کسیر بنهاد
 کند افکن گرد جنگی سوار
 نه بدین همی امدار ترسک
 ندیدم که دار دول رزمخواه
 از اندیشه کرد دول من سخی
 منم نامداری ز ایران زمین
 بگوئی که زین کین گاهی می
 مگردند بکار و جامش بدند
 من از جنگ ترکان شو می نیاید
 بشویم دل و منقرش از زین
 نراوست و هرگز مباد این او
 نیکه کرد و خون را ندید بران
 چو گلبد و نسیه شیر مرد
 نتم تازه بکار و کین کین
 در خور و بر جنگ شیرانم
 جز از کین چهستم تر تارین
 همه کینه از دود و خوشنقش
 یا نامداری از ایران زمین

از لشکر بسی نامور گرد کرد
 هم از شهر رسید و بنامور
 بخاقان چنین گفت کای منور
 از کین کاموس و جوخت
 بدو گفت ازین کینه باز آور
 جوختنید گفتا رخاقان چنین
 چنین گفت کای منور
 همیشه تهر سوخت ز دست
 هم اکنون ترا همچو کاموس گرد
 بدو گفت ستم کای شوخت
 بیاد هم آنکا و چکش چو باد
 سیر و سیر آور در ستم خودید
 بدل گفت چکش که اکنون گرد
 چو پیل ثریان ستم آمد بدو
 بنیقا داد و ترک ز نهانخواست
 همه مادران ایران زمین
 وزان رخاقان عین گشت سخت
 مگر نام آن نامور پسوان
 بخم کندش گرفت این جوان
 و رفتی و در جنت و آسپ و
 به زبان که بنیاد از تخت شاه
 دلیری که چندین بخود نبرد
 مرا صبر بایست با مر و جنگ
 چنین او پاسخ بدید و پهلوان
 از ترک چنین گفتد خواجه
 که کن که خون سیاوش سخت
 سنگا و همچون سیر یگانه
 زمین پس همه نیک خواهند
 تیور بهار کمون نامشان
 ستم بر سیاوش را ایشان سید
 و دیگر کسی را از ایرانیان
 که این که گفتیم بجای وید
 بجان و سر خسر و نامدار
 بسی مر جدا کرده داریم تن
 خون هر چه گفتم سخن گوشتی
 چنین پاسخ آورد و روان
 رسیدی از گوهرو نام

رخسار لعل از آن مردوان مرد
 و زان پس بسیار غیر مجام و
 جهان را بجهت تو آمدن بسیار
 پس از مرگ نامش بار دست
 سوی من سیرلی نیاز آورد
 بزرگند از چشم بر و بچین
 تیر نامداران بچنگل نیست
 بهسگفتگان شعیبلی لجا
 بدیده همی خاک بادیست و
 که هرگز بسا و اگل آن خست
 و وزاخ گمان را نه بر نه
 که تیرش زره را بخوابد و دید
 بود به که با خویش کرد و تیر
 هر وقت از ایشان پرازدنگ
 تنهن و از کرد با خاک رست
 که رفتند به پهلوان آفرین
 تیر آشفست با گردش تو سخت
 شوی باز چو بیرون روشن و
 اوین گرد و خارا می مدار
 که گویند چو شن و گویان سپر
 که چون تو دیدم یکی کینه خوا
 و تیره که دارد و نه و ملنگ
 ای نامور گرد و روشن و
 همان تیره سازم بهویشک
 بدین آتش کین با بر بخت
 ترا که یابی ز توران سپاه
 مرا سر آیین و راه میند
 ز نام شان با و نه کام شان
 ز تو آمدن بندیدر کلید
 که بخت است اندرین کین بیان
 که کینه چشمتن بیای آورد
 از مرز توران پر آرم و
 جز خاک تیره بند نشان کین
 صفای خوب اندر خویش
 می شیریل مرد و پاش
 دل دیگر اندر کام من

ت
وہ
ہیں
کے
ف
داد
نیک
سختی
لرود
یش
یرین
مند
اہست
ناموس
لسند
بشد
بی زمین
چون
بر پرو
ور شمر
ان را
وران
اومان
سد بہک
یع مریم
وان کاجی
جنت کین
لمیت
کنوز
یا شنند
اکس گوی
سم
بار بیت
کند

مرا نام کو هست گری و لیر از ان باز جویم می نام تو همان پیش نشو و خاها ز خون سیاوش بخورسته او چه دانی تو پیران کلاور بشد تیر هومان هم اندر سخن گفت و بشنید باسج ز بهرام در تخم کوزیان برو تا به پیش نیزه برست ترا تا به بند بجنید ز جای که ایدون که این تیغ زان بگفتا که آذر نام سر بدو گفت کای شاه نیر چه افراسیاب یکدنگی پدر و بار و در جنگ آورد بدو گفت خاقان بر پیش چون زیر چرخ پیکار که تا در تن با نماند چنان دان که او شکست یکی پیل بازی نمایم بیامد نیز یک ایران خرامیدم از پیش آن به نزدیک او شد پیش ز هومان و لیر مرا خوشی چو بشنید پیران از آن هم از دانش و دقت افراسیاب ز چرخ سپاس بدو پناه بگویم ترا اگر نداری گران مرا ز کتون رخ بر است که او من اندر جهان ایست که تا او را گشت از دست از ان پس که خسرو را در همی گفت با من و افراسیاب ستاره شمر گفت ازین چو با گفت من ای پناه کرد همی گویا این نو کردی که نشود در بر خاست از	پدر و سپاه هست و چو که سپاه گم در جهان کام تو بزرگان گردان ران ز ترکان کی مرده است او کروی زره را و پولاد را شده گون از روی رنگ همی که و یادار بر هر کس ز هر کس که آمد پیشان چو کوی که بر کوه دار ز بهر تو ماندست ز انسان برین شت مارا که ماتم ازین گرد جنگی پر خاش که اکنون و گشت مار کسی شت او را نه بدید همان بر جهانجوی تملک سخن هر چه باید هر کس پایان که را ایش بگفت گهی جان سپاریم و گاه همان نیر و زورین باو کران پس نیاید بر خروشید کای مهر زخواه بدین سخن آنچه خواهی نهاده بسر زان کلاه بخوبی زبان را بیا رستی فرو و آواز است بر که مهر تو بیند به شب خواب که دیدم ترا زنده بر جاگاه بگفت کردن کمتر از من بر و بار تر یک زهر است گو افراسیاب اگر را برفت و می بود در شست مرا دل بیدار و گشت نخو ای که با پیران کز و برسد بر سر بصد چاره زودت که خواهم خوار کردی همی آتش افروزه از	من از دور با این سپاه کنون گر گوی می مرا نام خوش بدو گفت رستم که نام مجوی سوی من در قتل هم اکنون بدو گفت چندین چه بر پیران چنین گفت کای نخست ای برادر نام بخبر تو بکنش برش مهر ابا خوشی که ز و بر بیان چو پیش باوی سخن هر کس قادر آتش اندر بروم به تندی چنین گفت خاقان چو کاموس کور آمد زان از و دیو سپهر آید اندر مرا خواست زان بکار اگر آشتی خواهد دوستگاه تس یکدیگر نیز جنگ و ریم هم اواران از امان و می یکدیگر از ایشان ماست سپاهی بدین زرگاه شوم شاهان می از او خوش زمن هر چه دیدی پیش پیشیم تا بر چه کرد زان سراب را سوی بالا کن بدو آواز ازین گشت ز کین سپاهش بسی فرادان سخن گفت کای پیران و دین ز و بر بیان برین کن تیغ و تندی ندام چه که داخسته شوم نشو است ای گرد زان هم آنکه دل من بر و این چه کمر و پیش چو یک ندام چه خواهد ز این چه باید برین و شت بدو شت پیکار و ریم جز از خون ز گشت و شت بدین زرگاه کشیدن رفتن پیران نزد رستم و سخن گفتن در باره آشتی و جنگ	بدو گفت کای تر نام دلتمیزش با تو ای پهلوان بدو گفت رستم که ای بدو گفت پیران ای زواره فرامزدستان بگفت دخی بیان اندر سیاوش مرا چون پدر که اکنون بر آمدی بر و گاه بخش و برای پهلوان همان شهر برین بر و گاه بفرجام آید از و بر بدو گفت ای شاه والا کنون که که خیر بیان و زان روی خیر از همی خون قشای بجای	بدین آمدن را می کام بگویی که دای نام او در دوت ز خورشید و در دوت ز زردان آن که بستند بیاد شاد کام که بر گشت آمد با پیش بر بهما سپرد شندیم بسی پندار بسی رخ بر دم می خرو ز کورهای نوی نشوی و بجا چه بندی دل اندر شب و روز بر بند چنان خیم بر و ده به گشت فرام اندر

زکار سیاوش جاگندم
 بنامه سنانش همدشتم
 سپردم بدوخانه و دقلم
 پر از درم ای پهلوان نو
 پسر پست پوشیده رویان
 بس بر کنون بجای بخانیست
 وزان پس مرا بر جانست
 روشن روانیاش که مرگ
 ز خون سیاوش همه بگناه
 ز پیران چو بشنیدستم سخن
 نیامد خود از تو بجز راستی
 کنون آشتی را دو کار اندر
 گنگار خون سپر بگناه
 بجای یکی ده سیانی شاه
 بدل گفت پیران که ز فرست
 چنین خود کجا گفت یا سخن
 مرا چاره خویش باید گرفت
 پنبونی فرستم با فرسیاب
 یکی تخمین کرد و یکش اوراز
 بزرگان و شیران بستان
 چو او کینه کش باشد و در جهان
 نگردد که این بوم ویران شود
 در پنج این لیوان چندین سپاه
 نبرد آن جفا پیشه فرمان
 تبارج مینی همه زین پس
 دل رستم کند از کین و
 سر رسوده او پر از ناله وید
 چرا کین تیگند کش نیست
 ز بگوش و سکار و مانزند
 هم از دوده جنگش و نسکس
 مگر سنیان را بر آتش کنیم
 چو بشنید پیران دلش خیر گشت
 ز دریا نیکو بچگ آمدست
 بیا و روان زخمها شد بیا
 سیاوش جاندار و پراور
 پندست با او آوردگاه
 یکی آتش آمد ز جیح کبود

ز خاک ز بدوست گوشت خدتم
 بروشت هر گونه بر کاشتم
 که خشنده گرد و از دگر هر
 ز و آنچم سر بر آفتاب گس
 چنین خسته و بیسته هر کس
 نه دنگام بیکار و آرایش
 سخن چید که بجز فرزند چرخ
 مرا خست از خویشتن تیغ و نیز
 سپاهی کشیده برین زرگاه
 نه بر آرزو پاسخ آوردن
 ز توران همه استی خواستی
 نگذاشتار اچه اندر خوست
 سوزگر نباشد درین زرگاه
 مکن یاد بنگاه توران سپاه
 ز توران شدن پیشان شهریار
 نه سرباشد این دزد و راهزن
 ره خویش را پیش با گرفت
 گویم سرش را بر آرم نخوا
 چنین گفت کانه شیب دواز
 همان ناداران کابلستان
 سواران گیتی ندانند پاک
 بکام دلیران ایران شود
 که باقر و برزند و باج و گاه
 نه فرمان آن ناداران بخت
 نه برگردان زر که شاکس
 برو دامن کسیر بر آید
 ز خون کشته بر زعفران لاله
 که آرد سازد بر دوزخ و
 کس آریم با گزند ای گران
 خروشدینی بود چون تخم کس
 بر ایشان شب روز ناخوش
 را و از ایشان خشن تیر گشت
 که جوشتش چرم یلک است
 گنج خیزد از کار بیداد و
 در آستین زانی دایه بود
 چو آرد و گیرد پیش سپاه
 دل باشد از دوا و دوزخ

سیاهان دو کشور و دستاورد
 بیا و اش جانج ابدار و جنگ
 کنون آن که هرگز از وید فرود
 نه راه گریزست از فراسیاب
 اگر جنگ فرماید فراسیاب
 اگر نیستی بر دلم درو و ششم
 به سرور گزیند و ای پهلوان
 گر آید و آن که جنگی بود همگروه
 مرا آشتی بهتر آید از جنگ
 بدو گفت تا من برین کینه گاه
 پلنگ این شناسد که مرا جنگ
 یکی آن که هرگز از خویش شاه
 و دیگر که با من به بندی کمر
 و گر نه نامم کیے مرد کین
 و گر چون گندگار خواهد وی
 چو جوانی گلیاد و فرشتی ز
 بدو گفت پیران که ای پهلوان

سگالش نمودن
 ایرانیان دول

ز ترکان گندگار جوید وی
 نه بهر جوان ماند آید ز شای
 بهیختی شاه بیداورا
 بکشد آن گرانمایه شد از جا
 کجوبند مار به نعل ستور
 پر از غم شوم پیش خاقان چین
 ز خویشان کاموش سیاه
 سیاه کشانی سو چین
 که آید ز رستم بر آید پیش
 همی از پی دوده هرگز مبرد
 رستم ز اسبله ابدار
 بدو گفت کانی اروپا رگ
 بیا و خاقان چین گفت باز
 سر شاه کشور چین کشید
 کنون بهر و جنگ تیر انداز
 یکی بخش دارد و نیز اندرون
 کنون سر سبز و خوش بخت

چنین زار درخا خوشن مسند
سر بیدگان خواهد ازین ہے
ز جان ز بول و ادم و اراد
نه جای در روی آرام خواب
نه اند که چشم اندر م خواب
ازین تخم گشتن پیاسم
که ازین نباشی خلیده روی
ستی گشته بینی بالاس کوه
نیاید گرفتن چنین کار تنگ
که بسته ام بادیران شاه
نه خوبست و نه اندمی کوه
بگستر و بر خیره این زر مگاه
بیایی بر شاه فیسور
نه شکنی نه سلطان خاقان چین
کز کین سیاوش بکا پدی
کجا هست گوهر از ایشان
همیشه جوان باشی در چون
تورانیان جنگ
نهادن بران
دل از یگانان بشویدی
نه گنج و سپاه و نه تخت کلاه
که چندین دراز آتش و باد را
نه ز باد لیس خرمند را
شود آب این بخت بیدار شود
گویم که برین چه اندر کین
نیز دیک خاقان شده داوخوا
همه دیده پر آب و پر کین بریم
نه آواز از کس نیوشد بخون
بکارید بر زعفران آب زرد
بر آیم برسوگین نامدار
بر از درد و بیمار و غمخوارگان
که آن زرم کوهه ماشد زرا
سیاوش بر دست او گشته
همی آسمان بر زمین آورد
که کشتی خواهد بر برای خون
نجانید با موبدانی روان

فرنگیس را من خریدم بجان
سیاوش را تو ختم چون سپهر
بزاری بکشند با ختم
عجم گنج و یومست و هم چار پا
بنا کام لشکر باید کشید
جز آن نیر خندان جوان دلیر
ز خوشنشان من بد نظاری نه
کشائی شکستی و سقلاب هندی
بگو با چه بختی تو دانا تری
ندیدستم از تو بخیر نیکی
چو کین سحر شهر باران بود
به بندی و رستی بر شهر یار
ز خبری که ایدر بهانی هست
بر از م ازین زر گاه نه
برزگان خوشنشان فراسیاب
هسته بن شمار وین می نیست
شوم باز گویم بگردان همین
وز انجا باید بشکر جو باد
بد اندیکین شیرین شرمست
چو گوهر ز کشود و چون چو گل
که دانی که ایدر که گزینست
برین شاه دل شاه ایران
که رومی شوی ناگهان خوش
به بینی که نه تاج ماند نه گاه
ز چو مان دل من چو نبی
بیاغ بنبر ویک خاقان چو گرد
همی گفت بگر کن از فرسیاب
ز چین دز بر بر سپاه آویم
اگر کین همی جوید از فرسیاب
همی گفت باو دیگران بر آب
تنش را بسوزیم ز خاکش
ندارید ازین گهی سگمان
که رستم ز هر جا که بد لشکر
افغان اگر سوز بخشد
نه جنگ بدنگ نه خرم
کنون ز رخ خیره نبا بدید
برینداز چاره کار چیست

پدر بر سر او رده بود و تنان
 گرامی ترا ز جان از چشم و سر
 چنین بود گوئی مگر در خورم
 نه بنیم همی روی ز تن زجا
 نشانای ز فرمان او آید
 که هرگز نبودند از جنگ سپید
 بر اندیشی از کردگار جهان
 ازین عز را پیش و پامی پسند
 بر نرم و بگردی توانا نوری
 ز ترکان بی آثار تر کس قوی
 سر و کار با تیر باران بود
 ستر و گرفتار پادشاهان کارزار
 که آن را اگر انعامه دانی همه
 سر آر و بجای گنج خاک بار
 که با تخت و گنجد و با جا و بیا
 مرا این بآید جهان جی نیست
 بسنخور و شکل بخانا چین
 کسی را که بودند ولیه شرافت
 بدین روز گاه از در است
 بنا کام ز می بود با فوس
 دل شاه از و پیر تیار نیست
 غم دور و دور و لیسیران بود
 خرد و سوخته چشم و دل و ختبه
 نه پیمان جنگی نه خفت و کلاه
 ز وین روان بر فروزی
 پراز خوشی و لب پراز باو
 ازین پس نبرگی نه بیند بخواب
 که کاموس را کینه خواه آید
 نه آرام باید که جوید ز خواب
 کزین پس بخویم آرام و خواب
 همی بر فشانیم پیش درش
 که آید ز شمار اسیران
 زهر سو که بدنامور مهره
 روشش برفت آنچنان که ریزد
 نه کوه بلند و نه دریای نیل
 سچو دیدند از دهری و ستر
 بدین روز که مروی کا کست

سگالش نمودن تورانیان جنگ
ایرانیان دول نهادن بر آن

ز ترکان گنهگار جویدهی
 نه پیر و جوان ماند اید ز نشأ
 همنمی شاه بیداورا
 بکند آن گرانمایه شد راز جا
 کجوبند ما را به نعل ستور
 پراز غم شوم پیشان قاجار
 ز خوتیان کاموش چینی
 سپاه کشانی سوچین بیکر
 که اید ز رستم بر آرد پیش
 همنی از پی دوده هر کس مبرد
 سر رستم ز اسبے را بداد
 بدو گفت گانجی اریو چارگان
 بیاد خاقان چنین گفت باز
 سر شاه کشور چنین کشید
 کنون بهر او جنگ تکیه کرد
 یکی بخش دارد و بنیر اندرین
 کنون سر رستم تر دشمن بخوار

دل از گنجانان بشوید
نه گنج و سپاه و نه تخت و کلاه
که چندین دار آتش باد را
نه ز باد و نه سپهر و نه در
شود آب این سخت بیدار شود
چو بچم که برین چه آمد ز کین
نیز و یک خاقان شده و او خوا
همه دیده پر آب و پر کین بچم
نه آواز از کس نیوشد بچم
بیارید بر زعفران آب زرد
بر آیدیم بر سونگین نامدار
بر اندر و دوتیار و عجم و ارکان
که آن زرم کو ماه باشد در آ
سپاوش بر دست او کشیده
همی آسمان بر زمین آورد
که کشتی خواهد بر ریای خون
نخا نیر باد بود ای روان

که دانی که از پیر گنج گزینیت
 برین شاد دل شایر لایق
 که روزی شوی نامگان خستو
 به بینی که نه تاج ماند نه گاه
 ز بهمان دل من بخند می
 بیا به خبر ویک خاتان جو کرد
 همی گفت بر کس از سر سیاه
 ز چین دزیر بر سپاه آوریم
 اگر گین همی جوید افراسیاب
 همی گفت با دیدگان پر آب
 تنش را بسوزیم ز خاک تش
 اندازید ازین گلی بگمان
 که رستم ز هر جا که بدشگر
 بفرمان گرسوز چرخید
 نه جنگ بدینک نه خط و میل
 کنون ز رخ خیره نیا بدیدم
 بر بنیز با چاره کار چیست

دل شاه از و پرتیاز سیریت
خجند و در ویر و لیسیران بود
خرد و سوخته چشم و دل و خنده
نه پلایان جنگی نه تخت و کلاه
ز رویین روان بر فروزیدی
پراز خون ل و لب پراز آب و سر
ازین پس نبرگی نه بیند خواب
که کاموس را کینه خواه آوید
نه آرام یابد که جوید ز خواب
کزین پس بخویم آرام و خواب
همی بر فشانیم پیش درش
که اید ز شمار اسیر آید زمان
زهر سو که بدنامور مهره
روستش برفت آنچنان کاربرد
نه کو و بلند و نه دریای نیل
سجودیند از دهر کوی و سبزه
بدین رز که مروید کاکو سیت

همه کار را کرد و بدست
برو گفت مارا کنون چیست
بسی یاره و بهر با ما فتم
بیک مرد سگزی که آمد بیک
اگر کرد کاموس را زوران
نه چلیست نه کشته باشی
ز کین چنین زار و جان فتم
ز کرد و سواران و زخم سبر
نباید که یا بیک تن را
همه ما را زان خاقان چین
ببر سید جوان ز پیران چین
عجی گشت جوانان را زان چین
گمان رستم است آنکه شنیده ام
باید شدن زین میان گن
بدو گفت گلبا و کامی بدین
وزین روی رستم ملان آخو
چو گر گین کار زوده سوا
کسی را که ندان کند نیکو
نباید کشیدن گمان بدست
چو پیران باید برین مان
ابا آنکه اندر دلم شد درست
چنان دان که بکین نماند یک
اگر آید و نه باز او را زانکه
وزین ما را زان تاخت و یل
نداریم کیم را بکشتن گاه
ستون سپاهی و زیاری گاه
گویم کی پیش تو داست
چو ز آفرین جهان آفرین
سیان بسته ام جنگی شاه
مرخت و بخت و بهر چار
چو گفتیم پیران بران بکشت
تو گفتی که با ما رفت آن چین
کنون از کین تو رسیده شد
و آشتی گوید اکنون چی
تو دانی که چون بروی زخم
اگر نشوی سر سبز من
که تازه ام خون سر شکت

ز ناخاک کینه تابست جیت
چو آمد سپاهی چنین گوی
ز هر کشوری تیر شتا فتم
چرا شد چنین بر شاکا رنگ
نیا باید شدن در گمان
هنر نیست چندان که پیران
همه پاک ناکشته بجان کشیم
نباید که داند کس ز پای سر
دل مرد بدول ندارد بها
گر قند بر شاه هند آفرین
که بیکاران بر چه آیدین
بر آشت با شگل شوخت
ز کرد و کشتان تیر نشیده ام
نگه کرد باید بسود و زیان
چنینا توان فال بردن
سخنای بایسته چندی برا
چو پیران فرو زده کار را
بهر او را باشد و تاج تخت
ره این روی باید و بخور
سخن گفت با داغ دل بکین
که پیران بکین کشته آیدین
مگر کشته افکنده در زیر پا
گناه کشته باید نهفت
سپاهی بدینان چو دریا
که بیک و دشمنان خرد او را
فروزان بتو تاج و تخت و کلا
کنون بشنوا ز کشته باستان
تو نشنوخن زود گری بین
نخواهم بر دهم و خرگاه را
بدیشان بمانم سوار جا
شب تیره باله و انبار گشت
نه سر بود از ان کار پیران
روان را که رسیده از دیده
نیا رستمین بهامون همی
بچنگ اندر آید خبر جز و طو
نگه کن به سر ام فرزندین
یکی تیغ هندی ز پیران گشت

مکر زین بلا سوی کشور تویم
چنین گفت شگل کامی فروان
چو شیر آمدیم و چو ربه شویم
ز یک مرد و شکت گفتن چین
چو پیران ز رستم تیر سدی
برین رایا کرد باید درست
سپیده دمان گریز با کشیم
چون پیش سگزی شوم هم
چو پیران ز شگل شنید این چین
چو پیران باید پیرده سرا
همی آشتی را کند پایا
پیران چنین گفت کز آسمان
نه شگل بماند بر این شکتین
به پنی کزین لشکر سیکران
دل خویش یکبار بکین

اگر چند با بخت لاغر شویم
چو با کشیدن سخنها دران
ز یکا اگر دست کوه شویم
و اگر گویا بخت افکنده بن
شب تیره از خیمه چیدیم
نباید دل از کین و پاک گشت
وزین دشت یکسر سر کشیم
شما باسان اندر آید گرد
جوان شردل مرد کشته گمن
بر قند پر با گین با جاکه
و یا بک جوید سپاه از سپاه
گذر نیست با جاکه در دوزان
نه کند زنه شور و خاقان چین
جها گریه و با گریه گران
بود کز گمان دیگر آید سخن

سخن گفتن رستم با لشکر خویش

ز پیران عجی گشت خاقان چین
بایستی از اسباب آمدیم
بقیم چون شمشیر جنگی دمان
چنان دان که او زنده گشت
ز گردان کسی دارد او کس
هانا جنگ اوران صندیر
هو اچو ابر بهاران کنیم
تسا یک ششم برین سب
بدو گفت پیران که تو شاد
چو پیران و پیران و پیران
بهومان بکشت آنکه شگل گشت
باید بره پیش گلبا گفت
نه این زنده پیران آید
دو سه روز در خاک درون
ز آمده کار دل را بکشم
چو طوش جوگوز و زور گم
تسختن چنین گفت با پیران
زیر دمان بود و زانو و کیم
هنر مردی باشد و رستی
فرنگی از دم آرد
ابروست کیمه و از اسباب
که او را جز از رستی پیشیت
از ان پس مرا جای پرکشت
پذیرند کین با جاکه و ساد
چو شنید کوز بر پیران
ز جنگ آشتی بکین پیران
و بایدون که بچاره پیران
ز پیران فرستاده آمد برین
شوم گفت چیم این کار گفت
یکی کشته گیر تا زود است
چو دانست که در و یا رنگ
کنون با نوا می پهلوان سپا
چو کاموس بخت بر کشته شد
گندگار گنج و با خواسته
در غمت یکسر گفت او
ز گور زیان روز جنگ نبرد
چنین است پیران این است

همی یاد کرد از جهان آفرین
ز دشت و ز دریای آفرین
بره نخست روزی زمان
با در و گه شید گریه بدست
کنون ست ماندم بفریادین
فزون باشد از اولیه و سوا
بر ایشان کی تیر باران کنیم
چون بر خور شوم و سید
زاده و انوشه آزاد گشت
که گه تیره بود و گه شادمان
سپکشت با و به بیکان جیت
که شگل گلبا ز دشت
نه آشت و این تاج و این است
کفن چو شکت ز کشته شون
سز و گزنداری نباشی درم
فریز ز کشته و خستادن
چو سوار و سوار دل موندان
بدین تیره خال خورن با جیم
ز کوشی بود که و کاشی
بکفار او بد که آمد را
شود کشته این پیران بخت
ز بر و دشت هیچ اندر کشت
به از رستی و جهان کشت
که با اندر پیکار تا و
بدو گفت کامی مهر را دور است
مکه کن که گاو و کچم اندر
بکوشد پس آن را در گریان کند
که پیران از جنگ و از شکتین
بخویشان گویم که بر پا رفت
ز تو آشکارا گند و گشت
سید را سار است آید بیک
یکی دیگر افکنده بازی بره
بخم کند از دشت کشته و بد
که گفت پیش تو داست
نباشد جز از هر بخت او
چنان کور سانی پدید کرد
که این پیران با هر آواز گشت

دل اندر سرای بختی بند
چنین ادب باخ برستم سپاه
ز فرور ویتنگ اندر آرم سپاه
سندهای نیره بگردانند
گر آیدن گزنی گران
ندیدم که زنی بود زین نشان
بفرستد شکل به پیش سپاه
بر انداسد تا جایگاه نبرد
چو آواز شکل برستم سپید
نه شکل بماند نه خاقان چین
که کن که سگزی گوی گشت
یکی نیره زویر گشت زین
یکی حمله کرد بر پهلوان
گر زان رخسار گان پر چین
به تنه کسی زرم نژاد ما
سرا فرار در میان آورد
هر آنکه که خنجر بر انداختی
زین نیره و خنجر و گزین
دلیران ایران پس گشت او
بلند آسمان چون پیش خاک
سپه بود بر خاک دریا و کو
کسی کوز زین نیر غمی است
هلا که ما را کوهش کند
هم اکنون من این می ایست
یکی را سقلاب خنجر چین
گر آیدون که نیر و دهر و اگر
بکشید چون من بختی بجای
زانوه ایشان ندرید پاک
وز آنجا که رفت چون گشت
یکی خوش کاموس سپاه و نا
بگردید دست چپ دست راست
نخواهم کنون کین کاموش را
ببکند خوش از بر او نبرد
وزان جا که شد سو میبرد
برافت چون ترک برستم سپید
نبردی از مزارین با نیست
بر لفت پیکار باز نبرد

بیل سیم شود سرای زنده
که فرمان تو بر تر از چرخ و ماه
یکی ابرقش بر آمد سپاه
ستاره سپاه بود گشتی بخون
چنان چون بود تیکل انگران
نه بر گشتنم ز گردن نشان
منم گشت کرد اقلن ندر خم
در آمد بیدان و آواز کرد
ز لشکر که کرد و او را بدید
نه گردان مردان رانین
کفن سیکان چون ترک گشت
نگونسار کرد و زوش برین
ز ترکان و سقلاب چندون
همی رفت تا پیش خاقان چین
نخوید جوید سپاه را
نومند را سر زمان آورد
چند دشت بی تن سر انداختی
که شد ساخته بریل شیر
بکیندن آگنده و جنگجو
بسی گردن بر شده چاک
زیک مر خسته شده بگرد
نیا شد خردمند و هراتان
چو از زرم جوی نبردش کند
هوان تخت با کج آراسته
نما نم کی نیر بزر زمین
پیدا آورد خوش خنجر نیر
شمار فرزند سنج و وری
زوریا با بر اندازید خاک
یکی گزله گاو بیکر بدست
سرا فرار و هر جای گشت و کام
ز رستم همی کین موخ است
نیرینی بی زین پس کارزار
بکینتی رسا و نشانی نماند
غنی گشت لشکر همه بیکه
خوشی خوش تریان کشید
ول شیر و گز گران با نیست
چو غوطه خورد و بایلی

اگر بار با سدر و ان با خرد
چنان زرم سازیم با تیغ تیز
که باران او بود شمشیر تیز
چرخ گیدن گزله گاو جیسر
نخون بمغز اندرون روخت
چنین گفت که ز کردگار جهان
بر شکل آمد با از گشت
بگفت این بر کرد و گود گران
بر ویر کرد و او نخست
گرفتند چون گوش اندر زبان
چنین گفت شکل که این مرد
بد و گشت خاقان ترابا
بشمشیر گردان توران گرد
نه با جنگ او کوه را بجای بود
گمان بود کاندز سیاه گشت
زین نیره و گز و گران
چنین گفت لشکر همه بیکه
بیاورد پیران بکلیا وری
که بر خاشخو بایر نه رخسار
و دیگر که او را بخشم آوری
ز چینی ستانم بایران هم
که امر و پیر وری روز گشت
برین دشت من کور سالی کنم
زمین را سر اسر کنی آید
بذری صفهای سقلاب چین
خوشان سو میبرد راجست

بهر شک و به بد و ز را شمر
که ماند ز نام نام تاریخن
همان شد کردار در یابی
تو گشتی همی شنگ بار سپهر
شده غرق و ترک سران کین
رزم رستم با شکل و رمانی
افتن او از دست رستم
نه جستم خراب آشکار و نه
که ای بد نژاد و فر داجیت
بجنگ اندرون نیر و جانت
بشمشیر بر دانتان تیر
رودند شکل زین زبان
بگشتی کس او را هر آید
و گرد و راسی و گرد بود
بد و حمله کرد بر یک چو کوه
نه با ختم او پس را بجای بود
ز خون روی کشور و میانش
تو گشتی هوا یا له بار و ز میخ
که از شنگان گشت با مون کو
کزین زنگه شد همه رنگ بود
بسنده بودند با یک سوار
روای نیابد سر از ادوی
بدان شادمان و فرخ نعم
بلند آسمان خنجر و ز دست
بر و مندر اشور سالی کنم
بگرد و سواران و آوای کس
نایب که میند هوا رزین
ز لشکر سوی کندر آید گشت
رزم رستم با ساوه و کشته شدن او
چو گفتا رسا و به رستم سپید
از دجان لشکر پزار کرد
نبرد دست و گز گران کشید
درفش کشانی نگونسار کرد
کشته شدن کمار کمانی بدست رستم
بیا بر پلین کینت خواه
دو گفتار کان با خنجر گشت

خداوند ما و خداوند لاج
بگفتند و بخواست او آگوس
ز یکان پو داد و پرتغاب
در شیدن تیغ الماس گون
چنین گفت گود ز با سپهر
که از شنگ گیتی بدینان بود
به بنم که آن مرد سگزی بجنگ
که آن بگویم و سگزی کجاست
که بکانه زین بزرگ آید
مر نام رستم کند زال زر
در آمد بر و پلین همچو باد
بر فتنه از ان وی کند و را
بجای شکل از دست رستم
یکی زنده پلست بر پشت کوه
سپه را بفرمود تا بکوه
بشمشیر بر دانتان تیر
بدانسان گرفتند گردان
بیک زخم صندیر کردی فلم
که شسته همه دشت آوردگاه
ز چینی و شنگی و از چند
که با او بجنگ اندرون کین
ازین کین بد آمد با فر سپاه
چنین گفت رستم بایران
تخواهم زایران با یکس
بیا بر ایشان زلفار بد
یکی از شما سوی لشکر شوید
بگوید گویا و گز گران
همه دیده بر مغز من سپید
همه مینه پاک بر دم درید
بیا بر پیش نهتن بجنگ
برستم چنین گفت کمانی نبرد
بر آورد و زو بر سر و مغز
نیز نیر پیش کسی بایدار
کمار کمانی بران جا بکاه
بد و گشت من کین رانین
ز زو یک چون ترک رستم بدید
گریزی بنگام با سپه

نه بند و دل اندر سرای بخت
هوا نیر گون شد زین بخت
سیکشت خنجران رخ آفتاب
شده ابر و باران آن بخت
که تاسن بر دی بستم
یکی خوار و یکدین آسان بود
چو دار و زمره انگلی ساز جنگ
همانرا که آید بیکم رواست
دلیری کند زرم جوید زمین
تو سگزی چرخانی اسی گشت
بکین باز و سپه لوی بر کشا
نیر هرات او میرزا و ران
زده بود و جوید شمشیر نخست
مگر زرم سازند جمله گروه
بر اندیکسر بگردار کوه
چپ لشکر چینیان شکست
که خورشید تاریک شد بر ش
خوشان جوشان چشیر دم
تن و دست و سر بود و گرد
ز سقلاب تیری و از سیکو
چند جهان لشکر آری نیست
رستم کجا بیا بر آرام خواب
کزین جنگ مارانیا دزبان
بی خوش و ایزد مر ایا پس
بیا بد پیش بد از کار بد
بکشید و با باد هم بر شوید
چو پولاد را تیک آهنگران
چون بر خوردم و میاید
بسی ترک سر و کشت ناپذ
یکی تیغ هندی گز قه جنگ
بر بینی کنون موج دریا بی نل
نبردست گشتی رانین
همی نعل خنجر سر آورد با
گوی شیرین با دشتی سپاه
نخواهم سگزی دشت کین
بر خنجره شد چون گل بنلید
باز پهلوانی و سزیر بای

۱۰۰

درین اعلیٰ گشت و هو الاجر
 و گو گفتی کنار کمانی نبو و
 بچو چو پوزند گرد لشکر پناه
 سپهر پوز شاه و لایق این دم
 محال سپاهش باریک سپاه
 چنگش برین گون از رز
 تعاره نظاره بران زرقا
 برین زیر نعل اندر از رز شده
 برین پیرا و از پولا و شده
 همان یاره و افسر طوطی و تلخ
 سپاه آنجست کم کند آوید
 نعل نعل ستوران بر آرم سپاه
 محی زینهاریت باید چو من
 بگوید و خزان بر و زدی و خست
 بر تیار رستم و لش بر و سپه
 برین شست بر پیش من کجا
 می اسبان بر زدی برین
 تر کسم رخشم شمار کا سپه
 سنگان و چین برید نو بریم
 یا منقران از رخ و برسته
 خم خام و کوه زین کله
 باز و خم خام چین و برید
 را و خست با پیشین جوان پیک
 نندی باز و و گری کف
 را کر و کیتخ هندسی شست
 بسته و و پیش بچرم پیک
 تعاره نظاره بران جنگا
 بر پیش کشندی کنی در نبرد
 آتش همانا انداز آب
 آن پس چو خواجی ارکان
 از دست سرگرد کنون بریم
 بر سر فرازان همه شسته شد
 برین داو پاش گونا موی
 ماب سپاه از دنگ شست
 نیت آهوی نگرده بخش
 گفت شیره و نون کج گشت

شماره
تاریخ
توضیح
تعداد

همه ترک و جوشن بخون بنک سرویش بشند و دل شسته بود همه سرخاک سپید سپید که طوس سپید بکوه آمدست از ایران می تا ختم خنک بدل گفتم آمد زمانم سپید ز سر دی نه چیده هرگز دلم منه اوار باشد که او داور بیارید آن ناسور پیشگاه غم و کام دل بگمان گذرد سپاس از جهاندار سپید پسندیده باد آن شراد و گهر همه شسته بود و بگشت زور خی خسروانی بیاد و و جام طلا به پرانگته بر کوه و دشت چنین گفت رستم بگرفتگش جهان دید برشته و خاسته بزدیک رستم رسید آگهی بدینگونه دشمن میان دو کوه تن آسان غم و رخ بار آورد ازین پس نه هوان و گلاب و چوپر و بر گشته از کارزار از و چو بستان پایش به بند گمرا که دار در ایران سپاه ازان بدید شاه با شست رتبه و دکان و زبر گشتوان نعلنی بند اتقی چار پر همیکرد و او خجسته زان بین بدین زنده پیلان اینجاست چو از پاک نزدان نکرند همین خواسته بر همونان وزیر و شوم تازیان گنگ سیرت پرستان ناکرم چاک فریر کاوس را بر گزید هنر مند و بادش با شتراد ابا خوشن بستگان را بر دیر جانیده را پیش خواند	شده غرق و بر گشتوان چاک که دشمن به بندگان بسته بود ازان پس همه تاج بر سر زیران هومان ستوده آمد زمانی بجائی نکر دم و رنگ که تاسم بکرم دی بستم کرم بلغم که از جان و دل بگسل بلند اختر و بخش کیوان هور بسر بر بند خضروانی کلاه زمانه دم ماهی بشرد کز ولایت مرد و بخت خور جهان نام کو چون تو را سپید توزنده گشتم و گشته فرو نخستین رتبه جهان و نام چونک و رنگ شنبه اندر گذ که جانی نیامد بر پران نشان به سوکی گنج آریسته که ش روی کشور ترکان سپه چون گریز زمان گهر چونچ آوری گنج بار آورد چوپران روین پولا و را تبه شد به کرده فرجام کار بنه بر کی شست پیل نبت همه خواسته یکسر پیش خواه پس آنکه مرا و ترا بهر جبهت ز کوپال و ز خنجر هندوان ازین سربان سر نکر و گز بنفرین و ده گوی بافرین بدین شکر گنج آریسته گشتند از گشت این خنجر فرستم من و او از خنجر گشت درنگی نه والا بود و رنگ پدید آورم راه یزدان پاک که با شاه نزدیکی او را سپید توشاوی داین گیلان توشا همونان و اینجاست سر سپید سخن هر چه بایست با او بپرداز	پران خون سر و پا و تن و کسب چنین گفت رستم بایر ایمان زین نامداران کی نیست کم من از گفته شاه قهرم چو چو چشم بر آید خاقان چین ازین پس مردانین پیشان بدین زرم تار کیش روزین سباد که این کارگر و شیب چو بخت بر رویش بسیار جهان به که با جام می شمشیر سند و گزول اندر سر سپید کسی را که چون ملین گوشت بران مهتران پهلوانان چو خرم شد از می جهان پهلوان پدید آمدن خنجر تاجان باید شدن سکان زنگاه همه روی هومان پر خنجر ز نام دی و خواب ایران طلا به نگشتم که بیرون کنید چگونه که روی تن سکان گمرا که برین شت با لشکری طلا به نگشتم که بیرون کنید بدینسان شمشیر و رنگ برین شت بسیار شامان سپید باید همه گرد کرد یکی کوه بدو در میان دو کوه چو رستم نگردد خنجره بنا یکی گنج ازینان همی پرورد به گنج و بانوه بودند شاد کنون این بزرگان کشوری جهان اینجاست و به نیروی کسی گوشت گزنی بود بد گفت گود ز کای نیک چنین گفت کای مته نامدا ناباشد چو تو در جهان دیگری جهان یاره و افرو طوق تاج فرستادن رستم نامه فیروزی با بدید نزد خنجر	ز کشته نه پدید آمدن ز شیب که اکنون باید کشودن میان که اکنون شدستی دل و دم بر آمد ز پیکار خرم چو شش بران نامداران مردانین ندیدم بجائی بهر دراز ششید دل گیتی افروزین سباد که آید با بر نهیب که بر جان او آفرین با دیر باین خنجر نامهربان نشت گم نداریم چندین بدو و برنج ز گردون گردان شش بر بسی کرد و بر داور و دین بر خنجر شادان روشندل بکودار با قوت شد و کجاک به سو سو ستاد اید سپاه بخاک اندر افکنده و بسته بر آشت رستم چو شیران در و راع چون شت و هومان ز تاج ایران هر اسان شوم تو از کشوری رستم کشوری سراشنگل مین و ده را نام سپید مگر شته گرد و دیان بارگاه همه نامداران گیلان بند برفتند گردان بدشت نبرد نظاره شده گردن اندر گز جهان آفرین را فرادان بخور یکی دیگر آید از و بر خورد زمانی زینزدان نکرند یاد گزیده زهر کشوری مته کشایم سر اسر بر انسان گشت بکشور با نذر بولی بود تو با جای ماند بجائی بیاس هم از خنجر شاهی و هم شمشیر دلاور جوانی هنر و روی جهان زنده پیلان با شخت تاج فرستادن رستم نامه فیروزی با بدید نزد خنجر	چنین با شستن نبرد افکنند به پیش خداوند سپید و گز چو آگاهی آید شاد جهان ز کور و ز و بهرام و زین بوشه بکاموسن آن فروز رسیدم چو دیوان مازندران کنون گریه پیش نیردان پاک و گرا که کار گیلان ناکمان کنون جامه زرم سپید و کف کنون میگسارم تا نیم شب بزرگان بر او خواندند از فرین تو دانی که با ما چه کردی مهر افرومود تا پیل با شخت تاج چو سپهر این شب بدرید ماه نبیره بر آمد ز پرده ساری بشد پیش و شیرن شمشیر ندیدم زنده کسی را بجای زبان را بدشت نام بگفت شما سر با شش و فوجگاه بر آشت با طوش چو شمشیر اگر تا و داید جنگ و رید چو مرد طلا به بیایه خوب ز دنیا روز گوی و تخت تاج ز چین ز سلطان زیند و کج کمرای زین و بیجاده تاج کمانش سواری کشاده سپید چنین گفت کین روز با پای بران و کاموش خاقان چین سپید بود و هم گنج آباد بود برین زنده پیلان فرستم شاد نامم بدو بکشان را بدید بخونی یکایک بشویم گشت تسهن فرستاده رکبت که از انکو روی با شش کی یکی رخ بر گیسو از اید برود فریر گفت ای هنر و دمان افرواش بر نامه خنجران	یکی از دگر باز شاختند نه گوئی با بدید گنج و گهر بمیان با گشت این تن ناکمان دلم تر گشت برسان شمشیر چنان ای آشاخ و آن شخت شب تیره و گز روی گران بغلطیم با و رویک بنک بزرگای زین شاه جهان آسایش آرامش فروز گنج بیا و زنگان کشایم لب کلی تو سباد کلاه و نکلین که از جان تو شاد و باد سپهر بیارند با طوق زین تاج نهاد از بر خنجر پیر و گاه بر خنجر گردان لشکر بجای بجای کجا بود دشت نبرد زمین پر ز خنجر و پرده ساری کس آخر و نیت با شخت سپید و دشمن رخ و دیار که اینجاست خواست با شخت مرا زین پس کی جنگ آورد همه ز زمان شت پایش کوب ز دیوار از افسر و گنج و تاج همه گنج داران گینه شهر ز دیبای روی و ز تخت تاج به تن زور و مندی و کد و کور گهی نبرم ساز و گوی کارزار که آتش برانند از ایرانین سگالش همه کار بیدار بود جهان شخت زین زین کلاه به کس را ازین تیغ بهر بران را نماند که با شخت که با شاه گستاخ با شخت بر شمشیر بجای سیاه و ش تکی بیر نامه من بر شاه نو منم راه از سنگ بسته میان ز خنجر از شخت بر پیلان

میرزا که کرد آفرین خدای وزیر آفرین باد بر شهریار کشانی و شنگی چندی و بند چهل روز و چهل سال جنگ بود همانا که فرنگ باشد چهل همه شهریاران که بسته بند سوی جنگ دارم کنون ای کاش چون نامه بفرستد آمد بداد همی رفت با او گو سپیدان نشستند بار امش رود و همانکه ز دلین پرده سرای بیابان گزشتند و راه دراز که دانست کای پادشاه که کرد بزرگوش از دشت بر خاست یکی پیشه وید و او سرود فرستاده آمد ز کشتوری چون گزشت از آن شاهان فریز ز نزدیک شهر رسید بدو داد آن نامه بهلوان غان را چسبید و آمد بر راه تواند و دو غما را با نیدیم چرا این گشت از اینجا که باز یکی خرم ایوان پر و نشند نخت آفرین کرد بر کار سپهری بر گنبد بر پای کرد وزان پس چنین گفت کاشی هیونان بسیار و افکنده وزان رخ برون توران کسی که رستم بود بهلوان که وقتی مرا مویدی داد بمانیم از دزدانند به بند به کارش تا یک نیک بخت پرستند چون تو نداری سپهر صد از جوی میوان زین ز پوشیدنی شاه و سستی فرستاد و فرمود تا با گشت فریز ز گشت از پیش شاه	گیا هست باشد پیش پای زمانه بماند از و یادگار سپاهی چینی بر پا کنند موانعی بر ایشان چنان ملک پراکنده از خون مین بزرگ تر سیاهان گرفتیم بختم کند مگر پیش تیغ من آید گراو بردست فریز ز خضر و شراد بزرگان و گردان آن گن یکی مست رود و دیگر مستی بر آمد خورشیدین گرنای همی شد چنان لشکر زرم سپاه آرد از این چنان چو او ز گرد و زمین بر زرد سپه شد ز لشکر چنان زهر نامداری و مهر منبری ز گردش نیاسود و چرخ باند زمین ایوب رسید کوراید فرخواستند آن خضر و خندان ز سر بر گزشت آن کانی کلاه بدین تاج دولت سیاه بران پیش آن کشکان بگشت همان بی خفا و چنان ساختند کرد و دید پیر و زنی کارزار شب روز آگهی آرای کرد تو پاکیزه تنش رو شد و ز پوشیدنی هم را گزشت شب و روز بودن با و گاه سنگ در گنبد همیشه جوان که چون دشمن زنده باقی گزیند این بنای خفا و گزشت بوشه بخون ز کلاه بخت بخت تو هرگز مسبر او صدای گرانمایه با ساز همان یاره و طوق زین از ایران میروی سپهر گشت بکام دل شاه ایران سپاه	بر اندام و کوه و کوه و دور رسیدیم بفرمان مین و کوه گشتیم با و اسن کوه شمس همه شهریاران کشور بداد سرانجام ازین دولت دید چو فرطوش نشور و خفا چین سرش را گنم افسر زین ابا شاه و پیل هیون سهر چو پرو کرد و گشت کنا بر فتنه از آن پس با فتنه تحت میان فتن را بست تحت چنان گشت با فتن من او چنان بست و گشت از آن نامداران بر خاست فرود آمد آنجا و نشست ایا بهی و ساز و چندین کس آمد بر شاه ایران سپاه بسی آفرین کرد بر شهریار شگفته فرماندادان زرمگاه فرود آمد و پیش نردان زمین زان پیش من بخت بفرمودشان تا بفرمان پاسخ نامه رستم از چرخ و با خلعت	نگارند فریز و زور سپاه سکه شمشیر شده بگرد سرار و پیل دیدیم ابا گنج و با تخت و افسر سخن گویم این نامه گرد که از آن جدی نیست بکین سپاه و شش سرچشم از آن زرم که بر نهادند ببارید آب قره شمس گرفته بر کسی کاغوش بر آن باره تیر گشت که اسی نامداران گردان تخت خاک کور سپاه ببارند از روی گشت بزرگان لشکرش را گرد بیر دزدیک آن نامدار که آمد فریز ز کاوش شاه گفتا که اسی شاه بر روزگار کی گفته به بهلوان سپاه بفیل و گشت آنجا و گشت جهان پر گشت من گشته بزرگ آن ستمندان بزد	سپهر و زان زمین آن است همانا که شمشیرین حد نه ترسیدیم از دولت شمس سیاه و کوه از بران شمس همانا که شمشیرین سیم فرستادم اینک بر شهریار ز با نهار از آفرین تو باد فریز ز کاوش شاهان چو زلف شب تیره آمد پدید چو خورشید با رنگ نیار زرد نیز بود تا تو شمس بر شمس من این با شمس را بخت که از بند و شکان شمس دو نعل بدینند از آن گشت همی بود بار امش می بست وزان سو فریز ز کاوش شاه پذیره شدش شاه که او را سپهر بلند از تو دل شاد باد نگار که خضر و بران بشکان سنگاره که در برین ستم سپاس از تو دارم نه از این وزان پس بفرمود تا بفرمود همد و زنده نامه با شمس خداوند خود نشود و گردان غم و شادمانی زین و آن ز دیار می می و تخت ملج مگر گشتی گشت سر زین تخت و فریز زین و آن تیام و گشتش و سپهر چو گشت خود زنده کرد و شمس چو شاه است و روش گشت تو ای بهلوان مین از حید بفرمود خلعت او گشتند زیا قوت و شان و گشت فریز ز کاوش شمس مگر کان سیم شمس پس آگاهی آمد شمس	روان و خرد و فرزان آوست ز دشمن فروان بود و کارزار بر آوردیم از زنگه شان ز خون و گشت شمس گشت ز دشمن گشتیم که کارزار ابا دیدیم و گو بر شمس مهر حرج گردان زمین نیز و یک خضر و خفا گشت از اینجا که سوی گشت ستم کرد بر رود لاجورد همی راه دشوار گشت بماند ایشان را بود و گشت نخواستند ازین پس با و فریز که از گشت بدیدی گشت یکی شاد و خرم می گشت سوی شاه ایران بخت ابا بوق و کوش سپاهی گشت جهانی بداد تو آباد هیونان پیلان آن شکان مرای بد کرد و باد و شمس یکی جان ستم توستان بیر دزدیک و گزشت بلوغ بزرگی و زنی گشت کز ویت پر خاش و بوند کز ویت مروی هم تر گشت ز اسپان ناز می از طوق بر گنبد سیم از جان خوش توان بودم و دل شده چاک همان بد کرد و بند باشد کسی کی تواند بفرماید که است این ز کرد و خوی همی گشت کشانی دشمن ستام و کمر با سپهر گشتند فرخش آب و زرافه بر سر یکی تلخ و زین زین گشت همی گشت و آید به بند که از گشت بدیدی گشت

ز کاسوس و نشور و خاقان چین
 ز گمرو سواران بنو و آفتاب
 بنخاری نگنزد بر پشت پیل
 وزان روی پیران بر آفتاب
 وزین سوتی تنگ اندر آرم سپاه
 همه موبدان روان را بخواند
 زانده و کاسوس خاقان چین
 چه سازیم و این چه مردان کیم
 بیا چنانم ز زمین برگرفت
 که اوایزندگان مازندران
 که گرناداران رستلا چین
 ز رستم چراجم واری همه
 بکین گریه بندیم یکس میان
 در هیچ یک بشاد و دینار داد
 وزان روی گردان پیرانیا
 بدل ثاود با جلیت شهریار
 بزنگان پیر سید هر یک شاه
 گرفتند بر پهلوان آفرین
 پیونجیر گوز و بجی دست برد
 همه خوردنی شان ز مردم کرد
 از ان ساختندی بخوان بخوان
 یکی شیرین گویو و دیگر هریز
 بپوشید کافور خشان جنگ
 یکی رزم کردند بر سان شیر
 بفرمود تا تیر باران کنند
 بپوشید یکس بر پیش شنگ
 بر ایرانیا شد و گزگارتنگ
 بگوئی برستم که چندان است
 بر انسان نباید بران زنگاه
 یکی جدا آورد کافور بخت
 کند بی بدید بخت بر پور زل
 ز بی بی فرو و آدش مخمیر
 به گفتند کای مرد با زور و جوش
 چو نور فریدون ز ایران برانند
 بسی پنج بر دند مردان مرد
 اگر سالیان پنج رزم آوری
 یکی رزم بودش شیراز و

شکست اندر آمد و پورانی بین
 چو بیدار بخت اندر آمد و خواب
 سپید و گرد و آند و بر دوش
 بشد با یکی نامور از خشن
 منتقم به پیش اندرون کینه خور
 ز گاه گذشته خفتا بر اند
 به بستند گفتی مرا بر زمین
 ز نایب که این بر دل آسانیم
 که نامزد گردان بدو شکفت
 چه کردست تنها بگذرگران
 بایران همه زرم چند گوین
 چنین کام دشمن چو خاکی می
 نماند کسی زنده ز ایران
 روان را بخون دل آلود
 بکین یک یک تنگ بسته می
 بدو اندرون تاج با گوشه
 ز راه و ز کشور تخت و زگاه
 که آباد بادا به رستم زمین
 از نیگونی بچیند خود و شوهر
 پر چهره هر زمان کم بر
 بدینگونه بدشاه را بر دوش
 که در جنگ بودند با دار گوهر
 همه شهر با او بسان پلنگ
 که پیش گوزن اندر آید گوهر
 بر ایشان کمین سواری کنند
 چو غرغره شیر و چو خنجره پلنگ
 همه سیر کشند یک ز جنگ
 بچینان عنان با سو کرد و است
 که سیل اندر آید ز کوه سیاه
 بران بار و خضرانی درخت
 همان از گندش بدزد و مال
 بنیاد کا فوری را خشنه
 بر نیگونی بی پلنگینه پوش
 هر گونه و اندکان را بخوراند
 زین باره و در بر آید گرد
 باشد بدست بجزد و دوی
 سیاه اندر آورد و بر چار و

از ایران یکی لشکر آید جنگ
سر انجام ازین لشکر پیشتر
بر دند از آید بر این زمین
کشتنی چینی و هندی نماند
گر آید ز می با جنگ آن گروه
کز ایران یکی لشکر جنگجو
سپاهی چنان کشته و کشته
گر آید آن که رستم پوشش رو
که بر بند گشت و بند قبا
بزیه پهلوی دیو سپید
نه از لشکر کسی گم شدست
ز مادر همه مرگ راز داده ایم
ز پرایگان شاه پانخشنید
رسیدن فر سر ز نبرد
کشیدن رستم به نبرد
بدیشان چینی خسر و شراد
از و جان شاه جهان شاد با
وز انجام که لشکر آید کشید
بخوان چنان شهر پایلید
شهنشمن بفرموده نهر
مر این شاه را نام کافور بود
گند افکن مر و میدان بند
ز گردان ایران می کشید
چینی کافور با سر کشتان
ولی می و گردی بجای آورد
فر و آن از ایرانیا کشید
بشدترین گیو برسان باو
فر و آن را بر ایرانیا کشید
بنداخت متغی کبر و تیر
خروشی بر آورد و چون پیش
چنین تاورد و یکی حمله برد
پدر نام تو چون نژادی چه
یکی باره افکند از گیو نه پی
بند کس برین باره بر پا چش
تا و برین باره بر تحقیق
بیک روی گورد و گیو می

که شد چرخ گردنده راز را تنگ
سواری نهاد از در کارزار
بزرگان هزاران خاقان چین
که نشو و نشیر رستم نخواهند
تو با مونقمر کوه و با مونقمر کوه
بدین نهاداران نهادند و
دو بهره در فلشان بسته شد
نهاد برین یوم و بر خار و خوک
بنیاد از چنگ اوزیر پا
جگر گاه پولاد و خندی و بید
نداین کشور از خون آدم شد
میان تابیتیم کشاده ایچ
ز لشکر زبان آوران برگزید

در شتم با خلعت و لشکر
و کشادان شهر پیدا
که شاه جهان نذر دست نشاند
بر و بوم ایرانش آباد باد
به یک منزلی بر یکی شهر و
نیو دی بخ کوک نار رسید
ز ره دار و پستوان فرسوا
که وی را بران شهر نشاند
به نهم اندرون سنگ زندان
سیر ز محبوبان همه کشته شد
که زندان نگیر و پیکان نشان
سراشان همه زیر پای او
بسر سپهر ملاکشته شد
سخن تبر بختن همه کردیاد
بسی سرکش ز جنگ بگرفتند
که آید مگر بریل بشیر گیر
فر و ماند کا فور بر جای کند
بزرگان نبودند پیدار خورد
کند افکنی با سپهر برود
ز سنگ ز چوب زشت و زنی
برین ساج هر دی نهاد و بها
ز افسون تور و دما جانیق
پس پشت او بل با بوق کوس

چهل روز گیسایان می جنگان
بزرگان آن ناموسپندان
ز کشته چنان شد که در زرگا
پراز خون همه ز پیش از و سیل
چو افراسیاب این چرخها شنفو
شکسته شدت آن سپاهو گران
بایران کشیدند رشتت پیل
یکی کو کی بود برسان نه
چنین بست بر و وادیده ام
گرانمایگان پاسخ آر شدند
که آید که مارم جویم و جنگ
اگر خاک مارا پس پس سپرد
دلیران و گردنشان اینخوان
چنان شد ز گردان جنگی زمین
چو این بند بر راسر آمد پدید
از و شادمان شد گویند ملین
همه نامداران ایران سپاه
وزانجا گیتیر لشکر بر اند
کجا نام آن شهر پیدا بود
پرستندگانیکه نیکو دید
بران در فرستاد باگتتم
چو بنید کا مازایران سپاه
برآوخت کافور باگتتم
چو گتتم گیتی بران گونید
بگرز گران جلد دست آورید
زمانی برانسان برآوختند
بهترین جنگی گتتم زد
گرایان کردستم زمانی کرب
بکافور گفت ای بدر بی هنر
به پیش اندر آور دستم سپهر
عمودی نزد بر پیش از پیشانی
در دزد بستند و از باره تر
در نیست رخ اندر پیش ران
بر آورد از انسان با نسو نخ
سلیحت و ایدر بسی خورد
چو شنید رستم بر اندر نشد
بیک روی بر لشکر زانجا

تشت روزگیتی یکایک بود
 به بستند یک سر به بند گران
 کسی را ننبه پای رفتن برآه
 تسی شد زمین از ترز گانچیل
 داشت گشت پر در و سر زو
 چنان سازد آن لشکر بیکار
 زمین پر ز خون بود پر ز صیل
 که من لشکری برده بودم بر
 از کارا گمان نیز شنیده ام
 همه یک سر از جای برخاستند
 بگویشم با پشیمان چون پندنگ
 ازین کرده خویش کیفر برد
 ز خواب ز آرام و خوردن بیدار
 که گفتی سپهر اندر آید کین
 فریز نیز نزدیک رستم رسید
 بزرگان لشکر شدند خجمن
 شده شادمان از سرافرازش
 بیاید بسعد و دو هفته بماند
 دژری بود و از مردم آباد
 بدیدار و بالای آهوبدے
 دو که در گرانمایه با او بهسم
 سپهر یکی نامور کیست خوا
 و را میختند آن دو لشکر بهم
 جهان در کف دیو و آفرین
 زبردست را زبردست آویز
 که آتش ز دریا برنگیختند
 که لختی غنانت بیاید به سود
 ندانست لشکر و از شویب
 کنون زرم را بر تو ارم
 نشد تیغ او بر پیش کارگر
 که بر شمشیرش برتر گبال
 فرود نیفتند از پی دار و کمر
 که دانسته خواندش بیکار
 بیالود رخ و تسی کرد گنج
 بریزد اندرون راه آورده
 دل زرم جوش چو یک چشم
 زره دار با خیمه کاغذی

زبانها را به سنگ بباران تیر با مغربیان همی را گرفتند چون می زدند و ز کشته شد نوران از پی گنج و فرزند خویش بر قندبانیره داران بسیم در دژ به بست آن مان گنج از انجا به در و دران سپاه با پیرانان گفت با کردگار چو از یاد دیدن بپر خستند شهنش چنین گفت کاین زور شود و از زبان تا بحر رفتن بدانکه که خورشید نمود تاج فرستاد بهری نبردیک شاه چنین گفت کورنگای سفر در پیر پیر با پسر بر پسر کسی که پیوسته روی زمین ستاره بران شست نظاره بود توئی تاج ایران شست سر شهنش بر ایشان گرفت آفرین وزان پس چنین گفت کاین زور برین بر نهادند و برخاستند دلش زمین سخن بر زمین که بار و شدن پیش از رخ زیرکان بنشینم به پای وی سلیحت بسیار و مردان گنج سخنهای کوه از و شد دراز مکن برین لشکر نامدار چو شنید افراسیاب از سخن ناخن که خنجر و زنجیر خویش نمیره تا نام بر رخاش جو یکی شیر دل بود و فرغانه نام هم اکنون بر و سوی ایران سپاه چو فرغانه گشت و آمد براه به شنید چنین گفت کاین زور چو کاموش مشهور و خانان چهل روز با لشکر او نیز بود سلیح و هیمنان اسپان تاج	نروختندی بران کرد گیر بیدار گاری همی گشت جنت بچوب اندر آتش بر آگند شد جهان از پی بوم و سپهر خویش به پیش اندرون برین و شتم تباراج و کشتن نهادند رو بسوی بنه بر گرفتند راه باید نهان بهتر از آشکار بران نامدار آفرین خستند یکی خلعتی با شد از دادگر نماند که ترکان شوند آه بر آمد شست از بر تخت عاج بخشید دیگر همه بر سپاه جهان را بهر تو آفرین ساز سباده که این گوهر آید بر جهانید و دارم و پرخاش کن که این لشکر از جنگ بیچاره بود سر فرزند و پیش تو که ترکان که آباد و دیگران زمین بیا شیم و شادان و گیتی تو می در و در و لشکران خوانند همه برینان بر تخت عا شد که از آتش خویش نگر و تبا که در زرم گیر و بهی پای وی دل از جنگ جنت چه در گنج تو با لشکر چاره او ساز جوانان شنیدند کارزار فراموش کرد آن نبردین شود و شاد و پدرام و بخت بشیشیه شایم این گفتگو تقص و دیده و نیز جسته دم مکن برین رستم رزمخواه بکار آگهی شد ایران سپاه سپاه تو تیار تو کی خورد که مار و چو قوطوس با آفرین گهی زرم و گهی روی بر نیز بایران فرستاد و با تخت عاج	چون دید رستم کمان بر گرفت پای باره زان پس بکند گرفت فرود آمد آن باره تور کرد همه سر بر اندیکه سباده دم آتش تیز و باران تیر از ایشان بکشتند بهری تیر شهنش باید سر و دست پشت به سپهری اندر نیایش کند که هر کس که چو نتواند جنگ شمار سپهره دارد ازین چو بنمود شب جزد لطف سپاه ز توران باید سرفراز گوی وزان چو گوید و در و چون گوی نشاید که بی آفرین تو لب همی بی نیازی و نیک اختر بکیحای ازین پیش لشکر نبرد بگشتم کردل ایدر سپه مکافات این کار نیز و کان در پشت از از و گشت رستم چهارم سوی جنگا فراسیاب	همه در بر و اندر اندر گفت ز دیوار مردم گفتند گرفت زهر سو سپاه اندر آمد بگز گر اسی ترکان کوز و ما و نژاد هر میت بود برین پس ناگزیر و گر سپهره که دگر دران اسیر به پیش جهان آفرین شخت بران نیکو بهاستا لیش کند نشستن به آیدش با نامنگ ندجای گاه است از جهان فرین از اندیشه خسته شد پشت ماه گرفته بسی نامداران نیو چو گشتم و تمام و شید و نینو کتابیم ازین پس بر و شوب ابر مهران جهان سرور نه از موبد ساخور و شنید ندیدیم دران این از کس که چو تو پیوسته خندان کناد دل روشنیم بر با نغمه است بر انیم آتش بر آیم زاب	هر آنکس که از با ده سر بر شد ستونمانند و ز بر اندر شد بفرمود رستم که جنگ آورید و لیکن سپاه کشند از نژاد چرا باره دژ به بیرون شدند بسی ز رستم و گرانمایه چیز زهر و زشتن نیایش گرفت نیزگان به پیش جهان فرین تن پل این زهر و و جنگ شیر بفرمود تا گویا داده نزار بشد گویا آن سواران جنگ بسی خو بهر وستان طراز ابانین گویا برخاستند همیشه نری شاد و خوشنود خداوند گیتی سپاه تو باد ز شایان از پیش از تخت عاج خروشان بیدیم از دم اثر بپاداش تو نیست مان شمس خروشان از زریب چهر شاست بر انیم لشکر بران بوم و بر جو آگاهی آمد با فراسیاب بدل گفت پیکار او که گشت بچید از ان پس با و گرفت توانی که از خاک و روگاه چنان دان که وی یکسر است که خنجر و آبا و ما ندن تخت همه سر بر برین شستن و نیم چنین او با سح که سبک جنگ نمیره ز اندیشه چون گمشود بر و سرکشان آفرین خوانند ریگان گاهی بی برخت کرد ز پیلان جنگی و مردان کن فرستاد و فرزند خویش خواند سپه دارشان رستم شیر دل به پیروی رستم شیر گهر سواران و گردان هر کس من ایدر نامم گنج و تخت	زمانه سرش ای می و زور بیا و نلفظ سپاه از برش کمانها و تیر خدنگ آورید سپه را گرفتند و تیر و کمان گر زان و گریان بهامون شدند ستور و غلام و پستار تیر جهان آفرین را تایش گرفت نهادند و به رخ بر زمین زمانی ناشی ز پیکار سیر سپه دار و برکتوان فرسود سردار اندرین با خن شد و بگ گرانمایه سپان و هر گویا یکی آفرین تو آراستند همیشه خیز و پیر و دولت جوان زمین و زمان نیکخواه تو باد ز مردان سپان از گنج و تاج کمان تو آورد و مار را زبان مان پر از آفرینست پس روانم فرزان همه پیش بسا زیم کیماره زیر دژ بر که رستم سوی جنگ دار و شمشیر سپاهست بسیار و سلاکت که باوی که داریم و جنت همی موج خون اندازی باده اگر چه دیرست و هم مکن است نه آن بوم ایران شایخ و جنت ازان به که کشور برین و نیم به پیش آورم چو ش و کانگ بمزنیا به رستم شود سرافراز اسوی کین خوانند بفرغانه گفت اسی گرانمایه مرد بر و نیک گردان ایران زمین بسی را ز شایسته با او بلند که از خاک سازد شمشیر گل بکشدند و بر و چندین اسیر زهر سو که باز بر سرکان که گردان شدت اندرین

کمون هر چه گشت قوام و مکر
 بمر دم نماد بر دوزخ سپید و
 سلجست چندان بر روزی
 یکی کوه زیرش بگردا باد
 مرا با سوارش بسی بود جنگ
 اگر ایدون که زردان بود باز
 شوم تا بدان روی در تاج
 ترا فرو بزنست و فرزانگی
 شکسته سلج و گسته دلد
 بجان و سر شاه توران سپا
 ز چین و ز ما چین سپهستان
 جهان گشت برسان مشکسپا
 سراپوده سپر دیدم بزرگ
 یکی بورا بر شمشیرش سپای
 لرازه طلا پست با گشتم
 ز قضا فرغانه چندی بگفت
 چو پاسخ چنین یافت افراسیا
 خروش آمد از دشت و دواخی
 تیر و زانان فخره بر داشتند
 به پیران بگفت آنچه بایست
 یکی نامه نزد یک پولاوند
 و گرافین کن بدان نیویند
 ز کار تیر و گمبوش هم
 بسی لشکر از مرز قلات چین
 چو گودرز جنگی و چون گوی و طوس
 گرا و را بدست تو آید زمان
 شود نام تو بر جهان بلند
 بگردانانش ز بیم گزند
 دران کوه چین نر و دای
 بدیشان بگفت آنچه در نام بود
 و فرش از پیش پیش پولاوند
 ببرد که نقش جهان دیر مرد
 سخن را اندر گوشت افراسیا
 بگفت اگر این رخبر از بخت
 پرازدیش شد جان پولاوند
 بترید بیلوی و یوسپید
 من او را یکی حید سازم کج

هم از طوق زربین زربین سپهر
نه چرخ زخم و نه ناله ز درد
که سیه آید از بار پشت زربین
تو گوئی که از چرخ دارد ترا
یکی چو شش زخم بماند
بگرد و با است چرخ بلند
بدو ما خم این مرز تو را زین
ترا دو دل و نخت و مرد
تو گفتی که از خم همی بگذرد
بخورشید و ماه و چنث کلاه
پس آنگاه مرد شنان کلستن
چو فرغ از رگشت از ایران سپاه
سواری بگرد و زنده لگ
نه آرام دارد تو گوئی بجای
که با شیرین گیو باشد بهم
که تا نیست باوی بدو ز خست
گرفت اندران جنگ چنین شب
جهان شد گرد و سپه آبنوس
همی پیل بر پیل بگذشتند
ز پشت اندر آمدن سوخت
بیاری و از راز کشای بند
سپید از خنده پولاد و نر
خداوند آن مرز و شاه و سر
گویند و چچان شدند اندر
با بر اندر آمد ای کوس
شود ام روی زمین گیان
بجوران زمین ممتد و چرخند
بیامد نبرد و پولاد و نر
نبود اندر آن بوم متهای کو
جهانگیر و برنا و خود کامه بود
سپه دار با ترکش و با گند
ز کار گذشته بسی یاد کرد
ز کار رنگ و ز بهر شب تاب
که او را بپلگینه پیراهن است
که آن بند را چون بود و کمانند
چکارگاه پولاد و خنجر و بید
بگردش بگرد و بر میان بپلگ

فرستم همه سوی الماس رود
ز نیزه سر نه از تیغ و تیر
ز رد دارد و خوشن خود بر
کلب آهوان دارد و هول شیر
سلیخ میاید براد کارگر
نه ایران بنام و فی شهریار
بیرسم من ای پور جان پدر
نیاید ترناید آموزگار
تو بر باد و این جنگ گشتی مران
که از کار کاموس خاقان چین
چو آفتاب شد رفت با جاسخ
بیاید نیز یک افراسیاب
یکی از دافش و فشیاسی
فرود شد از کو بهز گنج
غنی شد ز گنج فرغارشاه
بر گفت پیران که از جنگ
به پیران بفرمود تا بسپاه
خواستن افراسیاب

ز بیگانه خیمه پرده خستند
نخست آفرین کن به دادار
گوبوش که اراجا آید پیش
هر پروردم او را چون از
بسی بوم و بر ما که ویران
چو رستم بدست تو گرد و تباد
من از پادشاهی آباد خوش
نهادند بر نامه بر مرشاه
بر و آفرین که و نامه بداد
ابا لشکر کشن و مردان جنگ
بفرمود تا کوس بیرون برند
فرود آمد از گوه و گدازد
بگشتش که تبار ترکان گشت
ز خون سیاهش که بر دست او
نیاید سلیخ براد کارگر
چنین داد باخ افراسیاب
مرانیت پایاب و جنگ او
تو لشکر بر نهاد بر لشکرش

نه هنگام نارسست درو و درو و سر در
 و گرگز ز بار و بر چرخ پیر
 بقدر و بک و در غسسته نه ابر
 بر یا و کوه اندر آید و لیسیر
 لیمی از مودم به تیر و تیر
 سر آید گر بر من این کار را
 ازین بیوفا چرخ میداد گر
 لکه کن برین گردش رفوگا
 چو دانی که آید پای ای گران
 و لکم گشت پر در و سر بر کین
 ولی بر کین سومی پشتاب
 شب تیره بهنگام آرام و خواب
 تو گفتی می اندر آید رجای
 بقدر که چله اش خم خام
 کس می بر سپاه و سپاه
 چه چاره است چشمت نام و شک
 روان شو بر رستم کینه خور
 و او نذر برای جناتم
 نویسنده را پیش بنشاندند
 که دوست نیر و هم نه و ملک
 ازین نام و در و چاش کش
 که از با نامد بر او برگزید
 همه از دلیران ایران شد
 نیاید سپید اندرین مرز راه
 نه بر گیرم از گنجیک بهر پیش
 چو بر ز و سر از بر خیزد گناه
 همه کار رستم بد و کرد یاد
 سپید رنگ سپاهش تلک
 سر برده را سوی مامون برد
 بیامد نزدیک افراسیاب
 سرانجام و دران این چیت
 چه آمد ز پر خاشاک از گنگلو
 بران بر و آن خود چینی پیر
 که در جنگ چندین نماند ز تاب
 نیارم به بد کردن آهنگ او
 را نبوه و اخیر که در سرش

اهراسانم از رستم تیر چنگ
 تو گوئی که از روی ازان است
 نه بر تابدا اینجا و زنده بیل
 سخن گویم از روی خوش
 کنون از من رایکی کار ز
 و گریست رستم بود و زور
 بدوشیده گفت ای خردمند
 چو پیران جوان و فرزند
 ز شایان گیتی نبرده توئی
 سوسایک با کشید
 شب تیره که با چشم در
 چنین گفت از بارگاه بلند
 بنجیمه زون زنده پیشان
 سپیدار چو شش گود زور
 که آمد سپیدار پیران جوگر
 ز پیر بر و بوم و زور ز
 ز پیش سپیدار بیرون شدند
 سپیدار چندان گفتی جهان
 از ایوان بهشت آمدن و اسباب
 و پیر جهان دیده را خواند
 خبر او نه کیوان و گریست
 وزین نامور پیر پیر
 اگر یار شدست چرخ بلند
 سپاهت برسان کوه و رود
 همه پنج ایون را دوست
 و گریست و پیر و گنج آن
 گریست شیده به پیش پدر
 یکی پاوشا بود و پاد و
 گزانش با بود باش بخواند
 سپاه چمن کرد و گردان دیو
 تیغ بر آمد زورگاه شاه
 خرامان با یوان خسته شدند
 ز خاکان نشد و کاسوس
 بیابان سپیدی و را و در
 هانست رستم که مادران
 تیغ جان من پیش آنجی با
 یکی چاره سازم و گریست

تن آسان که باشد کانه نماند
 نه مردم نژادست که همین است
 نه کشتی سلاش بدریای بی
 بدریای چو کشتی بود بر گذر
 بسا تویم چو ن بود در روز
 نسازم من ایدر فراوانی
 انوشه نری تا بود ج و گ
 چو گل بادستین اندر نه
 جهان دیده و کار کرده نوئی
 نباید سوسی زرم کردن نگار
 ز غم پشت ماه اندر رخسار
 بر قلم بر رسم دیوبست
 میان تنگ است چو بیرون
 قفس بزرگ گریشید و ش
 بزرگان گروان روز نه
 بگویشم و از بهر پیوند تو
 همه زرم را سوسی ناموش
 همی گرد و از گردیکه نماند
 همیکه و بکینه جستن شتاب
 که را ز بزرگان بیای نهفت
 خداوند نامید و خشنود مهر
 ز طوس ز گودرز و کند آوران
 بیاید برین مرز پلاد و نند
 سپیدار چون رستم بهلول
 تو باش اندرین نژاد پرست
 که امر و پیکار و رنج آنست
 فرستاده اولو و دیوار بر
 رسید پیش با چرخ بلند
 ز هر گونه و استا نه بار اند
 برادر ز گردان لشکر غم
 پذیره شدنش یکایک سپاه
 برای و باندیشه نوشند غم
 گذشته سخنهای او پر سر
 کنون چار و کار ما را ساز
 تیر کرد و بست بگز گردان
 همیشه خردم نهائی تو باد
 برویالی او را نشانیست

این
 عوا
 بسا
 منند
 بیان
 نوباد
 قوج
 ر
 ت
 پست
 بر
 ار
 سلا
 چخت
 ری
 ملین
 ناسخ
 یمن
 و ک
 ت
 این
 ر
 ی
 و
 بشیر
 پ
 ر
 ی

از شاد و شاد جان افروسیان بر سمن تبر سبز آواز سمن چو خورشید خیمه دایمان بر پیش سپه بود پولاد وند تسلیت بر سپید بر میان بر آویخت با طوس چون پیش بر آویخت از جاسی شید زرا نگاه کرد و نام و شیرین ز راه و گوگرد و لیسیر و گرانمایا دوش اندر آید چاک اندر بگفتند بار ستم کینت خواه همه روز که سر سبز ماتم هست که کم شد گو در هر دو سپه چنان من کشته من پر سپه چو شمشیر ستم در گشت محنت عجمی گشت از آن پاک و دلیر همانا که گشت پیکار ما بیشتر در آن خوش را نیز کرد همی گشت کای کرد گاجان کر ایمنان بر آید از آن بر آویخت با پولاد وند بد و گشت پولاد وند زای سپه ازین پس نیایی ز شاهنشاهی چنین گشت ستم پولاد وند چو شمشیر پولاد وند ازین سخن همان ستم آن که مانده اند عمودی بر سرش بر شمشیر تسلیت بر آن که بر شمشیر گر این گردش جنگ بر شمشیر که گشت شوم شمشیر بر دست دو دستت نیاید چنان سپاه پولاد وندی شمشیر کارگر کاین مردی بر دشمنان جنگ نگردد انتم این لبت کار ز بد و گشت پولاد وند جنگی نبود بدان تا که بر دهن و ز کار بگشتی سیم پند و اخلاص و	می روشن آورد و چنگ رباب وزین لشکر گردن افراز سمن معصم شندان بر نیای پیش پرتن نور نهد و بیاز و کند نشست از بر زنده پهلوان کندی باز و نمودی بیست تن و جان یار است آویزا بدان زور و آن گز و آن گاه سرافراز شیر گران سایه را بودند ایرانش زبون که پولاد وند ازین زور گاه بدین کار فریاد رسیم بنالید بر داور داد و گر مرا شرم باد از گاه و کمر بلند بر سران شایخ و خوت چو گوران دشمن بگردانید غنوده شندان بخت بیدار بر آشت آهنگ و نیز کرد توئی بر تر از آتش کار و زمان ز بهمان پیران این تر بود بنداخت آن تاب اوه کند جهان دیده و نامبر و شیر نه از نامداران و گز و گشت که تا چندین بر و سپهر بیاد آمدش گشت سیمای شعب تیره بخت بگردان که شمشیر و از آن آن ز و گوش ریزد بر شمشیر روانم همان گشتی با و بیست با باریان نهان کی جنگی پایه شوی دیو و زنی خودمان پولاد وندی شمشیر بند از دین و خضر تیره رنگ تو نیز انیک داری همایون بر کشتی پدید آید از مردود که بر گرد و زده از کار ز که تا چندین ازین بر و گشت	بدان که گشت دست پولاد وند من این زبانی را بشمشیر رزم پولاد وند با گردان ایران ز ترکان بگفتند بسیار کرد بر آورد و آسان ز و سپهر ز ره دار با گز و گاه و سپه به بند بر و دوش ستم کینت نظاره بر آن شت چندان نماند ای کرد اندر آید گاه ز گردان لشکر سوار می نماند ز قلع چپ لشکر و دست است ای سز خورشید بگشت ستم جنگ رستم با پولاد وند سپه راه بر شمشیر خسته دید یکی آنکه امر و من کا بل بد و گشت کای دیو و سازگار بمن باز ده زور و لشکر شکن پایه شده گوی و دوش و گز بزد دید یال آن بر دوش که بگردان پیش تو زنده پهلوان نه منی زمین بر سر خورجوب ز جنگ آوردان تیر گویا مباد که هر گونه بسید و جود نبرد بد و گشت کای مر جگ از کار چنان تیره شد شمشیر پولاد وند چو پولاد وند ازین بر و گشت دور افروسیان ستم بسیار کرد نمرد و گشت از دوش و سپهر چنین پانچ آورد پولاد وند چو شمشیر بر ستم بسیار کرد سیاهی دگر پوش تا من جان بگشتند یار دگر هر دو آن گشتی بر بندیم هر دو میان بیشتر دلیان نه پایدار دل دیو ازین گشت و گشت	که من بر فریدون خنک جسم چو ستم بر شمشیر چکشت خاک تیره بر آمد زور گاه شاه چو صفت بر کشیدند هر دو سپاه ازان پس چنان دید پولاد وند به پیکار و گوی چون بگردد کندی بنداخت پولاد وند بزد و ستم پولاد و سپهر بیامد بر آید ستم کایان فریاد و گز و گز و گشت که گشت بر خاک پولاد وند کسانی چنان بر دوش سپه بر زم اندرون پیش کینت که بر کشاد و گز و گشت بیامد بر دیک پولاد وند بد گشت کاین دوش و گشت و دیگر که این دیو و سازگار چو آواز ستم بگردان سپه مرا چشم گز و گشتی بگشت تیر گشت اسب بزرگان سپه چو نام کینت ستم بکار نگاه کن کنون گشت جنگ من تسلیت را بر دوش به پیکان تیر تو که چه دلیری و گز و گشت گر از شمشیر بد و سپهر بگشتند زور و گشت بر خاست به پیکار ازان و دوش و سپهر که ای بر تر از گز و گشت روانیت کز دست پولاد وند چو شمشیر بر ستم پولاد وند بر آورد پولاد وندی شمشیر عجمی گشت پولاد وند ازین سخن چنین گشت ستم کاین دوش نیامدش گز و گران کارگر بگشتی بگردیم با یکدیگر همی بگردید به بند آید برین بر نهادند هر دو سخن	خورد خواب و آرام کردم دوش ز کینت و گوی و طوسم چه پاک یار اندر آمد و دشمن سپاه بواشد بخت زمین سپاه زفر اک بگشت و چنان کند سطلوس نو زور و گز و گشت سیر گز و گز و گشت بر آگشت اسب بر آید خورش ببخشید و بخیمه کز دوش میان چو دیدند ازان دوش و گشت بگرد و بخیمه تیره و گشت ز بهمان دوش سپه گز چنین خورش و زور گشت شد نیزاری خورشیدان اندر گشت و را دید بر سران کوی بلند سیر نامداران با خیمه گشت بقین ستم کای و چهره سوا سپه پیکان را پایا بدید بهستی ز دیدار این زور گشت پایا به و بخیمه خیمه خیمه برون کرد و سز و گشت کند و دل زور و آهنگ من نه بند و گز و گشت تو زان نه سامی نه گز و گشت بد و گشت را و داد و گشت و پهلوان و دوش و سپهر چنین گشت کاین دوش و گشت چنان دوش و سپهر و گز و گشت روان مرا بر کشانی ز بند که از گرد و گز و گشت بزد و سپه بر ستم ناچ بخش دگر باره با ستم زان گشت ره آب گردان برین جوی بران بر و گشت پولاد وند بگیریم هر دو دوش و گشت چو دوش ستم هر دو دوش یکی بخت چنان گشت و گشت

که یاری نیاید گریه برود و در
به بیان که از هر دو رو سپاه
همی دست سودمند بر یکدیگر
هم اکنون باین درواین تهر
بر تو ما به پنی که پولاد و نر
چنین گفت شیده که پیمان
بر شنام کبشاه خست زبان
عنان برگزاید و آمد چو شیر
بخنج جگر گاه او بر شکاف
بر تهم چنین گفت که خنجر
بدو گفت رستم که جنگی منم
و گریست این چنگار و رستم
وزان پس بازید تیر چنگ
شروشی بر اندر ایران سپاه
گمان بر در رستم که پولاد و نر
گریزان شب پیش از فرسپاه
تستمن چو پولاد از زنده یث
ز یک دست شیرن ز یک دست گیسو
چو رستم سپید او باید باد
چنین گفت پیران با فرسپاه
ز خون جوانی که بمزدان گزیر
هانا ز ایرانان صد هزار
چو رستم نماد از مودیم دیو
سپه را چنین صف کشید و پاه
سپاه اندر آمد به پیش سپاه
پلنگ آترمان چو در کفایت
بفرستد یک بهر هزار خواه
زمانی همی باز هر آور و
خوانی چو اهرمن آید جنگ
سر اسر فرستاد نزدیک شاه
نشان خواست از شاه توران
ز توران زمین بر نهادن خشت
سوی شهر ایران نهادند و
از ایران تبیره برآمد با بر
رستم و پیل بر در پیش
هر پیلان بر نگار
در پیشش ساز

بجنگ دلیران چاشموس
 بیاری نیاید کسی کشته خواه
 گرفته دوجنگی دوال کمر
 بنجاک اندازد سر دیوگرد
 بکشتی همی چون کند دست بند
 نه این بود باو به پیش سپاه
 برآشفست و شد با سپهر دگما
 باور و گاه دوسر و دلیر
 هنر با دیدار کار کرده نه لاف
 چه فرماندهی کمتر انرا گوید
 بکشتی گرفتن درنگی منم
 دل من بخیزد چه با شکست
 گرفت آن پرویا علی پیک
 تبیره زمان بر گرفتند راه
 نذار و بتن باید درست پنج بند
 دلش پر زخون خوش پند
 همه دشت لشکر برانگنده و
 جهان دیده را هم گر گنیم یو
 چرا کرد باید همی رزم یا و
 که شد روی گیتی چو دیاب
 بختی دل با پیکان تیر
 فروست بگستوان ز سوا
 چنین جنگ و پیکار و چندین
 خود و وزیرگان سودیا بران
 زمین گشت برسان ابرسیا
 که نخچیر میزد با لیلین خویش
 گر یزان بریستند بهری برآه
 زمانی زرتریاک بهر آورو
 زمانی عروسی پر از بوی رنگ
 غلامان اسپان تیغ و کلاه
 ز هر سو میسند بل راه و راه
 سلاج گر انانیه لاج و تخت
 سپاهی برانگنده بازنگ بو
 که آمد خداوند گویا و گهر
 به بنده کجیخس و از مای خوش
 ز گوش انداخت تخت گردن
 بر سبزه صبر و ز راه دراز

از آن پس اسپانج و دانه
سیان سپه نیم فرسنگ بود
چو شیده هر دیال ستم برید
ز بنی زگروان انچه گریز
تریکی یا موز و رهش نهی
چو جان شکر باشی و نیز مغز
بد و گشت گرد و یو پولاد و نند
نگه کرد و پیکار و سپیست
نگه کرد و گوی اندر افراسیاب
نگه کن بگردار افراسیاب
شمار اچرا بیم باشد همه
گر اید و کما این جادوی بخیزد
یکی زور بنمود پولاد و نند
بایر اندر آمد دم کرنا
یخیش و لیر اندر آورد پای
همه خور و در تن شد و خور
دلش تنگ تر گشت و لشکر بر
تو گفتی که آتش برافروختند

گر بختی از اسپانج
نیمه لشکر و وزیرها

پیش اندرون ستم شیرگیر
چو ستم باید ترا پانی نیست
سپهبد چنین کرد و راه
تهنن با و از گفت آتران
سپه سر بسره نهر برداشتند
شد از بی شبانی رستال مال
همه جامه زرم پیر و ن کنید
بی آزاری و خامشی بر گزین
وزان بهره خوشین برگرفت
نشانی ندادند بر خشک آب

باز گشتن رست

یکی شادمانی برآمد و جان
جانی تابین شد از استه
بسی زعفران و درم شکند
گرفتش باغوش در شاهنگ

زلفانی برآ سو و کی دم زلف
 ستاره نظاره برآ چنگ بود
 یکی باد سرد از جگر بر کشید
 مکن خیره پا چرخ گردون تیز
 مگر حلقین را در آرزو ز پایی
 نیاید ز پیکار تو کار غنچه
 ازین مرد بدخواه یابد گزند
 خروشان چو عدد و بسا و دشت
 بدان خیره گشتار و چند شتاب
 بران خیره گشتار و چند شتاب
 چنین دل بد و نیم باشد
 ز چنان نیرودان می گذرد
 بسان چاروی ز جادو بکند
 خروشدین شیخ و هندی سرا
 بماند آن تن از دمار بجای
 چنان جسته از نیم برستم و آن
 جهان دیده گو در زار پیش خوار
 جهان را نخب می خویند

رستم و کشته شدن
 آمدن همگی و گیرش

زمین پر ز خون و هوا پر ز تیر
 بجز رفتن از پیش او نماند
 همی و ست از آن نرم گو ماه
 که نیر و دارد و تیر و کمان
 همی تیر و بر کوه بگذشتند
 همه دشت تن بود و بیست و مال
 همه خوبکاری با فرعون کشید
 که گوید که نفرین به از آفرین
 و با فسر و شک و غبر گرفت
 نه آگاهی آمدن از فراسیاب

هم و طوس بایران

میان کمانی میان میان
 می و دور و را شک و نماند
 زید و شک و غبر و می خیند
 چنین تا بر آمد زلفانی در گمان

با شستی گرفتند نهادند روی
 که پولاد و نرد و همتی هم
 بدر را چنین گفت کانچو زند
 چنین گفت باشیده افسر سپاه
 بگویش که او چون نبرد کرد
 تو ای باب روشن مگرد آن سپاه
 نهاد برین رزمه زند کس
 پولاد گفت ای سرفراز
 برانگیزت است پایردان
 باید همی تامل افروزش
 هم اکنون سرویال پولاد و نرد
 شمار از چنان کشتن چه بابک
 بگردون در آورد و برترین
 همی استخوانش بگلبید
 چو پیش صف آمدیل شکیب
 فاده دران خاک تیره در آ
 بفرمود تا تیر باران کنند
 بشکر چنین گفت پولاد و نرد
 سپه را به پیش اندر افکند
 گفتیم که بارستم شوم دست
 چه باشی که باتو کس ایدر شاه
 ز دریا و دشت و میان کوه
 باید شدن بدان رگ و چین
 دشتش بماندند او خود دشت
 بکوشید و شیر و گراز آورد
 چنان شد و دشت آورد
 چنین گفت رستم که کشتن است
 چه نبرد دل در سرای سنج
 بخت اندران شت خیر کوی
 بچشید و دیگر همه بر سپاه
 شتر یافت چندان چندان گاو
 خروش آمد و ناله گاو و دم
 چراگاهی آمد رستم شاه
 دل شاه شد چون شت برین
 همه یاک پیل انگرکان تا انگرکان
 ستمن چو تاج سرفراز آورد
 ایسی آفرین خواند شاه جهان

دو در میسر از در دو کینه می
بیارند خندند آن دو شیر فرم
که خوانی و راستم دیو بند
که شد مغرور من بین پشیمان
پیشتر که این پس داور
که عیب آورد بر تو بر عیب خود
ترا از هزار باز است لب
کشتی گر آری مرا و از بر
چو شکست چنان هم بدگان
کشتی همی خجسته آید
بنجا که اندر آرم ز تیغ بلند
که او نخت تیرا که خوش خاک
همی خواند بر که دگر آفرین
رخ او شده چون گل شکلید
نگه کرد پولاد بر سان مهر
زمانی شده هوش از این دم
هوارا چو ایربهاران کنند
که بی نخت و بی گنج و نام بلند
ز رستم همی بند جانش گفت
نشانید برین بوم از پیش است
بشد دیو پولاد و اشکر براند
سپاه اندر آمد همه همگرو
گر آیدون که گنجی بر رویین
سوی چین ما چینی است
همه باز بالا و بر ز اورید
که از کشته جانی ندیدند راه
زمان هزاران بهره هر کس
که وار و گی شاد و گاهی برنج
ز سیم و ز رو جامه ناپسود
ز خیر که بود اندران نزدیک
که از بارگی شد سپیدی
جرس بر کشیدند و رویه نمر
خروش آمد از شهر و از بارگاه
همی خواند بر که دگر آفرین
پراز من می بودی و مغرور
جانی مرا سیر بر آواز دهم
بدان نامور پهلوان هزاران

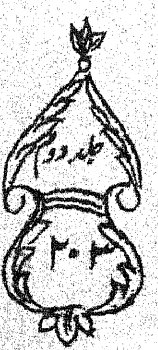

نبرد و با سپه بزرگ نبرد سوی ایران شاه اند سخن گفت کینه و از زرگاه شاه و شوان و خند بر شاه وزان زمرانی که از پیش آن اگر دیو و شیر آید از دلا چنین وادایح که ای پهلوان بجوید که گفته بامی برست وزان پیش خان گفت با شاه زیادت و از تاج و انگشتری بر او بافته گوهر شاه وراک و درود و زبیران گر از داستان یک سخن که تو بر کردار روان و خسر همداق او را که هست ترا هر چه چشم تو بگذرد بیکدم زدن رستی از جان کز دست گردون گردان و دیگر که بر دست گردان ولیکن چه منیش یاد آوری شنگوی و بهان خان کردیا چو گوهر و چون طوس چو تهم بیا و شاهنشاه خور و جام که گوری پدید آمد از گله یکی بر شیده خط از بال او بچو پان چنین گفت کاکی نیست که کرد خسر و بهر کس بیست بدو گفت خسر و بهر خند چو بخواند این مرزین بگری چو آمد زابل بر نامدار چنین گفت شاه امر اخوتی برست چنین گفت کامی پهلوان بفرمان کن خدای تو سرخ کنون ای تهنه مایه می خیز چه دیو و چه شیر و چه زار و شده و زشت و بخت از آن برگشت بر سر تگاه و زجای	که برافرازش افشاندی نیز دیک اورستم نامدار سخنم دارم زست ازین کار پیش گرفت از کاران کن وزان لشکر کشن با پیش کس بوشه برین پهلواندار نگهداروش گردش روزگار بگفتند بر پهلوانی سرود ولیکن مرا چه زالی از دست صدای صد اختر برین دو منزل جبهت باوراه همگشت گیتی بر انسان که نفر و بر بند لاد بست که چون باید و راست و نیک نیویم برایی که گوی بیست جز آنست وزین برگردان سرای جزاین باشد آرام تو ندارد کسی آلت داوری که دهقان میگوید از پاشا	همگشت چندین چو پانندی نشت از بر تخت ز شهرار چنین گفت گوهر ز کامی شهرار بخوان برمی آورد و شکر زخافان و کامی و شکر هزار آفرین باد بر شهریار کسی کش خرد باشد آموزگار سخنمای رستم بنای برود همدار با دانش و نیکو پرستار با افسر و گوشوار نیز و تهنه و فرستاده سر سر جهان گشت پناه دلشادمان شد و لاد و ندر بهین ای خردمند و روشن ابا فلسفه دان بسیار گوسه چنانی ان که زدن بکی خوش همی بگذر و بر تو ایام تو جهان نیکو گشت چون بگری ناباشی برین گفته هداستان	بش گفت رستم که ما کنان چو طوس فریاد و گریه می و جام و آرام بخت زافرا سیاه و ز پولاد و ندر بدو گفت گوهر کامی شهریار چنان شاد و شاد برین چو ازین پهلوان چشم بدو با تهنه یک ماه تو در پناه در گنج بخت شاه جهان طبعی زترین پراشت چو خسر و غمی شد راه دار سر آورد این کم کامی کنون زرم کوان من گوشت همه دانش ما به چاکست سخن هیچ بهتر تو خیریت تو که سخته را و سنجیده بوسی نخت از جهان فرین بکن که جانت گفت تن تنگست خردمند کاین استان شنود تو نشو زنگار و دهقان پیر بیا راست گلشن لسان بهار همه یادشان زرم کامی بش پیش خسر و زمین بود جهان رنگ نورشید و در دست بدانست خسر و کامی نیست گوی باید اکنون چو شیرین یکی نامشوست بر سر واد دردوش از این وان بگر برون فت گرگین چو باد و ندر بوسید خاک از بخت او چو خسر و دراد برین خوش یکی کا پیش آمدی پلین چنانچین تنید از چو پان چنین گفت رستم که بخت تو برشتی کجا داشت چو پان دخنده زین کی باره بود نبا پیش کردن خیر تبار	که برافرازش افشاندی نیز دیک اورستم نامدار سخنم دارم زست ازین کار پیش گرفت از کاران کن وزان لشکر کشن با پیش کس بوشه برین پهلواندار نگهداروش گردش روزگار بگفتند بر پهلوانی سرود ولیکن مرا چه زالی از دست صدای صد اختر برین دو منزل جبهت باوراه همگشت گیتی بر انسان که نفر و بر بند لاد بست که چون باید و راست و نیک نیویم برایی که گوی بیست جز آنست وزین برگردان سرای جزاین باشد آرام تو ندارد کسی آلت داوری که دهقان میگوید از پاشا	خوشتن خسر و رستم را برای جنگ کوان دیو	چو گوهر و چو کامی کار زبای چو از روز یک ساعت اندر گذ یکی تره شست گوی و نرم سمنی بلندست گوی بجای وزان پس بگردان گفت شاه نشا بست خبر رستم زال کس شب و روز بایست زخم چو یکی روی بنامه خیر آری تهنه چو بشید فرمان شاه میان بسته ام تاجه فراندی مرا روز فرخ بدیدارست چنین گفت چو پان که گوی بر خوشی را نگه دار از کی برون شد چو خرد شیر چو کامی بدیدارست چنین گفت کامی پهلوان

بینه اخت رستم کیانی گشت برانست رستم کار این گشت به شمشیر بایک کون چاره کرد همان که گمان کسی بر کشید چون گشت از آب و شمشیر چراگاه خوش آمد و جانجی آب غمی گشت رستم چون پدید آمد درین دال و زور و این تن بر آید جهان را ازین کارمن چو رستم بچندید بر خوشتن چو رستم بگفتا را و بنگیر گرایدون که گویم بر فغان چنین دایم رخ که دایم چمن	همخواست کار در سرش را بید ابا و کونون چاره باید زد دو اندین خون بران زرد و گرا به شد گور از زواید به پیش آمدش شمشیر و گلاب ندرین بگفت و پیش آب سر بر خرد و پز تیار شد همان ز شمشیر و گلاب چنین تیره کور و باز آمدن چنین گفت اکوان که ای ملین تن اندر کف دیو و از نوید بکوه افکند بد گهر اهرمن یکی و استانی ز دست اندر	چو کور و لا و کشتش برید جز اکوان دیوان نشاید برین همان که پدید آمد از دست باز همی تاخت اسپند را این گشت فرود آمد و خوش را آب داد چو اکوانش از دو خفته پدید	شد از چشم او ناگهان مایید ببايدش از با و تیغی زد سپید بر گنجت آن تن تاز چو کور و یک شب بر او برگشت هم از ماندگی چشم را خواب داد یکی با دشت را بد و در رسید	چو با و از خرم خام رستم محبت ز و نا شنیدم که این جاسکت گمان را بزه کرد و از با و سپ بایش گرفت آرز و هم جان ز زمین کیانیش بگشتا و تنگ زمین کرد برید و بر شمشیر ابا خوشین گفت دیو پدید جهانی ازین کار کرد و حجاب که خواب ازین دیو و از نوید سوی آبت اندازم از سوئی کنون هر چه گویش جز آن یکی چاره باید کنون ساختن بماند باری روانش بجا	نجا مید رستم می گشت شکفت آنکه بستاند از نوید بینه اخت تیری چو از شمشیر سر از خواب بر کرد و ازین به بالین نهادن خیاب و تنگ ز با مون کرد و بر افرا یکی دام چمن مرا گسترید بر آید همه کام افریاب کس او را نیاید چمن کجا خواهی افتاد و دورا کرد نه سوگند داند نه چمن که رایش آب آید از ختن خراش نیاید بر گهر سر

برایا نماید که اندازیم بجای بخوابم گفت همین که هوا سوزی و ریاسید از کارش بیاد زانی درنگ ز روی بزمی یکسو کشید گفت و بلیغش چو بگفت بر آفت و برداشت زین کار گله دار اسپان فراسیاب بمالیدش از گردن نهاد گله دار چون با گل سپاس که یار و برین مرغزار آمدند بفرمود چون شیر و بگفت نام چو با دشت گشته هم اندر شتاب بجای که هر سال چو آن گله یکایک فرو نشیند اندر شوت شتابان همی ناخست چو آن چو شمشیر فراسیاب این سخن چنان خواند شیر و زار و زبون چو گشتند نزدیک رسته کمان چهل دیگر از مادران گشت همی گریه بارید چون مگر در گریه آه کوان بر و باز خورد ز فترت کشت و چو آن گشت فرو داد و آه کوان بگریه هر آنکه گشت از روی و مرغی کوان خوان کوان و زین سخن نگر و در کار از روی و مرغی چو پیش اندر آورد و یکسر از آید میان را بر و کرد نیزه شد آه کوان گشت چو رستم و فرخ سرفراز گشت سرمه کشتان مشرک خورشید برایر انبان بر گشت خورشید همی رستم این دستان گشت برون آمد و بخت گشت بدان زود و آن گشت بران کوین و بخت گشت	که اندر و گیتی بانی نهفت سبک تیغ نیز از میان کشید چنین باشد آن کو بود و مرد بر آمد و خنکی و مامون بدید ز ره را پوشید شیر و زرم بشد برین خورشید و کام به پیشه درون سینه و دود زیر دانه یکی و دیش کرد یاد سراسیمه از خواب سر کشید نیز و یک چندین سوار آمدند که من رستم بود و دستان هم بیدار اسپان و فراسیاب بران دشت بر آب کردی یله همی اسپان بر آب بر گشت سراسیمه و زار و خسته تیر بد و تازه شد و زار کین که یکسو بود و آه کوان نیز و برون کرد و دانه غمی شد سپید از دشت همی چاک چاک آمد از دشت گشتی و بگفت سیر از تیر ببگفت و آمد سیرانش بر آه و بخت بر دانه ز دیوان مشرک خورشید ابر پهلوانی بگردان زبان همی بگفت از دشت و دستان بنه هر چه کرد و زار کین که تا گریه و خشم گشت بسر نهاد و در دانه کلاه نگر و در کار از روی و مرغی نفرمود و بگشت خورشید نشد و خورشید خورشید ز کوان و یکسر و دشت که هر گیتی خواستی زین دانه بشد از دشت و دستان کسی از دشت و دستان	که اندر و گیتی بانی نهفت سبک تیغ نیز از میان کشید چنین باشد آن کو بود و مرد بر آمد و خنکی و مامون بدید ز ره را پوشید شیر و زرم بشد برین خورشید و کام به پیشه درون سینه و دود زیر دانه یکی و دیش کرد یاد سراسیمه از خواب سر کشید نیز و یک چندین سوار آمدند که من رستم بود و دستان هم بیدار اسپان و فراسیاب بران دشت بر آب کردی یله همی اسپان بر آب بر گشت سراسیمه و زار و خسته تیر بد و تازه شد و زار کین که یکسو بود و آه کوان نیز و برون کرد و دانه غمی شد سپید از دشت همی چاک چاک آمد از دشت گشتی و بگفت سیر از تیر ببگفت و آمد سیرانش بر آه و بخت بر دانه ز دیوان مشرک خورشید ابر پهلوانی بگردان زبان همی بگفت از دشت و دستان بنه هر چه کرد و زار کین که تا گریه و خشم گشت بسر نهاد و در دانه کلاه نگر و در کار از روی و مرغی نفرمود و بگشت خورشید نشد و خورشید خورشید ز کوان و یکسر و دشت که هر گیتی خواستی زین دانه بشد از دشت و دستان کسی از دشت و دستان	که اندر و گیتی بانی نهفت سبک تیغ نیز از میان کشید چنین باشد آن کو بود و مرد بر آمد و خنکی و مامون بدید ز ره را پوشید شیر و زرم بشد برین خورشید و کام به پیشه درون سینه و دود زیر دانه یکی و دیش کرد یاد سراسیمه از خواب سر کشید نیز و یک چندین سوار آمدند که من رستم بود و دستان هم بیدار اسپان و فراسیاب بران دشت بر آب کردی یله همی اسپان بر آب بر گشت سراسیمه و زار و خسته تیر بد و تازه شد و زار کین که یکسو بود و آه کوان نیز و برون کرد و دانه غمی شد سپید از دشت همی چاک چاک آمد از دشت گشتی و بگفت سیر از تیر ببگفت و آمد سیرانش بر آه و بخت بر دانه ز دیوان مشرک خورشید ابر پهلوانی بگردان زبان همی بگفت از دشت و دستان بنه هر چه کرد و زار کین که تا گریه و خشم گشت بسر نهاد و در دانه کلاه نگر و در کار از روی و مرغی نفرمود و بگشت خورشید نشد و خورشید خورشید ز کوان و یکسر و دشت که هر گیتی خواستی زین دانه بشد از دشت و دستان کسی از دشت و دستان	که اندر و گیتی بانی نهفت سبک تیغ نیز از میان کشید چنین باشد آن کو بود و مرد بر آمد و خنکی و مامون بدید ز ره را پوشید شیر و زرم بشد برین خورشید و کام به پیشه درون سینه و دود زیر دانه یکی و دیش کرد یاد سراسیمه از خواب سر کشید نیز و یک چندین سوار آمدند که من رستم بود و دستان هم بیدار اسپان و فراسیاب بران دشت بر آب کردی یله همی اسپان بر آب بر گشت سراسیمه و زار و خسته تیر بد و تازه شد و زار کین که یکسو بود و آه کوان نیز و برون کرد و دانه غمی شد سپید از دشت همی چاک چاک آمد از دشت گشتی و بگفت سیر از تیر ببگفت و آمد سیرانش بر آه و بخت بر دانه ز دیوان مشرک خورشید ابر پهلوانی بگردان زبان همی بگفت از دشت و دستان بنه هر چه کرد و زار کین که تا گریه و خشم گشت بسر نهاد و در دانه کلاه نگر و در کار از روی و مرغی نفرمود و بگشت خورشید نشد و خورشید خورشید ز کوان و یکسر و دشت که هر گیتی خواستی زین دانه بشد از دشت و دستان کسی از دشت و دستان	که اندر و گیتی بانی نهفت سبک تیغ نیز از میان کشید چنین باشد آن کو بود و مرد بر آمد و خنکی و مامون بدید ز ره را پوشید شیر و زرم بشد برین خورشید و کام به پیشه درون سینه و دود زیر دانه یکی و دیش کرد یاد سراسیمه از خواب سر کشید نیز و یک چندین سوار آمدند که من رستم بود و دستان هم بیدار اسپان و فراسیاب بران دشت بر آب کردی یله همی اسپان بر آب بر گشت سراسیمه و زار و خسته تیر بد و تازه شد و زار کین که یکسو بود و آه کوان نیز و برون کرد و دانه غمی شد سپید از دشت همی چاک چاک آمد از دشت گشتی و بگفت سیر از تیر ببگفت و آمد سیرانش بر آه و بخت بر دانه ز دیوان مشرک خورشید ابر پهلوانی بگردان زبان همی بگفت از دشت و دستان بنه هر چه کرد و زار کین که تا گریه و خشم گشت بسر نهاد و در دانه کلاه نگر و در کار از روی و مرغی نفرمود و بگشت خورشید نشد و خورشید خورشید ز کوان و یکسر و دشت که هر گیتی خواستی زین دانه بشد از دشت و دستان کسی از دشت و دستان

فرود آمد از اسب نگاه زد و بگام شد از پهلوان چهره پیش چو افتاده چشمش بر سر کلاه جهان پهلوان بر سرش نگه کن که آن ماه ویدار است نگر خواست اندر جهان رخسار بگوش که نومردی یار پس پیام بشیر به شیرین گفت سخن شیرین گویا از ایران جنگ مگر چه دشت افرا سیاب مرا سوی آن خوشتر آوری چو دای چنین با منیره گفت که آخر امان بنزدیک من نماند آن زمان جای سخن منیره باید گفتش بر بشند پایش شکست کلاه پرستندگان ایستاده بپا حی سالخورده بجام بلور چو بگام رفتن فراز آمدش بفرمود تا داری هوش بر عماری بسجید و رفتن براه چو آمد نزدیک شهر اندرا ورافتند داری هوش پیش بسجید بر خوشن بترنا که او بر بدین بدیدار من یکی جام می بر نهاده است اگر شاه یا بد ز کارت خبر پرستگان رود بدو نشند کسی که از او سخن راند چرا که گاه کردن ندیدار پرست از قهر خون کان بر بدو گفت از یک ز ناپاک زن چو پانچ چندین یافت اندر بر و با سواران در شیار غریبین جنگ با یک رباب بر دست و دگر بندش بجا در آغوش سپید پرستند	روان را امید او گفتی نور و بیار است همچو مرغ بهار بدین آن رخ پهلوان سپاه بجسته دسیده بگرد من که روزی آن تلخ سر بلند که دل را بهمت می بخشاید ترا نیم ای سرو از او پس بر او آفرین کرد و دروش نماز از ایرانم از شهر آزادگان سوی گویو در زلت تا فتم ترا چشم و گوشوار و کمر چنین آفریدش جان فرین کت آمد بدست آنچه بودی مان دل و گوش شیرین پاسخ ای سپاهش برین کمر کرده بند بر بخانی این خوشتر بگز ز بیکانه خبر که بدو افتند سر پرده آراسته سر بسر	هر دست از او ای رود و سر ز دیوار جوان همه مرغزار جوان خوشتر ز خیمه بر راه بر خسارگان چون سپین من فرستاد مرد دایه را چون نوند پریزاده یا سپید و شیا برین جشن که بر بند یکس چو دایه بر شیرین آمد فراز سپادش نیمه پریزادگان چو زین بزرگه ای با فتم اگر نیک رانی کنی تاج زر که رویش چنینت و باله چین فرستاد پانچ هم اندر زمان فرستاده آمد جهان رهنمای بر پرده در آمد چو سر بلند چرا چنین قلد این وی بی نشسته و رود وی ساند چه از شک غنچه چاقوت در	باید بدیش بکار و بخت مهر همیکه و نهان بدین نگاه که چون گید آن ماه گردون منیره فر و اندازان سخت بجو شد مهرش بران مهر جو که آوردت ایدون بر بخارا همی جشن نوسازم اندر بهار چه نامی تو از کجای گویو که من ای فرستاده خوشگو که دندانه نشان بر من نهاده چو تاجه چین پراز خواسته بگوش منیره رسانید راز همی برتن و جان من مهر در دشت و درگاه گلشن شود پیاو ده می گام زد با شتاب که با تو که آمد جنگ کراز همی ساختندش فروغی فروغ ز دیوار و دیوار چوشت پانچ گرفته بر خواب ستی ستم پرستندگان را بر خوشن خوان ابلی خوشن سرش بهاد و اگر سوی از مهر آرام را به بیکان چو کشا و لب اگر سمنه در آغوش یافت رانی تو ایدون زاید را همه کار نابوده را با دوار نه از غم فروغی باید نه کم که هم در بدیش بهم نهاده پس آگاهی آمد بدین این برین آید می نوران چو که حضرت زایدان گزین اگر تاج دارد و با خیر بود که در کار بهیار تر کن نگاه که ایران چو بدیدم و خوش به بند و کشا نش با یار اید اگر شد و هر سو به بند راه کجا اندر او مرد و بیکان بود	فرود آمد از اسب خوب چهر به لب است اسب را اندر آن نگاه در اندیشه شیرین نامدار یکی اسب بسته به پیش و خت پرده درون خت پوشیده رو بر پیش که چون آمدی ایدرا که من سالیان تا بدین مرغزار ندیدم چو تو هیچ ای ماه رو چنین گفت خود که شیرین و سمران شان بریدم گفتند همی بهیم این دشت آراسته چو شیرین چنین گفته شد و باز باید گفت تا تو دانا تر بدیدار تو چشم روشن شود سوی خیمه دشت افرا سیاب بر سپیدش از راه و کار ساز نهادند خوان خوش که گون به پازین کرده طاق و گنگ سه روز و سه شب بود و بود منیره چو شیرین درم روی بر انداختن خورشید و سرت ز یکسو نشسته گام را نهفته بکاخ اندر آن نشسته چو بدیدار شد شیرین هوش یافت چنین گفت کاشی که کار اید منیره بدو گفت دل شاد و خواری مخور هیچ اندوه غم نهادند هر دو و بخورون سمر چو بگذشت یک روز کار اند نگاه کرد و گوشت شهرش گنج باید بر شاه توران گفت که از پس پرده و خیر بود چنین داد پاسخ و از خان شاه بگریه سوز اندر یکی بگریه نگر که می بکاخ اندر سواران در و با هم ایوان باید نزدیک آن خانه زد

برون منیره شیرین را بکاخ خود گرفتار
شدنش بدست افرا سیاب

پیرترین شسته میان زمان بچینی بنوشتن بشرنا بگفتی نه بنیم همی یار کس که من شیر خرم پور کشتادگان پس نگه بگرد سوز آواز کرد ز تورانیان من بدین خجرا نگه کرد که سوز آتش جنگ او به بیان جدا کرد از خجرا چنین ست گرد و کار جهان بدو آفرین کرد کای شهریار ز بهر کی باز کم بوده را ز اسپم جدا کرد و شد تبار یکی تو خمار می بداند میان مرانگان در خمار می شاند پری یگیان بخت برگشته بود کنون نزد من چون ناله بست که از آن بزدان شیران جنگ چگونه جسد شیر بی چنگ تیر بر آورد که گریه زمان هزار نمی بینی که این بد کنش سیرا بفرمای واری درون پیش کشید خورش از پیش آفریاب ز در و زشتن تر سیم هست درینا کشتادان شود و خشم درینا که باب من آن پهلوان درینا که شیر مرد و خسار من که از وین بر خجرا پیدا بگوید ز در گشتم و گویو بگویش که بشیر من جنگی در است بگویند بگوای می هسته را کسان تو این بد که من کار تو بریده کنده است اندر جهان کنده همکنده جای درخت یکی دار بر پای کرد و بلند بدو گفت که سوز این شیر بسیار گفتش که چون آمدی بفرمود و ناله زانفش در	لب لب بر می سرخ و تشاد کمان که چون زرم سازم بر چینه جز این و مرانیت فریاد رس سیر سپهرانان و آواز گان که با من چنین بخت بد ساز کرد بهرم فراوان سران اسرا بجنگ اندرون تیری چنگ کرد بچینی کشیدش به بنادرا که ماتم کند سوز را در زمان سوز و گریه راستی خواستار بر انداختم سیم و دوده را که آمد همی لشکر و خشت شاد کشیده برو چادر بر زبان بران خوجهر و فسونی بخواند که بر من همی جادوی آرمود همی خواب گوئی بگردار تواند کردن بهر حاجت جنگ اگر چند باشد و لش پستیز و گردن زده ماتم بر دم دار فرزنی سگالده می بر من که باشد زهر سوز و بر گداز دل از در خسته و دیده پر ز گردان ایران تنگم هست بر آید همه کام دل بر تنم بماند ز جحان من ناتوان چنین که تیر گشت پر کامن تن زرم جویم نه فرساید بطوس فریز زور بادم تیر تنش زیر چنگال شیر زست چو گوی تو با من بر گیر سر بگویم بگردان ز کردار تو نیاز ندانم ز بهر میان پدید آمد از دور پیران بخت فرود شد از در پیران خند از ایران کجا شاه را تو شست از ایران پناه بخوان آمدی که در دشت گفتش هم پیران	خروید که سوز انگه بدو کجا گویو زوز و کشتادگان همیشه یک ساق سوز در نذر کسی پوست بر من نگر تو دانی نیاکان و شاه مرا و رزم تر و سالار توران بر چو دانست که جنگ جوید همی سر پای پیش بگردار یوز بر انسان نزدیک فرسیاب نه من باز و جستم بر پیشگاه نیز پیری سر و زخم خجرا سواران پر گنده برگشت بدو اندرون خفته بدیگی که تا اندر ایوان آفر سیاب چنین دپاسخ پس آفر سیاب بگفت دروغ آرمودن همی یلان هم شمشیر تیر و کمان اگر شاه خواهد که بند من چو از شیران گنج بشنید چشم بسنده نبودش چنین کرد گون بخت زانده بر واکن چو آمد بدین خسته دل به پیش نیاکان خسته نش درینا شمشیر و دیدار گویو درینا که از من ندارد خیر درینا که همال و یاران من بخش جهان آفرین بر تنم بگردان ایران رسانم خیر بگوید ز کشتادان من گویو که من با تو مردی نمودم ز نامردی خویش تیر سیرا بنالید و دل را ز جان بگرد درخواست کردن پیران شیران آفر سیاب بزد و اسب و آرم بر سر نهاد همه درستان شیران گویو بر آن پیران پیری روی شاه	که ای خوش نشانی پاک مرد که سوز او باید همی را یگان یکی خجری داشتی آنگون همی سیری آید نقش راز سیان یلان پایگاه مرا بخوانم برود استان یکسر بخون یقین ست شوی همی چه سود از هنر که برگشت زو ببر و دینخ زرد و دیده پر آب نبود و اندرین کاکس گناه که تا سایه وار و مر از آفتاب فراوان عاری بمن برگشت نهاد به بالینش بر آفری نشد هیچ بیدار چشم ز خواب که روز بدت کرد و بر کشتا بخوابی سر از تن ربودن همی تواند کوشید با بدگان دلیری نمودن بدین سخن برو بگرد و بر آورد خشم کنون زرم جوید بنگرند زوان شیر با ما گردان سخن ز آب قره پای مانده بگل پس از مرگ باشد من شمشیر درینا که دورم ز گردان تو که ماند شمشیر ای خسته جگر چو اگر شوند از غم جان من شود زار و پر خون دل و خشم ز آنجا که بکشدان برگذر که از کار گرگین بشد آبروی که بر گزنگردت کس باک من زبان در و نامرد تو بر پیرا سوز و گریه بی درین گفت چو پیران و لبه بدانجا رسید چو از ایران گفت کاکس دود ست از پیش لبه چنگ بخشود پیران و لبه بر او ز فرخ پیران نبودهش گریه	قادی چنگال شمشیران نه شمرنگ با من ز بهر بار بزد دست و خجرا کشید از نیام و گریه دانه جهان رختیز اگر جنگ سازید من جنگ را تو خواه شگری که از خون و ناگرد با او بسوگند چنین ست گرد و کار جهان چو آمد نزدیک شاه اندر از ایران بجنگ که از آدم پیری بیامد بگشود بر یکی چتر توری بر آمد زور پری یک بیکت ابر کج و دیا کتابی مرا اندرین بپوشید تو ای کز ایران برگزیده بدو گفت شیران که ای شهریار یکی دست بسته بر چینه تن یکی اسب فرا و گردان بگرد سوز اندر کی بگریه پیر چنین بند بردست و پا بدان زار ایران زین پس همی گفت اگر بر سر مرگ دار ز و نامر بماند هم پیر پای درینا جادو مردی و نامر درینا که از دور دیده آگه بر در دل آفر که بران شند ایا با بگذر با پیران زمین بر ستم رسان فرود از خجرا مراد بلای فلکدار و کس سکافات آنرا بدی ساختی کنون گویو چو حال من شود بخشود پیران خجرا پیش را چو پیران و لبه بدانجا رسید چو از ایران گفت کاکس دود ست از پیش لبه چنگ بخشود پیران و لبه بر او ز فرخ پیران نبودهش گریه	بجای و خواهی تو جان از میان چنانا که بگشتم از روز در خانه بگرفت و بگرفت نام نه بنید کسی پشت من در گریه همیشه بشویم بخون چنگ را سوز و گریه بکنی شوی رجهون بخوابی بدادش بسی بند چو ز می نمودی بیای درخت گو دست بسته بر چینه سر بدین چش توران فرزند مرا اندر آورد خفته بر گرفته زهر سوزان تور سیان سواران بیامد چو باد شیر و بدین کار آلوده ست همی زرم جستی بنام بدت سخن بشنوا ز من می بود یکی از پولاد سپهر اهن گزین کن ز ترکان هزاران بدو گفت چون این بنمنا شنید هم اندر زمان زور سپهر اهن نیار و توران نگه کرد کس بسته ست مردن بدو ز کار ز شرم پیر چون شود از جای درین آن خور و خواب از من که بشیران گشت خواب تیر چو بر حال من از گردان شود پسای ز من بر شاه گزین بدان تاپ بند و یکیم کسر تیر می همی هیچ فریاد رس برام بلا اندر انداختی بسیال و داد از تو می گردود بهم شکست آن کانی را همراه ترک کمر بسته دید دل شاه توران بر کار است درین شکست خسته ز رخ آید فرود بخت آید ز رویه بر بگفت کای پهلوان شیر

برایم اورا هم ایامی پایه دو آن بزرگ تخت بختید گفتش چه خواهی چو بشنید پیران خسرو نیست مرا هر چه باید بخت تو هست همی غم خورم تا بارام من کشت گفتش پور کاوس را بخیره بکشتی سیاوش را ز توران دوبره بیای ستور برآرم بر کین جوی همی نگه کن کزین بد که ستر دیا به از تو نماند کسی گیسو را زمن بندد ای شاه بخت نه بنی کزین بهیست و خرم گرا و یاد ازین ربالی بجان چنین ست چون شاه گوید همی از و پند گیرند ایرانیان ز دستور پاکیزه راه سیر به پیوند سمار با می گران گنداست بر پیشه چین ستان وز انجا با یوان آن بی هنر به ننگ از کین پست کردی گم ببر زود او را به پیرن سپار کشان شیرین گیسو از پیشم ار گوشش بچاه اندر انداختند همه گنج او را بتاراج داد بد گفت اینک ترا خانان بیامد خوشان بزرگ چاه به پیرن سپردی و بگریستی ز بهوش پویان بخت گفت بشدت ازین تا بدای چاه به گشت برگردان مغرور بدانست کور آتیه ست کا ازان مغرور اسب شیرین برآ گفت این سخن گیسو را شهادت به گشت شیرین نماند همی هم آنگه بدو اندر آورد پای	مگر پهلوان باشدش رهنمای برافرا سیاب آفرین کز بخت ترا بیشتر ز من آید وی زمن را بپوشد و برآ جیبست ز اسپان مردان نیروی بخت نیچر کسی کم گند نام من که دشمن کنی رستم و طوس را نبره اندر آفتی خوش را سپر دزد و شد بخت را آب شود گل زهر خیمه بپوشی همی ابا شاه ایران چه بر خورید نمناک درم رستم نیور را ز خشم دل خویش برگیرید چه رسوائی آمد به پیران من ز هر سو کشتی بند بر من زبان جز از نام نیکو بچید سینه نه بندد ازین پس بی رمان ز رخشان شود شاه را گاه ز ستر بپایش به بند اندر بیاور شیرین بران کینستان منیره کز و سنگ دار و گهر بناک اندر انداختی افسر بمان تا بمیرد هر دو زار ببر و نلبسته بدای چاه سیر چاه را سنگ بر خند ازان بدو به بندد بران گنج ز واری برین بسته نماند یکی دست را اندر او کرد بدین شوخی همی رستی رخان انجمن بخت گفت بجا شیرین گیسو کرده راه بسیک دیار اندر او خوار بایران نیاید برین روزگار بخیمه در آورد و روزی بجا بدان تا گر کین کند خیمه ببارمان نماند خیمه بپایدی کیر و بار و اندر آید بجای	ز داسپ پیران وید برفت همی بود بر پیش خیمش پای اگر ز تو خواهی و گر گهر را که جاوید باد ترا تحت جاسی مرا از نوانی خویش نیست نه من شاه را پیش دین چند سیاوش که هست از ترا دینا فراموش کردی مگر گیسو را هنوز آن ستر تیغ و ستان نام اگر خون شیرین بریزی بدین همان می خواستار آورک چو گوید ز کشتاد پولاد جنگ چو بر زور بران آتش تیراب همه نام پوشیده رویان بر سوئی اندر بمانم و درد ولیکن این ای بشیار من هر آنگه بزدلان تو بسته ماند ازان پس نگوی اندر فلک به پیلان گر کشت آن سنگ بر و با سواران و تاراج کن بر من کشتانش بر تاراج مر چشم اگر تیره گشتی بچنگ ز ستر بپایش تا بهنست وز انجا با یوان آن خورش منیره بیا بدیک چادر چو کرسیوز از چاه او بگشت چو از کوه خورشید بر زد یکایک ز داسپ پیرن اگر در دار و گر چاه بند وز انجا سوس شمران گشت پس آگاهی آید هم آنگه گیسو بفرمود و بپوشد او را بفرمود خورشید تا که بگشت که اندازان جویبار آن پدید زافر سیاب بخت گشت شب و روز آرام خیمه ز گم بودن ز من بپوشید بجا دشتی روزی نماند که شیرین کمانه چون بود کا	بر شاه توران خرامید گفت چو دستور پاکیزه رهنمای و گر پادشاهی و گر لشکر نیا بد جز تحت تو بخت جاسی کس از کتران تو درویش نیست همی دادی پند و چند کار بهر تو بسته کبر بر میان مهر پهلوان رستم نیور را همان اسب و ست اندر نیام توران بر آید کی گر کین دخت بلا را بار آورک که آید زهر خیمه بچنگ چنین پخش داد و فرسیاب ز پرده بگسترده برانچمن بیا لایم از دیگران آب زرد یکی بنگر زرف سالار من ز دیوانه نام او کس نخورد که بنگران ساز و تاراج که بی بهره گرد و خورشید که پوشد سر چاه از رنگ را نگون بخت را بی سرواچ کن که در چاه بین آنگه دیری بجا بهستی ز دیار این روزگار بر روی میان و زنجیر ست بیاورد کرسیوز آن کشت بر منده و پانی کشته سهر منیره و اباد و انبار گشت منیره زهر در می نان چید باز گشتن گر کین بایران و دروغ گفتن او در باره بیشتر یکایک ز داسپ پیرن اگر در دار و گر چاه بند وز انجا سوس شمران گشت پس آگاهی آید هم آنگه گیسو بفرمود و بپوشد او را بفرمود خورشید تا که بگشت که اندازان جویبار آن پدید زافر سیاب بخت گشت شب و روز آرام خیمه ز گم بودن ز من بپوشید بجا دشتی روزی نماند که شیرین کمانه چون بود کا	بکاخ اندرون پیران سپهر دارانست کز آرزو نذارم درین از تو من گنج خویش ز شاهان کیتی ستایش ترا من از پادشاهیت آباد بگفتا من هیچ نامد فرار کز ایران به پیلان بگویند نبردی بدیهای ایران که رستم همی سرفشان را خردمندشاهی و گاه ترا چو کینه دو گردند بر یک پا همانست ای شاه گیسو که شیرین ندانی که بامن چید کزین ننگ تا جاودان دوم بسی آفرین کرد پیران برک به بندیم او را به بند گران چنان کرد سالار کورانی دو دستش بر خیمه کشید بیرین و آن سنگ کوان بود سیا و سر چاه او را پوش بگویی بفرین شود بخت بهارش نوی نگارشی بجا خرامید کرسیوز از پیشم بپولاد و خلیک آهنگران خیمه چون بگوش منیره رسید کشیدش و توان بد بچاه غریوان همی گشت بر گشت همی کرد و دی برو دراز چو کینه گر کین بایران پیشانی آتش از آن زنجیر همه بشید گشت و کس اندید گسته گام و گون سازین گند اندر افکند و بر کاشت چو آگاهی آمد گر کین ز خانه بیاوردان تا کوی بر و بر نهادند زین خند بدل گفت گر کین بدو نماند	بر شاه بر دست کرده بخت بسیاست پیران از او خوشی چرا بر گزینی همی گنج خویش ز خورشید تابان نیایش ترا بزرگان فرخنده بنیاد بدان و شتم دست از کار ز هم بگسلانند پیوندان که کردند با شمر تورانیان بچو خورشید خون چکاند از او تو خود چشم دل باز کن بکار ایا پادشاه جهان کند خد که کوه سخن کرد بر تو بزرگ بایران توران شدم سوز ببخند و همه شورش گم که ای شاه نیک خست راست گو بجا دار و کشتن گر کین پیران دلش باز بان شاه کیمای یکی بند روی کرد و اریل که از زرف در پای گیسو بمان تا بزاری بر پیشم که بر تو نرسید همی تاج بخت درین ننگ ندان و تیر بجا بکروند کام بد اندیش او فر و بر سمار با می گران شد از آب دیده خشن نماند دو دیده پراز خون رخ بخت چو کیر و کیش بر او بگشت بسوران چاه آوردی فرا همی بود شیرین نماند بجا که چون بر سنگ لیدایا خوشی نیز اندران با کیم خاشنید فر و برده و بر آورد کین ز کرد و پیشان دل چار که شیرین نبود دست با او بر دل از در خسته بر آب ری گرفت بدل کیر کین سنگ همه نماند ساخت اندر

[illegible]

بکوهی گنجی گفت بازار بوش
و کرد ویرایم از او آگهی
زمین چادر بنبر و پوشدا
کجا بهفت کشور بدو اندرا
چو شنید گیوان سخن نشا شد
زینکی و هوش بر تو باد آفرین
همه مزار ایران و توران پاک
باید بر امید دل سپردن
بیشود و مگر گویا شریار
ز فریاد رس روز فریاد خوا
ز کار و نشان سپهر بلند
همه بود و دنیا بدو اندرا
بدانچه بسته به بندگران
که ز دست شیر دل شاد
ز بس رخ و خنجر و تیغ راوی
و خوش پیش پرا ز خون دل بزر
که خواهد شد در دم از دلا
بیر نامه من بر سر ستا
برستم یکی نامه فرمود شاه
تویی از نیاکان مرا یادگاه
دل شهریاران پشت کین
بسا و شهنشاه تو بجان شد
چه افراسیاب چه خاقان
ترا از این زور سلطان داد
چنین کار نامزد گرد زبان
بیاید درین کار از زده گیو
بزرگست و گرد دست و دلا
دل و جان من نترسند
سز و گرداری تو او را بچ
فراوان نیز فرست و سنگاه
بدان تا بدین کار با بهم
چنان چون بایر لبان می
سواران دوده همه بر نشا
بکوه و بصحرانها و دروی
در فشی در نشان بر پشت او
بره گیو را و بر پرده رو
بیر سید وستان از ایلان

بخویش بهر جا و هر سو بکوش
تو جای خرد را گردان می
هوایر کلان زار بخر و شدا
به نیم بر و بوم هر کشور
ز تبار زنده زار و شدا
که از تو فراز و کلاه و گنبد
سپردند و نامد نشان بجای
ز بهر سپهر گشته نوان
بخواید انجام گوهر نگار
وزا بهرین بدگش واد خوا
همی کرد و پیدا چه و چون
بدیری جهان را فسون گرا
ز سختی می مرگ جست اندر
ز بهر بدین ممتز از اودار
پراز در و گشته من از کار
زبانش ز خویشان پراز یار
که آرد و مرا و از سختی را
مزن دستان را بره بر
نوشتن ز منتر سوی نیکو
همیشه کمر بسته کارزار
بفریاد هر کس که بر میان
بسا بوم و بر کز تو ویران
نیشته همه نام تو بر گنبد
بر و باز و چنگ فرخ نژاد
ازان دیو و چهران تورانیان
بچوید می از پی پور میو
بدو شاد گشته دل را و تو
ازان نامور سپهر و دیو بند
بخواه آنچه بایز مردان گنج
مرا و نیایم مرا نیکو
زنی رای فرخ بهر پیش کم
مگر شیران از بند گرد و را
به نیروان پناهد و نشت
همی شد غصه دل را و می
یکی کالی نفع درشت آو
همی آمد آسید و پویو
ز شاه و وزیر کان تورانیان

من اکنون ز هر سو و از هر
با تا بیاید بهر فردین
به فرشت و پاک و مان
کنم آفرین بر نیاکان
بختد و بر شاه که دافین
چو گیو از برگاه خبر دفریت
فرستم همه و زور کارزار
که بفرزد و اند جهان مروی
پیشش که فرمود نیروان
گر مدید جهاندار و نیکان
که بی تو مباد از مان زمین
بهر سو و از هر سو و از هر
ویدن کین و شیران را و جام گنجی های

بیا بدین پیر و می تعالی
خرمان از اینجا بیا مد نگاه
ز مایه بجام اندرون تیره
بهر هفت کشور می بگریه
یکی و ختری از تو و کیان
مگر غم نداری تیر و دندان
بر انسان گذارد می روزگار
چو بر بهار ان ببارندگی
نشانید مگر رستم تیر چنگ
بدان مابود پیش نیروان بیا
بسر نهادن کسای کلاه
نگاریده بیکر بدو یکره
که آید ز شیران شانی پدید
ز بهر زوایش بسته میان
ازان پس که بر جانش گذرد
که هر دم بگریه چو بر بهار
همی مرگ جوید بدان زندگی
که از زلف دریا بر کرد و ننگ
برون گیو نامه کین و نیر
رستم در باره رشتکاری شیران
جهان را ز دیوان باز نداشت
سهر سپهران و لشکر نیاه
هر آن بند کز دست تو بکشد
بدان داد و دست فریاد خوا
ازارمانان آمده واد خوا
تو خود وانی ای مهر نیر
دل گیو بر کز بدینسان میو
تو واد و امید گود و ز گیو
که هرگز بدین دودمان غم نود
بهر سو که چو پیش بیا بهم
ز مردان از نچ و از خواسته
چو بر نامه بناد و خسر و گنبد
چو نچیر از اینجا که برداشتی
چو از دیده که دیدم بان
غمو دیده بشنید وستان
بدل گفت کاری تو آید
در و وزیر کان تورانیان

ز شیران مگر گنجی با
بدانکه که از گل شود باغ نشا
بخوایم من آن گنجی نهی
بگویم ترا هر کجا شیران است
بکام تو باد اسپهر بلند
بجشنش فراوان بگر و جهان
چو نور و خرم فراز آمدش
چو خسر و رخ گیو بر پرده
خروشد پیش جهان آفرین
پس آن جام بر کف نهاد و
چو گیوان چه هر چه برام
سوی کشور گر گسار ان سید
سوی گیو که داف گنجی و شاهی
که شیران توران به بند اندر
ز پیوند خویشان شده ما
بیرین چاره اکنون که چند جا
که بند و بر کش سوی نیم رو
نویسنده نامه را پیش خواند
که ای پهلوان زاده چرخ
ترا واد کردن بگردی بلیک
چه مایه بر تاجداران گاه
همه جادوان را شکستی بزر
کشایند بند بسته تو بستی
کنون این کی کار شایسته
همه گفتار ازین باب گفت
بجنگ پیش هم بمانند ران
همه اصفهان با بهر ان
شناسی نیز دیکرین جا
نیکو را خود جز او و کوس
چو این نامه من بخوانی پاک
لفرخ پی بر شده نام
وزا بیا به سوی خانه
بیا بان گرفت و ده پیر
که آمد سوار می سوی هر چند
بزد است آمد پیر به راه
چو ز دیک شد پهلوان و سپاه
بهر مرد دل میش وستان

بدین کار بهشتا رشتا با
ایر سر می گل فشانند باو
شوم پیش نیروان با شمر پاک
بجام این سخن مردار و شست
ز چشم بدانت مباد اگر زند
که یاید مگر زو بجای نشان
بدان جام فرخ نیاز آمدش
دلش را بر داند از زده
بر خنده بر چند کرد و آفرین
در و هفت کشور می بگریه
چه ماه و چه مهر و چه نامید
هجران نیروان مرا و را
بختد و ز شسته شد شمشیر
زوارش کی نامور و خشت
گدازان زان چو کیشل سپید
که خیر و میان بسته این پاک
شب ز رفتن به سیاسی میو
ازین داستان چند با ویر
ز گردان لیسان بر آرد
بریا خوشان ز بهت
ر بودی و بر کندی از شنگ
بفرختی تاج شامان نیز
کیان را سپهر نچسته تو بستی
فرا آمدت این شایسته
نموده برانجا کین بهفت
چه کرد آن دلاور بزرگ
همه جامه پاکند و چاک
زبان دل و راسی آگاه
چو فرزند بودش چو فرای
سبکباش و با گنجی ایدر
ز توران برآمد همه کام کو
ره سیستان را سپهر نشت
همی رفت پویان لبان تو
سواران گردانند شین
بدان تا باشد مگر کینه
نیایش گمان بر خند راه
نیر و گم نموده با او بران

همی گفت رویم نه بنی برنگ
بدو گفت رستم بخیر گو
تو تا رستم آید بجای
پندیره شدش گویو کاندوز
بدل گفت باری تباست
ز شاپور و رستم و زبیر
رستم چنین گفت کانی
درستند اینها که بروی نام
بگیتی مرا خودی پور بود
ز شیرین شب و روز چون
سپس آمد از لشکره سوچی
چو در جام کخسر و ایدون
همی گفت و فرکان بر آید
پس از بهر شیرین خورشید زار
همان شیرین از دشت بلبلین
به نیروی زردان فرمان شاه
ز بس آفرین جهان را شاه
بر انتم این رخ و چار تو
بریدار توخت شادانم
ز بهر تو من خود جگر خسته ام
به نیروی زردان به بندم
که این خانه زانجا نه نیست
چو رستم چنین گفت جگر خسته
ز بهر تو گوی بهر زور بودیا
زواره فرامرز و ستان گوی
همه دست جام از می نام
بفرمود دستم که بندد بار
زین اندر انگشت گزینیا
چه از بدی بود بدو شتند
یکی با دوشین در و سپهر
بدو گفت رستم برو شادان
پس از گویو گوزن پر سید شاد
چو آن نامه شاه دادم بود
گویی آنگهی گفت رستم کجاست
بفرمود خسر و بفرزادگان
دو بهر زردان گردنشان
جهان شد زرد و سواران

ز خون قره پشت پارس پیک
و مادام سپاید که بر رفت بود
یک امر و ز با ایشادی گرا
سپیده شد از اسب بر دوش ناز
بایران و بر شاه مهر و زگار
ز فرهاد و گرگین و از بهرنا
گرمین همه متران زمین
وز ایشان در و دو سلام پیک
که هم پور و هم پاک و ستور بود
بگیتی بخیر رستم ز هر کس نشان
کرست و بنهاد بر سر کلاه
سوی پهلوانم دو اندر زو
همی کشید از جگر با و سرور
فرورخت از دیده خون کبار
گوی بد سرافراز در زمین
بر آرم من اورا زار کلاه
بر آن نامو پهلوان سپاه
کشیدن بهر کار تبار تو
ولی بهر شیرین پریشانم
برین کار شیرین که رستم
به تخت جهاندار پیروز گرا
مرا با تو گنج و تن جان گیسیت
بهوید دست و سر و پای تو
چنان که دلم زنگ زد و دوا
نشستند بر خوان سالانیه
خروشنده چنگ گسارنده
سوی شهر ایران سپید کار
پراز جنگ سرور پرا گیسیت
ز ابل فرامرز گنداشتند
بر رستم رسانید شادان
گویی شاه را که غم آزاد باش
که رستم کجا بود و چون دورا
بمالید نامه ابر چشم و رو
که پشت بزرگان تو خمر و فاکت
بفرمود و فرزادان مردانگان
چه از گز و داران و کسان
خروشان ستور و دوشان

چو نشنید رستم پراز دشت
شوم گفت نامش پش رستم
بر قند هر دو دیوان زال
پراز از زودل پراز آب و کی
ز اسب اندر آمد گشتش بر
چو از شیرین رسیدش گویو
چنان شاد گشتم بدیدار تو
بجز شیرین ای گور و گلستان
شاد از چشم من در جهان پدید
کنون شاه در جام گیتی ترا
همان جام خشنده بهنا پیش
کنون آدم با دلی پراسید
وزان پس که نامه برستم بدیدار
که خوشان بند از گز و دیر باز
گویی آنگهی گفت من در پیش
وز انجا دیوان رستم شدند
گویی آنگهی گفت بشما فکرم
چه مایه تر از دمن دستگاه
شایدستی کاین چنین سوگو
گویی ششم باین کار گرجان
بیارش از ان بند و تکیه
سه روز اندر بخانه بان شید
بر آفرین کرد کاسی نامور
چو رستم دل گویو بدیدار
بجز و دنان و سپر و خند
سه روز اندر دیوان رستم شید
سواران گردان گشتش
گردون بر افراشته گشتش
سوی شهر ایران نهادند
بر رستم آمد هم آن گاه گویو
چو رفت از بهر رستم آن پهلوان
بدو گفت گویو ای شه نامدار
غمان با غمان من اندر

فرورشت و رخسار او ز دشت
ز خسر و کی نامه دارم بدو
گر قند هر دو سخن را سگال
ز دیده نهاده رخ بر دوش
پرسیدش از خسر و تاجور
بر آمد بنا کام از دینک و ش
برین پریش گرم و لغات تو
که از بند و از چه و هندش نش
بدین دوان کس چنین غم نید
پیش جهان آفرین شید
بهر سوخته کرد از انداز شید
دو خسر زرد و دود و سپید
همه کار گرگین بدو کردید
زن گویو بدو دختر سر فراز
که رستم نکرد انداز خسرین
هره بر کی رای رفتن زو
لغزان شه راه را ساختم
بهر کنگاه اندرون گنجوا
ترا دیدم خسته روزگار
ز تن نگسار پاک زردان
نانش بر نامور پیشگاه
ز گردان و از شاه گیریم یاد
به نیروی مردی و خجسته
وزان خود به نیکی سرخجام
نشسته رود و می ساختند
بجز و دنان و سپر و خند
همه راه را ساخته بروش
فرورشت بر تر سر تاجش
همه راه پویان ل کینه جو
که باید مرا رفتن از پیش نیو
بیامد بر گاه شاه جهان
بر آمد بخت تو هر گونه کار
چنان چون بودم در خیر

وزان پس نشان تن بخورست
چنین گفت و ستان کرامت
چو گویو آمد از دیوان بر
چو رستم دل گویو رخت
ز گوزن و ز طوش او گشت
زمانی فرورشت و زاری
که بجان شده باز یاد دوان
نه بنی که برین به پیران
چنین گویو پیش رستم
چه مایه خورشید و کرد و آفرین
بتوران نشان دوازده
ترا دیدم اندر جهان پره
از نامه بدو و دیده پره
همان بلبلن خواهر گویو دشت
گردست شیرین گرفته بدست
چو آن نامه شاه رستم بخور
بدین آمدن بج برداشتی
چه کین سیاوش چه مادران
سن از بهر این نامه شاه
من ز بهر شیرین نادر مریخ
سه روز اندر خج ان شادان
چهارم سوی شهر ایران گیم
بماناد بر تو چنین یاد دوان
بسالار خوان گفت پیش تو
نوازنده رود با میکسار
بر دوز چارم گر قند ساز
که هست و پوشید روی قبا
خود و گویو با زلی ده نهار
چو رستم نزدیک ایران رسید
شوم گفت اگر کنم شاه را
چو نزدیک کخسر و آمد فراز
شاید رستم ز فرمان تو
بر اندم من از پیش تا نزد شاه
گرامش کردن سزافار
بگفتند گوزن کشتاد و را
بر آیین کاس بر نهانند
ز اسب اندر آمد جهان پهلوان

بر سپید گشتش که رستم کجاست
که زود از دشت بخیر گو
تسلی بیامد بخیر گو
آب شور و روی او شست
ز گردان لشکر و پیش دم
وزان پس گویو پایش ستود
و یابره سر و گرد و جوان
چو آمد بخت بداند خور
شب و روز تازان چو تابنده
بجشن کیان هر روز و دین
به بند گران و سپهر و زگار
تو بخیر بفریاد و هر کس کم
هر دل پراز کین فریاد
فرامرز زان زن پشود
همه بند و زندان او کز دست
ز گشتا خسر و بخیر و بماند
چنین راه دوشوار گندستی
که رسته و پیش جنگ آورد
لغزان بسر سپهر راه را
فدا کردن جان مردان گز
همی نوش می و ز غم از آب
لغزان شاه و دیوان شوم
دل و زور پس و پیش و بود
بزرگان فرزانگان را بخوان
بیاید بالیوان گوهر نگار
چو آیدش هنگام رفتن فرا
بیامد بر رخ اندر و دوا
ز لشکر گزید از دیر کارزار
سرخ گشت و آید بدید
که پیو و رخسار رستم راه را
فراوان شود و بر رخسار
دلش بسته دیدم بهر جان تو
گویی که آمد تسلی ز راه
که نیکی نهایت و خسر و دست
شده نوزان طوش فراد
پندره شدن را ببار آید
بر سیدن رخ و دیده گران

پذیره شدن بزرگان ایران
رستم را رسیدن او بخیر

چو نزدیک رستم فرامرز آمدند
پیاده می با ناز آمدند

برسد هر یکی راز شاه
 ستایش کنان پیش خسرو
 همه ساله در وی هشتت خبر
 از آوزت خشنده شب بچو
 در آیات هم کار خرنده باد
 بدو گفت خسرو دست اند
 مرا شاو کردی بدیدار پیش
 به بخت تو هر سه در تنده شود
 بفرموده تاج ترین تخت
 تنش سیم و ششایان و
 بدو اندرون شک شود که
 همه میگساران به پیش اند
 همه دل بر از شادی می بست
 برستم چنین گفت پس شهیار
 شناسی تو کردار گو در زیار
 چنین غم برین دوده نامد بنیر
 کنون چاره کار برین بجز
 بر او آفرین کرد کای نیکو
 که چون تو دیدیست یک شاه گاه
 مرا داد از بهر پنج تو زاد
 که آید بگرانم اندر سنان
 بزرگان کن بر او آفرین
 چو گرگین نشان تهنه شنید
 درخت بزرگی و منج و فدا
 گرت پنج نماید گرفتار من
 بر آتش خنم خوشن پیش شاه
 شوم پیش برین غلبه بچاک
 فرستاده را گفت و بایز کرد
 خردمند کار و بهار از بر
 نشاید برین بنده کام تو
 اگر برین اندر کرد و در
 نخستین من گیم بدین کینه
 دوم روز چون شد بهو داج
 بدو گفت شاه ای سپند گران
 چنان آرد به چو خواست بخوار
 گرا مرزش شاه ناید پیش
 به پیش نیا کانت بسته کم

ما باند خورشید و خشنده ماه
 مهر و ستایش مرا در اندیشه
 زبان تو با و سپهر ام تیر
 شادان تاج تو گیتی فروز
 سپهر روان پیش تو بنده باد
 از جان تو دور دست آید
 زین برهنه جان میدار خوش
 نوشته کسی کش کند شاه
 ما و نذریر گل افشان خست
 رو گونه گون خوشه با گی
 مهر پیکش سفته بر جان
 مهر بر سران افسر تو گهر
 رخسار از خوانی و نابودست
 ای نیک پویند بر روزگار
 ن آسانی و پیچ و سود و زیان
 نرم از بهر فرزند بدتر چه چیز
 که او را ز توران بر آید برو
 پو خورشید بهر جای گسترده
 ما باند خشنده و خشنده ماه
 نو باد که باشی با ام شود
 ما بزم فرزان خسر و غمان
 بهیچو انداز جهان کی فرین
 بد است کاغذش را بکشد
 و بر ز او مردی بوبند بلا
 بگویم کم بان تو کرد از من
 که آفرینش آید مرزین گناه
 مرا باز یارم آن کیش پاک
 بگویش کنای خیره ناپاک مرد
 بود و استانش چو شیر و گاو
 که من پیش خسر و بر نام تو
 فرمان داد اگر گیسوان خدا
 به تیر می زد و آن فرمان شاه
 نشست اندر بگویم تخت نالاج
 بهی بگسلی بند و نه خاد من
 ز تیغ و زهر و زخمت و کلاه
 بنزدش نباید می چون کوش
 بهر کینه که با کی کینه در

شستند گردان و تر با سپ
بر آورد سر آفرین کرد و گفت
ز شهر بر باد می تو پیوزر گر
سفند ازند پاسبان تو باد
تن چار پانت مرداد باد
تو می پهلوان کیان جهان
رواره فرامرز و ستان ساسان
بسالار نویت بفرمود شاه
همه ویدیه خسروانی سیاه
عقیق وز جبر صهر بر گز با
کر شاه برگاه پستاند س
زویای ز رفعت چینی قبا
همه رخ جو دیبای روی کبا
ز بهر بد تو پیش ایران سپ
سیان بسته داند پیشمای
برین کار اگر تو بند بختی ان
ز اسب سلیح و زمره داند کنج
ز تو دور باد از دشمن و نیاز
بدان راز نیکنای کردی چیا
منم گوش داده لغزش شاه
بر آرم لغیر تو این کار کرد
همی دست بر دوشه و ستان
رمانی یا قنن گر گر
ننگین تو در کار این کور نشیت
نگر باز کرد و ز بدنام من
چو پیام گین برستم سید
ز شنیده داستان پلنگ
بایدش بر دین پنجه روی
ولیکن کنون پس چو چارگی
ر با روی از بند و شتی بیا
و گر من نیایم هنر مند گو
تختن بیاد بکشد ز چ
که سوگند خورد و دخت و کلاه
پس اگر چنین گفت رستم شاه
بر آنکس که کرد و ز راه فر
اگر شاه بیدار من بخند

بکبردار رخسند آذر شمشیر
 که با وی همه ساله با تخت نشست
 بنام بزرگی و فخر و هنر
 خرد جان روشن روان باو
 همیشه تیغ بخت تو شاد باو
 نشان آشکارا نکارت نشان
 در ستند و خرم دل و نشاط
 که گود ز و طوس و گود از انچه
 بگسترده و شد پوستان چرخ
 فرو نهشته از شاخ چون گنج
 برو باو از ان مشک بفتان
 همیشه سپید بپا
 فروزنه و خود خروشد و شید
 همیشه جو شیر مرغ گسترده
 همیشه به نیکی مراد نهاده
 پذیرد نیا برت شیر تران
 بهر چه باید دارا چرخ
 دل بد گالت بگرم و گدازد
 تو بستی با فسون چند از او
 بدان بود و دم کو نماید مرا
 سپید بخوابم نه مردان
 ز یاد سپید بستان
 مین از صفایش رستم
 بخیر و چراغ دل را بکشت
 به پیران سر این بدیدار
 یکی با و سر داز بگر بر کشید
 بدان شرف و دلا که در
 نه نیز از دوان بخش آمد
 فروماند و نیست یکبار گو
 ز نو دور شد کنیز پهلوان
 بخواجه زو کین فرزند
 بخواجهش بر شاه پیر و گداز
 بداد از خرداد و خورشید
 که اسی با گمراهی و شکا
 سرانجام سپید بکد از
 که بخت یک کشت بد رفت

چو آمد بر شاه گشت نواز
که هم مژد و اوت بدین پاک
شرباد و فرخ نه پادشاه
دی و او فرستد بخت نواز
چو این آفرین کرد رستم پیک
گزمین کیانی و پشت سپاه
فرودست رستم بنویسخت
و در باغ بخت و سالار بار
درختی ز دندان بر گاه نشاء
همه باز برین تیغ و سبزه
بیاد نشست او بر رینه خست
همه طوق بر بسته و گوشوار
بفرمود تا رستم آمد بخت
چه و رستم ایران چه پیش کیان
به نهان گویا از آهسین
برین کار اگر تو به بندی کمر
چو رستم کنجش واید و شرف
توئی بر یک شاهی و سالار و کمر
بکنم دل و دوزخ نذران
چنان کنی گویا اگر بر رستم
چو رستم چنین گفت گو در کمر
بشادی بجای خود می شهریار
فرستاد و نزدیک رستم پیام
که دار و چو تو هر گز بیاد
بیار کی اندر باره نه نه
مرا اگر نخواهی ز شاه جهان
به چید از آن دود و پیغام
که گر بر خرد و چهره گرد و هوا
تو دستان نمودی چو در کمر
ز خنجر و خنجر گاه ترا
و گر خنجر بگو نه گرد و سپهر
تا آمد برین کار بیک و زو
ز گز گزین سخن رفت داشته
که اگر گزین نه بیند ز من غریب
اگر بد سگالیک بچید به
من و گر گزنی یاد و کار او
رستم به چید بر و در شاه

توان پیش او رفت و بر وی
 چو سمن نگه دار تخت و کلاه
 ز خرد و اباد او بدو بم ستاد
 و در بر بدی بر تو بسته بود
 ششسته بدوش بر خویش جا
 نگه دار ایران و لشکر شاه
 که ای پرنه شاه پیدار تخت
 تشنگی ساخت ایستایان
 کجا سایه گسترده راج و گاه
 میان ترنج و بی بدست
 بر سر پیش ریزنده مشک و
 بر بر همه جامه زرنگار
 نشست از برگاه زیر خست
 همه بر در رخ بستی میان
 زهر بد سپرد و دوش من
 ز نیم بگیتی و گر چاره گر
 زمین را بید و جبهه
 کیان جهان مر ترا خاک
 بغز کیانی و گر ز گران
 هوایا ره آتش بد و نگر
 فرزند قزو و دشت پور
 کشاده بشادی و ز نو بهار
 که ای تنگ بی فرخ نیکنام
 جان زنان بی تو گر زیبا
 نبسته چنین بود و بود آنچه بود
 بوغ غم تران با تو بنده جان
 غم آزاران بهر و کام
 نیاید جنگ هوا کس را
 ندیدی ای و امم خجسته
 بر افروزم این تیره مادر
 ز جان و تن خویش بر او
 ازین کاوشا بد شاه لب
 از ان گشته بخت بر تو
 گزین از بند گرد و زار
 خدا کرد ای جان بسید
 همیشه بر کینه بیکار
 رواندیش از بند و زار

ز رستم پرسید پس شهریار
 که او با و سازست و دلیو نژاد
 کلید خنین بند باید فریب
 فراوان که باید و فرودم
 بیاد و در شاه گنجور اوی
 از این ده شهر بار و دیار کرد
 چه که گیتی چون زندگ شادوار
 چنین هفت یار باید بسته
 پس آنگاه گفتش مگر گشتان
 سپید و دمان گاه بانگ و
 بر وقت از در شاه پادشاه
 چون زد یکی مرز توران سپید
 سپید به با شهید مرگت ا
 گشت از گردان که با میسم
 ده اشتر همه باز نشان گو
 و ران مرز توران کی شهید
 یکی چاه ترین پراز گوهر
 برو آفرین کرد کامی نامو
 پرسید و گفت از جهانی گوی
 فرو نشند و ام هم خرید اخ
 هم از واد تو کس نیاز دارم
 ایسی آفرین کرد و آن خد
 که سو شاه و امین شهر اند
 فرو دای و خان فرزند
 که با من زهر گونه گوهر بود
 یکی خانه گزید و بر ساخت کار
 خریدار و بیاد و فرش و
 بر آمد برین روزگار و
 برهنه سران وخت ان
 بکار تو بار اسیر بند
 چه آگاهیت ز گردان شاه
 بسودست یا پیش منید گ
 تبر سید رستم ز گفار اوی
 برستم که کرد و بگیت زار
 چنین با شد این ایران
 بدین بندی ازین یار
 فرمود تا خوردنی هر چه بود

که چون راندن خواهی به کینه کا
 بدو داده افشون نیرنگ
 نباید برین کار کردن سیب
 بر رفتن با مسید و بودن بهیم
 ز کج آنچه فرمود دستور را
 صد شتر ز رخت بند باز
 و اگر گه تنج جنگ آورد
 انگهسان این لشکر و خسته
 بزان گرز داران مردم کشان
 بپشتند بر کوه پهل کوس
 همی آفرین خواند بر کشورش
 سران سپه راه سپهر گزید
 همه تیر کرد و بخون چنگ را
 پوشید شان جامه باغی هم
 صد شتر و جامه لشکر
 که پیران از ان شهر پهل پور
 بدینا پوشید رستم سرا
 یا پیران و توران بخت پور
 چه مروجی و چون اندی بود پور
 فرو شمشیرم بخرم هر گونه چیز
 هم از ابر مهتر گهر باروم
 بدو داد و شد کار پسر است
 که نامزد خویشیت بسازیم جا
 چنان باش با منچ پیو می
 نباید که زن گوهری کم شود
 بکعبه و رخت بندگان با
 بدو کار و پیران نهادند سر
 رستم بانه بنوران زد
 بدو رستم آمد و دیده پیراب
 چشم بر داشت مبارک از
 گوی و ز گور و از ایران سپاه
 و دستش بمبارا بستگان
 ملی بانگ بزر و بزرانش
 خواری بارید خون و کنا
 درویش را گشنگه بدخبر
 دل بسته بودم بازار خوش
 ماند و در پیش درویش ز

چرخه ای از گنج و زاشکر خواهر
بجانبانش یک زان ل چا
بگردار بازگاران شدن
زگشته دلی هم زیوشیدی
مهر مبره بکشود و گنجور شاه
نفرمود رستم بسالار بار
چهارم که از ده که از اند سپاه

رفتن رستم
بازرگان برای

سپاه از پس پشت گردان پیش
به لشکر چنین گفت پس پهلوان
سپهر را یان مرزایران نما
سوی شهر توران نهادند
ز پس پانچی هوی جیگه را
نیچرخید رفت به آن زجا
دو اسب گرانمایه بازمین
چو تو گرس باشد نفرو کلاه
بید و گفت رستم ترا کمتر
بهمه تو دار در روانم نوید
پس آن جام بر گوی شاه
چو پیران بران گوهران بید
ازین خواسته با تو ای دوست
چنین گفت رستم که ای پهلوان
به پیر و بخت تو ای پهلوان
بجزند که ایران یکی کاروان

گفتن منیره سر گذشت

ای باستان خنکان گرفت
برامید دل را که بستی میان
باید ز خرن با بران خنبر
شیده و نیز بخیر بسته بند
و گفت که پیش من و دشمن
و گفت کای مته پر خرد
و گفت رستم که ای جیگه
بیکر بجا سیکه کشد و است
یک سخن کرد از و خواست

که با به که با تو بسیار برادر
بگوید و اندان تیغ زن را زنی
شکست با به و ران فرادان بدن
باید بهائی و خشیانی
بدینار و گوهر بیار است کا
که با زن ز اشکر سواران
که با آن که روان تخت و گلا

وران بسان
مانیدن شیر

شده بکف بر هر جانیش
که باید به باشد و شتران
خود و سر کشتان سکو تو را ن
یکای کاروانی پراز رنگ بو
یکدار طهور شتی کز ناس
نید کس بدرگاه او بر پا
گوهر بیار است سر سبز
که دستور شاهی و زیارتی
بشهر تو که دایز و آتش خود
چنین چه شد بر دلم بریا
میان مهران که پیش شکار
کزان جام خشنده آمدید
کسی را بدین باتو پیکانیت
هم باید به باشد با کاروان
به بیرون باشدیم و شتران
بیاید بر نامور پیکان

ست شیر بر ستم

برادر آفرین که در هر سید
برنجی که بردی مباد و شایان
بیا بکش خود ابر بدن کارگر
به جامه پر خون از آن ستمند
به خسر و شاسم نه سالان
تو سر و گفتن نه اندر خود
رکاهرن رستخیز نمود
ران شهر من خود نداشت
تا تو چو آمدی و تو روزگار

تیرم زید کو به از اسباب
 چنین گفت رستم بشاه جهان
 بدین کار بایکشدین غمان
 چو بشنید خسرو رستم سخن
 تهنیت بیاورد همه بنگارید
 ز شیران گردنکش نامور
 چو رستم و فرهاد گرد و دلیر
 بهد رفز و فنی بیداختند
 چو سالار نوبت بیاید بدر
 تهنیت بیاید چو سر و بلند
 همه نیزه و تیرشان زمینون
 مجنبد ایدر گرجان سن
 همه جامه برسان بازارگان
 گرانمایه بهشت اسب کاروان
 همه دشت از آوارشان خنبد
 چو پیران و سیه زخمیه گاه
 لفرمانبران داد و خویش
 چنان کرد روشن جهانداران
 بی بازارگانی از ایران بتور
 اگر سپهوان گیردوم زیر پر
 گرانمایه اسپان تازی نژاد
 پراو آفرین کرد و خویش
 بهر چه داری بهمالی بداد
 بهر خواسته بهر سپهر مراد
 بدو گفت رویار و زوگرایی
 زهر سو خردیدار بهباد گوش
 چو خورشید گیتی بیارستی
 بنشیند خبر یافت از کاروان
 به بخوردی احسان از گنج خویش
 همیشه خرد و بادت آموزگار
 چو چنین جوانی ز کوز زان
 بیایم ز درویشی خویش خوار
 زارم ز کوز و زوگرایی
 سخن گزنگونی مرا نم نیش
 بی برنوشتی تو بازاران
 زارم ز بن گویو کوز زان
 رسی از ایران از تخت شاه

که بر خون برین کبیر و شهاب
 که بی چرخ این کار اند زینان
 نه بنگاه مرزوست و تیغ و نثار
 اندر بود که انجمای زمین
 بر انجش بیایست از ان بزم
 باید تنی چند بست که
 چو شمشک که هست او بی شکر
 چنان کش بیایست خستند
 بش بگریزند گردان کر
 بچنگ اندرون گز و بر بزم
 همدست را پاک شسته بزم
 ز تن بگسلد پاک نزدان من
 پیوشید و بکشد و بنداز میان
 یکی خوش و دیگری شست گون
 همی رفت تا شهر پیران رسید
 باید تهنیت بدیدش ز راه
 بر گاه پیران خرامید گفت
 که پیران مرا رواند است باز
 به پیو دم این راه و شوار و
 خرم چار بای و فرو شکم
 که بر موی شان گردنشان
 بر تخت پیر زره بش خفتن
 خردار کن بر سوی خواستار
 میر جا که با شمشیر این
 تنم پاسبان پیشت پاک
 چو آگاهی آمد ز گوهر فروش
 بدان کلبه بازار برخواستی
 کایک بشهر اندر آمد و دان
 سادات پیشانی از رخ خویش
 تنگ شهر ایران خوش و زگار
 می بگسلانند ز آهن میان
 نالیدن او و خوشتر بر آب
 منغم ز گفتار کردی گنجی
 من خود ولی دارم از در و
 بین روی بدی با تو بکار
 هرگز به پیو دم آن مرزا
 داری همی راه از آن ننگ

و این است که در این کتاب...

منیره بدو گفت که کار من زوی با بگ بر سر من همی نان کشی فراز آورم که بیچاره شیرین و آن رخت کنون گرت باشد بایران چو خواهی که بنی سیاسانی که بر تو بنمایش آرد پدر یکی مرغ بریان بفرمودم منیره بیا بدیدان چاه سر که اسی مهربان از کجایان منیره بدو گفت که کاروان یکی مرد پاکیزه باهوش بدان چاه نزدیک آن بسته گفتش که کرد و نامش بخوار بشد بدینشیدن شاهوار منیره عجیب اندازان کاخت بدو گفت بشیرن که این سخت که گرب بدو ز می زهر گزند بدو هم بشیرن دل و خاشاک از امید بشیرن شد مدام چنین گفت که کنون بایست ز بهر من آمدن تو دران قرار نیز دیک آور بگویش زمان چو بشنید گفتار آن خوروی بگویش که آری خداوند خورش چو این گفته باشی سخن آرد بیاوردان تا بدان کو مسافر تو با دل و دل چند پوی می زمین را بزرگم کنون بگفت بدان تا به بنیم سحر چاه را ز بهر بدو باشی مرا سنگگیر تو ای صفت رخ آرموده من اگر بایم از چنگلین آرد کنون این کی میخ بردن چو از چشم خورشید نشاند منیره گفت آتش بر فروخت بیش خداوند خورشید را	چو بر می زنج و تیار من نترسی تو از او و او را چنین را انداز و قصا بر سر نمیشد شب روز خورشید را ز گو در کشتن او بای خسر که از بال سنگست و آهن نیز بجو شدیش خورش بسوزد جگر بچوید بر گردان نان نرم دوان خور و دنیا گرفته خورشید که بنگدشتان یکی مایه درم و بازار کان ز بهر گونه با او خراوان گهر و اگر گنجوا بد بسیر نو ز شاد می بخندد و خیر ماند چنان که ما و از من از بهار گفت آنچه خنده است آنجی بامید آنم که گشتاد سخت زنان را زبان هم نماند کنون گشت بر من چنین گمان جهانم سیاه و دودیده ایا مهربان یار و بهشت و گرنه مگو بهر نمودن نیاز که اسی پهلوان کجایان جان کز آن راه دور آمدن ترا و از دوان فریادش شب تیر گوشت با و از د که بودش بچاه اندر دور رخ را بخواب شوی بگردون بر اندازم آسوده بدان روشن بشیرم راه توزن بر دل جان بخوار خدا کرده جان دل و خیر بدین روزگار جوانی را کزین رخ یابی کسی چو شب نمرود بر کوه شکر شیر که چشم شب تیره گویا بیاورد و در آن وقت و پناه	از آن چاه سحر بادی بر زرد منیره منم دخت افراسیاب برای کی بشیرن شو بخت بغل و سحر و بندگران بدرگاه خسر و مگر گویا بدو گفت رستم که اسی چو که از رزم بابت نبودی پیش سکدست رستم بسان پری نوشته بدستار خیری که برد و دیدم خبر تو اسی را و مرد بر بهمه ندیده تنم آفتاب قندم تاج و قندم تخت همی مرگ خواهد زردان به بنی و یار رستم نیو را چو اباری از دیدگان آید ترا و می چیز از انداز پیش نمان که در مرغ انگشتی چنان هم نوشته بشیرن سپرد اگای یافتن بشیرن از آمدن رستم همش و سنگا هست هم زان بکستر بشیرن پس آن یک یکی مهر و زره رستم بر منیره چو بشنید خندیدش چگونه بخنده کشادی و لب کنون که وفای مرا شکنی منیره چو بشنید ناله سخت پر گشته نیز از خوشایان بپوشد می را ز بهر چنین سوز که بهر کار بندم دی ببخشود بر من جهان فرین بدل مهربان بن چاره جو بدانست رستم که بشیرن ز زابل بایران را بران نمیشد فراز از هریم بر گفتش که دادم سحر سیاه بگویش که ارا بسان پلنگ مرگفت چون تیر و گردو چو بشنید بشیرن بر آن سانی بدو دامن را بگشاید و کرد بدین رخ کز من تو برشته که در از نیکان زردان منیره بهریم شتاب سخت بیا که که رام کرد جهان بگویش اندرون ملک بر آوردن رستم بشیرن از چاه	که از تو بهر سپرم کی خوشبخت کنون دیده پر خون ل زرد ازین زار تر چون بود روزگار مرا و در درد فقر و دازان بگوئی که بشیرن بچاه اندر چرا ز دیاب تو خواه شکر بخو الگیش گفت بگویش بدو داد و گفتش بدان نگد که بشیرن بخسیره بماند بسیار و سختی که آمد بر از ایران تو را نریم و دم بمن داد و بگویند و شاد چو دست خورش بر داند چو بار دخت و فارا بدید شگفت آمدش و ستانی چه راست پیش آرد بامی بگویم ترا سحر و ستان درینا که شد روزگار همان گنج و یار و تاج و گهر بدو گفت بشیرن بهر شست تو بشناسی من و گوهر فرین رماند ازین غمان و راز بیا ز بشیرم بگردار با و بدو گفت رستم که اسی چو بسیارم که خوروی درین منیره ز گفتار او شاد شد چنین داد پاسخ که آنم در کنون چون دست آمدن تو بگردار کوه آتشی بر فروز سوی که دگر جان کرد مگر با بایم بر دایم را بگردی را تاج و تخت بدان پستار پیش گیان بخو شد به چشم و خیر که گشت کشتن و شب بشیرن شمت بوشید روی زره بسیار چشم بدان کو با و	ز گوهر و گوهر زین خاست ازین بران دو خسار زرد سر آرد مگر بر من این که دگر نم از دیدگان نه پهلوان و گرنه پائی شود کار بست نه انگیزی از هر سوی که او را بیا بدید بر سر که بچاگران را توانی راه از آن چاه خورشید رخ ز بهر من می مهربان چاه جو کشیده ز بهر گونه بسیار کم که بر من جهان فرین را بخوان بدید آن نمان کرده گشت بدانست که غمش را کشید که دیوانه خند و زکر دار خود بگفت نیکت نمودت روی چو باشی بسوگند بهرستان دل خسته و چشم گریان بنا را چ و دوم بهر سحر رمن کار تو پاک بر گشت که تو الگیش مرا ترا و دوش ترا زین نگاه پوی که گشت منیره بر رستم بایش بدو که از تو ترا و مستباده ز تبار گشتی چنین مستمند ولش را ندان یکله را شد که بشیرن بنام دشتا نم بخت به بنی بهر تیغ مردم کشان که شب بر سر چاه گرد و جو که اسی پاک بشنیده و دگر با تهم من این اختر شوم همان گنج و خوشایان نام بیا دشت نیکت به بندم که تا کی بر آرد شب از کوه بگرد و سحر و گشتی فرود بر افکند من زره و راکه بدین که بشیرن مرا و ریا

بهر وقت پیش اندرون آه چو	نصرت برشته نهاد روی	هر جنگ را ساخته تیر خنک	بر اسپان نهادند زین جنگ	ببستند بر گرد گنجین	بگردان نبرد و تاج پنهان
سیر چاه ازین سنگ بر دهن	باید شمار اکنون تا ختن	که روی زمین را بیاورد	چنین گفت رستم بدین گفت	بدان چاه اندوه و گم گدا	چو آمد بر سنگ گوان فراز
که سنگ از سیر چاه نهادن	چو از نامداران بیاوده	شده مانده گردان آسوده	بسودند با سنگ بسیار جنگ	که از سنگ پر دشت مانده	پیاده شد تیران سران سپاه
بلرزد ازان سنگ روی زمین	ببندخت بر پیشه شهر چین	بر دوست و آن سنگ و شمشیر	زیر دانه زور آفرین و خوش	ز ره و منشش را بر و بر	ز اسب اندر آمد گوی شیر
ز دستش چرا بستند چو	ز گیتی همه فویش بودیت	که چون بود کارت بد زور	ز شیرین پیر سید فالید زار	سیر چاه بکشد او آواز کرد	به پیروی ز دانه بکوشید
ز آهمن ز میرین ز سنگ سنان	بدینسان که بنی مرا خاندان	همه ز بر گیتی شدند پاک و خوش	مرا چون خروش تو آمد گویش	که چون بود بر پهلوان گنج	چنین گفت بشیرن زار یک چاه
مرا مانده از تو یکی از دوز	کنون ای خردمند فرخنده	بخشود و بخشنده یزدان تو	بدر گفت رستم که بر جان تو	ز من و دشمنی و اندوه گنج	بکند پیر دل زین ای سنج
که گزین سیداد با من چه کرد	نوفای تو ای مهر شیر مرد	چه دانی که چون بود بیکار	بدر گفت بشیرن که ای یارین	ز دل و در کن گزین سیداد	بمن پیش گزین سیداد را
باسب اندر آمد شویم با چو	بمانم تر البته در چاه پای	بسازی و گفتار من نشنوی	بدر گفت رستم که گرد بجوی	بدر و رستمی آید از گین من	که آید بر و بر جان پیرین
بدین روز نیز می باید کشید	ز گزین چنین بکر بر من	ز گردان و از دوده و آهین	بپاسخ بدر گفت بدین من	ازان سنگ ز دانه آمد زو	چو گفتار رستم رسیدن گویش
که از دانه از و در و در و نیاز	بر منده تنم سوی دانه خنک	بر آورش از چاه با پای	فر و هشت رستم ز دانه	ز گزین دل من بیا سواد	کشید بر گشت خنک و دانه

همه تن پاز خون و دهن زار سوی خانه نشند از آنجا از آن پس چو گرگین و یک شتر بار کند و اسبان بشد بانه اشکش تیر هوش که من بامش ز کین افراسیاب یکی کار سازم کنون بر دوش که بچایم از رخ زندان بند غنا نمائند بر پیش زین بر دست و گیسو سمارند سران را همه سر جدا شدن منم رستم زابی پوزال ترا زرم و کین سیاوش بر اندیش از آنخت و فرخنده جا بزد با گد و خانه افراسیاب ز هر سو خروش نگا پوی شت بکلیخ اندر آمد خداوند خوش از ایوان سالار بستند بار سواران بس رخ اسبان کشن لشکری ساز و افراسیاب نگهبان دیده بر آمدند دور همی داستان ز دهنن بگو چو خورشید بر زمره ز کوهها بدرگاه افراسیاب آمدند بزرگان توران کشاده کمر که ما را ازین جنگ تا جاودان به پیران نغمه و تابست کوس سیاهی نوران بران فرنگ بر گفت نازین ندایم پاک یکی داستان زد سوار دیر هنر اکنون کرد و باید چید کشیدند لشکر بران پهن جای چو خام و چون زدند بر سیه چو افراسیاب آن سیه ایید چپ لشکرش را به پیران بود بر آنکشت از جای رستم شود که چوین پیشین من آلی کین	خروشید رستم چو را بید پراز غم نشستند هر دو جوان ز کردار بد پوزش آوردیش نشست از بر رخ فام او را به پیش اندرون کاروان که خواب نوشین بر و بر تابه بسی رخ دیدی توان زنده جا همه تن در آهن شده ما پیر همی یاد کردند بر پهلوان بچسپید از آنم گفتار خوش کشیدند شمشیر و گر زگران سیاهی نیز یک او یک تنه سرخ را بر برم برم نرودنا نباید بودن برین زرگاه ز دهنن رستم آواز داد شکستم در و بند و زندان که بر جان برون رفتی شتاب همی رزم جسم لبان پلنگ بر ایشان زهر سو بگرید راه هر آنکس آمد ز توران سپاه پر چرخگان سپید پرست ز هر رسته ناخت اسبان بزور باش فرستاد رستم پیام بر قند یک سواران جنگ منیره نشسته نیمه درون	نوشین زون رستم با هفت گرد در ایوان افراسیاب با رشتش ز دهنن رستم آواز داد شکستم در و بند و زندان که بر جان برون رفتی شتاب همی رزم جسم لبان پلنگ بر ایشان زهر سو بگرید راه هر آنکس آمد ز توران سپاه پر چرخگان سپید پرست ز هر رسته ناخت اسبان بزور باش فرستاد رستم پیام بر قند یک سواران جنگ منیره نشسته نیمه درون	همه تن پاز خون و دهن زار سوی خانه نشند از آنجا از آن پس چو گرگین و یک شتر بار کند و اسبان بشد بانه اشکش تیر هوش که من بامش ز کین افراسیاب یکی کار سازم کنون بر دوش که بچایم از رخ زندان بند غنا نمائند بر پیش زین بر دست و گیسو سمارند سران را همه سر جدا شدن منم رستم زابی پوزال ترا زرم و کین سیاوش بر اندیش از آنخت و فرخنده جا بزد با گد و خانه افراسیاب ز هر سو خروش نگا پوی شت بکلیخ اندر آمد خداوند خوش از ایوان سالار بستند بار سواران بس رخ اسبان کشن لشکری ساز و افراسیاب نگهبان دیده بر آمدند دور همی داستان ز دهنن بگو چو خورشید بر زمره ز کوهها بدرگاه افراسیاب آمدند بزرگان توران کشاده کمر که ما را ازین جنگ تا جاودان به پیران نغمه و تابست کوس سیاهی نوران بران فرنگ بر گفت نازین ندایم پاک یکی داستان زد سوار دیر هنر اکنون کرد و باید چید کشیدند لشکر بران پهن جای چو خام و چون زدند بر سیه چو افراسیاب آن سیه ایید چپ لشکرش را به پیران بود بر آنکشت از جای رستم شود که چوین پیشین من آلی کین

که شیر کشته شد و کشته گشت گور نه رویه شود و نه از سود و لیر چو این گشته بشنید ترک و درم بگوشتید و یکبار جنگ آورید فرز کوفت بریل رویه نیم در خشان بگرداند و درین پنج بپوشید روی هوارا به تیر ز قلیب ندر آمد یکبار در گد شما بید جنگ و بر چم چید بگوشتید امر و رای سواران چو گر گین و در آم و فر و گور جهاندار چون بخت برگشته برفت از پیش رستم شمشیر باشکله که آمد ازین زنگاه چو آگاهی آمد شاه لیر سپاه بی ز توران بهر دست بر آمد و خوش و بیا در سپاه که از ان سواران و از ان پذیره سو سواران سپاه برینسان بزرگای ایران و لیر از تو گور و بهر جای شیر ز در و دغان و گدایان پذیره شدنش شهر با جهان جهاندار خسر و گرفتش بر بیاورد و لیر و بر پایست سرت سیر باد و دولت شادمان خوشا شمشیران و فرخ گوان تو کی پشت ایرق تاج جهان که بر دست رستم جهان آفرین بر رستم سرت جاودان شیر چرا از خوان سالار بر خیزند همه رخ چو دیبای رویی همه سواران خسر و بر دست یکی دست جامه بفرمود شاه همه پیش شاه جهان که خدا ایر شاه کرد آفرین بر خیزد چو از کار گردان بر خیزد	تا بد فر و ان ستاره چو چور نه گوران بسایند چنگال شیر بلر زید و بر رویی تیر و دم جهان بر بداندیش تنگ و در و میرند شمشیر با گاو و دم تو گشتی بر آمد همی رستخیز بخور شمشیر گشتی بر اند و قیر پراکنده کرد ان سپاه بزرگ سواران را ز خون بر سر و قیر که تا هست گیتی نگر و درمن چپ لشکر شاه نوران بهر و لیران توران همه کشته بیاورد بر لشکرش گز و تیر که بخشش کند خواسته سپاه که از پیشه بر و ز گشت شیر همه کامه و دشمنان کسیت تیر و زبان بر گشتند بزدلان بین نده پیلان بزیگونی فرمود سپهر شاه پیاوه بر خشتند کسیر بر سپهر از تو هر گز نگرد و سیر بایران که بستان تو ایم نگهدار گردان و تاج جهان که اسی پشت مردی جان بهر چنان پشت خیزد که در دست تن پاک دور از بد بیکمان که دارند چون تو کی پهلوان نخو اهریمنی تو زمانی جهان تو واد سپهر و ز پور گزین دل زان خیزد بد و باد شاه نخستنگ می بیار آتشند خودشان ز جنگ پراوده بر خیزد از ایران سالار است که با قند با قبا و کلاه بیاورد و کردند کسیر با رو بستان را سپهر آرام شمشیر در پیشگاه	بر و دلی و گوش عزم ترک چو تو کس سبک خیز سپاه بر شفت کاسی نامداران چو گفتار سالار کرد و گوش ز چو شمشیر ببارد آهین همی گز پولا و همچون تنگ بهر سو که رستم پراگندش سواران سواران چو برگشت که امر و هنگام کین چنین است چو گردان گرد و گمش آهین تقلید ندر و نیر تیر و جنگ بیگفت شمشیر وندی ز پست دو فرسنگ چون از دما می	اگر نشنید نام چنگال گرگ چو باشد و پادشاهی سپاه بدری شمشیر گشت یا بر دم ز گردان لشکر بر آمد خروش کشید گردان را نشت کین بیاورد چو شمشیر و خود و تنگ سواران سواران همی گز فر و خیزد از باد و برگشت جهان را تا بهر تاشان شمشیر شنیدند از انسان بر خیزد همی بزرگه آمدش چو جنگ یکی اسب آسوده را پست همی مردم و بخت گشتی بر دم	چو اندر هوا باز گشت و بر برین شمشیر و سواران بیاورد کشیدن برین کار جهان تیر و گز و زگر و آفتاب بجندید دشت و تیر و قیر وزان رستی از و افش و شمشیر بچنگ ندر و نیر گز و گاو بگردان چنین گفت کاسی و همی زور کردی بجای و بر بر آمد و پادشاهش ز گشت همه زنگه سر سیر چو جنگ خود و سر کشان می توران سواران جنگی ز توران هزار بجندید و بر پیل بهنادر که بشیرن شد از بند و زندان چو گور و ز و گویا می افتند سیر کرده میدانش سپاه بیکر دست بر بسته شمشیر و جنگ چو آمدید از از ان و نیر بر و آفرین کرد و گور و نیر همه بنده کردی این ده چو نزد یک شهر جهاندار شاه پیاوه شد از اسب بر و شمشیر شهنش سبک دست برین گشت بر و آفرین کرد و خسر و بهر خجسته بر و دم زایل کشید بخور شمشیر و نیر همه کار بکیوان گشتی گفت شاه جهان همی آفرین کرد و بر شمشیر بفرمود خسر و نیر و خشان همه بر سواران آفرین کرد همی تافت از فر شمشیر بدر ستوری با گشتن بجا دو پنج بر پردی بسته کرد بسر بر نهادن کلاه و کین بر انداز شان یک یک جنگ از ان تنگ زندان آفرین کرد	تیر سز چنگال او بک رانی نیایی بجان و بر تن که خشم شمار ازین پنج گز تو گشتی جهان غرق گشت اندر زبانک سواران هر دو گروه شده روی خود شمشیر بانش ایسان هیونی گشته مهار سواران ایران و جنگ و در جهان را ز مردی پیاکی و در ز کسیر و نیر و نیر گشت درفش سپهر و توران که ای ایران کام کینه نیافت گرفت زنده پس از کار زار به پیر و زی آمد بر شمشیر ز دست بداندیش و نیر سوی شاه سپهر و شمشیر همه شمشیر آدمی رویه نیم بر نیر و دیگر سواران جنگ پیاوه شد از اسب گور و نیر که ای نامبر دار سالار ز تو با قهر گور گور و نیر فر از آمدان گرد و لشکر شاه عمی گشته از رخ و راه و در چنان کش ز شاه و بر دست که جاد و پادشاهت سپهر همی بر و نیر گوان و لیر بگشتی پراکنده کرد و نیر که نیکست با کرد و نیر که شادان نیر می تابو و نیر نیر گان و آتش را نیر بزراندر و نیر گور و نیر چو ماه و ده و نیر همی در شمشیر با شاه دو پنج بر شمشیر با طوقی ببست آن کیانی که بر شمشیر از او ان خسر و نیر فر و ان نیر و نیر

همه بکوش گوی و ز شرم نگر تا چه آوردی اورا بر دها همه جای ترست و تبار و باک کسی انبر دیکش آفرست بی از از بهر دل را در د بر انسان که بشنیدم از تبار شود که گیتیت یکسر دراز بگیتی ز کس نشود آفرین همه جای ترست و تبار و باک در گنج رازش ندر و گید سز و گریه سخن نگر که از از کا بهی آبر و ز افرا سیاب آورم بزم به ننگ از کین شده ناپید چو روین پیران ننگ نبرد عنان مرا بر تابد کس گوزن اندر آمد بیا لپش که لبش کان از در کار زار ز دین کوس شایه ای نهان چنگ را آب اوه نبرد سخن هر چه بایست با او نبرد ز رستم بد بگو دل شک پدر بر پسر بر عهد داشت همه زرم جوان سازند کا همیشه کمر بسته زرم باش سخن جز بیگانه بیکه بگو آرام بر و جوان بر شتاب که اندر توران بایران سپاه ز سر سو فرستاد لشکر جنگ ز جیون همیکه و خواهر گذار تو گفتی بر آید می دل زجا کمر بسته رفت از در کار زار پرا نیش شمشیر بر جوان ز سواران چو پیکان دشوی چو بزرگان نزاران ز سوار فره ز کار و کس نماند بابا بیدار و جنگ	افرمود صد جامه دیبا می بر بخش مفر ساجی ز شرم وز نجاش گردون دسوی جهان را از کردار بد شرم ز بهر درم تانباشی بر د تسایمی بگفتم من این استان چو بستی کمر بر در راه آفر پرستنده از وجو بای کین بر آید و خاک شود باز خاک یکی ز رف در یاست بن ناید خوری یا بپوشی و با گستر بخور آنچه داری و بشی محو چو شد کار برین سر ستم بشد تازیان تا تلخ رسید چو هوامان گلاب و دفر شید مرا بود بر بهتران و دشر ولا و شد آن مردم نالید ز ترکان از چینی لارن نهر که از از جیون بیا گشت سرا فرزان گردان گیرنده شهر نویسنده نامه را پیش خواند سید خواست کاندیشه بجان همان گنجها که ز نور باز تر گردان گزین کرد و نچه نهر گمبار آن مرز و خوار زم نهر در آشتی هیچ گونه بچو بر قند با پند افراسیاب پس آگاهی آمد بر پور شای بر آورد و خواهر همه سر جنگ سواران چو سید صبر نهر ز آواز شیب و زخم در آ سوی مرز و خوار زم نچه نهر چو بشنید گفتار کار گمان سیر مار چون سیر و دیکو تشنه با شاه ایران بر آ چو طوس سرفراز نوز نهر چو دشن سپه سمانت نهر جنگ	ز در دغم دخت کم بود و نخت بیر سوی دخت روان گشته ز تیار و دروش کند بگزند شهر بر سرش بزرگ و بر گلا بدونیک او بود در پنهان همه روز او بر خوشی بگذرد بدونیک روزی سر آید می سرای سنجی چه برین جنگ سرش سوی پستی گرایست ز سرچ تن آید بر فتن نیاز وزان نیز بر سرست بپایه چه رنجانی از از جان روان	بخشود و بخشایش و درخت به نیرین بفرمود کاین خوسته یکی را بر آرد و بچرخ بلند یکی را ز چاه آورد و سوی گاه چنین ست کار سنجی سر آ کسی کو بچ و درم نگر و جهان چون بزاری بر آید می و دیگر چو گیتی ندر ارد و رنگ شود برگ بر مرده و بچ اگر خود بمانی بگیتی دراز سخت بپاید ز و چاره چو دانی که بر تو نماند جهان	همه داستان پیش خسر و ز پرستنده و دفرش و هر گوی نگر کن برین گردش روزگار در افکنده خیره بجای و نیاز ولیکن بفرمود آرم کس نوباید که باشی درم کوسش ز گود ز و پیران سخن ستم اگر در میان دم از دها بر او بر شود تیره و روشن چرخ بگیتی بیازاری اندر خورد جهان خور و یک روز بگر آید چه در از چو چه اندر نیاز همیشه بر آید می از ز بود که رستم بر او کرد گیتی سیاه ابا کار داناان هشدار دل گذشته سخنها همه کرد یاد نبرد دست ایران بتوران آ و گرنه بر آرد ازین مرز و سازیم بر سر سو ز گاه شب روز ناسودن از تبار بر افروخت از نخت و شاد می نیز دیک فخر و شاد نخت چنان شد که کس دی نماند شب در و زنیار و ادو نخت ز شیران جنگی بر آورد و سر بفرمود تا که پیران گزین اگر بر و بر کرد و باشد ستم خروشان بگرد و افتر و نخت ز کینه نادر ام چو بر نخت که تا بگر سوی ایران گمان ز جیون بگردون بر آرد و ز نهر و دلاور نیاید بر آ که آتش سمانت بشی دل من آید و نخت ستم از نخت بگرد و از و پادشاهی و نخت چه بشید و ش در بفرم و ز که بود شاه جهان را ر	همان گردش روزگار یکی تاج و ده بد و نیاز تو با جهان را بشادی گذار هم آنرا که پرورد و بر نیاز همیشه بر نیک بد و دشر ز بهر درم ندر و بر خوش باش چو از کار برین پیر و خستم بیکه و جیون بلندی سر آ چو سر و سی کز بگرد و باغ سرمایه و دسنگ و خسر و اگر خندان می فرون بادیست کزین سه گشتی همه نخت دل شاه ترکان چنان گشت ازان پس بگشت از ان بکاخ اندر آمد بر از از دل بر ایشان همه داستان کشاد ز بزم گام زرم منو چو باز برین کینه کار سازیم زرم بیا ریم بر گرد ایران سپاه آموختی کفری ساختن چو افراسیاب آن سخنها شنود فرستادگان خواند از ان نخت چو دریای جوشان بین و مید سر بر دلا کاشان گرفت بشید و کبودش نبرد سپر و گرنه از نامداران چین کسی کو بر دآب و آتش بهم ابازنگ زین کوبال تیغ چنان پیشه بد گوی افراسیاب همی ز بهر سایه بیک سنان سپاهیکه بنگام نخت نبرد که آید بایران جنگ آن سپاه سپه دارشان شنید و نخت پس آنکه چنین گفت کا نخت چو خسر و بر بیدار کار و نخت چو دستان و رستم چو گود و ز جز این ناسداران لشکر همه

بفرمود تا بر درختش دو دم هوا شد سپاه و زمین بپای کسی کو بسایه بخان رکیب کمر بسته خواهم سپهر نزار دو هفته برآمد بفرمان بزرگان هر کشوری با سپاه برگشتوان و بخوشن چو کوه گزمین کرد خضر و برستم سپهر چو آن پادشاهی شود دیکس که مارا سوز جنگ افراسیاب سواران شایسته کارزار زنده بر در شهر خوار ز مگاه چو شد و دشمن فرود و خوار نشستند بزرین بفرمان کسی کو بیگیت نه بند و میان نگر تا بخوشی بگردار طوس به بند فرودانش بکشتاوش بر آمد و دشمن از در پهلوان ازان شده پیلان بچهار بر انگشت پیلان بچهار بی ازادش بفرمان شاه هزار از دلیران نیرنگدار بدو گفت کای پور سپهر بگوئی به پیران که من با سپاه فریدون فتح که با داغ و دود ز ترکان به تنه تو برانچمن بدان گو بگاه و سیاهوش همه شاه بگذارد از تو بهی بزرگان ایران فرزندان بر و بوم و خوشایند آب و شست کز شاه ما را بکین خوشن بخون سیاوش ببارید همه نام ایشان بدو بمان و گهر چه از گنج تو دیکست همه آلت لشکر و سپهر چه اندر خورشید باریک بر ادرت بر دو سران سپاه	ز دند و بگوشتش رویشتم دلیران لشکر لبان پلنگ نباید که گیرد بجان شکیب ز دشت سواران نیرنگدار بجوشتید و پادشاهی سپاه کشید نصف پیش درگاه شده آهنبین لشکری بگرد بدو گفت کای نامبر دار کرد با بشخور آید پلنگ و بره نباید بهی خور و دارام و خوار بیر تا بر آری ز ترکان دما ابا شنیده گردیدی ز نرخوا گرازه سپهر دار و نامبر سپهر دار گردی پیش سپاه چنان سازد تو نیرنگدار نه بندی بهر کار بر پلکوس بر و چادر و مهربانی بپوش ز باگ تبیه و پیشش نون بیاراستند از در شهر یار وزان گردیدند خوری باکو همه رفت منزل بمنزل بره گزمین کرد و در دشتش نامدار برافراخته سوز بسیار بری بدر سپهر بفرمان شاه بگیتی درون دیده بر یکبار ستانی بجه و وفا خوشین نیگندیک روز بنیاد بد بدی بکلی انکار و از تو بهی بخوانند بر تو بهی بپزد ترنج منت گردان از او نباید سپهر لشکر آرد جانی به پیران بر کسب نبشت ست شاه جهانان همه دشمن جان مار یکست فرستی نیرنگ من سپهر فرستم نیرنگ شاه جهان که هر آن پیران گردان با	از ایوان بیدان خوار شد بجنگ اندرون گردید بفرمود که روم و هندستان هر آن که چهل روزه در پیش شاه ز لشکر همه کشور آمد بخوش سپهر گنجهای کمن باز کرد چو شد کار لشکر همه ساخته ره سبستان گم و گشت سپاه فراموش راده کاه و گمین الانان و غریبه بپدر اسپاد باشکش بفرمود تا سی هزار چهارم سپهر را بگودرز داد بفرمود و بسین کمرشان بچنگ بگودرز فرمود پس شهر یار که پستند از مادی و او بهر کار با هر کسی داد کمن چنین گفت سالار لشکر ایشان بشکر که آمد دادم سپاه نهاند در پشتشان تخت نزار	بیاراستند از بر پیل کاه چو دریا چو شان گردان سواران جنگ پلان گوان نباید نباید بر کلا ز گیتی بر آمد سر اسیر خویش سپهر را درم اول غار کرد وزایشان دل شاه پر دود به هندوستان اندر آورد کسی کو بخوار شد از لشکر گزمین بدو گفت کای گردی نرخوا دیده بهر بران نیرنگدار بدو گفت کای گردی نرخوا سوی مرز توران شد بید که رفتی کو لبسته کارزار سپنج ست گیتی و ما بر کرد ز نیروان بکلی و پیش ما کمن که فرمان تو بر ترانچرخ ماه جهان شد گرد و سواران نشستند شاه و با تاج و خور	ز دود و دیم بر پیل کاه خروشی بر آمد ز درگاه شاه دلیران لشکر ایشان از ایران پراگنده گردیدند بر سوار بشکیر گاه خروشی خویش همه لشکر از گنج و دنیا شاه نخستین ازان لشکر نامدار ز غزمین بر و با بره برین بزن کوس و بپیشش سپهر بر و با سپاهی بگردار کوه بر و سوی خوارم کوشش بر و با نیرنگان ایران هم سپهر دار گردی ز کشور گان نگر تا نیای به بیدار دود چو شد سوی مرز توران جهان دیده سوی پیران بدانسان شوم که تو فرمودی پیش سپاه اندرون پیل بگودرز فرمود تا پیشست که از جان پیران بر آید چو گودرز نیرنگ رسید سپهر دار پس گویا این بدان تا نیرنگ پیران همه شهر ایران بدی راسیا ز تور و سلم آمدین با دود همانست کای با آرام گناهیکه تا این زمان کرده مگر کز پی جنگ افراسیاب گرت چهره گرد و بر ایشان نخستین برین کینه آرام نخستین کسی کو نیگندید بدان تا فرستم نیرنگ شاه که هر کونون کین دست ز شمشیر و ز نرنگ و بر توان بدان باز خوری گردان خویش و دیگر که پور گزمین ترا بدان تا شوم بکین کار

بهرین انگی بر کزین بی راه کنم با تو جان که خست و ترا بهر و از توران ویر کش بجای بهر کان نام نه از تخت بهر چو صفت بر کشد از دور و سپاه گفت این سخن به پهلوانان همان شب سپه اندر آورد بگفتش که آمد سوی من گوی صد و ده هزار لشکر سو بجیون بر از نیره دیوار کرد بزرگان ایران زبان افتند فرستاده آمد نزدیک من فرستاده نزدیک پیران سو بیارم سواران ترکان کنون بر آشفست از ان کین نیو بگو ای گوی گفت بفرز و رو بگویش که از تیغ چینی چوی برادر که روشند و ان نشست یکی داستان ز درین جنگ چو پارس چنین یافت گشت چو گویان آمد بر پیش در زهر که نه با او سخن رانده سپاه اندر از فراسپاه همه ششم ششم ازین زمان که دل را ز مهر کسی بر گسل چو دانست گودر که سپاه چو پیران سپاه از کلبه نیر بگر دار کوه از دور و سپاه ز گرد سپه روز روشن نماند تو فیروز از او ای گردان چو شب تیره شد میل نیسپاه ز باگ تیره و کنگل درون سپه را سوی سینه کوه بود پیاده که بدو زور کار کرد پس پشت ایشان سواران در خندین تنهائی نقش فرز را داد پس سینه	لی راه یابی بدرگاه شاه بجو نشین تابان بهار و مهر بیرخت ساج و برافروز تاج کمان مراد برست و بارش کنه کار پیدا شود و میگناه که بر خوان به پیران هر دو برفت از در بلخ تا ولی کرد ابا و بزرگان و گردان نیو فرز آمدند از در کارزار ابا گویو گودر و دیوار کرد برایشان گفتار شمشاد گرمین پور و گویو لشکر کشان ز گردان شمشیر زن سی همه شهر ایران کین عوی چون هنر با نشست از دل آهون سوی پهلوان سپه باز شو که فرزانگان آن بنیند گرمین و سپه پهلوان نشست چو با شمشیر جنگی بر آید جنگ ابا نامداران گردان نیو همی گفت پارس همی در بدر همی هر گشتی بر خوانده چو با باو گشتیم گزاشت آب ولیکن بفرمان شاه جهان کجا نیستش بازبان است نزد کوس و آمد ز پیران بروز اندرون روشنائی نماند از آهن لبر بر نهاده کلاه ز نیره هوا جز جوین نماند ز ترک و سنان آسمانی فرز آورد بر بند و بستد راه بدرید و دل در شمشیر و گون ز جنگ و دلیران بی اندو بفرمود تا پیش دی سو کز آتش بخور بر دند رنگ از ان سایه کاویانی درش پس پشتش کز کوه چو پشته	خود و دو دمان نزد خست و ز مهر دل با و تو آگه تر ورت سوی افراسیاب و گزیدری زین جنگ است و این گشتهای مرانشوی ز پیش پر گویو شد با سنج که پیران پیران شهر سپاه چو نشین پیران برافروز تاج از ایشان دو سپه هر یک و ده هفته شد در سخنان بر افکنده پیران هم اندر شتاب مرگوش دل سوی فرات بد گفت بر دشت شیرین برای همشوار مردان مرد	پادشاه مهر او بخت نزد تو نه منی بجز تر بروز و دو جنگ مار میا سرت پر ز سیرانی و کپیست نفر حاکم کز پشتهای گرفته بیا و آن سخای تلخ که و سپه ایرانی بخت و گاه بر اندر گردان لشکر خوش برخت و جهانمیدگان ایچو پیران تابا شد به میدان جنگ نومری نزدیک افراسیاب به پیران روانم و گاه وز ایشان پیران و زوی بر آرم کینه و این بار کرد	پادشاه مهر او بخت نزد تو نه منی بجز تر بروز و دو جنگ مار میا سرت پر ز سیرانی و کپیست نفر حاکم کز پشتهای گرفته بیا و آن سخای تلخ که و سپه ایرانی بخت و گاه بر اندر گردان لشکر خوش برخت و جهانمیدگان ایچو پیران تابا شد به میدان جنگ نومری نزدیک افراسیاب به پیران روانم و گاه وز ایشان پیران و زوی بر آرم کینه و این بار کرد

پادشاه گویو با پسران خشتین

Handwritten note or signature in the bottom right corner.

که نکست بر تو ای پهلوان
نزدین نامداران اری که
چو شیر پیران ز جوان سخن
یکی آنکه کینه از شاه من
سیر دیگر که پروان دار و گور
چهارم دو لشکر میان دو کوه
گمراه کرده و دوستی گفتند
بر ایشان بگرد و همه کام
و دیگر که از نامداران بجنگ
تر نام از آن بر نیا شد بلند
چنین داد پاسخ زایران
شوم خیزم کام زین کین
نشت از برین سپیده
چو پیران بدانت کوش بجنگ
سبک از تنی ناید نخست
جهان داووش با فریاد
طلایه باید بر تر جان
بایرانین گفت پس جان
چو دیدند ایرانیان گزراو
که رو پیش جوان تری با
ز سالار گردان کردندشان
که هومان زان روز گزراو
بجانبان سخنان اندرین گفت
او که تو نیای مگر گستر
و گزین مار به بند بجنگ
که تنها برین زرگاه آمدی
که هر کج بجنگ اندر این نخست
بر و باز گردای نروده سوا
ولیکن چو فرمان سالار نشا
بدو گفت هومان که خیره ملک
نیز و خیز بر جاتر جان
تیرکان سپیدی بر و نر
تو باشی سزاوار کین سخن
بخور رشید تابان برایت نام
چنین داد پاسخ فریاد
ستیز بجای رسد سخن
که هست ناگیتی آباد کرد

بر شکار خندید و جوان
نهان دوده را پهلوان
بدو گفت شتاب مندی کن
همی سرفراز و دهر سخن
بر از خون لاله و خندید
فرز او دیدست که دو کوه
بجنگ اندرون پیش رفتی
بر آید خور رشید بر نام
نیاید کسی پیش تران ملک
بر ایرانیان نیز ناید گزرا
که آید که با من کند کارزار
سپیده دامن جتن کین
چو شیر تران با یکی تر جان
بر و بر جهان گشت زان و
بفرجام کار آمده آرد
جز او نشین نه بنیم همی
سواران ایران همه بر گدا
که آمد که تیغ و گزراو
که سبتن و خسروی بر گزراو
همه گفت ما بر او بجوان
هومان بداد و یک گفت
سوی پهلوان اندر این
سیان و دو صف بر شید
بیاید دمان با فریاد
بزد و دل شیر و چرم ملک
ولاور بر پیش سپاه آمدی
رود باز گشتن ناید سخن
چو آید شود گویان نامدار
نبا شد ساز و کسی زرگاه
بدین روی با من بهان
باید که در پیل دمان
یلاکت بایران خواندند
بکینه ز آباد آراستن
چو پیش من آید گزراو
که با شیر و زنده کینه
که دیران کند خاتون
سپیدار گزراو ز کشتار کرد

همان لشکر است این از جنگ
ورثت از زو نیست خون
بدان ای برادر که این سخن
و دیگر که از پهلوانان
که از تن سران جهان
زهر سو که جوی بدو است
چو از کوه بیرون کشد لشکر
تو شست سپاهی و سالار
ز گردان کسی را ابی نام
و گزراو بر دست یابد سخن
ترا خود همی مهربانی ست

بر قند و رفته زاب و رنگ
نخواهی همی لشکر گنجین
که آمد برین چنین با سپاه
ندامت جو گزراو کس اجابه
زمین را بخون کرد و نشت
بر اندیش کاین سخن کوکاست
یکی تیر باران کین بر سرش
بر آورده از چرخ و گدا
بجنگ و دیران بی آرام
شوند این لیران ترکان
مرا کارزار آمدست آرزو

از ایشان همه زر گشتند
ز جنگ توران بهره گرین
گزین بزرگان کین و ست
بگردن فرازی و مردانگی
کنون تا من اندرون جان
بکشید باید بدان تا مگر
چو دیوار گرداندر آیم
کسی کو نام بلندش نیاز
ز لشکر و ستد بنشیند
نگردد هومان بکفراو
و گزراو کین چنین گفت
چو آمد بشک که خوش باز
بیاید نزدیک ایران سپاه
که دانا به کار سازد و گزراو
چو هومان بدین تم نهد
بیاید که جویز گردان نبرد
بگرفت خواهد همی چون
سر و سیگانت هومان نام
همه یکسره باز گشتند
اگر چو کوی کشتا دست راه
ز ناسو هونی نگار و دوان
وز انجا خروشی بر او رو
باورد با من بیاد گشت
هر آنکس که پیش من آید
ز ترکان ترا بخور و انکاشتم
یکی دهستان از کاین
و گزراو شش سخن سوار کرد
از نیاکه تو نام بریدی بجنگ
رگوزر و ستوری گشت
وز انجا قلب سپید گشت
سواران و پیلان زینش
کیاوش رود را بر توئی
یکی با من اکنون باورد
کسی را ز گردان پیش
چو بر زشتی تر بر گزراو
بکین کاین انیس کین
و دیگر که از زراو ملک

نمین سمر سپهر چو سخن
بر خیزد تو بگرد و زین سخن
سیر نامداران و هم پهلوان
برای هشتاد و هفت زانگی
برین کینه چون مار چنان بود
از آن کوه باره بر از نر
چو شیر تران جان بر آید
نبا شد چه گرد همی کردان
اگر بر فردی بر و نر
همی خیره دانست که در آو
بجاست درون تش گشت
همی سود و دمان لبان گزراو
بر از جنگ دل سر بر آید
سیر اندر بار و به پیکار
ندامت چه آرد بفرجام سود
گمسان لشکر بد و باز خورد
بجنگ اندرون گزراو
که تیغش دل شیر دار نام
سوی تر جانش نهادند
سوی نامور پهلوان سپاه
طلایه بر افکند ز پهلوان
اگر ای پور سالار و شین
سوی رود و خاکی گزراو
زمانه بد و در نور و دین
جز آن گزراو هستی که نشت
ز دام خور گردان آواز گزراو
دل گزراو و نر از نر
همه جنگ اتیر از نر جنگ
پس از بجنگ اندر این
دمان تا بران همی لشکر گشت
ترا بود با گویانی و نر
گوبه ز سالار بر توئی
بیا تا بگرد و به پیش سپاه
که باشد از ایرانیان نامدار
که کسان گزراو به پهلوان
کسی کو کلاه می بر سر
سیر اندر بار و نر

سپه را بدو دست فرمان چنان
چنین با سخن داد و چون
وزیران چنان چنان
شدند هم همه به چنان
وزیران پس که سوخته خود
کنون از پس که چون
یکی لشکرت را بهامون گذار
چو با سخن نیای کنون
شما هم بگردید و با
چو هوامان ز گودر پاش
بلادن جنگ از مودی مرا
کومن با فریز و در جنگ
تو آئی که گوی بر و ز
یکی را پیش من آور جنگ
شود کشته هومان بدین
وزیران را داران این
مگر چه کردند و چون جنگ
کسی را از ترکان نباشد
یکینه و تن پیش سازند
کرا ایران چنان چه
یکی داستان از جهان
تراری ایران یکی
که از بای را آوردگاه
چو هومان ز گفتار
چو آن روز بان لشکر
همی نیزه بر کشت
چو هومان بر آمد بران
که ایشان بدین
رهر سوچ لشکر و دست
کشت از سواران لشکر
بفرمود تا بر نهادن
پیش برشته بران
لشکر پیش و چون
پیش نیارفت نیزه
تو ای هومان با سپاه
بگفت ترا من که تیر
نفرمود با او کسی را

پرو بار کرد و همه نام
بگفتار بنم ترا دست
که گفتی مگر شیر بد
وزیران پس سپه را کشید
نخورد و ماه و تخت و کلاه
تستی مگر در عزم ترند
چه داری سپاه از پس
به میدان نشی برین
به پیشه در از پیش
چو شیران زان که بر
باورد که در ستودی مرا
بجستم لبان دلاور جنگ
ببخش کنه لاله بر کوه
اگر جنگی چه جوئی در
ز ترکان نیاید کسی
یکی کم شود کم شود نام
سپاه اندر آید از جنگ
که اندیشه خویش را
همه نامداران نجای جنگ
نزد پیش من کس جزا
بیاد آورم اندرین
که با من کشته پیش
فرستی نیزه یک او
بر آشفست برسان
بدیدند خرم سرافراز
که هومان و دست پرور
به چپید گودر از ان
بداد می بریدی ز
زگر و کشتان هم
بخاک اندر افکند
بران بیل یک
سخن گفت با او
ز پس در و تیار
همی بر خورشید
دو کف بر سپاه
بگودر بر بگردان
جوانی گودر ترا

اگر با نام جنگ فرمان
بدین تیغ کانه میان
که بسته گین از او
همان بدید شاه و پان
که گشتیم در که کار
چنانچه چو شیر
چنین بود پان
تو نشو که از شاه
همی چاره سازید
مگودر گفت از نیای
در آید و کشته
بگشتم سر سر همه
یکی با من بایر
پیش اندیشه کرد
دل سپهواشان
شکسته شود دل
چنین ادب
ندانی که شیر
سپه را همه پیش
برین زنگه بر
که تخت کیان
سپاه بهی باز
شویم در جانش
نخندید و روی
ریش باز و
خروشدن ی
سپه داران
وزیران پس

دلم را بران
ز مردان جنگی
تیر و کمان
به پیران سالار
به پیران قدر و بر
گره زان و شیر
که بر کینه و کوه
همی بود سو
گره زان زگر
تو با منی است
وزیران گفت
نیاید ز گردان
مگودر دیگر
که پیشش که
وزیران پس
نسا زان از
بگفتار تندی
نیاید از خون
با نبوه رخی
ز پیران بر
چو جوئی از
گیرم غریب
ازین ترک
سوی روز بان
با و ز با
بر آمد چو
گرفته برو
کنا جنگ او
خواستن شیر
را از گودر
گفت ترا من
همه در کشته
سوار می
گند تا بر
برین لشکر
بدین از
نیم من بدین

به پیران سالار
فرستاده آمد
چو شیران
که بینه پیشه
بدو گفت گودر
کنون کاهم
دلیری کن
ازان پس
یکی بر گزین
بگودر بدین
فراوان پس
کرا زان داران
سپاهش بگودر
همان به که
چو پیش من
و دیگر و
تو اکنون سوی
بدو گفت هومان
ترا از جنگ
همه نامداران
چنین گفت گودر
کمان را بزه
ببالا بر آمد
زشت وی و
زنگ از دلیران
خبر شد به
زفت از دلیران
بر آشفست
پیشید روی
که گودر را
نشان آنک
که او را به
بدو گفت گوی
سواران گیش
نیم من بدین

خبر دود بر آمد
که برین و
کسی پیش
که برین و
همی باز
چو بدین
که باشد
از ایران
که رده
سر از زم
که با من
شدن از
همه بسته
فرست
جنگ اندرون
بر او بر
بدست آشکار
همه جنگ
برافراز
که گردان
اگر گل
مگودر ز
نداردش
بگفتار
خروشش
همی ترک
سپهبدی
به پیش
به تندی
نبرد و
سبک
نیمین
سیان
چو بر
بگفتار
همه کینه
من

بدو گفت بشیرن که کرامت من
تسایش کنان پیش و بشیر
که این روزگار بستان سگ
تسلی تر آن که میان سپاه
بیا آمده گور بگذر آشتی
من اینک بخون چکاشته
و در مرا ترک و روی زره
تو تا نشستی برین پلنگ
که کن که با او با و روگاه
بمان تا یکی زرم دیده شهر
مرا گردیدی بر زرم نسود
و که باز داری مرا زین سخن
بدو گفت نیک اختر و بخت گوی
ترا دوام این جنگ تا کنان
تسکست شود و پشت پیران
ز فراد و گویوت بر آرم زجا
بخواند از زمان گویا پهلوان
مرا هوش جان این بخت
که به خیزش جان است و نو
و که بار و زمین پودار تیغ
چو پانچ چنین یافت چاره
نه فرزند بایر نه گنج و سپاه
چنین گفت پیش پر جنگ ساز
بر آنکست اسیر میان سپاه
همی با همان بر فراز بستر
بسم بختش تو ای کردگار
که او را نه هوان بداید بستر
بدو گفت مرا چه داری جنگ
کتون سوی هوا نشانی می
که هوان ناز و دخی نازان
اگر بودی بود دل را نعم
بدو گفت اگر کار زارت هوا
چو اسب پر و در بایستی
یکی تر جان ناز و کجاست
ز جوشن هر دشت روشن شده
همی گوید ای زرم دیده هوا
ز بهر دان سپاس بر و نایه

نخوتی نخوتی بی نام من
همه استان سر سبز باد
دل از کین ترکان برود
یکی ترک بدبخت که کرده راه
نرا نه کزین در چه بدبختی
همان جنگ او را کشته ام
ز بندش کشاید یکا یک گره
ننگ زدم آسود و شیلان
توانی شدن زان لیل و روزاه
فرستم بجنگش جو غنچه
کنون باز بایز سر از نمود
برین روی کا بهنگ مان
که فرزند دار و می چو تنو
مگر بخت نیک بود و همنون
نماز و بنام و نکوشد بنگ
گنج و سپاه و بخت و کلا
سخن رفت با او بر جوان
بخت چنین جان او خوار
بهر کار دار و خسر و پیش
نشد که داری جان او یغ
یکی با سپهر نیز پندار بود
نه آرم و فرمان سالار شاه
که را بر دیر تو نامد نیاز
که آید لشکر با و روگاه
پرا خورش ل از و خسته
مگردان ز جانیش بر روزگار
چه باید مرا دیر و تیغ و کمر
همی تیری آری بجای جنگ
ز فرمان من سر جانی می
نه میل تیران نه اسیر
سزد و گردانی نباشی فرم
چنین برخیزد کام تو بادست
چو باد اندر آند ز هوا
که لشکر ترکان بر اندرست
یکی پس در ز جوشن شده
چند تازی تو اسیر و یغ
کت آور و پیش برین ترگاه

شوم پیش سالار بسته
که ای پهلوان جهان را شای
به نعم فراز آیدین روزگار
بیامد که یزدان نیکی و پیش
یرانی که گرخون او بید
چو دستور باشد مرا پهلوان
چو بشنید گوزن لقا راوی
تو خود و چگون نه با ساسا
که هوان یکی بدبخت نیست
پرا تیر باران کند چون گ
بجنگ پیش بر نوشتن زمین
بنام من از پهلوان پیش نشاء
وزان که فرخ مراد و باد
بنام جهاندار یزدان ما
گویم کتون گویا راکان ره
بگفت این سخن بانیره نیا
وزان خست و زره با در
نخوتش کردن چشم جبار
و دیگر که ای می کین جنت
نباید گشت و نش ر جنگ
مگردان و در سرش را جنگ
مرا روزگار دست پیش
برانی که اند جهان سر سبز
چو از پیش لشکر شد نشاء
بداد و گفت ای جهان اورا
بیامد پرا نشاء دل پهلوان
بمانم بران و دانه و د
سیه ما چندان و در و جنگ
چنین بر گزینی می رانجی
یکی مر و گشت و من شکو
چو بشنید گفتا پور و لیر
برین باره کام زدن
پوشید و در سپاه و پیش
بیامد بمان شهر و دان
وزان پس لغز و تار ج
که از اسباب اندر آری
عنان باز گشت زین و دیوان

ز رخ دست بر جنگ هوان
نشا ساسی هر کار و زیبا گاه
شب و روز سایش آمد بکار
همی بر سنگ لیر به بدبخت
پیرند پیران نیاید جنگ
شوم پیش او چون هر دوان
پریان دل و رای نهیای
بهر زرم و هر کار پیش آیا
با و در چون کوه در جوشن
بهر بر بد و درش لاد ترک
ناید کسی پشت مرغ زین
نخو اهرم کزین پس نه کلاه
که از او در پاک پیش بر او
بهر و زری شاه و گردان
که پیش می خواهد او را باده
بهره بران پند و پر کسب
کجا خواست بشیرن ز بهر نرو
فرستادن اندر و مازدا
جهان از اهرم پیشان
پیشید باید بر او نامک
پسر گفت نامم و در می جنگ
چو او باید بد و جانیش
بر سع و جویند گردان
دل گویا از اندوه او بر می
من و گرد برین خسته دل نیکو
پرا ز خون ل از کار و چون
پرا ز از زودل بران نشاء
که از زرف و در با و جنگ
ندانی که چون آیدت کار پیش
از و بر تار بخت تو رسد
میان لبه جنگ برسان
کزیر تو اندر نور و دین
زره را گرد و بر بند ز
بکین سپاه و دش کمر بستان
یکی بانگ بر و بران بگمان
ز تو زان زمین بر تو فرخ
کت اکنون ز کین بخت و خون

وزانجا بر داسپ بر کاش
تسلی می بنم از تو سیک
که خوشید شمشیر گردان
بیامدش از پیش تو ران
بندایش کو کینه پیش آورد
نفراید اکنون سپید بگو
ز شادی بر او آفرین کجاست
بهر کار زار اندر آری و لیر
جوانی و ناگشت بر سبهر
بدو گفت بشیرن که ای پهلوان
مرا زنگانی ز اندر خوش
ببخشد گوزن و ز و نشاء
تو ما جنگ ابا ز کردی جنگ
که این اهرم بدست تو بود
و را بد و کینه بر و باشتی بدو
پایه شد از اسب روی
چنین و پاسخ پدر را سپهر
بدو گفت گوزن کاشی هر با
بکین سپاه و نشاء
که چون کالی پیشه گیر و جوان
مگردان گفت ای جهان پهلوان
اگر جنگ جوید بخت کجاست
چو در سپاه و نشاء جنگ
پشمان از و در و خون
نسوزی تو از بهر شین کم
بدل گفت خیر و نیاز روشن
وزانجا دوان هم بگردان
دشیدن ماه چندان بود
بدو گفت بشیرن که ای پهلوان
نوشته گریه بر سرم و گریست
فرود آمد از باره راه جو
سلام همید و ن بکار آیت
بران باره خیر می شربت
چو بشیرن ز و یک هوان
که جنگ چلی می باز کرد
تو کینه بی انگشت و بدو تو
یکی بر گزین جایگاه و نبر

نبر و یک گوزن و ز و نشاء
و کز چند ستم بهوش آید
نزد روی بروی جوار و سپهر
بدان تاب دست تو گوزن و نشاء
سپهر اهرم دشت پیش آورد
مگردان سلج سپاه و نشاء
که از تو گوزن و دوا و بدبخت
بهر جنگ بر و باشتی چو سپهر
ندای می برین خوش مهر
بهر منداید و لا و جوان
که از تو گوزن و نشاء
بسان یکی سر و از زاده شد
وزانجا جنگ جنگ پلنگ
بر آید فرمان یزدان و نشاء
ترا بشیرن ز و من آید
بهر سپهر و بر با ک و آفرین
که ای پهلوان جهان سپهر
چرا این کرد باید و بر گمان
نشد بر سپهر کردن نگاه
بماندش بخت و تیره و روان
بمانیکه پیکار خیز و بسان
زره دار و ز من چه باید تیغ
نخوتش در دستان و نشاء
مگردان و در و ز و نشاء
که از تو سپهر با می اندر گم
چو خواسته پیش نام و نشاء
پیش لب شد بجای نبر
که خوشید تانده و نهان بود
دل از کین سپاه و نشاء
زمانه بدست جهان اوست
سپهر و داسپ در سپاه و نشاء
چو اهرم کار زار آیت
که بخت و گریست گز و نشاء
یکی آهمنید کوه و جوشن و نشاء
که بشیرن می با تو جوید نبر
ز تو زان گمان و نشاء
بدست و در و کوه با ک و نشاء

و کرد میان دور و سیاه
بسیار گشتن و ناله
بجنگ من اندر زبان
من اکنون کی باز گشتم
چو فردا بیای با و درگاه
بشکر گشتن باز آمدند
چو شید جوان سلاح نبرد
بیا دور انجای آورده گاه
ز نه نیز کرده بر سپهلو
که بر خاک خیزد خون تو گل
چنین گفت بومان که امرو
بدو گفت بشیرن که تا کی سخن
و دختی برافراخته سر جا
پرستی رسیدند که اندر می
نهادند پیمان که با ترجمان
که کردار چون بود و پیکار
چو بر پا و پایان بهشت نرسد
چو تیر اندازند و اندر انداختند
دوایان چو شیر از تنش نماند
چو برق درخشند از تیر و تیغ
نه بدو شمشیر سخن گفتن
بر انگیزد خستندنگ و نبرد
همیدون گشتند از اسباب جنگ
بدان ماندگی باز برخاستند
دوایان شمشیر غرق شده تن
تن از دور درازان از پای
ز من گسل امر و توش مرا
همی زور کرد این آن
نبرد دست بشیرن بسیار جنگ
فرود و سر کرد و تن ترسید
شکافت آمدش بخت گشتن
سرازمین هر سر سپهر
سرخ را بفرار کشید گشت
جهان را خالی چو کردار
چو بشیرن که درازان از پای
درفش سپه داشت بومان
رفت و بر آن جای کردار

بگرویدی همی در پی نام و جاده
گم سیری آمدنت راز سر
که بازش بر دوبر شمشیر
بشکر نیز و یک دست شوم
نه بیند ترا باز شاه و سپاه
بر سپهلو انان فراز آمدند
سخن پیش پیران به یاد کرد
به بشیرن نهاده خوشتر بود
درفشان سر از تن خنجر
یکی داستان اندر می کرد
بماند جگر خسته پور نیو
کجا خواهی آهنگ آوردن
چنان کینه و رگشته از کشته
نمیدند جانی پی آدمی
نماندند بر نیرنگی بد گمان
بزرگم اندرون کار و دراز
پرا ز خشم گردان دل بر زمین
همیدون سحر می نیر و خنجر
آب آب سایش آمد نیاز
همی تش افروخت از تیر و تیغ
نشد سیرل شان زان خنجر
که از پشت اسب نذر کرد
نیو دیند بر یکدیگر بادشا
بکشتی گرفتن بسیار هتند
زیر خنجر و تیر بیدن آفتاب
دل از جان بشیرن شانه نماند
بگردید بومان بیا چو ران
ز بشیرن خنجر بود و هوان چو
گرفتند چپ گردون راست
بغلطید جوان بجاک اندرون
که ای بر تراز جاکه و دوان
بکین سیاه و ش بر پیش سر
کشاده سلیج و گسته کمر
چو شد کار جهان و دیه تبار
بشیرن را نبوه مردم کشان
بر او خنجر و سیاه و ش
تبر رسید از دیار هوان چو دید

بکجا دشمن و دوست بند ترا
بدانسان بشکر و خنجر
خروشان خون از دود چو
وز انجادمان گردون خنجر
سرت را چنان درانم چو
همه شب بخواباندر آتش
که من بشیرن گویم و خنجر
هم اندر زمان بشیرن مردان
بهمان چنین گفت کانی با
که با او گوی گفت عزم تران
بگوید کنا بد کنه کارزار

رزم بشیرن با هومان گشته شدن مان

نه بر آسمان که گساران گذر
زماهر که یابد رانی بجان
بگفتند در اسپان فرود آمدند
کمانها چو بایست بر ساختند
چپ راست گردان چنان
لیک سوده گشتند و دم بر زدند
ز آهن بران آهن آیدار
عمود از پیش تیغ بر گشتند
کمر بند گوی و کار و بر پیش
لباس از اسب هر دو فرود
ز شمشیر تیر سایه گسترده شد
وز انجا بدستوری یکدیگر
بنزدان چنین گفت کای کردار
بگردید بومان بیا چو ران
ز بشیرن خنجر بود و هوان چو
گرفتند چپ گردون راست
بغلطید جوان بجاک اندرون
که ای بر تراز جاکه و دوان
بکین سیاه و ش بر پیش سر
کشاده سلیج و گسته کمر
چو شد کار جهان و دیه تبار
بشیرن را نبوه مردم کشان
بر او خنجر و سیاه و ش
تبر رسید از دیار هوان چو دید

چو شید جوان خنجر بخت
سرت را زن درانم چو
چه سوست کمانه و یک ش
چنین با خنجر او بشیرن
وز انجا که روی بر گشتند
سپیده چو از کوه سر رسید
یکی ترجمان را از کمانه
به پشت شتابانگ بر گشت
امیدستم ام و کمان تیغ
ز داسک پای من را گشت
که فریاد رس مان نباشند
بر انگشتند اسب بر خاست
ز کوه کنا بد بر و ناختند
ز دوشک از یار و فریاد
بدان تا بدو نیک باشد یار
باسپان جنگی سواران جنگ
ز پیکان پولاد و تیر و تیغ
ز ره شان در آمد همه خنجر
سپهر بر گشتند و شمشیر تیز
بگردید از آتش پرند آوران
وزان لبس ان بر نهادند
ز نیروی مردان دوا کرد
گرفته بدست اسب تیر جان
همی رزم جسته با یکدیگر
بخورد آب بر خاست بشیرن
اگر دانی منی می جنگ من
بدان جنگی باز جنگ آمدند
ز هر گونه زور از مودند
بر آوردش از جانی با دست
نگه کرد بشیرن بدان پلیدن
تویی تو که جز تو جهان نیست
روانش دان مرانده با
زانه سر سفر نیست لبس
ستایشان پیش بشیرن
بجنگ اندر آیند بر میان کوه
بران چو چپ پیل بگشت
بدو گفت بشیرن ترس از نرسد

چنین و ادب پاسخ که ای شمشیر
خان کز تبارت فراوان لب
ز داکون بر نهار تار کشید
پست چاه با دهر من پیش
بشیرن آورد بگشتند
شدان دامن تیر و تیغ
بگلگون باد آورش بشیرن
چو جنگی بگلی کران جنگ
سرت را چنان بگشتند
نیو هم بدانسان ترابا شست
نه زیران بیاری کنا بد
ز به بر نهاده کمان نبرد
سرت سوی بومان افرا
به پیران اندر می زدند
بگوید ازین گردش روزگار
بکینه کشید چون سنگ تنگ
کمان گوشه بر گوشه سودند
نگه تا کار و زور گشت و خنجر
تو گفتی که آن روز بر ستیخ
فرود خنجر از جنگ کنا بد
که زور از مودند و کارزار
گست اندر آورد و گاه از
دو جنگی بگردید بشیرن
یکی از کینه نبرد گشت سر
ز دوا رنگی و دهنش یاد کرد
وزین چنین گشت و جنگ من
کرانان لبان بگل من
فرا آمدن بند چرخ بلند
سوی خنجر آورد و چون با دست
نگه کرد و سوسه بر چرخ
خرد را برین کار یکا نیست
بجنگال شیدان نش کنا بد
نباشد بختیت فریاد رس
چو پیش بچرخ بر گشتند
پسند نباشد کمر با کرده
درفش سر نامداران
که پیمان جانست و آنست

توانون سوی لشکر چویش پیک
 بدیدند از دور بر خاستند
 و فرس سرافراز ایران
 بتوران رسید از آن ترجا
 جهان تیره شد روشنائی نبو
 سبک شیردل کرد لشکر نپاه
 و زانجا پیونی بسان نوند
 همی آگهی جست از آن نیو پیک
 انعامشید و بر خاک نهاد و سر
 چو دیدند مرسلوان را ز نو
 ز شیرین چنان شاد شد پهلوان
 که بافته پیکر و بوم می ز ر
 گشادی سپه را بدین پنج و
 بستین بگم فرستاد کس
 بر ایرانیان بر شیخون کتی
 مگر کین هوان توان باز آور
 بدو گفت بستین ایدون هم
 چو بستین آن لشکر کینه خوا
 چو کارا همان آگهی یافتند
 بدشگر نگرمود پس پهلوان
 بدو گفت نیک اختر و کام تو
 گزین کرد و شیرین ز لشکر سوا
 فرو و آمد از ابر گردی سیاه
 چو شیرین بستین اندر رسید
 عمده وی نزد کان سرتر گز
 که ترکان بدیدن پر پچه اند
 چو پیلان همه دشت بر یکدگر
 چو پیران ندید آن زان سپاه
 همی برون تاختند از آن
 زبردست و برید روی قبا
 کو شکستی از بازان و زورین
 بولن بستین آن نیم نژده پیک
 بوزای رویین و بستین

سن بر چه دیدی در پیشان بگو
 بشا دوی خروشدیدن را تشنه
 تش خوار و دو خاک غرقه چون
 بفت آنچه دید از بد بندگان
 میا مدبران خیره گنار سود
 مونسار کرد آن درفش سیاه
 طلایه سوی سپهوان برنگند
 بسی تا تم آورد هنگام سور
 همی آفرین خواند پروا و گر
 بنیره فرو آید ارادت بوز
 گفتی بر افشاندن خا بر درون
 در افشان چو خورشید تاج کج
 دل شاه ترکان بهم شکست
 کداسی نامور گرد فرمود پس
 زمین را بخون رو و همچون
 سر دشمنان را یکبار آورد
 که از خون زمین همچو خون
 پیافروزد یک ایران سیاه
 سبک سوی گوزنانشان افتند
 که بیدار باشند و روشن
 شکسته دل و شمن ز نام تو
 دلیران پر خاشخویان هزار
 پوشید ویدار تو را سیاه
 درفش سر و لیگان ابدید
 تنهی ماند از غر و برگشت کار
 بجنگ اندرون پاک بی بهر
 فلکند زنها جگر ده سر
 برادر بر او گشت گیتی سیاه
 بریفت و بدید و بیاد و مان
 بر آمد خروشدیدن های پاک
 چنین تیره شد آخر و هوس
 سر و پا به بودی گنجینک
 بماند کون نر زین آهوس

بشد ترجمان شیرن آمد و مان
 طلایه هیونی برافکند زود
 همه لشکرش برگرفته فروش
 هم آنگه به بران رسیدگی
 نژاد روشن بود شجاع کی
 پس آن دیده بانان بران
 شیرن به پرورزی آمد و چون
 پس آگاهی آمد شیرن در در
 گرفتش بر باز فرزند را
 پراز خون سلاح و پراز خاک
 گرفت آفرین پس برادرش
 ده اسپ آوردش نرنگام
 همه لشکر ماکر درار شیر

شبی چون کرد
 بدست شیرن با هم

دوباره چو از تیره شب گذشت
 سپید و دمان او بجای رسید
 که آمد سپاهی چو آب و ان
 همه گوش دارید و از نشان
 بر هر که باید ز گردان من
 رسیدن پس یک بدگر و از
 سپید جوان گروتیره بدید
 یکی تیره بر اسپ نستین
 چنین گفت شیرن بایران
 ولی می گرفتند کند آوران
 نژادان دوباره فدا کردند
 بکار آلمان گفت ازین سگان
 که نستین اینک بدین سگان
 همی کند موی و نمیر سخت آب
 در هیچ آن شهر را لکن کرد
 به قوی بنالید و گفت ای سپاه

به دست و پا میزدند

کعبه که آن بد بزه بر گمان
 نیز دیک چران بگردار دور
 بهوایم نهاد سپیدار گشت
 که تیره شد آن فرشتا بهشتی
 گرفته همه چشمها حسیرگی
 نگویند یا قنذر آن دشت سیاه
 درفش سپید را سر آفر در پیش
 و مان سوی فرزند نهاده و ک
 جوان و دلیر و خرم و مند را
 سرگرد و هوان بقصر ک بر
 بران اختر و بخت بیدار تر
 پیر روی زین کمره علام
 و وان و مان با دایمان بر
 تیسین کشته شد آن
 و بختن هر دو لشکر
 ز جوش سواران بچشید و
 که از دیدگ دیدان بش
 که گویاندارند گوی زبان
 که تا کی باید ز لشکر نشان
 ازین نامداران مردان
 دو لشکر را از کینه و زرها
 که زون ترک شد نام پدید
 رسید از کشاده بر شیر
 که هر کو به بند و کمر بسیار
 کشیدند کسیر پنداران
 نیز بر بی اسب غرقه بخون
 پیونی که تا ز دایران سب
 به ترک بنیم فدا و پرا
 و زود و رشخورد و داف
 دلیر و جوان و سوار و نهر
 پیچید پیچید
 بشد و دشمنان ز خونین

سپاهیان و میره بانان کجانی دو
 که هومان به پیروزی شهریار
 چه شادی که نوید می شد
 غریب دین آمد ز دران سپاه
 چو شیرن سپاه دور و سپاه
 سوی سبلوان روی برگاه
 چو دیوانگان گیو گشته نوان
 چو چشمش بروی گامی رسید
 وز انجا دوان سوی سالار
 سلج و سهر و اسب مان گرد
 بگنجور فرمود پس سبلوان
 بدو داد و گفت ای گوهر
 وزان رو پیران باز در دو
 ستر و گنجی جنگ را تیر و جنگ
 بیرون هزار از موده سوار
 چو رفتی نیز دیک لشکر فراز
 گرفتند ترکان همه تاختن
 یکی بابک زد سوی کارگاه
 بد انسان که رستم شهنشاه
 بخواند از زمان شیرن گیو را
 پذیره فتوای خلق را چه شیره
 همه گزیرا پر کشیدند پاک
 لکان را برافروزدن نبره
 ز درو اندر آمد نگاور بر و کا
 بجز گز و شمشیر گز و دست
 هوا همه بپر گشت زنگارگون
 ازین زر گز تا پتوران سپاه
 نشانی بیاورد ز تپه نیم
 چو شنید پیران بر آو و جو
 همی گفت کاهی کردگار جهان
 برادر گرامی ترا ز جهان
 کربا بایم اکنون بدین زر گز
 سپاه سپید بخت

دشش و سنان سپید زور
دوان آمد از مرکز کارزار
از ان پس بیاد لب تری بگ
ز سر برگفتند گردان کلاه
رسید اندران سایه خنک
وزان دید که نعره برآوردند
بهر سو فرشتان هر دو دان
ز اسپ اندر آید خواجه چرخ
ستایش کنان برگزیدند
به پیش سپیدار گدازد
که تاج آرد با جامه خضر دان
کس بن اثر دوانیا و روی
دل از در خسته پیران چشم
بخون برادر ساز ی و یک
میان بسته بر کینه کارزار
سپه راهی سوی دامن
بدان تاختن گردن افراشتن
که آمد ز توران سپاهیان
سپیدار و اندک آن چمن بو
همان تیغ زن پهلونیور
سپیدار و بر بوردی زیر
یکی ابرست از بر تیره خاک
بر آمد خروشدین گیر دود
رسید اندر روشن ناخج
کمان بر سرش کز ناک است
زمین شد بگرد و ریای خو
دوان از پس اندر گرفتند
و گرنه دود دیده ز سر کیم
نمادان زنان با سپه دار
هماناکه با تو بدستم زنان
سر و بیگان گرد و دامن
بجای اندازد و با بیجا
بها من پیکار و زور

سپیدار ایران یزدگرد نای سپیده دمان اندر آید سپاه سپیدار ایران بر سپید وزاویا خواهد یکم سپاه اگر کشائی دولت را نیند بخشند و آن کجا رفت بود وزان لشکری که پیشین نزد کردار شیرین بر نبرد گراوا ز قهر و جوی سپاه در آید و آن کجا رفت بود	سپه اندر آورد و بگرفت با پیکار را گشت گیتی سپاه از اندیشه کردن لشکر سپید رسانم کنون گیتی مرگ سپاه زبان آورد و بر سر بر گشت سخن هر چه پیران بد گفتند بگوشه کنایه در آید جنگ که با گرداران توران کرد بایران گدازد و برین زنگ نخواهد سپه یاور شاه پیش	سیان سپه کاویانی دشت بگردید جنگی که چون آن نشان هنگامت کامروز زمرگیان نامنه گودرز خنجر و بیاری خواستن فرستاد و گوی و پیوند و سر وزان پس کجا رفتند سخن سر سپهران کجا رفتند تو دانی که با او نبرد ای پیر به خنجر و سر زان جنگی	به پیش اندرون تیغهایش ندادند گردان و گردنشان بگردید و کشید از ایشان نامنه گودرز خنجر و بیاری خواستن نمودن بدو کار گردان ازان زرم و لها پر شدند بنامه درون کس و در آمدند ای شاه ایران جهان خدای که با او چه سازد و بختی	همه نامداران پر خاش خنجر شبا گوی خنجر خنجر گمانی بر من که پیران نویسند نامه خواند و گفتند یکی نامه فرمودند و یک شمشیر ز پاش که او داده بود گویا ز بهمان و بستین جنگجوی پیر دخت ازان پس بفرستاد گوشه و آید به پشت سپاه و دیگر که از رستم دیو بند	ای پیران و گردان و گدا دو لشکر را از کینه جنگ ساز دو لشکر را از کینه جنگ ساز بر آورد و خواهم سخن از رفت با گاه که دن ز کار سپاه بزرگان نبرد زان نیور سر سپهر یاور گردان کرد که با لشکر آمدند و یک آب بسر نبرد گردان را گاه ز سر سپه خدای گشت

ز کوه اراستان بکشت خبر
 بفرمود تا رفت پیش بهر
 اگر بگزشت نزد من و دستگاه
 پدید رود و گون گشتش بر
 خور و خواب آرام نشان بخواهد
 پذیرد و فرستاد و شتاب را
 بفرمود تا پاره بپوشد
 ز گور و زوز مهتران سپاه
 نویسنده نامه را پیش خواند
 بیاورد و دره چو فرغانه شنید
 بیا را نش بر خلعت افکند
 نشسته کمر و زویش بهم
 دوتا کرد و پشت و فرو بر سر
 وز انجا بیاورد چو سر و سبی
 چو آن نامه را باز پاش تو
 و گر آفرین کرد بر پهلوان
 خداوند گویا و تیغ بتیش
 نخست آنکه گفتی که مگر گویا
 سپیدی که داستان بدین
 ولیکن من انجوب کردار او
 که او بر خرد و بگزشت هوا
 ز نیک اختر و گردش چو را
 ز شیران چه زاید مگر شتر نه
 چهارم گفتی که از فرسیاب
 بدان ای پیر اندیشه بشی
 و دیگر گز ان لشکر بیکران
 گرا از جا بیا و اندر پای پیش
 بر ای که شد رستم شیر مرد
 و ز ان سو که مراست با سپاه
 بگیزد و دشمنان پشت او
 به بنیان او داستان او
 بفرمایم اکنون که پیش کو
 تو از جنگ پیران بهر تاب و
 چو پیران نبرد تو جوید و بر
 بر ایشان تو پیروز باشی بیک
 بر ایشان شمار اندر و بنیدگاه
 چو از پیش خشم بران فخر
 ز نامه بگردانم و سپهر
 جوانی بگردانم و سپهر
 همی جست باید کنون سنگ
 برون آمد از پیش قوت پر
 چه تا یک شب را چو تا بنده
 چه مایه دلیران گستاخ را
 بر پیش زورگاه بگذشتند
 ز هر یک سر سر بر سپید شاد
 بفرمود تا نامه بروی بخواند
 همی خفت تا شد سرش را پدید
 ورم داد و دینار و هر گون جزی
 همی رای زد خسته از پیش
 همی آفرین خواند بر دادگر
 نشست از برگاه بافری
 پدید آورد اندر او خوشتر
 که جاوید باوی و در و شتر
 فرزند که گویا و فرزند
 بزرگان فرزانه سپهر را
 که دست و پیشش بر او برین
 بجهت همی رفت پیکار او
 که خوشش نروید ز غار گایا
 ز خوشش نمودن بران رنگارنگ
 چنان چون پد نامدار و دیو
 سپهر را همی بگذرانند از آب
 بهر کار شایسته سالارین
 پرانگنده بر گرد تو روان
 بدشمن سپارد و همه جا خوش
 بر آمد ز بند و ز کشمیر کرد
 همه متران بر کشاد در راه
 نماز بجز با و درشت او
 که ناید برین تو خیزد و درشت
 به بند و دنده سپهر او
 سپهر را بیا و ای و پیش کو
 کن بر دلی پیش از هر چه
 کرد دل نملای بران رنگ
 به خورشید تابان بر آورده
 سبید همی رای زور و باد
 چو نامه بگردانم و سپهر
 گفت این سخن سر سپهر
 چو بستانی این نامه اندر
 ز لشکر خوشان و تن با خواند
 بر نیگونه پویان بر آه آمدند
 بهر سپهر چون دید روی همی
 چه اندر آمد چو خسر و بدو
 در و دینارگان خسر و رساند
 چو بخواند نامه خسر و دیر
 یکی دست ز جامه شهر بار
 از ان تخت باشاه بر نهاند
 بشکایت خسر و سر و تن نشست
 از و خواست فیروزی توئی
 بفرمود تا بر سستور تو
 پیش پیش و پیر و پیر جوان
 برو هم بگردانم و دومان
 سبک شان بر اسب نگاشته
 بهنقم نزدیک شاه آمدند
 که ای پهلوان زاده شیر گهر
 که کرد و مالید بر خاک رو
 همه کار لشکر بد و باز راند
 زیادت تر شان دبان همی
 بیا و در و تاج گویا رنگار
 نشسته رود و می ساختند
 به پیش جهاندار آمد نشست
 از و جست و سپهر و تخت همی
 پاسخ نامه گودرز و لشکر کشیدن
 بیا ریش و فرستادن طوس
 که پیر و ز گشتگر دان
 چه مایه در این دوده ام
 ز نیکی به بی حد روان
 که پیران توران گراید بهر
 از ازادگان خوب گشتن ستر
 تو پیروز باشی بهر شتر
 بسندست یزدان نگهدار تو
 سپهر به پیران نهاد و ست
 نه زان کرد و کایه سوی بیک
 چو رستم نیا و پلان و جنگ
 بهم گویان دل بیا رستی
 بر آمد ز خوارزم یکسب خورشید
 شد آن پا و شاهی همه خست
 بروم و فرخنده بنیاد خوش
 که او بگذراند سپهر از زور
 بگردد و بر آرد و بخورشید سر
 جدا شد و انکار درشت او
 بجای آرد و ز او بر و ستا
 و در شادمانی مرا کردگار
 در و فرزان و فرستاد شاه
 سر سر همه زرم بر تاسی

سپاه را بکسلاند ز جاسه
گمبسان آتشش بود ز جگ
تو گفتی که خورشید گردان سبک
چو طلوع از در شاه ایران
ابا پیل و باکوش باقری
چو آه نبرد یک پرده سر
نوازیدن شاه و پیوند او
نوازیدن شاه و شمشیر او
بود آن شب راسی ز و شب
و سیران زمان نبرد و نشان
ز اسپان گله هر چه بودش کوه
براقش اندر لکستان خسته
بقهر مودشان جنگ را خشن
چنین گفت که گاه خمر برین
چو این گفت فزایگانان
از آن گوی شد دلش نرسید
یکی نامه فرمود پس تا ویر
و گرفت که کردگار جهان
بر آمدن گیتی همه کام تو
ز منور خرد روی بر تافتی
که آمد که بخشایش آید ترا
روانت مرغان مگردان
تبرسم که گردبار دیگر سپاه
در آیدون که خواهی خوشی
بدان تا بفراهم تا زمین
از آید و ویران و هر بوم و
و گردن شهرت تا با سپاه
فرود که از دشت آسوی نیم
وزان سو که شد رستم نوین
که شمشیر و کابل و شمشیر
وزان سو که آتشش شد خشن
برانی که من رستی خواهم
کزین اندر هر کس که آید
وزان پس که آن کرده شد
فرمودن که از دشت شد
که من خبرم بر این مگویم
بسیار زدی بر سپهر و لم

مرا رفت باید چنین است
بجنگ اندر آید لبان جنگ
بماند از سبب سواران بجای
سبک شاه رفتن سبک گفت
ابا ماج و با تخت شاه خشن
بر آمد خورشیدین کز آن
همی گفت ازادی بند او
بماند آن نامه چشم و رو
لشکر گشت و کشت و دور
دیکه یک می خواند پیش سپاه
بشکر که آورد و کسیر گره
سوار و پیاده شد رسته
دل و گوش دادن بگوشن
نیا راست کس لشکر نمی بین
ابا مادران بر آتش تاند
سوی چاره بر گشت بند و
نوبت سوی سپهوان از
نخواهم می آشکار و نشان
چه گوئی چه باشد سر انجام
کنون آنچه هستی همه یا فقی
از کین جستن آسایش آید ترا
ز خون بخشن باز کش خوشی
بجنگ اندر آید و درین گنگ
برین رزم که با من آید خشن
پیشیم و پس در نور و خشن
که فرمود و خشم و داد و
و گردن مرغان و جای کین
همید و بختلان در آیدیم
سپاهم بر او کشت و خمر و
روار و سوی سهند خمر و
پیر و از من کنون سزای من
کمر و وفاداری یار استم
نه خون بخشن با تو یکا من
گردگان و خشم هر گز نه خشن
بماند از نامور که شد
سپاهم و کین بگویم
کوه خشم کین از میان کسیر

هم آنکه شب نودان را بخواب
بسیار بر آید ز درگاه طوس
دو هفته می ماند از اسبان
ابا صد هزار از گردیده و
بجیر آمد از پیش خسر و دان
شیره شدندش همان سبک
که چون بر سپهر رستم
چو کشت و مهرش بخواند و
همه نامداران لشکر گاه
سپه یکسره خواندند از فرین
در گنج و دینار و تیغ و کمر
یکی لشکری گشت برسان کوه
برفتند پیش سپهر گره
بایست سلج و کسیر و نبر
همی خوردی شاد و با جنگ تا
نگر میان و دور و سپاه
که کن که چندان ایران من
که آمد که گردی ازین کین
کین جستن مرده نامید
پس از من کفرین بود و
ز منی زهر و سپهر سپاه
برینان می جنگ سیران کین
چنان چون بگاه منوچهر شاه
از ایران بکوه اندر آید
و گردن مرغان و خنده و
چو شنگان چون تیره و کینه
ز نزدیکی او با خواهم سپاه
وزان سو که مهرش چنگ
وزان پس که این کرده شد
سوی شاه توران و رستم خمر
چو چنان همه کرده باشم
پروندم از مهر و آیین وین
خزین هر چه باید بکنی بخواب
گرچه و مردان از آن تویش
و گردن مرغان و کسیر و جهان

بقهر مود تا تیر لشکر بر اند
خورشیدین نامی روی کین
که شد و ششانی خورشید و
همه پهلوانان کند آوران
که از آن و از آن دل شاد
همه مستران سبک ترین کمر
چگونه ز پیغام کشت و
سختاب و گرد و خوانده یاد
برفتند بر سر نهاده کلاه
بران مهربان شهر با وین
همان افسر و خوشن خود ز
زمین از پی با و پیمان ستود
از انبوه لشکر کمر دار کوه
به پیلان جنگی و شیران ز
همی بایلان رزم را کرد و
نامه پیران به گودر گشت و
جهاندار و مردار و این کینه گاه
ز خورشیدان نزدیک شیران
بخون بخشن بر نباشی دلیر
سزایندگان چند خواهی بر
که از او نام زشتی بماند پس
پیر و روان کینه مانده کس
همان از پی بوم ایران کین
بخشش همی داشت آید گاه
و گردن مرغان و تادیر و
نهاده دست نامش من که
بخار و شهر می که شمشیر
سوی با خضر کشتایم راه
الان و اندر سپاهم و
زهر و سوز و خورشید خواهم
که از کین چو سپهر
ز من خواسته هر چه خشن
پروندم بر دست و خشم کین
وزان پس برین کین و
مردانگی نام از آن پیش
بهرسم می آشکار و جهان

سوی و دهستان سپهر
سپاه و سپهر ز قتل گفت
بر آید که بر گرد گیتی خسر
نبرد یک گودر نهاده و
ابا خلعت و خوبی و خرمی
چو آمد بر نامور سپهوان
پس آن نامه شهر با وین
سپهر بر شاه کرد و آیین
پس آن نامه شاه فرخ و
سپهر بر روی و دینار و
بر دیوان و دینار و دینار
چو آمد که کینه جستن و
بهر خرقه و دینار و
زمین تیره و دینار و
چو چرخان را از این بچین
که سالار ایران چه افکن
بجست اندر آن جستن کین
نبردان پناهنش ز دیو و
که کینه گیتی بسیار است
نبردان اندر می نبرد با
چه مایه تیر شد و درین کار
گیتی درون خشم کینه کار
بودن نامور و دینار و
کمون بخت از گیتی و
نور و دینار و با فراسیاب
گیتو نامش ز ترکان نهی
همیدون و خشن اندر و
چوین است آیین با و
خویش کین با و
نبردان و دینار و
بجست سپاهم با و
کزین پس با شرم و
یکی نامه نویسد و
در کین نبرد و
نبرد و دینار و
کمانی بسته بر دینار و
چو چرخان را از این بچین
که سالار ایران چه افکن

بهر دست خوار و زهر و
زمین تیره و دینار و
نبردان و دینار و
ابا مادران پناهنش
تو گفتی می بر نود و
گفت آنچه دید از خشم و
کوه و دینار و دینار و
بفرمان بپوشید روی زمین
بیاورد و نهاده پیش و
بر دیوان و دینار و
چو آمد که کینه جستن و
بهر خرقه و دینار و
زمین تیره و دینار و
چو چرخان را از این بچین
که سالار ایران چه افکن
بجست اندر آن جستن کین
نبردان پناهنش ز دیو و
که کینه گیتی بسیار است
نبردان اندر می نبرد با
چه مایه تیر شد و درین کار
گیتی درون خشم کینه کار
بودن نامور و دینار و
کمون بخت از گیتی و
نور و دینار و با فراسیاب
گیتو نامش ز ترکان نهی
همیدون و خشن اندر و
چوین است آیین با و
خویش کین با و
نبردان و دینار و
بجست سپاهم با و
کزین پس با شرم و
یکی نامه نویسد و
در کین نبرد و
نبرد و دینار و
کمانی بسته بر دینار و
چو چرخان را از این بچین
که سالار ایران چه افکن

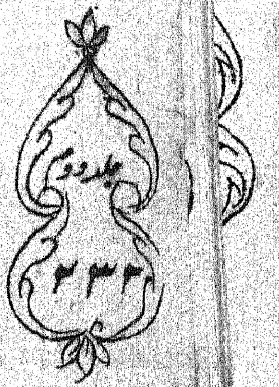

اگر سر بر سر ز کفزار من گزین کن و گردان یلان من بسیدون من و تو باور دگاه به پیش تو آرم بر روز نبرد گذر شان و بی تا تو را حق ند سوزی شهر ایران و هم راه شای برانیده جوی می کارزار پس برادر اسیران من بیاموز و مندر و شتر و ان ز سپران بر سید و از لشکرش ز این خوب گفتار از این خوب بهمان مابود باید نخست پس آن نام را پاشخ آتشند ز بالا چو خورشید گیتی فروز چو کینه گزشت دشت کاه که بر خواندم آن نام را اسیر دولت بازبان هیچ نیست چو شوره زنی که از دور آب گزرا به سان گرد و آلودگی تخت آنکه گیتی من از من که گرد او بودی بدلت اندر بنای پیری این جنگ اشک ولیکن سرشت بد و خوی بد بد از نور و سلم آند از من منوچهر آن کینه را بازخواست ز سر بامو چو نوکین نهاد میان بد و گناه و داد و یاد بدان ای جهان دیده پر فریاد بر سر من که برودان من مرانی کزین خیره خون بخت که سالاری و زور و مردانی پاشخ پیش جهان فرین و شایس کان زشت کرداد چو باد آید این چون کشتی بران ای نگهبان توران و ز امید داری که خبر و خبر شمشیر شمر با یکدیگر کردی	بجوی همه ز رفت پیکار من کسی کو را بدید که گردان بگردیم یک باو که کینه خواه بیادیت چنان کی نیر کرد کینه انسانی بر ایشان کرد گذاریم یک یک سکه شاه شای سپهر را همه جنگ اندر که بد نام رویی رویی و مان تا سر برده بهلوان ز گردان از شاه و از لشکرش نمودن بد و راه و پیوند خود پس این پاشخ نامه با دست سخن هر چه بگویند و آن بگشتی سپید که پسر و نوینده نامه را خواند شای شنیدم ز گفتار تو در بدر روان ترا از فرودمان نیست نماید چو باد بر او آفتاب نه جای فریاد و پیوند خود زیر داند و از گردش ستیز ترا پست تنی بدی بخون ز کشور و مان تا و ز کشور ترا بگذرانند ز راه خسر سر اسیر گستر و پیر و کین بفرزگی جهان که در است همیدون ابانور و کیتاب که بر بگینه جان شیرین بد بهر کار و بد و فرار و شیب ز تن بکسانه می جان من گرفتار گرد و بفرجام تن ترا دادم و گنج و فرزانگی چو یکم حیا باز گشت ز کین بدل بر زنده گشته از راه که یکی سر اسیر می داشتی که فرزان چنین نیست مار ز شای کشاید بدین گفتاری تو بر و بر و باد و فرخ نهاد	گنجه را دوی مرا بگناه همیدون من از لشکر خویش بگر بگناهان ز خون دشمن که گرد تو باد دست یابی بخون و از من بود بر تو پیر و زر از ایشان نگردیدی کاست هر آن خون که آید بکین بخت بخوانش که نزدیک گود و زر بیاموز و زور را دید دست زردست روی من پس آن پیش خردمند پیران که در نامه یاد سر برده نوید و دختند	خزای بگناه گردون نگاه گزینم چو باد ز بهر سبزه تا سایش آید از تو بخت شود بخت گردان مرا بگناه و بد و مرا خست و نیک بر شود این از جان از خسته تو باشی بدان ایستی او خست سخن گوی و بشیار و پاشخ شفو بکش کرد و سر و پیش نهامست بیاموز و بگناه و پیغام خوش چو آورده و ز پند نیک و چه دوا نشسته خسر و می ساختند	بجاد او و پیر و پشیم نیست همه یک دیگر فرزند آوریم کسی کشت گناه داری می نیازی از من سپاه مرا تا نرم برای ایران کین و ز اید و ز نینان خوشی نبرد به بست از بر نامه مرید را چو رویی برشت از در نامور سپهر را چو بست از نجا که بود و بر آرم و نامه بر خواند و زود بروین چنین گفت پس آن پر انداخته دل بهلوان یکی هفته گود را بر و دوی می و رود و رامش بیار سر نامه کرد و آفرین آفرین و لیکن گفت آید از کار تو کسی را که از من نباشد خرد مرا با تو خیر کین بیکار نیست ولیکن ازین گفته پاشخ شفو دولت بازبان آشتانی شد و با پند و اندرز و گفتار خرد کرد پس آفرینش کرد شنیدی که بر این بیکار نیست بیاری داد و ازین بیکار با فراسیاب مرا می بد و زان پس بخون سپاه و دیگر گفتی تو با پیر که از شهر توران بر روز نبرد شد دیگر گفتی ز توران بنگام پیش ز من کرد بهشتا و خون گرامی پس تو گویی ز بر تکی کشته شای چه جان بخت چه کین بخت نیز یک خسر و فرستیم و گنج چو فرزان خسر و بیاریم کسی که زودی نبرد کین مرا که دیدن ازین بی نای	فرز آنکه کشته شد ز دست سران را سوزی جنگ با او و ز و بدل از او داری می سوزی بر و بوم و گاه مرا بگریه چشم و بگریه کین و گزیده خواهی می کار کرد بخواند آن که نامه فرزند را فرستاده باده سوار در باغوش تنگ اندر و زود بگوید زشت آنچه در نامه بود که ای پور سالار فرخ چون نشسته خود و زان هر دو بهی نامه را پاشخ انگندی فرستاده را پیش خود و گزید پاشخ آور و یک دست مرا از چنین خوب گفتار تو گمان بر تو بر جسد بانی بود که پاشخ و روز گفتار نیست خرد کرد کین بخت را پیش بداند که این گفته بیکار بزرگان ایران پاکیزه فر بفرجامت آرم پیش چه آمد تو ازین تاج بخت همش مهر دل بود و هر چه ازان نامداران اندک خرد گفتند چنین کینه نور از بخون بخت چندندی که کینه بر آرم بفرستید فرستیم بدلت اندر و کین پیرسد ازین گردش روزگار به سوز من داور خرد نشاید سوزنده را جان پاک به پشیم بوی بدی تا خن بنیدیم بر خوشی و رنج روان شمر و از و کین سوزی شهر ایران کین اگر که در ننگ شای

پاشخ نامه پیران از گود و زر

سوی باختر تا بحر خزر سرمه بدوان باوش سیاه یار در لشکرش بشیر و گنگ بیکچند ویدی زمین و سبزه تو ای ناسور پهلوان سپاه ز نامه زبرد و امن اندر کشید همه نامجوی و همه کینه خواه از ایران تو با هر که میان کنی به شستم که گفتی مرا تاج و تخت گر می بی هنر یافتی روزگین من از لشکر ترک هم نشان بیا زار و از من جهاندار شاه نخستین بانوه نمی چو کوه ازین گفته که گسلی باز دل پر آکنده از لشکر و جنگ بدان گفته ام این تا بر دین ازین کینه بر گشتن اقصیت فرود آمد از اسب روین همان پاسخ نامش کون بگو در زیر آفرین خوانند از اسبان تازی بزرگ چو روین بزرگ ایران پس آن نامه را خواند ازین پس چنین گفت پیش شاه چرا من بکین برادر کس چو نه بین آن سر و سار ز اسبان کله هر چه تابید چو این کرده شد ز و از اسب که رو شاه توران بین ایگویی چو تو شاه برگاه شست ازان کس بر او جهاندار کرد که آن شکر بود و بود آنچه بود کشیدم کوه کباب سپاه بر میدی جایگاه ساختند سپه دار ایران نیامده بیا که چنین پیش پور گوی دل نامداران هم در دست	همه گشت لهر اسب را سبزه تو شد درستم بزرگ شاه فرود آمد در پیش بزرگ وزین نامداران شیران نگه کن برین گردش هور و مکافات بدر آید پدید با فسون نکر و نازین رنگ و فارانی جام گریان کنی از آن تو پیش است و مردی تو تو دانی کون باز از زمین نیام سواران گردنشان که از هم در گلبانم سپاه باید زدن سر سبزه من ز گفته خود نیم دل ز خویش و ز پند و پند بیا بهانه نیاری تو کرد شب و روز دیده کاغذ گوان اید پیش سالار بفرمود خواندن همی پهلوان و اسبها و از زمین انداز چو افسر چه شیر زمین به پیش پدر شد چنان یکایک رخ پهلوان شد که گود زار دل نیامد بر نه بدم نخرم برین کینه که شد ناگهان نا پدید ز سر سویش که آورد زود نوی بر آنگشتنگام که ای داور شاه و پیر کین نام شاهی نه پیر که پیش تو آید بر و ز نیاید زنگار بسیار بر ایران بر پیر سپه داران کوه و تپه همان نیامد و زنگار بگو و بگو و بگو همه شادانی شد از دست	سوی نیمه زار و نرون و بهستان خوارم و آن اسیران از خواسته چیز گر آید و نکر روی اندر که تبند سپه پی فزاید بیدیش بسیار و گشت زمانه بر آمد به شتم سخن بسو گشت و شد سیاه هم ایون فروغ و پند بگنج و تاج و تخت و پند که از مرغانی برین شرم یکی لشکر می پر گشت سیان و لشکر و وصف و آید و نکر با من یا و رو همان تا شوند از پند که ناگاه بر ما جنگ چو این پاسخ نام گشت سپه دار فرمود تا سواران بزرگان که این نامه پس آن نامه را خواند به پیش پیرانش را بزرگ شمشیر و ز ازان خون نهاد و ز بران خون نهصد سوار باید کون است مارا پیاده همه کرد و یک جهان تکرار و روی که ترکان بر آورده بود فرستاد و نزدیک خسرو را با هم ترانین همه سیرت ترکان بکار سخن از خود و مردم فکندی و فارا بسو بگفتار تو هر کس ولیکن دلم را زهر بر آیم با تو گرس نخواهم که پیدا و پراز و از ایشان گر آید و نکر با من بسته و خواهی بدن زبان جستن کون کین کردی و بید فرستاده آمد بان ز لشکر همه نامور شید از گفت و فرخ بروین پیران که او را و کلاه جهان دیده پیران بدانست کاه و شیب نیامدش ز زانی که از من جدا شد نما هم بر ایران دو سپه سواران	همه رستم و باج بیان از ایشان وزین سوئی تو جنگ به نیروی یزدان نگه تا ز کرد و کرد بدان کاین چنین به میان مرا با تو نیویش فریاد من آید و نکر بفرجام گفتی تو با مرغانی نیامد و نکر و گرنه هم از سپه خواه یا و اگر خواهی ازین من این کین اگر مگر بر میان نیروی سوی دش را می پیران چو از پیش گود برفتند روین چو بگذارد و سکینای و فاشی گر آید و نکر که اندر بر و به نیروی یزدان در گهای کین فرستاده با از آنکه چرخ نه زبانه بود بکینه و از من رسانم من کون که از ایران نخستین زرم بایران کینه که دانست هر رفت از من	بر آورده از ایشان که از بر سوی برین مرکز نام بخون غرقه کرد چه آرد جهان سواران ششمین خود را و انت چه مایه بخت بجنگ از سوی تنی چند بزم کودانی شام کرایان کرد بیایم و سار بزرگی نکر و گرنه خواهی بخواهم دانست سواران کرد خود و دشمنان همه پند و ارنگ بفرمود تا سوی لشکرش بگفت آنچه دید مردان سخن بنوی می کینه سواران نه بر آرم از برینار و شکوی و کرد بگشت از بر کلاه و کین وزان خوشتر که درون چادر توران نیامد که آید و نکر مرا هم چه بیاخ از کاین بیاخ از کاین

من از در دل بر کشیدم دو بهره ز گردان آن سخن وزان پس شنیدم کی بجز سپه دار داد که من با سپاه که گرجان مار از ایران سپاه نشد تا نزدیک افراسیاب شدار کاران کشاکش خست چو گفتار پیران برانسان شنید بشکیر چون تاج بر سر نهاد چنین او پاسخ که اورا گوی ترا پیشتر ز من دستگاه توئی منته و پهلوان زین نخست آنکه گفتی من از سخن نباید که باشی برین سنگدل بناشد بگیتی من اورا سپاه و دیگر گفتی ز کار سپاه نبشته چنین ست کار نبرد ولی کوز و در و بر و شوخ و که طوس سپهبد همی با سپاه نه کوز و نه زانچه خسته و نه طوس بخشید بر سر برانسان شمشیر ز مردان از گنج و سپهر و گنج کز ایرانان ده و زیاده گش دست از ایشان بخت بر پیران رسانید پیغام شاه شمانی روانش بر از در و بود بیزوان چنین گفت کای کردگار گم گن بدین کار کردنده در میان نیا و نبیره و دو شاه پس آنکه بیزوان بنالیدند چو کینه و دایه از ایران گن که اگر دوش روز با کام نیست دو روز و نه ز لشکر بر آمد خورشید و سلا لایه و دیوان جنگ زین چنین کرده اسباب جنگ زین لاکه گون شد و نیکون چو پیران خیابان دید جای نر	عروان بر تو بر باد و دگاه دل از در خسته آتشین کز آن نیز بر کشتم آسیدم نیارم شدن پیش و کینه تو باید باشد که کینه تو نه دم ز دیر بر نه آرام تو بدان در و نهاده و پیوسته دل سید راهی پای بجای دی هم آنکه فرستاده را بار آور کدامی گرد نام آور را گاه توئی بر تر از پهلوانان بجای که باد اجابت نهر از آفرین کنده کار و انجم می خوشین به تیار داری بر از سنگدل بخوبی همی زین سخن کیمیا ز گردیدن چرخ و خوشید ز سر سو می گرد و این تیر کرد دوای ترشکان بدین سوخت لبوی دهستان بر آمدند نه گاه و نه تاج و نه لشکر کرد که دید بر از و از خود داشت همه هر چه خواهی ترا دست بچشم کی ده بود اندکی چو پیر و باشی با و خجنت ازان نامداران کی سپاه پراز خون دل و بخت پیکر کرد چه مایه شگفت اندرین و گاه مران را که از خوشین کرد ندانم چرا باید بن کینه گاه که ای روشن و او که کردگار بد و بار کرد و در استر زین ورامک باز ندان کی نیست زین آمد از غل سپان بجای فراتر از دیدن لشکر جنگ بر او دست گردان کن بر آید می موج دریا می بدانک فرمود و فرستاد و در	یکی زرم ماست بر باد و دگاه بما بر شاد و چیره ایرانیان که کینه و آید همی با سپاه گر شاه با شک کینه تو فرستاده چون گفت پیران بیزو یک شاه اندر آمد چو باو وزان نیز کرد و دشمنان کش بر او آفرین کرد و نشاند	ببر ویم با یکدیگر که سر کرده بکینه همه پاک بسته میان به پشت سپهبد پیران نهد سوی ایران بدین جنگ ببر و بار باد و دمان بر و مید ببوسید و پیامت بد کز آن و ویران همه خوش بدانش اندرون رخنای فرو	چو نه صد شد از مادران نبرسم همی زانکه گردان سپهر گر آید و نگردد و در ستان ببر و اندر این بدو تورانیا نشت از بر باد و پانی نوید چو نشاند گفتار پیران بدرد ز سر سو جنگ اندر از جنگ فرستاده را پس بر خوشین نفرمود تا باز گرد و بجای تو تا زادی از مادر پاک تو بروی چنین تا با ایران سپاه نه بنید سپه چو تو سلا زین بدان من که شاه همی از زو که کینه و از من گیر و فروغ چنین است وین دنی کاوی تو دل را بدین کار خسته در سخن گفتن گشت گشت خوا خدا است که ما ترا آگهی که من خود بر آمد و کایر بکار بکینه و ازین بمان جهان ترا ای جهان دیده سر فرا فرستاده و انیک بیزو یک همان کوه که گرد و دار و حصا پیش اندر آمد سپان چمن سپه را هم سپه سپه و اول هم از شاه ایران لشکر بود ز سر و نگار تا بدین روزگار شگفتی بران کن که زانم چو دانه سر انجام این زار بدین زانکه کشته خواهد شد سپاه اندر آمد و سپه چنان چون شب بلبلی نر و غن بر او که جای گشتن نماند شب تیره که گس نماند سواران بخشد و بار	پاسخ پیام پیران از افراسیاب کزیده ز بر من بن سخن خوش چو تو پهلوان بر نیار و سپهر بایران و بر با گت و دین نباید و هیچ آموزگار مر با جانداران نیکار نیست گشت و دار و گشتی هستند همی اندر از و زو خورشید بجنگ اندر آید همی با سپاه که او پیشستی نباید بکار کز آن پس بنید کی خست شاد نرا از آید از گردش روزگار ولیر و خرد و دند و گرد و سوا سروان که کوز و گیل زجا بیا بر پهلوان سپاه فرستاده ازین سخن باز نر همه کاسته و دیر بر کار نر بیزو جهاندار و پانید شود خاک با بخت پیران دو لشکر بروی اندر او بود با نامداران توران سپاه بر او در و ان کردگار نر	جنگ ایرانیان و تورانیان هکمه ببر و باران زار بر سپاه زین کشاکش اندران سگاه دو سلا گفتند اگر چنین که چنان که با تمام است ببر و باران زار بر سپاه زین کشاکش اندران سگاه دو سلا گفتند اگر چنین که چنان که با تمام است

برای ایشان گوی که بیدار بسیارین سوی رود و فرشته گلبان گودر خود با سپاه نونی بیاید زهر سو وون بفرمود تا شد ز پشت سپاه و دیگر بفرمود گفتن به گویو بسیار و لا و به بسته کس بجای نام او بود و فرمود که زگر و ان و صد بار فرشی بپوش کنون بر دایه برایشان سپاه کنون شیر مردی بکار آید اگر دست یابی بدو کار بود شکسته شود پشت افر سپاه شواران پس از میته میسر بگردان شیران برود و شکار چه نایه قاده با پی ستور بر او خجست برسان شتر بپیک چو گویو آنگهی روی پیران پیر سپر بر سر آورد گویو ترک یکی تازیانه بران تیز رو کمان را بر زهره و کشتا در شکست خسته نه پیران بمیدون بشد گویو برسان من این دوزخ شمشیر شمشیر که او را زمانه نیاید فرار از خروشان برادر و خوشایند کنون چون بپیک اندر سپاه برقند و گفتند اگر جان پاک بیاید بر گویو لنگ نیو یکی نیزه زد گویو بر اسب و چو گویو اندران خم او بگریز بجویش خون از دمان تا بگریز چو بایه بپیک دلاور سران ز پیش شتر گفتند با گویو برایشان نهادند و در سوخت سوی راست گویو اندر چو بر نیزه زد گویو اندر او	سپاه را از دشمن نگه دار بر دایه برادر و فرشته بمیدارست هر سو بپیک نگاه با گاه کردن بر سپاه بر گویو گودر ز پشت سپاه که پشت سپاه را یکی مرونیو چو شمشیر گفتار قریح پدر بخواند و سپه بکسر او سپهر بمیدون بگریزین میلاود بهر کن برید اندرین زرنگار که با دشمنان کارزار آید جناندار و نیک خست یار بود بر از خون کند دل و دیده بفرمود و خواندن همه یکسر بران با و پایان آخته بار کفن جوشن سپه شمشیر گویو بگوشتید و هر بر نیاید بپیک غمان را سوی جنگ کشید بیتیر و در آمد بگرگ بزد خشم را نامبر دار گویو که با دست پیران بدوز سپهر بر انجا رسیدند یاران گویو ببیتیر و در سر خود پیران ر بود که پیران فراوان کند کارزار چه چو تو او را بنیختی دراز ببیتیر لنگ فرشته و در بمان شد دشمن با سپاه بناشد بن نیست آن بپیک یکی نیزه زد بر بگریز گویو ز در آمد اندر لنگ و در بر عمودی گران از میان کشید لش شست تر گفت و فرمود بر او بر بیاید بگرگ ز گران که مار آمد از اختر سپهر یکی را نیاید بر سر اندر شمشیر که از دایه بر شمشیر و در زهره بود و دست بپیک	برایشان سپاه بر پشت سپاه چون نامداران بران سپاه دور و پیر چو لنگ فرشته و در نگه کرد گودر ز پشت آو بگویی که شمشیر سوی رود و کو باید شدن تا گد و تیا باید نیز برادر و دمان و دود کار دیده دلاور سران باید دمان تا در سپاه که پشت سپه شان بپیک از اندر بر و تا قلب سپاه بر اسناد از سر و خن سپاه گفت این سخن بپهلوان سپهر که از دایه برون آمد و گستم سپاه سپاه اندرون تا خستند چو رویک پیران ز پشت سپاه بپیکند شمشیر خن سپهر ازان متران پیش پیران چو چو آنگ پیران سالار کرد بجوشتید و کشتا و لب از بند بزد بر بر ش چار تر خنک چو پیران چنان دب گینه فز ولیکن نایه پیران گران ز جنگ بپیک تیز جنگ از دایه پس اندر رسیدند ز شمشیر گویو چنین گفت کامی با دایه نرمیم کسی کزی نام و ننگ ببیتیر دامن یک اندر گویو بجوشت است که در بایه زین بیاده شد از اسب لنگ مرد بفرمود چون تیز دم از دایه چو گویو اندرین بود لنگ زور ببیتیر بپیک اندرون سپهر ببیتیر بپیک که مغرور گویو ببیتیر گفت کار تو آمد بر ز دلاور دست روی بپیک یکی بفرمود دست برین سپهر	سپاه را دور و پیر بگریز کشدند آن لشکر گینه خواه ز راه گینه گشت و در گد که دار و زگر دمان چو شمشیر بسیاری فرستد گد و گد نیاید ازان مرز و پیران سپاه بگفت آن کجا گفت بپهلوان بفرمود تا زنگ شواران چو دیدش خرومند و فرشته دل پهلوانان شمشیر جنگ بست ز پیران بد انجا یک گینه خواه شود شادمانه هماندار نشاء بپیک رانگ بستد بجوشتید جنگ بر بپیک از انجا سوی قلب آن سپاه ببیتیر گشت بر گد و سپهر ببیتیر ز پشت سپاه بگریز سپهر پیران که سپاه نیزه کرد پیران لبه کمان فرمودند پیش بمیدون بپیک بپیکند نیزه کمان بر گرفت بمیدون سپهر بر پیک بدان تا گد خسته مر گویو نیزه زد گویو آمد آنگ سپهر سر انجام بر دست گویو چو پیران چنان دید بپیک شمار از بر شمشیر زور کار چو او از پیران برایشان سپهر سوی گویو لنگ فرشته و در ببیتیر زهره بر دایه سپهر بدان نیزه زد گویو غمی جواب ببیتیر یکی زد دیگر دشت بر با گد و بایه بر سران سپهر چو دیدند لنگ فرشته و در برایشان گویو آنگی نیزه خواه نیزه زد پیران سران سپهر که از دایه بر بپیک دست نیزه زد و در گد فرشته و در	بمانک فرمود تا سپه روی کو نونی بر آنگدیش پیران سواران ایران بر او خنکند گرامی بپیش شمشیر چو سپهر بگد و آو دمان سپه بپیک گد سپاه بر او جانی شمشیر چو شمشیر گویو این سخن بپیک بر دمان سخن سوی فرشته ببیتیر گفت از اندر بگریز ببیتیر چنین گفت کامی سپهر که پشت سپه شان بپیک ببیتیر بپیک گینه خواه ببیتیر لبه کمان است چو شمشیر جنگ بر بپیک از انجا سوی قلب آن سپاه ببیتیر گشت بر گد و سپهر ببیتیر ز پشت سپاه بگریز سپهر پیران که سپاه نیزه کرد پیران لبه کمان فرمودند پیش بمیدون بپیک بپیکند نیزه کمان بر گرفت بمیدون سپهر بر پیک بدان تا گد خسته مر گویو نیزه زد گویو آمد آنگ سپهر سر انجام بر دست گویو چو پیران چنان دید بپیک شمار از بر شمشیر زور کار چو او از پیران برایشان سپهر سوی گویو لنگ فرشته و در ببیتیر زهره بر دایه سپهر بدان نیزه زد گویو غمی جواب ببیتیر یکی زد دیگر دشت بر با گد و بایه بر سران سپهر چو دیدند لنگ فرشته و در برایشان گویو آنگی نیزه خواه نیزه زد پیران سران سپهر که از دایه بر بپیک دست نیزه زد و در گد فرشته و در	بر دایه بر شمشیر را بپیک ازان دیده گد نامبر سپهر همی خاک با خون بر بپیکند ببیتیر پیران و بپیک که آن چون شمشیر چو شمشیر وز انجا شمشیر بپیک ز لشکر یکی نامبر بر گد بر انگیزد و از گد و از اب گد اگر زو با نامبر دایه سمان توی بر دایه روز نبرد چو روی تو بشد بدوش سپهر شود کار کامی تو آید بسته برون شد بگر دایه شمشیر کوان را دگان بر گد و راه بر انگیزد گشته گد کارزار ایا نامداران بگر دایه گد بماند آن زمان خیره بر چو شمشیر همی تیر بارید بر بپیک از انجا که پیش نهاد یکی و زهره گد بپیک گرفت نیزه زد گویو بپیک شکسته کند لشکر نیو که ای نامبر دایه شمشیر بر آیدش ای باب چندین شمشیر سوی لشکر خویش نهاد و در همی بر دایه اندر گد ول نامداران گد بر بپیک برقند و بستند با و نبرد ببیتیر برون پای گویو بر دایه بر دایه و گد که آتش یارید بر شمشیر بر گویو فرشته و در چنان بپیک از ان شمشیر بپیکست هر سو چو شمشیر که دیوان نامبر دایه ببیتیر بر شمشیر آن ببیتیر را در دایه گد

چو بیکدیگر دیر مارش گشت دست
 ز توران سپاه اندام بر جان
 به پشت یلان آمدند آمیخته
 ز ترکان بر آمد سران سر
 همی گرد گینه برانگهختند
 چو روی زمین شد بزرگ
 بران بر ساقه پیر و سپاه
 بسهم نامداران پر خاشاچوی
 دو سالار بر فروز گینه دراز
 ز جوشن سران ترک فرمودند
 به تبریز کردن سوی پهلوان
 به پیران رسیدم نو دم بجای
 که پیران بدست تو گردو باده
 وزان پس بروی سپه بگرد
 بفرمودشان از گشتن بجای
 بسالار بخوارند از آفرین
 سز و گرشایر جهان آفرین
 فراوان شکستی رسیدیم بسیر
 نخستین که خفاک پیدا کرد
 چو بدبودی کردی دستم
 فریادان فتح شد و او گریه
 با فراسیاب آمدان بدخو
 وزان پس کجا گویا از ایران
 یکایک چون زویک شمر و رسید
 بیکدیگر و آنچه بودش ز بد و بد
 که چندین سپهر پیشین کشته
 بهی چاره سازد و بران سپاه
 بهمانه کند باز گرد و جنگ
 پذیرم این از شما سر بر
 که کس در جهان جاودانه نام
 شما نیز باید که هم چنین نشان
 بتوران چو همان سوار شود
 ز امید و فکر پیران نخواهد نبود
 بر آنم که مارا بود و دستگاه
 از آنکه که پیران جان فدای
 فدا کرد جان و فرزند و جز
 که آمد و که پیران توران

با سپاند اندر آمد و سپید و آهسته
 بیامد و مان تا بجای نبرد
 ابر از رویان بیامد و تیر
 سواران بر قندیر سائید
 هجی خاک با خون برستختند
 پیر آمد ز هر دو سپه بوق کوس
 که شب باز گردیم از زرنگاه
 یکایک بروی اندر اندر
 هجی روی بر کشتند از هر دو
 بخون دست با تیغ آلود
 بر قندیر پیدار پیر و جوان
 فرو ماند و نهاد و در پیش پا
 از آخر خن بر بگفتار شاه
 سپه را هجی گوشت بر مرده و پیر
 سپه دار شیک اختر نهاده
 کرای نامور سپه روانین
 بخوانید روز و شبان آفرین
 ندیدم جهان را که برگردد
 ز گیتی نشان بر آرد و سر
 ز باد آمدش پادشاهی بدیم
 پرست اندران پادشاهی
 بدیده نه بیند رخ نیگوی
 چه بالیغی شجوران بماند
 بر او آفرین کرد و گواهی بد
 چنان از ارشان بزرگوار پس
 دل نامداران برگشته شد
 ز توران بیامد برین زرنگاه
 بر چرخ میرا ز کینه و ناخوش
 که من پیش بندم بر کین
 یکیتی ز آفرینانه نهاد
 ابانیزه و تیغ مردم کشان
 که با تیرین گوی زدم از سود
 بانبوه لشکر بیاد و چو کرد
 دزدانستان بر آیم کرد و سپاه
 چو تو سپه روان بود جان کش
 ز سالارشان چه در جهان
 سران آورد پیش آفرین

پس تیران در میان هم
 محمودی فروخت گریه
 خد گیش بر زین برگه
 مراور با چاره نرود و گاه
 بر گشتن ایرانیان تو
 گردن کوز و زو سپار
 زیکار یا مبرای سپاه
 یکی سوی کوه کباب رفت
 همه جویش خود ترک و زار
 گوی در این گوی گفت ای پسر
 چنانم شتاب مارا کار خویش
 برو گفت گو در کور از ان
 زرنج نبرد و ز خون بخت
 پیران تان زرنج بردارشان
 شنبه ارجین بود و چون خاست
 سخن گفتن گو
 خویش در
 بر اندر ان کار و چند سال
 همه بندها برین مبر کشاد
 چو در شهر ایران بگشت
 تنها لیش ز خاک بالیش
 وز انجا ایران نهاد و رو
 وز ان پس یکیش پیش پادشاه
 اکنون با سپاهی همه جنگ
 سران را همی خواند و گفت
 بدانکه که سازند با نبرد
 با پیر و هرین برین زر و گاه
 جهان نام بهتر که اندیش
 بر بندید یکیش یکیش
 چو بر گشته شربت او شد گون
 هم ایرون بانبوه مارا چو
 گفت این سخن سپهر سرد
 پرستند چون فرعون
 همه چه شاه از فرعون
 داده چار و نه انان

ابانامداران ایران بهم
 که تا بگاند سانش زرم
 بز داسپ بگانشت از
 کشیدند از آن روی شیر
 و زانسان از جنگ چاره
 بجنگ یازده رخ
 نریند خون سسر بگنا
 یکی سوی رسید چرا میدان
 کشادند مرند را اگر
 چه آمد مرا ز شگفتی لب
 که گفتی تبرم سزای ز خوش
 دست منت ای سسر بگنا
 بر جای با تو من او خیر
 بیاساید از جنگ بکار
 زیر کار گم دل چاره است
 و زربا سواران
 باره جنگ
 بدان دخت نرزان بستان
 بیاراست گیتی سراسر
 بگشت از ره داد و آرد
 خورش گوشت و خیم و
 خبر شد پیران پرخاش
 سوی کاسه برو و اندر آمد
 بیاد براه اندر آورده
 یکایک باید شدن تیغ
 از آن نامداران بار
 بگشتن دهم پیش
 که مرگ افکند سوی
 هر آنکس که هست از
 بریده سرش را و سلطان
 بیاد شدن پیش او
 به پیش جامه از رخ
 که گفتی سراسر
 ز طوس کن کنون
 که از آن سراسر

و زو یک لور آن سپاه
 پشیش بر آمد بدو کشید
 میاد شد از اسب مرد
 ز شنگیر آتش بر اندر کرد
 از اسبان مردان تنه فرستاد
 از پشت پیلان پیروز
 گزینیم شنگیر مردان
 بگردن پیلان و گشتند
 هم آنگه زشت طلایه بر
 چو از بار آهن تن سود گشتند
 چنین حمله بر دم تپه کرد
 پس آن گفته شاه پیر
 از دین نهاد و پور کرد
 دل پیلان گشت از او
 بر قنده شنگیر باز آ
 بر نشان چنین گشت پیر
 که تا این مان هر چه رفتند
 چو با چرخ گردان او را
 چو بیاید جهان رهنجی
 چو بیاود او و اگر بر نند
 ز خاک بدگوهر بنش
 سپاوش رور افروز
 همی رفت کم بوده چون
 سبک با سپاه اندر آمد
 بلادن که آمد سپاهی
 چو با پیلانده غواهر
 که را برین کارستی
 و ز ایرون که پیلان
 من گرد پیلان و در
 زمانه بچون بکشتند
 که دلت گزشت است
 تبار شکوهدار از ایشان
 که هشتاد ایشان
 بر او سپهر خوانند
 ستون سپاهی و سالار
 همه سپهر را ترانند
 و را چو دگر که

غنچه دل و لبتی خواهر
 دل گستم ز تو پراز بزم
 سپهر بر سر آرد و دیو
 سواران ایران و تور
 و زمین بازمانده از انگاه
 از آن زر که بازگشته
 که از زلف و دیار برآرد
 گرفته که ماه را و
 فرستاد گو و ز سلا
 خوش جفت می چند
 در بدم صف و بر کشا
 همی داشت آن راز
 بخوابم زور جهان
 که خوار ازادگان
 پراکنده و زدم سانا
 که اسی نامداران ترخ
 بکام دل ما به گشت
 و در آن کجا باز و
 جهان آفرین زو محبت
 یکی دادگر را بدو
 که کرد و ز شایان و را
 بکشت و برآورد و از
 که باز در کجیم و آنجا
 که هر دو کشتان
 شش پنجی بایران جنگ
 می دانستنا نماند
 بر این جنگ نه نشد
 که دو کد جنگ را
 یکا یک با زیم مراد
 و تا با سپهر و آن
 کنون کرد و بدین
 نشاید کشیدن ز پیکار
 تیار بر بسته پیوسته
 که ای نیکدل صبر
 ز تو بر فراز نگردان
 هر دل بجه تو آنگه
 جنگ اندر آن نه نشد

شست
مست
گوشه
دانه
گرده
راز
شاه
شست
خود
فندره
آتش
برترین
فرین
دیزد
آمدن
لوان
گرد
شست
خود
رنگها
باشت
بنفش
سوار
یران
شان
ه پناه
پیش
هدون
چشم
چین
نیمو
مدیت
بین
بیک
ول
ول
کلی
کلاه
هم
مکش

دو کینه همه با کینه لخت بر آن زمان گرفت آوین چپ لشکرش بود درام کرد تو با کاه و پانی درفش سپاه سپه را بفرمود که جای خوش سینه سپهر پیش او تا خنند بر و گفت زنهار بیدار باش همان چون سراسر ایستاد تو باید که بیکار مردان کنی سپه را نگه تانباری بچنگ نیز پشت سرت با سپهر سپاه خبر نشان سپهر پرورد روز چو پیران جهان دید لشکر همه چنین گفت کای کار دیده بیک رزم کار دشوار شکست یکی را زاننده اندر جهان جهان سپهر با فرزندش بدین رزم بگشت با پیران که ایدون که جان بجای و در و گشت سران نشان بیکر تو از دیگرگاه ست با کج خوش بگفتند و از پیش برخاستند نخستند بر زمین سپیده در شمارا گلبان توران سپاه شمار جنگ را تو و سپاه خود وزان پس رزم بر سر نهادند بر و گفت کای بخت و سپاه بر آن گیتی او جای نیکان سپاه و دشمن همه شدند چرا گشت بیداری بیکانه نخستند بر زمین نشستند پیش تو کینه بر سر نهادند چو گوشت و خنجر بر سر نهادند ز خون سپاه با فرساید سپاه و دشمن تو سر نهادند مرا حاجت از کرد کار جهان کنون نامزد کن سپهر سپاه	که ای پهلوانان شاد و زین بفر ما و خورشید بیکر سپهر به پشت سپه باش لشکر سپاه شاید که بگین نهد پای پیش همه خاک را بر سر انداختند سپه را ز دشمن نگه دار باش ز ناخشنودان بر تو اندر نیاید بچنگ اندر آهنگ گردانی سه روز اندرین کار باید کرد همی هست از آن کار پویان برادر بخون برادر بدید چو از گدازنده خسته رسد همه سوخته رزم سپهر و جوان کشتید یکباره از جنگ دست نه میزد کس از کشته آن مهمل چنین مان رفتن از سپهر بگینه شدن پیش ایران سران را ز لشکر با می آورد دور وید بود و گشت روزگار گزیدتی از بهر ما بخت خوش به یکبار یکسب بیا راستند همه نامداران به تو و کمان همی بود باید برین رزمگاه شمارا بیدار بود توران چو در غریب بدین و با بگ بر سر نهادند بخت اندرون چندی روان گیتی تو را درام کو از مید که آمد که پردازی این گاه سخن رنما و دم کنون در بگردم بچنگ در آن چندی به بیان ایشان گردان کنند ز آنتر همه کار او تیره وید به سودست بر گیتی سر نهادند نودادی خنجره مرا و ز ارباب بر نگویند بود آشکار و نهان که پیش و ایران من بخون	سر اسیر بر اینست چنان ما سر افراشته از نبرده سران بگماره فارمان داد و زد سپه را تو باش این مان شود شب و روز باش بر پشت که بگشت و شد سوی او رو نگه را کشته نداری توران سپه را ز دشمن بی اندوه بدان گاهی اید توران سپاه شمار نامبر دار بافته و جاده سیان بسته دار و گلبان سخن گفتن پیران با سپه داران خوش چو بایه زنگی و جاده است کوب بگشته اگر باز گرد سپاه گزدین مرا بر نگه از سپهر به سپهر و بس کرد و آهنگ سران بر گزیدم از آن چمن نیز به شویش همه بخت چنگ بهر ما پیش بر پیران تن پس برادر بگشتن دی که افگند سالار بیدار بن پوشد می چادر آه چمن گلبان روز و ستاره شمار همه کشته شد خنجر شاکس نما خوشان بیا بد و درگاه	چو گوشت و خنجر بر سر نهادند سپه را تو باش این مان شود شب و روز باش بر پشت که بگشت و شد سوی او رو نگه را کشته نداری توران سپه را ز دشمن بی اندوه بدان گاهی اید توران سپاه شمار نامبر دار بافته و جاده سیان بسته دار و گلبان سخن گفتن پیران با سپه داران خوش چو بایه زنگی و جاده است کوب بگشته اگر باز گرد سپاه گزدین مرا بر نگه از سپهر به سپهر و بس کرد و آهنگ سران بر گزیدم از آن چمن نیز به شویش همه بخت چنگ بهر ما پیش بر پیران تن پس برادر بگشتن دی که افگند سالار بیدار بن پوشد می چادر آه چمن گلبان روز و ستاره شمار همه کشته شد خنجر شاکس نما خوشان بیا بد و درگاه

شمار

[illegible]

بیشتر اندر شکر و شیرین نشت از برین ادا کشا	سواران را از باد و مهر سراوخته پایا زیر تنگ	بیداشت از دباران و مهر نیز از دوا و شیرین	بیشتر اندر شکر و شیرین نشت از برین ادا کشا
زرم روین کشته شدی درین	تاورد که بر بدوست یافت پس آنگه از سپاه اندر آمدن	بران تخته خسر و نیکو چو شیرینای چین درم	زرم روین کشته شدی درین
جنگ همی با سپهر کشته شدن درین	برفتند در دو بجای نبرد نیام جهان آفرین کردگار	بر پیران ولیه همی کرد پس هر فراری نهادن شیب	جنگ همی با سپهر کشته شدن درین
جنگ گرگین اندر میان کشته شدن درین	ببارید تیر از کمان سواران بلرزید برین زنجی سوار	بر آن آفرینیک فرخ زمین ابا اندریان ز توران سپا	جنگ گرگین اندر میان کشته شدن درین
زرم بر تها کهرم کشته شدن کهرم	یکایک پیچید از بر تها بیالابرا چو شتره بلنگ	چو پیر و نخت جهاندار شاه دو خوشی و مهر و سپهر	زرم بر تها کهرم کشته شدن کهرم
زرم زنگه شادان با خواست کشته شدن با خواست	چنان خسته گشتند بر کاش برفتند و سپاه بجای	بر آن زین تواری خود شربت همیشه کلاهش بخورشید بر	زرم زنگه شادان با خواست
جنگ گودرز با پیران کشته شدن پیران	نیورانیان بران جنگ شوم همی بر نوشتند روی زمین	پس آنگه سوی جنگ از آن همی گشت بر مرکب کارزار	جنگ گودرز با پیران کشته شدن پیران
جنگ گودرز با پیران کشته شدن پیران	نیورانیان بران جنگ شوم همی بر نوشتند روی زمین	پس آنگه سوی جنگ از آن همی گشت بر مرکب کارزار	جنگ گودرز با پیران کشته شدن پیران

بنیاد و دیواران و درامبریه ز لود و زگرخت شد سوگو براست کش نیست باکش کجاست آن همه زور و دگر چو کارت چین گشت ز سار کزین پس مرا اندکانی بود سرانجام مرگست در چاه گرفته سپهر پیش و در پیش چو گوز زشت خسته بر دست او برآمدش خون جگر از دوان	نعلبید و زیرش سوار لیر شدا زور و دست و دین سیان بسته دارد ز سار سلج و دل و گنج و دگر بجان مات زنده بر فرشتا نیز سار رفتن گرانی بود بمن بر این چاه چاه پایان داده سار جایست ز کینه بخشم اندر او و رو روانش سپهرت زری هر	زیر و زور و دین و دگر همی شد بران کوه سرور فغان کرد کانی مورچه ستون گشت این پشت افرا بختادیت شاه پیر و زگر من اندر جهان مرگ را داده همی گشت گوز زگر و دگر همی دید بران مر و زور بنداخت زو پیش بران چو شیر بران اندر لیر	بچه سپهر و آگاه بر پای کوز باز کرد و دگر سپهر چه بود که ایدون پادشاه کنون شاه راتیر شد افرا که هستی چو من پهلوی بدین کار کردن ترا داده نیروش پادشاه آید بجست از سر سنگ سالار زور و برش سر سپهر نروین پادشاه آید	براست کاه ز دانش فرزان نگه کرد و گوز و دگر سپهر بگردان سپهر و پیش من زبان ز تو پاک برداشت رو پیر گفت پیران که فرج شیر شمرین درستان زور پایه بود و سپهر بر گرفت بیداخت زو پیش بران زشت اندر آمد بر جگر بران کوه خارا زانی پهلوی	وزان روز و زور و دگر بترسد ازان کردش روزگار کجاست آن سپاه سران نه جای فریبست چاه بفرجام برین چنین که بر خدایستی بفرجام چو پهلوی چو پان که اندر گرفت براند بازوی سالار نعلبید و آید بر گشت پس زکین و آورده رسید

زانه زهر آلوده است چنگ شکسته دل و دوشه چنگ فرور و دگر گال و خون گرفت سرخش ایوان است ازین بر چو پیر و زشت شیر از نیر چو پاکینه بران نیر پهلوان دوشی پیر و زشت شیر و گوز بزرگان بر پهلوان آید سخن پاک و از ان پهلوان پیر گفت کور اندرین بر شیر از نیر زین می رشت همی خواندند فرین سپهر	بدر و دل شیر و چنگ دریده سلج و گسته کسر نور و دگر و دگر و دگر چنان برکش خوشین از نیر دوشی دل افروز بر پای خروشی بر اندر پیر و جوان کران و دشان و دشان پیر از خنده و شادمانی چنان ازین آشکار و نهان خود آرش از کوه پهلوان نور اندرون غفر و چنگ ابر پهلوان زمین و دگر	چنین ست خود کردش روزگار چنین گفت گوز کانی ز شیر ز خون سیاه و ز شیر زان دوشش بیابان بر پای بهر کینه چو پان بر چاه که گوز و زور و دگر چو گوز و زان گوز و دگر چنین گفت لشکر و پهلوان با گشت نبود و دگر دوشش و دوشش و دگر چنان برکشش بر بند کراسی نامر زشت ایران	نمیر و دگر پند آموز کار سپهر پهلوان و دگر و دگر ستایش همی کرد و دگر سرخش بران پیر و دگر ز بالا دگر نماند و دگر ز پیر و دگر و دگر دل نامداران بی از گشت نگه کرد و دگر و دگر بگفت آگاه با و زان بهر دگر و دگر و دگر خود و دگر و دگر و دگر پرسنده با و دگر و دگر	چو گوز و زور و دگر چنان چو دگر و دگر ز دشان و دگر و دگر سوی لشکر و دگر و دگر با گشت و دگر و دگر همی زان و دگر و دگر پیر و دگر و دگر و دگر چو پهلوان و دگر و دگر دوشش و دگر و دگر خود و دگر و دگر و دگر پیر و دگر و دگر و دگر	بدر و دل شیر و چنگ دریده سلج و گسته کسر نور و دگر و دگر و دگر چنان برکش خوشین از نیر دوشی دل افروز بر پای خروشی بر اندر پیر و جوان کران و دشان و دشان پیر از خنده و شادمانی چنان ازین آشکار و نهان خود آرش از کوه پهلوان نور اندرون غفر و چنگ ابر پهلوان زمین و دگر

چنین گفت که در زمان برین چو شمشیر فروخته ام در این کنگار برین شمشیر بریزان چنان ارعاب میداد چو خنجر و بیل و زاریم پاک بقتلداشته گان همچنان پیش سپید بود گشته شمشیر همان زمان از لب دیوان همان تخت پیروزه بر پشت بیل گرفتوش سواران خوشان رکوبه کنا بدی دیده بان ترکان برآورده نیردایک دشمن سپیدار بران گون همی بنیاد و نشان سنگون مورق شمشیر با بوق کون آباد سوار گزیده سران چه بایست آن اوی و بیست بر شمشیر توران و افاسیاب ترکوز چون خواست پیران نه از خنجر و بیل مانده کس شماره سوی بیایان برید همه سر سبز نار و گریان شد گراول و دهر نیز بن کسر بشمشیر که جدا سز ترن ستون سپید بود و نازده بود پس از رفتن خویش تیمار زیران نکردند ایرانیا و گرازش گشتن به بنگاه خویش که پیران زمره سپید خواست و راید و نکه تان کشته گاه ز راه ویرا در مدار چرخیم و راید و نکه برانگیرند راه وزان روی خنجر و بیل اگر باز گردیم کوز و شاه وزیران پس خود را شاه توران نشدند اما ران بران سوی باب همی راست گویند که همه	که چون نرم گشته زینان پس شاه پند داد و ده ام چنین هم بارید بر پشت که آمد جاندار خوش شمشیر ز ترکان پیروی نیران پاک کروی زره را پایده لکان بیاورید پهلوان و لیسیر گوش آمد از کوه ریزه فغان دشمن کبر و درواری نیل ز شمشیر نقش از ترکان کران بریدان شمشیر و آمد و ان همه رنجاسر سپید گشت خاک همی بنیم و نقش غرقه چون فکند بر اسبان تن پیروز پیدا آمد و شد زین انبوس ز ترکان و لیلان جنگ و را چو رفتن گیتی چنان خواست بدا فدا و گرد و سر اسرار چنین گفت با گرد و شمشیر که اندر شمشیر مغر باشد گرگز بد دشمنان جان برید چو بر آتش تیر بران شدند ز آهن گله بر نهادن سیر نیا بد خنجر خاک تیر کفن بهر سپید جانفش آگنده بود ترکوز ز پیران ستم و زبرد ازین دکنون نیست پیران سپردن بنیکو سیر راه خویش سپید بکی لشکر آراست هماناکه برانگیرند راه که هرگز نه شویم دلا خنجر بکشیم تا همتان و تنگاه که یار دیرین ز رگه آرید پس ما برانید بیل و سپاه چه افراسیاب چه کیشک نشدند تا رام با خور و خوب تیر کرد و دانی شمشیر	سپید را گزید و بدین ناریم پای اندرین ز رگه شود شاه و وزیر پاک و اویم بیترو و این ز رگه را بفر که بی تو سواد زمان زمین فکند و بگردش بر پالنگ سپاهت بی از آفتابین شکفت بر آمد فغان جلب ز تاپیدن سنج و زرد خویش چه از از راه و چه پیکرهای پیدا آمد و دشت شد لاچور بدان دید که بر دشت ز خون برادر و شمشیر بیدر تو گیتی سر آمد همه بخون غرقه کردن تیغ و شماکس سپید پیش سپاه سیر بی تان با بران گشتند همه دیده پر خون تن پر گشت بقتلداشته پیران و سوار که از خواست نیران کران کرد پرا ز خون سر و جامه خویش سیر نامارش بر او خوار بود نجوئی تو کینه ز توران سپاه همه گوش و دیر بر ناو پیر یکایک بخون آبداده نشان همه کینه زیشان بیا کشید بیا پید و رفتن ز جا که بند کمر بر میانش نه سود نگر ناچ با سنج فکند بن نه گنج و نه سالار و نه بوم نه خرگاه بنیم و نه دو مان که بر لشکرش سمرانی نمود دو بر پای از جای بر میشتند بیایان گرفتند و راه دراز	سپاه وی اسوده از سنج و نا که ازین است کو با سپاه که شوب ترکان ایرانیا اگر شاه ترکان بیاز و سپاه همه سود و مندی بگفتار گشت چو نزدیک بنگاه نکر شدند چنان چن سپید سپیدیم خرو شمشیر کوس با رهای دشمنی بگردا بر سر و دست اگر چنین تیرانی کنند چنین گفت که چشم من سپید سپاه اندر آمدن با لایست همان ده و لا و کران پیر سپاه سپید کاویانی بیدر گشتند بیدر خویش همی زار گشتند کای ز سپید که جو بدی و جهان کین تو چو اندر نیران نهاد پیش که گرسن با شمشیر برین گشت ز گرد و زخم بر سپید زینهار بر انست لشکر سراسر سپید که اکنون چه سازیم ازین چنین راند بر سر و دگر و گاه کنون بودی بود پیران گشت بدان گیتی افتاد نیک پیش گذر شان دمی تا توران گشتند اگر تان بر نهار با بریدن و راید و نکه ای بی شمشیر ز هر گونه رانیم کسیر سخن دل کسری شمشیر پا و شمشیر بر اندر سالار پیران رویم که سالار با ده یل نامدار نه نیروی جنگ نه راه گزیر ز زینهار برانگوشان نیست بیا راسی لشکر بیاوردان بر انست لکان فر شید و دشمنی گرفته بدست اندر	بماند سپاه چمن از شتاب بزدوی بیاد برین ز رگه ازین بکیا گشتند ایرانیا بیاوری بیاد برین ز رگه خور و راه روشن زوید است بیزره سپید سپاه آمدند درین بود که وزیران بجانب همی دشت لغتی جای بیدر اموار و با فرست بیکر و دیگر بخیار سمن از انداز و دیدار ازین نیست خرو شمشیر بیکر و دشتی اگر و پیران با و رفت بیش اندرون شمشیر سپید بر او جاندار خویش سپید ترکان سوار دلیر که گریه کنون او و این تو بقتلداشته گاه و خوار خویش شود تنگ بیاماران زین شما خوشتر را درید خوار که شدی شمشیر آن ازان چو سپید پهلوان پشت توران که بر کینه نشسته شود زار و خوار همه کار و کردار او با گشت هماناکه کار کرد و دیر و دشت برایشان ساز می گشتند برین کاران رای با نیر بر این ز رگه و با بیدر گشت جز از خواست انبر و با شمشیر و گران همی سوار ایران هست براه بیایان توران شویم گشتند گشته بیدر گشت نه با خوشتر کرد با بیدر سپاهت بیا و سالار نیست خود نامداران بیاز و گران کشان نیست هنگام نکر پراز و دل دیدگان

بر نقد بنامورده سوار
 یکی ناسکا لیدشان جنگ است
 از انجا بر نقد هر دو دلیس
 بخان باطلایه برآوختند
 بر نقد با گردن افراختن
 شود نزد تاک فرشی و رد
 بسا لا گفت ای منرا و ارگا
 کنون من باین کار نام آورم
 بر و کا فرسینده یار تو باد
 بر و ن تاخت از لشکر خویش
 یکی لشکر از نزد او فرسیاب
 همه باز گشتند یکسر راه
 نیاید که تاک فرشی و رد
 نه خوب آید ای پهلوان از رخ
 زیران و هومان و لادر تیره
 چو نشید گوزن گنار اوی
 پس گستم رفت باید دمان
 گر آید گردان برین پیش
 نه بینی که با نیم سپهر و زرگر
 که ما اولو دیار گاه نبرد
 چو شد گستم کشید و کارزار
 و راید و که گوئی مرد نامرم
 نیایی بی سیری از کارزار
 چو نشید برین فرودبرد سر
 گلبو اگی شد که برین چه کرد
 هم اندر زمان گویو جیت زود
 که با شتم تو کیزان شادان
 چو نکی دهش بخت فیروزه
 به پیش زمانه چه بمانی سرت
 بهر پندین سخن باز کرد
 بدان آید که این سخن آید
 نوشته گردید بهر بهر باز
 تو بی من بهیوی بر و زبرد
 و گرفت گویو ای پسر باز کرد
 بجان و سر شاه و و شادان
 چو نشید گویو این سخن بخت
 چو از دور تاک فرشی و رد

و دیوان شایسته کارزار
 که از خون زینت چو لاله زار
 بر آرد بیابان بگرد آتشیر
 که با خاک خون اندر استخیر
 شکسته نشد شانی از آستان
 بر آرد هر دو شمشیر گرد
 چو زرقی با و دتوران سپاه
 سوم شان یکایک بر ارم و راه
 چو لاله ک سجد نکاز و باد
 بجنگ و ترک سرافرا رفت
 همی رفت بر سان کشتی بآب
 خروشان بر فتنه زردی شاه
 بر آرد از گرد و دوزخ نبرد
 که بر نامداری که فرمان برد
 بگوهر بزرگان آن کشورند
 کشیدن بدان کار تیار و کار
 مرا و از بدن یار از بدگان
 بسیری نیاید کلن جان خویش
 بدین کار شایسته ای سپر
 سر دشمنان اندازد و بگرد
 سر آمد بر او روز ویر گشت کار
 بترم برین آنگون خنجر دم
 که برید و چ و سر بر خار
 زمین را بر سپید و آمد بر
 که بخت برین فرشته و درد
 نشست از بر تازی اهی خود
 بکار رفت خواهی بر بیانی
 بیاید نشستن تبار و شاد
 پس ایمن شدنی بر هیچ
 آتشاید که داری دل من
 که جنگ لاد و ایاز نیست
 نیاید کشیدن خنجر دراز
 منت یار با شتم به کار کرد
 که من یار با شتم در آرد نبرد
 بجان نیانما بر پهلوان
 بر آرد آفرین که روانه کرد
 که کشند دیوان که در کرد

برہیز سواران ایران بیدار
از ایرانیان کشتہ شد ہشت
پس از دید کہ ویدہ بان کمر
تہی است کشتہ از ایران
گراشیان از ایران تہوار
ہمدانندہ بود و تہار ایران
سپیدی مرا گوش پرودہ سر
بخندید کہ روز روز تہا کشت

رفتن گستم پیر

بیاری ہی جنگجو سے آمدند
خبر شد یہ پیران کہ گستم رفت
نبر و نباشد چو شیر در دم
مرا و را بخیرہ بکشتن دہی
کنون گستم شب بچکان تن
پس از بدید کہ داند و بیکان
نزد اندر پلخ کسل نہ بچن
مرا رفت باید کہ از کارادی
بدیشان بود گستم حروست
بدو گفت بترین کرای پلکان
چہ سودا رفتی سوار ہی بر
کہ من زندگانی پس نہ رکری
نسور دہانا دلت پر پیر

رفتن بیدار

بیاد برہہ برچو اور ابد پر
بہ کار و رد و دل من بچوی
پیری وہ شبان دزد پشیمان
کسی کو بچوید سرانجام خوش
بدو گفت بترین کرای پرورد
کہ با من آگیر داند ان گستم
زیبکار سر نہ گردان کہ سن
بدو گفت بترین کرای ہی دبا
چنین گفت بترین کہ روزی
بچون سیاوش کنین گمان
کہ پیر ز رفتی و تہا تادی
بیکاعت از ہفت فرستاد

همبان راه ولسیران بنزد
 دلیران نشیوان روز نبرد
 کدای سرخرازان گردان و نو
 و وقت نیز رفتند بستان
 برین لشکر آید همانا گزند
 شد بکشت موده از میان
 به پیش سپه بریودن بجا
 خوش تازه شد و تخم از گشت

لهاک فرشید و زد

چون زد یک شت و دعوی نبرد
 با و ز فرشید و لهاک گفت
 دلش پر زد و از غم گستم
 بهمانه بچرخ روان بری
 بناید که آید بر و بر شکن
 همان بد کجا بر دین گمان
 نه بخواره بر کشند اسوده من
 و دم پر زد و دست و پایی وی
 بچرخ پیر و سپهر و دولت
 خردمند و شیار و روست و دان
 بناید بچرخ کشته در خون سرش
 نخواهم که باشد بهمانه محوی
 که بر دم لبو زی مراد را کرد

پس گستم

به بندی غنائش بیکسو کشید
 بر پیران سر ازین چرخ ایوی
 کشیده بیدخواه ترنج کین
 بناید ز گیتی همی کام خویش
 جز این بر تو مردم گمانی بود
 غم و شادمانیش با من بهم
 هر که دردم بپرکی زن
 اندازد از ان خسر و شراد
 که تو ز من جوی و من نه بگو
 تو بر گردی و من بپوشم بر
 کشاده دل و بسته دست بر
 بر فتنه کین از ایران بجا

بر آنحضرت دست کانی بجا
 ز ترکان خزان و دوشادگان
 ازین لشکر ترک و نادر
 چون شنید که دوز گفت این مرد
 که چون یک کون نامزدیک شاه
 شد از دنیا رخ بجزر گستم
 دلیران همه نام بستند
 بدو گفت نیک ختری تو ز مرد
 پوشید گستم در بر
 به گفست لشکر همه سر بسر
 خبر شد بدیشان که پیران گشت
 گمانی جهان بر دوشین که او
 چو شمشیر بروی نیار فدا
 دو کرد و دلاور تو زان سپاه
 همه کام با باز گرد و بدر
 بگردان جنگیت سالار شاه
 بگوید ز گفست بشیرین که کس
 بدو گفت که دوز کای شیر مرد
 همان تاکنون ازین گستم
 نون یار باید که ز دست مرد
 نفرمای امن ز تیار اوی
 بدو گفت که دوز ز تیار پیش
 بر آری می بر سر خویش خاک
 که است و بر ساخت مرغک
 پس گستم تا زین شدیر
 بدو گفت چندان دم دهان
 بلیق می را چون تو ز زینیت
 بسودی بختان خود اندر
 نو چندین به پیش ز نایب
 که کار کند شته نیاری تو باد
 و را بدون که کار دین از دوز
 بدو گفت کیو از که دوز باز
 که عاز پس بچم خود ده
 چه گویند نام و دان روز
 غوا هم با این فرست کرد
 می نشسته برین گستم
 می نشسته دیدند و آب

طلا به پیشتر در بر جای پادشاه
 ز دست طلا به کسی جان نبرد
 برون رفت بانام سوره و سوا
 نه خیز گرداناک و فرشی در
 پیوسته سر خود بر دوشی کلان
 که بود اندر اور و شیرین
 مرا بهر دانه بهنگام جنگ
 که شیرین و خوشبوی تو زده گور
 ز گردان کر اوید پیر و کرد
 که گستر را ترین بدایر بس
 نبرد و لیان بدانگو گشت
 چون گان اندر آید برشت و خور
 خروشید و چندی سخن یکا
 بزقتند چون شیرین پویان بر
 چو کرد در از لشکران شیرین
 که هر کس که جوید همی نام جان
 بهر من نباشدش فر و در
 نه که ام از موده گیتی نه سر
 سواری فرستم خوشتر و شرم
 نه آنکه که از وی بر آرد گرد
 بندهم کمر تنگ در کار او
 اگر نیست مهر بر جان خویش
 ازین جهان چنین مرا خود چایا
 نیزین اندر اور و شیرین را
 بهنگام سواران توران سلطه
 نخواهی همی بود مهر انسان
 روانم بدرد تو خرسند نیست
 نخواهی همی سیر گشتن ز خون
 که او خود موی نامادست و
 چه پیچ پیچ همی سر ز او
 فرزان آردان روزگار یک
 جهان خوشتر کن شایسته فرزان
 بنابریم پویان بهرین راه و
 که بترین شست و پیر شایسته
 که گوی مرا مالدار و دانه نبرد
 که نماید بر او بر توران ستم
 بدو اندرون سالک گویان

به پیش روی من و پیش روی تو
بگشاید بر گردان مرغزار
فرخنده لعل فرشته و در
نور اسب او بوی آفتاب
وزان سحر لعل فرشته و در
نیاید که اگر از پیش در کشد
ز پیشه بهامون نهادند و در
ولیران چو سربا برافراختند
کزین نابیند از پیش در کشد
بیاید چو تریک نشان رسید
نگون شد همچو از زبان این
ز روشن روانش رسید
شدند از زمان خسته بر سوار
سرسش ز پایی اندر آید
نیزین بر چنان خسته بر گشته
فرود آمد و اسب را بر خست
همگیقت کای که در گاه چنان
بدان تا بماند که من خست
همگیقت بر گردان مرغزار
همید ز پیشش بر او بگشاید
همگیقت کای که در گاه چنان
چو یکیم کجا جویم اکنون ترا
فرجبت بشیرن بشیرن گزید
روان چو رود از پیشش آید
شیر و پیش مرا پیش بایست کرد
بگفت این سخن بشیرن گزید
یکی چاره کن تا ازین جا بگشاید
نزد دست هر کس با کام خوش
سلج و سحر نامدار نشان
بشیرن نمود و انگهی کای که در
نزدین نیز بر تر خسته مرد
سواران ترکان بر اندید
ز ترکان کیش و چنان کنند
بیدان سران سپه آنگون
بفرمود و تا ترک ز نهادند
بدان ترک فرمود و تا نشست
همی راند بشیرن پراز و دروغ

درخت از بر و سبزه و آب
گلند از بسیار مایه شکار
بسه بر چمن پاسبانیش کرد
خروشی بر آرد و و اندر مید
شد و از خواب خوش گاه
که او را جان بخت بد بر کشد
و گرد و دلاور و در چاشنی
مرا و بر بدید و نشاند
مگر کانداز و بدین شست رو
چو شیرینان نهره بر کشید
شد آن نامور گرد و دلیه شد
کسان را نبرد که و داند کشید
بشیرن که در پس کازرا
سرمه همه زرم و پیکار او
نگفتی که بگشاید خواهی
ببست و آب اندر آید و نشاند
بر انگیز از آن لشکر و دودمان
ز مردم بگیتی همین است کای
که بایزد نشانی ز کم که ده پای
کریک کشدش همه بر زبون
کجائی گلنده برین مرغزار
چو باری نمودت گردون
گرفتش باغوش بر تنگ و در
که او را بر زخمی و دل پر زد
رسیدن بجای که بودت نبرد
بجندید و بر روی تیر و دم
نوالی مرا بر و نزدیک نشاند
بسیر و باید بر انجام خوش
بیر تا بماند پیکار نشان
کجا انداخته گلنده ز دور
بگشاید و تا بدید چندان روز
که آمد راه پیاپی بدید
ز ترکان کئی را که گردان گلند
گلنده بران خاک عرفه چون
نیزین بر کشید آن سران سپه
با خوش آواز و آواز و دست
روانش بر آواز گشته

بخرید که درون فرو و آمد
بر آفر و خستند آتش و زان کباب
کشته شدن لعل فرشته و در دست
بدو گفت بر خیز ازین جانش
پلاز و دشتاب کاد سپاه
بهامون نهادند و در سوار
گرفتند بایکدگر گفتگو
نیاید بر باری ز گشته
بر ایشان باید تیر خند
چو لعل که روی بر او بدید
نیداخت تیری سوی شتم
یکایک بر او گشته دست یافت
چنین است که در گردان سپهر
بیاید خنده برین اندرون
بخور و آب بسیار و کافور
بدل سوز کی بشیرن گزید
همه شب بنالید تا روز پاک
پدید آمد از دور و اسب پند

از آن لشکر سوی رود آمدند
بخوردند و کردند و سر سوبی
کشته شدن لعل فرشته و در دست
بمردی سخت بدید و کیش
از ایران و بر ما گرفتند راه
دو دیده که تا چون بی چو کا
که کین سگماند دست رو
مگر بخت بدید و خواهر شتم
چو فرشته رواند و بخت جنگ
بدانست که کار زار رسید
همی از دو دیده بارید نم
عنان را چو پیر و ناز و نشاند
بیر و بر و دروغ خوش مهر
همه اندر اسب همه بخت خون
ببشیرن تو گفتی یکایک بدین
و گرد و دلاور کی نیاید را
انسان در چون ما چو چاک
بدان مرغزار اندرون و چو چاک

چو آب اندر آب بایست نان
شود و روزگار و دلیران شتم
رسیدند از آن جای که گشتم
سبک سبک لعل فرشته و در
که و از دایه استان بزرگ
نشاند بر اسب هر دو سوار
پدید آمد از دور و اسب گشتم
جز از گشته نیت کاد جنگ
از آنجا بهامون نهادند و در
یکی تیغ ز در بر سر شتم
بلرزد و در و در و خیر شد
در انداخت آن بنداختن
گرفت و نش بر روی تیغ تیر
چو جوی سرش پایی بایست
نیز و کی خسته ساری رسید
بچو پیر و ناز و نشاند
که نازنده یا مرده برین گشاید
چو گیتی ز غور شد و نشاند
چنان چو چاک بدین گشاید
چو بشیرن بدید و دروغ خوش مهر
کشته شدن لعل فرشته و در
همه خوش تر که ز خاک خون
نمش را که کرد و آن خشتگی
همگیقت کای که نیکدل برین
کنون کام دشمن هر است کرد
مرا و دود و تو بر از مرگ من
وزان پس چو مرگ بریم آن
مگر نشان برین بر توانی کشید
بسودم هر جامی با بخت جنگ
وزان جای که اسب او بدید جنگ
وز آنجا که سوی بالادوان
از آن بیم خورده سواران
وز آنجا بایکدگر در کرد
چو بشیرن چنان بدید و آفرین
فرود آمد از اسب او را چو بای
مگر نازنده او را بر شمشیر بای
چو از روز نه ساعت گشته

بماند و و شادی نه بند و بان
کجا چهره باشد پایشان شتم
که بودند گردان توران بهم
خروشی بر آرد و چون نشان
که شیر می که بر زوار جنگ لعل
کشیدند و پویان از آن مرغزار
نزدیدند با او سوار می بهم
درفش و دلیران که قه جنگ
پس اندر و آن گشته نیت چو
که با خون بر آسفت مغش شتم
جهان پیش چشم اندر شتم
بفدا و تیر کی بر زمین
بر آورد و ناکاه از و رستخیز
و کپایی جوی سرش شست
همه روان بدید و سبک سبک
سراسر همه تن بشمشیر چاک
کشد مر مر اسوی ایران چاک
رسیدند از آنجا که بشیرن
نگون کرده زمین گشته کای
بر آورد و چون شیرینان شتم
کنون جان شیرین تن گشتم
فاده بدین شمشیر گشتم
تبه دیدن ز ناکه بشتم
توفیق و بدگشت پیکار من
بر آورد و در هر چو خواست کرد
بینه بر سر خسته بر تر گشتم
که از آن نمانی بخت جنگ نیست
و گرد و دلاور نشان ز نماند
که من نام حشر بر روی جنگ
بیاورد و دیکش از و بدید جنگ
بیاید ز غم تیره کرده روان
دو تن تا زبان دید و ناکه بدید
روان سحر لعل فرشته و در
اگر گشته که سر او بدید کین
بی از دم و نیم از برین
تواند رساند از آن کازار
خور از گشته چرخ گردان شتم

جهان را خسر و نیز دسیاه
 بر او خوانند تا فرین بخیزان
 چنان هم می بود بر آسپاه
 همان ده مبارز که در زرنگاه
 چو گو و زر نزد یک خسر و سپهر
 که روی زره را بیاورد و گویو
 ز نیزه و ان سپاس بدو می پناه
 که اسی نامداران فرخنده پی
 کنون گنج شاهی مرا بایشانست
 بر پیران بر آستان نش آهسته
 بحر وی نیاید کسی زور را
 چنان مهیان بود و در گشت
 از افرا سیایش نه برگشت
 بدل بر خجاکشت بر جای مهر
 تبه که در مهر دل پاک را
 برادران پی کین افرا سیاب
 بر سیاهی روی تن پاک آید
 نهادند بر سیلوان را بگاه
 وزان پس که روی زره را بدید
 همانا که کاوش بدر کرده بود
 که کین سیایش ز افرا سیاب
 بفرمود از ان پس گفتند
 و بر پاوشاهی که در خوست
 با نماند اندر خورگاه نشان
 فرستاده آمدن نزدیک شاه
 کس از خواست نیردان نیاید
 یکی با دسیاست و ناپاک است
 نه بر کار و زر نخواه آمدیم
 همه خود بکام تنگ اندیم
 سمران سر سپر پیش او داریم
 چو شنید گفتار ایشان بدید
 سپید سوی آسمان کردید
 چنین کردشان اینی نان کرد
 که این باره فرخنده تخت است
 کنون بر تخت گشت که را بدید
 هر آنکس که خواهد که باشد روان
 جز ترکان شنیدند گفتار شاه

بیا به بران دست باقر بجا
 که ای شهریار و سحر و بران
 بران تا بیند روش سپاه
 برآورده بود و درگاه سپاه
 پایا و شد از دور کورای پیر
 و دوان تا سپهر را بران نیو
 که او دایره وزی و دستگاه
 شما آتش و دشمنان یک
 ندارم در پی از شما دست رشت
 اگر گیتی یکی آتشی بر فروخت
 چنین آمد این نیز خجک از ده
 و زو شهر ایران را باز بگشت
 کنون شهر را پیش خنجر
 بران سحر و گوی و نم و دهر
 نیز بر اندر آسخت تریاک را
 زانه بدو کرد و چند شتاب
 پیوسته و آن کوه شد خاک
 که بر میان و بسد بر کاه
 بر او کرد و فرین و فرین
 جهان آفرین را باز زد
 بخوابم برین کینه گیرم شد
 بگفتا چنین باید از اسباب
 کسی که ز خلعت دانست
 بیاراست خلعت شد او را
 خردمند گردی ز تو را دان سپاه
 اگر چه بود و در دم از دای
 نه شرم از بزرگان ترس خدا
 نه بهر بر و بوم و گاه آمیم
 که با لشکر تو بجنگ ندیم
 نه با کین و با گفتگو آمیم
 پیشجو و نشان شاه از او
 که ای واکر و داور چاره
 نه را می نه دانش نه پانچ
 کنون کار بیدار بخت نیست
 شناسد هر آنکس و در جوش
 درین کار نه از او پیش
 ز سر بر نقد یکسر کلاه

توران و شتن کرومی زره را

برایشان همچو اند شاه آفرین
که کشکان را فکند و گون
ستایش کنان پهلوان سپاه
پوشه و کروی زره را بدید
ستایش میکرد و برپای شاه
سپهر را گو در ز باد و دمان
وزان پس بر کشکان نگرید
بی بی و بی بی و بی بی و بی بی
شیدی همه ساله تیار من
هر او را بر دایه هر منجلی زجا
کافات او را جز این خواهم
بیاید بجنگ شما بسپاه
ز توران پیچیده آمد و دان
بفرمود پس مشک کافور را
بی و بی و بی و بی و بی و بی
چنین است که در این خبر
که کرد و خبر و بران شد
رویدی چنین بسپاه و گون
که روی زره را اگر تا گره
چنین است که در این خبر
که گوید و داد آن مال صفی

که آباد بادا و گزنان زمین
سلج و تن و جامه پایز خون
بیاید بغلطید و پیش شاه
یکی باد و ساز جگر بر کشید
نرسد بر گرفت آن کیانی کلاه
که باشد بر سان آتش دمان
چو روی سپیدار توران بدید
بخون دو دیده بیاورد و رو
میان بسته بودی بهر کار من
و اگر گوته پیش اندر آور و را
همی تخت و همیشه آستین
که چندان از اریانان شتاده
بزر و بین گوزن پوشان
عبیر اندر میخفتن با گلاب
بر آورد و ستر را گردان سپهر
چو مایه فراز است و خندین
چو دیوان لب بر فرخنده
نداشتم چنان بگفته اند
نفرمود و بر کشیدند ز
بپرورد و پروردگار خوش
کلاه و بزرگی و تخت مهان

از رخا خواستن تو را بنیان از کجی و

سپید شناسد که ما خود را کهیم
از ان روز ما این فانی خیم
ازین کار ما را بدید بسر
بدین لشکر اندر سی مله اند
از ان بدیش اندرون کی
بفرستد ما پیش او آمدند
همان لشکر است این سر بر
بدو دست یازم که او یارین
برین کین که تخت و تاج اویم
نیم من بخون شمشیر جنگ
بر کس که خواهد که زنی خوش
ببریزی شاد و خوشترند

سیان تنگ بسته ز بهر ایام
ز در و دل از دیده هیچ شکایه
پیر بی کسیر شد کسیر بی پدر
کجا بندی که شاه را از خورند
بریدن سر و شمن آیین بود
بدان آرزو چاره جو آئند
همی خاک جیندگان ایرانین
را گیتی نخواهم افزایا کس
و گر رسم نایب است ساج آور
نگیرم چنین کار دشوار تنگ
گذارد و بگیرم بر او راه پیش
بلنگان تنگی چرا هر شدند

پذیرد و شد زش پایده سحران
 بخت زنده پیش بجان جبریل
 بآمین پیش پشت لشکر چو کوه
 پس لشکر اندر می راندند
 چنان کشتگان آنجسه و نمودند
 را سپ اندر آمد سبک شمر یا
 رد او را بر پهلوان آفرین
 همه جان تنافدا کرده اند
 فرو ریخت آب از دودید و
 که بخت بدست اثر دای قورم
 ز خون سیاهش پراز دودید
 فراوان می داووشن نیریند
 از اندیشه اسحق زگر گشت
 همی چند کور و ز فرمان من
 پس را بر او رکلاه و کسر
 تنش را بیاو و از ان لیس
 نهاده و دروختن می سحران
 خردمند را دل ز که دارا کو
 همی گفت کامی کردگار جهان
 و این بنیر وی گیسبان خدا
 چون بدیش سراسر جدا شد
 پیر شاه چند می بران زدگار
 بزرگان که بعد از او بچنگ
 از انان که بودند مانده بجا
 که شاه را پند و چار کیم
 تدبیران بکار سپاوش گناه
 تنوران همه دو دمان و غمخت
 بچان گرد می مان همی زیهار
 که نگار لایم و او باو داشت
 از اید و که بخشایش آرد و
 همه بر نهادند سر بر زمین
 که زهر گزاینده پر گشتند
 بر این شان و یکی نمیک را
 و گزنجیک پلنگ اندر دم
 همه کسره و دجاده مسند
 زمینی و یکی دانسج و آرز
 نبرد و نا هر که داند و سلاح

جمه نامداران جنگ اذربان
برست ابر بهمن بل رسول
به میرفت گودرز خود با گرد
ابر شهر با افرین خوانند
گفت آنگه جگر درم بر کز لوب
همی افرین خواند بر کردگار
همی خواند و بر لشکرش چنین
دم از شهر توران برآورده اند
که کردار نکیش همه یاد کرد
بدام آورد شیر شتره بدیم
بدان کار کن و نیاز دود بود
نیامدش گفتار من سو مند
فلک بر برش پر در گوشت
نیگند و گفتار گردان من
سلیح و سپاه و در و لوم
بکا فرو شکش بیانگنده
چنان چون بود در خور مهر
بماند همین خیره در کار او
تودانی می آشکار و نهان
جهاندار می ده رهنما
سرش ابریزد چون گوشتند
بدان تا کند سازگار سپاه
چه از کوشش کین آن جنگ
که پیران بر ایشان بسیر سپا
زمین جز بفرمان و سپهر
بیر و اهرمن شاه راول را
زرق کوک و خور و است
با بندهیم پیش کمر بنده و
از و هر چه آید با بر دست
همان کرد باید که شهر را دست
بیر از خوال و دیره بر کین
سر سرکشان اندران گفتند
که از کین زمین اندرا و دپا
خور که گساست مغر سرم
اگر خند بر خواجه گاو مشند
به بیروی یزدان شد علی بابا
بیا خدایه تیغ و راج

زیر گسترده از روی کلاه
همه شاه را چاکر و بند
از آن پس خروش کرد
همه نامداران ایران سپاه
هم اندر زمان تیران آمدند
بر اسب و گداز و دروغ
پیر سپید گفتش که ای شیر
کنون از تو گستره یکست
چنان بزرگش شکست
بزرگان که بودند گریان شدند
رسیده به پیران نزدیک شاه
پیران که از چند روز پیش
وزیرانجام با بدیجای سوار
بایرانین گفت که کردگار
بخواند از آن زمان شیر گویا
اگر زنده گردون مرده
بر پیران که گفته نیر
چو از جنگ پیران شد
که چون خواست کینه زافریا
خداوند تاج و خداوند گنج
بگیتی بکشان اندرون نهاد
چو او را گریه و شکر تیر
گواهی دهد در جهان کباب
تنش زورمندست و خدای
اگر باز نهد کشور و چند
ابوالقاسم آن شهر یار بود
که از این چنین خشنده آفت
یکی فرستاده شد و جهان
که آرام این پادشاهی بود
به پیران نام پادشاهان
همیشه استم تاکی آید پیر
باز او را و شایخ وین خرد
چو هیچ از پیران شکست
ز پیری هم آورده بالایی
که ای نامداران و کردگان
فرزان شد آنرا تا یار او
که باشد پیری مراد سنگ

یکی توده کرد و در چرخ و ماه
همه دل بگری وی آنگاه
که گرد سواران بر آمدند راه
نما و چشم از شکفتی برآه
بزه بر میان و فکند که مان
باغوش ترک اندرون گتم
کجا رفت بودی برشت نبرد
که آن کار بر شاه و شوار
که گفتی همی بر نیایدش دم
چو بر آتش تیر بریان شدند
ببازوش بودی به سال باو
چو از شهر توران چو ایران
بسی با جهان آفرین گفت
بود هر کسی شاد و به روزگار
به و داد و دست گونیور
جهاندار گتم را زنده کرد
درم داد و دنیا و هر گونه چیز
یکی بر زم بکشد و اکنون باز
برنج فراوان شهر و دیار
خداوند شمشیر خندان و پنج
که شمشیرش و را بر خواند
بر آنکه داند جهان رخسار
همان بر فلک شمشیر آفتاب
که اندر میان با و انیت
همان گنج و هم تخت و افروز
کجا گور لبنا و از جنگ شیر
نیرم اندرون از پیرانده است
که هرگز نشانش نگرد و نهان
که او بر سواران نامداران
پسندیده از و فر رانسان
جوادی که جوش و خروش
که نش بر آتش خرد و بود
بر انسان که با و بهاری
هم از نرگسان ششالی بکشت
که جت از فریدون فتح نش
که جوی و یار او بر چرخ او
خداوند شمشیر و تاج و سیر

بلر داندش رخ و زنده بود
چو این کرده بود و بیدار نش
زندان سواران ترک کانی
بجشد یکسر گناه سپاه
باز آمدن شیرن با گستره بالاش
لشاک و فرشتید و در پیشگاه ایران
چو شیرن نیز یک خسر و سیر
ز گستره شیرن سخن یاد کرد
به پیران شاه آمدش هوا
ولا و چو بوی شمشیر
در رخ آمد او را سپید برگ
چو مهر و لاش گتم را بر چو
همه نشان بگرد جهان بر گما
دو هفته بر آمدن شمشیر
به پیران اندر گتم
که تو شمشیری زین و ان شناس
بگتم گفتش که ز نهارد
فرستاد هر سو فرستادگان
نیز گریه زانماش بیالدهی
خداوند پیر و ز گریه راست
ز گیتی خود پیران
نه دیشش و کوشش نام و
خدا ای جهان یار و جوی
در گریه ز فرزان او
سیر سر نشان اندر آرد
جهان بی سروافس و مباد
نشدنگ فصل بن احمر
بر ستند شاه و زین و پیر
بزرگی و دنیا و فساد
فرزند ملک تخت تاج
همیشه پنا بهش نیر و بود
بجای غلام عصا شد
چو آن بودم و چون الی گشت
زمین و زمان پیش او
نخو اهرم نماند با و از گوش
که چندان بیاند و هم میگردد

زندان سواران ترک کانی
بجشد یکسر گناه سپاه
باز آمدن شیرن با گستره بالاش
لشاک و فرشتید و در پیشگاه ایران
چو شیرن نیز یک خسر و سیر
ز گستره شیرن سخن یاد کرد
به پیران شاه آمدش هوا
ولا و چو بوی شمشیر
در رخ آمد او را سپید برگ
چو مهر و لاش گتم را بر چو
همه نشان بگرد جهان بر گما
دو هفته بر آمدن شمشیر
به پیران اندر گتم
که تو شمشیری زین و ان شناس
بگتم گفتش که ز نهارد
فرستاد هر سو فرستادگان
نیز گریه زانماش بیالدهی
خداوند پیر و ز گریه راست
ز گیتی خود پیران
نه دیشش و کوشش نام و
خدا ای جهان یار و جوی
در گریه ز فرزان او
سیر سر نشان اندر آرد
جهان بی سروافس و مباد
نشدنگ فصل بن احمر
بر ستند شاه و زین و پیر
بزرگی و دنیا و فساد
فرزند ملک تخت تاج
همیشه پنا بهش نیر و بود
بجای غلام عصا شد
چو آن بودم و چون الی گشت
زمین و زمان پیش او
نخو اهرم نماند با و از گوش
که چندان بیاند و هم میگردد

نخو زنده سواران ترک کانی
زخم نشان زان پس بر آنگاه
سه است که کشته بر او نشاند
که تا گشت ایچ از ایران
بر اسپان چو لمان فرشتید
به پیران و به خاک نهاد و
وزان زارخی خستگ گتم
نیرمود پس شاه از زخمی
بباز و زیدگان آب مهر
ز بهوشک طموت و جشید
ایر از وی گتم بر لب
ببالین گتم نشان بر نشان
بر اسپان بر و زیدگان
همه مهر و زیدگان
که او است جا و دیر باور
که او پنج بر خوش نگردد
که زید که آیند با ساز جنگ
پس از کینه اندر خنمای
زیر داند بر شاه بیاورین
زور یا بد یا سپاه و نیست
نیرم اندرون گنج بر آنگاه
که در زرم و دیشش خواند
اگر بر بالین نیامیزی
ای باز خواهد زرم مهر
که در زرم گیتی بد و روشن
جهان جهان با شاه و شاه
سپاه و دل و گنج و دوست
نیرم اندرون گنج بر آنگاه
ز دستور فرزان و او
نیرم جهاندار خشنده
بیرم و دیران توانا بود
چنین الی بگشت شمشیر
رخ لا لکشت بر سان
خروشی شنیدم ز گیتی بلند
بباز و زیدگان
ببیرم این زرم نام
که این نامه بر نام شاه جهان

که نازنده ایم از کران ایران
همه بوم از آن مردم گنده
همی بنم از دور با لک سوار
که یار و گشتن برین شش گین
فکند و کوشا بر خون و گرد
شده شاد و خسر و بیدار او
ز جنگ سواران همه پیش گم
که از گتم را زرو او
سپید پیران آب خون کرد
یکی مهر و جشکان را
بمالید بر خنمایاش دست
ز هر گونه افسون بر و بخواند
چو شاه جهان کرد و نگاه
نه از دیشش مرد و از گتم
بستختن گنج و جاد و دست گس
ستایش بر بگیت کی بکشد
که در ایچ جنگ زینا گنگ
بیارای اکنون با کینه و مغز
که ناز و دیر و تخت و تاج گین
جهان زیر قرق کلاه و نیست
چو زرم دیشش شوی و لکند
بیرم اندرون شیر و شمشیر
ستاره شمشیر فرور برد
زیر ناماری و هر کشور
بیرم اندرون کوه و دشت
بلند اخترش افسر ماه باد
جهان زرم و جرم و جهان
بیرم و داد و دیر و جرم
پراکنده چرخ من آمد بید
بگاه گیان بر و خشنده
بچون و چو انیر و انا بود
بدر و شش و زنگانی و رنج
چو کافر شد رنگش سپاه
که اندیشش خرد و من بگردد
شش بر آمد ز شاهنشاه
همه مشرعی با و فرجام او
بگویم نام سخن و دشمنان

وزان پس تن بی همتی است
خداوند زیاده و برترش
چنانکه از محمود و خورشیدش
دلیرانکه او را تواند ستود
بنام ای آبا و اجداد و خراب
کنند آفرین بر جهاندار شاه
زمانه سراسر بد و زنده باد
همی تا بگرد و فلک چرخ دار
چو پیش آیدم گردش روزگار
کنون خطبه یافتم زیشان
چنین بود تا بود و دور زمان
یکی را همه رفتن اندر فریب
ز هفتاد و یک روز و بر کس
نیاید برین چرخ گرفته را
تو از شاه بخشنه و اندازد گیر
چنین است رسم سرای سنج
بیاست بر سر سوی ستر
یکی تخت پیروزه بر پشت پیل
چنان که شد از ناله بوق و کوا
از ان نامور و شکرستان
و گرامور شکش سلیمان
فرستاده گان جنت از آن گنج
نه آرام باو اشتهار نه خواب
بزرگان هر کشور با سپاه
گزین کرد از ان لشکر نامدار
چو رستم که بد پهلوان بزرگ
که بر کشور پارس بود شاه
یکی شاه کرمان که به کام جنگ
که بر شهر کابل پدر او پادشاه
که بر شهر خاور پدر او پادشاه
بزرگان که از تخم گوزن تیغ
و گرانکه بود از تخم زرب
هر آنکس که از زابستان بود
سپیدار گوزن کشا و بود
بهر مو تا پیش قلب سپاه
نگهبان بر پیل سی صد سوار
پاوه بود و بر پیش پیل

روان روان محسن پاک است
درو و در بخت و در سر نش
بر زخم اندرون شیر شمشیر
کسی کش ستایش ندا آید
ز باران و از تابش آفتاب
که بی او بسند و کس پیشگاه
خروخت او را فرزند و با
بود اندر و شتری را گذار
نیاید مراند آموزگار
که مغر سخن یافتیم پیش از ان
نبوی تواند شکفتی همان
کسی بر فراز دگی و در شیب
ز دوران چرخ از نو و به
نه برو من دام خورشید
کس گشته کار جهان تا بگر
بدان کوش تا دورانی نچ
بر تنه بان شکر سیران
نمادند و شد روی گیتی پیل
زمین به پیش سپهر آفرین
چنین بود و پادشاهی نشا
بسنده و را و در و شمشیر
نخنگوی و در و شمشیر و ان
مگر ساختن کین افر سحاب
نمادند بر سوی درگاه شاه
سواران شمشیر زن سی هزار
چو گوزن مینا دل آن پیر
منوشتان خوزان تین کلا
مکروی بدل یاداری و گ
جهاندار و فرزند و پارسا
جهاندار و پادشاه و فرمان
ز دنی شب تیره بر تارین
فرزنده فرخ آذر شیب
و گرمتر خوشستان بود
چهره سپیدار و فرزند و بود
بپایان جنگی بستند راه
همه جنگجوی دهمه نامدار
اگر کوه پیش آمدی بر دوی

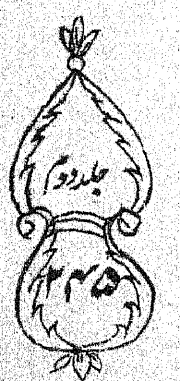
جهاندار بخت و داد و گر
بدر و زار و از چرم پلنگ
مرا از جهان بی نیازی و در
که شاه جهان از گمان برست
پلی انگندم از نظم کاخی بلند
همه اورا ستانده کردار
دلش شادمانه چو خرم بهار
بمانا و جاوید و در غم و ناز
چو پیکار خشم و آمد و پیر
ایا از مومن را نداده چشم
یکی را همه ساله بخت و در
چنین بر و راند سی روزگار
و گزید و انهم از تیر لبت
جهاندار اگر خند کشد بر چ
که کین پدر با جنت از دنیا

کروست پیدای بیتی پسند
به چنگی پلنگ و در یار سنگ
سیان میلان سر و فرزند
چو بر تارک شتری افست
که از باد و باران نیاید گزند
جهان سر سپهر پیر از ارادت
تن از او از گردش روزگار
از و در چشم بد و به نیاز
بیاید ز من جاوید و به شنید
کسی شادمانی گوی بر ششم
پیشانی و در و بادش خورد
فزون آمد از رنگ گل بر چرخا
بر ان زندگانی بیاید گزیت
نیاز و بکین نیاید و گنج
بشمار و بر چاره و گمیا

لشکر استن کینم و بجای فراسی

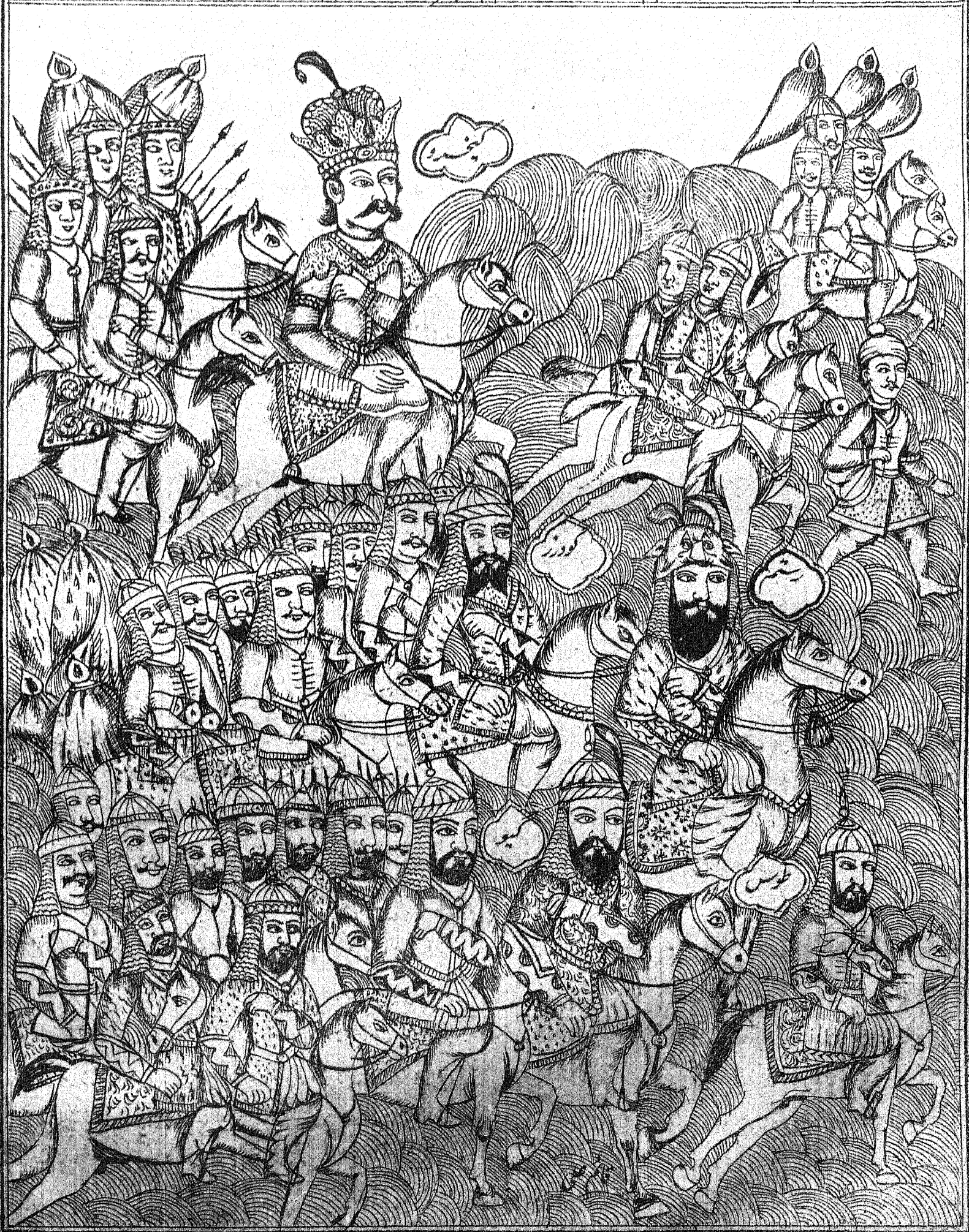
خداوند هند و خداوند چین
چه دینار و در بر پیش چشم
که جاوید باد و اسیر تحت اوی
یکی بندگی کردم ای شریک
برین نامه بر عمر با گذرد
چو مایه دارم تناسی و را
از و شاه و ادا دل انجمن
کنون زین پس نامه پاستان
برین دستان و دیار و می
شگفت اندرین گنبد تیر و
یکی را همه بهر شمشیر و
هر آنکه که سال اندر آید شصت
اگر شصت مایه یک سال شصت
همش رفتن آید و دیگر سر
نیاراکشت و خود اید زنده
چو شد کار گوزن و بر ان سپهر
بر آمد و خورشیدین گز تانی
درشت اندرون ای فتن
نیودی بهر پادشاهی روا
چو لمر اسپ چون رستم و چنگ
در گنج بکشت و در و زنی بد
که فیروز کینه و از پشت پیل
ز گردان گیتی بر آمد خروش
از ان پس بگردید و سپاه
سه تن را گزیدند از ان گنج
بیکدست مرطوس کرد جا
یکی آنکه بر خوزیان شاه بود
چو صباخ فرزند شاه همین
فزون تر از و قارن زرم
بر دست چپ خویش بر چاکر
چو گر گین میلاد و گردان
برستم سپهر و از ان همین
سپاهی گزین کرد و بر سپهر
سپیدار گوزن را خورشید
بهراران و دیار و روز و
گزیده سپاهی گردان گنج
پاوه پس پیل کرد و بیا

خداوند ایران توران زمین
ز بخشش ندارد و دلش ترش
بکام دلش گردش و بخت
که ماند ز من در جهان یا و گ
همی خواند ان کس که دارد
ستایش کنم خاک پای و را
بهر کار پیروز و جیره بتن
به پیوندم از کشته رانسان
بکام اندرون لاله کار همی
بماند بی دل پراز پنج نو
تن آسانی و از و تخت بلند
بیاید کشیدن ز شمشیر و
خرومند از و یاقتی را جنت
بماند می کوشش او بجا
جهان نیز منشور او بر خورند
بجنگ در شاه پیر و زگر
بها مون کشیدند برده سرا
بشهر اندرون جانی خفتن نبود
نشتن گریز و پادشاه
که از زرف و دیار بر و سنگ
بسی از و ان پدر کرد یاد
نزد و مهر و گشت کشور چو پیل
ز من همچو دیار بر آمد چو ش
بیا است بر سر سوی زنگ
بزرگان و دین تن را نین
منوشتان و خوزان خنده
که زرم با بخت همراه بود
و گزید دل اید چ پیلین
بهر کار فیروز و لشکر شکن
دل افروز و ان کار کرد
بر فتنه یک نفرمان که
که یکدل سپاهی بد و کینه
چو خورشید تابان بهر برج
چپ لشکرش را بیا بستند
بصندوق و زنا و ک انداز
بفرموده با کمانهای چرخ
ابانه نشی نیز و سر گرا

سپه‌رانی کیلی پیش اندرین ز نهادر سپاهی گزین کر شاه چو تو خیمه نامور و شمه بود سپه‌رانی پیش رویان میر سوار و پیاده مدی سی هزار و گرامداری کر و خان ترش دست منوچهر نشان جاکر و	همی از جگر نشان بکشید چون سپه‌دار و باد و روج و روی کل بزرگی بدانکه دران خیمه بود که آه‌ور بودی ز چنگال شیر بر قند سویی چپ شهریار جناندار و زخم کعبه سپه‌رانی را که آراسته کرد گزین کر و شمشیرن سی هزار	پیاده و منفی از پس نیره دار ز گردان گردنشان سی هزار دست فریر ز نسته بود بفرمود تا ز نسته شد و گزین کر و خراسان بند که نام او شاه فیروز بود بزرگان که از کوه قافله جماخوی و زخمه شهریار	سپه‌دار با تیر چو شمشیر گذار فریر ز راه و جنگی سوار که نزدیک او کراخه بود چپ لشکر شاه چون کوه شد جماخوی و مردم شناسان سپه‌بدل و لشکر افروز بود ابانیره و گزین و لاف آمدند سپه‌دار آن زمان کیو گوزرا	پیش پشت ایشان از جنگ ابا شاه شه و دستان تنخوا بزرگان زرم آزموده سر سپاهی باز روم و بر پستان منوچهر کرش سپه‌دارشان شبه غر چکان بوبرسان شیر سپاهی زخم فریدون جم بر قافله شد دل همه زرا	بیانده تیرش به تیر خدنگ که در چشم او بدیدانیش خوا ز دشت سواران نیره دار یکی پیشه و نام کشورستان که نام جستن نگمدارشان که پشت پیل آوریدی زیر پرا از کین دل از خیمه از او

جلد دوم
۴۳۶

پس گویو بر آده سکنان
و کرده هزار از دلیران گرد
فرستاده بر میسره سی هزار
زواره بدین جنگ را پیش
بدان تاسیان دور و سپاه
بدان مابعد و زبیدادست
جهان پر گردان بدو گاو
کجا کوه بدیده بان و شسته
غناها یک اندر و گریخته
دل مرد بخواد یا نیک خو
و باره ز لشکر هزاران نهر
بخوردند یکسر همه بار و برگ
همه نامداران ماچین چون
نشت اندران شه از آن
کنون نام گذر به یک گشت
ز دیباچی چینی سر پرده بود
نشته بر شاه توران سپاه
برادرش چند چندی سپه
همه خستگان از پی یکدیگر
چه روی سپاه و چه پشت سپاه
چو بشنید شاه این سخن خیره
ز بیگانه جایش بر خستند
چو هوام و لنگ و فرشت
پس آنگه کی سخت سوگند خورد
ازین پس نخواهم حمید و جید
خروشان می بود ازین گفتگو
ز خون برادرش فرشتد و ز
کنون گاه کین ست و خون خن
که با سر بر شاه را بنده ایم
ز خون کرد و در خون و ریاض
در گنج بخت و در و زنی بداد
ز جیون بفرمود تا بگذرند
چنان بود فرمان یزدان پاک
بران بر نهادند یکسر که شاه
پدر بود گفتی بمرودی بیاسه
و دام فرستد سلج و سپاه
بکینه بر آب گشتی گذشت

برفتند و خلیش یکایک دوکان
پس گویو کوز را بر شمر و
گزیده سوار از در کارزار
سپاهی همه جنگ سازان نو
بود و گرداسپ افکن و مخو
کسی را کجاست یزدان پرست
ز بهر خویش راه میگردید
سپه را پر آگنده گذشت
همی جنگ را گردان فرخته
بجز جنگ گردان نکرد و ز
سپه بود با آلت کارزار
جهان را همی آرزو بود و گ
نشته بر شاه توران زمین
که کند فریدون بر آورده بود
زمانه پر از زنده و اورنگ
فر او ان به پرده درون پر
دست اندر دن گرد و بر سر
ز بیگانگان آنگه بد با همن
رسیدند گریان پنجاک سر
چه رازی رسیدند از آن جنگ
سپه شد و لش چون خشت
ز خوشان کی آچین ستند
سواران و شیران روزی
همگفت بار خ و تیمار و در
و گر خوشین تاج را پر وید
ز کخیر و آگاهی آمد بدوی
ز روی گردان روزی
بشیرین روان اندر و خن
نگر ویم ازین کینه نازند ایم
در ازنی ناچو پست شود
دلش پر ز کین سرش پر ز با
بکشتی می آب را آب بند
که بداد گر شاه گرد و پاک
ز جیون بدان سوگند از سپاه
بیالاد و دید از فرنگه ر
خورشید ازین گسله تدر
سپه بود یکسر همه کوه و د
نشته

بیاری به پشت سرفراز گویو
و دامش بر بر تنه تیغ زن
ز گردان بغداد و مردان کج
ز گردان جنگ و ران و نهر
وزان پس گریه کرد و گشت
نباشته کین از خوردنی بی نوا
بهر سوطایه بدیدار کرد
بهر سو فرستاد کار گمان
از ایشان کسی اندر بر سر
جهان پر ز خرگاه و پرده سر
بر آورد و در کشت آتش گده
نبیره فریدون بد فراسپاه
به پرده درون همه میای یک
ز بر وین هلی پرده سر
همی خواست کاید به پشت سپاه
همه هر کسی یاد کرد و آنچه دید
هم آن روز کخیر و آگاهی
خروشان فرود آمد از تخت
ازان در و بگرفت از سپاه
ازین جنگ پر و برادر تان
بنزدان که نیرام تخت علاج
مگر کین آن نامداران من
که لشکر نیر و یک چوین سپه
بدیشان چنین گفت و فرستاد
هم بر سر مرست و هر یک کین
چو پیران و رویین اورترا
یکی بر گردیم ازین کینه گاه
گله هر چه بودش بر پشت و کین
بدان تاشب تیره و خن
شبه تیره و خنست با خن
همی چاره جت از بدیدار
ز چندان سپیدی اورا سپهر
سپید بیکدیگر وین کشید
ز انبوه جلان و شیران شمر

برفتند گردان سوار و نیر
ابا کوه میان اندران آچین
به پیش سپه با کمانهای چرخ
کین کرد شاه از در کارزار
که با تارن ز فرزان شخت
ستم تیر یکس نداد و روا
سر خسته از خواب بدیدار کرد
همی جت بدیدار کار جهان
همی از بد با خوش تن شاه گنج
زخمه بند بر زمین هیچ جا
همه نرند و استا بر بر و
ز کشت برین نکردی شتاب
بر آیین سالار ترکان جنگ
فرادان و قش بزرگان پاک
بیاری پیران بدان ز خرگاه
ازان بزرگان ایران توران
زمین کوه تا کوه لشکر کشید
به پیش بزرگان بیکند تاج
همی کین موی و همی خن آب
سپه دار و سالار لشکر ناند
سر خن نیز بر باشد تاج
جما جوی و خن گدازان من
همه روی کشور سپه کشید
کین پس مجوس را رام نمود
ز پیران و از شاه ایران
چو فرشتد و در آن دیوانه
اگر یار باشد خداوند ماه
بشید بر لشکرش بکوه
بکشتی نیر و کسی ناخن
جهان دیده و رانی میبدان
سپه را بد و خن گدازان
جهان دیده و نامدار گرد
دمان بر لب رود و خن
گند می خن بران و دام

آگاهی یافتن افراسیاب از کشته شدن پیران و لشکر کشیدن بجهان کج

فرستاد بر میمنه ده هزار
که با شش جنگ اندرون یایو
بدان تاهمی تیر باران کنند
به پیش اندرون ران زرم
بفرمود تا در میان پو طوس
همی هر چه باید بخوابد زشت
بفرمود تا رستم کینه خواه
همه غار و کوه و بیابان و شست
بدیدار نه چون کاشک رشت
سپه دار ترکان از آن علاج
بران فر کسار بر سر چه بود
سپه دار ترکان به یکدیگر بود
جما جوی پر دانت افراسیاب
و رانام گذر بدی بملوی
خود و دیگر گشت شسته شد
نهاد و خنجه درون تخت زر
زده بر درش خیمه هر کس
سحر که سواری باید چو کرد
ز پیران و لنگ فرشتد و در
زیر نهامش لشکر ماهمه
خروشی بر آمد ز لشکر بدو
همگفت زارای جهان من
بنالید و بر دیگر انداز گشت
قبا جوشن اسب تخت منست
بخواجهم ز کخیر و شوم فراد
بدان درد و زاری سپاه
که دشمن سپه کرد و شست
بزرگان توران با فراسیاب
کنون ماهمه پیش شاه اندیم
دل شاه ترکان از آن شسته
ز ترکان شمشیران سی هزار
فرستاد بر سر سوی لشکری
ز بهر گوشت با هم می ساختند
فرخان که او بود معتبر سپه
بفرمود تا رنج را بر و
سپه بود بر سر و دایر
ز کشتی همه آتش ناپدید

ولا و سواران شمشیر دار
سپاه سرفراز و گردان نیر
هوارا چو بر بهار ان کنند
سر نامداران آن آچین
مگرد و بهر جای با بوق کوس
بهر کار باشد زبان سپاه
نگهدار باشد بهر جایگاه
بهر سو می گرد و کشت
مگرد و کلاه کین بدو خن
نشته با رام تخت علاج
ز بزرگ درخت و زشت و در
بسی کرد و او خویش و پیوند
بکند ز شسته بخورد و خواب
اگر بیدانی سخن شنوی
سپه را سپاهش می خیر
همه پیکر تخت زر و گستر
که نزدیک آو آب بودش
سخنهای پیران همه یاد کرد
وزان نامداران روزی
هر اسان شد از بی شبانی
سرخ نامداران شد از روز
سوار سرفراز و زمین من
غم و در و لشکر بر انداز گشت
کاه خود و نیزه و درخت منست
که تخم سپاه و ش بگیتی باد
ز پیران فرادان سخنها
نه هنگام رایت و گاه در
بگفتند و کرد و ترکان پر آب
اگر سرفرازیم اگر گستریم
ببالید و بر دیگر انداز شد
کین کرد شاه از در کارزار
بسی چاره بر ساخت از خن
جهان را چو راست اند
بفرمود تا رفت پیش پدر
به پشت پدر کوه خارا بود
بیاورد کشتی فروان از نهر
بیاورد آن سوی لشکر کشید

بیایم پس لشکر افرا سیاب
چو باران باران بر سوی کار سیاب
بدین روی چون بر آید این
سپید بسی دیده بر کار سیاب
بیایم است لشکر گهی شاه و
باشکر چو نامداری نبود
بخشودم پیل اندر او نیخته
ز شیده یکی بود کتر سیال
بدوداد ترک چکن صد هزار
سوی میهنه لشکر می برگزید
در آفراندندی گوگرد گیر
چماندیده ستوده سالار نشان
از آن مورخین زن چل نهر
وزان پس گزید از پلان نهر
سوی باختر بود و پشت سیاب
ز ترکان و از کار افرا سیاب
سیاهی ز جنگ و ران برگزید
بدان تاپس اندر سیاب
سپید چون در میان سپید
خود رستم و طوس گوگرد گیر
که لشکر فروز بود از آن
شک بر بگند بر گرد و پشت
جهان شد بر آوای بوق سیاب
از زمین و آبی و بر پشت
همی باز جسته از سپهر
بروز چهارم چو شد کار جنگ
بفر تو زیر فلک شاه نیست
مایه ز شایان کسی پیش تو
از و گسشتی چو گشت و رست
به پردوی این قتل نام پاک
ز خوبی نگه کن که پیران کرد
از ایران کنون بیای جنگ
چو شاه و وزیران ترا و نشان
چو دستور باشد بر آید و نشان
سخن هر چه گفتی همه راست بود
همان پیل بدو ز جنگ و ران
برفتند از آید بر بار جنگ

پرا اندیشه زرم گداز شتاب
چنین گفت باشاه گردان
خوش آورد و در و در و در
زرقی گداز را موزگار
قلب اندرون تیغ زین تیر
به جای چون او سواری بود
وزاد از او شیر گریخته
برادر و برادر و فرخ حال
سواران شایسته کارزار
که خوش شایسته از جهان پیر
که بر کوه گداز شتی تیغ و تیر
لشکر دلاور گداز نشان
گزین کرد شاه از در کارزار
که سیر می انداخته کارزار
شب آمد به پلان پنهان
که آورد لشکر برین وی باب
بزرگان ایران چو نهر
گداز می شیران ایران شاه
گدازیدن و سازش کردید
لبی لشکر از نامداران نیو
همه زنده پلان مردان کرد
که دشمن نیارید بر انجا گشت
پلان بر نهادند از آن کاه
پایه به پیش اندر چو نهر
بصطاب نایر که گرد و بهر
به پیش پیر شد و لا و لشکر
ترا ماه و خورشید بر خور
جز این بدگرلی بدو پیش تو
که او را ج و تخت و کلاه گوی
پدر و مادر و پایش خاک
بران بیوفان ساز و آرم و
بیاید به پیش نایب جنگ
برین راست گفتار من گوی
از ایشان سو اگر نماند
جز از استی را نشاید شود
چو دیار دل رخ چو مانده بود
من اندر نشان باغ و باغ و

بر آنگند هر سو هیونی دوان
که چندین سپه را بر این شتاب
میان اندرون ریگ جانی
بیاراست قلبه تیغ سیاه
نگه کرد و در قلبه جانی
لشکر نامش پیر شایسته
همه نیر و آهنی داشته
ولیری کجا جین بد نام او
که باشد گدازان پشت جنگ
تاری و بلخی و خنجر سوار
ز گردان جنگ و ران سی هر
همه سی هزار پلان ترکان
سپید اگر رشید و پلین
نفر و دلاور میان و دست
چنین ساخت سالار گیتی فرور
سپاهی برین می چوین کشید
چشیده بسی از جان و تیغ
وزان پس پلان را همه نشان
سپه را گداز سوی خوار نمود
همی گشت بر گردان زنگاه
بگرد و سپه بر یکی کده کرد
چو خورشید تابان بر سر
نوگفتی که روی زمین برین
نوگفتی زمین کوه آهن شد

یکی مرویدار و رشت و ران
علف باید و ساز و جاد و رنگ
سر پرده و خیمه بر جای
طلایه که دارد و دشمن نگاه
سپید بدو لشکر آری پوش
که شیده بخورشید مانده ماند
با و در کوه گداز شتی
پرا گداز کرد جهان کام او
نیچید سر از بار و از جنگ
همه پهلوانان خنجر گداز
برفتند با خنجر کارزار
برفتند با گرد و تیر و کمان
چمانوی سالاران آهن
با و در کوه برب آور و کف
که دارد و سپه چشم بر نیمه
که شد لشکر گدازان پیر
بیاری گستره نو و رسلخ
بزرگوس و یمن و لشکر براند
همان ریگ شت از در و رشت
بیایان نگه کرد و بی راه و راه
طلایه زهر سو پرانگده کرد
بیاراست روی زمین کبیر
ز نیر و هوا تیر و جوشن دست
همان پوشش جوشن شت

سخن گفتن لشکر با افرا سیاب

به بنید گفت از چپ است
زیکسوی دریا گدازان
دلش تازه تر شد ازین گوی
همان ساقه و جالگاه و بنه
گزین کرد دست چپش جنگ
بر آنگشتی است و دم پلنگ
ز گردان گردن کشان نهر
که بودی به پیش پیران
نیر و جهاندار افرا سیاب
که سالار نشان بود چم سپه
و مور و جیخاس با و پشت
سپید چو اغریش جنگوی
بدوداد پلان سرافراز
پرا گداز بر لشکر اسل پلنگ
چو گاه شد شمر از جهان
چو نشیند ز سر و گوان اخوان
باشکش نفر بود تا سوی
همین تاج بر او پوشش جنگ
بچپ بر دستان بر سپه
چو گاه شد زان سیاه و نیا
شب آمد بگند در ان گداز
سپید از ترکان سپه پیر
دولت چنان شد و رست
ستاره شمر پیش و دشمن پیر
سپه اندران جنگ نظار بود
بر و گفت کای نامدار جهان
زمین بر تپا سپاه ترا
یکی با و ناخوش ز روی هوا
کنون آنکه آمد به پشت جنگ
ز توران چو مرغی بایران
همی بود خواش چو لشکر شت
ز خوشان خزان چو نهر
سواران که در میهنه بمانند
چو نشیند افرا سیاب این سخن
نبرد و دلش تجی و کاستی
ز ترکان سواران کین نهر
همه ز ترکان نکسته و لند

که بالای و پنهانی لشکر است
چو گاه اسبان جانی شت
بیاید بر گاه شایسته
همه میسر و نیر با میهنه
که او دشتی ز و جنگ پلنگ
گرفتگی بکندی به نیر وی جنگ
بدوداد شاه از در کارزار
بدانش سرش بر تران آهن
که از پشت شیران بر گداز
یکی نامور گرد و پر خاش خر
بیاری جن سرافراز گفت
که با خون یکی دشتی آید
سر نامداران و پشت سیاه
دل و پشت ایرانیا نشیند
ز گداز پیر کار گمان
شنیده همه پیش ایشان نهر
بدو لشکر و گنج و پیل و دم
که تیزی ایشان آرد جنگ
میان ریگ پیش اندر سیاب
دل پا و شایسته پیران کیمیا
بدان سو که بروی افرا سیاب
نیر و نامی روی و صف بشید
یکی را از ایشان غنیمت پل
پرا دشت و ران کار
ستاره شمر سخت چاره بود
سرافراز تر کس میان مهان
نهر خورشید تابان کلاه ترا
بر او برگدشتن نیوی را
لیکنی نایب افراوان درنگ
نوگفتی که هر گز نماند
چنان مهربان پهلوان گشت
سخن جز به بدین نگوی
همه جنگ را یکدل و یک متد
بر و گفت مشتاق تنی کن
بخشی به نهر و ران
همه نامجوی از در کارزار
ز نیر و نامی گداز

نه بنیدیدم که بران کور
هم ایرانیان بنزدیدم
با نوبه جستن نه گشت
مر آرزو جنگ کفرست
دل و پشت ایران شکست
گر او با من آید با و گاه
نه لشکر سپند و نه زان
چو با خسر و آهنگ
به کجاست و از من بیامی
سایه و نه بر بگشاید
در آید و نه که گوی
تو خوشی و ایشان مرا
هر آنکه کفران هم که
گر از پیش من برگردی
چو کار سبب و فرست
ز کج نیاکان مرا هر
فرستم و نه چنان پیش
جز از زرم و خون کردن
چو من کشیده و جهان
و گر با من آید زبانی
آورد و که با تو جنگ
مان تا با ساید و شپاه
زین از خون رنگ بیاکنیم
بزرگان ایران و توران
چو بدخواه پیغام من
بسی آفرین کرد و آمد
ز ترکان هر گس که
هم از زبان شیده
گوید که روشنی شیده
که بنفشه توران سپاه
چنین گفت که شیده
چو تارن باید به پیش
گفت آنچه بنشید از
چو بنشید و ز تارن
گوشت و دل به چنان
کون کار را با خیر
همانده بر دوش

نوا کسی نام افرا سیاه
به بنیدیدم گنج و تخت و گاه
شکستی بود با و داند جنگ
که او در جهان شهریار گشت
بر آن آنگه کار بسته شود
بر آساید از جنگ هر دو
که تو جنگ او را کنی پیش
گر دانی خود برین جنگ
گوش که گیتی و گشت
از آسودگان سرش گشت
بیا پیش و از خیمه
بر آن هین جنگ نشان
چو در آید ای سپهر جنگ
همانکه آیت ازین کار جنگ
نیار تا توران سپاه
ز دیار و از تاج و تخت
سپهر پهلوان پدر خویش
بمنظر تو بند مرا جانیست
سپهر پهلوان سپهر خویش
تانی تو با کار دیده جنگ
دل شیر و جنگ بگشاید
چو برسد و نه که ز ترکان
ز بالای بدخواه پنهان
بجویند با یکدیگر زرم
بچید برین پند من
پر رفته پر آب و دل
زنا کار دیده سواران
گمبان ایرانیان را
بشاه او دیدست چید
گویش با و پیش سپاه
ببالا و مردی هال
بدان دوش و دوش
تا رام و زرم و زرم
بیا و آمدش روزگار
به پیشی لشکر تیر
که پیشی پر از گشت
خزان چاره هانی

بیا شیم تا ما همداران
سوار زبانه و دوش
سوار زبانه و دوش
اگر جوید و بیکان جنگ
بد و گفت کای کار داده
بد و شیده گشت
بمیره که جنگ آورد
گنه که مر او پیران
بگوهر گشت از خیمه
نه زان گشت از خیمه
ولیکن می ترسم از کار
چو با ما بسوگند جان
برادر بود و جنگ
ز اسب سلج و زرم
دولتگر بر آساید از
تو از لشکر خویش
و گر تو شوی گشته
کمر بسته پیش تو
به بنیم تا بر گرد
شب تیره ز و دامن
دوم روز و گام با یک
سوم روز لشکر کرد
به تمنای خویش
برون رفت با و ز
بره با طایه بر آ
دل شیده گشت
ز افرا سیاه
همی شیده گوید
گوهر و گشت از گمان
بیاید بر شیده
چو بنشید تارن
بمخند و ز کار
در آید و ز کار
بگرده و با و جنگ
داند و خیل و جاد

بیا شیم تا ما همداران
سوار زبانه و دوش
سوار زبانه و دوش
اگر جوید و بیکان جنگ
بد و گفت کای کار داده
بد و شیده گشت
بمیره که جنگ آورد
گنه که مر او پیران
بگوهر گشت از خیمه
نه زان گشت از خیمه
ولیکن می ترسم از کار
چو با ما بسوگند جان
برادر بود و جنگ
ز اسب سلج و زرم
دولتگر بر آساید از
تو از لشکر خویش
و گر تو شوی گشته
کمر بسته پیش تو
به بنیم تا بر گرد
شب تیره ز و دامن
دوم روز و گام با یک
سوم روز لشکر کرد
به تمنای خویش
برون رفت با و ز
بره با طایه بر آ
دل شیده گشت
ز افرا سیاه
همی شیده گوید
گوهر و گشت از گمان
بیاید بر شیده
چو بنشید تارن
بمخند و ز کار
در آید و ز کار
بگرده و با و جنگ
داند و خیل و جاد

بیا شیم تا ما همداران
سوار زبانه و دوش
سوار زبانه و دوش
اگر جوید و بیکان جنگ
بد و گفت کای کار داده
بد و شیده گشت
بمیره که جنگ آورد
گنه که مر او پیران
بگوهر گشت از خیمه
نه زان گشت از خیمه
ولیکن می ترسم از کار
چو با ما بسوگند جان
برادر بود و جنگ
ز اسب سلج و زرم
دولتگر بر آساید از
تو از لشکر خویش
و گر تو شوی گشته
کمر بسته پیش تو
به بنیم تا بر گرد
شب تیره ز و دامن
دوم روز و گام با یک
سوم روز لشکر کرد
به تمنای خویش
برون رفت با و ز
بره با طایه بر آ
دل شیده گشت
ز افرا سیاه
همی شیده گوید
گوهر و گشت از گمان
بیاید بر شیده
چو بنشید تارن
بمخند و ز کار
در آید و ز کار
بگرده و با و جنگ
داند و خیل و جاد

بیا شیم تا ما همداران
سوار زبانه و دوش
سوار زبانه و دوش
اگر جوید و بیکان جنگ
بد و گفت کای کار داده
بد و شیده گشت
بمیره که جنگ آورد
گنه که مر او پیران
بگوهر گشت از خیمه
نه زان گشت از خیمه
ولیکن می ترسم از کار
چو با ما بسوگند جان
برادر بود و جنگ
ز اسب سلج و زرم
دولتگر بر آساید از
تو از لشکر خویش
و گر تو شوی گشته
کمر بسته پیش تو
به بنیم تا بر گرد
شب تیره ز و دامن
دوم روز و گام با یک
سوم روز لشکر کرد
به تمنای خویش
برون رفت با و ز
بره با طایه بر آ
دل شیده گشت
ز افرا سیاه
همی شیده گوید
گوهر و گشت از گمان
بیاید بر شیده
چو بنشید تارن
بمخند و ز کار
در آید و ز کار
بگرده و با و جنگ
داند و خیل و جاد

می خواهد از شاه ایران خبر و
به دست تو رسید که در قبا
کسی نیست مگر از تو که کسان
همی گوید سپاس گنج و در
هر آن شهر که بودم ایران
که رستم همی ز شتی مهر گناه
بجای آن همه پند و سوس گناه
شنیدی که برای من یک
فرستاده ترکی از آن
گمانی نبوده که ایران
چو ایران این سخن از شاه
که شاید جفا دار بر ترش
نخواهد که خرد و مودت
سلاحش پدر کرده از چو
کسی را که نردان نداشت
یسوزم بدو قهر جان پدر
نفرمود تا قارن زرم خواه
هنر یافته مردی بیک
بزر و جهان آفرین کردگار
کراشت گرمی ز زردان بود
سپیده دامن هست همان
که ایرون که پیر و زبانش
چو این گفته باشی بشده بگو
جفا دارت از من است
باید دامن قارن از تو نشا
همه هر چه در آتشکار نهفت
سرش گشت گردان دل نهیب
برین زرم شکست گوی که
من و خرد و دشت آوردگار
نشت از بر اسب گنجی
دانشش بیک گنجی
تو گوی که از دماهی درم
یکی ترک رومی بزر نهاد
شاهان را همه تخت بودی
که کین خنجر از آوردگار
اگر از کد پیر و کرد و شک
شاه چو دل را در پند

باز آن که روزی از پیر و
یکی نامور کم شود و ترا سپاه
که کین به بسند و کمر میان
که بنهاد تو را زنی ز او شرم
همی که خواهی ز ترکان توی
ز در و سیاهش بدل کشته
که کردیم با شاه پیوند ما
چو آمد از تو را زنی تاج تخت
بیا دامن زان نه و یک من
کشتاید از کینه یک میان
شنیدی چو این شد از گناه
نخواهد که بر ما بود سز نش
که بر ما بود ننگ تا جادوان
ز ترشی و ماری و از بد خو
نباشدش با جنگ او با و سر
چو کاهوس را سوخت او پیش
شود باز و پاش گذار و ز شا
بجوید که زرم جستن و رنگ
بدیدیم کاهوس و پروردگار
همیشه دل و نیت خدا بود
بخبر پیوسته نشان
نسازم بدینان و از او ای
که ای پیر و مودت با من
ستودانت ای پیر و مودت
نیز و یکی آن زرش سپاه
به پیش پدر یک یک باز گفت
بدانست که مده بیک شیب
بر آنم که دل را زتن بکسر
بر انگیزم از شاه گرد سپاه
زاد و جوانی سرش نیز جنگ
خرامان باید بمان یک
همی سوخت و خوار جان آید
دانشش بر نام که در زود
که بر کین که بر میان تو است
چپ راست طالب جی سپا
ز رستم جوید سامان جنگ
چنین ست آغاز و فرجام

تو پیر و ای و دلیری من
و کرد و در از پیر و تو گوی که
نیامی تو پیر و چنانده است
چنان تخت زین و تاج سر
بایران خراسیم هر روز نشاد
همی لب دندان تاج سید نشا
چو بر تخت پزنده افراسیاب
بنو چه آید ز افراسیاب
همی آرزو کرد و با من نبرد
کسی را ندیدم از ایران سپاه
پوزش بگفتد ما بنده ایم
که گوید از ایران سوار شو
بر نشان چنین پاسخ آورده
نباشد صلح شما کار گر
همان با شما او نیاید جنگ
نخواهم ز تو بودم تو را گنج
که چندان نامم شمار از آن
بر و بوم و گنج و سپاهت سر
کسی را نه بینم از ایران سپاه
سپاه ز خروشان گنم زود
تو آید به من با نام سر
گزند آیدت زان سر که ز
سخن هر چه شنیدی با او گفت
بشد شاه ترکان پاسخ دادم
بدو گفت فردا بین زردگار
پسر گفت کای شاه ترکان
کشته شدن شنیده بر دست خنجر و جنگ
چو آمدن ز یک ایران سپاه
همی گویان نامور تر جنگ
همه لشکرش زار و گریان
که جز خاک تیره نشسته با
نباید که جوید یک جنگ و جوش
به پیش او بنده و فرمان
کسی بر فراز گوی بر شیب

باز و گشت با او ملر و
یکی زنده از نامان سپاه
همی پوزش آرد و بین که کن
سپاه و گنج تو از گنج خوش
بدینگونه گفتد پیر و جوان
وزان پس چنین گفتد سپاه
بکاهوس یکسره پوزش هم
سیاوش او را همی بگناه
همی از شاه این شکفت آید
که از جنگ ایشان بیگناه
نخواهد شسته خدایم یک
سپاه خروشان بدست پیر
بدانید کاین شنیده روزی
همان آید از پیر و دار و
نمیره فریدون و پیر قباد
سواران شیران ایران من
که این را بدید و شوا گشت
کنون تا خداوند خورشید
بران خواسته نیست تا نیاز
بشک آید خواست از انبر
من شنیده و دشت و شسته
وزان پس یاز را همه بگو
نزد پیر نیام افراسیاب
که بر پیران زار بر تو پدر
بشد شنیده نزدیک افراسیاب
از آن خواب که روزگار در
سپید بر و گفت که با داد
چو خورشید تابان بر آرد
چو روشن شد آن جادو لاجر
بجوشن پوزش و روشن
که آمد سوار میان و صفت
بخندید از شاه و جهان
خروشی بر آمد که ای شهریار
سپیدار باگز و با کبر خود
چو خورشید بر چرخ گردید
سپه را چون او گمان بود
بر گنجت رشک پیر و دار

باز و گشت با او ملر و
یکی زنده از نامان سپاه
همی پوزش آرد و بین که کن
سپاه و گنج تو از گنج خوش
بدینگونه گفتد پیر و جوان
وزان پس چنین گفتد سپاه
بکاهوس یکسره پوزش هم
سیاوش او را همی بگناه
همی از شاه این شکفت آید
که از جنگ ایشان بیگناه
نخواهد شسته خدایم یک
سپاه خروشان بدست پیر
بدانید کاین شنیده روزی
همان آید از پیر و دار و
نمیره فریدون و پیر قباد
سواران شیران ایران من
که این را بدید و شوا گشت
کنون تا خداوند خورشید
بران خواسته نیست تا نیاز
بشک آید خواست از انبر
من شنیده و دشت و شسته
وزان پس یاز را همه بگو
نزد پیر نیام افراسیاب
که بر پیران زار بر تو پدر
بشد شنیده نزدیک افراسیاب
از آن خواب که روزگار در
سپید بر و گفت که با داد
چو خورشید تابان بر آرد
چو روشن شد آن جادو لاجر
بجوشن پوزش و روشن
که آمد سوار میان و صفت
بخندید از شاه و جهان
خروشی بر آمد که ای شهریار
سپیدار باگز و با کبر خود
چو خورشید بر چرخ گردید
سپه را چون او گمان بود
بر گنجت رشک پیر و دار

باز و گشت با او ملر و
یکی زنده از نامان سپاه
همی پوزش آرد و بین که کن
سپاه و گنج تو از گنج خوش
بدینگونه گفتد پیر و جوان
وزان پس چنین گفتد سپاه
بکاهوس یکسره پوزش هم
سیاوش او را همی بگناه
همی از شاه این شکفت آید
که از جنگ ایشان بیگناه
نخواهد شسته خدایم یک
سپاه خروشان بدست پیر
بدانید کاین شنیده روزی
همان آید از پیر و دار و
نمیره فریدون و پیر قباد
سواران شیران ایران من
که این را بدید و شوا گشت
کنون تا خداوند خورشید
بران خواسته نیست تا نیاز
بشک آید خواست از انبر
من شنیده و دشت و شسته
وزان پس یاز را همه بگو
نزد پیر نیام افراسیاب
که بر پیران زار بر تو پدر
بشد شنیده نزدیک افراسیاب
از آن خواب که روزگار در
سپید بر و گفت که با داد
چو خورشید تابان بر آرد
چو روشن شد آن جادو لاجر
بجوشن پوزش و روشن
که آمد سوار میان و صفت
بخندید از شاه و جهان
خروشی بر آمد که ای شهریار
سپیدار باگز و با کبر خود
چو خورشید بر چرخ گردید
سپه را چون او گمان بود
بر گنجت رشک پیر و دار

باد و هزاران خود بر دین سوی جنگ گشتم نوز و چو کرد چنین بود تا آسمان تیره گشت از ایران تیره شد شهرها سپاه و کوشه کشیدند بمالید رخ ایران تیره خاک وزان جاگیه باولی پر زخم وزان روی لشکر کبر و آفرین سینه شد زگر و سپه آفتاب زمین پر ز جوش و هوا پر ز همه ریگ خون و دوستی بصندوق پیلان نهادند برقند پیلان و نیزه و ران خروشید کای نامداران جنگ بفرمود تا چون رزم از ماک چو کیمس و آن رزم ترکان برفتند با نامور و هزار سیان و وصف تیغها کشید بیکسو کشیدند صندوق برآمد خروشد و بی کون سوی رشتش رستم چو بوی برآمد آرد و گه گیر و دار بیابان کرد و ابر چون زخون سیرتی تان تن بی سران چو فرطوس بر سره شد تان بپوشید روی زمین گشت و گر گون جوشن و گون سوی میسر و چنین لشکری برادر چو روی برادر بدید فریاد کرد سید ز بهر نمان تو در جنگ باشی سپه و گریز از ایران تیره شد نامی بکشت غنائش گرفتند و بر نمانند که آن سرستین کوه خار و آن شاه ایلا پیش سپاه بزر و برستانش بر و گشت سپه چون بدیدند آن	زبان پر ز تسم و لب پر ز بیا و آن باور و قش هی چشم جنگ او را تیره که چیره بر داند آن کار چو جنگ را بر آب آورده چنین گفت کای و او را پراز کین سر از تیره برقند جوشان گرو و بار ز پیکان الماس تیر خراب نهر شیرین را بدید کوش زمین را می دل برادر جا که ناما و انداز بود و انداز هم از قلب لشکر سپاهی گن چو دایر بر خروشتن جانی شود و ایندگان لشکر که خورشید گشت از جهان زره دار با گنده گاه اگر چه زمین سر کشید جهان شد برادر و کانی بیکدست خسرو سپه دار زواره برادرش نهاد و کای نه بنزدیدان گوند کانی یکی بی سر و دیگری سرگون چو گیدن گز را می گران برست فریاد ز کای شاه جهان دید از تیره گشت جهانی شده سرخ و زخون پراکنده بر هر سوی بهر و شد و کز اند کشید بیامد و پیش برادر توان کن با تن خویش چندین چو خسرو بدید از تیره برای ریگ آموی جفا پیشه و پیدارا بد یکی نیزه ز و بر کمر بند شاه دل بر و بیلا بر از گشت برادر و گه بر نماند	چو خسرو را آنگونه بر دین جهان شد زگر و سواران چو پر ز شد قارن و زم چو شب می جنگ را ساختند سپه داران ز تیره تو دانی که گرسن ستم دیده بیامد و خوشان قلیب سپاه سپاهی کرد و در دای آب ز بس ناله بوق و با گشت جهان سر کشید تیره همه بوم و بر زریل اندر حصاری بد از پیش قلیب که کرد و افر سیاه از و میل همه مانده بر پیش صندوق برده و هزار از موده سوار سوی نامداران خود کرد بشاه سوری بفرمود و لشکر را آنسان برانند چو بر جاست گردان و بیاراست با کای و یانی جهان دیده گودر کوشا و کای زمین کشته بر دشت آورده خروش سواران اسبان ز خشین و خج و تیغ برست منوچهر بر سپه بر آنکه کشد و هر سوی نگم کرد و گریه و تیره سواران شمشیر زن بر آمد و لشکر ده و دار که اکنون ز گردان دل شاه ترکان دو شاه و کوشه چو او باز گشت چو آن و بر شاه نبرد کار گزین سبک بزر و بیلا برادر و گه بر نماند	بفرمود تا قارن گویان زمین پر سپاه و هوا پر بجوش و دلاوری بجواب بخور و نیر بشد و در با گشتی بسی روز بر پاینده بسر نهادن خمسه کلاه قلب اندرون جوش زگر و پیلان اندر برامن پراز تیره چو کپاس امار داده بر آورده از پیش بران لشکر کشن سپاهت پیکار چنان همه تیره و از ز کار که بود زگر و آن که از نامداران ایران چنان شد که گشتی جهان از رضای جنگی همه پیلانان ز تیره بزرگان بسیار و از اوکان پلی راندیدند بر خاک راه ز با گشت تیره همی جست خورشید راه که سیلا کد پیل دل شاه ترکان بجنگ انداز و کیه گزیده بزرگان بپوشید روی هوا زمین پر زخون ز تندی بود برقند با خوار بیامد که با شاه بر گشت اسب نه ترس آمدند بدیدان دل که کار ساز و بی	قلب سپاه اندر بجانبه خسرو و قلیب چو بر دامن کوش چو بر دامن کوش چو نخلی بیا و سپاه مکانات کن بکش خروش آمد و ناله چو هر دو سپاه همی آب گشت بهر جای بدو ده وزان پس ایران ز صندوق پیلان و خروشد و پیلان ز قلیب صندوق سوی میسر و چنگی بفرمود تا بر سر گزن کین جنگ چکا چاک بر جاست بجانبه با رستم بر و دل از جای ببودند دست همه ریگ پر خند دل کوه گشتی تو گشتی که ابری یکی با و ابری ز جوش سواران سپاهی فرستاد چو گریه و زاری چو خورشید را سپه باز گشت بر گشت اسب بدیدند گریه دوان شاه ایلا بزر و تیره چو خسرو دل بیدار کی اندر ز توران سواران	باد و هزاران خود بر دین سوی جنگ گشتم نوز و چو کرد چنین بود تا آسمان تیره گشت از ایران تیره شد شهرها سپاه و کوشه کشیدند بمالید رخ ایران تیره خاک وزان جاگیه باولی پر زخم وزان روی لشکر کبر و آفرین سینه شد زگر و سپه آفتاب زمین پر ز جوش و هوا پر ز همه ریگ خون و دوستی بصندوق پیلان نهادند برقند پیلان و نیزه و ران خروشید کای نامداران جنگ بفرمود تا چون رزم از ماک چو کیمس و آن رزم ترکان برفتند با نامور و هزار سیان و وصف تیغها کشید بیکسو کشیدند صندوق برآمد خروشد و بی کون سوی رشتش رستم چو بوی برآمد آرد و گه گیر و دار بیابان کرد و ابر چون زخون سیرتی تان تن بی سران چو فرطوس بر سره شد تان بپوشید روی زمین گشت و گر گون جوشن و گون سوی میسر و چنین لشکری برادر چو روی برادر بدید فریاد کرد سید ز بهر نمان تو در جنگ باشی سپه و گریز از ایران تیره شد نامی بکشت غنائش گرفتند و بر نمانند که آن سرستین کوه خار و آن شاه ایلا پیش سپاه بزر و برستانش بر و گشت سپه چون بدیدند آن

نسخه

سارید جنگ و مریخون خروشی برآمد از ایران سپاه غلام و پرستنده و چار پا جهان دید برسان باغ بهار سر پرده شهر بار چو آن وزان سولنگ اندر لاف سپاه همه بر کشاوند گویا زبان سپیده و مان گاه با گشته بود همی لشکر آمدند روز و شب سوی نیمه جن افروسیاب پس پشت گریه و زاری خوار چو گر گین میلا و گشته شهر ریشت سپه گویا کور بود زینت جنان چو آب سپاه همی فعل اسبان گشت نهانم یکی زین سواران بجا بیامریک سوزشت سپاه نخواهم که پیر و زبانه جنگ	دل از جنگ جستن پشیمان کند بهر جای تاراج و آذین نهانمی درویش جانیست بهر سو بگردید باره نمودن بدان تا بداند کار نهان همی مرده برخواست از تیره خاک بنگار اندرون چو تو ای پسر همه شب همی لشکر استند زمین شادمان گیمیتون زور بار آمد بخورشید رفت ابا کار دیده سواران کرد منوشتان خوزان فرخ نهاد که با جنگ مردان همی پای داشت تیره دل سنگ خار انجست هانا خیر زین نیز جاک بهماند برین شت باور دین جهان بر دل خوشین تنگ دید چو آهین بیوت و درون یافته	زنگان هرگز کس فرمان گفتند شمار احلاست خون غنیم شری باره در هم انگلیست چو آوردن لشکر بگلزار یون طلایه فرستاد کار اگماران شبی که جسته که تار و پا که اکنون که دشمن بایلین سپید بگفتند و از پیش برخواستند چو آمد نزدیک گلزار یون چهارم سپه بر کشید نصرت سوی میسر شیر جنگی کبر چو گودرز و چون شش و زتر منوچهر بر میسر جای داشت بهر بزرگ در سپاه ابرست همه دشت مغر و سر و دشت که گر بکیزان نیز لشکر چنین چو کچیس و آن پیش جنگ بد اگر نیستم من ستم یافته	که امر و چون شد و گویا کار دل کینه دارش نیاید بر بهر دزد که بودی یکی نامجو نه در ماند با دونه کوه و دشت جهان از در مردم نیک بخت خود و نامداران خسر و پست بزرگان بیدار و بسیار زبونی نه خواست و چندین سپاه که بر مور و پر پشته شد راه فزون گشت مردم ز مور و تیغ سواران گرد و گشت بخود بهم داشت چون کوه پشته سپاهی همه یکدل یک تنه همه دشت و ریاضت و فعل ستاره غمی گشت ترا و کوی دولشکر برین هر دو خست روانها همی ادرین اور و جهاندار بر پا و شایا	بهشتی چنین گفت پس شهریار که جنگ چوید کسی با سپاه و لیران بدتر از نهادند بر یگانه فرسنگ حد بر گشت همه کوه و چرخ و دایم و دخت جهاندار بر تخت زین نشست همی گفت با هر که بزرگوار خراز جنگ و گریه بنهر راه سپاهی بیاد بهامون تنگ کشید بر بخت فرنگ رخ قلع اندر افرا سیاه رود و ز این رو کفیس و از فلکگاه فریاد ز کاوس بر میمنه زمین کوه آهین از نیل هو اگشت چون چادر آید خردمند و دم بکسوستند زین چاک چاک تیر و تیغ که اسی بر تار و دشت یاسا

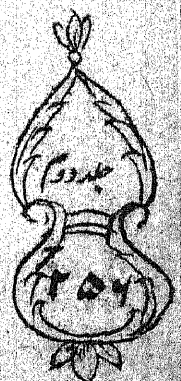
بگفت این بر خاک بالید رسو کسی کو سر زنگ بر تاقی بیا دشت چادر شک رنگ بر افروختن آتش از بر سولی سران و سواران جنگ آورد که شاه جهان جادوان ندان چو بدید گشتند از ایشان سران بجزده رستم هم اندر زمان هم تاج رسیدیم بهنگام روز بتوران زمین شد کونین خور سواری باید هم اندر شتاب چنین گفت با راسی زن شهریار چو آتش بر ایشان شبنجون گیم هم نگاه طلایه بیا در دشت بدست خنجر و کلاه سپهر که برشت از گنبد افرا سیاب همیشه چون پیش رستم وزین روی کیم و کینه جو بر سر همان کشته ترا خیم کرد اکنون من شبنجون کیم هر پیش همه کوفته لشکر و رنجیت بر سپید کار این پیه بند رسو زن و کودک مرد و چند سپاه جهان بوم کور است بهشت هاناکه زن باره فرنگیت چو شبنجون گشتار با شرم یار همگشت بر گردن ایشان بایوان فرو آمد و باران رود و بیدش بود و بیدش بر و دردم او را که با بیدش فرستاده از پیش افرا سیاب چنان چون بود راه و کینه شاه بفرموده تا سنگهای گران کاشای چرخ سپهری گرگ بدان چک تیر انداز و خنجر بپشت بر لشکرش بنیاد شب و روز چون بختی	همان پر شد از ناله دار اسو چو افرا سیاب آگهی یافتی پوشید تا کس نیاید بجنگ طلایه بر آمد ز هر سپیدی بران دشت بر نام و ننگ آورد که با باز گشتیم سر و دست او کشیدند شمشیر و گرز گران همیونی باید سپیده دمان چو بر زد و سر از چرخ گیتی فرو هاناکه آگاهی آید بشاه خروشان نیز دیک افرا سیاب که بیکار سخت آمد و ریکار ز خون روی بامون چو کیم که از گردن لشکر چو تیر گشت چو رفت بیکاه از دشت کین هاناکه جنگ تو دار و شتاب گوشت و دل را میان بسته نشسته تارامی گفتگوی چو برداشت از خاک خون بر آرم کرد از دل لشکرش بشیرین روان اندر آنچه چنین گفت با نامور ناهج ترا گنج و بدخواه را رخ راه همه جایی شاد و آرم گوم جهان بین بیند که برو شیت خوش آمدش از پیش از درگاه بدستی ندیدند از رخ رسان سپه را درم داد و دیار نویسنده نامه را پیش اکنون گشت از در و درگاه بچین اندر آمد بهنگام خواب همچو از خاقان زهر سپاه کشیدند باره اسنوک ان همه بر چهار خنجر ترک و گرز و زود و گرز خنجر بدو تیر و دمان کوکند کارزار سر و لب ترک می خور	هم آنگه بر آمدی با دشت بنجر بریدی سرش را ز تن سپه باز خواندند شاهان دشت همی جنگ را ساخت افرا سیاب جهان آفرین را در گور آورد بدان نامداران افرا سیاب چو شب روز شد جزو خاکی گند که مادر بیابان خسر یا فیم تهن کمان را بر نه بر نهاد بشادی ز شکیر بر اندر نش که از لشکر با قراخان بخت چو رستم گیر و سپه گاه سر اسیر شد لشکر این دیدار ز ترکان جهان پاک دیدش ز گتم و رستم خیم یافت سپه را بارای و آثر بر داشت سپه گرز را بر نهاده بدوش همه بخش کرد آنچه بر سپاه بنه بر نهاده و سپه بر نشاند تارکی اندر طلایه بدید به پیش اندرون رستم جنگ که بیست کنگ نمه گنج شاه بران باره و زهر تیر و شتاب بر گشته چشمه و آگه	که شکست شد و استخار دشت جز از خاک و ریگش نمودی گشت چو روی زمین آسمان میرفت همی بود تا خیمه آفتاب بهر کار بارای او نیست پاک رسیدیم ناگه بهنگام خواب ز مردان ایشان فراوان گند بدان آگهی تیر نشانی فیم چو نزدیک شد ترک بر نهاده سپه دار ترکان سپه داشت رسیدست نزدیک مرصحت بیکارگی گم شود راه همان مرد فرزند را بر نهاده خبر شد نزدیک شاه رسو بدین آگهی تیر نشانی فیم شب و روز با ترکش و تیر یکایک نهاده با داز گوش سر برده و خیمه تخت و کلاه دمان از پس شاه ترکان بدشت اندر آواز ایشان پس پشت شاه و سواران جنگ چه با بید اکنون چنین جنگ نه بید کسی آن بلند می خور بالا و پنهانی بر تباب تیر	همی خاک برداشت از درگاه چنین تا سپهر و زمین بر شد همه دامن کوه تا پیش رود بر آید رخ کوه رخشان کند شب تیره چون روی گلی سیاه از ایشان سواری طلایه بود همه دشت از ایشان تن سپهر شب و روز رستم کی دشتی نخستین بر کنگ بنه گشت هر آن کس بود در خیمه رستم سپاهی بتوران دزد روی اکنون او گماند که مانعیم بنه بر چه بودش بر آفتاب همه دشت خراگه و خیمه رستم نوندی بر افکند هم در زمان نوندی جهاندار نشانیست بود بر رستم گفت آنچه بنیاد بود از ایرانیاں کنگان بخت چو نزدیک شد افرا سیاب فرزند از کار رستم شکست کسی را که نزدیک پیش خود زمین بهشت فرنگی لالی خورشید است ایوان گنج کلاه همی موبد آورده از هندو ترا زین جهان بهر جنگ بیا دلی شاه بهشت کنگ یکی کاخ بودش سراندر بهر جای بر باره شد و دید چنین گفت که گردش روزگار و گزیدیم فرستد سپاه سران از قفقوز خواختن بر چهار عراد بر پای کرد بر آورد و دیار دل جالین به بختند بر عمارت های دراز همان خود و شمشیر و بخت بر بخت بر هر فرد جنگ اگر بودی بود دل بر خیم

پناه گرفتن افرا سیاب بهشت کنگ یاری خواستن از قفقوز چین

فرستاد بر هر دی لشکری یکی نامه سوی قفقوز چین چو قفقوز چین گر بایر دشت گفت آنچه نشنیده نامه بد وزان سو بنگ اندر افرا سیاب همی کار دمان روی خور گری روی تا هنگام رنج کرد بهر کار با هر کسی داد کرد چو آمده شد ازان دشت همی داد هر روز گنج بهار	گمان هر کشوری منبری نوشتند با صد هزار آفرین که بدوشش روانم گشت سر اسیر همه را از او گرفتند بر آمد آرام و خور و خور سپاهی بدو آورد و نشاند ز پولاد بر هر سوی خنجر کرد سپه را درم داد و آباد کرد خود و نامداران خیمه رستم بر آمد و فرود آمد از دشت

دو هفته بدینگونه نشاندان
بخندید و برگشت کرد و
چنین گفت کان چنین بار کرد
که با جاناتان زردان چکر کرد
بدی کو بدن جان است
زیکسوی آن فشار ساکن بود
فرشدهای و بر شد باه
بچپ بر فرسوز کا و طوس
زین راهی دل بر آمد ز جا
چنین گفت بارتسم بپشت
بر آنم که او از هر سو سپاه
جان باره و فرود آوریم
نکسته دلت او برین ست
بسان و نخی بود تازه برگ
بزرگان و آفرین خوانند
و گرو و چون خور بر آمد ز باغ
هم آنکه در در کشا و دند باز
باید بر شاه سالار بار
خرو مشد چون نزد خسر رسید
چنین گفت کای نامور شهباز
چخته نشستی و شاد آمدی
شادند زیر خرم و مند مرد
زیر و ان سپاس بد و بخت
با بر اندون تیر تران و خفا
شگفتن من آنکه کار دیو ترند
بگو خسته ام زین سخن چو
تو اکنون خرم و مندی و با و شاد
همان کار زای سواران جنگ
جز از کینه و خرم شمشیر تیر
نک کن بدین گردش روزگار
هم ای مرا گنج و ایدر سپاه
زستان سراب پیش اندر
و رایدون کانی که کارزار
بشیر بکند ام این چنین
سرا و انش ایندی هست
بدی بای کیم بر بگذرم
با یمن و اهرم تو کجای نشین

کرو اند که فرود اول افروخت
بماند از ان گردش روزگار
نه از سر بکار پنداره کرد
ز خوبی و پیروزی اندر نبرد
به پیری رسیده کنون بتر است
ز پیکار لشکر بی اندوه بود
بن نیزه و قشبه بارگاه
درفش دل افروز با یون و کس
ز لب ناکه کوس و شپور و ما
که ای نامور مستند آجمن
بیاید که مستش چنین و دستگاه
همه شگ خاش برود اویم
که زین پیش و بیکان رسان
دل از کین شادان ترند
و را خسر و پاک و فرخ اندند
شاد از بر جرخ زین چراغ
برهنه شدن که بپوشیده را
گفتا که جن ست با ده سوار
شاد از آب دیده خشن ناپدید
همیشه جهان را بخوبی گذار
همه داستانها پیکری زوی
نشست و پیام بدیدار کرد
که فرزند باشد بدین پاک
نمک و لاد و بدی بای آب
که هرگز نخواهد برین جز گرد
نشسته بیکسوی بخوابد خور
پزیرنده مردم بار سا
بتن بچوپیل و بند و رنگ
نماند ز نام نامی ستغیر
جز او را کن بر دل اموزگار
هم ای بنگین هم ای در کلاه
که بر نیزه و داف و دست
ترا بر دهد گردش روزگار
برست تو آیم که نثار سن
همان چون شمشیر کیم است
سپاهم ترا کند و داف و دست
به جای بدی انم و بن خوش

رسیدن کیم و پیل فراسیاب بنگ

که خون سر شاه ایران برخت
بدی را که نام بر بر بدست
برین گردارم زین و ان پس
بروی و گرد رود آب روان
زمین هفت فرنگ لشکر گرفت
بر قند و بستند برده سر
چو خوشید بر داشت افروخت
چنین دارم امید کافر سیاه
تیر سوز ترس یاری چند
سپه را کنون روز خنجر کشند
چو گفارش کاوس یار آوریم
پدر بر سپهر بگذراند بدست

آمدن جن با پیغام لغز سیاه و کیم

بیاید ز در جن با ده سوار
شستا شست با خشت عا
بماند از و جن جنگی شگفت
بر و بوم با بر تو فرخته با
پای کدازم ز افراسیاب
چنین گفت با شاه کافر سیاه
ز راه پدر شاه تا کیتباد
همه پاسبانان تحت تو اند
بران مر بانی و آن رستی
ز من کشم او را که ناپاک دیو
نگ کن که ناپند شمر فراخ
که جز کام شیران افکنش نمود
نیاید جان آفرین را بلند
که ما در صهاریم و با مون ترا
بهین جای گشت و بهین جاف
بدانم جو ایر اندر افکنند
از اندیشه گردون همی بگذرد
بندار کاین نیز نابود نیست
چونک ندر آید صرار و زنگار
ترا نگ و باشد را سگاه
و کینه از من بر و ن کنه

سوم هفته کیم و آید بنگ
شگفت آمدش کاینان فوجی
برست چنین گفت کای پهلوان
که زین شربت افراسیاب
کرویت پیروزی و دستگاه
کشیدند بروشت پرده سر
سر برده ز درستم از و کت
شب آمد بر سو بر اند خوش
نشست از بر اسب شهباز
اگر کشید که زنده آید بدست
بگو شیم با پیش از ان کوسپا
چو دشمن بدیدار گیر و پناه
چنین گفت کیمین با شتاب
پدر بگذرد کین باندی جای
که کین پدر بر تو آید لیس
خروشی بر آمد بلند از صهار
بشد پیش و بپزیر برده سر
وزان پس بیاید و نشان
چو آمد نزدیک شمشیر فراز
همیشه نری شاد و دیدان
چو از جن بشنید گفتار شاه
شستن در روی ساز و شبا
ز شادان گیتی سرت برست
بزرگان که بانج و با افکنند
که بروست من پر کاه و شاد
زمانه و را به سپاه مرا
شربت اندر کین جنت خراب
یکی نزل اندر بیابان نماند
اگر بگوئی همی بیگمان
همی گنج انم شست
ترا گاه گرمی و جوشی گذشت
زهر سوخته و خا و سپاه
گر آید و کانی که در کاین
نبیره و پسر خرد و زار ششم
هزاران یزدان به گام نهاد
چو آید مراد و کین خوش
کشیم در گنج و تاج و کمر

شندیدان خورهای و ادای جنگ
سپهر و لاری برای دید
سوز و گریه بی بروش و روان
بهینان بر آسوده از روزگار
هم او آفرینده هو روانه
به سوسی و زیلو انی پاس
ز شاه جهان از لشکر نجو هست
زمین گشت یکسر از جنگ و شوش
بیاید بر و دیگر و سپاه
به بند سر تیغ یزدان است
بخواند بر او بکسیه بر راه
ز پیکار و کینش ترسد سپاه
زمانه پوشد زنگار و
لیس باشد اندر و رار و نهی
سپادی بخیر شاد و پیر و زگر
پرا نرشد شادان دل شهر بار
همی بود بانامداران بپاک
خرو یافته جن را پیش برد
بر او آفرین کرد و هر دوش نماز
برین بوم با پیش گسترده است
نفرمود زین کی زیر گاه
از ان لغ و دل شاه توران سپاه
که تخم تو زین نامور گوهر است
بروی زمین مر ترا کمترند
سیاوش رو کشته شد بیکمان
بچنگ اندرون بد فاعل
بماند سیاوش و افراسیاب
بکشور جز از شهر ویران نماند
نیاید از کین دلت بکزد
بر آورده بوم و کشت منت
کل و لاد و رنگ خوشی گذشت
شایی تو با گردش و روانه
بکیم زخم آسان بر زمین
ز پشت فرود ک از تخم جسم
شوم چون ستاره بر آفتاب
بهیران سران لشکر آرمین
همان گنج دیار و روز و کس

نو فریدون را هیچ نداد
 برایش یک بگذاشت کاوش شاه
 اگر از پند من سر و سچی می
 چو از حسن تشبیه گفتا شیه
 شخت آنکه کردی مرا از پند
 شنیدم جهان با و بر تاج و تخت
 مراد او نیز دان هر چه گفت
 فریدون فرخ ستاره گشت
 زبان چرب گو یا و دل پر دشت
 مرا نیز تا زاده از مادر من
 که بر آنجن بر زنی را گشتان
 چنین بود و فران یزدان کیمن
 نیز و شبانان فرستادیم
 بسان سیاهوش سرمه را
 سیاهوش نگه که اگر راست
 و فاجعت و بگذاشت آن آنجن
 سر تا جادری جهان احمد
 پسر بر پسر بگذر و همچنین
 زدی گردن نوذر تا جدار
 سنائی بدو فرخ فرستاده
 که مارا دل المپیس پیراه کرد
 بهنگام پش نیز خندان سپاه
 آسوی لشکر کشیدی بیگ
 مرا گوئی اکنون که از بخت تو
 بگو شوم بنیر وی گنج و سپاه
 جهان را بر او و دوش تو غم
 هم آنگه که شد جن پیش پدر
 به خشد گنج و درم بر سپاه
 همی لشکر آراست افراست
 شتر ناسر دار نیکی گسان
 و گر سوی گشتم نوذر پای
 بشکر بغیر مود پس شهریار
 همه گزافان شارساچ تو
 و در صد باره مراده و بهنیق
 پس بهنیق اندرون و میان
 برانگه بر جوب نطف سپاه
 بر زاندر و آنش و نطف و

تو بر دار از دین کن هیچ یاد
 فرست چندان که خواهی پناه
 همان بانیا کین سچی همی
 همسکر و خندان بر او نرنگه
 همان باد بر تاج و تخت نشین
 سپاه او اگر شاد و فیر و زنج
 که با این چشم را خرد با چشمت
 نه از خاک تیره سرش بر کشد
 بر مرود و دانا گیر و فرسوخ
 همی آتش افروختی بر سرم
 سپاه و بزرگی بحر دم کشان
 سرافراز باشم سهر انجمن
 پیرو و دشیمان نروادیم
 بهتری و تن هم نباید کفن
 چه کز دود و دیری از دکان
 بدان تا بخوانش چنان شکن
 هریدی ایسان سرگوسفند
 نه راه نبر زگی نه آیینین
 بدر شاه و زخمه شهر یار
 تو گوئی نه از مردمان اوده
 زهر نیکوی دست کوتاه کرد
 که پیران کشت اندران کجا
 وز ایشان بر پیش پا نشیند
 دل افروز و نسا و نام تخت
 به نیک خاطر و گردش روزگار
 مگر که بدان بلغ بخو کنم
 بگفت آن سخن که همه در بدر
 همان گز و شمشیر و خود و کلاه
 سواری ز ترکان یافت خوا
 نشست از سر برین سپیده
 تبه دیگر جو گو در ز فخر و خنده
 یکی کنده گردن بگرد و حصا
 بکشند و جبهه بر گونه بند
 نهاد از پیش هر سوی طلیق
 و با چرخانک بسته میان
 بر آنگو نه فرمود و نیک شاه
 ز برگر زادی کران که کوب

و کرد چو پاپیوس پیری روست
همه لشکرت را تو اگر کنم
لبو آنچه خواهی همه کاموش
پاسخ گفت خمر و سحر
و دیگر که روی زیزوان سپهر
ترا چرخد خواهی سخن بر حسب
تو گوئی که من بر شوم بر سپهر
پد رفته را شاه گیتی خوان
هر آنکس که بد پیش درگاه تو
که ز او خورشید بچه را بکند
گزند و بلا می من از تو بکشت
چنین بود و تا روزی که شد
زبان مرا پاکیزد آن بیست
ز گیتی پناه ترا بر گزید
چو دیدی بر او درگاه و را
زگاه منوچهر تا این زمان
بر اوردت اغریش آن بختی
بکشتی و تابو ده بدست
و اگر آنکه گفتی که دیو بلبید
نه بر گشت از ایشان بدروزگار
زمین گل شد از خون گودزیا
فرستاد ایشان تا بر دهم
لکه کن که تا چون بود با و هم
همی پیش نیردان بیانشم
سخن بر چه گفتن نیا آگویی
و رفتن چرخه کشت سر
و گرفتار شدن چنین کرد
بیا بر برگردید که در محاصر
بسوی چهارم شد کامگار
بدان کار هر کس که دانا بود
و وزیر و بیا لایکی کنده کرد
و وصی خج بر بر سوی بر گما
و وصی پیل فرمود بر سپهر
بران چو بیا بارانند بیا
هر طایفه ساخت کارزار

بر آن همه کام دل کت بود
ترا تخت زریح آنسه کفر
بیدان پیش پیش و انجام پیش
یام افراسیاب
پسندست بر شاه یزدان پیش
بدل نشی پاک یزدان پیش
بشستی بر اینگونه از شهر حرم
کفون از سیاوش نماند پیش
مغیر بر جهان پیراه تو
زمنده هی تازیانه زند
که باسن زانه یکی راز شست
مرا اندر آور و پیران ز شست
همی خیره ماندم بجای شست
چنان کرد که نامداران نه شست
بزرگی و کردی و راه و راه
نبودی مگر بدتن و بد گمان
کجا نیکبامی بدش آرزوی
تو بدگوهر و راه اهر پیچنی
دل و راه هیچی و دوش کشید
ز بدگوهر و گفت آموزگار
نیفز و دین زبان بزرگ
وزان پس تو ویران کنی کشور
چو کردار ما که تو یاد آور
نخواهم به گیتی جزا و رهنما
اگر در جنگ چندین بهار بجوی
و گریختن افراسیاب
میوز بدست رسم
مگر در تاجون بود کارزار
با بیل و کوسن نبرده سوار
جنگ در اندر توانا بدند
سپهر ابر درش پر کند کار
ز دیوار و ز چون سپر بد گمان
شدن ستونهای پیش صا
بدان چو بهار گرفت ز جا
بمان چون بود ساز جنگ

خراسان ملکان میں پیش
 تر ایشیت با شتم سہر کارا
 چو اواز گردو بیای جنگ
 بیای پنجین گفت کامی
 و روی که دادی از آفر
 ز شایان گیتی دل فرور
 کسی کو بدانش تو انگور
 دلت جادوی راسر ماکیت
 جهان مادر پرده برآه
 کہ ہرگز گیتی کسی این نکر
 خردمند سیران بدانجا سید
 وزان پس کہ شتم ز اور جد
 بہ پیش تو آورد و کوی نگاہ
 مرا بیدل و جیسہ دیا فقی
 ز سہر تو گذشت تخت و کلا
 بحضرت آن گوہر بد زجا
 ز تو را نذر آمد زریان شجرت
 سیافش بد و نیمہ کردی بد
 کسی کو بد بیات گیر شمار
 چنین بود فحاک ہم شمشید
 کسی کو تباہ ساز استی
 کنون آمدی از نیران ہار
 جہانداریز و ان ایاکشت
 ازین پس مہ اجنبہ شمشیر
 مگر کز بدان پاک گرد جان
 یکی تاج دادش ز بر جہان
 بر آشفست از ان پانچ اوہار
 شب تیرہ تا سوز و انج شید
 چو از تلک برجاست آوار گشت
 بر شتم ہیر و دما ہچو کوہ
 سپہ را ہمہ ہر چہ بایست
 چہ از روم و چینی زنہند
 بر ان شب تیرہ بی آفت
 بدید آمدی بنجین از برش
 یکی کندہ ز بر بارہ درون
 یکسو بار بنجین دزد تیر
 بر این کردہ شد شہر ازین

مرا شاد و مالی بکرمش نشست
 بهر انجمن خجانت شهریار
 ستم ساخته زرم را چون یک
 شنیدیم سراسر این لشکر
 تو گفتی که او کرد و فرگان
 پسندیده و شاد و سپر و زر
 ز گفتار کردار بهشت بود
 سخن بر زبانست چه پیر گشته
 نشیدی و تنی چنین لایه خوش
 ز شایان کردان مردان
 بدید آنکه هرگز ندید و شنید
 چنان چون بود و بچه بی بها
 که بهستم ستم او اخت و کلاه
 بیکر دار بد نیز نشافتی
 بیاید ز گیتی ترا خواند شاه
 نیفکندی آن پاکدل را ز پا
 کجا باید دست بدر داشت
 کسی بایر او زمین بد نکر
 فزون آید از گردش زرگار
 چه شد شایان از تنبوی ای
 کز می گید و تن کار و هم گاهی
 ز ترکان سوار از در کارزار
 سر بخت و دشمن نگو سار گشت
 تبا شد سخن نیز تار ستم
 بداد و دهمش من به بندم
 یکی طوق زرین دو گوشوار
 و لش گشت پرورد و شتاب
 بد کرد چون پشت بی سپید
 زین چنین شد سیر خوش
 بیاید به کیسوی در بارگاه
 بگرد و بیاید سوی تخت باز
 چه زرم از سوره هر سو گشت
 نیار و بکشتن کسی تاخت
 چه زار می کوفتی بر سرش
 بکنده نهاد و زین سوار
 رخ سرکشان بود و چون
 پای در پیش جهان آفرین

پانچ گنہم و بیغام افراسیاب

و دیگر که دی زیزدان سپهر
ترا چند خدای سخن پرست
کو گوئی که من بر شوم سپهر
در کشته را شاه گیتی فرمان
هر آنکس که بدیش و گاه تو
تا دوا خورشید بجه را بکند
ز نو و بلای من تو شکست
چنین بود تا روز من گذشت
بان مرا پاک یزدان بست
گیتی پناه ترا بر گزید
بودیدی بر او و گاه و را
گاه منوچهر تا این زمان
در دشت اغریش آن گنجوی
شستی و تاب و ده بدست
را آنکه گفتی که دیو بلبید
گشت از ایشان بدروزگار
مین گل شد از خون گودزیا
ستادیش تا بر دهم
که کن که تا چون بود با دهم
ی پیش یزدان یا شاهرها
خن هر چه گفتم نیا آگویی

فرقت مخیر کنک شہر اوگر سختی افراسیاب

اگر هزار شدن چنین که رسید و بدست رسم نگه کرد و چون بود کارزار را بپای و کوسن نهاده سوار جنگ فزاید توانا بدیند سپهر را بگردش پراگنده کرد ز دیوار و ز چون سر بدین کشیدن تنه های پیش خصا بدان چو بسیار از فتنه ز جا چنان چون بود ساز جنگ و	اگر دید کرد و حصار وی چهارم شد کامگار آن کار هر کس که توانا بدیند نیزه بیالای کند کرد صد پنج بر سر وی بدین صد پیش فرمود پیش بر ن چو بسیار از بیای حصار و ساخت کارزار

بیایم چنین گفت گاهی
 درودی که دادی از آفرین
 ز شاهان گیتی دل فرود
 کسی کو بدانش تو نگر بود
 ولت جادوی را سر داشت
 جهان مادر تو زاده برآه
 که هرگز گیتی کسی این نکرد
 خردمندیران بدانجا رسید
 وزان پس که گشتم زاور جد
 به پیش تو آورده کردی نگاه
 مرا بیدل و جیسه دیا فقی
 ز بهر تو گلداشت تخت و کلاه
 بجنیدت آن گوهر بد زجا
 ز تو راندر آمدن زیان بخش
 سیافش بد و نمیه کردی بد
 کسی کو بدیهات گیر شمار
 چنین بود و خاک هم خمشید
 کسی کو یابد سر از راستی
 کنون آمدی از هزاران هزار
 جهاندار یزدان مایا گشت
 ازین پس مرا خبر نشیر تیر
 مگر ز بدیان پاک گرد جهان
 یکی تاج دادش ز بر صد گنج
 بر آشفست از ان پانچ افرا
 شب تیره تا من ز انچه شب
 بواز فلک بر خاست آوار گشت
 برستم بفرموده آنچو کوه
 سپه را همه هر چه بایست
 چهار دم ز چرخانمند
 بران شب تروی آفتن
 پر بر آمدی مخفی از برش
 یکی کنده ز بار باره درون
 یکسو بار مخفی از منیر
 بر این کرده شد هزار
 شنیدیم سر را سران
 تو گفتی که او کرد و فرگان
 پسندیده و شاد و سرور
 ز گفتار کردار بهشت بود
 سخن بر زبان چو پیر گشت
 کشیدی وستی چنین لایه خو
 ز شاهان گردان مردان
 بدید آنکه هرگز ندید و شنید
 چنان چون بود و بچه بی بهلا
 که هستم سر او تخت و کلاه
 یکبار بد تیر نشافتی
 بیاد ز گیتی ترا خواند شاه
 تیغندی آن پاکدل را ز پا
 یکجا باید دست بدر داشت
 کسی بابر او چنین بد نکرد
 فرون آید از گردش روزگار
 چو شد نشان دل از نیوی امید
 کز می گیروش کار و هم گاهی
 ز ترکان سوار از در کارزار
 سر سخت دشمن مگون گشت
 تبا شد سخن نیز تار سخن
 براد و همش من به بندم
 یکی طوق زرین دو گوشوار
 دلش گشت پرورد و سر شتاب
 بد کوه چون ثبت پیل سپید
 زمین چون شد سیر گنبد
 بیاد به کیسوی در باره
 بگرد و بیاد سوی تخت باز
 چه نرم از موه ز هر سو گون
 نیار و کشتن کسی ناختن
 چو زاده می کوفتی بر سرش
 بکنده نهاد و فریست منون
 رخ سر نشان بود و چون
 بیا به پیش جهان آفرین

زانکه رسید با بجای ساری ساز
 اگر داونی بی بجای ساری من
 کمر میان بست و چسبند ز
 ز با یک کمانهای چرخ و زو
 تو گشتی بر او خفت با هو
 اکنون باره گفتی که برداشت
 برآمد خروشدین کارزار
 پس از اسباب اندر آمد
 به بندید با یکدگر و اسنا
 سواران ترکان یکدگر دید
 ابا ترکش و تیغ و تیر و سپر
 برخند و در آورد یکسر سپاه
 به پیروزی شاه ایران
 چو کرسیوز و حسن زمر از ما
 تباراج و کشتن نهادند و
 همه شتر توران گریزان چو با
 با یوان بر آیدس افراسیاب
 خرویش سواران با یک سر
 یکی شاد و دیگر پراز دروغ
 به گشت یکدیگر پاز و افغان
 به گشت کی بنیت تیر باز
 که از لشکرش کش آگاه بود
 تشافی تداوش کلند جان
 فرادان بگشتند با هم نشان
 زهر گونگفتند و خروشدین
 زانکه گزین کرد پس بخردان
 بباید که بر کاخ افراسیاب
 ز خرویشان او کس نیاز شاه
 همی یاد ایدش خون پدر
 چرا چون بیکان بیکال تیر
 فرستاد کس بخروان انجمن
 که نامست اندر جهان یادگار
 همه حشمت شامان پوشیدند
 بخواری بجای بردشان خوا
 تو دانی که ساخت بجای
 پرستند صد پیش هر دفتر
 همان جام زرین گرفته بدست

ای که در میان گفت راز
 اگر وان اینچنین پاکد اینچنین
 بیجنگ اندر آمد بگرد و دو
 شده روی خورشید تابان کو
 ز باریدن تیر و گرد سپاه
 بگردار کوه اندر آمد ز جا
 بر پیر و بی لشکر شهر یاز
 بچمن و بکوسوز آواز گریه
 میماند چه خواه پیر امسا
 نوان گشته از بوم و بزم آید
 دو دسته پیاده پس نیزه و
 چو شیر تریان رستم کینه فر
 بر آمد خروشدین از زنگ
 که بدخت توران از ایشان
 بر آمد خروشدین با می جو
 نیاید کس را بر و بوم باه
 پیر از خون ل از در و در چکان
 ابر پشت پیلان تبیره زان
 چنیت رسم سراسی سپنج
 که چرخ خلک خیره با ما بگرد
 ابار و ز خوشی و آرام و ناز
 که زبیر و ز اندر چنان که بود
 یدان گوشه آواره شد گمان
 نیامد سالار گردن گشتان
 نیامد می زوشانی پدید
 جهان دیده و کار کرده روان
 شتابد ز چرخ برین آفتاب
 چنان چون بود در غریب گمان
 بر بره و بنجبر به بیداد سد
 نه انگیزه از جهان و سر تخم
 بسی درستان پیشین گمان
 سنازد یکس عاود ای روزگار
 کسی کو نیامد ز پرده بگوش
 تبارج و کشتن بیار آهنگ
 نه بر جای خواری و پیغام
 زیارت بر بهر سری افسر
 همه دل ز بیم شستابست

از رخسار چون ماه چنان کسین
 نگون کس سر او دان آوشت
 بفرمود و ساخت بر سر در
 ز رخساره و خنقی و زگر و
 بر آنگونه گشت آسمان ناپدید
 و زان باره چندی از کاین
 سوی رخساره و رخساره و رخساره
 که بآباده و ز رخساره و رخساره
 ز ترکان سپاهی بگردانید
 برستم بفرمود پس شهریار
 سواران جنگی بگسارشان
 بنابر برآمد بگردانید و
 فرادان ز توران کشید
 بر آرد یکی بود و فرخ سپهر
 زن و کو و دکان بانگ داشتند
 بزارای همه دیدگان بر رخساره
 بدان باره بر شد که بد کافران
 همی پیل مرزنده گان چو دید
 چو افروسیاب آنچنان دیدگاه
 دیدید به بدیم جان روزگار
 و ز آنجا یکم خیره شد ناپدید
 از آن نامداران و صد بگزید
 چو کهنه و آرد بایوان او
 ز کرسیوز و جن سپید شاه
 بایرانان گفت پیروز شاه
 بدیشان چنین گفت که بایرانان
 بهم آواز پوشیده رویان
 چو زان گونه دیدند که در آوا
 همان مادرش را که از تختگاه
 فرو آورده و کف و آیدان
 که هر جای تنی ناپدید نمود
 همی خنق گردید به بایران
 چو ایرانان آگهی یافتند
 ز رخساره و خنق استن زنا
 از رخساره و خنق استن زنا
 بر از رخساره و خنق استن زنا

میجو اندر بر و کار افرین
 مرا و شادان دل و نجات
 بجنگ اندر آید گران لشکر
 زمین بیلگون شد هوا جو
 کجا چشم روشن جهان را ندید
 لگون اندر او بگردا شیر
 بیاید و آن رستم جنگو سے
 سپه را ز شیر باد بهار
 بشد سوی رخت گرد و بار
 پیاده هر گس که بنیره و
 بدانکه کشد سخت میکاشان
 درفش سپه را لگوندار کرد
 سر سخت آن کینه درشت
 چنین آمد از شور نجی بسر
 باریان جامی بگذشتند
 شد بخت توران گرد گن
 پیاد سوی شارسان کرد
 همی گردشان بر زمین ناپید
 چنان دل و گشتن کا نزار
 که آمد مرا کشتن مرگ خوار
 هوش و رمای او بچو مرغان
 بدان راه براه شد ناپید
 پیای اندر او و کیوان او
 که را رسید از توران سپاه
 که و شمشیر او آواره کرد و راه
 شماران دول پر از جاد
 تنو احم که آید ایوان بگو
 سپید شد سر اسیر از گنگو
 برهنه بکیو کشیدش براه
 بر انگیز و آتش ز خاک و راه
 سر بخور و آن بدستود
 تو اند جنگ ستودین بسی
 پر از کین سوی کاف بخشند

که بخواره پست و بلند
پسورد است از نزد و از
بدان چون خداوند آتش
خوشیدن پیل و با گیسو
زلف طاسی جو سار و فروخت
که آرد و شوخ و بختی جهان
ببر شد هم آنگاه افراسیاب
ز بهر بر و بوم و فرزند خوش
بیکد و ارشیدان بر او میخند
به پیش اندر آرد بدان خشمگین
سوار پیاده زهر و دگرده
نشان سپدار ابرو آتش
بر آنگاه که از زم شانش دوست
بدان آتشسان اندر آید سپاه
چه مایه زن کو دکن مار سید
زن گنج و فرزند گشته اسیر
دو بهر زجگ و ران گشته بد
همه شارسان دود و فرار بود
نه چو برادرند بوم و نه بهر
پرازور و از ان باره آمد فرو
و در ایوان که در در بر آرد بود
وز انجامیاد بر بایان گرفت
ایستاد زینش بنش شاه
در جوان فت و آید گاه شکست
گریتی بر او نام و کلمه آمدیت
در گنج آن ترک شوریده خسته
نکسبان فرستاد و سکو کله
که گنجش و ایدر بدینسان است
شبان پرویدیت و در کو
که گفتار ابرو آتشان پس خبر
که با کینه داد اویم
که از آن پس بفرمود شاه جهان
که را گون و بوند گردان
که ایوان بر آمد باری خروش
که شد متهر بانو آن
که ز خورشید تابان از آتش
که دست بیکدست جام

در خجسته یارهای زبست
 چو شمشیر بپوشید روشن بخت
 در نشان های سنگ بر سوز
 در خجسته تیغ و کزگران
 بفرمان نروان چو هم خست
 دادم اندر آید سرش ز آلمان
 عبا باره شارسان شد خراب
 همان از پی گنج و پیوند خویش
 فروخت از دور و پی برنجسته
 آسیدون پیاده همی کینه خور
 بچنگ اندر آمد بگردار کوه
 بران باره زوشه پیکر فرش
 دو تن رستم آورد ز نشان
 پنهان لشکر دلغ در کینه خور
 از پیری پیل شد نابید
 گر گردون روان خسته و تن
 در کربس از جهنم برگشته دید
 همه آتش و غارت و باد بود
 سخت و نه شادمانی گنج و گهر
 میداد و سخت می راسد و
 در طی راه زیر زمین کرده بود
 که شورش مانده اندر سنگست
 با سهندان ز زمین کلاه
 نشان گشت از امید پناهنده
 در امرگ باز زندگانی کیست
 پیر و هم شمار آید و سخت
 بودند گرد و در اندر ریل
 کوئی بهر باب مهمل شد
 در دست شمشیرین شمشیرین
 چرخ و آید همه در دور
 نام اندرون نام یاد و هم
 را دید پوشیدگان افغان
 خسر و سرگردان ایشان
 می داد و گشت بسیار
 با و خزان اندر آید و
 او بافته جامه های ناز
 از خسته و خسته و خسته

ز شهر خوارستن زنجان افراسیاب
از گنج سر و دینار یافستن

بر از من شک یاقوت و زرد گوهر
بپیش اندر افکند از شکر

نو کسی که کیوان ز چرخ برین
 همه یکسره زار بگردستند
 چینی بودی گز توران بین
 سپاهش بخیمه نگشتی تبار
 گواه هست آفریننده ام
 که افراسیابان بر اندیش
 چنین ز منگی بدتر از هر که است
 بید کردن جاود افراسیاب
 ترا شهر یار اجز انیت جا
 از ان در پوشیده رویان
 گز ایشان شه نامبر واکین
 چو از کاران نامدار بلند
 بدیشان چنین گفت کاشمیر
 باشید امین با یوان خوش
 ز دلها هم کینه بیرون کنید
 بهر گنج توران شمارا دهم
 ز خون ریختن دست بایکشد
 بر چرخان سر بر چرخد نیز
 و دیگر که خوانند بیدار شود
 بخشید دیگر همه بر سپاه
 سران راز توران برین بود
 ز هر سو فرستادگان ز درشا
 ویر نویسنده را پیش خواند
 سر جاودان را گونسا کرد
 تشاوه شد این گنگل فرایاب
 وزان پس برآمد یکی با بخت
 بجنگ حصار اندرون می
 ازین پس فرستاد شاه
 تشادی بی خود و خسر و جان
 که ازین گور و کوه بدشت
 بگردان بگردار شیران
 پس آگاهی آمد چنین سخن
 ازین تا بگذر یون شکرست
 که او را فرستاد غفور چین
 چو زنگنه آگاهی آموزد
 که گفتی زمین بر نهادی
 فرمود که در زنگنه را

ستاره قشای بر زمین
 بران خوار زاری بر زمین
 نبودنی بدلت اندرون و کوی
 و کجاست چنین گشت خورشید و ماه
 که بارید خون از رو بستند
 ایسی پنداشتند و سودش نکرد
 زمانه بدید بر تنش پرست
 نگید و برین بیگنا ایستاد
 نهان گس اندر سپنج سدا
 شده لعل خسارگان چرخ
 نخود زهر جهان آفرین
 بر اندیشم آنم نیاید پسند
 ز کونیه گفتار من شنوید
 بریزدان سپهر تن جان بخش
 بجز اندرین کشور با منوین
 نه ازان بر شمار بسیار هم
 سر بیگنا بان نماید برید
 که دشمن شود دوست از چرخ
 که ویران کند مهر آباد بوم
 ز گنج و سلج و تخت و کلاه
 بهر نامداری یکی شتر داد
 یکایک سر اندر نهاده براه
 سخن هر چه بالیت با او باند
 چنان اختر خفته بیدار کرد
 سر خجست او اندر آمد بخواب
 که بر کند با شایخ و درخت
 بهما که شد گشته در کارند
 ز روزیک باشد مرا فرهی
 ابا نامور بخشد و انی همان
 بر بیگانه بریند خوشی گذشت
 بسان گوزنان بگوش بر
 وزا فرسیال بداند انی
 برایشان چه خاتمان چینی ست
 بشای بر در خواند و آفرین
 نبر و یک آن زینهار بیچاره
 ستاره شمارش نیاید می
 سیدار بل شیر فرادار

سر با توان تند تر و یک سخت
گسی کو نیستد ز کام و ز ناز
نواید بگشت و خرام آمدی
چنان که دیگر هر از فراسیاب
و گر بر زمین چمن پیوند تو
بران تابشین رورش آید
نخون از ره بگیانان بجا
بخواری و زخم و خون بخت
همان کن که بر سدر تو گدازد
چو چسید دل بجزوات از درد
چنین گفت کخمس و پشند
که بد کرد با بر هجر بادرم
کزین پس شمار از من بگشت
با بریانان گفت پیرو بخت
که از ما چنین ترسشان در دست
بکشید و خوبی بکار آورید
نذر دمی بود و خیر و آشتون
نیاید جهان آفرین را پسند
وزان پس بکشید و فرمود شاه
ز هر سو پراگنده بپرسپاه
بهر کشوری هر که فرمان نبرد
نامه کخمس و بکاوس
توانائی و دانش و داد از تو
بیک زندگه از نبرد و سران
باب اندر افکند چندین سپاه
همان بد کرد و بد و در
بران نامه بر مهر زرین نهاد
بید تا بهار اندر آورد و بر
چو چسید یوزان بر ندهد با
آگاه است یافتن
آمدن افسران
همه گنج پیرانش آمد دست
همه سبقتند از ابرایان
زمین سوی کخمس آوردند
که ایدر باشد یاد و کرد

بر سر بارافرن کرد سخت
بر او بختی ساری روز نیان
ز شاهان درود و پیام گوی
که پیش تو چونش نه بنده خوب
که ساید بزاری همی بند تو
شود پادشاه پیش زیر وزیر
که کن بر آیین شاهان بما
چه پایا گنه خیره او سخن
نیچه سراز شرم روز شمار
ز فرزندون هر کسی یاد کرد
که هر چه کنویت مار اسپند
لسی را جان بد بسر نادم
مرایو خالی چه در خیم نیست
بیا داد و بوم و بر و تاج و تخت
ز خون سخن گرو کشور گشت
چه دیدید سر ما بهار آوید
بیریزانند آوده را کو رفتن
چه جوید بر یگانان گزند
شادان در گنج تو را سپاه
ترکان باید بنزدیک شاه
روست و لیران اوجان نبرد

بنوید فیروز

بهر جاستم بافت شادان
سرافراز باگزای گران
هر چند بر ما همی دستگاه
دادانش بخت یاری نکرد
رستاد نزدیک کاوس شاه
مانج بختی پراز رنگ بو
بی شکبوی و تیان طراز

لنخسرو از
سیاب بالکسر حقو

ستر دار و بیار صد بخت
بر بستن گن جو خنک اسباب
از دوازده دال شکرتک
لای شب در دگر کرده

همه دخت پروردگار نشانی
همی خوانند آفرینی بدرد
برین بوم هم شادی و گنج
میدادش بند و سود و دشت
هر بحر سیادش و خان من
بنباراچ داده کلاه و کمر
همه پاک پیوسته خسر و
نه از شهر یاران نه ادبیت
چو نشیند خسر و بچید سخت
همه خوانند آفرین نبرک
سیارم کسی را همان بدرد
غیر مودشان باز گشتن بجای
تن خویش را بدخواهد کس
همه شهر توران گرفته بدست
بهر کار چینی باید نخست
سین لشکر مایا کانی پر
پوشیده رویان به چید
هر انگس که جویدی ای من
راز گنج و تیره و داف سیاب
میدادش و بنواختن
نزدان پیشاه راچاران
باب دیه و نامه معتبران
برنامه کرد آفرین نخست
گرفت گزخت کاوش
فاناکرا انگشت شد جل هزار
راجا گیه رفت بهشت لنگ
روی کشور به پستید
ران پس باید بشاقت
دشت چون پزنیان بیک
چار پایان بگردار گور
سرفروستاد کارگهان
متفرعین بادی انبساط
نفسی از زبان خواسته
زان خواسته گرفت سخن
برداشت او اسباب
همیشه و آگاه شد زان پناه
دزد گفت این سیاه و دانه

ریگ و نمبر و نه پیش نماز
 اسی نیک بی خسر و ز اوم
 سخت کنی گز که دود پاک
 غیره می سزیندم بکاشت
 پتیار بدیر دل و جان من
 شده روز تار و منگو گشته سر
 از نام دور جهان نشویم
 ریدن سری کو گنهار نیست
 زان خور و دیان برگشته سخت
 سران سپه متران شرک
 از خیز باشد و کم کینه جو
 جهان پاک ناده جهان کد جا
 خواهد داشت نباشد لبه
 ایران شمار اسرا نیست
 باید تا غار پیکار جست
 هم کسیر از گنج و دینار سپه
 انگس که پوشیده دارد گو
 ید که ویران کند جای من
 پس را نبود اندر این تپان
 وودی همه کار با ساختن
 پیوسته شد نامه متران
 ده یک یک شاه را کشته
 کج زمین از بر سیاست
 برگ جهانگیره نیک خوا
 تر یون در صف کارزا
 مای پرازم دم و پا جنگ
 رست او گنوں از جهان پرت
 میره پیش اندر و کج نیست
 گشت برسان پشت پاک
 نده گنده گرون بزور
 جت بدار کار جهان
 نشو چین پرده او
 نده و اعش نکر استه
 لشکری شد را و نمین
 پای بر آورد لشکرش
 نه فرستاد خدی برآه
 در اندر پناه تو

ترکان هر آنکه که بنی یکی
بیره برآمده بر سر اس
چو بر و ش از شهر صف کشید
چنین گفت کاشب مجنبد هیچ
بسته طلایه بیا در راه
بفرزگان گفت کاین است
ندامم که این فرخنده است
اگر شاه حاجت باید نبرد
اگر صد شود کشته آید نبرد
ستاره پرید آمد تیره گرد
پایمی فرستاد نزد یک شاه
ز کوه و سیاهان از یک رخ
اگر خون آن کشگان از خاک
سیارم تر امن شوم ناپاک
از ان بدسیا و دشمن گاه
تو فرزند و شاه ایران گاه
اگر من شوم کشته بردست تو
نماخ که بکشتن بی هیچ درد
ز آورده چندین بگویدی
که گشت بر شاه رفیق جنگ
چو پیمان یزدان کنی بانی
بگویند گفت ای این اندیش
سپید بکشی یکی ز فرزند
اگر شاه با شاه جوید نبرد
پرازد و نشد جان افراسیاب
ز باریدن تیر گفتی که ابر
شاه با فرزند و زنگ ساز
یکی کشته فرمود گردن بر
و گریه بگریه یاز بانیان
بفرمود و از ویران شدند
که آید سپه اندامند پس
سپیدار ترکان چوین گفت
چنین گفت کاین شوم کسب
کنون مازول ترس بر وین
برین بر نهاد و بر جانشند
که کار گمان آنکه بد بر تمام
چو آن دید بر گشت و آمدن

که با دوازده و شصت سال ندلی
خروشدین زندگیا که تا
سوی او کجا لشکر اندر کشید
نه خواب نه آسایش اندیش
بخش چنین گفت کاسیاه
بدل بر مرا چو خواست و بیا
و یار سرم روزگار نوست
چو ایا در این لشکر و دار و برب
تن خویش را خوار بیا در
رخ زرد خورشید شد لا جز
که کردی فراوان ز لشکر شاه
دو لشکر بدینسان چو سوخت
شرفی بروی یزدان پاک
جز از تیغ جان ناتوان گداز
مراد دل پرازد و دیار بود
بر زم اندرون جنگ شیراز
ز دریا سنگ آورده شست
و گریه از تیره خاک نبرد
مگر خشمشیده جویدی
اگر هم نبرد تو باشد جنگ
نباید که بدول بود کیمیا
چنین با من و بخت اندیش
زدان خیره تران دل بود
چرا با دیدن لشکر و دار و برب
نگرد ایچ بر جنگ جستن شتاب
همی تارک بار و ز کام شهر
چو آمد بش که خویش باز
بدان سو که بر راه نوران
که بندند مرا ختن را میان
چو راست بر و بهامون
بماند نباشدش فرادین
سیان با سپه تافتن لایت
چنین چیره شد بر سیاه
سحر که برایشان انجمن
در شهر شیخون بیا رفتند
بیا در نزد یک پرده سحر
که ایشان کسی نیست و شرف

هم اندر زمان نده بر دارن
صفت کشیدن که خیره و افراسیاب هر گز
طلایه بر آگنده بر کرد و شست
سپه را بیاست ز انگوشت
مرا شاد برگاه خواب آمدی
بر آنم که با و شوم هم نبرد
هم چنین ترکان پیش تو
همه سر بسپار خوار تو ایم
دو لشکر بخون اندرون کشید
ز خیم فریدون افزون کرد
و گریه دش اختران بلند
یکی ز رنگهای گریه و دست
تو با خویش و پیونداد و کون
ز گویند و بشنید خبر و پیام
بیره فریدون پور شک
و گرا نگد که بانشکر
بانوه لشکر جنگ اندر
فزون کرد ازین باسیا و شفا
اگر ایدون که رایت نبرد و شتاب
نباشد مرا زین پیش بانو جنگ
سپه را بجنگ اندر آورده
ز شکر تا گشت خورشید
چنین گفت باطلوس فرزند
بفرمود کانش سوزن
باطلوس سپید سپه را گداز
طلایه نذر اند و شمع و چراغ
که اشب برایشان نایم
ز لشکر گزین کرد چو بزار
بجای خور باستانی نبرد
همه خنکان سر بسپار و ده

همه شب یک و لشکر گشت
که زرم آرزو که خورشید
چو زخم بودی شتاب
اگر کام دل بیا بر از مرگ
زنگارگان گز خویش تو
که نده بفرگاه تو ایم
پیغام آشتی از افراسیاب
ببخش و نپذیرفتن چوین
هاتاکه دریا سی طلم شوم
کمن گز ترامن پدر مادر
و گریه دش اختران بلند
یکی ز رنگهای گریه و دست
تو با خویش و پیونداد و کون
ز گویند و بشنید خبر و پیام
بیره فریدون پور شک
و گرا نگد که بانشکر
بانوه لشکر جنگ اندر
فزون کرد ازین باسیا و شفا
اگر ایدون که رایت نبرد و شتاب
نباشد مرا زین پیش بانو جنگ
سپه را بجنگ اندر آورده
ز شکر تا گشت خورشید
چنین گفت باطلوس فرزند
بفرمود کانش سوزن
باطلوس سپید سپه را گداز
طلایه نذر اند و شمع و چراغ
که اشب برایشان نایم
ز لشکر گزین کرد چو بزار
بجای خور باستانی نبرد
همه خنکان سر بسپار و ده
فرقت افراسیاب بشیخون زد
و شکست یافتن که خنک و کنگ و
که اشب برایشان نایم
ز لشکر گزین کرد چو بزار
بجای خور باستانی نبرد
همه خنکان سر بسپار و ده
فرقت افراسیاب بشیخون زد
و شکست یافتن که خنک و کنگ و

چو بیخ با بی تو بر خاش
سپاهی بر آمد بر آنان گنگ
سیان دو لشکر و فرسنگ
بیکهفته بودش انجا جنگ
چو افراسیاب سپه
کنون مانده کشته جان گز
بدو گفت بر کس که فرزند بود
خدا می تو با داتن و جان ما
وزان پس بیا ز لشکر خویش
سپه دار ترکان الان گز
هاتاکه فرسنگ ز ایران نرا
ز مینا چو دریا شد از خون کین
اگر گنج خوابی زمین یا سپاه
ز کین پدر گز و کشته شد
مرا سالیان شصت بر سر گز
مگر دیم هر دو با و ده گاه
و گز تو شوی کشته پردست
که این ترک بد سازم و دم
بدو گفت رستم که ای شهر
ز دریا بدید با تران کشت
ز رستم چو بشنید خبر و سخن
برو ز ایدان بکشتن با گز
تو حق بجایت و گوی و لیر
فرستاده بر گشت و آمد چو با
یکی با رنگ و یکی با شتاب
سپه باز گردید چون تیر شتاب
گرازم که امشب بشیخون کند
ز لشکر سواران که بودند
تو حق سپه را بهامون کشید
بدان تا گز سازد افراسیاب
بره کشته پیش و پس اندر سپاه
ز لشکر جانیدگان ز انجا اند
کنون بیکمان خفته اند گز
اگر بخشای گز و فر و غ
بر خند کار گمان پیش او
طلایه نه و آتش و باد
بجای طلایه بدیدار نیست

لکمان این لشکر و شتاب
که خورشید را از زو که جنگ
هماندار گز و کشتان انجا
همیکه دارایش و ساز جنگ
بیا در بار جغنی بر کشید
سر بر کشید دلی پرستیز
اگر خویش بود از رنگا بود
چنین بود و با بود چنان
ز مین زمان شد پرازد جنگ
گزین کرد کار از موده و دین
بود تا بکشت اندر ای شتاب
ز رنگ زچین تا با یازین
و گز بوم توران و تخت و کلاه
چنین پیش تو آب تن تیر شد
که با نامداران زخم بردشت
بجای گز و در اندر سپاه
ز مینا یزدان کلان انجمن
نه بنده می از فرزند و شتاب
بدل در مار آتش کارزار
بجای شتاب چوین و گز
بشد بدقتار سپه کین
گزین پس برین که گفتی می
که پیکار جوید با تره شتاب
سر اسر شنبه بر او کرد و یاد
زین بگرد و در یابی آب
که چشم سواران می شتاب
ز دل در ویرینه بیرون
گزین کرد خشم و برستم سپه
سپید سوزی که بیرون کشید
بیا بر شیخون به گام خواب
پس کشته با لشکر و پل شتاب
ز کار کشته فرادان بر
پراگنده لشکر چو شتاب و کوه
همه چاره باد دست و مردی
چنانچه مردان پر خاشاک
ز توران کسی را بدید
همه دشت بر یابی و شتاب

چو افراسیاب این خمها نشود بر آن تا حق جنبش سازد ز لشکر هر کس که پیشتر ز دست و گریه و زاری بجنبش در آمد و دریا از ایشان زنده را مور و کاه چنین گفت که گردش آید بر آمد و زوش از و برده سپاه اندامی نوخیز هم آنکه بر آمد کی تند باد هم دشت مغرور و خون گشت چو کعبه و آن جنبش باد وید شد اندام و اگر در میان ز تیر آسمان شد چو پرتغاب ز خوشان شایسته مرد و پیر راکش گران کرد و شکست چو خسر و گم کرد و نواختن شبی که خوشی که تار و پاک کز ایرانین کس را نماند فرزوان با لیدر خاک رو از آن خاک آورد و بر شد از آنجا که رفت نیست گنگ چو پست و خفقان و خافان بد همی گفت و خفقان کافر سیاه پشتانی آید بهر سدا یکی مرد نیکو دل و نیکو راه بزرگان چنین بیدار گشتند فرستاده را گفت کوراکوی چو شنید خفقان و خفا چو شنید افراسیاب برین ز بدخواه روز و شب تیر بود بفرمود نام و کشتی شمار بد و گفت پر اید افراسیاب سوی گنگ و ز بادبان کشید چو روشن شود تیر و گون چو کعبه و آگاه شد ازین بگرد و اگر و آنچه با ما گفت	سپه را فرستاد و خود نشست چو رفتند نزدیک پرده سر بکنده در افتاد و چندین شهنشاه با کاه و بانی ز پولاد و پوستان لشکر چو آگاهی آمد ازین زنگ چو دشمن می جان ستانید برفتند و شمشیر و دین در و دشت گشتی که بر خون همی خاک برداشت از زنگ سواران ترکان روز و گنگ اباستم و گوی و گود و گنگ کلی گشت به جای چون کوه بیدار آن دوش در فشان به پیراه و راه سیاهان سپه چون نگه کرد و قبا افرمود و تخت زرین چو خورشید بر چرخ نمود ز شکیبایا ماه بر چرخ وز آنجا بیدار سوی تاج همه زنده و خنده با ساختند	سیاه با ملان احقن را بست بر آمد و خورشیدین کرنا به چید دیگر سراز کاز هو اشتر تیغ سواران تن کوه لرزید بر فشان چنان خسته شد شاه توران بکوشیم ناچار یکبار کشید سپه بر سر فشان خورا چرخ کرده بر و فشان بزر در سر چشم توران ز بون آشتندی لشکر ز قلب سپاه اندام و گنگ برش چشمه خون ز بر و گنگ نمان کرد و قبا که بر فشان بر چرخ تن از دشمنان نزدید جای در فشان بخیه در آرایش چنین رخ تیره شب آباخنج بسر بر نهادن از فشان خرامی شادان دل شکفت از آن گنگان چون بر فشان	بر فشان کردان چو دریا آب خو طبل بر کوه و زمین ز یکدست رستم را زد بر آمده و دار و بند و گنگ گر نیندگان اوران کد از جنگیان آرو گریه اگر سر بر تن بکشتن یکد و دریا شد آن زنگ بقیهر اندام و ده چهر ز سر شان همه تر گم نزدید با چرخ گردون و داده بر آمد ز قلب هو گشت چون چاه و گنگ سپه را رده بر کشید و گنگ ز لشکر نیار اهی جت ز شاه و کمان خواسته می آورد و در فشان شهنشاه ایران سر و گنگ ستایش می کرد بر و گنگ از ایرانین هر که افکند ز چرخ دید اندام و گنگ چو آگاهی آمد با چرخ وزان یاد بهر ایشام ز لشکر فرستاد و فشان فرستاده تیکل را پوزش فرستاد و گنگ بپذیرفت چرخ که آورده فرستاده گشت و گنگ هر آنکس که او کند راه چو با و در و خ و گنگ چو زدیگن زلف و گنگ مراسلایان هست و گنگ بفرمود نام و گنگ چنین گفت کاه و گنگ ز دشمن خواهم جان گنگ برستم چنین گفت کاه بکشتی باب زنده بر گنگ	بر فشان کردان چو دریا آب خو طبل بر کوه و زمین ز یکدست رستم را زد بر آمده و دار و بند و گنگ گر نیندگان اوران کد از جنگیان آرو گریه اگر سر بر تن بکشتن یکد و دریا شد آن زنگ بقیهر اندام و ده چهر ز سر شان همه تر گم نزدید با چرخ گردون و داده بر آمد ز قلب هو گشت چون چاه و گنگ سپه را رده بر کشید و گنگ ز لشکر نیار اهی جت ز شاه و کمان خواسته می آورد و در فشان شهنشاه ایران سر و گنگ ستایش می کرد بر و گنگ از ایرانین هر که افکند ز چرخ دید اندام و گنگ چو آگاهی آمد با چرخ وزان یاد بهر ایشام ز لشکر فرستاد و فشان فرستاده تیکل را پوزش فرستاد و گنگ بپذیرفت چرخ که آورده فرستاده گشت و گنگ هر آنکس که او کند راه چو با و در و خ و گنگ چو زدیگن زلف و گنگ مراسلایان هست و گنگ بفرمود نام و گنگ چنین گفت کاه و گنگ ز دشمن خواهم جان گنگ برستم چنین گفت کاه بکشتی باب زنده بر گنگ	فرستاد و کعبه و خندان و گنگ زرد کاه و س با نام و فشان

مرایا نیا جز بجز سخن همه چین و مکران سپه گزم اگر چند جانی درنگ آیدم بماند زمانه تا رستخیز که داند که برون که آید زب چنین گفت رستم که ای تن از ایران بر فتنه ناپسنگ بزرگان داند به رختند از اشیاء و شد شاه نواختن ز گاه و آن گرد و گشتان و خوشی و زین و پند و هر گشت صد از مادران گرد گشتان سپه و از زمان گویا شهر آ یکی نامه از قزوین گشت همه و آفریننده مور و پیل وز و باد و بر شاه گیتی درود چهل روز تا بارگاه گشت کشیدیم لشکر ز چاه چین چو باد هوا گشت بر شاه را چو آمد بر شاه گپود لیر بر سپه پیش از شهر آید چو آن نامه بر شاه ایران از اینجا یک بند جای نشست همه شب همگفت و پاشخ شنید تنبیه برآمد ز درگاه شاه همان بگنجه روی پوشیدگان همان جن را پای کرد و پند بران دختران روانه سپاه بایرانان داد و آفرین آیین شاهان مرا و رانان کنک آن کسی کو بود پاشا وزان پس که ایشان چو که شد ترک چین شاه کپش سوم هفته در پایگاه می سیر راه نوحه گشت پرستار با طوق و با گوشه فرستاد تا گویا خواندند	نباشد نگر و انهم کین کین بد ریای کیناک بر گزم مگر و خوشی بچنگ آیدم به پیروزی و دشمن اندر گزم بد آمد سپه را ز افراسیاب همان دیده و رخ برده سران دیدیم خجنگ جای درنگ نخوبی زبان را بیا رهند یکایک باندازه بنشاندن بیر و دالت کارزار اگر دختر اندر زیر دست که بود هر یک بگوی نشان گزمین کرد از ایرانین بفرمود و در کار افراسیاب ز خاکشاک ناچیز و در پانیل که و خیز و آرام را تار و پود بدان بیک دشمن نپدید وزان روی را نه بکاران رسیدش نیز دیکه و پشاه سپاهی ز گردان چو بکشد ز گردنه خورشید و ز شند همه آنجن در گشتی بماند ابا سپه گمان خند و پست چنین تاشب تیره اندر چید بر فتنه گردان بدان بارگاه پس پرده اندر ستدیرگان بیر و دند ز یک تخت بلند که کرد و کاوس فرکان پر نخو اندر بر شهر بار زمین همی داشتند بهر گورین کفی را و داد و دی پارسا ز بیگانه مردم می کرد گاه با بشخور آمد بگنجه نشست اندر آرام آفری همه ز روی و زه اندر رخت همان یار و قتل گویا کار بر او نگذریش بنشاندند	نه بنیز من دشمن بگمان چو گرد مرا راست ما چین فراوان شمارنج بر دشت شدند اندران پهلوانان چو خنکی بود با بچنگ اندیم نباید که این رخ بی بر شود ز کار کیه ساز و دهی بر خورد که شاه را سر سپه بنده ایم در گنجهای نسیا بر کشاد همه ایون ز گنج درم شیار همه در عاری بر او برید همه خویش و پیوند افراسیاب بد گفت کای مرد فرخنده چو شد خامه از شاک انقیر همه با توانائی او کی ست رسیدیم برین دژ که افراسیاب گویی کنون گویا یکک لشاه وزان پس بر آب زره گدیم پس گاهی آمد کاوس کی چو گویا اندر آمد نزدیک شاه بگفت آن کجا دید گویا تنگ فرود آمد از تخت کاوشگاه همگفت با شاه گویا آنچه بر فتنه پاشخ یاران پیش چنان در پس گویا پیش خوان همان چنین کرد و زیند سا اسیران آن کس که بود از نو پس پرده شاه شاک گنج و کرد و گمان مشر از اسپر بهر روی گاهی تاریک بود بدان که گیتی بر او گذرد نویسنده آهنگ طالع درم داد و دینار در پیش ز بس ناله نای و با گس باز آمدن گویا پاشخ نامه از پیشگاه و کیکاوس	بجز روی شمشیر پشت کینان نخواهیم ماری ز کینان بر و بوم آید بگند آشتید لبان پزیرا و ابروان زخم بد ریایکام نهنگ اندیم ببا و تن آسائی اندر شود برین آمد و هم برین بگزد ابا بندی دوست دارنده ایم ز پیوند و مهرش نگردانچ نشر بار کرد با شمشیر از ایوان بمیدان شاه آفر ز تیار او دیدگان پر ز آب بر و با سپه سوی کاوس نخست آفرین کرد و بر او خداوند هست و خداوند نیست همه داشت از برادر ام و خوار سخن هر چه رفت اندر زمین اگر پاک یزدان بود یاورم ازان پهلوان زاده نیکی زمین ابا و سپه بر پیشگاه ز گردان و از شهر بارگاه ز سر گرفت آن کینانی کلاه سخن نیز که شاه ایرانشید ولی شاد و فرم با یواغش بران نامو تخت نشانی که او بر دپای سیاوش جا بیاراست مر هر یکی را سزا برشان پرستنده بر پای کرد بایوان نیز و از هر گان ز دل دور با و خند نزدیک گرد و بگرد و در بی خند سرخامه برسان الماس کرد پرستنده مردم خویش را همه داد و دل جام می را باز آمدن گویا پاشخ نامه از پیشگاه و کیکاوس	به پیروی یزدان پیروز کرد بر آب زره بگند را خیم سپاه همین رخ بر خویشتن نهیم که در ریای با موج و خندان همگفت هر گونه هر گس و دیگر که این شاه پیروز کرد چو بشید لشکر ز رستم سخن بختگی و بر آب فرمان راست زویا و دینار و گوهر هزار بفرمود ازان پس بگنجه نوا با که از شهر بارگاه چو چنین چو کرسی و زار بفرمود تا پیش او شد و لیر که دارنده و بر سر زنده است کسی را که او پروراند بهر بد و اندرون بود و تخت کلاه چو در پیش یزدان شاک کلاه ز پیش شهنشاه بر گشت گویا پذیره فرستاد خدی سپاه و را دید کاوس بر کجاست چو آن شد ز گفتار و شاپه بیاید بطلید بر تیره خاک می آورد و را شکر از خوار چو بر زور از چرخ خشان بفرمود تا خواسته پیش بر چو کرسی و زار کشتن ابدید یکی را گنجهان یکی را پند وزان پس همه خواسته چرخ بیاراستند از در جن کجا بکسی و ز آفتاب می بهر خود چون شود کشته و کام نویسنده نامه بر کشور بد و هفته در پیش درگاه شاه بیک هفته از جام کاوس کی طبقهای زین بر و زه جام همان جامه و تخت و افندی بهر و نطق نیز دیک او	ببندم بکین سیاوش کرد اگر چرخ گردون بود و خجگاه ازان بهر گیتی بدشمن سه کار با باد و شش ماه بدان که گفتار باشد بهر بیا و می ز اختر نیکه یکی پاشخ نو گنجه بن همه بند گانیم و پیمان راست همان شایسته گردن بار که پوشیده رویان افراسیاب کرد و کان ترکان چینی هزار بمیدان و روی پای کرد و پند بیا و در قطن و مشک و عطر زمین زمان را نگارنده است بر و بگرد و دیندی سپهر بزرگی و دینیم و تاج و سپاه نبایش کن از بر سر و شوب ابا لشکر کی کش مروان نو اگر انا یگان بر گنجه راه ببندید و بر سترو و ویش پس آن نامه بنهاد پیش نبایش گمان پیش یزدان از ایران نبرده سران را بچید شب گرد و ده غمان همان نامور سر و ازان کرد بر و کرد و نفرین که نفرین یکی پراسید و یکی بر گزند زویا و ز گویا هر ناب سود خورش تا پرستنده و در هفتا چنین ست کرد و گرد و زهر چنان هم که دیوانه خواهد بهر ناداری و هر متر از انبوه بخش نیدند راه همی موج بر خاست از زمین کمرای زین سیمین تمام ز رنگ زوی و ز کس و دنی باید گویا اندران تخت کرد

وزان پس بایده زامانی
که فرزند گشت غیر و زنج
همه ساله تا بود خون ریز بود
بی او مان تا نمد بر زمین
که گیتی بشوی زینج بران
ازان پس جز انبیش نپواید
شادند بر نامه بر مهر شاه
ز گشتار و شاد شد شهریار
سپه را همه ترک و چوین بداد
ز گشت گزین راه چوین برگرفت
با انگونه تا شارسان پدر
هسگفت اگر داد و گریک خدا
ز لشکر و ستادگان برگزید
خورشید فرستید پیش سپاه
فرستاده آمد بر کشور
که شاه را سر بر سر تیغ
همگفت هر کس بودش خرد
و گزنا مورچون بکران سید
بد و گشت با شاه ایرانی
همه دانش و گنج آید بهت
در ایدون که با لشکر آید
بر گویو چون شاه پانچ شید
سه منزل چنین و شاه آمد
چو نزدیک شهر آمد سپاه
بد و گشت شاه را که تیریم
بکاخ اندر آمد سرافراز شاه
چوین اندرون بود و خشم شاه
باید چو نزدیک کران سید
که گزین که ماز گبارفته ایم
خورش ساز و راه سپاه مرا
برند آگهی دست چوین کسان
همه شهر کران تو ویران کنی
پراکنده لشکر همه کرد
به بینی چو آبی ز ما و ستبر
بیاورد پهلان جنگی و ست
همه روی کشور و پیش چوین
گسبان لشکر ز ایران خواه

بیاورد و قراطش مشک و عطر
منزای می از در تاج تخت
سبک و وید و گهر و تیسر بود
بتوران کران و در یک چین
ز گشتار و کردار تا بخردان
نبا شتم کرد و ست امید و پاک
ز ایوان او گویو بگزید راه
بیاورد و را شکاران می گسار
چنان چون بود و میو شایان
جانی شمشیر و بر برگرفت
همه رفت گریان و بر خاک سر
بخوابد که باشد مراد برینا
که گویند و دانند گشت و شنید
به پندید ناچار را راه
بجانی که بدنام و برتر
زمین جز بفرمان او سپید
که گزینی زبان او بگلدرد
دل شاه مکران گزیده
که نادیده برافروزی جوی
بزرگی و مردی نیروی و
ازین پادشاهی ترانیت
ازان جا که لشکر اندر کشید
خود و نامداران بر راه آمد
بستند آذین به بر راه و را
و گزتری را خود اندر خویم
نشت اندران نامور شیکه
ابا نامداران ایران سپاه
ز لشکر جهان دیده برگزید
نه هستیم و بجز ز فخته ایم
بخوبی بیاری گاه مرا
اگر من نباشم به کسان
چو بیکینه آهنگ شیرانی
بیاراست بردشت جانی
بدانی که مردان که آمدند
تو گشتی که اندر زمین چوین
به پند کنون شهر باران
که بودی نزدیک او ز خرم

بفرمود تا پانچ نامه را
بدی را که گیتی می جنگ و
بزرگ و گزین نوذر تا جدار
جهان را گزین و ربانی بود
بداد جهان آفرین شاد و باش
بدان تا تو سپهر و باشی شاد
بره برین و دوش بجای و رنگ
رفتن کخیمه و از پشت لنگ بسوی
چین و مکران زمین و پیغام فرستادن
به فقور و خاقان و شاه مکران
کزین هم نشان خول فرستاد
فرستاد کس از خاقان چین
کسی کو تا بد ز گشت را
نمی گشت فقور و خاقان چین
گذرد که راه و لیران بست
بدر ویش خشم بسیار چوین
بر تخت او رفت و نامه بداد
زمانه همه زیر تخت من است
گرازم من همی راه جوید و را
نماختم که بر خاک ما بگذر
باید که از ان بر راه ختن
همه راه را پاک کرده چوین
بدیوار دیوار بر آویختند
جانی بخت تو آباد باد
ز دنیا چوین ز بهر شاد
پرستند فقور هر با داد
نوا چون نیاید جنگ و در
فرستاده آمد پایش را
فرستاده را گشت برگرد
فرستاده شاه چوین کبار
از او از اسبانی چوین سپاه
بفرمود تا بر کشید و صفت
باید بر آویخت با و بهم

تو شنید مر شاه خود کامه
جهان از بی غارت و جنگ
ز شادان پیشین بداد و پاک
بدی را که گیتی می جدائی بود
جهان را یکی تازه بنیاد و پاک
سرت سبزه باد و ادلت پزود
نزدیک کخیمه و آمد بنگ
بریز من امید بر کردار باب
بفقور و رسال مکران زمین
و کرد و ماند ز دیدار ما
بزرگان به کشور می چوین
به پندیم تا چند ویران شد
شمار و خورشیدی بسیار نیز
بگفت از پیام آنچه بودش یاد
زمین روشن از تاج و تخت
که هر جانور به زمین پادشاه
وزین مر جانی بی بسیر
چا گزیر با نامداران
در و دشت چوین چا گزیر
ز برینک و غیره هر یک
دل دوستداران تو شاد باد
بیاورد و فقور چوین صندل
همی شاه را نو بوی بداد
پیغام دیگر کخیمه و بشاه مکران جنگ
کردن و گشته شدن شاه مکران
نوا چون نیاید جنگ و در
فرستاده آمد پایش را
فرستاده را گشت برگرد
فرستاده شاه چوین کبار
از او از اسبانی چوین سپاه
بفرمود تا بر کشید و صفت
باید بر آویخت با و بهم

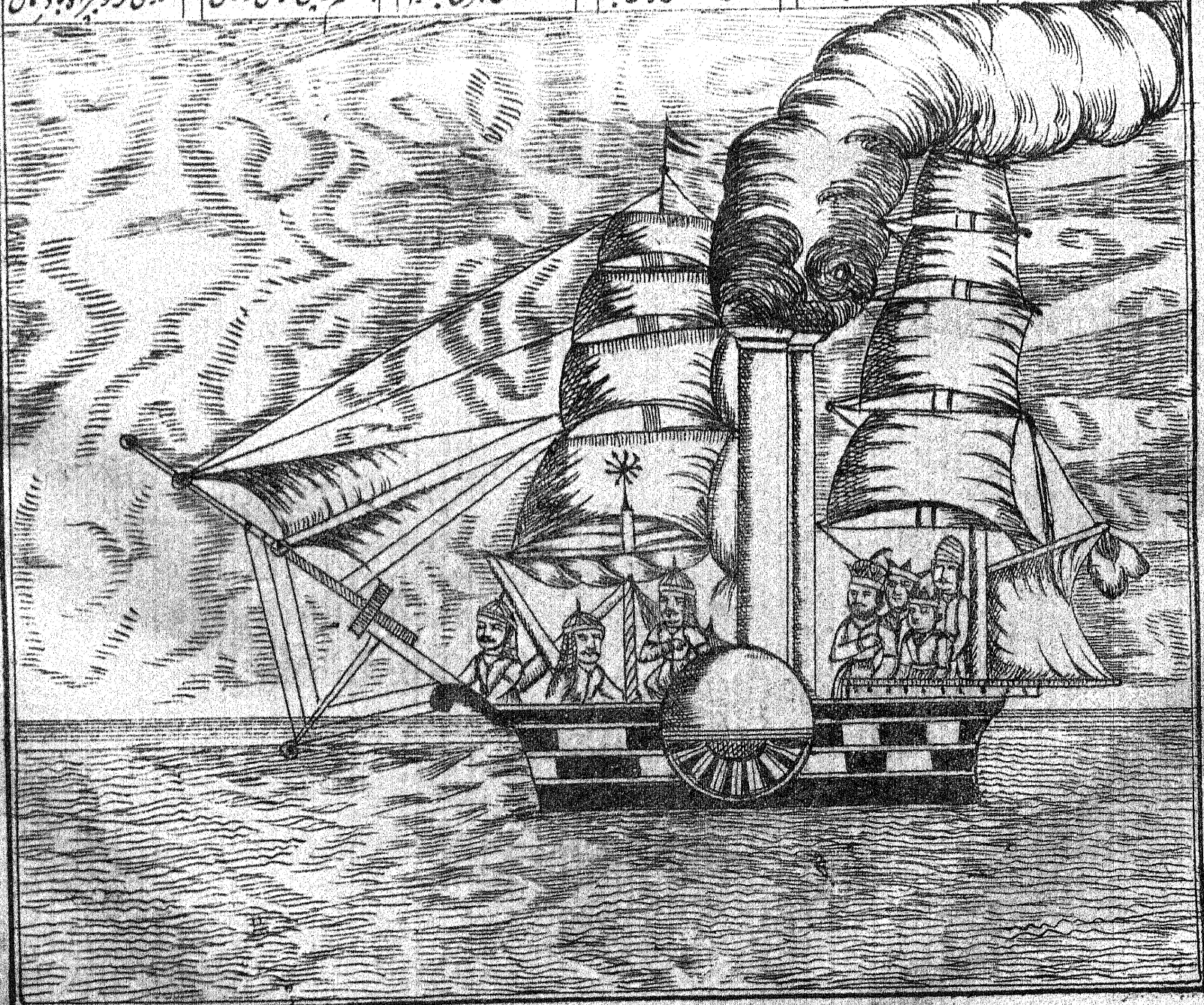
تو شنید پانچ که از کردگار
ز دست تو آواره شد و جهان
برادر کش و دیدن شاکش
اگر داد و داد و گریک خدا
اگر باز بنیم تر شادمان
جهان آفرین بهمانی تو باد
بداد آفرین کرد و نامه بداد
همی بود و فرستاد و را
جانی به گشتم نو و سپهر
نبرد روز پیکار و تیر و شمان
همی گرد باغ سیاوش گشت
وزانجا که شد سوسو تخت باز
که داد و گزید و فرمان کنید
سر او تیرم شمشیر تیر
فرستاده را چند گزید گرم
کنیم از سر آباد با خور و فی
فرستادگان را گران هدیه
سبک فرستاده را خوار کرد
چو خورشید تابان شود سپهر
نه پندیم اگر بگذری بر تو را
نماختم که باشی تو سپهر و زگر
برفتند فقور و خاقان چین
همه راه را بر پیش تو خور
چو با شاه فقور گشتا شد
گر ایوان ما و تو شادمانیت
همی بود بر پیش او بر یک
چهارم چوین شاه ایران بر
بر شاه مکران فرستاد و گشت
جهان روشن از تاج و تخت
چو لشکر شد از خور و فی نو
گر ایوان که گشتا من نشوی
سر خیز و زان سخن تیر گشت
گویی که از کرد و دشت تیر
زمین کوه تا کوه لشکر گرفت
طلایه بیا و نیز و یک شاه
ز مکران طلایه بیا و دشت
بزرگ ابرار و تیریم کرد

تو شنید پانچ که از کردگار
ز دست تو آواره شد و جهان
برادر کش و دیدن شاکش
اگر داد و داد و گریک خدا
اگر باز بنیم تر شادمان
جهان آفرین بهمانی تو باد
بداد آفرین کرد و نامه بداد
همی بود و فرستاد و را
جانی به گشتم نو و سپهر
نبرد روز پیکار و تیر و شمان
همی گرد باغ سیاوش گشت
وزانجا که شد سوسو تخت باز
که داد و گزید و فرمان کنید
سر او تیرم شمشیر تیر
فرستاده را چند گزید گرم
کنیم از سر آباد با خور و فی
فرستادگان را گران هدیه
سبک فرستاده را خوار کرد
چو خورشید تابان شود سپهر
نه پندیم اگر بگذری بر تو را
نماختم که باشی تو سپهر و زگر
برفتند فقور و خاقان چین
همه راه را بر پیش تو خور
چو با شاه فقور گشتا شد
گر ایوان ما و تو شادمانیت
همی بود بر پیش او بر یک
چهارم چوین شاه ایران بر
بر شاه مکران فرستاد و گشت
جهان روشن از تاج و تخت
چو لشکر شد از خور و فی نو
گر ایوان که گشتا من نشوی
سر خیز و زان سخن تیر گشت
گویی که از کرد و دشت تیر
زمین کوه تا کوه لشکر گرفت
طلایه بیا و نیز و یک شاه
ز مکران طلایه بیا و دشت
بزرگ ابرار و تیریم کرد

و لشکر بران گونہ صفت کشید بر پیش اندرون و گویائی و یکی گفت شایسته شایسته برہنہ تابید کہ در وقتش نہ از و صد و چل گرفتار شد وزان پیش ایران پر خاشاک نخستند از ایشان اوان تیر کسی را نماند کہ رشتی کند کہ ایدون بندہ سیر گناہ ستم گاہ کان را کہ بر دیو چرا گاہ اسپان و جانی کار وزان شہر راہ میان کوفت خورشہای مردم ہمہ پیش چو آمد نزدیک آب زرہ بختکے بگردانچہ بایست کرد جہاندار نیک اختر راہ جو ہمگفت کای کہ کا جہان بر آشوب دریا از آلودہ بود	کہ از گرد چشم آسمان آمدید پس پشت گردان ز زمین کش بدو گفت زشت اندر و نگریم بران ہم نشان خستہ در چو سیر زندگان پر بیمار شد تباراج مکران نمودند و زن و کودک خود کردند مکران زندان و رشتی کند بختکے سزاوار باشد ز شاہ کسی کو ندارد و زوار ہم بیار است باغ از گل میوہ ہمہ رنجبار دل آسان کوفت گبدون زیر اندرون گاہ پیش کشادہ گردان میان از گاہ چو خستہ بآب اندر افکند برفت از آب آب پر بار شنا شدہ آشکار و نہان کز و کس نہ رستی بدل نام	و در وی سپہ اندر آمد چو کویہ ہوا پر تیر و زمین پر پیل سہر شہریان کہ بر وزن پوشید رویش بدیبا می بین بہر و نہیلان آن خواستہ خروش زانچہ است از شد و چو کم شہر بران نچرخ شہ شاہ از ان شہر کس کہ پاپا خروشی بر آمد ز پردہ سرا جہاندار سالی بکران بماند بفرمود تا آشکش نیکو چنان شد بفرمان نیروان کیا	بہم کہ شد نہ ہر دو گروہ جہان شد کہ دار در یکنیل مگر تیرہ از خمسہ اہرین کہ مرگ بزرگان بود ہمچنین سہر پر دہ و گاہ آراستہ ہمہ شہر مکران پر آواز گشت بفرمود تا باز کرد و سپاہ بپوشش باید بر پا و شاہ کہ ای سہلوانان فرخندہ را زہ جای کشتی گران انچہ بکران بماند کی چند گاہ کہ اندر بیابان ندیدند خاک	ز قلب اندر آمد سپہا را قلب اندرون شاہ کا تخت یکی و خمہ سازید شک گلاب وزان نچرخ کشتہ شد ہر بزرگان ایران توان گشتند بپڑا و شہر آش کشان شد جہان نیر با آشکش تیر ہوش کہ ما بگناہ ہمہ و چارہ ہم ازین پس گاہی جہانی خروش چو آمد بہر و زمین گشت سہر نچویر چرخ خوبی و راستی ہوا پر زابر و زمین پر خور دشت اندرون سہر و جگاہ ہمہ کار سازان در بارہ بفرمود تا گوشہ بر بختند ہمی خواست از کرد و گاہ بلند گلمدار جان و سپاہ مرا بہنم کہ نمی گذشتی رسال	جہان شد بران مالہ بوق و گویہ شہر و زمین ان خستگی ہم نیست چنان چون بود شاہ را جگاہ سواران و گردان نچرخ گزار بسی تیر با تخت و افسہ شدند ہمی آسمان بر زمین بر زدند بیار امد از غارت و بگوش ہمیشہ بر پنج سگاہ اہم ز جہادی و غارت و جنگ پیش ہمہ کویہ پر لالہ و دشت سہر نیار و بیار اندرون کاشی جہانی پر از لالہ و شنبلیلی ہوا پر زابر و زمین پر آب زین و ز مکران ہی بردشاہ زیاسا تا آب بکشد استند کہ اورا نچرخ برہ بگزند ہمان گنج و تخت و کلاہ مرا شدی کز و ہر اہ باد شمال

سر بادبان تیر بکاشتی
شکفت اندرون آب سپا
گر وی سران چون سرکاو
نمودی بی این بدان بخت
چو خسر و زوریا شکست
بیابانیش پیش آمد و گشت
سپرد آن زمین کبود را
ز لشکر کی نامور برگزید
هر آنکس که ازین سخن بگذرد
کسی سر نه چسبید از آن سخن
پس از آنک که در باز جفا گوی
بر انسان که پور سپاه توئی
از آن آگهی شاد شد شهریار
سپه را بیا راست و زور کرد
جهاندار چون لنگ در رایت
تو دای سر زور و آیین فر
سنگ بران کوبید آخت و
پس آنک که آمد با فراسیا
چو کیم و آمد بکین اندرون
همگفت هر کس که این شاد
همی رفت جوینده چون پیشان
همی بود در لنگ در شهریار
همه پهلوانان ایران سپاه
چنان پر پرگاه کاوش
گردان باز بخت و افشود
از ایشان کسی که شایسته بود
پیشین چنانکه بدخواست
بدانکه که بیدار گرد و خروش
همه نامداران هر کشور
کسی نه بدول که نکند دست
چو خلعت فراتر از ایشان گنج
چو خسر و زوریا شکست
بفرمود تا کار بر ساختند
بفرمود تا بادبان برکشند
سپه را چون سوی جفا گشت
بفرمود و بخت و خلعت گنج
پایه شد از اسب و دی

خدا پیش ملاح نکند اشتی
نمودی با گشت هر یک سپاه
دوست از پیش شیت بپای
همی خوانندی جهان فرین
نگردد و دامون جهان ایدید
تن آسان بر یک روان گشت
بدو گفت بر خور تو از روزگار
که گفتار هر کس نشاید شنید
ز رای بد خویش کفر برد
بدرگاه رفتند پر و جوان
زافراسیا ز تخت می
بر زم اندرون آفتاب توئی
شد آن رنجبار دلش خیر خوا
زیر دامن نیکی و دین کردید
شد از آب دیده خروش ناپید
سپاه و دل و آخته و پایی
دل هر کس از گشتن آید
که شاه جهانگیر بکشد آفتاب
سری پر ز تیار و دل پر ز
هم ایدر بیابان تا مرگ نشاد
مگر و باید بجای نشان
یکی سال بارامش و میگیا
برفتند یک روز از دیکه
نه از لنگ فرونگ و سپاه
همه رنج پاک بی بر شود
گرامی تر از شهر بایست بود
ز اسپان و از گنج آید
ز درگاه بر خاست آوازی
برفتند جانی که بدست
گروه و بیابان جانی گشت
نشستی که باوی بر ختی بخت
فرو آمد و بادبانها بدید
دو زورق تاب انداختند
برای می بی پایه اندکشند
برون شد کشتی و دامون
بکشتی کسی را که بر دزد
بفرمود و بر شاه کرد و فرین

بجای کشیدی ز راه خرد
آب اندرون شیر و دین گداز
یکی تن چو ماهی سر چون بلیک
بر ختایش کردگار سپهر
بیاید بر پیش جهان آفرین
همه شهر را دید برسان چین
در ختی کن با لنگار نینسیر
فرستاده ز دیکه شایان پیام
فرستاده چون و ایشان بید
بدرگاه شاه آمدند با شمار
چنین گفت گوینده زان کرد
از آن شاه بیدار جانی اند
بر آن مردان خلعت آیدند
همگفت هر کس که جوید بک
پایه شد از اسب و دین
که این باره شارسان بدید
بر آن باره بگشت یک سپاه
شنیده همی داشت از هفت
بدید آن دل آفر و بلع
وزان پس بفرمود بیدار کشا
چو جیشش تیر شاد فکند
جهان چون بهشت دل و فر
که گشت راه دل و خجند زجا
سران سپاه جهان باتوان
از آن پس بایرانیا گشت
تنش را بخت بیا رشت

که ملاح خواندیش فراماسد
همی داشتی گاو با شتر و
یکی سر چو گور و تنش چون تنگ
هو ارام شد با دین و مهر
بمالید بر خاک رخ بزمین
ز بانها بگرد و لنگر آن زمین
که بی راج شد بر دلم گنج
که هر کس که او جوید آرام کام
پیام شنید را گشتید
هم از مرز بانان و از شهریار
که ایدر ز آبست پشت نه کوه
ز بیدار مردم فراوان نماند
پس اسب جهانگیر گان شدند
یو چید ز باد و آفرید
همی خواند بر کردگار فرین
بدیدم بر آورده از خاک سر
ز خون سیاه و شک بدینگاه
بیاد شیب تیره با کس گفت
چینهای او چون بخت
نگردد آن شاه تو را سپاه
فراوان ز کسهای او فکند
پراگشتن باغ و پالیر بود
سوی شهر ایران نیاید
سخندان کار گمان با تو
که این پند با سو و من گشت
ز دربار مرزبان گشت

چنان آخت نردان که باد هوا
جهان روم و مویرا چون گشت
یکی راسر چون تن چون بره
گشتند بر آب و دینت
بر آورد کشتی و زورق آب
بدان شهر را و دینا شود
ازین پس نوارم کی کس
بیانید خرم بدین بارگاه
بگفتند هر یک که ما کتریم
چو خسر و خجانی بدین بخت
اگر لشتری سر بسرنیک و بد
کنون ما بر آمد ز دریای آب
بفرمود تا با گشتند و شاه
نباید که باشد بکین شهر
همگفت کای داور و دای
سیاه و کای از فرزند پاک
برست بداندیش بر گشتند
جهانگیر گان را هم انجامید
بر گوشه چشمه و گلستان
بگشتند بر دشت و باغ و سر
بگشتند بسیار کس بگشتند
برفتن همی شاه را اول
جهانما بداندیش افراسیا
گرا و سوی ایران شود برین
از آن رسان پس مانی بخا
بدو گفت ایدر شادی بان
همه شارسان ز تو لنگر شدند
سپاهی شتابنده و راه
برای که لشکر می بر گشتند
چو دیدندی آن خسر و فر
جهاندار بیدار بنور خشت
همگفت هر کس که بدین
شنا ساسی کشتی بر لنگر بود
که آن شاه و لشکر بدین گشت
خورش کرد و پوشش فراوان
چو آگاه شد لشکر آمد بر
همه راه و پیراه آوای رود

نشدند با اختر یادش
همه تن بر از شمشیر چون گشتند
همه آب از پناهی کسره
که باوی نکرد اندر ایشانگاه
شتاب مدرش بود و شتاب
خورش خواست چید ز سپاه
پرستش گنج پیش فرادرس
یدل شاد و بیکی و دین گداز
اگر کشتی را خود اندر خور
بجو شید گردن بر افروخت
فزون نیست تا گنج سنگ
بگفتند با مردم افراسیا
سوی لنگ در رفت خود پناه
کز و رنج یا بدین مویرا
یکی بنده ام دل بر از ترس
چنین باره بر کشید از منک
چنین تخم کین و جهان گشتند
دل پر ز تیار و دینا
زمین بخت و شای خلیل ستان
گرفتند بر سر سوی رهنما
نشانی نیاید ز بیدار شاه
همی بود در لنگ در شهریار
گشتند است از آنجی رایا
که باشد نگذار ایران زمین
وزان رنج برده فراوان
همیشه پراندر شایه بگمان
چو بیا به و تخت و افشود
بسوی بیابان نهادند رو
و زور و دشت یکسر چو باز گشت
نزدیک او حله بردی نماز
برسم بدید جاکه سانش
نباید که خواهد بگیتی درنگ
که بر رنج و دینا و دینا
که از باد و گنج استین بر گشت
بملاح و آن کس که در خد
ابا لشکری ساخت پیش شاه
نوگفتی هو ارام بر رود

بر دیار دیار و بیابان میخیزند وزان مرز خندان بختها چو آمد بکران نبرد یک چمن پیاده شد از دور و بر و تاختان نخستین روحان با تاختان چو آمد میان تارسان بدر همه بخت بر سر ازان تیر و تاخت نمانم بکین تو مانده چرخ ازان پس بران گنج بختها چو نشنید گستره نو که شاه سپه یکسره خوانند از فرین و فاجون درختی بود دیوه و پرخنده در روز و بنگام خواب همه شب پیش جان فرین که او راه تو داد و اگر سپرد و اگر نیر من نماند نه ام کیش از دل این تیر کین چو بود بنگل اندرون و بی اندازه لشکر گستره ام همی جوی زافر اسباب گلی ز شک و ز کافور و زین همی گفت کین کین تیر بیاد بدین هم نشان تیر نخستین کسان پیش بران نخستین گذر کرد بر روی تیر بسیار تاخت و فرین بر بی راه و درم خیزند از بر و تاختان درم داد و هر کی را زنج سر هفت را کرد و آهنگ دل شاه ازان گلی ناز و نیزه شد پیش همه برین چو بران شد از تیر و تاخت گرفتند هر یک را بر همی گفت بی تو سب و آه جان نزدیکان کی هیچ بر و تاخت بر گفت شاه این بخت تو	شکر با درم زیر پی میخیزند فر از آورید لشکر ارسته خود و سر فرزان بران گرفتند بر شاه گردن فر بسی شاه را خوانند از فرین دو خسار بر آب پر خون جگر همی در روی بر خویش چاک برنج اندرم تا جاست نیر که مادر بر او با و کرد و از پدر بران تارسان بدر کرد و راه بران داد و اگر شهر باز نیر کجا هر زانی نو آید به بار همی آگهی جت از افراسیاب همی بود و گریان و سر برین کسی را ز گیتی کین نشود پرستنده آفریننده ام تا کین خویش او را کین من بدر کار کوش آمدن ساز بر گفت بیدار دل باش و گر ز شود روی گیتی تیر همان یار است تحت غلام نزد و نیر خواسته پیش ازین بیاد بخت تاج از بر تیر دوم هفت با جامه ناسود بمالید رخ را بران تیر و تاخت چشمه گیتی بسی شور و تیر بجای که بگذشت شاه و سپاه چو دینار و شکرت کران پراکنده شد بر پناه و تیر همه راه بارامش رود و تو گفتی که دیگر اندازه شد بزرگان ایران کند و زان ابا نامداران فرخنده پیر بسی بوسه دادند بر کوه و فر تاج برگی و تیر کین نزدیکان کی هیچ بر و تاخت بر گفت شاه این بخت تو	بکران هر آنکس که بدست از لشکر پذیرفت شاه و تیر نیزه شد بر تیر زان گفت آن گیتی که دید اندر آب بسی خلعت و پند و آواشان بجای که کسین و بد نشان بمالید رستم بران خاک رو بر و تیر تحت زافر اسباب در گنج بکشاد و دینار داد نیزه شد بر تیر با سپاهی گران بگستره فرمود و تیر و تیر نیا سود و کین ز خود و تیر از ایشان کسی زو تیر نیر همی گفت کین نیر و تیر تو دانی که او نیست بر و تیر به گیتی از و نام و آواز نیر ز جای نیایش بیا و تیر	دگر نامداری و کند او وزان نامداران کی بر تیر سپاهی کشاد و تیر و تیر نرم بودن جاد و افراسیاب نرم کرد و کسین و آواشان کردی بنفرین و مرم و تیر بنفرین سپه کرد و جان کرد وزین پس تیر و تیر و تیر دو هفت بران تیر و تیر از ایران تیر گان کند و تیر همی گفت شادان و تیر همان یکسره همان تیر نکرد و تیر و تیر و تیر همیشه پیر و تیر و تیر بسی رخت خون سر گینا ز من راز باشد تو تیر جوان سرفراز بیا و تیر	باز گشتن گنج و سوی ایران پیش کاوش در پارس ز گستره دیار و دیار چین سپه بود چنانکه بر کوه و تیر بسیار اندرون بود و تیر غنی شد ازان روز و تیر بگستر و بر و تیر و تیر بلخ اندرون بود و تیر سوی طالقان آمد و تیر وزان سوره و تیر و تیر وزانجا سوی دامغان کشید دو هفت بخت و تیر و تیر بایو انما تحت زین نهاد همه راه و تیر و تیر نیا را بر میان کران شاه نو همی بر و تیر و تیر که خورشید چون تو تیر سیاوش گران و تیر و تیر کسی کش بگیتی تو تیر	ز چرخ که خیزد کران همی در شب روز و تیر بلیان خواران بی و تیر بیاد خروشان با تیر آتیش پر گنده خدی گستر سر هفت از بلخ بگذر و تیر همان پرستان ناله و تیر بیا و دیلان گنج و تیر همه راه و تیر و تیر سوم هفت آهنگ و تیر نماند در آرایش چین نهاد جهان شد و دیار و تیر بر انگشت آن مکر و تیر که بختی از تو تیر ز اسپ و نه جوش و تیر نیر تو را و تیر و تیر بر و تیر و تیر و تیر	بر گفتند با دیه و با تیر وزان دمه بکران تیر چو از دور و تیر و تیر بچین تیر و تیر و تیر همی رفت سوی سیاوش گستر سر شاه ایران بر و تیر همی گفت گنج و تیر باسیدان کش بچک اوم برستم و صد بره و تیر چو از دور و تیر و تیر کشیدند ازان تیر و تیر ز تیرکان هر آنکس که تیر همان یکشیر و تیر جهان کوه و تیر و تیر مگر با شدم داد و تیر اگر تو خوشنودی و تیر همی بود یکسان و تیر بگستر نو و تیر و تیر بچین بکران تیر و تیر وزانجا که خواسته و تیر ز گادان کرد و تیر و تیر چو دیدار و تیر و تیر وزانجا تیر و تیر که تو بر و تیر و تیر وزانجا که سر و تیر بهر شهر و تیر و تیر همه شهر یکسره و تیر بشهر اندرون هر که و تیر بیکهفته آنجا بیا و تیر هیوان فرستاد و تیر ببستند و تیر و تیر همه مشک و تیر و تیر فر و تیر و تیر همی آفرین کرد و تیر ز چرخ و تیر و تیر که او شد جهان و تیر نیایش میو و تیر و تیر	نزدیک پیر و تیر و تیر بسی خلعتش داد و تیر سوار سرفراز و تیر بیکهفته اینچنین و تیر بماه سفدار و تیر بیا و تیر و تیر مرامندی و تیر جهان پیش او و تیر جهان گویا و تیر پیاده فرادان و تیر سپه از تیر و تیر شدند ازان تیر و تیر شد و و تیر و تیر همی گویم از تیر و تیر نزدیک آن بکش و تیر مرابا و تیر و تیر بر اسود و تیر و تیر ز چرخ و تیر و تیر بکران فرستاد و تیر ز دینار و تیر و تیر همی را و تیر و تیر بشهر و تیر و تیر زین شد و تیر و تیر بدر و تیر و تیر همی رفت با کام و تیر بماندی سرفراز و تیر می و و تیر و تیر و تیر و تیر و تیر همان دید و تیر و تیر سوی پارس و تیر و تیر همه بزرگ و تیر و تیر ز گنج و تیر و تیر بسی آفرین کرد و تیر بران شاه و تیر و تیر سپه و تیر و تیر دل و تیر و تیر که بی تو سب و تیر

ز بر جد بیاورد و یا قوت دوز
 نشستند و گشتن ز زر نگار
 از ان خمی شہر و آن شہر
 نہ چون تو کسی در جہان
 بیکتہ ز ایوان کاوس کی
 بر اندازہ شاخ خلعت آرشد
 فلان پس نشستند بی گمان
 بکہ وہ بیابان و دریا و آب
 نیا چون شنید از بصرہ سخن
 بزاری ابا کردگار جہان
 برین ای گشتند ہر دو کی
 چرا آتش بدیدند گراشتند
 چو خسر و آب شہر رخ شست
 اگر چندت اندیش کرد دور
 وز ان پس چنان بد کہ اسباب
 ہی از جان جاگاہی بخت
 ندید از برش جای پرواز باز
 خورش پرواز بیم جان جاگاہ
 چنان شہر یاری خداوند
 پرستندہ باقر و برکیان
 یکی خار بود اندران بزرگوار
 پرستش ہمیکہ و شہینہ پوش
 ہمگفت کامی بر تراز برتر
 بمن برنجاشی تخت و کلاہ
 در بخت آن ہمہ کشور و ہوم
 در بخت بر آورد و بختا سپر
 ہمہ ترک و چین زیر فرمان
 کجاست آن بزرگی بخت و کلاہ
 کجاست آن ہر و ز و بخت
 کجاست آن رودہ بر دراز و بخت
 بترکی چنان نالہ شنید ہوا
 بدید اندر او جنگ فر سیاہ
 بہنگ اندرون گرفتہ شد
 ہمہ رفت اورا پس اندر کشتن
 از ان پس چند ای شہر کاہ
 بروگفت ای مرد با برین
 یکی مرد باز گانم دوز

همیخت بدمارک شاه بر
 بزرگان پریایه باشهریار
 چمنها و پالینه چون چراغ
 نه این داستان گوش هرگز
 همی موج برخواست از جام
 نرگش آنچه پریایه ترخواستند
 نیا و جاجوی بارای زن
 نشانی ندیدم زافر سیاب
 یکی پند پریایه افکند بن
 بزمرم کنیم آفرین نهان
 مگر دید یکتن ز راه اندکی
 چو بر آتش تیز بریان شدند
 بر افتاد وینار بر زمره است
 هم از پاک یزدان نه بی نیا
 همی گشت هر جا بخورد و خواب
 که باشد بجای یمن تندست
 نه زیرش پی شیر و جایی گرا
 بغار اندرون جای بالای
 جهاندار و نیک اختر و نیکبخت
 بزرگاری شاه بسته میان
 بد بوخت نزدیک دور از گرو
 ز غارش کی ناله آمد گبوش
 ز راز دل من تو اگر ترسی
 مرا باز ده باز گنج و سپاه
 در رخ آن همه ز رو گنج و کمر
 چه آمد مرا از زمانه لبیر
 رسید بهر جای چنان لو
 کلمات آن بروم خندان
 بد آن تاختن لشکری خندان
 بد آن موبدان یار بوده
 پرستش بر کار و بگذار و بوم
 در او ساخته جای آرامش
 چو نزدیک شد شاه بر مار
 همی تاخت بارنج چو پشیمان
 تواناکی و لشکر و گنج و نام
 پرستار داند ز دران مال
 درم رفته و مانده باد و دم

هدا نگویند تا تخت گوهر نگار
 همی گفت شاه آن شگفتی کرد
 بدو ماندگار کس کی در شگفت
 کنون باید بین اختر تو گفتم
 بهشتم در گنج بکشا و شاه
 بر فتنه هر کس سوی کشوری
 چنین گفت خرم و کجا و شاه
 گراویگز اناندر زاید بنگ
 بدو گفت ما هم چنین دوای
 بیاشیم در پیش آذربای
 نشنند چون باد و هر دو پرا
 بر آن جا کجا زار و گریان و شاه
 بگفته بر پیش پروان بند

پناه گرفتن افراسیاب
 بدست هوم که

ز هر شهر دور و نبردیکاب
 همی بود چندی لغزانندون
 چو خورز نشد دشمن آمد پدید
 پرستش کش کوه بودی نه
 همی رفت روزی بدان کوه بر
 چو آن ناکه زار شنید گفت
 اگر چندین تیرگی کرده ام
 و گر نذر و انجم جدا کن تن
 درین افسه و تخت زریخ عاج
 بزاری همی گفت افراسیاب
 یکی غار دوی بهر و چنگ
 کجاست آن بر دیار و تنی خن
 کجاست آن بزرگان سپید
 کجاست آن ایران و ان مرد
 چنین گفت کاین که بنگارم
 بیامد بکوارش شیر ثریان
 بیایوخته آن و تن و تخت پر
 شکفت از پاندر برین روستا
 ز کیتی یکی غار بگرد است

گر خن افراسیاب

شدش پاسبانان پدیدانزار
بدیده ندید و نه از کس شنید
ز که دارش انداز پا بر گرفت
همی در همی یاد خسر و کسیر
همی ساخت این پنج را پاک
سرافراز بانامور لشکری
که جز که دگراز که جویم راه
سپاه آرد از هر سوی بیدگر
تبار نیم ناخان آذر گشپ
مگر پاک یزدان بود در نهامی
دمان تا در خان آذر گشپ
به پیش خداوند نور شنید و آن
پندار کاش پرستان ندید

بهار کوه و افقانش
از ترادف پدیدون
که خوانی همی تنگ افراسیاب
ز کرده شیان ل پرز خون
خاک شاه کو خون شایان ندید
ز شادی شده دور و دلاز
ز بهر پرستیدن داور گر
تستان نیز و یکی غار رفت
بخیمه ترا چند آزرده ام
که ننی افسر و گنج منی سخن
همان یاره و طوق نرینه تنج
ایا خوشتن باد و دیده آب
کلمات آن بزرگان مردان جنگ
که اکنون آری از آن چرخ
به کار بوده ترار نهامی
به پیشیت ستاده بهر فرزند
نباشد مگر بانگ افراسیاب
ز نشیننه بکشد اگری میان
با خبر و راه و هم آرد و ز
هر انگس که او در جهان شایسته
چند آنست کان تنگ و گشپ

یاب از دست هم

بهر مودیس کا محم بن انجوان
 ز دریا و از گنگ دریا و در
 بدو گفت روز نو و ماه نو
 بیارست آن گلشن زرنگار
 بزرگان که بودند با او بهم
 پیر و اخت از ان پس بکار
 بیابان یکساله دریا و کوه
 همان رخ و سختی پیش از دست
 سروتن شویم با پا و دست
 بجایگاه او دار و آراگاه
 بزفتد با جاها می سفید
 جهان آفرین را می خوانند
 که آتش بران گاه محراب بود
 بیک ماه در آذر آبادگان
 نه این بجای نه تن سو مند
 نیز دیک بر روی کی غار وید
 بشد شاه سیاه نزدیک کوش
 چو خوزیر گرد و دل سوزان
 یکی نیک مر و اندران و گاه
 کجا نام آن نامور هم بود
 نیایش کنان هم بر گاه
 بران ناله زار کشتاد کوش
 همان بنده پیر گاه تو ام
 نخوا هم این زندگانی و رخ
 و بیخ آن همه تیغ و گز گز
 که زار اسمران نامور بهتر
 کجاست آن همه گنج و مهر و
 کجاست آن یاقوت خشان
 کجاست آن نیابای کردمند
 که اکنون بدین سنگ را اندر
 چو اندیشه شد بر او نش بر دست
 کند می که به جای زار داشت
 در این زمین هم افکند پست
 جز از نام نیکی نباید گزید
 چو آن شاه راهوم تادوست
 به خواجه زمین کیم و جهان
 گرفته سر خویش در سنگار

با یوان دیگر براری می خوان
 لب نامداران پر از یاد کرد
 ز گفتارهای نو و شاه نو
 می آورد و با قوت لب میگفت
 بر زم و بر زم و پادشاهی و غیر
 درم و او یک له از گنج شاه
 بر تقیم باو رخ دل یک گرفت
 اگر چند مان و او گریا و رست
 چنان چون بود در دیران
 شاید شایسته و او را
 پر از ترس دل یک بیک سپید
 بران موبدان گوهر افتاد
 پرستنده را دیده پر آب بود
 بودند شاهان از او گمان
 همیشه هر اسان ز بیم و گزند
 سر کوه غار از جهان ناپدید
 چو دیدش بدانگونه دور از گزند
 بخت گمی بر نماد دراز
 ز تخم فریدون آموزگار
 پرستنده دور از بر و بوم بود
 به پیش جهاندار پروردگار
 که افرا سیاب از دل پر خروش
 به بیجارگی در پناه توام
 نه بوم و نه کشور نه تاج و گنج
 در لیغ آن سواران چپان
 بزرگاز زهر نامور بر سر
 دلیری و نیروی و فرزندی
 که فرمان بدیش بر دوبره
 که بودت یکا یک پناه از گزند
 گریزان بنگین حصار اندر
 در غارتار یک چندی بخت
 که آن در پناه جهاندار شد
 چو افکنده شد باز می او
 بیاید حمید و بیاید جید
 همی بر دوار از جانشیست
 نشسته در غایتی بخت
 نشسته چنین بر غم سوگوار

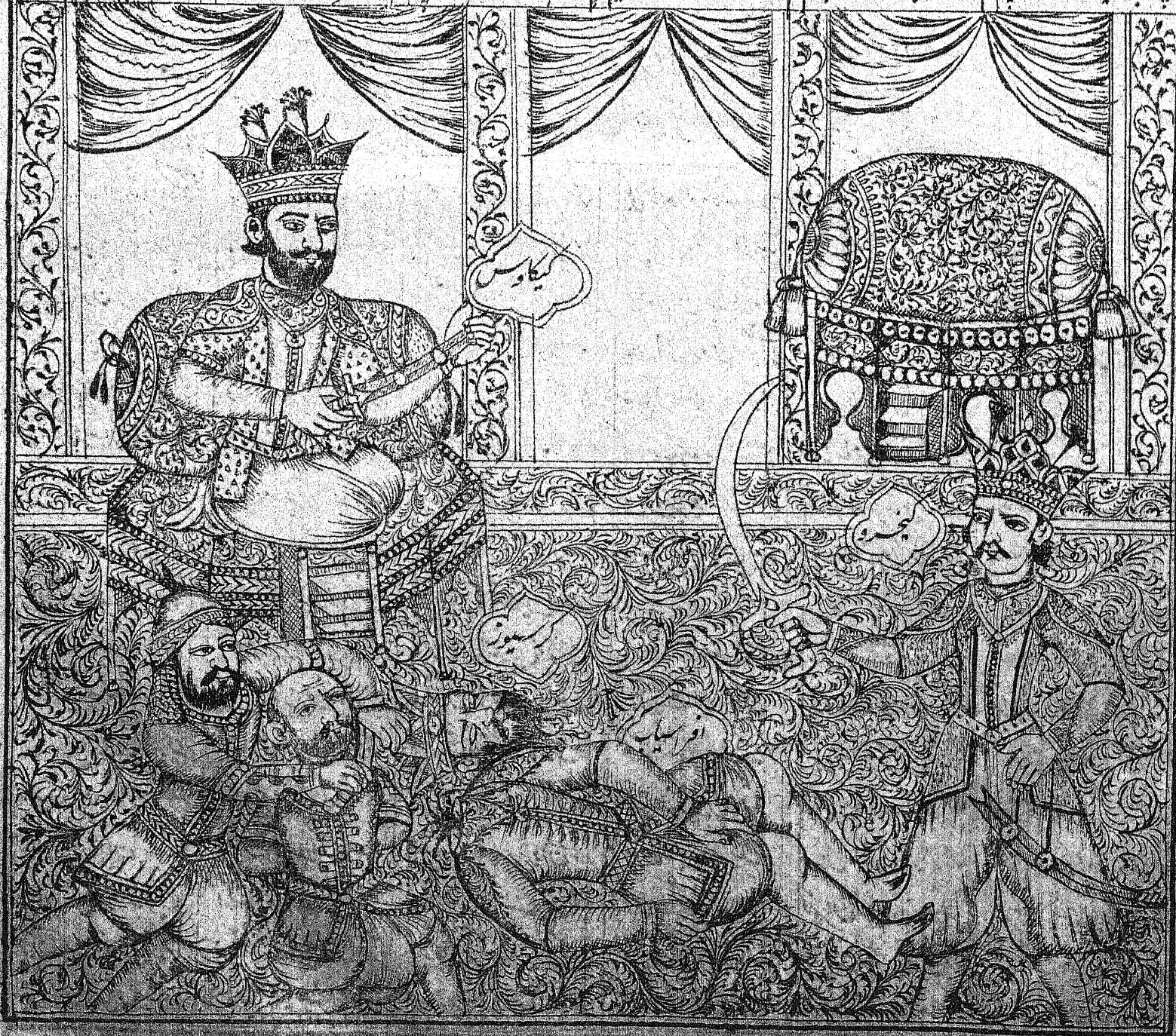
تو باب مرا از چو کردی تپاه
 همان تاگر مروت را ز جان
 سر شریاری بریدی که تاج
 ولاور که از پیشه گرفت شیر
 بشمشیر هندی نزد گردش
 ز کردار بد بر تنش بدر رسید
 چو خونریز گرد و دماند ترند
 نگه کن که تاج با سر گشت
 ابار و زبانهان مردم گشتان
 ز نور و فریدون سلم گشت
 بهم بر فلکند نشان کوه کوه
 پوشید از ان پس بر سپاهین
 تن سپردن را که خواستین
 کنون باید این نواختن
 نگه کن که این گنبد نیز گرد
 ز نیروان چو شاه اندر و با سبک
 چو گنج را کجسر و اندر سبک

چنین روز بد را کردی گنج
 برینیم پیل بیست و نه جان
 بر او زار و گریان سوختن حاج
 نشانده کجا زنده ماندن بر
 بخاک اندر افکند تاریشت
 مجرای سپهر بند بر کلبه
 سکافات یا بد ز جرح بلند
 که با غرت ای سرخورد با بخت
 چنان چون بود مردم بد نشان
 از اینج که بد نامدار نبرد
 ز بر سو بد و راستاده گرد
 ز خرد و ز کج گفتم محبتین
 کشیدند دو پاره زری با کین
 اسیران هر جای نوجوشن
 نهانی ندارد و گر مرم و سر
 ز در با سوی خان آفرینشت
 بر خشمید گنجی تا در گشت

بگرد و بر تیر شمشیر
 بدو گفت اگر خواهش دارم
 اگر بند خواهی زن بگزینم
 و گر مر بخت شیر آورد
 دهن عمل شد گوش و پیش
 چو جوی بدانی که از کار بد
 چنین گفت موبد بهرام تیر
 یکدیگر سوزاند ز کار نسیا
 چو در پیش کجسر و آمد بر
 بد ز خیم سوختن تیغ تیز
 جناهای ایشان میگفت شای
 بد ز خیم سوختن تیغ تیز
 چنین گفت خسرو که کین ایام
 که با من نیاید و کافکند خون
 بلیتی همی باش با ترس بال
 بسی از بر آتش بر افشاندند
 بران موبدان خلعت گنبد تیر

مکافات بدر ابدی یافتم
 نگه تاج بد ساختی بر سرم
 کسی آتش تیر کی کرد بند
 همان شیر اورا بند بر آورد
 برادرش گشت از جان امید
 بفرجام بر بد گشت بدرسد
 که خون سر میگذاشتان مرید
 دوزخ زرد و پیکل پرا گیمیا
 بیارید خون بر رخ لا جور
 کشیده بیاید ولی پرستین
 همیکرد و هر دو کشته نگاه
 کلمه بر سرش غمزه گین شدند
 ز دل آتش درد بنشانند
 چو او رفت ازینجا چه بر آورد
 نیایش همی کن بند و ان پاک
 بر مزم می آفرین خوانند
 درم داود و دیار و سبک

بدو گفت شایا بود آنچه بود
 بدر بگینه بود و سن در نهان
 شبان چون که گرفت در بند
 کنون روز با وفا فره آید
 شبی ماند از تخت شایسته
 سپید که با فریز و ان بود
 چو خواهی که تاج تو ماند بجا
 کشید روش از پیش و خیم
 شهنشاه ایران بان گشت
 میان سپید بدیم کرد
 از ان پس بفرمود تا بنمون
 بخوابانمش پس بر افراخت
 کنون بر نیاید جانی بخوابش
 مکن بد که بینی بفرجام بد
 که پیر و زنی و شور و خجی از و
 بپوش جان او در هر همت
 در خور و سن از و شش

ایران تیر کنجی پرانگنده کرد
 ز خا و رتبه نامه تا مانده
 که تا گیتی از هریدی پاک کرد
 فرو کرد از شهر یون بزر
 بر انگس بود او زخم زریب
 نیز گمان سوی پارس و درو
 چو با امینی گشت کاو حضرت
 ز تو یاقم نسر و او زنبوت
 ز تو خواستم تا یکی نامور
 جها بخوی با فرو بر ز و خور
 بسی بر نیاید برین روزگار
 همه جها نشان کبود سیاه
 بر او رنج عود کاو فرشتک
 کسی نیز کاوس کی را نذیر
 اگر شاه باشیم و گزاشد
 اگر عمر باشد بنر و دوست
 بخیل و یکم روز بخت عاج
 یکی سورد و جهان سربس
 بر نقد و روان بران پیش او
 بر وند پس مردان ز شاه
 چو ز نزدیک آن شاه نیکان
 ز غنیمت بدیده مادر
 کردی بخون سنج ریش سفید
 چو چین این شنید از لب شهر
 جهان پیش تو نیندانه
 چو این گفت او شاه بر پا خوا
 جهان کشور تو را دم تنو
 نیاید که گیری تو گیتی هیچ
 چو دیوان برین راه وایک گفت
 سرش را بر دوش لبان کج
 ز رخاک و تو درن همکاران
 فرزدان گلند آن کنندی
 بر ستند مردم ز آزار او
 بر نبردی بزدان سپرد
 مگر تا باشی تو زیندایی
 هم از بندگان تو من کنده
 بتوران زمین گرفتاری

جانی برادر و پیش زنده کرد
بهر جا که بد متری نامور
جهان جلد بی تریش پیاک کرد
خورشدها در آتش بهامون پید
بیامد بایوان آذر گسب
بر آسوده از نرم و زنگنه
همه را ز دل پیش نردان
بزرگی و گردی و بهیم خشت
بکین سیاوش بنید و کم
ز شایان گیتی هیچ بگذرد
کز نام ماند از جهان یادگار
و در هفت بیوزند با سوگ شایان
تشنه را بد و پیستند شک
ز کین ز اور دگاه آید
نهالین خاکست بالین ز
بخج خاک تیره تر جانمیت
بهر بر نهاد آن دل فوریج
در تخت نشست پیر زرگر
بزرگ چین آوریدند و کم
بیامد بدان نامور بارگاه
در دل موج خوش نرگان
بجو شید و شد چهره اش در
دشتی ز بوم و ز برنا امید
چنان کنی یافت از دگرگاه
از نرزان بندی سوز زنده آ
تشان درش بران تخت پرست
از نرزان تور شاد و م تبو
دانش ره داد را مستحق
نزدان برید و کم گرفت
ملطید در خاک بی گوش
و کم که بودند خوشخوار گان
نیروی نردان از نرزان
را همه جنگ پیکار و کم
در سنگر جد اگر و سر
س را نیدند فرار و کم
تخت و تاج و نرزان
دیش که پیش نردان

وزان پس سخت گشت
که روی زمین از بد اثر دشت
زوان سیاوش بفرستد
همه چیز بخشد و دلش را
چون روز با شاه کاوش
بهر شهر گاندرشندی برآ
پادشاهی کنخسرو
مردن کی کاوش
چو سالمه پنجاه برسد
جهان را کنخسرو اندرگاه
ز بهر ستوداشن کاخ بلند
نهادند زیاندش تخت عاج
چنین است رسم سرای پنج
بنشادی شدی همه کار جو
چنان ان گیتی ترا دوست
سپاه انجن شد برگاه نشا
را کردن کنخسرو و جهر
وداد ن پادش
همی بود و گریان بر شش پای
وزان پس فروخت چو کرب
نش بودی پیش فرزند
بسی آفرین برنگان گفت
آن کتون بهی سرای توام
بفروش که چونی درین دنگ
بهر ننگی فریون ترا د
گر زانک از دادچی تو سر
پادش را بیکه چو نشت
خون رخ شد درین سبید
نخاک کشیدست جهر الیکین
فت آن ستمگار چو خاک را
رین منوچهر آن ادر
پس ست فرمان نروان
سخ بیکه است چو نشت
رمان تو من به بندم
تو هر سال من مانده

در بار کشتاد و لب الیبت
بشمیر کف و آید ر با
هم روی گیتی و رانده
پرستند و مردم خوشایا
همی بود بار امش رود
شدی انجمن مرد و پشگاه

صبت سال بود
خشتن کجمنیر و

میر روی مشکین چاکوشت
نشست از بر تیره خاک سیاه
بگردن بالای او ده کند
بسر بزرگ ز کافور تاج
بمانی در و جاودانی مرغ
اگر کام دل یافتی نام جو
زمین بستر و گور پرست
روان و بزرگان زین کلاه

ن را از بند
ماهی توران اورا

یکی نامور بود فرخنده رجا
بسی یاد کرد از روافض سیاه
نخو از دم من اورا کشته شد
بدان کش برون و دیدار
بهر جا که باشم برای توام
که دیری همه پذیر آموزگار
نخاید که چچی تو مرا زداو
سرت را بزم لبان پدر
چاره من و مردم اور
با چاکر گشت از جهان ناسید
از تو گشت ایرج پاکدین
نخست اندر او روز ناک
بست از پی کین ایرج مکر
هر کس که بر و سر سگناه
ای دادگر شهر با جهان
میش تحت تو به خاک
ش تو در آنخ نو خوش

بیشتر نامه بهر کشور
 بنیروی نذران پیر فر
 وزان پیر خدین گفت شاه جهان
 پروا داشت از آن برهش نهاد
 چون خشنده شد به فلک نه
 کشادی سپید بر با شریار
 چند گفت کای برتر از روزگار
 مگر دی کسی را چون بهر بند
 سپهر بدیدم جهان بدین
 همان سروان زنده شد چون
 از ایرانیان هر که بدیا موی
 پیر و ندیس پاکاران شاه
 چون بر گشت کعبه و ازین تخت
 نه دانا گذریا باز چنگ سر
 همه کار پای جهان را در دست
 چهل روز سوگ نیاوشید
 بنشادی برا و آفرین خوانند
 نغز و دامن افراسیاب
 چون دیدند مجرب را پای بند
 چون پیش برآمد بران شهر
 چون خسر و بدانگونه مهرش
 اگر که الوشی بخونست پیش
 ولیکن چنین ست بد روزگار
 که جاوید بادی تو با ما و
 زمین خزان فرمان تو نسیم
 بر آسای اکنون بهر خجسته
 مرا با تو مهرست و پیوند چون
 بددت از بدی کردی گیتی را
 مگر دی و از راه آید خجسته
 نه بگریست بر کسی هیچ ز راه
 بنیروان مگر تا ز دست تو
 پیر و دگانهش بچاه اندر
 رایران پرفت و نشد پان
 سرش را بنزدی ترش پاک
 فرمان تو من بندم کمر
 م از بندگان تو کمر
 خندگاه بهر بندم کمر

پیر ناداری و هر هفت
 نیا سود و نکست او هرگز کم
 کرای ناداران و قرض همان
 برفتند گردان خسرو و ثمر
 چو ز افسری بر سر شاه
 تو انگریزی مرد پر هیز کار
 تو باشی بهرنیکی آسوز کار
 ز گنج و ز تخت و ز نام بخت
 یکا کین کن که چونین پوشش
 ندارم کران که سر آید زان
 پیاده به بقصدی زنگ بوی
 دینی و دیبای روحی سیاه
 در خوابگاه را بستند سخت
 ز جنگ و زان میخشان تر
 گمرگ را کان در دیگرست
 ز شادی شده و در فتنه گاه
 بران تاج بر گوهر افشانند
 بیازند و پریشان با جا و آب
 شکستند آن بند را بی گزند
 زمین را بپسید بچاره دار
 یکی با دوسر و از بگر بر کشید
 گم شدی درین آیین کیش
 کز و برگ زهرست و بارست
 همیشه بهر جای فیروز تخت
 وزان چم تو فرانی می گفتند
 ترا دافوا هم یکی تاج تخت
 نباید که آلی ز چندم برون
 بدو رخ شد اندر دم اثر دما
 به چشم از او من بهر چو کیش
 بدان کشد بی بود و آیین کار
 یزدان ایشان چه آورد و زنگ
 نهادش یکی کوه بر سر بگون
 لش پرز با و دوشش بر زمین
 سپارند ناپاک دل را بنجا
 هم پیش تخت تو بر خاک
 با تخت و تاج و فیما بر کار

بوسه زین پیش تخت ترا
که پوشیده رویان فرزندین
بفرستد پیش او شد دیر
مجزا ز جهان بهره خوش را
بفرستد تاج بر سر نهاد
سزاوار بر یک بسی خفته
نزدیک گتم نوذر که اوی
نشست از برایش سوسوی
فرستاده چون گفت شش
همه شهر توران میارستند
نشست از بر راه افراسیاب
سپرد آن همه را گشتم گفت
نزدیک گتم نوذر که اوی
نزدیک اندر آمدش نوذری
بشد طوس با سالیان نیش
وزان پیش نشسته گردان
چو پیش برآمد بران وی
پاسخ گفتش که ای شهربان
چو از خورشید ان پرور شد
بیاور گتم آن خفته
بران گونه سالکیان گشت

کفر آفرین تخت و تخت ترا
چنان خواهران را و پوزن
بروز تو طاس مشک و غیر
بره و او مظلوم و درین
برست از گزند و شد از شاه
اباحعت و تاج آراسته
بیاید بایران پرا ز ابروی
همه راه با شادمانی و سوز
بگردار باد و مان ره برید
می و رود و رامشگران
همه خفته را سر بر انداخت
که ای گرد و باد انش چوین
که بادی همیشه تو با کام و د
تا این شالان به نیک ختمی
چو دیدند گردان سر و افش
بر اندر برسان آفر گشت
زمین را بسوسید و پیشگاه
ز جنت در و در و فراوان
می و رود و رامشگران
که جنبش فرستاد آراسته
جهان شد همه شاه را زبرد
ز بهند و زمین اندر و ک
مرگشت فرمان و تخت می
و گردان سوسوی کین تا فتم
و گرسوز توران پرا گشت
گرایم بکزی و ناخوش
بوسد بخاک نذر وین
گل رخساری کن گشته خار
که نشو رنج مرا بر خواند
شوم پیش زردان پرا گشت
بزرگی و خوبی و آرام جام
که بر کس که آید بدین نگاه
بشمع خرواه زردان گشت
پرا زنده آتش دباد و خاک
ز گری بکش دست گاه
به نیر و شود گری و کاستی
پرا زنده آتش دباد و خاک

شمار آورم خود و مشک و غیر
به نیتی بمن تا توران برم
نوشته نشو بر بر نیان
بگنج گرفت آن مان شهر یا
همان خواهران را و پوزن
فرستاد و گفت دید این مان
سپار و چین آن مین اتمام
چو نزدیکی شهر توران رسید
چو نزدیکی گتم شد نیکو راه
چو چمن اندر آمد سوسوی شهر
و دهنده ابا گتم نوذر
بر این همه بدید با پیش
همه شب بودند با کام و د
ز توران سوسو شرای کشید
فرود آمد آنگاه پیش
چو گتم و شهر شد با میان
چو دیدش و شاه با کام و د
جز از یاد و تونیت او یک
همه شب بودند با کام و د
نزدیک شاه جهان آوردید

زین را پویشم پویشی حریر
چنین آرزو دارم و خورم
تا این شالان و سرمه کیان
که رخت و تاج شالان
که بودند بر یک از چهاره
ابا چمن خرم سوسوی خانان
ساز و درنگ و گیر و مقام
فرستاده نیک پی برگزید
بگفتش که چمن آمد از سوسوی
تا این شالان که بود پیش
بد و خلعت و چتر بسیار داد
گوشش زردار گیتی پناه
پیش اندرون تاجان طراز
نزدیک شاه دلیران کشید
کنارش گرفت و بر شد او بوس
نزدیک درگاه شاه جهان
بیر و گرفتش زانی دراز
بفرمانت دارد که بر میان
همیداد هر کس خبر و رود
چو خبر و مر آن را به نگرید

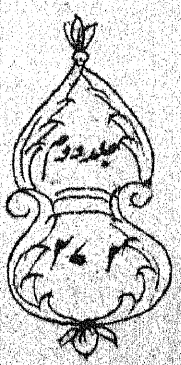
برداشتن خمیر و دل از جهان و خالستن
بر روی کسان نیایش کردن پیش پیران

یکی آرزو دارم و اکنون بی
چو بشنید از شهر باران
چنان چون فریدون شالان
بیاورد و خور تاج کیان
فرستاد و شان شهر باران
هم آنگاه فرمود تا شد دیر
بشکست و بکام باک خرو
بگفتش که نزدیکی گتم نو
چو گتم از ان کار آگاه شد
بهر جای دیوار او ختمند
وزان پس در گنجها باز کرد
تو شاهی دماندگان تویم
سپیده چو بر چرخ لنگر کشید
کوان چون از او آگاهی یافتند
و گریه و ناله و گشتن
ابا بهلوانان بدر گرسید
پس آنگاه نشاندش بر آگاه شاه
هم آنگاه به لا گشت اجمان
چو خبر شد و زرنه چهر
پخشید جمله بایر انیان
پرا اندیشه شد با به در شاه
هم از خاوران تا در با ختر
جهان از بداندیش گشت

بدین نامور پیشگاه مهر
بران آرزو پاش افکند
سپرد و گفتش که پیش ازین
اباحعت و یار و مهران
نزدیک چمن آن شالان
نوشش یکی نامه بر جریر
ز درگاه چمن آمد و آگاهی
همه کار را پیش او باز چو
نیز به بر چمن در راه شد
همه کوی و بزم و ختمند
فرستاد گتم ساز کرد
بهر جای پستندگان تویم
شب نیکون دهن اندر کشید
نیزه شدن نو و شاقند
همه پیش رفتند هم ز شالان
پیاده شد و پیش در گردید
بپوشش از چمن توران
به جای جام و بیار خچان
جهان را پیش از سبای
نشست از برگاه شاه جهان
ازان ایندی کاروان گاه
ز کوه و بیابان از خشک تر
فراوان مرا روز بر سر گشت
که با تو و سلم اندر آیم هم
بروشه و ان اندر آیم هم
همان پیش زردان خچام
بیایم اندر آورد و خجتم
که بران و با پاک نردان
بدین گردش آخر دای
که این تاج و تخت کوی گذر
سراجام بر مرک باشد گذر
خروشان بیا گشته دای
همی گفت با داور پاک
ا بر نیکو بیافزایش کنم
کمید و بهار و روم گتم
گمدا برین دهن و گستان
بخت خجای خجای

همه پهلوانان ایران سپاه
چو بخت شد نامور شهریار
برفتند با دست کرده کشت
چو دیدند برون پیش نماز
چو توشاه نشست تخت تاج
همه پهلوانان ترانده ایم
ندامیم کاندیشه شیریار
بگوید با تا دلش خوش کنیم
که تا سر شتابند با سر دهند
چنین داد پاش کز نامه شاه
نه از ارادرم ز کار سپاه
نمایند و در نیام آورید
بیکفته بر پیش یزدان سپاه
شما پیش یزدان ستائید
بر اندیکان چرخ ناپایدار
بسالار از تران گفت شاه
هیکفت کای بر تر از برتر
چو یکفته بگذشت نمود رو
چو گوید و چون طوس فرزند
همه داستانها در اندام
پیش آمد اکنون کی تیر
در بار بر نامداران بهشت
تبرسم کوی کوه کادوس شاه
ستاره شناسان بستان
کنیم هر کوه ترا می بن
چو نزدیک دستان و تیر
که کابل بخوان ز زابل بخواه
جاندار بر پای بهشت نور
همه پهلوانان ابامویدان
جاندار چون دیو بخت
کشت از لب کای سپردن
همه پهلوانان فرخنده می
برین مرزبان کم کرده
نه بیند کج و درم نیرنج
ز نیروی دست و مردان
شب تیره تاگاه رفو رسید
بر خوانند از فرینا برود

شکفتی فرو مانده از کار شاه
بیامد برگاه سالار بار
بزرگان سپاه گفتن شمشیر
ازان پس همه بر کشادند
فروغ از تو گید و همه رواج
سر اسر بیدار تو زنده ایم
چرا تیره گشت اندرین رخ
پراز خون رخ و دل پر کشت
چو ترک و لیران بسر بختند
که ای پهلوانان جوینده را
نه اندر شاهست مرد گاه
بر این شمشیر جام آورید
بودم بر اندیشه و نیک را
بدین کام و شادی نیایش
نه پرورده و اندر پروردگار
که نشین پس سرده بارگاه
فرزینده پاک و بهر
بر آمدی بغض و گفتگو
سخن رفت چندی بیدار و
بزرگان فرزندان جهان
که آن را نشاند که دایره خوا
چنانکه با دیو دارتست
شو و دیویش پیچید را
همه پاک را بایان بستان
زدستان کشاید می اینج
گفت آن گفتی که دید و شنید
بدان تابانید با بر راه
بهستم چو قهر و خفت گیتی فرو
برفتند نزدیک شاه جهان
برسم کیان جا که با خشتان
جاندار با داد و دروشتان
همه پهلوانان فرخنده می
برین مرزبان کم کرده
نه بیند کج و درم نیرنج
ز نیروی دست و مردان
شب تیره تاگاه رفو رسید
بر خوانند از فرینا برود

چو طوس چو گوید و گویوید
که شایا دلیر اسر و در
فرزنده جوشن زمین سپ
همه دشمنان را سپیدی خاک
تر ازین جهان روز بخت
و گوشتی دارد و در نهان
چو دشمن چو کین در جوشتم
بجای خروش کمان چو
یکی از زوارم اندر نهان
که او داد بنیک و بد و نگاه
همی پرورید و بر نهان
کسی را به بار و پیشین
تو با شمشیر مرا زهر نامی
ز دشمن چو کین در جوشتم
بجای خروش کمان چو
یکی از زوارم اندر نهان
که او داد بنیک و بد و نگاه
همی پرورید و بر نهان
کسی را به بار و پیشین
تو با شمشیر مرا زهر نامی

پش و شش سران ایران
چو طوس چو گوید و گویوید
که شایا دلیر اسر و در
فرزنده جوشن زمین سپ
همه دشمنان را سپیدی خاک
تر ازین جهان روز بخت
و گوشتی دارد و در نهان
چو دشمن چو کین در جوشتم
بجای خروش کمان چو
یکی از زوارم اندر نهان
که او داد بنیک و بد و نگاه
همی پرورید و بر نهان
کسی را به بار و پیشین
تو با شمشیر مرا زهر نامی
پش و شش سران ایران
چو طوس چو گوید و گویوید
که شایا دلیر اسر و در
فرزنده جوشن زمین سپ
همه دشمنان را سپیدی خاک
تر ازین جهان روز بخت
و گوشتی دارد و در نهان
چو دشمن چو کین در جوشتم
بجای خروش کمان چو
یکی از زوارم اندر نهان
که او داد بنیک و بد و نگاه
همی پرورید و بر نهان
کسی را به بار و پیشین
تو با شمشیر مرا زهر نامی

ازان نامداران روز بخت
فروغ و تاب و ده برده بخت
چو شید و شش چون که شاد
ازانکه بیزدان جهان فر
نترسی زین و نترسی زین
سر کشوری لشکر و گنج تست
که از ناچیزی بیزد شاه
همه نامداران که بودند شاه
نهانی که دارد و گویوید
بگیتی ز دشمن مر نیست
بگیتی بی خاک تیر و نام
که ما به چه با نیست بر ستیم
چو کیم کشاده چو پاخ و دهمید
وزان پس همه شاد و گنج
همه پهلوانان ز نزدیک شاه
بیامد بجای پیشین شب
بگیتی بی خاک تیر و نام
که ما به چه با نیست بر ستیم
چو کیم کشاده چو پاخ و دهمید
وزان پس همه شاد و گنج
همه پهلوانان ز نزدیک شاه

همی هر یکی دیگر اندیش کرد
سر را به نگاه بگذشتند
چو شید و شش چون که شاد
ازانکه بیزدان جهان فر
نترسی زین و نترسی زین
سر کشوری لشکر و گنج تست
که از ناچیزی بیزد شاه
همه نامداران که بودند شاه
نهانی که دارد و گویوید
بگیتی ز دشمن مر نیست
بگیتی بی خاک تیر و نام
که ما به چه با نیست بر ستیم
چو کیم کشاده چو پاخ و دهمید
وزان پس همه شاد و گنج
همه پهلوانان ز نزدیک شاه
بیامد بجای پیشین شب
بگیتی بی خاک تیر و نام
که ما به چه با نیست بر ستیم
چو کیم کشاده چو پاخ و دهمید
وزان پس همه شاد و گنج
همه پهلوانان ز نزدیک شاه

جانداز شمشیر بر سر
از من گزگونی و گرفت
شب تیره از رخ نفوذ
چنین دید در خواب کور
کسوف انچه جستی همه فانی
تو انگر شوی چونکه درویش را
هر آنکس که از بر تو رخ برد
چو گیتی به بخشی میاسای
بسی تیر دیگر نهائی گفت
همی گفت اگر تیر شتاقم
ششم هفته رازال و درم هم
چو رستم پدید آمد و زال زر
همه ناداران ز زین کش
گفتند بازال و رستم که شت
چرا نشت کینسر و ای پهلوان
گم تیره شد بخت ایرانیا
برایشان چنین گفت زال
گویم بسیار و پندش دهم
چو ستان چون رستم پلین
پرا اندیشه از تخت بر کجاست
جان تیر ز ایران هر که بود
زگاه منوچهر تا کینسار
نزدیم کسی را بدین بختی
چه متر کبابی تراناک نیست
ستار خندان و کند او را
از ایران کس آمد که پیر و شت
بدان تیر بر شت و جان
چهارم پیر و ان ستایش کنم
بدان ناردان روشن کند
برو گفت کاسی پیر با کینه
جان نامور رستم پلین
بسی جنگ اگر و بگر خند
ز کردار خوب از پیر و شت
بزدان کی از زود شتم
بر درم ازین سر ای شیخ
سحر که مر چشم نفوذ و شت
کون بارگاه من آمد بر

همی خواست تا باشد شت
نشت مرا جایی ده در
بر آنکه که بر زد و سر جرخ ماه
نهفته گلفی خسته سروش
اگر زین جهان تیر شتاقی
نوازی و هم مردم خوش را
چنان ان که سیخ از پل گنج
که آمد ترا روزگار پیچ
وزین آگهی آمد و رگفت
زیردان همه کام دل فتم
رسیدند بیکام و دل پر غم
همه موبدان و نادان هنر
برفتند با کویانی و شت
گفتار ابلیس گم کرده را
که دیدی تو شادان و شت
و گر شاه را زانتر ایران
که باشد که شاه آمد از گاه
به پند از سر و منور شت
چو طوس و چو کور و شت
بر پیش از جاک و سیو و شت
بر اندازد شان پاک و شت
از ان ناداران که دریم
بدین نام و این قره و شت
چو زهر که نام تو زین نیست
زهر کشوری آنکه دیدم سر
نفرمود و ما پرده بارگاه
ز چرخ که دار و می و شت
شب و روز و انیا و شت
خود پیش تو منور شت
همه ای و گفتار ای تو
ستون کبان اندر شت
در و شت تیر و کمان
ترا این ستایش کن و شت
جهان را ای خوار گشت
نماند زین در جهان و شت
زیردان بیا و جسته شت
غیر شکر و تاج و شت

همی گفت کاسی که در گاه سپهر
فرزند یکی دود و مهر
بخواست دیدن کینسر و سروش را
واز و در یافتن رفتن خود از جهان
بمسایگی و اور پاک جای
که بیدادگر بگند از جهان
بخش و باز از انیا بخش
ز امر اسب آید بدیشان
چو بیدار شد رنج دیده و شت
بیا در تخت شاهی نشست
چو گو در پیش تهن رسید
همه بارگاهش سپاس
شده کوز بالای سروش
و گر ترس زیران پاکت
درستی و هم در و شت
وزان پس بر آنکس آمد
چو گر گین و چون تیر و شت
زواندگان هر که بد زالی
یکایک بر و پیشش نماز
دان و طهاسپ کاوش
که شاست با دایم شت
کی ناسرا آگهی با شتم
ز قوچ و ز و مرغ و شت
نبرد و از پیش سالار
بسی چرخ بر کار نیکو شت
که اولیت فریاد رس شده

فرزند یکی دود و مهر
بخواست دیدن کینسر و سروش را
بسیای درین تیرگی در سپاهی
یکی باشدش آشکار و نهان
که ایدر نامی تو بسیار نیز
بدوده تو شاهی تخت و مهر
ز قوی دید جایی پیش پر
یکی جامه نایسوده بدست
رسیدن ال و رستم و کینسر و اندر و رستم
شکست زمرگان برنج چکید
شب و روز و از اندر شت
گرفته گل سنج زنگه بی
اگر شت چنین دلش اندو گین
کمی خوشی و گبه نژندی بود
برفتند پویان سوی بارگاه
هر آنکس که رفتی ز گردان
ز قوچ و ز و نسیر و کابی
همه پهلوانان گردن فرار
بزرگان شامان و خند و شت
بپیر و ز و مردی و دود و شت
بدان آگهی تیر شت
برفتند ازین مندی ز جاک
چو شت ز ما چرخ و شت
کزان تخت شاهی بی تو شت
همه از و از و از و شت
پانچ خ و شت
سیاوش را بر و از و شت
بر پیش نیاکان من گین
و گر بر بر سپیدی ز کاک
کون چرخ و شت
نبا که کینسر و شت
مکومش کردن زال کینسر و شت
بر و نیکو بهار سانه و شت
چو دست و فرغ نماند راه
فرمان و ان بار و از و شت
ای خواهر از و از و شت
چو شت ان شین و شت
مکومش کردن زال کینسر و شت

ازین شهر باری مراد و شت
چنین چرخ و شت
نمخت او و رستم و شت
کراسی شاه نیک و شت
چو بخشی باز از انیا بخش
کسی گرد و این جنگ بلا
سرخت را با و شاهی گزین
چنان چون بخشی زین و شت
همی بود گریان و شت
پوشید و بر شت و شت
چو ایرانیا آگهی با شت
هر آنکس که بود از و شت
سپاهی هر شت و شت
ازین هفته تا آن در بارگاه
ندام که ششم بد و شت
و گر دیو بدست او از راه
شمال دل مارید چندان غم
هم آنکه ز و پرده و شت
شت شاه چون وی شت
یکایک بر سپید و شت
بر و از و شت
سیاوش مرا و شت
بگشتی همه روی گیتی
گویم با شاه ایران بر از
بدان تیر و شت
من از و از و شت
کینچ و شت و شت
بر و شت و شت
چو شت و شت
زگاه من و شت
سپاهی که بر و شت
و گر نام من و شت
گویم تر این شت
کینچ و شت
کون با شت و شت
که بر ما کاه و شت
غی شت و شت

کراسی شاه نیک و شت
چو بخشی باز از انیا بخش
کسی را سپار این ای شیخ
که بیا در این دهر شت
که این شود و از و شت
پیرنی مرکب بر خیره و شت
همی خواند بر و گاه و شت
جاندازی یاره و شت
همه و شت و شت
نیزه شدن را بر شت
ترخ و شت و شت
کشان و شت و شت
چرا شت و شت
بیکبارگی که گیتی شت
که از شت و شت
بر اندازد شاه و شت
هم از پرده و شت
بر سر منی جاک و شت
که شادان زین و شت
که با فر و شت
بیا از و شت
نشان و شت
کراسی و شت
همی تا شت و شت
چرا شت و شت
اگر چرخ و شت
یکی و شت
نه و شت
بر و شت
باز و شت
که تا و شت
بیر و شت
بیا و شت
سر و شت
هم و شت

چو بنشیند زان این سخن بر بوی
که تاسی بر لبم گریه بر بیان
گر دین با او چه او از گشت
چنین یافت پاسخ از ایرانیان
زیر چاندید بشنو سخن
تو بران زمین را دی از راه
ز خاور در اورد و ما با خیر
بسی بنشیند و سودی نکند
تو رفتی و دشمنان صد نفر
که او را بر می بر تو بر دست
بگشتی کسی را که بدو بر سر
ایران کنون کار دشواریست
که این باشد ای شاه سامان
بمانی پرازد و دین بر گناه
نماند و رود و نماند نیست
نخستهای و ستان چو آید
چو کبیر و آن گفت ایشان
اگر سر و گوشت در این سخن
سپر که در پیشم خورشید را
سخنهای و ستان شنیدم
بیر از بخان را دل شوم
جاندار پور سیاهوشم
نیر و فریدون پور شنگ
چنان دان که اندر فرشتی
بگیتی مرا نیز کاری نماند
چو خاک ناپاک در تو بر لیر
از آن بر کنایان ندیدم
کسی را که از فرزدان بود
شدم سیر ازین انکار و نیت
اگر دیو بر دی مراد ز راه
بریدی ز من آتش تیر زنده
بر اندک این که من ایرانی
چو ستان شنید این سخن
ز من بود ز منی و ناخود
از آن بر کجایان سخن در میان
ز ستان ندیدم که از این
که مار اجرائی بود و از روی

یکی با دسر و از بکر کشید
پرسیده ام پیش تخت کیان
که از راه نیر و دین سران
فرامیسان سخن گفت از گناه
چو که آورد ای پانچمن
هم آنجا بر ارم و آتش خور
بزرگی و شاهی و تاج و کمر
از و باز گشتیم پرازد و دین
زنده دار با گزله گاوس
ایران کشیدی روانه سیاه
بداد و دارنده بنیاس
فزون تر بران ل پرازد
نگرد و کسی که در فرمان تو
نخواند ازین پس بر آید
نه از بزرگ شاهی نه از تخت
یلان بر کشد و نکیر سخن
زمانی بر آفت و دم در کشید
جاندار بنشیند و این بدین
نیر و دین خور و دین را
که بر خاندان را پیش زنده
خود شد و بر ای او شوم
ز تخم کیان شاه با پیشم
ازین که بران و مران
نماند بر پا و ستان
ز بر گوهران شریانی نماند
که از جوهر ایشان جان گشت
از سیاه گشتی از ویران
اگر از خورشید تیر زشتان بود
سبک گشتیم و بشیم زشت
تیر کردی پیشتر زین سیاه
مردی بزرگی و دین زنده
نه فرامی و دین را
هم پیش از روی او
تو بی پاک و فرزان
نبرد گشتی از کمان
بجستی ز و از خورشید
ازین و از دگر خورشید

به چسبید رخ سوزی بران
ز شایان ندیدم که این گفت
فریدون و دوشنگ نیر و دین
همه با تو ایم آنچه گوئی شاه
که گفتار بخت بار استی
ز کیس و نیر و دین سیاه
همخواست که از ستان بگذرد
چو بر شد گون اندر کمر
چو شیر بران ساخته زرم را
زن و کودکی خرد ایرانیان
چو گفتم که هنگام آرام بود
کنون بر نوشتی ره ایران
پیشانی آید تر ازین سخن
نیر و دین پناه و دین را
خرد و دین تر از دین

لعل بر فغان زان و دگر
چو گفت مار با نیر و دین
بدین شایان بر گزید و دین
سبا و دگر که کند رسم در راه
ببند و تلخی در کاستی
که خیر جادوی شیب بدی خور
همان که دوش اختران شمر
ببخش و بر جان نیر و دین
بیارستی و دشت خوار زرم را
ز تری برستی بکین کیان
که پوشش بخشش جام بود
بکشتی کشیدی در راه
بر آیدش و فرمان دیوان
که او است بر بکشتی
که راهی در دست پیش اندر

ایرانیان گفت کاین تر استی
نباید بدین فتح و ستان
گویم بدین همه استی
شنید این سخن ال بر پا خوا
نباید که از آگر سر ز من
چو کاوس و فریدون دیگر نیا
بران بر بی بند و دوش
باید نیر و دین شده ناسپا
ز پیش سپه تیر رفتی بکین
ترا نیر و دین دست او رست
بیا و دین ز رخ شاه و سیاه
ازین بر ناستدنت سوز
و گزید و دین چنان راه دیو
که این بدین سر بر نشو
خرد و دین و دین و دین
که راهی بران کاین بر گفت
باز گفت ای جاندار
و گزید که بر شرم رخ او
چنین گفت خرد و دین
نیر و دین که دین جان من
نخت که گفتی ز تو را
ز دین و دین و دین
و گزید که کاوس و دین
بکشتی کاین و دین
چو کاوس و دین
و گزید که کاین که باشد بکین
همی خوار بودی بکین
بدان ما جاندار نیر و دین
تیر و دین که دین
کنا و دین و دین
چو دین و دین
نما که با دگر و دین
خرد و دین که دین
سوز و دین که دین
مراسم ایان و دین
فروخت از آن که دین
سخنهای و ستان چو شنید

خرد و دین و دین
که او پیش را دین
که آید جان از دین
چنین گفت کاین خرد و دین
ازین رستی پیشان
پرازد و دین
همین سخن گفتار بکشت
سری پیر و دین
پا و دین
چو دین و دین
همی تازه و دین
نیا دین
تیر و دین
با دین
بیا که دین
نباید دین
بهر دین
فزون آید از دین
که ای سر و دین
که آن دین
خرد و دین
که با دین
سرا پا و دین
خرد و دین
چو ایشان دین
بیر و دین
از ایران دین
رماند ازین دین
روان گشت دین
ز دین
بهر دین
کجا با دین
چنین گفت کاین دین
اگر دین
که دین
بایدان دین
بهر دین

پاسخ کبیر و نکو هوش زال را

و گزید که رستم شود در دین
همه پاست و دین
بماند نیر و دین
زال انگشتی گفت دین
نیر و دین که دین
کنون من چو کین
هر گزید که دین
تیر و دین
که دین
دین چو دین
تو ای پیر و دین
روان را دین
در آنکه دین
نما دین

پویش زان از کبیر و

کنون گشت که دین
خوار و دین
کنون گشت که دین
خوار و دین

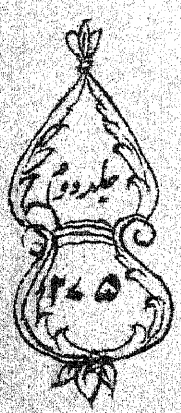

نسخه خطی

پایزید و گرفت و دست میست
چنین گفت پیش شاه بازال
سراپوده از شهر برون برید
چنان کردستم که خبر گوشت
سیان اندرون و بیانی فرشت
بر پیش اندرون طبعش گوشت
یکدست شد زال و دستم هم
آواز گشت از زمان شهریار
نمانده کسی خود به گیتی دراز
نه بینی چشم و نیوی بیاسی
کنون گاو را بر اهرم اندرست
ز جوشنگ روتا با کوسه شاه
چو ایشان جهان من کی بنده
کنون آنچه چشم همه یافتم
بارانیا ن چشم این فرست
چشم من که من را ساختم
چو کبوتر و این چند بر گرفت
بزرگان بماند یکسر همه
چنین گفت زال انگلی سخن
همه کار و گفتار او اندر دست
پیوند یکدست ز نیگوشت شاد
چو آمدش رفتن بگیتی فراز
برو گفت بنگر بکار جهان
که کن را باطنی که ویران بود
و گر آن کش آید بخیر نیاز
و گر که کار استم لشکر دست
و گر چاه ساری که بی آب است
بگو در ز فو و کان را پیش
گفت چشم خند کورا سترید
سلجق تنش آنچه در گنج بود
فریزر کاوس را واد شاه
به شیرین چنین گفت کاین دگا
و گر خلعی او بر نام داد
روان را بر لبی ایشان شاد
بیاورد و یکسر با ننگش سپرد
بخواهد چیزی که باید زمین
هر یک گفت هر کس که تا شهر بار

اندرون کرون کجاست و سیران ایران
بسیار پرورش و دست جانشین است
بهرمان بستند کیسه میان
کشیدند بر دشت پیش سپاه
بزرگان که بودند با او هم
چو گردیدند فریاد و شایه
بر اندک این نیک و بد بگذرد
بجز با و چیزی نداری بشت
که گشتن از خاک تار یک سیر
ساختند این دین تیره خاک
کسی نامه رنگان بر خواند
ندیم که ایدر بماند کسی
بخشیم بر و چه خواهد شد
بخشیم به هر تری کشور
بیکدست اندر سپید و چید
خرد و دوش همچو یکا شد
مرا این بند را کس ندید
کجا خواهد این تاج و تخت آید
همه دشت لشکر بدو را کوه
و صییت کردن کجاست و بگوید
و بخشیدن خواسته بر محستان
و اگر آگیری که باشد خراب
بر ایشان در گنج بسته را
بیایدی آتش افروختن
برین گنج سپید و ز تابون
همه جامه های تنش سپرد
گرا نایه اسپان بودش لیه
سپرد یکسره کپور و لیسیر
یکی طوق روشن تر از شیری
یکی تخت زرین و دوطوق
و دو اسپ گرانایه با ناز
و دو خنجر زرین و زرین خو
چنین هم بگریه بسیار داد
خو استن ال محمد نامه از کجاست و سیران ایران

در است کرون کجاست و سیران ایران
نور ستر و طوبی کور و سیر
درفش بزرگان پیل و سپاه
زمین کوه تا کوه پر خیمه بود
بدست چیش رستم سپاه
شهنشاه بر تخت زرین نشست
نموده همه چشم بر چو شاه
همه فتی ایام و لقی سپنج
گرافی و آتیه و آورو و گوش
گدشتن کون بر که بالشتک
که این روز بر هر کسی بگذرد
از ایشان بسی ناسپاسان
کنون این دل زین ای بیخ
ز کردار هر کس که دارم سپاس
جهان یاره و برده و چار
بخو امید ازین برای بیخ
جز پیش ازین برین کجاست
بماند سر پیش بر پای بر
چه دارد و بدل نامه دار شاه
غوغای و آواز سپاهان
به شمشیر زشت از برگاه
چو بکشت و آن گنج آباد را
کمی گنج را در ز آگند
و گر کوه کانی که بی ما درند
نگارن شهری که دیران شد
سه و یکسری کوزن باز نا
و گنج گشت خزانده می جو
همان یاره و طوق کند و را
همه باغ گلشن بگوید و را
ز ایوان خراگه و پرده مرا
نوشته بر او نام شاه جهان
بگذرد و گشت سپید و گوشت
یکی شمشیر جامه بخرید
چو در تنه زندی و بکشت
بایرانان گفت بنگار من
همه متران را در کجاست
چو شمشیر و ستان خضر و سیر

چو دیدش جهاندار بر پایست
که این تاج تو بر تو فروخته باد
مکن آشنای دورا باروان
شگفت اندر او را و آید این
چنین گفت کای شهریار بلند
بایران چو آمدن تو ز سرپ
ز چندین بزرگان خسرو ترا
نخویم کسی زدم و کارزار
باید بدین کار خشنود بود
که دین دارد و شرم و فروزا
ز تخم پیشین است و از کعبه
مرگفت یزدان بدو تو کردی
چنین هم بیزدان بود و ناسپ
بشاه جهان گفت خرم بدی
بزرگانش گوهر برافشانند
بایرانان گفت فروخته شد
هر پدر و درون رخ هر کس
خروشی بر آمدن ایران سپاه
سمران سمر نهاده و کس خاک
بر آن کس که دارد فروزا
گفت این شریک بزرگ ترا
ز پده جان را بر خویش خود
سوی داور پاک نوازش
وزان پس بر آن کس آمد
که با خواران جهان جسم
هر خاک دارند و این شست
پرازد و دانا بود و نشن
چو بید ازین رفتن آن زن
برین هم نشست برین هم سر
بند رفت لهر سپهر گفت
سپاسیک ستاخ با این جهان
همد شد و خرم بزرگ و
که پند شد و بزرگ و جان
تو شد و شست شای آبین
چنان دان که ز تو آید
پرو گفت خسرو که بدو
بهر خرم خرم کاس بود

فرود آمد از ناموخت حاج
سپهر دم تراش شای و گنج
خرومند باشی بی ازار باش
هی کسی در شکفتی با ند
سرخیت آنکس بر از خاک بود
بجگ الا نان فرستایش
چو دستان نامن خنما گفت
چو بشنید خسرو دستان سخن
که پسند و از ادبی کردگار
جهان آفرین بر با هم گشت
پی جادوان بگسارند خاک
بشای براد آفرین گسترید
چو بشنید زان این خنمای ک
که دانست خبر شاه پرور
پرو کرد و گنجیر ایران کسیر کان خود را

یلان را همه پاک در گرفت
پس پرده پاکو در کرد
زین سر سپهر زنده اندر
سن اکنون روان می بود
بیاد با یوان شای دهم
کس رفتی ام ز جای سخن
بش بوش ازان چار و چوب
که را برین سخن سری
کجا مار دم دخت آفرین
زین ارشاده که در زوین
چه آفرین بر سر گردن
خوشید و لهر سپهر پیش
خاک بکیزد و از چو اندیش
وزانجا که گشت بخت میان
جهان یا در گشت و رفتی

رفتن گنجیر از نامون بکوه
با پهلوانان ناپدید شدن
ز گیتی من من ازاد کن
بزرگان و بیدار و کوه
از خون بختنا سرخ کرد

همه پادشاهی ایران زمین
که از او باشی تو پرورش
باید شادان دل از سخت
بگفت آنچه بودش بدل سخت
ز بیداد هرگز نگیریم یاد
ازین گونه نشنیده ام تا
کزین پیش ندیم شاه ایران
بجز دو آتش خود می
سراور شای و بر پایست
جهان را و وینا دل پاک است
برین هم بود پاک فرزند او
همه رخ او پیش من باوشت
با و از لهر سپهر را خود نشا
لبا او و شتر آن از گنا
ازان پس گله کرد و کاسپاه
شمار آنچه از این زردان پاک
تو آتی بر دوا خوشن
بهر برنی ماتم شاه بود
کنید اندین بند یک نگاه
بدان تا سرش آدم زین
کسی روی ایشان بدو
ازین خاک بیدار کردی
کسستند بر این رنگ بوی
که سپهر دوا میدار بنگرند
که چون او کس اندر نماند
برش بر زبون سواران
که تکی نشاند ز کس خوشن
فروخته بوستان بند
ز شرم و خسر و بانی دهم
در بیدار و دوا و دوا
زین جز بختی نگیریم یاد
نهادند بر زین شای
بدو گفت ز تو شای
نمای بلخ و نمانی گنج
زین را بیدار کردی
در شین کرد و کس
یکی بر لب خنم بر زود

خروشان بر شانه کرد شاه
ن و مرد ایرانیان هزار
گزارش کرد از داری
کجا شد تراوش و رانی
شمن شاه از آن رخیره بانه
که گرد آمدن زو و باشد بهم
آباد شدن راه کوته کنی
چو دستان و دستم جو گو در پیر
بره بر یکی چشم اندر پیر
مکویم کار گذشت سبب
ازین راه اگر باز گردد و دم
چنین گفت با مامور بخردان
ز کوه اندر آید کی با بخت
چو از کوه خورشید سر کشید
ز خسر و ندید جای نشان
خروشان بران چشمه باز آمد
یلان پیش او پاخ از شد
بر چشمه کیسر و دانید
در بیخ آن بلند اخروالی و
که دانند گیتی که او را چه بود
بر زم اندرون پیل بد باده
چو برف از زمین باو بان کشید
شاه و پسران از ایشان
گفتند کاین کار شد با کس
بودند بگفتند بر بزرگوار
همی گفت هرگز کس این ندیده
کنون دیگر از چشمه شد باده
شاید برین کوه سر بر بدن
ز خروشان فرزند و دوستا
نه زمین شاد و باشد زانند
چو لهراسب اگر بشد از کارش
نشستند بر کس که بر پای بود
بر آن کس از بخت نرسید شاد
گشت کار باشد بزدان کسی
نیز بفرستد امیر و اندر زانو
بر آن کس که او بر بزرگوار
که بیرون شاد و بماند آفرید

کسی را نرسید سوی آن رخ راه
خروشان بر فتنه با شه یار
مر این تاج را خوار داری
که نزد فریدون نیاید سرور
وزان انجمن موبدان بخواند
مباشید ازین فتنه منور
روان را سوی روشنی راه
جها نجوی و پندیده و یاد گیر
جها نجوی کجاست و آنجا رسید
کزین پس مرا خود نه بیند
دل تیره گشته ز تن گسل
که باشد پیر و دانا و دانا
کز و بگشت شاخ و برگ خشت
ز چشمه دستان شاه شد باده
ز ره باز گشتند چون پیشان
پرا ز غم دل و با گذر آمدند
بگفتار اول نه پیر استند
ز خسر و نه می و استانها زد
بزرگی و ویدار و بالایی و
چکویم که گوش آن نداشتند
بزم اندرون ماه بد باده
نید نیزه نامداران پدید
بر آمد بفرجام شیرین دان
چنین خند با شمر بر بزرگوار
سیر و فتنه شد یک سیر و
که از تخم کاوش برین رسید
که دید این گفتی که برین رسید
خوش نیست ز اید بیا بیا
وزان شاه چون سرور بود
چنین است رسم سپهر بلند
ز لشکر که بودند با و راه
وزان نامداران گران پیر
ندارد و می بند خسر و بسیار
که اندر شاهان نخواهد پدید
نیاید بگشت پای از مرز او
ز یکی و از دست کوته بود
که هیچ و بر بیا شوی تا پدید

همی گفت هر موبدی و شفقت
همی کوه پرناله و پر خروش
مکوی و تو از گاه ایران و
همه پیش زودان ستایش کنیم
چنین گفت کاید و بیکوست
بدان متران گفت از کوی میا
برین ریگ بر گذر و بیکوست
گشتند از دوازده چو چو
بر آب روشن فرو آمدند
چو خورشید تابان کرد و روشن
چو سهره ز تیره شب اندر چید
کنون چون بر آرد سپهر آفتاب
ببار و کی برف زابر سیاه
همی داد شاه جهان را در و
زمین گرم و ترست و روشن
که چنین گفتی نه بیند کس
در بیخ آن شمن شاه والا کمر
بدان نامداران چنین گفت
وزان پس بخورد و نه پیر
یکایک برفت اندرون ماند
وزان رگور ستم بران کس
اگر شاه گشت از جهان ناپدید
برایشان همه زار و گریانند
نبرد و پسر و دشمن لشکری
سخنهای دیرینه و ستان گفت
پایه و فرستیم خدی بر راه
جهان چنین است آیتش و بیا
آگاهی یافتن لهراسب ناپدید شدن کجاست
همه که در لهراسب بر پای است
بمن هر چه فرمود و گفت
برونیک ازین بر چه دارد پیر
تو شاهی و مایه کشته پیر
چو لهراسب گفتار و شتاب
جهان از یک اختر و یک روز

از ایشان سخن جهان را گفت
همی سنگ خارا را بر بخت
بمان کس را کس شاه نو
با تشکده و دنیا پیش کنیم
برین موبدان با دیکر است
همه باز گردید بی شهر یار
مگر قره و بر زار و بسی
فریدون با شیرین گردید
بخورد و نه چینی و دم بزد
چو ز آب کرد و زمین بخت
کی نامور پیش زودان خید
نه بیند ازین پس از بخت
شاه سوی ایران نیاید پیر
بر آب هر کس که آمد فرو و
برین ماندگی نیست و فتنه و
و گرد زمانه بماند سبب
بمروی ز شتابان بر آورده
که هر گز چنین نبود گوش یو
ز خوردن سوی خواب کشید
ند انم بد جای چون ماند
همی بود با زال و چندی آ
چو باد هوا از میان برسد
چو پادشاه تیر بر میان شدند
جهاندار و بر هر سری آفری
که باد و وزان خرد و بخت
باید روزی نشان سپاه
شاه دست همواره بر بزرگوار
آگاهی یافتن لهراسب ناپدید شدن کجاست
بخوبی بیارست گفتار است
مکوی ستم نمایی و فرمان کنم
سراسر بون بر بیا بیا
ز راهی و فرمان تو گذریم
پروا آفرین که و دور کشید
شاه را سپهر و ازین غیر و

چو خورشید بر دوش و سوز کوه
همی گفت هر کس که شتابان
همه خاک با شتابان
مکوی ازین شتابان سپاس
که راهی در ازین بی بخت
سه کرد اگر اندر گون فراز
بر فتنه کید و کیش بهم
بدان مرز بانان چنین گفت
مرا و ز کار جدائی بود
تبان آب و شون سر و شست
شاه فرود ازین ریگ خشک
سیر متران ازین شتابان
بجستند از آنجا که شاه جوی
همه بگشت گشته و مانده
فریدون گفت ازین خسر و بگفت
چو آسوده گردید و چو چینی
چنین فتنه شاه کی دیدیم
خرد و ندانین کا خندان
بمروی بخشش بداد و نه
هم آنگه بر آمد کی باد و ابر
زمانی طپیدند در زیر بخت
بران کوه بود و در میان
دگر نامداران کجاست اند
همی گفت کوه ز کشتاد و موی
یکین سیاه و شمن بگشتند
مگر باز گردند و بیا بیا
بر فتنه از آن کوه گریان
یکی از خاک سبب بگشتند
کجا آن کیان یلان جهان
لشت از بخت با لعل زر
آباد گفت ای سران سپاه
شاه از آن غذا و دست بیا
چنین او پاخ و را پور سا
من و ستم و زالی هر گشت
چنین گفت که از او و زستی
کنون با و شاهی جهان

ز لبتی با دوزخ هر سوار و
که روشن دلت شد پیران
پرستنده آذر گشت ترا
دل موبت بر دوش ترا
مباشید خرد و زودان
نباشد گیاه و نه برگ و خشت
شمن ز گفتار و گشتند باز
شدند از بیابان خشکی و دم
که شتابان ازین جایگاه
مگر با سر و شتابان بود
همی خواندند ز شتابان
مباشید اگر بار و زاپر شک
بختند با و دکن و اوران
بر یک بیابان نهادند روی
سپرده زمین شاه ناپا
که با جان پاکش فرو بخت
بخشید چشمه پس بگشت
ز گردنشان نیز نشیند
که زندگانی پیش زودان
بیا و دیار و نام و کمر
هو گشت بران هر چه
یکی چاه شد کده هر جا بخت
چهارم چو بفرست گیتی فرو
مگر خسر و نه پیر و نه
همی بخت آب و بخت و
همه دوده و دزد بگشتند
چو از برف پیدایش شاه را
همی هر کسی از کسی یاد کرد
یکی از تخت کیان کوشد
از اندیشه دل دور گشت
بر فتنه گردان زمین کمر
شمنیه همه پند و اندرز
ندارد و ازین مارید باز
که خسر و شاه و بخت
ز سر و شتابان و ستم
سواد اندام و گشتی
مگر بخت و کلاه و بخت

مرابا شایخ نجشید نیست
بگفت این جامه ز سر تا پا
درینا گو آگور وین تن
چاکم که شاه گنم تخت
ز گفتار ایشان اش تازد
چنان چون فریونج خ ترا
چنین ست گیتی فراز شیب
کنون تاج واورنگ لهر شایه
بدین پیر بادانش مهربان
چو پیری در آید زنگه بگرد
چو بدول خوردم و گرد و لیر
چو لهر استیخت بر تخت تاج
چنین گفت گرد او در و او پا
چو دریا و کوه و زمین آفرید
توشاد ان لمر گنگال خیر
گمبهره ان زمین ساری خج
سمان جهان آفرین خواند
ز هر مزره کس که دانا بدند
یکی شارسالی بر او در شاه
دو فرزند بودش بهان و ماه
گذشت بهر دانشی از پدر
دو شاه سرفراز و دو نیکو پی
سرافزای و دو گرد و لیر
چنین تا به آمدن روزگار
بخوان بر یکی جام می خورند
ترا داد و پزدان کلاه و کمر
گر ستر زال سام سوار
چنین هم بود پیش تو بنده
مرگفت آن داوگر شهباز
چو تاسپ بشنید دل پر خور
فرود آمد و کمران را بفرود
چنین داد باج که در هندوان
چو شب تیره شد با سپهر
پسین گفت اینک گشت اسباب
بگفت بهر پند و پنداشت
سوی روم گمتم نوزد نیست
بر انجای خرم فرود آمدند

تن دوده پادشاهی نیست
بدرین پی و رومی قبا
جانبجوی و شمشیر زن شیرا
بدین پایه بنوشت محمدی
ببالید و بروید از ان گشت
سرمه گان تاج بر سر نهاد
یکی شادمان دیگری شیب
بیار ایچم نیش نم بگاه
که بر آفرینش کشاید زبان
جوانش کند باوه سالخورد
چو ربه خور و گرد و دوان
بسر نهاد آن لافرو تاج
پرامید باشد و باتریش با
بلند آسمان از برش بر کشید
نشت چو شیر تیران پر شیر
نیا بد که گیتی خورن سنج
و راسه بار زمین خواندند
بر کار نیکو توانا بدند
پران بر زن کوی و بازار گاه
سواد شاهی و تخت و کلاه
ز لشکر بگری بر آورده سر
نمید جاندا کاوس کی
که هرگز نبودند از جنگ سیر
پراز و در گشت اسباب از شیرا
دل شاه گیتی بیار استند
و در تاج کینسر و دادگر
که با او ساز و کسی کارزار
همی با شرم و خجالت شهباز
که جو بود پیش بلخ بهار
بیامد پیش پدر و دی زار
همه راز دل پیش ایشان
مر شاه و در و جوشن و دوان
همی رفت جوشان و گریه
و کم کرد و در و در و در
بفرمود پیش او شد زری
سوی چین کرد و کرد و کرد
بود و یک روز و در و در

بگو در گفت انجودار نهان
باز او گان پر کرد ز گفت
چو از و دوان دوده آمد بچرخ
توشاهی و اکثران تو ایم
چو اندازد کار و در ان گشت
بدان مهر و ماه گریز و در
از و شادمانی و ز و در و در
به پیری شمر بار بلند
جهان زمین ست آیدن سا
باده درون گوهر تو بدید
یکی تیر گردان و دیگر بجای
نراز و فرقی یکسو شویم
من از پند خیر و آفرین
گر انما به لهر اسب آرامخت
ز هر کشوری برگزیند راه
بهر نی بجای چش شده

بگو از دل ای پهلوان جهان
که فرخ کسی کش بود خا خفت
چنین گفت با ناله و با خروش
بگیتی زفر مانیران تو ایم
یکی تاج زرین نوار است
که زنی راستی رفت و هر سپهر
ببا گشت از چه و چون چند
کز ولایت امید و بیم گزند
بگرد و زمین این بنی بدان
که فرزند گوهر بود یا پسید
بگفتند اندوش نگارنده پا
بنادانی خویش خستو شویم
ز دل کینه و از بیرون گم
خردمایه و کام پیرام یافت
رسیدند کسیر بدرگاه شاه
همه گرد و گرد و آتشده

بگو گفت گو در زمین یک تنم
در بلخ آن همه پاک فرزند
بر آنم سر اسر که درستان گشت
همه و متران خوانند آفرین
گریدش یکی روز فرخنده
بیار است ایوان کچهر و ک
ازین کار خسر و چو بر و ک
به نیکی رساند دل و دستان
اگر رنگ دارد و تلخی سخن
که او ز شدشت با لاس است
ابا انکه گوهر تو را رسد پدید
جهان آفرین را تاشین گشت
نگارنده چرخ گردنه است
چو چوگان فلک چو گرد و میا
ازین تاج شاهی و تخت بلند
بسا زیور واد و بشید نشا
وزان پس و ستاد و کسار و ک
به روز و یکار چندی بلخ
یکی آفری ساخت بر زمین
یکی نام گشت اسب و دیگر زریه
دو شتر اوده بدزد و لهر اسب
همان هر دو از دخت کاو ک
ازان کار گشت اسب نشا و ک
بفرمود لهر اسب نام متران
بشاهی نشست تو فرخنده باد
ندارم کس را بخردان مرد
گر آیدون که دستم زان و ک
چو اندر کینسر و آرم بیا و
جوانی هنوز این بلندی ک
ز لشکر و ابو و سید سوار
یکی گفت از ایشان که گشت
که گریه من الی بی گتم
ز لشکر جانده یگان را بخوا
بر انکه که گفت که آمد سبار
بر و نیزه سوی هند و ستان
همی ناخست تاپش کابل
شب تیره و است از یکبار

که بی کیو و بهرام و بی شیر خرم
در بلخ آن همه خوب و دبیر
از زمین ندارم سخن و نهفت
نفران نهادند سر بر زمین
که تا به نند تاج شاهی بس
بر فروخت ایران بدان زریه
سوی کار لهر اسب باز آمدیم
که نند آید از وی نیار است
بر و رنگ او را شتر سکن
بکیوان بر و سر و شتر نیم
در بسته را خود تو باشی کید
نیایش و داد و فرایش گشت
فرانده شتر و بنده است
برنجیم از دست سو و وزان
نجوم جز و داد و آرام و چین
تن آسان و از کین گمید بیار
بهند و بچین و با با و لوم
روانش چشیدند سر و سر
که به یازری و با تو و کام
که زریا و دیدی سر زریه
نیز و یک لهر اسب هر دو زریه
ز تخم منوچهر و از طوس بود
که لهر اسب را سر پاز و ک
بر فتنه چندی ز لشکر سر
همان جا و دوان نام تو زنده
که پیش من آید بر و زریه
مر نام کن تاج و تخت کیا
تو بشنو که سر نیکی ز و د
سخن اسب و با ناله و ک
همه که در و شایسته کارزار
چو بهر ای آرام گاهت کجا
ز فرات چنان تو نگذرم
همی گفتی پیش ایشان بیار
ز باغ من آواره شد و ک
میاد و بروم جا و دستان
در دخت و گل و سبزه و آب
بر و شمع او در و جویبار

چو بنیوشت از کوه گیتی فرو
 چو بنیاد گشتاسب گشتن در
 چو زاندرین بدگر مغوش
 چو آن فرین راستای گشت
 چو اندر دزد یک بنیاد
 با خیرت گویند کیمبر و
 اگر یاسین آید اندر خسرو
 پس انگاه گشای نامجوی
 ز بهر تو من باز گردم کنون
 بجائی شوم کم نیابند نیز
 چو باخوی روی پروید باز
 که بران یاموزت راه بد
 اگر کم کنی جاه فرمان کهم
 یکی جشن کرد که چرخ ماه
 بکاروسیان بود له اشپاد
 اگر با سواران شوم مهر
 دل او بکاروسیانست شاد
 شب تیره شبیز لهر آبی
 از ایران سوی روم نهاد
 بدیشان چنین گفت کاین می
 چو گشتاسب فرزندش انجود
 که تاج کیان چو تو بنیدی
 بیا لا و فرنگ دیدار او
 کند پیش بدان پیش لهر سپ
 یکی پیر سر بود پیشوایم
 از ایران یکی نامجویم و پیر
 بدو گفت نشانی تاج را
 ز پیشوای شبنم گشت
 ز گشتی سبک بادبان بر شید
 چو گشتاسب آمد بدان ارسان
 چو در شهر آباد چندی گشت
 و پیران که بودند و بارگاه
 باو از گشتن بار و پیر
 جو انحر در انام نهادند
 چه مروی بدو گفت با مکی
 بدو گفت نثار ازین در گرد
 بدو گفت هر کس که در ویر

بفرستد از آن پیشه بامایوز
 چنین گفت باناسودترین
 پدید آمد و پیل پیکر و پیش
 به پیش برادر نیایش گشت
 ز هر جایگی سخن را اندر
 اشای بران با گیکر شو
 کجاری ای شاه فرمان برد
 نداریم نزد پدر آبروی
 ز لهر اسپ دارم ولی پزیر
 بلهر اسپ نامم همه مرز و چیر
 فرو آمد از اسپ بر دشمنان
 چه دستور بد و در پشته بد
 به پیل تو دل گردگان کنم
 ستاره ییابد بر پیشگاه
 همیشه زنجیرش بود یاد
 فرستد پزیر بان کمر
 نیاید کز رسد او بر ترا
 بیاورد بازین گشتاسپی
 پدگاه جوی و سپهر را
 سرتاجداران و سار و دیگر
 نه هرگز کس از امانان شود
 نماند جان مهر او بر کسی
 چون ناموزن ز قنبد گوش
 غم و بیخ تن بر گشتاسپ بود
 جو انحر و دیدار و بافر و کام
 خرومند و روشن و با گیکر
 در که روشن خرومند و با فر و کام
 که از تو مرا نیست چیزی نیست
 جمابخوی را سوی خنکی کشید
 می جست جالی در آن کی رسد
 از ایوان پیران قیصر گشت
 همیکر و هر یک بر گیکر نگاه
 نباید ز امید به خویش گیر
 و لهر و خرومند و پشمار بود
 که هر شاه خونی و هم شاه بود
 نواید ز غری جلی پای مرو
 نمود ازین بهر گیکر

همی تاخت تیز از پس او بر
 که این خبر با دوا سپهر
 ز بر سپهر پیش سپاه
 گرفتند یکدیگر را کشت
 چنین گفت از ایشان یکی
 گفتن کمتر شاه هندوستان
 ترا در در سپهر نیکوست
 بکار و سیاه دار و دینکوی
 اگر تاج ایران سپارم
 بگفت این گشت از این غرر
 و رانگ هر اسپ در گرفت
 ز شاه ای مرا نام تاجت بخت
 بزرگان که بودند با او برآه
 چنان شذرستی که بر شتر
 بهیرخت گشتا سپار و درون
 بجایه زره بازگرداندم
 باز برخاسته فتن گشت
 پدید چون گشتا سپار شد
 پدید این را چه دران کنید
 ز بر سو باید فرستاد کس
 بگشتا سپار و زین جالکی
 فرستاد و لاس چندی همان
 گذشتن گشتا سپار
 و از بنیوانی تلاش پیش
 کتون را ز کشتای با من گوی
 ز من ز چه خواهی دران سپار
 کی شارسان بدید و دانند
 همی گشت کهنه در گرد و گم
 با شفت چنین گفت کاشی
 زین ملک یو لا و گریان شود
 چو بشنید گشتا سپار پوز
 بزرگ نشا چون شذر
 چنین وادایم که ای نام
 سیاهان و دریا و سپان
 ز بجای تیز می گردانند

بجا می زمانی نیا سود و پر
 نماند که او دود آوا می شیر
 چو پادشاهان اندامند ز راه
 بر فتنه گران دران مرغزار
 بگشتا سبک می گردن زین کج
 باشی نباشم چه استادان
 ندانم که از روان چه پیریت
 بزرگی و هم افسر خسروی
 پرستش کنم چون تباران
 بیا ویر نامور شمشیر
 دران پوزش آسایش نذر
 ترا مصر و میان و فرمان تخت
 برستد شادان با پادشاه
 نهادند از گل بسرا افسر
 به گلیست هر گونه باره نون
 باسی خواهم و چند ماراندا
 کاسای پیش پیش پیر پروم

به چسبید و شاد و پیش کوتاه
 نشاید که این بر دل آسای
 دلاور بزرگان فریاد رس
 بنده بر سرش نامدار افسری
 بختن گرفتش بگرد جهان

ز رویا و رسیدنش برم
 شیه روی دران فرزند

از این جهان بدریگدشتن بوی
 ازین افسر و اسب چار بخت
 سه فرنگ بالای شتر نشین
 بهی که حبت اندام با دهم
 در ایران کی نامجویم و پیر
 دوان روی قمراس بر پاد
 رویان بیاید و خوار ز
 بداد آفرین کرد و بدوش
 که روانم و لیر و سوار
 با شاهان چون سپاهم گد
 در ایران تغییر گرفت

چو آواز اسپان پرامد
به تنهائی مرا که او آمدست
چو گشتا سپ را دید که اینست
دینک بر آن کس که در پیشتر
ستاره شناسان ز ایران
از ایشان کسی نبست نیران
چو شنید گشتا سپ برگشت را
مرا و باز او جای نیست
و گرنه نباشم درگاه اوی
چو شنیدم اسب باستان
که تاج تو تاج سرباد باد
و را گفت گشتا سپی شیر باد
بیا است ایران گوهر نگار
برفستند و بگذشت چندین
برو گفت هر خند کوشم بر آ
چو تنهار و دم تنگ ارم نمی
چو تنهار و دم چون کنز تنهار
پوشید ز رفت و چینی قبا
زیر و دم هم بخردن را بخوان
چنین گفت موبد که انگیخت
که او باز کرد و تو رفتی مکن
جز از پهلوان رستم نامدار
برفتند و نوید باز آمدند
چو گشتا سپ نزدیک و باز
بر او آفرین کرد گشتا گفت
ببستی بر این آب که بگذرم
مرا باید و درگفت رستم
ز دستار تنخی بهشوی داد
بر آورده سه سلابی بزرگ
چو غری که بودش بخور و بداد
برین کار با شتم نه ایامند
یاباره یابره یزیدین بلند
یاباد سوز جگر بر کشید
که کرد و چو بان و بنوازش
اگر جباری کار نیست
چو شنید گشتا سپ گلین رفت
آفرین کرد و بر سران

برفتند که روان رخسار بجا
 که باشکری بگنج آوست
 پیاده بدو روی نهاد و گفت
 و را خوانی شاه کشا سپید
 بر آنکس که دیم و انوشیروان
 یکی هم نهادند به شاه و دست
 ببارید از دیده خون بر کنار
 باز بندی کردش ز نامیست
 گرد و دلم روشن از راه اوی
 پذیره شدش با سپاهی را
 ز نو دیوار اوست که آه باد
 خرم بر و ست چون کی پیشکار
 نهادند خوان و می نوشگوار
 میران جهان از پیر افروین
 نیارم می چاره این بجا
 ز لاس دل تگات ارمی
 چو داند که من چون شد تیر
 ز تاج اندر او جنت تیر بول
 ز کشا سپیدی خنما بر آید
 ز می گردان بود زنج و تخت
 هنر چو دیبا از تنی کمن
 بلیتی زینم چون او سوار
 به با خنر دیر ساز آند
 پیاده شد و باز خواش برید
 به با جان پاکت خروبا و جنت
 سپاسی نمی جاودان بدیم
 ز رای دوی دیر بری بجا
 زان امید شد هرگز نرسد
 شستنگ قیصران سترگ
 سیرفت تا شد و لب پرید
 دیوان خرم بر پای پسند
 بز و کمان و فرین بر گشت
 بوی گداز میسر کشید
 و کی خورشید بت خورش
 خنجر و پیر نیز بار آیت
 یوست بر تنش گشتی گشت
 دیبا شاه و دیر شد

باز برخاسته فتن گشتا سپیدش پیر مرو

بهر چون گشت اسباب گاه شد چو بنیاد این را چه دران گنبد زهر سو بیاید فرستاد کس بگشت اسباب و دوزین جهان گری فرستاد و اسباب چندی روان	چو چسبید و شاد و بش کوته شد نشانید که این بر دل آسایش ولا و بر بزرگان فریاد رس بند بر سرش نامدار افسری بجستن گرفتش بگرد جهان

گذشتن گشتاسب از رویا و رسیدنش بم
داز بینوایی تلاش پیشه و می در آن عمر

کتون را ز کبشای با من گوی
 از من هر چه خواهی بخارم و بخرم
 یکی شارسان بر بر و داند
 همی گشت بگفته در گرد و دم
 با شمع چنین گفت کاشی گنجه
 ز نین ملک پودا و گریان شود
 چو شبنم ز کشتا سپل بر نود
 بجز و یک نهار چون شد فرا
 چنین بر او ایام که ای نادر
 سیاهان دوریاد و سپان یل
 ز نین یکی تنزلی بگزید

پدرگاه جوی و پسر را بچو
 سیر تاجداران و رآر و گبر
 نه از گرس از نامداران خود
 مانند جان مهراد بر کسی
 چون نامور نیز نشد گذشت
 غم و بیخ تن بگرشاسب بزر
 جو اخرو و دیدار و باقر و کام
 خرومند و روشن الیها و گبر
 درگوشن خود و تاجداران
 که از تو مرا نیست چیزی نیست
 جهانجوی را سوی خنکی کشید
 همی جست جان و روانی رسان
 از ایوان پدیوان قیصر گشت
 همیکد و هر یک بدگرنگا
 نباید ز اید به خویش گیر
 و لهر و خرومند و هشیار بود
 که هر شاه خوبی و هم شاه بود
 نواید ز غریبی جلی پای مرو
 غم و یادین بدتر آید سیر

از ایران سوی روم نهادند
بدیشان چنین گفت کاشین ری
چو کتاب سپه فرزند کس انبوه
که تاج کیان چو تو بنید بسی
بیا لا و فرجک دیدار و دوستی
مگر پیش بنیان بخش امر سپیدی
یکی پیر سر بود همیشه نام
از ایران یکی نامجویم و پیر
بدو گفت شایسته تاج را
ز پیشوی شنیدگشت گفت
کز کشتی سبک بادبان کشید
چو کتاب آمد بدیشان رسان
چو در شهر آباد چندی گشت
چو ایران که بود غروب بارگاه
باو از گفتار او بسیار
چو آمد در انام نهاد بود
چه مردی بدو گفت با من بجای
بدو گفت نتارا زین در گرد
بدو گفت هر کس که در ویر

خروند چون وی گشتا شست
مراده یکی کاروان شست
ترابی نیازی و در زین سخن
شده آن در دایره دلش بر گران
و در این و شاکر و در بی چرخ
بد و گفت گشتا سبک گشتا
گر انما یه کوئی باتش تافت
تبر سید بوزان گفت ای جوان
نماند کس ز در سختی و رنج
نماند گشتایش جز زهر سهر
بدان سایه شست مرد جوان
یکی نامور زان پیش دیده ده
بد و گفت کای را مرد جوان
گر کین نهان بد و گشتا شود
من از خشم شاه آفریدم و
اینان بر او می داشت
چو گشتی بلند از خجسته جوی
بر آنکس که بودی مراد لعل
پرستنده بودی بگر و اندیش
یکی بود و گشتا لیون بنام
در آن انجمن بود و گشتا نه
بشکلی چون بر و سید آفتاب
از ایوان پس پرده نهاده بود
بیا نیکو که بکاخ بلند
همان مرد نیکو گشتا گشت
به پیچیده شد و در از زمان
چو از دور گشتا سبک و گشت
که مردی گزین کرد و از آن گزین
چنینی او با سبک و گشتا
سبک گشت کاین گشتا کار
چنین بود و رسم نیکان تو
چو شنید قیصر بران بر نهاد
چنین گفت با خضر سر فرزند
ازین سر فرزندان جالی بوی
بر خیزد از ایوان قیصر مرد
چنین گفت باشوی دزدن که خدا
یکی که بری از میان بر گزید

پذیره شده بایکاهش گزید
چو رای آیدت نزد ما هم هر
جز آنکس و گاه قیصر کن
باید بازار آهنگران
زینک و ز آهن رسید به چرخ
نه چرخ سر از نیک و نیکو گشت
چو شد یافته سوی سندان شتا
زین خرم تو سندان ندر و توان
نه آسائی و شادمانی و گنج
یکی روستا دید ز دیک شهر
پراز در و پیمان و تیره رون
گذر کرد و بروی که او بود
چو رای پراز در و تیره رون
سر تیره گشت بی خرم شود
که آن خنده اند جهان نیست
زمانی بنا کام گشتا شست
بدیدی که آمدش چو گشتا شست
وزان نامداران بر او زده
که مردم ندیدی بلند افیس
خروند و روشندل و گشتا
غریبی دل از روه فرزند
سر نامداران بر او زده
خندان دگر بای دل جفت جو
بدان ماکه باشد نجوبی پسند
که تا چند و خانه باشی نهفت
پراز در و شست خست رون
که آن غراب سر گشتا شست
ببالا چو سر و سی در زمین
که از پرده غیب آور و بر تراو
که پیش از تو بود و چندین
سر افراز و دین از پاکان تو
که دخت گراهی گشتا سبک
که اسی پروریده بنار و نیاز
که با شست نزد پدر و بری
گشتا لیون و گشتا سبک با او
که خرسند باشد و خنده را
که چشم خروید و چو چنان ندید

سبک از گشتا و گشتا و گشتا
بر و ساربان گفت کای شرم
و گرا راه دور و شرم آرم هیون
یکی نامور بود و بوزان نام
بد و گشتا شست گشتا سبک
مر اگر باری تو یاری کنم
گشتا سبک و او دیک گران
نه سبک نه آتش نه سندان
بد و گشتا بر ما می گذرد
دخت و گل و آبهای روان
همگفت کای داور کرد و گشتا
سبک از گشتا و گشتا و گشتا
بر و ساربان گفت کای شرم
و گرا راه دور و شرم آرم هیون
یکی نامور بود و بوزان نام
بد و گشتا شست گشتا سبک
مر اگر باری تو یاری کنم
گشتا سبک و او دیک گران
نه سبک نه آتش نه سندان
بد و گشتا بر ما می گذرد
دخت و گل و آبهای روان
همگفت کای داور کرد و گشتا

سبک از گشتا و گشتا و گشتا
بر و ساربان گفت کای شرم
و گرا راه دور و شرم آرم هیون
یکی نامور بود و بوزان نام
بد و گشتا شست گشتا سبک
مر اگر باری تو یاری کنم
گشتا سبک و او دیک گران
نه سبک نه آتش نه سندان
بد و گشتا بر ما می گذرد
دخت و گل و آبهای روان
همگفت کای داور کرد و گشتا
سبک از گشتا و گشتا و گشتا
بر و ساربان گفت کای شرم
و گرا راه دور و شرم آرم هیون
یکی نامور بود و بوزان نام
بد و گشتا شست گشتا سبک
مر اگر باری تو یاری کنم
گشتا سبک و او دیک گران
نه سبک نه آتش نه سندان
بد و گشتا بر ما می گذرد
دخت و گل و آبهای روان
همگفت کای داور کرد و گشتا

چنین گشت گشتا سبک ساربان
چو شنید که راست کای شست
بر و آفرین کرد و گشتا از
همیکه دوا و اصل و سبک
بد و گشتا آهنگری نیکو
چو شنید بوزان از و دستان
ز دیک گشتا شست سندان گشتا
چو شنید گشتا سبک و شست
نماند و شرم هر که دار و خرد
نماند گشتا شست و مرد جوان
عزم آمد و راه از روزگار
چنین گشت گشتا سبک ساربان
چو شنید که راست کای شست
بر و آفرین کرد و گشتا از
همیکه دوا و اصل و سبک
بد و گشتا آهنگری نیکو
چو شنید بوزان از و دستان
ز دیک گشتا شست سندان گشتا
چو شنید گشتا سبک و شست
نماند و شرم هر که دار و خرد
نماند گشتا شست و مرد جوان
عزم آمد و راه از روزگار

کرای بار خور و در و شست
همان به که آهنگ قیصر کنی
پراز خیم سوی شهر نهاد و
و رانز و قیصر بدی و سنگاه
چو داری بر کان آرزوی
بشارک دیش گشتا سبک
از گشتا بازار بر گشتا گشتا
نه روی خورشید به جایی
خروشان چو شان جیح بلند
نهان گشتا شست و شست آفتاب
نماند خیم چو بر سر و سبک
زیر زرخ دست کرده و شست
بوی شتا و گشتا سبک
کاین پیش اکنون ترا جیست
بهمان بیاد است ایوان شست
که چون دخت او رسیدی بجا
بزرگان فرزند و رای زن
گشتی بران انجمن خجسته جوی
برای و شرم و شتاب گشتی
بانو و مردم ترا شستی
از و سبک و سبک و گشتا
پسندش نیامدی زان که
بر و مردم اندرون مایه و شست
بامید هر یک پراز گشتا
بایوان قیصر خرم و شست
پس خجستان پستار شست
هم اندر زان پیش قیصر و شست
ولیکن ندانیم او را گشت
یکلخ اندرون سر بای و شست
تو از راه بران سرت شست
برای که گشتا شست سبک
جهان آفرین را فراموش
نیایی و با او بانی بخت
تو افسر چو جوی و شست
ز گشتا و شست و شست
زیا قوت و گشتا سبک
ز و نیار و شست و شست

نزدیک تر از کشته شده بود
چنان که روزی پنج گاه
چو پیش روی دیش پادشاه
چو کشتاب پیش روی راوست
چنان شد کشتاب کشته شد
فرستاد نزدیک قیصر پام
بدو گفت قیصر که من پیش
یکی کار بایش کردن نیک
شود تا سریش فاسقون
بر آن پیشه بنگذرد و نه شیر
نیاکان ما جز بزرگان
بیاید با یوان پسندیده مرد
بدشش بر آید سه کار گران
شود هر دو بدست او بکار
بیاید نزدیک پیشوی گفت
که آن مرد کوی تو دادی نشان
بیاید هم اکنون پنج گاه
چو پیش روی دیش پادشاه
بزرگست و با فخره ایرویش
چو کشتاب تنگ آمد این دژ
می آورد با میگساران نو
کنون سوی من گردیدین
هم از گداز و دزدان
برین تیر خواهر که پیشی کند
اگر کشته گردد بدست تو گز
بدو گفت کشتاب پیش روی را
دو و نه دین او چو دزدان
از آن پیشه ناکام باز آمدند
همی از دزدان و دزدان گز
همان مایه و ریش الماسین
چو نجوی میرین زایوان بر
چو کشتاب آن برید با بگریه
بیا زوگان و برین بکنند
پرویز یک شد پیشه و بکار
وز و بانه کشند هر دو بدست
درین آن بر دزدی بکار
بسگفت کای پاک پرور و گاه

مردان روی چرخیکه بایسته بود
مرا در آهیش روی بر بود
نیز به شدش شاد و خوش بود
بدانش و را چون بی و گشت
یکی شد بخورد و آرام و رخی
که من سرفرازم گنج دینام
نخیم برین روی پویوس
که خواندش اید بزرگان گز
بشود دل و مغز و دیش
نه پیش و نه بر و نه مرد و دلی
نگردن پیکار با مهران
ز هر گونه اندیشه یا کرد
که آن باز آید روی سر
ز هر روز و رخت نیایش با
بر و یاد کرد آن سخنان گفت
یکی نامدار است از سر کشت
بما بر بود بگمانش راه
نیز به شدش بدست نبرد
خرومند و دانا و دور از بربستی
پایده بر قند برسان گردد
نشستی نو آیین و یاران نو
یکی نامدار است با دست گاه
پدر بر پدر نام دارد و بباد
ابا قیصر روم خوشی کند
تو باشی بر دما و فانی نیک
گوید که این پیشه اکنون گجا
دیشش طبع خوش چرخش چرخ
بر از کشت ل بر گداز آمدند
تو گرگی مان آن هیونی گز
که سلم آبادش بر سر و نجون
بیاید نزدیک پیشوی گفت
همان است تیغ از میان بگریه
سواری سرفراز و دسی
تبر سید میرین زگرگ شگ
بر از خوش و دود و رانی
درین آن ل و زور و گداز
فرزنده گز و دزدان گز

از آن مایه کاه چرخیکه رستند
ز هر گونه چند پنج گاه داشت
نیز به شدش بدست نبرد
چو رفتی بخیر آموزش سر
گناهون و آن مرد سرفراز
هم او در جهان نامداری بود
یکی گرگ بند بگردار پیل
هر آنکس که بروی بزرگ پیل
کنون قیصر از من چه جویدی
نشسته باورد و نه دیش
یکی آنکه دانا و قیصر شود
ز کار گز و یون خود آگاه بود
وزان اختر فیلسوفان روم
نخچسپ و در دهر روزی
می آورد و راسخ و بوی
چو میرین بدیش پیشوی
بدو گفت پیشوی کاین او
بر و داور از انجامی خوش
چرخش طبعش شاد و دلی
دیر است با دانش و دهن
نیز و یک اولیت شمشیر سلم
بقیصر سخن گفت و باخ شغف
جهاندار باشی و دانا و من
بگونه دوی با شدان جهان
سرواش چون آنوی پیل
گر آید بدست تو این کار کرد
چو نشیند میرین از انجام رفت
بسی دیر بگریه آن گز
نخچسپ کشتاب زانکشد
در چرخش پیشوی را
بشدن پیشوی با و براه
چو کشتاب نزدیک پیشی
تو باشی بر این دو مرد گز

کسی تادمان گاه بگریستند
همی اند و ترکش برانگشت
بیاورد چرخ برش خورنی
از آنها پیشوی داوی و
خواستن میرین خست و دم قیصر روم
مراد استند از چنین کار با
مراد جهان نیربازی بود
تن از دوا و دوز و نین
مراد شد و یار و دانا دوست
چنین با من از کینه گویدی
همان اختر و طالع سال خوش
هم او بر سر قیصر افسر شود
که اگر کشتاب همراه بود
تسکینی که آید بدان مرز و دوی
نه اندیش از تحت خاور خدای
نشستند با جام زرین بگ
که این را بگیتی کسی نیست
دل شیر دارد بدشت نبرد
ستایش گزاتی بگداز خوش
بگشتاب پیشوی گفت ای
بگیر دشتا سپهر بلند
که بودی همه سال و ز پریم
ز باخ هانا دلش بر مید
زمانه بخونی و دهر دامن
که تر سندان و کتران جهان
چو خشم آورد و بگریه اندر سپ
سرت بر فرازی زمر و دامن
سوی خانه خویش تازیوت
زیافوت و گوهر همه بچ
بگرده پیشوی و او را بدید
بیا راست جان جهانچوی را
جهانچوی میرین فرما خوا
کشتن کشتاب گز را و پیشه فاسقون
دل رزم سازش برانگشت
ببخشای بر جان مهر سپهر
چو کشتاب نزدیک پیشی
تو باشی بر این دو مرد گز

همه کار کشتاب سپید بود
همه هر چه بود از زنگان خور
بیاورد کشتاب چرخیکه
و گر بهر ممتزده بدست
یکی روی بومیرین بنام
بمن ده دل انجام دخترا
کنون هر که جوید ز خوشی من
بگیتی نباشد دلیری خوا
سردن دارد و دیش چون کرا
چنین گفت میرین برین دوی
بمن این چاره اکنون بجا آید
چنان دید که در فلان و گز
پیدا آید از روی کشور و د
ز پیشوی و آن ممتز ناجوی
بدو گفت پیشوی کاه و دشتا
یکی دی نیاید نزدیک من
بدانکه که شد جام می بر چار
بدین شایخ و یال بدین و د
هنر با زوید را و بگریه
نشسته بر راست پیشی
مر از دین و دست خدای می
سخن گوید از فیلسوفان و د
دلیر است و اسب افکن گز
که او گفت و ریش فاسقون
کنون که تو این کنی دیش
بدو گفت پیشوی کاین گز
از خیالی نامور مهران
بدو گفت کشتاب گز
از آخر گزین که دسی سیاه
چو خورشید پیر این تیر و گز
از آن است شمشیر خور
پوشید کشتاب چرخیکه
چنین تالب پیشه فاسقون
بگشتاب بنود زانگشت
چنین گفت پیشوی کاین فر
فرود آمد از باره سرفراز
اگر برین این از دلی نیک

همه رفته است و تیر بود
هم از راه نزدیک پیشوی
بیاورد کشتاب چرخیکه
بر آنکس که زور و دشتا
سرفراز بکج و بارانی گاه
بمن تازه کن نام و دشتا
و گر سرفراز و پیشی من
بمردا می تره شیر چو آو
نیاید شدن پل پیشی فراز
جهان آفرین تالی انگذرد
نیز هر گونه پاکیزه سای آورم
از ایران بیاید یکی نامدار
که هر کس رسد از بد و بدید
که هر دو بر او آید دین روی
برایمی باش با هر دو داد
که خرم شدان جان تاریک
پیدا آید از دور گز و سوار
زخمی بود نامسب و دگر و د
همان شرم و از ادگی و خرد
یکی خوان نو خواست اندر شتا
جز از من کسی زاندانی می
ز آید و دیمان هر مرز و د
عقاب اندر آرد و ز دوش
یکی گرگ یا بی لبان هیون
منت بنده ام دین سرفراز
سرش بر ترست از هیونی گز
بر قند با گز زای گران
بیاید سپی سرفراز و گز
که ناخیه خندان و روی کلاه
بدرید و از پرده آمد برون
چو نزدیک آمد پذیره شدند
نیز بر اندر و داسپ نبرد
بر قند پویان دل بر زخون
که آن اثر و ران شمشیر
چنان شد که نیشش زنیغ
بپوش جاندار برش نماند
که خواند و ران خور و گز

کای

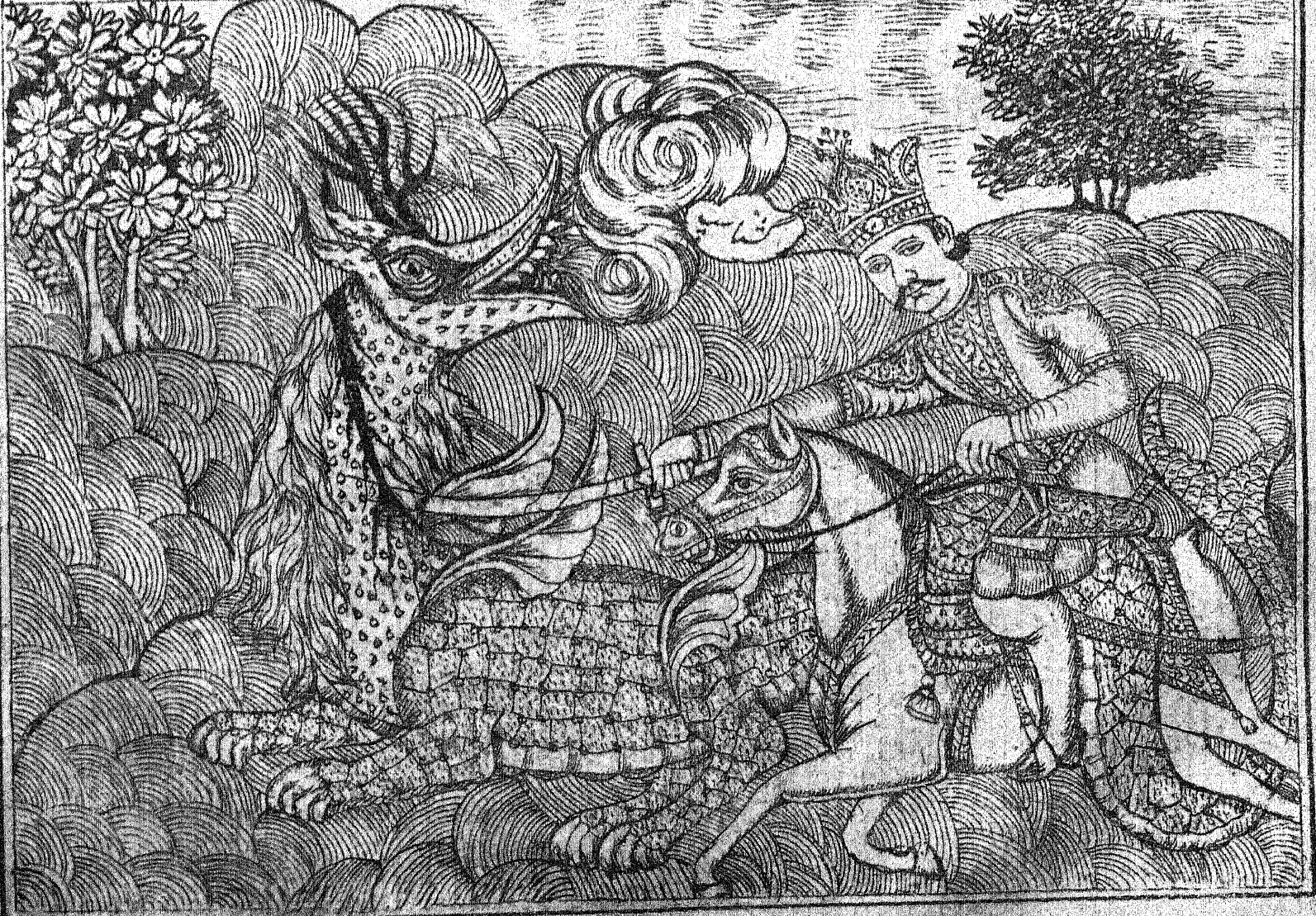
همی دست یابد برین برنجون وگر من شوم زین و درون زهره چون تپک اندر آهوا چو کتاسپ آن اردو را بخت بیضا و نه جاست از جای گل که از خایه نماند او برین جماخوی چون گرگ گنده توئی راه که ده راه نهایی وزان بشته نهامد کشید که اکنون بر زم بزرگ است بزاری گرفتند اندر کندر کز اینسان کی از دایه شود بدین شغلی بنید گرم بدیندگر کی بکوار سیل بدل شاد از ان بشته باز چو آمد ز دیار بارم خویش مرا بدین چو شش تیغ و خنجر بدیدی خواب اندرون زخم کتا بون بدانت کور اثر بیارای تا با بایران رویم چو ز ایدر بایران نمی روی نیارفته در جامه گریان شد که تا چون رود بر سر با سپهر همه بشته سر تا سر آن آرد ببالید قیصر گفتار روی چو برون کشیدند از غرار همان روز قیصر شفت را بخوا زمین کی بود که نرسد فرستاده نزدیک قیصر نیام بس و کنون دفتر کثرت چو میرین کی کار بایت کرد که تناسی آن گرگ شیر و خنجر زمین کی آید چنین کار کرد تشتگی داشت میرین تشتگی ساخت نیابند با بون میرین نامزد چو کتاسپ باخ چنین گفت	سر خنجر من آید از گون نمانم من از شرم پیش کرد بفرید برساند بر بهار کمان را با لید و اندر کشید بیاید لبان هیون سرگ جماخوی تیغ از لبان کشید همی تیغ کین از دلش گنده توئی بر تر و داد گر کین خدا همی تیغ تابش در یار سپید پراز خون بچکال گرگ اندر رخان زرد و شکران چو آب بکشور بماند سال دیر که بر اثر دایه چون در دست بچکال شیران همگی نیل بر شیر چکی فسر از آید کتا بون بیدارش ز قیصر بیاورد چندی ز خوشنویس بکوار از اثر دایه سرگ ز شاهی بود دیکل و کین از ایدر بجای دلیران هم آواز کن پیش میروی ای آتش از درو بران شد به تندی گراید جهان که بر تو نیز شگفتی به بینی ست برافروختند زمره زخا بلرزد گفتی همی کوه سار با بون و دفتر میرین ز گردان روی برادر نیل که ای نامور مستر نکست بمن تازه کن کشور و افت وزان پس تو باشی مل جل دوم ز برادر ام هرچین نماند همی قیصر از مردم بگردون نماند و جان جاک برفت آنگاه از بایسته دو مستر شسته بر تخت که بکوه با از دایه زخم	شود با دایه چون بدین بگفت این بر بارگی شست چو گرگ از دیشبه او را بد چو با دایه برش تیران گرفت سرو چن گوزان پیش اندر بیاید بکوار دنده شیر بیاید بر پیش خداوند همه کام و پیر و زنی از نام بر آب میروی و میرین بد چو کتاسپ آید پاده بد که چون رفت با گرگ بکار تو بر آید جانی شود ز و هلاک یکی زنده بلیست گوئی بپشت بر او کرده زخمی ز سر نامیان بسی بدید آرد و میرین بدو گفت جوشن کجا یافتی کتا بون می آورد و چو کلاب کتا بون بدو گفت اشب بزرگست و با او نگوی همی به بینی بروم و فرخنده را مگر بگذراند بکشتی ترا چو از چرخ نفروخت گردید وزان روی چون باد بپشت بیامد دان کرد آهنگ من نفرمود تا که گردون برند جانی نظاره بدید ارگ نوشته نامه بهر مستر	خروشان شود از این پس نفوذ خروشان ششیر سلی بدست خروشی با بر سپید کمان را چو بر بهار ان گرفت تن از زخم برورد و دل زخم چنان چن بود ساز مر و لیر خداوند بر و انش و نیک بد همه قرو دانای از کام تست نشته زبانه پرازیاد کرد پراز خون و چون گل کشید دل ما پراز خون ز کردار تو چه قیصر او را چه شست کج همه بشته بالا و پنهانی است زیک پوست کرده و شیرین بدانسان که او دید اندر کز ایدر بر چشیر ششافتی همی خرو با شوی تا گاه خوا که هران تیر چنین با سود بقیصر بزرگی بخود همی همان شاه با دایه کشنده را جهان تازه شد چون گری چو انان بیدار دل پر سپید نزدیک قیصر خد امید رفت یکی خجری یافت از چک من وزانجا که گرگ بیرون برند چه گرگ آن زبان نره دیکستر سکوب و بطریق و کشتور	بماند برین و در چون بهشتان کمانی باز و نره بر درون بدید روی زمین بر چنگ دوازده ششاسپی خسته شد چو نزدیک اسپ اندر آید پیاده نره بر میان سرش همی آفرین خواند بر کردار چو گشت از انجا که نگر سخن شان گشتا شش و کز بدیدند ز جای برخاستند بدو گفت کتاسپ کی نیکی بششیر شش زوم بدویم بدان بشته رفتند هر دو بسی خواندند آن ان آفرین بجز دیگر اسپ ندر رفت از چنین ادب اسخ که از شرم بخندند شادان و شادوی چنین دایه کز چشمت خویش بدو گفت کتاسپ کی با سود کتا بون بدو گفت خیر و کوی من ایدر بمانم بر چ دراز ازان جامه نرم بر بختند چنین گفت کای نامدار بزرگ ز سر نامیان بدو شست برفتند و دیدند پنهانی چو قیصر بدین تن بپشت که میرین شیرین سرافراز گویشش نام او اهرنا زمین بر هر کوهی بگذرم که دایه بگذراند این دفتر اگر گم کنی از دایه ز روم بیار ان چنین گفت کای بزرگ بشد تا با بون میرین چو کرد پرستند و گفت اهرن بپشت چو میرین بدین بدو رفت مرا از زود دفتر کثرت چو ششیر میرین ز اهرن	بر سر خروشان جویانسان همی تیغ بیدار دل بر زخم اگر گم کنی ششیر و چکی بک دلیرش باور و پیوسته شد سرونی نره بر سران سپاه بدو نیمه ششیر و نیل و تیر که ای آفریننده روزگار بکند آن و دندان که بوش که زار اسوار و دلیر شرگ بزاری خروشدین آرد بروم اندرون نیست برین خدا سر آید شمار همه ترشیم ز گفتار او شاد و خوشتر بدان قوه مند آفتاب زمین وزانجا سوی خانه نهاد و کرد بیامد کی مایه دارانچین چو انم در دهم بختی ز جای بدیدم خواب اندرون تخت سی قد و سپین بر چو کوی به تیری چنین راه رفتن چو ندانم کی بهمنت نیز باز زهر گنده گفتن ارستند بیایان رسید آن پاکدل دل دیوان زخم پر شست بخجیر بدید ز سر نامیان ز شادی همی دست برزد زگرگ دلاوری کرد بوم ز تخم بزرگان و روین تان بکج و به تیغ و هشتد برنا ز راه نیاکان خود بگذرم سپارم تو دفتر و کج و بوم بخجیر ششیر مردی شرگ پرستند و رفت تا گاه کرد بیامد همی باکی نخستین پرستیدن مستر اندر گرفت کجا روم را سر مستر به چشیر و دایه افکند

ای

که کاران نامدار جوان که ابرن بود مرا یار داشت کاین راز نه بر روز و شب که ابرن که دارد قیصر ترا بیامیزد یک من چاره چو دو تن را برین بوم مهر کند اندوشت آن نامه دل پسند کنون گر کند جنگ ترا زود بشع آب دریا پارسند بهشیوی گفت آمدن شیر همی تیر کشید و بشیوی لب بر اما وی قیصر آمدش را از خواست یک نشت پاشید هر آن کس که او هست زیبا یکی اثر دایر ستر تیغ کوه گراوشته آید بدست تو چو گشت اسب گشتار بشیوید همی آب داده بر نه اندرون بشد ابرن هر گشتا نخت چو خورشید بر زو سنان تو همی رفت گشتا سب پیش کوه	بهرن نگوییم نماند زمان ندارد مگر باد و شمع شب نگوی گشتاده نداری و لب جما بخوی با گنج و با خرد و دوا گشاده شد آن از پیش تو دو خورشید را بر سر افکند بر او آفرین کرد و بکشت و بد بکشش مگر زو نیاید خورشید بخور و ندوی خوا شد از گرد روی زمین لاچار که شادی کنی نامور روز همی خواهد این کار را بنمای کنون چاره دیگر آید بدید بخواد که ماند بر و نام بخت از در دهم روم یکسره شود تنگنی شود در جهان سیر در آن کار او بود نیاید به تیری و رنگ نقش کین بیاد و چون کار با گشت ترا خود ابرن از راه گشتا یکی نموده زو کاشد باشد تو	سرمایه مردی راستیست برایم کرد و از دل یک مو بخود ابرن بخت سوگند بخواد قیصری دخترش از آن رگه و آن زمره سعد ابرن آن میا چارچ برو گشت بشیوی کرد و دست تو اسب بدین میران کن چنین اسفیده زیا تو تدر چونک اندام پاره و دوا نگه کن برین گرد قیصر ترا چون غیب جز قیصر آن اهل همی گویش اثر دایر باش گشتن گشتا سب اثر دایر یکوه سقلا ز دریا ننگ و درم بر کشد یکام تو خورشید گردان بود یکی دست بالا ش چون خج برند آرد و جامه نمر و ان بر قند یارانش با و ز ج که آرام آن مانسته بود برم سوی خوشیش همی کشید	ز برای دانشی بیاید نماند این راز که دگر نپزیدت سراسر آن پند که ماست از آن خزان ترش بگفته همه هر چه آمد بکار نیز یک بشیوی بنوا و رسو ندانی که ویران شود و دست بشع و در یاد آری کن بر آمد برین کشید لاچار نیزه شدندش و در پیش تو که گردون گردان بود و شاد چو اینست با فر و با بر زو گرا خوشی قیصر اثر دایر چو فر و اباید گونا بوسه ز دریا بدید ابرن نامور فر و آمد از اسپ چلی سوار هم از خمر قیصر است نیز همی ابرن این مورس فراز بر پیش گرانایگان و شرب یکی بر زو گشت از اید همی دوز بهش بسوزد برین بر زو بالا و این بر نهر سوش بر سنان تو ایرمان زو ان چو ز بخت چو بشیوی کوه سقلا بدید چو ان پیش زو این تا بخت بر و تیر با بدید چون ترگ	نهاد آمد را بر اندر گمار بگویم چو سو گندیا هم بزرگ بهشیوی میرین یکی نامور بکوش بهش را گیتی کند کند بگیان کاین دوزخ جمانید و بشیوی پیش تو فرا که ده و پیش میرین بگویم بدید چو کونی بگو که پیدا شد از دوز و سوار همی و خوردنی خواست از نا هش قره و گنج و ناست چو که باشد بام با و بناز بجز نام میرین نوار و بلب همی بای خوردن برو کام نخاندان بر زو چرخ آفرین کنی اثر دایر بشیویست سنانی بر او رسد بر سنان نگان آمد از زو ش از خست با گشت بنود و دهم بر کشید برل کرد آسان هم مار و گ چنان چون بر زو گشتا

چو رنگ اند آمد برش آرد
 بهیخت ز روز بهر گشت
 بکند از دوا و دوا نخت
 بهی گفت له سپنج زیر
 گرم ز رنگانی و دگر دگر
 چو نزدیک بشوی اهرن سید
 مرا کارزار دلاور سران
 شنیدند بشوی و اهرن
 خدای جهان مترایو یار
 بهیشتی وادان گر هر چه
 و زانجا که شاد و مرم بهیست
 خود از پیش گاوگان و دوان
 از ان زخم آن اند با نخت
 بهی گفت کاین زخم بهیست
 چو خورشید بناد بر چرخ تاج
 به پیش سکو باشند ازین
 چنین گشت کامر و زدن
 که نرا از دوا با سر افزار گ
 بهی ان شدندی دوا و دوا
 بهی ناخندی چو ستر
 بروم از زندگان معتبر بند
 بسیدان قیصر و نگر
 ترا بمن از شهر برود کند
 بیاید بسیدان قیصر سید
 بسیدان یکی نگر و نگر
 کمان بر گرفت و نگر
 نگه کرد قیصر بران سرفراز
 بخوانند و نگر
 چند نامی بمن گوی شهر و نگر
 ز قیصر ستم بر کتا بون
 سران شان بر نگر
 چو بشوی شد پیش نگر
 ز نگر اهرن بر نگر
 که نادرش را بجای آورد
 توی در جهان مرا نگر
 بهیشتی و دوا
 کما گشت از نگر

همی جست مرد جوان روزها
بزم هر خون کوه یکسبخت
وز با بیا سر و پیش
شدند از تیغ جان گشتا سپید
که غنیمت کی روی آن شهریار
همان یار و گردان گشتی که دید
مسافر از با گر ز با گر آن
از آن نو گفتار و دانش سخن
که مار از زور تو شد راست
ز و تیار و ز جامه ناب سود
لبسوی تابون خراسید گفت
بزم و یک قصه خراسید گفت
که زو بود و بر کا و گردون ستم
نه شمشیر و نه خنجر اهرن است
بگردار ز آب شد روی ساج
جهان دیده و قیصر و انجمن
بلند آسمان دل فروزون
تبه شد بدست دومر و شکر
بیار استندی دل نتا و کو
نوگفتی سواری برایشان
که با تاج و با گنج و افسر بند
همان با همان اندر آنگرد
چو بیند مرا رمی چون کند
همی بود تا زخم چو گان برید
شد از زخم او در هو انا بدید
برفتند چندی سواران جنگ
بر آن جنگ و بال و رایج باز
فرستت یا نامجوی آوست
وز ازین سخن پیاخ نداشت
که مر و غریب از جهان برگرد
بدان کار بشیوی بر هر جا
گرفتند تشنه با کو شیر مر
که هرگز نماند سخن و زلفت
در آن کار با کیز و رای و
بجز تو دلم از تنوعی نخواست
نیز در این داستان می باشد
که پنهان جویت و در دهر

سبک تیر اندوزانش نهاد
بششیر بر دانه انانست
خروشان فیله بد بز خاک بر
بر زم و نیم و بگا و شر
گویی که برین چه اندر سخت
پیشانی چنین گفت کاشی و
بسی سخت آید ز جنگ سنگ
هم اندر زان کج گردان در
بیاور دهرن ایسی خواست
چنین گفت گشتا سپا کشتان
بشد اهرن کاو گردون بر
بروم اندرون آگهی یافتند
همی آمد از چرخ با بگ بچاو
هم آنگاه قیصر را یوان بر
فرستاد قیصر سخت را بخوار
باهرن سپرد پیش ترش
که چون دو داماد می جهان

هشتم نمودن گشتا

چنین بر آمد برین روزگار
کی آنگاه از افرومار بگشت
نظاره شود آنگاه قیصر بود
ولیکن اگر چنین است را
از ایشان کی گوی چو کان بخوار
سواران کجا گوی ایا فنی
چو آن دیدن گرد گشت
بر سپید گفت این هزار گشت
بخواند گشتا سپا پیش روی
چند گفت کان خوار بیکاه مرد
زفت اندران بر بایم پیش
که دما ناستان بخوان گشت
پنوشش بیار است قیصر را
هم آنگاه گشت از بر پا
بیاورد و قیصر را یوان پیش
بر پی ازین سخت و آزار
گویی پیشین روزگار
وزانجا که سوی ایران گشت

زرد او این یکی و هشت کرد و یاد
 بزر در بر سر از دواخی و لیر
 به پیش خداوند سپرد و گز
 همانا بنیند ما را بخواب
 همی تخت جستم که گشت بخت
 برین مخمر نیز شد بی بها
 کداز زرف و ریای بر آید جنگ
 بر قند و بر دمنشش نماز
 گر انامیه اسپان آراسته
 کزین کس نباید که یاد نشان
 تن از دو که تران را سپرد
 جهان دیدگان تیر نشناختند
 تو گفتی زدار و همی کا و تا و
 بزرگان فرز انگان آخو اند
 بر خویش بخت زرتی اند
 به ستوری مهربان مادرش
 نه بنید کسی از کمان همان
 و پیدان پیش شیر و
 باید کتابون آموزگار
 فراوان بلاد و دیو و نوشت
 مگر بر دلت ریخ کمتر بود
 نه هیچ ز رای تو ای همتا
 سیان سواران در دواخت رشت
 بچوگان زدن بخت آخر
 که اکنون هنر و نباید نشت
 که چنین به چوچ و دست
 پیچید جان بدانش او
 که از شهر قیصر و داد و کرد
 از ان رستی خوری آمدی
 همه زخم و زخمتان منست
 بدو گفت پیداد رفت ای
 چو زش باید بر پاک را
 چو بخت ساخت او را به پناهی
 مگر بر تو سپا کند از خویش
 ستان و اردوان را کن از
 سپهر ازین نیز خدی گشت

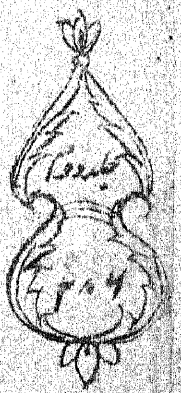
بزودتر زندان بران نخواست
 همیشه بخت مفرش بران نخواست
 که او را دوش آن دستان دوزخ
 بفرساید و خنجر نه بفرمزد
 بر از آب رخ بارگی نخواست
 شمار دوم از دوی بزرگ
 چنین از دامن بی دیدیم
 بخت ناسپ گشته گاهی نخواست
 یکی تیغ پذیرفت و اسپ سبند
 نه از سن که تراش و دودید
 که این را از بگاه قیصر برید
 چو گاو اندر آمد ز بامون بویه
 هر آنکس که آن زخم شمشیر دید
 بران از دایره کی خشن کرد
 ز بطریق در جانیقان شه
 از ایوان چو دم پراگنده
 نیشند یا مد بهر جبهه
 یکی منطری بدایوان خیش
 بتیر و چوگان و فرخسان
 بخت ناسپ گفت انوشیروان
 و اگر آنکه برگردد برید پست
 بدو گفت گشتا سپکای چوچه
 بفرمود و آب نهامد زین
 بر بخت آن باگی راز جا
 شدند از زمان میان زورگر
 بیفکند چوگان گمان برگشت
 سرافراز گردان بسی دید
 بخت ناسپ گفت ای نروغ
 چو داما گشتم ز شهر چو براند
 بر پیشه درون آن یاکارگر
 ز پیشروی قیصر برسد سخن
 کنون آن گرامی کابون که
 بفرمود قیصر که خادم چو
 بدختر چنین گفت پس نهاد
 که آرام و شهر و خاوش
 ز چوین بر رسم گوید نام
 بخت ناسپ بیخاست از نام

همه تیغها شدند کاه اندر ش
 ز اسب اندر آمد و بکینخت
 بران گزین آن از دای شتر
 پیرا گنده بر جای تریاک هر
 جان خنجر آب واده بدست
 پیر از بیم بود ویدرز کارگر
 که از زرم او ستر پیچیده ام
 که خون تو تراید ز ما و دلیر
 کمانی و ده چوبه تیر و کسد
 هم و از آن گزینشید ام
 به پیش بزرگان لشکر بر
 خروش اندر آرمیان گردو
 خروشدین با و کوه و شنید
 ز شکسته باشد جهان لاجورد
 هر آنکس کش از مردی بود
 دل نامور زان سخن زنده
 کجا داشتی تخت با افسر
 بزا و ده چون شسته ز شانی
 بهر دانشی گرد کرده غمان
 چه داری با ندرتزل رنج
 بر بند دوم کیس پر آوا تا
 ز قیصر مرکی بود یاور و مهر
 بر اسب که اندر نوروز زن
 یلان ایشید دست و پا
 همه پاک با غفل و گفتگو
 زده و تیر او دست بر سر گرفت
 سوار می بد شکوه نشنیده ام
 سیر سیر نشان افسر کارزار
 کس از دفترش نام من نبرد
 کجوه اندرون از دای شتر
 نوبت این گشته است کاری
 مرا گزین کار خوانی رواست
 همه نامبر دار ترک و چکل
 که ای پاک چون بد روزگار
 دیگر نه بگوید یا گفت را
 فرخ زاد که بد که حتم نیاید
 سر بخود می تغییر خام

ہنرمند نگار اپنے میدانِ پیشِ پیشِ ہنرمند

چو قیصر وادیه خاش جانم
چنین گفت با هر که بدید او
قیصر خیزد و نود و یک
بالیاس قیصر کی نام کرد
کنون ساو نهرست و با گران
پنهن دلو پاخ که چندین
چنان دان که او دام است
چو قیصر قیصر گشتار
بزرگست که چاره یحسان
تغی گشت قیصر گشتارشان
اگر تاداری بیگش گوی
بد گفت گشتاسپ کی چندی
که ایشان بزم اندرون
نهالیس نام نه با او سپاه
ز سوی خزانای رویین
همی رفت با گزده گاو سار
سواری فرستاد و دیو
بیکسو گرای از میان
ز گیتی گزین کن یکی
تو کردی بدین او بی
چو خورشید شد بر کوه ز
چو خورشید از پرده آگاه
چکانک خاست از دور
داده بر آمد هر دو سپاه
کرد چنین از دوا باشد
از ان لشکر بالیاس بگذشت
ز پیش سواران گشتار
چو دمی پس اندر تار
سر دهم آن نامور بوسه
برین نیز گشت چندی
بر اندیش با این سخن
بله است گوید که نمی جهان
چنین گفت گشتاسپ کی
بگویش که گر با ایرانی
نمک کن که بر خیزد از دشت
چو آمد نزدیک شاه و جز
سوار است با و بی نیزه

بر ان نامور تخت زین نشاند
که سیدار باشد بر نامور
وز ایشان بدش روزی
تو گشتی که خون بر سر خامه کرد
گر دکان از ان مرزندی
نبودی بروم اندرون
وگر که او آهین جان بکشت
بر شفت و شکست بازار
وز او دین زهر چنان شود
بهر مرد از ان تیره بازار
بگوشی بجوی اندرین آبروی
چو باید و این همه گفتگوی
بر اندر گشتی و اهری
نه چندان بزرگی و تخت و کلا
همی کرد و بر شمشیر است
چو سر و بلند از لب چو سار
که بفرستد آن رای با یک
چو داری چنین که بکشد
تو باشی و دان بره بر شمره
کنون باز گشتی گشتار
نماند از ان روزگار
ز برج کمان بر سر گاه
ز خون شد مهر ز یک
تو گشتی بر او تخت باشد
از ایران چنین ایها باشد
که گشتاسپ از ان بگیرد
چو تنگ اندر آمد قیصر
بگشت گشتاسپ و باز گشت
جوان آفرین را پس کرد
بدل در همیداشت نمود
که اندیشه از این سخن
تو داری بکار نامور گنج
زانه بزرگت با پای
بفرمان گرای و گردنی
فرخ زاد پرور نشان
بدید آن در و بارگاه
همی یار جوید بر شمر

فرخواست از گنج و انگشتری
فرخ زاد را جلد فرمان
نام قیصر بالیاس بخواستن
وگر نه فرخ زاد چون پست
اگر من خواهم بی باروم
تو را بدین بگش و بگش
سخن چون بدین آهین
چو بالیاس در جنگ خشم آورد
فرخ زاد را گفت پر مایه
اگر جنگ او را نداری تو
چو من باره اندر شام
چو لشکر باید زمرز خور
که بزرگش از شت زین
سرافراز قیصر گشتاسپ
همی جست بروشت جای
باید و گفت کای سرفراز
که بالیاس شیه است روز
هست یار باشم کترم
سخن گفتن کنون نیاید
گرفتار شدن بالیاس بدست گشتاسپ
دودا مادر او در پیش
نسنگی بزرگش و دای
که اکنون هر نامور
بخت زمان زوارش
بگردار باد اندر راه
بهر روزی و گردن
سپید کلاه می بر نهاده
خواستن قیصر با ایرانی از اسب
اگر با قیصرستی از مرز
یکی نامور بود تالوس
با بران با نهم تو
همه بوم آن پاک
چو گاهی آمد بار
بر شمشیر گشت و بخت

یکی افسری بیکر قیصری
ز گشتار و کردار او گذرید
نام قیصر بالیاس بخواستن
باید کند روی کشور
شاه و باشد از ان
که من با و از می نامم
زالیس آن ام کو گشت
جوانجوی را خون چشم آورد
سر و دم را بچویرا
ببازیم با او کی خوب
ندارم زمرز خور هیچ
نگهان من باش با یک
با بر اندر از مرز
که اکنون جدا گشته
ز نامون با بر اندر
ز قیصر بدینان
با بر اندر از مرز
که بر گزینان تو گذرم
که جنگ و آویش کارزار
باید سبک قیصر از میمنه
بچند گشتاسپ پیش
چو گشتاسپ بالیاس
بزرگش گشتاسپ
بیاورد و لشکر پیش سپاه
بر قیصر آمد سپه تاخت
در آنجا که باز گشتند
خواستن قیصر با ایرانی از اسب
بر بنی سرایه و از خوش
خرمند و با وانش
جنان را با شتی
کنام بیکان شیران
خرامان بیاورد
بسر نهادن آن را

بوسید و پس بر سر نهاد
وزان آگهی شد بیکشوری
بمهر خرمتر بالیاس
که چندی با قیصر خورد
چو بالیاس بر خواند آن
چنین که گشتاسپ
فرستاده بر گشت ماند
فرستاد و قیصر پیام
نگه کن کنون کان
چنان دان که بالیاس
بهری زره بازگشت
ولیکن نباید که روز
بهر روی پرور یک خدا
وگر روزی بر دمسد
چو گشتاسپ از شهر
چو بالیاس بدین
که این لشکر کنون
اگر بدید خواهی
بد گفت گشتاسپ
فرستاده گشت و آمد
شب آمدی پرده آهین
بیکشور و روم
اگر قیصر و کوس
که قیصر از ان
ابانیزه و قیصر
ببازید و بگشت
جانی بدو اندر
ز شادی پیاده شد
فرستاد و ان
که ای نامور
همانند پاک
که از نسل
که ای نامور
همانند پاک
که از نسل
که ای نامور
همانند پاک
که از نسل

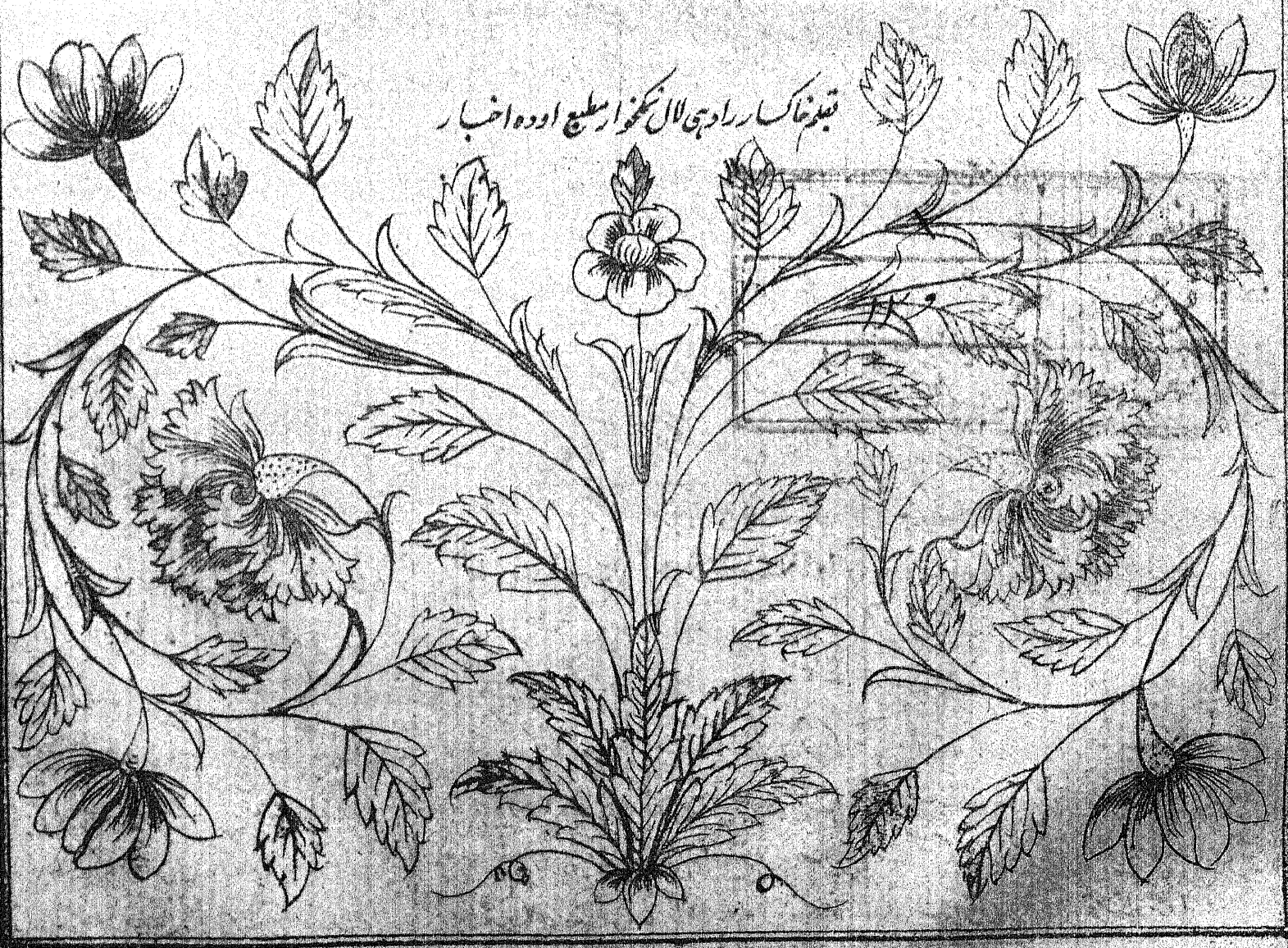
ز کار گزشتی همی کرد یاد
بهر پادشاهی و هر قیصری
که پور جانیده مهراس بود
کنون روز شادیت آمد
بهر آب بر زو سر خامه را
که ز و شایافت از نهار
پایمش بقیصر سر اسر
که این اثر و با نیست
از و چند پدید شد
که اسب فلکی میل
سخن با نهرینه بر افتاد
ز میرین و اهرن بود
چو من با سپاه اندر
چو زین سپری نمود
کوان دیلان را
چنان گردش کرد
بهارش توئی نامور
سای از پی چنار
سخن از انداز
همیکه دپاخ بالیاس
پوشید بر چهره
زهر سوید آمد نام
اگر قیصر و کوس
که قیصر از ان
ابانیزه و قیصر
ببازید و بگشت
جانی بدو اندر
ز شادی پیاده شد
فرستاد و ان
که ای نامور
همانند پاک
که از نسل
که ای نامور
همانند پاک
که از نسل
که ای نامور
همانند پاک
که از نسل

که از ایران همه کار تو گشت گشت سبج نایب خرامی بخت بیدار و قیصر ز گشتار روی چو گشتا سپید بخت طبع فروانش بسود و بر دشمن از بد و گشت چون تیر و گره و دو لبسوی کتابون فرستاد گنج فرستاده و یک گشتا سپید یکایک سران را همه بدید سید سوی ایران بر گشت بد و گشت نازنده ام با زرد همه اندام سوی ایران سپید فرو و اندام از سپید گشتا بد و گشت لهر اسپه زمین بوسید و تاجش بپوشید چشمه نیک با و سرانجام تو یکی روز در دوزخ و زندان	سختنا از انداز و اندر گشت که کار زمانه بکام تو گشت چو گل بگشت آن خسار روی شاده بپوشید و پیر و زنج وزانجا سبزی بخت ز قند باز فرویدن شمع باشد روا یکی افش سبج و دیاقت پنج یکایک بگنج و او بر شمر د در گشتا را همه بدید هو اگر اسپه بخت گشت نخواهم که شاد و بدایم بگو نزدیک شاه و لیران سپید بر و آفرین کرد و شاد و بد چنین بود و ای جهان بدین همی آفرین کرد و گشتا مبادا که با شمع بی نام تو و گر روز بگشت و می خزان	همی چشم دار و زریه و سیاه فرستاده چون نرد قیصر سپید همه گشتا از بر باد پاک و را دید گشتا سپید با خجارت وزان کرد و خیش و نوز گشت بر با فرست آنگاه را گزید غلام و پرستار و می هزار سلج و درم داد لشکرش را با این همی آفرین گشت چو قیصر و دوشمنل بیاد بره بر او کرد و قیصر همی آفرین چو لهر اسپه بخت گشتا چو دیدش پیر را بر در گشت نبشته چنین بر مگر بر سر بد و گشت گشتا سپید شیدا که گیتی نامند همی بر کس همی خواهم از او و گشتا وزان پس تن نام و خاک است	که آتی تو تها برین زرنگاه بدشت آمد و ساز لشکر بدید چو با و خزان اندام ز جاک ز فرمانبران زود بالا غایت بر سپه پازان و ز گشتا که او در و پنج فروانش سپید یکی طوق پر گوهر شاد هوا همان نامداران کشورش را بر آن کوزمان زمین آفرید غنان نگا و بر سپه پید شاه بالید رخ پیش او بر زمین بر او ش گشتا سپید شیدا ز جوهر فلک ست بر سر گشت که پر دخت ماند ز تو گشت سینا و بی تو مراد و ز کار چو ماند بتن سبج یا بدید که خندان با نام گیتی بجا سختی جان پاک است	همه سر سپه با تو میان کنیم گفت آنچه پیغام گشتا سپید همه از تان زو ایشان سپید بدانست قیصر گشتا سپید چند رفت گفتار و شیدا بشد قیصر و سبج و شیدا ز دیبای روی بخت و رنج بر انگس که بود او در شیدا کتابون چو آمد نرد و گشتا سپه گشتا از آن ز بر گشتا وزانجا که شد سوی روم پاک نزدیک شدش با همه متدین ز ره چون با و شیدا بد و شادمان گشت لهر شیدا توئی شیدا و دشت کس چنین ست گشتا سپید که این نامه شیدا را بپوش	روانما بخت گشتا سپید که او متدین پور لهر سپید نزد و لیران ایران سپید فرو و دخت لهر اسپه همه گشتا سپید و شیدا بسی نیز بخوی بدید شیدا یکی فیلسوفی گشتا سپید و گشتا زین نام و شیدا نخواهم که شاد و بدایم بگو نزدیک شدش با همه متدین ز ره چون با و شیدا بد و شادمان گشت لهر شیدا توئی شیدا و دشت کس چنین ست گشتا سپید که این نامه شیدا را بپوش

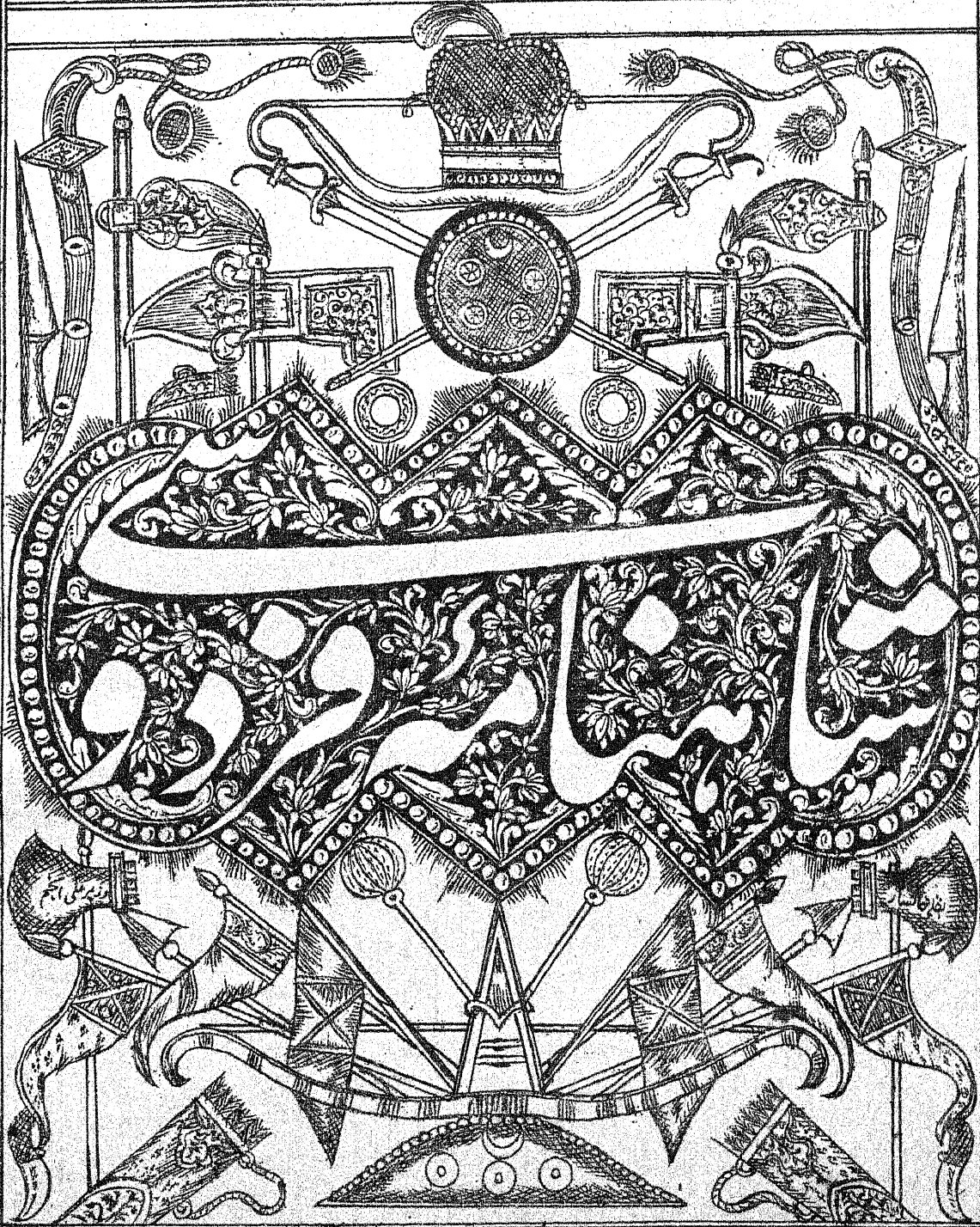

بقلم خاکسار رادی لال نخلوار سلج اوده اخبار

Handwritten notes or signatures in the bottom left corner of the page.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در این مظهر آفاقی و کبریا
در این مظهر آفاقی و کبریا

مرا خواند باید جهان اسپین که بی دین نه خوبست شایسته که گیتی بدش اندرون بود بر بستن کشتی بدین آمدند وز آلودگی پاک شد تنها بکشو نگر تا چه آئین نهاد که بید گشتا سپ دین به که برگردا و گشتی گشت ز میشن سپهیم و جیش خاک نگر تا چنین کاسکاری گشت که چون سر و کمر بکیتی گدا بسوی بت چنین بر آید بفرمان سپهر است کو سوی سر و کمر نهادند رو بست اندر و دیوار زد نه اندر خور کید تا بین دین تقرایش اذن از باز جز جهان کسیر که متران همان ابا چون تو شد کردا پستی فرو آمد از گاه رکان غریب بشد فرقه از پاک دین مران زند و ستمار او گر انما به فرزند ستمار وزان پیر جاده و ستوده آمدند	گر آید و نکرانی کمن که دین بیا مود آئین دین سپه پیش آن شه گشته به همه سوی شاه زمین آمدند بر از نور ایزد به در نهما نخست آذر مهر بر زمین نهاد نشته بران زاد سر و سپه چنان گشت از آذر سر و سپه یک ایوان بر آذر و زوایا همه متران ابد آنجا گشت فرستاد هر سو بکشو سپاه بگیر یک کسیر زره زرش سوی گشت آذر آید رو همه تا جداران بفرمان او پرستشکده شد از ایشان که تو بار بدی بسیار چین بید رفت گشتا کس که نیز بد و گفت کامی شهر یار جان بگردا شکا اید دشت چو ارجا سپه بشنید گفتار بدانید گفتا که اید این زمین خداوند را ویدم اندر سر نامداران اید این سپاه همه پیش او دین بپوشه آمدند	مگر من که هستم جهان دروس خرد بر گردین این جهان کن کجا زنده بیل آورید می زیر پریشان انا و کند آوردن بزدان پستی بر آگند شد نهاد از بر آذر گشت پیش آذر اندر گشت بید سر و بالا سپهرش میان نگر دانه اندر و آب و گل بفرمود کردن بر آنجا کار نخست اندر و گرد شاه زمین پایه سو سر و کمر روید بیدر سپاه سر دین بگرد سوی نامداران سوی همان که چون سر و کمر بکیتی گدا که دوزین ما این نباشد شهر بایدان نباشان همه تو شایسته که آرد می سوی ترکان سپاه نگر تا سر ز سپکار او شنید و سخن پیش ایشان بر ز نر و خدای جهان آمد فرستاد نزد یک شاه زمین سپه دار ایران که نامش نرسید	نگر تا توان چنین کرد کس نگر تا چو بگوید بران کار کن نبرد برادرش رخ زریه مران بزرگ از همه شوران ره بت پستی بر آگند شد بر آگند گرد جهان بود یکی سر و آذر از دشت چو چندی بآید برین سالیان چلش بیالاد و پنهان چل فریدون ابا گرد گاه و ساه بگردش یکی باره آه زمین کفون جمله این پندش بود تا بین شنیگان منگ بر آگند گفتا رشان در جهان چراکش سخنانی نهال کشا جهان گفت زرش بزرگان نداشت کس از او آگاه می چنین چو اید بران نگر تا بر سر گشتا سپه بیا تا شویم از پی کار او پس آنگه همه میدان از او همی گوید از آسمان آمد پس آنگه خداوند نام از بهر برادرش نیز آن سوار کرد	نگر کن بد و تماش چون دهم بیا موز از راه و آئین او پذیرفت از دین و آئین نزدیک و زهر ستای نوش رفت از دل به گالان به فرستاد هر سو بکشو سپاه منور از سپهر و عود بود چنین ترانه خرد داد را بگرد از بر او یکی خوب کاخ پرستنده ماه و خورشید را بدیوار بار نهادش گهر مرگفت از اینجا بید بید کیتی همه بر میان کسی کو ندارد زرش چرا سر و کمرش خوانی به خجسته شد آن آخر شهر را که شایان مادر که بستان هم اندر زمان شد سوی نیاید کسی پیش پیکان تو بید گره ای بیارست پیش ز شاه جهان بر زمین بایدان بد و عوی پستی نیا پیش گشت پیرامن بستش کی کشتی او بر میان	که بیجاک و تماش بر آورده ام ز گونیده بیدر به دین او چو بشنید از شاه به دین به شده هزار و سیار و بیجا پدید آمد آن فتنه ایزد پس آن گاه گشتا سپه که آن مهر بر زمین بی دو بود گو اگر دهم و آذر را چو بالا بر آورد بسیار شاخ بر او نگار میشد را چو نیکو شد آن نامو کاخ زرش زمین فرستاده زمین خدا ببزد و شاه ایرانیان ببزدان که هرگز نبیند بستش جوان از دانی به چو چندی بر آمد برین دگر نبا ششم برین نیز بهر استان پس آگاه شد ز دیوی ازین بجای آوردند فرمان تو مراد براران از دست پیش از اندوه او گشت و بیمار یکی پیش آمدش سر سر بد و زنج درون دیم ابر مگر گشتا سپه خواند ایرانیان

جلد سوم
۲۹۱

که رفتند از دین و دین او بیایدش و اودن بی خود است که ایدون که بنید و او بنید بایران شویم از پس کار او برین سیتادند گردان چین و گرداد و بی نام و نام خدای نوشتم من این نامه شاه بود ازار جاسپ سالار گردان سرت سبزه باد و تن جان بیاید کی بر مردم قرب بیگندی آتین شان خوش بر آورده از مردم حسین بزرگی و شاهی و فرزند گ همی یافتی بر جهان کیم ازان پس کینه و ترا شاه کرد چونامه خوانی سرورن بشو ار ایدون که بنید بی این نکو نگ اسپان با سیم نور بیایم پس نامه نایک و ماه بوسه زخم کاریده خاک ترا از ایشان نیاور و دنی بها بگفتیم که گفتنی سر سب بخواند از زمان فرزند و ما خدای بیاری میوزی و پیش پیش بفرمای تا پیش ایشان بدید چو بر بان به بیم بد و بگر دم نگر تا ناری در است کو فرستادگان را بر و در و د چو او را بنید بخت گاه بگویند بیخام فرخش را ابا یا را و خیر هر نام خدای چو رویش برید بر گاه چو شاه جهان نامه را باز کرد بخواند آن هم بودان پیش جان بیلان بودن از درگاه چنین گفت گشتاسب با تیر چو بنید گفت بدین اندرون	جهان پر شد از راه آتین او که تکیه بود و داده نام خدای انشاید می پای او بند ما نمانیم و کشور آفرینار او و دتن نیز کردند از ایشان که هرگز پیش خدای خود چنان چون بود در خوشی سوار جهانگیر گردان سبادت کیانی کرگاه ترا دل بر ازیم گرد و سب بزرگان گیتی که بودند پیش نگارنده آسمان و زمین توانانی و قزوین گ چو اردی بهشت آتین یکی بر چاد و تیرا کرد فرزند را نیز ستمی کرد و ترکان بجات نیاورند با ستانها و فشانده گ کنم سبب کشور را تیرا زین بر کنم بچ و شاخ ترا کنم شان همه سر زنه با تو زرف اندرین پند نامه و گردید پیش آنکه او نام خدای و گردید نازده کنی پیش بخواند این نامه و پذیر و گردید به باستان نشنوم که این از بیم می آید نشاید گفتا باستان و د گشتاسب از زمان خوشتر از و گوش و اید پیش را گر او بیگانه آنکه او نام خدای چو خوشید بود از راه بر هشت و چیدان آغ بیاد و استخوانها پیش که کوک بد استخوانها بزرگان ایران و کند او را چو بنید و فرجام این رجون	شست اندر ایران سبب مراور اگونی کرین گاه و اید و کند و پذیر و از سخن بر انیم از پیش و خدای سیم چنین گفت بر سران جاسپ یکی نامه بنوشته خوشتر سوی گرد گشتاسب شاه نشت اندران نامه خدای بکام تو باد اسپهبد سخن گفت از دین و خدای تیر کردی آن پهلوی کش را ترا بر گرد از گردن تیر در شان و پیلان آرا ز گیتی ترا و د شاهی خدای چو آگهی این سوی من مرآن بند از میان با کن زین کشانی و ترکان چین غلامان و تبت با خواسته بیارم سپاهی ز ترکان چین زینستان سبب سوزم همه زن و کوکان با یارم پیش چو بد و خست از نامه و دستور گشتاسب هر پیش را گ گر ابر نیست او و ناسازگار بزدشت گوید که این اوج بچیزی که گوید پیش دروغ بجز زرق چیزی ندارد بهره شان کردی صد و بر آتین شان نازش برید چو پیش را سبب بشنود چو از شهر توران بیخ آمد نیایش نمود و چون بدگان بخواند از زمان زود و جاسپ همی پیش را خواند و موبد شرا سبب از لشکر نگدار کار که از جاسپ سالار ترکان چو بنید و فرجام این رجون	نگاری چنین یافته و سبب بگردد و بر سر از خدای کند تازه آتین و کین به بنید و زنده بهارش کنیم که به گشتاسب گشتاسب سوی نامور خسرو و دین سزاوار گاه آن کی با فرین نکو آفرین بر خط جوی ز چشم بد است مباد از بدلت اندرون تخم رفتی چرا نگردی پس پیش را ز جسد یان بر ترا و تیر بسی لشکر گنج بر خسته مهاست پیش بود و پیا بر و سقیدم سماره بدید بشادی و روشن آغاز کن ترا باشد آن بچو ایران زمین نگاران با جده آراسته که نگاه شان برست بدین تشان بنا و ک بد و زم کنم شان همه بنده و دشمن پیش همه متران سپاه کرینان چو ریزی می آید بستور گوش و اید پیش بار جاسپ بنویس هم در نگر تا نگردد دولت زان برست ایگه گوید در پیش هر جنگو یان خسته گدار پیش پس خست و انگ زمین اید و سید و سیر و بدرگاه او بر پیاده شدند پیش کیان شاه فرزند گان کی از سبب و گشتاسب زیر گردید و سپید شد پناه جان بود و پیش یکی نامه کرد و دین چین که به تیرا و زنده نش ب	یکی نامه با یوشن کنون مرآن پر ناپاک و اود کن سپاه پر گنده و باز آوریم به به سبب خواندند آتین یکی نام اولی پیش بزرگ نخستین بنام خدای جهان گردین و حسین و پهلوی که ای نامور پور شاه جهان شعیدم که راسی گرفت تیرا تو او را پذیرفتی و خوش تو فرزند آنی که فرزند شاه چنان بچو خسته و کینه همه بودت ای نامور شاه نگردی خدای جهان را نوشتم کی نامه و دست میفکن تو آتین شان پیش تو خشم این نامور گنج در اید و کند پذیر این بیارم این و دین و شک از ایرانیان هر که مرست زمینتان همه پاک ایران فرادش فرودید و کردش نشان گر این گفت من سبب بشنو همه موبدان و در آفرین بیا و رجبت بر این من خوش زین بنویس است نیکون گوش می زنده به دار کن بفرمود شان گفت بخود چو هر دو نشیند پیش او شد از پیش او کینه و در پیش پیاده فرستند تا پیش او بدادش آن نامه خسرو گردینان ایران و اسپهبدان زیر سپید برادرش بود جهان از بدان شیرا و د برینان خود آن خنهای من از تیرا و جاسپ پاک ز	سوی آن زده سر زنه آن بر آتین ما هر یک سوز کن یکی خوشتر از آوریم بران شرایر زمان و زمین که کی پیاده و سینه سگ شانه آتین و خدای خداوند گیتی نگدار گاه فرزند بخت شاهنشاه بخود و ز روشن بگردی بیارستی راه و آتینش را به و داد تاج از میان سپاه ترا پیش بود از کیان آید همه متران مر ترا دوست نبودی بدین پوری و تیرا که همه دوست بودت هم نیک بزرگان گیتی که بودند پیش که آورده ام گرد با جاسپ بسانی گران آتین بدین بشک آب دریا کنم پاک کنم شان یکایک در اینجا در حقان اباحت آن کین بادش بدان سر جاد و فنا بدان پیر بادین بدنگر تا بکین ایشان بیارای خوان که تا کنم شادی از کین پیش تو بر پا و شایه شای کن گوش ازان تیرا کین سخن با بوان ایدم اندر شید سوی تلخ تانده و ایدر سوی تلخ نامی کشیدش در بدان استانه نهادند و نوشته را و بر خط جوی صان جهان دیده و موبدان که سالار گردان لشکرش بود بر زرم اندرون نیزه او که زودیک و شاه توران و ای از تیرا و جاد و ز

که با آنکه برین گرامی تر اند
نخه انهم نبرد بر اورم را
بجایانم همه بر سر پیش خویش
گرا ایشان نباشد پیش سپاه
که راز خدایت زین چار نیست
برادش بسی پندیده شاه
از اندیشه دل نیندیش خواب
چکای که با دیده دمان
سپاهی است ای شهر یارین
پس آواز گشتا سپ شاه لیر
برادش جهان را زین هزار
بویگر ای سپه دآن سپاه
بروداد لشکر میان سپاه
نشسته بران خوبانده گاه
فرستادشان دان بدیش
سیان گاه لشکرش بفرست
نگاهش همه اشته پیش سپاه
مرآن بود و در آن گاه کرد
چرا که و دید آن شهر با فرین
چه صفهای گردان مبارکند
بوقت آفتاب از میان ناپدید
نوگفتی بود ابرو در دهن
بیا نرفت آن سوار هژیر
بیامد یکی ناکوش بر میان
پیش اندر آمد برشت اندرا
بنگامه با گشتن ز جنگ
بیامد پیش باز شد است
بگفتا که امست که م سترگ
ز اسب اندر آورد و برید
یکی ترک تیری بر او بر کشاد
نبرد سوار ای گرامی نام
که امست گفت از شما سیر
بگشتند هر دو سوار و سپه
گرامی خراسان به ششم تیز
بدان شورش اندر میان سپاه
فرود آمد و بر گشتن ز خاک
بگردش زهر سومی خستند

گرمین سپاهند و نامی تر اند
نوزم دل پیر ما درم را
پیشم زنده شان نشانی پیش
هناده بر تهن کلاه
خداوند گیتی سنگار نیست
چو خورشید گوشت و برنگاه
برزم و نبردش گرفته شتاب
بکاخ آرد از باغ بوی کلان
که هرگز چنان نماند از ترک چوین
سپیدش آواز فرخ زریز
سوار گزیده با صفت دیار
که شیر زبان بود همتای شاه
که شیر زبان بود همتای شاه
همیکه از آنجا بدشکر نگاه
که کوس می دشت زین پیش
سپاهی بیاست خوب و گزین
همیکه بر سوبشکر نگاه
بدان لشکر آرای سالار کرد
که اندر نشسته گردان برین
بدان هم نبردان می خستند
چو دانستی کان شکفته نبرد
وزان ابرو الماها با دهن
پس شهر بار جهان اردشیر
تن پاکش آلوده شد بر خون
زیر آب داده کی خنجر
که روی زمین کرده بدنگ
که مانده شاه به هجر ماه
کجا یکیش یکدیگر و گرگ
بجاک اندر افکند زین پیش
شد آن خسرو شاهزاده باد
نمانده بود در میان نام
که آید سوی نیر جهان گسل
بگرد و نیر به شمشیر
دل از کینه خنجران پر تیز
ازان زخم شمشیر و گرد سپاه
بفشاد از و خاک و سپهر یک
بشمشیر و شمشیر خستند

چو رفت خوار انداز پیش من
نفرمایش نیز رفتن برزم
چگونه رسد نوک تیر خدنگ
که یار و دشمن پیش گردان
از آن و خورون نباشد
آرامتن گشتا سپه ار جاسپ لشکر جنگ یکدگر
چو جاما سپه گشت سپید سپید
فرستاد بر سر سوس دیدبان
نیز یکی مافس و دآمد
دشمن بدو داد و گرفتار
بدو داد و یکدست از لشکرش
کجا نشاند سپه خواند زین نام
پس رشت لشکر به نشو و اد
پس از جاما سپه سواران چین
بدو داد و یکدست از لشکرش
برادش بدان جاد و جوی شکار
پس رشتش یک گرامی کرد
چو اندر گشت آن شکر گشت
سپه رنگ به زار پیش است

زین بگشتند این دل ریش من
سپه را سپاهم بفرخ کرزم
برین آسمان پر شد و کوکب گنگ
که باز آورد فریه و پاک دین
کجا بودنی بود و انیکار بود
آرامتن گشتا سپه ار جاسپ لشکر جنگ یکدگر
فرخ ستاره شده ناپدید
چنان چون بدین آرا و گان
یکوه و در دشت خیمه زدند
بیاری پیلان و لشکر ببار
که شیری دوش بود و پیل برین
سر فراز و گشتن شایگان
چراغ سپه دار فرخ نژاد
بیار است لشکرش بفرست
که شیر یله نادی هم برین
کجا نام خواست از دلیرش نام
چنانچه و سر فراز نبرد
بتایید خوشه گیتی نبرد
که گشتی که بیتون ست رست

زین بگشتند این دل ریش من
سپه را سپاهم بفرخ کرزم
برین آسمان پر شد و کوکب گنگ
که باز آورد فریه و پاک دین
کجا بودنی بود و انیکار بود
آرامتن گشتا سپه ار جاسپ لشکر جنگ یکدگر
فرخ ستاره شده ناپدید
چنان چون بدین آرا و گان
یکوه و در دشت خیمه زدند
بیاری پیلان و لشکر ببار
که شیری دوش بود و پیل برین
سر فراز و گشتن شایگان
چراغ سپه دار فرخ نژاد
بیار است لشکرش بفرست
که شیر یله نادی هم برین
کجا نام خواست از دلیرش نام
چنانچه و سر فراز نبرد
بتایید خوشه گیتی نبرد
که گشتی که بیتون ست رست

زین بگشتند این دل ریش من
سپه را سپاهم بفرخ کرزم
برین آسمان پر شد و کوکب گنگ
که باز آورد فریه و پاک دین
کجا بودنی بود و انیکار بود
آرامتن گشتا سپه ار جاسپ لشکر جنگ یکدگر
فرخ ستاره شده ناپدید
چنان چون بدین آرا و گان
یکوه و در دشت خیمه زدند
بیاری پیلان و لشکر ببار
که شیری دوش بود و پیل برین
سر فراز و گشتن شایگان
چراغ سپه دار فرخ نژاد
بیار است لشکرش بفرست
که شیر یله نادی هم برین
کجا نام خواست از دلیرش نام
چنانچه و سر فراز نبرد
بتایید خوشه گیتی نبرد
که گشتی که بیتون ست رست

سواران سپید پیش او رفتند بکشت از کوهان جهان در رخ آن سوار گرانمایه برگشته بر سر آویخته در دوشه تاشد همه لاله گون بلکه گشت دشمن از دست او بدان لشکری خوش آمد از د کنون اندر آمد میانان که این گردبار و زانی چنین مراد و هم دختر خویش را همی گفت شان بر روی سپه نمی بیند خویشان و پیوستگان که است مرد از شما چه بود همه دیون نه و یکس پیش بار جاسپ گفت ای بزرگ قتا بشاک انگنم پیش این شهر را شد آن جادوی زشت ناپاک نیست نقش پریش و بقتاد از سپاه درون شهر را سپاه پیش همه بگ برهشتند نه برده بر او دم نسختند هیو فی تازید تارنگاه بشا جهان گفت ماه تورا چو آگاه گشتی او رسید چگونه فرستد و قسم بد بیارید گلگون لهر اسپ بفرمان دستور دانی از پذیرفتن این از خدای جهان پیش گاهی آمد بهشت یار گونا مور دست برداشت که گشت آن شیل استوه بر او شش میخ زبای کا نگر تا چه گویم نمکوشنوید در گشت خواهد بود روزگار	که نازش نبرد آن خرمند پیش پر باز شد ایستاد آید از گفت ای گزیده سپاه یر افکنش ساجی خستند نمی پدید بر و بگر و بس که افکن هشتاد و یکان ز روی زمین گرد آید دشت و بیابان حیرت چو اندر کشتش تیز باد که بر دوا و خهید خلیج چو گرگ در آگاه و درنده نه آیس ماند نه خلیج سپاه بد و لشکر خویش را سپه داران و گردان نمی بیند نالیخ جنگان که بیرون شو پیش آن بد شیر و در دگون شد خشر نمی بیند بن مجور از سیاه برین بد و این لشکر نبرد در بران سه دینان می تاخت بر گرد در رخ آن جوان شاهزاده دش از بریل بگ برهشتند که شیر زبان آوریدی زیر نبرد کی آن دشمن سپاه گنبد آرنج و سپاه تورا بشا جهان مرکه آمدید چگونه بر آن بکشتند نمی آید بر شش خستند فرود آمد از پست پذیرفتن این استان که گشته شد آن شاهزاده چنینها که گفت جنگام که کند از زمین این همه نادران بنمای شاه برین خدای جهان بگردید چو نیکو تراز مرگ در کار	بیاد هم آگاه دستور بیاد پس او گزیده سوار که است مرد از شما سواران نوزاد پیش آید کی تیر چرخ که چون بر و دهاست بر آمد برین رزم گردان دو هفته بر آمد برین کار همی گشت از ایشان و نوجو دو هفته بر آمد برین بزرگ بکشتش همه پاک مردان که است مرد از شما سپاه ندادند پیش باز چو جاسپ دید آنچنان زیر پست آنکه هست آتش هر آنکو بدان که کوش باز سه بار این بنمایان پیش تو آوردم این جان از و شاه دنده شاه و گرد چو از دور پیش این چشم زینان بدان شاهزاده فرود آمد آن پیش چو کتا سپاه سرنگ نگند ست از پست و زشت پنجه کان شاه من چنان جهان پهلوان در سوار همه جامه تاپای برید پاک چگونه چه کردم نگار بیاد است حجت و شش بلکه گفت که است شیر که بر گز میان او نهدش کشتن اسفند یارید رقتش چو بر رزم اندرون دش و پیش که جانی همه ایستادند پیش او می آید شامان که در دست شاه از کشتگان نگرید نبرد میان زاده پور پس شهریار جهان نوزاد جهان دیده و گزیده گدا چو پیل از آگاه و درنده چنین آمد و بوش از چرخ در رخ آن کوروی و بالی که ایشان ساری زانی که نهران کی تیر گشت کار بر او استاد کوشش نه نیم می روی فرجام جنگ سرافراز ترکان گردان که آید پدید از میان سپاه تیر سیده بد لشکرش که روز سفیدش می ترشد که سایش گزشت ویران مراد از ان باره بناد چو پانچ نایمش فاش سیر کردم این جان شیر بد او ش بد و پاره خوش پرو خاک ریش و راز بنید اشته و پین سلیحش همه پاک بر کوشید بگردان و ن ماه گرد بماند گردان و زان که از او اول پراختون سواران کشت بکشتند بدان تاج خرم بهشت که بر د آن نبرد سوار بوزیدن و شش را که بار آور و کین فرخ مراد و هم دختر همیشه ازین روز بر او شاد و د خورش که شش کشتن بدی که بدین بد و پایدان چو نیکو تراز مرگ	بکشتش سپه و شمان نبرد اندرون تیر و شوت پیش آید و دوزخ است همی گشت بر گردان بقتاد از ان شوکت جنگ چو شسته شد آن خیمه زینا پراخت بکشتند پیش اندر آمد ز ر چو جاسپ نهشت کان بگردان و کتا سپاه یکی چاره باید گالی یکی مرد داری خا زیر سپه چنان پست دگر بار گفت ای بزرگان که نقش بسوزد همی شکم یکی گنج پرورش بیاد پس آن بد شش شوم پیش آن پست جهان تیر و زمین بهشت اندرون گرد گزاره شد از خرمی سوی شاه بر د سپ گمانی بر گفت کان نایدی یانگ نرودگان بدین اندرون و شاه سرجاد و ان جهان چنین گفت اند در رخ آن گوا جهان دیده و شوت که پیش افکنده بر کین ز شکر نیار و کس دست از غم و بکا در دنیا سوارا بقلب اندر میان باز و کان گفت نگر تا تر سید از مرگ نگر تا و بنید	که ناخته بر از جاده که تا به جهان از هزاران که پیش شان و مراد تو گفتی می و ن بر و دشت اینک نگردان گردن از ان هزار سراپده و نایز سند بزرگ اندر آورده بسی نادران که در بسی نادران لشکر و گزیده ترک مال عنه کت و جهان همی کشتان و می نمینان و شان و گردان کنون پس روز همی کلاه از بر چ بگذارش پیدی سگی جادوی گر آید و گزیده بایم که بر آهین که کردی پیش اندرون شش بخون ترشد آن شهر دش نکو افسر بر گشت که روشن می و شش نگر گشته شد شاه که آمدی خون زوید مراد و بنیگند چگونه کون شاه چو تانده ماه بکینه شدن که باز آورده بخند زایشان کنون کین که شست جد گرفت آن که ای نادران که کس نگر تا تر سید از مرگ

سرتر بار بزم انگشید بدین اندرین بود انگشید بدین خدای و گوشتید که چون باز گردم ازین مگاه چو اسفند یار آن گوشتین یکی دیزه پخته است و دستور پور زیر سو پوشید چو شش بر آفتاب از ازادگان هر که دیدی پرسید از و راه فرزند خو پس آن شاهزاده بر تخت همی گفتش ای ماه تابان همی لشکر کشور را رسته که از تو تاین پست و ار شاه خردان گفتش ای جان چو از پور پشته شاه این که امر فرمن ازین کین که خسر و سپیدش آرد گرا نایه دست و گفتش بدانش بر و شاه بنادر به پیش صفت دشمنان چو پانچ نازده آزاد را بزم سپید به پایدار بشکست گفتش ای شاه کجا باشد آن بیدفش کردن خراشید تا ز دستورش پس آگاه کرد از کار بیدارخت آن شهر خورده ز باره مگون اندر افتاد مگونیک سپید و درفش شد آن شاهزاده و سوار خواشید تا ز آزادگاه سوم به راه راسخی مگر دیم زنده ازین جنگ چه کس را جای نهو استند چو از جایب آن یک چو دست خاکی که	زمانی که پوشید و مردی که بانگ پیدش آمد سجده ز زریان گرا با مقتی یارم دهم تاج گاه خداوند از رنگ با سهم بسان یکدیگر دوشه ز بند ز غیبه خراشید ز سپ بیدان خراشید و نیزه پرسیدی از نام اسب سوی بابکش او نمود بیکشت مرد و بیکشت چراغ دل دیده و جان همی بزم را بار ز خواسته بر کوشش از دشمنان چو اگر دوده دیدگان را سپاهش برید و ز روشن بر اغم ز خون بلان همی رفت خواه بکین نیاید رفتی بدان کینه سید جوشن و غول و همی کشید از جگر سرد بر انگشت شترنگ چو یک بوشش چه که مینان همی نیزه هم گفتن سوی خوش چراغ هر شک و پور پس و شاه را فرخ مگر کش کند تیره بدان کین که بر و کس بی نهو سوی شاه و آن بسیار که در آن که چون از غنچه نزاریم ازین جهان بچوشتن ایمانداران و مردان نیاید و دشمنان	اگر کار شد به فرمان که ای نامداران گران که گفتن فرو و آمد سپه را همه بر پشت از آن کوه بشتید بدان لشکر دشمنان یکی اسب آسوده از اسب خراشید کجا افتادست گفتی فلکده است گفتش همی تاختش تا بر بدان رخ و سختی بکاست بکیتی زمانی برایشان کیان او گفتش جهان بچوشتن یکی آتش اندازم نیشتم گفتند بستورده باره پسر شاه گشته ستم گفتش بکشت از گیلان سیفکش و زین بکشت از گیلان بیاید هم اندر گرفته جهان همی تاختش نیاید بر او فرو آمد از باره سپاه کین سریه جادو از آن هر دو چو شکر کرد برین بر پشته از ایشان مگر کش سپه بچوشتن	بماند بدین کلبه جان همه مرا چون تن جهان که سر می هر پنهان اگر خردی تلج بر بزاری پیش اندر چنان کاندرا فتنه جنده یکی کوه سوی باب گشته پدرم آن نبرده نزدیکی آن چو او ابدان کنون چو نکه شده کشته پس آن بارگی بر کوکب باب تن پیدایش که اینجا که شاه نشسته مرا و سوسوی سید رنگ پزیره نیاید پزیره نیاید ز تنها مگر گشت گرفته پست که فلکده سرجادوان گرفتش سلج زریان همه نعره کشته و گفتش یل شکر چو شادان گفتند که از آن بر آن نبره همی بود	شود نام نان جهان شتر سید از نیر و پذیرفته ام از آن چنان چون پدر و خراشید و نیزه همی گشت از ایشان بیار است گشتوان همی تاخت و آن یکی مرد بدنام بروز و کاس برفتش دل ترا تاسه شوم زی برادرت همی رفت تا بانگ که مانند بیار گشته چو گردان بزم اندر که آورد خراشید تا کجا باشد وزین سوی چو سالار که نزد من نشسته بران بکشته بر بر افکند زوش پهلوانی از آن جادو که پور چو باز آورد و گریه را همی دین چو ایشان چنان چون همی دوش همه نگاه	بهر و هر شک و گریه که از بخش نیست روی که گشت نیک بود دیم همچنان تاج شاهی ز شرم هر سوزنگنه دیشش همی مرد بقدر اکست آن همی تاخت کینه سوار گرا نایه مگر باز پیش فلکده از برش گشت تاسه فرو دای گویم که نشسته بود سپه پیش او نبرده تاسه از آن تیره چو اید این از آن کس نشسته بران که او دارد همی گشت کیان تاسه بدینان پوشید آن سرجادوان چو دست چنان کرد سرخ از آن رفت و بیاد بر اسب بزرگان که گشت که از آن چنین تاسه بشد و پیش

و

پس اندر ما و ابرائیم همی سرکشان خود یار و خدایان بدین اندر ایم و پیش کشیم از ایشان بکشند چندان سپاه که ای نامداران ایران بدید دست از گزشتن کون چو شکر کشیدند از ادای او چو اندر گشت آن شب تیره همی گردان گشتگان گشت فرود آمد از شوک خود بنگ ستون منابر و کوهشوار گوار از دگان با جوانان از ایران گشته بدین و گزشت بدین روز و وقت پس تو گفت که فردا بچاه بایران زمین باز گردند بایران زمین باز گردند بدان شش از آزادگان هزار زهرش بیایست بوشن در گنج کشاد و زخاسته چو اندر غور کارشان آید و میش بگرد از زراک سوی کار دانا نشانه تو چو پیروزی شاه دانا شود شاه بر پستان شاهان زمینش اندر آمد گوشت باد چو شاه جهان روی او را بدید یکی نامور تاج زرش داد بدو گفت بایست چنین اندر کرد بر دم و بند و ستان گذاشتن سپید و زشت همه نامه کرد و زنی شهید بر پیش کشی و کشیم فرستاد زنی بر کوه چو خود را در این جهان بر او شش خواند و شهید فرستاد و هم زنی بدید	بدان لشکر سپید چینیان پیش گوشتند یا آید همه اندر از این پیش کشیم کجا حجت آورد گشت سپاه بگردید از این شکر چینیان بند کس امر زید خون شدند از خشتگان بار زید بدشت و بیایان به رفت خون کرادید گیسویت و اندر گشت بر پیش خود و اندر زید و چنگ چراغ کئی افسر شکر تیا و تها اندر افکند و پیش هزار و صد و شصت و شش چنان جای بدنا توانی بایست سوی کشور نامور کش سپاه همه چیره دل گشته و ز زید بدان از خشتگان سپید و زشت سوار جانی می سپید و گذار بدان شش همه بیرونی شمار سپید را می کش آراسته سوی خانه شان فرستاد همه پیش خود و پیش خاک که ما را خداوندی زشت گردی تا بدین پستان و سپید گردی تا بدین پستان و سپید بدان از دگان هزار زهرش بیایست بوشن در گنج کشاد و زخاسته چو اندر غور کارشان آید و میش بگرد از زراک سوی کار دانا نشانه تو چو پیروزی شاه دانا شود شاه بر پستان شاهان زمینش اندر آمد گوشت باد چو شاه جهان روی او را بدید یکی نامور تاج زرش داد بدو گفت بایست چنین اندر کرد بر دم و بند و ستان گذاشتن سپید و زشت همه نامه کرد و زنی شهید بر پیش کشی و کشیم فرستاد زنی بر کوه چو خود را در این جهان بر او شش خواند و شهید فرستاد و هم زنی بدید	بکشند از ایشان زهر و سپید کمانهای ترکی میزدند پس از دگان این سخن آید از این پس چو بشنید آید کنون کین سپاه عقد و پست تازید و این گشتگان سپید بشکر که خود سر و داند گونا مور بهر آن سپاه بر او شش را دید گشت تبار همی شش ای شاه گردان فرزاد و برگرفت ز خاک بفرمود تا گشتگان بشوند هزار و چهل نامور خسته بود باز گشتن شش سپید و فرستاد شش اسفند یار را بگرد و جهان بر هوید اگر دن دین زروشت چو شاه جهان باز شد باز بفرمود و گفت ای گزیده همه نگاه دستور برد آن سپاه سران را همه شهر داد و سپید خرامید برگاه و بار و پست همه کار او را با نام کرد شبان سپید تیران و ز کرد چو گاه شد قیصر آن شاه گونا مور بهر آن سپاه بدان از دگان هزار زهرش بیایست بوشن در گنج کشاد و زخاسته چو اندر غور کارشان آید و میش بگرد از زراک سوی کار دانا نشانه تو چو پیروزی شاه دانا شود شاه بر پستان شاهان زمینش اندر آمد گوشت باد چو شاه جهان روی او را بدید یکی نامور تاج زرش داد بدو گفت بایست چنین اندر کرد بر دم و بند و ستان گذاشتن سپید و زشت همه نامه کرد و زنی شهید بر پیش کشی و کشیم فرستاد زنی بر کوه چو خود را در این جهان بر او شش خواند و شهید فرستاد و هم زنی بدید	در بشود نشان از خلقتی که قبای نردی برون خشنند نبرد و ششند ای چنگ و چرخ بجان و دین از دستان زینا از این پس زشتن بر اید بگردید و این گشتگان سپید بپرورد گشتن سپید و زید بیامد بیداران ز رنگار بآورد و گرد و افکند و خوار همه زندگانی بگردیم تلخ بهست خود و دمی بپای کسی که خسته است برون که از نای سیلان بروی جبهه باز گشتن شش سپید و فرستاد شش اسفند یار را بگرد و جهان بر هوید اگر دن دین زروشت چو شاه جهان باز شد باز بفرمود و گفت ای گزیده همه نگاه دستور برد آن سپاه سران را همه شهر داد و سپید خرامید برگاه و بار و پست همه کار او را با نام کرد شبان سپید تیران و ز کرد چو گاه شد قیصر آن شاه گونا مور بهر آن سپاه بدان از دگان هزار زهرش بیایست بوشن در گنج کشاد و زخاسته چو اندر غور کارشان آید و میش بگرد از زراک سوی کار دانا نشانه تو چو پیروزی شاه دانا شود شاه بر پستان شاهان زمینش اندر آمد گوشت باد چو شاه جهان روی او را بدید یکی نامور تاج زرش داد بدو گفت بایست چنین اندر کرد بر دم و بند و ستان گذاشتن سپید و زشت همه نامه کرد و زنی شهید بر پیش کشی و کشیم فرستاد زنی بر کوه چو خود را در این جهان بر او شش خواند و شهید فرستاد و هم زنی بدید	چو زنگان بریدند کار جانش بزارش گفتند اگر شهر بار بکشند از آن نامداران بدان لشکر فرخ آرد و زید که بس زار و غوار بدیدار بگردید و این گشتگان سپید بپرورد گشتن سپید و زید بیامد بیداران ز رنگار بآورد و گرد و افکند و خوار همه زندگانی بگردیم تلخ بهست خود و دمی بپای کسی که خسته است برون که از نای سیلان بروی جبهه باز گشتن شش سپید و فرستاد شش اسفند یار را بگرد و جهان بر هوید اگر دن دین زروشت چو شاه جهان باز شد باز بفرمود و گفت ای گزیده همه نگاه دستور برد آن سپاه سران را همه شهر داد و سپید خرامید برگاه و بار و پست همه کار او را با نام کرد شبان سپید تیران و ز کرد چو گاه شد قیصر آن شاه گونا مور بهر آن سپاه بدان از دگان هزار زهرش بیایست بوشن در گنج کشاد و زخاسته چو اندر غور کارشان آید و میش بگرد از زراک سوی کار دانا نشانه تو چو پیروزی شاه دانا شود شاه بر پستان شاهان زمینش اندر آمد گوشت باد چو شاه جهان روی او را بدید یکی نامور تاج زرش داد بدو گفت بایست چنین اندر کرد بر دم و بند و ستان گذاشتن سپید و زشت همه نامه کرد و زنی شهید بر پیش کشی و کشیم فرستاد زنی بر کوه چو خود را در این جهان بر او شش خواند و شهید فرستاد و هم زنی بدید	همی آمد از هر سوئی تیغ نقت و بدیدگان را جان سپید نماند از بزرگان ایشان گوشتن شاه خسرو نژاد و بدید این سگ از ارجان بر اسپان جنگی میاید و بر که پیروزی بودشان رسته تن دشمن از کین دل خسته همه جان خسروی بر دید نبرده سوار اگر نده گوا تو گفتی زید از زید خود نژاد بدشت و بکوه و بیابان انسان شش کسر نامدار سوی گاو باز آمد از رنگار بزد کوس و شکر بر نهاد نشتند از آن خسته و گشته عجم را چنین بود آیین بکش هر که یابی کین سپید را همه کینه بار داد که ای پادشاه بایست یا پادشاه بر او عود و هندی می شوشند نماند و جام سپید را میوشش که داند چنین جز جهان علامان و اسپان آراسته بزرگان و شاهان متر نژاد سراغنده و دست کرد و کش که تو شرباری و گیاهان هنوز نشد گفت بنگار بگرد و بکشور آن سپاه ازین دین گذارش میخواستند بجای بت آتش بر افروختند زنی با غم و دلخوار نشتند از دگان هزار نیا کس اندر پیش چنگ نیامد و کینه خود بکینه چنان گشتند بر دین کسی که بی ترک سپید

فرزند گیتی بسیار بخت
یکی روز نشست کوشه یار
بدل کین عهد است هفتاد
هر آنجا که آواز آمد
نشسته بد پیش فرخنده
فرزادش ناکشیدن پیش
چو از راز در این سخن بخت
گویی آنکه سر پرش من
یکی روز گویم اگر بشنوی
که گر باز گویم و او شنود
بر است کاکون ببنده
چون حلقه کرد آن کین سب
چین گفت هر که در این
چو از کوهساران سپید
که کار بزرگست پیش اندر
فرستادم این سیر جاسپ
خردمند نه نامه شاه بود
چو آن با بگ بشنید
چهارم در نام نوش آذرا
بر ایجا و از این خند
گرا تا به فرزند گفت
چنان ویره کردم بر پند
چو از وور پیش ز کسار
بر سپید از فرخ اسفند
خردمند از گفتش اسفند
در آید و کینه نام بفرمان
تو دانی که خشم بر بر
یکی جای خویش فرود آید
هر لشکرش از این سپهر
همان و کمان همه خواند
با ساد و پیش او پند
بنگام شیرین بداید
پس آن ناده زاده بودی
جهان را که کسیر در پ
سیر جهان در پیش کس
که سپاسی خود از بنگ
پند زده و در جاسپ

جهان گشته آباد و در بخت
ورمیش همیکه و با چند یار
ندام خیان بود آغاز کار
از دشت گفتی و طعنه
رخ از در و در و در و در
چنین گفتان موبد رست
خداوندان را که درین چو
همان چیست آن که پیش
از آن را که در و در و در
به از آن را که در و در
بشایه می پسند ترا
پندیده نایر و در و در
در گشت و در و در و در
فرخ ستاره بد ناپید
تو آنی می ای که کشور
که پیشی در است لهر سپ
که از نده کوه و سیابان
پس چید و خندیدن اندر گشت
که بنیاد و گشت آذرا
لب ناز خند چه بدی
چو کردی بدین خسر و کشور
چو از و در و در و در
بد است کاکون ببنده
که چو است شاه آن گونا
چو می از اندرین روزگار
بدون برده بشم از کس
به از خوب هر سپهر
پس لگا خور و در و در
در آنجا خرمید با چند
به شد و دستا نهاد پیش
سر زنده و دستا ز کش
یکی تیغ ز زینش بر بند
چنان چون از آن کان
باید زاده و در و در
به در یکی تیغ زین و گاه
ناده و در و در و در
ازین تمام خیر کاری

دور گرگان و زمی گشتند
بد گمان شدن گشتا پ
بد گونی کر زم و بزدان
شده نام بر دار و زمی بگا
فر از آمد از شاهزاده سخن
که چون پور با سم هست شود
کیان شاه را گفت باز کرد
کر زم بد آتش گفت از و
ندارم من از شاه خود باد
بدان ای جهان را که گشت
ترا اگر بدست آورید و بدست
من آنچه شنیدم گفتند
شور و دایم می نیشاد
بخواند آن جهان را که گشت
کنون آن می مرز آباد
چو از و در و در و در
بدان روزگار اندر و در
پس بر و در و در و در
بشاه جهان گفت بهمن
بد و گفت پور از این روزگار
شاه شهر یاران گفت ای سپهر
همانا خوش بودی بفرست
پندیده شدش ز و در و در
خردمند گفت از دست و شد
از این و کینه با تو بایم
یکی چاره سازای خردمند
باید رفتن چنین است
به از و در و در و در
باید بدگاه آواز و شد
همه مودان را که می شنید
شهر خردان گفت با مود
همی دارش تا که حیره شود
مرا و از و در و در و در
چو در و در و در و در
نایه و در و در و در
چو که بیدار کرد و در
جهان ملک دارد می کن

سواران چهار اسب گشتند
بد گمان شدن گشتا پ
بد گونی کر زم و بزدان
نشسته تا رام در بنگاه
نگر تا بد آموچ نه گند بن
از و در و در و در و در
که این را گفتن کنونی است
ناید خزان چیز کاند خور
و گر چو ناید مراد و اسب
بسیجی رزم را روی گاه
کند جهان را همه زیر دست
تو به دان کنون را می فرمان
ای بزم نشست با بوسه
که دستور بد شاه گشتا پ
که میفرم کار بر ناید
ابا و بیا به ستور نوند
بدست اندرون بد بر ای
همه خور و در و در و در
که تا جاد و دان بزدان سر
کس آمد مرا از بر شهر یار
گناهی ندادم سبای پیر
که بدست من چنین شد
چو دیدم که گداز را بر
شش را بوسید و نامید
نه که گشت کار با من
ناید چنین ماند خیر سپهر
که هر چه او کند با و شاه
تو گفتی می ریش از و در
که بدست بر نهاده کلاه
پس آن خسر و تیغ زن و در
بدان زاده و در و در
بیا و در و در و در
و در و در و در و در
چو در و در و در و در
شده از شکس چنین جهان
چو که بیدار کرد و در
که شکست از و در و در

برین بر بگردید جندی جهان
یکی سر کشی بود و نامش کر زم
شنیدم که گشتا پ
گزنایان شکرش را بار
هم آنکه یکی دست بر و در
نه می که خداوند سر کشید
شاه شهر یاران می کرد
مرا شاه کرد از جهان بی ناید
ندارم هر آینه از شاه راز
بسی شکر آمدن و دیک
تو دانی که است اسفند
چو با شاه ایران کر زم
از اندیشه آن شیه ناید
بد و گفت روز و در و در
نوشش یکی نامه استوار
اگر خفته ز و در و در
از آن دشت او از و در
یکی نام بهمن کی مهر نوش
یکی با و خند و خندید
و من خسر و آزار دار
مگر آنکه تادین بیا خستم
همی تادین اندرون و در
ز اسب چیده فرود آمد
درست از همه کارش گاه
ندام می خوشین را گناه
خردمند گفت ای شه پهلوان
بدین استیاد و گشتند باز
اگر روز نشست بخت خور
چو آگاه شد شاه کاد
باید گودست کرده از
چو که گفت که آزار
همی رخ میند گرا ناید
سواری شود نیک سپهر
ندارد بهر یکی تیغ و در
ناید یکی تیغ و در
گزنایش گفت کای شهر
ز و در و در و در و در

بگیتی بدی بود اندر زمان
گوی نام بر دار فرود آمد
سیر را همیشه بد از پیش بود
بزرگان و شایان و در
چو دشمن بود گفت فرزند
از انداز پس سرش بایه
فریبده را گفت نزد من
سزدگر ندارم من از شاه
و گر چو نخواهد من گفت با
همه خود سوی او نهادند
که او را بر زم اندر و در
گوی نام بر دار و در
از اسفند بارش گرفته
مرا و از و در و در
که ای نامور فرخ اسفند
و اگر خود بیای زمانی بسپ
که جاسپ اگر خسر و در
سوم نام او از و در و در
ناید می اندرون و در
دش از و در و در و در
همی در جهان آذر و در
پدید آمد از و در و در
گو پیر و در و در و در
که مر شاه را و در و در
چو گویی تو ای سپهر
بدانند کی بر و در و در
فرستاده و شاه گردن
چو دیوان شکر یار و در
کلاه کنی بر نهاده
پیش اندر و در و در
بسیجی می بر و در و در
سواری کند از و در و در
سواران بر زم و در و در
نشسته با و در و در
تن بیا و در و در و در
ناید خود این هر که از و در
چنین گفت با و در و در

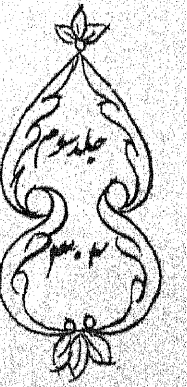

او برین شاه فرستید و در جایگاهش تاسپ در قشک برآمد و در کسب بود و کس بهر دشت سر بود و بی تن چاک بگرداند و درون تیر چو آن ناله بود چو بر راند بدید سپهر جانی او کرم تیغ زن در سبد فرادان از ایران کشته بود از اندیشه آن همه پور خوش همه دست و تنشیش از کاشد پس اندر دمنزل می نشستند که برگردان کوه یک راه بود چو از جاسپ بالک و نجار بسیگشت هر متری بارگی بدو گفت که در دشت آسمان اگر شاه گفتار من بشنود گراید و نکره بر ساید سدم اگر شاه بکشاید او از بند بدو گفت که تاسپ کجای می نشاند که او را پس در آن بارگاه بدو گفت جاسپ کجای می نشاند بگویش که آنکس که بدو کرد کنون که گفتمی دل نواز کینه پاک پرستش بود و زین سپهر کار بهر بر نهاد و کلاه دور هر آنکس که او را بدیدی خروا بخت چون بیاید پیش بدان بام فروز و چشمش بر چنین گفت که در دشت آسمان شوم تا به بنیر گشت تاسپ همانکه ایران کی لشکری چو جاسپ ننگ اندازد بیاید بدو پیشام بر خود منده و کند آور و سر فر در دشت شاه ایران کوه کنون چنین بسته بایر سپاه اگر این بر فراش کند	سوی سپهر که دستور بود وزان روی کند روی نیمه تو گفتی که گردون بر دشت در شیدن تیغ و باران تیر بسی کوفت زیر نعل اندرون بودند از ایشان سه و دو ز کرم بداند که تن خسته شد بهر بود گشت اسب انجی دشت پناه گرفت گشت اسب کوه و فرستاد و جاسپ نخواستگاری اسفندیار برای یار خود سپه دار ایران بران کوه شد گرفتند که در دشت جاسپ چو لشکر چنان که در دشت که باشد درین بر مراد شکر بگویم همه هر چه در دشت بدو گفت جاسپ کجای می نشاند بران شکر آنگاه شود و کاشد به بندی چو او را به بند گران گراور پسیم درین دشت چنین گفت که تاسپ کجای می نشاند دگر من فرستم بجایم کس و گرنه شد این پادشاهی سخت بدین گفته میزدان گشت یکی اسب ترکی بیاد و پیش تا دوازده کی سخن برانند چو آمد بنگ و گشتند پدر را بگوید چو سینه کس فرو آمد از باره دشت و آن اگر ترک باشد بر سرش کلاه سپهر بر نهادش پدر بیاید گفت این نفس بر پدر گفتگوی اسفندیار و جاسپ با هم دردم زار جاسپ آمد کون که برین گشت تاسپ بدو بدو گفت جاسپ کجای می نشاند	زیر سپه دار را چو بود بیاید سپه پشت او بایست زمین از گران بر دشت خوش بیان بود و در گنج کفن سینه شیر و تابوت خون پراکین بر فراش و جنگ جلب که جان از تن شکر گشته شد دلیران کوه سواران دشت زنجار کان بی اندو شد چو بیاید شد شاه آزاد شده پیش دست بر سر گرفت بیاید گفت مران گراید اگر شاه اندر مراد است کوه سخن بشنود از من یکی گوشت که کشاید از بند اسفندیار بستم سپه آهنگران بدو چشم این تیغ و شمشیر که جان از هنر ماتش برد که بهر نو دشت در دشت زین بر کنده این کیانی دشت چو جاسپ کوه به نامی نشست بران اسب از دشت و پیش گفتی با ننگ که او را دشت برست از دشت و دست بدان بیاید دشت نباشد چنین گفت کاسی نام و بدو بنحاک آنگاه بیاید و پیش ز بیم و سپه بر فراش که جاسپ که نیکو دشت گفتگوی اسفندیار و جاسپ با هم دردم زار جاسپ آمد کون که برین گشت تاسپ بدو بدو گفت جاسپ کجای می نشاند	و نسیان می اشک از گشت سوی سپه کرم تیغ زن زاد از سپه و دشت ساره می جسته را در گنج تن بی سران و دشت چنان گشت ستر و آورگاه از ایران سواران پر فراش بگشتند کسیران دشت بپرشته کشته چنان سپه سر اشک تاسپ بدو یکی کوهش که بره بر کس بران کوه شد و دشت ازان کوه سواران افروخته جانه دیده جاسپ پیش خواند چو بشنید جاسپ بر پا بخت بدو گفت شاه انچه دانی زار بفرمان تو فرخ اسفندیار چو بشنید از دشت و سخن شیدا هم آنگاه من زان چنان شدم که یار دشت از آن چو شد بر دشت و دشت و دشت چو بدید که در دشت گرا می سپاهم تا تیغ و گنج بپوشید جاسپ روی قبا نشست از بر اسب و آذر نداشتی او را کسی کار و بار یکی مایه و پور اسفندیار چو جاسپ را دید که در سواری می نیم از دور چنین گفت پر مایه اسفندیار چو بشنید نوش آذر بدو بفرمودند که دشت و دشت چنین پیش دشت و دشت کسی را که بر دشت و دشت مرا ندید که بر گشت چنین بود پادشاهی دلت از دشت و دشت	زاد از یکی دشت قلب اند را به تاسپ بیک کوه خارا فرو برد سپه سانی می جان در دشت سواران چو بدید کشت که از جانش خون امل شد چنان گشت بود و دشت بیکبارگی تیره دشت شاه بماند ازان در دشت بدانکه که در دشت بر دشت و دشت زاد از دشت و دشت بران خاره بر فراش وزاد از دشت و دشت بدو گفت کاسی خرد و دشت بگوی و دشت و دشت همی بند مایه بر دشت رخت گشت چو گل بستان دلم خسته شد سوی دربان شدم رماند من بیکه را به بند شب تیره بگذارد ناگاه زود بیادش یکی بچشم ز چیزی که من کردم بر دشت فرو آمد از کوه بر دشت که بدو دشت و دشت گفتی تری سخن بدو که نوش دشت و دشت بهر یکی تیره دشت کلاه سپهر بر نهاد و دشت که این رگد که بود دشت بران باره دشت و دشت بیاید دشت و دشت کاسی از میان جان یادگار مردم ز دشت و دشت همانکه ز دشت و دشت تا بهین یار است گنج مرا سخت آن باد دشت

زهر اسپ شاه آن پسته در / که ز کان کشتنش اندر نبرد
چو خون شان در نخله اش / چنین کشتش خوار توان شد
چنین او پانچ که ای نیک نام / بلند اختر و گرد و گینه کام
کنون چونکه دشمن دوست / بدین لکن مرا از چه باید شتاب
همای خرمند و به پسته / که باد هوا روی ایشان غریب
چنین او پانچ که روزی با / مراد کرد اندرین تنگجا
پدری که چاره چشمت کند / همه ساز با باب بهر گشت
سپاهی ز ترکان بگردان / ازین پس بهی سرفروشن
نور و دولت بر دو خا نبرد / چنین لکن نیار و کسی پاک
بر اندیش و از نام خود یاد کن / خرد را بدین کار استخوان
چنین پانچ آوردش اسفندی / که چنین باور بدم نامدا
که او را چنان مانده و زبیده / تیادت از ان بند او جز گزند
همی بود و بر پای پرور و شوم / پر از زرد و دل پر از آب چشم
بهر جا که بودی بزم و بزم / پر از در و نفرن بدی بزم
همی جان سپارد و باور دگاه / بخشای بر جان آن نیکخواه
چو آواز و آتش ز فرشته زد / رخ گشت پر خون دل پر زرد
تو بودی ز دل مرا مهربان / تر اندم از کبرینه میان
که نام بران خسته نموده / ترا انیمه رنج نموده
بسود و زنجیر و سمار و غل / همه دوسه بکدرار مل
بیا سجت ز دوست بر پای / غمی شد بازید با بندر است
سار و شانس آن گشتی بدید / بدان نامدار از فری گسترید
بیک جا که بسبب زنجیر بند / از ان باره و بهامون گزند
بفرمان زدن نشسته بدم / نه از بهر این بد بسته بدم
سپهر را بر گردن ندان کند / از ان به که دشمن گل از نشاند
همین گرفته ز زنجیر رنگ / ز دوش و زن زنگ کا بخت
بیاورد و جامه اسپا بخت / پوشید و نگاه بر با بخت
چو کرد این چنان چرخه بر / که با سیت کردن درین لانی
بر فتنه و چندی ز ره ساختند / سلاحش یک یک بخت
سواران تن چند گردانند / بنزد سر فراز خسته شدند
بران باره خسروی نشست / یکی تیغ هندی گرفته بست
از ان باره و زنجیر بند / سواران جنگی بهامون بند
گر ایدون که فرود کرد و بخت / کتم روی سیتی برار بخت
پدر فرست از این دوا / که کینه نگیرم ز پند پدر
بشخی که گرس بر او گذرد / بر او گور و خجسته بی سپرد
همی سیران را بدین آورم / سر جادوان بر زمین آورم
در انار بر خاک بخت / تن خفته از زخم بخت
کز لکن تو باز جو بخت / اگر شیر جنگی بود کز رنگ

که بود و با ژند و استا بست / که بود و با ژند و استا بست
پیر آشوب ز خا کان رو کن / پیر آشوب ز خا کان رو کن
پسته و با بختا سپا / پسته و با بختا سپا
که تخت پر حشمت آئین او / که تخت پر حشمت آئین او
دلیران بدخواه و اهرمان / دلیران بدخواه و اهرمان
تو کوئی مرا در جهان خود ندید / تو کوئی مرا در جهان خود ندید
پیرت آن جهاندار تیره و دن / پیرت آن جهاندار تیره و دن
که تو سر بهی ز مهر و زدن / که تو سر بهی ز مهر و زدن
که نام زنجی در آمد بخت / که نام زنجی در آمد بخت
پیشکان کوهی و شیران / پیشکان کوهی و شیران
که دزدکس یاد این ستمند / که دزدکس یاد این ستمند
کز ایشان بر آورد و بدخواه / کز ایشان بر آورد و بدخواه
اگر تیره گرد و دولت باردن / اگر تیره گرد و دولت باردن
بریده بر او نفر و بختش / بریده بر او نفر و بختش
که یارب تو بخشای آن بختی / که یارب تو بخشای آن بختی
یاد شیر دل مهر خست و / یاد شیر دل مهر خست و
بجو شید و افتاد و بر زخوش / بجو شید و افتاد و بر زخوش
ز پای من اکنون بسایند / ز پای من اکنون بسایند
سبک شد دل بسته ز آهنگی / سبک شد دل بسته ز آهنگی
غل و بند و زنجیر شکست / غل و بند و زنجیر شکست
همیش بنهاد زنجیر و بند / همیش بنهاد زنجیر و بند
همی تیز سمار آهنگه ان / همی تیز سمار آهنگه ان
بگفت و نمود و کرم و دشت / بگفت و نمود و کرم و دشت
بپید هر انکو به افکنه بن / بپید هر انکو به افکنه بن
همان جانه بهلولانی بخت / همان جانه بهلولانی بخت
ز زدن انکی و دیش کرد یاد / ز زدن انکی و دیش کرد یاد
بجو شید و افتاد و بر زخوش / بجو شید و افتاد و بر زخوش

رفتن اسفندیار با جامه اسپا / رفتن اسفندیار با جامه اسپا
بر فتنه پویان براه دراز / بر فتنه پویان براه دراز
چنین گفت کانی او را / چنین گفت کانی او را
همان خون چندان سیر گنا / همان خون چندان سیر گنا
جهان از ستمکاره بخت / جهان از ستمکاره بخت
نشانم درخت از بر چنبا / نشانم درخت از بر چنبا
نه بیند کس با رام جا / نه بیند کس با رام جا
که خیره فرو مانده و نازک / که خیره فرو مانده و نازک
نرشتا سپهر من غلبه کرد / نرشتا سپهر من غلبه کرد

پسته و و پاک دل بخت / پسته و و پاک دل بخت
تبا نشی پسته و و پاک / تبا نشی پسته و و پاک
در از مهر بانی و پسته / در از مهر بانی و پسته
بخوبی نزاری بدل کمب / بخوبی نزاری بدل کمب
پیا و و و و و و و و و / پیا و و و و و و و و و
نماید از ایشان کشتی / نماید از ایشان کشتی
و و و و و و و و و و و / و و و و و و و و و و و
بهر اندر آبی و ز کین باز / بهر اندر آبی و ز کین باز
که هستند این خواهر شهریار / که هستند این خواهر شهریار
که دشمن از ایشان بهشت / که دشمن از ایشان بهشت
که ای شجره که دست اسفندی / که ای شجره که دست اسفندی
دل بسته زانگونه با و و و / دل بسته زانگونه با و و و
که بود و پسته همواره با و و / که بود و پسته همواره با و و
بخشای جیشم گریان او / بخشای جیشم گریان او
به نیم بر اسفندیار اندک / به نیم بر اسفندیار اندک
رخان را بخون بگشت / رخان را بخون بگشت
که این خود و او شمشیر / که این خود و او شمشیر
چو سواران بود و تیک گران / چو سواران بود و تیک گران
به نیدی بسته و نانی / به نیدی بسته و نانی
بیفتاد و از اندر و و و و و / بیفتاد و از اندر و و و و و
برید و مارا ز بزم و زرم / برید و مارا ز بزم و زرم
ز دوشش بنالم بر پروردگار / ز دوشش بنالم بر پروردگار
تبا و و و و و و و و و و و / تبا و و و و و و و و و و و
بکر مایه شد با تن در و و / بکر مایه شد با تن در و و
بیارند و آن ترک و شمشیر / بیارند و آن ترک و شمشیر
از ابر به بند اندر زده ام / از ابر به بند اندر زده ام
هر آنکس که استاد بود و و و / هر آنکس که استاد بود و و و
خوش جرس خواست از با و و / خوش جرس خواست از با و و
سلیش بوشید و و و و و / سلیش بوشید و و و و و
که دستور فتنه و و و و و / که دستور فتنه و و و و و
فرزنده جان اسفندیار / فرزنده جان اسفندیار
که او خوشان و و و و و / که او خوشان و و و و و
بکر در میان کسم رباط / بکر در میان کسم رباط
بر و و و و و و و و و و و / بر و و و و و و و و و و و
بیا بدید و و و و و و و و / بیا بدید و و و و و و و و و و و
ترا این گردن از کمر و و و / ترا این گردن از کمر و و و
از ان بی مهر و و و و و / از ان بی مهر و و و و و

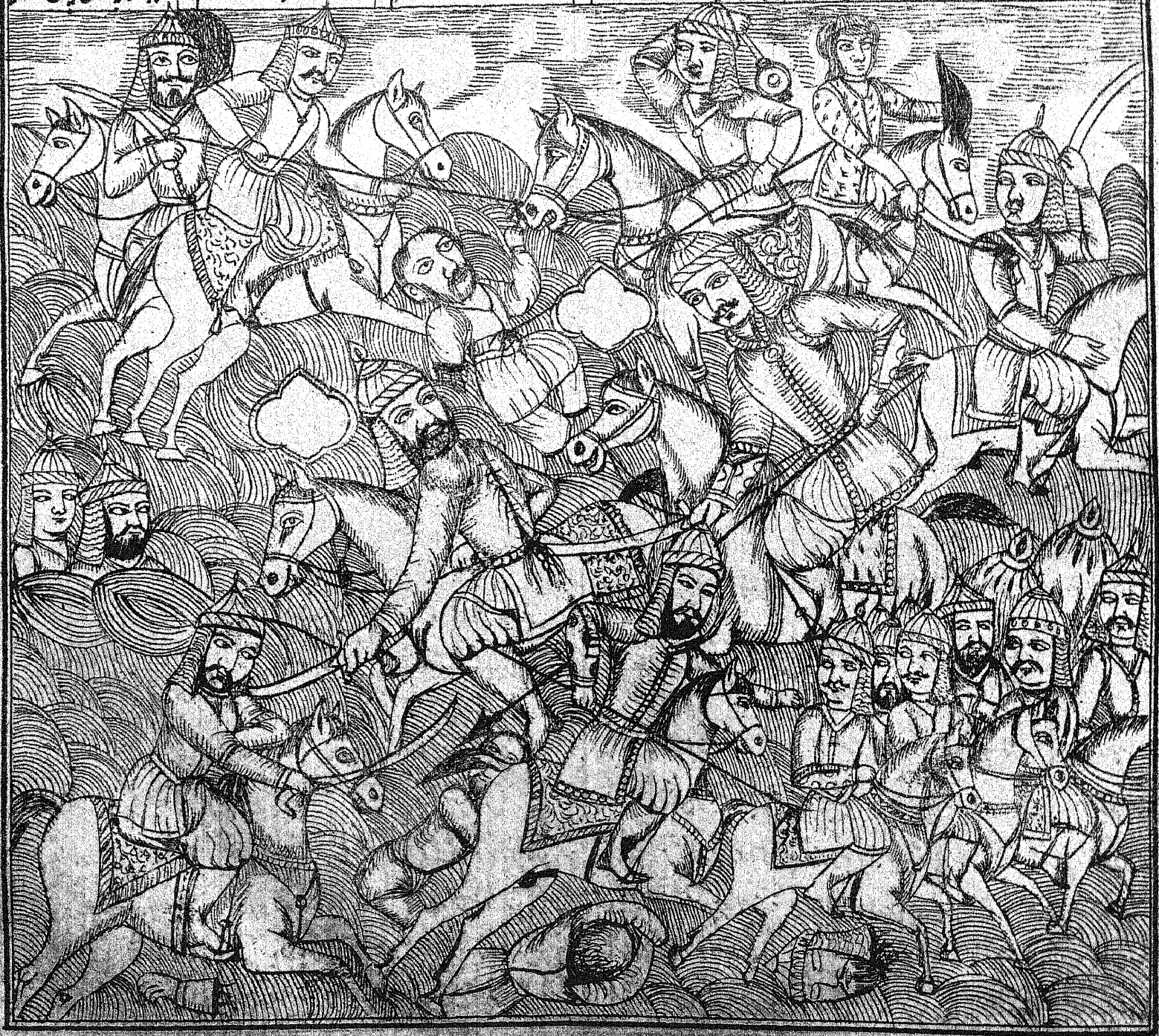
اگر پای تو او گزوی بسند تو مهر و شمع زرد او خرد باد گر از خستن من تراغم رسید بزد دست بر جوش اسفند یا بریزم ز تن خون را به سبب بسیگفت کاکون چه سازم بر آهت خفتان جنگل و تگر همی زار گریست کشتهگان چنین گفت با کشته آغندیا بر اندیشه آنکس که دانا بود تو بر دی ازین بادشاهی فرغ سپیدید بر بهشت فرشتگان طلایه ز تکران چو رفتن مرد چنین و ادب کج که بر پشت زار بر آهت شمشیر اندر نهاد بر دروغ دل بود و بر جیب کز زخم آن بد اندیش بدخوی که گریه من شوم شاد و پیروز مرا آن بود و توت و گنج و کلاه کنون آنچه بدید و بدید بال دست چو لشکر بدشت کاسفند یا همی کس را آفرین خوانند بزرگان بر او خوانند آفرین چو ریز باران اسفند یا همان شب خبر ز در جاسپ که مار اجز این بود در خاک کنون چون کشته شد آن بهر خود تا هر چه بدو هست ز کمرش کمر سپهر بهار یکی ترک بد نام او گر گار بسیگشت و سوخته شریار نگر زدی بر کی فرو گذار بدو گفت کای گردن خنجر سپید تو باشی برین لشکر دشادی بر زمین و در آفرین که سگ ای خانه و لیر می بود هم اندر زمان لشکر آورید	ز شکان چین کی بری ازین بگیتی درخت بر و دشت مرا این تباهی ز کمر رسید همه بر نیان بر رخ گشت خور شکیدا کفر جان نه اسپ یکی و غم چون بر سر از ترا کفن کرد و دستار و پر آتش بر آن شگل خفت کشتهگان که ای مرد نادان بدو گار ز کاری که بروی توانا بود همی چاره جستی و گفستی در رخ کز ایشان همی آسمان خیره همی گشت بر گرد و دشت نبرد شمارا همه کام خوابت و بیم بسیگر و از آن رزم گستاخ بسیگشت و دستر و در پیش دل من ز فرزند من تیر کرد سپهرم ترا کشور و تاج و تخت که خشنود با شد ازین بنده گذشته چه دهن با دشت زین گران رست و بدو گار در شاه جویند که خنجر اند که مارا توئی افسر و تیغ کبر همی با دشت و دود و دگر که فرزند نزدیک گشتا سپهر بدانکه که لشکر باید ز جاسپ بسیگشت و مارا غم و سرور تر گنج و ز اسپان راست بهر بر نهادند و بستند بار ز لشکر باید بر سر بار بیاری که کدو به هفت یا نه تیری گریست و از دشت تر نام هست و فراد و گهر ز فرمان تو یک زبان گذرم تشتیم و یاراه و سپهر شویم چو بیگانه شد با یکدیگر تر گیتی و دود و دگر	همان شاد و له اسپ با سپهر که من رفت خواهم بگریه تو بدو و بدشاهی جهان همی گفت کای پاک بر زنده بر او رش مرده برین دوزخ بسیگشت با من ز در و گهر وزا نیاید بدان جایگاه سجای کجا گشته بدخت زرم نگد کن که دانی ایران چو ز چیری که با شد بر او توان برین رزم خونی که شد رخته یکی کند که ده بگر و اندرون بر آگنده و تکران بر او آمدند چو آگاهی اند بکرم ز دشت بسیگشت از ایشان فرادان بدو گفت ز دران سپاس بدانکه بروش ز گفتار بد پشتش گوی پس کفر و جفا هماندار اند که بر پشت زرم ازین پس چو من تیغ کینه کشم بر فتنه بکسر و مارا گره چنین گفت نیک اختر آغندیا همی پیش تو جان که دگر ز خون جوانان پر خاشاک بره بر فراوان طلا و گشت همی گفتم آن دیوار اگر بند ز شکان کنی نیست بهتاسی ز دیبای ز رفیت و زر و گهر بر فتنه بر سر سوئی صد میون بدو گفت کای شاه ز کان سپهر را می دل شکسته کنی هم آورد او گریه به منم اگر اینکه گفتمی سجای آوری دگر آنکه دانی که با این شهر که گریه بر دگر دیل آغندیا وزا باغ آورد پس گر گار همی شب همی لشکر آراستند	همه بخ از دشت زیر و زبر تو باید که مانی همیشه بجاسپ که جاوید باوی و روشن و بگیتی تو باشی مرا سها ولی بر زکینه سر پر ز باد نه خشت و نه آب و نه دیوار کجا شاگشتا سب که گره بسیگشت آمدش شسته روی کرد بدانکه که کشتا در از از نهفت بسیگشتش رنج نادر و درون تو باشی بدان گیتی آخست به پنهان و پنهان تیری فرو بر آواز و با سبب آمدند که اسفند یار از شارب گشت وزان جایگاه شد بدو یک شاه که دیدم ترا شاد و روشن و بدانکه بر دگر از کار بد سپهرم ترا آنچه دارم نهان چو من دیدم آغندیا و دی وزین کوه غار اسرار گفتم پیش سپهر دار بر ز کوه که ای ناداران خبر گذار ز دیدار تو را شمشیر جاسپ برخ بر نهاد از دود و دگر کسی کوفته کشته بهنو دشت بسیگشت گیتی شود و سنگر که گریه بر زرم اندرون جاسپ ز دینار و یاقوت و تیغ کمر نشته ابر بر کی رهنمون نیک تن زن نام خود برین بگفتا رنی جنگ خسته کنی تن مرد جنگی سناک فاسم هنر بر زبان رهنمای آوری نتابی سپه نشان تو و دگر نیار و گدشتن بر آن گداز که فردا بر این قوای شریار ز دیوار و پهلوان خود استند	ز لفت کرم آنچه بر با سید چو رستم نگیتی بر باد دار بگفت این ز شاکان کرد که باز آورم کین فرشتا ز با من بر آمد بگو به لب نه جای و نه خنجر چنان سایه بسی را از ایران کشته شد بزد یک او پیش آغندیا که دشت که دانا بود و بدو از او ان می جای می جاسپ وزان دشت گریان سراید ز کند و صید چاره اندر گد بسیگشت گشت کاشی شرم مر گفت بر گریه شمشیر بر آمد بران کوه غار فسر ز من بدول از ر و دشتی بهر یغم از کوه کار جهان چنین باغ آور و شافندیا بدان مرد بدگوی گریه کشم نه ارجاسپ ما غم نه با سبب بزرگان و بیگانه و خوش و بد همه تیغ زهر آگون کشید همه شب همی لشکر آراستند که بود کشته بدان ز شاکا همی گشت و پر ما یگان آخو بگریه سرگاه ایران زین چنین بادل شاد و پیروز ز چیزی که از تیغ نامی سپهر دشت گشت بریم و سر شمشیر سپاهی به خسته و کوفته نه دانا بود شاه با تیر ک چو ارجاسپ بشنید گفتار او ز حگاه تا پیش دریای خیر که دیدم تا باغ گنج و سب تو شنیدی این که شاکا چو ر و اندر آن لشکر کرب چو خورشید زین سپهر گرفت	نمیکنس این بدنه هر گشت بخشش روان مرا شاد و شد آن ناموس بر فرشتا بر انگیزم از سنگ ز آب گرد بر او شست با سبب که خوابانت ای گونا نادر شد خاک و سنگ از جهان بر او خاک چندی بر آگنده بود ابا دشمن و دوست و دشمن تو آوردی اندر جهان گستا بانیه گردان ترکان سپهر عنان را گران کرد و بر سو چو جوی برین شب بدشت نبرد ز جان شان بر او بری ریز چو روی پدر دید و روش نما بکین خوشن هیچ گندی شناسند و آشکار و نهان که خشنود با د از شمشیر ز در دل شاه بریان شدم نه گهرم تیغ نه نوران زین نه اندر سر بر زمین پیش او بکین اندر آید و مرد و شمشیر همه جوش و نیزه پیر استند ز خون سپهر تا جوشان کلاه شش پیش کرم خنجر بار ز هر مزید با کشته آفرین تو ران خرمیم با تاج و تخت بیا و دیکسر بکرم سپهر وز دود و دگر و دگر و دگر گر زین خفت اندر آشفته ز سنده مردم بر باد پاک بدو آن دل و رای شیار تر چشم و گنج ایران زین بایران شستم چو دشت که ز دیبای پیر گرگ جال چنانش را با چو کای ز کوه شب تیر و دوست بر سر گرفت

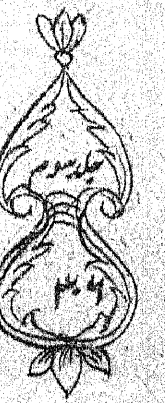
بنیادخت پیر سپهر شک و شک
 چو لشکر مبارک است هفت یا
 بیار است بر زمین جانی خوش
 پیش سپاه اندر هفت یا
 ز بس نزه و تنهایی خوش
 بر آمد زهر و وسع گیر و دار
 سپاهی که چندان ندریت کس
 چنین گفت با نامداران بر
 چو اسفند یار از میان و دو
 خوش آمد و ناله که نرسد
 بنفشه و برگ و پودا و شست
 صد و شصت مرد از دلیران
 بکشت از دلیران صد و پنجاه
 هر کشته شد هیچ کس نماند
 گرفته کمان نیلانی سنجاب
 که آن تر که گشت بر خوشش
 بنام جهان آنس که گشت

رزم اسفند یار بار جاسپ و فیه سوز
 یافتن اسفند یار و گر سختن ارجاسپ
 بقلب اندرون شاگشتان
 شده قلب جاسپ چو آنکس
 چو جاسپ بر آن سپاه گران
 شکوه آمد از روشن آن سپاه
 بیاید پیر ابر سپهر و می
 می گشت بر سان گردان
 تو گفتی ز خون دشت دریا
 چنین گفت که کین ز شمشیر
 چنین گفت که کین آن می
 ندانم تو خامش سپهر اندر
 چو نزد یک شد زانند اندر
 یکی تیغ الماس گوی که بشید
 به نیند آمد سر و گردنش

ز کوه اندر آمد سپاهی بزرگ
 جهان نیز نشسته بود ز ریز
 چو کرکوی جنگی سوسنی سپهر
 وزان وی ارجاسپ صفت
 سوسنی سپهر بود شاه چکل
 بیاید یکی شد بالا گزید
 وزان پس نفرمود و تاسا
 خود و پسرگان با سپه نمان
 تو گفتی چه دشت با لای و
 گران شد رکاب بل سفید
 وزان پس ابر سپهر حمله برد
 عیان را پیچید سپهر
 چو جاسپ آن دیدار گشت
 ز گفتار او تیر شد گرگ
 ز زمین اندر آویخت هفت یا
 نرسید اسفند یار از گرد
 فرو آمد از پشت باره لیر

دوست از پیش پنداشت چنین گفت کاین ای پند بر نخست آتش کارزار همان تیغ زن کهم شیرگیر ز تیغ ویران هوشد نفس سپه را بدان روز گیر بماند نیام از دل خون دشمن کشید همه دشت پانی سرچشمت بود کسی را که بدبار گیر خستند ز خون نیام از دل آزار کرد بشند شمشیر جنگش شیر بیکشته پیش زیدان پاک ز شیرین روان لاشه تا یکی بنده به شمشیر پیش باش که آنکه از جاسپ بود وزان پس باید برده سوار بقضا جاندار گشت اسب بد گفت گشتاسپ کی زور بگریم برین ننگ زنده ام سپارم ترا تاج شافش ترا ای پسر من کی بنده ام به تخت آورم خواهر از او بخواند از آن لاشه سوار بجشد خسته به هفت یاد بنا من کشید برده سوار چنان بسته در بند او گشت که راسی میان خست شود که میرد ز شادان کی رنج بیاد وزان روی ایران گویم تا نید محمود شاه اگر خجسته یکباره بد کشید چو خورشید مانده نبود ز لاله شکست ز زنگس زب چو پید کردی جهان آیین نخندد زمین تا نگرید هوا اگر گنج پیش آید از خاک ننگ در خیش نیاید ز خستید	گره زوگرش بر پالنگ به بند و بکشتن مکن هیچ را هوا تیره گون شد ز گرد که بگذشتی زه بر کوه و سیاه نه پید است آن گرگ بیک در خود و متران مدی خلق براند ز کشته زمین کوه قارون کشید برید که تیغ و شمشیر بود و گر ترک و جوشن فروختند سر بر این آتش نگرید کرد کشیدند برین تخت نشین همی بو گشت اسب با ننگ تن از بیم لرزان چو از باد همیشه به نیک تر از بهنگ که ریزند خون لهر اسب بود ز هر گونه انداخت یا شاه سوار که چون خاکم کین لهر اسب تو بی شاد و دل خواهرت پیش بفرانزدون آتش آنگاه همان گنج تیغ و شمشیر نه از بهر شاهی پزیده ام به تخت جهاندارش است ز جایی که بر موی با کوه یکی تاج پر گوهرش هوا در خشی کجا پیکرش بر هوا بیاد و آذرده و سوگوار نخستین آن وزیران بود ترا یار یزدان پیر و خجسته همان مادرش که برده بود بدان خردان خردانی کلاه برین طبع من کامگار کشید بیار است روی تو بر این ز منبیل نیست زنگار زب که دیانت پختن نانی پیر بلاخواه نم گفت پاوشا و گر آب دریا و گرد و شنگ به تمام گریه بر دریا	باش که آردش از پیش کفون تا که بر دهر روزگار چو از جاسپ بکار زانگه بار جاسپ گفتند کاغذ عنی شد دل از جاسپ آن خوشی بر آرد و بختند یا بیشد وزان لشکر کشید سواران جنگی می خستند بزاری بر بختند یا آمدند خود و شکر آمد بر یک شاه باب اندام و درونش نیایشن بیکدیگر و داسپ زمین از بخت او داد و پس هر یک که ایم بودی کنسم بجشد از آن روز که خواست بختن گشت اسب پندار چو از جاسپ پیش تخت و تاج بود خاک آنکه بر کینه گشت بذیرتم ز کردگار است مرا جاسپ به پیشش است فدای تو دارم تیغ جان تو بر او آفرین کرد گشت گردین کرد و ایشان بود دور و صد میون که دور زب بر رفتن نهادن زمان سپاه پشتن که شاه رار بهنگ همان جوی زان باره آمد اگر باز نیم ترا شد رست پیر پیدش کرد و روی بود آغاز و داستان گویم می استان گشت برج بره تیغ بر سه نهاد پیشش دل ابر و زب چو خستند گرد و جهان که باران او در بهاران بود ندارد می روشنائش چو جگ آیدش پیش جنگ	کشان ز خون بر لب و دهان که پیر و زگر و دواز کارزار زخم سست گشت و دیش بزم اندرون بود با گرگ بیون خست او بایان گشت بتر قید از آواز کوکوب سار سپاه اندام پیش سپاه بکالا رفتن نبرد خستند همه دید چون نو بهار آمدند پراز خون بر آتش روی کلاه جاسپ شادان لاشه بدان آفرینده داد و گر زب هم رخسار و سدر بر زمین دشت رنجه سوار و پیاده شد آراسته نه از ننگ کان سر کشید که گز تو بدان زمین بگرد که این گنج من بهر دیگر است نخواهم بختن زان تو که با تو خود باد هوا خجسته سواران اسب انگن نهاد همه زالت بزم و کارزار شد از گرد خورشید تابان سپاه و را کرد دستور فرخنده سوار بدان شود شاه از و بارود همه گنج یا تیغ و شمشیر همین بود آن که نه بود کزان مرد دانا گشت از و خاور و باختر گشت خودش منی و جستن خشم رخ زنگس لاله میند بر آب چون بهشت شهر باران بود ز و پیش ز شاگردان سر بهار باران جنگ آورد	فرستاده به خواهران زوشا وزان جایگشت باور و گاه بجنگ آرد آن گشت که مکتب گرفتارشان آن گز و شمشیر خود و دیگران بر یونان بایران گشت شمشیر بجون غرق شد خاک و سنگ چو ترکانشیدند کار جاسپ بر ایشان بخت و زور از ز خون گشت خجسته یکی جانم ترسکاران بخوا به شمشیر بجای آمد بخت بد گفت شادان تو از خون بفرمود تا نید بر دست و پا سران را سپرد و انگار بود ز لهر اسب و ز کین زب باید تاج از بد چشم داشت چو بخت میند ما رشت بردی شوی در دم از و چنین پاسخ آردش شوم باز خواهم ز جاسپ بر رفتن یزدان پناه تو باد برایشان بر دشت گنج درم خودش بر آذر و گاه شاه از دیوان بشت آمد بخت همینان پر بار چون سوار پدرم پیر را بر در گشت بپسید دست پدر را کون زین پیشش خوان بدان کین و دانه بران که شاه جهان جازان نمود پراز غفلت رعدش کو سار چو آتش بر آید بیا لایه بخت و بگریه که ای شوم چشم بخت و بگریه که ای شوم چشم کفت شاه و ابوالقاسم آن بدان کین که گردن گنج خورشید	بهشت هاجون زین کلاه بجنگ اندر آورد و کسپاه در خشی نه پید است بهشت بل هفتاد و سیه بخت و بپان گرفته بهشت در خشیه گرفته بجنگ بگشت بخون گریه سپاه همه دشت شادان آن زخم وزان پس ننگ کس از پا بگشت از جوش آذرده بود بیاد سوری و اوراد درست بیاد بخت و زان گرسار ستایش نیایی بر خجسته بر دختانش برده سوار بگشت آنکه زوگر آذرده وزان نامداران و زب پرازین سخن بر پیر خجسته چو بدید کس که بود زب کتن خواهران از ترکان که بی تو سنیاس و زگار نماند بر و بوم نوران بیاد آمدن تخت گاه تو باد نگرد و بخت دل ز خجسته که اسب سرفرازش با ننگ سپاهی بدید از دواز کارزار چو از خردی و چو دینار بار بگشت از کس که در گشت وزان خجسته و چو خجسته خجسته خجسته و چو خجسته بدان مردی بدان که دشم بزرگان گیتی در سبده پراز زنگس و لاله خجسته وزان او سرور آید خواب ز عشق تو گریه از و خجسته چو از جل خجسته از و کلاه چنین بهت با یک و با یک بجشد از و خجسته

بیاد چو با شیر نزدیک شد ز سر تا سانش بدو گشت آب اندر آمد سر و تن گشت بر افست یاد آفرین هر کس بفرمود تا پیش او گر گسار چنین گفت کاشی شاه پیشتر وز ایدر چه فردا بفرست ازین آه اگر باز گردی و آ به بینی چنین تر چنگ از د بسر بر یکی که در صندوق ن زده دار بنخسید کابلی نشست از رشو ملک آفندی پیشید چون جهاندار گرد دو اسپ گرانمایست آند و پیشش چو چشمه تابان خون همی بست اسپ از گزشتن نیرون توانست کردن کام بشش شیر غورش همیکه دجاک بزیسید کار اید آند پشتون بیاد هم اندر شتاب ازان خاک بر خورست شتاب همی گفت کاشی شاه که سر ایدر ز در لب آب شاه همی خردانی سده جانش بدو گفت کاشی شاه چه کرد چو خواهد بیابان چو دریا کند بجای خودی گفت ای تو خور چو پیر این رود پیشتر شب تیره لشکر می رانند یکی بر بهاتر طعن خورست ندید از درخت اندر آفتاب هم انگاه طعن در بر گشت نیاید همی زین جهان بهره چنین گفت کاشی شاه بیالای سر و چو خورشید چنین گفت کاشی شاه که که از ننگو نه انجایی دوشین	چنان بر دل شیر تار یک شد دل شیر باده پراز گشت نگهدار جز پاکیزه دشت بخوانند از انداز او دشت بیاد بداندیش بر روزگار ز تو دور باد بد کشت یکی کار پیش است ازین روا نم برین بند من بگو ز شمشیر تیرم نیاید بیار است آن دگر پاک بسر بر نهاده کلاه سی رفت از پیشش لشکر نادر سپه افروختن سپه سوی از دها تیز نهاد همی آتش آمد ز کاشی بدم کشید اسپ از دها چو شمشیر بر تیغ و کاش همی دو دوش بر آند ز خاک دلش گشت بخون بر آید همی بست بر تارکش بر کلاه چو سستی که بیدار گرد و ز خاک نگه آنکه پوشش جهاندار همه خیزد و گردش اندر سپاه بمخندید و زان از دها کرد همی بای از اختر نیک و بالایی خورشید پنهان کند زمن هر چه می تو فردا بگو سوی با خورشید گیتی فرو چو خورشید بفرشت ز کلاه همی زرم پیشش دوش و ز خاک هر جای جوی روان گلاب سر اندین از کام دل بر گرفت بیدار نسرخ بر پیچیده ابا بیامه و رود و شاد و جی فرو نهشته از شک کابلی بکوه و بیابان توئی رهنما بیدری در غر غرار چنین	یکی تیره شیر و دگر مده شیر چو جفتش بر افشت و آند چنین گفت کاشی شاه که وزان پس بیادیل رهنما سده جام می محل فامش بود چو آتش بر پیکار شتافتی یکی از دها پیشت آید و نرم در خیت نیاید سینه خوشین بفرمود تا در کران آورد بصندوق در مرد و پیچید چو شد جنگ آن دها خوان سوم شستن آفندی پشتون بیاد بر نهاده ز دور از دها با ننگ گردون دین باز کرده چو غار سپاه فرو برد گردون و سپاه نگردون و از تینها ازان د و آن هر دو سپاهش همه ناله بر داشتند جای خودی چو چشمه ابارد ز غور خود جانم تو جیست سپاهش همچو آند از آفرین می آورد و بخورند بدو گفت کاشی مردم بی بها چو فردا تو دوش ازین فرو در اغول خوانند شایان بنام که من با زن جادوان کفر خوان چهارم شستن آفندی چو با قوت شد روی بر همی شد برایشان بل آفندی فرو آمد از نازکی چو کین همی گفت با خودی آفندی بیامه زین دها بی کام پراز ننگ روی و دها بیامه نزدیک آفندی بجست هم اکنون پیچیده طلب کرد و نزدیک خود	برفتند بر خاش جوی و دیر یکی تیغ زو بر پیشش بستم دوان را تو کردی با بزدیک خرگاه و دیر چو اهرمین از جام می گشت چنین بر بلا با گذریافته که ماهی بر آرزو باد سپاهش زین نشان سرافراز چو گر آن آورد دو اسپ گرانمایست آند جای خودی ازان رنج پس او بزرگان خوشین خزیدن اسپ غلی بدید همیکه دها بر دها بصندوق در گشت جنگی بزدور اندر آیدش چو کوهی میقتاد و پیوست بیاده شدند اسپ گشتند بگردان گشتش آواز آب اندر آمد سر و تن گشت همی پیش او اسر بر زمین بیاد جهاندار بر پای خورست همین آندم تیغ ز آند بپشت زن جادو آند بزدورانی شوشش دام که پشت دول جادوان خوان چهارم شستن آفندی همی دید روی آفندی چو شیر در آگاه و غر غرار ز پیش لب چشمه بر آند که هرگز نه نیم می و پیچید مرا گرد و پیچید بدان تیرگی جادو و پیچید دین چو گشتان گل بشن شهر زو مر اید نیاید هم انگاه نزدیک	چو زانند آمد یکی تیغ زد برنگ اندر آند و غلطان هم اندر زان شکار آند نمادند خوان و خورشید بدو گفت کاشی چه بخت خوا ندانی که فردا چه آید پیش همی آتش افروزد و کام چنین و دها چو کاشی یکی نگر کردن چو پیش نشست از من و آفندی جای گشت چون وی گشت و گرد و زو گشت روشن بیاد و گردون و صندوق ز جای اندر آمد چو کوه سپاه چو آفندی آن شگفتی بدید بکامش چو آن تینها در جان بر آمد و صندوق گردید پشتون بیاد هم اندر زان بشکرتش زار و گریان که پیوستش ششم من آند و دها بیاد لیدی خداوند پاک ازان کار پروردگار بفرمود تا در زمان گر گسار ازین پس بنزل پیشش که دیدست ازین پیشش چو پیر و زی از آند و با دگر چو پیر و زی دگر یک خدا سپه بر گرفت و بند بر نهاد سپه را همه با پشتون سپه یکی پیشه دید چون پیشش یکی جام زین بگفت بر نهاد نه نیم جز از شیر و ز آند زن جادو آند و آفندی بسان یکی ترک شد و خور جای خودی چون وی آند بدا و آفریننده و آوار یکی جام بیاد و شمشیر	بشد رنگ ویش هر یک ز خون لعل شد و گشت پشتون بر دیال شیران بزد و شمشیر پاکیزه ز دیدار فردا چه داری بششای بخت بیدار یکی کوه خار است اندام به بندت می بر دها بگردش درون تینها زمانی میراند اسپان ز برج محل تاج بند و ماه دشش شب تیره شد در دها نشست اندر و شمشیر تو گفتی که تار یک شد بزدان پناهید و دم کشید چو در بای سبز از دها یکی تیر شمشیر و چنگ پشتون او با سپاه چو بر آتش تیز بریان شدند دشش نیامه را هیچ همی گشت بجان گریان کجا زنده شد مرده بیاد توان پیش آفندی کجا رنج و تیرا ریش آیدم نگر ده است بجان روان نیاید که نام اندر آری سر جادوان اندر آرم زین دها یکی دوش کرد یکی جام زین پرازی که گفتی سپهر اندر و گشت در اندم که از می و گشت ز چنگ بلا با نیامه چو پیشش چون گل شد چو دیبای صینی رنج و شمشیر سر و دوی و دیر و شمشیر دل دها با کم پیچید بزد و دها لعل گون کرد

[illegible]

کجا آمد غلغله و پند شاد شما باز که دیدم پر ز شاد چو این غمناک هر چه هست چو این غمناک هر چه هست ز بر تو ای شاه غمخوار ایام سپید چو سفید از ایشان سخن نگرد و در آتش بل برینان بگردار آتش می رانند رانند ز خوشید تا بان نهان کرد سراپوده و خیمه سوسو که یارید از آن بر کار یک پست آواز پیش لشکر گفت مگر کین بلایا ز ما بگذرد هم آنکه باید کی با خوش هم آنجا بود در آن روز هر آنکس که او هست بنگار چو نویسد کرد و زردان که چو خورشید زرد در سرشید چو گدازه شازیر شب بکون که گفتی برین نزلت آب نیست و گر چشمه آب با یی جز بر چو یکبار از خیر شب در گذشت بیونی که بود و اندر آن روز بفرمود تا گر گار نشیند چرا کردی ای بدین زمانه سپید بخندید و بکشتا چشم همه باوشای سده است و گفتار او ماند از گفت بر گفت با این تو بگر بر یای آید از آن گار ببسته بر پهلوی با رگه سر چو بکوبان بخوردن چنین گفت که کن رستی همان اندر بیان که خبر تو سر که بکشدان بر روزم بد گفت تا چند که می چنین و گفتار او تر شد شهر بار	کر ای عزیزین دخت دکاه مرا کار جز زرم جستن مباد ز مردی و پیر و زنی زور و پیر و چشم و دایره چشم نه از کوشش و جنگ بیارایم بیچید از گفتن ساس که من بماند می یگان گنجینان جهان آفرین را می خواند اند همینست خورشید و پیر و پست بیار است خوان بیاور زمین شد از یاد و رفتن که اینکار گشت با جوش کزین پس کسان کین نشود بر دایره و روی بو گشت چهارم چو بفرخت گیتی فرو که باشد در مایه صد بارش از نیک بختی نیا بدست بشد با خورشید گل شنبلیله خوش کلنگ آید از آسمان هم اینجای آید شش خورشید از آن آب رخ و دودان خوش جلب آمد از پیش کجا پیش و دشتی سارون شد و دود و جل و پیش با بوی سپید همه کرده بودی ملک فرماند از آن ترک و نمود چو با من کنی و سخن بوی زمین با سپید و پیر و پست نیا بگذرد بر و بیکان باید بیوسته گرفته مهار سپید اندر آمد بیکبار گه ببسته شد جام با ده پست ز تو خونی در دست گفتن بکشت از تو زنگان میشت بیارم زنگ و کوشان که که بر تو مباد و او آفرین بر آشت بر خیر سر گار	کجا آمد غلغله و پند شاد شما باز که دیدم پر ز شاد چو این غمناک هر چه هست چو این غمناک هر چه هست ز بر تو ای شاه غمخوار ایام سپید چو سفید از ایشان سخن نگرد و در آتش بل برینان بگردار آتش می رانند رانند ز خوشید تا بان نهان کرد سراپوده و خیمه سوسو که یارید از آن بر کار یک پست آواز پیش لشکر گفت مگر کین بلایا ز ما بگذرد هم آنکه باید کی با خوش هم آنجا بود در آن روز هر آنکس که او هست بنگار چو نویسد کرد و زردان که چو خورشید زرد در سرشید چو گدازه شازیر شب بکون که گفتی برین نزلت آب نیست و گر چشمه آب با یی جز بر چو یکبار از خیر شب در گذشت بیونی که بود و اندر آن روز بفرمود تا گر گار نشیند چرا کردی ای بدین زمانه سپید بخندید و بکشتا چشم همه باوشای سده است و گفتار او ماند از گفت بر گفت با این تو بگر بر یای آید از آن گار ببسته بر پهلوی با رگه سر چو بکوبان بخوردن چنین گفت که کن رستی همان اندر بیان که خبر تو سر که بکشدان بر روزم بد گفت تا چند که می چنین و گفتار او تر شد شهر بار	بیزوان و بانتر و پست سراپوده و پست ازین نامور و شاد که گشتا سپید گناه چو پیم یک تن سراز کاز که هرگز نماند هنر و صنعت وزیر از سر که و باوی یک خوان ششم که شش است همه گرداران و پیش ران بر آمد که شد نامور از ستود دوم با دانه از اندر گشت کون زور و مردی نه بارها که او بود و بنگونی رهنما چو اینان را دل آید یک سپید گر انما یکان آید پنجاه و آب و خورشید پیر و زردان بیاور خوان ششم که شش است کون ز آسمان است بگلنگ سپید چو پست که گار بجانبه بر بارگی شاه نو یکی پیش و غرق گشت اندر آب بد گفت کای می غار چنین آید باخ که مرگ سپاه بد گفت کای که خرد گار نیا نام از آن که فرزند است بد گفت شاه آنچه گفتی کرد چو پایی من از بند بر و ن بجای که پایا باده گذر باید بکشی سپاه و پست بفرمود تا چو شش و غور چو ازین بر مر جاسب سر نشان بر م بکین شاه و خواجه ازین گردم بهدا خیر بجان تو باد یکی تن بر می بند و پست	کجا آمد غلغله و پند شاد شما باز که دیدم پر ز شاد چو این غمناک هر چه هست چو این غمناک هر چه هست ز بر تو ای شاه غمخوار ایام سپید چو سفید از ایشان سخن نگرد و در آتش بل برینان بگردار آتش می رانند رانند ز خوشید تا بان نهان کرد سراپوده و خیمه سوسو که یارید از آن بر کار یک پست آواز پیش لشکر گفت مگر کین بلایا ز ما بگذرد هم آنکه باید کی با خوش هم آنجا بود در آن روز هر آنکس که او هست بنگار چو نویسد کرد و زردان که چو خورشید زرد در سرشید چو گدازه شازیر شب بکون که گفتی برین نزلت آب نیست و گر چشمه آب با یی جز بر چو یکبار از خیر شب در گذشت بیونی که بود و اندر آن روز بفرمود تا گر گار نشیند چرا کردی ای بدین زمانه سپید بخندید و بکشتا چشم همه باوشای سده است و گفتار او ماند از گفت بر گفت با این تو بگر بر یای آید از آن گار ببسته بر پهلوی با رگه سر چو بکوبان بخوردن چنین گفت که کن رستی همان اندر بیان که خبر تو سر که بکشدان بر روزم بد گفت تا چند که می چنین و گفتار او تر شد شهر بار	کجا آمد غلغله و پند شاد شما باز که دیدم پر ز شاد چو این غمناک هر چه هست چو این غمناک هر چه هست ز بر تو ای شاه غمخوار ایام سپید چو سفید از ایشان سخن نگرد و در آتش بل برینان بگردار آتش می رانند رانند ز خوشید تا بان نهان کرد سراپوده و خیمه سوسو که یارید از آن بر کار یک پست آواز پیش لشکر گفت مگر کین بلایا ز ما بگذرد هم آنکه باید کی با خوش هم آنجا بود در آن روز هر آنکس که او هست بنگار چو نویسد کرد و زردان که چو خورشید زرد در سرشید چو گدازه شازیر شب بکون که گفتی برین نزلت آب نیست و گر چشمه آب با یی جز بر چو یکبار از خیر شب در گذشت بیونی که بود و اندر آن روز بفرمود تا گر گار نشیند چرا کردی ای بدین زمانه سپید بخندید و بکشتا چشم همه باوشای سده است و گفتار او ماند از گفت بر گفت با این تو بگر بر یای آید از آن گار ببسته بر پهلوی با رگه سر چو بکوبان بخوردن چنین گفت که کن رستی همان اندر بیان که خبر تو سر که بکشدان بر روزم بد گفت تا چند که می چنین و گفتار او تر شد شهر بار

توضیح

از آنجا که در این کتاب
پیشانی دیوار اور سو
صانع آسمان و زمین
از بالا فرود آمد اسفند یار
نار جاسپ چندین سخن
همه پیش از جاسپ چون
اگر خواه از پیش نامی
وز آنجا باید برده
چنین گفت جنگی که
تن آنکه بود یگان
چو باز گانان درین
اگر دیده بان دو
دشمن مراد و بر پا
بد گفت صد کیش
بیاورد صد و شصت
تنی نیست از ناماران
سپید بزر روی
چو بانگ درامی
بزرگانش پیش باز
قوانی خویش بیک
و اصل از غیر و نه
چو آمد بزرگی
ز توران بخرم
بهرین درخت
چنین دایم
بر زمین در اندر
یکی مردی
هر سو فرودان
بیا بیدر
گویی بگو
چونید یار جاسپ
و زبان بناید
بد گفت که کار
و اگر گفت که
اگر گرس
می بود چندی
و در غار

بر مندی میان
بر مندی بر
پیشانی آسمان
بجنگ اندرون
همه دفتر و
بفرمان کش
بیاید پیش
زبان بگو
سال فرودان
سزادر شاهی
ندانم کس
شکایتش
تو خود را
بیاورد سزادر
همه بند
سرافراز
بگردار
بهریت
فریدار
چو فرمان
یکی اسب
زمین
و گرسوی
جان در
زهر بدین
همه بارش
کصد و
بران کلبه
بر جاسپ
ببیند
اگر آینه
بزدن
بایران
سوی رزم
مرا
هری
عزیزان

یالار آمد بزرگ
چو اسفند یار
بگرد و بیا
ببیزه ز اسپان
که بالا و
خوش است
نیایش
رفیق اسفند
مگر خوار
کز انبوه
فرز آدم
چنان آن
بران نیز
از و ده
صد و شصت
بفرمود
بهریت
بفرمود
بهریت
فریدار
چو فرمان
یکی اسب
زمین
و گرسوی
جان در
زهر بدین
همه بارش
کصد و
بران کلبه
بر جاسپ
ببیند
اگر آینه
بزدن
بایران
سوی رزم
مرا
هری
عزیزان

یکی مایه دار
یکی با و
دو ترک
ز نامون
دری سوی
خوشه در
خوش است
رفیق اسفند
یکی چاره
بکوه از
بخوانم
نه از چاره
چنان کن
و گرس
کرد ایشان
بوند این
یلان
فرزوان
کزین
کوتا چون
حریر از
که با شمر
ز چشیدن
بر دانه
همان
بیار و
منا و
بایوان
همی اندر
یار جهان
جان که
از ایران
خون از
خوار
باید از
همی این
آمدن

سفر سنگ
چنین گفت
همی بود
پرسید و
بد و اندرون
اگر در
بگفتند
بشوق
تو اندر
بجای
توبی
سپه را
وزان
و گرس
یلان
بیا
چون
که آمد
چنین
یکی طاس
نیز و
یکی مردم
هم از
بیخت
بفرمود
بگفتند
بیار است
همی
که شاه
ز بازگان
بشیدم
پراگشت
گویی
ز داوود
خوار
دور

در این

کرم زرشان بر تو خنده باد بر پهن روی دوش آید که اگر از شاه زرشان بگشت سبک آن شاه چو خواب بر داشت آواز بدانست جنگ آور پاک بدیشان چنین گفت کاین پدر آسمان باد و زمین یکی ترون در ایران او بود پدرش از او گر کیند سختی بختش کم پیش چنین بختش که ممکن با یوان خرد و همان شود در تیره ماه آمد آتش کشم بگشتند سپاه چندی به بهر نام داران بر تو خندید ز جانی که بدشادمان باز بپوش چنان گفت که پیش ز نامون بر آمد سوی در سپاه بهر در بر از نام خندید بهر خان چنین گفت که پیش سر فرزند خان بیاد و آن بگشت اندرون گزینند ترنم ستانای لاس گون بیاد سر فرزند خان پیش چنان هم گفت که پیش چنین گفت که پیش همان تیره و جنگ و آواز بهر شکرتان بسیار آورد چنان که بگشتند شب چونان خود ده شیر کی ز آن پس بلان ابد هر چه سوم بهره گفت از آن بهرگاه در جاسپ آمد و چون بگشتند از آن باشید با من بدین همه بارگاهش چنان که	بهر مهر ای پیش تو خنده باد پدرشادمان و زرشان برین بوم یک شد زرشان که چون او بسینا و تاج و کمر بپوشید بر خوشن از آواز که او را همی بازواند به نمیدید هر دو لیان آید شخو انم بران و نگار آفرین که باز گران از آن آگاه بود که گون رسم زنده زاید بجا گراهی کنم ز دور پیش را وزین خوشتر پیش جان و گری و پاک ستان شود دل نامداران بی خوش کن کشیدند بر نام و تکیه ز سنی چه شایخ ز کس است تو گفتی که با باد آید بهر روی ز زشت گرد و سپهر شد از گرد و زشتی با سپاه و زشت بلا خطل آورد بهرین بالک زرشان برین روی در باکی تر جان بهر اندرون باره نامدار تو گفتی می بار و از ابرون که از آن چنان که از دور بهر گشت کی بود با و خورد که می نامور شاه خورشید که در گشت آن در تو دیدی خروش بر زرشان آورد بپوشید نو جان کارزار می آورد گشتند از آن بهر گشت که بگشتند سایه که با هم از آن زده و از دغان بگرد آید و پوشید و را و چون اگر سر و دست گشت چون و از آن نامور جاسپ	بهر ای کشا سپه بفرست بهر دوان بگشت یکی بانگ بر زرشان نمیدید کاید و فرستاد چنان خسته دل پیش او بهر وی بگشت و دید و که ایدرین زرشان پس ز کجا بر خوشتر ز دریا بر آمد یک گردباد یکی بزم سازم بهر کس کنون شاه مارا گریه کن چو جاسپ بگشتند ز رشاد بهر گفت شاه گویا بهر گفت از آن آگاه بود ز هر کس که باره و کشید شب آمد کی از تو دیدی گر گفتی اسفند یار و تو که چشم بران از تو دیدی بهر زرشان خود از دور بپوشید جاسپ بفرست بهر نامداران در زرشان سپه بدو چو شربت بهر اسفند یار نامدار بهر گشت اندر آمد سپاه از دور چو خوش آواز و آه بهر آواز و شکرت از ایران بپوشید خمی شد دل از جاسپ از آن یکی زنده زایشان سرخه صند و قمار بهر گفت که شای یکی بهر زرشان میان که در دغان هر دو چون بگشتند از آن بهر گشت که شای بهر گشت که شای بهر گشت که شای بهر گشت که شای	بهر ای کشا سپه بفرست بهر دوان بگشت یکی بانگ بر زرشان نمیدید کاید و فرستاد چنان خسته دل پیش او بهر وی بگشت و دید و که ایدرین زرشان پس ز کجا بر خوشتر ز دریا بر آمد یک گردباد یکی بزم سازم بهر کس کنون شاه مارا گریه کن چو جاسپ بگشتند ز رشاد بهر گفت شاه گویا بهر گفت از آن آگاه بود ز هر کس که باره و کشید شب آمد کی از تو دیدی گر گفتی اسفند یار و تو که چشم بران از تو دیدی بهر زرشان خود از دور بپوشید جاسپ بفرست بهر نامداران در زرشان سپه بدو چو شربت بهر اسفند یار نامدار بهر گشت اندر آمد سپاه از دور چو خوش آواز و آه بهر آواز و شکرت از ایران بپوشید خمی شد دل از جاسپ از آن یکی زنده زایشان سرخه صند و قمار بهر گفت که شای یکی بهر زرشان میان که در دغان هر دو چون بگشتند از آن بهر گشت که شای بهر گشت که شای بهر گشت که شای بهر گشت که شای	بهر ای کشا سپه بفرست بهر دوان بگشت یکی بانگ بر زرشان نمیدید کاید و فرستاد چنان خسته دل پیش او بهر وی بگشت و دید و که ایدرین زرشان پس ز کجا بر خوشتر ز دریا بر آمد یک گردباد یکی بزم سازم بهر کس کنون شاه مارا گریه کن چو جاسپ بگشتند ز رشاد بهر گفت شاه گویا بهر گفت از آن آگاه بود ز هر کس که باره و کشید شب آمد کی از تو دیدی گر گفتی اسفند یار و تو که چشم بران از تو دیدی بهر زرشان خود از دور بپوشید جاسپ بفرست بهر نامداران در زرشان سپه بدو چو شربت بهر اسفند یار نامدار بهر گشت اندر آمد سپاه از دور چو خوش آواز و آه بهر آواز و شکرت از ایران بپوشید خمی شد دل از جاسپ از آن یکی زنده زایشان سرخه صند و قمار بهر گفت که شای یکی بهر زرشان میان که در دغان هر دو چون بگشتند از آن بهر گشت که شای بهر گشت که شای بهر گشت که شای بهر گشت که شای

بیش سپاه اندر از خستند بداشت لشکر انگار حشمت که باید اکنون سپهر بدین وزان پس به پیش مرگ آمدند همه دشت بی تن سردیال بود چو اسفند یار اندر آمد ز جاک ستون کمرگاه کمر گرفت بجای دیگر دست و گویان سپیدار کمر به پیش و پا رودن روی زمین آن زمین بر ترک و دهر بر ترک نخود بهار کشا و ن میان وگر مانع کس نام ایشان نخراند سپاهش بر بیدار او شاد بود بر آن شنگان جای گشتند ز جای که آمد نشان از کوه باید آتش بران از گاه تخم خواست و ترک چینی چو خداوند میل و خداوند مور مینو همه کام لهر اسپ باد بخوانم بر او چاره کار زار چو از موی در و ماتم نماند زمین گشتن از شاه لهر اسپ باد بگشت آتش مرد خود گدا که پاید و بهر آنکه بخت کران بار و ز تر فریدون تن آید و شادان آن گشت بجستم من از چاره و کویا که جان را به نش خرد بود نبی کینه با مهر آوین چو شیران تنگی بر آوین بدین بارگاه آس با کشتان بخشید دینار و ساخت گدا بلای سپیدار و تران گدا چو سپیدار و تران گدا ز خرد و دهر و دهر و دهر برقندت روی صد ناله ز بارگاه بخت بدست سراشان بخت بر باد به نیت شاد و مسرور	خروشی بر آمد زوران سپاه بگشتند زار و دیر اسرار چو از شاه بر دشت شنگاه دودار برخواست از زنگاه گر رفتن اسفند یار کمر بر آوردن از جایی بر دین سرازم بران چو برگ دشت کسی شش سرافراز بهار گ به ترک دشتان فروختند کسی را ندان از میان زمین بزد بر در و دهر و دهر بفرمود و آتش اندر زدند جهان چو جان کار زان گدا خداوند فیروزی و خرس رسیدم براسی بتورانی بیدار او شاد و خوشم کسی اندام و جان زمین چو بر نامه بهر هفت پاد خرد یافت و روکی شناس برش سرخ بافت و زار گدا رسد آن نوشته بر دین وگر آنکه گفتی ز خون بخت سدید که گفتی ز جین زار چو کین اورت بدی دشت همیشه بری شاد و دهر و دهر بیون نگار و زور گدا چو گنج از جاسب چو دشت بیون خواست از دهر و دهر صد از شک و دهر و دهر سار کی چو دهر و دهر ز چو شیده رویان از جاسب همه باره دشت و دهر شاه و دهر و دهر سوی دشت و دهر	ز سر بر گشتند کلاه سپیدار شیر اگر است سپاد اکلاه و سپاد هوا شد که دارا بر سپاه بر آوردن از جایی بر دین سرازم بران چو برگ دشت کسی شش سرافراز بهار گ به ترک دشتان فروختند کسی را ندان از میان زمین بزد بر در و دهر و دهر بفرمود و آتش اندر زدند جهان چو جان کار زان گدا خداوند فیروزی و خرس رسیدم براسی بتورانی بیدار او شاد و خوشم کسی اندام و جان زمین چو بر نامه بهر هفت پاد خرد یافت و روکی شناس برش سرخ بافت و زار گدا رسد آن نوشته بر دین وگر آنکه گفتی ز خون بخت سدید که گفتی ز جین زار چو کین اورت بدی دشت همیشه بری شاد و دهر و دهر بیون نگار و زور گدا چو گنج از جاسب چو دشت بیون خواست از دهر و دهر صد از شک و دهر و دهر سار کی چو دهر و دهر ز چو شیده رویان از جاسب همه باره دشت و دهر شاه و دهر و دهر سوی دشت و دهر	دو فرزند از جاسب گدا که گشتند که بر دشت گدا سپیدار اگر آمد نیاز به جای بر تو دشت بود ز خون بر دهر و دهر دو جنگی بر انسان بر آوین دو دشت بستند و دهر همی موج ز خون بران زنگاه بر آنکس که شد در دهر دو ان پیش اسفند یار آمدند ز گردان چوین ناماری سرازم بران چو برگ دشت سپاه یکی که ناماری دو بر نوسنده ریش خواند نخستین که نوک قلم سپاه خداوند فیروزی و خرس اگر برکت سپهر اسرار وزین چاره نامی که دشت به دهر و دهر و دهر بیون گفت افکن تیر و بسی بر نیاید که باخ رسید وگرفت که داد و گدا شش می بسایر بخت نوشته در او و دهر تق شهر باران گدا همیشه دلت مهربان گدا و دیگر که از دهر نیاست و دهر و دهر سوار بیونان چو بار آمدند سپاهش بر دهر و دهر چو گنج از جاسب چو دشت از آنکه دهر و دهر من چوین جبار و دهر دو خواهر و دهر سه پور جان اسیر گدا سوی دشت و دهر چو نوک آن جای سر	چو بر آتش تیر بران شد به دهر و دهر و دهر ز خلع بر اندر دشت تا طراز کسی را کجا روز گشت بود که داشت دست از دشت که گفتی بهر شان بر آوین پراگنده شد لشکر نامدار سری زیر لعل و دهر بکوشید و دهر و دهر همه دهر و دهر و دهر بتوران زمین شهر باری برادرشرا زنده برادر کرد بجین تیرکان سوار وزان چاره جنگ نمی برد گرفت آفرین بر دهر خداوند فیروزی و خرس سر و دهر و دهر که تامل ز کینه بر دهر جز از دل خود بیدار گدا بایران فرستاد سالار نو یکی نامه بهر دهر بخواهم که او باشد رستگار همه دهر و دهر و دهر هنرنا ز دهر و دهر همه از دهر و دهر پراو شمر جان بر دهر زول و دهر و دهر بدان سپهر جان بیدار نو نزد دهر و دهر از انداز کار بر دهر نگهبان دهر و دهر بفرمود و دهر و دهر سیاه چو دهر و دهر پراو دهر و دهر پراگنده شد دهر و دهر بیاچم شاره کمر دهر همه دهر و دهر

بود و چون که در زمین پیکار دو هفته میگذشت با بوز و بار بختگاه که راه اینک من گزینم همه شهر ایران ببار استند چو گشتا پشند ریش گزین پیر نیز با سوار موبدان بر آن گشت از جای شهربان و از آنجا با یوان شاه آمد بیاید زمر گوشت می گسار پس خورد و با ده بر و سه پد بگویم پیش تو فردا به بر خفته که یک گشت است اگر شاه پیر و ز سپید و این کنون خورد و با دهی خوشگوار مرا نشان جرم آزاد است شب تیره و بلبل خنجر به نه آنم که عاشق گل آمد که که دانک بلبل چوید به ز آواز رستم شب تیره که چون است با ز آمد خندید چنین گفت با مادر سهند جهان از بد آن یک و خنجر بگویم بد آن خنجر که گفت بر دی من آن تیغ بر خنجر بدانت کان گنج تحت گل یکی تیغ دارد و پرت ای سپه چنین گفت با مادر سهند بجاری کن نیز فرمان نشد پیش گشتا پشند همی دل اندیشه بفرایش که او را بود زنگانی را ز تیار مرغان پرواز کرد مرا که شکسته میش فوج زور چو سهند یار آنکه در جنگ ازین پس غم دی با پشند هلاک و زشتی با من بود و در پیش و زشتی با من بود	از آنجا که خواسته برگشت سه فرزند پیر و پشند زمین بود و دادند بر سر ز دیوار جامه آویختند بشکر لقمه و تاه که بود بیاید پیش پیر تا زهر پیاده بر رابر در گرفت یار است گشتا پشند می خسروانی بجام بلور پس گشتا پشند از خواب سخنانی دیرینه باز آید سر آمد کنون قصه بفرمود همیشه ز او دارد اندیشه بود از خورش و زمین پر زور همه جوانان بر برگ گل است من از ابرویم می داده نم بر روی پیش پیرانش که کن سرگاه تابش بود آغاز داستان رستم با سهند کنون قصه که بد مادرش مرا گفت چون کنین مرا همه پادشاهی و شکر است اگر تیغ شاه سپهر دین تر با نومی شهر ایران بد گفت کای رنج دید چه نیکو تر از زهر شیرین که پیش نهان را زهر گزید زنی که جهان شد بفرمان دور و دور و شتاب و داج بخواند از زمان شاه جامه سب بر بند تیغ شاه همی گفت بد روز و بد آن و در من ندیدی پیران ز دشمن جهان بر سر کرد بد گفت شاه را پشند و در جهان پیش پشند زابل زانوش سر آید	همی با خورده از آن گشت ز دیوار جامه آویختند که چون فک و دار و گنجی ز پشند و پشند پشند ز کشور کسی که بزرگی نمود همه شهر کسیر از گشتا پیرانده از کار او در گشت و شکر گشتا خرم از آن گسارنده را داد و خنجر از آن نامور پشند بگفتار لب را تیار زور نیام جاندار این را برین نامور شاه با د آفرین خشک آنکه دل شاد دارد و بوی همه که بر لاله کینست ندانم که ز کس چرا شد غم و نشان شود آتش اندیش ز بلبل سخن گفتن بیوسه رستم با سهند گرفته شب تیره اندر ریش بخوابی بروی زار جامه همان گنج با تخت و فرشته پریش کنم چون تیار دین زور و بدل کار شیرین ز گیتی چه جوید دل تاجر پیش پدر بر سر بربان چو گوی سخن بازیابی گوسه بر او نشا گرامی چو شوش بد مادر و پشند آرام کرد همان خال گویان که سپه بر او پای دارد و می بد از دوش آید می سپهر نگنده بد انسان بجا که زور بر زم اندر زوشن چون یک سخنگوی در راه دانش کرد کنان بر دمار با پیر گشت چو با پیر و پشند بر گشت	چو زویکی شهر ایران رسید یار سپاه و میاد رسید و زان جا که سوی ایران رسید دیوار ز آواز مهر گران همه بر دوش با تیره شدند چو روی پدر دید شاه جوان همی خواند بروی سبی آفرین با یوان شاه در نهادند خوان ز می گوید روی شان پر زور بگشت تا سگفت آنکه خندید چو فردا بشیاری این شکوه که او را بود بر یک و سه جهاندار پیر و ز تیار تو باد درم دارد و نقل و نان نمید با پیر بابل بنامه بخند همی بلبل از هر دو سر شک دیوار زمین شد گوا همی ناله از مرگ سهند و بلبل شنیدم کی بهشت چو از خواب بیدار شد نیم باری تو خور و خور این از بند کنون چون بر آرد سپهر و اگر تیغ تاب اندر آرد غمی شد ز گفتار او مادرش هر گنج و فرمان در ای سپه چو او بگذر روی و نقش اگر لب به بندی زهر گزید پر از خاک و شورش مادرش سوم روز گشتا پشند بر خنجر باز سپاه کرد چو شنید دانا می ایران بدست بزرگی بر آید پیش و یا خنجر پشند جهان از بدانش بی بیم کرد اگر او چون زهر سپهر بود بد گفت جامه پشند بجا پشند گفت از زمان	بجای دیوان و شیران رسید بخندید با پیریکه تا جو همه گنج سوی ایران رسید زمین پر سواران پیر و در بزرگان شکر پذیر و شاد و شکر گشتا شاه جوان که میوه سباده از زمان زمین بسا لاله گشتا همان بخون دل بر سگالان پر زور که در زنگ این کن خنجر به پیر روی داد و اگر گوسه خداوند خورشید و خنجر سر از خنجر گشت رتوباد سرگوشه تواند بر گل از ناله او سباده چو بر گل نشیند کشتا یزدان نیز دیک خورشید و زار نادر و پیر ناله زوید و گوا که بر خواند از گشتا پشند یکی جام می خست و بکشتا کنونی نام مارا به گیتی طبع سر شاه بیدار گرد و زور بزدان که بر پای دارد همه بر پشند خورشید و زور نواری برین بر زور بزرگی و از رنگ و نقش کنونی زنان ابو سهند ز گفتن پشندانی که پشند که فرزند خنجر گاه شد پیر سهند شاه از گوا سهند نگار کرد و باز سپاه کمن و ز خنجر پشند پشند کنونی بجا سباده تن از دمارا به و نیم کرد مرا زین پس آن پس بد بود بین برنگرد و دمار و زگار که بجا را از خنجر

اگر من سر تخت شایسته چنین او باغ ستاره بیا شد همه بود نه بیکان چو گشت شبگرد که در دهان همی بپوشش پستار نش همه مودبان پیشش نش سر داد و مهر از تو پدید آمد بخور دم من آن تخت سوختا وزان پس که از جاسپ خنک سوی گنبدان در ستادیم چو جاسپ آمد مرسته دید بیزدان نامیم بر در شتار وگر کرد آرا ده فرشی در خنما جز این نیز بسیار گشت غل و بند بر هم شکستیم ز تن باز کردیم سر جاسپ ز پس بند و گوشت و پستان تو مرا از زندگان بی شرم گشت بسر را به تاج اکنون بس ازین پیش کردی گفتی تو که بگیتی نزاری کسی اجمال بر بید زاری و زفر مان بگیتی نزار و کسی بنمید تا و در گفت آن بر در نشان سنائی چو کینه دارد بس ز دشمن چه آید جز اینا که زواره فرامرز از چنین که چون این نمنا بجای آید همی در مانای ز رسم کن زگاه منوچهر تا کیست اگر عهد شایان نباشد شنیدی همانا که کاهوش شاه سیاوش بار را کشته شد چو آتشش دست رستم بند از آن پس پیچید سر از کاس درین آیت تخت شایسته هم اکنون برانم سوزی نشان	سپاسم بدو گنج و تاج من که از جیح گردان که یاکند خجست تخت از در و دانا زان سپیده بر او در خشان بر اندیشه و دست کرده پیش هم اسپیدان پیشش نش همان تاج و تخت از تو پدید آمد چو در رفتم آن از دی پند ز گشتم از جنگ جنگی ملک ز خوار سی بجای گان دادیم وزان بجای گاه مرسته دید بنالم زدن بر در و درگاه فلک دست خسته تخت نبرد که گفتار با در و دم جوخت دوان آمد پیش شاه مر برافراختم نام شایسته وگر گرم تر شد بفرمان تو که گویند گنج و سپاست کجاست چنان چون نهادت بسر بر که یار تو با دوا جان کردگار مگر بر پهن نامور پور زال سر اندر تیار و دیو بیان من ز روی و توری آزار من بزرگ آن شاه که در نشان شده پیش خود شاه فرمانروا چو ازیت آئین و پندار سنائی که کس نشیند برین ز من نشنوی زان پس از بر اندازد باید که رانی سخن همه شتر ایران بدو باد و شاد نیا پر گشتن سبب خوش بفرمان آید گم کرد را همه دود و دانه در گشته شد بایش نیاز و گلنده کند اگر کام و گر رخ باید ز گیتی مرا دور خوار سی بفرمانت اسی خسر و کینه	نه منبر و دو هم از بلستان ازین بر شده تیر خنک دل شاه ایران بر اندیشه شد خواستن اسفند یار پادشاهی را از پدر پس اسفند یار آن گویند مرا ای بر من یک بنده ام که هر کس که از دیو پند مرا خوار کردی گفت کردم بر ابل شندی بخنک مرا پادشاهی پذیرفت مرا گفت که خون چندی را ز تو کان گردان زن شریار بیاد و چندان ز آهنگان از نشان گشتم فروان ز شیار زن و کوکان نشان بگیتی ارباب زمین ترا بهانه کنونی بیت من بر پیام پاسخ گشتن سبب با سفت دیار که در آشکارا اندر نشان همان بست و غنیمت کجاست ز کینه و اندر جهان زنده بود چو کینه و دشمنی و کلاه که هر اسپ را شاه بایشان بما بر به کاس که در تلخ بکار آوری جنگ رنگ فون فرزنده آهسته و ماه و مهر نشانت بانج در شیکاه ازان نامداران بر اندیشه جهانگیر و شیر ازین تاج خنک که اسی پورگر و کشت نامدار بزاری بسیاری قتل انداز پیش در اندیشه گشت نیا که ساز پیش تو دم بر و گشت تو کرد و دنیا کرد مرا گوشت بس بود در جهان ترا بر سدا می شاه و روز شتار	شود این از گردش و زگار قضا چون گردان فرو شتار بر اندیشه از گردش و زگار نشست بر تخت ز شریار چو پیش شاه ازین شتار بر و گفت شایان او شتار نودانی که از جاسپ از برین سپیش بخنک بر دو نیم بیشی من از جاسپ گران نمیدی همان تاج جاسپ بر و گفت این بندای گران دران ز گشته تنها بر نمود و دولت بر چنین کار همان کار را بهنگان بر گر از سقوان اندر آرم همه نیکو بیامنا دی گنج سپاسم ترا از سر و تخت عاج شمان گفته خود بجای آورد بفرزند باغ چنین بود شاه که نام تو یار نه بیان شود بفرزای همان آسمان گذرد بشایه گشتن سبب از سخن همه زرفشانند بخت عاج چو ستم از نیکو گوید زنده باز کرد و دنیا کرد بر به کینی تیغ و گویا را بزند و ز درشت و دین چنین باغ آوردش آهنگار چو جوی بندگی مرد سپید نه او در جهان نامدار بود هر آنکس که از راه بند و شت ز نامداران و یوزای بر اگر تخت خوار سی با کلاه بیاد و دوان شان برین ز نیست کستان رستم بکار ولیکن تران کی بنده ام شوم ز در رستم کینه	بود از تیر کشش آموگار همه عاقلان کورگر و زوگر همی بر بدی پوشش آموگار بشد پیش او فرخ آهنگار ز نام آوران زگردان شاه ترا بر من سده اید بیاد چنان با سواران برین نباشد مرا از کسی ترس و بیم بر بغیر و سمار آهنگران گلندی چون شاه لهر اسپ ستونها و سمار آهنگران همان خواران را که بر دند بدین در و دشت و آزار دل من بر آهنگ شمشیر بود همانکه هرگز نیا بدین مرا با یخون آمد و درین که سستی بر دیکه و آزار فرموده و زیان خود و گذرند که از رستی بگذری نیست راه نه بیان همانا که بیان شود همی خوشن کسرت نشود که اوتاج نودار و دهن کن بر افشانند و خاک بخت تلخ بفرمان در ایم نو پیچ تو گفتی که از من در ابد به بند آوری رستم زلال بنوش آذر و آذر و فری که اسی پر ستم نامور سپید که کاه و در خواند شمشیر بزرگ ست و با ستم همان عهدادی همان شستان شایه را و سپید رهستان گیر و کفش سیاه بیاد همی تا پیچید سپید همی چاره جوی در آهنگار بفرمان رات سر گلنده ام اگر خرد اندر جهان رستم

برگشت گشتا سپهری کن چو بایر ماری تو گنج و سپاه چنین باج آوردش آغوش با بایوان خویش اندر آمد و دم چنین گفت با فرخ هفت با بلندی می رستم نال را بر در جگر کاه و دیو غیب به پیش پرده بنگا جنگ چو کاغذ سبک خیم گشت از آن گرد چرخه گویم سخن سپهر بر تو دارم چشم مرا خاکسار و گویی سخن همان ست رستم که دانی هست و لیکن نایب گشتن و لم چو رستم سر آرد فرمان پسند نه باشی تو با پیدیتن تر سز بیا ره و سر نشن بیک پشت و دست آن گویند زور جوانی ز کاغذ شاه هر آنکس که کرد و ز یاد پیش بودن خبر کوک و کاغذ آسپ بودم و از هر گویند و گرز بیشگیر بنگام بانگ خروش بیر از تپش آمد و راه شتر آنکه پیش بود و شخت بان تا بد و باز گوید چنین گفت آنکس که پیوست بر آئین بستند پروه سر بر آتش دل خویش شاد کرد مرا گفت بر کار رستم هیچ همه شهر ایران بدو زده اند گر آید و نکه آید بر یک ما پیش تو بود گفت کای سپاه برو گفت اسپ سه بر نشین چو افسان که هر کس که برید ترا هم از راه تا خان رستم بران زاد و از پایدار و سپاه	بزرگی بیانی نرندی کن همین تخت شاهی نریز کلاه که لشکر نماید مرا غو جکار لبی پر ز باد و دس پر ز غم که ای از میان جهان با کاه خداوند شیره و گویند را ز شمشیر او گم کند راه شید تا در ده گشته شد بید رنگ پایه گرفت کشیدش بنده هنر باش هرگز نیاید بین سیف گشت در بلا با چشم ازین هر بان نام بشنو سخن هنر باش چون نرندی نایب که چون بشکستی دل ز تن گسیل زمن نشنود سر در هر سخن از آید رومی سبک آسپ که او پیش دارد و ز گردان برویش اوطوس را بر زن چنان که سپهر پیچید در پیشگاه خردمندی او را بود و پیش که دانا نخواهد ترا پاک رسد که بفر از اندر جهان یال بر ز درگاه و بغایت آرد ای کس فرماند بر تاجی شاه و سپاه تو گفتی که با خاک گشت جنت نگر و توبه فرود آید سر جنت او گیتی افروز بر درگاه لشکر گزیدند چاه دل ز او مردان پراز باد کرد ز بند و ز خواری میانی سپهر اگر شهر یارند اگر سبده اند کنند روشن این جان ملک بیا چنین باش از مردان نخوا بیایای تن را بر بیای چین زگر و گشتان هرگز نیند ترا کنن کار بر خویشین بر کمران که اوست جاد و دیکه شمشیر	ز لشکر گزین کن فرادان حرا دل خود بخیر و چو داری هیچ گر آید و نکه آید ز نام فر از پند اوان کتابون بافتند یار سپهر و ز گیتی می پند مادر نمیش هم او شاه و مادر از کشت میدان بیند اخت پولاد و دند ز شمشیر کشیدی بر روز نبرد مده از سپه تاج سر را بباد پر بگذر و گنج و تاجش بر آید تو زرم تهنق باز رسد مرا مرا و از سپهر نباشد سزا چگونه کشم سر در فرمان شاه بیارید خون از مژه مادرش سپیش پل زریان هوش خوش ز مردی نیار کسی ایاید بکاز کی گفت من بر زم پس از پیری و داد مردی ز مادر سخن در پیرو مرد با و چنین گشت پس جنگ بر هر زگره اندر ایشان بجای	جهان بیکان از در کارزار درنگی کن راه زابل هیچ ملشک نزار و جهاندار با ز پند اوان کتابون بافتند یار سپهر و بیدیز شتاب و بر بکوش نیاست گفتن کلید را درشت که گردان گرفتنی سخن گشت بخیر چو گداز آورد و گرد که با تاج خود کس ز مادر نرود همان کشور تخت حاجش نرود خویش با تن و جان خود زینا چنین بدین خوب آید از پادشا چگونه گذارم چنین پیشگاه همه پاک بر کشته سوی از سرش نماده بر بیکو نه بر دوش خویش یگانه ز جسد دارد و نرود بدی و دناهی من اندر خرم چگونه دهن نام خود را بباد برای و فرود پند مادرش که ناردن کوکان نیست و مرا بایده ای مادر پویشار	ز رفتن جهان از زمان کاروان بر گشت هم در زمان اخروش نسب بود بایک که خندان بود بدان تخت شد هر که بخت سرخ نامداران و شاه نبرد که آن شیر دل مرد و پسر خود شد و باد آتش یار و گمر پشتش نمید گزند مرا ز رفتن بهمن با پیغام رفتند یار زور رستم بر اندک سستی تو خیر و نرود در دوش ده از نام و یکی نما چو باشد فرمانده و کوه	سلاج و سپاه و درم پیش چو رفتی همه بیستان را بسوز ز پیش پرده باز گشت او تبا کتابون خوشید رخ بر زخم ز بهمن شنیدم که از گشتان سواریکه باشد به نیروی پیل همان چو سهراب و دیگر سوار شنیدی همانا که از کوان بود بکسیر یاوش زافر اسپاب پر پر گشته است و بر نایب جز از بیستان و جهان گشت چنین باج آوردش اسفندیار نکو کار تر ز و باریان کس مرا گر زابل سدا ید زمان بد گفت کای زنده پیل یال نیار در سر اندر به بیان تو شنیدم که او پیش کاوس که نشاندم برین تخت من کعبه تو گویی همانا که پندش دهم اگر زین نشان کام تو خوش چو اندر پس برده ماند جوان شسته لشکر خود سپاه را چو پیل با سپه اندر آورد پاک در گنبدان بود و پیش کی جای خودی را آن بد آمد بقال عمی گشت از آن شهر و نایب وزان پس بیا و سوی سپه می آورد در لشکر آفندیار سیار از چنین گفت کز آشی سبی رنج دار و بجای سران سواری که باشد در آفرین تو ابرم مرا و بر ایچر بیکو بفرمود تا بهمن آمد پیش بهر سرست افسر خرم بر پنج بالای زور رستم گوشش که هر کس که گرد و بند بفرمود تا بهمن آمد پیش بهر سرست افسر خرم سرافراز و ده سوبه نکستام جهاندارش از بی بی گزند بود شاه و مان در سرای سخن

چو در می گزیند زگر در شست بگیتی بر آنکس که درون نشا اگر باز جوی ز راه خست چو بای جهان دشت لهر پاشا ز فتنی بزرگه او بنده دار چو شتاب نشست یک شورا وزان پس چو ارجاس پند همانکه تار ستیز این سخن ز دشت سواران نیز گذار ز فتنی بدان نامور بارگاه همیشه به نیکوئی ساخته مرگفت رستم زبس خواسته بر آشفته ویک روز گوشت خود بر میز و پیمان شوا و خشم او که برین پیمان کسم شاه را پدر شهر مار است و من کسرم همه پند من یک یک بشنود وزان پس باشم پیش با پوشیده بخت نشا نشسته هم اندر زمان دیده نشسته هم اندر زمان ال برین زهر اسپ دار و بهما تازار نداشت مرد جوان ال را که آمد ز ابل یل اسفند یار تو با این سواران بیا جند چنین داد پاسخ که نام تو نیست چو شنید گفتار او سر فرار کسی که در خواش که از دست به پشت پیش اندر و چون نگر کرد از این خنجر گاه یکی جام پرست بر دست دگر بگیتی کسی مرد از میان نبرد ازان پس که آمد بر زخم زور ز خنجر گاهش زواره برید همی بود تا شک نزدیک شد سیکشت اگر رخ اسفند یا نشست از بر باد و باد	بیاد بدانی گیتی اندر بخت بکشید و با شرم باران بخت بدانی که چو فتنی ز اندر خور نگردی گذر سوی آن بارگاه خو اندی مرد و راهی شهر یار بر زم و بزم و برای و شکار سپه چون پلنگان و مهرنگ میان بزرگان نگر و دکن بر گاه او نیز چندی سوار نگردی بدان نامداران گاه بفرمان شایان سرفروخته همان کشور گنج آراسته بر ز سفید و شب لاجورد نمیدی که خشم آور و خشم بر افروزم این خنجر و ماه را ز فرمان او یک زمان بگذرم بدین خوب گفتار من بگوید ز خشم و ز کین آتش باز جا بسر بر نهاد آن کلاه سوی ز بستان فغان کشید کندی بفرار که زری است پی او بدین لوم فرخنده باد بر افروخت آن خنجر و یال را سزاده زور و لب جو بیا پیارای دل را به بکار چند همی بگذری تیر گام تو نیست فرود آمد از اسب بر رخسار چنین تیر رفتی زار و نیست جانیده نام او شیر خون بدید آن بر پهلوان سپاه پرستند و بر پایش نشسته نه از نامداران چنین شنید بیدان کین بارش سزگون هم آواز آن سنگ خارای ز گردش همه کوه تارک غدر کنند چنین نامور کار زار بر اندیشه از کوه شد باز جا	بدونیک بر ماهی بگذرد کمون از تو اندازد گهرم است که چنین بزرگی و گنج و سپاه چو او شهر یاری بگشت سپاه ز مهر و شنگ و جرم و فزون کرد پذیرفت پاکیزه دین بے نداشت کس لشکرش آشتا کنون خاور او است با بخت فرستد از ان شهر با ترمسوار گرانی گزیدستی اندر جهان اگر بر شمارد کسے پنج تو ز ابل نشست بهت و شست که او را بخرسته در بارگاه چو اید بیانی و فرمان کنی پشتون برین بر گوی من است همه دوده باید هم اکنون شست تا بدید که این خانه دیران شود نمانم که بادی بتور و زور خرانان بیاد ز پرده سر اس که آمد بر دوساری و لیسر بیاد چو از دیده بانان بدید ز دیده بیاد بزرگه رفت چو نزدیک تر گشت آواز بدو گفت زال ای سپه کاو چنین داد پاسخ که اسفند یار بر آنم که تو خویش گشتا سپی نوازش بر جان بود و سنگ بدو گفت پیغام اسفند یا بانگشت بنو خنجر گاه یکی مرد بچو که سستندون همی گشت رخسار اندران مغرور ترسم که با او یل اسفند یا سن او را یک سنگ بجان خروشید کای پهلوان بدید بر دوشه سنگ نه دخت و دو تن خویش در جنگ کسند بگشت آن شکستی بود بدید	چنین اندر آنکس که وار خرد نماید برین بر زور و ننگ گر اناه سپان و شست کلاه نیادت از ان پس خود شاه که از تخم خاک شای سپید نهان گشت میدادی و بی سیر پذیرد شمس نامشهر یار همی شکند گردن شیر ز که با جنگ انوشیروان فرود همی خوشی داری اندر زمان بگیتی فزون آید از گنج تو نگیرد کس از دست چیزی است نه میند کسی زین گزیده سپاه روان از شستن پشیمان گشته روان دزد در پنهانی است زور انی سودن و بیکار است کنام پلنگان شیران شود بدانسان که از گوشت برین خرد ورفتی در نشان پس او سپا برای زین سپاهی زور یکی با جسد داد بگر کشید زمانی بر اندیشه بر زین گشت چنین گفت کای و دستان ترا فرود ای دی خواهر آرام نفرمودان رخسار و بیکار گر از خنجر شاه لهر اسب چو از تیر بر ناه از زور سپه نشانگر فتنی خنجر گاه هم اندر زمان باز گشت و راه در خنجر گرفته جنگ اندون دخت و کای بود و مهر و جویا تا بدید بر بیکار از کار زار دل زال رود و بیکار یکی سنگ غلطان شد از کوه سپاه زواره بر آفرین کرد و سپاه همان بر کای و دستان وزان که آسان مراد کرد	سر انجام بستر بود و خفاک که بگذشتی سادان میثار همه از نیاکان من یافتنه سوی او یکی نامه نوشته همی رو چنین تا کس قیاب چو خشنده شد راه کیهان یکی گورسان کرد از دشت کین ز توران بر دنا خستد و دور ازان گفتم این با تو ای پهلوان فرشت از اهرمان چون شنید ز شایان کسے چنین پشیمان چه کار آیدش دوری از زور گاه کنون من ز ایران برین بنو شیر در روشن روان زور کس چند ازین چشم آرام شاه زواره فرامزد و دستان چو بسته تر از شاه آورم خنجرهای آن نامور پیشگاه جایجوی بگذشت بر سپه پس پشت او خوار مایه سوار چنین گفت کاین نامور پهلوت هم اندر زمان همین آمد بدید سرانجام دور دستان کجاست کنون رستم آید ز خنجر گاه گر من کین کی مرد جویده ما چنین داد پاسخ که من بنهم بختد بهمن بیاد و جود گر من کرد گردی که دشت را یکی کوه بر پیش مرد جوان چنین گفت بهمن که این آرام یکی رانی باید که کون کرد ساز یکی سنگ ازان کوه غلطان غنی شد بدل بهمن از کار او گر آید و نکر و بهتر آید جنگ چو آمد ز نزدیک خنجر گاه	سیر دروان سوی نریمان پاک بر می گیتی بے شهر یار چو در بنگی تیر شتابت از آتش بنگی گشته که تاج بزرگی بستر نهاد نهان شد به آموئی راه دور که جای ندیدند رستم جهان شد مراد او چو یک مهره که آواز تو از دوده دار و دور مگر مغرور پاک بر کسند زنده نبودند در دستان نمیدند تیر در زور گاه نزد شاه دستور تا دم زور سجان پررم آن گرامی شهر ولیکن همی از تو دیدم گناه جهانیده رود و انیک نام مرد و بر فراوان گناه آورم چو شنید بهمن بیاد بر راه جوانی سرفراز و سپی لب تن آسان گذشت از لب و راه سرفراز با جامه خردی است سرافراز کرد و نه بر کشید که در دزدانه پرشت راست زواره فرامزد و چنین سپاه که با من بیا خنجر گاه ز دشت جهاندار و دین تم بیرسید و او گشت و دین شود ز شتاب و با خنجر سپه گاه بر آنخت آن باده پهلوان هناده بر خویش گویا و خشت دیا آفتاب سفیده دم که او در شبست و دین فراز فرودشت ازان کوه سپاه زواره بر بیکار از انگوشت چو دید آن بزرگی و دستان بهر شهر ایران بگر و جنگ همین بر پیش هم از انگوشت

بود چنین گفت که ای دوست
 بدو گفت رسم که نام خوش
 بر نهند هر دو بیجانست
 سر ابرو ز در لب میسند
 خورشید آنچه در بیم جز نیست
 پرستند هوان پیش پنهان
 نمک بر پر اگند و بر خود
 خورش چون بدینکند و در جی
 خورش کم بود کوشش جیکند
 در جام بر دست بهمن نهاد
 از لبند او جام با ده یک
 نشسته بر باره هر دو سر
 چنین گفت آری شنیدم بیار
 بر آنکس که دارد در دوش خرد
 بزرگی و گردی و نام مستند
 سخن بر چه گفتش می نیست
 سخن چون بر باشد خبیر
 جوید است نامت بهستان
 که نیم پسندیده پیر
 به پیش تو آیم بی سپاه
 بدان نیکو چاکر من که ام

سن ایدون گمانم که آید
 نگونی نیایی ز من کم خوش
 خود و نامداران سرست
 بفرمان پیر و ز نهشت
 پس آنکه جبار پیران
 ستم خندان کرد یاد
 نظاره بران سرافراز
 چنان فتنه در دهن خویش
 بکفت بر پیر زمان جان
 که بر گیران کس که خواهی
 دل را بخواره بد تنک
 بهر این بر نامدار
 دل بریدار تو شاد کام
 سیه کار با من گد
 بزرگنا جان بر بند
 متی بود کوشش و بویست
 عمار گویند در دوش بر
 پیر بروم و بجای وستان
 بزرگی و مردی و حسرت
 ز تو شنوم آنچه فرمود شاه
 بهان رخ و سخن که من

پذیره شدش باز دارم هم
 چنین گفت پیر اسفندیار
 چون بست بهمن بادش بود
 پیامی رسانم ز اسفندیار
 بفرمود تا خوان نهاد پیش
 بر او شش اینها را نشانند
 ای خرد بهمن ز گور اندک
 چگونگی زنی نیزه در کارزار
 بخندید رسم تا در گفت
 بر سید بهمن ز جام نمید
 بهی نام از رسم او در گفت
 بدوش بستیم چاک یک پیام

پذیره شدش باز دارم هم
 چنین گفت پیر اسفندیار
 چون بست بهمن بادش بود
 پیامی رسانم ز اسفندیار
 بفرمود تا خوان نهاد پیش
 بر او شش اینها را نشانند
 ای خرد بهمن ز گور اندک
 چگونگی زنی نیزه در کارزار
 بخندید رسم تا در گفت
 بر سید بهمن ز جام نمید
 بهی نام از رسم او در گفت
 بدوش بستیم چاک یک پیام

پیاده شدن از سبب بهمن بود
 در اسب روان و دور گرفت
 در آن پس چنین گفت که اسفندیار
 چنین گفت رسم که نام خوش
 بگستر در سفره بر نان زم
 و گور نهاد پیش تنش
 بخندید رسم بدو گفت شاه
 بدو گفت بهمن که خرد و زار
 یکی جام ندینم پرا زاده کرد
 بدو گفت گای نیم شهر یار
 چو از خوان نچیر بر جانشند
 چو شنید بهمن ز رسم سخن
 زمین باخ این بر با سفندیار
 چو مردی و پیر و زنی و خوا
 بیایم بر داد و دزدان
 چو بهتر بر آید بهمن بختند
 مردی و فرنگ را می خرد
 زین داند بی از تو خواستم
 اکنون آنچه بستم بهمن فاشم
 کنون ای خرد تو در کار کن
 چو بدادش آن رخ بند آیدم

ز خیمه کس که به پیشم
 سر استان بهمن نامدار
 ز شاه وزیران بفرمود
 اگر شنید و بهلولان سوار
 به نیشان که او داشت
 در آن نامداران که گشتن خوا
 ز رسم نبرد و دشمنی
 چو خوردن چنین اری
 که مردی ز مردان نشاید گفت
 زواره نخستین بهمن کشید
 از آن خوردن بالی بار و گفت
 از اسفندیار آن یل نیکام

پاسخ پیغام اسفندیار از رسم و باز گشتن بهمن
 نباید که در دوش پیر
 شود کار سید و پیر در
 که گفتی که چون آمد در
 شایش کم ز در شب
 بیایم شناسا که سید بهمن جام
 ز کیش و آغاز تا کیش
 از امر و کار و پیش

همان بگو گیتی نه بیند کس ببندم باز و یکی با ننگ گویی آنچه بر گزیند کس تو بر راه من بسته زهره من تو آن کن که از پادشاهی ترا گرامی کن این خانه با بسو بیا ساید از رخ مرده ستو چه خواهی که لشکر بایران بدار آنچه داری و دیگر بخش عنان از عنایت نه چشم براه همه بر گزیند کس از یاد تو تتمن زمانی بر بهر جان بدیو امن تحت زرین نهد که نزدیک پادشاه است اگر نگوئی میم اندر سرش تو دانی که این تا بداده کند نیاید بهر دگر کار بد عنان اگر آن کرد پیش چو بنشیند پیش پادشاه بد گفت چون ستم بدین پادشاه آمدش نیاید دگر کوکان ایجاری بزرگ چنین گفت پس با پیش پس از لشکر نامور صد هزار تتمن ز رخ اندر آمد فرد که تو با بزرگان بدین جا بجا که من دین خندا گیرم ز رخ شک شاه کوچ و نووار و سپه بر دشمنان از تو پریم باد تن پیلو از رخ بر در گرفت خاک آلوده چو تو سپه باری بد گفت ستم که ای پهلوان سزای تو گزیند چیز بکند شاید که ز کون از رای تو تو آن کن که بر باری از تو گدا ازین بیت من دانه خشم مرا شاکست که این بیت	چو عید بدو در خانه سست بیا و یز با چرخیم بنگ بر روی کن یاد تو بخش که من خود یکی با یاد تو ندار هیچ با واد بر دست سپاس از بستند خوش دل دشمنان گرد و ز شکر بزدیک شاه و سپه ان کن بر دل با چنین روز خوش خرامان بیایم نزدیک شاه بگو پیش پادشاه بیا زواره زرام ز را پیش خواند بوی جامه خسرو آیین نهد پراکنده در زوایا آمد است ز یاقوت سحر آورم افروش سزنده پیلان در آرد به بند نزد او ز ما هیچ کردار بد همی بود تا همین آرد درود گفت آنچه پیش از او بد نهیم کسی نیز در خمین ندام چه دارم بدل با تو را فرستد تا شد دلیر و سترگ که آن شیر جنگ آور سر فراز بر رفتند با فرخ اسفند یار پیاده همه دایم را درود چنین تندرست آمدی بیا نگردم بهر جای گرده دروغ بالا و جهرت بنام و پدر دل بهر گالت بدو نیم باد فرزوان بدو آفرین گفت یکی شایع نمید که بر باد جها نذر ویدار در روشن بگو شیم با آن بسانیم است که دشت از بر و بوم و جایی بران رو که فرمان و سپه پیش تو اندر کمر بسته ام زاد و خواهم با گنج و تاج	بیایم بگویم چه روز خوش از آن پس که من گزینم بزرگان بر آتش تیا بند اگر چرخ با من به چرخ دول هر زده ز دل و در کن خشم چنان چون بدم کسرت کعبه همه دشت و تخریب و مرغ اندر کشادم در گنجهای کس درم ده سپه را و تندی کن بوزش کنم ز خشم در رفیق ستم تالب سیرمند برای دیدن اندیا کر ایدر نزدیک وستان چنانم چه شکام کاوش شاه گویی نامدار است و شاه دلیر ندام از گنج و گوهر دریغ زواره بدو گفتند نیش زید زواره بیایم نزدیک دل چو همین بیایم سرس خستین در دوش در ستم باد دل شیردار دق زنده پیل ز همین بر شمت رفتند تو که دشتان را کجا دیده جوانی می سازد از خوشین نشینم گفتار فرخ نمیم که روی سیاهش اگر دیده خاک شهر ایران که شمت همه سار و سخت تو فر و باد که زرد آن سپاسی جان خاک آلوده باشد و آفرین یکی آرد و دارم ای شهریار چنین پاسخ آورده و رفتند ولیکن ز فرمان شاه جهان نور و بند بر باری نمیدنگ نما که تا شب بمانی بر بند از آن پس من تاج بر سر نم	ز گیتی برافروزم آفرینش شکستم قلندم بر باری نیل بدریگد ز نیست بی گناه بگر ز آتش دهم گوشل جهان را کشیم آفرین کون از تو دارم و شتاب اگر دیرانی نگیر دستاب که ایدر قلندم شمشیر چو خوشی بمانی ز نندی کس بوسم سر و پا و چشم و نزد من ز ابستان شود وزنیز پادشاه بارگاه نه اندیشد از جنگ یکدشت نه گریستوان و نه گویای تیغ نخو یکسی ز من کس نیست کین وزان روی ستم بر تو خال همی بود پیش پادشاه ز پیغام و پاسخ همیکه و باد تنگان برادر و زوریانی در ابر سر آفرین کرد خوار که بانگ پی اسپ شنیده ز سالت نیاید هانا شکن پدیر شدن اسفند یار ستم او با گزیند ستم پیش و در وزان پس یکی خوب پاسخ دیم بدین نازه روی نکر دیده پسند ویدار سخت ترا شبان سید و تو چون وز باد که دیدم ترا شد در روشن بود این از روزگار در شمت که با شمع بدان آرد و کامکار که اسی از پیلان جهان با گدا نخویم بر این شکار و نهان نباشد ز بند شمشاه ننگ زیر جانت ایدر چیزی گزند جها ز ایدر تو اندر خشم	گزار من گناهی بیا بدید سخنهای ناخوش ز من در دوار همان تابش ماه تو آن نیست ندیده است کس بند بر باری بدل خرمی دار و گلزار رود چو آئی نزدیک من بیا نه نیم ز تو زور مردان جنگ پیش تو آرم همه هر هست چو شکام رفیق فراز آید پس ز بیدار شاه بلند ز ستم چو بنشیند بهمن رفت بگوید که اسفند یار آمد است بیا ز جوی که شایه خوش نخو میم او گر پذیرد نوید ایاز کرد اندم نا امید نخو گیتی کی شمشه یار بیا دمان تالب سیرمند پس ز فرخ اسفند یار بد گفت مردم سر فراز که ستم می جنگی کنی بفرمود کاسی زین کنند از انوشیروان آفرین پس از آفرین کرد چنین ان که نی گواهی نمانی می جز سیاه دل را در شمت آن که ایدر چو شنید گفتارش که بیا سزاوار باشد ستود و ترا چو دیدم ترا یادم آمد که آئی خرامان سوی خاها هر آنکس که او چو تو باشد بزا ابل فرمود مارا در نگر ترا چون بر سیمت زد و کین بی بدگانی تو ای پهلوان نزدیک وادار باشد گناه	کران بکس من بیا بدید بیدار دل دیو رنجور دار نه رویه توان کرد و شیر جنت نه گرفت شیر زبان جایی من ترا با داز پاک نزدان درود هم ایدر بانشی بشادی دوما بش شیر شیر افکنی یا بنگ کجا کرد و گدم به تیردی دست بیدار خسرو نیاز آید که دهم چرا که باید بید هم ایدر با موید پاک گفت جها ز یکی خواستار آمده است نیاید که کم باشد از پرورش برنگی بود هر کسی را اسپ تا باشد حرار و ز با اسفند برای و بدی چو اسفند یار سرخ خیره گشته ز بیم گزند که پاسخ چو داوت گو نامدار جهان تیز نازیده اندر نیست نه خوش خود و نه گزند کند نزدیک که باز نشیند بر اثر دل نامور آفرین بشکند ببالاش بر زین زرین کند وزین سوی اسپ بل تاج همچو ستم با بود در همت خردین سخن رهنمای شمت مر آن تاجدار جهان بخش را ز سخت و سخت اندر آید فرود آمد از باره شاه دوار پیلان جهان خاک بود ترا سپه دار اسپ افکنی شیر بیدار و روشن کنی جان من بد و شهر ایران بود و کام زبانم از این بوم و جنگ سر سهر بد و باز گرد و گدا بی نیاید از شاه و خود بجان نه شرم آیدم زباز از اسی شاه

در کار و کردی ز برابستان که خرم کنم دل بدیدار تو همی باید اندر میان پرور نیانی زمانی تو در خان که نیکو گرد خدای بود بیان چنین گفت اسفندیار مر گفت بر کار رستم بسیج یکی آنکه من با تو جنگ آورم که دانم که فردا چه خواهد بود بشکام خردون مرا با تو خان بدو گفت کای بهتر نامدار بدین خردون انداز ای گدای پیشون که بد شاه رار است باید آن رستم مرا کار شیت پیشون بدو گفت کای نامدار چو کار کاران ز رفت کردم گاه شنیدم همه هر چه رستم گفت ترسم که اینجا گردود دراز چنین او با رخ بدو نامدار بدو گفت هر چیز که بدید چونان خرد و دهش جامی بگر چو دیری بر آمد نیامد کسی بشنید و گفت ای برادر تو خان که همان کنه مان ندارد و نوید چو برخواست از جا گوید و بگوید که بر کوز گفت خرد و اندر گفت هر آنکس که از کز او را بدید اگر هم بدوش بود و زنده بماند بپرسی سوی گنج نازان در آن چرا می نرزم بهسان تو بشاید زینست و بدیدار چو کار کاران ز رفت کردم گاه شنیدم همه هر چه رستم گفت ترسم که اینجا گردود دراز چنین او با رخ بدو نامدار بدو گفت هر چیز که بدید چونان خرد و دهش جامی بگر چو دیری بر آمد نیامد کسی بشنید و گفت ای برادر تو خان که همان کنه مان ندارد و نوید چو برخواست از جا گوید و بگوید که بر کوز گفت خرد و اندر گفت هر آنکس که از کز او را بدید اگر هم بدوش بود و زنده بماند بپرسی سوی گنج نازان در آن چرا می نرزم بهسان تو بشاید زینست و بدیدار	بشکام مشکو و گلستان کندن چون شنیدم گفتار تو دلت گر کند از پی تاج و گاه نباشی برین مرز همان من شکست بود ز شکاری بود که ای از گوان جهان با و گاه بجز بند و زرشن خواهی تو بیر خاش غمی بنگ آورم برین دستانتان با بدیدار تو با دود و خورشید شین تو رسیدم نزد یک سمنندیا همی یافت ز تو فرشتا نشسته هم آنکه میاید بدیدار در از تو من راه دیدار است برادر که در و چو رفت دیار به بند دمی بخرد و دیوار بزرگش با مردمی جویت زشتی میان دو گردون فرا که هر چه می بین از شهر یار تن پاک و جان ترا سوختند ز روی تو در انداز اندر کرد نگاه کرد رستم به بر سر بیاری و از او گان استخوان پیشی مرا از دوزخی است فرامرز گفت اندر زان ره را مردمی ز خرد و در تو دشمن هر چه بدیدار و برگزید بر افشان تو بر تار کی پیشی بهر و بدیدم نازان تو است چنین بود و با و بپایان تو سرمه جادوان اندر آمد بجای سواران جنگی و مردان کین مدان خوشن بیند از آسمان که در پیشه بگذشتی ز کشته شسته رخ و خنجر کین و دما چنین گفت کای بدیدار بپوشش بیایم بر تو برادر	بیای تو خندان ز من خوشتر و گردون فرامرز هر دو جان یکی ننگ باشد ازین سخن گر این گفته از مغرب بر تو نه بیند از زنده با بند کس بهر است گفتی گفتی و دغ گر اکنون بیایم سوی خان تو دگر سر به ز فرمان شاه بدو گفت رستم که بدیدار وز آنجا که خوش را بر شست سوارش دیدم چو سر و کلاه که گرد و بر و بوست آریسته خردمند و بدیدار و دود و بیلوان که تا جادوان آن نگردد کین بکوشی و بدیدار و بیلوان که روشن و دغ و بر شست و بر ز کز می نگیرد مردم فروغ بوم شاد و دغ و ز همان تو بدان گیتی آتش بود و جاک شوم جاک راه بر و کین دل خسته را اندر اندیشیت خردمند و بدیدار و بیلوان سخن اسفندیار با پیشون یار که رستم و شون و شون و شون همان گریه از خوشش نیز بزدون که دیدم شمار شست تو آگاهی از کار دین و شست نشاید و پایی در شست تو بزرگی و از شاه و دانا شست مرا خرد گیتی نکوش بود همه گفت اکنون همی برگزین وزان مردی خود می یاد کرد باز رفتن رستم نزد اسفندیار که بکله ناخوانش بهسانی پوزش اسفندیار بفرمای تا رخسار کین نشست از بر رخسار پیل همی گفت کس که این آ خردنیت اندر سر شریار چو آمد نزد یک اسفندیار سخن هر چه گویم ز من یاد کرد بزرگان که دیدم کین مر که از شست ز نشان تو کین من ز بر این فرود آمد تو گیتی منم ز کین یاد کرد سپاسم ز کین که بدیدار شده ننگ دل چون نرنگ بدیدار و دین شوم و دین	بدو گفت رستم که ای نامدار ترسم که چشم بدیدار که چون تو سپید زادی ز من هر چه خواهی تو زان مرا سر نهان گرد و زینک و لیکن پیشون شنید که شاه فرامش کنم هر مان و ننگ ترا آر زو گر چنین آمده است بیکهفته نخبیه کردم هست باید دمان تا با یوان کین تو گوئی که شاه آفریدون چو رستم رفت از لب سپید چنین گفت با وی یل اسفندیار دل زنده آید شت بر یان و گشت از ان کار چون بیا بر پیر و با جان تنیده کین سوار جهان پور و دستان یکی زیم جوید دگر رزم کین و گیتی رستم تو هم فرود سپید زو را بدیدار کین همی بدو رستم با یوان خوش چو بشکام نام و دین گر زینت آیین اسفندیار گفت این و پس خوان بیا شوم باز گویم بهشت یار بیا دمان تا بدیدار آب بران کوه زین که آهست بدینان همی از پی تاج گاه بدو گفت رستم که ای نامدار همی خوشن بیند از آسمان هم جنگ ناکرده بگرختند نگهدار شایان یار آن شوم کین چون تو کی شریار بسی بیلوان جهان بود که کین از دوزخ کین چنین گرم بدیدار و دین کین خود تو این رخ بردار	همی چشم از او کرد و کار سرا ز خواب خوش بگر آید سرا فر از شیری و کند آید ز دیر است از شیری جان از ان که نام بر آید جنگ چه فرمود چون من بر فتم برادر ز پایی نر و اندر آید جنگ یک امر و دین با یوان شست بشاید بره گور خرد و دین رخ زان سام زینان بزرگی دوانانی او را سپید بر اندیش شت نامدار که کاری گرفتم و شوار و دین سرا ز شتایش گریان شرد هم از رستم و دین اسفندیار نیوشده باش از برادر سخن بازی سرا فر نیار و دین نگهدار کین که تکیست با آفرین کسی چشم و دل را بیلوان کسی از شت کین رستم شون ز خردون گشت پایی شرد ز مغر و دین بر بزرگ شت که انکار را اگر گفت خوار خوردند نان او بر شتند که گشت از دین سخن یاد سپید بدیدار و دین شت همان شت گوی که آهست بکشتن چو نامداری چو باد تو آیین و نوساز دین جوان درین نامداران شت آیت همه دشت نیر و کمان شتند همه با شت و دین شت شیر گرد و دین شت ز ک بدیدار و دین شت و دین جهانی بر و دین شت آفرین بگردم و دین شت و دین بشت آدمی شت و دین

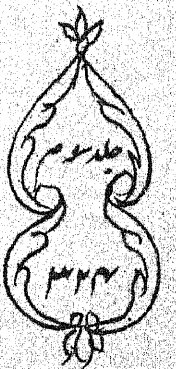

بمان تا بگویم همه بهر چه هست وزان پس که مار گشت کرد باید چو زانگونه ام بسته دید و تنگ شد با بگ نشان تو گر زان شدار جاسپ او پیش سجاده بر زمین قرار نمود یکی در جهان بر سر که بود بروی من کان باره استدم به پروزی داد گر یک خدا سخنم اکنون گشت بر من از کتون داده باش و بشنوی کجا کور بدگیو گور و دوطس زیندگران بر دوش سوتخت وزان پس که مار گشت کرد چنانکه کاوس خود بسته بود بایران کشیدم ز ما و ران برداشتار ان شد سوی چین پیران و لیر گرانای مرد نوکینه چین بر جوفی کن به چون مراور اسپکبار سرانجام از چین بر دین بخوابد بدل مرگ سفندی کلیکی پس بشنوی از من دور پیرگر ز فرزند دارد درین بایران و توران ترا نشنم مرا بود این و آباد بود که گوید بر دوست رستم بنید به گفت کای رستم بیلین خسته بودم و بوم نایل که شیر ز ناخن می بخشش آب رو خاک آنکه چون تو پیرانش بخندید از ان فرخ سفندی به نمره زاپست نم بر زمین را نم ترا از غم و درد و غم اگر چنین می گرد و سپهر به می توانی فرخ سفندی نشانست بر نام و تخت عاج	که تا شاکست سبب از گشت بهر اسپ از بندن بر سپید بیاورد چندی ز آهنگران بر او ختم سر جانی شست بردی به سیم کمر بستان ببوران زمین آنچه من گوا چو رفتم به پست بستان بند یکی ترک نگذاشتم در جهان که مارا بهر جای دشمن نهاد ستایش کردن رستم پهلوانی خود پیش سفندی	سیان بسته دارم هر دو می سخت شد از ترک دی زمین ناپید که مارا کشاید ز بندگران همه بند بر سیم کشتم بست همه رفتم از پس چو شیراز بان همان رنج و سختی که من بودم سر اسیر برسان بستان بند نباشه خود از پهلوان این نهاد به تخته مارا در بر من نهاد	هر آنکس که گشت از راه دنیا سوی گنبد ان در بنی سپید همی کار آهنگران دیر بود بر فتم از انجا بدان رزگاه شنیدی که در پیش تو ان شین همانا ندیدست گور از پلنگ زینکام تو رو فریدون کرد بر او ختم آتش ز رز گشت به تنهاتن خویش جستم نبرد چنین گفت رستم با سفندی اگر من ز رفی بماند زان	که کاوس که را کشت زین بند دران رزمه با رن خشن بود یکشتم بجنگ اندرون شانشان میاوردم از بند کاوس را چو دید آن درفشان و درفش را چو کینر و از پاک مادر زاد ز من بشنوی کسی که سفندی بخونی بد او بسته از تخت بیاید بزیل بر ریاسنج سرانیان حلیت بتو کرد باز به بیند خواب او که بر من گزند همان تا که آن تیغ چخت کلاه بجای بر من تر از ان پس که از من کشاد کمان و کبوتر من از کودکی تا شدستم کن ز تیریش خندان شد سفندی سیان تنگ بار یک چون سفید و خنکش میان سخن خنک شاکست سبب ان نهاد همه بخشش بر خوناب کرد چو من بر من زمین با سبب بباشم پیشش بخوابش گشت کجا دید و جنگ جنگ در ان عکوس خواهم ز دای و دای ز کوه با خوش برداشت کشایم در گنج بر خواسته	که کاوس که را کشت زین بند دران رزمه با رن خشن بود یکشتم بجنگ اندرون شانشان میاوردم از بند کاوس را چو دید آن درفشان و درفش را چو کینر و از پاک مادر زاد ز من بشنوی کسی که سفندی بخونی بد او بسته از تخت بیاید بزیل بر ریاسنج سرانیان حلیت بتو کرد باز به بیند خواب او که بر من گزند همان تا که آن تیغ چخت کلاه بجای بر من تر از ان پس که از من کشاد کمان و کبوتر من از کودکی تا شدستم کن ز تیریش خندان شد سفندی سیان تنگ بار یک چون سفید و خنکش میان سخن خنک شاکست سبب ان نهاد همه بخشش بر خوناب کرد چو من بر من زمین با سبب بباشم پیشش بخوابش گشت کجا دید و جنگ جنگ در ان عکوس خواهم ز دای و دای ز کوه با خوش برداشت کشایم در گنج بر خواسته

چون بی نیازی سپاه ترا وزان پس بدیدم کمر بستار چنین باسخ آوردن اسفندیا یادید چیزی که در دین خون بل اسفندیا و یلان کسبه به بنیم تارسم اکنون بے همان جام را که او کوه میگیا پشتون چنین گفت با همی گسا چنین گفت با رستم اسفندیا بران کی با تو خورم نوش که من بر چه گفتم بجای آدم تو فردا بینی ز مردان هنر تا بی تو با من بدشت نبرد چو از شهر زایل بایرانشیم دو کارست هر دو نفرین بد بگر جهان هر که را بد سخن و اگر گشته آید بدشت نبرد و گرسن شود کشته بر دشت اگر هیچ مانده بودی من گدا آسانی سخن دیگر است تو کینا دی و ندیده جهان ز روی زمین کسرا ندیده کرد کوشاید بر تاج نرسدین بود لکن شهر یار جواسی کن زمانه بی تاخت با سپاه بدانا می شنیدم که تاج گفت تو خواهی که کسرا بدشت بود سپهبد ز گفتار او بر تاج بد و یا بجم اندر جهان خوش بیار اسی و در جنگ را ساز کرد بدانی که بیکار مردان مرد تو از پهلوی خوش شنیده کز آن پس تو با ناداران چو فردا بیانی بدشت نبرد کر از گرسن با تو بدشت چو رستم با تو بدشت سر بگاه فردا در دین با تو بد	چرخ اندر آرم کلاه ترا چنان چون بستم پیش کین که گفتار بشی نیاید بکار کسی را که بسیار گوید خون نمادند بر سو پیش بره چگونه چو بدید ز کاوس بیاورد و پر باد و شاموار که بی آب جامی پر از می بیا که شادان بزی تا بود وزگار روان خردمند را نوش گشت خرد پیش تو نهایی آورم چو من تا غنم را به بندم کمر شون بد من کرد و زرم کرد نیز دیک شاه دیرانشیم که آینه رسی بد آئین بد نگویدین من نگردد کن سوز و ز شامان مراد نمی نماند ز ابلستان نگ بدو خرد بیکان جان بودی من که چرخ روان از گمان برتر چنان دان که در تو جوید ناز خرد چون ترشوش چون شید وزین دستان خاک بالید چنین در بلا گمراهی کن که بر دست من خود نکرده ای بدانکه که با جان خود در غمت بدین چو بگفتار تو بگرید از آن پس که خرد جنگ چیزی بدوست و دفع بدیم بدشت وز ایند رسیای با من سخن چگونه بود و ز رنگ و نبرد بجفتار ایشان بگردیده بخوانی تا بدو که در بند شدی اگر از کار مردان مرد بگرید بد و در جنگ ما درست زمانی بے بود و در جنگ زمان منوهر سپهر بد	وزید بیایم نزدیک شاه ز شادی دل خوشی را کوهم خوان استن اسفندیا و می خورن بار رستم سخن گفتن با همی همی خور و رستم از انما همه بیاورد پس جام می میگیا تحت چنین گفت با او بران می آورد و در لشکر از انما می و هر چه خوری ترا نوش باد گر این کینه از دولت بر تو کن بیا ساسی بکنید و بدید بگویش من خوشترین ترستی پنج هنر پیش منی ز گفتار من دل رستم از غم پرانده شد هم از بد او بد شود نام من که رستم ز دست جوانی رست که او شهر گیاره جوان رگشت گفته شود رستم دستان سام چنین گفت پس بسرا فرزند هم بدید و دیوان پیری بے گراید و گفت گشتا پناج و رخت که تا کینست اندر جهان پنا همی جان من در کوهش نه زیر دانه و از روی سخن نم بماند گیسو ز من نام بد که میر فرزند کانا بود بگوید که با او خدایم و نوید هم خوشش اوی خوار دشت ترا هر چه خردی فرزند با بگناه آبی و در جنگ چار بیا بدو گفت رستم کاسی ناچو که تیغ دلیران با اسفندیا لب مرد با پند از خنده شد بمن کوهم و زرم سبی چو که سخن گفتن رستم و اسفندیا را پرده سر و باز گشتن رستم با دیوان خود خسته بدی و در گم گیتا و	اگر از آن و نازان خرم راه هم روی پاییز من کوهم شگفت اندر و ماند شاه و که بگفته بر روی سبی وزگار که بر خوان نیاید بابت نیاز ز رستم می در شگفته ماند روان ترا راستی نوش باد بزرگی و خوش باز و دین کن سوی مردی باز و باز بشو با دیوان شود کار فرود اسج مجوی اندرین کار تیار من جهان پیش چشمی بیکدیش هم از کشتش بر سر انجام ز ابل شده دست اندر است بران کو سخن گفت با او رست ز ابل نگیرد کسی نیز نام که اندر لشکر روی هوا کرد بدنش سخن بنگیرد بے نیاید می سیری از رخت که از تو پیچید سر از کار چو اول اندر ز پدش نه خود بر تن خوشترین زینار بگشتا پناج و امر انجام بد اگر چو پسر دزد و دانا بود بیاورد و اگر چنین اسید زبانی پر از کلمه گفتار دشت بر اندر لیگان را اگر اند با لکن زین پس کار برادران ز اگر چنین آمده است از دزد نیاید با و در دگر بکار همی رستم آن خنده را ندیده بگانه کی مرد هم سگ گره سخن گفتن رستم و اسفندیا را پرده سر و باز گشتن رستم با دیوان خود خسته بدی و در گم گیتا و	مردی ترا نایج بر رستم چو تو شاه باشی و من پهلوان شکم گرسند روز نمی گذشت چو بنما و رستم بخوردن گرفت بفرمود و در کجام آوردید بیا و شفتا رستم بخورد چو آب در جام می افکند چو بنگار رفتن آمد فراز بدو گفت رستم که ای ناله ز دشت اندر آبی سوی خان چنین گفت با او بل اسفندیا بمنی که من در صفت کار ترا هر نیت بگویم تو بدیدریند که گرسن دهم دست بند در چو چاره است از کینا از راه هم نام من باز کرد و جنگ بمن پس از مرگ نفرین بد ولیکن می خوب گفتار من که چنین بگوئی تو از کار بند ترا سال بر باد از دزدگار همی گم گیتی دو اند ترا کز آن نامور بر تو آید گره بمن نایج داری بدشت خوش ترا بی نیازی است از جنگ من چو شنیدم که ز کس رستم بد تو چنین می با من اسفندیا مر انا حق الله پاک را بگفتا رستم و فرزان شاه تو اکنون بخوبی با دیوان سپه تو فردا بینی تا بدو رگاه تنت رنگ رخس همان بمنی تو فردا دستان مرا بر رستم چنین گفت کاسی ناچو چو از نام بدوان مرا و شگر و اگر گشته مانی تا بدو رگاه بکریاس گفت ای سرای همان روی گاه کاوس	سپاسی گشتا پناج از آن بهم کسی را نماند بر تن در دوان ز گفتار گفتار بسیار گشت بماند از خوردن او شگفت بدو می سخن فام آوردید بر آورد از آن چشمه زرد گرد که تیزی نه مید کن بشکن ز می لعل شد رستم سر فراز همیشه خرد بادت آموزگار بدی شاد و کینه همان من که تخی که هرگز نرود مکار چنانکه که با باد و میگسار بگفتار شاه اندر آبی بدید و گرسن از رزم گزند و را که بر کرد و ناکر و با بد گشت نماند ز من در جهان بوی انگ جهان نام من پیر سیدین بود پس از من بگویند در این ترسم که من بدیابی گزند ندانی قریب و دیش سیرا بهر سخن بد بر اند ترا بماند و تاج و تخت لبند کر از بدگان دل نیاید ریش وزین کوشش و زرم و جنگ بدو گفت کاسی رستم نام که تا چو از یال بیرون گشت ترا و در پیشانی فراس بیم از بر تاج و کلاه سخن هر چه شنیدی آنجا بگو که گیتی شود پیش چشم سپاه بگر و بگو با دل در میان رستم جهان گره که در دهان مرا سبک گشتی بدین گفتگوی نیاید از زخم شمشیر و تیر بدیدم بر بدت بر تو شاه تجک روز گاه ز تو بدید جهان روز گیسو و یک بے

دور از تو کنون است سز و گریه این بوم ز لبستان که اورا ز دوان گیسوان همان روز که بهر کاه و شاه کنون مایه ارغوان است به پیش اندرون فرخ افندی چو گشت از دوا پیشون گفت ز بالا ای بگذر ز سر زب و یا او سر آردین روزگار میاز کس که آزاد مرد همه کار نیکو و در جهان یکی باخ آورش اسفندیار همی خوب دانی چنین راه را مرا چند گونی گنگار شو کسی نه زبانه بگیتی فرد که تا تو رسیدی بگریز و گمان چگونه کنم مشک زس از دلم چو رستم نیاید با یوان خویش برو گفت ز تیغ هندی بیار زواره بفرمود تا بهر چه گفت کنون کار پیش آمدت بخت باش چو شنید و نشان ز رستم سخن بفرمود و شامان سرفراز شد مرا این تخم وستان بیدار شد و زایدون که اورا رسد زین همی باش و پیش او در سپاه بگنج و برنج این سخن تازد چو این شوی بندگی کن بر بردی مرا سال ششصد گد کنون که گریزم ز اسفندیار چو من بر پیشم روز نبرد گرا و سر کیوان فرو در کرد گرا و دنگه فرو کند کارزار به بندم تا در که راه او چو همان من بود و باشد نشانش بر ناموستی علاج بگیتی شربت شری مرا	که بخت تو نامرستی است نمد و انشی نام غفلستان به خوش روز بنید ز خرم شبت بدی پرده و سایبان سپاه به پیش وی اندر چو جابست کز و شادند کوش و زگار که گودی و مردی نشانیست ترسم که فردا بسینه شیب که دانه که چون گرد این کارزار سر اندر نیار و آزار مرد سیان کمان و میان همان که بر گوشه گلستان است خا خود را و از دوان شاه را ز فرمان گشتا سپ بزار شو بر دوان که نام زری نبرد نید بر تو ابلیس بد بگمان به میان یکبارگی بگسل نمید او جز از رزم و دانی همان چو شش منقش کارزار بیاد و گنج را و او نهفت به کار پیراهن بخت باش پرا اندیشه سفر مرد کن همیشه دل از رنج بر خسته زن و کوکان بان بکشد نماند زانیز نام طلبند و گرنه هم کنون بر وادجا میرش و بیای مینی بسته بدان تا بنی کی رسد شاه به و نیک سپار بر سر گشت تو در سیستان کاخ و گلشن چو صد زنده پیل و چو یک شست ز خوش بر من در و در کرد دل از جان او هیچ خسته مرا بگیرم بهر و کوکا و او بیارم چو از چرخ گیتی فروز نم بر سرش و دل فرو تاج هم او داد نام زری کی مرا	شد این خنما یل خند بار که همان چو سپر آید از نیربان همان نیز کاه و فریدون شاه که اورا ز دوان همی با جاست نشسته بکیت چون ز رشت دل نیکو داند بد و زنده شد نمیدم به نیکو نه اسپ و سوار همی سوز و از فرقه مهرش دلم پشتون بدو گفت بشنو سخن بخت آشوب و باد و بکا همی سر به سپید ز فرمان تو بدو گفت که مردم پاک یون به رنج و تمارین با گشت تو گویی و من خورشید کن تو فردا به مینی که بر دشت ننگ بدل دیوار را و ادای کنون دو جنگی و مرد و دوشه دلیر	پایه و بناید بر نامدار بشستی بر نام او بر زبان شد او بخت بخت اسپاه همی خوست و دیدار آن اور که با نذر دست آمده از شبت بدان سپهر شیراز بند شد نمادم که چون خیزد این کارزار ز فرمان داد و دل نیکم همی گویت ای برادر کن بر و تا یوان او بی سپاه دش رست بنیم به بیان تو همان نیز سید که گوید چنین همان دین ز رشت سید است که آری گفتار تو بپس کنم چو کار آورم پیش جنگی ننگ همی بشنوی پند این زبون چو دادم که پشت که آید بر	رستم چندین گفت ای پاک سر پرده را گفت بد و زگار زگاه منوچهر تا کیتب زین ز و سر اسر بر گشت بدو گفت که کونیک مرد بیاد بر سپه دوان سوار یکی زنده پیل است بر کوک ننگ چو فردا بیاید و آورده گاه ترا گفتم ز پیشم گویم همی بدوان او روز فرخ کنیم تو چندین چو کوشی بکنین و شوم که آید که دستور ایران تو که گوید که بر کوک ز فرمان شاه گرا و دنگه ترسی همی از تخم پشتون بدو گفت کامی نامدا دلت تیره بنیم سر پرستیز و زانم بهر سپاسخ نداد زواره و بیاید بر دیک و سوس کمان آرد بر سنان سطر چنین گفت کامی چو شکار زار کنون تا پیش آرد اسفندیار تو تا بشستی بزین سپه بترسم که روزت سر آید نماند ز ابلستان آن خاک که او شهر یار جوان را بخت کون بدتر از تیره گرد و دوان چو بر گرد و او از لب سپه بدو گفت رستم که ای مرد سپه همان رزم کامون خاقان من به شدم پیر روز نبرد همی خوار گیر و خنما سمن سخن چند گفتم بهر بی نیست نیمیم با در و گداز بخت ناز سکبار با او بپندم که تو دانی که من پیش بخت نبار سینا چشم بد آن و زگار	چو رستم گفتی بر پرده سراسر که چشمید را دشتی و گشت کسی دین ز دوان نیار و دایم پرا غارت و خنجر و چو بخت نخوید گیسو همان گرم و سرد سپه اندر می دیدش اسفندیار اگر با سلج اندر آید بخت بر او بر کنم روز روشن سپاه نه از راستی دل بشویم سخن هر چه بر شدش باخ نیکم بشوی از دولت کین از خشم شوم دل چشم و گوش دیران تو به سپید و رنج بر و دیک من امر و زری بر نقش کمر چنین چند گونی تو از کارزار کنون جاسه بر من کمر زین دش گشت پرورد و دین زار او دیر تیره دل و زرد و سوس کنند آرد گزگران آرد بر آسودی از جنگ یک ننگ چو با نیکم کند در و دیک نبودی بگریز و دیک که اختر بخواب اندر آید بلندی برین بوم گرد و دیک بدان کو سخن گفت با وی بر سز ازین شهر یار جهان تو پای اندر آرد و خنما خنما بد نیکو آسان گیر که زان شوی زیر پیشم سرخ ماه اندر آردم گرد به سپید سراز و دشت را ز گفتار راست مار است بدو ببال بنید ز خنما وزان پس کتابم در گنج وزاید رستم سوس گشتا بردی چو کردم نواری که رستم کم آید و دشت

نخندید اگر گفت اورا ز تو گفتی که پیش تخت قباد چو اسفندیاری که غفورین تو بر شهر ایران میا ورتین بگفتی ترا آنکه بر رای من بدانگونه تا خور برآمد زکوه بفرمود تا شد زوار پیش زواره بیا مسپه کرد کرد همه رفت رستم زوار پیش چنین گفت پس باز زواره تو ای دربان و سپه رابدا وگر بسپه پیشم آید جنگ گذشت از برود و دبا اگر ببخندید گفت اینک رستم بفرمود تا زین بر آید سپاه بسان جنگ از پیش گور پس از بارگی با پیش تو جنگ گمان بر دستم کش از دور بدینگونه مستیز و تندی کش تو ای رانان را بفرمای سپه چنین پاسخ آوردش اسفندیار چو باید مرا جنگ زلبستان سپه پیش بر که جنگ آید تو ای جنگجو و منم جنگجو نماند پیمان و جنگی که کس چنان تا سنانا هم بست برافراختند از میان یال را هم از دست بگشت گرگران بفرمودند زین و خورشید کشتند در دستان شاد و خنک چنین گمان شان که او کشته شد بایرانان گفت رستم کجاست همی دست رستم ز آید سپه چو ای که تو شاد و خوش بودی بر روی میزد از خود خوش کنون از سنانا و رستم سپه زواره بیا بدین سپه	زمانی بختبازان زاندر پیشه سر بر روی چه کردم تو دار می نوسید همی نام او بر نگین بزد بزرگان گلو این سخن تو به دان کنون انیمه سخن نیمه ز پیش تو آید ستوه فرادان سخن از انداختن بیدان کار و دست نبرد که او بود و در پیش که من هست آن برگ بیا شوم تا پیش او در روزگار بخوایم ترا پس میا ورتین همی ماند از کار گیتی شکفت بدانکه که از خواب برخاستم نماند و بر دزد و یک شاه نشیند را انگیزه از گور شور که ما را نباید بدو یار و جفت که کوچه ای باره ز می آید سپه بدانکه که کشای کیباده گوش که تا گویم آید بدو از پیش که چنین جنگی که می با جان همان جنگ ایران کاستا اگر پیش جنگ بنگ آید بگویم یک با دو کس سپاه شاید دران جنگ فریاد بشیر بر دزد ناچار دست زین بر کشیدند گویا را فرمودند از کار دست سران وگر در سرافراز و سپه همه کبر و بستان چاک چاک سنانا را ان بگفته شد بدین فراموش بودن چو برین دگر بستان پیش سرا از از ان شکو شاد کام بفرمان شایان کن بر پیش بجنگ اندرون پیشه و داده بر آمد ز آورده	بدو گفت زال ای پسران قبادی که بوی شسته دزم تو گوئی که از کوه برداش حدیثی بود میا ورتین بگفت این و نهاد سر برین چو شد روز رستم بر کشید جنگ رستم با اسفندیار چو بیرون شد از جایگاه همی لب پراز با و خوش نژاد روان را سوی روشنی که نخستیم ز لبستان کشتن که باشد همیشه دشمن پر زار هم آوردت آمد بر آری کار همان نیزه و گرز و گاو ز زور و زمر دی که بداند بران نامور شمرین خوانند ز پستی بران تن بالا شویم که گفتی که بد از جهان نیستیم بهینان گاو پی و او بخت خود اید زمانی درنگ و دیم ازان تن بالا مرا خواسته سز نیست نیکار در دین من مرا یار بر گزینا بدکار سوی آخر آید بی سوار نبرد میانه بیار استند چو پست بر روی چشند چو سنگ اندازد ز بالای دو سپه نگار در آورده بختبازیک شیر از پیش با هم و خنک رستم و اسفندیار و کشته شدند نوش آفر و مهر نوش پسران اسفندیار زواره بر شام لب پر کشاد بر شفت با سکوی آن نماند نفرمود و مار ایل شفت بیا بهیند یکبار جنگ آوردن بکشتند زایرانان بشمار	که دود آنگان این سخن بشنوند تو با شاه ایران برابر کن نگوید چنین مردم ساخور ستیزه بجای سگ سخن بسیگفت کای او کردگار کندی نفیر اک زین و رستم بدو گفت و لشکر آری بشمار سپاهش و خواندند ازین سپه یار و هم اینجا بماند ترسم که با او بیا دزدون به تنه از خوش جویم سپه بگفت این مرکب بر انداخت چو شنید اسفندیار این سخن بزدند و پوشید روشن برین نماند و بن نیزه را بر زمین همی شد چو ز و تهمین سپه پشتون ز پس باز شد سپاه چنین گفت رستم تا و بخت گفت تا سوار آورم زاسب بیا شد بکام تو خون رختن چو ساختی بر من کنون که ای رانان ز آبکشتن دیم مرا یار در جنگ ندان بود و یا باره رستم جنگجو فرادان نیزه بر او بختند ز زور و گردان و زخم سران چو شیر زان برد و آفتند یکی بر دست بل بختند پراگنده گشتند از آورده بدانکه که جنگ بیلان شد دران زواره بیا در دستان سپه شما سوی رستم جنگ آید بر شفت از ان بختند چنین گفت کای سگ خنک که پی بر از رای و فرمان او زواره بفرمود که از رستم سمنه سرافراز را بر شفت	بدین خام گفتار تو نگردد سپه دار و باری و گنج گهر بگو در خشت بد گد که ویران کندها می کن بگو دان توان ما بد روزگار بران باره و پیل بگشت بر کوچه رگ بر پای پیش که میو سبزه است گویا زین سوی لشکر شاه ایران بران نماند که زین پس پیشان ز لشکر خواهم که رنج کرد خروشان جوشان و یک باب ازان شیر پناش جوی من نماند آن کلاه کیان سپه ز روی زمین اندر آمد برین مرا در دستان باره تنها بد مل نامور کرد و لشکر سپاه که ای شاه شادان و بخت که بشند با جشن کاس برنگونه سخته بر آوختن همان نام بدی و بختی شیب خود اندر جهان تاج بر سریم سر کار با بخت خندان بود بایوان نمدی خداوند کرد همی خون ز جوش و زخمتند شکسته شد آن تنهای گران ازان زخم اندامها کوفتند بدست و گد رستم نامدار غمی شسته اسپان و گردان همی در شدم زان باز یکی لشکر داغ دل کشته خوار خرامان بکام ننگ آمدید سواری بد اسپان و نامدار نمانی که هر کس که دین پرورد که یار و گدشتن ز پیمان او سرا از خون تاج بر سریم بیا مدی میخ بندی بدست

چو اسفند یار از پیش نگرید
 چنان آفریدی که خود خواستی
 چه گفت این سخن شاه شیدا
 سر پرده شاه پر خاک بود
 چنین گفت پس با پیشون کعبه
 بتاوت زیرین در مدساج
 شدند آن جوانان آزادگان
 تو بخت نازی و من گداز
 چنین گفت پس با پیشون کعبه
 که پروردگارش چنان فرید
 به انسان خستمش رایتر
 بر آنم که او چون بایوان شود
 چو رستم بایوان شد اندزن
 ز سر برمی کند رود آب سو
 بفرموده رخسار پیش او
 بدو گفت رستم که نالاش چو
 رسیدم هر سو بگرد جهان
 ز دم چند بر کبر سفند یار
 اگر خند من نیز بوزش کنم
 برستم من از چنگ این دلا
 سرانجام از اینجا رسیدم
 یکی چاره دارم من این گزین
 چه شدت هر دو بران آمد
 بجمهر کی آتش بر فروخت
 هم آنکه چو مرغ از هوا بگریه
 پیش من نه بجز پانزوی کرد
 تن رستم شیر دل خسته شد
 بیا در برین کشور نهنتد یا
 نزد گشتائی بن خورش را
 خبر چون بزرگ دستم رسید
 چراغش با اسلحه خوار
 همه بیستان پاک در آنند
 بنقار از آن شکی خون شد
 یکی بزم تنگ بدان بشیر
 هم آنکه زوشی برآمد خوش
 مرا و از ره آنکه اندر است
 مرا کشن سان ترا بد رنگ

بران سو یار و دشمنش یکی ببرد
 زمان زمین را یار است
 خروشیدن آمد ز پرده سرا
 همه جا نه مهتران چاک بود
 برین شتگان آب دیده و زهر
 فرستادشان ز می خداوند
 بدست کسی نامزاد ارگان
 نماند توبه جاودان گنج باز
 بیچید ز چنگال مرد سپه
 بران آفرین که جهان آفرید
 که از خون او خاک گشت آگینه
 ز یاد او و آتش کینه شد
 بر او سپهر گرد شد و دمان
 بر آواز ایشان همی خست مکر
 بر بر دهن هر کس که بدچاره جو
 که از آسمان بودند با جو
 خبر یافتیم ز آشکار و نهان
 چنان بد که بسنگ ریزه خا
 این سنگدل را فروزش کنم
 اتم که چون جت خواهم با
 هر چه ز سپهر ویر آمد آس
 میرخ را باز خواهم برین
 زین ال آمد با آتش
 آتش از ان پیش نمی جوت
 شنیدن آتش نیز دید
 رن جگر بر بخش جوی کرد
 مارا و پای من بسته شد
 بدی می حسنه و کار زار
 سحر فراز جان بخش را
 و رخس هر دو با آتش
 آتش افکند می اندر کنا
 م پیکان و شیران
 و شست پیکان بیرون
 اندر خوشگیهای تیر
 یدشادان را آتش بخش
 دست ز دشت پیر
 زانم بشتی خنک

همیگفت کار از شو انند مرد
سپاس از خدای که جان فرید
ازاری از آن غنایار بسیار
فرد و آمد از یاره سفتندیا
که سودی ز میغم زخون یختر
پایمی فرستاد ز د پد ر
توشتی باب اندر انداخته
بچرم اندرست کاو سفتندیا
برستم نگه کردم امر و زمین
چنین کار یافت بر دست او
پیاده ز نامون بابا لا رفت

رسیدن رستم بابایان
بیا بد زواره کشته میان
جاندیده دستان بی کندو
بر پیش است کاری که شوار
رفتم کمر گاه دیو سب
همان تیغ من گر بدیدی
بگوید از من خبر نهی نانوشتی
باز میثم اکنون جز این نیست
گفت زالی ای رگوشه
او باشدم زین پس برجا
رایوان سه مجرب آتش بزرگ
پلیاس از تیره شب دگر
شسته برش زال با دانه
رفت سیرغ شا با چ بود
خجنگی عیم جانست و بر
را همی کشتور و کج تخت
سوی رستم فرستاد زال
رستم بدان تند با لاسید
رفت زال خج او ند مهر
ستگیماش با لیدر
هم نشان رخس اشیر
نست سیرغ کا می پلتر
رست دشت آن رود
دو با من که ز غنایار

یکی زننده پیل است بر دار و بد
از هیچ زمان و مکان از نبرد
دوستان و دشمنان و گشتاب
نهاد آن سرشنگان و دمار
نشانید بجان اندر او یختن
که آن شاخ رای تو آمد بر
ز رستم می چاکری خواسته
ندامت پیش آورد و درگاه
بدان برز و بالای آیین سلطن
رسیده بدریای عشق بست و
سوی رود با کبر و شیرت
پار حنین ال از سرخ
از و کبر کشاد و سبب بیان
بر آن شکیسها بامید رسد
وزوجان من بر زهار تر
ز دم بر زمین بچو یک شاخ
نماند شتی خویشتن زیر
یقینار و کردار یا سر کشته
مرد فردا بگردانم از زشت پاک
عین چون بیایم آوری
ماند با هم ز و کشور سجا
ست ندانم به بسیار گردد
گفتی که روی هوا تیره
افراز مرغ اندر آمد بگرد
آمد نیازت بدنیسان بدو
انگه خسته ندیدت کس
ن و بار خواهد همی از دخت
زنی سیاره بر افرازیال
ان مرغ روشن روانی
اکنون نمودی بیا پاک چهر
ن بر چه رانیم با او یختن
اندر زمان گشت با شوش
همینان کرد و منقار است
نی نامد از حبس خشن
رود و تیر و در و بین و
شمال آوردی نیست ما

شکفته فرو ماند آهسته بیا
 که برین ندادش برین نرم و
 ز قوش آذر گرد و ز مهر قوش
 همیگفت زاری و گر جوان
 همه مرگد ایتم برنا و سپ
 چو تابوت قوش آذر و مهر قوش
 چو تابوت قوش آذر و مهر قوش
 نشست از بخت با سوگند
 ستایش گزینم بزدان پاک
 همی کشیدی زور بر ننگ
 بر آمد چنان خسته از آنگبر
 وزان وی رستم بایوان
 زواره فرامرز گریان شدند
 هر آنکس که دانا بد از کوشش
 همیگفت من زنده بیا
 که من بخور و بین تن آهسته بیا
 خنکم ز سندان گذری نماند
 ز در و می جوشن اندر ریش
 سپاسم زیزدان که شب تیره شد
 بجای روم کوبید نشان
 همه کارهای جهان را در دست
 و گردن نشود بوم ما پر گردن
 شو نگرد چو بر تیغ بالا رسیده
 که هر که در زان آنگه از فرو
 پس بر سر غم را دید زان از فرو
 بد و گفت کاین بد پیش رساد
 مان خورش گونی که بیجان
 بد و گفت یمرغ کاشی هلو
 بغرمای تارخش را به بخت
 بد و گفت کاشی زنده و دل
 دید و نمک رستم نگردد در دست
 که در مرغ اندران خستگی
 و گفت این تنگی با به بند
 رن کرد چکانش از گردن
 از زم زمی ز آهسته بیا
 و گفت رستم که گردان
 است شزاده و زور

همیگفت کای داور کردگار
بر آمد از من برفیگشت
پشوتن باید برش باخروش
گجاست ازین کالبد تان
بر رفتن خرد بادبان دستگیر
بمنی بجای بسیار کوش
بمنی باتر از چندین مکوش
سخنهای ستم همه یاد کرد
کز لیت اسید ز لیت پاک
بدم گرم کشیدی بهامون پنگ
سر استفتش پر ز پیکان تیر
و او را بدانگونه دستان بدید
وزان خستگیاش بریان شدند
نشستند یکسر همه بر دش
بیدنیسان ندیدم گرمی سپ
ندیدم میدی که کار زار
زبون داشته گر سپر پدفت
نیک پاره پر تان بر شتر
و را دید وز تیرگی نبره شد
ز بلستان کو کهن سرفشان
مگر مرگ را کان در دیگر است
از اسفند یاران بل بسند
زدیابی پر به بیرون کشید
ز سیرخ دیدش بهار طراز
ستودش فراوان بر شراز
به بر من رسید از بدیدن زار
پیکان چنان زار و پیکان
بباش اندر یک کا خسته روان
یار نذر پیش هم اندر زمان
دست که گشتی چنین دروند
باخو اهرم اندر جهان حاجت
بست اندر روی پیوی سنگی
ی باش کیهفته دور از گزند
میراج پیکان و گردش
و هست و عین تن نامدار
همی گشتی دل من از خرد
و او را در آن پاک تن

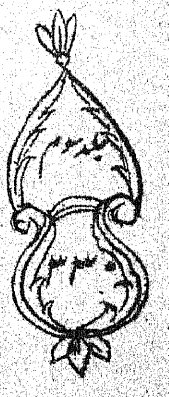
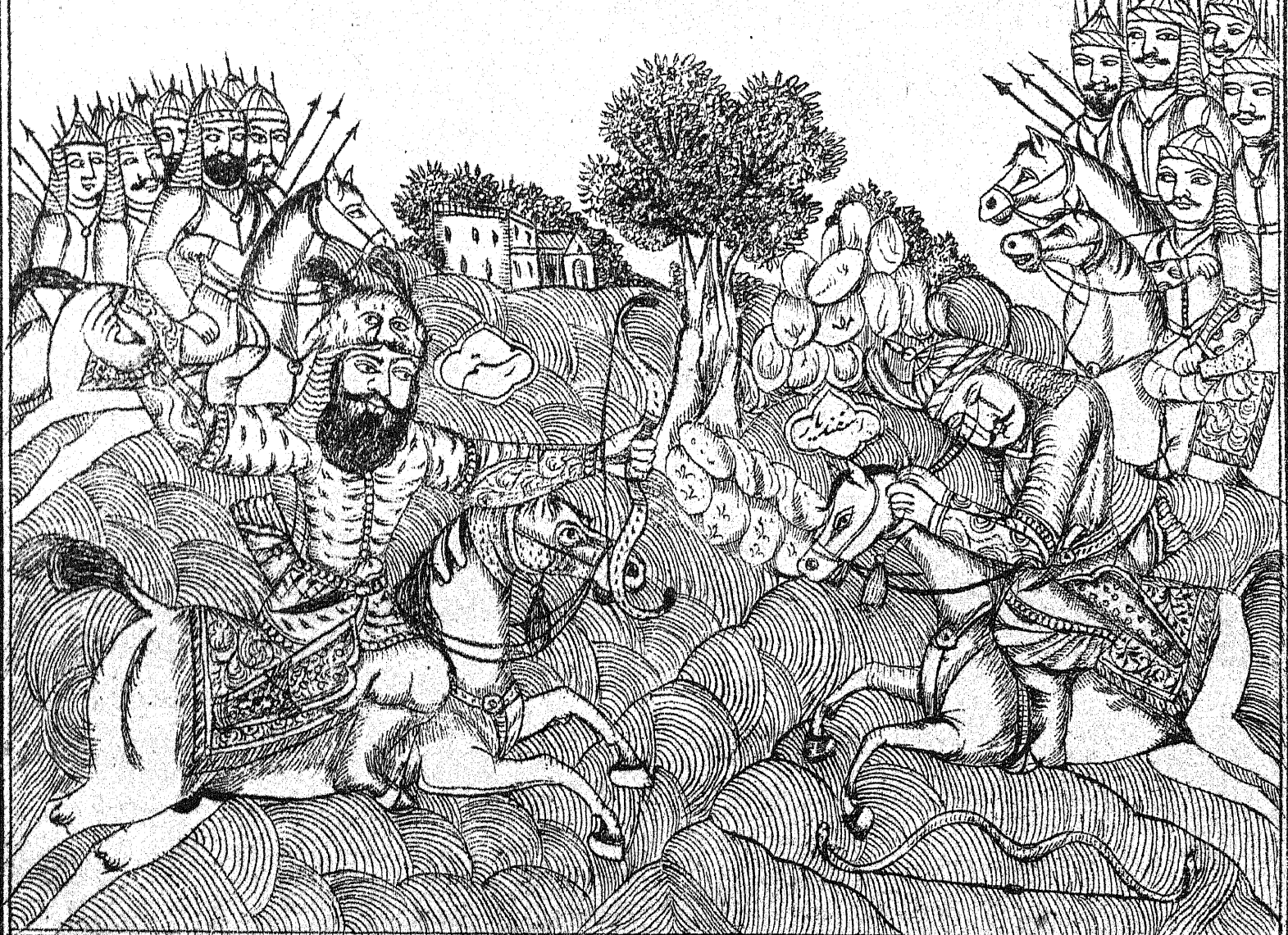

که اندر زمانه چنون کس نتواند تواند رکنی لایه فردا پیش چو بشنید رستم از دوشادگشت که بر کس که خون دل هفتد یا برین گفته همدستان گشت جهان یادگارست و مارفتنه همینون تو بر کردگار آفرین نمایم تر امن گرانمایه خوب بفرموده رفت رستم پیش همی اندر تپش دریا رسید بدو گفت شامی گردیدست سه پر دو و سپکان بدو نشان چو بریدستم از ن شام گز تو خواهش کن جوی ازوراست چو پوزش کنی چند دیند برت زمانه بدو است از آب چشم یکی آتش خوب دروغت کرد پوشید رستم سلیح نمید چو آمد بر لشکر تا مدار تو بر خیز اکنون ازین خواب خوش گمانی نبردم که رستم ز راه چو ختم کرد از جادوان گذرد میان جهان این دین اید بود خروشید چون روی رستم بدید کشتون رفتی و جادوئی ساخته بگویت امر و زانگونه یال تیرس از بهادران و دوان پاک بخرشید و ما و دستاوردند کشتیم در گنج در سینه باز پیش شاه بکشد مرا شایدم چرا دولت از بگویند چون گشت از دیوان و خان چو گوئی کمن نام من زشت جان خوا هزارت کنیز که و سبب غلغله همه مرا پاک شده مان برند جزا ندید و دیگر ترا دست هست مرگونی از راه یزدان بگرد	بدو دارد ایران می پشت را فدا داری و اوراق جان خوش در اندیشه جنگش آزاد گشت بریزد و در آبش کرد و در کار پیش هم اکنون دلاور شد ز مردم نماد جز او گشت وزاید بر روی در آفرین پیر داد و زان مغرور شدن کباب بمالید بر تارکش بر خوشیش ز سیم رخ روی جدا تره دید شیش بر تن نقش بر کاست نمودم ترا از گزندش نشان باید ز دیوان و دوز مزان سبک بود در کاست همی از فردا بیا گنج سپرد شد و کوشت اندر آتش چشم همان خوب کردار بران گشت بسی از جهان آفرین یاد کرد که کین چو بدوزم هفتد یا بر آویز با رستم کینه کش باید ان کشد کبر و بیکراه براز نگردد و سبب جسد که چندین می رنج باید فرد که نام تو یاد از جهان ناپدید بر مینان سوی رزم من تمام کزین پس نمید ترا و زان خرد را کمن بدول اندر خاک که دل را برانی ز راه گردند کجا کرد و کردم بدوزد از همان نیز گریه فلان ایدم هر از روی دولت جنگ شد سرخ آشتی چو شونی می که جز دنیا بد ازین کارزار که زیبای تاجی و هم فرست که رزم بدخواه را بشکند بن بر توشاهی و یزدان است ز فرمان شاه جهان دیده مرد	گر اید و نگه با من بپایان کنی گر اید و نگه او را سر آید زان بدو گفت که گفت تو نگذرم همان نیز نازند با بند زنج تنگنه نامیم هم آتش ترا نام نگردد کبیرم رستم میندیش ز راه دور و دراز گرفتن رستم چو بگفت و ساختن از ان هفتونی سیرغ چو آمد نزد یک دریا فراز بدین گز بود هوش هفتد یا جز این گز نباشد بدو کارگر بدان ره که سیرغ بدو رستگار مگر باز کرد پیشین سخن بزدل کن که از او این تیر گز تن زان سیرغ بدو رود کرد همی تیر سپکان بدو نشانند رفتن رستم چو بگفت و شسته شدن هفتد یار سرافراز شد رستم چو بگفت چو بشنید او را دش اسفند یار همان بارگی خوش زاندر پشتون بدو گفت با آب چشم ندام که بخت کشد کند روی بر انسان که از سخن تیر و دو تو از جادوئی زان گشتی در چنین گفت رستم با هفتد یا تو با من برید او کوشتی می نگیری بیاد ان سخنان گشت که هم بار بر بار گیسای خوش نگردد کن که دانا می شین گشت بیزدان که این جنگ بیداد و یزد اگر ز غوغائی که می بجای هزارت گم کرد و هم شاهوار دو گنج سام زیان و زان وزان پس پیشین ستار ش که از نبرد و جادوان نام بد که بر کوز فرمان خسته بدون	سرخ جنگ جستن پشیمان کنی نه اندر شاد از پوزشت بیکان اگر تیغ بار و بود بر سر م رمانی ناید به نامش گنج به بندم ز گفتار بدست ترا مر نام باید که تن مرگ رست که آتش رسالت آنجا فراز گرفتن رستم چو بگفت و ساختن از ان هفتونی سیرغ فرود آمد آن مرغ گردن فراز تو این خوب را خوار ماید مدار سلح ملان جهان سیر م همی بود بر تارکش بر پیک بیاد آید شیش و ز کار کمن بدو نگردد پر دره آب رز از و تار و خوشی بود کرد چو شد رست پر داور و زان رفتن رستم چو بگفت و شسته شدن هفتد یار خروشی بر آرد و پینار چو بگفت سلیح جهان پیش از گشت خوا زیبکان نبود ایاچ پیدایش که بدوشت با و تیار و چشم که کین آرد و هر زمان فریاد نبودت دلی و مغرور و تیرانی و گزیند کنارت می و خیمت که ای سیر ناکشته از کارزار دو چشم خرد و با پوشتی می و گزیند بر تن کسی گشت بگردد و تار بر اندر پیش که کس امبادا ختر شو خیمت بدو از گنجی نام گیره ازین خستین برین بندار آبسا همان تاج بایاد و گوشتوار کند و کم خیمت ای سیال روم به پیش مشه کینه کش بماند و ابد بپوشه کسند خداوند کرد و بداد شد	نخونی فرونی ز اسفند یار پس انگه کی جاده سازم ترا بدو گفت سیرغ که راه بدان پیشین شدرخته بود بدو گفت رستم که همدستان بدو گفت رخش را بر شین بدان پیشه در خیمت گز چو بشنید رستم میان راست رستم نمود آن زمان را شاک گرمی دید بر خاک سر بر بوا باقش برین چو بدست کن که ز دشت خواندست بدو نشان بدو گفت اکنون چو هفتد یا که تو چند که بودی اندر جهان ابر چشم او رست کمن بدو وزانجا که شد دل بر پرید سپیده هم انگه ز که بر سپید نشست از بر که نه نشد علی که ای شیر دل چند چو خیمت چنین گفت پیش پیش که نشد شنیدم که بستان جادو پست چه بودت که امر و پزیر مده بپوشید جوشن علی هفتد یا فراموش کردی تو کس می گز چنانست بدو رزم همدن بر تیر من امر و زنی بهر جنگ آمد بدو از ز دشت و دین می بیانایه بینی کی خان من برای سبب با تو ایم راه همان جاده جویم که تار و کار چنین دوا چویم که مرد و فریب و گز باره رستم زبان بکشد هزار است کوک و هم خوش لب هم پاک پیش تو کرد و آورم ز دل دور کن شهریار تو کمن بر رستم چنین گفت هفتد یا چو آمد و با بند خیمت می جویم	که کینه و کوشش کارزار نخوردید بر سر بر سر ترا بگویم می با تو را و سپهر چو بگشت در رنج و سختی بود شدم من کتون بهر جوئی از یکی خیمه آنگون بر گزین سطحست و پر دره از آب وزانجا که رخش را نشست همی آمد از باد و بوی مشک نشست از برش مرغ فزان همی نفر سپکان که کمن کمن بدرخشش تیغ و زوین کون بیاید که جوید ز تو کارزار بیخ و بسته ز بهرستان چنان بود مردم که رست چو اندر بوا رستم اورا بدید میان شب تیره اندر غیب همی شد چو شستی بدر نیل که رستم نهاد دست بر رخسار بر مرد جادو و نباشد لب بر کار باز و بخور شد دست همان که شب خواب ناکرد بیاد بر رستم نامدار کمان در بر و پر خاشه که ناید بر جاده زان سپهر سوی پوزش نام و گنگ آمد منوش آید و آفر و فرست رونده است کام و جان روم که تو فرماند می شین شاه ترا سیر گرداند از کارزار نیم روز بیکار و روز نهیب کمن شهریار از سید ادبا و بوندت پرستنده و در فریب دکا بستان نیز مرد آورم مده دیوار در تن تو کمن که تا چند گویی می ناکار چنین گفتی می خیره و کوس

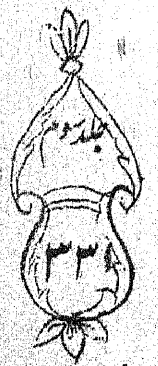
چو دهنست رستم که لایه بکار بر اندک از من نبد جنگ کون پشتون نه و در پست و دانده بسی لایه کردم بهشت یار که رستم به لایه زار کرد چو پندید رستم غور زرم ساز همی گفت کای او را به پند تو دانی که بیداد کوشیده بر گفت کای رستم نادار ستم که اندر کمان اندزد	نیا پیر می پیش اسفندیار مگر دیم از کیش آیین دین ز ما و ستانها بخوانیده نیا بدش لایه گفتن بکار نه بد سود نزدیک آزاد مرد بد نه است کمان زانوش سر فرز اندوه دانش و فروز مین جنگ و مردی و روش بشد سیر جان تو از کارزار بر انسان که سیر غرور بود	خروشید گشتا پشتون بخوان بخت و از ان گفتن اسفندیار پس آواز کرد و پشتون بخوان تو دانی و دیدی زمین بیدگ بر و بانگ برزد و پل اسفندیار کمان را بزه کرد و آن ترگز همی می این پاک جان مرا ببا و فر این گنا هم گیس ببینی کنون تیر گشتا سپه بر زور است چشیم اسفندیار	که باشد گواهم برین دهستان چنین گفت کای سپه نادار چو رستم در او پیچیده مانده نه پذیرفت و سپهر آواز زد که بسیار گفتن نه آید بکار که پیکانش ادا و بود بکار روان هر هم توان مرا تو ای آفریننده ماه و سپهر دل شیر و پیکان کمر سپه سپه نه جهان پیش آن نادار	که من چند گونه تر به پیش کسم چو جوی بسا نه که منخن چنین گفت پس با پشتون یار اگر او شود کشته بروست کن بیا تا چه داری تو از کار جنگ همانکه بنا کوش در آور کن که من چند کوشم که اسفندیار چو در کار چندی بدیش نگ یکی تیر بر ترک رستم زد بد و نوک پیکان چشوش بود	مگر دوهی راه پوزش گفت بدینگونه رنگ و فنون سخن کای پاکدل مرد گردن فرار ز من باز گوی بر آسمن که هسته بگیتی بسی نام جنگ سرخوش کردش سوی آسمان مگر سر گیرد انداز کارزار که رستم می دیر شد سوی جنگ چنان که کمان سواران شد بر د آتش کینه چون بر فروخت

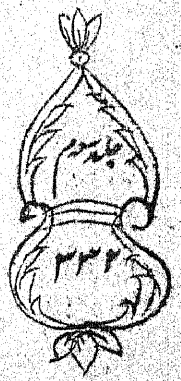
مگر آرد و بالای سروس چنین گفت رستم با اسفندیار بیک تیر گشتی از کارزار همانکه سر ناسر و ارشاه همانکه بر زمین رسیده است بر تیر و پیکان و دودان همانکه گشت ازین و پیکان خروشان و بر سر پیکان خاک خداوند گه گمان و ناهید و مهر سرخ و روی خاک آمدش همی خون سوزنده از ان شپه که افکند شیر و پیکان را ز پیکان	از و دور شد و پیش و عقب که آردی آن تخم رقی ببار بختی برین باره نادر مگون اندر آمد ز پشت سپه که تیر و شمشیر و شمشیر ز پیش سپه تا بر پیکان بیا لید رخ را بر ان گردن بردی بر آسمن شمشیر بر آزار از و جان آزاد مرد رخسرخ و خون و دلی پر زرد	مگون شد سر شاه و زان پست تو ای که گفتی که در زمین تم بخوردی یکی چوبه تیر گردن زمانی می بود و تیر گشت بیا بدش پشتون بگفت بدید جنگی پیش پر زخون پشتون همی گفت راز جهان جهان که پاک از بدست پست فرادان بر و بگذرد در و کار همی گفت زارای بل اسفندیار	بختا و چاچی کمانش زدست بلند آسمان بر زمین بر زم نهادی سرخوش پیش زین بر ان خاک نشست و کشتا و کشت که پیکار گشت با در خجست یکی تیر بر خون بدست اندرون که داند ز نام آوران و صمان همیداد بر گزینا زد دست که روزی در جید بکار زار جهاندار و زخم نه شد	که من چند گونه تر به پیش کسم چو جوی بسا نه که منخن چنین گفت پس با پشتون یار اگر او شود کشته بروست کن بیا تا چه داری تو از کار جنگ همانکه بنا کوش در آور کن که من چند کوشم که اسفندیار چو در کار چندی بدیش نگ یکی تیر بر ترک رستم زد بد و نوک پیکان چشوش بود	مگر دوهی راه پوزش گفت بدینگونه رنگ و فنون سخن کای پاکدل مرد گردن فرار ز من باز گوی بر آسمن که هسته بگیتی بسی نام جنگ سرخوش کردش سوی آسمان مگر سر گیرد انداز کارزار که رستم می دیر شد سوی جنگ چنان که کمان سواران شد بر د آتش کینه چون بر فروخت

که کند این چندید و در آن پیل چه آمد برین تخته از چشم بر چو کردی جهان از بهر خواجگان که چون قوساریل شهریار مکن خورشید پیش من در شب همان پاک زاده نیاکان که تاراه زردان بجای آورم اسیدم چنانست که اندر شست فزونما و این بند با زال چنین گفت پس با پشتون برز که نام بر روی کمر بسته ام سوی چار گشتم ز بیچاره ازین خاک تیره بیاید شدن چنین گفت با رستم اسفند یا بکوشی و آنرا بجای آور چو درستان خبر یافت از زنگار رستم بی گفت نال ای سپه بدین گیش ریخ و سختی بود ز رستم مرغ و نه تیر و کان بکوشید تا لشکر و تاج و گنج بز ابستان در و راشا و دا چنین گفت جاماسب گویند تتمن چو شنید بر پای کشت پیشش بر بندم کمر تیر و دا کران نیکو میا که تو کرده چنین گفت پس با شنید کن زمانه سر اسد بجای تو گشت بایران چو دین بی گشت چو انمن شدی مرگ را دور کن شعرا این از گنج و تاج گاه که با تیر و کوبه چون باد بود ز دیوار زاری بر تیر و دا زمانه چو بر سر دم بر سپه هم انگه رفت او پیش حاجی میگفت نادان ای زرد و دا روان تو شد باستان بخت که گریه روی بخت و تیر و سپه	که افکند در موج دریای پیل که بر کیش بگیان برسد نیادت از شیر و زرد و پیل نگفتش بدینان چنانک خوا که این بود بر من از خج و دا گرزید هر اسد از زبکان خرد را بدین رهنمای آورم دل و جان من بر روی دوش که این بدو جنگ از جهان و دا که مردی زردان سز و دا همی رزم گردنکشان چیده ام ند اومید و سر یکبار گ بر رزمیکه نشاید زون که اکنون سر آمد مرا و زنگار بزرگی را و رهنمای آور از ایوان چو باد اندر آمد بر ترا پیش گرم بر دجگر و گر بگذر دشو رسته بود بر رزم از تن من بر دجگان بد و ماند من بباغ و رنج سختنای بدگوهران یاد دا که هرگز بگیتی بهینا و کام بر ز و بفرمان او دست آ خداوند خورشید هم شهریار سر از مردی با بر آورده خج و همی زنجیران چیده کن همه مرا زین نام تو گشت بزرگی و شاهی مرا تو گشت با یوان شاهی کی سو کن رو دهم ترا چشم دار و دا گذر کردا که کوه پولاد بود کس از خردان نیر و تیر و دا در گنج را جان من شد کلبه نکش نشسته زان تیر بر تیر و دا نیا شاهی چو بر سپه بار بر اندیش تو بود و هر چو گشت شود و زردان و کوه و دا	که خورشید تابنده مار کرد که باشد دل و هوش آئین تو کند کایت سوختی بجای سز و گشت و مردی تاج و گاه تن مرد و خاک باشد نهال برفتند و مار اسد و زنگار چو از من گرفت این سخن و دا بردی مرا پور و ستان گشت چو اسفند یا این سخن یاد کرد چنانست که گفت کیس سخن سواری ندیدم چو پند یا زمان و را در کان حشمت اندر ز اسفند یا رستم و سفارش و باره کین تو از من میر و زور و خیر اید تتمن بگفتار او داد گوش زواره فرامرز چون بهین که اید و شنیدم از موبدان زمانه چنین بود و بود آنچه بود که این کرد گشت با سپه باین کند من این نامور پور یاموزش آرایش کارزا که بمن نسین یاد گاری بود که گر بگذر زین سخن نگذرم ز رستم چو شنید گو یا سخن کند نام نیکیت بیدار گشت چو من بگذر زین سخن بجا اسیدم ز این بود و زنگار پیش سران پند و دا دیم تراخت و دخی و کوشش مرا چو آبی هم پیش او رستم پس ازین کوز و دا می اید همان خواران و خج و دا فرستادم اینک زرد و دا چو من زرد و پشت و سپه بخوبی شده در جهان نام من زواره و گفت کای نام چو سر بگشت زرد و دا	که شاه سرافراز را خوار کرد توانائی و خمش و دین تو همی خاک بنیت بر دور و گاه بران میوفا گشت تا سپه تو از کشتن من بدینا نال نماند کسی در سنجی سرا ز بسته شد دست اسد نگه کن برین گرد که دارم شست پیچید و بگشت رستم در و دا ز مردی بگشت نه انگند بن زره دار با چو شش کارزا چو زرد و شش مر آمد میند ختم اندر ز اسفند یا رستم و سفارش و باره کین که مار او گرد گشت دست را پیاده بیا بدیش با خورش فرستند تا جایگاه نشان ز اختر شاسان و از خردان ندان کسی را و سپه بگوید بر او بخور ختم زجان آسین خردمند بیدار و ستور من نشنگه زرم و زرم و تاج سزاوار تو شمشیر یاری بود سخن هر چو گیتی بجا آورم بد و گفت کای بهینا کن ز من و گیتی بر آواز گشت تو لشکر یاری و شو باز جا سزا این به از جان تا یک نمانی بکشتن ز سر نام ترا تاج و تابوت و پوشش مرا بگویم و گفتار او شنیدیم تو از من ریخ و دجگان و دا که جان بدی و خج و دا بشردم آور دجگان تا یک بر جامه برتن سرا و دا گشت با سپه بر سر خج و دا تجارت پذیرفت از زرد و دا خج و اسفند یا رستم و سفارش و باره کین که مار او گرد گشت دست را پیاده بیا بدیش با خورش فرستند تا جایگاه نشان ز اختر شاسان و از خردان ندان کسی را و سپه بگوید بر او بخور ختم زجان آسین خردمند بیدار و ستور من نشنگه زرم و زرم و تاج سزاوار تو شمشیر یاری بود سخن هر چو گیتی بجا آورم بد و گفت کای بهینا کن ز من و گیتی بر آواز گشت تو لشکر یاری و شو باز جا سزا این به از جان تا یک نمانی بکشتن ز سر نام ترا تاج و تابوت و پوشش مرا بگویم و گفتار او شنیدیم تو از من ریخ و دجگان و دا که جان بدی و خج و دا بشردم آور دجگان تا یک بر جامه برتن سرا و دا گشت با سپه بر سر خج و دا تجارت پذیرفت از زرد و دا خج و اسفند یا رستم و سفارش و باره کین	که نشاند این شمع از خج و دا که باشد بر زرم آن نگو ساز تو که نفرین برین بخت نیاکان چنین گفت با دانش سفید که باشد فریدون هوشنگ جم فرادان گشت من اندر جهان زمانه بیا زید چکان شیر بدین چو باشد زرد و گاه بیا بدین و یک سفید یا همانکه از دیونا ساز گاه چو بیچاره گشتم از جنگ که او را می بخت یار آمد همانکه زین بد نشانه منم نگو شنید این پند و اندرز من همی بخت خج و از و زید و شمشیر خوشه بر آمد ز آرد و گاه که کس که او خون اسفند یا چنین گفت با رستم اسفند یا مرا گفت رو بستان ای پور بهر دل او را زین در زید می و دانش ز خج و دجگان گوی همان هر که از رستم بهین بود نشانش بر نام تو خج و دا چنان دان که زرد و دا می خج و آمد روان ترا به ازین چو رختی بایران پدر را بگو جهان است که و شمشیر و دا کند زین سخن یا فنی کام چو گفت آن جهانید بهینا چو زرد و گاه و کوه و دا بر بهینا مکن بر و رستم بگوئی بران بر بهینا و دا گفت این بر زرد و دا بر او جامه رستم بهینا و دا چو بسیار بگشت با رستم ز و نا نشنید ای من د و پند و اسد و دا و رستم	که زوشده هر دو دمان حشمت که باشد بر زرم آن خوش آواز تو سز و گشت ز رستم از و بیج یا که ای مرد و دانی بر زرد و گاه ز باد آمده باز گشته بدم چو در شکار را چو اندر نهان مرا بگو گور اندر آرد و دا ز سیم رخ و ز رستم چاره گر بماند ز خج و دا و سو گاه مرا بهر ریخ آمد از و گاه بدیدم کمان و زرد و گاه مرا تیر گشت بکار آمد وزین تیر گاه با فتنه ز بهر سپه مایه دار ز من همی موی که کوشش یا و ای رستم که تار یک شد روی خورشید بر زرد و اسد و زرد و گاه که از تو ندیدم بر زرد و گاه شخو اجم که کس بود و خج و دا همی هر چه گویم زین یاد گاه بزرگی و هر گاه گفتگو بشاید سزاوار و رستم بود تتمن بر سرش بر دل و زرد و دا بدین وین بر بهینا نیست چنین بود و اسد جهان و دا که چون کام دیدی بهینا و دا جهان پاک گشت از و دا بیارای و شمشیر با رستم که بگر زرد و دا و گاه که مرگ آمد ای مادر و دا بهینا سز و رستم و دا که چو زرد و دا و دا که برین گشت با رستم سرخ بر زرد و دا و دا که ای دجگان شاه بی بار و دا که بر گور و گشت با رستم نخستین ازین بر بایران

که شد گشته شاهی چو اسفندیار پس از نگر تو خاک زلبستان گراوید کند چید از روزگار در اندو و یک رویی چو اسفندیار وزان پس که پوشید رویی یکی استری زیر تابوت شاه بر او بر نهاد و نگذاشت زین تتمین بر پیش پای خویش خروشی بر آمد ز ایران بر پس از روزگار منوچهر باز که داد از گفته کاهی شوخت برفتند کسیر از ایران او پشتون میرفت گردان بر پشتون همیشگیان زان چو مادرش با خواهران و شاهی برفتند کسیر ز بلین شاه همیگفت مادرش کاش می بود با بر اندام و خوش سپاه توزین با تن خویش بد کرد سپر بکشیدن دبی بر تخت گفت این و سر می جایگاه ندانی می جز بد و موخت تو آموختی شاه را راه بد پشتون گفت آنچه بودی نهان چو بد و خست از زنگان بر که او شد خستین کسیر ز بر چو امیده آمد نیکو شد چو خوش آمد ز روزی بخت زاد بر زایل فرستادش ترا شرم با دوزش سفید پسر گزید تو تاج شاهی بخت یکشت و نه در آتش انداخت باید پشتون بایوان شاه چو داری کنون دل بر کار ز تیر کز و بند رستم نام به چرخ پیش از پسر شمش چو گفتار و کردار پدید شد	بر منی ازین پس بر روزگار بایران کشید این گوشتان تو چشم بدار به تنی خود پراگنده بر قیروشک و غیر زیر و زه بر سر نهاد افروش چپ رست استر می از سپاه ز زمین اندر او خفته گرد گمن همی بر و ز سپه چون جانیش جهان شد بر از نام سفید ناید چو تو نیز گرد و فسیل چو اسفندیاری تو از بهر تخت پراغ خاک شد تاج و کیوان پس پشت تابوت و سپاه خروشان و جوشان رخ ز بیا پراغ شک و دید و روشن سپاه خروشان و نیز یک سپاه پشتون بیا بد بایوان شاه و م از شهر ایران بر آورد که نه تاج بنیاد و چیت تخت که ای شوم بکیش بد را می گسستن زینکی بی تو خست ایا بر بکیش و بد خواه بد باز و از با شریا و جهان برفتند به آفرید و هاس همی کور بست ز چنگال شیر سپه را به روز گشته شد گرفت از زمان با دوشانی بسی پند و اندرز داد اویش که فرزند خشتی ز بهر امید تو جستی ز کمر سپ گاه خست همی تاج و تخت می خست زان را بیاورد از ان جایگاه کنون در شخت باز را همی سوید کرد و شگفتی نام شب و روز چندان بر شمش در کسیر گشتا سپ بر بند	ز زمین رسد بر زلبستان بر و گفت رستم که با آسمان در پیش تو تابوت اسفندیار را گشتا سپ ز شمش و دل سرتنگ تابوت کرد و تخت پشتون میرفت پیش سپاه همان نامور خود و خندان گشتا سپ آگاهی آمد ز راه بایران بر سو که رفت آگه بیا و تیغ و بیا و کیش ز بابل فرستی بختن و سپه چو آگاه شد مادر و خواهران زان بر پشتون بر آختند تا هنگر ان گفت سوختن شده دل ز پوشیده رویان میو و نه از مهریای و سرش ازین پس کرا بر و خویشی جنگ چو شد تنگ نزدیکش فراز ز تو دور شد فرقه و خست جهانی بر از پشتون از بدان بگیتی ز نانی خن جند و روز یکی تخم گشته تو از جهان تو گفتی که پوشش بل اسفندیار هم اندر زمین بستن گشت نیز و پر خستند و روست ز تکان هم کسیر او باز خواست چو ارجا سپ آمد ز خن و بلخ تو فرزند دبی بر دی بکند که تا از بی تاج بجان شود جهان از پیش از تو بسیار بود سوی روم رفتی روان بر خست تو بودی که از بهر تاج و جین پشتون چنین گفت با مادرش بیزدنت مادر ز فرزند پند همی بود زمین زلبستان نمود از کار و راه نهان تا آمد رستم گشتا سپ بر رستم ز شمش خود	بر چند پیران کابلستان تا بداند از پیش و نیکو گمان شد آن بار و خروانی دخت بریده فتن و دم اسپاه همان ترکش و مغر جگه نگون شد سر نامبر دار شاه میدانستند آن کلاه سپه جهان از امید اشت چو جانی خود اندر جهان تاج بر سر از ایران بر رفتند با دختران همی خون ز زنگان فرختند بیارید کاد مرار سنج پراغ خون دل جدمیوان او گشتا بون میر خست خاک از پیش کرا داد خواهی بیک ننگ نویسید تخت و در بدوش نماز بیای تو باد و نسره آید نماند بتو تاج و حساب و دان بکودی رفتی بهر نوسه و رخ کران بد و آتشکار زین بود در کشت رستم نامدار بر آورد درازی کبود و د ز دور و براد بکشد نسره بد شد سر با دشا بهیت رست هم زنگانی شد از رخ تیغ بر آورد از ایشان دم و دود جهانی بر آورد و گریان شود که بخت شاهی سوار او بر چو غوی رود و سولگی گریز بسر از جهان خواهی بخت که چندین پیشین کنی بر ش بداد و اندازد کوشش بلند نخچه گداسه و گلستان کرا و دی چو بر خیزد از جهان تا آمد رستم گشتا سپ بر رستم ز شمش خود	نگو کن که چون او شود شهر بار من آن برگیم که چشم خرد یکی نفر تابوت کرد و آستین ز دیوایی ز رفت کردش کفر چهل اشتر آورد و رستم گردین همه روی کنده همه کنده مو سپید رفت و زمین ز بابل ماند همه جا مهاجاک شد در پیش همیگفت گشتا سپ کاشی کن زنگان ایران گرفتند خشم سرت را ز تاج شان شرم بر بهند سر و پای پر گرد خاک کزین تنگ تابوت سر بر کشا سرتنگ تابوت را باز کرد چو از پیشی باز پیش آمدند کز شاه در از در گشته شد بیایش می اندر آستین شد تا داد گفت ای سر سر کشان شکسته شد ای نامور پشت تو بدین گیتی اندر تلویش بود مسیان کیان و دشمنی افکنی نیز گری گفتار تو گشته شد گفت این گریان بان بر کشا چو بشنید اندرز او شهر بار گشتا سپ گفتند کاشی کن بگفتار بد گوی کردش بند چو مارا که بودیم پوشیده رو ز و زمین و آرد و مارا بر نیم سیر کشتش در رستم زایل بکشتن ندانند نسره ز در همی تابوت تاج سپه و تخت چنین گفت پس با پشتون که او شاد خست و در و در وزان پس بایلی بر بر سواری و تیر و ن و بارگاه زوشن نیاید بجز دشمنی یکی نامور پشت رستم برد	بر پیش آورد و کین خست یا بران بگرد نام باز آورد بگسترد و زشی ز دیوایی صین خروشان بد و نامداران کین ز بالا فر و هشته دیوایی صین زبان شاه گوی و روان و جوش زنگان همی خون دل نشاند بنجاک اندر آمد سر و افروش که چون تو نه بیند زمان زمین وز از رستم گشتا سپ شمش بر رفتن پسر اختر گرم باد بر بر همه جا مها کرده چاک تن گشته را نیز مارا نماند بوی یکی موی به آغاز کرد نزدیک فرخ سر و شمش آمدند در آورد و پشت او گشته شد همی خاک بر سر و آستین شد ز بگشتن کارت آمد نشان از پس بود و در ششت تو بر و شمارت بر و شمش بود همی این بدان آن بدین کرد که روز زنگان بگشته شد همه پند و اندرز او کرد یاد پشیمان شد از کار اسفندیار نه اندیشی از مرگ و خست یا بغل گران و عمو و کسند بر بهند بیاورد از ایران بکو نگهبان شک و دشوشت کوششی مرا و اچو کشتی منال نه از دوده و خویش میوید ترا و ز ناری بد و کا خست برین آتش دختران آید که سیر آمد از مرز و از مرزبان بایران خروشی بد و شمش بیا و خست رستم بدان کینه بفرجام اگر چه یکی کسند همه کار سر ز نداد و با کرد

گفته ختم سام خرم سباه عمی گشت نازان کاوستان سپهر آفریدی خوشه جان بدانکه که کوک برافراخت یا گفتی به دیار او بود شاه بزرگان ایران دهند و شاه در اندیشه هسته کاسه چنین گفت با شاه کابل نهان بنازم اورا برام آوریم شعبه تبار آمد ز کوه آفتاب یکی سوختن مسته ان آهوان چپش برادر چپش پدر بر اندازد رستم و رخش ساز اگر ده کنی چاه بهتر ز پنج بشد شاه رای از تنش و کرد چو سر بر شد از باد و خنجر از شاه کابل بر گفت تو از چاکر کس کتری برش بیامد برگاه خستخ پدر ز دیدار او شاه شد پهلوان چنین دو پنج برستم شفا مرا بر سر آهجن خوار کرد نمزد نذرانی مرا گفت از نذر نیش در گشتش تشانم ترا شاد بخت کرد ز شکر گویند که و شایسته مر بیامد بر مر جسته شفا بر انم که از ان چنان شد زوار پس نامور و سوار بیر از میان شکر جی چاک ز ده جربهار این اندر زین که آمد بر پیلین بے سپاه ز سرش را نوبه وی گرفت گر گشت شهنشاه و پیشه بختیست گمراه و راه به داندرون کتب جندی از ان پس سیم گشت	سخت اندر آرویدین و نگاه زدا در گیسان همی بر دنا ازین نیکوئی بود مار گمان بر شاه کابل فرستاد زال برود او خوشتر ز بهر ژاد ز رستم زو ندی همی درستان چنان شد که او رستم بهیست که سن گشتیم ز کار جهان گیتی بهین کار نام آوریم دو تن را نیامد سه اندر بخواب می و زود و در شکر ان آهوان ترا نامد اخوانم و دیگر بنش بر نشان نیزای دراز چو خواهی که آسوده گردی بگفتار آن خیر و سوز کرد شفا و اندر سخت از بخت که چندین چو دارم سخن برادر خود ترا ما در شش ولی بر ز چاره پراکنده چو دیش خرمند و درون که از شاه کابل بکن هیچ یاد همان گوهر بدیدار کرد و گشتی او خرم و زنجیر که نیکویش با دونه افروش بنامک اندر آرم بر بخت کرد کسی نیکو به نامی اندر سوز که با شاه کابل کن خرم نام و نذرین فرستم سوزی زمان پیاده بهمان خست خند نام کجا نام بردن از ان آهوان همان تیغ و زوین و دیگر تو پیش می زان دو بهار بر بند شد دست بر سر گرفت نمود اندران پیشی سر گشت فرود کرد از ان بیکاه شاهای نهادند بر جای که چون دست آید خیمه گاه	همهستان زو و نو و زو بیزوان چنین گفت کای بنما بجز کام و آرام و خوبی مباد چنان شد بالا ای سوزند ز گنج بزرگ آنچه در خوش وز و شهر ایران بر آید خوش تو داری سپهر و ان را بیا و نامم کردش سپهر شفا سوار و دلاور بگرز گوشت فرستاد با نامور و خوشش چاره نمودن شفا و کابل در باره گشتن رستم برادر که او را زین شرم نیست بگفتند زو و بر این شد که نامم او از جهان گشتیم همی خور و در اندر ماسر و گو بر آید و در اسد از بهرین همه نیر و دوشند آهوان بجای آرم در دینک ساز کمان و همان از کابل بخور چنین گفت با شاه کابل کن تو از ختم سام خیمه م ز گفتار آهنگ دل شد شفا همه انگه چوری سپهر و دل چنین گفت که ختم سام شیر از نیکوئی بدم پیش این بگشت تا چند ازین بازش از ان بهر تران شد و در زو رفتن رستم بکابل بفرستاد همی خوش و خند و خند بفرمود تا ساز و فن کنند اگر نام تو بر نویسم بر آب بیار و کنون پیش خرم شکران چاه کنده شاه کابل فرستاد گاه و افتاد رستم دران بجای سه چاه را کرد و گور سپهر کابل بر آمد شهر همان نموده از پای سر گشت سزدگر بختی گستا و مرا بفرمود که بر پیلین و پیل بسی خرم و نیایا و در شاه کی جای دارم که بر دشت کرد	شود تیغ از و زو بر هر کس بر کار شست و پناهم خوش همی خوش تابنده شیر سپهر کابل در و سنجید همه شش چون کی تازه چنان بد که هر سال یک چرم بگرز و زکار در خیمه زیاد چپش برادر چو بجا بگفتار خست مر خست چنین گفت با شاه کابل شفا ز خاری شوم سوزی ز شفا تو خیمه گاهی بگرز بر آه بهر جای که بیکه چاه کن سرجاه رازان پس سخت کن چونان خورده شد جلدش برادر چو رستم چو دستان نکر دشت از نو دستان سام همه رفت با کابی چند مرد بیر سید و بسیار خوشش چگونه دشت کار تو با کاسه کنون بخور و جنگ ساز ازین پس بگویم که او رستم چو بشنید رستم بر آفت سن اورا بر گشتی به جان وزان پس بر آفت هرگز کا چو شد کارش که بر شست که با دکه پیش تو آید جنگ چنین گفت رستم که گفت بر آخر چو از شهر کابل رفت سر سیم دشت کیم گاه چو رستم و مانک سپهر و نیا چو پیشش بودی نمن سیم دو رخ و بجا کسید بهنا همه رفت پیشش بر بند و پا بر شهر کابل بیکه جلد بود می آمد و در شکران از ان همه دشت غرست از ان گور	وزان پس بستی نماز نمانده رای را هم خوش دلا رام و گوشت و دیاد همی تیغ و خست کئی رستم که خست نیامد بر ان سیم ز کابل به خواسته باز و ما از ان پس که داماد او شد شفا چو فرزند مردی چو دیوانه که کس که بد کردی به که گزین سخن دا و خرم بنام ز سالار کابلستان بکن چاه چندی خیمه گاه چنان که زو گم شد پیلین ز گفتار لب نیز پر دشت کن می و زو در شکران آه ازین نامور که دار گوسه برادر زو کس بر دین نام ولی بر زکین لب بر آه همه انگه بر پیلین شش چگونه دی از رستم زاب سر از هر کس بر فرزند نه زو مردی و گوهرین گم که هرگز نماند سخن در سخت برادر ولی و دید و چکان بدان تا بکابل کست کار زار دل پهلوان گشت بر دشت و گر تو بختی که ساز و جنگ مرا خور و بکابل بنای سیم بدان دشت شکر شفا همه چاکر کستند و در زو سواری بر انگه بویان پیاده شد از سب کور و جیم بیکه دوزش زک شفا سری چو کرد و ولی بر آه ز سبزی ز پیشش و لاری بود همه از بخت می شفا کسی که بشت گاه و سوز

بجنگ آیدش گمراه شود چنین کار دارد جهان جهان بهر سوختن آتش آیدش بجنگش بر آیدش همی جبهه ترسانند از او یکی نازید بر آورد زرم بن چاه پر جبهه و تیغ تیز بر روی تن خویش را کشید بدو گفت کای فرخنده شد تو چنین چو بازی خون گریز گویند بر این چاه بسته دید مگر خستگیاست گردد درست فرزادان بانی سده آید زمان چو از اسباب آن بداندش بر نهد و ما دیر تر مانیم ز ترکش بر آور کمان مرا بهشت اندر آید برای شکا شقا آمد آن چرخ را کشید بر او ز ترغی تیر به دست چو رسم چنان دید بفرخت و	از آن دشت زرم شایه گشت شواهد گشت آن سوار بر نهان همه دشت پر بازو شایه گشت برای یکسو از آن کشید زمین را به نقش میگردید بر او نگلد خوش اگر گم نبد جای مودی در راه گریز و لیر از بن چاه بر کشید ز کار تو دیران شد آباد بود بهر سوختن آتش آیدش همه خستگیاست مانده دید نباید مرا رخ بخواه شایه گشت کسی زنده بر نگذر از آسمان که گیسو را در آید و نیم کرد چو شیر تریان برگذر مانیم بکار آورد آن ترجمان مرا من اینجا فتاده چنان کن بزه کز کینیا را اندر کشید باید سپر کرد و دین اوخت چنان خسته از تیر کشا و	از آن دشت پر بازو شایه گشت شواهد گشت آن سوار بر نهان همه دشت پر بازو شایه گشت برای یکسو از آن کشید زمین را به نقش میگردید بر او نگلد خوش اگر گم نبد جای مودی در راه گریز و لیر از بن چاه بر کشید ز کار تو دیران شد آباد بود بهر سوختن آتش آیدش همه خستگیاست مانده دید نباید مرا رخ بخواه شایه گشت کسی زنده بر نگذر از آسمان که گیسو را در آید و نیم کرد چو شیر تریان برگذر مانیم بکار آورد آن ترجمان مرا من اینجا فتاده چنان کن بزه کز کینیا را اندر کشید باید سپر کرد و دین اوخت چنان خسته از تیر کشا و	از آن دشت پر بازو شایه گشت شواهد گشت آن سوار بر نهان همه دشت پر بازو شایه گشت برای یکسو از آن کشید زمین را به نقش میگردید بر او نگلد خوش اگر گم نبد جای مودی در راه گریز و لیر از بن چاه بر کشید ز کار تو دیران شد آباد بود بهر سوختن آتش آیدش همه خستگیاست مانده دید نباید مرا رخ بخواه شایه گشت کسی زنده بر نگذر از آسمان که گیسو را در آید و نیم کرد چو شیر تریان برگذر مانیم بکار آورد آن ترجمان مرا من اینجا فتاده چنان کن بزه کز کینیا را اندر کشید باید سپر کرد و دین اوخت چنان خسته از تیر کشا و	از آن دشت پر بازو شایه گشت شواهد گشت آن سوار بر نهان همه دشت پر بازو شایه گشت برای یکسو از آن کشید زمین را به نقش میگردید بر او نگلد خوش اگر گم نبد جای مودی در راه گریز و لیر از بن چاه بر کشید ز کار تو دیران شد آباد بود بهر سوختن آتش آیدش همه خستگیاست مانده دید نباید مرا رخ بخواه شایه گشت کسی زنده بر نگذر از آسمان که گیسو را در آید و نیم کرد چو شیر تریان برگذر مانیم بکار آورد آن ترجمان مرا من اینجا فتاده چنان کن بزه کز کینیا را اندر کشید باید سپر کرد و دین اوخت چنان خسته از تیر کشا و	از آن دشت پر بازو شایه گشت شواهد گشت آن سوار بر نهان همه دشت پر بازو شایه گشت برای یکسو از آن کشید زمین را به نقش میگردید بر او نگلد خوش اگر گم نبد جای مودی در راه گریز و لیر از بن چاه بر کشید ز کار تو دیران شد آباد بود بهر سوختن آتش آیدش همه خستگیاست مانده دید نباید مرا رخ بخواه شایه گشت کسی زنده بر نگذر از آسمان که گیسو را در آید و نیم کرد چو شیر تریان برگذر مانیم بکار آورد آن ترجمان مرا من اینجا فتاده چنان کن بزه کز کینیا را اندر کشید باید سپر کرد و دین اوخت چنان خسته از تیر کشا و

[illegible]

روانم روان گو سپیدت
ز بر سو که رفتی پرستند و چند
بر دوست و بگرفت پیمان
بجای که بودیش میخاستند
غرض خواست که خواند خوان
رفت او را از پس آوریم
بدان گفتیش جای ده بهشت
چو گشتار پتیر شد و می
که روزی نبرد زندگانیم خوش
یکایک بر پیش نایند راه
نشستم شباهی صد و سیست
همه را سستی کن که از راسته
یکی دغمه کردند از شیر و علاج
بخور هر چه داری بر بد کوش
بگیر در دوست چو تنگوس
چو بهن تخت نیان بهشت
چو چنبر بر آمد برین دوزگاه
چنین گفت که مرگ اسفندیا
فراموش جز کمین ما در جهان
چو اسفند یاری که اندر جهان
هم از خون آن نامداران ما
که صفا که را از پی خون جسم
چو کجسر و آمد از فرا سیاب
بکامل شد و کمین رستم نخواست
اگر بشمری در جهان نامدار
آباد از گفتند ما بنده ایم
نیز بیکدی سر فرمان تو
بشکیر رخاست آدانی من
چو آمد بزرگی میسر شدند
چنین گفت که کاه سفند یا
فرستاده آمد ببال این گفت
تو بودی بر تنگ و بد اندر ما
بر بهشت در و شیر و ناز و دها
بر پیش نیا کانت اندر چه کرد
گر آید و که مینی که بیکار ما
چو آئی بر پیش تو آرم همه
نشیند از و بهن میبخت

مگر باز بیند بدان کجمن
 همی رفت با او ز بیم گزند
 بدان بد که از مارساند و غور
 بر دزد خوان غور خشتند
 بر دزد هر گونه بسیار چسبند
 مرا و جهان آفرین بگردیم
 برش و زخمی که امید کشت
 پایور و جاماست از شخت
 در شرم شرم و از خیر کشت
 که اویت ز نیایشی شخت کلا
 ندیدم ز گیتی کسی را بهال
 نیاید بکار اندرون گشته
 بیاوختند از بگاه تاج
 ز گیتی بر و خرد و در گوش
 که از مرد و دانا سخن بشنوست
 کمر بر میان بست بکشد و
 گراینه شد سوی کبریا
 ز نیک و بد گردش و کار
 سخن بدی است شکار و نهان
 نباشد چو آشکار و نهان
 جوانان و جنگی سواران ما
 ز جنگ آوران جهان کج
 ز خون گردستی چو بر آید
 همه بوم و بر و بخت
 سواری بر مینی چو سفند یا
 همه دل بهر تو آگنده ایم
 که یار و گزشتن ز میان تو
 شد از گرد لشکر سپهر آهوس
 فرستاده بر گرد آهوس
 مرا و جهان تلخ شد و کار
 دل زلال با در و دگر
 زمین سود ویدی ز ندیدی یا
 ز جنگ زمانه نیاید را
 ز مردی بهنگام نبرد
 سخوی بر اندیشی از کارا
 قوشایی و گردنشان چون
 برفت بر پیش بر شخت

زخودن یک هفته تن باز داشت
سر هفته را زخود و دوش
پرستند از دست و دایه
نمخورد هر چیز تا گشت بر
چو یاز آمدش بهوش زان گشت
بر رویش حلاوت آنچه بود نهان
سپردن گشت اسب تحت
پس از من کنون شاه بهمن بود
ید و دلو پس گنجا با یک
نو اکنون بی کوشش با دوا و شام
سپردم تر تخت و بهیم گنج
همی بودش از گنج و زنج بهر
گذر کرد و همراه و مانند دایم
پادشاهی بهمن از شیر ملقب
بهمن تخت و شکر شیش مکمل
همه یاد دار پیر و جوان
سرم پر زرد دست دل زخون
یزدانیستان از ان گشته
هر آنکس که او باشد از آساک
ستو چو با تور و سلم سترگ
پدرم آمد و خون لهر آفت
زمین از خون باز نماندند
چه چینی و این چو پانچ و ده
دکار گذشته نو دانا
چو پانچ چین باقت از شکر
پیام رساندن بنان از نو
همان کین گوش آفر و نوش
چنین ادو پانچ که گشته بار
نیچید پرستم ز فرمان او
همانا شنیدی که سام سوا
همان کمتر و ایچان تو بود
بیا کی ز دل کینه بیرون کنی
فرستاده را اسب و پانچ
شهر اندر آمد و گریه زرد

که یا جان رستم کی راز داشت
 ز دیوانگی تاش سیر شد
 ر بود و گرفتندش اندر کنار
 نگفتند پس جامه نرم زیر
 که گفتار تو یا خرد بود و جنت
 همی گفت با که در گار جهان

پادشاه به بهمن

همان راز وارش بشنود
 یکی با جسد و از جگر برشید
 چه بود او توری از غم آزادیا
 از ان پس که بر دم سبی زد
 بید از میس فوش تر یک زهر
 ز کار گذشته بسی خوارم

پادشاه دست نشستن
 بین سفید یا سبوی سیستان

مرا آنکس که هستی در روشن
 جز از کین دارم بغیر اندرون
 تر دروش دوام گرفته شد
 نیار و سگ و هر اندر رفاک
 بیاورد و از آمل سیاه بی برگ
 مرا همچنان استیانت
 همی است بر شنگان تا
 بکوشید تا راعی فرخ نمید
 ز مردان جنگی توانا تر
 بکین اندرون تیر تر شدش

رش در زندان خشن

و شاه گرامی و دنج نژاد
 بر اندیش از کار هفتک
 دلش بسته دیدی بر بیان کو
 مردی چه کرد اندران و کار
 بشکر زربانگان تو بود
 بهر اندرین کینه افسون کن
 زهر گوی به سبب دود
 سری بزم کن لب از کدو

از خورشید و شمس چشم تار یک شد
 بیاد بطبع بهنگام خواب
 کشیدندش از جانی پاک دست
 بختش بر آسود از بند و نوح
 هر آنکس که او را خورخواست
 که اهی برتر از نام و ز جایگاه
 چو شدر در کار متفق بسیر
 بدو گفت که کار هفتصد یا
 نه پیچید با ز فرمان او
 بدو گفت کار سن اندر گذشت
 خردمند را شاد و نرنگ است
 بگفت این و شدر در کارش
 اگر بودن انیت شادی چرا
 بنزل رسید آنکه پونیه بود
 کنون رنج در کار بمن برم
 سپهر درم داد و دینار
 یکی تخمین ساخت از بخر دان
 که رستم که زندگانی چه کرد
 دو جنگی چونوش آذر و مهر نوش
 همانا که بر خون هفتصد یا
 یک در شاه آفریدون و د
 بهمین رفت کین شایه از خوا
 فراموش کرد بر خون پدر
 یکینه سز او از ترس منم
 چو شنید گفتار همین سپاه
 بگیتی جهان کن که کام آید
 ره بیستان اییار استند
 همی رفت از آن لشکر نامدار
 تر ستاده نزدیکستان
 زول کین یزید سیر و کین
 براند که آن بودنی کار بود
 پرت آن گر نمایا شاه بزرگ
 چنین با بهنگام رستم رسید
 یزیدی کنون رستم اندر گذشت
 هم گنج و دینار سام
 بر آن نام پیشین بمن رسید
 پذیره شدش زلال سام خوا

تن بطله انیش باریک شد
 یکی بار مرده بدید اندر آ
 بابو انش برودند جامی
 ز تیار مرگ وزانده گنج
 غم مرگ با جتن سورش یکی
 روان تنق بشوی از گناه
 بر پیش آورم دوستانی دیگر
 چنان داغ دل شستم از زوگ
 بگیرد دوری ز پیمان او
 هم اوتار کم آب بر ترکد
 جان برید انیش تار یک دار
 زمان گذشته نیاید بر
 شد از مرگ درویش شاه
 پی یافت آنکس که جویند بود
 گذشته سخن بر تو بر سر
 همان کشور و چیز بسیار
 بزرگان و کار از موده
 همان زال افسونگر ان بود
 بزاری بد انسان سپردند
 بزاری بگدیر بر ایوان نگار
 و چونین باشد بهایون بود
 گذشته زمین کرد با کوه را
 بخورشید نمایان بر آرد
 که بریل و شیر آب انهم
 هر آنکس که بدشاه را بخواد
 دگر زان سخن فراموش آید
 برین بر نهادند و بر خاستند
 سواران شیر زن صد هزار
 برادش زهر گویند چندی
 همه رود زایل بر از خون
 مر از ان سخن دل پر از زو
 زاننش بیاید چنان شد تنگ
 ز دوستان شو تا چو دید و شنید
 همه ز بلستان بر آید
 کمرهای زرین از برین تمام
 ز دوستان گفت آنچه دید و شنید
 بیادش بر خوار داد سوار

چو آمد نزد یک بهمن سرد
 بنجاشی و کار گذشتہ گو
 ز ایوان کستان سام سو
 ز پان تازی بهمن ستام
 همه ز ابدستان بیاچ ۱
 سپه کرد و سرسوی بهمن نهاد
 پیر نهاد و سپه بر نهاد
 ز آواز شیو و پند می در آ
 سه روز و شب بهمن زان
 بسوی سرافراز گشت باز
 بر آورد و گریه و آرز
 فراموش اندک رزم جو
 بر همین کوشش از رزمگاه
 وزان پس کسی نامدار بود
 پیش جهاندار برای خوا
 کنون غارت و شستن جنگجو
 پدرت آنجا انگیر شکر فروز
 چو فروز نام ز میان زیند
 قوان تاج از و یا فنی یادگار
 از زیند بر دار اگر بخرد
 سپهبدان با گشتن کشید
 ز دندان بایوان گذر کرد
 کنون گنج تاراج و ستان
 همه دو و در زان بگیر بستند
 به بهمن چنین گفت کاشی ه نو
 بدین خانه زان نام و سپه
 سپه را سوی شهر ایران کشید
 سپه بود و اورا کی شگر
 همه خواندندی در آنچرا
 بهای دل افروزاننده ماه
 چو از در شاه اندر آمد ز
 سپه بد و کج و خجست
 چو ساسان شنید این سخن خج
 زنی را و دختر زگان بخت
 پدر نام ساسانش که آفر
 بی بود و بچند چو بان شاه
 به بیاری اندر بردار و

پیاده شد و بر پیش نماز
 هنرجوی در کشکمان کین کج
 شتر دار با هند و دبار
 پیش شیر هندی بر زمین
 صاف ایستاده بره و تاب داد
 ز نرم تنش بس کرد یاد
 بگورایه آمد و شمشیر
 بجای کوهرا دل برآمد ز جاک
 تپانده روز و شبان سپاه
 جهاندار گشت از دم با شاد
 وز آن کسان ناماری نماند
 بمردی بردی اندر اور و کرد
 مد و کرد و کین و از چندی گاه
 ز کینه بکشتش یاران سپه
 بدو گفت کای خسرو داراست
 مفرمای پسند و چندی کرد
 نه تابوست را شد سوختی شد
 بنالد بر پروردگار طلبند
 نه از شاه گشت شب سپه نهد
 دولت باز گردان را و بد
 سپاه که تاراج و کشتن کشید
 بر او از دیگر است و فتح بهال
 پسر ترا گشته یاران سپه
 که از نام رستم می زیستند
 چو بر بنیاد آسمان ماند و نو
 سرزدگر مانند شهنشاه دیر
 ز زابل بجز و دسیه کشید
 که ساسانش خواندنی را دارد
 و گیتی بدیدار او بود شاه
 چنان بد که آستین آمد شاه
 بفرمود تا پیش و شد بهاک
 همان لشکر گنج و خبثت
 ز گفتار سربینش تیره شد
 می خویشنشت با خاک آلود
 مراد برودی سر آمد
 بگوید و بیابانش آرا گاه
 می بود بیکار هیچ و سپه

چنین گفت کامی شایه با بوش
بر آشفته بهمن گفتار او
ز دینار و زر گوهر ناب سود
همان برده و بدر بایه درم

روزم فراز با بهمن کو
فراز پیش آموش با سپاه
بشت آسمان و گیتی بشیر
همی گرز بارید و پلاد تیغ
همی شایس گرز با تیغ تیز
همه سبزه رشت بر گاشته
بختش پر زخم شیر بود
چو دیش نداشت بجان

اندر زین شوق بهمن ناکر و
زیر دانه ترس زنا شرم او
نه رسم کابل پنج سیر گاه
په پی تو زان گره نیک اختر
ز هنگامه کعبه ایدر آس
چو شنید شاه از پشت تن سخن
بفرمود تا پاسبانان
که زاراد لیر اگوار ستم
ببیند و چشم کس این و مکار
از ان آگهی سوی بهمن رسید
بشگیر ازین بزرگد بران
چو شد کوه بر گوته سدر سن
بر آسود و بخت و شبت شاد

بزنی گرفتن بهمن بای دختر
همه که از وزاید و گ
بزرگان نیک اختر از انجمن
ولی عدس او بود در جهان
بسر و زود و شب نشان
همه آشفتم تخم که در غنفت
چو کوکب ز خردی بردی

پادشاهی بهمانی و بان
پادشاهی بهمانی و بان

بیار تو چشم خسته و بر کشته
 چنان گشت شسته تیز بازو
 ز تخت و ز گستره دنی هر چه بود
 ز شک و ز کار و زایش و کم
 شسته شد فراموش
 جهان شد ز گرد و سواران سیاه
 بیارید چون شد از قبر تیره
 ز گرد و سپاه آسمان گشتین
 بر آرد و از آن آئین رستخیز
 فراموش را خوار بگذر آشفته
 که فرزند شیران بدو شیر بود
 بفرمود داری زدن شهر یا
 زدن و زال او باز گشتن یا این
 نگه کن بدین گردش و زگار
 بدان شد که تافت گردشگاه
 چو بار و کار فرسگند داد
 چنین تا بخت و پاک راس
 پشیمان شد از کرد و مای که
 کشادند و داند بسیار نپند
 غیر آگوانا مور سیر ما
 زمین با دبی تخم هفتند یا
 نیز یک فرخ پند تی رسید
 که انیکار و شوگر گشت گران
 ز دو گاه بر خاست آوازی
 جانا امید است بایم در
 ز خود او ولی عهد گردش
 در سخن ساسان و مردان او
 بخت گرانجاگان بر شان
 هم آنکس که زوزاید اندر خان
 از ایران مریزی گردش رنگ
 ز گوهر گیسوی کسی نگفت
 در آتخا نه جز میوه ای ندید
 ز شستن چهارمین و زادن

بدان نیکو گیسو که مادر دوایم
 هم اندر زمان پای کز تو نبند
 ز نرسیده و نجا جاسے بزر
 که رسم فراز آورد آن برج
 غمی شد فراز از مرد و بست
 چو زو یک بهن سپید آگی
 و زان روی بهن منفی کشید
 ز چاک تبر زین چرنگ کمان
 بر روز چهارم یکے باو خواست
 ز عیبتی و از رشک ز اسب
 همه روز نگه گشته چون کو کوه
 سر انجام بر دست کرد از شیر
 فراز را زانده بر دادر کرد
 گرامی بشوق که مستور بود
 اگر کینه بودت بدل نه آست
 یکی ابر آرد با بر بلند
 تو تاباشی اسی خسرو پاک
 چو رسم نگهبان تخت کمان
 بزرگی ز شیر او داشتند
 خوشی برآمد ز پرده سرا
 تن گشته را در خمر کرد و جاک
 تو نامونده بودی که آگاه بود
 ز لب سوگ فراری بد از تو
 بشوق ز رود آب پرورد
 ز تاج تو چشم بدان دور باد
 همه لشکر شاه میره و کشند
 بدرویش بخشید چندی درم
 یکی دخترش بود عاشق بها
 بدرد در بند نقش از نیکوئی
 چه ششما شد ز بیمار شد
 چنین گفت کاین پاک تن نبرد
 اگر غمزی ز یادش و سپر
 دمان سوی شهر نشا پوشد
 زن پاک تن پاک فرزند او
 ز شاه نشا پور بسته کله
 کهنون باز کردم جاک بها
 جلی آمد و نایح سپه نهاد

ترا در جوانی بر وروده ایم
 ز گنجور و دستور نشین پند
 ز سینه او گوشت و کسب
 ز شان دگر و نشان نیت گنج
 ز بهر تیاوست کین را
 بر آشفست بخت شانش
 که خورشید تابان زمین اند
 ز میر گشت جنان ترا از آستان
 تو گفتی که بار و زشت را
 ز گردان خم شیر زن کاس بل
 بهم فرسگنده زهر و دگر و
 گر قمار شده اند اردیس
 تن پیلو ارش نگو نزار کرد
 ز کشتن دلش سخت رنج بود
 پدید آمد از خواستن کاست
 و گرز و شود خوار و زار و
 مرغیان کسی را که دار و دار
 همه بر در پنج سببی میان
 همان را همه زیر او داشتند
 که ای پیلو آنان باد و اورا
 بگفتار و دستور پاکیزه را
 که گشت اسباب اندر جهان بود
 تو گفتی همه دل پر اندر ز بود
 وزان شیون او رخت زو
 همه در زنگاران تو سوار
 بفرمان خسرو بها موندند
 از و شاد و چندی و چندی
 هنرمند و باد آتش و پاک را
 بدان دین که خواندنی است
 چو بهمن چنان دید بیمار
 ز گیتی فراوان نبود است
 و را با شد این تاج و تخت
 چه از دور و بود از زهر و
 یکی نیک پی در پرخیزان
 که بودی که دو بهامون
 پس از مرگ بهمن که گرفت
 یکی رای و آئین و گیسو

سپهر را به سر سپهر داد
خشتین که بهیم بسپهر نهاد
همه نیکی با کردار ما
چو بهنگام زادن آمد فراز
کسی که ز سر زدا و نام
نیچیز کیم رفتی بگرد جان
بدینسان می بود و داشت
درون نرم کرده بر بای می
بستند یک گوهر شاه
سرتنگ تابوت کردند خشک
پس اندر ریخت پویان مرد
سپید و چو بر زور او کوه
یکی گزینان خورد و صد و
سبکدیده با پیش داد و
که باز آمدی جا مانیم غم
بر گفت گزینان باز گشت
بدان جوی صد و دو دیدیم
کنون یافتی پور ناخوسته
رخمی دیدن تابان میان سپهر
بد و دوزخ زود پستان شیر
که این کوک از نامه ارس بود
چنان بد کرد وزی زین کانی
همان بکرین شهر بر دوشیم
بر دند و ارباب را بکشت
بشهری که بدنام و مترس
زن گزینان چو شد رهناس
همین پیشه خوانی ز پیشه پیش
چو بگشت چرخ از برش خیار
بفریاد شد گزینان کارا
شدی روزگارش چنین بود
چو داری می گرد و نیزه کان
ازان پس مرا پیشه فرمای
بدان پور اندر گفت ای
سپردش بد و روزگار می از
بدان گزینان نه را کجک
بجینید می بر تو بر مهر من
بر گفت گزینان که انت سخن

در گنج کشتا و دینار داد
جهان را به او پیش مرده داد
سینا کس رخ و تیار ما
ز شهر و لشکر سپید است را
چنین گفت کان پاک او بود
بدونیک بر دودی نهان
بگشت مانند زنده شاه
بر آنکه و بیرون او دوق دوم
باز وی آن کوک شیر خوا
برین و بقیه و بیوم و شک
که تا آب با شیر خواره چو کرد
بدید صد و دو بر جویار
بویید و ز کار که بر کشید
ز صد و دو کار گفت آنچه
بدین کار کرد از کبابی درم
که این پیش از شت باغ خور
نقشه بد و اندرون کوک
ز دینار و زر گوهر آراسته
بدیدار مانده از دوشیر
بد شد از ان کوک و کپور
و کرد جهان شهر یار بود
سخن گفت هر گونه پاکه خدا
زنگی و سختی بهامون شوم
که دند جز زر و گوهر شار
فرستاد و یک او گوهر
چنین گفت بکر و پاکه خدا
همیشه ز بر کار پیشه پیش
یکی کوک گشت بشو و بان
همی تیر و شتر و زبازار
نشان خواستی ز و برشت
بخوردی چو گشته بدگان
کنون از من این که ندانی
نیاید ز من گزینان کارگر
بیاوخت چرخش بد و بنابر
سودی با و دبا و بنگ
نماند بر تو بر سپهر من
در آن آن شده رنجهای من

جهانی ارباب او صد و دو نشاند
توان گزینان که در پیش بود
همی تخت شاهی سپید آمدن
همان تاج شاهی سپید نهاد
بگشتی جز از دود و خونی
بفرمود و در گری پاک نشد
بزیار و درون بستر خواب کرد
بدانکه که شد کوک ز خواب
بر دند صد و دو را نیم شب
چو کشتا گسترده را برگرفت
جهان را بدیدار باید گفت
دل گزینان در دوش مرده بود
کنون گزینان سخن نهفت
کنون چون کشایم سرتنگ
چو آن جا هزار زمین بر نهاد
بر از دوش آب بالین او
ز خوبی آن کوک خواسته
زن گزینان چو پیشه پیش
که این گوهران ایامی
بشهر کیمار اندر اندر شمس
بر پور و از ان مرز فرنگ
از و سبدهی جامه و سیم زر
که بانی نیازیم ازین کار کرد
تو داراب اخواب و نیکو دار
بگشتی شاهی با پهلان کوک
بر گفت کان جابه بزرگ
بسمایش دیدی کانی است
بگزار چرخ گفت کانی بانی
بد و دگر از سبدهی شمس
ز من جایی مهر بی اندیشه
عنان و سنان و سپهر شمس
دارب از دوش از گزینان
بر سیدان از دوش از گزینان
شکر و خورشید از دوش از گزینان

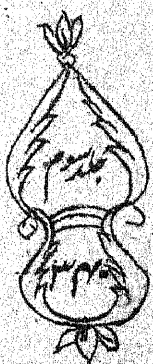
نیازش بر رخ تن خویش بود
جهان دوشن سو و دند آمدن
همی بود تخت پیر و ز شاد
جهان را سر سپید است
یکی تخته جبهت از دوش کار نشد
میانش بر از دوش تاب کرد
خوشان باشد و این چو برست
یکی بر دوش نیکو شاد لب
بماند از ان کار که گفت
که چیز کیم دیدی بانی نهفت
یکی کوک زیش مرده بود
بگویم پیش سرافراز جفت
بدیدار آن خوردت آید نیاز
سرتنگ صد و دو را برگشت
عقیق ز بر جبهت بالین او
دل او ز غم گشته پیر است
بپرورد چون پاک فرزند خور
که باشد برین دشت زمین
بباشیم دل شاد و با دست
بشهر دگر ساخت جانی
چنین تافران مانند گرس
توان گزینان که در پیشه مگر
ببین تا چه اید از روزگار
کسی را ندیدی تن ز و داس
که او پیش جبهت زینت ننگ
با کین گشت ده بر او بسته
همی تیر و دوشی این آید
وزان پس بفرنگیانش
ز گیتی سواری مرا پیشه کن
با و دگر باره بگاشتن
دارب از دوش از گزینان
بر سیدان از دوش از گزینان
شکر و خورشید از دوش از گزینان

برای و دوا و از دوش گزینان
که این تاج و این تخت و خنده
همان جهان را که در گنج
نمانی بر دوش و دند زنده
ز دوشن هر سو که بد مهر
جهانی شده امین ز و دوا
یکی خوب صد و دو را چو شک
بسی از سرخ اندر و خشتند
نماند و بصد و دو در نرم
ز پیشش هایش بر دوش خشتند
چو کشتی میرفت چو باند
بگزار گزینان که در دوش ننگ
بجامه پیشه و آمد دوش
چو بگزار گزینان که در دوش
زن گزینان که در دوش کوک
بگشت که من جامه را بر نرم
اگر بودارای که پور خور
زن گزینان که در دوش نماند
بدست پیش سرخ و دینار بود
بر گفت گزینان که این ایام
سوم روز و داراب کرد زنگ
بزن گفت گزینان که این نماند
بشکله گزینان که در دوش
بر بیکانه شهر اندرون ساخت
بماند جز از سرخ و یاقوت نیز
چنین ایامی بد و دند
همید گشتندش چنان از جبهت
همه کوکان هم کرده آمدن
چو داراب از ان پیشه بگشت
کمان بتدی سر و گشتی بر دوش
بفرنگیان و دوش از دوش
بیاوخت فرنگیانش
نماند که دوش سواری تمام
همان ز غم چو کان تیر و داس
بگزار چرخ گفت روزگار
بگشت که دوش چو بانی
چنان بکر و دوش گزینان

همی گزینان از دوش آبا گشت
دل بد گزینان که در دوش
نخواهم که باشد ز از ما برنج
جهان شاد و شایخ بر دوش
فرستاد بر هر سوی شک
بگشتی بودی جز از دوا
بکر و دوشند در دوش
عقیق ز بر جبهت بالین او
بجینید بر دوش پیشه مگر
باب فرات اندر انداختند
نگهبان از اگر گشت تاب
سر جوی را که در دوش ننگ
پراسبد و دوش و دوش
بد و دوش گفت که بستان
خلیه رخا تیر گشته دوش
چو بگزار گزینان که در دوش
نبوکش بس زنگانی بر دوش
برادر جهان شمسین بخور
سوی است یاقوت بسیار بود
خزیدار باشیم تا جودان
کز آب دوش یافتندش کمان
چو خاک دوش گوهر را ز دوش
برفت و دوش از دوش و دوش
پرفانان که در دوش نماند
نماند از دوش و دوش
کدامی جبهت پاکیزه و دوش
که از دوش دوشی ندیدی گزینان
بیکبارگی ز و دوش آمدن
همی گزینان که در دوش
کدامی بر دوشان که در دوش
چو آموختند ز دوش نماند
بر آنکه زینت و دوش
عنان چو دوش و دوش
زمین ننگ از دوش گزینان
همی این نماند از دوش
بدکان بر دوشش بستانیم
ز خانه سوی دوش نماند

در خانه رنگ دارا بست زن کار از بیم زنا زود نرسند دق و زو کوک شیر خا پرستند و مانع و زمان بست که باشد بهای می که بارگ بهینا رهی خیر از پسند همیشه شش مرزبان گرس چرا که ای آمد نزد هاس سپه گرد و اندران کشند بیاد بکج بایون هاس چو دارا براد بدین سرور بسیار گفت این سوار از کجا چو دارا برادر فرزند کاش فرستاد بیدار کار گمان چنان بد کرد و زی کی تر با به سوزن باران می خاشند نگه کرد و دیدان کی جانی بیاد بران زو تو و خفت کرای طاق از ده شیارش دگر باره آمد و دیدان خوش بفرزانه گفت این چه شایه همه جامه و پیر و تبا رفتند گفتند کای خفته بشتر با او بریده سر بگردان که آتش بر خشت بفرمود تا سودی بر هاس دارا بداد و سپید کرد چو بشنید دارا بخت نرسند دق و با قوت بازوی زن کار زو کار و مهره خلایع بر رفت و نو یک دم همه یک بد کرد و خشت ازان لشکر درم چندان زمین غر زوی چو دریا چو با باز کردیم ازین مرز همه شب می کشد ازین هم باز غر و این و بی	بیا بشیر یا زید دست خداوند در زو را باز بست زو نیار و زو گشت باور نگر تا چه خواست تن جان بدین و ز کندی و بیارگ یکه کم بازین دگر زو گشت بگشاید با برادر بر گز که رومی نهاد اندرین مرز عرض گاه و بنادر و زی باد خود و مرز داران پاکیزه بگردن در آرد و پولاد گز بدین شایخ و این بر و بالایی سپه راسر سپید آمدش بدان تا ساندن در زمان بر آمد غمی گشت از و شنود بدشت اندرون خیمه ساند سپه راسر کی طاق بر پای تو کوش می خیمه و باز بست برین شاه ایران نگه راسل کرای طاق چشم خور و سپه یکی راسر طاق بایه شن ز خاک سپه سخت فر گاه ازین خواب بر خاک بیدار کرد همی گفت کاشی او که یک بسی عود با شک و غر و یکی دست جانه سر تا که ای شیر دل مرز و خشت گدشته همه بکشد و از غمت زو نیار و و بیای بیلویش بیارید هم زو هم زو را ازین و نگه بایان این مرز چو در و دران غر و خشت که گشتی بهمان تیغ و در و جای خوی رانی بر همنون سپاه اندر آید با و بوم سلیح سواران بر سپه شد از گرد و غر و خشت	ازین گفت کشتی ناری کج بد گفت خوش حسن کج بد گفت ما بتکاران بدیم چو بشنید دارا خیمه ساند بد گفت زن است و شش این یکی مرزبان بود با سنگ را چنان بد کرد که سپاهی زوم یکی مرد بود نام او شنود سپه چون فراوان شد از هر بدان تا سپه پیش او بگذرد تو گفتی همه دشت پنهانی است نماید که این نامدار بود از اختر کی روزگار می گزید زنگ و بدش که اگر بود بر انجست بر سم هر است کج بگویم ترا هر چه گفته بگو نزد و نماند اران بدیم روان با بندیشه اندر نشاند درم هم بر و بند باغ و زمین بزرگ و سپه و در هاس بگشاید بدین مرز آباد بوم سپه بدو هم سپه بزرگ همی آمد از هر سوی لشکر تن نام دید و انسا بشود زمین بر و بند و بالایی خود و دجلی سوار بود ز سپه چنان چو کشتید ز بد با گشتی که بود خوابیدن ارب طاق و این و شنود سالار هاس آرد و سر و شش او سپه بر می گرد و شش گشت نودش کی خیمه و بار خفت که دشت فرزند شاه ارشد بدین و اندرون خفته گشت بپیش سپه بگشت انچه دید چو دارا با سپه اندر آورد کسی در جهان این گفتی نید بگره فرستاد دارا را پرسیدن شنود از دارا زو او گفتن او سر گشت خود و نو خشت شنود دارا را یک یک با لار شش گشت گفت این زن جایگزین گرفت ز آرام و زو با جانی ازان مرز و زو شش گرفت رزم دارا بر میان گشت یافتن ایشان برفت از انکه نه بر میان بپیر و زو و میان گشت رزم شنود با میان نه و زو یافتن چو دارا پیش آمد و حمله کرد	شمار که بشم بگویم که اسم ستمنا یک یک بر او بست ازان تو داریم چه بگویم بد گفت ازان تو هستی بد و داد و نیار چندان که بود خراسید و دارا بند و یک بزم اندرون مرزبان گشت بفرمود تا بکشد سوسه چو بشنید دارا بند شاد کام همی بود چندان بدان چو دیدان بر و بند و بند دلی و سوار از و کشت چو جنگ آوران اکی گشت همی رفت منزل منزل سپاه یکی رعد و باران باران همی گشت ازان کار دارا بلند و کهن بود از و بود زور و ان خروشی بگوشت چو بشنید دارا شنود نماید از ان که گشت برفتند و دیدن مردی جوان بفرمود که بر او بند زد چو سالار شاه آن گفتی بدید بفرمود تا جامه خواستند چو غر و شنید بر و سر و زو یکی تا کجایی بر زمین تمام چو مردی و دویم فرزند کج بدان که آن زن بد کرد سپه طلا و دارا را ز ناگه و شک هم باز غر چو دارا دید آن سپاه چنین تا بکشد که در میان بسی آفرین یافت از شنود تو شنیدان نوازش بیانی چو غر و شنید بر و سر و زو بپیش همنون و میان گشت	بزرگ کار زو زو هم چو ام نبو شنید و کار و کشت ز و بست گشت از و این دگر کار ازان را هر بر خشت نمود آن گران گوهر ناسود پرا نیش شادان نار یک سر لشکرش زان سخن گشت بشیر ویران کنه مرز و بوم بزرگ او رفت و بنوشت نام که شکر خزان بر او بکشد زستان مادر با لایه شیر و لیکن سلیحش از اندر خشت بر و زو شکر ز پیش هاس زگر و سپه آسان شد تبا زمین بر زو آسان بزرگ ز باران می جیست راه گز همان باد و باران را خورده کران هم از جان خروش که این با لک عدت یا تبا شکفته و شش تنگ شادان خورده خود مند با چهره سپه خروشی ازین سان که بشنود سرای پای دارا را بنگرید بخرگاه جایش بیار استند سپه بر رفتن بر هاس یکی جوشن و تیغ زو نیم سز و گز بگوئی بگشت شما بگشت با شنود فرستاده و گفت برسان طلایهستان ازین باب بزرگ هم آگاه کرد و بپیش اندر آمد و گز همی تاخت بر سان شیر که این شکر شاه میو سباد که بانی سز و تیغ و کلاه زمین بکشد و در شش زگر و شش و زو سباد

بغلب سپاه اندر آید و گوی دیران ایران بکوشد سپه بکوشد روی بر گشتند شب که جهان فریاد شد فرستادند و یک داراب کس بر آنچه آن بخت نیاخت چرا از باختر نه میسر می چو زین سپهر گرفت آفتاب ز روم و ز رومی بر گشتند فرستاده آمد بر رشتند فرستاد قیصر ز هر چه سپهر بمنزل بان طاق ویران چو دید آن نیشوری را چنین گفت با شومی زین هم اندر زمان مرد پاکیزه وزان که با سپه اندر آید ز کار زین بر چه بختند فرستاده و اندر آید بدانست کان و ز کاه فرستاده را گفت گریان که زین سپهر داد و نشاخت ز دنیا رگه فروختند بر خنجه گنجی بر نیکو دین ز درگاه پرده فروختند یکی جانشین خرد و سز یکی جام پر سرخ یا قوت کرد مراور اگر قش باغوش بپسید و بر تارک او نهاد جوانی گنج آمد و رای زن نباشد گفت اردل آید خوش بر او آفرین کرد و فرخ بفرمود تا خواند آفرین بر اندک زمین شمس بزرگی و دریم شاهی جهان پر شد از شادمانی شما شاد باشید و فرمان نشست کسی بر تو فرخنده	پراگنده کرد آن سپاه بزرگ همی تا خستند از بس کوشش بر آوردند گدازت بگذاشتند همه باز گشتند لشکر جنگ که ای شیردل مرد فریاد تو نای تری از خداوند بپوشید و بیای شکیب سر جگر بایان بر آمد ز خواب کس از بوم و پر بیدار کرد که کرد و اگر سر بر بیدار داد ایا بدر برده بسیار نیز که در اب را اندر و خفته دید ز هر گونه سپهر و کردید که سپهر در با شید و همواره یکی نامه نوشت نزد به هم آنگاه طاق اندر آید زمنه و وقت در کوه خور بیا و روایت نزد به سپه یک یک پیش و بر گشت که اند جهان را یکی که خدا تاب فرات اندر انزاس می و مشک و گوهر بر آید بر کشوری بر پر گند چینه بیک هفته کس اندر آید در و بافته چند کوه گستر دگر جام پر کرد از زرد بپسید و بر تارک او نهاد جهان را به بیم او فرود پر مرده و شاه بی را بیک بد چو داری تو خد که تاج باشد تو با شاهی بشاهی بران نامدار جز این نیست اندر جهان پرده است باید بر پشت کسی را نیاورم و رنج آبی را می او کشت دل بر سگالان کوکله	وزان بهایک خد سوی مینه بگشتند چندان روی سپاه چو ز رشتند از این بزرگی سپه بگشتند که رویان نگه کن کنون تا پس تو بیت چو آن بیدار شد شاد همان پاسی از تیر و شمشیر ببستند گردان ایران خروشی بر آمد ز رومی روم شدت آنکه جنگی باز جنگ سپه بپوشید و بر آید زن گار و شوی و گوهر بگفتند با او سخن هر چه بود نامه درشتند و بهما داراب را و بخت نشانی نومدی بر افکند برسان شنید و گفت از لب برخ چون بهار و با لب پراگنده بودم ز شانه سپه خوار شد چون سپهر دگر بخت گزینم کرد سپه بپوشید و بر آید و کوه سی و سپهر و دلا ز اختر همیک در و زنی همای آمد از در بر شانه و چشمش دیدار او سپهر همای اندران کار و زنی که جز بخت شاهی سبادت دل بر سگالان کوکله سخن اندر هر کشور بران تاج بر گزیند که او چو شایان است که نورسته دیدند فرخنده که ای نامور با گزیند بآرام و بهیم بر سر نهاد سبادت کیانی که گاه	بیا و در جنگی سیح و دشت که گل شد ز خون خاک آلود ز شادی دل بهلوان برود بر آسود و بخت از میان در خواسته سودمند تو بیت یکی نیزه بر دشت از بهر نام طلایه پراگنده بر کرد دشت همی تا خستند از بس و میان که بگشتند آن لاری بوم سخت روم اندر آید ز دنیا و ز گوهر ناب سیدند و از بیم خواری زمنه و وقت در کوه خور نامه درشتند و بهما داراب را و بخت نشانی نومدی بر افکند برسان شنید و گفت از لب برخ چون بهار و با لب پراگنده بودم ز شانه سپه خوار شد چون سپهر دگر بخت گزینم کرد سپه بپوشید و بر آید و کوه سی و سپهر و دلا ز اختر همیک در و زنی همای آمد از در بر شانه و چشمش دیدار او سپهر همای اندران کار و زنی که جز بخت شاهی سبادت دل بر سگالان کوکله سخن اندر هر کشور بران تاج بر گزیند که او چو شایان است که نورسته دیدند فرخنده که ای نامور با گزیند بآرام و بهیم بر سر نهاد سبادت کیانی که گاه	کسی از میان خوشی را ندید بیا و صلیبی گرفت بخت بران آفرین مر بانی فرود ش از خواسته لشکر اگر بخش ای دل رهنمایی بد گفت پیروز با و شد همی شد چو آواز شیر همه شتر را را می سوختند رخ نامدارش بر گشت نوی کی باز میان کشیم سپهر دیدار اب بارشند بیزدن تپه بید و شمشیر ز تیار و زگر و شمشیر نه از موبدان نیز بر گشتند جهان جنگ و اندران زنگی که شمشیر و از خوش که بایا و بیدار گوی شکستش و زگان بر یک گر انما پیش بر و دلا کجا گشته بودم از و ناسپ بیزدن نام و بی رشتند دگر زنده و شاد و شاد کسی نگفتند از پیش و کم دویدار و یک طوق گوی جهاندار و داراب را بار داد فرخیت از وید و خون همای آمد و تاج زین چنان دان که کیم بگشت که هستی تو از گوهر خردان که هرگز بد فرنگر و کم سر فراز شیر آید وزان که در سپهر خور سپهر و بهرمان و ساری که شد تا پدید اندران سپهر و بخت شاهی بگفتند کای شهریار جهان بیا و در جنگی سیح و دشت

نرم جانم تو نموده و پنج بر آید آن کسی را که دیدم پنج زاد او در شاه ایرانین که گیتی بیا راست بر او همیشه جوان تا جانی بود چه گفت آن سرانده هفتاد چو در آفتاب گیتی نشست که گیتی خستیم پنج و بداد ناید که چو کس از پنج ما برفتند باده و میا و شراب بفرمود که بنده و زور میا چو در آید از سر اندر آید کرد هر سو فرستاد و بیمه سپاه برفتند و سالار ایشان چنان در ایران سپاهی بود دین آن سپه ای بر تاج خروشی بر آمد بر پهلوس شعبان در آن روز گشتند بجانب چیزی که در سپاه شد از دست نیزه و ران بود نشدند نامه که در سپاه چو در آید بزرگان دم کز آن بشه فیلقوس و سپاه و گریه و شکوه و خسته بود ابا برده و برده و بانها که فرجام این رزم بودیم چو عورتی که گشتند چو بشنید از او که از آنجا آمد شنیدند بر مهران مستند شنیدند میند سپه آید پس سپه و تو یکی و خست فرستاد و بنده و آمد چو باد چنان بر نهادند بانی کدشاه بجانبید بر زبانان دم برفتند با خسته شهریار شتر واری صد گریه کردند بجام اندرون گوهرشاه سوی پارس آمد و دلازم	بر گفت کای گزشت کار کنون اختر کار اندر گشت شنیدند محمود سپه و دست خداوند تاج و خدایند پا و شاهی و ارباب و وازده سال بود ساختن داراب شهر داراب گرد و در او در آن ساختن جوها شکفته تراز کار من جهان زمانه بر آمدن آباد باد چنان بیک روزی زهر گد کشاید ازین آب دریا کرد یکی آتش از دخت از پنج کرد چنان از بداندیش بی کرد تا ختن شعیب با شکرب عرب بر کشور ایران و شکست یافتنش از داراب سه در و شب نشانی گشت بسیار تازی و زین جنگ ز شکر کی مر زبان بر کرد رزم داراب با فیلقوس و می و فیروز و زری چو بشنید سالار و روم این سخن ز محمود فیلقوس و سپه زن و کودکان شان بر کرد بعورید در صحرای شدند آشتی کردن فیلقوس با داراب و زنی گرفتن داراب و خورشید را و باز گشتن بایران دل من بچویش آمد از نام جنگ چه گوید گفت اندرین گفتگو یکی دختر می دارد آن نامدا فرستاد و روم را خواند شاه نگاری که ناسید خوانی و را بدان شاد شد فیلقوس و سپاه ز زخایه نخت صید تراز وزان پس بر فیلقوس فغان یکی صد تیرین بیا رانستند دلازم رومی بهر اندرون سقت غریب و رازدار کرد باز فرستاد و ارباب و دختر فیلقوس ابروم و زادن	گر زاب بصدوق با بی سکه کنون آفرین از جهان آید نخوید جز از داد و زر است جهان و دشمن از تاج محمود باد وزان نامداران فرخنده چنین گفت با موبدان ندانیم جز داد و پادشاه این وزان پس بپند و نشان نمود رستی باید که بی رسید چو بکشاد و خند وزان آید زهر سپه کارگر خدایند چنان بیک روزی از میان کرد کز ایران بر آید و گریه فرز آمدند این و لشکر هم ز باران و زمین باران چهارم عرب روی بر گشتند ازان روزگان ماند آنجا فرستاد و باز خواهد شد بروم اندرون شاه فیلقوس ز محمود و شکری کرد کرد دور رزم گران کرد و شد چو از پیش او رانده آمدند فرستاد و آمد از فیلقوس چنین بود و بنیام کرد یک خدا همه راستی باشد و مرد قرآن کن که از شهر باران همه مهران خوانند و سپه بست آرای چون او بنید بر گفت و پیش فیلقوس برین فرستاد تا با زورم سخن رفت هرگز از با و شاه چهل کرده شغال بر خایه بفرمود و تاراه را رانستند ده شهر بهر دیبای دم کنیز که پیش شت تا شصت وزان پس بران زد و گریه شبه خسته و ماه با شربار	چو در آید و اندرون کرد نخوید نیم شهر یار زمین ناید و بداد اندرون گشت همه وزگار نشسته بود ز داراب و زهر سم و رای بزرگان و دیدار دل بخردن که بر پاسبان از گشتند آفرین زهر مرز با از آباد بودم یکی بیکران شربت دریا بود یکی شهر فرمود بس سوخته همه شهر از ایشان ببار نیزه سواران بنده گدا بردی بگیرند و سپه و گدا چنان شد و پرخاش بآن دم زمین شد و خون چون کی آب لشب و شت بیکار گداشته نیزه جهاندار بود سپاه ازین سال و آن سال گداشته یکی بود برای او شاه و روم همه نامداران روز نبرد چهارم چو بفرست گیتی فرود ازان رفته لشکر و سپه گدا خرومند و دیدار با بنم و دیک نخوید که او با شدم رشت ز کوشی و کاری نگیرد که پدر شاه بود و سپه پادشاه کرای شاه مینا دل پاک و ن سیان تان چون دشمنان که گشت خواهی همی آب چو خواهی که برین مانع بودم ز چیز که وار و شته و م همان بنده گوهر گرانما زهر کار و لمار برد خستند همه بیک از گوهر و زهرش بودم وزان هر کی جام زهرین بود سپه و سوسی شهر ایران بود باز گوهر و دیوی و رنگ گدا

همانکه بزدی کیست دهم
پزشکان داند را خوانند
باید بر کام او بر نشک
ل با د شاسر گشت از عرو
ز با لاورنگ و زو بایش
شیا و کس نام ارباب
در آفریکه مایان بخت
بشکیر فرزند را خواست
سکندر در دل خردانی گرفت
در لیس گشت از پس فیلقوس
وزان پس که ناپید نزد
همان دزد و ارش کرد
بزرگان فرزانگان آفر
که این تخت شاهی نماند
چو دارا ز دل سوگ دارا شد
کسی را نخواهد که افتد بجا
جز از ما هر کس که دارا گنج
دیر خردند و پیش خواند
که هر کوزی از فرمان کن
از چار اندر آمد دهم
یکی را در گذشتان مرز داد
همه پاک با بدید و با و سا
کسی را که در دیش بر آرد
یکی نامداری به انگه بوم
بدو گفت کای مهر شاد کام
چنان کن که نادان کن کن
وگر بکنی جز بدی ندان
بفرمان او و کار کرد
وزدیک دارا بیا بوم
که هر شکله زمین می خایه کرد
چنین گفت که در گوش آسان
شمارا با بکون ساسانی
هر آنکس که بود او پیاده
جای از بر و خیزش نصیب
دو لشکر بروی اندر آورد
ز گویال در سپ و گرسون
بسی زنیاری بیا بوم

شاه شاه ازان دهم و دهم
بزدیک ناپید نشاند
بارید چندی زمرگان شک
فرستاد بارش بر فیلقوس
سکندر بر می خا نری مادرش
سکندر سپه بود و نصیب
قوی بکل و شد و با لایند
هین و دیان را بار است
سخت گفتن پهلوانی گرفت
بیدار او و دشتی نعم و بوس
باید زنی خواست و اراد
که تا از پیشش باشد بجام
ز تخت بزرگی فرادان باند
چو خوشی رسد زود خواند باند
بخوشید تاج کنی بر فراشت
نه از چاه خوانم سوسوی تاج گاه
خو اکیم شادی دل اینچ
زهر و سداوان سخنها را
بر سپید به بند سرافشان
یکی را بجام و یکی را طشت
سپه را به چهره باز داد
نه بی بود با کسی را ندان
بخوابندگان گنج آباد
کز دشا بود آفرنده مرز بوم
همی کم کنی اندرین کار نام
اگر چند اندگان نشنود
شبی در جهان شادمان نشود
ز بزم و زرم و زنج بزد
کجا باز خواهد از آباد بوم
بر دوسر با و بیا بوم
نیاید که در مردن بگمان
دل از بوم و بر پاک بر خور
بکر و دود و دوش سلج و شاد
نشد بر او و بر حبیب
بر دگر که بینه بر خا شوی
ز خفتان و ز خنجر بندون
بزرگان جنگ آور نام

پسچید و جامه سر زنیافت
یکی مرد و بیاد نیک را
بشد ناخوشی بوی و کاشن
غنی دختر و کوه در نهان
که فرخ سید شست آن نام را
همی نگش آمد که گفته کس
همان شب یکی که ز دا جنگ
ببودی می که در چشم یل
فرزون از سپهر شتی قیصر
هنر پاک باشد کمان را کاک
چو ده سال گذشت از این
گفت انیکه دارای اراد
بکوشید و با مهر داد و در
یکی مرد بدیز و برنا و شد
کسی که ز فرمان ما بگذرد
خو اکیم که باشد مرار نهاس
یکی نامه نوشت فرخ و دیر
همه گوش یکدیگر بفرمان
در مرد و دود و دینار و گرسون
فرستاد و آفرنده کسور

که از گشتش بوی ناخوب نیست
پژده میداد و آرد بجا
بگردار و دیا بخش بر زخت
گفت آن سخن با کسی در جهان
که از ناخوشی یافت زو کام را
که در از فرزند من کرد پس
برش چون بر شیر و کوه ناگه
که همتا به او با سکندر رسال
بیاستی پهلوانی برش
سکندر بیا موی ز آمو گار
یادش ای را پس ارباب مروی ارباب تخت شستن را
چو ده سال گذشت از این
گفت انیکه دارای اراد
بکوشید و با مهر داد و در
یکی مرد بدیز و برنا و شد
کسی که ز فرمان ما بگذرد
خو اکیم که باشد مرار نهاس
یکی نامه نوشت فرخ و دیر
همه گوش یکدیگر بفرمان
در مرد و دود و دینار و گرسون
فرستاد و آفرنده کسور

مردن فیلقوس و تخت شستن
بر دم اندرون بوی بچند بوس
خردمند و بیدار گسترده کام
خو اکیم که بای آرسید
به بیارگی تن بد و داد و دایم
بید روزی بخت است
چو نشینش بخت نشا ختی
غنی گشت ازان با و سا و
بزیسد و از روم شد نایب
لشکر کشیدن سکندر روی ایران و سپیدان ارباب جنگ
بفرمود و تا لشکرش ساز کرد
ز شهر و ز درگاه و سا لاف
ابا لشکر و بوق و کوس و سا
سکندر سپه راه و ایشا
همان تیغ مصری بر زین
دل شیر و جنگ و ایران گرفت

ازان که شد شاه ایران دهم
گیاهی که سوزنده کام بود
اگر چند مشکین آن خوب
چو ماه بگذشت ازان خوش
همی گفت قیصر به مرتب
چو اسکندر از پاک مادر شد
رزانید قیصر بر افروخت
سپهر اندرین بر چند بخت
خرد یافت ختی و شد کاروان
تو گفتی نشاید مگر داد و را
یکی که در آمدش با فردیال
بزر مرد شاداب و بر بهاس
همه گوش دارید و فرمان
گفت این و با دزد جگر کشید
چنین گفت برگاه کامی متران
وگر هیچ تاب اندر آرد
ز گیتی غر و خوش دیان
هر سو که بد شاه خود کاس
سر گنجهای پدر بر کشاد
هر آنکس که به کار دیر
نه بد و ز نفور و خاقان
یکی شارسان کرد و ز لوشان
سکندر تخت نیا بخت
به پیش سکندر شد آن پاک
هر آنکه که گوی رسیدم بجا
اگر نیک باشی بماند نام
سکندر شنید آن پسنداش
چنان به که روزی فرستاد
بدو گفت و پیش و اد اگه
سکندر سپه راه و ایشا
مرادوی گیتی بیا بوم
ز سپان که در دشت بودی
درفشش بخت سالار بوم
شده مصر با لشکر که بخت
بیک را و خندان گرفتار شد
ز دیار و دینار خندان
چو بشنید و اراد که ز روم

چرا نمیشد جان روان بزم
بر دم اندر اسکنه بر شل نام
دزم بود و دارا ب اجای هر
یکی که در آمد و جاسنه مهر
که پیداشد و ختم من قیصر
یکی شد بزد و نیا فرود آمد
که آن را و شش فرخ آمد بیا
زهر گوشت سالیان بر گشت
همه دار و با سنگ سپیدان
وگر تخت شاهی و بیا و را
ز فرزند ناپید کسور
همی خواندندش بر بیک سر
ز فرمان او و شش جان برید
شد آن برگ کلان چون شلیل
سرافراز گردان و کتاد و
بششیر بشم راد و کل
بزرگی و شاهی و فرمان مراد
بفرمود چون خنجر به
سپه راه و خواند و روزی
ببخشید بر سر کسور
ز روم و ز کسور و بخت
با هو از گشتند از و شاد کام
همی بخت و دوت بدی بخت
زبان کرد و گویا و گرفت بجا
ناید و گیتی مرار نهاس
تخت کنی بر بوی شاد کام
سخن گوی را فرزند آمدش
سخن گوی و شش دل آزاد
که از با و شاد کون نگ بوم
گفته سخن پیش ایشان
بدونیک چندی بیا بوم
بیا و ز و دشت چو بیا
نشد بر او و دینار بوم
بزیسد و از روم شد نایب
که گریز و دود و دینار
که آن خنجره بارگی زشت
ببخشید و از روم بزم

بر قند ز صلیح خندان سپاه بگرد لب آب لشکر کشید نهر گون باو سخن بر اند که سن چون سولی شومش سوار می ده از رویان چناندار و از امر او را بخواند هم آنگو چو شست با می مرا از زینت باشا جنگ اگر خاک داری تو از من کزی کن یک روز کار نبرد و گفتی که در است تخت عاج برین فردا لا و گفتا چه کجا خود پیام از تو خوشتر بیار استندش کی جایگاه چونان خورده شمشیر دینده باید درار گفت بر گفت ساقی ای شاه بخندید از آئین او شریار زیر و نهرین بزمگاه آمد هم آنگو که مار لعنه مود نزدیم مانده او بروم سکندر بد است کاندین چنین گفت با آن اران چو در اسر و اسر او نبرد پس و فرستاد دارا اسرا چو اسکندر آمد برده سر که این جام پر دزی جان چو در جنگ من ایچ آورده قدای تو باد آن و جان چو خورشید بر زوین و شمشیر سکندر چو شبنم کاس سپاه دور و سپهر بر شید صفت تو گفتی هر چون خورشید تو گفتی زمین کوه خلی شد پوشید و دیند ایران سپاه سپاه سکندر رسد از دین بهر و زری آمد پان زنگاه	که از نهر بر باد برست راه ز جوشن کسی آب دریا بدید سخن های ابرار او خواندند همی برگرامیم کم و بیش که گویند و دهنه گفت بپرسیده و برزیکاهش نشاند پیام سکندر بسیار است نه در بوم ایران گرفتن نشا سپردن بهوارا چو برین بامش از آرزو گرد ایا یاره و طوق و باقوت مگر تخت را پر و ریت سپهر چنان شهر یاری سر آئین چنان چون بود در خور پایگاه می رود در لشکر او استند که رومی شد امر و با جانت چو داری بی جام زینش یکی جام پر گوهر شاهوار خرامان نیز دیک شاه آمد چو فرستیم نزدیک و باخو دیر آمدست او برین نزد چو گفتند با شهر یار جهان بلند اختر و نامد اران بتاری اندر شد تا بدید دلیران پر خاش جویان برفتند گردان وی زجا سر اختران زیر فرمان است از ان شمشیر شادی و گنج بر انیت جا و پیمان زینش بگرد و روشن چراغ بزرگوس و آور و لشکر بر ز خنجر همی یافت خورشید زمین از خورشیدش چو شمشیر ز گرد استان وی ملی شد نزدیند ز خاک آور و گاه یکی پر زخم و دیگری شاد کجا پیش بر با گرد سپاه	همی داشت از پارس جنگ دم سکندر چو شبنم کاس سپاه رفیق سکندر بر میام برست و دارا کرخواست پر گوهر شاهوار ز لشکر باید سپیده مان همه نامداران سر و ماندند نخست آفرین کردن سپاه بر احم که گرد زمین اندک چنین با سپاه آمدی پیش که من سر نه چو جنگ سر بر گفت نام و فراد و جیت چنین دایم که این کس کرد سکندر نه زمین پایدار خرد سپندار ایران چو نهان سکندر چو خوروی می خوشگوار چو خور و این فرستاد و به جام سکندر چنین دایم که جام بفرمود و تا بگفتش بنشد فرستاده روی سکندر بدید بر آفت مار ابدان خور همی برگرامیم سپاه ترا همی بود تا تیره تر گشت که مارا کنن جان با سپه نگهبان فرستاد هم در زن چو با و از پس او می تابند بدیدند شب شاه را شاد کام هم از لشکرش برگرفت شمار جهان آفریننده یارین است	که انکه ز کوشن ز آباد بوم نیزه شدن را به بود راه یکی خسروی جاوید پرنگار خود و نامبر دار و ده تر جان بر او بر جهان آفرین خوانند که جاوید باد اسر تا جدا بگروم بیستم جهان زیکی نه انکه زرای کم و بیش من اگر چند باشد سپاهی گران که با فر و شانت نشان کنی نزد آشتی و نه اندر نبرد که از را به شیدگان بگذرد سپالار فرمود او را بخوان نهادی سبک جام را در کن نگهداشت جام شهنشاه فرستاده را باشد ای نیکام یکی سرخ یا قوت برسد بر شاه رفت آفرین سزید بگفتار باشا پیکار کرد همان گنج و تخت کلاه ترا سوی با خورفت گیتی فرود چو سستی کند با و ماندست نزد یکی خیمه بدگسان چو شب تیره بدر راه نشاند بپیش اندرون پر گشت فرودان کم است از شیدگان سر اختر اندر گشت ارمن است	چو آورد لشکر به پیش فرات سیان دو لشکر و دو سنگمان چو سپهر آمد از گشته رستگار بر دند بالای زمین سقام چو آمد نزدیک گردن خسرا ز دیدار از فرسود فرنگ او سکندر چنین گفت کانی نیکام همه راستی خواهم و نیکوئی چو رزم آوری با تو رزم دوم چو دارا بد آن را می ده از انداز و کتری برتس نیزه گنگان بر دوش کترند پیام سپهر بر نیکو نه داد فرستاده را در زمان خوانند چنین نامی و جام چندی گشت بفرمود تا زو سپهر شاه گر آئین ایران چنین است ترا هم اندر زمان باخو امان بر گفت کاین قصه اسکندر چو از یاد شامش بگنجیم چو گفت فرستاد و شید شاه بیاید به بلین برده سر همه با دایان بر آغوشند چو فرستد بدار دل فرشته طلایه بدیدند و گشتند باز بگردان چنین گفت کار بدید همه جنگ را تمنا بر کشید بزرگان را خواندند آفرین که یار و زشایان بدین بار بیاید و لشکر زو و فرات ز ساز و زگردان هر دو گرد سواران جنگ از پس پیش ز آواز سیان باک سران به شتم تر آمدی تیره گرد بر و فرات اندر آمد سپاه سپاه از لب آب بر گشتند چو دارا ز پیش سکندر رفت	شمار سپه پیش بود از نبات سکندر گر انما بجان آخوا چنین گفت کاکون خنجرین بزر و اندرون تیغ زین نهاد پیاده شد و پیش بردش ناز ز بالا از شاخ و آهنگ بگسیه بهر جای ستر و نام بویزه که سالار ایران تونی ازین بوم بی جنگ بگذرد سخن گفتن فرستد بالای او من اید و ن گانم که کس که بر تارک بخردان افستند بگفتم بشاه اسیر او کردید سجای رسولانش نشاندند هنادن با اندازه اندر گشت که جام شید از چو داری نگاه بهر جام زین سوی گنج شاه کجا رفت بود ازین مرز و بوم که بخت با گرد و یار است شب تیره سپاه بر آغوش فرود کرد سوی سکندر نگاه دلاور با سپهر اندر آورد ز پیش جهان را بر گنجشند که بخت چنان با و شفته بود نبد سود جز رخ راه دراز بدین فرخی نام ناشاید وزین دشت با سون کشید که آباد باد اقیصه ترین بر دی و بالا و دیدار تو بها سون سپه بود پیش زین زمین همچو دریا شده گرد همه برگرفته دل از جان چو نگین گرد ز باس گران بدانسان که خورشید شد لاخو گر زان فرستند از ان میگاه بفرمود تا زو بگذشتند بهر سواران فرستاد گفت

از ایران

از ایران و توران میان آموخت سکندر چو بشنید لشکر برانند سکندر در گداز بار و پر گشت پراز و در گشت از آذرگاه خروشی بر آمد پیش سپاه بجان و تن از رویان شیراز ز تخت و زنگاه و پرده سرا بود و چندی بران زنگاه خروشان بد چون سپه اندید فرستاده رفت بر سرک بایران گفت کای مهران نیکان دشان مانا بدند چنین هم نهاد و سپاه کنون شکار زنگان بدنا گنج ده کسی کا ندین جنگ سستی کند بزرگان دانند برخواستند به بندیم دهن یکساند و گد سکندر چو از کارش آگاه شد سپه را میان و کرانه بود دوشاه و دوشور کشیدند پدر رانند بر سپه جامی سر سکندر بیاد با صخر پارس همه یکسر اندر پناه من اند چو پیر و زگر و دامان فری ز چیزی که بد اندران مگا بزرگان فرزانه را گرد کرد شکن زین نشان جهان میا نه کشور نه شهر و نه تخت کلا بود و گفتند کای شریار که اما در خواهر و دختر است کنون مانده اند کف و شمشیر هین چرخ گردون بر او گذرد یکی نامه بنویسند و یک کس دیر جانیده را خواندند شاه ز داری و داراب بن رویار کز و شاه و انیم و زو با نیب در دمی برین رزم با سپاه	درم داد و در دوزی باز آموخت نیز شد و سازش آموخت بلند اختر و گیتی افروخت چو یاری ندانوش می رویا که ای زیر دستان گم کرده و گر چو خون دست آشفته ز فرس و زالات از چارپا چو آسوده شد شهر بار و سپاه بهر چندی کو پدر را ندید بهر ناماری و هر بهیوس خرومند شیران و جنگ آفران بهر سال با فری می بستند همه پارس گرد و بدر یا چن همیشه از شهر ایران آتوه بگوشت که با جان در شتی کند همه بخش را یار استند اگر خاک یا بیم اگر بوم که در آتخت افسر ماه شد همان تخت از ارجانه بود همه نیزه و گرز و خنجر کف بایشان بنشیند گردان سپه که در پیشش مان بد و خنجر بار بد اند اگر نیکخواه من اند بزرگی و دهم شمشیر بجوشید یکسر همه بر سپاه کسی ابا او بد اندر نبرد نه از کار دانا نشیند نه شاهی نه فرزند و گنج سپاه همیشه ایم از بد روزگار همه پاک در دست اسکندر نزد بزرگان و گنج کبان چنین آدم نکس که دار و خرد پرا اندیشه کن جان ناریک بیاد و در قلمش مشک سیاه سوی قیصر اسکندر شمشیر گیر کسی بر فراز و گیتی در شیب مگر کوشش و شمشیر هر ماه	سر ماه نو شک آباد کرد سپه را چوری اندر آمد بود سپاهش گریزان از ایران جنگ سکندر بیاد پس او چو کرد شمار از من بیم و از نیست چو لشکر از وایسته نیستند ز دیار و دیار و گنج گهر جهاندار در ایچرم رسید همه شهر ایران پراز ناله بود سپاه انجمن شد بد گاه شاه بیتید تارای انجمن چست بهر کار مار از بون بود و دم زن کوک و دم و گرد و سپه کنون ما شکار غم ایشان جنگ مدار از این پس گیتی است خروشی بر آمد ز ایران ز بار چو بشنید دار سخن ان گد رزم سوم دارا با سکندر و گد نیز شد و ران را یار است بر آمد چنان از دوشور خرد شب آمد بد اندر آمد گشت خروشی بلند آمد از بارگاه همه جنگان را بنشینیم خیز کسی کو فرزان ما بگذرد چو دارا از ایران بکرات همه مهران زار و گد گشت زن و کوک و شهر ایران سپه گر اید و گد شمشیرش کرد گد کسی که گد انجمن گد همه پاک پوشیده رویان تو کنون نیست ما را با دوی جنگ تو ادر این زیر دستان کسی بدانش ز باقی فرشت نامه دارا با سکندر و گد گشت آفرین کرد بد گد فرزدان بود و نیکو در جان کنون بود و نیکو و ناله	سر نامداران پراز باد کرد زمین و زمان گشت پر خا شوی همی خاک بگریز بجای تنگ بسی از جهان آفرین یاد کرد سپاه مرا با شما کان نیست همه رخ سوری رویان تا ز تیغ و کلاه و ز زرین کس که انجمن بدی گنهار کلب بجوشم اندرون آب چون آلود نه اند کرسی کی ز بارگاه همی گشت با در و چندی گشت کنون تخت از دکان گشت شوم نه اند برین بوم برنا و سپه بهر کار زاری گریزان جنگ که شد روم صفا ک ز شمشیر که گیتی نخواهیم بی شهر بار که کردند در جنگ و لاهور بیاد و از صخر چندان سپاه که چرخ فلک ابد رید گوش سکندر میان تا حق بر است که ای مهران نماینده همان خون دشمن فریخته همی گردن از دها بشرد دو بهر از بزرگان ایران بد ز تخت بد خورش برایشان روان خسته از اختر و قوت نبا شد تبه شد بار و ز کار همه پیش او را بگریستند که بودند از زنده بر جان تو که کوشیم با دوی هم از دجنگ یکی در سخن نیز غوی فرا بچاره بد ازین توانم چست نامه دارا با سکندر و گد که بود و نیک و بد روزگار شمنده آشکار و نهان چو دریم ازین گد لاهور	و گر باره از آب این سو گشت سکه روز اندران شمشیر گد فرادان ز ایران گشت شد سپه دار و لشکر بدان گشت بایشید این با یونان گشت سکندر بیاد بدشت نبرد بجوشید بر لشکرش خواسته همه مهران پیش از آمدند زهرم بیاد شمشیر صخر چو دارا بران کرسی در شست همی گشت کام و ز مردن نام همه پاوشای سکندر گرفت مرا گشت و اندرین یار است اگر شست یکسر بدشت آورد همی گشت گریان دل پرد همه روی یکسر جنگ آوردیم سلیح و درم داد و لشکرش را سپه گرفت از عراق و براند که گیتی زمین بر تابد چو در باشد از خون گردان جهاندار در ابر کمان رسید هر آنکس که ز مهر خواهد نیز کسان دست کو کنیم نیا بد ز ما سینه در جهان خروشی بد اندر میان سپاه چنین گفت دارا که هم گمان چنینید و این چو رمان سپه را ز کوشش من در پدر بی سپه نشسته بی پر چو گنج نیکان بر شمشیر کنون چاره با او دار است ببینیم فرجام تا چون بود از ایشان چو بشنید فرمان یکی نامه نوشت با داغ درد و گشت که گد و شمشیر از یونان و بد و بد سپه کنون گد با زنی جان گد	بیاد است لشکر بران شست چنان شد که از گشته بد جای جنگ جهانجوی را در گشت شد ز خوش نشان همه شست کلا گشت بیزوان سپه ده تن جان خوش همه خواسته سر بر گرد کرد سپاهش بنویشد آراسته پراز و در و گد و گد از آذر که از دکان را بدان بود فرستاد گردان خسروست به از زنده رویان شاد گد جهاندار شست و گد گشت بگر و نام این در و در و گد بر و بوم این شست آورد دو رخسار زرد و دوی لاهور جهان بر بد اندیش جنگ آردیم همان نامداران شورش را بروی همه نام بدان بخورد فلک از رفتن نیا بد تن بی سران بد همه شست همی از بد و دشمنان جان شست ز کرد و بد و دکان نیا بد خرد و اسوی روشنی رهم بفرجام گد و دوشیا ان کسی را ندید بد سر کلاه ز ما بود بر ما بد آسمان که بدخواه از این شمشیر ز نارک دم آب بد گشت چنین آمد از چرخ گردون که آمد بدست توبی سر شش که تن بزرگی نیا بد که کوشش از اندیشه بیرون چنان گد و شهر ایران گد دو دید و پراز خون نیا بد خردمند بنگد و نیکان جهانگیر خست بدان دل از جنگ جستن شمشیر گد

از ایران

همان گنج گشتناپ سفند یا
 همان من ترا بار باشم جنگ
 ز پوشیده ویان جز از سر
 بپرسد زیاران چو بر کوه کوه
 نوشتند عهدی گشتند باز
 هیون خوست در این ساراز
 بیوفی ز کرمان بیادمان
 نه عید مگر تخت گور تخت
 ز فرمان تو کی زمان نگذرم
 بگردا گشتی بیامد هیون
 نه میم به در جهان یکس
 پراز لایه وزیر هستی و درد
 سکنده بیاد و انگ ز روم
 خوست چندان گهر باز گنج
 چو اسکندر آگاه شد از سخن
 بیاد و از اسطوخودان پناه
 سکنده رابن جعفر بر شید
 نیاختند هیچ یار و میان
 رفتند پاشا سیصد سوار
 چو دیدند کان کار به گشت
 سکنده سیار و با کشور
 یکی دشت بگرفت جان و سیار
 یکشتم با دشت ناگهان
 که دشمن که از کندی اکنون است
 چو نزدیک شد روشنی آمد برید
 سکنده را سپاند آرد چو باد
 ز دیده بارید روی شنگ
 ز چند وز روست بزرگ آدم
 چنان چون پیرانش نیدیم و
 برانهم که از پاک و ادوار خویش
 برین است فرجام چرخ نیست
 نو دار گفتار من بن بس
 همان نیز فرزند و پیشگان
 و نیکی جدا مانده ام از این
 بر جنگ و خسته بجاک اندرم
 سکنده و دو دهره باریدن
 چنین بود سخنش رخسند و

همان یار و طوق باگو شود
بروز و شبانت بخیم و زنگ
نیابند شایان بر ترنمش
به بستند دارا و هم فیلقوس
بران برنماند روز دراز
بیاور و زوش هم اندر زمان
بنزد و یکا سکندر بد بگان
گر آوخته سرز شاخ وخت
نقص نیز بی رای تو شرم
دل و دیده تاجور پر خون
جز از دیم و غمیت فریاد
سخت آفرین بر جاندار کرد
نه بماند مارانه آبا و بوم
کز آن پس مینوی تو از گنج
که دارای دارا چو گندین
که خورشید بر جرح کم کرد راه
هوا انگلگون شد زمین ناپید
چو روید شد آن تیره شیرین
از ایران هر آنکس که بماند
بلند اختر و نام دارا گشت
برین پادشاهی شویام نسر
بزد و بر و سیه شهریار
سر آمد بر و دج و تخت همان
بباید نمودن بیماری را دست
پراز خون بر روی چون شنبلیله
سر و خستید بران بر نهاده
تن خسته را دید و دراز بود
زور و تو خونین مرگ تو شرم
و گشت پر خون آب خروش
بیای تو پادشاه گفتا خوش
خزانش همه پنج و سوسو گزند
برین دوستان عبرت کس
چه پیوستگان اعدا خستگان
گر رفتار در دست مردم کشان
ز گیتی بدام پلاک اندر م
بران شاخه سبکال نذر
هم اندر دگر در خشنده ام

همان تخت کینسر و تاج زر
کسی که داری زیند من
چو پیر و گشتی بزرگی نما
بروم و برومی ز شمشیر تیز
تو چون چیره گشتی اگر بگذر
پاسخ نامه داد
سکندر چو آن نامه بدید گفت
از ایران ندازم کسی اینچ
سکندر چو آن نامه پاسخ تو
چو آن پاسخ نامه دار افتوز
نامه دار ابفور مهر
و گرفت کامی مهر بند و ان
نیرند و سرزند و تخت بکاه
همان در جهان نیز نامی شریف
آگاه شدن از نامه دار ابفور
وزان وی دارا بیا براه
چو دارا بیا در و شک بر راه
گر انما یگان زمینار شای شدند
و دستور پوش گرامی درود
یکی باد گرفت کاین تخت
همی رفت با او و دستور او
نگون شد سه نامه و شاه
آگاهی یافتن سکندر از خو
نزد او و اندر زر کردن
بنام که درداخته گویند و هست
بدو گفت کاین بر تو آسان
سپاهم را پادشاهی و تخت
که هر دو ز یک بج ویرانم
یکی آنکه گفتی که ایران ترک
بر روی نگارنگونی که من
که چندان بزرگی و شاهی گنج
زمین زمان نبد و پیش من
ز فرزند خویشان شده و نامه
برین است آنچین صیغ روان
چو دارا بدید آن زدن را و
باندر زمین مهر بر گوشه

همان خود و خفتان ز زرین کمر
ز پوشیده و یابن ز فرزند
بزرگی نیکی فرستاده
چو کرد آن جابجای گاه ستم
نساز ز زمین با کسی دادگر
را با سندر
که با جان دارد خود با جفت
از ایشان مباد که خواهم
باغ بزرگی درخت بکشت
ز کار جهان در شگفتی بماند
خردمند و نادان در روشن
نه دیدیم شایه گنج سپاه
بزرگ و بزرگان گرامی شایه
دراز آتشین و آتشین
جهان تازه شد کسیر از فرشتا
سپاهی خبر آرزو و زنجور
ز ارج بزرگی بخوار می شدند
که با او بدی بدست نبرد
از پس نه میند که گنج دست
که دستور بودند و گنج را که
وز و باز گشتند کسیر سپاه
سته شدن از افقش
را با سندر و موش
بمالید بر چهره او هر دو دست
قول بر گانت هر سان شود
چو بهتر شوی ما به بندیم خست
به پیش چو آتخمها بر کس
سرتاج و تخت دلیوان ترا
فرز و دم ازین نامدار آیین
مرا بود و از من بند کس بچ
چنین بود و بخت بدوشین
سید شد جهان یک گام سفید
اگر شهر باری اگر پهلوان
سرتک و آن بر رخ زرد و
پیرمندی با شش بل هو شده

فرستم بکنج تو از گنج خویش
برین فرستی بنافذ شکفت
چو نامه بخواند خداوند هوش
چه از راهی را می دشا به
نماند ز تو نام ای در سپه
جهاجوی چون نامه سپید
کسی کو گر اید به پیوند او
تو گر سدی ایران ترا می ست
که بارش همه آفرین بود پاک
سر انجام گفت این ز کشتن تر
چو یاور نبوش نزد یک دو
همانکه زد تو آخرب
گر ایدون که باشی مرا یار
هیونی فرستاد برسان باد
بفرمود تا کیشیدند تا
بر آمد خرش سپا باز دور
شکست دل گشته از نرم سیر
چو دارا جهان پدر بگاشت
یکی موبدی نام او با پیار
باید زون دشته برش
ممین جیب و هیارش بر
بزدیک اسکندر آمد وزیر
چو بشنید گفتار جانوسیار
برفتند هر دو پیش اندرون
بفرمود تا باره بگذاشتند
ز سر برگرفت افسر خرویش
تو بر خیز و در مهندزین
جفا پیشگان ترا هم کنون
چو بشنید دارا با و از گفت
این مرگ نزدیک زانگشت
بدونیک هر دو وزیر نشانگر
همان نیز چندان سلج و سپاه
چو ازین بهت یگا بشد
ز خویشان کسی نیست فریاد
بزرگی بغیر جام هم بگذرد
بدو گفت مگر کی زین شود
اسکندر بدو گفت فرمان ترا

جهان نیز در زنده ریخ خوشتر
 جهان عجبی را کین بناید گرفت
 بیا راید آن ای دانش نیش
 شد آهن دل او چو یک مهره دم
 بتابد بوفسه ایزد
 که بابا و باید که باشی توخت
 ز پوشیده رویان فرزندان او
 همه پادشاهی سراسر دست
 ز تانده خوشید نماز کیست
 که من پیش روی می بندم کمر
 یکی نامه نوشت نزدیک نور
 که مارا چه آمد ترا ختر سیر
 که از خوشی تن باز دارم گردن
 بر آرد بر فور فوران زاده
 بر آرد خود کوس هندی در آید
 بی آرام شد مردم شکو
 سرخت ایرانیا گشته ز سر
 که زبان به هفت بابای دیو
 دگر مرد در انام جانوسیا
 و گریه بندی کی بر سرش
 چو شب پیر گشت از هوا باو
 که ای شاه پیر وز دانش پیر
 سکنه چنین گفت باها پیر
 دل و جان روی پر از خشم و غم
 دو دستوار در انکند آشتند
 کشاد از بران خوش بپوش
 و گریست تیر و تیر زین پیر
 بیا ویزم از دوار با سترنگ
 که هموار و با تو خود با حاجت
 پیر دخت تخت از گلو گشته
 روزا دوار نازنده باشی سپاس
 اگر انمایه اسبان و تخت کلان
 همه کاخ و ایوان چو دریا
 امیدم برورد دگر است بر
 شکارت و مرگش می نگر
 ز دانش مرا بهر جز و دست
 بگویی آنچه خواهی که بیان

زبان تیزدار ابرویش و نگه کن بفرزند پیوندن نیاری بفرزند من سرزنش بیار این آتش زشت کنند تازه آئین هر اسپه پذیرفتم این پند و اندرز تو گفت دست او بر دانه نه سکندر همه جا مرا کرد خاک بشستندش از خون و شش تلا به خمدرون تخت زین نهاد سکندر پیاده پیش اندرون چو بر تخت بنهاد تا بوشه یکی دار بر نام جانوسیار ز لشکر فرستند مردان جنگ گرفتند کسیر بر و آتش برین بر ایشان در و دکنه برید فرز دست از نیکی که بود همانست ایران که بود داد	همیکه در سراسر اندر زیاده پوشیده رویان لب بندن نه بیغاره از مردم کدش بگیر دمی زنده و استکثات همانند سپه دین گشت اسپه فزون ترین باشم بدین تو بد گفت زردان پناه تو بتاج کیان بر پرانده خاک چو آمدش به کام جاوید خواست یکی بر سرش تاج شکستید بزرگان همه دیدار بر خون بر آئین شایان بر آوردند و گر به میان زور ما سپار گرفتند کی شک بر یک جنگ در خوانده نشسته یار زین همه کار دارا بر ایشان شمر بر تبار دل را نباید شمر بیشیدش و انی ل تندر	سختین چنین گفت کانی زمن پاک تن دلبرم نخواه چو پرورده شهر یاران بود نگهدار این فرزند و دشمن همان را به دارد و که بیک که ای نیکوئی با سبای دم سپردم ترا جای و رفتم بجای فرخیت ز چشم او آفتاب بیار آتشش بر سبای دم نهادش تا بابت زنده بردارشیدن سکندر جانوسیار بکشند بر ایشان را زور زکرمان کس از سبای صفا چنین گفت که زگر شایان همه زگر از شایان و سپاه نشدند نامه بر کشور	پرس از جهان او رگ و کار بدارشش بآرام در پیشگاه برای افسر نامه داران بود همان فرزند و دشمن بودین فروزنده در وزیر خرد را برین رهنماست آدم روان اسپر دم نیزه آنک دو تارک و پشت و سر و دنگ همه یکیش گود و زرش پوم بر او بر زنگان بیا ز خون بردارشیدن سکندر جانوسیار بکشند بر ایشان را زور زکرمان کس از سبای صفا چنین گفت که زگر شایان همه زگر از شایان و سپاه نشدند نامه بر کشور	که چرخ و زمین و زمان آفرید کجا مادرش و شک نام کرد مگر زو بر منی سیکه نامدار همان از مردم و جهان و در سکندر چنین او پایخ بدو چناندار دست سکندر گرفت بگفت این جانفش آمدن یکی دهنه که کوش تا آئین قتل زریه کافور شد تا پیر چو تا بوشش از جاسی برداشتند چنین تا ستودان ارا رفت چو پر دست از ان دهنه از و دید خواه را زنده بر کرد چو دیدند ایرانیان کوچه بزدیک پوشیده و بیان بدانید که مرد و دارا است بیهوشی شهر سلطه آورد ز اسکندر فیلوس بزرگ	توانائی و ناتوان آفرید جهان را بدوشا و دیر کرد کجا تو گشت نام اسفند یا بشود تاب بخورد جهان چو که ای نیکدل خسرو ستمگر بزاری خروشدیدان اندر بروزار گریانشند آئین بدانسان که بد فرودین وزان پس کسی و بی اراده همه دست بر دست گشتند همی پوست گفتمی بر آئین زیرون بزد دارای بلند سر شاهش مردیدار کرد بزاری برایشان آواز مرد باید یکی مرد با دستگاه گراوشد زمان شکار است به پیوند مانیر خنده آورد همانکه و با سینه چو یان شکر

نیزوزگان سالار فش چو غنچه خورشید سپهری که می آید زین سالار جز از نیکو نامی نرسد مر آن شاه را دشمنان چو خورشید که چرخ یاب نیست هر آنکس که آید برین بارگاه درم را بنام سکندر رشید نشسته شکر بر آن خوش بدان تان باشد زوزان گزند چنان که بر فتن نباشد درم دل از عیب صافی مصون نیاید دل و پشت سید را در شکست بر او و دشمن دل نماند چو نامه فرستاد شد برگرفت بیاوردش تو تا ایست که پیروز گرد در جهان ایست هر آنکس که آید برین بارگاه بهر یزدستان بیایند چو اسکندر این نیکو نیافت بفرمود تا پیش او شد که زوزان ترا فرزند نیکی باشد چو جنت تر از دوزخ باشد بسی آشتی خواهم پیش جنگ نیا کسی چاره از جنگ مرگ کنون با پستند و ایگان همان کار داران باشد سوی روشک بختان نماند دل آرامی و بارای بماند سر با نانی و زیبا بخت پرستند تاج و پیلان باید کی شکست چه کرد زوزان دیده بارید خون شخت آفرین کرد و داد کنون چون زمان می نماند شکستیم همه هر چه گفتی دیگر آنکه می آمد آشتی	دیران سپهر گنجینه کش سر نامه بود آفرین ازین بدانی داد که جهان آفرین بباشد لبه مان و هر چه خوا بهر روزی اندر غم آمد مرا کنون یافت با دافره آید برین گفت من گوشت را دیدم چو خواه که باشد با یوانش که هر گویم بیان ما بگذرد مدار بی دیده بان ز خوش زهر شهر زیبا پرستند فرستید سوی شستمان ما ز خورندگان نام شان برید سنائی بدو کار کردن بر او که فرجام هم روزمان بگذرد زکرمان بیا در شهر مظهر	سوی موبدان نامه بخین بدان داد که جهان آفرین بباشد لبه مان و هر چه خوا بهر روزی اندر غم آمد مرا کنون یافت با دافره آید برین گفت من گوشت را دیدم چو خواه که باشد با یوانش که هر گویم بیان ما بگذرد مدار بی دیده بان ز خوش زهر شهر زیبا پرستند فرستید سوی شستمان ما ز خورندگان نام شان برید سنائی بدو کار کردن بر او که فرجام هم روزمان بگذرد زکرمان بیا در شهر مظهر	پرافروش و پوزش آفرین بسی آشکار و نهان آفرین همه ندگانیم و او با دست بسوزان درون ماتم آمد مرا چو بد ساخت آمد در پیش روان انمو اسید جانکی مگر دو گریزان زیبا خوش برین خوب گفتار مانگود میداد و دید ازین ز خوش پراز شرم و بیدار دل بند بزدیک خسر و پرستان ما شمار اندر آغاز دفتر کشید بیایم می چون کشم جتوس زمانه سپید ما سپید شد بسر بناد آن کی تاج شمر	سر نامه از پادشاه کیان دو گیتی میداد کافان وزو باد بر نامداران بدانده آفتاب لب شهادت جوید و فرمان کشید پراز در و دار است روشن رسانید چه بیک باید به گنج گر قماری و بیخ اور است مدارید بازار به پاسبان که شاید شکست زوزان غریبان که پیشه ما بگذرد هر آنکس که هست از شکست کشم زنده بر دارم نام را کسی کوز فرمان ما بگذرد تور از جهان تا توانی جوس سکندر چو جنت شست گفت بدونیک ما بگذرد و یگان چو پیروز گردی دادمان برویش بخشیم بسیار وزان پس پاکه گشت آید نویسنده از کلک چون خاک نوشتم کی نامه پیش ازین بر آئین شان کن ساختم وزاد اگر جای نیکان که اوروشک را من گفت براید چون پیش به صفهان دل خویش را بر مدار کشید دیگر گفت که گوهر پادشاه چو آنی شستمان و شکوی من بر آئین فرزند شاه شستمان بکام تو گردا و چرخ لب دل آرامی چو این بخت مر آن نامه را خوب باش همه فر دار ای خواستم بکام تو خواهم که باشد جهان چو خون خداوند بر کشد بجای شمشیر دارا شود	سوی کار دران ایران چراغ بفرمان او دره چون بر اندازد هر یک بر بند که بر جان دار خست گرد روان اید جان و کان کشید بگو شمر که اندر او کشم وزان پس نیاید کسی خوش که پادشاه از داوران که راند می نام ما بر زمان بدان پرستیدن دین ما چنانچه پای و لبان ناچند کجا یافت و کار داری گرد که کم کرد از آغاز فرجام را بفرجام از آن کار کفر برد که او زوید و جود نه کرد که با جان شان خرد جنت رمانی نیاید جنگ مان دشمنت فرزند کشتادان ز دانه چیری خواهم کشید جهان شست بارای زن سوی مادر و شکست نام نشته در و بند پیش ازین زوزان جاند بر دخت بدانیش را زهر پیکان که چون او نباشد تر از دشت هر سوپر آنگه کار آگهان مراد جهان نام دار کشید مزا مید مردم پارس به بی تو باشی جها خوش پیش اندرون موبدان زوشن جنت دوز دور از گرد یکی مادر از جگر کشید سخنهای بخند و فرخ زبان را بجام دی آرم برین آشکارا ندانم نهان گیتی و گشت نباشد چو خورشید ماه باران

چهارم قلع کاه و ریزی آب سند و ناشی قباله کشش مگر آنکه طوم مانی بجای برل سفله باشد بتن ناقول مانست کین از گون جهان ازین پس باید کیکی نام یکی دین بهقان اشش چهارم زمانه کی دین پاک چهارم زمانه از آب خوش همی تشنگان آبخواند باب پران خود و دود و خیزد برایشان بود و نشو و خور ششم آن کجاست بجا شود و رایگان پیستند زور ویش باید از و بهره دوازده روشن سر آب نبار و بر او نیز بایان خوش هم آنکه گادی چنین تدرست نه هر که کشاید گنج خوش ازین پس کی روزگار بود همی بر زمان نوکشه لشکر چو آید بر دود و توین چرخ باید سر چشم او بود سکند چو کرد اندر لیران بجای که آمد سکند فرسار دران مرز شکر فرو و آید زا سکند را و سپهر و گر گر اینده باشد بر دوان پاک بیا که که بر تو بخواند و سپهر چونامه بر کید هندی رسیده بر گفت شاد و بهرمان او نیاید پسند جهان فترت نخست آفرین کرد و کردگار نشان کرد که در چرخه دریغ فرستم چو فریادم پیش او فرستاده آمد بکردار باد بگوش که آن مبدی کاه جهان	نه نشو و خور و نه زان نه با چاره و گنج و با کشش شعور و دین و با چرخ سر به از اندرون و تیر و درون یکی را بر و دیگر آرد و دوان ز دشت سواران سینه گدا که بی بازش برسم نگیر و دست سر و شندان بر آرد و خاک گریزان و مای و در آتش کس از آتش نبار و خور تو گشتی زمان چشم ایشان دخت خروشان نیاید بار پرسیدن یک گره تدرست و یابی بهای کیکی بنده نه دوش پر و بی و نه شوره میان کی خشک و تری دل مرد و دوش از گشت زگوسا لاغر و شحیت نه و یازد و دوی پنج خوش که اندر جهان شهر بار بود که سازد از نو نامدار بر انم که دیگر نخواهد رسید دل آرام و پر و گشت بر است که راشد آن گاه در شارسا ناکشاند باز همه روی کشور سپهر خداوند شمشیر و تاج و گهر وز و در و اسب و در و سپهر سپیش این را سکا کشش فرستاده پا و شارا بید زمانی نگر دم ز پیمان او نه نزدیک آن پا و شاه خداوند سپهر و زنی و روکار ز دانه لشکر و تاج و تیغ زمان تاز و گره و دل خوش بگفت آنچنین و نام کسی نبود و آشکار و نهان	ز غور و نگر و کی آب چو بر کار و توری فرخ نسیم تو آن خانه را بگو گیتی شناس سر انجام چون بگذرد نام او سوم آنکه دیدی تو کرباس یکی مرد پاکیزه نیک خوش دگر دین موسی که خوانی جود چنان چار سوار سپه پاسا زمانی باید که پاکیزه مرد گریزد از آن مرد و دوشش ز کوری کی دیگر می رانند ستایند مردمان و دوان زمانی باید که در ویش زار به فتم که دیدی بر سپه دور جز از خوشنشین آنچو اندر ازین پس باید کیکی نوکار تو اگر جیشی می این بدان چو کیهان برج ترا و شود دوم پنجه دیدی از آب خشک که دوش نباشد نزدیک سر انجام شکر نماند شاه چو خوش و سادی و در گدا ز نزدیک آن گشت لشکر کشید و سوی کید هندی و نامه نوشتن بدو انسان مر کس بر دم نهاد نوسینده نامه را خواند سر نامه کرد آفرین از شست بر اند که نخت را مایه ایم اگر شب سرد و شنی را آب پاش نامه کند از کید هندی و فرستادن چار چرخ شگفت هم آنکه نفرمود باشد و سپهر خداوند بخشنده و دادگر مرا چار چرخست کانه جهان باز فرستادن فرستاده را برای یافتن چار چرخ شگفت هم آنکه نفرمود باشد و سپهر خداوند بخشنده و دادگر مرا چار چرخست کانه جهان باز فرستادن فرستاده را برای یافتن چار چرخ شگفت	این کم شود و کشش و تاج همان خواب را نیز پاشخ همان پل شاهی بود ناسا بر شتی سانه بفرجام او گرفته و را چار پاکیزه سپهر بد و دین ز دوان شود چار که گوید جز این زن نماند کشیدند از گون کرباس شود و چار چون آب و تیش کشاید به با بید بگرده همی این بر آن برین بگرده ستایش کنان پیش ایشان شود و چار چشم و نبار خوش را نبار و تیش بگرده کسی انباشد فریاد رس که در ویش گرد و چار یکی با دگر چرب و شیرین جهان زیر تیری باز شود بگر و اندر شش بهای شش پران غم بود جان تاریک باید نو آیین کیکی پیشگاه که دوشش پر و دود و در حکیمان فیتند با او لشکر کشید و سوی کید هندی و نامه نوشتن بدو انسان مر کس بر دم نهاد نوسینده نامه را خواند سر نامه کرد آفرین از شست بر اند که نخت را مایه ایم اگر شب سرد و شنی را آب پاش نامه کند از کید هندی و فرستادن چار چرخ شگفت هم آنکه نفرمود باشد و سپهر خداوند بخشنده و دادگر مرا چار چرخست کانه جهان باز فرستادن فرستاده را برای یافتن چار چرخ شگفت	چو آید برین پاش و سکا کشش یکی خانه دیدی برین تنگ که بیدار گشته و گشته دوم آنچه دیدی تو از تاج و تخت نه کرباس نذر کشیدنی تو کرباس این دین ز دوان دگر دین یونانی آن پاسا همی کشیدند این آن ازین بگردار مایه بریا شود پنجم که دیدی کی شارسا زمانی باید که زنیسان بود همی اندر آنکس که گوید دریغ پنجم کی گرد و رای چیز زمانی باید که مردم سپهر به ششم که پر آب دیدی دهم که گرد زار گرد و بهار آن شود و مردم در ویش و خشک شود و کار در ویش بیکار نه زور و سپهر کیکی خوش جهان سر بر تیر و تیر کنون این مان و لیکست زهران چو شبنم کیدین باید هم آنکه تارام خوش توی کید هندی سپهر چو آمد بر آن شارسا بزرگ یکی نامه نوشت نزدیک ز کار آن گزند که برنج هشتم کی نامه نزدیک تو دگر گداری زین سخن نگذر فرادش بست و دوشش ولیکن بر یگانه ناخت مر آن نامه را ز دوشش دگر گفت که نامور پادش نباشد پس ازین کسی را نیز وزان پس که فریادم شهر سکندر فرستاده گفت بیا فرستاده از نزد شاه	چو خواهی که ایر نسا زد و دنگ کز و پیل برین شدی بدنگ جز از نام شاهی نباشد در کز و شد کی دیگر آمد و تخت نه آمدستوه آنکه اور کشید کشنده چار آمد از بهر پاس که داد و در و در و پا شوند از زمان دشمن از تیر سر کیش بر ثیا شود بد و از آن ساخته کار که دانا پستان دوان بود همی زان بر شش نگر و دریغ همی گرد و چیز نماند شود و دوسری بنایش یکی ز دوشی مانده بد نام ز دوش پنهان کند آفتاب همی زار بگرده و شش وز و چیز خواهد بی تدرست نه آن آب را گریخت زنگی شوی سال و گنج او که بر تارک بهتر آن فترست بر او تاز و شکر و گار پدا گنده گرد و جهان نام همه راه و راه شکر کشید که میلاد خوانش کید بزرگ چو شیر که ارغنده گرد و دود چو خواه که بر دود و زنج که روشن کند جان تاریک سر و تاج و تخت بی سپهر پنجمی بر ویش و شش بیا هم دمان گردن افرا بیا است برین باغ پنجمی بر مردم پاسا بیا گنده اندر جهان چار بیا هم پیش کیم نه و دار بزرگ آن نامور باد بگردار شش بر سپهر

چو گفت با یکدیگر چو چو فرستاده را پیش نشانش گفت گیسویش چو گیسو چو خاشاک بود جان من به سال اگر با نیکان اگر باشد او سالیان پیشگاه فرستاده نامور بازگشت چو اینها فرستند نزدیک گفتن کردان و میان خود من و با شرم با زور چو من نامه یا چو پیران خود من و در روی فرست و کرد و چون آساکشت ز نشست از بخت خوشید چو اینها پیران رخ دخت شاه ز جای گذر و دید ایشان همان آدمی بود کان چو نشست پس فیلسوفان چو شاه جهان نامور کنون باز گردید با چو فرستاده گشت از آن ز ایوان نزدیک شاه آمد هم گاه صد روز از من بر و در صد شتر و بار به میل بخت زرین نهاد چو آن ماه آمد شکوه شاه و خوشش چو دوزخ گشت بدان داد که سپهر آفرید بر او بخت دنیا چندان گنج بر دخت از آن پس پند بیا ساسی تا ماندگی بسوزن نگه کرد شاه جهان فرستاده از آن آیین بر فیلسوفش فرستاده باز سکندر نگه کرد و او را و گفتی که از فیلسوفان ترا گفتن این چو گفتن	که کس را گیتی نبود دست چنان چون بایست خوش همی آید از دلباش بوشی چو او در زمانه نیست نشسته نگردی از جام کم ز روی نه چو جهان را بدان راه با باد و باران در خشان کند جان را خود و بادش دست گرد جهان بین پرده نشین ازین پرده باز گرد ز نزد و سکندر سوی بر بخت خوشید تیغ ز ناهید تانده بر سپهر در خشان از خانه و گاه نزد و چشم بر و شد اندک ز خوبی ز بهر آخری گر گفته قریاس قیس ز گفتارشان شکستی برین بر و زونی بیاید نزدیک پیران بدان نامور بارگاه آمد گفتن که دگر با و نشین همان جامه دگر بهر شاد به پیکر پیرایه تر زین نهاد یکی تیغ بر سر شک سیاه که گفتی که از ناز و دوست بر آنگونه بالا و چو که شد ماه را راه رفتن که چون خیزد از دشت بر انش مر احوال مغز بیاید و آهنگی را یکی آینه که در روشن بدان کار شد و ز آفرین بر سپهر و در دگر مرا خود و زونش روان دل و راسی	همی شاه خواهد که دانست وزان پس سناوه شاه خوار و زبالای او سپهبد از اوست پیران همت سید به جام چهارم نهان درم از آفرین بیاید پیش کند بخت فرستاده در و ناچار یکی نامه نوشت پس فرستاده امیک نزدیک که بگشت چشم ناچار چو سالار پیران بیار استند دختر شاه بر قندیدارده مرد فرمانده اندر خوش چو فرزانگان دیر به گفت رومی که ای نوشته هر موبد نامه بر اندام چو مشور عدل آوردن و فرمانده چو بر خواند او دگر گنج می کشد ده اشتهر بهر بار نفتان بار و خن بسان زره بر گل سکندر نگه کرد بفرمود تا هر که از خون فیلسوف پیران و زون گاه چو دانا بر و غن بفرمود تا هر که بر دوزخ و سکندر خود و زون و آفرین سخن گفتن از جام برای خن و غن سخن دارد از زون	که قنادی پاک نابودنی که من ختری دارم در نشان کند چون دل شرم و پیران شگفت آنکه گیتی یکی فیلسوف دل شاه گیتی فرستاده در و ناچار پیران و زون نچو چندان از رای که اندر جهان فرزادان سپهبد نباید خود را زبان چو دگر ز ویدار او کس مر بر شاه با یوان چو کس که قرطاس اروی صفت کرده بود سپهبد را پیام جهان گفتن که دگر صد اشتهر هریفت با فیلسوف بر آنگونه همان مودروی بدان لشکر فرستاده در و ناچار که این پیران ز آیین سیکه وزان را فرستاده باز همی و زونش که دانا و مرد شادان را	چو بشنید که آن که گریهش آفتاب ز دیدار چو خرد یکی جام دارم سوم آنکه دارم همه بود و نیکو بد گفت اگر باشد بر و بوم که ده نامور تو این سپهبد نویسم پس نامه چنان چون بایست سجده درون تحت فرستاده شاه خود من و پیران چنین گفت کنون هر یک از ز نزدیک ایشان بدیشان جهان نامه نیا زار و در چو آن مودان سپهبدان و ستان هم از گور و جامه یکی مهر پیرایه قبح چنان ناداری چو سر و سی هریفت کاین نشسته و او را چو شکار آن که این ابان بجام اندر سوی مرد و سکندر نهاد ز و زونش چنین گفت چو سوزن ز گفتی	بر بخت نشست بار شود و از روی آن همی و ستان و گر آب سرد که علت بگوید ز گردنده خوش همه چو این بدین نیکو جهان و زار همان تا نباشد که کیه است یکی جای شاکه بگرداند از آفرین بر آواز اسکندر ز ناهید از آفرین که چندان فرستاده یک نزد و سکندر کنج که دید که او با فتم به پیران که از خن زیر یک شاکه بر او با فتم همه سر کشان نفاست کردن همی آفرین بر و سیاه تا بین او سرن و میان فرستاده باز چو دانا همی بود نگرد و زونش که دانا و مرد دگر شک پیش ز گفتی

چگونه باده آید این تیرگی سپند آمدش لغو گفتار او که تانده تر چیز بی دشمن است مرا خور و در پیشدینی در جان بفرمای تا این بر دوازده خبردارم این ای پند ترا بر گفت آنکس که افزون رود که عوارض باشی نور و تندرست شوی بر تن خویش بر کمال سکندر بر گفت تشنه ام ور غلعت و نیکو نیابت گیا بای کوی فراوان رود چنان بر که در شب نغمه می چنان بر که روزی یاد پر سکندر بر گفت من خوشم سکندر جهان شب به تنه خفت بفرمود تا خوان بیدار استند چو تنه خفتی تو اسه شهریار یکی بر روی دیوار سپید ای خور و از آن جام برگیر از آن پس خوانیم هندوستان که افزون آید این جام بیت ز آخر شناسان بر کنده تو از قنایا طلیس گیسو نشان چو گفتار دانا سپند آمدش چو من بایتم زو چوین چار چیز بگو اندر آنگه چیزی که بود ز کج نهان کرده در کوهها چو آور و در کفر نیک نور سر نامه کرد و فرین خند سنگینی میمانا که نیندون پاک همی نام کو شوم که ماند رنگ و نه ایست خواجه چاره ساز چو من با سواران چو چنگ فرستاده آمد بر گاه نور همه انگه کی تند باغ خوش چو نیم چوین سخن بر گزاف	چرا بود باید بدین خیرگی دش تره تر گشت بر کار او ز چون خوشه خفت بر سرش پس ز شرب آتشکار و نهان خود با دجان ترار بهنما خبر گفتن بود پسند ترا چو بر خوان تشنه خوش نشود نیاید بر او ترار و ده دست شاد گرد و چو خمر به یکس از شتابان چوین بده ز دانا پز شکاک بر سر فرا بیگانه از و هر چه بیکار بود بیا بخت شاد با هر کسی ز کاهش نشان یافت اندر از کز استی ندارد و تنم نیابت با ماه و دید اجبت نوازنده رود می خواستند نیاید ترا چو دار و بکار بهر ای ترین بفرمود شاه ز شکیبایی بود بهنگام خواب مگر خایه کید جادوستان خو میست یا آلت هندوستان سجای که به نامور مهر که در کسی کرد و آهش کشان سختنای او سودمند آمدش بر او بر فرونی بگویم ز دیار و ز گوهر تابند یکی نامه فرمود چو چنگ و شاد کجا بود و باشد همیشه چو داد است مارا در چنگ درین مرکز ماه و پر کار رنگ که به چاره کار کرد و در آن پشیمانی آید تر از درنگ گهی ز غم گفتی گهی ز غم بیا بیکدین در خشت که بیا به و باشد خداوندان	تر گفتم از دوش آسمان بفرمود تا جائه سیم وزر شب پاسبان آخوا هم زد که نهش شب پاسبان است سکندر بر گفت اندر گفت بفرمود تا رفت پیش شکیب نباشد فراوان خوش نشود همان آرزو با بیهوش اید همان نگ چرت بجای آورد گر آری تو این لغو دار و بجا پز شکاک سرانیده آمد بگو از و پاک تریاک با برگزید بکار زنان تیز بودی سرش بر گفت که خفت و خیز زان سپند دانا می هندوستان بشکیر چون اندر آمد رنگ بر گفت شاه این چرا خفتی سکندر بخندید و ز گشت شاد پز شکاک خردمند را و گفت بخور و ز آب از پی خور بپیره نذر از هر چه فرو چوین ادب چو کدای شرب بر کید بود و کاین جام کرد بطبع آفرینان هم شده انگش چوین گفت پیران سیلا و وزان پس سکندر بهر خواست چو در کوه شد گنجنا نا پیر زندان کند لشکر امسوی خور ز شاهنشاه اسکندر فیلیوس کسی را که او کرد و پیر و بخت ز پیر و زنی و بخت و ز فرس چو این نامه آمد ز نیک تو ز فرمان اگر یک زمان بگذرد چو نیکو گفتار با سوز شد چو نیکو در پیش او خواند پاسخ نامه سکندر را ز فر مرا پیش خوانی ترا شرم نیست خرد را بر شربت آند نم نیست	ز دایم دلت گشت و بدگان بیا و ز گنج و جاس گسر برای که بشم ترسم ز درد خود تیج بیدار جان نیست ز هر گونه دند شهاب گرفت که علت گفتی چو دیدی سر بزرگ آنکه او تندرستی چو افزون خوری چوین گزاف بهر کار پاکیزه رای آورد تو باشی به نیکی مرا بهنما نیاید و با خوشی زان کرد بیا بخت دار و جان چوین همی ز غم جانی بختی برش چو این پیر کرد و به تن بیگان نبود اندران کار هندوستان نگه کردی یار دیش سر شک چو با رخ دار و بیا بختی در گفت بی هند گیسو که با پاک ریت زبان خفت ز غم دن نیاید و در کس شکفت از نین بند چوین تو این جام را خور مایه بروز سفید و شب لا جورد ز گردون پذیر و به آب خوش که من محمد کید از پی دادار کجا داشت با گنج آراسته کسی هر آنگه بار اندر زندان کند لشکر امسوی خور فرزنده دوش و غم و دوش بماند و کشت و تیج و بخت ز دایم و ز بخت شاد نشسته پرازد او کن جان تا یک تو بلندی گزینی و کند آو نویسنده از نامه بر دوش شد بر آن بخت و نیک و نیک پاسخ نامه سکندر را ز فر خرد را بر شربت آند نم نیست	از آن پس که چون یک دو رنگ برانا سپردند و اندر گفت خود باید و دوش و دست به پیشی چو ایشا دانی کنم بر گفت ازین پس مرا بر گزاف سر در دندان بهر گفت بیا موزم اکنون ترادار و همی یاد دار این سختنای نگه کرد و پز گنده سوت سفید خبردار گردم ترا من بجان ز دانا می اورا افزون بود تنش ابداری کوی است از آن پس بجا بهش گزاف بر انم که خواب بودی شب چو شب تیره شد از نو بخت بینه خفت دار و بر ششت بر گفت شاه جهان و بخت پز شکاک از شتابان وزان پس بفرمود و کاین جام بران فیلیوس از آن شاکت بران فیلیوس از آن شاکت که این درسی سالیان کرده بر طبع آخر نگه داشتند همی آب یاد چو گیر و کس همی شکست تا جانم بجا دو صد بار کشت خوشه بر نا همه گنج با آنکه کوش نهان ز میلاد چون با و لشکر بر سوی فرزند سپید ازین گوش خوار گیر و جانم زنده نمانم می روز با بگذرد ز تخت بلندی با بشت بیارم چو آتش سپاهی گران سنا و مهر سکندر بر او چو آن نامه بر خواند و شرت سر نامه گفت از جهان پاک مگر فیلیوس این نوشی لغو	کجا کرد دیار و بر او کار رنگ که من گوهری دارم اندر که کز می گوید در کاسته بدین خواسته پاسبانی کنم نگیر و خداوند خورشید و ماه که بر در آنکس بیا بگریست گیا با فراز آرم از هر سو بفرزاید اندر ترنت خون و ز گیتی بزودی تری اسپ شوی بی گز نازید بدگان همی زهر شتابان زیاده همه آتش بر زمان تندرست نمیداشته هیچ تن را نگاه من باز گوی این و کشتی بیا بخت داروی کاهش یکی جام گرفت شادان خشت او شب تیره تنه خفت تو گفتی هندوستان شدر بیا بر عطر کرده از آب سرد که اندر جان کید ریت که این آتش از مانا بخت بدین اندرون رنجبار و ده فراوان برین روز بگذشتند نه بیدار و روشن و چشم او همه پیش او بود و باید صد آتش ز گوهر بران سر نهاد نزدیک از آن پس کسی در جهان بقتضی شگفتی آنجا ماند بند آخر و لشکر آرای سنده تا بدید و آفتاب بخت کسی دیگر آید که برین بفرود مزن رای با مود بر بهنما مگر بده و دیران و بیک بجسته میان کی سار و بخت بر آشت از آن نامه بیا بیکدین شیم با من پاک تو نیز آنهم آغاز و در

در دایره پنهان شدستی و لیر
بر بگویم عنوان زمینان سخن
همی زنده پیلان فرستادش
گر او را زود تصور بدید
همه رای تو بر جوی جستن است
چو پانچ نیز سکنه رسید
سوی فرزند سی پایی بران
ز رفتن سر سرگشت کند
نخود بی جنگ تو فرستد
ازین جنگ اگر باز کرد سپاه
مگر آن همه نام مارا بتنگ
همی تابایران سیدم زروم
بدارای ازندگان بیدید
چو زو باز گردم بیایم بوم
که ما سر برنده نصیریم
نه میند کسی پشت مار و جنگ
گزمین کرد از ایرانیا صید
پیش پشیمان سواران
بر آن تالیش پشیمان او زین
چو آگاه شد فوراً سپاه
ز هندوستان نیز کار آگاهان
که خطوم او را بر سر است
چنین گفت که کون بیا کیز
از روی و صری و از پارس
بگردون سپهر پیش سپاه
ازان برش بود جنگ سپاه
چو اسکندر آمد نیز دیک فور
از آتش برافروخت
ز لشکر آمد سر سبز خوش
همه لشکر بگشتند باز
چنانچه بی بار و میان بگرد
بر آمد خورشید گاه دوم
سواری فرستاد و دیک
چو پیشیند از و فرستد
دوم و دوم و دوم و دوم
زما چون کی گفتی در جنت
سکنه سوارای میان سکنه

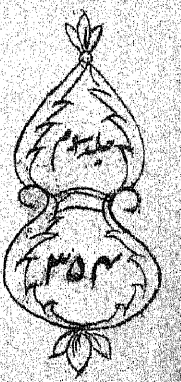
چو بر تیره گذر و روزگار
سمن فرزند فرودارم نژاد
چو بر دست آن بنده گشته شد
تو در جنگ چندان دیر کن
بگیتی به تخم زنتی سکار
اگر سکنه را بر فرزند می ساختی
هر سویم از چندان سپاه
هم آگاه که آمدن سپاه
سپهر را چو کرد باید تبا
چو بر تو بودیم تا این زمان
غمی شد سکنه ز گفتارشان
نشد گشته از رویان صید
برین راه من شد شکویدم
مرایاریزدان ایران سپاه
بکشیم چون اسپر گد و تبا
همه بنده گانیم و فرمان
پس پشت ایشان فرسوی
در روی و صری و از پارس
ز انفرشتا سان از بود
بشت اندرون لشکر آتیه
بگفتند او را بی زرم سپل
بفرط س پرل بگشتند
نشدند و دشمنان
یکی بارگی ساختند
سکنه بریدان چند آمدش
سرمه را کار شد خسته
خوش آمد و کرد زرم از و
زرم لشکر سکنه را با لشکر فرستاده شد
سکنه در نشانیدن سکنه سورک را بخت ایران

همان نیز زرم آمدت زرم سپه
بدانکه گوارا را مارا فرست
زوارا چو روزی زمین پاک شد
به مینی کنون زنده و سپاه
بدین نامه من نیکو می خواستم
که باشد شایسته و پیشرو
همه کوه و دریا و راه درشت
که ای نصیر روم و سالار چین
ز لشکر نه نیمه سپی دست
کنون سر بر کوه در پیش
بدیشان چنین گفت که سکنه
همه شهر ایران بدست شماست
پیشیند زین پس که از فرج
چو آشفته شد شاه از آن گفت
گر از خون ما خاک کسیند
چو شنید از ایشان سکنه سخن
برفتند کار از موده سوار
گزمین که قصیده و دودن
همی بر دبا خوشی شصت
سپاهی شیدند بر چار سیل
سواری نیار در بارش
بفرمود تا فیل و قان دوم
یکی انجمن کرد و از آنکه گران
میخ و لبس و متاع و خسته
بفرمود تا از آن فروان از
ازان سپاهی بگردون
ببست بخت آتش از و
چو پیلان بدیدند از ایشان
چو خطوم ما نشان بر پیش
همی تا موانیکون شد تیک
چو پیداشد آن شوخند
سکنه بیاد میان صفت
سمن گوید گفت تو بشنود
همی دام و ده سفره و دم خور
سپاهنا به بدیدم جنگ دیم
تن خوش را و دیار و شیر
دو و دو گشتند هر دو بخت

نسا زنده باند آموزگار
که از نصیر کس نکر دیم یاد
سخت ایرانیا گشته شد
که با مات جز گونه باشد سخن
تیرس از گزند و دیر روزگار
اگر سکنه را بر فرزند می ساختی
که گفتی جز با و در جهان نیست شاه
گره بی فبشتند نزد یک شاه
برین مرز بی آرزو و بگویند
به جای بر لشکر بگسان
به شفت و شکست باز نشان
نیز نکر و ز حسنه اندک
دل از دمارا به سپهر
نخویم که روی بود نیک
پایده در آیم در زنگاه
چو از آگری زما جان دست
زره دار و مردان جنگ آوران
سواران شایسته و لشکر
چنانچه و نامو خیر دان
زمین از پیل چو کوه گشت
که او سپر بگفتند بر سیل
بچشم جان خوری بگشتند
همی چاره جسته از پیش دم
سواری ازین زرمش نین
خردمند را سودمند کیش
وز چاره گشت چو خسته
فرستند گردان پر خاشاک
همی تاخت برسان بادمان
همه آتش لشکر و دشمن نگاه
سنانا با بر انداز خشتند
بدیدار جوید سپه با تو راه
دو لشکر شکستند از کارنا
دگر زنده از زرمش نین
خیر از زرم و اورا بسو
بگردیم یک با گردی سپاه

سکندر چه دید آن تن بپست دل نور پر در و شد زان پیش سرشکر و دم شد آسمان بر انهم نشان هندوان بگو شمارا که بکون از پی چو چنگ سر فرودیدند بر خون و خاک سکندر سبک گوان باز داد بچشم سراسر هر گنج او چنین است سر سپیدی سر یکی با گهر بود نامش سورگ که گاه سکندر بود و گاه نور چو شکسته از غوغا هستی نیاید زین سینه پر نیایی درفش که خان حرم را بر آورده بود خدای جهان را نیاید نیاید چو آگاهی از نصیب قنبر که آن ناداری که آمد ز راه بر و شاد شد نصیب گهر گنج بر و گفت نصیری جهاندار بسی میگفت زان میان کشته شد حرم تاین پاک در دست سکندر ز نصیران سخنان شنید زاد سامعیل را بر کشید چو بر گشت و آمد بر گاه نصر سپهر افروز و تار هر که ملک بر و بپوشید مصر اندر سکندر صید را در او شاد گشت جانبازی و شهنشاه و قوام بزرگ و کج که چنان هم گشت بهر اند از اندلس چون کون چو قید افتاد هر سکندر بدید سکندر ز قنبران پیوسته گشت گنج و نیرنگ و شایسته زین پادشاه بلای و نشدند پس نه هر حرم نشدت آفرین بر خد او چو این نامه آمد ز نیک	یکی که در یازمانی بدست بر اندک کشیدش دل و چشم و گوش بختند گردان هم اندر زان به تنگی بروی اندر آورده چنین از غم شیشه چندی درنگ شش کرده که شیشه چاک به خوبی زهر گشته آواز داد حرام است بر شکم خج او نخواهد که مانی بدور بجای ز هندوستان پهلوانی بزرگ گهی در و چشم است و گه چو بوی بر او ناکه شسته زمانی در از ستاره شده زرد و خورشید بر و اندرون رنجبار برده بود بجای خور و کام و آرام و نان کز و بود و کمر افروخته بود بجوید می تاج و گنج و سپاه همه رات با بر کشاد و انبساط خزاعه است مبر برین جایگاه برین و دوان روز گشته شد بر یاری مصر اندر روشن گشت و تخم خزاعه بر آنکس که دید بر آنکس که او متری رسیده بخشید و بنار و گنجینه نصر بسی از کشتی و زور قی بیست سپاه پیش را و گمانی قوی بر گشت و بنار او با گشت ز روی بی یافت نام و کام بر و بار و بالا و حاجی شست بر قنبر سکندر را و چند عمر گشت و نهفت دم در که قید افتاد بر زمین گشت به تنگی هم بیایست برین هم نشان نیر نیایی ز شیر او زان اسکندر شکر فرز و نواده و گردان سپهر در نشان شود و ای نیک تو	آورد از و ماند اندر گفت سکندر چو باد اندر آمد ز گرد یکی کشت و شش و چشم خروش آمد ز دشت گاهی سکندر شمارا چنان شد که نور خروشی بر آمد ز شکر بزار چنین گفت که فرزند می بود همه هندوان را نو انگر گنم بخور هر چه داری منه باد پس سخت شای بد و داد و رفتن سکت در زیارت خانه کعبه نمی بدل زان زاد آتش سکندر بیاد بسوس حرم خداوند غنائش بیت اکرام پرستش بود تا بود و جاس نیز به شش با نبرد و سران نیر سامعیل سفید است سکندر چنین او باخ بود سامعیل چون ز جهان گشت نیامده آن آفرین پسند سرا از او چیده زرد او بگشت و بر نشان بر آید پایه و میاد بیت اکرام تو نگردد آنکس که در شای شکر کشیدن سکندر از حده بسوس چو شنید کام ز راه حرم بهر اندرون بود و کمال راشک سواد می صورت حجب ز رنگ و فر و زیلای او چو بر گاه و پیش چو پشت چنین گشت کاین بر گیتی بر و گفت قنبران آشی برای و گنجشای گن که از گنج گوی خود اندر نیست نامه سکندر بقید اده پادشاه اندلس و پاسخ آن خدا و بخشنده و داور است فرستی نزد یک مایه و سوار به ای که با از نیست تا و	غنی شد دل از جهان تن گرفت بزد و تنی بران را و مرد که آواز او برگشته ز ابر سرمایه مزیند و ستمان انز و حبت باید کفون زرم فر و خشت مذکرت کار را شمارا که دل نباید سپرد یکوشم که بخت وافر گنم تور سنج چو اماند باید کس که دنیا بر هر گمکن و غنفت سوی کعبه رفتن نیاز آتش گر و می بر او شاد و بری نیم بر و شد ترا راه زردان کام بر و اندرون کرد و یاد دلا و سواران نیر و در که پور هر چه نیم نیک اختر که ای پاکدل مقرر سگ جهانگیر قنبران باید ز دشت بر و تیر و شاد را می چن بند نیار و زنی بر او با و او نماند هیچ از ایشان ز شوق سامعیل از نو شده شاد کام و گزشتش از کوشش و شوق جهانگیر بر زیبا و دوم زبان تا بر آسود شاه و سپاه که مانند صورت نگار و دشت یکی صد گیتی کن سرای او بیاد و فرطان با کجا چین یکو بر زرم و بیایه و راه چو از نیست اندر جهان با کجا ز منی بماند او و جهان نخندی او و جهان نیر نیست نامه سکندر بقید اده پادشاه اندلس و پاسخ آن فرستی کسی او پیش بود به ای که با از نیست تا و	همی گشت با او با و دگاه بر و یال و سر و گردنش بر آمد و نوب و او ای کس سر فرزند می بجای اندر است بختند گردان هندوستان پراز و زرد و یک فیض شد نوازش کنون سن با و دوان وزان جا که بخت و فر همی بود بخت و فیض و دوا بخشش بخور هر چه آید سر درم داد و دینار لشکرش بیشگیر بخت او ای کس وزان جای با گنج و دینار ز پاک و در خانه خوش فروز پس آمد سکندر سوی قاصد سواری باید هم اندر زان چو پیش آمدش پیش خوش بدین دوده اندر که است ابا لشکرش شمشیر زن خزاعه بیاد چو گوشت خاک جهانی گر و بخت اندرون زید او بخت حجاز و دین بر و کرد و شست قنبر را و زانجا که بر شکر بر اند جانبازی با لشکر راه جو نیز به شش با نبرد و کمال زنی بود و زانلس شربار بر و گفت نزد سکندر خرام نگار و شهنشاه و قوام نگار سکندر چنان هم بود هر آنکس که پیش او و بیک شمارا که پیش اندر کس یکی شایان کرد و ارد سکندر چو شنید از ان گنج نیز و یک قید اده پادشاه بر و کس که نیم گاه ترا خود مندی پیش منی بود	خروشی بر آمد ز شست سپاه ز با لاسخاک اندر آمد تنش زمین آهین شد به آهین تن پهلوانش بجای اندر است برین برگشته هندوستان ابا نامه و خاک بر سر شد ز دل تان غم و ترس بیرون پراز و دوا و قاصد پراز و دوا بخشید بخشش همه سپاه بدین تاج و تخت سپیدی بیاد است آن جگه کشورش چو شد بکر و چشم خورس بر و یار خان بر جسم رفت نیایش کنان ابدان پیش فروز جهانگیر تا جسم پارس ز کعبه سوی سکندر دوان یکی مایه و را یکم شش جز از تو پسندیده و روز به به بیدار گشت شمشیر برنج و بیداد و بی ترس پاک نزد او سامعیل دل پر خون برای و ببرد از شمشیر زن هم بخت و نیر گنج شاد بجده در آمد فرادان نماند ز جده سوی مصر نهاد و ابا بر و و دوا و تاج و گاه خرومند با لشکر و جیشار فرزین مرز و دوا و سپهر بقرمان متر میان آید نیست نگار و دوا و جایی گشت و شود در جهان ز نیکان پیش نگار و دوا و جایی گشت و که نماند از ز جگش نیک بهر و دوا و جایی گشت و شده نام او و بزرگ بند که اندک ششم با و ترا نماند و پاک دینی بود

دگر سبک تاب اندر آری بکار بیامد پیوستنی نگار و برادر یکی چرخ گردنه برپاس کرد مرا با چوایشان برآید هزاران هزارم بر شکر است فوجندین چو رانی سخن بگفت چو اسکندر آن نامه وی بخواند یکی شارسان اشته با سواد بیکهفته بستند حصا طبع بد و داده بد خستند از جند یکی مرد به نام او شمس گریز خرمندر از نطقون بود نام بفرمای تا گردن قیدش شد آن مرد دستور با جوش مرشاه و فرست با دودار بشکیر چون شد خنجر کشید چو آن پور قید از را شمر کرد چنین او پاسخ که باز آید اسیرم کنون در کشتی گیر چنین هم بنیاد زدن باز سر بگینا مان چه بری کمین فرست کنون با تو در آب تو آن کن ز غوی که آن باز کرد چو گویم که در آید ارم چو جان چنین گفت که کنون از آن درون چو آتش بهر اندر مستور چو قید از اگر شد از قیدش بفرمود قید از تا به شست مرا انکه آید به باغ کوس چو به شست قید از این او سپرد فرستاده هر گونه خور و نه چو قید از را دید به شست علاج ز به شست چرخ بسته بود نشتنگه و قیدش کرد چو خورشید تابان ز کعبه گشت خود نمایی اندر از او درویش بگفت آن در شان چرخ	فرمود از آن گریز را در نور چو قید از آن نامه او بخواند ترا کرد و غیره بر نور بهست مرا از آن فرودست فروست و گر خواهم از هر سوی زبست لشکر کشیدن سکندر بسوی نرسد چو آمد بدان مرز او بپناه بر آن بازه و زنگشتی سوار بفرمود تا کس نه زبند خون بد و داده فریاد از چشم گشت بسر که در مان ایجا گشت ترا خوانم که کز فیلقوس نمایم فرادان ترا کمر که این راز باید که ماند نهان از و سر بر این سخنان پیش پرا ز شرم رخ دل برادر و خور گرفته جوان چنگ از چنگ که در پس پرده شست سر گشت پر و در دل زبون بد و گفت کامی شایسته زبون که از او کردی در حق آن جوان کسی اندر برین در دوست سخنی در باز گردان راه فرمود آن می چنان چو نرسد رفتن سکندر بسوی نزد قید از و شتاختن قید از او را	خود از آن گریز را در نور چو قید از آن نامه او بخواند ترا کرد و غیره بر نور بهست مرا از آن فرودست فروست و گر خواهم از هر سوی زبست لشکر کشیدن سکندر بسوی نرسد چو آمد بدان مرز او بپناه بر آن بازه و زنگشتی سوار بفرمود تا کس نه زبند خون بد و داده فریاد از چشم گشت بسر که در مان ایجا گشت ترا خوانم که کز فیلقوس نمایم فرادان ترا کمر که این راز باید که ماند نهان از و سر بر این سخنان پیش پرا ز شرم رخ دل برادر و خور گرفته جوان چنگ از چنگ که در پس پرده شست سر گشت پر و در دل زبون بد و گفت کامی شایسته زبون که از او کردی در حق آن جوان کسی اندر برین در دوست سخنی در باز گردان راه فرمود آن می چنان چو نرسد رفتن سکندر بسوی نزد قید از و شتاختن قید از او را	فرمود از آن گریز را در نور چو قید از آن نامه او بخواند ترا کرد و غیره بر نور بهست مرا از آن فرودست فروست و گر خواهم از هر سوی زبست لشکر کشیدن سکندر بسوی نرسد چو آمد بدان مرز او بپناه بر آن بازه و زنگشتی سوار بفرمود تا کس نه زبند خون بد و داده فریاد از چشم گشت بسر که در مان ایجا گشت ترا خوانم که کز فیلقوس نمایم فرادان ترا کمر که این راز باید که ماند نهان از و سر بر این سخنان پیش پرا ز شرم رخ دل برادر و خور گرفته جوان چنگ از چنگ که در پس پرده شست سر گشت پر و در دل زبون بد و گفت کامی شایسته زبون که از او کردی در حق آن جوان کسی اندر برین در دوست سخنی در باز گردان راه فرمود آن می چنان چو نرسد رفتن سکندر بسوی نزد قید از و شتاختن قید از او را	فرمود از آن گریز را در نور چو قید از آن نامه او بخواند ترا کرد و غیره بر نور بهست مرا از آن فرودست فروست و گر خواهم از هر سوی زبست لشکر کشیدن سکندر بسوی نرسد چو آمد بدان مرز او بپناه بر آن بازه و زنگشتی سوار بفرمود تا کس نه زبند خون بد و داده فریاد از چشم گشت بسر که در مان ایجا گشت ترا خوانم که کز فیلقوس نمایم فرادان ترا کمر که این راز باید که ماند نهان از و سر بر این سخنان پیش پرا ز شرم رخ دل برادر و خور گرفته جوان چنگ از چنگ که در پس پرده شست سر گشت پر و در دل زبون بد و گفت کامی شایسته زبون که از او کردی در حق آن جوان کسی اندر برین در دوست سخنی در باز گردان راه فرمود آن می چنان چو نرسد رفتن سکندر بسوی نزد قید از و شتاختن قید از او را	فرمود از آن گریز را در نور چو قید از آن نامه او بخواند ترا کرد و غیره بر نور بهست مرا از آن فرودست فروست و گر خواهم از هر سوی زبست لشکر کشیدن سکندر بسوی نرسد چو آمد بدان مرز او بپناه بر آن بازه و زنگشتی سوار بفرمود تا کس نه زبند خون بد و داده فریاد از چشم گشت بسر که در مان ایجا گشت ترا خوانم که کز فیلقوس نمایم فرادان ترا کمر که این راز باید که ماند نهان از و سر بر این سخنان پیش پرا ز شرم رخ دل برادر و خور گرفته جوان چنگ از چنگ که در پس پرده شست سر گشت پر و در دل زبون بد و گفت کامی شایسته زبون که از او کردی در حق آن جوان کسی اندر برین در دوست سخنی در باز گردان راه فرمود آن می چنان چو نرسد رفتن سکندر بسوی نزد قید از و شتاختن قید از او را

بهر سکنده نکو بنگرید بدو گفت کای مرگستر کاه گر سر نه بچی ز سندان بن نشان هر مای تو نیست زین جز از خوبی در است چو فردای تو با هیچ و سیم سکندر بیامد بدان بارگاه عقیق در برید بر او برنگار همگفت کایت سر نشستی همانا که چون نباشد بروم بمخندید قید از کار او دلیر آمدی پیش من باز خواه سپاسم ز بزدان پروردگار بدو گفت قید از کار او که اگر چنین بدی در نگار بوی و عقیق نیست از کار او نماید که چید ز راه گزند بمخندید قید از کار او نه از تو گوشت شد فورسند بره نکو نیما زید از شانس بر روزی بر روز جوانی کن چنان دان که زنده خواهی نه از تو کسی را در گون گشت چو خشمیده شد خرد و زنجیر فرستد با نیکوئی مادر سکندر شمشیر این چرخ گشت نسازم جز از خوبی در است یکی با دسار است و دانا کون شاد و دامن با دانا برود آن شب و باد و بکا به پیش آمد آن دسار شکو چنان کن که از پیش تو بقیق بدو گفت مادر که ایرون کنم سکندر بدو گفت کای مرگستر نمانم بدو که در تاج و تخت بدو گفت کای ناکس خرد اگر نیست ز این تابعدار	از آن صورت او را جدایی بیان ناه دوات سکندر پیام نگهدار سید از پیمان بن بجنگ است از آن تیر شتابم چو چچی سراز کزی و کاسته به گشت ای فرخ خصیم دولب پر زنده دل از سیم سیان اندرون گوهر شاپار نه بنید چنین جای بزدان است که هیچ گشتی برین مرز و بوم وش گشت خرم گفتار او ندامم ترا اینکه بنور راه که با من بد مهره نام لبت را برید از کار او نبودی جز از سکندر بار حایل نمی پیش من در است که بدول نگر و گیسیت بلند از آن مردی وقت گفتار او نه دارای دار او و دان وز و باش تا زنده باشی سپا فرستاده سازی از خوشتر جز آتش نه بیندیر جام گاه که از چهر او من ندارم نشان زمانه بگوید بر و برون تو باید که باشی خداوند ز تیار و زشتن از او گشت نه از شیم از کزی و کاسته بناید که دانه زدی و دیک ز تیار گیسیت بر هیچ نام ز اولان بیامد دیک شاه دو فرزند بایست و پیش او شود شاد و خوش و بار برون که او را بزرگی با تو کنم بزد تو شد بودن من در از نه زور و نه شای نه زور ترامدم از مردمان نشسته سرت سکندی چون برنجی ز بار	بدان شکر نامور ممت سخن گفت با من میان همان بیارم کی شکری دل گسل جهان این از رای باریت جز از خامشی هیچ در مان به شب هیاست در مان خوش پرسید و برش شربس ز جوع و ز پر زده او را نمود نه از دگر کسی سیکه زیرگاه تو این خانه را خوار مایه دار فرستاده را یک بنام پیش روان پر زده در خان لاجورد تیم را ز جان در و کردی ز چاره بیامای و منای بر او تیره شد و چون نیم شب به جای نبرد و نه راه گزین همه خانه گشت چو دریای خون پس در اول قید از کار او	فرستاده کرد و از خوشتر که قید از کار او پاکدل انگوس بر آرم و مار از همه شکر کنون گرتابی سه از بزدان بدو گفت کاکون خانه گیر چو بزد سر از کوه ز نشان چرخ همه کاخ او پر ز بیگانه دید سکندر فر و ماند از آن جایگاه بدو گفت قید از کار او از ایران شاهان ممت بر است بدو گفت کای او فیلقوس بدو گفت کای ممت پر خرد سهم نطقون که خدای جهان بیاد و دینا و پیش حسد همگفت بنی خدای در نهان سکندر بدو گفت هرگز نهان ز کشتی با جگه گاه خویش بدو گفت کای خسرو شیرش مردی تو گشت گشتی چنین کجا آورد دانش تو بسا چو شای بجاری تو امان بود که این پس نیای بیغیر بر او رانده ام حکم آخرت بدان تا زنده کسی راز تو نیایش بداندیش با بیکار که تا بوم و بامست و نه زنده چنان کن که طبعش زنده که او ای پسر فر کین او رود نبوشن ز قید از کار او سر خانه را بیکار از عا بما چنین گفت که ترس که زنده کن پاک جان او چو کوئی و رای سکندر بپست مرگفت رو باز در پیش به طبعش گفت سکندر شید سرت پر ز تیری و کند او یکی با ناکس پر ز بار او	فرستاده کرد و از خوشتر که قید از کار او پاکدل انگوس بر آرم و مار از همه شکر کنون گرتابی سه از بزدان بدو گفت کاکون خانه گیر چو بزد سر از کوه ز نشان چرخ همه کاخ او پر ز بیگانه دید سکندر فر و ماند از آن جایگاه بدو گفت قید از کار او از ایران شاهان ممت بر است بدو گفت کای او فیلقوس بدو گفت کای ممت پر خرد سهم نطقون که خدای جهان بیاد و دینا و پیش حسد همگفت بنی خدای در نهان سکندر بدو گفت هرگز نهان ز کشتی با جگه گاه خویش بدو گفت کای خسرو شیرش مردی تو گشت گشتی چنین کجا آورد دانش تو بسا چو شای بجاری تو امان بود که این پس نیای بیغیر بر او رانده ام حکم آخرت بدان تا زنده کسی راز تو نیایش بداندیش با بیکار که تا بوم و بامست و نه زنده چنان کن که طبعش زنده که او ای پسر فر کین او رود نبوشن ز قید از کار او سر خانه را بیکار از عا بما چنین گفت که ترس که زنده کن پاک جان او چو کوئی و رای سکندر بپست مرگفت رو باز در پیش به طبعش گفت سکندر شید سرت پر ز تیری و کند او یکی با ناکس پر ز بار او

صد اسب گرانمایه ارک است سپید و چو بر ز باد افش چو طینوس جنگی سپه بر نشاند که لشکر که نامور شاه بود شوم هر چه گفتم بجای می برم که نوید پیشک از نامور نور و در بارگاه کاو و بزر طینوش بر جای خویش چنین هم که روی تو با دیده نکر و مژگان قیداف من بر گفتم منیش در پیش همان روز چنان پیش نهادم پرستند و گفت تبصره بفرمود پس خلعتی خسرو بقید افکوی ای شهید ارزن وزان جایگاهش که اندر کشید پرستند و مردان را در کوه که پیر و زگر باد همواره شاه که این آمدت از بی خواست نه منی جز از بر بندیک سکندر زمر ستاده و نامور بر زندی با چینه می کرد قوان در بر تن و پای هم خور و فی شان بر سوه ز غوغای گیتی چه دارم بر نه چو زاید زاده جماجمی چندی بکو شرب سکندر بر سپید گاه جهان نور زنده و انبیری صدر بر سپید شکی فروز تر که چینه به باشد و چندی کشتکار و چیز مردم بود همی ای داری که از تو چنین ای پادشاه که از یکی را زکی شده و خنک لب و درین نزد و دیده بر زان یکی گفت کای شهر با بخت	همان خود و منقرض از رویت زمین تازه شد که نه شد و بقید افکوی که در و پیش سکندر بران پیش نهادت سکندر بیاید و در کس سپه باز با بنابر از آن همه که در گردان پیش بر گفت کای شاه بر ترش سکندر چنین گفت کای شریا پایده شد از به طینوش چو مادرت بخت زین سکندر شوم و ان مان من بفرمود تا خان بیار استند بخشید و یارانش را رفیقان سکندر بر چنان بران تا ز کردار کای نشدند پس نامه بخرد و گفت کای شریا بر با شکلیایی و دانش اگر بودن اید در از آید سپه را سر اسر هم آنجا یکایک همه خوانند آفرین از از کی چرم خیم بود خردن گفت ای جانگیر وزا بر بر نه شود باز چون بگذر و زین ای همان ز من پیش است ازان صدمه زان کی بر من چنین ادب بر من چنین ادب چو خدای که این روان ترا در خیمت بر سید گاهم از همان نزد و در بر سید شامه چنین ادب در پیری و مرگ	بگنج فرمود کانون است ز درگاه بر خاست آوا جهان تابو و تار تو و پیش که آب روان بود چندی سپاهش فرستند بجز یکایک نهادند بر زمین کشیدند صفت با سنج سنانش گزینی به از چو هست گشتی برین زمین را بجهت ناری من اندر نهادم برت بخوبی ترا دستا نمازم نوازنده و دومی کرار و خوراک کلاه بر سید بر پرگار بزر و سکندر ترا و دزدان جهان ز دانش و دانش بنجم کایان نواز خود و فیلسوفان بران پیش پادشاه بر آسوده از دم و در گیا خوردن و پیش کس از مانگ و زنگ همه جای ترس از و باز ماند زنج و گنج کران پس نیازش خنک آنگاه در که خنک را آب کرای باکی نخ و پیش کران زین کش از خنک آنگاه که حاجت که با مرگ	همه پاک بر طیفون سکندر با سپاه برنگونه منزل منزل بطینوش گفت اید آرام بشادی خروشیدن ز لشکر گزین کرد پس سکندر خروشید کای نه این بود پیمان زمن اینی ترس در دل جهاندار گرفت و پیش بگفتم کمن دست شاه همان روز قیدافه اکا بودند با خوبی و ناز و کام بطینوش فرمود کای چو ارم و خای تو تا بر من چو آگاه شد از کار سر نامه بد آن چو داری درین مرز فکلیبانی از انشا فرستاده آمد به فرستاده آگاه شد از کار سکندر چو روی بر خود خواب آرام سکندر بر سید ز پیشانی با زمین بر و پیش چنان ان که چنین ادب باید هم این بر سید خواب چنان دان که کروی در بر سید بر چنین ادب سکندر چو ندارم در چو بر پیری	بگویش که شکیر بر سازگار بستوری باز گشتن بجای بمیر اندامش آن زنگار چو آسوده گردی بخت تمام کلاه کیانی بر پیر استند ازان نامداران رومی همی جنگ رای آیت ناگوار گفتی که از رستی نگذر نیاز و از کس کنی آن با انکه نگرفت سپان بست تو اندر منم بخت که اندر گفت پنج شاه بود چو گشتند شاد از است که این پیش و دست جای روان را بهر تو آید که آورد لشکر ازان رو زوارنده و پیش نشت پرستندگان نکس از دانش رسد زنج کای بر میانش ز چو شدنش یکایک وزانگونه آواز ایشان بهشت بر جای گشته ز آسایش در و زنج همه بی نیازم از خور بر و دیده بان تا خنک اندر آید سر و گاه سنان از و ان یکی رفت و زنج بر روی زمین که از گشتن نوگویی سپه روان بکوی هر جای و دیده بر بر خاست و خند نه بر گزیده که گزیده

جانی که ایستاده در آرزو	هم از روی پیری نیاید جو از	برین بر غنیمت گاهی بادشا	جهاذ رو دارا و نرس مان وا	چو دانی که از مرگ خود چاره نیست	ز پیری نیز ترسیتار نیست
جانی که ایستاده در آرزو	گل ز خرسید و چو بوی سبزه	و تو بازمانده می سنج تو	بر دشمن دمی کوشش و گنج تو	و هر کسان رنج بر تن نه	ز کم دانشی باشد و استی
پای ایستاده از مرگ موخوب	بودن چو داری تو چندین مید	چندین گفت بیدار دل شهر با	که گزیده از بخشش کردگار	که زبانی من گدشتی هر کس	به تیر برگر و کوش آسمان
که فرزند و مرد و پنهان شود	ز بخشش بکوشش نیا بگذر	و گر بر که در جنگ کشته شد	اگر از ان ترش روز گشته شد	بر در و بخون رختن بپسزا	که میداد و گرس نیا بر با
پدید آمدن باد آفره از دس	چو گشتند باز از ره بجز	رسیدن بکنند بر ریاحی و در دیدن شگفتی	بر انهم نشان راه خاد گرفت	کس از خواست یزدان ایضا	ز کار زمانه بهانه نیافت
تبی چو چرخ بیدار گشته کس	نه بدان ز نزدیکی ایشان	بی آزار از آنجا بگریز رفت	بر انهم نشان راه خاد گرفت	ز شهر برین بجای رسیده	یکی میکران شرف دریا بد
بسان زمان مرد پوشیده و	هر وقت با جاده و رنگ بود	ز باناه تازی و نه خرس	نه چینی نه ترکی و نه پهلوس	ز ماهی بر ایشان همه خورد	ز جانی تیر راه آورده
سکندر شگفت اندر ایشان	بر روی همی نام نیردان خود	هم آنگاه که بوی برآمد ز آب	در خنده و زرد چون آفتاب	سکندر یکی تیر کشی بحسب	که از تیر دیده بپسند و دست
یکی گفت از او قیلو قاش	که بر شرف دیار نیست اه	همان تا به بنده مر از اس	که بهر دوار و زدنش بس	ز روی از مردم پارس	بر آن کشتی اندر شستند
یکی زرد ماهی بدان تخت کوه	هم آنگاه چو جنگ اندر آمد	فرود کشتی هم اندر شتاب	هم آنگاه شد ناپدید اندر آب	سپاه سکندر از آن سیر و نا	همی هر کسی نام یزدان
به گفت موی که در نش بست	که دانا به گیتی زهر کس است	اگر شاه رفتی گشتی تب	پرا ز خون شدی جان چندین	وز آنجا که شکندر کشید	یکی آگهی فراموش
بگرداندرش فی بسان خست	تو گفتی که چو چار است	ز ده شش فزون بود پناه	چهل ریش به سپو و بالای او	هم خا ناکرده و چو چوب	زمینش هم از فی فرود
فتا سیت بدو نیتان	ز شوری خورده آب و هر کس	چو بگشت ازین آب جانی	که آمدی شرف دریا بد	همان خرم و آب چون این	همی مشک بود نیک ترین
بخوردند و کردند از گنج آب	بسی مار چنان برآمد ز آب	وزان پیشه کردم چو آتش	جان شد بر آن گنجان رنگ	هر کشته بر سر او ان برد	بزرگان دانا و مردان گرد
ز یکسو میانه دادان گران	چو الماس نه اندامشان در	ز دست دگر شمره نکاو	که با جنگ ایشان نه بود	سپاهش در بایک سو شد	بر آن نیتان آتش اندر زد
بگشتند چندان خوکان کمر	یکبارگی تنگ شد بر سپاه	رسیدن بکنند برین شش جنگ کردن فیروزی	رسیدن بکنند برین شش جنگ کردن فیروزی	وزان جایگاه شاه خورشید	بیاد دمان تازمین شش
ز مردم زمین به چون پراغ	سپهره و چشمه چو پراغ	تن آوری شکر و زرد	برین تن و غنیمت با لاس	چو از دور دیدند که سپاه	خروشی بر آمد از سپاه
سپاه آهمن شهران هزار	کران تیره شد دیده شهر	بسی سکندر نهادند رو	یکشتند بسیار پراغ	بجای ستان استخوان و	همی بر تن مرد بگذاشتند
بشکریه و پس شهریار	که بر دشت آت کار	برین جنگ اندر آتش	عمی گشت از آن شمشیر	یکشتند از ایشان فزون	بر چید دیگر سرانکار
ز خون ریختن گشت و سی	سر اسب که در دریا	چو از خون و دشت گوده	ز کشته بهر جای بر تو گشت	بر آن توده خاشاک	بفرمود تا آتش اندر زد
چو شب تیره شد آمد و از	سکندر بر پیشین خندان	فیل و گرگ اندر آمد	بن هر یک چون کی گشت	یکی پیش و بود و ترسید	بسی بر سر دشت هر گشت
ازان نامداران افروان	بسی حمله بردند و نمود	رسیدن بکنند برین شش جنگ کردن فیروزی	رسیدن بکنند برین شش جنگ کردن فیروزی	چو از ویکی نرم پایان	یکی آهمن که به هر یک
وز آنجا که تیر شکر بر اند	بسی نامداران گیسان	و کشتن و دوا و قن بر کوی از مرگ خود آگاهی	و کشتن و دوا و قن بر کوی از مرگ خود آگاهی	چو از ویکی نرم پایان	نیک کرد و مردم نه اند
تراسب و نه جشن و نه دگر	ازان هر یکی چو کبک شیر	چونک اندر آمد بر ایشان	جهان گشت بر نرم پایان	چو از خروشان بر آمد	بزرگان و ان نرم پایان
بسی سکندر نهادند رو	همن نرم ساز و بول کینه	یکی سنگ بداران بگردخت	چو با خروشان بر آمد	به تیغ و تیر اندر آمد	تو گفتی که شکر و زرش
چو از نرم پایان فراوان	سکندر ریاس و دوشکر بر اند	بش نازبان تابش رسیده	که از آسمان و کراته	تا بین به پیش آورد	کشته دل و بی نیاز آمد
ببرند هر که گدست و نه	ز پیشه نیا و از خوردن	سکندر بر سپید و بنوخت	بنازه بر پا گیه ساخت	وزین پس بفرمود که	همان نامداران نیک تران
بدان وی نامون گشتن	بدیاشد از همه تر گیب	کشته و دوش بر ده سر	بگردش و دیران گرفت	برش نهادند بر وی	همان کیساره همان
چو شتر و چندی بدینگونه	گهی نرم و باد که آرا	سر اندر ستاره یکی کوه	چشمه و گیتی همان	بر آن کوه مردم بی	یکی مدتی که راند
همی جیت از هر کسی آگهی	که است و چون اندر پای	همی که سر خواندند	که ای نامور شهریار	بر رفتن بدین کوه	اگر گزشت بر راه
بسی از ایشان سکندر	که اگر گزید ازین شمشیر	نیار و گشتن بر او	همی و دوش برش بر آید	همی و دوش برش بر آید	و گیسو بپوش بر او
سکه از دمای تان و کوی	خوشش بایش بر شمشیر	بفرموده و لار و دیم	که نه به تیر و زنجیر	بدان تانیا به برین	بپوشاند از مار و گاو
همه شربا و دیم تا	ز مردان شکر گزین کرد	بر و دیکم آن تیر	تنی چند از انما	چو کاه و خارش	بپوشاند از مار و گاو
چو آن از دمار و خورش	یکی تیر باران کشته	چو کوه از تیر بر آید	بسیه و آن جانور	چو کوه از تیر بر آید	بپوشاند از مار و گاو
سکندر بفرمود تا لشکر	ببرگوشه آتش سوختند	بگشت لیس شان	جهان بودی اول	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو
بسیه و آن تیر از خستند	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو
درم و دلا و جنگی	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو	بپوشاند از مار و گاو

نصف

بدرم چو ستم از باد کرد ز بانمش کبود و خوش چو چو از پوست بپوشد کند سپاهی برادر بار پیر بندش سیاه می دید زویا کشیده بر او چاک بران که بی بی بر زبان نبی تحت شامان پر خا چهره قست بانام ارا سوی چپ کبر و جود یکی نامه نوشت بر سر هر آنکس که در و در نخو که هم جاس بود گر ایم مرا با شانیست ببند پیش آمدن اسبان چو دانا بزدیک ایشان چو آن نامه بخواند دانی نخستین گفتی ز شامان همه شب بخفتان جنگ ز ما هر که کرد آید جان جای جاوید ز و شیرگان شیری سازمان ازین بود که گویند یازن در آینه چو بار استی باشی چو آن پارس نامه گشت زن نامبر دار نامه بگرد جهان شهر یاری نه من جنگ آمدن چو دیدار بر من سپاه اگر مرگ باشد زونی که ما بر گزینیم زن یکایک بیاریم جان فرستاده گشت و پارس چو شد بیهوده ز و کشت آزادگان همه دیده باشان بگردان	ز و دار نیکی و شش یاد کرد همی آتش آمد ز کاش بر بر اندام زهرش بر کند بجای آمد آن کوچه چپ سر که و چون تیغ شمشیر نه هر که بر سر شمشیر بردی و برخاک ریزان سرت را بگردون برادر بدان شارسانی که خانی که چو شش بپوشد بر زهر چنان چون بود و فرست جهاز ابری می سپرد که دیدار آن باشد ازین بدل آشتی دارم درانی کزین آمدن کس نیاید همه شهر زن دید و مردی ز رای دل شاه بر داشت زیر و زری زرمای کس زیر و زونی بنفک اندر از آن پس کس اورا بند آسایش بود ای بگشایان بود و بلب که با تاج زرد و با گوشه وزا و خنجر و گیسو زینی جز از خوبی و خرس زنی بود گویا به پیچ پیام و بران می کرد همان بر زمین نامدار ببیلان و کوس تیر و زن بناش فراوان برین جا به بیم که فرجام اینک شنگوی و دوشه و دوشه ابا گوهر اهری کی طل سختنا همه با خود و جفت ز سر و برت اندران رگا ز فعل سواران زمین همی از و طالع آتش	بفرمود و ما پوست بر پوشند چو کا و از سر که پند همه و دگانش سورج کرد وزان جایگاه تیر بر یکی تخت زین بران تیغ همه گرد و گرد او سیم سکندر بر اندام بران بسی دشمن دوست کردی رسیدن پیشتر از آن که سوی راست پستان بخوان بر او شاه ایران شنید آنکه مادر زمین زهر فرونی نگردم اگر چه داری دهنده را بفرمود تا فیل و نه زرد همه شکر از شهر بر و شد نشسته و پارس و شکر اگر لشکر آری بشهر ز چوین کی مانوس باید که شش بر یاری و گر مرشدن باشد ز ما که اور و ز کار که مردی ز گردنشان یکی ننگ باشد ازین و گر برین باشی ایمان و با جامه شاهوار سکندر چو آن پارس که بر سر پیش من سپاهی بر ایشان که ببینم با چیت آن فرستاده آمد خنجر ابا هر صدی بسته و چو دایم کاه جز و یک سکندر ز منزل سپهر بران سخت مراد و منزل بر اندام نشان تا بسی میل بود پیشتر	همه دست بر دست بگرفتند بران از و داول خبر بغزو و بی را گشتان کرد تن از و با خوار بگرفتند ز انبوه کس و دور از گروه کسی نبود بر او بر گز نظاره بران مرد و با نگینی کنون بر گشت گاه که آن شهر کسیر زمان بسان کی مار بر چرخان سوی آنکه مهر بشهر سر مری بر کجا برده ایم من از بر و شش بر و خو مند و بیدار و خاتمه بر و نامه نزدیک شهر بیدار روی بهامون که دایم زنی شاه گردن تیمینی ز فعل و زنی که دوشیزگانیم و پند اگر خوش بود و اگر ببوی هر و شش زنده ز اسپاندر آرد و یکی ز چنگال او خاک شد که تا هست گیتی نگردد بچو ز ما در صفت کاز همه رفت با خوب و دهر خو مند و میا و بر و گر چه بخت و یک همی گرد و از فعل سواری و زبانی و همه را ز تیر و شش بدونش اندر و روان یکایک پذیر و شش ز کار و زان مانده چو آمدن و یکی شهر که مرد بسان شب همان و بر و دوان	چو زنی کی از و هفت شاه ز و بر و چون با و از و همه و شش بران کو بیا و و شکر کوه یکی بر و بران تخت هر آنکس که رفتی بران یکی با بگ بشنید گاهی رخ شاه از و از و که آن شهر کسیر زمان چو آمد نزدیک شهر سر نامه از و دگ کسی که ز فرمان زیمینی مراد است چو بر و ازین نامه شش تیر شین سخنا بران نامه بر شش فرستاده را پیش بی انداز و در شمر شهر و کانی برین اگر دختر آیدش و گر ز سپهر زاید یکی تاج زنی تو مرد و زگی و چو خواهی که بانام پیش تو آید و چو آمد زان بر نشان پاری مرا که و کا و مرا ای و بر شش ز کار و زان بزرگان کی چو گرد و آید که آمد نزدیک و دوشیزکی با و برآمد کی و و فر و شش بگفته کاس بر و	بسان کی ابر و شش سیاه چو آمد ز چنگ ایران چنین تار و زانی و کز آن خیره شد مرد همان که بوشش کز آن مرد و چیزی بهر مردی از و جهان از آن که گشت و کسی بر و شش سرافراز بانام کز لیت و شش نعلی جز از خاک روان مراد بر آنکس که فرستاده خود از ایشان هر یکایک همه بهر مردی و بجز و زنی زن آسا و بباید نیاید چنان تخت در نام و بیای کی که تیره و پذیر و که با و جاست و گر آید و که بی و ز و که هر یک ز وانی شاه وزان بر و بر و شش همه و زمان بر و

جهان جوی چون در خواست نشد
 که مارا یکی کار پیش است سخت
 چو آیند هر سوئی سحر را
 همه تن پراز سومی هر رنگ نیل
 بگرد آمدن چون سحران شوند
 فرو افکند ابرستین چو کوه
 چو سر مابو دزد و دلاغر شوند
 بسی آفرین باید از هر کس
 چنین و او پاسخ که از دست گنج
 ز ما هر چیزی ای همه بنده ایم
 بفرموده گاهنگر آن آوردند
 ز دیوار که هم ز گاهنگر آن
 ز پی ناسر کوه بالای او
 به میرخت هر گوهر آن یک و ده
 دم آورد و آنگاه آن هزار
 که نایک اندر و گریستند
 ارش پانصد بود بالای او
 نه ز رفت از ایشان فرو رفت
 چنین تا نزدیک کوهی رسید
 همه عاقبت قندیلهای بلور
 نهاده بر چشبه زردین شخت
 هر آنکس که رفتی که چیزی بود
 بسی چیز ویدی که آگس نایه
 و در آنجا که نیز شکر بر اند
 ز راه سیاهان بشهری رسید
 پراو یکسان آفرین خوانند
 کنون گامی جان را پیش
 چنین و او پاسخ بدو هر سه
 یکی مادی و دیگری زار و
 سپید از ایشان که اکنون
 شب تیره گون مادی گویا
 بدو زور گردشتی نهانست
 که نیکه سپید کان پیش
 و هر سپید رنگ که کشید
 بنین رنگ گویا چه گوید
 شایسته چون سال شد کرد
 فکری شد رنگ دیگر خشت

سخن شنیده کرد و آن بفرارخت نشان
 بگویم باشا سپید و زنجب
 غم و رنج باشد همه بهر ما
 بر و سینه و گوشه نشان چو پیل
 تنگ آرد و برسان کنش اند
 بیایند از ایشان گرداگرد
 با و از برسان کبسته شوند
 در آن پس گیتی بماند به
 ز شهر شمارا منده و رنج
 پرستنده باشیم تا زنده ایم
 سر روی تنگ گران آوند
 هر آنکس که استاده بود و برون
 چو صد شامش بود و پنهانی
 چو از خاک تا بیخ شد آرد
 بفرمان پرور و ز شجر بار
 نوزان آتش تیز بگذاشتند
 چو جز و یک صد باز پنهانی
 جهان ماند از کار او و گشت
 به جای دو دوام و دردم نبرد
 میان اندرون چیده ام بشار
 او غوغا بنید و یکی شور و خجست
 گز خاک آن خانه را سپرد
 سانس کنون باز با کیشید
 روشنایی تا میزد آن
 بر شاو کا و از مردم شنید
 بی زرد گوهر برافشانند
 روشن و آن بودی می شد
 می شاه پرور با کیر و زار
 نگوی و باشا و با رنگ بو
 کن کی سراپا و از سخت
 و برگ چو شک بو غبار
 آن جهان خواند و بنام
 آن را برنگه در نه است
 در زبالا و روشنی شنید
 در آنجا ناب شود به
 است بزرگی بیادش رفت
 بار و رسید از آن سخت

بر سید کا پیر چہ باشد سخت
ازین کو سہر تابا بر اندرون
همد و میاشان چہ روی سون
بخت پند و یک گوش سہر کند
بہار ان کز ابر اندر آید خوش
خوش آن بود سال سال
بیار ان ز تین کبر دار گرگی
بزرگی کن و کار مار ابدان
بر آرم من این اہ ایشان
بیار ہم چند انکہ بادت چیز
حج و سنگ و سیزم و زون
ز گیتی پیش کنند رشتہ
از ان کیش انگشت تہن کی
بسے نفست در و غن بر آستند
خروش دمنہ بر آمد ز کوہ
نہ یا حج و یا حج گیتی بست
بر او متران خواندند آفرین
وید ان کنند مرزہ بالای کوہ
و درخت نخل گوی و

کز آن برتر اندازد هنوز آن گز
 دل با پلای زور و دروغ است
 ز باناسیه دید ما بشان چون
 و گر گوی چون جاسپادرسند
 بهاک بزر و یاد که بچویش
 که آنگه گرد و تن یال شان
 بغرزد تا دوا دها س بزرگ
 که از پاک یزدان تبه بی نیاز
 به تیر و بی یاری ده رهنما
 که پیش کار می نداریم به
 بیارند چندانکه آید بکار
 بران کار بسته یاد شدند
 پر آنگه هس در میان اند
 همی سپرد گوهران خستیدند
 ستاره شد از قف آتش تنو
 زمین گشت جانفشیم شست
 که بی تو سواد از مان زمین
 ده در ایوان یا قوت
 آگاهی از هر گ خود
 فروزان ددان خانه و کوته رخ
 بهر بیچاره گس مرده بخت باز
 و زان لرزه و هم زنده بر آن
 بهر بخت شایسته بر داشت
 همی گشت دانه پیش جان گرفت
 دل مردم از خرمی شاد بود
 اندیشه که کردی بجا گرد
 ز راه بیابان شن آزاد کرد
 لسی آن ندید از کمان همان
 بهر روشن شود درخش گویند
 اندازد و چون بگذرند زمان
 گفتن پیش آید آبی بخت
 و از آمدن نزدیک گویند بخت
 به چنین بستند و در دست
 روشنی بران زهول ناسود
 میگویی این برگ شاخ درخت
 گشت پر از دانه آن
 خنکوی کشاد از دانه بخت

فرمان برکشاد و بر بستر یار
 از چرخیکه مار پی دنیا نیست
 سیه سوی دود غما نهادن چون گراز
 زهر مالد و بچه ترا به سزار
 چو تفتین از آن سوخ بزار و بر
 گیاهان بود زین پس خسته
 اگر پا و شاپار و ساز و سه
 سکندر رساند از ایشان گفت
 همه شهر گفتند کاشی سرباز
 سکندر باید نگه کرد کوه
 بی اندازه برودن چیزیکه خواست
 زهر کشوری دانشی شد گروه
 همی رفت گوگردش اندر میان
 سخن و از انگشت پسر زدند
 چنین روزگاری بر آید بران
 از آن نامورند اسکندر
 ز چیزیکه بود اندران جاگاه
 همی اندیک ماه پویان برده
 یکی کوه دید از برش لاجورد
 فاده فروغ چراغ اندر آب
 ز کافور زیر اندرش بسوزد
 خردش آید از خسته آب شور
 سکندر بر رسید و گشت خود
 همی اندر در و در گریان جا
 پذیرد شدنش بزرگان شهر
 بدین شهر برگزیدند سپاه
 بر سید از ایشان که انگشت
 در خستید آید و در خست
 سکندر ز شد اسواران دم
 سنگوی گرد و کی زین درخت
 چین و آید بخر که بگذرد
 زمینش زگر می همی برسد
 چو چوینگاه پرستش خورش
 پیوسته و پیوسته از تو جان
 و چون سکندر چو چوینگاه
 ز خاک پس کس نیز کشاید
 خن و او را کلاه و شانه

بنالیدن از کوشش و فداکاری
 زیبا و جوی و با جوی جان خواست
 سزایار و شدن نرویشان نزار
 کم و بیش ایشان که آرد شمار
 هوا بر خورشید میان شهر بر
 می بیند هر سو با و در دهن
 کز آن غم دل با بر دازد
 غمی گشت و اندیشه اندر گرفت
 ز تو دور بادا بدر و ز کار
 بیاورد از آن فلیس خان گرو
 چه شد ساخته کار و اندیشه را
 دو دو پار کرد و دزد و پیلوی
 چنین باشد افول رای گیان
 بفرمود تا تش اندر زدند
 دم آتش و شمع آهنگران
 جوانی بست از بد و اورد
 فراوان پیر و دهن و یک شاه
 برنج آمد از راه شاه و سپاه
 یکی خانه بر سر زیاقت نذر
 ز گوهر همه خانه چون آفتاب
 کشیده و زیبار و او چادر
 کلاهی بنده از چندین شور
 باشد که آمد بگرد دارد و دور
 سپاه از پس پیش و در سپاه
 کسی آتش از مردمی بود
 نه هرگز شنیده کسی نام شاه
 چه چهره است که نازده باید گرفت
 که چو نان گنجی نشانی نیست
 همان نامد اریان آن نر و دهم
 که آواز او شنید و سیکست
 ز رفتن کشته شود و او سر
 ز پوست و دندان خاک شد پای
 ز گوشت و دوان شان چو نر
 که ای مرد بیدار نیکی کن
 که بدو آشته از گوشت میاش
 را ز غم می بود تا نیم شب
 که در آن شب و آن شب

از آن روز و نوبتی برنجی سبزه
 بر پیر سید ازین تر جان پادشا
 چنین گفت با شاه گویا خدایت
 چه بشنید بگشت زیر خشت
 یکی خوشی بود تا بان چوئل
 بسنگ درم هر یکی شفتین
 همی از منزل بمنزل پشت
 یکی نامه فرمود پس با دوبر
 سکندر بشد چون فرستاده
 چو آگاهی آمد بفقور ازین
 باید زد و نیز تا پیش او
 چه بر زد و سر از کوه روشنی اف
 بران نامه عندان بران شاه
 دو گر گفت فرمان ماسوی سپ
 ز خاک در بر و تا در باختر
 چو نامه بخوانی پادرای ساو
 دو گر کند باشی پیش آمدن
 ز چیز کویابی فرستی گنج
 در دو جهان آفرین بر تو باد
 بگوئی آنچه داری ز دیار آو
 ببالای کس دست و بازو پیل
 بفرمود تا خوان می خواستند
 چو در پیش نهاد نامه پانچ گنم
 سکندر نیز و یک فقور شد
 یکی نامه را گرم با پنج نوشت
 رسید آن فرستاده چو بگ
 که بر دو گشتی برایشان همه
 چو فرجام شان روز ز تو م
 من از تو ترسم جنگ آورم
 فرونی آن فرستم که داری
 ز دیوان پیام بجایستی
 ز سیدین ز ریشه کشت ز هزار
 ز منجاب و قاتم زوی منور
 سید و سید و شتر مرغی
 که کینه باشد جز و یک چین
 چو دستور را که آمدن شیر
 سکندر بر و گفت نوش کن

روان را چو از کنگنی سبک
که اسی مرد و روشندان پارسا
که کونا که کن روزی بر بندخت
دش گشت خند بشم شیرخت
بالا و پینای یکم هر میل
ز زوز و ز گوهر یک شوگون
چهل روز تا پیش دریا گذشت
فرسید از اسکندر شهر گیس
کزین کرد و بنا دل آزاد و
که آمد فرستاده سوی چین
پیر اندیش جان بداندیش او
بر و ندایای ز زرین خاغ
جاندار و سالار هر مزدوم
چنانست کا بادگر دوزمین
ز فرمان کس نیاید گذر
مهرنجان تن خویش مایه بکا
ز کشور سوی شاه خویش آید
چو خواهی که از انانایت پنج
سیاد که پندین آیت یاد
ز بالار و مردی گفتار او
ببخشش بگردار و رانی سیل
بیانخامد رایوان بیارشد
پدیدار تو روز و فرستاد گشتم
از اندیشه بد و لشخ و و شد
بیار است فرخاس چنین نزد
همان نایب شاه فرهنگ جو
شبان گشتی و شهر باران
زمانه نکاه نه هرگز فسد و
نبردسان تو بادگیر و سرم
نیاید بخشش مرا سرزنش
سیان از پی باد گشتن سب
بفرمود تا بر نهادن بار
هرم و گشت و شایان یکبار
طر اصف بسی بود و پستی بود
بر او نامداران گفتند ازین
گفتند آنچه آمد ز باران و شد
دران پیش خضر ازین سخن

تر از گرد جهان گشتن است
 ز کی باز پرسش که باشم بر دم
 نه داورت بیند خوشان بودم
 چه آمد ملک که هر خوش بانه
 دودند آن که بالا پیش رخ
 به پذیرفت در آن شهر لشکر را نه
 لشکر کشیدن سکنه بسوی
 نزو و مقهور و باز آمدن
 که با او بود یکدل و یک سخن
 پذیر فرستاد چنین سپاه
 دو ان پیش او رفت و بر دشمنان
 فرستاده شاه را پیش خواند
 که خوانند شامان بر او آفرین
 نباید سیمه مار را جنگ
 شمار سپاهیم نداند سپهر
 گر آئی بر منی مرا با سپاه
 ز چیز نیکو باشد طریقت بچیر
 سپاه مرا با ز گردان را
 چو سالار چنین ان نشان آید
 فرستاد گفت ای پسر ایزد
 ز پیشش بگرد ابرینده تیغ
 ای خردوی تا جهان تیره
 سکنند بر باید ترسخ بیست
 بر سپیدان گفت مش جان بس
 خست آفرین که در او گر
 سخنها می شایان همه خواندیم
 تو داد خداوند خوشید ما
 تو زیان کن گشتی در بر
 که خون خجین نیست آفرین
 سکند ریح رنگ شورید
 سرافراز مقهور کشاد گنج
 ز دیبای عینی خست و در
 بیاور و ازین هر یک در
 یکی مرد و سنگ شیرین سخن
 فرستاده شد با سکنه را
 سپاهش را خواندند آفرین
 بهر دو کن شب و با دایم

کس اندرون باوشا گشت
 که پیش آید آن گردش
 نه پشیده دیان آفرین
 بر فتنه گردان گردن خوان
 که آزار بر دوشن ریخ بود
 زوید و همی خون دل بر نشان
 چین و بر دوش نامه خو
 بر شکوه و با پا سخ
 بگوید بهتر که کن یا مکن
 سکندر باید که از ان برادر
 نشست اندر ایوان شانی در
 سکندر فراوان سخنان
 سدی کشور آرای نفوذ حسین
 که از جنگ شد روز بفرنگ
 مگر شهر دیر و ناپید و مهر
 به بیم ترا کیدل و نیک خو
 ز زر نیز و تیغ و سپ و نگیز
 بیانش این از گنج سخت کلا
 بر م شفت پس خامشی برگزید
 کسی چون سکندر در آن زمین
 بجای عقاب اندر آرزو رخ
 سرشکساران زمی خیز گشت
 ز دیوان سالار حسین
 که بر دوش شدی و دل سیکان
 خدا و ز مردی داد او و مهر
 وزان با بزرگان سخن اندیم
 ز مردی حیران در فرود
 که گز آهنی میان بگذر
 نه بد کردن اندر خور دین
 ز گفتار او بر جگر تریافت
 ز بخشش نیاید بدل دوش
 ز کاخ و در و عمارت و شک و مهر
 خردمند غمخوار نیست با
 که کس که دوزخ استان کن
 کمانی که بردی که او نیست شاه
 هر پنهان و مهریز زمین
 اندام بخت نیست

نمازت بگیتی ز ازلان گنگ
 مگر زنده میند مرا درم
 بشهر کسان حرکت آید ز
 بشهر آمدون در بها خستند
 زره بوز و دیای بر مایه بوز
 وزان وی لشکر سوی چتر
 ز دیار سر پرده بر کشید
 بفرمود هر گز خوب و بد
 سپهر اربابا لشکر سپرد
 چو آمد بان بازگاه بزرگ
 بر پیافقور و بنواختش
 بگفت آنچه بایست نامه بد
 سر نامه بود از خشت آفرین
 چو داراک شهبه یار جهان
 اگر هیچ فرمان ماباشکند
 بداریم بر تو همین تاج و تخت
 هم از جامه و برده و تخت عاج
 تو دانی کنون هر دوره پیش
 بخندید پس با فرستاده گفت
 بر دمی رای بخشش خسرو
 چو شنید نفقور چنین سخن
 سپیدار چنین با فرستاده گفت
 چو خورشید بر دس از برج شتر
 دزدان پس بفرمود تا شد
 خداوند فرشتگ و پر پیروز
 ز دارای از او فرمان فرور
 چو بر وتر بگذر در درگاه
 گجاشد فریدون منجاک دهم
 سخوانی مرا بفرمود تا شد
 بدل گفت ازین پس کی بجای
 نخستین بفرمود چنانچه حاج
 بزرگشتر تا بکش باز کرد
 گرانایه کسان بزرگ نام
 بفرمود تا باز در دو پیام
 چو مال خودی بکنند رجوع
 به است یعنی کما بود شاه
 فرستاده و با چرخ گفت

یکی تابین برکشید چادر دم
 شود افسر کوچ و تخت از نو
 بزرگان بر باد شاخستند
 ز زر کرده انگشت همد خایه بوز
 سرمداران پر دین کشید
 سپهر اینتر فرسود و آویز
 نویسنده چون نامه اندر نو
 دزان رویان پنج دانایه
 به میدان گزیده سپاه ترنگ
 یکی ناسور جایگه خستش
 سخنانی قصیده همه کردید
 زمانه گان بر جهان آفرین
 چرخ فریان تازی و دیگرها
 تن و بوم کشور برنج انگنه
 پیچیده گزند تینا بدین
 رویای پر لایه و طوق رنج
 سپهر اود و فیه حکیم مشق
 که شاه و آسمان چشمت
 ز اندیشه هر کس بگذرد
 یکی دیگر اندیشه افگند
 که پادشاه تو مشری چشمت
 سپهر اندر آورد شب این
 بیاورد و طارش شکست
 در و بیاورد شاه و دم آفرین
 سخن هر چه پیدا از جنگ
 چه در سوید و چه در کارزار
 فرزند آمد از باد و شد سونی
 که زوان چشم ز خضر پست
 زیند مر از تبه جامی همان
 بگوهر برنگنده و تخت عاج
 تن آسان ز بهر که ز غرور
 بزمین گزید سیمند غلام
 بیاورد پادشاه و آفرین
 بخت و سبک بادبان
 پیاده باید غروب ان برآه
 که از همیشه خردی و خست

بر پیش نهادی که بگوید
 ز ستاده گشت و آمد چو باد
 از آن سبزه دریا چو شند باز
 بر پیش آمدش رگانش
 بدو گفت گویند که شایسته
 پذیره شدندش سواران
 سرمدیان بودند او و نام
 بست آمدش پیل شاد و پنج
 که ز جام روز تو هم بگذرد
 سوی نرو و از آذر اوست
 چنان به پیکر زمین برگزید
 تو که سده عمر آن همسدا
 زیادت سرخ از برش زوین
 بر او آفرین کرد شاهین
 بشکیر شاهین باد گشت
 بریزد یک ماه و خوب سپاه
 بر سر یکی ابر تار یک بود
 ز رفتن چو شند یکسر ستوه
 دود ام بر سر سینه بشیلا
 چو دود نگران گشتی آن نشان
 بدو گفت شاه ابر باب نام
 یکی شارسا است آن چنان شست
 جهان چو کینه و خشک بود
 چو فرمان دهد نامبر و شاه
 بر ایشان براد او ز قهر نام
 همه جامه ها خان زخو و حریه
 بر رفتند و برون پیش نماز
 بدو آتش شهر و بازار و کوس
 همه پاک برداشت آمد دمان
 آتشگاهیکه سوی نابل کشید
 بران بوشن نه آتشگاه
 که رای پنجانی از دمان
 بر آتش که بود از دمان
 همه از دمان باغ نام کرده
 بر پرز و تن آینه دکان پار
 بر پرز و تن خزان
 بر آتش که بود از دمان
 همه از دمان باغ نام کرده
 بر پرز و تن آینه دکان پار
 بر پرز و تن خزان

که نزدیک مایان آبرو
 بقدر پیش قدم ببرد
 بیابان گرفتند راه در آن
 کسی شش ز نام و خود بود
 ندانیم چو که آید بکار
 همان جنگ آباد آمدند
 سواران سحر فراز و نام
 همان تاج نرین شمشیر گنج
 خنک که گیسو بیست و
 هر دو گیتی ز دشت شست
 بهاکیر و زیبا چنان چو شست
 ز دیو از جامه سبزه شمار
 بفرمان برد و در کفر شست
 کپیر و زگر کبش بر آستین
 ز لشکر جانی بر آرد گشت
 تیر و تیر از ایشان کس نه بکار
 بکیوان تو گفتی که نزدیک بود
 یکی ز رفت در باران و کوی
 سپه را نشد خور دست و شکار
 بر دوش پیش سگ در کشتان
 چنین گوش بستر نهاد نام
 که گویی از خاک اردو شست
 بزرگی و مردی و هم سنگ و
 دوم من بران شارسا نام
 که خواند شارسا است نیک نام
 از و چند بر تکه چست بد
 برفتند با او زمانه در آن
 بران غایب شد نام مجوس
 بشکیر که چو شست و دمان
 ز گشتن در کشتن ناپدید
 نه کسی از دمان
 که یک تن تمام خشم بران
 بفرمود تا پیش بدو میان
 زمرگان تو گفتی سر نام کرده
 بگیتی جز از خشم شکسار
 که نفرین بود بر تو کار شکار
 اگر کین سپید ناله گشت

که ای در بخشی همه حسین است
 گشتن سگ از چرخ کز آن بایان
 ز جوی دیگر خرامی دست
 بر رفتند با دیر و بانشار
 بدین شهر و دوشی و سبب
 هر آنکس که از نور خسته بود
 یکی زرم نشان کرد و شمر کرد
 زن و کودک و پیر مردان
 سکنه را ایشان نیاورد
 از اجابت تا بشهرمین
 ده اشتر زرد و دین بار کرد
 ز برید یکی جام بکوش گنج
 پیش سار و ده شمشیر
 تو شادم را با شتی او زده

که نزدیک مایان آبرو
 بقدر پیش قدم ببرد
 بیابان گرفتند راه در آن
 کسی شش ز نام و خود بود
 ندانیم چو که آید بکار
 همان جنگ آباد آمدند
 سواران سحر فراز و نام
 همان تاج نرین شمشیر گنج
 خنک که گیسو بیست و
 هر دو گیتی ز دشت شست
 بهاکیر و زیبا چنان چو شست
 ز دیو از جامه سبزه شمار
 بفرمان برد و در کفر شست
 کپیر و زگر کبش بر آستین
 ز لشکر جانی بر آرد گشت
 تیر و تیر از ایشان کس نه بکار
 بکیوان تو گفتی که نزدیک بود
 یکی ز رفت در باران و کوی
 سپه را نشد خور دست و شکار
 بر دوش پیش سگ در کشتان
 چنین گوش بستر نهاد نام
 که گویی از خاک اردو شست
 بزرگی و مردی و هم سنگ و
 دوم من بران شارسا نام
 که خواند شارسا است نیک نام
 از و چند بر تکه چست بد
 برفتند با او زمانه در آن
 بران غایب شد نام مجوس
 بشکیر که چو شست و دمان
 ز گشتن در کشتن ناپدید
 نه کسی از دمان
 که یک تن تمام خشم بران
 بفرمود تا پیش بدو میان
 زمرگان تو گفتی سر نام کرده
 بگیتی جز از خشم شکسار
 که نفرین بود بر تو کار شکار
 اگر کین سپید ناله گشت

که ای در بخشی همه حسین است
 گشتن سگ از چرخ کز آن بایان
 ز جوی دیگر خرامی دست
 بر رفتند با دیر و بانشار
 بدین شهر و دوشی و سبب
 هر آنکس که از نور خسته بود
 یکی زرم نشان کرد و شمر کرد
 زن و کودک و پیر مردان
 سکنه را ایشان نیاورد
 از اجابت تا بشهرمین
 ده اشتر زرد و دین بار کرد
 ز برید یکی جام بکوش گنج
 پیش سار و ده شمشیر
 تو شادم را با شتی او زده

که ای در بخشی همه حسین است
 گشتن سگ از چرخ کز آن بایان
 ز جوی دیگر خرامی دست
 بر رفتند با دیر و بانشار
 بدین شهر و دوشی و سبب
 هر آنکس که از نور خسته بود
 یکی زرم نشان کرد و شمر کرد
 زن و کودک و پیر مردان
 سکنه را ایشان نیاورد
 از اجابت تا بشهرمین
 ده اشتر زرد و دین بار کرد
 ز برید یکی جام بکوش گنج
 پیش سار و ده شمشیر
 تو شادم را با شتی او زده

سزاوار ہر مہتری کشور
 سپہن کیان را ہمیش یوم
 بفرمود تا پیش او خوانند
 همان شب سکندر بابل را
 بردان شکستی ہم آنگہ کہ زاد
 ز اختر شاسان ہی پیش خوا
 ہم آنگہ بزم سرستان زن
 سر کو دک مروہ بنی چو شیر
 چنین گفت کہ مرگ خود چاہست
 ویر جانیہ و راہش خواند
 رنگیتی مرا بہرہ این بہ کہ بود
 گویم کنون تا بزگان و م
 سپہ دوم ہر مہتر کشور
 بسای ز دیار من صد ہزار
 و گر دختر آید بنگام بوس
 ابا بدرہ و بر دہ و نیکو اہ
 من ایدر ہند کار کردم برگ
 ز رقت چینی سدا از من
 وزان پس تن من نیلہ ندرا
 بداد و بخش آنچه افزون بود
 روانم روان ترا بی گمان
 بدین خواہنم پیش فریاد
 ز بابل بروم آورد آسگہ
 سکندر ز لشکر چاہا شد
 ز بیمارای او می شد سپاہ
 فرا زادان گردش بخت نوم
 چنین گفت قیصر با و از زم
 بجفت این وجانش امد
 ز دناش اندر سانش
 سکو باشمش بروشن گلار
 ترنگ تابوت کرد بخت
 و داد از شد روی دیار
 چنین گفت روی کی سہنا
 نام شمارا کیہ مرغزار
 بیارید مرہر فرقت
 بقتدہ و باخ چنین دوا بان
 چہ بودند اورا سکندر

بیاری و آغا ز کن دفتر سے
 چو خواہی کہ لشکر نیاید بروم
 بجای سزاوار نشاندند
 همان را بدیدار خود شاد و دین
 سز و گراز و گس گیسند یاد
 و زان کودک مرو و مندی آنند
 نباشد جز از کام شیران کفن
 بگرد و دوسر پا و نشا بیت زیر
 مرا بدل اندیشه زین تبارہ نیست
 بر آنچش ہل بود با او بر اند
 زمان چون بکار نشاید زدود
 کہ چون باز کردند ازین دہوم
 چو گرد و بدان پادشاہی سر
 بجشید بروم خوشی کار
 بیونہ باکو دکی فیلکوس
 عمارتی چند یاد او براہ
 بیچارگی دل نہاد مہر گ
 کسی سر نیچید ز تہا رسن
 سر آید سخن چون پوشیدہ سو
 و ز اندازہ خروسیہ و ن بود
 بہ بیند چو تنگ اندر آید زمان
 کہ فریاد گیردم راست کس
 کہ تیرہ شد آن فرشتہ نشسته
 بدست کفن و ز کوتاہ شد
 کہ مہر گ دیدند رخسار شاہ
 کہ ویران شود و زین پیش روم
 کہ ترندہ باشی یاد اسی شوم
 شد آن نامور شاہ لشکر شکن
 ہزار اسپ را دم بریدند بیت
 پر آگندہ تہش کا فور ناب
 شد آن سایہ گستر بر آو درخت
 سخن شان ز تابوت شد بکسے
 کہ آید نقش و درانیست آ
 ز شاہان چندنگان یادگار
 ہم آید رسیدارید تابوت را
 کہ تابوت شامان چو ارکس را
 جہاز دیگر گزیند و آید

بنام بزرگان و آژادگان
 سکندر چو پیاخ بر یگیل و نیت
 یکی عهد بنوشت تا هر یک
 یکی کو دوک آرد زنی را شب
 بر دهم در زمان پیش شاه
 ستاره و خمران غمی گشت سخت
 ستاره و خمرچون بر آشفته شاه
 ستاره و خمر پیش ازین هر چه بود
 در امین این ننگانی نبود
 نام
 تو از مرگ من هیچ ممکن مشو
 بنجوید جزای و فرمان تو
 همانا نیاید نیاوش بر دم
 گواید یکی رو شک را سپهر
 تو فرد غوازش نه داماوند
 همان افسر و گوهر و سیم زر
 باند ز من گوش باید کشد
 همه در زتابوت مار التیسر
 تو چندین ای مادر چسرد
 بتو حاجت آنستم ای مهربان
 شکیبانی از مهر نامی تراست
 مگر تا به بینی بگرد جهان
 چه آگاه شد شکر از تو شاه
 سپری شدن و زگار و سبک شدن
 همه دشت یکسر خروشان شدند
 همه و دشمنان کام دل فستند
 از اندر زمین هر سبب بگذرید
 ز لشکر اسیر بر آمد خوشتر
 نهاده بر اسپان گوناگون
 ز دیوای در بخت کردش کهن
 نمائی همی در سر اسیر
 هر آنکس که او پارسی بگوید
 اگر بشنود آنچه گویم درست
 در آخرم خواند جان ندرید
 پسید که گوه پیاخ
 که خاک سکندر را بکشد
 زاری کردن چکیان را

گزایشان جهان یافتی را چو
 بانهشته و رای دیگر شتافت
 فردونی بخودیز و هر اندک
 از دو مانده هر کس که دیدش عجب
 بدو کرد شاه از شگفته نگاه
 پیشید بر خسر و نیک سخت
 بدو گفت کامی نامو پیشگاه
 همی گفت و این انشا نهان تو
 زمانه نکاهد هرگز نسنود
 ندر سما و در خود
 که اندر جهان این غم نیست تو
 کسی بنگرد و زیمان تو
 بر آساید از دشمن آن مرز و
 شود بیگان زنده نام پدر
 بدو در جهان تازه کوش و
 که آورد و بود او ز نو پدر
 باین گفت من در نیاید خود
 بگیرند کا فور و شک عجب
 نگهدار تا روز تو بگذرد
 که بیدار باشی در روشن روان
 سبک سر بود هر که او کمتر
 که اونیست از غم گرفته رو
 جهان گشت بر نامداران
 ندر و بدون تا بوقش با سکن
 چو بر آتش تیز جوشان شدند
 رسیدند جا نیکه شتافتند
 چو غواهی که از حق بر خور
 بهوار ایدرید از آواز گوشت
 تو گفتی همی برخیز و نذر میر
 خروشان بران شهر یار
 چه تازی پنج و چه نازی
 که امدا جز ایران بنا نیست
 سکنه بران خاک یزد که
 بدو اندرون بشیه و آگاه
 شمار برین رای نرسد
 که او کرد و بدو کار می
 و دیگر مردمان بر آفت

یکی را بدو برگردانست و گفت که
بزرگان آنادوگان را از دیر
بدین نامداران چو نیده کام
سرش چون سر شیر و بر باسی
بقاش بد آمد هم آنکا گفت
باختر شاسان بچشید گفت
تو بر باختر شیر زادی نخست
سکندر چو پیش نید زان شد
بیابیل همان روز شد در دست
تبار کی نامه فرمود و گفت
هر آنکس که ناید بایدش مرده
هر آنکس که بود از ایران
مرا مرده در خاک مصر گشت
نیاید که باشد جز او شاه و
وگر دختر کید را بگریز
فرستید با او بند و گشتان
نخست آنکه تابوت زرین
نخست آغشید اندر او آنگه
تر چیزی که آورد و از بند
نداری تن خویش را در شجر
ترا هر بر پشم سال و ما
چو نامه پیر اندر آورد و
بخت بزرگی نهاد و در
بفرمود تا تخت بیرون
همی گفت که پس که بدو
بما بگویند تلخ گردد و جلال
پس ما شمار پیران است
همه خاک بر سر پیران
بروزند صدوق زرین
تن نامور زید و با جمعی
چو تابوت از ان وشت
چو ایدر و خاک شانه
یکی پاریسی نیز گفت این
چو پاریسی ترا باخ آید که
برفتند پریان بگردان
چو آواز شنید افکند بر
بها موی نهاد و صدوق

کسی را بخوان و جهان نیز
کسی را کش از مردی بود
ملوک طوایف نهادند نام
چو مردم بر کشت و چون
که این شجره را خاک با نیت
که گریه بج ماندن و نیت
بر موبدان روان شد
برای موبدان آمد
بدانست که در تنگی گز
که آگاهی مرگ نتوان نیت
اگر شرباب است اگر مرد و فر
که ایشان بدی و میان را
ز گفتار من هیچ میر گشت
که آواز و گردان آن مرد و فر
فرستید و دیدش از حشمت
برقن چو گوشت پست
کفن بر تنم غیر از گین
ز بر آیین زیر و بیای
ز نوران و دکان و ایران
که اندر جهان نیت جاوید
کنون جان پاکم نیز و ایران
بفرمود تا بر ستور نو
جهان شد سر پر از گشت
ز ایران شاهی به نامون
که از رویان گم شو و شو
خروشان شود و آشکار و
نه باسن نمی بکشد و روز
بزرگان بی خون و نیت
همی ناله از آسمان بر گشت
نهاده تا پاس در گشت
به دست بر دست بگشت
پتا زید تا بگشت گرد و چ
اگر چند گونی نیاید
که آواز او بشنود هر گ
بدان می کش نام و فر
ببرند صندوق از آواز
زین شد سر پر از گشت

با سکه در کوی و مرد و زن بر آن تنگ صندوق نهادند حکیمان می شدند آسین و گرفتند دست تو گشتن و گرفتند بیدگاه آن بود و گرفتند که مرگ چون او کنون ای هنرمند مرد و لیر و گرفتند که ناهنجار کوه گان که خون بزرگان چار شخته بی بینی کنون بارگاه شنی رگ و گرفتند که در تو با دشت نخوتی سینه ناله بوق را وزان پس بیامد مانا پیش بزدکی اندر تو دوری زن جهاندار دارای ارادت چو ابروی می تند و بارش چو کردی جهان از بزرگان نفتند صندوق اورا بجا هی نیکو فی مانه و مری چنین است رسم سراسر کن بجست آنکه گزینت است دل شهر بار جهان شاد باد چو بودم جوان بر ترم دانه دو تانی شد کن هرواقع باغ و فاد خردیت تو یک تو بنالم ز تو پیش بزدان پاک چو امینی از من می نیک بود برین هر چه گفتی مرا راه نیست یکی آنکه سریش را رانیت بزدان گرای میزدان پناه کنون پادشاه جهان است هی با و تا جاودان شاد جهاندار و سالار او نیر همیشه تن شاه بر سرخ باو پدر بر پدر بر سر که سالی خردی نخواهد پیش بر بینه بین داد و دیک گان	بناوت او بر شدند آسین چنین گفت کاشی از دانه یکی گفت کاشی پل رویت چو اسودی ای شاه با مرگ که بر بیده خون شاهان بود بیشی سزد گر نیا دیم دست ترا ز زرد اورا دیدست ز چینی و رومی پستند گان بعضی گنج اندر آویخته جهانی جدا کرده از پیش رگ سر سرکشان از تو آزاد گریدی یکی بند صندوق را فراوان باید رخ بر سرش هم از لشکر کشور و آسین کران دشت گیتی به پیش ترا گفتن این شدستی زمرگ بینه اختی تیج شاسته ندارد جهان از چنین کار باک چو اندری و خوبی خسته سکندر رشده و مانده اید سخن سخن مانده ای و رفاق تو نه هر بین پاکش آزاد باد بپیری مرا و از بگذاشته همان تر گشت آن تو زان پرا ز رخ از ای تاریک تو خروشان بر پر بگذاشته چنین ناله از دشتی کی نزد خرو ماه ازین افش آگاه بکارش فرجام و آقا نیست بر اندازد زهر چو خنجر بر بزم و بزم و بزم گرا ز رخ و زخم گشته آزاد کز و شادمانت گرفته نفسش بهر سر گنج باد همه ناجور با و سپه و زگر ز و نیدار ویدار و زمرگش که او غلته یا به از آن گان	و گرفتند زمر دم شمار کجا آن پیش و پیش را می تو ز بایت که آورد و جایت گشت و گرفتند کاسودی از زور و خج و گرفتند آن چون تو بختیم و گرفتند کاشی بر زاناه و مهر و گرفتند دیار پشیده بریدی و زرداری اندر کنان ندیدی که چند از بزرگان ترا گشت که اوخت و تیج تو و گرفتند کاندسرای سنج و گرفتند چون لشکر با دشت منند نزون آمدی صد هزار که این تنگ تابوت شهابی تو کجا آن هر دم و رای دست همان چنین باو شاهی گنج که بودی و چون گوهر نایب چه پوشی می زانجن خربچه زنا هر زیبا پوشیده بر سم کسان زرد و بیاد ز گیتی جز از نامشیک نزد عنان از بزرگی با یک شید چو اوشی نوشین بر رنج تو تنها سانی درین بین دشت شیون کردن زن و مادر اسکندر بر او روانم روان تر از بند باد همان خسرو و اشک زان ز بس زدم و بیکار و خون در خشی گشتی چو آمد بار ز باد اندر آرد و بر دوی م جز انیت نه نیم می سده چو اوسی و شش باو شاد سخن که ویران نگر و سخن گل فردوسی از آسمان نیایش خدا را و نیایش سلطان محمود پرا ز بخت شد که بهر سایه مرا کاش هرگز نه پرورد بن باز و او از گنا پیش روان اید نش می پرورد شب و روز و آیین دین تو پستند و آفریننده ام فرزنده ماه و ناهید و مهر کز اویت نام جزگی بجا ز قنوج تا مرز کابلستان سرش از دانه بر تو و دش و دشمن گشتن آبا و یکی آفرین باو بنحسب همه کار بر دیگر اندازد بنا و کلاه کبی بر سرش	حکیم از سلطان پیش اندر بر روز جوانی بدین مایه سال و گرفتند چندی منادی تو ز و گرفتند چون پیش او رشو و گرفتند چون بنیدت او و گرفتند مرد و فراوان کنون سر زو بیار او که تیج و گرفتند پستند پر سکه کن و گرفتند روز تو اندر گشت که کس نماز چو بر تو نماز که بهر تو این آمد رنج تو همان پس هر کسی بنگر هم گفت کاشی نامور باو وزان پس بشد و شک نزد و گرفتند باران که روز فرد زمانه ترا داد و گفتم جز چو تیج سپهر اندر آمد بزی نیایی چون چو این راه اگر مانده ای ز تو نام دشت بر آورد و پر مایه و شاد گوشتم ازین سده اسکندر آلای بر آورده چرخ بلند همی زرد و دگل کا سگار یکدور و مادر می تا کنون هر آنکه کزین تیرگی بگذرد چنین او با رخ سپهر خور و خواب را نشسته چو گوید پیش آنچه پدید نکردم می جز افران او وز و پروان مجسمه در جهاندار و باو افتاد هم پر بر او آفرین باد و رشک که بر دانه است و بر دشت چنین با پایست گردان ازین مرده دادند بهر خراج چو آمد جان روزگار دراز سرش بهر باد نش می گو	جهانی بر او ده بگانه پزتون چو خاک را بر گزید می نهال کنون ز رخ دار دشت را همان بر گشتی همان بر دشت بیا سوز آن چیز کت نیست بپوشد که چهره بپوشد بر همی جویت یار و دشت تیج چو یاد آیدت پاسخ رهنون زبان بگفتار یکا گشت دخت بزرگی نایب نشاند یکی تنگ تابوت شد گنج تو فراوان غم زندگانی تو جهاندار و نیک اختر و پیا چنین گفت کاشی با دشت سران شان ز باد اندر آمد جهاندار می از مردم خویش بزرگان ز گفتار شسته نه کمتر برین دست یار دانه نیایی عفا خسته هم نیست شان شار سنا بهر خراج همه بتری با و نیک اختر چو داری پی پیری مرا همی پر نیان کرد و از رخ بهر خجت باید رخ تو خون بگویم جانی تو یاد آدم که ای مرد گوینده بی گز بیک بهر راه حسن است کسی که جز این اندازد تا جم می سزد چنان او بیار نش بر هر یکی بر خرد که کش می از خرد بگذرد چو بخویش بر دوده کشت یکی بگذرد دگل او بر دشت ازین شمه هرگز بهر که فرمان به از شاه باو همی سزد چو دوا و باز نخ بگذرد ز رخ نیست

تراوی کسی خوار سال مرا چنین گفت نوشیروان قباد همانا تا جادوان این کجا آن بزرگان ساسانیان سخن مانند جهان یادگار ازین نامه شاه دشمن گذار و گیتی بسیت و جگم خوش کنون ای سرینده قوت مرد پس از روزگار سخته جهان بگیتی برگشته بر سیکه نکر و ندان این زمان آن زمان و گر بود روز از اشکانیان چون شبست بهرام از اشکانیان باصطخر بابک ز دست او چو دارا برزم اندرون کشید پدر را برانگور چو شته دید پریم نشان تا چهارم سپهر بر گفت خرد و رت آید بکار شبه خفته بر بابک رود نایب زبان آنجوبی یار است چو آذر شیب چو خرومهر کسانیکه در خواب دانا بر نه بر اندیشه شد از آن سخن رهنما گر ایدون که این خواب از بگذرد بیامد و مانش او با گیسیم پیر پیش از گوهر و از نثار که با من نسی بدی در جهان بر بابک چنین گفت از آن سخن چو شنید بابک فروخت آتش یکی کلخ بر پای او در بخت بد و داد پس دختر خویش را همانند نامه از ار و شیر مرا در کنون مردم تیز و سپاه گاهی آمد سوی رود که ای مرد بادش باک رسا ز باستان بی نیازش گشتم بفرمود و پیش او شد و سپهر	کجا بشو و ماه و سال مرا که چون شاه را سر بر چوید هنرمند و یادش و یادگر ز بهر میان ز اشکانیان سخن بهتر از گوهر شاهوار که باد ایسه سال بخت نام نوشته بر ایوانها نام خوش سوی کاه اشکانیان بار کرد چگونه کرد و بخت همان گرفته زهر کشوری اندک بر آسود و کجین روی زمین چو بیزن که بود از زوکیان بخشید گنجی بار زاسپان که تنین خروشان بد از دست همه دوده را روز گشته شد سرخس ایرانیا کشته دید هی نام ساسان کردی پر که ایدر گذار و بید و زگار چنانچ دیدن و آتش بخوا دل تیره از غم به پر است فروزان چو بهرام دنا بنده بدان دوش اندر توانا بند نهاد و بهر گوش بیخ سرا پسر باشدش که جهان بخورد پرازدن پیشین دل بر بزم شبان زو بر سید و باغ نثار نه در اشکارا اندر نهان که من پور ساسانم ای پهلوان ازان چشم روشن که او بود ازان سر شانی سرش بر نثار سپندیده و از سر خویش را فرانیده و سخن و دیند همین اندیش با بکان ارد ز فرنگ دزد آتش چوین سخن گوی پاکیزه و رهنما سیان بیلان سر خوار گشتم همان نور سید و جهان شیر	نگه کن که این نامه تا جادوان کن چرخ نشور و اور سپاه نبا شد کسی در جهان پادشاه نکوهیده تر شاه صفاک بود شایش نزد آنکه بیداد بود همه مردم از خانه با شربت پادشاهی اشکانیان دولت سال بود پادشاهی اشکانیان طوالت الملوک چنین گفت گویند و بهمان چو بخت شان شود و نشاند سکندر سگاید از ان گوید چو ز می چون از مرد بزرگ در خوانند از دوان بزرگ چو کوتا شد شاخ و پهن شاخ در خواب دیدن بابک ساسان او دختر دادون ازان لشکر دوم بخت کرد شبان بدید و گرسارون بیزن بخت بر سرشان که ساسان بهیل زبان بخت به گیش اندر چو بابک بخت پیش ساسان فروزان بود با یوان بابک شد اندر سر انجام گفت ای سرفراز چو بابک شنید این سخن گشت پروخت بابک ز بیگانجا ازان پس بر گفت کاشی چو شنید بابک زبان بر کشاد نمید و جانده شاه اردشیر بیاد و سپس جاده بملوک چو او را بران کاخ در جای کرد فروان اردشیر با بکان و سر گذشت او بار و همان اردشیر بر کرد نام بیامدندش هنرمند و که شیر زانست به گام نرم شنیدم که فرزند تو اردشیر چو باشد نزدیک من زنده بد و گفت کاین نامه اردوان	در فتنه شد و بر سر خردان ستاره نخواست و در این شاه همه نام یکی بود یادگار که بیداد و گرد و ناپاک بود بخت و بگنج می شاد بود بنایش می ز آسمان بر گشت پادشاهی اشکانیان دولت سال بود پادشاهی اشکانیان طوالت الملوک چنین گفت گویند و بهمان چو بخت شان شود و نشاند سکندر سگاید از ان گوید چو ز می چون از مرد بزرگ در خوانند از دوان بزرگ چو کوتا شد شاخ و پهن شاخ در خواب دیدن بابک ساسان او دختر دادون ازان لشکر دوم بخت کرد شبان بدید و گرسارون بیزن بخت بر سرشان که ساسان بهیل زبان بخت به گیش اندر چو بابک بخت پیش ساسان فروزان بود با یوان بابک شد اندر سر انجام گفت ای سرفراز چو بابک شنید این سخن گشت پروخت بابک ز بیگانجا ازان پس بر گفت کاشی چو شنید بابک زبان بر کشاد نمید و جانده شاه اردشیر بیاد و سپس جاده بملوک چو او را بران کاخ در جای کرد فروان اردشیر با بکان و سر گذشت او بار و همان اردشیر بر کرد نام بیامدندش هنرمند و که شیر زانست به گام نرم شنیدم که فرزند تو اردشیر چو باشد نزدیک من زنده بد و گفت کاین نامه اردوان	کیو مر می بخت کرد و این ستم نامه عزل شاهان بود کجا شد فریدون و صفاک فریدون فخر ستایش بود گسته شده از جهان نام او که جادوید با و اسر تا حیدار همان دوده و لشکر و کشتن چو گفت اندرین نامه بستن بزرگان که از تخم آرش بدند از نیکو نگه داشت سالی دوست سخت شک بود از نثار چو زو بگذری نامدار از دوان در او بد شیر از با هم نهان از ایشان جز او نام شنیدم پسر بر او را یک شاد کام بند و ستان در زاری بود چو کتر سپهر سوی بابک سپید چو شد کار کرد و آمد سپید هر آنکس که آمد بر او سر از چنان دید در خواب کاوش سر بابک از خواب بیدار شد چو بابک سخن بر کشاد کسی را که دیدی فروز میان بفرمود تا سرشبان از سر ز ساسان سپید و بنوختش گویم زگوهر هر چه هست که بر توانم چو پیر گزند سرفراز بود و پهلوان بد و گفت بابک بک ما بشو بر آتی سرفراز پیش داد چو نه ماه بگذشت ازین چوین همی پرورشش بر در نیا چنان بدید رنگ و دید از یکی نامه نوشت پس دوان چو نامه بخوانی هم اندر زان چو آن نامه را بابک بخواند من رنگ یکی نامه نزد کشاد	که خواند کس بر او سر چو در دول بگیتان مان بود همان عرب خسروان عجم بر داد و جادوید پش نرد نخود بگیتی کسی کام او خسته بر او گردش و زنگار همان خسروی قامت و نظرش که گویند یاد از دوان دیر و سبکسار و کیش بند تو گفتی که اندر جهان شاه و گر کردشاپور خسرو نثار خردمند و با رای و درون که دانه خوارش مرز میان نه در نامه خسروان دیده ام خردمند و جنگی و ساسان نیام ز ساسان یکی کودکی ماند خرد بهشت آمد و سرشبان ابدید شبان سرشبان گشت گورین بر او آفرین کرد و بر شاد سه آتش فروزان بر دست روان کوش بر تیار شد همه خواب کس بر نشان نشی بر آرد و سر از آفتاب بر بابک آمد بر فرود بر خویش نزدیک بنشاند چو دستم بچان گیری است بدارست شادان دل و جگر ز گشتا سب اندر جهان یادگار همی بخش تا خلعت آرد نو هم ازده است بی نیازش یکی کودکی آمد چو نایب بر آمد بر تیز و زوی سر که گفتی می زو فروز و سپهر سوی بابک نام و سپهر فرستش نزدیک مانشاد بسیه خون زمرگان بر نثار نویسم فرستم یکی نیک خوا

نمایند که با دوسه برادر و زود ز چینی زلفش شایسته برگاه شاه اردوان شد بر زن سکه جاگد خستش جهان گشت چون دی دی سپید جوان در اسودند آمدش جدانی نداشتش فرزند خویش ازان بر سکه چون کی شتر چون نزدیک شد در کان اندر که بادست آنگاه ان بخت که دشتی فراخ است و هم گریز که پروردن آئین راه سن آ همان جاگد نزد اسپان گین پراز غم دل و سر پراشید نکردن سخن پنج کس بدید یکی نامه سر بودی اردو که خود کرده تو بهانجده و گر خواه تا بگذرد روزگار نه اندر خویش جانی گریز بکاخ اندر دل نهاده بریدار او شاد و خندان جوان در دل ماه شد جاگیر گر زود بدید و میبود چو پدید آمدتنگ در گرفت دل جهان بهر تو آگنده دخشان کنیز زنار یک نو پراز غم شد و تیر خستش ازان پیر و شکر و شکر ز آخر شادان و شادان بران نکتة اختران را نگاه کنیز که در دشت ز آخر شادان ز کج کنیز که بر شتر بار سپید زادی و دکنه آوری کنیز که بیامد بر اردو شکریانی و خاشی برگزیده که او بر باغی نیز یک شاه فرزندت از دیدگان آید	ز سواد و دینار و هپ ری ز پیش نیکو و ک نیک پس نزدیکی تخت نشا خستش چو کرسی نهاد از تخت شید بریداردوان آن سپید آمدش بمیداشتش همچو پند خویش بسر بود شاه اردوان چها همی تاخت پیش اندرون شتر به تیر که این گواخته چنین او باخ و اردو شتر بدون گفت این گناه سن آ بروتازی اسپان را برین یکی نامه نوشت نزد چو آن نامه نزدیک پاکست بفرمود تا پیش او شد نکرد او بود شمنی از پس هر آنکه که این مایه بری کجا نزدیک اسپان سر گشته یکی کاخ بود اردوان بر او گرامی تراز جان سپید نگهد کرد خندان بسیار کنند بران کنکره در دست ز باین دیبا سرش برگرفت چنین او باخ کس سپید بیایم چو خواهی نزدیک نو چو آگاهی آمد سوی اردوان جهان تیره شد بدول اردو وزان پس جهان بکشد شاه فرستادش نزد گلنار شاه برید و ز نایب گدشته فرستادش باز به او کس که بگذرد از دست کس چو روی کشور بگردان سخن چون ز گلنار از ایشان تو باسن گالی که آبی راه بسیگفت بال پر از باد	چو آید بدان بارگاه بخت ز فرزند چرخ نیامد فرستاد دینار و شک سپید ز بابک و اردوان سخن بار بجای که فرموده به اردوان فرستاده بابک سپید نمودی کسب با خواهر شاه جوان در دینار و شک سپید همی گرد باخوی بر تخت بدید آن شاه بران جهان جفت را نیز جندیه ام یکی بانگ بر زد و جوان بلندی گریز دکنه آوری بران آخر تازی اسپان که شاه اردوان ز چاه افتد بیونی به گد و مدوی پستند و تو نه پند او نامه درون پند او دشمنی نیز نگد او می و جام و سر شکران ابن خاسته نیز گنجور بود	فرستادم و دوش نیز بند ز زین تمام و ز کوبال قین بسی به میان بار و شتر جوان به اردوان سپید خود و مادران بسیار فرستاده نزدیک شاه اردوان بفرودن خوان سپید همی اند و بار اردوان همی با پایان بر تخت بیامد هم اندر زمان اردوان بفرستاد این اسن آگنده پراز خشم شد زان سخن اردوان بدان تاز فرزند من بگذر بیامد پراز آب چشم اردو همی با و کرد آن کجا فرستد فرستاد نزدیک و ده چو تاختی پیش فرزند او ز دینار خسته فرستاد چو آن نامه به خواند خست شب و روز خوردن می کرد بر اردوان همچو دستور بود	دلا و جوان سپید را جوان را ز هر گونه کرد شاد جوان شد پستند اردوان بگفتند با شاه از ان باز ز پوشیدنی هم ز گستر همان به سکه که بنگر دبانی ز تیار نگد شستش پراگنده شد شک و پور شاه ازان شکر کش بر خاست گذر کرد و بر گریکان و پر که این گور را من بگندم دروغ از گناه است با کشتار چو ابر و باید می با سپاه بر کار با هر کس یار باشد که در خوش باد و در خرد بیامد و دینار خدی ز گنج چو رفتی بخیر بار اردوان نکردن ز فرمان او چو بیامد و ان تا بر اردو ز پوشیدنیها و از خوردن نگاری پراز گورنگ بود دشمن گشت از ان خرمی شاد همان شب و ز نزدیک همی با و دینی و پیش اردو بران می آن دی آن نگد که از من بود شاد و روشن شکست اندر آمد با موزگار سپید بهر سپید او با کس وزان آگهی را می گیر گرفت همی باز جت خور و انوش نگد که ده شطرنج سپید سپید است گفتار ایشان همان گشت و در چو چو جوان در دینار و شک سپید که یک و در شکست از اردوان وزان پس جی جت را گد همان بهر کشتار خست	نمایند که با دوسه برادر و زود ز چینی زلفش شایسته برگاه شاه اردوان شد بر زن سکه جاگد خستش جهان گشت چون دی دی سپید جوان در اسودند آمدش جدانی نداشتش فرزند خویش ازان بر سکه چون کی شتر چون نزدیک شد در کان اندر که بادست آنگاه ان بخت که دشتی فراخ است و هم گریز که پروردن آئین راه سن آ همان جاگد نزد اسپان گین پراز غم دل و سر پراشید نکردن سخن پنج کس بدید یکی نامه سر بودی اردو که خود کرده تو بهانجده و گر خواه تا بگذرد روزگار نه اندر خویش جانی گریز بکاخ اندر دل نهاده بریدار او شاد و خندان جوان در دل ماه شد جاگیر گر زود بدید و میبود چو پدید آمدتنگ در گرفت دل جهان بهر تو آگنده دخشان کنیز زنار یک نو پراز غم شد و تیر خستش ازان پیر و شکر و شکر ز آخر شادان و شادان بران نکتة اختران را نگاه کنیز که در دشت ز آخر شادان ز کج کنیز که بر شتر بار سپید زادی و دکنه آوری کنیز که بیامد بر اردو شکریانی و خاشی برگزیده که او بر باغی نیز یک شاه فرزندت از دیدگان آید

Handwritten marginal note in Persian script, likely a library or ownership mark.

چنین گفت با مامور وی ارشد کنیز که در گنجینه باز کرد همی بود تا شب برآمد ز کوه دو آپگر آنما که کرده گزین پوشید قنات خود و پشت چنان بد که بی مامور وی دون کنیز که نیامد باین کوه بدو گفت که در گنجینه برودند ندارد و نیاید باین کوه در آخر برداشت خنک سپاه سواران جنگی فراوان برود دو تن برگزیدند پویان او بستور گفت آن زمان دون فرود آمد آنجا بگیم اردوان که ایار باشد سپهر پلید بیاید باین چشمه آمدند و همچو است آمدند و در پیش ناید که آنی بخور و نهند پس اندر چو باد و دانه دون چنین گفت با مامور وی آن برین شهر گزیدند پویان و تن سپه ساری و سوار جنگ آوار نشان می نگرید از اردو شیر چو شب وز شد باد و بکا یکی نامه نوشت نزد سپه سوی پارس بدو پیش نهاد بر سواد و ملاح را پیش نهاد بیامد بر یا هم اندر شتاب و گریه کرد از تنم در ایدند ز هر شهر فرزند و راسه زن که نشنیده کاسکندر بر نهان سزد و گریه این آنجا نمودند هر آنکس که بود اندران آنجا و دیگر که ستم ساسانیان بفرمان تو که ما سون کشیم بزدیک دریا کی شارسان دندان سکنی زرم بار دون	که فراد با ایشان ناگزیر ز هر کوه چو جستن آغاز کرد بخت اردوان حاجی گزین بر آخر سپهران چنان برین یکی تیغ زهر آلوده بست نمودی شب روز روشن بر شفت و پیمان شد از کوه هر آنکس که چو جستن کند مگر باشد اندر و ش کین من که بد باره نامبردار شاه نوگفتی می پاره تنش بر یکی باره تنگ و دیگر سپاه که این عزم باری چو شد دون بخورد و در آسود و آمد دون بر او بر دشمن نیاید گزند که شد باره و مردن تار و پود و مرد جوان دید بر آگید تن خویش ادا و باید در همی تاخت همواره تیر و تیر که کی برگزیدند آن دو پراز کرد و بی آب گشته دهن که اکنون در کوه شده است نیاید که او در دشت و دشت بفرمود تا باز کرد و سپاه که کشی بجای اندر آرد مگو این سخن کس اندر جهان ز کار گذشته فرادان زند بر سواد و ملاح زور و برق بر آید هر کشوری نامدارا برند نبرد جهانجوی گشت نجس چو کرد از فرومایگی در جهان وزین دستان کس نگیرد دشمن زن مرد و ز رانی بر بند کم کین اگر پیمان بر تیغ آب دریا همه گزین پی افکند و شد شارسان را که آخر جو است و خضر و چون	کنیز که باید با یوان خویش ز باقوت و ز گوهرش آید از یوان بیاید که در تیر جماجوی چون روی گلزار همان ماه رخ بر دگر بارگ ز دیانت بدوشتی دوش بال بد بر سپاه استاده بیک اگاه می یافتن دون از گزین از شیر با کنیز که خوش است همانگاه شد شاه را و پند بره بر یک نامور دید یک یکی گفت کاید بره بر یک چنین داد پاسخ که این تر است همی تاختند از پس اردو شیر از آن تاخت رنج گشت اردو شیر بیایم و از آب چیز خوریم چو انان با و از گشت زد چو از ننگو آن شنید اردو شیر بدانکه که گشت خبی روز چنین داد پاسخ بدو در نهان یکی عزم بود از پس یک که بخشش پس پشت او رشت چو شنید ز و اردوان این سخن وزین بود بر یا سپه اردو شیر نگه کرد و سوزان ملاح سپه ز آگاهی نامدار اردو شیر چو آگاهی آمد از شاه اردو شیر زبان بر کشاد اردو شیر نیکان مارا یک یک گشت چو با شنید با من برین باند چو آواز شنید بر پای است تن و جان کاسه سپهر رشت چو با شنید با من اردو شیر یکی موی گشت با اردو شیر که آواز ملوک مله این گنج	بگفت بر نهاده تن و جان خویش ز دنیا رنج اندک بدوش بجای بیاید و گوهر بر او و شیر همان گوهر سرخ و دینار نشت و بخت کند یکبارگ مگر هر گشت روید و جان بیاید استخت و تنج و سر اگاه می یافتن دون از گزین از شیر با کنیز که خوش است همانگاه شد شاه را و پند بره بر یک نامور دید یک یکی گفت کاید بره بر یک چنین داد پاسخ که این تر است همی تاختند از پس اردو شیر از آن تاخت رنج گشت اردو شیر بیایم و از آب چیز خوریم چو انان با و از گشت زد چو از ننگو آن شنید اردو شیر بدانکه که گشت خبی روز چنین داد پاسخ بدو در نهان یکی عزم بود از پس یک که بخشش پس پشت او رشت چو شنید ز و اردوان این سخن وزین بود بر یا سپه اردو شیر نگه کرد و سوزان ملاح سپه ز آگاهی نامدار اردو شیر چو آگاهی آمد از شاه اردو شیر زبان بر کشاد اردو شیر نیکان مارا یک یک گشت چو با شنید با من برین باند چو آواز شنید بر پای است تن و جان کاسه سپهر رشت چو با شنید با من اردو شیر یکی موی گشت با اردو شیر که آواز ملوک مله این گنج	چو شد روی گیتی ز نور شد زرد بیاید بجای که بدوش نشت جماجوی را وید جامی بست هم اندر زمان پیش نهاد از یوان سوی پارس نهاد چو آمدش جنگام بر خاستن ز درگاه بر خاست سالار پسندگان را چنین گفت شاه بیاید هم انگاه متر و سیه دل مردی بر آمد ز جیب پرسید از ایشان که شکی بود بتم سواران کی عزم پاک که این عزم بر تا باد و ران جوان با کنیز که چو باد و دانه چو از ننگو آن شنید اردو شیر چو از ننگو آن شنید اردو شیر که سستی ز گام و دم از دانه گران شد کاب و شکست یکی شارسان دید بازنگه کرد بدانکه که خوش شد زرد چنین گفت با اردوان خدا یکی نامه نوشت نزد سپه بدان شارسان اندر آرد بیاید و در خار و هر گشت چنان شد ز با لاین مار و شیر تو کردی مرا این از کنش بدانست کوفت چو کی شود هر آنکس که بد با یکی در خنده همی رفت مردم زور یا کوه کسی نیست زان نامدار آنجا چو من باشم از تنم افتد یا چو کنیز و این را چو با شنید که کس که ستم با یک نه بدو گوهر از هر کس بر خست بر آن متر آن آفرین گزید سر نهایی می فوسکت چو بدوشی گاه او را زجا	چو شد روی گیتی ز نور شد زرد بیاید بجای که بدوش نشت جماجوی را وید جامی بست هم اندر زمان پیش نهاد از یوان سوی پارس نهاد چو آمدش جنگام بر خاستن ز درگاه بر خاست سالار پسندگان را چنین گفت شاه بیاید هم انگاه متر و سیه دل مردی بر آمد ز جیب پرسید از ایشان که شکی بود بتم سواران کی عزم پاک که این عزم بر تا باد و ران جوان با کنیز که چو باد و دانه چو از ننگو آن شنید اردو شیر چو از ننگو آن شنید اردو شیر که سستی ز گام و دم از دانه گران شد کاب و شکست یکی شارسان دید بازنگه کرد بدانکه که خوش شد زرد چنین گفت با اردوان خدا یکی نامه نوشت نزد سپه بدان شارسان اندر آرد بیاید و در خار و هر گشت چنان شد ز با لاین مار و شیر تو کردی مرا این از کنش بدانست کوفت چو کی شود هر آنکس که بد با یکی در خنده همی رفت مردم زور یا کوه کسی نیست زان نامدار آنجا چو من باشم از تنم افتد یا چو کنیز و این را چو با شنید که کس که ستم با یک نه بدو گوهر از هر کس بر خست بر آن متر آن آفرین گزید سر نهایی می فوسکت چو بدوشی گاه او را زجا	چو شد روی گیتی ز نور شد زرد بیاید بجای که بدوش نشت جماجوی را وید جامی بست هم اندر زمان پیش نهاد از یوان سوی پارس نهاد چو آمدش جنگام بر خاستن ز درگاه بر خاست سالار پسندگان را چنین گفت شاه بیاید هم انگاه متر و سیه دل مردی بر آمد ز جیب پرسید از ایشان که شکی بود بتم سواران کی عزم پاک که این عزم بر تا باد و ران جوان با کنیز که چو باد و دانه چو از ننگو آن شنید اردو شیر چو از ننگو آن شنید اردو شیر که سستی ز گام و دم از دانه گران شد کاب و شکست یکی شارسان دید بازنگه کرد بدانکه که خوش شد زرد چنین گفت با اردوان خدا یکی نامه نوشت نزد سپه بدان شارسان اندر آرد بیاید و در خار و هر گشت چنان شد ز با لاین مار و شیر تو کردی مرا این از کنش بدانست کوفت چو کی شود هر آنکس که بد با یکی در خنده همی رفت مردم زور یا کوه کسی نیست زان نامدار آنجا چو من باشم از تنم افتد یا چو کنیز و این را چو با شنید که کس که ستم با یک نه بدو گوهر از هر کس بر خست بر آن متر آن آفرین گزید سر نهایی می فوسکت چو بدوشی گاه او را زجا	چو شد روی گیتی ز نور شد زرد بیاید بجای که بدوش نشت جماجوی را وید جامی بست هم اندر زمان پیش نهاد از یوان سوی پارس نهاد چو آمدش جنگام بر خاستن ز درگاه بر خاست سالار پسندگان را چنین گفت شاه بیاید هم انگاه متر و سیه دل مردی بر آمد ز جیب پرسید از ایشان که شکی بود بتم سواران کی عزم پاک که این عزم بر تا باد و ران جوان با کنیز که چو باد و دانه چو از ننگو آن شنید اردو شیر چو از ننگو آن شنید اردو شیر که سستی ز گام و دم از دانه گران شد کاب و شکست یکی شارسان دید بازنگه کرد بدانکه که خوش شد زرد چنین گفت با اردوان خدا یکی نامه نوشت نزد سپه بدان شارسان اندر آرد بیاید و در خار و هر گشت چنان شد ز با لاین مار و شیر تو کردی مرا این از کنش بدانست کوفت چو کی شود هر آنکس که بد با یکی در خنده همی رفت مردم زور یا کوه کسی نیست زان نامدار آنجا چو من باشم از تنم افتد یا چو کنیز و این را چو با شنید که کس که ستم با یک نه بدو گوهر از هر کس بر خست بر آن متر آن آفرین گزید سر نهایی می فوسکت چو بدوشی گاه او را زجا

فرمان
هائیک
نیت
ویداد
ان
ک
ت
کا
س
ر
ن
و
د
م

[illegible]

هران پادشاه کشیدی جنگ	چو رفی سپاهش بر کرم تنگ	شکسته شدی لشکری کا سب	چو آواز این دهستان بشندی	چنان شد در نامور نهفتاد	که گردش نیارست جفید باد
حصاری شد آن پیر گنج سپاه	نبردی بران باره بر باد راه	رزم اردو شیر پانتهو او و شکست یافتن اردو شیر	چو آگاه شد از آن سخن نهفتاد	چو آگاه شد از نهفتاد و اردو شیر	نبود آن سخنان را پندیر
سپه بزمستان در و یک و	سپاهی بلند اختر و جگوس	از ایشان بدل در نیش باد	سپاه اندام ز جایی کین	کین گاه که در اندران گنج کوه	بیامد سوی رزم خود با گره
چو لشکر سر اسر بر آشفتند	بگرز و تبر زین می کوفتند	سپه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	که کس با ز شناخت از پای دست	تو گفتی زمین دست ایشان
ز کشته چنان شد در و شکست کوه	که پر و زگر شد ز کشتن ستوده	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	چو آگاه شد نامدار اردو شیر	از آن کشتن غارت و دگر سپه
غنی گشت و لشکر به باز خواند	بزدوی سلیح و درم بر نشان	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بیامد گنج و سلیح از حصار	بر او غارت شد لشکر و کارزار
جدا بود و از دور تر سپه	چو آگاه گشت او در رزم پد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	جها بخوی را نام شاه موی بود	یکی شخ بد ساز و بد خوی بود
ز کشتی بیامد بر نهفتاد	دل نهفتاد از دگر گشت شاد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	دو لشکر به هر دو آراسته	پرا ز کینه گنج بر غناسته
بر نشان نگه کرد شاه اردو شیر	دل مرد بر نماند از رنج سپه	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	چو آواز کوس آمد از پشت پیل	همی مرد به پیش گشت از دوسیل
بر آمد خورشید گاه محوم	جهان شد پراز بانگ وینم	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	ز آواز گویا پال بر ترک و خود	همید او گدوین زمین آورد
بگنگ باد پایان زمین کنان	در و دشت شد بر تن بی سران	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بیامان چنان شد ز هر دو سپاه	که به مور در پیشه شد تنگ
بر نیگویند تار و زگر گشت نرد	بر آمد و شب چادر لا جورد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	چو دیبای رنگارگون شد سپاه	طلایه بر آمد زبرد و سپاه
خوش گشت تنگ شد لشکر شاه	که به خواه او بسته بر راه	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بجهرم کی مرد به بد نثراد	کجا نام او مهرک نوش زاراد
چو آگاه شد از رفتن اردو شیر	وزان ماندنش بر لب آسیر	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	ز هر سویا و در و سپاه	ز هر سویا و در و سپاه
همه گنج او را بتاراج داد	بشکر بی بره و تاج داد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	چرا شتم رزم بیگان را	چرا شتم رزم بیگان را
بزرگان لشکر به پیش خواند	ز مهرک فرادان سخنا بر اند	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	نبرد رنج مهرک مراد در شمار	نبرد رنج مهرک مراد در شمار
تا او رفتند کاشی شهر باد	ببینا و چشمیت بدر و زگار	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	همه بندگانم و فرمان ز دست	همه بندگانم و فرمان ز دست
بفرمود تا خوان بیار استند	می و جام و در آشکران خواند	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بیامد هم آنکه کی تیر تیر	بیامد هم آنکه کی تیر تیر
نشت اندران پاک فرید	که تیر اندران غرق شد کیره	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	یکی از به تیر بر پون کشید	یکی از به تیر بر پون کشید
بیدید نهفتی بران تیر تیر	بخواند آنکه بود از بزرگان تیر	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	که از بخت کرم دست آرام دزد	که از بخت کرم دست آرام دزد
گر انداختی من سوی اردو شیر	بر و بگرز میا نختی بر تیر	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	نشته می خواند از تیر تیر	نشته می خواند از تیر تیر
ز دزد تار او و در فرنگ بود	دل به تران آن سخن تنگ بود	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	ز دوا در بر فرشتا زمین	ز دوا در بر فرشتا زمین
چرا اندیشه بر آتش ز کرم	چو شست خورشید به جای ماه	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	سوی پارس آمد دمان اردو شیر	سوی پارس آمد دمان اردو شیر
پیش کشید او بیامد سپاه	ز هر سو گشتند بر شاه راه	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	که خشنده باد او سخت کرم	که خشنده باد او سخت کرم
همی بر کسی گفت این گشت	کزین کس اندازد باید گشت	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بر اندام با پویه سپاهان گشت	بر اندام با پویه سپاهان گشت
چونک اندام کسی خاندید	بدر بر و دیرانی بیگانه دید	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	که با گد و در سپه و نهفتاد	که با گد و در سپه و نهفتاد
بید گفتن ازین و گشت تیر	وز و باز ماندیم تا خیر خیر	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	پراز در گشتند و تیر روان	پراز در گشتند و تیر روان
فرود آوردیدش از پشت پیل	بران مهران خواندند آفرین	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	پیر کسش گرفتند هر دو جوان	پیر کسش گرفتند هر دو جوان
تا او از گفتند کاشی سر فراز	غم و شادمانی مانند دراز	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	کرم و بدول شهر یاران برد	کرم و بدول شهر یاران برد
سکندر که آمد برین و زگار	بکشت آنکه به در جهان باد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بجید بفرجام خود بد نثراد	بجید بفرجام خود بد نثراد
ز گفتار ایشان ل شهرباد	چنان تاز و شد چون گل اندر	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	همی پند باید مرا و پندیر	همی پند باید مرا و پندیر
چو سازیم با کرم و نهفتاد	که نام نذر آتش کبیر سپاه	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	همیشه ز تو دور دست پد	همیشه ز تو دور دست پد
تن و جان با پیش تو نهاده	همیشه و آن تو پانده باد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بسنده نه گد و نه پندیر	بسنده نه گد و نه پندیر
یکی جایی دار بند برنج کوه	بدر و اندرون کرم و گد و گد	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	جهان آفرینده را و کشت	جهان آفرینده را و کشت
بسم کرم خوانی بچرم اندرون	یکه و یو چنگی است ز نه خون	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بدونیک ایشان مرا با کشت	بدونیک ایشان مرا با کشت
جوانان را پانچ آراسته	دل به شوشش بر پیر استند	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بهریت بر و زه دل نثراد	بهریت بر و زه دل نثراد
چو برده است ز نجا جاندار	جوانان نشتند با او بر راه	سپاه اندام ز جایی کین	سپاه اندام ز جایی کین	بزرگان فرزانه و دایم زان	بزرگان فرزانه و دایم زان

بزرگان

بر آرد و بکشد و روی بداد
دل باد و شاپور پیکار شد
مگر در خنکان نهان شد از کس
پراگنده شد چو شکر چو گداز
شب و روز که در طلایه سپید
اگر دیده بان دو دیند بر دوز
همه آنکس که بودی هم آواز او
یکی دیگر روین بیا راند و
همیشه غمیده دل در راه چو
چو از راه نزدیک اندر شدند
چنین ادب و پند و پند و پند
بسی خواسته دارم از بخت کرم
چو آن بار بار اندر حصار
ز صندوق کشتاد و بکلیب
چو بخت بر پای جت تار و
شامی گسارید خرم تر و
بر آمد همه کام و سینه سخن
چو از جام می مست شادان روان
سوی کنده آورد و از زیر کرم
طریقه بر آمد ز حلقه و کرم
بر بخت از بام در تیره و دود
چو آگاه شد از آن سخن گفتند
بگویند و چندی نماندش سود
اگر کم شود درین میان گفتند
از آن دل گرفته اند اینان
فرود آمد از در و آن روان
دو بر خواه راز نه بر دار کرد
بر در هر چه بود از کز آن کز آن
سپهر آفرین کشته و بخت
بکرمان خستاد و چندی سپاه
نسازد و تو ناچار با او میان
شدند و نه اندر آنان پس را
که اندر جهان داد گنج مست
چو خوش و بد باشد جهان را پاک
نخستید کسی دل پرازد و زود
فرستاد و بر روی شکر
چو کشته شد و خورش را بجا

چو هر که نیارست رفتن بنگ
بیشتر میندی بزرگ و خوش
وز آنجا که شد سوی جنگ گرم
یکی مرد بد نام او شمس گرم
همان دیده بان اردو هم پای
بدانید کامر بکار گرم
بسی گوهر از گنج بگزیدینه
چو از بدنی کار بکار گرم
همان روستائی و مرد جوان
پرستنده کرم بخت و مرد
ز پیرایه و جامه و سیم و زر
اگر پرستش فرایم روست
سر بار کشتاد و زوار و کوشید
هر آنکس که زنی کرم بود خوش
بدستوری سر پستان نه و
بر آمد یکی کلید سار و فراخ
بر آورد و خنده هر گز رنگ
بیاورد و از زیر و زمین لود
ز بانفش برید و بخت گنج
بشد با جوانان چو باد و شیر
دوان دیده بان شد بر شمر گم

همان کرد بر خنشین تار و رنگ
با قش و داندخت بی تشرش
سپاهش همه کرده آشنگ گرم
خرومند و سالار شاه و کوشید
نگهدار شکر بر روز شهبان
نگهداشت اختر در روز بازار گرم
ز دیبا و دینار و هر گونه چیز
ز سالار آخر خرس و ده بخت
که بود دوزی و در امیر بان
نبرد اخته یک تن ز کار کرد
ز دیبا و دینار و خرد گداس
که از بخت دی کار گشت رشت
بختی چیزی که بدنگر بر
ز شیر و پنجه و پرورش
مرا و راجه و دن و من و لهر و
سرطان بر تزد و دیوار کاخ
پرستنده و بخت بامی جنگ
بر افروختش بر و دین
بر آنان که از پیش خور و کشت
کشیدند گویا و شیر و تیر
که پر و زگر گشت شاه و کوشید

بهرم چون نزدیک شد باوشتا
هر آنکس که از آن شمشیر گشت
بیاورد و شکر و ده و ده
چنین گفت پس شاه و پهلوان
من اکنون باز هم کی گیمیا
گرمین کرد از آن متران بخت
بچشم خرد و پند ناچیز کرد
چو خنبد با جامه های گلیم
از آن سخن بر دینا و خنشین
نگه کرد یک تن با و گفت
ببازار گانی خراسانیم
پرستنده کرم بخت و راز
یکی سفره پیش پرستندگان
بچشم گردن ز جامه سپید
مگر من شوم در جهان شه
فرستاده ام همه خریدار چو
بخورد و چیزی مستان شدند
چو آن کرم را بود و کا خوش
مزد و بخت از زیر مرد جوان
پرستندگان که بود و دست
بیاورد و شکر پهلوان سپاه
بیاورد که در رانده و استار
چنین گفت از باره شاه و کوشید
شند آن همه شکر آواز شاه
همان نیز شاهوی عیار او
بفرمود پس شهر یا پند
بیاراج داد و نه خواسته
بکر و داندان که است کشته
چو آسوده و گشت و دست
چنین است رسم جهان جهان
کمر بسته و گزشتانان
چو تاج بزرگی بر بزار
کس این گنج تواند داشت
ناید که از کار داران
همه تخمین خوانند آفرین
بر آنکه شاه اردوان
دو و دینار و داندان و اندرون

نهان شد از هر که بی نوب
بختی هم اندر زمانش بخت
چنانچه و کار کرده سوار
که ایدر می بخت و شوق و آن
چو اسفند یار آنکه بود و نمیا
دیران و شیران روز و نبرد
دو صندوق و هر سر بار و زبرد
بپوشید بارش همه ز و سیم
که هم دوست بود و دینا و
که صندوق و رست و بخت
برنج اندرون بی تن آسانیم
هم آنکه در درخت داند باز
بگشت و در بخت چو کز کار
که قوت بدش جای می سپید
مرا باشد از اخترش بهره
فرایم راز و کرم آبرو
پرستندگان می پستان شدند
زار از زبانشان بدش پرورش
بکند و درون کرم شد تا توان
یکی زنده و از دست ایشان
بیاورد و شکر نزدیک شاه
بر آن باره بر شد و مان شهر
که بفر از رزم ای بی شمر گم
بسر بر نهادند و آن کلاه
که بهتر سپهر بود و سالار او
بپیش دریا و دوازده لب
شد از خواسته شکر آرا
بدون از شد و هر کان کشته
بیاورد و شکر سوسه و نبرد
بسی از خوشی از نو و داندان
بیاراسته با بجا نشست
چنین گفت بخت چو دوزخ
بآید بر دم زگر و دار
ز سر و رنگ و چکی سواران
که آباد اید و اوت زمین
ز خون دی آور گشتی بخت
دو و دینار و داندان و اندرون

میست وستان بود و مترس
 بدو گفت رو پیش خواجه گوی
 و در تبه و زندان هاروش
 تو از ما گسته بدنگونه
 چه خواجهی که با نوبی بران شو
 هلاک چنین زهر سندی گمر
 فرستاده آمد بهنگام شام
 در اچان دل برادر خویش
 ز درازنده بسته گرانمایه
 چنان که یکت در شاه هاروش
 چه بگشت نیمی روز دراز
 سدی و خزان و ان شد ز راه
 بیاد و در جامی زیانوت نزد
 بیامیخت با شکر و پست
 چه گرفت شاه و دشمنان
 شد آن پادشاه از درازان
 جهانداران از نه شد بگمان
 بفرمود تا خاکی مرغ چار
 چنان مرغ پست بگشتند
 هم نگاه مرغ آن خور و خورد
 شد و در تبارش بگفت
 سرگینا هوش نباید برید
 بدو گفت کاشی سپرد
 سندان تا شود کوه ازین
 بدو گفت زوچ مشو سخن
 گراوید و سالیان بشورد
 و گریه و زاری کرد و جدا
 پس ازین که در آن دشمن
 و دوا یک بر پانگه زد
 چنین گفت با شاه کاشین
 پس از آن و در آن روز
 سنانش بهید و شادمان
 بدو گفت شاه از نه شد
 کون گاه شادی بخورد
 چنین و چنان بدو شمرید
 پس بایستی پیشم اکنون
 بدو گفت بیدارم و کن

که بهین بری نام آن نامور
 که از دشمن این مرغانی
 فرستاده است بارانی پیش
 سرگشت از و شیر بادش ار دوان
 گمان بر دوان ز راه یکی برید
 که بهیوده باز و چنان کرد
 کسی نپدید نیا بدشتند
 مرا تو ترا و زهم بگذرد
 بکن هر چه فرمود پس پادشاه
 به انسان که فرمانت او مکرز
 بدشمن سخت چون بگذرد
 بجای آرم این گشت پادشاه
 گمان به و نیک با هر کس
 بخت در آن گزینان و
 سباز و گنج و خورشید
 یکی شمر و همین در دشمن
 یکی شام گشت با و
 روان از نه شد و در
 زهم گام از نه شد و در
 که ای پاکدل مود را زد
 دلا رایی و نیز و و و
 که گشت روزگار سخن

جوانی که در آن گشتار گوش
 سرگشت از و شیر بادش ار دوان
 بیاید بر سر و پاک رس
 چه سازیم در زمان خود کرده
 شتی کن که هرگز نبیند
 یکی کوهی دارم از اردو
 خرمند باشد به از سینه
 که فرمان چنین آید از شهر
 بروی یکی راسی سازم
 که دارد و در آن جان
 ز اندر پشت آب جوی
 بیام خورشید و خورشید
 بدیدار کرد و بی و
 زادن سپدار و شیر
 اردوان و پس از هفت سال آگاس
 یا خن ارد شیر از ان و شنا خن اردوان
 زمانه بشیر بادش گشت
 بدو بی سپر چون چربی
 بدو گفت کاشی شاه کشته

پادشاهی نه بدیدار
 برادر و داری بهندستان
 ز دستوران پسر شاه
 چنین ادب است که مترس
 بشد مود پیش او رفت
 اگر کن سزا می چون یختن
 زره باز شد مود به زور
 همه گر انیم بر ناپس
 ز کشتن را غم ماین را
 بزن گفت اگر هیچ با و
 بجای شد و جای بر پست
 چو آه نوز و یک گفت
 چو گشت از ان آمد
 ز او ان خود ان کرد
 چنان که در موی با و
 ز گشتی هر کام دل بافته
 زمین هفت کشته و شای
 مر اسالی بر پنج و یک
 پس من دشمن سنان و
 که ای که و یک یا بر سنان

پادشاهی نه بدیدار
 برادر و داری بهندستان
 ز دستوران پسر شاه
 چنین ادب است که مترس
 بشد مود پیش او رفت
 اگر کن سزا می چون یختن
 زره باز شد مود به زور
 همه گر انیم بر ناپس
 ز کشتن را غم ماین را
 بزن گفت اگر هیچ با و
 بجای شد و جای بر پست
 چو آه نوز و یک گفت
 چو گشت از ان آمد
 ز او ان خود ان کرد
 چنان که در موی با و
 ز گشتی هر کام دل بافته
 زمین هفت کشته و شای
 مر اسالی بر پنج و یک
 پس من دشمن سنان و
 که ای که و یک یا بر سنان

بدو او پنهان بی پاره زهر
 بیگانه گشته بهندستان
 بدو پشته و پخته به
 پسند و چنین کردگار سپهر
 بکشته پسند و لیران شو
 بکار آر کیم باره بار و شیر
 بخت گرامی برادش پیام
 بیکه از تپش و شش زو
 بدان شد که برادر از کام
 بنخیر بر گوشت و شیر
 سپید و پنجه گشت باز
 دوان ماه چهره شد زو
 پرازد و پست با آب سرد
 که بهین مگر کام با و
 زو شش بیفتا و بگشت
 هم اندر زمان شد و شش
 پرازد و شش از گردش آسان
 پرستنده آرد و شش
 کانی بی خیسره و پند
 که به خواهر اگر گشتانی
 چه یاز و چنان جهاندار
 بهیشت از ان دل پرگانه
 زو از بلند اندر آوختن
 بگفت آنچه بشنید با و
 ندر و سپهر شایر اردو
 گزین شیان کتم شاد را
 بدین و در اسن نادر و
 بر او و در دنا و
 بهمان هفت نهاد و با و
 از ان کار بر باد گشت
 در انام و دستور شاد و
 بدو آب در پاره اردو
 سر دشمن از تخت بران
 سپاهی و گاه بی راهی
 ز کافور و مشک و گل
 مرا خاک بود و آید و در
 من این رخ و ارم و زهر

بد گفت شاهای خردمند مرد
 یکی هفت دادم بگنجور شاه
 بیاورد پس هفت گنجور او
 سپیدی مرا خستاردوان
 بدان تا کس بدگوید مرا
 و ز نام شاه پور کردم ز
 وز ان پس چنین گفت با کد
 همه جاده پوشید با آب
 بران استی دل گویا و
 بیدان تو گفتی کی سور بود
 نگردد و چون کوکان ابد
 همیشه باش تا کوکان تازه
 زویدارن گوی بیرون برد
 دوان کوکان از پس او
 ز شادی چنان شد دل زو
 سروروی و چشم بگشاید
 ز فرمان او بر نیایی گذر
 ز دنیا شد تارکش ناپدید
 بفرمود تا خستاردوان
 نورش بیاختش بپوش
 وز ان پس دیگر در پیج دم
 نبشتند بر نامها بچین
 کجا جندش پور خوانند در
 نبودی جدا یک زمان اردشیر
 چو جای زو شنید بدخست
 که بی دشمن آرم جازا بخت
 سوی کید هندی فرستیم کس
 یکایک بگوید ندارد برنج
 بد گفت ز پیش انا بگوید
 بیاید فرستاده شتر یار
 بیاید و صلابت او خست
 گرد او هر هرک نوش زاده
 گر این کرد و این را گشت
 فرستاده آمد بر خسته یار
 بخا زو درون دشمن آرم کردی
 بفرمایم اکنون که جوید باز
 ز هر نوش چنین گرفت اردشیر

چو این جهان ترا خست کرد
 سرور گنجور اهل کون پیشگاه
 سپرد آنکه بسند به ستور او
 که تابا خواهی تنی بی روان
 زو دایم بخت نشوید مرا
 که از بخت او شاد و باو سپهر
 که ای مرد و دشمنان پاک است
 نباید که چیزی بدوشش کنم
 مرا با سپه اشنانی و
 سیان خرد و شاه شاپور
 یکی با کوسه و از جگر کشید
 بچوگان پیش تو از زو
 ازین آئین کس کس نشود
 چو گشتند نزدیک بار و شیر
 که گرد و جان مرد گشتند
 که چنین گفتی نشانی هفت
 دیگر بر تو آری ز خورشید
 زو که هر کس خسته او ندید
 بایوان شود شاد و روشن
 نشست بر فرازی و خست
 همان سخ دیار و پیش و کم
 بد و دافند بان و نهنگین
 جز این نیز نماند نه در
 در آموخت و گشت و وز
 و گشتش سر بر افراخته
 نباشم مگر پاک و زو ان
 که دلش بزو بخت فریاد
 نخواهد برین پایخ از شاک
 که ای مرد و نیک اختر بهت گویا
 هر کید با بدید و بانشار
 یکی پنج هندی نیز در گرفت
 بر آموخت و این تنه با آن
 بیا بهی کام دل بر چوخت
 گفت آنچه بشنید از انانی
 شود و یار و بوم من کید
 زو دم و زو و زمین طر
 خیز زوین اشد سوی بر ناو

بگوید آنچه داری بفرمای نیز
 بگنجور گفت آنکه آن زمینها
 بر او شاه گفت اندرین خست
 گشتم که فرزند بد و زو
 اکنون هفت سال است پور تو
 همان مادرش نیز با او
 بسی خج بر داشته زو
 همه که دکان از چوگان فرست
 بیاید بگردد ستور شاه
 چو کوک پیغمبر اندر آورد
 با گشت نمود با کد خست
 یکی بد و را گفت شاه اردشیر
 بود یگان پاک فرزند
 بماند ناما بر جای خوش
 سوارش ز خاک برداشتند
 بدل هر گز این یاد نگذاشتند
 که خواست از گنج و دنیا تو
 بدستور بر نیز گوشتند
 بختشید که دگستاره در
 جهان شک را گرد و دکان
 بیکدی بر نام شاه اردشیر
 بختشید گنج بدوشش مرد

بگوئی خردمند بر چه چیز
 ترا دادم اکنون تو خست
 نهاده برین بند بر کست
 بر رسیدم از گردگان جهان
 بماندت نزد یک و ستور تو
 جانشوی فرزند را رست
 نهانم که بچ تو کرد و کس
 بیارای گوی و میدان
 بر و آنمه که دکان را بجا
 فروئی که پس بی برد
 که اینک یکی اردشیر بیجا
 که رد گوی ایشان بچوگان
 ز تخم و دیال و پیوند من
 چو شاپور شیر اندر آمد پیش
 همیشه بر دست بگذاشتند
 که این ای کشته بنداشتم
 گر انایه یا قوت بسیار خواست
 بکسی زو یکیش بر نشاند
 زو نگار زو و شاه و را
 ز بالا به دشمن نمودن سنان
 بروی دیگر نام سنخ وزیر
 که خورشیدش نبودی جز از کار

پیغام فرستاد و اردشیر نزد کید
 درباره در یافتن انجام کار پادشاه
 خود و پاسخ یافتن از او

بداند شاه سپهر ملت
 چو بشنید بگزید شاه اردشیر
 با خست که کن که نامش زو
 گفت آنکه با او نشناخت
 نگردد و بر کار هیچ ملت
 نشنیده آردام بخت شاه
 فرستاده را چو بختشید گفت
 چو بشنید گفتار او اردشیر
 درین آن پر اگن گنج
 بر آتش چو پیش بر یک
 چو آگاه شد و خست هر کس

چوین وادیاخ بد و کد خست
 بد و باز دوه تا بر میخ که خست
 بد و گفت آن خون گرم من
 خستم بفرمانت از دم خوش
 چو انیست فرزند یک شاه را
 بد و نام شاه جهان در خست
 کون صد سپهر و بی سال
 چو بدست کوک بود خوش
 یک جامه و چو دلاسی
 بیاید بیدان خوش اردشیر
 بد و را بگفت کاسی باو
 از ان کوکان تا کد کید
 بفرمان بشد بند شست
 ز پیش پور گوی بر بود
 شفته شاه از ان پس گفت
 چو زو ان بهی شهر یاری فرود
 بر و زو دگر بهی خست
 بختشید چو ان در آموخت
 بیاید زو و زو بگنج
 زو و زو و زو بگنج
 اگر انایه بد نام و ستور شاه
 نگردد و دجانی که بد خارسان
 چو شاپور شد چو سپهر ملت
 نبرد انی شاه و زو جنگ
 بگفت که زو دگر جهان
 بد و گفت و خند و ستور او
 اگر گفت کشور تر بهیال
 فرستاد نزدیک و انانی
 دگر نیست این تا نباشم
 بر رسید از کید و ستور او
 فرستاده و گفت که دم شمار
 بیفرمای زو و کد و زو
 که از زوین زو بید سپهر ملت
 فرستاده و گفت که دگر جهان
 دگر که یکی دگر بی نام
 بهر فرستاده چو بی سال
 بد و گفت و زو ان مستور

که ای شاه و دشمنان پاک است
 که مان نباید باندیشه و
 برید و زوین بارش من
 بریدم هم اندر زوین غم
 تا نگر بر فلک ماه را
 در ان کوک و کد و ستور او
 بیالا و چو و دیال او
 بختشید زو و زو
 که بیدان و ان زو ان
 تنی چند با او زو و
 دلت شد بفرزند می او
 سیان و سپهر ان
 بزو گوی و زو گنج
 چو شد و زو و دگر
 بهی از زو و دگر
 زو و دگر و زو
 زو و زو و زو
 که شد کد و زو
 که کس زو و زو
 سپهر ان و کد
 جهانید و مردی
 از و زو و زو
 زو و زو و زو
 که ای شاه و دشمنان پاک است
 بخا و بدن یار و زو
 بی و دیار و زو
 بد و زو و زو
 زو و زو و زو
 زو و زو و زو
 که ای شاه و دشمنان پاک است
 که ای شاه و دشمنان پاک است
 که ای شاه و دشمنان پاک است

چو کوک ز کوشش جزیر و شد چو جنگ آمدی نور سیده چون هر آنکس که در جنگ شد آید هم مندر خلعت آید آید از ایشان کسی که بدی ای بیاد زین خلعت شهید یار بلافت مگد اشتندی و خط سوی کار داران نذر می کار بد و نایب آید و شهر سپاه نباید که مردم فروشی بکنج درم بخش بر ماه درویش را هر آنکس که رفته بر گاشا و گر آنکه در شهر دانا که اند مگر مرد با دهنش و یادگیر چو شکرش رفتی بجای جنگ فرستاده رفتی بر شمش اگر تاب بودی بشیرش را دیری باین دیار و دستگاه نباید که بهج درویش رنج بر شمش هر آنکس که بنویشت بسالار گفته که بسته کن بشکر چنین گوی کاین خود کو چو اسب افکند لشکر از دود همان نیز با میر میست چو پر و زگر دی زین خون ریز نباید که این شوی از بسین و گر هر که رود بهشت آید به پر و زگر آید زین آن گرا به دیری بجای او ساخته سوی سرفراز و مرد و میر فرستاده را پیش خود خواند با پیش روی فرستاده او کسی که در شش او فرستاده او بر آن تا که را که نجات بود چو در جهان شهر یار و بود چو جای گشته سکه مایه ار باید که چون تابست گاه	بر سببی در سپاه آید برفتی ز درگاه با سپهسالار تا در دنا ندرست آید ز گنج آنچه بر مایه برخواست بر از اختری سرش از آنجین بود در جهان نام او یادگار کسی که بی چهره بر یک نقطه قلمن بجای می بخشید یار همان ز پر و ستان فریاد که کس نماند سرای سپنج در هر چه مرد و بد اندیش را بشایسته خاری کرد و خواه گر از نیست نا توانا که اند چو نیکوتر از مرد و دانا و سپه خرد یار گردی درای جنگ که بشناختی راز پیرانش بدل کین و اندر یک گوش خون که در دوزخ و آتش و شکر نگاه رسم هم بر آنش بود و نام گنج شود زان پیش و ز گاشا همان تیزی و پیشه کن برین رزنگاه اندرون بر لب نباید که گردان پر خاش جو بکوشند و دما همه برین که شمش و شمش در گزین سپه باشد آسوده در دیکو برین بارگاه و آورش ناگزید که او باشد تکیان رها کنار رنگ از آن کار خردست برفتی نزد یک شاه و کرد بزدلی خفت و نشتا در سپه بیار است هر چه بودی بجای بیار است خلعت شهر یار نوش نو آفت بیگانه بود سپه از مرگ او یادگار بود وظایف آگهی یافتی شریار نگشته شمش بر شمشکار	ز کشور بدرگاه شاه آید یکی سوبی رازگار آگهان ششاه رانامه کردی بران چو کردی نگاه اندران بی خبر بگشته سنادی گری در سپاه بشکر یار بهشت گشته همه چو در دشت آن سخن میزون ستایند به شهر یار و شمش دیران که چو ند جان من اند همه راستی جوی و فرزند گنج اگر کشور آباد داری بداد شدنی بر شمش استواران او و گر گشت کواز در پادشاه جنانمیدگان ز شمش و سپه فرستاده بر گزید ی و سپه شندی سخن گر خرد و شسته سپه را سهر بر دانه نرم وزان پس کی مرد و شمش پیل هر منزلی در خورید و سپه اگر دهنه باشد بچال او همیشه پیش اندرون پیل از ایشان صد پهلوان گنج باید و ماند تکی قلبگاه بوش و شکر بجای خوش چو خواهد ز شمش کس زینا هر آنکه که از دوش این شوش من ز بهر ایشان کی شمش ز جانی که آمد فرستاده ز پیشه نیا و از خردست بر آن تا ندره شمش سپاه بیرش گشتی بهر او وزان پس بجای خوش هر سرفراز و سپه خوش ساخت با جانشین شمر و فرزند کن ناچار چو بایست بر شمش کار همان کوشش بر شمشکار	بر آن نامور بارگاه آید که بودی خندید و کار آگهان هم از بهر هم زنگ آید نه سستی میان جنگ را شمش که ای نامداران گردان شبان گشت و بر خاش جان ششاه که کوشش و زنی فرزند چو دیدی بدرگاه مرد و سپه همه پادشاه بر نهان من اند ز تو در باد آ و دیو و پیل جانی تو آباد و ز دادش بیسیدن از کار داران او جنانمیدگان ز شمش و سپه جوان سپه دیده و بر دبار خردمند با دهنش یاد گیر غم در خج و بدرایه بد و شسته بدان تا نباشد یکتن در شمش شسته که رفتی خردش و پیل بر آن ز پر و ستان سپه و گر نرساید بر دیال او طلای پر گنده بر چار پیل همان صد پیش کی اند اگر خند بسیار باشد سپاه کس از قلب گدگد پیل تو زین بارده باش کنده سخن گفتی کس مگر شمش بر آرم بر دی که بهر شمش ز ترک و زرمی و آزاره نیازش بودی بگشرد بیار استی تخت پیر و شاه ز نیک بد نام آ و آزاره نزدیکی تخت نباشد بی آزار و بیدار دل خرد همان تا فرودان شود و پیل مباد اجزا از نیک فرجام جنانمیدگان ز شمش و سپه سپردی چو بودی از شمشکار	نوشته فرض نام و دیوان او ابا هر نر سوبی کی ناچار جنانمیدگان ز شمش و سپه چنین با شمش بر شمش هر آنکس که خوشنودی شمش بیدوشش کار آگهان کسی را که کتر به خط و پیل نوشته گفتی که گنج هم کند چو رفتی سوی کشور کار ز پیل و خورنای سپه و گر هیچ درویش خندیدیم که دادش از ایشان گزید ششاه گوید که از گنج من جوانان نامی دوش پیل پیامی بدادی تا بین چوب بدان یافته خلعت شهر یار یکی پهلوان دشت ناچار ز دی با نیک گاشا و پیل بچه کس کس میاید و ز دیوان اگر نام او کرد ششین کی که در شمش شمار به پاک بر نا و سپه چنان کن که بهینه میره و گر قلب ایشان خندید چو تو پشت دشمن بهینه غنیست بر آورش و جنگ تو زین بهر سپه گد از دمر زبان آگهی دشت چو آگهی شدی زان سخن کار کشدی پر شمش و سپه زداد و ز پیل و شمش بچه بر شمش با خوش که تا بر سوبی شهر شمش از دمر شمش و سپه فرادان سخن در نهان زمین پر دشت و شمش هر بر زنی بر دستان	بیار است کاش دیوان او برفته مگد اشتندی کام او فرستاده را پیش شمش که پنهانی ایشان ستاره بود زمین از خون و لیران شمش به بی و نهان کار گد نوشته بدرگاه شمش هم از رای او رنج پیل بد و شاه گفته درم خوار سپاه آنکه منی اوست یار همان جان فروشی بر سپه وز ایشان که خندیدیم سپاه کسی شاد و از رنج من سزدگر نشیند بجای بدان تا نباشد بیدار همان عهد و شمش و سپه خردمند و بیدار و ز شمش هر آنکس که دارد دل و نام هر آنکس که اوست شمش خوش خاش و شمش چو پیش آید و زنگ ستایم کی خلعت او شمش بکوشد جنگ و ران کبر تو باش از قلب گد منا و سپه از هم بجای بر دی دل از جان شمش چو خواهی که مانی با شمش چنین کار با خوار گد که او بهر چه که شمش همه جا به شمش و سپه ز آیین از شاه و شمش شدی شمش و شمش برین نیز گشتی بهر شمش چو بر آشکارا بهر شمش هر جای کار آگهان پر شمش و مردم ز شمش همان بجای آتش چنان

نهان می که بودی کسی را نیاز ز دوش جهان کسیر کباب بود فرستاده بودی بگر و جهان که ای و نکه دهقان بر تنی نکه چه خواهی که آزاد باشی بخ چهارم و از چین از ترک بند از آن پس شمشاد بر پای هزاران که خواهر بر لب تر از روزگار از مردان بود کنده تو آسان همه کار سخت زمین نیست کشور شاهی را ستایش که دانه زواران زده یک در چند شهر است زده یک که ستم پیشین شما دست یکسر زردان زنده بناید نماند دل اندر فریب همه هر چه اید اندرین مژگان هر آنکس که داند که داند چهارم چنان دان که بیگانه تنگ آنکه آباد در جهان نه فروز و در کسی و سپا تن آسانی و دانی از این و اگر کنی کردن آن را به نیم بجاری که کار تو نیست زمانی میباید از آفتون بر آنکس که باداد و رفتن و کرد و داد و تن خویش را چهارم که از رای شاه جهان بر او مرداری چو جهان نیاز و پاد او جهان است همان زبیر کسی که فرمان دل زبیر دستان ما شاه کجا نام آن مرد خسته آید بود همیشه بوی شاد و پیروز که دانه صفت کردن او تو خریدار و پیران همیشه ترا پراگنده و شغارت و جنگ بر ترا	مگر دوشی سختی خویش را دل زبیر دستان از دوش بود خردمند و بیدار کار گمان سوی سستی گشته کارش نیست بی آزار و آگنده به رخ گنج جهان شد و در چو روی پر بجوبی یار است گفتار است هم و در اسرار و خجالت که خوشنودی پاک زردان از دانی دل افروز و پرور چنان که خداوندی و در نیایش تا بین که در آید که دهقان بود بر آن گواست زبیر آنچه کم بود پیشین کوشید و پیمان او شکستید که پیش فروزنده آید شیب همه گوشه در اید اندرین نباشد مگر پاک زردان است فرون باشد از دار و زنده بود آشکارای او چونان نه سپید دانه مرد زردان که باشد از زردان است انگهی پیش زردان را زار گفتاری بد آن کوشکار نیست اگر جهان می خواهی از آفتون از آفتون یکدگر گشتند نگهداشتن دامن خویش را بپوشی دل از آشکار و نهان چو بادا و سپید گمان خوش بر او تاج شاهی سوار است برنج و بکوشش ندارد نگاه هم از داد و ما گشته آباد روان و زبانش پرازداد بود بیدار و دانه و گنج و تخت که داد و زردان است نیاید تو جهان خوب گفتار و مهر ترا تا بر می باگ و دشمن گنج ترا	بمیدان شدی با دوا و گناه جهان را چون گشت با دوش بجای که بودی زبیری خراب برای زبیر گنج آگست و چهار بی آزاری زبیر دستان زبیر زبیر و سپید زردان چنین گفت کای نام داران شانه زردان نام او در جهان بیز دانه ای زردان گشت شستین کارین اندازد گیر همی با زبیر و مردم زبیر مگر او دهنده دانه بیدار نخو اجم خشم شمار است همی از بپس و در دم بکار که بختند و اوست و در دانه کجا آنکه می بود و تاجش بایر شایم شمار اکنون راه پنج و اگر آنکه دوش گیری تو خوا به نیم سخن مردم عیب جو و اگر آنکه دارد دوشی آوار سازد گیتی بهانه بجای کجا آنکه آفتونش و اگر نه دیگر نیازی بنگ و زبیر همه گوشه در اید اندرین چو زبیر باشد بفرنگ و در دلارام گردید بر چارچوب بفرمان زردان دل گشتن و چون دوش خویش را می غم با دوشی بهان جوئی است سپید کرد و شور شانه بود زبیر گانش با در دوش زبیر از پس پیشین گشت و خدا می بهار دانه گشتیم سپید کرد و شور شانه همیشه سر کار با دوش	برفتی کس که بودی دافو زمانه سپید او تاج و تخت و اگر تنگ بودی بود و زبیر نهان می که پیش رفتی زبیر که بانی زبیر بر آفتون کسی را نماند با جاندار زرای خشم و دهر که در بید همه پنج با او شود در نهان که دارند و اوست و دانی گدشته به دیکه من تازه گیر جهان شد و در چو روی پر شایم شمار اکنون راه پنج همه دیکه بوم و دانه مرد دشتن شکر شانه بمیدان آسمان آنگاه آید کجا آنکه بودی شکارش زبیر که سوش فروز و آفتون اگر زبیر گیتی و اگر شایر نگیر دانه زردان آبرو خردمند می و شرم گفتار خردمند و دانه بیکه آزاد و بکوشش جوئی گداز که تنگ نبود و در دوش سخن گفتن سو دهنه مرا زمانه زبیری بر آفتون که دوشی و سو دهنه است و چون دوش خویش تو هستن بفرمان او تاج و دوش بگیتی فروزی سگال گشت دندان پس نباشد و آفتون نگرد و کس در دوشی سپنج زبیر از پس پیشین گشت و خدا می بهار دانه گشتیم سپید کرد و شور شانه همیشه سر کار با دوش	خست می با دانه زردان که کس تیر آن را دگر خزاج اندران بوم بود زردان سخن بشنو اشکی چو گیتی مرا در همه رشت همه مستران از ایران بدانید کاین تیز گردان بگیتی نهان و نهان زبیر به باد و آفتون چو بوم به باد و آفتون سپاسم بیز دانه که آفتون کنون هر چه خواهم کرد مگر آنچه آید شمار است شمار آفتون چشم است سختیده اوست و دانی نهانی به خاک و دانه بگفتارین نامدار در دوش سه دیکه بدانی که هر گز سخن بگویم یک تازه اندرین زبیر بکن است از بیدار کسین بگداز می پنج تو آفتون و دهر که خرد گشت چهارم که دل و دوشی غم بود و دل هر کس است همه یاد و دانه گفتار یکی هم و آرم و شرم آفتون سه دیکه که پید کنی راست دلست به داری به پیمان چو از زردان از بیدار چنان دانه که بیدار و شایر اگر بهتری باید و دوش چو بخت نبشت شاه و دوش چنین گفت با شاه کاشی بزرگ جهانی که آن تا کن که مانده اند زردان توایم توستی به سگالان تو کس چون تو و دوشش با	چه کمتر چسبند زبیر دانه که گوی همه سگالانی زمین کسان خوار نگذاشته جهان را به سگالان آباد زمین کسین می خواست سزاوار بخت شاهی شانه تتازد و دانه و دوش هر کس که خواهر بهر بخت که او دشت بیکه به دوش بدل شاه و دانه ششم از دانه بمیدان خوش گویان بود بگویم زردان و دوش یار و دوشی گنج مار بختون نهان کردن کیش است سنا زبیر دانه و دوش تنگ آنکه دوش و دوش همه گوشه در اید اندرین نگرد و دانه و دانا کسین که آن بر تر از دانه و دانی به سپیده سپر آن اندرین کجا تازه گرد و دوش گل تو بهارش بر دوش دانه آید به دوشی دوش که با دانه و دوش کشیدن بدین کار تیار که تا باشد یاد و دوش بودر آفتون کوشی و دوش روان را دوشی زردان بدانید که دوش بود و دانه و دوش نیایی بر دوشی آفتون بمیدان کاشی کسین افوشه بزی با دوش سفر از پیران و دوش بهر کار یکی گمان توایم زبیر و دوشی و دوش نهان دوشی از دوشی

بجای دوشی

بنی در گنبدی باریان داد خرو با فزون تر شد از کار تو جهان این از بزرگان فرست الا ای حسد دار مغرور سخن چو بارنج باشی چو تاج تخت جهان چو ره از غوان غفران کجا آن بزرگان با تاج تخت نشان بس بود شهر بار بار تو بدانست که در بزرگ میگردد بدو گفت کاین عهدین داد چو کار جهان هر گشت رست چنین است که در گردان سپهر بدان ای سپهر کاین ای فر چنان دین دوشای میگردید نه از پادشاهی نیاز دین چو دین را بود پادشایا چو گفت آن تنگویی با تو سه دیگر که با گنج خوشی گشت دگر تا نمانشی نگه دار گنج نگهبان بود دوشا و گنج و را هر آنکه که خشم آورد پادشاه ز بخشش نه دل بر اندازد نیز بیرسد هم از کار بیداد و داد که تن گردد از جنبش گران بفرمان همان کار امر و زار نه خسر و پرست و نه بزدان پرست سخن هیچ سر اسه بار اندازد بر آتش بی و سر سبک خواند خرو مندا بید جاندار شاه چو خواهی که بستاند پارسا سخن بشنو و بهترین یا گوید هر آنکس که بوزش کند گناه بجنگ آنگهی شو که دشمن جنگ یارای دل را بد نشکند کار چو من حق فرزند بگذارد دم بپوشد از غم نه زنده تو جهان تنگ دارند بزرگ پرست	که فرزند ما باشد از داد و داد جهان گشت روشن بدیدار تو تنک آنکه در سایه پرست دست بر گسل زین ای گز بیادیت بسین نیر جامخت سبک مردم شاد گردید گران کجا آن مواران بد نیست چو از من سخن بشنوی یاد گیر می نرد و خواه شدن نیز گز بدو گفت بدگوی را یاد فزون شد زمین از گداز گداز گهی در پیش آورد دگاه مهر نزد کسی شادمان بی نیب تو گوئی که در زیر یک درند نه میدان بودش را آفرین تو این هر دور از جزا و جزا که چون نگری تو دوا بدست دین بدینا که شد که بشی گشت که مردم ز دنیا ریزد و رنج ببار آورد دشا و رنج و را سبک مایه خواند و را پارسا نذر ای سپهر تا توان از گنج سپهر کنند آن سخن در دل شاه یاد نگهداشتند این سخن مترن بر تخت نشان بد آموز را چنین باشد اندازد عاظم سخن را تو بکنده دانی چه تو عیب کسان بیگانه چه کسی که بود تیز و بر تیزش هر آنکس که بخت شمشیر سخن پیش فرنگیان خنده گو هر دود و بهش پروردگار دگر آشتی جوید و راست چو بخت بد باشی گرا می شو شاه هم برین عهدین بگذرد ز برای و ز دانش بگذرد پوشد بر این عهدین	سجای رسیدی هم اندر سخن تو فی خلعت ایزدی بخت سخن در سوجو فانی و کار که ادجون سخن چو تو بسیار اگر ز این سخن بگذرد نخسپرد و آن چو که با بخت کجا آن خردمند و کند آوران اندر زکر دین اردو شیر شاپور را و پیمان از و گزشت وسپری شدن روزگار او نگر باز دانی ز ناز از راز بیا و دخی و غنیزد و گنج بنعم اندرون فنی اردت کجا چو خواهی که روزت بدگذرد نه میدان بود شهر یاری سپا دو انباز دیدیم شان نیکو نگر تا خوانی در ابار سا شخصین زیدادگر شربا دروغ ایچ تا بر تو بگذرد تن زیر پستان رنج آورد بروی خواب از گنگا چشم باید بخری دل آریستن که دور فلک در آید رست چو گیرنده باران بکار آید ازین کار بادل نیاید کشید که از جوی آبیت کاسته ترجا و دان از خرد باد بگذرد بگیتی را گنده خوانی سپه که عیب آورد و تو عیب گو بپسید زمیناره و سر نش باید خردمند و بزدان پرست هر کس نوازنده دنا زار تنک مر بختند که مرد بار برین پیش اندرون کاسته بنا نای و دوا دانی شو نقص هستا نماند بفرست جهان چو دانه گان نشوند بیا لند کیش اهر سینه	بدین سخن هر که دارد خرد بماند چنین شاه با مهر و دم همیشه سخت جاست تو باد اگر شهر یاری اگر پیشکار چو سه و دلا را می گرد و دم اگر شهر یاری اگر زیست همه خاک دارند با این بخت چو کاش در آمد بهشتا و دشت بفرمود تا رفت تا پیش جهان راست که شمشیر شمارا هر پنج پیش است ناز زمنه کی باره خسته چو بر دین کند شهر بار آفرین دو دیاست با بگذر بافته دو گیتی همه مرد دینه بر د هر آنکس که بر دادگر شربا دگر آنکه بی مایه را بکشد رنج مرد را تیره دار و رنج کجا گنج دستان بود گنج است چو خشم آوری هم پیمان شو دگر عجم داری بدل یک نان زمانی غم پادشاهی بر د دو بازی بهم بر بناید زدن درم داون و تیغ پیر استن وز ایشان ترا که بر آید سر تیرس از هر مردم بد نشان چو رازت بشنوا آشکار شود دگر چیره که در دهر چرخد میاد که گیر و نبرد تو جاست جای که باشی نسر اوان سخن کن غدار خوانده دروشن چو دشمن تیر شد چو چا پس از و باز بستان بکند جو تو عهد پر بار و دشت دار برین بگذر و سالیان پارسا بگردن کمر ز عهد و دشت کشتاده شود هر چه بایستد	پوشد و مانند ز داوشت نزار جهان تو خمر و سیا جهان نیز فغانی را می تو باد تواند گذاری داویدار خروشان شود بکسان خرم جز از خاک تیره نیانست تنک آنکه چو تو هم نیانست جهان را بیدار سپهر گشت در این پاد داد از اندازد نگهداشتند تاج مرد و زار زمانی نشیب زمانی فراز ز نیکی سرش را بر افراخته برادر شود پادشاهی دین بر آورد و پیش خرد یافت چو باشد خداوند را می خرد کشتاید زبان مردوشن ز مرد و هنر مند بر تر کشد بکندش هر گز نگردد فروغ دگر چند بر کوشش از رنج است بپوشش نگهبان در مان شو شود چیره رای دل بگن خود و دوشش ای پیش آورد می درم و خشم بیرون شدن در پادشاهی سپهر استن خوشنوز بگری و دنده خور که بر بد نشان تنگ باشد جهان دل بجز دشت بیدار شود خردمند است و مردان شود چنین مرد و اگر باشد زهنا بروی کسان پارسای کن بر تخت نشان بر اندیش را تواند گذاری بر بند کوس نگهدار او را سپه آبرو بفرزندمان بپوشد یادگار بزرگی شمارا بیا بیا بپوشد و یاد از دهر چو چو بیا لند این دین که شمشیر

تبدیل گردانید این چرخ اندر زمین زیر دانه و از کینه‌هایش بگیتی مرا شارسا که بخشش دگر شارسا در روز و شبش دو در دهم بعد از آب و آتش بسی به بهار و در اندر جهان چنین است آتش خرم جهان سر انجام با خاک بهشت پیوست خاک آنکه جامی گمیرد دست بران آفرین کاقرین آفرید سپهر زمین زمان کرده است جزا و انوار آن که در جهان همه پاک بود و در پیشگاه جهان در محو و با فرد وجود جهان را با فردی شناس بر دم آسمان از او نشان کند بماند با وجود آن نام او ز دیوار او تاج روشن شد بر زم اندرون تیره پیل بخیر شایان شکار وی اند سرخس سیراب او بشنود چو شایسته بهشت بهشت چنین گفت با نامور گیتی بهره‌گزار به بهشتان من یکی با و شایسته جهان چو بهشتش او و او پیش بود بشایه خود من باشد مرا با شایش و بیکامی گرا همان رسم شاه بلند کرد ز بهر کسان بی نیازم نیز شواهم هرگز از آفرین همان تازه شد ز من شاه بر در او شیر آتش و شاه چو آگاهی آمد با پور شاه بهره‌گزار پیش با و بهشت که بودی بهشتان ارجمند ولا در ساری که گاه نبرد	یویرانی آرد رخ این زمین که تارش خرد باشد و او بود هو افروغ و در پرازد آتش که در دوز باوش جو افروید بر از چشمه و چار پای نیات چو در آشکارا چه اندر نهان خو اهرشادون بهار نهان دور رخ را سجاد به بهشت خورد با دستان پیران پیر مکان در زمان و زمین آفرید کم و بیش گیتی بر آرد و است شناسنده آشکار و نهان سختنای شان بر گشت و است که در بخشش و جو شد در وجود که از تاج دار و زین در است چو بر دم آیدش گوهر نشان کند به بهتری بود و فرجام او نبرد و در سخت جو شد بر زم اندرون آسمان کا دو دو دام در زمیناروی اند جهان بی سر و اندر و با کلاه دل افرو در بهشت بزرگان پرورش را می نگرید یکسر ز بهشتان من نگهبان گنج کمان جهان ز دهانش و آتش بر آتش بجای خرد و رشود نه بهما که در آن شوازم و ناکال بجای آورم با شایان گریه که دشمن شود و دست از بهر که بر ما کنند از جهان آفرین بر و شایسته بهشت و پیر بنا بهر سیر و سخت و کلاه بیار است کوشش و در جهان سبایی یک بی نیاز بود کنند و گیتی نامور به بهشت چو بهشتش او و او پیش بود	شناسنده آشکار و نهان نگوشد که خفلی کند شمشیر هو افروغ و در پرازد آتش که در دوز باوش جو افروید بر از چشمه و چار پای نیات چو در آشکارا چه اندر نهان خو اهرشادون بهار نهان دور رخ را سجاد به بهشت خورد با دستان پیران پیر مکان در زمان و زمین آفرید کم و بیش گیتی بر آرد و است شناسنده آشکار و نهان سختنای شان بر گشت و است که در بخشش و جو شد در وجود که از تاج دار و زین در است چو بر دم آیدش گوهر نشان کند به بهتری بود و فرجام او نبرد و در سخت جو شد بر زم اندرون آسمان کا دو دو دام در زمیناروی اند جهان بی سر و اندر و با کلاه دل افرو در بهشت بزرگان پرورش را می نگرید یکسر ز بهشتان من نگهبان گنج کمان جهان ز دهانش و آتش بر آتش بجای خرد و رشود نه بهما که در آن شوازم و ناکال بجای آورم با شایان گریه که دشمن شود و دست از بهر که بر ما کنند از جهان آفرین بر و شایسته بهشت و پیر بنا بهر سیر و سخت و کلاه بیار است کوشش و در جهان سبایی یک بی نیاز بود کنند و گیتی نامور به بهشت چو بهشتش او و او پیش بود	که باشد ز من به ننگداریان بر آمد چهل سال و دیر در دوا چو رام اردشیر است شهر گنجی دگر شارسا بر که اردشیر کنون و غم را بر نهاده و خست بگفت این تار یک نشسته است بکوشی و دوزی ز هر گونه چیز بیا تا به دست نیکی بریم چو جام نبییش و ماد شود چو آرام از دوست هم کام کرد ز خاشاک ناچیز نعرش را و زو بر روان محمد درود ستایم تاج شمشاد را خداوند گو پای و شمشیر همی شدی یار و از فراد پدر بر پدر شهر یار است شاه از و دیدم اندر جهان یک هزار و شش از مایه و خشت چو در زم رخشان شود و ای از آواز گرش می وزد کنون پادشاهی شاپور کوی شدند از پیش او بخردن سهم پاک فرزندان شاه چو من دیدم اکنون بود خرد پاسبان باشد و بخور بدانش فرزندانشان پادشاه که از دوش تیار میش مرا با شادان فرودست هر مرا خوی و گنج آباد هست بهر سو فرستیم کارا گمان بنا پور بر نهان خود اند وزان پس پاکند گشت گنجی خودشی بر آمد ز هر مردوم سبایی ز قید افتاد بر بر انوش بد نام آن پهلوان وزین به نامور کسی فرزان ز هر که بهشت کین	همه نیکامی بود کار تان که تا بر نهادم بشای کلاه کز و بر سوی پارس کردم گداز بر از باغ و دگر بخش و آنگیز تو بسیار تابوت و در تخت در رخ آن سر وافر تخت و نمردم نه آن چیز مانده نیز جهان جهانی بید نسیم بخشید بر آنکه که ختم شود هم انجام از دست تو جام سر بهر سستی نزدان گشت بیار اش بر هر یکی بر فرو که تختش در نشان کند ماه خداوند آسانی و تلج و گنج نبا زیم در سایه پراو نبا زو بد و گشت بهر و ماه ز گیتی در ابا و فرجام یک زمین پایه نامور تخت او همه سو خیزد ز دریای او بر تو ذلی شیر و چرم بلند زبان بر کشا و می و سو بزرگان سر زانه و موبدا سرانیده و دانش و یاد گیر دخشش نهاد و شد اندر میان سرخس برگد از و ابر سباد خنک مرد دانی خردان بکوش و منه میوه آرد پیش که اختر نماید بی بر سپهر ولیری و مردی و دنیا دشت بجویم بیدار کار جهان ز بهر نه بخش بر افشا که بیکار شد سخت شافشته ز قید افتاد بر نهان که از دگر و خور شد ز هر سواری سرفراز و دانی کی نام او بود و کار نه از آن نه شد ز هر
نیایش و ستایش آفریننده به نیاز و حمد و ثنا سلطان محمود				
کنون به سختی و پیش کنیم دلیرت و بخشش تو بودم خود شد و زیبا چسبیده سخن چو چشم آورد و کوه ریزان شد سر نامه کردم شای در آ نبا و بهر مردم پارسا	جهان آفرین را نیایش کنیم زمانه ز زمان او گشت شد جوانه بسال بدانش کن سپهر از بهر خاک لرزان شد بزرگی و آئین مرا می در آ هم آکس که شد بر زمین پادشاه	پادشاهی شاپور بن اردشیر سی سال و دو ماه بود و بر تخت نشست شاپور و اندر زکون سپرد ایران		
وزین هر چه گویم به پیش کنید اگر شاه باد و فرخ بی است دگر آنکه از بهشتون خند تو اگر شود هر که خست و گشت بهر کسان دست یازد ز دهقان خود هم جزای بر شاه را کشت راه همان و کمان پاک به خاستند	اگر نام باشد کوشش کنید خرد گمان به سبایان می است بگو شد بر روی و گرد آرد دل از در خانه و گشت که بهر نه از روز و آتش درم تا بهر که به هم آید بهریم با مردم داد خواه ز بهر نه بخوبی پادشاه	رزم شاپور بار و میان و گرفتار شدن زبانه سردار لشکر روم و آشتی کردن قیصر با شاپور		
بیا بهر سپه ارشان ستم ز قبا اندر آمد که با بهر بیا و بهر در و بهر آتش	بیا بهر سپه ارشان ستم ز قبا اندر آمد که با بهر بیا و بهر در و بهر آتش			

سرانجام لشکر بهر همگروه / بهر شکستند چون کوه کوه / برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو / بحسبید در تلب شا پور کو / ز پس ناکه بوق و دهنده در / سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس

بهر همگروه بهر شکستند چون کوه کوه برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو بحسبید در تلب شا پور کو ز پس ناکه بوق و دهنده در سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس	بهر همگروه بهر شکستند چون کوه کوه برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو بحسبید در تلب شا پور کو ز پس ناکه بوق و دهنده در سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس	بهر همگروه بهر شکستند چون کوه کوه برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو بحسبید در تلب شا پور کو ز پس ناکه بوق و دهنده در سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس	بهر همگروه بهر شکستند چون کوه کوه برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو بحسبید در تلب شا پور کو ز پس ناکه بوق و دهنده در سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس	بهر همگروه بهر شکستند چون کوه کوه برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو بحسبید در تلب شا پور کو ز پس ناکه بوق و دهنده در سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس	بهر همگروه بهر شکستند چون کوه کوه برآمد ز هر دو سپه کوسم و غو بحسبید در تلب شا پور کو ز پس ناکه بوق و دهنده در سپهر اندر آمد گوشتی ز جاس

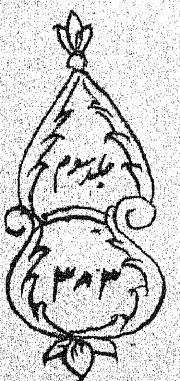
جلد سوم
۳۸۱

همان رنگ شمشیر نادان بود هر آنکس که دشمن نیاید برین خود بخوبی است و دشمن نخوشد وی کردگار جهان نباید که گویند از نیکو همه آنجن خوانند از آفرین جانی سر سر بر گشت نشاند چو دشت که مرگ نتواند بخت بگستر و فرزند از یوان خویش ختم آورد بالای سر و سبک زبان را اگر داند بگرد و رخ بگنجد و دور باشد از هوا چنان دان که بی شرم بسیار همه بر داری کن در دست وزنگ آورد و در استیلا هر آنکس که باشد خداوندگاه ز دشمن کن دوستی خواستار بداند اندر اندیشه بدیدار هر آنکس که باشد در پیش بشکست برسان بر اندیش را کسی که شمشیر نیاید بکار فرز و پیش بر روز افزون کشاده برت باشد و بخت هر آنکس که باشی تو باران کسی که با پیشتر شد یار از انانیش هر چه هست یک سال دو ماه و پنج پیش چو اندر زبانش سخن چهل روز به سوگوار و فرزند کنون کار و بیم بهرام ساز همه نامداران ایرانشان کونج کسی تا کت است چنین دوایح که ای متر سر سر بر بندید دست چنانی بود گنج را پادشاه که تملک مستی روش را و دنا سپاهی و دهقان بیکار شاه	همیشه بر او بخت خندان بود مکن بگذر تازی بر دشمن بدان کین جباران نیست خردیار باد آشکار و نهان وگر بساید کسی نشو بر آن شاه و مینا و پاک چو نیکو بود شاه و بخش داد بسی آب و فوین و رنگ بخت بفرمود و بر شمشیر آمد پیش گل سرخ گرفت رنگ بخت چو خواجه که گنج از تو گیرد و رخ سباده و ابر تو فرمان داد نه میندزد که آبرو جدا کن دل از کوی و گاه ز راه هر سر سبز نیاید سپاهی خرد رکت بر دوا وگر چند خواند از آتش ببار بدانیش را بد بود روزگار نماند که گوش بود و ماه بشر فی نگار کن پیش تو او را گیسو مردم شتاب در دل و باز خویش نشانه نه زان شاکت بود سخننا بیارای به خیم چنان دان که کارش نگردد که گنج تو از زانان است نبودم منم این را پیش بیاورد و بخا و پیش وزیر پناز و در بیکار بخت که در پادشاهی نماند او در بر قند گریان کرد جهان چو بر پیر پادشاهی است سلمان جنگی و کت او را هوا را در چشمه مانده تو از نده مردم پارسا جهان بی تن مرد و دنا چنانی که هر تنه از نده	وگر هر که دارد و زهر کارنگ بر دزد و دزد و فرنگ دل شاه که هر دوری گرفت خردمند با مردم پارسا به مینا و پادشاه از تو پراگنده گشت آن بزرگ همه اندر با شرم و باد و کار سپهر و فرزند و پادشاهی بر گشت کای پاک را و سپهر چو روز تو آید جبار باش روست خرد و دوست و دشمن سخن چین و بدیش چاره خردمند و دشمن را نده بهر نیز تا بدگردد و نام سر و باران نیاید چشم نه نیز می گشته بکار اندر دشمنی بود و سز و بارش گشت سپهدار گشت چنان شکن نگر تازی تو یار و گنج ستاده که ز بهر بود که ز دای ستایش خواهد هر آنکس که باب در پند زبان دولت با خرد و کت گرت رای با تو باش بود اگر دوست یار تازان بود بکش جان دل تا توانی زنگ گام چنان بگرد که تا سال جهان در بر ز کوی با و سود چنین بود و بود و گداز پادشاهی بهرام او و زده سال فشتن بهرام او و زده سال زدهقان و از فرزند کسی که بر نیز و از پیش تن شاه وین را چنانی بود چو بر دشمنی تو توانی بود خواب اندیش آنکه بیکار	بود و زندگانی و روزگار بود و جادوان تخت شاهی اگر تیر گردد و نباشد گفت چو جای سخن اندازد و شا همان بشنود و کوشش از تو همه شاه از آن سر و دنا چنین تا بر آید برین و زگار سپهر و فرزند و پادشاهی بردی و دشمن بر آورده خردمند باش و بی آزار باش سخن گفتن چرب و آواز نباید که باند پیش گذر شو تیر با مردم و سپهر گار که بد نام گیسو نه بید بکار زنا و دنیا بخوبی چشم خرد باد جهان تر از نهون وگر پای گیر می گدازد پست بخند و بد و دنا و دشمن که بر تو سر آید سر اسب ستای کسی را نه نام مگر بید را دل بجا و سپهر بجویند با خردمند مرد همی ران از انسان کوهی همه روزت اندر فرزندش بود بفرزندش نازش رنگ بود که رنگش آمد و گرم خویش بماندین تیغ و تخت کبان شد آن لعل رخسار و چون گهی پند و دگر بخت پادشاهی بهرام او و زده سال فشتن بهرام او و زده سال زدهقان و از فرزند کسی که بر نیز و از پیش تن شاه وین را چنانی بود چو بر دشمنی تو توانی بود خواب اندیش آنکه بیکار	در آید و دل سفید مرد دلت زنده باد و اندر ننگ هر آنکس که باشد مرا زبست همه شادمان باد و زندان که گفتار نیکو نگردد و کین چو گفت آن سخنگوی پانچ بوش همان رسم شاپور شاه و زبست بگستر و کافور بر جانش بهر بر او را کی خویش کام مین تا توانی نداشت رسو نگر تا پیچی سر از دوا خداوند سپهر و زبست و باد زندان نیاید جز او بدست نگر تا نگردد و گداز ز راه خرد و سپهر و متاب وگر بر داری زده بگذرد نگهدار مردم و مینا اگر بر داری و گداز خرد گداز کارش جان بود مزن ای جز با خردمند مرد شکست تو جویدی زان سخن هر آنکس که او از گنگا چشم کما نذر دل را زبانت چو تیر هر آنکس که اندر شمشیر شود جانت از دشمن و فرزند تو با دشمنی پرازدنگ هر آنکس که رنگ در دنا کنون روزگار من آید چون رنگین رخ شاه ز قلم شب و روز و دنا و ماه چو بهرام شمشیر بخت زبست بر او خواند و شمشیر رخ بر سگالان تو زرو باد بیشید که چرخ ناپایدا برین گشتش روز خرم بود خاک آنکه در چشمش ببارد ستیزه و خوب آید از ناخود ز گفتار نیکو و کردار	بر سفاکان تا توانی کرد بد تا توانی بگشت کوش همه شادمان باد و زندان که گفتار نیکو نگردد و کین چو گفت آن سخنگوی پانچ بوش همان رسم شاپور شاه و زبست بگستر و کافور بر جانش بهر بر او را کی خویش کام مین تا توانی نداشت رسو نگر تا پیچی سر از دوا خداوند سپهر و زبست و باد زندان نیاید جز او بدست نگر تا نگردد و گداز ز راه خرد و سپهر و متاب وگر بر داری زده بگذرد نگهدار مردم و مینا اگر بر داری و گداز خرد گداز کارش جان بود مزن ای جز با خردمند مرد شکست تو جویدی زان سخن هر آنکس که او از گنگا چشم کما نذر دل را زبانت چو تیر هر آنکس که اندر شمشیر شود جانت از دشمن و فرزند تو با دشمنی پرازدنگ هر آنکس که رنگ در دنا کنون روزگار من آید چون رنگین رخ شاه ز قلم شب و روز و دنا و ماه چو بهرام شمشیر بخت زبست بر او خواند و شمشیر رخ بر سگالان تو زرو باد بیشید که چرخ ناپایدا برین گشتش روز خرم بود خاک آنکه در چشمش ببارد ستیزه و خوب آید از ناخود ز گفتار نیکو و کردار

برای نیکو گنج داران ملکیت و نام بهرام بهرام بود شب روز یار پیش خنده با چو بر تاجدار و چو پو بدن جز از یار چیزی ندارد بدیم نشست تو چون گنج گنج چو خوشیدیدار و چو شکست دو رخ زرد و لبها شادان همی بود تا بر نشست تخت فرزنده گرسنه و زنگار زند و خوابد جز از او و سخن آبی در سبزه و دانه غم در رخ با این گشت همان جاده ز کوشش نیست چو خواهی که با منی خلق آفرین خود گرداندر میان توان زخم جهان و خنده بود بست از پی داد و بخشش خود بامان بهر و در او در بد او و دوشل کرد کان بروزار گریست تخت کلاه مکن و ز باغ باخت خورش بوزی سپرد از زمان بسر بناد آن لاف و تراج کدامی حریان با دود و گر از اختر بی زبانی بود دلا و مزه استودن بود جهاز اخن گفتن سوسند فرزان چو خیره شب هر دوش از هر کس بهمان سپر رونت بی سپرد همان تخت و بهر کس نبود در خیمه کوه شاد چنگ گرگ توانا و دانا و پروردگار	خورید آنچه دارد و در آن گشت یکی پور پوشش دلارام بود سیرانیده پیش فرزند و با که بر کس نماند جهان جادوان توان چرخ گردان بدان رویت کرد از فرزند سمن بوی و زیبا رخ و باهر نشسته با او بدان گشت بیکفته با او بکشد سخت نخست آفرین کرد و کرد خداوند کیوان گردان کسی که زردان فرزند هر آنکه گشت این و شاد مروت نباید اگر چیت نکار زمانه سیاه گزین چو شادی بجا بجا بود شد آن تاج و شاه با خاک چو تخت بهرام بهرام چنین گفت که داد و کرد بنیکی گرام و سپاس چو شد با و شامش بر چاراه بیش و بیش و بنابر بخش چو تخت بهرام از تخت چو زنی نشست از تخت برایشان سپید کرد و فرین هم از اینی شادمانی بود دلیری ز شیار بودن بود همی زیت نسال با را می که فرزند آن ناموشا بود برین بر دلا و این دیوان بهر جام روز تو هم گذرد همان روز گفتی که زنی بود چو بر کاه رفت از مرد و برگ نخست آفرین کرد و کردگار	چونگی و شاهی و خردی است سر تاجدار اندر آمد بکار همه روزگار تو خنده با د دل زیر و ستان خود شادان سپر مروارید و آرماد برین استانی نشاید زدن دلارام و خوشی و شیرین پراز در و دانا و با خردش پادشاهی بهرام بهرام نوزده سال بود و تخت بهرام بهرام و اندر ز کردن به داران مردش شاهزاده دیدنش بزرگ سر مدی بر داری بود اگر نیست چیز نخته بوز نکوشیدنی کان تو بونج همه اینی باید و راست چو شد با و شامش شاد جهان پر چنین است آفرین شان پادشاهی بهرام بهرام میان چهار ماه بود و تخت تخت بهرام بهرام میان مردش پس از چاراه جهان از بفرزند سپرد گفت می لعلش آوری و زب پادشاهی زنی بهرام بهرام نوزده سال بود و تخت زنی و نیکو گفتن سپهر و سپهری شدن و زگارش که مار از گیتی خرد و دوشم تو کرد و از غب از توانا شاد همان کاهلی مردم از بد و دوان شد با این شاد و ز قوی جان زنی سپهر است جهان تا با این شادان گفت این چادر سپهر پادشاهی او مرد و سپهر زنی نوزده سال بود و تخت نخستین او مرد و سپهر زنی و سپهری شدن و زگارش از دست فرزند و زنی فرز نوزده ساله هر سان بود و مردم تخت	دل نیک بی مردمان کشید شاید که ماند کس اندر نیاز بد گفت کاهلی و شاد نیچس سراز شرم و زگار تنگی گشت از آن تخت گیتی فرزند باندیش رنج و چو در پی دل پرازی یکی جام خواهر بزرگ چهل روز تنها و بر سر کلاه که کرد و گشتا به تخت جاس برسم کنی تاج بر سر نهاد گوشانده گشتی و کاسه جهان دیده و پاکدل موبدان بود و سر و مدی پرورد درم کرد و درون بل یار و کرد از زنی بهرام بهرام تو آنکه بانی دانا و شاد بماند و دنت بکام ننگ توانست او که تویی تا توان همی نام کرمانشش خاندن ترانیکو بی باد و زباد بماند تو جز تو نمیکه مکار ننگی کجا بشک و پیل و گرگ نفس مردم از درخت گزان فلک هر زمان تاران زرد و پیر سو گوار آمدن چنین گفت که از شکار چنان دان که با تو یک از و در شد نام ننگ شد آن ترک غلام و پان بهر دست سوی بری تا توان دل نهم بر تو بریان شود پایان کردی روز فرخ کنی چنین است و این از و پارت ننگ گشت کرد و آهر پسته چو بهرام و کیوان و کس بر فلک کان تا توانی سزد و کرد و کس اندر	بره نام چو نیکو کشید سر برده ما کشاده هفت باز بیاور و بنشان پیش تخت چنان که بر دست و زنت بسته سال و بسته ما و بر سر چنین بود تا چو سپهر و دل اگر مرگ دار و چو چنگ چو بهرام و سرگ بهرام شاه وزان پس بدست و پاک را چو تخت بهرام بهرام تخت شاد فرزنده و پیش و راست وزان پس چنین گفت کاهلی بفرنگ یاز و کس شاد تو آنکه در آن کودکی است چو خوش و دانی تا سان شو چو خوش و داری جبار باد و کرد از گریه دولت ایچنگ چنین است آفرین چرخ روان تاجش ز بر جبهه پادشاه سرای سپهری نماند کس که خوبی و زشتی ز ما با و گار چو بهرام دانست کاش مرگ زمانه به میان سپه بگذرد چنین است و این ابیانه از ده بهر متران با نثار آمدن بر اندک کرد و گاه جهان خرد و مدم و در تراز و دست هر آنکس که بگریزد از کاه کرد چو زوش فرزند آمد و تخت بد گفت کاهلی و زنت سبادا که تاج از تو گر بماند چنان کن که بر دست باغ کنی تاج بهر چرخ و بنام نیست جهاز امید است با این شب و روز و گردان سپهر سپهر نیاید دل غلام شاید که کوه با این است

گر از کا بلان بار خواجهی بکار همه ساله بیکار و نالان کجاست نه چیز و نه دانش را سی و سه چون سال بگذشت بر سر سپهر چنین بود تا و چرخ رو گم کرد و بستان شاه پیر پیر را بچه بد در بستان چهل روز بگذشت ازین چهر تو گفتی هر هفته این دست برقند و گردان زین کس چهل دزد ازین تاج زور بیامد بکسی زین شست چنین تا بر آمد برین پنج سال خروش آمد از راه اروندر چو بر دجله بر یکدگر بگذرند جز این پول دیگر بیایند همه موبدان شاگرد شدند بر روی بفرنگ حاجی رسید تن خویش از دینش کرد و عینان طایر شیر دل بیامد بر این طایقون چو اگر شد از عمره شصت یا چو یکسال از یک طایر جان چو شاپور را سال شد است همین بزم شد و آهوان خزادان کسل نشدند بیاورد شاپور چند اسب بشکیر شاپور بل شست چو بگرید رخا و چون شکست بزرگ است و خون معانی همان نیز باینکه هم گوشت بر و دایه گفت آنچه فراموش تو گفتی کشتی هستی صبر بر گفت اگر زو شایم ز گفتار او شد شهر بار بگویش که گفت از بزرگان زمن بر سخن نشود گوش تو	نماش جها نجوی و مردم شمار نه ای و نه دانش نه زیست نه دین و نه خوشدوی دادگر گل زندگشت آن چو گلزار توانا بهر کار و مانا توان یکی لاله رخ بود تا بان چو ازان خویش شادمان جان یکی کودک آمد چو تانده بر او سایه و رایت بخروست بیا و بختند از پیش تاج وزر هنادند تخت فرخ پدر سیان پیش او بندگی را بست بر افراخت آن کودک خرد میوه چن گفت هست این چنان تنگ بل را به کی سپرد شدن را یکی و یکس آن که سز آمد آن نارسیده که آموذگان سران رسید نشسته خوشی صفت کرد که دادی فلک بشیر دل سپاسی ز داند از دانش کجا نوشد بد نام آن نوبهار از اندیشگان آن خون فشان دلا در کشتی خوشید بر دزدان خرد و پست چو طایر چنان دید بخت که بر مور و بر پشه بست همی رفت جو شان کمانی بست برنگ طایر خون لب شکست جهان خوشش گویان بست که خوشی تو ام و خوش تو بگویم بایست از تو گم بیا و بخت از آسمان حسا بیا بی زمین تاج و کشت بختد بر و دینار و دین ز ناز و دشت و تخت کلا بخرم بدانی ز خوش تو	گر خوشی بلان داری بزرگ دگر باز گیر از خوش است شمار شب روز فرخنده با عمی شد زنگ آن سحر تاج چهل روز و شوش همی شد سر مره چو خنجره کانی بسریش تاجی بیا بختند پادشاهی شاپور و ملقب شاپور و زور چو زور بشاهی بر او آفرین خوانند جهان را امید شاد و آفرین نشسته شبی شاه و طایقون چنین گفت موبد بر نشاء ترسد چنین کس از زخم کس بدان تا چنین برستان یکی بل بخت موبد دگر چو بخت سدرسم مبدان بر آفرین رخ نیاکان خوش برون طایر عرب و ختر شاپور بر زرم و بین بیامد بایوان آن ماهر ز طایر کی دشت آمد چو ماه بهشت آمد و لشکرش ازان پس خود و زنگان بر آمد خوشیدن دار و دگر و را با سپاهش بد ز بخت سیه جوشی خسروی در پیش بشد خواب و آرام از غنای بیا بی زمین زو شاپور را اگر خواجهی صداران چو شب بزمین پادشاهی بشد دایه لرزان بر از ترس بشیدار میاد دل او رسید دو باره یکی طوق با ترس که هر چه کرد من بخوابی خریدارم اورا بخت کلا	دگر که یابی نگر دی سترک شود جهان و مغربش کاسته بداندیش از مغرب جهان برزد و با این خوش سپهر سرگاه و او خوار بگذشتند دو زلفش چو چایان خطا بران تاج زرین درم بختند پادشاهی شاپور و ملقب شاپور و زور چو زور بشاهی بر او آفرین خوانند جهان را امید شاد و آفرین نشسته شبی شاه و طایقون چنین گفت موبد بر نشاء ترسد چنین کس از زخم کس بدان تا چنین برستان یکی بل بخت موبد دگر چو بخت سدرسم مبدان بر آفرین رخ نیاکان خوش برون طایر عرب و ختر شاپور بر زرم و بین بیامد بایوان آن ماهر ز طایر کی دشت آمد چو ماه بهشت آمد و لشکرش ازان پس خود و زنگان بر آمد خوشیدن دار و دگر و را با سپاهش بد ز بخت سیه جوشی خسروی در پیش بشد خواب و آرام از غنای بیا بی زمین زو شاپور را اگر خواجهی صداران چو شب بزمین پادشاهی بشد دایه لرزان بر از ترس بشیدار میاد دل او رسید دو باره یکی طوق با ترس که هر چه کرد من بخوابی خریدارم اورا بخت کلا	چو بد خوشد مرد در پیش تو به بی چیزی و بدی نازد بر او مهران آفرین خوانند شد آن نامور و شیرین بچندین زمان تحت بیکار مسلسل یک اندر دگر بیاورد و سود و راشادمان در او پیش نام شاپور کرد چهل روز شد و دمی خوانند چو آن خرد اسیر دادند یکی موبدی و دشمنی نام بیان گنج و سپاه و را بدانکه که خوشید بخت در کنون مرد بازاری چارچوب چنین گفت شاپور با موبدان بر رفتن نباشد از میان وزان شادمان شد دل به ششم شد آئین و تخت کلاه چو بخت بگذشت بر شاه روز سپاسی ز دمی داد پارس تبارج داد آن همه بوم ز او انش بر دزد کرد آید پدر مالک نام که کوش چوید ابا هر یک با داسه هیون بشد از پس شاه عینان حصاری شدند آن زمین شب روز که شاه جنگ ز دیوار و ز مالک سنگ بر گفت کاین خوشید بگویش که با تو یک گویم برین کار با دایه میان زمین فرگون که چون نیل چو آمد نزد یک پرده سرا بیا و زمرگان زمین رفت چنین دایه با موبدان تر بخت از خود بیکار بود چو بخت با موبدان	همی سینه آن از بد روزگار نار و خرد گردن نه از دزد و را با پشته زمین خوانند خویش بخت بر سر کس سر مهران پر ز چهار بود گره بر زده سرش بر پشت فتادش بر افراخت کین بدان شادمانی کی سو کرد یکی تخت شاهی بیا استند تو شدش اندر میان سپهر خردمند و شایسته و شادمان بیا است ایوان و گاه و را پدید آمد آن چادر لاچور ز کلبه سوی خانه دارند که ای راهبر نامور سپهر درم داد و باید فراوان گنج بیا و در جنگ جو بان پیش تو گفتی که دوشست بهرام شاه خردمند شد تاج گیتی فردن ز بحرین دزد و دزد فادس که بود و با داسه و پای که دانا بودند و دانش پذیر که خوشی می ملک است پیش اندرون مرد بخت سر افرا طایر بر دمان خروش آمد و دزدان سپه را بد ز دشت تنگ دانش و سر ناماران که ایدر باید چنین کینه کش هم از غم زسی کند آدم زبان در زگی کردگان شاه بکد و از شد خامد نزدیکی پاک را سخن بر چشید با او بخت بخی خنما فراوان بگری بدانکه ام با تو بیا بود زیر و باید بر دزدان

شونده بدان سپید گشت
ز کجور و ستور بسته کلب
پرستنده باد و ریش فرا
مان تا بدارند باده بست
چو خورشید در باغ گشت
برفتند یکسوی خوابگاه
چو شمع از در زلف گشت
سپهر اسرار همه گرد کرد
سپهر بود با طائران حصا
چو شطایر اندر کف می آمد
یکی تخت پرورده اند حصا
برایش بخت شایسته اند
چنین گفت کاشی شاه از در
سیاری و رسوایی دوده
هر آنکس کجا یافتی از عرب
وزان جاگشته سوی پارس
بر این نیز بگذشت چندی
ز تر و شب اندر گشته دوا
بدان تارسد پادشاه را
بمانی تو یکین که در بلا
ستاره شمر گفت کاشی شاه
چنین داد پاسخ گر انما شاه
چو آباد شد ز و همه مزدوم
همان را زواند ریشه با او
ز دیبا و از گویران با کرد
بیامد بجان یکی که خدا
سپیده برآمد بر بنشاد
چنین داد پاسخ نیم پادشاه
ازین بار جز که اندر خورست
بخرم بر این بخت بدو روزم
چو شاپور ز دیگ فیض رسید
جانمیده ایرانی بر مردم
شاهنشاه شاپور گویم که هست
چو شمس بر خاست شاپور شاه
چو برین مایه دانش نیامد بر
یکی خانه بود تاریک و تنگ
زین گفت چندان پیش از آن

که خورشید گشت ناچسبیت
خورشیدانه و یکمای نمید
سجده فرودان خنسا براند
مدان تا بختند و گرد دست
شب تیر گفتش که از راه گرد
پرستندگان زلفه سودا
گر گشتیم بخت بدو خست
گر گشتیم بخت بدو خست
همه ست خفته زون ز شاما
بیامد بر بنه دوان ناگزیر
باتین نهادند و دادند با
سبک طایر بسته را پیش از
نگه کن که فرزند با حق کرد
بر انگیزی این کین سودا
تماندی که هرگز کشادی دو
جانی همه بر پیشش نماز
وزان پس گر گشته بود چو
بفرمود شاه ستاره شناس
در افروزش خزه از دود
بستی وزان پس بیانی را
کس از گوش چرخ ناپایدا
که دادار باشد ز هر بدینا
چنان آرزو کرد که بدو روزم
همه داشت با کس اندر
وزان سی شتر بار دینا کرد
پرسید کای در راه است جا
سوی خانه فیض آمد چو باد
یکی پاری مردم پارسا
همه گوهر داشت شکست
بر مردمی ایران ز آبادیوم
بگرد آفرینی چنان چو کج
چنان دیده مردمی شکار نمودم
بگشتار و دیدار ز دوست
همه داشت فیض مراد از نگاه
چو باشد شمار ستاره شمر
بروند بخت را بدو رنگ
که ازین نگر در پیشش

ز بالاد در شاپور شاه
بدو در هر آنکس که بدو سر
سیوش صاحب و دختر طائر پر خوردا و آمدن او
ز و شاپور و گرفت شاپور و طائر را و شمشش

می خردی خواست طایر بجا
که کس نگوید سخن جز بران
بیامد بران از انودون
پایده بیامد و دود چندی بود
و گر خفته آسمه بر خاستند
بپیک دی آمد حصار بر بنه
چو از بار پر خسته شد شریا
چو طایر بیامد بر بنه شمش
چنین هم توانم ترا و چشم
بدو خیم فرمود تا گردش
ز و دست او دور کردی

مختصین ز عینا نیان بر دنام
نهانی در در کشا و نه باز
بجز یک شاپور شاه و جوان
هر آنکس که بود از دکانا
هر جای جنگی بیار استند
یکی مایه در مردم یک شمش
بجز یکا و شگل نو بهار
بدو آن سه تاجور و دخترش
ز یکا مکان آن پیش خشم
ز ندیس با تش سوز تشش
جنان مانده از کار او دور

رفتن شاپور بطریق بازار گانی بر دود و گرفتار شمشش
بدست فیض و تاراج کردن فیض ایران را

هم از رخ و از روزگار بجه
جاکمیر و در کشند و بار سا
که ای مرد داند و راه چو
خردمند با مرد پر خاشخو
توانانی و ناتوان آخر
ایا لشکر و گنج دین می دست
بدو یک و دو دوا بشید شاد
همه رفت هم زمین نشان بر دود
که چو تو نیایم همان کس
بر او آفرین کرد و در کشان
یکی کاروان دارم و فرزند
بدان شاد و بخت با شمش
بر فیض آمد بخت ازین سخن
ز خوبی دل و دیده او را
یکی نو سخن شمش ازین بران
چو شمش از دود می او تر شد
که شاپور زنی توئی و رفت
بزارش در جرم خود خستند
در خانه در نقل بر خستند
بر اندر گشت بخت و کلاه

ز خاور چو خورشید بنود تاج
خورشیدان ستاد و چندی نمید
بدو گفت اشب قوی با دود
بدو گفت سانی که من بام
چو بگشت یکس ازین شمش
بدان شاه شاپور و خورشید
مران مایه رخ را بر دود سر
بدو خورشید و شمش ازین گرفت
از ایشان کس ازین نمید
بدو آن شمش با دود نگاه
ز یاقوت سراج افندی شمش
بدو آنست کالج دودی است
چنین گفت شاپور بدو
سر طائر از تنگ و خورشید
عربی دوا الا کمان کردن
هر آنکس که با گفت نه نهار
چنان بدو که کبر و تاج و گنج
منجم بیامد و صلاب را
یکی کس پیش است با رخ و دود
چو چاره است تا این من بگردد
باشه همه بودنی بیکان
بگشت بدو پادشاه پیش داد
همان را دوا بکشد و با که خدا
شتر خواست بر مایه و کاروان
یکی رکب ستاد و بدو یک شمش
بدو آن شمش خورشید و شمش
پرسید گفتش چو مردی بگو
کنون آمد ستم برین بارگاه
دگر با فرشم جز و بسیم
بفرمود تا پادشاه بدو بگشتند
بفرمود تا خوان می خورشید
که این نامور مرد و پادشاه
بگفتانیش بر کرد و بگشت
بجنان نان بر دود شمش
بگفت کس کس که این شمش
کلیش یکد با قوی خانه دود
جنان بخت فیض نیامدش با

گل ز و شمش بر زمین گشت
همان بو سار کس و شمش
بطائر همه با دود ساد دود
بفرمان تو در جهان زنده ام
بیامد و طائر ز با بگ جلب
وزان از مستان بل خشم
بفرمود تا خوب کرد و نگاه
بهمه گنهای کس بر گرفت
بسی نامور شاه ایران
خورشید بنود زین کلاه
در نشان ز زلفش چینی
بدو بدو سیدین ز با دوا
که از رده چون دخت بران
سپهر نگه ازان جای شمش
چو از مهر و کیشا و گفت
ز با و ز ساروش و گرفتار
همه داشت از دودنی و شمش
ببخت آرمش و خواب
نیامد کس این بر تو بر دود
تم اختر بدو بی سپهر
تا بیم بگرش آسمان
همی بود رخ بکشد
یکی بملوان بود با دود
بهر کاروان بر یکی ساروان
که در میان شمش ازان
ز دهمان بی آفرین یافت
که هم شاه شاهی و هم شمش
گر ز فیض کشتا نید راه
بقیصر با هم نه بچشم
ز و دود فیض شمش
ز یکا دودان بر پیر استند
که دیبا و شمش بر پیران
همه داشت آن از دود
بمردی ز دودم با کس
همی بدست خیمت بگشت
منش ایران جرم بگشت
کسی که این نیست فیض ز دود

زین قصیر آن خانه را دوست کلیه در خانه او سپرد از ایران می برود و می آید گر زبان به شهر ایران نهد چنین تبار برین چندگاه کینک نبود و ز شاپور شاه که در چرخ زمانک اندام تو دل من می بر تو بریان شود بدو گفت شاپور کای قوی هم بگویم ترا آنچه در خواسته که راز تو پاکس نگویم زین سرازان و ان برتر از آنرا پس من می سالیان بگذرد بزرگیک شاپور بروی نهان چنین گفت پس با کینک بران کینک بدو گفت فردا بچگاه شود و جایی خالی و من چاره با دیشته دل را بجا آورید چو بر ز در از پر شیر آفتاب چو ایوان خالی بنگ آمدش چو آمد بهر سار و رفتن بجای بر نیگه از شهر بر خارسان تن از پنج خسته گریزان ز بد بزمین می گوی از کجا خراسته چو از دردم از قصیر و لشکرش بدو باغبان گفت این حالت خوش ساخت چندی بی غنا بدو گفت شاپور کای نهان بدو باغبان گفت کای سپهر سخن بدش پور و سبب نمید بدو خواها ما با چند آن بیان وزارتش این نیز تر باشد کجا شد که قصیر چنین خبر شد بر آنکس که بود اندر آبادیوم که دانا ز داین هستان است بدو گفت شاپور کای دوست بدو گفت روز تو فرخنده باد	یکی با رخ بود گنج اوس همان روز از آن ز لشکر بران با دین آن و مرد و کودک نهاد چاره نمودن کینک ز باره زبانی شاپور و گر خجتن او از دردم با کینک ماه پیکر با ایران شب روز از آن چرم گریان چو سردی بری بر سرش کرد روانم می بر فوحد آورد بگو گنج پیاخت خواهم یک کینک بدو داد و سوگند خورد همه رازشاپور با او گفت بشکام نای شیر گرم آورد کینک می خواستی شیر گرم دو هفته سپهر اندرین گشته شد یکی چاره باید کینک ساختن یکی جشن باشد بروم از درون دو اسب و دو گویا و دو کبان چو از باختر شیشه اندر کشید بجیش آمد آنکس که بدو اسب دو اسب گر نامه ز اخبر برید سوی شهر ایران نهادند رو چو اسب و تن از ناخن گشت باید دمان بر دایست بمان بدو گفت شاپور کای گنجه گر اسب مرا اینر بانی کنی بر آن چیز کای مرا دست بکن چو نان خورده شد کای شانه کسی کوی از خوشت او فرود تو باید کای باشی بر پیش رو بیا اینر بانی گفت کای با کین ز ایران پر آگنده شد هر کوی بسی جانیقی سپهر بکلاه بدو باغبان گفت کای فرزند برین زار گریست پاییزان نباشد خروچ نزدیک اسب بود آن شب و خور و گفت و سرای تو ام جا بگای نبود	گر زید بهر کار دوست اوس در اسب در پوست آنجا بماند همان چیز بسیار دانگ نهاد دل او ز شاپور بریان بر آن ماه گیسو چو شک سیاه همی آب شرم می سپرد آورد کینک گند پیاخت خواهم یک کینک بدو داد و سوگند خورد همه رازشاپور با او گفت بشکام نای شیر گرم آورد کینک می خواستی شیر گرم دو هفته سپهر اندرین گشته شد یکی چاره باید کینک ساختن یکی جشن باشد بروم از درون دو اسب و دو گویا و دو کبان چو از باختر شیشه اندر کشید بجیش آمد آنکس که بدو اسب دو اسب گر نامه ز اخبر برید سوی شهر ایران نهادند رو چو اسب و تن از ناخن گشت باید دمان بر دایست بمان بدو گفت شاپور کای گنجه گر اسب مرا اینر بانی کنی بر آن چیز کای مرا دست بکن چو نان خورده شد کای شانه کسی کوی از خوشت او فرود تو باید کای باشی بر پیش رو بیا اینر بانی گفت کای با کین ز ایران پر آگنده شد هر کوی بسی جانیقی سپهر بکلاه بدو باغبان گفت کای فرزند برین زار گریست پاییزان نباشد خروچ نزدیک اسب بود آن شب و خور و گفت و سرای تو ام جا بگای نبود	از ایران بی اندازه تر باشد بدو آنکه شاپور را داشته بدو گفت روز کیدی ای خور کنون چیزی گشت با کای بدین سختی اندر چه جوی هستی نگونی به بدخواه راز مرا بجای سجا و سوگند صلیب بدو گفت اکنون چو فرمان کنی بشیر اندر آنرا زین چرم چو گشتی می جام بروی شیشه چو شاپور از آن پوست بدو که مار آگنده باشد از شهر دم چو که با نواز شهر بر دوش چو بشنید شاپور که از فرین پر اندیشه شد جان شاپور شاه کینک سودی چاره بهنا آورد ز دیار چند آنکه باست نیز شب روز کینک بی تاخند دو تن خرم آمد پیشش براد بدو تن دید باینه و مرغ و خور یکی مرد دایر نیم راه جوس بر آنم که روزی بکار آیدت فردا از آن اسب شاپور شاه سبک باغبان می بشاپور قوا من سال اندکی بر سر همی بوی تاج آید از موی تو چنین آمد باغ کای کیش ز بس غارت و کشتن مرد و زن بدو گفت شاپور شاه او فرود از و مرده و زنده جانیقی بدو میزبان گفت کای رکنه بباش و بیاسای دی خبر بگام چو زین در فشی ترا در باغ بدو گفت شاپور کای خجتن	چو بر پر پر بر سپیداشت یاد سپاهش همه تیغ کین کشید ز مرده و زنده ز شاپور شاه یکایک پیش سکو باشد شب روز تنهاش نگذاشت چو مردی ترس باغ با من گو تن پلوت بگرداگر شد چو از از با من گوی هستی کین یاد در دو گاه از مرا بدو ای ایران و مهر سب بدین راز من دل گروگان کنی کاین چرم که ده گیتی سر ابر تنش تیز بگذر شیشه هم تن پر از درد و دل پرتو سباد آفرین بر چنین روز بوم سوی جشن خرم بهما شوش بر آن پر هنر خست پیشین که فردا چه سازد کینک بچگاه چنان چون بود مرد و چاره ز قراب با قوت و هر گویا خواب و بخور و نیر و شمشیر پرا دباغ و میدان و چرخش بسیده شد که بهشت اینر گریزان نهاده برین روز در فشی که کاری ببار آیدت کینک هر فشت با او براد تو باید که چون می بری خور بشیرشیدانه می روی تو ز تو و مراد و بدو کینش پر آگنده گشت آن بزرگان کر خان بری و چاره او فرود بیا بدو ایران با من سر کش بباشی شود غایب گیسو فرود چو گود و دست شاد بر گوی نام بر میان شد خداوند باغ من این خانه بگریم از خجتن

یکی نشو و هست از بار سست
چنین دایم در سینه بان
چو شمشیر از دین سخن باغیان
سپیده دمان دریا مهر شاه
چو آمد نزدیک مو سپهر
چنین دایم در سینه بان
بدو باغبان گفت هر کویا
هم رنگ شرم آید از دانه
که آن شیردل مرد در شاه
که پیداشد آن فرشتا پور شاه
پادار گفت ای جهاندار
چو شب بر کشید آن دشت سیاه
درگاه پالیزبان آمدند
چو فرستند نزدیک آن ناخوش
هم ازادی بر ده غوب چهر
سهم بنده این مردان بنده
به نید و پشه و طبعیتون
کنون ماند از بیم پایا
بنیاد بر گوشه دیده بان
بسی بر نیامد برین روزگار
برقند کار گمان ناگمان
سپاسش پراگنده بر سر
چو شمشیر شاپور از آن گشت
به تیره شبان تیر شتابان
چنین تا نزدیکی طبعیتون
بر از خیر گشت و درگاه بود
سپه را بقتل که اندر کشید
نوگفتی مرا آسمان سب که
نگر و سپهر چرخ شد ناپید
هر گوشه آتش اندر زود
گرفتند بسیار کرد و سب
چو شد و در شب اسیر
سر نامه کرد آفرین مسکن
چو قیصر که فرمان بده آن شب
گشته شد آن لشکر و باگاه
سوی نیاید زهر سو دوان
بفرمود تا شد بر دمان و بر

بیار ستم بر ستم و باژگاه
بر آفتاب موبدان موبد است
بدان باغبان داد و کرد و فریاد
پراگنده کرد آن در سبزه
ز شادی دل آرمی آن برون
خرومند و یازیب باغی
همی دل ندهد ز شمشیر
آگاهی یافتن موبد و سپه لوانان از آمدن
شاپور و رفتن ایشان با سپاه تیز و
فرستاده موبد آمد دوان
که دانست هرگز که شاپور شاه
فرز آمد از سر سوس لشکر
چو لشکر شد انبوه بر سر
همانرا همه شاه در برگرفت
کز ویانم جان داز کرد کار
هر سو که اکنون سپاه سست
چو قیصر میاید ز آتس گه
چو موبد میاید سپاه
فرستاد شاپور کار گمان
چو دیدند هر گوشه باز آمدند
ز درون طلایه شب سپاهان
گزمین کرد از ایرانیا نگر
بهر اندی در سیاهان کوه
بشکر که آمد گشته و دیکس
ز می سست قیصر بر سر
بیار اندر آمد دم که تاسه
در کشیدن کاویانی درفش
سرا بر دوش قیصر بی همت
سراخام قیصر گرفتار شد
گهی ز فراد آید و کشید
بفرمود شاپور تا شد و بر
که اور است بر نیکی و دین
بزاری می بند سایه کون
هر آنکس که باید روی شمشیر
در لشکر که آمد سوی طبعیتون
بزار و صد و دویست آمد شهاد

بفرمود بد گفت بر گوی است
نهانی پالیزبان گفت شاه
بدو گفت کاین گل بو به سپاه
با و از آنان بار که باز خواست
وزان پس بران نام چندی
بدو گفت موبد که ای ناخوش
دو باز و بر دوان میون
چو پالیزبان گفت و موبد
فرستاده جست رویش و آن
سپه در گفتار و گشت شاد
سپاس از تو ای او که گشت
سوی شارسان سر بر افرا
بفرمود تا بر گشت و در راه
بگفت آنچه از چرم خردیده
اگر شرم یاری فتنه خنده
بکس فرستید و آگه کشید
بیار سپاه مرا بر کس
بیاریم و آرمی تو کس
ازان پس تمام که از دویا
بهر آن باز قیصر دهنده آگه
که قیصر ز می خوردن از شکار
به نیندی و شمن از هیچ سو
شب تیره و جشن بر کشید
فرزون از دوشنگ شمشیر
ازان مرز نشیند او از کس
چو گیتی چنان دیدش چو کرد
داده بر آمد زهر سپهر
نوگفتی مرا آتس بار دهنه
بی انداز گشته روی دوار
وزان خیمه نایداران او
بی آزاری و موبی بهر است
فرستاده نامه بر کشور
هم او فرستند و درگاه
بی تاج شاهی بهر سپهر
هم او جوید و فرمان کشید
چو تاج نیگان سپهر پنهان
هم خوش و چو قیصر بر نه

که نامو بدان موبد اکنون گمان
که از موبد گل سس خواست
نگر تا چه گوید به گوشه ار
چو کشاد در باغبان رفت
بدان باغبان گفت کاین گل
نشان که دارد بیال و روس
برش چون بر شیر و پیر چون
بروشن دوان مرد و تا بدید
فرستاد موبد بر سپه لوان
همانکه در دوش بر زمین بر نهاد
جهاندار و بر نیکی و دین
نیگان و دوان ای و تا
اگر چو فرمایید به بارگاه
سخنناز قیصر که کشید بود
شود بنده بهر پهنه بند
طلایه پراگنده بر کشید
دل دشت ایرانیا نگر
نهانی بگر باغ و نیکو
کشی سپه این کشاده میا
بدین بر دگاه بافر سب
همی هیچ ندیدند از دوا
سپهش بود و سست و بار
سپه را سوی طبعیتون کشید
همی دید و بان بود و دانه
غریب سپاهان با نگر
عنان گیتی بارگی را سپهر
چکا چاک بر غایت از سر
جهان کسره میخ دارد و
فرزون از دوه و دوا
دلی و گزیده سواران او
که اگر دوا جهان باور
بهر پادشاهی و هر مهر
بهر گیتی هم او باشد آمو
گیتی بجز نام ز شمشیر
بنویس ز سر باز میان کشید
ز دوا در نیکی دوش کرد
بفرمود اندرون و دوا

جنان را بر برهستان دست و پا کرد
جنایه پیش چون تاج شاپور دید
پروشا گفت ای شورش بد
مغانی تو گفتن سخن جز دروغ
چو بازگانان بزم آدم
بد گفت قیصر که ای شهریار
که هرگز نگردد و دشمن نام تو
بد گفت شاه ای پسر پسر
از ایران اگر هر چه ویران و آ
یک تن نه از روم تاوان ده
بکاری و دیوار با بر کنی
و از آن پس که این یک یکی شمر
و دینگران بر نهادن سپاه
از ایران میراند تا مرز روم
گر قرار شد قیصر نامدار
و قیصری که برادرش بود
شدند ازین لشکری برادرش
بزد کوس آورد و بر روی سپاه
برآمد یکی ابر و گردی سپاه
و گرد سواران هوشمندش
زمین آسین شد و الاورد
برنگردن ناگشت خورشید زرد
چو بامتران گرم کرد و پناه
پس از هر چه ناخت شاپور کرد
بها سون سپاه و طلیحان مانند
که او بدینجی از آن گنج او
چون ناقتین شد سوخته
یکی مرد بود و از نزد ارمغان
بدو گفت لشکر که قیصر تو باش
بیار مانند از برشت علاج
بدانست که رازش پند
بیاورد و بنشانند و یک خورشید
تو دانی که نامراج و نهی خنجر
تن سلم از آن که بگویند که شد
درین کین ز قیصر فرایند
زن و کو دوکان نشان آید تو
تو دل خوش کن و شهر چین

بر آواز که بدیده ی بر سینه است
 سرکش ز دیده بر رخ چو چکبید
 که رسانی روشن ایزد
 دروغ آتش بد بوی خوش
 نه با کوس و شکر بزم آدم
 و فرمان یزدان که یاد کن
 بر روی بر آید همه کام تو
 چرا که دی این بوم زیر دژ
 کنام بلبلان و شیران شده است
 رفاه از برین گردگان و ده
 زدها گزشتم گم کنه
 جا نگیر شاو پر بادست برد
 بیروش همان روز زبان با تو
 بر آتش که بود اندر انشت بیم
 شب تیره اند صفت کا زار
 پیر مرده و زنده ما و تو
 در دم داد پر خاشخو را درش
 صلیبی بزرگ و سپاه میسب
 زن ان تیرگی و دیده گم کرد
 و نشان ستان و نشان شیر
 بیا بر اندر آمد تیره گرد
 زهر چو بگشت با و شب
 زهر چو بگشت بنبان و بیچان سپاه
 بر دوازدهوار و شانی بر
 بر دوازدهوار و شانی بر
 هم گشته گنج برج او
 پیلای مطهران بر او خفته
 در ان خفته نامور قصید ان
 بر شکر ام و زمره تو باش
 انوش نشست با تو و تاج
 زرم و زار و زین کیه گزند
 شش تن ششای یاد یکدش
 یانی گشت مردم تو و خنجر
 ام از نور روی زمین پاک
 زندان و حبس سیر
 از خسته از تن و سیر تو اند
 یکروز از اندر آید بر تو

بفرمود تا قیصر سوار دوم را
بما لید رنگین خوش بر زمین
بسگونی آتشکش اینا نیست
اگر قیصری شرم رایت گجا
تو همان بنام خزانده کشته
زمن سخت شاخچسپه دور کرد
اگر بایم از تو بجان زنیبا
اگر غداست هر چه بدی بدم
سر سر بر آری بدینار خوش
نخواهم بجز هر قیصره نژاد
کنون من به بندی نه بندم ترا
دو گوشش بخیجربد و شاخ کرد
غرض گاه و دود این بیار استند
بکشتند و خویشی همی خوشند
سر سر بیدوم گریان شدند
رفتن شاپور بر دم و رزم
بدو گفت کین برادر بخواه
سپید را چو روی اندر آمد بر
سپید را یک روی پیکوه بود
ستاره بران جنگ نظاره
تو گفتی بوا اید دار و سه
بگشتند چند اندر روی زمین
سوی لشکر و میان حمله برد
بر جایگاه هر یک توده کرد
زهر جای چندان غنیمت گرفت
هر لشکر روم گرد آمدند
نشانیدن رویان
قیصر و نامه او بش
بجای بزرگش بنشانند
در ستاده جیت بارانی شرم
نامی نامه بنوشته اند
همان که فرزند رزمشوم
که گزین ارادت و بکشت
باید که در آن شود بگویم
داد که کفر کنی کین دشمن
باشد پسند جهان آفرین

سیارند سالاران بوم را
 همی خواند بر تاج و تخت آفرین
 ز گیتی ش فرجام و آغاز نیست
 بخوبی دل رهنمایت کجاست
 بایان کرانی و لشکر کشه
 روانم بر دیو مزدور کرد
 بحشم شد و گنج و دنیا رخا
 سباد که بینی توان غوم بوم
 بیابی مکافات کرد از خوش
 که باشند با ما دین بوم شاد
 بچرم خزان کی پسندم ترا
 بیکجا می بنشیند سراخ کرد
 کلید در گنجب خواستند
 جهانی ز آتش برافروختند
 و ز آواز شاپور بریان شدند
 او بایان سن اورد
 زمینی که آمدن ایران سپاه
 بنی آرام شد مردم جنگی
 و گر آب از انکو که انبوه بود
 که بگین بهگاه بغیره بود
 و زان ایرالماس بار و همه
 شد از جوش کشگان آه نشین
 بزرگش یکی بود با مرد و خور و
 زمینها بغیر سده آوده کرد
 که لشکر می ماند اندر شگفت
 ز قیصر چه داستانها زدند
 بر ناله و شکر ابر تخت
 پاپور و پاخ آن
 همه رومیان قیصرش خوانند
 که دوش سر آرد با دانه نیم
 ز دادار پشسر بار زمین
 چه با شهر ایران چه با شهر روم
 کس شکر بوم افروزی کرد
 که چون روم بر گزید و دست بوم
 که هرگز نیاید بهم دین و ششم
 که پیر او خرد جاندار و کین

بشد روز زبان دست قیصر کشار
 زمین را بر سر فرغان برفت
 فریبند سخت دیوانه
 چو ایندم از خام چو ساخته
 بر بینی کنون جنگ مردان در
 مکه فاخت بدگر گشتی تیکوئی
 یکی بنده با ششم بدرگاه تو
 به یکس از خانه باز آورس
 و گر هر چه گشتی از ایرانیان
 و گر هر چه ز ایران بریدی درخت
 گر این هر چه گفتم تباری بجای
 هماری بی بینی افروز ساز
 سپاه انجن کرد روزی برادر
 چو آگاهی آمد ز ایران بروم
 همی گفتم هر کس که این بدگر کرد
 جوانی کجا بایش بود نام
 پوشید نایف سجو شید گفت
 رده بر کشیدند و رخواست غو
 بر آید زوشیدن دارو سیر
 بر بستند گردان وی میان
 همان شکر شاه ایرانسان
 چو از قلب شاپور شکر برانند
 بدانت یانس که پایاب شاه
 ازان شکر روم چندان بخش
 بخشید یکسر همه بر سپاه
 که مارا جعفریز مستر مبار
 کنون دم و قنچ مارا یکی است
 بزافوش مرد خردمند بود
 گفتا رفو گوش دارد و سپاه
 بزافوش شربت اندیشه کرد
 دبیری یعنی جاسانیده
 که ما و بدتاج تو تانیده باد
 گر این کین اراج بدست است
 مرا در راه دستور چشیده بود
 و گرفتار کشتنت بود را
 ندای فریاد و آه خواسته
 در دهان در شاه و مادر

ز زلفان سیاه در چون بهشت
 برش بین گشت با خاک حفت
 بدی بد ز نادی نه فرزان
 بزرگی سجاک اندر افزاخت
 کزان پس بخونی بایان سبز
 بگیتی درون داستان شود
 بنجوم جز آرایش گاه تو
 بدین شکر نرسد از آرد
 بهجوی بروم از نژاد کیان
 نبرد دخت کسان نیک نخت
 بدر ندر چست در سرتاپا
 چو شاپر از ان خام خرد کرد
 سرش بر ز کین بود و نه نبرد
 که دیران شد آن مرزا بادوم
 مگر قیصر آن ناهو آمد مرد
 جابجوی و خشنده و شاد کام
 که کین برادرشاید نهفت
 بیامد و ان یاسن پیشرو
 همان آتش خنجر و گرز و تیر
 بران جنگ کبر چو شیر زیان
 بستند خون ریختن بر میان
 چپ و دستش و دگر گان بخوار
 نذار دگر زیان بقدر با سپاه
 که کید است سر به دو پای و پشت
 جز از گنج قیصر نید پیر شاه
 بروم اندرون تا قیصر مباد
 چو او دگرش هیچ اندکی است
 زبان و روشش بر او نبرد
 بیفزود گنج و دیارهای گاه
 ز زرم و ز آرد و گاه سبزه
 فرومند و ناسپندیدند
 همه متران پیش تو نیده باد
 منوچهر که داین بر دی دست
 دو گیکر از او بخت پرشته بود
 همه روم گشتند بدست و پای
 که دین کین می جان شود کشته
 بلند اخترش از ناهو و

نوشته شده است که این کتاب در روز...

نویسنده بخدا سپید خوار را
چو آن نامه برانور خواندند
که همان حکیم فرزند که دوست
فرستاده گشت پاسخ برود
بفرمود تا نامداران روم
همه متران نزد شاه آمدند
بناوش گفت که من روم
بناوش گفتش چو حاجی بگو
وگر آنکه باشد نصیبین ترا
نیشته عیدی ز شاه پور شاه
چو ایشان فرستاد لشکر براند
که ماران باید که شاه پور شاه
زیر دست شد مردم وزیر پست
بگفت پیوسته کش جو د
همچو هسته آن زمان زینما
همچو خواندندش پیر و شاه
همان باغبان را بسی خواست
بیاد و دیگر شش پور داد
چو گفت نیست منجم ما
تخت لیان اندر آورد پست
کجا خرم آباد به نامش
یک شایان کرد و دیگر شام
ز شاه پیش گدشت چاه سال
بران چو بدستی رسیده بکام
زین خیزد و شاه پور شاه خواست
گزن مرد چینی چسپه زبان
زمانی سخن بشنوا و را بخوان
فرماندانی میان سخن
کجا نور و غلظت بدو است
که گویند پاکیزه جوان کی است
اگر ابر من نیت زردان چه
سخنهای دیوانگان است پس
زمانی بر آشفست پس شریا
چو آشوب گیتی سرسبز بدست
بکر و جوان که فرمود شاه
ز شاه پور از آن کوته شد کار
مرا و را بر بوم و دشت نهادند

چو اندر نوشت آن گیتی نامه را
سخنهای لغزش برافشانند
که باز کین کس منبست
سخنهای یکایک همه برشرد
فرستاد صد مرد از آن بوم
بر سینه پی دی کلاه آمدند
بیاد بسی مردید و شوم
چو زنده راوی سرتاب رو
چو خواهی که کوه شود کین مرا
کران پس فرزند از پیران پناه
جهان آفرین را و از آنج
نصیبین گیر و بیار و سپاه
بکین مرد و دینی بزمین نشست
کشد دین اورا شایسته شود
نیشته نامه بر شمشیر
ای بود یک چند با نوح و گاه
پروا کسی گردش آراسته
ای نیست کین لب پر زباد
نغمه کجا باشد آرام ما
ای بود چندی جهان که شد
از آن بوم خسترم که بود
که پیر و شاه پور گفتش نام
که اندر زمانه بودش جهان
یکی پریش مردمان نام
بپیشیری شاه را با نوح است
فتا وستم از دین او در گمان
چو عید ترا که کشا پیران
ز گفتار موبد ز دین کین
ز هر گوی که هر شش بر دست
جز از بندگی که دشت چارست
شب تیره چون روز روشن
بدین بر نباشد ترا یا کس
بر او تنگ شد که روشن کار
بیاید کشیدن سر او پیش پست
بیاید چرخش جهان جا بجا
که در باغ با گل نرینه خار
بدی را بگویی شمشیر انداز

نهادند پس هر قصیر بر او
بخشید و دیده پلاز تاب کرد
نوگر خردی نیز پیش من است
باز رفتن زانوش زو شاپور و سپاهان استی
درم باز کرد و خرد و شصت
چو دینار پیشش فرودختند
بایران زمین آنکه به شارسان
چنین داد باغ گرامی پناه
بناوش گفتش که ایران است
گر بسند اواری خست
همیت شادان به طر پارس
که دین سچا نزار و دست
چو آگاهی آمدن پور شاه
یکفته آنجا سچ جگ بود
بخشید شان نام بر شاه
کنیز که او را رانیده بود
همی بود قصیر زندان و بست
سر انجام در بند زندان بود
یکی را به رفتی و ایلی است
وزان پس ابر کشور خوریا
کسی را که از پیش بر دست
با هو از کرد آن سوم شارسان
آمدن مانی مصور زو پور عجمی پیوسته شدن او
سخن گفت مرد کشا و زبان
بگویند و زو هم سخن بشنود
بفرمود تا مانی آمد پیش
بدو گفت کای مرد مصور پست
شب در روز گمان سپید بلند
گرین صورت که ده چنان کنه
سرمه بودی شب و در دست
سخنهای این نیز بسیار گفت
بفرمود پس تاش بر دستند
جهان چرخش آنگاه باید بجا
ولی بعد که درن شاپور را و شیر برادر خود را با کرد
رسیدن پس پیش و پیری شدن روزگار او
چو نوگشت او ز چرخ بلند
کشد سالانش بیفتاد او

فرستاده نهاد و زینا و روس
بر و حاجی جنگی بر زبان کرد
خود و فیله فان پاکیزه را
همان گوی و جاده نشست
بگسترده زر و گدشتند
کون گشت بکسر به غارسان
که خواهی که کسر خشم گناه
نصیبین دشت و دیران است
کجا روم را زو دنیا پیکه
که صخره بر زمین سراسر
ره گری و زو و زو دست
که اندر نصیبین نازند راه
در شهر جنگیان تنگ بود
بفرمود تا باز گرد و سپاه
بدان کامکاری رسانیده بود
بخواهی و زاری دخم گشت
کلاه می دیگری را سپرد
یکی را خرو مندی تری است
فرستاد بسیار سو و زبان
مرا و مزو و پیش حاجی
بدواند و درن کلن و دیارسان
جنا زار شد از آن جن بدگان
بگویند و زو هم سخن بشنود
سخن گفت با و زان از پیش
بیزوان چراختی چه دست
که ز دست پناه و هم زو گز
سرمه گر خیمه به بیان کنه
بگوش فرمودی نبود کی است
که با دشت مردی بود خست
بفرمودی زو که بگدشتند
بدان مانجو کس این باج
ولی بعد که درن شاپور را و شیر برادر خود را با کرد
رسیدن پس پیش و پیری شدن روزگار او
چو نوگشت او ز چرخ بلند
کشد سالانش بیفتاد او

میاد خست و منده و نامه براد
هم اندر زمان نام پاسخ نوشت
چو زنده را و دم ساز گشت
بناوش چون پاسخ نامه دید
ز دینار گنج ز کعبه نشا
بخشید و شاه پور و نوح شت
عوض خواهم آنکه دیران شد
ز دینار رومی لبالی سبار
بفرمود تا این مایه در با نوح
وزان پس کسی کرد و نوح شت
چو اندر نصیبین خست
چو آید ز ما بکسر و سخن
ز دین سچا بر آشفست شاه
بگشتند از ایشان نه او ان
بهر کشوری نامداری گرفت
دل از فرخ پیش نام کرد
بروم اندرون هر چه بودش
پیش فرستاد شاه پور شاه
برین و بران بگدزد و زو گاه
زهر اسیران کس شکر کرد
بر و بوم آن بکسر او را پست
کنا م اسیرانش کرد و ز نام
تیا مکی مرد گویا ز چین
بصور نگری گفتش پسیم
سرخ تیر شد موبد از او خوان
بگفتند کاین مرد مصور پست
خود و موبدان هر دو زو گاه
کسی کو بلند آسمان تیرید
برین صورت چه اگر کس
بدانی که بران نباشد بجا
بگفتند جهان آفرین در گمان
فرماندانی گفتش را و
چنین گفت کاین مرد مصور پست
بیاید و نمین از و شارسان
جهانی بر او آفرین خوانند
ز داد و زاری و زو گاه
بفرمود تا پیش او شد و بر

ز قصیر شاپور نسخ شرد
بگفت آن کجا رفت و نوح شت
جهان نیت بر مرد و شایانک
ز شاه دی دل پاک تن برسد
فراتر آمد از هر سو می شت
بخوبی بر انداز و بناخت شت
کنا م جنگان شیران شد
همه با نوح باید و دور و صد
که با خشم کینت نزارم تا و
سرا ز نامداران بر افروخت شت
همه جنگ را بر شت نهادند
نخو ابریم استا و دین کین
سپاهی فرستاد بفر بر او
هناد و زو زو و زو گاه
همه بر جهان کامکاری گرفت
ز خوبان مرا و را و را و
فراتر آورد و زو و زو گاه
تیا بوت و از شت بکلاه
خک مردم پاک پیوسته کار
جهان از آن بوم پست کرد
سرا و نو غلظت شد
اسیران را و بافتی خواب کام
که چون او مصور زو و زو گاه
ز دین لیان جهان برترم
زمانی فرادان بخشا بر او
تیا بر مایه موبدان موبد است
سخن از انداز سفید و سپاه
بد و در مکان و زمان است
همی چند دین آفرین شت
نزار و کسی این سخن استوار
که او بدست از گمان مکان
بفرمود تا داب رخا و
بگفتی می بر شت
و گر پیش و پور تیارسان
بفرمود تا کس بر شت
زین شش و کس شش جنگ
اما نام و زو و زو گاه

که باده چرخ زنگار از جهان چنان فیلسوفان بسیار چنین گفتند که ما بتو ستاره شریف از ما چون بنده از این سخن زدند نقش بر خجالت بسیار بازار که بسته آید بر ز و جهان تازی پریاگان نمیداشتندش چنین چار چنین گفت کای مهربان چون چنگام زنگ باشد ترا مرا خبر دی است اگر سالیست دگر بار چنگام جونی سر راستی و نشت از نشت فرستادم در زمان ستم دگر آنکه بجز یاران دیو دگر آنکه از کارشان نشان نشان شاه به نشان سپرد چون شد سال آن نامور بمنز چنان گفت کای پاک بگو تا بچشم به چشم کله دار اسپان بن خشت من است آن که در کیم بنمان بفرمودند که چو پیرام دید آن باده هم از داغ دیگر کینه بیز رفت برام در آن چنین بجهان می دارم زن خورشید ریش تازی کنیز که بفرمای تا جانه از خوشد باشد بیاوردی کنیز که از آن دو ستاره یکی جز از گریه این بوی کی نام آن روی از دلا بر آنم و بود و ز کیش دو حسین و	که بایستد فرزند شاه جهان سنگوی و از مردم کاوان خود اندر جهان شاه را که از بنده سیر در روان و خرد را بر آورد ز در اسپ شاه مین ز در وازه تا پیش درگاه تواند گزید و اگر اسپان چون پیشتر و بر آگند زن کوی که شیه خوار بدانانی آهنگ باشد ترا بسال که از رویان دل از نیکویی مایه خاک آنکه از آغاز سوی شورسان کشتی بیاوردش کان بود ز گفتار و کردار کار فرایند خود و نشتی دلا و گوی گشت خوش کسی که بنده را بار بچشم اندازند نوک خداوند اسپان بن بتادم به چشم فصله گرین از گله چپ است چپ چپ تو گفتی زمره باده فرزند برسان زمانی به تیسار نگذار که زن باشد از در و بیارند بایز به خوش ستایش بیایم به همه از در کام و آرام دگر لاله زار چون کسی نغمه چکان که رنگ رخسارش همیشه بدهشته نام همان بر کی گمرا	بر بگرید و در پیش آموزد همه سیر خاک پای تو هنرهای مانشه داند پراز شاهت مار و نگه کرد از آغاز ز او شاه جهان ثابت چون زباید شب ازین هنر چار زنگ بد شواری از شیر بداند و ننگیا بایوان نغمه که بازی ترا سال است و در همه کار بیکاه نگه کرد و زنده ستاره بنگه که در سه دیگر که چکان بگوید به برام چنان گشت بهرام میوز بوش بجز از آن هر کی را بهانی گفتند تو گزانی اسپان چون چپ چپ همه دشت نیزه بر اسپان که باده همی آتش از همه دشت نیزه زنان یکی دو چون بنده زباید بالا کرد و ببالای سده و	دل از تیرگیها برافروزد بدانش بهر پنهان تو که او چون شایان بدنیکار و دریم بر و داد پر مایه همی آتش و کب پذیرد شد نش که اندر هنر همه استندش چون گاه است بجای می سده نهادن از نای بهین از من مردمان بزیلایان نام که در شورسان همان گریش سخن هر چه که اندر هنر ز فرنگ چکان ز دگاه مندر در پیش خواجه ماریج و نغمه نباورد و باده نگر تا که بای همه زباید همی خون چکی که از نایه دلی نیست اگر تاجه است هم اندیشه بر او آفرین همه کام زباید بها داد مندر رفتن بهرام بروز شکارش همان زباید دلا و زباید	ز روی و هنرهای نمک ناپسند که آید سواریم گریه و همه پیش فرزند بفرمود و تخلص پرستند و دای چون آید بگاه دو تازی و دو چون شهنش چنین پاسخ نمائی که هر هران چکان بر او آفرین یکی تازی چپ است چون آن هنر هر چه تاورد که وزان پس چنین پاسخ بر و گفت دگر آن دشت نیزه بر بنگه بها داد مندر بمنز چنان زانده و هم از روی مگر نیزه بفرمود تا رو بگزید بمنز بهرام چنان که بهشت بر فرمود و پیش اندر	نجمی دگر مردم دگر سودمند که کسی که دنا بود بزرگی او را سرش را بگرد دباز که تا فراوان زمان بستند مردانگی که آن ای با بفرنگ نورت که از من تو زکار آن که بیا موزم بیا را از دل از تیرگیها میان یلان ز هر گاه بفرنگ یاران بر افکن که اسپان که ای پنهان بیکیت با نقشاید به ز اسپان یکی با که در پیش که ای مرد بر آتش جوان را که آرام سوی کلید که گل رخش گشت بچه که ابا هر همی تاختی جوانم

که اسی ماه چون من کمان از به توان مده رانزه گردان سپه هم انگه ز مهره بخاروش کوش دو پیکان به ترکش کی تیر دشت هم اندر زمان زه چون ده هیون راسوی جنت دیگر تیر سرگوش و پیش یکجا بدخت بز دست بهرام اور از دین	بر آرم شصت اندر آرم کره شود مده از تیر تو زه پیر بی آزار پایش بر آرد بدوش دشت اندر از بهر شتر دشت پیکان سر و از سرش مده دشت بهم کمان مهره در مهره دشت بر آن آمو ازاده دل دشت نگو سار بر زوری زمین	که ام آمو انگه خواهم تیر از آن پس هیون ابر نگیز تیر پیکان سر و پاچ گوشت بدوش هم انگه پو آمو شد اندر کره همان کوه و کاه مده دوش بگوش کی آمو اندر فگشت چند گفت شد چون نگار فگشت هیون از بر ماه سپه بر اند	که مده جوشت بهشت سپه چو آمو تیر تو گیسو دگر تیر چو خواهی که خوش گیتو فروز سپه سر دای آن زه تیر بز و پیکان مده تیر گیسو پسند آمد و بود جای سپند از میان که دیدی هزارا سپند بز دست چو گشت خون زشت	چنین گفت کازاده اش تیر کمان مهره انداز ناگوش تیر کمان رانزه کرد و بهرام گور به تیر و پیکان ز سر بر گور دو پیکان بجای سر و بر سرش بخارید گوش آمو اندر زان کنیز که بدو گفت ماه سپه چنین گفت کای سحر دینان	با بهر تیر مردان سپه سند پیکان خوار بر دوش تیر بر انگشت زان شست از شتر کنیز که بدو ماند اندر شگفت خون اندرون گل گشته برش به تیر اندرون اند چای کمان دگر نه بدینان کجا شگفت چو بایست جستن من شگفت

اگر کند بودی کشاد بر م بزو یک کوی کی شیر دین دل کور بر دخت تاپشت شیر همخواست سندر که بهرام گور کمان بهاید چندان جنگ یک زن این ان فزون بنو بروگفت سندر که اشی شربا فرادان صورت جنت از بین کمان مهره و شیر تیر و کور فرستاده چون سندر یزد کرد پیر آرد و کرد و بهرام را همان آرد دی پر خیز دم ز بهر بانی تیر تیغ وزان پس چو گاهی اندر نگه زده ماند از کار آرد فرستاده و کیا و بهر گان	ازین زخم تنگی شدی کور کجا پشت گوری بی بر دین پراز خون شتر بر از بر دگر تیر بدینان نماید واری زو بز و دگر چار شیه خدنگ همان تیر ازین تیر بر تیر تیر شادمانم چو گل در بهار شدند آن هران بر دین کشاده بهر او چو بستی وزو به لشکر آمد بران نامه کرد چو بهرام خوشید خود کام را چو این شوم دل بر انگیز دم دگر هر چیز بدینش در مد وزنمان تازی تیر و زنده ز بالاد و جنگ دگر آرد چو اندر و کرد و بهر گان	چو از تیر بای هیون جان تیر بهر نمودن بهرام در شکار گاه پیش من تیر دگر بهشت نعمان و سندر بره شتر مرغ دیدند جای گل یکایک هم اندر اندر کمان رفت و بدید آنکه بهرام را میاد که شمشیر آورد مده تو بفرمود تا زخم او را تیر شتر مرغ دماون آن خرم تیر به نام داران فروماند تیر آمدن بهرام با نعمان نزد یزد کرد بر تیر است سندر چو بهشت کا چو نعمان که با شاد بهرام چو بهرام شد پیش بهر سندر فرادان پس بدینو خدنگش شتر و وز بهرام پیش تیر	بختی از آن پس کنیز کرد بهر نمودن بهرام در شکار گاه پیش من تیر دگر بهشت نعمان و سندر بره شتر مرغ دیدند جای گل یکایک هم اندر اندر کمان رفت و بدید آنکه بهرام را میاد که شمشیر آورد مده تو بفرمود تا زخم او را تیر شتر مرغ دماون آن خرم تیر به نام داران فروماند تیر آمدن بهرام با نعمان نزد یزد کرد بر تیر است سندر چو بهشت کا چو نعمان که با شاد بهرام چو بهرام شد پیش بهر سندر فرادان پس بدینو خدنگش شتر و وز بهرام پیش تیر	دگر بهشت با لشکر سندر بر آورد نراغ کمان از به سپه نامور برده از تازیان چو بهرام گور آن شتر مرغ همی پر و شگفت بر تیر تیر همی آفرین خواند سندر را هم انگه چو سندر با یوان رسید سواری چو بهرام با یال کرد سواری بر انگه زنی شتر تیر وزان پس بهرام چو کردی ببند چنین گفت بهرام شتر ز اسپان تازی تیر شتر چنین تا بهر صحرای آمدند چو از دوه بهرام را و شاد بهران درون بجای نعمان چو کیا نعمان بهر تیر شاد	به تیر گرفت با یوز و باز به تندی شست تیر و دگر کودانشان بهر ای امو دین بکر دار یاد بهرام سپه بدینان زنده و شتر گور همان تیر داران چو شتر ز بهرام در پیش کیوان رسید بند اشتری ز تیر و شگفت فرستاده و یک او آن کار همی تانندی شتر سپه یار که هر چند ما هم نزد تو ز چو یکدیگر بهر یار و دین ز شادمان بهر دستا نماند بدان فروان شاد آن کار یکی کوی بهرام را چون سندر همخواست تا باز کرد و دین

جلد سوم
۳۹۳

بشکس فرستاد اور بخود سپندیدم این ای سنگ او نه استر برین و سیم لکام ز شادی و شمش اندر کشاد بیادش این کار یازم هست نه فرزندم ایدر نه چون چاکری بد و نامه شاه گیتی بداد بس آن نامه بر خواندیش بیک و بد شاه خورشیدگار ولی را بر از مهر دار و سپهر فرستم نگردن در ای بیخ فرستادم اینک نزد یک تو پرستنده باش و ستایند باش رسید نزد یک بهرام شاه چنان بد که در درگاه پر چون بدیش بهم بر دوشم بر نیغانه زندان کن باز کرد مگر روز نوروز و جشن سده چو آتش شاه بخوشش تو خوش کنی گزینم دل زار بهرام از و شاد بیاران می گفت نزد آن سپهر چو مندر بهرام نزد یک شد که هرگز نزد بهرام خسته بجز نرم و میدان بوش کار ز شاهی پر اندیشه شد و کرد چو باشد کجا باشد ای نگار خود آورد و لشکر و بوق کوس چو بشنید از شاه سوگند خود ز پیشش بکشد و یک ز خون بد گفت موبد کاسی شهریار خواجه نیست که راه شنید کند آمد تا تو نامم کجاست شب روز تانان بهمان زمانی ز منی بنامش من ز دریا بر آید یک اسب خنگ چنین گفت با مهر من بند	بر گفت مندر لبی ریخ دید تو چون دیر تانی بدین با لگا ز گستر دنیا و هم بنده نیز بمندر کی نامه نوشت شاه یکی نامه نوشت بهرام گور بنام گفت آنچه بوش من وزان هر بهاشا و کامی بود هم اند زمان و دیار تو بد بهما بصیر از همان بگذرد جانم اگر گیتی چنین نسید ز دیار گنجی کتون و همداد بر آنکه که دیار بر دوسه بکار تو آن بد خوشی از شاه جهان خو مندر بهرام از ان شاد بند کردن نزد بهرام اور مانی یاستن بسفارش طینوش و باز رفتن نزد مندر چنان بد که طینوش رفتی فرستاد بهرام ز ای پیام سوی را بیا گزینم فرستد مگر بدر پیشش بنشیند بسیار چو آمد نزد یک شاه مین پایه شد ندان و ازاده مرد بد گفت بهرام که خود مباد وزان پس غم شادی نزد کرد با خبر شناسان بهرام شاه ستاره شگفت این خود مباد بر ای بیا گزینم بدوش او که من چشمه سون مینم چشم رفتن در چشمه و بگفتار موبد کاسی اورا نیایش کنی پیش از ان پاک چو بشنید شاه آن پند آتش چو نزد یکی چشمه سوسید منی که در گفت لب از این همان و چه شیر زبان پر چشم بش کرد و چو آن دگر ماز	که ازاده بهرام را پروردید در چشمه اور و همانا بر او ز رنگ و زبوی و زهر گون چهر چنان چون بود در خورشیدگاه که کار من ایدر بتا هست شور ز بدر راه و آتش شاه جهان بران آفرین آفرین بر زود سخنهای با سپند و فخر تو سر و باید که دار و خسر چنین که جانم باید چسبید فرستادم اینک نزد بهرام گرافی مکن هیچ بر شهریار جد اگر دتوانی اندر زمان همه در و مابوش باد شد فرستاده آمد نزد یک شاه که ای مردیدار گستر ده کام که مندر مرا بر ز نام و پدر وزان جایگزین رفتن آتش بیر شد من کود که مژد همی گفت بهرام تیار و درد که گزینم از شوم اخرش نزد چنان گشت بر پر چون باور که تا که بود و جهان هر گز که شاه جهان گیر و از مگر چنین و نگذشت بگوش او ز بهرام شادی نه نگاشتم فرستاد بهرام ز ای پیام سوی را بیا گزینم فرستد مگر بدر پیشش بنشیند بسیار چو آمد نزد یک شاه مین پایه شد ندان و ازاده مرد بد گفت بهرام که خود مباد وزان پس غم شادی نزد کرد با خبر شناسان بهرام شاه ستاره شگفت این خود مباد بر ای بیا گزینم بدوش او که من چشمه سون مینم چشم رفتن در چشمه و بگفتار موبد کاسی اورا نیایش کنی پیش از ان پاک چو بشنید شاه آن پند آتش چو نزد یکی چشمه سوسید منی که در گفت لب از این همان و چه شیر زبان پر چشم بش کرد و چو آن دگر ماز	بدر یکبار با و آتش نزد من ز دیار گنجش خجسته ز گنج جاندار بهرام سپرد تا زادی از کار سر زند او نه این بود چشم امید شاه چو نعمان برنت از دوشه را وزان پس فرستاد اندر رفت چنین گفت کاسی مینر نامو سپر روان اینچنین است را ازین پس ترا هر چه آید بجا پرستار کور نهامی تو بود که دیگر و منت بسیار نیز فرستاد از ان ماز زبان سوار وزان پس بران شاه چو شد تیر و شب باغی آب بدر خیم فرود کاین را بایران می بود خسته جگر ابا بدره و برده و باز دردم ز گزینم چهره نیار ز دشا چو طینوش نشیند پیغام همه در کستان خود را بخوار برفتند نعمان و مندر ز جاب ز گفتار او چند مندر ز گزیت فرود آورد پیشش هر خاک بود بدرین نزد انان رگدشت که تا که بود و جهان هر گز چو بشنید شاه بهرام شود ازین دوش ایدر کوی برین نزد گشت گردن بدر او و کینه بستی بیک تو گفتی که مگر بزم از چاک گویی که من بند نه تا توان بیاد روی صد ماری به ازان آب غمی سپرد بر نام چو در کشی که دشا به کشان تم و در پای بال چو دشت از جهان در شاد	شمار شما از مزد من هست بدادند با جامه شهسوار یکایک بنام مندر سپرد که شاه من جیت موبد او کو انسان کند سوی کشته بیاد بهمندر تا دار ز بهرام چندی بخت گفت نگر سر پیچ ز راه پدر ناریم برای او بیج با ز دیار و ز گزینم هر شاه بدر درون لکشی تو بود ازین باد شاهی زهر گزینم سخنهای و بیاد او پرستش همیک در در و شوب هم از استیاد و شاد که این پس نه مینر کلاه و کمر نه بد اندران سال دی فرستاد قصیر بدین مزد وزد و گزینم چنین بنگاه بر آورد از ان آرد و کام شب تیر چون باد لشکر همان نیزه داران پاکیزه بدر سپید گفت اخر شاه بیت بران نیکوئی نیکو بیافروم بایران بدی شاد و فرخ کجا تیر که دوسه و ترک او از ایدر سوی چشمه سوسید که این را از دیند و اندر ز ماه بوش آمد از خون شاه و گزینم خون آدمی چون کجا نیست مرگ هرگز بزرگ زده دام سوگند پیش من گداز کرد و به سوی دریای شد ز نزد ان نیکو دشت کرد یاد که از خورشید و بیک سپند گفت انگل و شیر که آرد و ان از دوا دار

فرستاد باو کی نامدار همی بیکدیگر گونی از روی او پرسید و بسیار خوشش فرستاد باو کی پرسید بیامه جو خوشه گفت شغیدم همه بر چه دودی بیام ز سوراخ چون مار بر رفت پرسید تا شاید اوخت را از ایرانیاں گزید و کشت باید این خرسید با باز و یزد ز کردار بد و در داری نش سخنشان آن است که کرب بدینارشان کسیر آباد کرد سوی شهر ایران نهادند و زینو ان می خواستند انکه نرم بشد چنان گفت کای ای خنگوی و بشو از ایشان وراید من کجا کین جنگ و خروندی و رای آهنگ تو من این سواران شمشیر تیز سه دیگه که خون ریختن کار ز مندر چو شاه این خشمنا نهادند بهرام را تخت عاج همه گرد گردیده سر رسیدند نزدیک بهرام چنین گفت بهرام کای مهران با و از گفتند ایرانیاں کزین شمشیر داغ و شمشیر درد چنین گفت سید کاز را و نیشته نس نام منور زینجا بهرام بود از تخت و سی گرد و بیننده بود بهرام خروشی بر آرمه یان کس بفرنگ گاو و یزدین شایسته بزرگان با سنج بیادستند یکی با و گوشت و دو دشت زبان مکی گشت از ان کار بهرام	چو برام را دیدد اندر مرد خنگوی و غیر و بیوش گشت چو گستاخ شد ز بهر سید شاه گویی که این نامه با سنج نویسد چو شنید از ان مرد و بیوش چنین گوی کین که کردار گراید و کینه بودی رای ز مندر چو شنید از ان زبان کنون من نمی نامجویم کس شنیدن خشمای ایرانیاں چو شنید مندر و راهید داد	براد آفریننده را یاد کرد پیاش سر سر فراموش گشت کز ایران چو از گشتی بر با سنج خشمای سنج نویسد مر آن نامه را با سنج نویسد که سیود و پیکار با سنج بر ایرانیاں بر بنود می شکن یکی روشن از دشت انگشت اگر شنیدی تا گویم سخن همانا ز جنبش بیاد زبان کسی که دوش از شهر آباد و	چو برام را دیدد اندر مرد خنگوی و غیر و بیوش گشت چو گستاخ شد ز بهر سید شاه گویی که این نامه با سنج نویسد چو شنید از ان مرد و بیوش چنین گوی کین که کردار گراید و کینه بودی رای ز مندر چو شنید از ان زبان کنون من نمی نامجویم کس شنیدن خشمای ایرانیاں چو شنید مندر و راهید داد	فرستاد باو کی نامدار همی بیکدیگر گونی از روی او پرسید و بسیار خوشش فرستاد باو کی پرسید بیامه جو خوشه گفت شغیدم همه بر چه دودی بیام ز سوراخ چون مار بر رفت پرسید تا شاید اوخت را از ایرانیاں گزید و کشت باید این خرسید با باز و یزد ز کردار بد و در داری نش سخنشان آن است که کرب بدینارشان کسیر آباد کرد سوی شهر ایران نهادند و زینو ان می خواستند انکه نرم بشد چنان گفت کای ای خنگوی و بشو از ایشان وراید من کجا کین جنگ و خروندی و رای آهنگ تو من این سواران شمشیر تیز سه دیگه که خون ریختن کار ز مندر چو شاه این خشمنا نهادند بهرام را تخت عاج همه گرد گردیده سر رسیدند نزدیک بهرام چنین گفت بهرام کای مهران با و از گفتند ایرانیاں کزین شمشیر داغ و شمشیر درد چنین گفت سید کاز را و نیشته نس نام منور زینجا بهرام بود از تخت و سی گرد و بیننده بود بهرام خروشی بر آرمه یان کس بفرنگ گاو و یزدین شایسته بزرگان با سنج بیادستند یکی با و گوشت و دو دشت زبان مکی گشت از ان کار بهرام

در این کتاب
چنین است

خنداشندی تو باخ گذار کزین چاشنی هست خرد بیک ازان که دام زند و مندریانه زندان میجو اسخه ناکون شبان بستم وزیرستان بزرگی و درنگ و شایه زنا و غیره سیران شهم تفته مرا گنج آگنده هست یکی باشا نیز میان کسهم زمیشه و شیرینان آوریم شو و تاج کسیر و درخت تاج و گر زنگه گنجه تاج بید یال کونان ایگه گنجه باغ و تیرید بگنجه کاین فرقه از دست گر اورا ابر و شیران ز جز از شیر پاشش خود آیم باد از گنجه پس مودان چنین و ادب باغ بفرانگان بهازا بدارم برای او باد سیرا بهنگام درمی هم برویش خشم نیازم گنج خوبیم بر آگدن آسبن برین پاکیزدان گنجه بسنگه چنجه گنجه بهر شام شیرین چون این سخن بخور بردی و گفتار و رانی زرد بگفتار اگر هیچ تاب آوریم اگر خرد بگریم گنجه خوش نراست کس از شیرهای تو گر ازین پس شام ابران بانه جان شیرین گنجه بر او شادی مود مودان شادی کلاه کسیر شمشیر و شیرینان و شیرینان جانی نظاره بران تاج چرخه و پیران و شیرینان و دیگر که من هر دو جوان	چنین گفت بهرام کای هرات که ایوان او بود زندان بران خود مبادا که مردم بود که تا هر چه با مردمان کرد شاه فش هست و رنگ رانی ز شاه پور بهرام تار و شیر هنرم خردیم بهر گیم هست پیمان کردن ایرانشان بهرام در باره پادشاه بشرط برداشتن تاج از میان شیران بشایه شیرین میان و شیر من و مندر و گر ز شیرین بگفت این برخاست و خیره نگویدی یک سخن جز بداد چو خود گفت این ای افروند گرفت آن شب با مادر گناه بشایه شیرین آوریم کوشش بفریم از گنجه کسی را که در پیش باشد نیز همان رشت داریم دل باز همه ای با کار و دانا ز نیم و هم آیم که او داد خواست همان مودان مود و خور برین کار کسیر اگر گنجه زگفت گنجه شیرینان ز داد آفرید است از دور برین زرد بالا و این شایه وزان پس ز ابرانشان چو خرد که بود از شیرین گر و بی بهرام باشند شاه بران گشت بهرام بهرستان هم او شاه برگاه و شام وزان پس هر کس که شایه بر و شیرینان جلای گشتان	جانبه دیو کار کرده سمران چو شمشیرش آورد و زندان چو باشد بی مردی کم بود بشویم با جان و دلی ان گنجه نار و دهنر شاه و سیرا و گر همه شهر یاران برنا و سپه سواری و مردی و دیر و دشت پیمان کردن ایرانشان بهرام در باره پادشاه بشرط برداشتن تاج از میان شیران سیان شاه و تاج از گنجه نار و دهنر شاه و سیرا و گر جانی زلفارش همیشه شد سز و گر دل از داد دارم همان گنجه و دهنر شام بیان گشت از برگاه شاه چو گنجه بند و دهنر آوریم بکام هم زبیدی و جبهه ز گنجه و دهنر همیشه ز کوشی و دهنر همیشه بر و شیرینان همیشه بیشتری ز دهنر زبان چو بر سپه دیو کار کرده و گنجه چو گنجه زلفارش همیشه شد گنجه و دهنر همیشه مبادا که کاری رسد بدور بگیتی کسی نیست در جهان چو بایشان در گنجه شایه بشایه بر او خاندیم آفرین گر و بی بهرام باشند شاه که خود آوریم آفرینان بران گشت بهرام بهرستان بخواننده وادی همیشه گنجه و دهنر همیشه	همه هست گنجه و دهنر همیشه رمانید طینو شمشیر از دست او سپاسم ز زندان که دارم بکام دل ز دهنرستان زیم که بیداد و کوشی و دهنر گنجه پدر بر پدر بر نیای من اند کسی اندازم ز مردان برود جهان بکیم آباد دارم بداد بیاریم شامش و شمشیر بر و شیرینان برود جز او را خود آیم کس پادشاه بر آیم گر از دهنرستان بیاران رود مود و دهنر گنجه کونان گنجه و دهنر شام ورایدون کجای تاج بر دهنر فرستاد ایرانشان را بخور چو پیش آری از داد و از دست کسی کجای پادشاهی سیرا گنجه کرده در اندیش آوریم کسی که میر و دهنر شمشیر ز دهنر و دهنر کسیر سخن مکافات سازم بر آفرین باید از گنجه و دهنر آیم ز سیرا و دهنر تاج شمشیر باید از گنجه یک باد گر بر و شیرینان همیشه سپه شمشیر و دهنر تاج بهرام گنجه کای سیرا همه زرد و گنجه و دهنر ز داد آفرینان که پیمان چنان بود آفرین شام بردی زرد و دهنر تاج بهرام و دهنر تاج بیشتر بر پادشاه شمشیر چو بهرام و دهنر و دهنر بران مودان گنجه تاج باید از گنجه و دهنر شام باید از گنجه و دهنر شام	پدر را نکوش کنم و دهنر بشد خسته جان من از دست او روانم می از خرد و بر خرد بر آفرینان پیمان بیداد گر بر بیداد گنجه برین و دهنر شامی من اند بر و دهنر و دهنر کار کرد همه زرد و دهنر شام نیم از دهنر شمشیر کسی را که شایه گنجه آرد اگر دادگر باشد پادشاه سرافشان کسیر از دهنر که گفتار آن شاه و دهنر جهان گشت و تاج کسیر بفر از فریدون گنجه و دهنر زرد و دهنر شام کزان کم شد و دهنر زین ایرانشان همیشه چو دهنر گنجه و دهنر ز داد و دهنر شام چو کاری نو از گنجه و دهنر چنان گنجه و دهنر بفران و دهنر شام وزان پس شمشیر و دهنر که شایه بود زین سیرا و دهنر برین و دهنر شام چو مندرش با دهنر و دهنر بشایه توی جان مار گنجه که گوید که اندر گنجه و دهنر وزان پس جهان و دهنر که چو نو بود شام و دهنر از دهنر و دهنر شام بها مودان شد از شیرینان نما و دهنر گنجه و دهنر بر شیرینان و دهنر مر آن سیرا و دهنر شانی و دهنر گنجه و دهنر

یکی گریه گاه و سر بر گرفت بد گفت موبد بزدان پناه نیا پیش کشان پیش بزدان پاک درین جنگ جانم شکلیا کشته یکی نزد وزیر گریست و نید چنان از شربت بخت عاج نشست تو بر گاه فرخنده باد ز گیتی برادر سر خروش مهر و پدید بدست نهشت از بدین تیرگی روز بوی خراج کنون در ستانی گویم گفت پیش گرفت آفرین خدای از آن پس چنین گفت کاین شما هم بدین نازش کشید وزان پس کجا آفرین خواندند ز پیر و ز بی سیم دار پتان تا را نشست بر گاه شاه گفت این هیچ گوان بشت بدست هم فرخ و سرخیز چنین گفت که گنج و دیکران به خیم چنین گفت که گنج کس سپهر از دوش تن سالن سیم هر آنکس که بماند زید گرم بد و گفت نزد یک بر سر که باقر و بر سر و با هم زدند جز از رستی نیست با بر سر نیم دین در دشت پیشین بود خواهم آنگدن ز بر گنج ز ما بر پادشاهان درود و گریه و زاری بر دین آتاش که خواست گری کنیز و یک شاه دین زشت گفت و کردار بشدند ز شاه را که دردم چو جای بزرگی بر دختند نیز در جشن می و سرور بود وزان پس در گنج بکش و شاه کس اندازد بخشش از دشت	جانی بد و مانده اند گفت چو رفیق دلت را بشوی از گنا دور رخ بر نهاده بر سر خاک ابر زه شیران تو امان کن بیامد بر شمس یار ملت سیر بر نهاده آن افرین بلان جهان پیش تو بنده باد تا در بدین جشن در دشت تو نیم می بر پادشاه تراغ زین گشت از دشت خون می کزان بر نهاده از دشت چنان از پدیدار رسیده از ویافتیم کافر نیست کیوشید تا محمد و شمس پیش او گوهر افشانند به خواه حاجت نیارینان برفتند بر ایران با فرود که به بارگاهش بیارستند زینک و زینت مار اگر نیم شاه و مردم شاهان نیم شاه و با شمس کس به اندیشگان از اسان سیم به پیش بنده ازان که دردم بر نهاده ای و هر کس نگیرد جز از پاک و دادار باد اگر چه از دشت آید سیم بر این سیم است کس کزان گنج در دشت نانبرنج بویزه که در دشت بود و بود بیاید که در دشت بود و بود و کردار ما بخت گناه بر پادشاه و در دشت ازاد بکشد پیش خمی گرم که بود شایسته بخت غم از گنج شاه جهان بود به یار و یار است گاه به تار با کوشش از دشت	بد گفت بهرام گاهی دین چنان کرد و گفت بهرام شاه بزدان چنین گفت کاهی در اینجا بیا خد و من شاه نیز در سرش گز بهرام کرد بزدان پناه سیم کوبست تو شاهی و مانده گان تو ایم که بهرام گرفت شمس مهر و شمس از دشت من اندر چنین فرود چنان پادشاهی بهرام گوشت بهرام اندر ز کردن دیان بر نهاده ایران چنین گفت بهرام کاهی گفت این از پیش بر نهاده چنین گفت بهرام با هم به دیگر بخت بخت کسی گوید در دشت نیم خد و دشت کوشش بود خد به خد بخت گشت ای هر آنکس که فرمان بر گزید یکی نامش بیا بهرام نیز خد از آنکه دشت براد از کافران به پادشاه بخت گر از دشت گاهی نهاده نامش بیا بخشید بهرام گناه و نمسان بخشید بخشید اگر چه شان به جای خوانی بیا گفت آنکه دشت دست و دست از دشت بهان از دشت	تو زین بگیا ای و دیگر گزیده دش پاک شد تو به کردار تو بر دشت بندگان نهاده انگلی دی را سوی ز چشم بهر دشت نمانده راه گم کرده راه بخوبی فرزند گان تو ایم بهی جت از دشت چو ساز دشت این باز دشت گشت که سیم ماندگی را میان زینک بد و ز دشت براد از دشت که اسی نام از دشت که رسم پیش نیاید مهر و دشت نیز از دشت خک آنکه بخت خردمند و دشت غم و دشت که بهرام بخت گناه آن که دشت شمار این دشت نگهان از دشت وزین بخت نهاده نامش بیا بخشید بهرام گناه و نمسان بخشید بخشید اگر چه شان به جای خوانی بیا گفت آنکه دشت دست و دست از دشت بهان از دشت	هم تو در دشت باز در دشت اگر نه دشت همین دشت بشد خد و دشت بزدان براد و دشت بر آمد یکی از دشت نهاده دشت همه کار دشت چو بخت بخت خداوندی از دشت به دشت که این دشت همین دشت چو خد و دشت تو از دشت روان این دشت سپهر دشت تو از دشت سپهر دشت چو دشت بشد دشت خداوندی از دشت نشت دشت بران دشت بفرزند دشت یکی از دشت بشد دشت که چون دشت دل از دشت بیا دشت دوم دشت همین دشت سر دشت بیا دشت	خریدار جنگ و دشت بران دشت که از دشت چو دشت فرود دشت چنین گفت کاهی بران دشت همی دشت نیز دشت مگر دشت بش دشت خداوندی از دشت داز دشت همین دشت پشت دشت چو دشت تو از دشت روان این دشت سپهر دشت تو از دشت سپهر دشت چو دشت بشد دشت خداوندی از دشت نشت دشت بران دشت بفرزند دشت یکی از دشت بشد دشت که چون دشت دل از دشت بیا دشت دوم دشت همین دشت سر دشت بیا دشت

بهر و سپردن و بنوختن در اهل و ان که بر شکرش بفرمود پس بگسب و دیران دانا بدو ان شدند نود بار و صد بار و صد هزار برفتند کسیر تا شکوه کسی را که زنده به زندگ رود و بدو و مرزبان هر کوب پدرانش آمد ز گیتی بجا ز گیتی نیز ان پنا هیدوس هر آنکس که از او بگریزد او به شهر ایران بگفتار او چنان که در زنجیر بپوشید در مردن شاه بدین شهر ما پرسید بهرام کاینکه که بیک نوزاد آب از دگاه درم دارد و گنج و دنیا نیز همی بود تا در گشت آفتاب بدین خانه اش در گنج و اگر با نود و تن بی بدی چونشت بهرام لنگ و بد شد آنچه لنگ با و دوا شاه بخت آن شب با و دوا شاه بیاریم چیزی که با بدی غمی گشت و پیرانش کشید بخت و خور و دمی بخت بر گفت روز و شب و شب بر او کش آفرین کرد گفت بد گفت یاری ده اندر چو خور و دشت خواب با حسی درین خانه بیشک تران سه روز اندرین خانه بودیم بیامد چو گرد و سپر ازین بزد و بد و گفت که شهر با گر شب درین خانه با هم براهم گفت ای از این درین همچو ابر ازین من شب	برگاه و فخر و بنوختن بر و تا باین بود که شورش بیامد به شاه دانش پذیر ز بهر درم پیش کینه شدند پایان درم بود کرده شاه با و ان نور و روشن شده بجست یک شهرشان گرد که از او بهرام از ایشان سادی گری کرد و در سپا که دانه او سیت فریاد با دهنه با و بد و بد برفتند شاهان و با و هریت با چند گرد و یکی با نوادیکر سب و ز گفتار و کردار با و و گرنه همان بخواند ز راه همان نرش و بد و بد و بد نشست از بر باره و دیا به مردی باشد و فستوی همه یک یک بر سر مده یکی دست شطرنج پیش آورد بر سپید و بخت و در شگاه از او از او چشم بکش و شاه یک امر در با و بد و بد یکی آتش بر سر کشید یکی مجلس دیگر آراستند نرخ و غم و کوشش از او که بد و بد و بد و بد که مرد از خورشید کند و بد بیامد ای شمع بر پاس کرد گر از شاه ایران برسان ز شاهان گیسو گرفتیم نخچه گرفت از آن شاه همان چو باز آمد او از نباشد کسی را ازین گوشت که از این با و بد ناریم بخت از این	شاه و خور و بد و بد سپه را سر سپرد جوانی بیدار با و بد که او بود دانا و بد بجست و دویون آتش نهاد همی شک بر آتش انشان بدان تا شود نامه شمس سر سپه بدگاه او آمد که ای زیر و دستان بیدار هر آنکس که بگریزد با و گر از او بد و بد و بد بر آنکه که شد با و بد رفتن بهرام در خانه لنگ و بد براهم مردی بر از سر چنین گفت با او یک نماند بفر داد از امر و بد سادی گری را بفرمود شاه سوی خانه لنگ آمد چو بشد شاه لنگ از او فرد آمد از اسب بهرام شاه یکی چاره ساخت و تفر چونان خور و دشت و بد چنین گفت لنگ بفر چنین گفت با و بد که دستار بدوش در شیک بد آن شب تیره با و بد بزن دست با و بد باز از شد مشک آفت از او بسته آن گوشت بر و چهارم چو غنچه دوخته درین خانه بی بجای گویم خندان همیکه غنچه تابش کوه رفتن بهرام لری با و بد یامد فرستاده با و بد چو غنچه و بد و بد	در تخت اندر آمد گری رسید جانش همه با و بد که نزدیک او به و بد شاه جهان دشت اندر کن به شهر ایران بر آن گشت شاه بهرام شه آفرین خوانند که از او گزاکند خستار کشاده دل دانه و آمد ز غم و بد و بد و بد نخچه بهرام از راه پیا بجام دل با و بد و بد ز و گشت شادی اندر جو دی فرزند بهرام که ای نامور با و بد تو از که در خانه ماند که با گشتن پیش این بر و بد و بد و بد که پس کشی ام از این بد و بد و بد و بد بمالید شاهان بد و بد بهر ام گفت ای گری عجب با و بد و بد یک امر و دشت و بد بشد لنگ مشک آفت باند ام کوشش و بد چو شد و شد و بد بد و بد و بد و بد خردان و بد و بد چونان خور و دشت و بد بشد و بد و بد بر او آفرین کرد و بد که این بد و بد و بد نمان از و بد و بد شب آمد از و بد پیش با و بد و بد بد و بد و بد و بد همی زامد و بد و بد	از و بد و بد و بد سپاهش بد و بد و بد بفرمود تا بگسلد از میان همه بر گشت یک بار ای آفرین خواند کس یکی ناگه در و بد و بد بجست با و بد و بد سوی مودان و بد و بد که از او و بد و بد ز دل کینه و بد و بد شمار بر با و بد و بد و گریه میدان چو گریه بد و بد و بد و بد باز پیش خوان و بد و بد جو از و بد و بد و بد که با و بد و بد خود و بد و بد و بد چو شد تیره و بد و بد که خور و بد و بد یکی رشته نهاد بر و بد بند و بد و بد و بد وزان خوب گفتار و بد اگر با و بد و بد خردان و بد و بد وزان و بد و بد و بد بیامد و بد و بد و بد که و بد و بد و بد بزد و بد و بد و بد نخست از و بد و بد بودی و بد و بد و بد که شاهان و بد و بد چو از و بد و بد و بد سوی خان و بد و بد نایم و بد و بد و بد بگفت و بد و بد و بد که از و بد و بد و بد نخست و بد و بد و بد

بردا گشتش کرد و دید رنگ برین در چشمم نخواهم سر بخت از داری ارجان تنگ و تو پس کنم این در خانه جا و کردار گفت ای سر فراد همان خشت پخته تو ما دان نزدیش گستر و پندش یکسره هر آنکس که در در می آورد و چون سر خود که هر کس که دارد دلش از جام میانی سه انجام یاد بر امانم گفت ای بر دگشت بر ارم شو پاچار تو پیمان کردی بگری بر برون کرد و سر گشتش کرد ترازین جهان بی نیاز می بشکیر چون تاج بر سر نهاد بروند پویان بر امانم را تختان بر امانم شوی کی یکی کاروان خانه بدر سر همی بار کرد و در چینه نهاد بماند اندام شاه و پیران جنان شاه آتش بر سر سوار آمد و گفت با من سخن ز سر گشتش و شاد و زوشت باز از انبان و از چینی که بود چو بختکاری بکار آمدش یکی پیش پیش آمدش بر خشت بر پیشه درون کرد گشتش شاه ز پیشه یکسو جانید اسپ همان ماده آهنگ بر امانم کجا نام او سر میداد بود بر دگشتش کسی مهر نهاد کنون از او اینکار بر کرد فرو داد از اسپ بر امانم بسیه گرفتند از فریفت چو شد بر میداد نهادان	گوشش که این جا بجا گشت ندارم بجزیری دیگر هیچ همه کاری برگ و پیرنگ شد کنم پاس تو بخروش و در بسی گفتن تو مرا خسته کرد چو بیدار گردی خواب کن بمخفت و دو پیش کشان چو خورشش نباشد می بگرد وزان می و را شادمانی در پیش او چون کی خوش خاک نیکسار و می و جانم بگفتار خود بر پایدار یاد کرد که سر کن کشد کین نباید که خوانست سید او میداخت با خاک اندر مناک برین متر آن سر فرادی ده سپه را سر سپه بار داد چو دید از پیش بر نام را نگر تا شاد و چه پای پای نیک کار بر زمین نیز جاب سبک نگدل کار و نهاد وزان دل اندیشه بر گشت بشد لبنگ از راه گنجی برد ازان و پنهان گشتی که بسی گفت با سقده مرگشت خوشان می بود و در وجود بجانبه و رای نیکار گشت نشسته مردم بخت همیکو در جای خنجر نگاه بر از دخت بر سان بفرید و چکش با نام کرد بدان زخم شمشیر او شاد بود بجام قور باد از خرد ز کار بر آورد از قبضه شست تو همیکو از ان پیشه جانم بیا که بجام و زین شست بر بر گشت ای گوشت	جودیت در دیش و شب گشت بر امانم گفت ای سر و سوار بر بیان که چیزی نخواهی زین بر امانم زان پس بر اندیشه گر این اسپ هر گشتی آب بر دگشتش بر امانم بیان چو داند ز خانه ز پس بر دگشتش بر امانم بیان خوشید کای سرخ دیده بود کسی که نازد و دوشک لب چو از کوچه بر آورد و هر بگفتی که سر گشتش این بار و هم ز که ناخاک بیرون بود چو شنید بر امانم از این سخن بر امانم رفت و سبک برگشت رفت و باید با یوان خوش بخش کردن بر امانم بر لبنگ چو دیدار گشت نشانند بشد پاک دل تا جان جو ز ز و زیم و زهر گوهر چو پاک و رای انداز بارگاه که چندین بود زید و جو وزان پس بر امانم خواند که هر کس که دارد و زوشت درم و ادنا پاک دل را چهار کشتن بر امانم از و باز و زین بسان پیشی کی سبز جاب بدان پیشه اندر کی شیر هم نگاه بیرون خراشید یکی تیغ زور بر مانش سوار برون آمد از پیشه مرگشت یکی مرد و پنهان می پاک درین پیشه ایشه و زانی چون غرور و شاد با جانم چنان دوان که باند شاه را	بجانبه می بر زمین برست همی رنج داری مرا خوان ندارم برگ آب چین کن فرمانده باشش کی پیشه و گشتش از خانه بر گشتند بدین پنجه سر گر و کین بیا و دغان و زوشت شنیدم از گشتش پستان بدین دستان کن گوشت چنان چون تو کی گشتش گر زان شد از خواب بر گشت بجاری و روی یکبار وزین خانه تو بهامون بود یکی تازه اندیشه انگشت ازان نازد بر امانم شست همیشی ساخت دران بخش کردن بر امانم بر لبنگ یکی پاک دل مرد را خوانند هم خانه دیبا و دین را بر برده بر بند انیس بشد مرد و ناگفت آن چو روزی بودش و زوشت که ای در گشتش با خاک کسی که نازد و زوشت بر دگشتش کین اسیر را ندید اندر مردم جاب در چاره شیر شیر کمان اندر کرد و سوار فرمانده جکی و دوا کار زانش کشاده شیرین خدا و دین از دگشتش بیا دشت شیر زنی و گشت چنان چون بود جاب نما دیشش گل شنبلیله همان پیشه زید و سوار	بگفتند و بر امانم گفت از سنج بخشی و جزیت بدو بر دگشتش بر امانم کای که این شوخ مرد و اندر گشتند بشکیر گشتش بیرون فرو داد و سپه امانم وزان پس بر امانم گفت آن شنیده بر امانم کین هر آنکس که دارد و زوشت بر دگشتش بر امانم کین بران چینه تیر و زین نهاد کنون از گشتش بر و بر بر دگشتش بر امانم کین یکی خوب و سوار بودش بر امانم گفت ای بار باندیشه آن شب با یوان بفرمود و بالنگ آبکش بر دگشتش بر امانم کین ز پیشه دینی هم ز انگشت نمانست و بدوران که گوهر و زون زین گشت ازان صد شتر و از زوشت چو گوئی کین بر زوشت کنون دست بازان بسیه زین شیر تر بتاراج داد و از خانه بود یکی باز و تیرنگ چنین گفت کای جاب یکی بانگ برزد و بان بزد و پیکش بادل یکی مرد و پنهان چو آمد بر شاه ایران خدا و دین از دگشتش بر دگشتش بر امانم کین بشد بر امانم کین یکی خرد و بر امانم بر دگشتش بر امانم کین	نیامم بدین خانه کایدت رنج ازین درم را رنج دار چینی ندارم ترا از جگه بدر که دارم که شمار اسپش خود بر روی و خاش بهامون به بست و بر سخت تیغ زین چو این استان بشوی یا دوا که بخوانی از گشتش بر و بر سپاسی بران دشتش بدرم می یا داید گشت چو زین از پیش خشک بالنگ بر نیم ز همان سید او بر و بر و زوشت و اندر مناک بموزه درون بر زوشت گر از اویت بشود یا دوا بشنید و آن از بالنگ بشد پیش او دست کرده گشت نگر تا شاد و چه پای پای ز گشتش دینی هم ز انگشت شتر خشت از دشت جرم همان ماده و زوشت و دشت ز گشتش و دنیا از پیش و کم چو بایست چندی زوشت ببین زین پس غرور کن درم مرد و دیش را سر ترا که از آنرا سر و دیش بهامون خ امید بازی بشوار مرد و اندر و نفس چو آهنگ او کرد شیر دل شیر ماده بر و دشت بدان پیشه و دیش جاب بر او ازین کرد و دیش ز شیران شده بد دل و چنان بار آورد بیا و دیش زوشت بکشید و بر خوش آرام نگارنده هر پا و دشت

چنان آفرید که خواهر است نخست آن شب تیره در بوتان شیر و باران رو سیب و سیب چشمه و خرم پدیدار شاه پیاوشد شاه بگرفت جام بدستوری شاه بیرون گشت فرود آمد از اسب جای نشست دو چشمش سرکنده زان سیاه که گریه را چشمش روشن کلاغ حرامست می بر جهان سر بر چنین نایلی که دو کفش گشت سپاهان خاندان شست نخسته بنید گرشکی شب این مهر تنگ وزان جایگشت بر دام خوش بند نیز بر شیر خزان شست یکی گفت و دید برشت شیر جاندان را زان در گفتی ماند بجستند گفتند با مادرش چنین کودکی نارسیده بچاک هم اندر زمان محل گردش رخا نخست دید از آن پیر زان گفت نخست آن که چشمش کلان سیاه چو بینان بشادی شود و نوبت بهشت پیش هر که زان گفت چو خورشید تابان بگفت رسید وزان ده فراوان بر آید آمدند وزان مردان تنگ گشتند شاه بیانست موبد که فرمان شاه شمارا همه یک به کرد مهر زن و مرد و کودک سر رسید چنان پاک خند و بر نایده مانند پیران بی پای و مهر رخ شاه بهرام از آن زان گشت نخست شمشاد موبد گرفت بدو گفت کای خواهر سنان خود با گفت یکسر همه مسترید که برزدان در یار با نماند باد	نزد خود و دیگران کجا به همی یاد کرد از لب و لبوتان نگار دستها کرده شانه شسته وزان نامداران و آن شب گشت منگفت میخواره گریه نام که داند که می خوش چون گشت نگار کرد و سایه داری نشست برش اسب او ایستاده بر راه زستی بکنید در پیش رخا اگر سواد است یا پیشه و ر نهی خواست بانام و چهره و مهر سپاهان خاندان اندر کشید کلان از ننگی که کاندکان تنگ بشد شاد دل فیه کام خوش بیانید و گرفت گوشش بچاک نشسته چو بر سر سوار دلیر سر سواران و روان را بخواند فرایند که بر سر گریه بر شش یکی گفت که زان که دوشد که شد نهر بر آورد و گشت استخوان کاین سوتان از شایه نشست ز سر بر کند دست خفته بر راه بخشید تا تن نگر و زبون سوی پیش موبد پاک را بجای بی گور و آهوندید نظاره به پیش سپاه آمدند بخوبی نکرد اندر ایشان نگاه چو بر داند از آن سکوده شد راه بدان نماند شهر زین خوبه یکایک همه که خداست دیدید بریدند ناگه سر مرد مهر مانند اکث در زرخ سنان نیز روان بر رسید و برورد بدانجامی ویران خزان نشست چنین بجا آید ویران کرد نگار که راکبش نشسته غم و مرگ سختی بر او تازد باد	اگر من می نیک مانم به شاه چو نشست می خواست از نایب جاندان چون دید خوشش یکی جام را دید پر سره یلور بر روی شمشاد جام بنید از آن شهر خرم باید نشست نگار اندر که کلاغی سیاه بر او نشست خروشان شدند رخ شهر یار جهان ز روشد بدینگونه بگذشت سال تمام	ترا دادم این شیشه و جایگاه بزرگان لشکر رفتند شاد میان یلان جایگشتش بدش اندر افتاد از آن جام خوش چو من دشمن باز خواهم کرد چو در سینه مردمی گزشت دو چشمش بکنند از آن جام وزان مجلس جام جوشان شدند نیز گریه پرورد شد همی داشتی بر کسی حرام	گفت این وزان جایگشت بیاد هم آنگه یک مرد مهر هم این مهر که با میوه و بوی بود نخست بزرگان بیازید و گفت این زان بهشت بی هم خوش بر انگشت اسب از میان کرده همی تا خندند از پس او کرده چو بهرام به خواست از نایب هم آنگه بر آمد زرد گزشت کجا شاه بر شش سیکار فرانز نیامد بران کاخ سپه جوان گفت کایه شام چو آمد و در جام گشت خرد هنوز آن زمان گفت گشت همی شد و آن شیران چون گفت آن گفتی که خود دیده بود اگر سواد است یا پیشه و ر نخست آفرین کرد بر شهر یار بداد هم جام بنیدش نمان نیکاف گشت بود و آن گفت که چندین خوردی که بر شش بر اندازد بر سر کسی خورید بیاد هم روز شمشاد سگ و یوز و شیر و شایه بر پیش اندامی سیکار جاندان پر خشم و بر تاب کنام دود و دم و خشم بر باد خوش آمد شمشاد بهرام را ازین ده چو زور و چو کشت زن و مرد و از آن پس یک شمشاد چو بهرام زان رو تار خیز شده دشت بران ویران کرد برو نیزه آباد کرد آن گنج فرود آمد از اسب خوشش بیاد یکی خیمه و موبد گفت این این ده گزشت ازان پیر پرورد شد و ز	بیاوان خیمه خرامید مست پیش میوه آورد و گشت زده در ایهوی نام گیر و سیب بود به ان جام می تاخت بر پای وزان می پرستان بر آورد ز موبد می تاخت تاسوی کرده در امر و دیدند ز پیش کرده بیاد بر او یک نیک خواه کای نامداران با فرود شش همان نامستان خراستی همی تا گریه است تا شش بخور تاشوی این شاد کام بیاد و در خانه بیور رخ کرد بدیده انگشت است و گشت بیکه دست زنجیر و دیگر گشت بدیده بدیده آنچه نشیند بود که بر پهلوانان لیری مست کجا دوان بزی تاب و زور کار نخست کس ز او در جهان ازان پیشه بر تر نیامد گھر نشسته یار و در اشیر زید از غار فرجام خوب گشت سوی دشت نخیر خود با سپاه همیکه در کاه و نوری و زان پرازان و مردم و چار پاک همی خواست کایه بران ده فرود بخوبی اندرون ایشان قهر باد یکی تازه کرد اندران کام را بیک راه باید که درید جا پرستار و زور و با کشت گرفتند نگاه ازان ده گزشت همی زبیه مردم و چار پاک چنان کن که زین بن بنید بر خوشی نزدیک شمشاد ازان نامداران بی بر پاک بر از غارت و گشت و گشت بر رسید و گفت از شام گشت

چنین دایم باخ که مهر بود	بجائی که گم نام یک پیر بود	به روزی که گفت مهر تو پیش	به کار چون پیر فرستادش	نیک جهاندار و دینار خواه	تا ششم گاو و خروبار خواه
بکش هر که پیکار سازد به	همه که ترسند یک سهره تو	بران موی پیر فرین مکن	نه بر آرد زانند او برین سخن	اگر یار خوابی ز درگاه شاه	فرستمت چند آنکه خواهی خواه
چو شنید پیر این سخن شاکوشت	از اندوه دیرینه آراوشت	همه آنکه سوی خانه شد مریز	بیاد و مردم سوی آب گیر	زمین را با باد کردن گرفت	همه مرز را سپردن گرفت
ز بهر ایگان گاو و خروبار	همه شست یک سهره پیر	خود و مرزداران بکوشید	نشانده بر چاکه خشت	چو یک مرز از مرز آبا کرد	دل هر که بود اندران شاد کرد
ازین مرز هر کس که بگریخت	بزرگان همی خون لخت	چو گاهی آمد ز آباد جا	هم از رنج این پیر سرک خد	یکایک سبک ده نهادند رو	همه بزرگان آباد کردند و جو
همان مرغ و گاو و خروبار	یکایک برافروید بکشتند	درختی بهر جای هر کس شست	شد آن جاویران بکشت	بسال سه دیگر بسیار است ده	بر آمد نورش همی کار سه
چو آمدش هنگام خرم بهار	سوی دشت خجیر شد شهر بار	ابا موی مویان روز به	چو هر دو رسیدند نزد یک	فلک گردناگاه بهرام گور	جهان دید پر کشید و ستور
بر آورد زو کا خناسه بلند	همه ده پرازدگاو و پرگوسفند	همه باغ پر آب و کشت و خجیر	همه کوه بلال و شنید	پراکنده بر کوه میش و بره	بهشتی شده کوه و در کوه
بوی خجیرین گفت کای روز به	چو دیدی که دیران این بند	پیر گنده ز مردم و چار پاک	چه دادی که آن کنون باز جا	بدو گفت موی که از یک سخن	بیای آمین شارسان کن
هم از یک سخن ده خود آگوش	دل شاه ایران از آن شاد	مر شاه فرمود کاین ستر جا	بدینار گنج اندر آور پاک	تبر سیم از کردگار جهان	نکو همیدن کثران دهران
بدیدم چو یکدل ده اندیشه کرد	ز سر و بر آورد ناگاه کرد	چنان چون بیکش هر کس خد	بود بوم ایشان ماند بجا	برفتم بگفتم به پیران ده	که این مردمان بهر شایسته
زنان که خدایند و کوه و کوه	پرستار و مرز و دریا و لیر	چو مهر شدند آنکه بودند که	بیای اندر آمد سر مردم	بگفتار ویران شد این پاک	نکو هشتن من دور تر شد
دران پس بر ایشان بخت	بر خرم نمود و گر گون راه	یکی با خرد و پیر کردم پاک	خنکوی و بادانش بهر جا	یکوشید و پیر آباد کرد	دل زیر وستان بلو شاد
چو مهر کی گشت شد کرات	بسیار و خوبی و دشتی بکات	نهانی بدیشان نمودم پاک	وزان پس کاشدم ره کرد	سخن بهر از کوه و پیر آباد	چو بر جای که بر پیر شاد
خرو شاه باید زبان بچلو	چو خواجهی که سیر بچ باشد	دل شاه تا جاودانش داد	از کوه و دیرانی آزاد داد	چو شنید شاه این سخن گفت	سزاوار تاج تو ای روز به
بختید یک بدره دینار زرد	بدان پیر پیر پیر پیر	زنی گرفتن بهرام دختر و هفتان آسیا بان	همی باشد وی خور و با سپاه	در اخلت خسروی شستند	سرش را بابر اندر افروختند
در سفته با مویان و هفتان	بر خجیر شد شهر بار جهان	چنان شد که باهی خجیر گاه	سخنهای شایان همی خوانند	ز خجیر کوه و ز خجیر شست	گرفتن از اندوه اندر گشت
سوی شهر شد شاد دل سپاه	شب آمد بر کشت گیتی سیا	بزرگان لشکر به زانند	یکی آسیا دید و پیش ده	یکی آتش دید تا بان زور	بدانسان که بهین کشته شود
شنیده بران شوی نگر	بیکسو دهی خرم آمد پدید	همه جامه زرم خرم و زور	همه جامه زرم خرم و زور	بدان کوه آتش بهر دشت	یکی جشن گاه ساخته بر کران
نگل بر کی بر سرش افرد	نشته بر جا را لشکر	وزان هر یک بر زمان نوزد	وزان هر یک بر زمان نوزد	همه جامه زرم خرم و زور	همه جامه زرم خرم و زور
بزرگ پیر پیش در آسیا	برش کشیده خجیر گاه	همی چو یکدیگر از روی او	همی چو یکدیگر از روی او	وزان پس و ش آمد جشن گاه	یکی گفت کاین باد بهرام
که با فرور زست و با هر مهر	به ولایت بر پا گردان سپهر	چو آمد نیز دیکه دختران	چو آمد نیز دیکه دختران	نکسارش نباشد بخیر و گور	از ایرانش خوانند بهرام گور
جهاندار کا و از ایشان شنید	عنان را بچسبید زانکوشید	کسانند و خواره ز دیکه شاه	کسانند و خواره ز دیکه شاه	همه دشت یکسر بر آناه دید	بشهر آمد آن راه کوتاه دید
بفرمود تا میگسار از راه	یکی ناز تاب و دگر سوسنگ	بر شاه رفتند بادست بند	بر شاه رفتند بادست بند	وزان دختران آنکه بدنامار	برون آمدند از میان چهار
یکی مشکناز دیکه مشکناک	کر ایشان پیش اندر افتاد	که این مکرخان دختران که اند	که این مکرخان دختران که اند	همی جامه گفتند بهرام را	شنید شاه بادانش کام را
زهر چار پیر رسید بهرام گور	بدین کوه خجیر گاه دیر	بیاید هم کنون کشت گیت	بیاید هم کنون کشت گیت	یکی گفت کای سروبالا سوار	هر چیز با بنده شهر بار
چو بهرام را دید رخ رانچاک	بالید و شنیدش با ترن پاک	یکی جام زین بفرمود شاه	یکی جام زین بفرمود شاه	هم اندر زمان سیاهان کوه	بیاد و خجیر خود را کرده
بد و پیر و آفرین کرد و گفت	که این دختران هر انیست خفت	رسیده بدین سال و دوشیزه	رسیده بدین سال و دوشیزه	بدو گفت کاین چار خوشید	چو در چندی نیت هنگام شاد
بدو گفت بهرام کاین هر چار	بمن ده وزین پیش دختر دار	چنین داد پیر و پیر مرد	چنین داد پیر و پیر مرد	ولیکن اندرند چیری خرد	مگویی ازین پیش چیری کنون
بدو گفت بهرام شایدم را	که بی چیر ایشان بیاید مرا	بدو گفت هر چار خفت تواند	بدو گفت هر چار خفت تواند	نه جامست ماران و بوم و نه	نه سیم و سر کانه گاو نه خد
بدو گفت بهرام کاین هر چار	نیز رفتم از پاک پروردگار	بگفت این و از جا بر پاک	بگفت این و از جا بر پاک	بعیبت هر چشم تو دید شاد	بدان که دیده پند شاد
سپاه اندر آمد یک یک بخت	همه شب همی گردش گشت	فرماند آن سیاهان گشت	فرماند آن سیاهان گشت	بفرمود تا خادمان سپاه	برندان بتان را بشکوه
شب تیره اینجا یک چو رسید	ز نش گفت که دور گشت رسید	بر آواز این پیش دختران	بر آواز این پیش دختران	بن گفت کان نامار چاه	برین بر زو بالا و این نگاه
که نیکت فرجام این پاک	ز نش گفت کای بود ایرود	نیر رسید چون دید مرد از رود	نیر رسید چون دید مرد از رود	چنین گفت پس سیاهان بزر	کای زن مراد ستانی زن
بت آرای بند چو ایشان	گشت شهرشان آفرین	برنگونه تا شنید بخت راغ	برنگونه تا شنید بخت راغ	بروی زمین بر بی جاست	نه دینار و نه دختر شاست
چو شب دشت مهر آمد زده	بدین پیر گفت ای گور ز به	بر بالینت آمد شب تیره بخت	بر بالینت آمد شب تیره بخت	هر وقت هر گونه دهستان	چو از بد نژاد و چو نرستان
				نگر کرد آن جشن آتش	فغان را چو چید در شست

نور افروز

که از تو نیس کهین خرم خستم
 چرا آوردم این مرغ بریان
 چه سنگامه خوانی و شخفت
 چرا مرغ کار زش بندیدم
 چنین گفت شاگرد کین خست
 که زین بر خدایا دان شود
 جوان رفت و داور دخت است
 رفت پیش پیرام و گفت ای حور
 شکر حبت و بادام مرغ و بر
 چونان خورده شد جامه بر سر
 شامی گار میستان کشید
 بدانی که مرادش بفروختی
 چه خوشید بر چرخ بنور و لاج
 چه شاگرد را دید بنواختش
 همان نیز بر ماهیانه دوبار
 چه دانند که مردم کد است
 همی بود یک چند با همتران
 همه بر مهاباز و خجیر گشت
 بگفتند باشاه بهرام گور
 ازانید سو تو را باید شدن
 دور روز اندران کار کشیدند
 بیالای او موی بدید برش
 فرزد آمد و خجیر بر کشید
 بران کرد مرده را از پیش
 زنی وید برکت او بر سبک
 چو پایش کشید با سپه خانه راند
 حصیری گبست و بواشت نهاد
 بشا بد چنین کار کار زنان
 بخور دادند گی نان نالان خفت
 که بر زکیان دارد و فرماه
 بره کنی غمخورد و زنت این سوار
 بره گشت شوهر نر بام کار
 یکی پای بریان بر و از بره
 بدو گفت شاه ای زن کم سخن
 زن کم سخن گشت آری گوشت
 همیشه گذار سواران بود
 زن پاک تن را با او در گشت

زبان را بنوازش بسیار آید
فزون خواستن نیست آید
ببازارگان چیز دیگر بگفت
بافزون خریدی و کردی آید
چنان دان مرغ از شام آید
کلایش از ایوان بکیوان شود
با ستاد گفت ای گرامی آید
بهین مایکری تو دی سوار
که از ایشان خوان کند کسره
نخستین بهرام خسرو سپرد
مجنبت نامی پرستان شود
همی چشم شاگرد بر دوست
جهان با آن است از ترس عجب
بر مرستان شاد و نشاطش
درم شصت گنجی بر او شمار
چگونه شناسد بد آن راز
می روشن جام و درشگران
بجوی آبایون می و گشت
که شد دیر بهنگام نخچیر
باید بخیر رای بدن
همی بود بهرام بایم بخچیر
در پستان لبان نان در بر
سوار بر آژدها بر درید
که بر گزیداد ایشان بهش
ز بهرام خسرو پوشید رو
زبان نیران شود و ایشان خواند
بهرام بر آن سرین کرد یاد
منم شکری وار دندان کن
به ستاد چنین رخ انداخت
نماند هیچ جز به بهرام شاه
تو شوخ را بنوی ای اندر گذار
بگفتار آن زن زهر سوار
چنان بخت چیز می که بد کسره
یکی دوستان گوی با من کن
هم آغاز و فرجام هر کار آید
ز دیوان و از کار دانا آید
بر زمام دیوانه به بود

نیاوردی و داده بودم درم
 چو بشنید بهرام از این سخن
 ز دریا ای جوشان چو غر بر رسید
 گرازان یک مرغ با این سوار
 تو همان من شس ما این سوار
 چو شاگردیش بهرام گفت
 یکی مغر نادام بریان و گرم
 کنون آرزویت بیارم گرم
 می و زعفران بر شکم کباب
 بد نیگوته تا نشاد و خرمن شدند
 بمالید بشید نیز وزین بر نهاد
 که مرغی خریدی فردن از بها
 بفرمود خسرو لب لار بار
 یکی بدیده بر دهنش زد یک او
 بچرخ تو از ساز جهان گستر
 کنون ای خردمندش ندید
 گشتن بهرام اثر دما را و فو
 گزاردن گور و آب و بویخ
 چنین داد پاشخ که مردی هزار
 سوی تو شد شاه خجیر چو
 سه دیگر چو فروخت خورشید تاج
 کمان را بزنه کرد و تیر خندنگ
 یکی مرد بر ناف سر و برده بود
 بهرام از حیران و پیمان برده
 بدو گفت بهرام کای در سوخ
 بدو گفت کاه آرد و سنجش مال
 سوی خانه آب شد آب برد
 بسیار و خوانی و نهاده است
 چو از خواب بیدار شد زن بشو
 چنین گفت باز زن فرمایشه شو
 زستان و سرما باد و مان
 چو شد گشته یکی بهر سیه بخت
 چو بهرام دست از خورشید داشت
 بدان تا بگفتا تو سه خوریم
 بدو گفت بهرام کای است او پس
 یکی نام دردی شد بر سر
 زبانی بود کان نیامد بر رخ

که ناله نده بودم ز درد و شکم
 شدش آرد وی نپس کین
 شد آن چادر قیرگون ناپدید
 بنودی مرا تیره شب کارزار
 بدیدم مرغ با من مکن کارزار
 که امر و زبانه میباش حفت
 نپس کین ساز زانان نرم
 و گرانزه هر خورونی نرم نرم
 سوخته شد بادی پر تاب
 ز خوردن بجام دادم شدند
 سوی کاشن آمدن می شسته شاه
 نهادی مرا در دم اثر دها
 که بازارگان رکنند و ستار
 که چون ماه شایان تارک است او
 دل مرد آزا ده خندان کند
 اگر ایدیت یک سخن یاد گیر
تن او بجان و دقان
 کشیدند بر بنبره هر جای نخ
 کزین گرد باید زشت سوار
 جهان دیدیکه سیر از رنگ بو
 زمین زرد شد کوه و دریا چون
 بزدیر برادر دایه درنگ
 بخون و زهر بر اندر آفروده بود
 بخواب بآب آرزو مند شاه
 و سپیدانگدشتن میاید برنج
 چو وقت بر آید مکن در جوال
 همه در زمان شوی را بر شمرد
 بر او تیره و سرگردان و دست
 میگفت که زشت شسته رو
 که چنین چرا بیدارین گفتگوی
 به پیش آیت بیگمان کیوان
 برید کشان ز منم خمت
 همی بود خواب و نماند دست
 بی درد و اندوه را نشکریم
 و زار و داد و فوجی به بیند کس
 که ز جام زانان هیچ بنیدنی
 ز شاه جهان دار نیست رخ

چنین داد و پا سخ کرامی چندی
پشیمان شد از گفتن خود آن
همی گفت پر مایه بازار گران
خریدی گر اورا بدان کی نشیر
چو بهرام برخواست از خوابش
بش شاه نوشت بخت اوی
که این آرزوهای می بخوست
گفت این سخن پس بیازار شد
بیاد و روان بافر شمای اغفر
چنین گفت بامیزان شهریار
ببازار گان گفت چنین گو
گفت این ببازار گان قوت
بیاد و دشا گرد با او هم
ببازار گان گفت تازنده
مبود چنین گفت زان کج شاه
بخیله کن هیچ اگر مرو
بهار آمد و خاک شد چو شست
همه جویاران پیر از مشکدم
بیاد و باید همه یوز و باز
زگور روز غم و ز آب و جهان
بنخست در شمع بار دلیر
و گرتیز زو بر میان شش
بران مرد و گیت بهرام زار
چنین تا با بادو جائی رسید
چنین گفت زن کای برده سوار
خود آمد بجائی که پوشش یافت
که این مرد ابله بماند بجای
نشد شاه بهرام و رخ را بخت
برگشت باید ترا کای و دار
نداری نکست و دهنم زنمان
همی گفت انبار نشین زن
بیاد و دخانی رخسار یار
چش کرد و بر آفتاب سخن
بشودستان نیز کرد دم بلیه
زن پیش گفت کای پاکر
یکوش زهر و زنج شش
بر انداخته شد زان سخن شهریار

نداری خرد کوروان پرورد
بر او نیز یاد گذرشته نکرد
بشاکر گدای مردن کاروان
بدی با من ام و ز چون کی بشیر
بشد پیش آن باره و دستکش
شگفتی فرو ماند از بخت او
بسرانم و غوانی بنمای راست
بسازد گردن بخریدار شد
چو آن منیرش بود و پاکیزه مغز
که بهرام مارا کند خواستار
با فرونی ای مزاران فروش
سوی گاه شاهی گزار یافت
یکی شاد از ایشان دیگر درم
چنان آن که شاکر و راننده
چو کار جهان راندار و نگاه
همانا که کم باشد از آوے
بروی زمین بر سوالات
بگردان گل تار می شد بزم
همان چرخ و شاهین گرد افراز
بیر و خستند آن ولاد و رمان
یکی اندوید چون تره شیر
فرو بخت خواب نه بر اندیش
وزان نه بر شد چشم بهرام تار
ز نامون سودر سر ای رسید
تو این خانه چون غلغلیش دار
ز پیش اندرون فست و خانه بخت
هر آنکه که بیند که در سر
کز آن از دماغ و ناستندست
بزرگست و از محمد شهر یار
نه شب و کی سی می چون نمان
که هم نیک ازین بود و هم ازین
بر او حایه و تره و جو مبار
بیاید و سی با یکی روز زن
ازین شب است که از اویت از کل
بین و فراوان کی و سر
که ناخوش کند بر پیش از خوش
که بد شد و نام از آن مایه کار

بیل گفت پیش ازین زمان بازگشت خورچا در شکوی کنون تابد و شمع من از گاو تبی دید پستان گاو نشو بدو گفت شوی از چه گوئی بر پستانها و شود شیر خشک شود خایه در زیر مرغان چو شاه جهان این خفا نشود زن قریح پاک یزدان است تو بدیدار کرده دادگر بهر کاره چون شیر باخته شد ازان شیر با شاه تخی بخورد وزان پس چنین تا که یزدان بر آنکس که آن تازیانه بدید پرازشم رقتند و در راه برین بندگی نیز کوشش شود همیشه جز از زیر بانی کن بزرگان ایران ز بهر تکرار بر بیابان راسته ده شد بر پیش اندرون باخته مقبل صد اختر بد از بهر رامشگر سیاهش و چنگ بمقتل ز یکی طوق زرین زربدنگ بیارسته طوق یوز از گهر چناندر برام هر هفت سال زبون بود چنگال او کلنگ دل شاه گشت از پر تیغ چو بهرام گور اندر آمد بیاض سه دختر بر او شسته و طالع ز دیدارشان چشم او خیره شد برفت از بر حوض برین چو سرمه برین بر آید باه چنین پاسخ آنکه برین ها که یکی بنده را گفت شاه چو طغرل بدیدار آن گفت شاه گیتی بران آید وزان پس بیاید و جام بلور	که از او گرسند و در میان بهرید و بر چرخ بنو و روی تو ای کاره که کاره آسان گیر دل میران جوان گشت سپهر افغان بداند چه پویایی نماند نافه درون بوشی هر آنکه که بدیدار گشت شاه پیشانی آمدش از اندیشه وگر باره بر گاو مالید وگر نه نبود و را این هنر زن هر دوزان کار بر خفته چنین گفت با آن زن همی کن برین تازیانه نگاه بهرام بر آفرین گسترید پیاده دوان تا بنزدیک شاه هم از شاه مار پرتو شد برین باش پانیر بانی کن درگاه رقتند سیصد سو رکاش بر بهیم و بالاک بر اوخت فیروزه و هر گنج همه برین افسران گران چو زرد خنده بر لاجورد چهل یار و شوش گوشوار بدواند افکنده زنجیر زر بدان آب حقی بفرخته مال شکاری که خنجر او بدنگ بهتاخت از پس بر او ای یکی باغ دید از دخی چو بهر بر نهاده و بر دونه ز بار و طغرل دلش پیر شد بر شاه شد خاک را بود او اگر شاه و دروین باغ شاه که اکنون می مرغ دید و سیا که شو کو زین کن سرانگاه کدامی در دیش ه بی یاروت فرود آمد و شاه گشت سپهر همیداشت و پیش بهرام گور	در شتی که برین سپهر روضه بیاد زن از خانه باشوی گفت بیاد و گاو از گاو گوش چنین گفت باشوی کای که خدا چنین گفت زنگی گرانمایه شو زنا و دیا آشکارا شود چراگاه این گاو گشت زب بیزوان چنین گفت که کامگار نباخه در اندر دوست گشت وزان پس چنین گفت با که خدا نیز یک همان شد آن پاک که این تازیانه بدگاه بر خداوند خانه بویید بخت پیاده همی پیش شیب در که شاه باز کار و انجسدا که چون او بر خجای همان گفت این خندان بشد از آن ابا بر سواری بر ستند و رفتن بهرام بخیر و خوا همه پایتخت زرو بلور ابا باز داران خدمت با همی خواندندیش طغرل شاه شمار سیصد و طر اعیان بیاد شمشاه از ایشان چون که نزدیک و یار رسید سرانجام شد و دیوانه یکی باغ پیش اندر افراخ زینش بر بیابان رسته برخ چون بهار و بهار بلند چو دهنقان بر پایه اورا بدو گفت کای شاه خوش بهر زین چنین گفت شاه ابا زنگ زرین پیش چو بشد بنده چون با و او یکی میران بر تو خنده بیاد هم آنکه و ستور او چنانچه چون دیدند بهرام	که بدیدار شود مهر و داد و گز که هر کاره و آتش از زلفت فرادان گیاره و دینا پیش دل شاه گیتی و گشت بر مرا بهید نیست این گوی دل زرم چون سنگ را شود هم آتش خورشید بر تیر توانا و دارنده روزگار که بیرون گذاری تو شیراز که بدیدار داد و شد باز جا همی بر دوزان پس کوه بیاد ز جانی که باشد گذر بیاد و دوزان شیب را برخت برفتند و بر دندیکر نماز چناندار و بر موبدان موبدا بدین بی نو اسپهان نشت از بر باره با پاک ز ترک و زرومی و از پاری نشتنگه شاه و بهرام گور دو صد و شصت و شصت و شصت و شصت و شصت و شصت و شصت فرستاده یا قوت سنجیدین همی تاجش از شتری برگذ شمنشاه در بار از مرغ کلنگی چنگ آتش برید بر آورده از گوشه باغ کاخ همه باغ پر بنده و خواسته بابر و گمان و بگیسو کند سرخ او شد از بر چو شنبلیله بکام تو کرد و در آن که در طغرل شد از شاه چون چنگ منتظار و چون که بهار شاه جهان و با همه با دوزان ترانده باد چنان میل داران گنج را وزان نهاده خط بر تر کشید	برین تیره اندیشه بخت زهر گونه تخم اندر افکن باب بر پستانش بر دست انگشت ستم گاه شد شمر یا جان چو بدیدار شد جهاندا شاه بدشت اندرون گرگ مرده بر پستانش شمشیر او اگر باب گیر و دل من داد ز پستان گاو و شمشیر تو با خنده و روشی باشت نهاد از برش کاسه شیر که کن کی شمشیر بر بلند همیداشت آن را زانی نگاه بزن گفت شکار از شاه درین نه درویش بدین بدو گفت بهرام کای روز بشد از بی نو اسپهان بروز سه دیگر بز و نشت ده شتر نشتنگه شاه را ابا بر یکی تیغ زن می غلام پس اندر یکی مرغ بود سیا که خاقان چنین فرستاد پس باز داران خدمت نو هر آنکس که بود خنجر زرو طغرل طغرل شد از بهرام بهرید برین تیر از کان بشد تازیان باغی خنده شاه سیان گلستان کی آید یکی جام بر دست هر یک خردمند برین نام نباخت گفت که کایه و گشت از آن مرغ گیر بیاد برین کو زین شربت که طغرل شمشیر و را بران شادی اکنون کی بیاد برین کی زرد جام چو برین جان و برین

چون شد مست برین بران خزان بر خند هر سر بر یک شاه بد و گفت کاین خزان که آن یکی چاه گوی و در چنگل بدان چاه زدن گفت کاین نمانی گریه فلک ماه را سیان شک چو بر باد و طهر همی موی کانی بر پیکان تیر چو آن چاه بشنید بهرام گم همین تو این هر سه دختر است سر اگر زیری بسان روی پرستند کار این پند شاه ز پوشیدنی چو ز گستره دنی ز برین چو شنید بهرام گفت ترا و او دو خاک پای تو اند پیر زین چنین گفت آن سهراب بگو بیا بر می رانند سیر از سالار گردنشان بیاید شکوی زین خوش چو شد یک سر بر ز گور همی چو است کاین آن چو بزه داشت بهرام گم ز لشکر آن کس که آن زخم وز آنجا بر گنج شمشیر برو تیر بر سینه کشید چنین گفت کاین تیری پر چو با تیری بر تو شیر زنی	چنین گفت کاین بر سر خزان نموده بر سر بر گور کلاه که با تو در پیش وانی زیند سوم پاکو بد شکو شکون بر و از دل چاه شاه گوسه نشانی مگر خردی گاه را همی فر تاجت بر آید بابر همی آب گرو ز و او تو شیر بنور و آن گران سنگها بکیوان سرفراز هم افش که بر ستم آن تخت شاهنش بر پیکان که از دور و دراز زا گندنی هم را گندنی که چیری که داری تو اند همان هر سه زنده بر آن پسندیده چو بر پیر بهرام برایشان همی آفرین خوانند خزان تا زبانه بودی نشان سوی خا خا خا خا خا ز تو بیا کاین کاین بر کشید ز خوشان شد کاین کاین بخندید چو بی شد شاه بر آن شهر بار آفرین کشید یکی بنشیند پیش اندام گذر کرد تیرش بر پیکان نیز تیر پیکان او گرو پیر کو خا خا زین بر کنی نزدیری زیم و آرام را بوست اندام و او را ز گور سیر خرد و زلفش شکون همان مویش نیست بای سواری سرفراز بای بزو یکی کاخ بهرام شاه یکی چاه خرد و داری خا همه سوی گفتار و از گور شب تیره ز دخت گور کاینان کنیست بر شکا	بدین باغ بهرام شاه آمد یکی با پای کوب و در چنگل چنین گفت برین کاین سهراب ز چیری مرا نیست شاه گوی تبان چاه و چنگ بر خند بر دیار راه و ببالای ساج بگلزارانند همی چو سپاهی که بنشیند ترا بد و گفت شاه اسمی سرفراز بد و گفت برین کاین سهراب پرستش کنم تاج و تخت ترا ببالای ساج و زین گنج همان شتر بار باشد و گویست همان تابا شد هم اینجا میدرخش را نام ماه آفرین نفرمود تا آمد زین چهار بمشکوی زین کاین ماه چو دیری کسی شلخ شمشیر چو آمد بکینه خا دو زاع کاین ابنه بر نه همی بود بهرام تا گور نیز تیر بر پشت آن گور کشمید بر آن فر تو دور باد کشتن بهرام سیر ز و ز کاین نامور شهر یار زین ز لشکر آن کس که بدینگاه که آرد بدین جا که سوسند نیز چو همی از نیست گزند کسی مردم پیر از انسان که او را خدای جهان باشت بر دیار کاین ماه و ببالای بجشن آید آن مرد و ببالای همان پیر از زوشه سرش نیز پیکان بر سرش تاج شهنشاه از بیکو بهرام بسالی پیکان شود مرد و	نیز و کشتی زان پناه آید سه و گوی خوش آواز و اندک همینا و بی تو کسی روزگار درم هست و دینار و باغ و چاه یکایک دل از غم بر خند بنار و تو تخت شاهای و تاج ز شادی بخند و دل از غم همی باز وی زور مست ترا چشیده گیتی بسی گرم بود تو شاه بادامی و بیکار همان فر و از دخت ترا سرفراز و زین پایی تاج بایوان من بنده گویست تو با جام می سورا مش فرانک در بد و گریستند بیار و ز لشکر کاین نامدار همی می گسارید خنده شاه دوان پیش خا و بیکو نماز بسی خور و خور و گشتند زین دوان پیر و ز گور بمستی بر پشت کاین و گور گذر کرد و گور پیکان و پیر همه روزگار آن سوسو باد دو شیر یار پیش آن بنشیند براده شد تیر کاین دوست نیز و نه بنشیند کاین جهان یکی بنشیند و پیر گوسفند بد و سهراب گفت کاین ماه بخور و با نامور گور اگر نیستی داد بهرام شاه بد و گفت بهرام کاین و گور بد و سهراب گفت از پیر که آید و کاین باشت خا چنین گفت با حتران روز وز آنجا بکشوی زین کون و خردی تن ز خزان درین آن بر و کشت بالایی	نیز و کشتی زان پناه آید سه و گوی خوش آواز و اندک همینا و بی تو کسی روزگار درم هست و دینار و باغ و چاه یکایک دل از غم بر خند بنار و تو تخت شاهای و تاج ز شادی بخند و دل از غم همی باز وی زور مست ترا چشیده گیتی بسی گرم بود تو شاه بادامی و بیکار همان فر و از دخت ترا سرفراز و زین پایی تاج بایوان من بنده گویست تو با جام می سورا مش فرانک در بد و گریستند بیار و ز لشکر کاین نامدار همی می گسارید خنده شاه دوان پیش خا و بیکو نماز بسی خور و خور و گشتند زین دوان پیر و ز گور بمستی بر پشت کاین و گور گذر کرد و گور پیکان و پیر همه روزگار آن سوسو باد دو شیر یار پیش آن بنشیند براده شد تیر کاین دوست نیز و نه بنشیند کاین جهان یکی بنشیند و پیر گوسفند بد و سهراب گفت کاین ماه بخور و با نامور گور اگر نیستی داد بهرام شاه بد و گفت بهرام کاین و گور بد و سهراب گفت از پیر که آید و کاین باشت خا چنین گفت با حتران روز وز آنجا بکشوی زین کون و خردی تن ز خزان درین آن بر و کشت بالایی

نه بیند چو کس بیالای و زور
ز بوی زان موی گرد و سفید
همین مایه از بهر فرزند را
شب تیره گون رفته بهر کرم
بزد و حلقه را بر در و باز بست
بلنگید و ز زین من بار گه
همی گوید اسم ز بزم تنام
چو شاه اندر آمد چنان جای د
همه کار و کردار من و او باد
چو آمد بیالای ایوان رسید
نهالی بنگیند و بالش نهاد
پرستنده را نیز خوان خوا
توئی سپهان اندر کی گنج
چو از خواب بیدار گردی گاه
کنیز کبر و آب ستان و
بیا زید و دهقان بجام از
فر او ان خجندید از شهر یار
هم او میکسارت و هم چنگ
بیاید بر باد و شا چنگ زان
شبان سید بر تو فرودده با
زن چنگ زن چنگ بر برگ
پدر را چنگ گشت کامی با هیار
توئی چون فریدون زاده شو
بهمان چنین گفت کاشی افش
سیات چو غر و ست و بالا چو
دوباز و بگردار ان هیون
جهان را زان ان پر چنگ او
که دختر من و بایکین و دین
چنین گشت با ما هیار از زنج
بگفتا دختر سپند مگر و
بدین یکی نیز و دین نیست
بستی بزنگان نه بند ز بند
شب تیره از رسم هر و ان
پسندست اشیا بر چنگ
بکن کار و کرد و نیز و ان سپار
پرستنده تا زان شهر یار
پرستنده را گفت و در چنگ

یک تیر بر بزم پوز و دو گوهر
 شنیدی کند رخ جان نا امید
 باید جوان خردمند را
 پرستنده بکین ز بهر شوق
 خداوند فرستد رایز را
 از و باز ماندم به بیارگه
 بدزدند از ایدر شوم کاخ
 پرستنده هر جا بر پای دید
 دل زیر وستان ماندا و با
 زور و خست نامور را به پیر
 ز دیدار او نیز یان گشت
 یکی جای دیگر بیارهند
 بیاری برای گستاخ
 همی تاخت باید آیدین شاه
 ز دیدار همان می خیزد
 بخورد و من شک کلا این
 بدو گفت نامم شب هوا
 همون چایه گوشت اندین
 خزان بسان یکی مار و
 سرت بر ترا زابر بارند و بار
 نخستین غروشنه غارت
 چو سر و سبی بر لب چو بار
 منم چون پستان ز نام آرد
 بلند اختر و یکدل کندین
 خزان شده سر و همچون تدر
 ز پای اندازی که بی ستون
 ز دیدار و بالا و فرنگ آرد
 چو خواهی که یابی بداد آفرین
 که ای پیر ازاده نیکخوی
 بهرام گفت ای سوار نیز
 بگفتن بر ای که پیش نیست
 بویر و زنی کو بود از دست
 نه آیین شاه آفرید و نه
 تو این حال بد تا توانی نزن
 نه کرد و نه بکین صفت با ما
 بیا و بخت از در که ما همار
 کسی را تاب از بی گوشت

سید کرد و از خفت خیز زبان
چو جوگان کندوز بالای سر
چو آفرین کنی کاوش آفرین
باشد شاه تا خان گوهر فرو
پرستنده مهربان گفت کیمیت
چنین سب زین تمام کم بوی
چنین ادب اسخ که کشای و
چنین گفت کای داوگر یکجا
که افزون شود و نش و آو
چو در همان و را دید بر پا
که انما یخواری بیاورد و مرد
همان میان را یکی زیر گاه
چو زان خورده شد جام بایز
بدو گفت بهرام تیر و شبان
چو شد دست شسته حتی جاف
بهرام داد آن دلارام جام
من ایدر با و از چنگ آمد
دلارام را از زو هام بود
بهرام گفت ای گزیده هوا
بدو گفت بنشین بر در جنگ
چو رود بر شیم تنگ بوی
چو کافر گر و گل سنج مو
ز میان چنان شاه گشتم که شاه
کسی کو ندیده است بهرام را
یدل تیره شیرین بین بدیل
برنج آفریند فلکچ تو مرد
بر او بر بدگون شد بدلا
چنین گفت با از زو اها
مرا گر همی داد خواهی کس
تیرنی نگین سر پای او
اگر شیری گوهر ماهیار
جان تا بر آید بلند آفتاب
نه خنج بودست زنی هشتن
بدو گفت با و خرای آرزو
بدو گفت کاکندون جنت و
سوی مجره خوش رفت آرزو
ناید که آرنده جوان بی بره

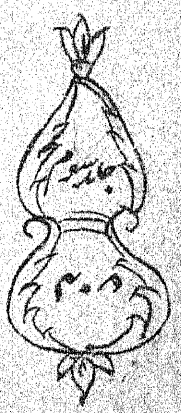
بزودی شود و سبب چینی بتی نما
 زکار زمان چند گونه بلاست
 زبستی دل مرد ویر خون بود
 چو آواز چنگ اندر آمد بگوش
 زدن و تشبیه از صیبت
 بدزد و کسی من شوم چاره بود
 تو همان ندیدیستی ایدر مرگ
 بخوبی تویی بنده ار بهما
 پس از مرگ روشن شو دیارین
 بیاید رحم آور و بالای راست
 پرو خور و نینها ز گرم و سرد
 نهادند و نشست نزد یک شاه
 بخواب خوش آرام بید گرفت
 که یاید چو تو تازه رخ میزبان
 بخی را مشن کام و آرام خواست
 بدو گفت بخواره چیست نام
 نه از به جام و دزدنک آدم
 بهیون یکسار و دلارام بود
 بهر چیز مانند شهر یار
 یکی چایه باید مر ایدر رنگ
 همه خانه از وی سخن گوشت
 زبان گرم گوئی دل از زنجو
 بجنگ اندرون چهره پسیاه
 ستوده سوار دلارام را
 باور داشت افکنی بر دوی
 ندیدم لبان تواند زبرد
 که گفتی دلش گشت گنج بلا
 کنین شیدیل چند خواهی ثنا
 جام کشید سوار است لب
 جهان کشش و پیش رای او
 فزون آید از بده شهر یار
 سیر نامداران بر آید ز خواب
 و گزین کاری نوآر استن
 پسندی تو او را بدیدار و
 چنان دان که اندر صفت و
 سرائی همه خفته بدچار سو
 بره نیز بر روده با بید

گفت و دیده تاریک خسار ز
 بیکامه یکبار از آسمان
 برقند گویان بالوان شاه
 بهی ماحت گلگون و اخگر
 چنین او پاسخ که شکیست
 بیا بر کنیزک بد چنان گفت
 کنیزک و آن رفت و بکشت و
 سباده اجزاز داد و آیین سن
 همه زیر دستان گوهر فرو
 بدو گفت شب تو فرخنده باد
 بیا بدی مرو متر سست
 بپوشش بیا راست پس نیز
 شب تیره و باد و خسر وی
 بیزوان نباید بدان سپاس
 بیا و روحامی کنیز کن
 هم اکنون بدین باتو جانم
 بدو نیز بان گفت که فرخ
 بسروسی گفت پرواز
 چنان که آنجا نشوید
 شود پیرمیار مشب جوان
 بزوجه اسباب خود و ماهیار
 همیشه بداند شیت از زروه
 چو این گفته شد سوی همان
 نگه کرد و بیا بدی زوی
 رخانت بگلزار ماند و دست
 تن آرزو خاکسای تو باد
 چو در پیش اوست شد
 نگه کن بدو تا پسند آید
 که باشد که بیند بر نیکن
 نگه کن بدو تا پسند گو
 کن بر سرخی اشب که
 بسیار هم پیران پیشند
 بدو گفت بمرام کاین
 بدو گفت آری پسند
 بدو داد و برام گوش
 بیا بدی جای دیگر ما
 همی باش پیش کشید

بیتی هست گرد و برخ لاجورد
 گرافرون بود خون بود و زهر
 یکی گفت خورشید که گرد
 سوی خان باز اگر کان بیدر
 همی آرد از دشت خجسته گاه
 که مروی همی خواهد از دشت
 بهرام گفت اندر آملی بی
 مباد از دگر و کشتی و دین
 یمانند بانه چنگ و نوش
 دل بدیگاران تو کند به ماه
 بفرمود تا اسب در اسب
 بهرام گفت ای کوهیلوان
 چو کشتی ز می سپر پس رفتی
 دل ناسپاسان بود و پر
 می سرخ و جام می گل شنید
 بهرام شامت گردگان هم
 همی با سپان اندر آرد
 بر پیش کشید ای بابوی
 پدرمیزانست و گنجور است
 گردگان کند پیش مهمان
 تو گفتی بناله می چنگ زار
 بدانش روان تو پرورده با
 اباجا چه و چنگان لال گذشت
 جزا و رانمایی ز لنگه کیس
 چکوی بی برگ گل را که
 چند ساله زنده پرای تو با
 چنگین با نیربان شهر یار
 بر او شوی سودمند آیت
 بگوید بهرام که راه برو
 از واکمی بهتر است از
 که او را می بایدت جام گیر
 شکید دل و نیز خوانده را
 زدن فال پدر او را و بر
 چشم سر از دور و روشن
 چو شب روز شد کار گشت
 همی ساخت کار شب
 چو سدا گرد و خلق و دج

یکی جامه کاغذ بر پر گلاب چرخ و شمشیر تاج هر انگشت از آن دانست با بدو گفت بر نیز و کشتی و بدو گفت کاین از چه گوئی پرستنده گفت آجانه میره بیامد پرستنده هنگام روز جانی بران تازیانه دراز که من و شمشیر شمشیر همی آمد از دست چرخ گاه چو بینی رخ شاه خورشید من اکنون نیامدم بخوانم هنگامی که بنده آمد و دان وز آنجا بیاید بجای شست رفت از روی و با شاست همان چاه و چنگ است چو شنید و خرم بر سر آید همه ساله گیتی بکام تو باد سز و گشتی گناه مرا کسی که می اندازد و بر آگوید همه تابان می خورم سوی جبهه خویش رفت از تو بفرمود تا چنگ برداشت ببالای تو بر نیزه نیست هم آگه چرا زبانه خرم شد رخ رویان همچو بیاورم بیامد شمشیر بار و زهر همه راه و پیراه لشکر گذشت بیابان بهشت افروختند خریدی همی مر و بارگاه چو یک مد آمد شتاب پیش یکی شارسان پیش آمد شکست روی و دیدن در زکام و تنمید بر پیش همه خانه سرین بر آید گر گفتنی هیچ بودی مرا در گفت با شمشیر گیتی	چنان کن که بویا بود و جان زمین شد بر و از تاج برقند و بر و پیش نماز نه هنگام خوابت حاجت بی شهریار از چه پویی ترا بر زمین شاه ایران کرد که بیامد نور گیتی بگرد آید از شمشیر فراز چو گشت و خرم می پست عنان گفت او بر جان گاه بر و پیش او دست کرد بجای پرستنده نشاندم که بیدار شد شاه روشن یکی جام می خواست از می پرستار بطوق و با گوشه شمار زن بهر دیگر گشت همی از دل شاه خیره ماند بهر جای با تاج نام تو باد درختان کنی روی راه مرا خواهد که بنیز می رنگ تو بر و ز نمانده شمریم ز همان میگانه چرخ بر بران جامه پیش فرمود بیدار تو با سان ماه نیست ز خورون بجام و ماه شد وز ایشان همی تاز و تاز کشاده دل و شاه از ایران چنان شد که یکماه انداخت تر و شک بهر همی خندید ده آهو و گوری بهار گاه همی با زبان ای کاش پرا ز بر ز کوشی بازار گاه بیامد خور و بر و شتاب نه روی تو و شمشیر یکی حلقه بر پا و جای که مر و همان شتوی مرا که بر شمشیر بر آید کی	میان جامی چنانچه که دوش بیامد سپه دار و پیش نشان چو در بان بیدار آن سپاه که شاه جهانست همان تو هنگامی که گویند و شنید سپاهت چندان بدر گاه تو یکی تازیانه بر تانست کفون کار بر ساز و شمشیر بیامد سحر و آرزو کفون خیر و بیای و پیش مرا و بر این چشم و پیش بسان هلال ششم خچران چو بیدار شد بر تانست چرا که تانگی یافت شاه دو تانی شد و بر زمین پویش بیامد چو گیتی زنجیر گاه بیامد بر دست کرد و پیش کسی که خور و دار و پیش منم بر و تانست بمستی ندیدم ز تو بر و زمین بود و آواز و همی بود و تانست چنین گفت کای شهریار سپاهی که بنید کلاه ترا بیامد بر پا و تانست	نیامدی بر گویا فروش بمستد از آن تازیانه نشان سپه دار بسیار و پیش بدین بی تو این نشان خروشان از آن بهر بیای که بر گزیدی تنگ شده راه تو بهر جای گویا بر و بافت همی نیز تانستی کن بدو گفت ایامه آزاده بند بر سر افشرد و پیش و را چون و آن شمشیر که اندرین من سواد استخوان بیامد اندر آمد و پیش بفرمود تا باز کرد و راه بمستد از آن شاه و پیش ز زخم بر سر زرم شاه پیش شمشیر خورشید نیامد زین جز از شمشیر شمشیر هم از و تانست هم از آن زین و پیش بیامد و خوان و بارگاه شماره پدید آمد از گاه که بگذارد از نام و پیش بجنگ اندر آید و گاه ترا گر بیدار جانی مرا و راه	بگفت ای چادر سپهر و شنید سپاه انجمن شد بر گاه بیامد سحر و تانست یکایک دل مرد و گویا فروش بدر بان آشت و گفت هر انگشت آید بر گاه بیامد از پیش در گاه ز در بان چو شنید یک سخن شمشیر و سهرام و تانست شارش کن از گویا هوا چو بر دست با و تانست همی نیز تانست نیایش کنان پیش خورشید بفرمود تا پیش رفت از تو بدو گفت شاه این کجاست وز آن پس بدو گفت گویا بدو گفت شامه و بخور زادانی آمد گاه چنین او پاش که از و تو پوشش بر آن کجاست بزرگان که بود و تانست چونان خورده شد از و تو شاه پیروز و تانست بدو دل و تانست عماری بیامد و تانست بشد از تو و تانست بگفت آن شتاب و تانست کسی را نیامد بر تانست همی بود و تانست که بر و تانست همی تانست بهر سید و تانست خدا و تانست ز اسب و تانست چنین او پاش که بر تانست بجانی و تانست بران و تانست	تن اسانی و خوانی بر کرد چنان هم کجا بر شاه چان از می ناب بشیر کرد ز کف و در بان بر آید نگوید خور و مند و مرد برند آن پلاس کن راناز بدانسان که باشد گز گاه چو سپه بیدار و مرد بیامد سوی خان گویا سپاه قوت سحر از و سخنما تانست و با شمشیر بهر و چو آن از می آید زیر و آن دلی بر زامید همی بود از و تانست مرامست کردی و تانست کجا شد که است گشتیم ستر گاه و گاه کجا نم که دیوانه پنداریم خور و تانست آگوید جان لاله اندر بیامد و تانست کجاست ز پیکر شمشیر ترا روی چون لاله اندر بلندی و تانست همه ماه روی و تانست ز کوه و تانست بیامد سوی دشت و تانست همی و تانست بیابان ز شمشیر بهر و تانست همی تانست سرا و تانست همین تانست چو آنچو است و تانست بمیره چو اخدی ای مزبنا که بیدار و تانست همان گویا و تانست

چنین ادب پاش که آمد و کمان
چنین ادب پاش که گشت پیش
بزرگ داری وزیر کیب
تراشید با جامی ده در سکا
چنان چن که نام جان اسیر
هاتامی دی تو در پیش مرد
بدو گفت بهرام با کام خوش
چرا آمدی در سراسر ای سس
بختید از آن پروا اندر راه
تبر داشت مردی همگین خار
چنین ادب پاش که فرستید و
شکر گرسنه کالسبد بر سینه
شانش همی گشت نوشید
بدانی کجا باشد اورا گل
بدان خاکش او دینار چند
فرستاد با نامور سوار
از آن خواسته صد کی متر
دل افروز بدگیتی افروز
ز گداوان و زوز گداوان
ز شیراز و ز نرف سید
تخت آفرین کرد بر گدا
که اندازه دادت همی گذر
ندانت کس نام او در جهان
به پیدامندی وادشاه
شمارش پدیدار نامر هنوز
زمن باد بر شاه ایران او
درم گشت و دیده پرا تاب کرد
خداوند نامی و فرست
همان بود که این بدنامیاس
زیرین در چو گوهر چنگ
همان شاه کاوس با کعبه
توان خواسته گد کس
وگر هر که با چرخ بود و خور
زنانی که بی شوهری گشتند
نمان کرده دینار فرستید و
نهاد بر نامه بر مهر شاه
بقرمان بر زیر و ز تخت

که خردی و دینی بر شایان
سراسر زلفار تو خور گشت
نباید که آید زوز نهیب
بچیزی دگر تیر ناریم
بنجشای برین ایاز او مرد
ز پیری فرمانده از کار کرد
چرا نان بخونی و آرام خوش
که هرگز ندیدی همی و سس
دادم باید پس او سپاه
ز لشکر شد زوز او شریار
یکی از زوز مرد خوار خورد
نه فرزند خویش و نه یار تو
خود امان از زوزی نیر
همان سبب باشته ان یله
بدو گفت اکنون همی از چند
زیرین که دشت است مردان
برین مردمان آه نامی است
چو آمد بدان کار بر فرزند
ده و دوزخش دشت آن
شتر وار بر لب جو یار
که اویت پر زوز و پر دگا
ازین خاشی گنج کفر مرد
میان کمان میان میان
سند پند و گفتار برین گناه
نویسنده را پشت بر گشت
بمانا و ناما تار است و یله
بروای چکی پرا تاب کرد
خداوند و سیم و شتابش
زیرین نمودش بل در سکا
که او خور و پیش نیایک
چرا این نامداران که دایم با
بنجش و سیم و گوهری است
کندون ماند او و با با دتر
که کاری نماند و بی گشتند
بر پیش ده نامانند و
فرستاده بر گشت و آید
نهاد زوزی گشت

اگر نام بدی و تر جان بی
یکی خانه بگزین که دارد لال
چو خانه بدینگونه ویران بود
که یور بدو گفت از اید رخ
که یور بدو گفت کاین آبگیر
چنین ادب پاش که گشتی
که یور بدو گفت پروردگار

اگر چند جانم از نام بی
خداوند این خانه دارد لال
گذرگاه و روان شیران بود
که در خان ماکس نیاید سنج
نمیدی فرون از دوزخ تیر
بیای مکن جنگ بالنگری
سر آمد و برین این وز کار

باز نمودن خار کن حال که یور فرستید و
و بخشیدن بهرام مال او باز زانیان

همان اشتر و اسب فرزند
تن از ناچرین برنج و گدا
از ولایت هم برین او ستر
بسی نیست زینجا بدان بگاه
بیاید یکی مرد و ناما بر راه
بدان انسان که دانت کرد
اگر زوز مردی برین و ستر
همی گوشتند از دوزخ تیر
نویسنده نوشت آن شمار
کس آن را بگیتی نداشت
که از زوز دست کو ماه کرد
دل شاه از انداره با تار
ندانت کردن بخیری سپاه
سوم سال را گردا رسته
وز از زوز و فرست ازین
بدان تار و نامه زوز و شاه
قلم خواست چینی و رومی چر
همی مرد و تیر بسوی دس
دل و جان را فرون کن کا
نمیاید دل در سر ای سنج
نیر و او که ناچران مرد بود
که از برین ویراید جو از
بیا از گدانی کسش یا نیست
بر افروز جان و روان گدا
که بایدش کردن همی در سکا

برو گفت اگر نیست گوشتند
چو باشی نیر و یکی شوخت
بدو گفت که زوز و شمشیر
بدو گفت شاه ای خردمند
بخو چند هو ای و بر دوزخ
چه نامی بدو گفت فرستید و
به بخم اگر بی تو ویران گشت
گفت این بگیت چندانی است
چو بر و ش از نامو شریار
بدو گفت قدر برین شریار
زمین پر از گنده دینار است
اگر گشتندش فرستد زوز
چنین گفت باخار کن شهر را
کجا اشتر و گوشتند ولایت
کجا نام آن مرد و بر و زوز
بدان خار کن گفت از اید زوز
اگر ناما ای بدو و دانت
شتر بود و دوزخ و دگا
بیایان سراسر همه کند هم
یکی نامه نوشت به فرزند
چنین گفت کای شهر را چنان
یکی گشته نام فرستید و
چنین گشته گستر و جهان
دیران بگانه را خواندیم
برین کو به سارم و دوزخ
چو آن نامه بخواند بهرام
نخست آفرین کرد و دوزخ
نیاید و دوزخ و دوزخ
بدان شت چه که گشتند
فرستاد پراست اندر جهان
کسی زوز بر گان بدو
همان پر مردی که بگشت
وگر کو دکانی که بگشت
چو بر دوزخ و دوزخ
سید که از دوزخ و دوزخ
فرستاد تخت شتابش
چنین گفت با نامی شتاب

بای او زو کاخ و دیو بها چو او در بخش ابا او بود بسی روز به شادمانی گذشت بنا فور تاج ناخوش ز تاج کبی بهره برداشتم می سخ چون میگساری بود که اندر جهان یاد گاری هم نیاسایم از ماضی بگذران بر اند جهان شد بر از لشکر سواران شیر زن سی هزار کشاد آب از چاه چندی طبع که از شیر ز خاک خدین پی همان از دمای دلیر گفتم ولاور شده خورده از گوشت باسپ نبرد اندر آوروی سبک جفت او جفت را گرفت سر شیر زرد و گرد آتش که در هر گان بچه دارند به چایان جز از جنگ شیران بگردند با من به تیر و گمان بدریا کشیدی خردمند خست که بی نومبادا کلاه بگین بگستر و مشک ز بر جای خود بفرمود جامی بزرگ از بلو اگر کتری را خود اندر فروم که سی و شش از شیران داشت ز من در میان کمان مهنا گر از گوهر زرد و سیاه خور فرستش با خوان در کشید در آهنگ بر میوه داری	بزمه درون بسکه نهاده بگیتی ستایش چو بایست چو سال جوان بگذشت همی بزم و بازی گزید کنون بر گلزار و سبزه هوار است گردن گزیده کنون گردن گزیده و سبزه بیابان که منی بده ام زین زهر کشوری لشکر جنگجوی بیر و نذرگاه و پرده سرا بیش لشکر اندر بیفت شاه که فردا بایدم را نصیب چو این میشد از شیر گردنی بیایان چنین گفت بهرام چو شیر از دایر پیرای سی ز من تا میانش بدویم کرد یکی گفت کاشی شاه خورشید سه فرنگی لای این پیش کنون شیر یاری گیسوان ترا اگر داد مردی بخوابم داد که چشم بد از فر تو دور باد بخراگه شد چون سپهر همه خیمه با خوان زین نهاد که در پیچیده میگسار بزم و بزم و برای بخوان لب خسران بزرگترین بیارید گفتا منادی کرد جز این بجا شاک نامی نیست ستایش کند پیش نردان ز زندان نیاید بسالی را	اگر خیمه بابر ز بالا رویم که تان و کمر هر دو یک است خمر و زمرگ اندر آید چو کج شکست اندر آید ز می جام زین نیاید زین تازه و با بهالاجور دل شیر زگر و وز و بر شده چون فی تنه بالایی سوی شاه ایران دزد همان خیمه و آخور و چارپا خود و ویرگان بختگاه بخسیند تان و آن اندر خزنگ مرا گور کردی که تیر و گمان دارم و دست ز بالا دوست اندر آورد دل زره شیران برانیم کرد نداری همی بر من میخیش مهر بسکال اگر شیر گیری است بگور آمی جگ شیران ترا ز گویا و شمشیر گریه یاد نشست تو در گوشه سوراخ بشست تو خونی آن دو پرو کاسه را پیش چنین داد نند یکت داد گر شیر یار جز او را جهان را گیتی بخوان همه رو گیتی پر از کین است خوش آواز و ز نامداران بیاز کسی نامش را وارست پرستش کند پیش از جنگ سواری سوار از بای را	ز شاه و زو لیت بی آزاری و رستی بایت چو میوه گرد و دوسه سفید شوم پیش دان و شوهر یک چو نیم رخ سید چاه رنگ چو با هر گانی بوشیم خند سگ پوزا چرخ و شاپین باز بدانجا که نیر بایست از ایشان گزین و در گشت همه زیر و ستان پیش پای بیابان سراسر را زور کنون میگساریم تاج و بیودان شب با دوا بگاه ولیکن شمشیر یازم شیر بخواست زور بر سر اسب بیامد گر شیران و دلیر همه پیش شیر اند با بجان چنان هم ز شیران کردی بدو گفت شاه ای خردمند بدو گفت موبد که کرده سوا ببرده سیر آمد از پیشه یکی داشتی مهران پیشکار بیار است سالار خالی ز چنین گفت کاین پادشاه بدانکه از اسکندر آند چو بر آفریدون گند آفرین بگرد و سراسر گرد و سیاه بر پیش نشان خردمند بدانکس هم جز او را کین همان رخ بایس گزین بیابان چو باز چرخ و بار کمان را بزه بزماده سیاه باید زدن تیر جز بر سر که باشد این از شاد و بر چنین او پاسخ که این زور چانکه گور اندر بر سر سواران کین و مردان	ابا خویش رشتی نمی برد چو خواهی که خورده نه بگذراند بیاید ستن ز شادمانی نماش ز کردار و ناساک شود آسمان به چوشت بلبل بختیر باید شدن سوی باید کشیدن بر راه دراز شکاری بود که بانیم دیر کسی گوزن خچر دارد نشان برفتند و گندید هر جای همه پیش از شیر بر شور که خشتان شود بوی گیتی سوی پیشه رفتند شاه و سیاه بدان تا خواند کسم نادیر نزد با شنام و چاشنی همی جفت او بچه پرده وزیر همه بجان شیر مادر بجان تو چنین چراغ بر تن نمی بشکست فردا من و گور تو بدی متر و چون تو دور کارزا ابا بود و پهلوان سیاه بخرگاه نو بر پرانده شاد هم از خورده نیا که بد بکسر که برناشت از بخت او مرد بایران و پیران این مرد برادست نفرین چو بکسید همی بر خورده به راه و راه از ایدر کشتان با و پیکار از و بست و چرخ کرد بیایم و تازیم شادان بدان سو که بدشک شیر یار پس لشکر اندر همه اند که از سینه پیکانش آید که جاوید باو اسر و افست گر او یک بند زور و بهر است برفتند گردان زین مهر نهادند متریش او بر زمین

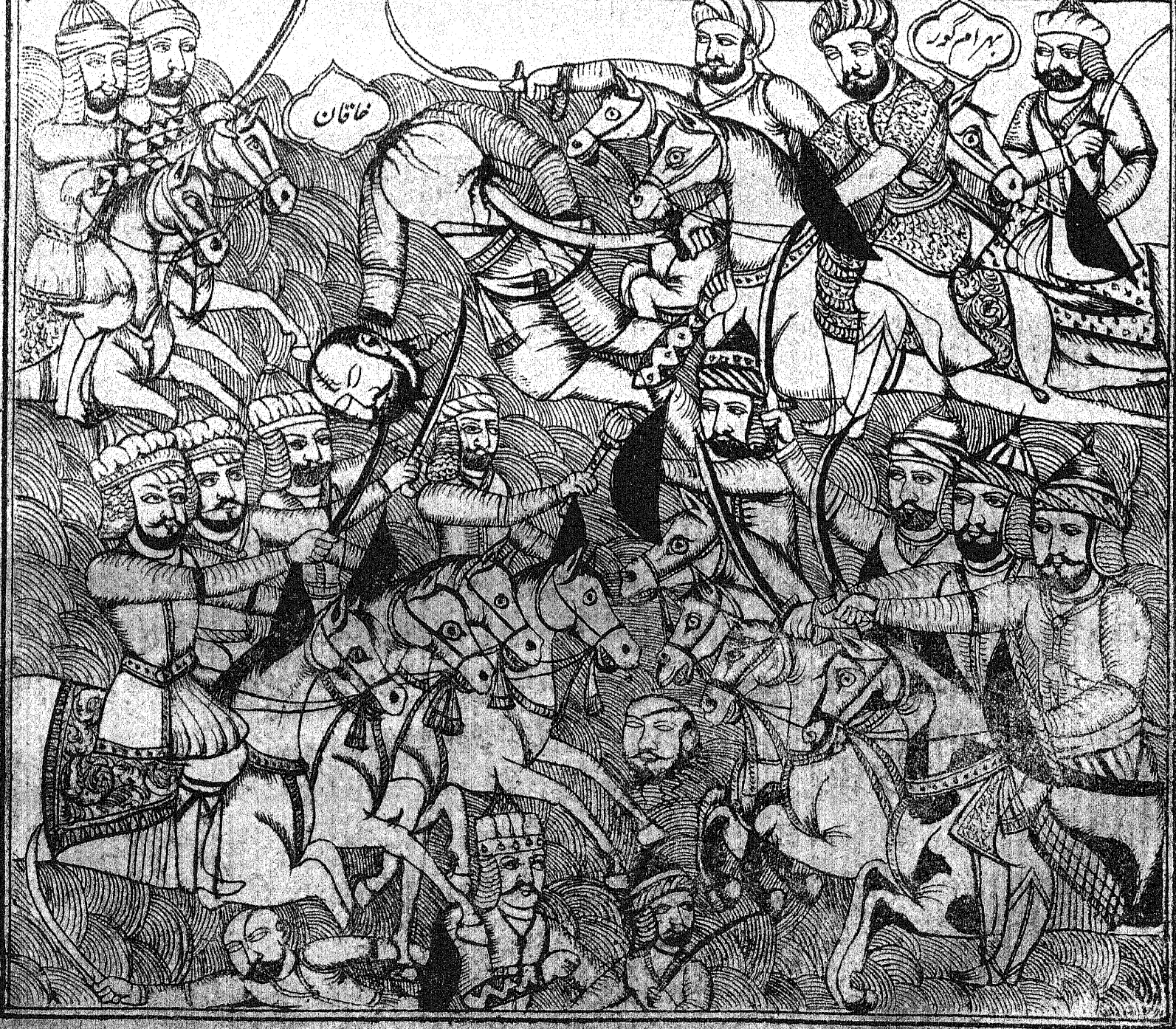

بدو پهلوان گفت کاشی را کراشت یا و جهان را بزویغ و کردش بدو گویا مبینا چشم بدین شاه را بفرمود تا حلقه زر کند یکی مرد دیگر و لشکر گشت بنزد رفت و فرمود تا بار بشهر اندر آمد و خنجر گشت گفتی که ای دادخواهند گشت و گر هر که هست و بیکار است بودام که دوک نمفتن باز سخن زین نشان کن ارید و گر هر که دارد و نهفتن باز ز خنجر که سوی بغداد رفت شبتان بر زمین بیارند بهر شب ز بحر و دست بند شبتان خرداد در باز کرد بدو گفت من با تو روم فر زمین را بر بیابان استند پس آگاهی آمد بجز و بوم خلائی نه و دید بان نیزنی درم داد و هر سوی ایران که قیصر سر کرد و لشکر کشید باخته با شاه جمعی درشت چنین داد پاخ جهاندار شاه تحت و سپاه و شمشیر گنج دل شاه بهرام بهار بود همه گشته نو میدان شهر را کجا پهلوان بود و دست بود یکی شاه کیلان کی شاه که زین کرد از ایران صند نیز رفت نری از آرد چهر وزان جا که لشکر اند کشید جو بهرام رخ سوی آرد شاه که ایشان می گنج بر آید وزان پس بهر لشکر با شد که هر که ایران بهان بجای	سوار تو و ما همه بر خرم بر گشت آن کیش را زجا رسیدند نزدیک او و هر سر همتان جهان را و در افکند در گوش گور ملیه که گوری فرو شد باز را وزان شهر با هر که در پیش بود بسیدان بری بیشتر بار گشت کسی کو خنجر ست بار گشت و گرام دار و کشتی بن کرد و گرامه داری تو انگر کرد تو انگر کنم مرد و درویش را چو کار داران بود رخ نیز بر خنجر و دشمنان پیش او تیان چاه و چنگ بر ساختند و نهفته می بود و دلشان بمشکوی زین آنکس گشت هم اکنون بخوار دنیا خوا لشکر کشیدن خاقان چین ز شمار چو همتان بر ایران اندازی می بگذراند جهان وزان روی قیصر به پیش ز ایران زمین هر که پیش سر شهر یاران برزم اند که دلاسی گیهان مرا و همیکه در امش بران هم نشا همی ساخت او کاشکش را چو خاقان نیز وکیل ایران و گر مهر بر و ز بهر او را و گر او بر زمین زرم از نبرسی که بود از ترا و همیدون لشکر گزین کرد چو از پارس لشکر فراوان کجا خدیش نری فرود آید بهر جای زرافشان می که ایران کی مرد با آرم چنان گفت نری که این می بر از خروان در هر کس تو گفتی شد این است سرافراز و شمشیر گشت فلک بر پیکان شمشیر گشت همان نیز با دغ سید گشت بدیشان و هندای نیمه انگشت و گرامش از گوشش خوش سپاه بر فتنی بر او سپاه اگر بهشتش بهر از گنج شده است از بد و اهرام گشت بدین مرز و کوک و کان گشت بدین آورم جان بدیش را که از او بر مرده خواست ز بیگانگان هم از خوش ز بیگانان ایوان بر خنجر در گنج بکشا و روز و شب نبودش بر زبانه و خنجر ز گنج رسی و صفهان خوا اندازی می بگذراند جهان همه کشور روم لشکر کشید که اگر از دلیران نو ترا دل بیازی برزم اند که از دانش بر تران بر و ز و زرخن دیده سر کشا انداخت کس از ترانند خبر و زبانه و دلیران سید سوم مهر بر زمین خنجر او را کجا از ابستان بدو و یک برادر پیش خنجر و یک سواران تنایسته بر زمین چنین بود و ز زبانه گشت که نامه جای چنان چو که او را چو فرزند اند فرستند ز یک خاقان چین مرا این است و هر که می	که مرز کرد و تسکیر من است چنانکه شمشیر بازید شمشیر خردمند گفت اینست شمشیر بیابان ز گوران بر خنجر همان از بی شادی و کام بر خنجر بسیار و بی خنجر بسی نیز با خنجر و خنجر خردمند و درویش چو که بر شانه نو کند و روزگار از آن کس که دارند و خواهند نداد و بدل ترش شمشیر نباشد دل خویش و دروغ که از او و مراد او را بیاید با خنجر و دلارای شاه هوار می و او گردون بس بر نهادن کی تاج بر آشت و از روز به گشت نه از آخر شاه ایران بود نه زرم و نه سنج و نه گشت کسی را گیتی نداد و کس زین خنجر لشکر بر گزید ز هند و زمین ز آبا و بوم پرا خنجر و پیکار و شور چنان شد ایران گنج سپاه من ایران گمدا و خنجر به چید دل مردم با پنا وزان لشکران کشته بر زمین ز خاقان لشکر فراوان خردان و بوم و ساسانیان و گرداو بر زمین از گنج که گنج و کشورش دارد و گنج زده دار با گز و گاو و ساسانیان از گشت با گاه بود و بهرام شاه همی جست هر کس در پیش ز هر کس باید انداختن بهر کس از گشت

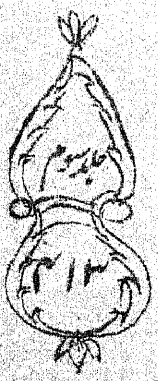

که اندیشه تان چنان گشت بد نهان بدین بوم باوئی ننگ هنرمند با دانش و پاک را انبرمان و رایت سرگشته ابانامداران پاکیزه رای دل و جان طاق چو گل شکفت درم داد و بسیار دینار کتم روی کشور چو پرند سخا هم که رنجبار لشکر کسی را نیا که ز بهرام یاد نشسته شب روز زمین جنگ بزم و بی روز گذشتی می بی بند هر کی باد و آب بابل گذشت از راه اربیل شب تیره مار و بز بگرفت که دوست خاقان کا جبا چو اسوده است شاه چاه	که اندیشه تان چنان گشت بد چو خاقان بایران در ایگ یکی موبدش بود نامش تها سر نام گفتند باندده ایم باید از ایران نجسته های به پیش گرانایه خاقان گفت فرستاده را چو بسیار داد چو من با سپاه اندر ایم بمروایم و راست تر گذرم چو اسوده شد سر خورند شکار و می مجلس با گنگ شب و روز کار گمان آتی بیا و در لشکر آزاد گشت همی اندر لشکر چو از کوه سیل بکوه و بیابان براه رفت نوندی باید ز کار گمان بر آسود روزی بران یگا	که او رفت با خوارای سپا که مار الغم دل نباید سپه بهماندین بگسلد مای از ایرانیان نزد آن شهر یا که با جنگ خسرو نداریم تاو که یزان بشد از این بی سپا مگر مای و بهوش و رنگ که گفت این فرستاده را همان هدیه و ساوشین جهان شد ز گرد سواران طلایه نه و امین از زلزله سپه را زوشمن نگه دار بود تا ختن بجرم بر لشکر خاقان گرفتار گشت	چه نوییدی آمد ز بهرام شتا که بهرام از ایدر سپاهی بهی چاره سازیم تاجای نوشتند پس نامه بنده وار همان نیز باده و باروسا وزان جنبش نیز بهرام شتا که آوردی جنگ ایران جنگ بدان کار شتمیم بهرامستان بیاشیم تا با ج ایران سپه بمرواندر او و خاقان سپا سپه را بهر جای کرده پله وزان روی بهرام سپه دار بود ز لکان بیاد بشه نسا بد انسان بیاد نیز و یک چو بهرام بنشیند از آن گشت	که از آتش نخب برآوردگر یکی کثرت پا سخ گفتند بن سپاهی و زسی نامند بجای که آن چاره را تنگ بند خستیم با پوشش و آفرین دلی شاه توران گشت شتا که کردیم ریح رخ کرده بن که با جان پاکان خود باخت اباب آب شیر اندر ایم چو بنخاقان گفت آنچه دیدید کسی را ندیدیم آرام و خواب زویر آمدن شان بدل خشت که خاقان به دوست چند شنب روز چون با و از آن همی در و رنج بزرگ گشت به تیره شبان با سبان که دستور از زشت این	سلیح است و گنج است مردان شهنشیر از ایران یکن سخن بکوبند از خیره در زیر پای و را برگزیدند از ایران ز چرخ که خیزد از ایران زمین پیام بزرگان بنخاقان بد بزرگان چند گفت خاقان یکی پا سخ نامه نوشت گفت بداد و برای و رنگ و بوی فرستاده تا زان بایران بمرواندر از بانگ جنگ همی با از ایران چو شتا چو آگاهی آمد بهرام شتا اباجوشن ترک روی کلا زامل بیاد بزرگان کشید بر وزان درون دیده باو آتی بتدبیر نخبه شهنشیر است

بر او از شد گوش شاه سپاه بدست خروان گرفتار شد بکشتن از جنگیان کس نما بخشید چنان کسان به سپاه که دارند آفتاب است و ماه دلش رای زرم بخارا گزید گذر کرد و آب و ریگ و فرب هموم و برش آتش اندر ز پیاده بر زخون دل خاکسار ز خوب آمد از مادران شیر به دست خرم چشمش بر شد بپیرفت بر سال با پیری ز چمن مهران بر خوش فرخ خردمند و با گوهر و نام کام همه شمع توران بدوشت شد ز پیکار ترکان و کار سپاه خداوند کیوان بهرام و ماه بفرود برادر باریان زمین ز گردش بقیع اندر لودج جگر خسته و دیدگان پر زخون بیایم کلام دل نیک خوا هر آنکس که بود از پلان بخش ز گردان فروز از صد و ده هم از رای و دانا و دهر و خرو که کین از دل شاه بیرون گم بنوید از نام و دار شاه گردد و گفتند بارانخواه چنان آتش تیزی و دوست بدگر شدی هر که بود و دشمن همه موبدان دست بر خنده که پیش پیلان همی بر پیش بگشود روی همه زرم و گشت از گوشه خوش و خوش فرماند از روزگار نبرد به نیکویی هر که بود و کارگاه بگشود و دیوار شکسته بزرگان ایران کنده و	داده برادر نخبه گاه چو خاقان شفته بیدار شد بمروان در چینیان پس ماند چو رگشت و آب نخبه گاه که او داد بر نیکوی و ده گاه چو تیزی بجای مدارا گزید بیاید با موی یکپاس شب همه لشکر ترک بر هم زدند همه پیش بهرام فتنه خوا تو خون سپهنگیان مرز برایشان دل شاه بهرام شد بر شاه شد همه مهران بر اسود و بگشود لشکر نماند بمشکی موی و بدشهر نام چنان تلخ ز زمین بسره بهری کی نامه نوشت شاه خداوند پیری و دوستگاه نیشتم کی نامه از مرز چین په بود و چنانکه گفتی سپهر کنون بت آوروش برین کنون انیس نامه من سپاه بشد موبدان پیش و بپوشش نبردیک نرسی شد شکفت ستاین کرمان بپزدفت نرسی که اید و کنم گرفت خاقان چین ایناه بدین پوشش کنون بگشود زگشاد و شاه نشسته گشت همان نیر سال با پیر و پرستش کنان پیش از شد پراکنده از جرم گاو و ان پیش بپرویش شکمهای دیم زگشتی و گریه کرد و پیش بود چهارم بران بر کار کرد و ایشان چشید یک گنج شاه که را که بود و اندر از ده بپزدفت و پیش همه مهران	همه چشم برنگ منجوق شد که گفتی همی خون یار و راه شد از ماضی با و پیمان پس پشت اوقارن پاری پیمان گرفتن بهرام از تو را نیان میل آوردن بر سر حد ملک نشانده صحره را بخت و ان جماجمی گدشت برامی ز پیران و نخبه گداران ز عید جهاندار بر ارشد برزم اندر افکنده گان تو دل مرد شفته آبسته شد پراز رنگ رخسار و پند لب همان نیز همچون پانچی بر راه کر بر میان بست و بکشا دست تلم است با مشک و چینی پیر و نرسی نامه بهرام بهرام و نرسی نامه همه بودی زیر فرمان او ازین جنگجویان بیاید شنید وز و چرخ که فوده بر ارشد براه اندر آنکس که بر او بود ز شادی دل نامور برید همی بود چنان ز سر گناه که نروان کشاید در آسمان نخست گداسه و در شاه همان از پی بوم و فرزند و بخت کنون تیر و تیر شد همه راز با بر کشاد از زمان نیایش کنان پیش از شد خود نامداران و از او گان که شایسته ان را بدو بود همی نام بر پیش پیاوست بکس بر از ان کار نهادن زان بیه و کو و کان نیم بپزدفت و پیش و پیش بر پیش آور و موبدان که نرسی بر و موبدان	همه گوش بر ناله بوق شد چنان شخون خال و درگاه سپهبد کشمیر آمد بر بدینسان می تاخت و درگاه زمانه شد از گرد و چمن تر چرخ ز ترکان هر آنکس که بر پیش گراید و ن که خاقان گرفتار همه مرد و زن بند گان چو جمعی با نخبه پیوسته شد چو رگشت آمد بشهر فرب نبودی که بر زلفیان شاه چو شمره ز بخت سپهر بفرمود و پیش او شد و بزرگی و خور دی به پان هر آنکس که او زرم خاقان برزم اندرون او گرفتار شد بپزدفت باز آنکه بخواه بود چو آن نامه نزدیک سپهبد دل نامداران ز نشو و نشا بدانایه لشکر که بدی گمان اگر چند رفت از بزرگان گناه که اید اینان از پی و درون کنون که شهنشاه پیر و بیاید نبردیک شاه جهان برفتند با پیر و بر هم بست بیاید سوی او از آباد گان خرا مان بیاید بشهر مطهر که بر پیلوی موبدان بفرمود و از او گان نه دیگر نیکان بخشید شمره که او را و دراز بفرمود و آنج خاقان وزان جا که شد و پیش	که بر دوسر از کو گیتی فروز تو گفتی همی ناله بار و بار گرفته بستند بر پشت پس اندر می تاخت بهرام همه کام گاری زردان چو آسوده شد شاه جنگی تنو ز نخبه رازی جانجوی شد بپداخت پیران لاجورد پیر بر سپهر بر می راجست بر از او گان جهان مهنر سپهنگیان بر بدن خراست ز خون نخبه گان دست گرفتار پس از باز بست ز ترکان که کس از ایران ترک فرج سخت او افسر راه کرد دل شاه از اندیشه برد ازین بنده بر کرد و کار جهان خداوند از رنده خاک نرس نیشتم چمن نامه بر نیان سخت بیدار گشت و گون زبان چرب و دانا پیر و برفتند چون عدوان جا نماند هر کس با او از گوش بپزد دل از راه گمان هم این پوشش با پیر و پیر و کر و اندر و خور نه بر شاه که دندکس ازین بران یقین از جای بکشت بخاری و از غر چکان بد همان جای نور و روشن وز آتشکده روی بنما درم بود و هم منج و دیار ریایی که او را و ان فرخیش نه بشاه و زوی تو آنکه کردی از و جیاد نیایش از او گان سخت او بر پیر و	بکشمین نام بهنگام فروز بدید از راه از گوش نرس چو سپهبد ز نامداران هر آنکس که ایشان گرفتار بپیر و نرسی چمن چو سپهبد بیا سوده و مر و بهرام گور بیک نر و یک شپا موی شد چو خورشید روی هوا کرد سواره همی و اسن ماهست که شایان ز گالنده اخته کس از راهی باز خواهی رواست بر اندیشه شد شاه زردان ازین کام چو کام او شود بر او و پیلوی ز سنگ و زنج مر او را تو را نرسین کرد چو شد گاه توران زین ساخته سره نامه بود و فرین مهران خداوند که فوده جرج بخت بفرود ترکان و ایرانیان همه مرز شد و دریا چین همه گردن سر کشان شد هیوان گفت انگلیس با و ز شادی با پیران بر او که اندیش کرد و فران دیو چو پاسخ شود نامه بر خور پس این نامه را زود و پاسخ نه از و شمنی با و از چوین یکی موبدی نام او بر زمر چنانی و خلی و بلخی و روان چو شد ساخته کار آتشکده بر خندگان را بخت چرخ بفرمود و شصت قطار بره بر پان پل که ویران برایشان بخشید چندی درم بفرمود هر آنکس که بد از شاه بخت همه بر لشکر نهاد بزرگ و کوچک و پیر و استند

و در این

چونرسی بریدان بر تاج شاه بیاد نشست از تخت زر زیر کشوری رخ دور کرد سوم روز بر من روان افتد خود بر دل خویش بر آید بزرگس که از کار داران گفتی نماند و نماند بس زاد بر بنم بماند بس هر که در فیر و زردان پاک بهر کار داری و خود کام خزندی نزدیک بانام شاه کسی که او است و تو هست برین عهدان شاد و دل بدانش روان را تو انگیز موجود از راه ایگان بزرگش خواند کمان بر تیر بپای گراید و نیکو کن چرا در نوشتند خشان سوی مرزبانان فرمان همی گفت هرگز زوان پس وزان پس بخوردن سیر که هر کس دار و خورند جانی بر آتش نهادند ز شادی جوان دل مرد خراسان او دم آباد کن بفرمود تا خلعتش ساختند چون بنی شد هفت بر گشت پیر دست و اندر خردان کسی کش فلاطون است همه که انش بگردش مرا که جاندان بر دگر کنون مردی کرد و فرزند یکی زرم جید سپاه آورد نگوید ز نامت جز از بهتری بیاد جاندان و اناسی پرسید بهرام و بنو خن مرا از مغان تو باز داشت	ورزش در تکی چندان سپاه بزرگان پیش اندرون زیر بزرگان کی سو کرد توبنده را پیش نشاختند برنج تن از مردی مایه کرد سرافراز و جکی سواران بی آزاری و دوا جوید بشد آنکه بدخواه بدخواه سروشمان اندر آمد نوشتم بر پهلوی نامه بر آیم از آن آرزو کام بهر جای بی هیچ و بی ترس ابر که تران مهربانی کن خود را همان بر سر افکن بویژه بزرگان بر ایگان سبک باز کرد و سوی کش دل و شیت خواهند گشت سرمه را که در کشید خزنده و نا و جکی سران که هست این در زدن می و رود را شکران سیاهی ز خردن بهارند پراوار و خواره شد بهر بخشید و درون آب گشت دل زبردستان شاد کن گرا نامه گنجی بر دستند دل شاه از اندیشه برداشت که در دروان ز خرد و شیت خزنده و باد انش با نرا که یوز شکارش آید پیش شب تیره بخت من و کرد چو خاقان نیاید بهر وگر بزم و زین کلاه آورد که باوت بر من تران نخگوی و باد انش چو بر تخت پیروزه نشاخت بگیتی مرا چو انبار داشت	سیاه شد و بر پیش نماز بخشید گنجی بر و نیاز اند ز نامه نوشتم بهرام بسی خردن آنکه چو پیش همه نیکو بهار زردان سازند بهیند جز چاه و در برین گفتار بر نشاند یکی ناماری چو خاقان جز از بندگی پیشه من که باز بدستان جزا شد وگر بکر باشد سر و ترا هم از گنج نشان تو زیاده همان بندگان اندر خور ز چیر کسان و در و در دست بیر و ان پناهند و فر کن ابا داد و باشد و زردان هر آن چیز که در گشت ببنوا انش بر شاه گیتی بهر سو فند و سوار و هین زین مرد و لودکی بهامون یک نیمه از زور و زدن کسی کو نیار و بیاید به چنان شد که از بندگی جانبجوی کرد از جاندان نگر تاباشی جز از و اگر بد و گفت زردان پناه تو بفرمود تا موبد موبدان بد و گفت موبد که نوشید یکی بر پیش بود کاد زرد ز مردی و گردی با بکر همی قهر و دم قهر ترا در پیش خواریم به کام مرا از ایران بیاید وگر در چون تاج بنو خواند آن بهرام فرستاده و سوال و جواب او با موبدان کنون کار با بکلی تازه گشت	بزرگان هم موبد سرفراز در تنگ زندان گشادند یکی نامه بنیشت شادان خز و جیت و بام و نا بست وگر گشته افکنده بر خاک سر راستی را بهایدم جهان را باج و تخت گین جز از است اندیشه من نرا اند و زبگیرند یا که گیرند از فن چینه یا بدیوانها بر نویسید نام که بهشتیم بنده گردگار بی آزار باشد و زردان روان را بمرش گردان بشسته ز سید و گشت بر آن چیز نزدیک باشد دل داد و دانده خوشتر همی رفت بانام و چشون زیر کشور از خانه بیرون وگر نمیدار کار کردن ستاد گنج و درم خنجر دو دینار خوار استندی که یکس جهان دینار گشت سیاه و چنگ اندین رنگ تیر خنجر و رشید گاه تو باد برفت و سپاه و چندی جهاندار با فز و ایزدی کنون خیره گشت اندر ازین مرکز کس آبکش بزرگست و ز سلط و ترا خنجر تاجه گوید که اید کار بزرگ آنکه بانام داران زبان بهرام ز چشم سیر خواند آن بهرام فرستاده و سوال و جواب او با موبدان کنون کار با بکلی تازه گشت	بفرمود بهرام تا بنیشت ز نامه بر از راستی بر آن سوز که گشت سر نامه کرد و آفرین بدانکه از دوا و زنگی بکوشید تا بنجام کن که چندان سیر و آنگین بست من اندر گرفتار شد خواریم خراج از جهان هر آنکس که در ویش باشد هم گنجی مالی نیازی زیر و ان خواستند کسی کش بود مایه و سنگ بکوشید و پناهند هر آنکس که از چیز گشت ز در ویش چیزی در آید ز دانه بر جان انگش خداوند شایش و فرزند چو آن نامه آمد بهر کشور بهمه خواندند آفرین همی نو بهر امدادی سین با فقه باوه سالخورد یکی شاخ ز کس بهایم زیر بنی چن گفت کرد پدر گردی جیت حمید بر خنجر و رشید گاه تو باد بد و گفت شد که قهر یکی بهر مردست بارانی بهر و چون دارد ماه بهر و چن گفت بهرام فریدون و رانج بر سر وزان پس بخوبی و خنجر بر او آفرین کرد و موبد نشست از تخت شاه کشی کرده دست و گشت بد و گفت کاید باندی خنجر و گوی تو باج	گرفت از نان ست و آب دل بنگین از غم آزاد شد همه خلعت مهری یافتند بدانگور و ان را بهر نشست نیاید نکود و در بد خو دل عکلیان شاد و خرم هم آنگس این نامداران سیر بخت ترکان گشت اگر زیروستی بود با جمال که از روز شادی باشد خزنده را سرفراز می دل و مایه و آیین و بد کوکان را بهر بنگین پی و بیخ پیوند بهر وز انداده کتری بر گشت هر آنکس که هست از شالی که از مردی باشد تار شاه بخشیده بهر بهر مادی و مهر بر آن داد و گشت خروشی بدی پیش در گشت برنگ گل ناری از زر خریدی کسی زو گشتی که از بر و با گین و کلاه چو مرد بر بنده زان تن سان خراسان رسولش بی ویرای سخن گفتش خوی و آفرین تن سست ز شادان که زردان و دزد و دهم پدر بر پدر و داد و داد زرم و دم نیم و جهان که شادان بنی تا بکر فرستاده را خواند تخت شاهی بر ان نشست ز وید این سر ز گشت ز گفتار تو رای فرخ

فرستاده پیر و آفرین
تو بر منتران جهان هستی
ترا خود فرو دست و پا کنده
و دیگر که فرمود تا هفت چهر
لب شاه از او از پند
شنگوی بکشا و بند از هفت
ز جویست اسی همت و جویست
پس نگه چنین گفت کای چو
همان بیکران انجان برود
خود و ادای پیر بسیار نام
کمی بر دیار گوی راز دار
خود و اندر آنگاه راز جان
بلند آسان را که فرست
ساره همی بشمری ز آسان
بهرام گفت ای جهاندار شای
جان نیز دستورت از موبد
بفرمود تا خلعت آردند
فرستاده قیصر نامدا
پیش شهنشاه قند شا
چو دانی تواند جهان شود
ز نادان و نادان روی دانا
تو زین گرد که نه داری
بهرام بیدان شاد باشی و شاد
بخند و بر شاه که آفرین
اگر باز گیری ز قیصر سرت
برون شد فرستاده از پیش
شکیبا نیکو گنبد تیر کرد
بفرمود تا خلعت آردند
فرستاده را و ادب و پادشاه
در موداد و استیلا کلام
وزان پس چنین گفت موبد
همان از پندش در بیم تو
سهرنگو بهاد و دست بدی
و درید که دارا و شنگو
همه زبرد و ستافش چنان
کنون تا ششم اسرگاه او
که با خاک چون جفت کرد

که بی تو مباد از امان زمین
که هم شاه و هم منتر و پند
ابر بهوشند از تو کی که خدا
پیر سمزدانندگان تو نیز
زمانی می بود با ماسد
سخنمای قیصر موبد گفت
همان بیکران که در خواست
جواب این سخن سهرنگو شد
که از ادب گیری بدانش است
رساند خود و پادشاه را بکا
که باشد سخن نزد او ستود
که چشم سهرماند بیدر نهان
کسی را بدو راه آهنگ نیست
ازین خوار جویست اسی دانا
نزدان برین بر فرو می نمود
بدانش فروخت و از بخود
ز کج آنچه بر پایه تر خوتند
سوی خانه رفت از در
سخنناز بهر گونه که دند یاد
که از گذر و نش مرد و دیند
شندی گریه با رخ رستا
که از دانش آفرین و دانا
اگر چه تن ماهم هرگز است
بدو گفت فرخنده ایراتین
که دستور تو بر خود یاد است
شب آمد برآمد و رفت سیاه
سرخشته از خواب بیدار کرد
فرستاده را پیش و خوار
بر رفت از ان پس کاسیا
که آناه را کشور قیام و گاه
که اسی بر پیران ل بخود
دل نیکو دان بدو نیم بود
در دانش و کوشش بخود
که ز شنگو از پیش
فرزوان ز پندش چنان
بمنیر کشید بیکران او
نگیر دستمیده و است

هران پادشاهی که در خرد
ز بابت تر از دست گفتن
اگر چه فرستاده قیصر
بدو گفت شاه آن سخنان
که تا جویست این نهان
بمو به چنین گفت کای بنمون
چه چیز آنگه خوانی پیش اندرون
مراد و سهر جای فرمان بود
سخن در بروی و در آنگه
بر آنگه باشد پیر و دانا
خود و در شد و داند و جانا
از انداز نام او بگذرد
بهر دانش از کرده کرد گاه
همان گردش روزگار و را
فرخت را از جهان آفرین
سهرنگو نشان ز پیر فرات
پیرانی او سر افکنده اند
در مودادش و نیز دینا
شهنشاه بخت ز شنگو
که اسی موبد شایر بی یاحت
همیشه بزرگ و توانا بود
پیرانش واهی بخشی مهر
که از اندیش با نگر و سخن
خود و ساسانی کن در میان
نه بیند موبد برت به چنان
پیر و در کون بهرام فرستاده قیصر را
و اندر ز نمودن بهرام و اران خود

دشمنی بزد و چشمه آفتاب
ز شمشیر بندی برین نام
بفرمود پس موبد را نسیان
پراز استی کردیکه جهان
همان راز بهر گونه و ایراد
همه دست پرده بکار کرد
همه پاک و گردن پادشاه
بر بیند باجم و کاوش
کنون رفت و در نام بماند
همچو هم از کردگار جهان
نما چنین جاد و رستی

سهر شاه گیتی بکشت ز خوب
و بالای نامی برین تمام
بشد با یکی نامدار آهمن
وز و شاد ماندند کمان و ممان
ز کردارشان بیداد و داد
کسی را نند کوشش از
وزا و دیره پیداشد و گداز
چه دیدند که دیو جسته راه
همی آفرینی نیاید ز کس
که نیر و هد آنگاه و زمان
بفرستاده دل از کای

پیر و دانا خود دیند و بیکر
ترا دانش موبدش پیش
در و دی رسا تم قیصر شای
بفرمود تا موبد موبدیان
بشد موبد و هر که دانا بزند
و گاه آنگه بر و نش خوانی می
چنین گفت موبد بفرزانه
برون آسان اندر شایست
و گاه آنگه بسیار ناسپ بود
زبان آوری رستی خواند
تو چیری دران که خود برت
سارست و نشان چرخ بلند
کسی کو بنید بر تاب تیر
سخن این قیصر چو باغ شنید
پسند بزرگان فرخ ترا د
چو بهرام شنید شادی نمود
بمو بد و موداد و دینا
فرستاده قیصر آمد بر
ز گیتی زبان کار تر کاست
تن مردان و ان نگل خوار
فرستاده گفت آیت یه
ز گیتی هر آنگه بی از تر
چو شنید روی پسندایش
بدانش جهان بلند افندی
ز گفتار او شاد شد شایر
ز گفتار شد دانشمند سیر
در بار بکشا و سالار بار
ز و نیار و گوهر و شنگو
بچشید و در زمین سهر
هر آنگه که بیداد بدو کرد
بسی دست شایان بیداد
بهر جای گسترده به کار
پیر که به بیداد و یزدست
پیر همچنان راه ایشان گفت
ز مباد و بر جان او آفرین
که باز درستان از گنیم
که بفرید که را کس اودن داد

پیرانش را روزگار بیکر
بر آیین شایان پیر و زگر
که جاد و پاد این بر و قیام
بشد چش با نام و بخودان
بهر دانشی بر توانا بزند
فرزین نیز ناسپ بدانی
که مشتاق ز راه دانش کرد
که آن فرزند ان فرزند
رونده بهر جای کاش بود
بلند آخری زیر کی و دانا
خود بر همه بیکو بهار است
که بنا شایر نماند بچند
بماند شگفت اندر و نیز دیر
زمین لبس کرد آفرین سیر
نمار و جهان چو شایر یاد
بدانش اندرون و شانی فرود
همان جامه است بسیار چیر
خود یافته موبد بر پند
که بر کرده آن بیدار گیت
بهر نیکی نماند و ارتر
سخنمای دانا توان بکار
چنان ان که مگرش زبان کار
سخنمای او سودمند است
بمو بد و بر متری بهتری
دلش تازه شد چون گل بیدار
بمشکوی شد شایر دلیر
نشست از بخت ز شایر
فرزین تر از اندیشه موبد
بدان بیلوانان پر خاشاک
بنادان چو گشتار و سر و
نهی ماند چمن آرام و زار
بریده دل از ترس بیداد
نزدیکان و دانا و نیز دانا
ز کثیری ره چهل سال گشت
مباد و اگر سحر و دانش
ز خاک شد بیک سیر
ز دهقان و ماری روی

بکر و شیر است آهنگ و کجا آن سواران گزینش همه دست یابی و بی یوم اگر نه بسوزم باقی تنش و اگر گوسفندی بر دوازده و شمش بر سالک و دم مریدیم خون گاو و آن همه رای با مردان از نید اگر بکش بدیدر زود کرد کسی که جوانست شاد گوی چو خوشنود گرد ز ما و اگر همه دیده کردند کس یک جهان از بداندیش بی شمش ز بهر دستان تار و پود تو شاهی و ننگ گمان چنین گفت کاین را ندان ننگل نوای سوزد پاک یکی نامه بنوشت بر بند ز چهری کجا او در بند نیشیان نشد هر کس کی بداند تن خویش در دنیا اگر تا جدار زمانه منم نیای تو را پرستنده بود بناراج و او آنگاه آورده بود ترا یاد لیران من پانیت اگر باز بفرست یا جنگ را بعنوانش بنوشت مرد و پیر سیدار مرز و نگار بوم باشک ز رانش کس آگاه بر آورده بود سر و دهر چنین گفت با پرده داران نفرمود تا پرده بر نشاند برادرش را و پدر و بر گاه همان پایه تخت درین بلور یکی نامه دارم بر شاه چو بنشت کشت و کجا زید چنین گفت کای شاد خضر که چون او را در گیتی نژاد	ز دانش تن از و با گذر کز ایشان بر می شاد جهان بلج و تخت و تیر او دیگر بدوز و زوش و زدی پاک سبا و اک بر وی ساسی هم که اویت جاوید و بی شمش بخشم خداوند خود را گشت که رزم و شمن مجوسید نماید ای آهنگلش کنید نه نیکو بود و پیر با ده پست سیر کشان از غم از او با و را یاد شاه و زمین خوانند	جهان شیر و زنده را ننگ و کجا آن پرچم گان جهان بیزوان و زنده کو و او فر و گرد گشته زشت چید یکی سب پر پادشاهی هم بداد و دارید یک پاس زیری مرگ و گاو یک گشت از اندیشه دیو باشد دور همه دل بگردار و خوش کنید بیریری بستی سبازید دل زیر دستان ما شاد خوشان بر او آفرینند	بر اندیش و پیر او باز جوی نه تنها به بنیم سپاه و را بشد پاک دستور او با و پیر سیر نامه کرد از تخت او فرزون از خردیت اند را نند خرد و مرا از بلا خردا خیر شهر یاران بود تو شاهی کنی کی بود کس را ناموده است چندان چنان هم می بینم شمش تو تواند گمانی ز نیروی خوش ز با و بر جان انگس درود خداوند دولت خداوند نیز و یک ننگ سپیدار منم بیامد بدینان بنده شمش سواران و پیلان بر بر یک که از نزد پیر و پیرام شاه خوایان میرفت بهرام گور نشسته نیر و یک او و پیر بر تخت شد شاه و پیرش چو آواز بهرام شمش شاه زبان بر کشید چو فرماندهی مست آن سیر افرانید	کجا آن سر و تلخ شاد شمش هر آنکس که رخ زیر چاه که کار واری بکشت بنا و انش و بیافر شمش پرو با و شمش کار زاری بود باب آتش سبازید ناید زین کشت گاو و پیر اگر خواهم از زیر دستان بخت و مرگ و کارش گناه که کار زیدان سبازید همه نامداران چو کشتار شاه وزیر خردمند بر پایست کجا شمشکل از هندوان بایران جی دست یازید چو شمش شاه این پیران شوم شمش او چون کی میشه بگفتند هر گونه از شمش و کم خداوند است و خداوند هر آنکس او شاد گشت تختین نشان خردان تواند از خود ندانی تا این نمایان بود تا حق که کم کنون روز قافان مراسم جنگست و هم جو فرستاده ام اینک نیت او چو خط از شمش خوان گشت که حاج کئی یافت از پیر و گور چو بناد و بر نامه بر مر شاه چو زید و یک یوان شمش شگفتی میان بار که بر پیر همه اند زمان رفت سال از انش همه سیم و یک شمش چو اندر و یک شمشل فرزند زبان تیر کشاد و کشتار شاه چرا که کسی ز شمش نشاند هر گشت شمش که گوی بزرگان همه با و روید	کجا آن بزرگان و فرخ من چنانکه گشت با خنک زبان جوید اندر بند و من شوم دل غمگین از رخ از ان جنگ خسته سوار مگر میر بر مرد آتش پست که از مرز و دین شود خنک ز و زنده پیر ارم و شمش ز و زنده بنو نماید شمش راه بیریری آید بر خنک شند زید و گور و نیکو گاه چنین گفت کای او و روستا که از او و چسپیده و در و را بیرین کاتیر و داری سیم جهان پیش او چون کی میشه گویم بایران و از او کان بر و دقت طاس شمش و کم همه چو جفت ست و پیر جهان را که در پیر که از بند همه ساله ترسان بود روان را بخون و شمش چنین با و اندر شمش که از چمن باید بایران همه شمش که کید آراسته شگوهی و بادش از او نویسنده آن نامه از شمش بخرد و او ماه اندرون زار بر راست با ساز خنک در و پرده و بارگاهش بدید دش را با شمش اندر شمش ز پرده دوان آواز شمش بزرگش اندر فراوان گور و را دید با و بخت ناز جهان از بهرام با و گاه ز و گاه با و شمش که گویند با و شمش چو شمش از شمش

چو شمشیر گریز بر زم اندرون
چو تنید شد نامه آهوا
بدو گفت ای مرد ویر چون
کس را باز خواهد ز بند تو
کسی با ساره نکو شد جنگ
نهفته همه بوم گنج نیست
اگر گیرم از تیغ و جوشن شاه
همه گوهر کوه و دریا مرست
همه بوم مارا بدینسان پراست
ز ققوج تا مرز ایران زمین
همه لاج مارا ستانیده اند
ز هنگام کاوس تا کتیباد
همه زاده بر زاد خویش مند
سرت را جدا کردی از تن
ز در که دو دانا بدیدار کن
و گر نه ز مردان جنگ ورن
چو تنید شد شکل پیرا گمفت
یکی خرم یوان بر خوستند
بیایاست بزوی افغان شاه
کسی را که با اوست هزاران
همان بوی مشک مرا بخورد
برفتند شایسته مردان
بشکل چنین گفت کاشی شهر
چو تنید بهرام بر بای سخت
بدوانده بد شکل اندر
چو گردون پیوستند شکیب
شبه هندوان باره را برست
بشکل چنین گفت کاشی شهر
تو با تلخ ویالی و باز و رست
گرفتند یکسر بر او آفرین
نماند هیچی این فرستاده را
بخندید و بهرام با گفت شا
بدو گفت بهرام کاشی شاه هند
مرا باز گردان که دور است
بر میانش و دل آرا و کبر
گر این مرد و بهرام را خویش
یکولی درین کار گیر و زوب

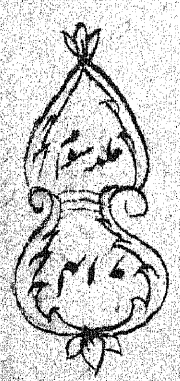
بیابان شود همچو دریا خون
 شگفتی بماند اندر آن جدا
 بگشاید رشتاب تند کی
 نباشد خردمند جداستان
 نه با آسمان جست کن نامک
 نیاکان بدو هیچ نایرده است
 ساره شود پیش خیم تو خوا
 بمژد و اکنون جهان پشت است
 اگر ز رویم است اگر گویم است
 وز تو با بستان تاب پیش چین
 پرستندگی را فراموش کن
 ازین بوم و بزم کن و دست
 که در بند بر پای پیشینند
 شدی موی گیر تو پیشینست
 زبان آورد کامران سخن
 کسی کو آید بگر زگران
 که رای تو بامری پیشینست
 همه چه بایست بر خستند
 در ایوان پرستنده نیکو
 بیا و بخوان سولان نشان
 همان زیر زلفیت گسترده
 به بستند نشان بر میانها را
 بفرامی نامن به بند مرا
 بخردی خم آورد و بالا ای
 از آن بر ز بالا و آن وقت
 زخودون بر سود بر ناویر
 بسیدان خراسید جوگان سپهر
 از ایران بسی هست باطن
 بنده کن کمان او کشتی
 سواران سیدان گردان
 نه هند و نه ترک نه ازاده را
 که ای نامور بر گهر پیشگاه
 فرستادگان اکنون پیشینند
 نماید که یاد مرا ختم شاه
 چه چینه نخواهی می خام گهر
 و راز بملو انان و شمع
 که از گشت من بدل از تو

بجیش چواری شود و در
گرفت شنگل نامه از و
باشکرهی گوید این که گنج
هنر بهتر از گفتن نابکار
و گنج بر گشتوان وزره
زمین بر تابد سپاه مرا
همان چشمه غنیمت و عود و مشک
چو نهشتا و شاهند با تاج زر
بزرگان همه زیر دست
بمشکوی من خفت فغفور
همان نامه دار سیصد هزار
که در پیشه شیران بهنگام
بدو گفت بهرام کاتی جدار
گر آید و فکند از ایشان بر خیزد
گزین کن ز هندوستان
بهرم از اسدن شنگل بر
چو در پیش شنگل نهاده اند
بشد تیر بهرام و بر خیزد
بزرگان چو از باد خرمند
همی زور کرد آن سپاهیان
چو باز و زندان کشتی تو
کسی اگر گرفت از ایشان
بهندی همی نامه نرود آن
آرا که رفت شنگل ز می
بر وند با شاه تیر و کمان
همی تیر و دو کمان کنند از نو
کمان را بزه کرد بهرام گور
کمان بر شنگل بهرام
برادر تویی شاه را بیکان
نند از محمد نرود کردم شاه
بدو گفت شنگل که ندانم
پس آنگاه دستور پیش
شکفت دست این بل مروار
نوکونی مراد الکوتر کرد

ابو و پیش او کج دنیا خوار
 است بهرام پاسخ دلوان پُر
 در شهر و کشور سپردن کج
 که گیر و تر امر و داننده خوا
 چو گنج ربا بر کشاید گر
 جهان زنده سیلان گاه مرا
 و گر گنج کافور زانگشته خشک
 بفرمان نامک بسته کمر
 به بیچارگی در پرست نهند
 مرا خواند اندر جهان فرین
 سپه آنکه خواند مرا شهر یار
 از آواز ایشان بخا بیندنگ
 اگر ممتی تخم تندی مکار
 یکی پیش ازین مرد و یکدی
 که با یکیتن از نا کند کار آ
 بهرام نه بر من و نه بر پیش او
 کسی را بفرمود کور را بخوان
 بنان است به کشاد و لب است
 ز تیار نا بوده به خیمه شند
 که از ان و بچیان دو مرد و چو
 نه اند خرابی و مستی شوم
 چو شیرینی که یاز و بگو زیا
 در از چپن مرد بر تر نشاند
 دل و دیده بر گشته از شاکی
 همی تاخت بر آرز و یکزان
 چو فرمان دهد شاه آزاد چو
 بر گنجخت غران تگاو و تنو
 و باز پیش او از ایران
 بدین گوشش در و پیش کمان
 برادرش خوانم باشد که
 که با تو هنوز است ما سخن
 ز بهرام باوی سخنها براند
 بدین استا سخنها می نهاد
 توان گوی باوی که در و

پیامی فرستاد و رنجی داد و پند
 چو آن نامه بر خواندند و پند
 بزرگی نماند هیچ شاه تو
 کلنگند شامان چون بن خفا
 نه مردی نه دانش نه کشور
 به پلایانش باید کشیدن کلید
 هزار ار بهندی زنی در هزار
 در گرداری مرم و مرد و پند
 همه کشورم کوه و دریا و پند
 بهند و بچین و ختن و پاسبان
 پس وارم از وی کی شیردل
 زی پوسته گانه هزار و پند
 گر آیین بدی هیچ ازاده را
 مرا شاه من گفت کور را بگو
 مرا نیز با مرز تو کار نیست
 نخواهم ما با تر ازین مرز تو
 ز نامی فرو آئی بکشای بند
 بر آسو و بهرام تا نیمروز
 از ایران فرستاده و پند
 چو آن نامه خواندند و پند
 و وطن را بفرمود و روزگار
 چو بر داشت بهرام جام بلور
 بخندید تنگ بد و گفت
 همی بر زمین و چنان گشت
 چو کشند دست از می خوشگوار
 چو زرشید آن در تنگبوی
 بهرام فرمود تا بر نشست
 چنین گفت تنگ کبر و گمان
 کی تبر گرفت و کشت
 ز بهرام تنگ شد و در گمان
 اگر خویش شاه است اگر نیست
 که فر کبان از می زو و شیر
 از ایران کی مرد بگمان
 نیایدت کردن بر تنگ
 از آن پس از زاده خویش
 بخوبی گویش که آید بپست
 بگویش بدان و که با تو

جهان بملو می نامه بر پرند
رخ تاجور گشت همچون زریز
چنان هم ناید می راه تو
و یا خاک من همچو دریای بس
ز شاهی شمار از ناست بهر
اگر زنده چلش تواند کشید
بو دس که خوانده اشهر یار
بروی زمین هر که در دست
نیاید برین بوم و بر دیور
نراند بخیر نام من بر زبان
که بتانداز که شبشیر دل
کز ایشان کسی این نیست
که گشتی به ندی فرستاده
که گر بخردی راه کز می مچی
که نزد یک بجز و سخن خواریت
چو پیداشود مایه وارز نو
چکوئی سختمای ناسودمند
چو بر اوج شد شاه گیتی فرزند
سخنگوی و را کاگاری نوا
نوازنده ربود می نهند
کبشتی که باد یو دارند
بغضش نبید اندر افکند
چو زیر آوری خول ایشان
بگفت و سیاه و رنگ خان
برفتد از ایوان گوهر کار
فرزنده بر خنجر بنمودی
گمان کیانی گرفته بدست
ستون سواری بود یکبار
تشان بیکو به بر شکست
که این فر داین بر روی کار
برادرش خوانم همان در دست
نماش می که نامداری و امیر
نه دانش تو چه نه فرایم
که رفتن نبود می ناست
که با تو سخن ارم اندر رفت
حق تو حق من تر روی نیست
و پیش شد مندر ایوان

کمون گریه بانی نزدیکی ز قنوج برنگز و نیکوخت ازین باب چند آنگاه ای کوی وزار و سلا لار لشکر کنیم چو شنید بهرام ز کبک خوش جز این باشد ازین پیش خداوند تاج افروید و کایت اگر من فرمان و بگذرم گزار نام بر سریم و بزدی ز باغ تر و نیک شد روی یکی برگ بود اندر آن بهرام گفت ای پسندیده یکی برگ دروی بسانک یکی جابه باشد نزدیک چو بنیم بر روی زردان همی گفت چندی زارام چو از دور دیدند بالای شکل چندی گویند که بجای دیگر مرگ من چون بود کمانی کمانی گرفته جنگ چو دانست کوراسر گدازان بفرمود تا که و گردون بند همی کرد و بر کس بر او فرین برین نیز نگزشت یک روز یکی از او بود و بر شکاب که من زین فرساده شیر چو که چنین باشد و مژگان تا ششم گوید و از کار او که هندوستان بشوئی بد بشکل چنین باج آمد و نشا بشکل دور پاسبان بگذرد بایران بری با هندوستان بفرمان دوازده دان پاک همی رفت با سوری سوار بزرگان ایران و شاهان بایران گفت بهرام کرد بران از او تیر بران کرد	همداری آن ای باریکی بسال و دو بار است بار و جت چو روانداری تو با او بری بدین مرز با از ما سر کنیم وگر شد که تا چون هر یک همان ازین راه و آیین ما که پشت زمانه بدو باد است بمردی سر آر و جهان بر چنین خواندم شاه همایون چنین گفت که دور ماند از زبالای اولی و بسته بر باد بر آید بدست تو هر کار کرد بمرد و دل شیر و جرم جنگ چو نزدیک این دار چین به بنی بخون غرقه پیش ز بالا و سپنا و اندام او چنان بنی و ساخته جای بدین جنگ ستوری شایست که انداز ز اندیشه بیرون تیر کش بر آورده تیر جنگ بر آید و تیر بجای کمان تن برگ از آن بنی بیرون بزرگان هند و سواران همی داشت بهرام را دل بدر با که و گاه در آفتاب گهی شاد و گهی غم نماند برین بوم من گنگ چو از دور و با خود و جنگ چنان کرد و نامداران که از برای تو بگذرم نیست بشکل و دم آید و ران همه مرز باشند بهر شان پی از و با بر مرز خاک ز ایران بزرگان و خرد از آن از و تیر و شاهان که جان ابد او را بگذرد چپ راست جنگ و ران	هر آنجا که خوشتر بود و مرست که هست و دینار و گنج و در چو این گفته باشی پیش زما بیاید جهان دیده دستور شاه بفرجام گفت ای جنگجوی هر آنکس که بچید سر از شاه کجا آن بزرگان خشم و تر نماند بر بوم هندوستان همه باج من بشکل سان سر اندر ران و فرمان من از آن بنی بگریخته جنگ کردن بهرام با برگ همه جرم او را بر تیر از کند هر کسی بر تو بر آفرین که آن ترهین بدانش جای خرامان بدان بنی گزشت ز مردی همی بگذرانی سخن اگر بشود سپردگاه من تو گفتی همی خوار گیر درون بدین هم نشان غمی گشت برگ نیام خداوند بی بار و جت بدینا بیار است ایوان بهرام گفتند کای نامدار گهی تازه ز خوار و گاهی وز او خواستی موج و پیکل بفرمود و بر کشورم سر یکی چاره دیگر انداختم بسی داستان و ایران با غار و جوی و فیض و گنج اگر بود و در دشت آسمان	که پیش سر هندوان است چو باشد و درم دل نباشم که از نام کرد و درم شاد کام بگفت این بهرام و بنو راه سر او و کشور من و می بفرخواستن که کند راه خوش جهاندار کخیر و و کیتب و بایران کشد خاک جاد و ستان که من دیر ماندم نشه کسان به چید می دل بر جان من همی ز آسمان که گس تیر جنگ کردن بهرام با برگ همه جرم او را بر تیر از کند هر کسی بر تو بر آفرین که آن ترهین بدانش جای خرامان بدان بنی گزشت ز مردی همی بگذرانی سخن اگر بشود سپردگاه من تو گفتی همی خوار گیر درون بدین هم نشان غمی گشت برگ نیام خداوند بی بار و جت بدینا بیار است ایوان بهرام گفتند کای نامدار گهی تازه ز خوار و گاهی وز او خواستی موج و پیکل بفرمود و بر کشورم سر یکی چاره دیگر انداختم بسی داستان و ایران با غار و جوی و فیض و گنج اگر بود و در دشت آسمان	بجای که باشد همیشه بهار نوازنده شاهی که از مر تو مگر رام کرد و بدین مرز ما ز بهرام از آن پس بر سید من از شاه ایران چو گنج فرزنی بخت آنکه بود و ن وگر آنکه دانی تو بهرام را همان به که من باز گردم چو دستور شنید پاسخ بر یکی چاره سازم بر او من یکایک همه هند از و جز یکی بنی نزدیک شهرت مگر زو بر آید این بوم و بر بدو گفت بهرام پاسبان همی رفت با نیکدل رهنمون پس نشد او چند ایرانیان نکرده ست که جنگ با کوه چنین با و پاسخ که زردان پاک بیاید دمان تا نزدیک برگ یکی تیر زد بر سرین گاه که او را و چندین مرز و فر چو بر تخت نشست بر مایه کسی را سزای تو کرد و است همی خواست کای نامدار چنین گفت بشکل بسیار که از نزد ما سوزی ایران شود فرستش نزدیکان از و بدو گفت یزدان جان من چو این کرده باشی ز ما بدو گفت بشکل که چندی تو ای مگر چاره ساختن بدو گفت بهرام کای نامدار فرستاد بشکل یکی راه جوی بدینان چو پیش و خشم او بدین بدو شکر ایران کمان را بزره کرد و بگذر در چاره جوی بزره بر سر	تسیر کلان آید از جویبار بخند و چو بند می چو فر فرز و کرد و از فر او از ما که بی نام پاسخ نبود تمام گرا ز نیتی چند با شرم رخ بدونیک بر ما می بگذرد چو آن جهانجوی و خود کام به بند مر شاه پیر و زرگر شنیده همه پیش او بر سر سر آید بدین مرد و کفر از او از او کشتی تیر کزان بنی اندیشه بهرست بفر تو ای مرد و سپهر و زرگر که با من بیایدی رهنما بدان بنی که گزیده خون بیکار آن برگ بسته میان اگر چه دلی تو شایسته جنگ مر از هندوستان از خاک پراز خشم سر دل نموده برگ که تیر شد از زمان ماه او بفرمان او تا بد از چرخ هور نشانید بهرام را پیش گاه مگر داری تو راه و دیدار میت مگر و کرد و دشت از زغان بدان تیر پیش از و از آن ز بهرام قنوج و ایران شود که او بیکان این نیاید ترا دید او را از ایران بخشود و من بر و باز جا بدین بوم ما بر یکی از دست از و کشور هند پر دشت هند اندرون شاه فرمانده که آن از و را نامدار بدی همی آتش افروخت و شک کشتن را بدین بوم شاد که بیکار نش را داده بدی فرز و جت باز به خون

از آن

تن از دهاشت از ان سیر
چو از اثر دهاشت پروخته
وز انجا باید سوختی دهند
نفرمود تا که گردون برین
بدین برز و بالا و آتشین
چنین گفت کاین شهر است
که از نزد او با بران
سرافراز گردید و ششم
فرستاده شهر یاران
که این مرد را سر کار آورد
رسانده است از اردو
بود آن شب با دایگاه
تو و او خواهم همی و خرم
فرماند بهرام و اندیشه کرد
که ایدر بدینسان بماند
که گفتار او شاد شد شاه
همه پاک باطوق و با گوشه
چو خرم بهاری سپید نمود
بیاورد یاران بهرام را
هم از بهرام به پوزه تاج
بودند که بخت جامی بدست
چو زین آگهی شد بخت
به نماند و چون چکان کرد
یکی نامه نزد یک بهرام
و گفت کاین با آگهی
تو و او دختر که یونداست
که پیغمبرش یار در خور
چو خواهی که ایدر شوی با
کمن است از این بهر
به نامه گفت آنچه گفتی
شهر شاه بهرام گوشت
و اگر آنکه گفتی که من کرده
همه بکند و اندوختن
چو این سر ایدر پیوند
باید از من شاه همه
ز بهرام و خرم پیش
زیران ترا بدوید و

همی خاک افروخت ز بهشت
به پیش جهاندار شد ساخته
سوی نامور لشکر آراست
ز بهشت کش را بهامون
نماند جز از شهر یاران
بدین در و این شایخ و این
نزدیک شاه و لیران
فرستاده را سرزنش کن
ز بهشت کشی باشد بهشتی
بدین مرز پنج دراز آورد
که گفتن بود رنج او را
فرستاد کس نزد بهرام
که گفتار و کردار باشد
ز تخت و تراز و زرنگ
بر او بخت بر دام و بهشت
بیار است ایوان بختی
بهر بر بزرافرا نماند
همه شرم و ناز و بهشت
سواران باز بخت و کام
بیار است با نامور بخت
همه شاد و خرم بختی
که با قور و دی از ایران
بدست همان شیر مرد
نوشت آن جهاندار
ز تو نامور مرد با قور
که هندوستان را
قبضه شد ماه در گرفت
زمانی نگوییم بر با
چو خواهی که بر کردی
و چشم تو جز کشو چو
جز او در زمانه اند
به هندوستان بجا
به نیکی نماند از بهرام
بدین و او شایسته
که را نماند بر بهرام
نیا پیش کش و بهشت
که از آن زمانه فلک

سبک تیغ ز بهر آگهی
همی گفت ای و او را
که بر دخته شد شاه از
بر آمد ز هندوستان
همه شاد و شگلی دلی
انده نشسته شد
نمانش همی که خواهم
کس اندیشه ز نیکو نه
هم آگهی بیا از ایران
برین بوم ما از دهاشت
به نمانش خویش بی
چو این کرده باشم
بدل گفت خود کرده
شکل چوین گفت فرمان
سه دختر باید خرم
بهرام گور از نان
دور و دور و دینار
بیار است ایوان گوهر

به نندی دل از دهاشت
تو کردی چنین از دهاشت
بفرمان داد بر و کار
ز دادار بر بوم ایران
همی داشت از کار او
انده نشسته شد
چگونه و این چه
بگر چنین رای هرگز
یکی تا جلدی چو بهرام
بدین ز کانی فرایش
نه دستور بدین
که ایدر گشتن
بکس بر از یکی
که گفتار آرایش
آرایش بودی رنگ
بیار ایوان را بدیدار
چو سر و سی شمع
همان عین و عود
ز قور هر کس که

چو تیغ و تیغ بر دهاشت
و کرد از او دهاشت
چو شگل شد از این
که ز ایدر با نماند
شب آمد و در دهاشت
نیا بدی بخت از
سیاه مر است
بد و گفت فرزند
بر منتران نشسته
نماند کس را بدین
چو شگل شد سخن
بهرام گفت ای
ترا بر سپه کام
و دیگر که جان
و لیکن دختر
بیا او سر و بر
بشدت بهرام و
یکی گنج پر
هم از اسپ
خرامان دیدار
سپید و شاه
نزدیک شگل
بد و دهاشت
نزد فرستاده
کجا کرد آن
بایران بزرگ
بدیدار تو چشم
ترا آمدن و
نویسنده را
جز آن که
جهاندار و
هنر ز دهاشت
یکی پادشاه
مر شاه ایران
نیز بفرمان
چو بهرام با

نماند از دهاشت
تو می زندگان از بهر
که او چنین بدین
که با از دهاشت
همان مردم خویش
ز بهر که کامی
به هندوستان
ولت را بدین
سپید بوم
باید ز شای
ز گفتار فرزان
تو اگر شدی
به هندوستان
به بنم گزاک
که چون پیش
بر خسار راه
ازان ما هر
بدان ما هر
کسی را که
بشادی همه
چو می بود
همان از ایران
که به راه
که آمد قور
ز شمشیر و
سزد تاج او
روان را از
که با شاه
بیا لکنه
بزرگی تر
ز شاهان
نماند شیر
بهر دهاشت
بچین بوم
بچین کسان
گوهر شاه
زن او را

شب و روز گریان از مهر او
نشستند کبر و شادان
یکی را ز خواهم می با تو گفت
بایران سر کار ازین بهر
سپید و گفت ای مهر افروز
بد و گفت بهرام پس چو
که داند فرخ مرغانی را
شود شاه و لشکر برانجاگاه
چو از شهر بیرون و شهر با
نشست از بر باره بهرام
چو باز ارکان روی بهرام
باز ارکان گفت لب لب بند
زبان شمار لبو کند سخت
چو سو کند شد خورده و شسته
گرازن شود سخت پر خورده
که جان بزرگان ای تو با
چو بشنید شاه آن گرفت و
همیفت چنان با یوانش
پوزش چنین گفت کاشی را
به فتوح شکست و رفت
بهوشد یضاق خود و شست
بخش رسید چون و گشت
شنید این سخن ازینخوا
غمی گشت و بگذاشت و چشم
به بنی کنون خمر و پیرین
تو دانی که از هند و آن
بدانست مشکل که او را گفت
ترا و آدم که از خود خورده
کنون چون لا و سوار
چو دندان بر او و شد
شنشاه ایران تو را
جهان و قدرت شرح خاور بود
شنشاه و شاه و بر گرفت
که کرد و چون بود و از
کزین پس دل از سر
سپید و از بر و و کرد
یکی سوی خشک کی سوی

نهاد و دو چشم اندران چهره
سخن رفت هر گونه ازین سخن
چنان کن که ماند سخن و رفت
هم که در گاه جهان باور
بسی جوی و ز راه دانش کرد
وزیر ای کشای کبر سخن
نشاند بر جایت آرای را
کسی را نماند لشکر از سپاه
بر رفتن بیکر او بر سازگار
همی اند با ساز و خیم گاه
شنشاه لب از دندان کرد
کزین سو و مندیم و هم با کرد
به بندیم ما را با چرخ
دل شاه از آن رخ پر خورده
سپاه آید از هر سوی
جوانی و شاهی و دای تو با
بران نامداران با فرو
بیران سپرده و جان
تو دل را این هیچ رخ مدار
سوی جنگ و روی نهاد
کندی بفرز آن گزری
که تابش گیتی افروز گشت
چو آتش باید ز خیم گاه
بفرز و گفت ای بفرز
چو ناگاه رفتی ز بالین من
بفرز من که از یک
و لیری و گری نشاند
ز من استی بزرگو کاشی
گذاشت که او شهر باری
چو در گاه آمدش را جنگ
سپید از و شست و لیران
سپید و چون را چو افسر بود
وزان گفتا پوزش اندر کرد
که بود و پوزش استان
همی گزری زین سبک
بر خیم تار و پودش
بر خیم تار و پودش

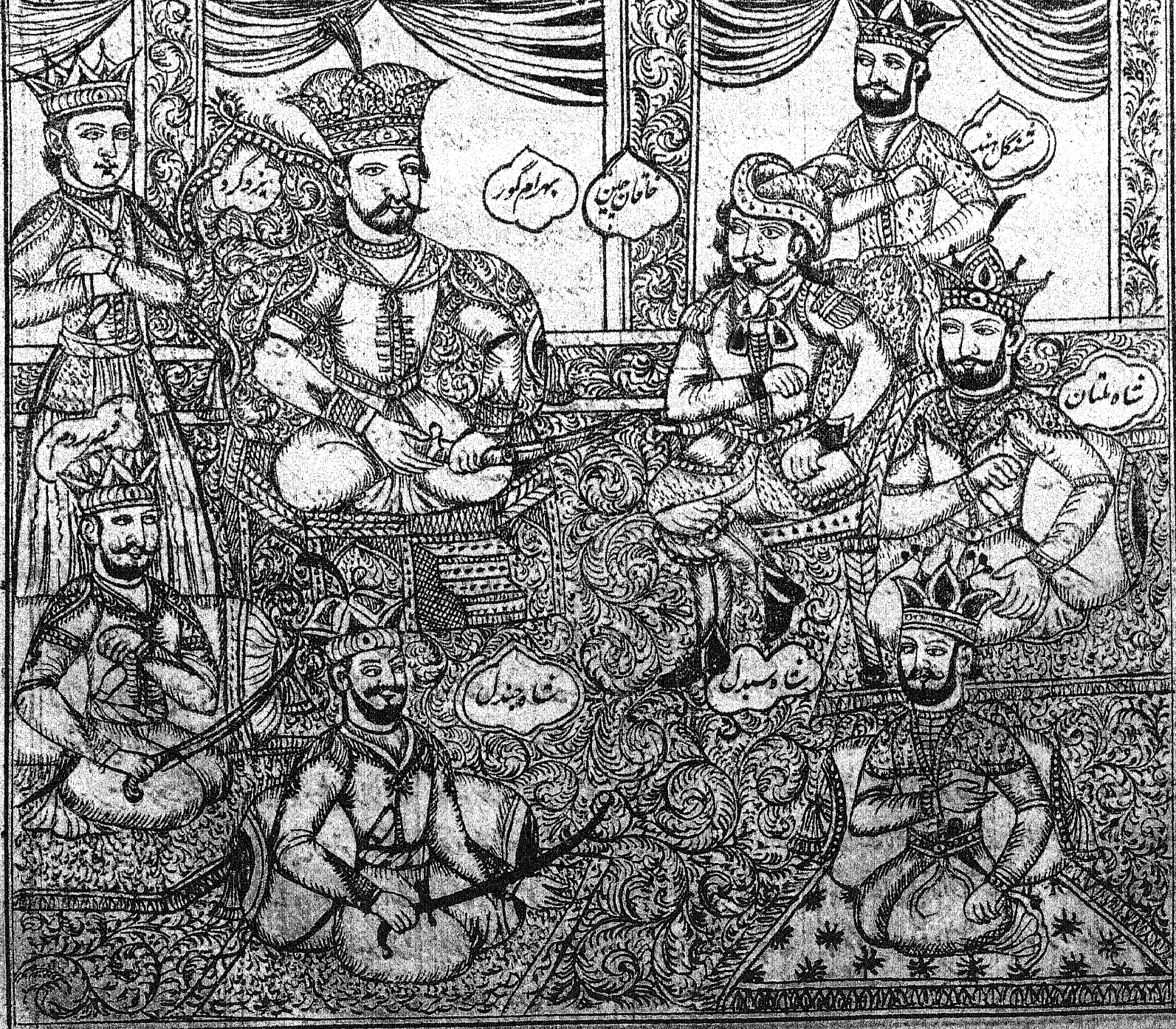
گر خنین بهرام از هند و سیاهی ایران
تو باشی بر یکا بهر استان
بر رفتن گراید و که رای آیدت
همین زمان جهان آن بود
سپید و گفت ای سر افروز
تو دانی و دران پیشه و شغل
اگر رفت خواهی بد اگاه
ز گفتار زن گشت بهرام
نیز گفت بر ساز و با گوی
که بازار گمان ایران بند
که این راز و چند پیدا شود
گویند که پاک بر تر خدای
بر نشان چنین گفت پیش
نه بازار گمان اندر نشاند
اگر گنج راز تو پیدا شود
بسی و بازار گمان را دم
همی بود و تازه شد جنگ
چو نماند رستی و در جنگ
چو شب تیره شد شاه بهرام
همی اند تا پیش دریا رسید
نه چن شکل پس ازین و خنین بهرام
تو با این فریسته مر
بد و گفت بهرام کاشی نشان
چو من باشم و نامور باری
بد و گفت مشکل که فرزند
خبر گزیدی بجای و فا
دل پاری با وفا کی بود
بد و گفت بهرام چون انیم
ازین پس ای تو کنی کنم
ز گفتار او نماند مشکل گفت
بد و بهرام شد شاه و کام
می چو خورند و بر خاندند
باز گشتن شکل بهرام بایران
چو آگاهی آید بایران
باید و فتوح خود با سپاه

چو از مهر او شکل آگاه شد
سپید و گفت بهرام شاه
بیم من ترانیه با خوشنیت
بهرامی نام تو با نو بود
اگر پاک را بیم ز پیمان تو
یکی خندگاه است از اید زرد
بدانجامی خیم گوران بود
از امر و لشکر و تا چرخ
چو نمود و خورشید بر رخ دست
بیاید چو زردیک دریا رسید
نه فرمود و چون پیش نماز
گشاده شد گمشد اول بیت
اگر هر گز از رای بهرام شاه
بدارید و با جان را بر کنید
چو زانگونه دیده گفتار او
که یار و دیو نیو نماند
از انجامی بر کاشت بازی
چو بر ساخت مشکل که آید
نیز گفت مشکل که آید
سپید و در این نشاند
بر انجمن اخوان و دوست
سواری و فتوح تازان رفت
همی اند تا پیش دریا رسید
نهانی ز من می ایران شو
مر از سودی که در کار آ
پراز خون کمر دیده هند
ز دیده گرامی تر و شتم
چو گویم تر کانه بپوند
چنان بچشم شیر و بوی
بر رفتن نباشد مرا شمشیر
بایران بجای بد و است
بر و اسب و پیش پندار سپاه
بر آورد و بهرام از رفت
و شاه و آرای زردان
و فادار با شیم تا جودان
سبک است بر یکدگر
بر بند ازین بهرام و شهر

که بد و گمانش کوتاه شد
که داند که هستی مرا بخواه
نباید که داند کسی ز انجمن
در پیش تخت بزانو بود
به چرخیم خرم از جان تو
که ساز و درم اندران شد
همان جای زردان پستان بود
چو پیدا شود و هو گیتی فروز
شب تیره و بار غریبان بست
بره بار بازار گمان بدید
زبان این سخن را امید داشت
زبان بسته باید که ده دوست
به چرخ و دریم بد اگاه
چو خواهد گریه و فکند
بر خند گریان و بر آید
خرد را تر برای رایش کرد
و فادار از کار خیم بلند
زنت گفت بروی بگشت
که یار باشد کندن یار
همی پهلوی نام زردان
ز برق سپید و در آید
با گاهی رفتن شاه گفت
سپید و بهرام بی را بدید
ز آباد مینو بپران شو
چنانم که با با و و سیکار
نهانم که باشد یکی را روان
بهر بهر می افست و شتم
باید که من خردمند بود
که از خون دل در آید
نحوای مراد دل و بدش
بهر از با کشور نیاز است
بیاید پوزش نیز و شاه
نهانم ایران بگشت
و فادار بسوزد با دست
سخن شنید و از این خردوان
ز دل کینه بر خاک گشتند
همی بر کس از کام رفت

درمختند از گران کران چو بهرام را در فرزند او بیاورد چون گشت گیتی برقند بر کس که بدستری چنین گفت که ز کردگار جهان هر آنکس که خواهد که یابد ز دلها مهر ترس بر و نکند گویشم با گندن گنج سن برین نیکو بیافزایش کنم درا ازین خویش باشد بزم گویند گستاخ با سن سخن بزرگان بر او خوانند تا آفرین	همان مشک دینا و هم غنم پیاوه بالید بر خاک رو بگردار سیمین سپهر گشت ماه خرومند در بادشاهی سیری شناسنده آشکار و نهان مگر دیدگر و بد و کار زشت همه نیکو بیافزون کنند نخچه اهرار اندن انجن سوی نیکو بیافزایش کنم بزرگی گزیند کسی بی مزه مگر نو کنم آرزوی کس که بی تو سباده آگاه و گین چو تو شاه گیتی نداری و بیاد بدر او و به پیروی و دستگاه بزرگان فرزانه و نیک همی رفت با با و بر سر و دست بهر کس که مراد او آفر کرد	چو آگاه شد از آن سخن نیکو برادرش نریم سوید جهان چو بر این شب بدرید روز جهاندار بر تخت برپای تخت بهر سید و راستانیش کند چو داد و دوش باشد و در آشاد و ز بار و دستان او یکی گنج خواهم نهادن و گر از لشکر و کار داران مخمس پیش از دوان از و خوا همه گوشت را در فرمان کند چو دانا بود شاه پر و نیک کنون آفرین تو شد تا گزیر همه مردگان ابرار بی خاک نشت از آن شاه لشکر بر پا سپید و در پیش و در شاه آمدن مشک با هفت باد شاه نر و بهرام	سپاه پر گنده را گرد کرد پرازدگر و رخساره دل شاد بدر آمد آن شمع گیتی فزون بیاراست پاکیزه گشتار شب تیره و او را نیایش کند به چیدول از گزینی گامی یکی شد بر با بهنگام داد که باشد روانه از گزینی گشتار ز خوشان جنگی سواران که در چادر این هفت ماه ازین چندم اگر امشب کند شاید و بد و کشور و تاج تخت بهر که هستیم بر نام سپهر بد و نیکویش گفتار پاک بیامد بر خاک آذر گشت بیامدش وین آیینی راه چو آگاه شد مشک از کار شاه	چو نریم و چون سوید جهان چنان هم بیاید با یاران شند شاه بر تخت زرتشت تخت از جهان آفرین کرد که او داد پیروزی و دستگاه زاکن باشد ازین پس بیم کسی را که با تاج داد و تخت برین نیز اگر خواست ز دوان کسی هیچ نگذیرد با سن گفت شمار اگر دیگر است آرزو گفت این شب است بر تخت ترا روی و دانش فزون هم ازادی تو نیر و انیم خداوند و ارنده یار تو باد یسی ز تو گوهر و درویش او بشستش برین به و آب گدا چو آگاه شد مشک از کار شاه	نیز به شدت و درش هم نیکو نیز دوان سپرده و جان در بار بکشا و دست ز دامن خود گردن آزاد کرد خداوند تا بنده خورشید و اگر که ز داور و دکان هم زیر دوان شناسید و از و داد دل و روش بخت خندان بود همی دار و آن گزینی اندر نشت که هر کس در گون باشد بخت کلاه بندگی بسر نهاد فزون آمد از تخت شاهنشاهی و گزینش از داور و انیم سرا و نر و انیم و کبار تو باد نیاز از گزینی و نشت از و پیش او وز و درش گرد و زنگار و گدا ز دقت که بدست شاه را پیشگاه

بیدار ایران بوش آرزو بنوی جهاندار عهدی شد ز هندوستان ساز رفتی وگر شاه سندان که بزم همه پاک بالکر و سادره ابا هدیه شاه و چندان تبار چو از آمدن شایع آگاه شای و شاه و گرانمایه سرفراز پیاده بشکرش راز هر دو می آورد بر خوان و درگاه چو نان خورده شد مجلس بوی ز زرافسری بر سر میکار چنین گفت با شاه ایران چو دخترش را بدید تخت تاج هی دست بر سوزن گل بست همه گوهر تاج با جامه بزرگان چو خرم شدند از دید چنین تلبدید از آن بوی سوی دشت تخریب باز سرمه را روی بر تافتند برین روزگاری بر آمدند یکی نامه بنویشت بر هندو که من بنده پیراه آیین چو من بگذرم برین بخت سپینو و داد منشور بند بر ستوری باز گفتن بجای و بیبری که باشد بایران و دیوار جامه نابود نبرد هم برین بدیه پستان بفرمود تا پیش او شد که باشد تراز و کافی نما هم که ویران شود از گفت ستاره شمرست بستی چنین روزگاری ز خور و خورشید چو بنشیند برام اندیشه کرد چو بنشیند با قدر دشت	بر دختر شاه ازاده خوش چو خورشید تابان بخرم ز خوشان پیغمبر رفت همان شاه چنان که بدگاه همه نامداران با عز و جاه که دینار شد خوار می شهریار بیاراست لشکر بروش رسیدند پس یک بیک فراز جهانی سر اسیر از گفتگو همی چانه بود از کراتان بیاراست بر بوی و رنگ بجای اندرون کفش گوهر که با دخترم راه دیدار ساز بسر نهاده ز بیجا و تاج از آن کلخ و الوان جاشی کس آنرا نداشت کرد بشد شنگل و خواجگای گزید که خورشید خانی مرا در بانام همان جرج و شایین گردن سوی باده و نمز بختانند شبه هندوان راه را کرد پراز وادمانده پهلوسه نه از راه خشم و نه از روی قبتوج بهرام شاه است نوشته خطی هندی بر پیر خود و ناماران فرخنده ای بفرمود تا که و موبد کزین که آنرا شمار و کرانه نبود عفت و او تا مزمز پستان سرا و موبد که بودش چو امم زمرکت بایر گریست باید برین هر کسی توشه و که نه بودش خود از این که تا پیش دستور او بر شمر و مصای این لشکر نامدار ز دانش غم نارسیده خور نخواهم که کنی ازین پس	فرستاده هندی فرستاده یکی پهلوی نامه از خوش بر رفتند و رفتند هفت وگر شاه کشیده با دستگاه همه ویژه با گوهر و سپهر چنین شاه شنگل ابا هفت بزرگان هر شهر بر خاستند ز سپاه و خسر و فو و اند دو شاه و و کشور رسید بایو آنها تخت زرین نهاد پرستندگان غلامان بجای فرماندگان کاخ شنگل گفت لغو و تا خادمان سپاه بیارید بر سرش بوسه سپینو در گفت اینت بر و داد و کردش فراوان چو بیدار شد آن چادر را بنیادخت آن چادر را زمانی نگردد دل را درم چنین شاه شنگل سوی دختر آمد بدل راه سرحد کرد و آفرین از تخت سپینو در اجهت بهرام شاه ز فرمان آن تاجور گذرید	شنگلی مردی و از او فرستاده آورد و بنمود که آیند برای شنگل وگر مولتان شاه با فرجه همه پیرشان ترطاس همه اندر منزل بنزل سپاه پذیره شدن را بیاستند ابا پوزش و بارود آمدند همه رفت به گونه از پیش کم بر او جامه های باین نهاد بهشتی شده کاخ و گاه همی خودن اندیشه اند پدر ساگذارند نزدیک ماه رخان را بر خسار او بر نهاد برستی نکاح بدو بجای شد آن خرم ایوان چو بخت ستاره بر او همچو پست بگستر و بدوش با قوت فریدند از ایشان کنی و غم زمانی نبود از جهاندار دور زمانی می بود نزدیک بر آن کوجان ز رفتن سپهر دم بدین نامور تن مرده را پیش آتش برید	یکی عهد نو خواست از شهریار فرستاده چون نزد شنگل یکی شاه کابل وگر شاه همه نامجوی و همه تاجدار بر بیا بیا بسته پشت پیل چو زو یک ایران فراز آمدند بیار شد شاه تانهر و ان گرفتند سر یکدیگر را نزدین نشستند بر دو سوار بیک تیر تیر تاب بر خوان نهاد همه جام می بود یک که ایران بخت یابوست همه رفت با خادمان نامدار پدر زار بر گریست از مراد همان بدیه با که آورده بود وزان جایگه شدند و یک شاه گردیدند خوارگان خواجش نخچه شد شاه بهرام گرد نخچه گوران آه و بدشت سیدان مجلس بر موبد فرخواست از ترک و طاعت بگستر و پاک و هم راستی شهنشاه تاجاد و ان سپارید گنج بهرام شاه بایران می بود شنگل و دوا بدان شد شهنشاه پستان ز دیار و ز گوهر و سپهر کسی کردشان و خوشنود زمرک و ز روز و بداند که او را ستاره شمر گفت وگر میت از داد و بخش ستاره شمر شمرست چو بنشیند شمرست بدو گفت تا بیست سال بدین سال گنج تو آورده چو دی رفت و فرودان بهر شهر مردی بدو داد	که دار و بختان و درون یادگار سپهر و قوت و خورشید وگر با سپه نرو او شاه همه پاک با طوق و با گوشوار همی تافت لشکرش از چنگل بچندان گرانمایه ساز آمدند خرد و پیر و شیار و دولت دو شاه و سرفراز و دوا همان بر مهر شکر نامدار بره و بره و مرغ بریان طبقه نامی تیر شنگل و بجز همی بوی مشک و یارستان سرای وگر دید چون بدار همان با پدر دختر خور وگر بدیده و تاج اگر بدیده بود و شادی شده رای او با پرستندگان دست کرده شهر هندوان را با خیر همی یک می روز ایشان نزد تافت از شاه بیک و زری ز شنگل سپه سوده افغان سوی دیو شد کنی کاستی بزرگان بیتی و رانده با همان شکر و تاج و شکرگاه فرستاد پس مری زو که او با وگر و هندوستان از تخت و تاج و مرغ و سه منزل همه اند با و و شنگل پر و در و خوار و گفتار ایشان بر آشفته بود کنه راست در آشکار و شمار سه سالش بداند بکار شمرست می بود همان بخت نیاید که بر زو سپهر نبا شمرست از شمرست سرخه از خواب بیدار کرد

بران تا نوجو نیکار به میان سخما میانی بود بران بخوان کار بار شد دل آگنده گرد و جوان برینگو چون نام پو شد بر ششاه دیوان یارستی برین چاره نام و پیکار خون ز کندی به تیزی نهادند و بر ایند فرمان یزدان برادر بر آمد برین برین روزگار نوشتند پادشاه که از او شای چنینی او پادشاه که تا نیکو کسی کو نداد و بر تو خمد و چو جانی پو شد زمین رخ که تا گشته باشد بگر و جهان کفر زنده و رگور جانی که هست وزان پس بهر موبدی کرد بیامش پادشاه زهر موبدی که چون سیکار تو و انگیزی بختید از ان نام بسیار که استاد بر زخم و ستان بود هم آگاه شکست گزین بود چه لوری بیامد و یک شای بدان تا بوز و بگا و دگر بدو گفت شاه این کار تو بود سگ و درگ و به ساید باهر سر سال نو پیش او شد چنین واد پادشاه که پیشی بخت آن شب با دوا و گاو پرسیدند از دوا و پیشی که شاه جهان برین روز چنین بود تا بدین روز درین چنان شاه و ان آگاه در این شهر شاه خواندی بود چو در زخم شاه و شای کرد بدو بود و از استیختی چو پادشاهی و پادشاهی	نیکار و نیکار جز کار به نخواهید چیزی که نیکو بود ز بهر شوری نام پو شد نه اندیشه از شاه و موبدی ز خون ریختن شاه دل خسته وزان زیر و ستان فرستی زیر و ستان شد بهر موبدی پران از گشتند و پادشاهی یکی نام فرمود پیشی نگر و کسی که دایم و راه که بالا کشد به گیتی فروز تو با او به تندی و نیکو بر و سینه گشتند ان شای زمین فرود یگان جهان سبا و شای سیم و سبا و شای کسی را که در پیش بد جان ز بهر موبدی و هر موبدی بهر روز گل دارد افشای هیونی بر افشای پویان وزان از او را مش جان بود ز لوری که شاه فرموده بود بفرمود تا بر کشد و راه ز گندم کند تخم و آرد پراگندن تخم و گشت و دود بدنش همه ساله پویان خردن موبدی که بود و شای که گشتیم ازین ساختن بیامد بگر و بهر ساید پیداخت تلخ و بهر و دخت نگر و گز از ان کرد و دخی تو دل را باز و فرونی سبا و آگاهی بهر و آرد که پیشانی که آهمن نیکو گشتی که گشتی ز بهر موبدی و شای چو در و شای و شای	ز بهر شوری که گشت و دخی ز بهر موبدی که گشت و دخی خروشد بهر موبدی که گشت ز بهر موبدی که گشت و دخی ابرای و دوش چنان چنان بدیوان ستانید با فرو تاج که از او شد ایمنی در جهان بر لش اندر اقا و زانکی پران و دوش چنان چنان کجا او پر آگنده بهر و جهان که مرد و زوش همیکه داز کسی کش و زوشی و دوش کس از نیتی تا نیکو یکشور ز فرموده آوازده و گرس ستان از ان یکشور خواندن بهر ام لوریان از زمین و ستان بهر جای در پیش و گیتی بهر جای پو شد و گیتی چو پادشاهی و گیتی چنین گفت کاسی شاه و گیتی بر آید از ان نامداران که بر زخم و ستان بدنی ز لوری همی ساخت و گیتی وزان یگانگی کند کتری بسا زید و دوش و گیتی	ز بهر شوری که گشت و دخی ز بهر موبدی که گشت و دخی خروشد بهر موبدی که گشت ز بهر موبدی که گشت و دخی ابرای و دوش چنان چنان بدیوان ستانید با فرو تاج که از او شد ایمنی در جهان بر لش اندر اقا و زانکی پران و دوش چنان چنان کجا او پر آگنده بهر و جهان که مرد و زوش همیکه داز کسی کش و زوشی و دوش کس از نیتی تا نیکو یکشور ز فرموده آوازده و گرس ستان از ان یکشور خواندن بهر ام لوریان از زمین و ستان بهر جای در پیش و گیتی بهر جای پو شد و گیتی چو پادشاهی و گیتی چنین گفت کاسی شاه و گیتی بر آید از ان نامداران که بر زخم و ستان بدنی ز لوری همی ساخت و گیتی وزان یگانگی کند کتری بسا زید و دوش و گیتی	ز بهر شوری که گشت و دخی ز بهر موبدی که گشت و دخی خروشد بهر موبدی که گشت ز بهر موبدی که گشت و دخی ابرای و دوش چنان چنان بدیوان ستانید با فرو تاج که از او شد ایمنی در جهان بر لش اندر اقا و زانکی پران و دوش چنان چنان کجا او پر آگنده بهر و جهان که مرد و زوش همیکه داز کسی کش و زوشی و دوش کس از نیتی تا نیکو یکشور ز فرموده آوازده و گرس ستان از ان یکشور خواندن بهر ام لوریان از زمین و ستان بهر جای در پیش و گیتی بهر جای پو شد و گیتی چو پادشاهی و گیتی چنین گفت کاسی شاه و گیتی بر آید از ان نامداران که بر زخم و ستان بدنی ز لوری همی ساخت و گیتی وزان یگانگی کند کتری بسا زید و دوش و گیتی

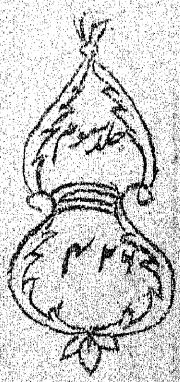

اگر کار بند بر چند مر ا بگفتند یک با در آن سپاه	سخن گفتن سو و مندر ا که زین شاه خشنده حاج گاه	ز شتابان دانش دیار بید ز دیدار چشم بد و در باد	کسی را ز دانش ندیدم هیچ تن بد سگالانش رنجور باد	بر او حتران آفرین خوانند پر نقشه خوشنودان او ان	ز و انانی او خروماندند بیزوان سپیده تن جان او
پیر از مهر و لسان زبان پر ثنا که باشد نگهبان تخت و کلاه	که جاوید باد چنین باد و ثنا بلاش جوانا بود و نیکخواه	آگاه می یافتن سو فرای از کشته شدن پیرو و نامه نوشتن خوشنودان و پیش آن			
چنانندیده از شهر شیراز بود چو آگاهی آمد سوی سو فر	ز پیر و پیر که فربانی بر نهاده بلاش جوان چون بود و نیکخواه	ز شکران شکرش برنج چیده بدانست کان کار پیوسته	همه جامه پهلوی بر درید سر تخت شاهی بر از دوش	پیران که پیر و پیر سو فر بدان کار شایسته پیر سو فر	یکی پهلوان جست باران یکی مایه و پیر و پیر سو فر
فر از آمدن تیغ زن صحرای یکی نامه نوشت پر دل و خوش	همه زنجوی و همه کینه د و دیده پر از آب خیمه ز	درم داد و آن لشکر آباد کرد بنامه درون پندار کرد	دل مردم کینه و رشاد کرد جز بشید و کینه و کینه	فرشاده خواست شمشیر وزان پس فرستاد و نیکخواه	همه شمشیر بر سو فر که شایا توانم کینه و کینه
که این در و در کس بیاید که از کینه خون پیر و پیر	شکستنی و نام باید کرد نباید که می بر فلک هور و	ز با آمده باز کرد و در فرستاده زین وی بر دوش	یکی داد خواندش و کینه وزان وی پر کینه و کینه	کنون من بدستوری شمشیر بیاراست لشکر چو پیر و پیر	پس پیر کینه و کینه بیاراست لشکر چو پیر و پیر
یکی مرو بگزیدیدار دل گندگار که دی بیرون تن	که آهسته وار و بگفتار شود و میوه گر بر تو پیر	نویسنده نامه را گفت نیز که کرد آنچه کردی تو ای بی	که آمد سر خامه را رستخیز به پیتی کینه ز و تیغ جنا	یکی نامه بنویسند و خوشنودان بکشتی شمشیر را بگناه	که ای بی و کینه و کینه بیاراست لشکر چو پیر و پیر
که این کینه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این کینه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	پیران پیش و چون سگال پیر اسیران آن خواسته پیر	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
سفر افرا ز لشکر پیر و دانش سخن هر چه بود و دانش	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک
که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک	که این نامه بر کینه و در شاه نموده پیران رنگ یک

در این کتاب

فرستاده مرا سوی ایران بفرست فرستاده را گفت پیش سپاه چنین گفت لشکر روان است که از ایشان این پیش نخواهیم اگر جنگ سازیم با خوشنواز که او را از ترکان بداید برو مگر با زمین روی قبا و فرستاده را خواند پس پهلوان دیگر که دارد بر پاشی بند بتاراج و کشتن نیاریم فرستاده هم در زانوی باد همه خواسته سر بر سر کرد چو لشکر بدید روی قبا و که پور شمشیر را بیکند چو گاهی آمد بایران این همان سوید موبدان ارشد بزرگان فرزانه پنهان شدند پذیرفته شدن را بپادشاه در راه اندر ایران شاه اند همه چاه که سو فراد است بدو پهلوان لاهی شاکر چو فرمان آورد جهان گشت قبا و از تو بپادشاه است همگفت هر پنج تخت این بود سوی طبع تو شکر شکر شکار سوی من کشاده شد نه تخت خوشنودی اند سخن را بپادشاه نشاند همان که بپادشاه لشکری چو عیب تر خورشید وانی که ازاده داری تخت از همه پهلوان آفرین خوانند همه کار پهلوان را می چنان بود تابست سوار سپید خود و لشکرش را کرد همه پارس و رانده چون	که بگذاشت پیر و زکرم و خجسته تو از همه برام کردن هیچ بگو آنچه بشنیدی از درخوا بدین آشتی را می بپایان بایران بر م این سپید شود کار بی سود برادران بایران نماند هیچ گفتگو که بی او سر پا و شاهی با سخن گفت با او بشیر زبان فرستید نزد منش احمد که مانی نیازیم و بزدان بیامد از آن بر خوشنواز که بایافت از دشت روز زویدار او بخت گشت شاد بدیدند با هر که بر حمت از آن نیک پی میتران کسی را که بودند از ایران پذیرفته شدن را بپادشاه همه رفت با آنکه بودش سپا خنیده دل و کینه خواه بر بطی می زرم تو را سر روان را زاندر دشت آزاد بچرخ پیروخت گاه از بلا بدین پادشاهی توانا که بی کوشش در دلفین که گردن کشان ایران بود بر دوز سفید و شبان سیا بیامد با او آفرین همان چو دانا شوکی با رخ آری همی در کوشش کنی که در عیب کسان برنگوی تن مردی از سبزه گنج ز برجه بپا جوش بر افشان کسی را بر شاه نشاند بیامد از آن باده چون بزد کوشش از جنگ شاکر همه بجز تاج شاهی	فرستاده مرا سوی ایران بفرست فرستاده را گفت پیش سپاه چنین گفت لشکر روان است که از ایشان این پیش نخواهیم اگر جنگ سازیم با خوشنواز که او را از ترکان بداید برو مگر با زمین روی قبا و فرستاده را خواند پس پهلوان دیگر که دارد بر پاشی بند بتاراج و کشتن نیاریم فرستاده هم در زانوی باد همه خواسته سر بر سر کرد چو لشکر بدید روی قبا و که پور شمشیر را بیکند چو گاهی آمد بایران این همان سوید موبدان ارشد بزرگان فرزانه پنهان شدند پذیرفته شدن را بپادشاه در راه اندر ایران شاه اند همه چاه که سو فراد است بدو پهلوان لاهی شاکر چو فرمان آورد جهان گشت قبا و از تو بپادشاه است همگفت هر پنج تخت این بود سوی طبع تو شکر شکر شکار سوی من کشاده شد نه تخت خوشنودی اند سخن را بپادشاه نشاند همان که بپادشاه لشکری چو عیب تر خورشید وانی که ازاده داری تخت از همه پهلوان آفرین خوانند همه کار پهلوان را می چنان بود تابست سوار سپید خود و لشکرش را کرد همه پارس و رانده چون	چو از دشت گنج و چو چرخ سپاه مرا ترک چنین دایران شربت بگفت آنچه بود آشکارا و راز بپادشاه و سالار چو فرزند پیر و زخم و زنا قبا و جانشین و چون ارشد شود در میان ایران کسی را که دارند بر پاشی همان بدستگاه نگوید یکس زوینار و تاج و هر که چنین وزان پس بی چنگا سپهر هم آگاه برداشتند از قبا هر آنچه پادشاه بدید سپاه اسیران که بودند بر پاشی سپید با سپ اندر آورد فراموشی چنان مردی نگار وزیران سپاه است بگو که با پهلوان بر شمشیر قبا ریا گشته اند پیر و زو شاد می و در و در آشکارا از دشت شاد و پیر و زو شاد همه رفت از دشت چاه سال بدان رانندگان نمانی	فرستاده مرا سوی ایران بفرست فرستاده را گفت پیش سپاه چنین گفت لشکر روان است که از ایشان این پیش نخواهیم اگر جنگ سازیم با خوشنواز که او را از ترکان بداید برو مگر با زمین روی قبا و فرستاده را خواند پس پهلوان دیگر که دارد بر پاشی بند بتاراج و کشتن نیاریم فرستاده هم در زانوی باد همه خواسته سر بر سر کرد چو لشکر بدید روی قبا و که پور شمشیر را بیکند چو گاهی آمد بایران این همان سوید موبدان ارشد بزرگان فرزانه پنهان شدند پذیرفته شدن را بپادشاه در راه اندر ایران شاه اند همه چاه که سو فراد است بدو پهلوان لاهی شاکر چو فرمان آورد جهان گشت قبا و از تو بپادشاه است همگفت هر پنج تخت این بود سوی طبع تو شکر شکر شکار سوی من کشاده شد نه تخت خوشنودی اند سخن را بپادشاه نشاند همان که بپادشاه لشکری چو عیب تر خورشید وانی که ازاده داری تخت از همه پهلوان آفرین خوانند همه کار پهلوان را می چنان بود تابست سوار سپید خود و لشکرش را کرد همه پارس و رانده چون

در اسرار

همی باز جستی ز کبر شهری
نه فرمانش با شد بجزی
نه گنج تو آگه در تنگ او ای
همی گشت اگر سن فرستم سپاه
در ایوان ندانم کسی ز رخسار
چو شاپور رازی بجنبند سحر
بزد و یک شاپور رازی شود
چو دیدش سپهر سید سالار
که بر سو فرات و عمن اندر جهان
چو دیدش جاندار بخوش
انزیر داد و دید او در گردن
یکی نامه باید نوشتن و شش
فرستادم اینک یکی پهلوان
نوایند نامه را خوا اندر
گزینه کرد پس هر که بدنام
پذیره شدش با سپاهی گران
برود او پس نامه شهریار
فرایزد فرمود شاه جهان
که آن پنج و شصتی که برودم شفا
گر آید و نگه بندست پادشاه
بر آنگه گماشته در بند بود
کنون بند فرمود پیغمبر شاه
بیاوردش از پارس پیش شاه
هزار و یکسوی طایف
همان لشکر وزیر و سلطان
چو بپایند و متر ز موبد سخن
خروشی بر آید از آن بدر
بر آشفته ایران بنخواست
سپاهی و شهری همه شدی
کسی که بر شاه بدگویی بود
در آید که بد و نباشد
برانی بی آزار ز مر نام
بی آزار ز مر نهوان پست
همیکو و پوزش که بد بود
بد و گفت ز مهر کاشی شهر
چو گوئی بسو گنجان کش
از آن پس بر او از نکست

ز بهر ناداری او بهر مهربانی
 جهانی شده بنده سوزگار
 بیاید گشت از جهان رخ او
 سر او گیرد و شود کینه خواه
 که راند سوسوی جنگل با سپاه
 بدر و دل یکیش سوزگار
 بر آواز خمیر بازی شود
 دوازدهستان نامه شهریار
 نبودی جز او آشکار و نهان
 بر تخت پیر و زه بنشاختش
 بفرجام روزی نه پیچید خم
 تا فرجام و نه دوست و نه دشمن
 ز کردار تو چند باشم توان
 نیز و یک شاپور بنشانند
 پر آگنده از لشکر شهریار
 گزیده سواران جوشان
 سخن رفت هر گونه و شوا و شوا
 فراوان بنالید پیش مهان
 که رفتم دوازدهستان با سپاه
 ترا نخبه کردن پیر خاشاک
 بنزدان مرا سخت سوگندید
 سخنهای ناسودمند و سست
 قیام کند گشته نگر و ایچ یاد
 سپار که خورادر بهشتون
 زده تان و از در پرستان
 بتو ناخست نیز اگر گشت از من
 زن و مرد و کودک همه دید
 همی بگری کرد ساز و نبرد
 نه برود نام قباد اندکی
 بر اندیشه عبد بلاجوی بود
 بشاهی بر او آفرین اندید
 که اتمام او بدیدر شاهد کام
 تسودی بیدار جاندار است
 پراشتوب کرد و انحر و امن
 روان را بدین کار نخبه دار
 که هر گز نفعی مرا نشکست
 که اندیشه از تو شایسته نیست

چو آگاهی آمد بفرخ قباد
هر آنکس که بر او را رقبه
بهم پارس چون پادشاه
چند دشمنی کرده باشد گنج
بدو گفت روزانه مندر این
شنیدای من شاه و وزیر گرفت
هم اندر زمان بر نشاند و را
بیامد بشاپور رازی سپرد
چو بشنید فرمان را از اجواند
بدو گفت ازین تاج بی بهره
بایران برادریدی که خدا
بگویش که حاجت تو منشی
چو نامه بر بنگونه باشد بر او
گفت آن خنثا که باشا گوشت
خود و نامداران پر خاشجوی
رسیدند پس یک مد که فراز
چو بر خواند آن نامه اهلوا
بدانسان که بر خواند میانه
معدی را بنیدم او را زنده
نخواهم زمان از تو بایم پند
که دستم بین چرخ دست تیغ
وزیران او بچگونگی گرد
بفرمود که او را بنده زان
چو کینه بگذشت هر گونه را
گرواندر آمدن بماند دست
بفرمود پس تماش بجان کنتر

تر شیراز و زکام پیدا و داد
 بر او این سخنها همیکو داد
 بزرگان پرستنده او شدند
 از و دیده باید بسی و روحی
 که او شهر یاری شود با فرین
 هنر با پشت از دل هو گشت
 رزی سوی درگاه خواند
 سواری سرافراز را پیش
 سوی طلیعتون نیز لشکر
 بر پیوه اند جهان شهرام
 باستی نیز پیدا و سو فر
 مراد به پنج دست و گنج تخی
 چون با ششم و لشکر گنج
 نوشت و پیچید اندر دست
 سوی شهر شیراز نهاد
 خود خواند آن دو گردن
 پیشمرده شد کند و تیره
 تو دانی شنشاه خود کار
 نماند که آید بر پیش
 که باشد مرا پند تو سو
 بهنگ آفتاب اندر آرم
 چو پیرایه و ان بند بر پای
 هنوز یک نا هو شدند
 همی اند با موبد از سو
 از شاه بیاید ترا دست
 بر او بر دل دو و چهار
 و پشش بدست ز مهر
 نیدن جاما چپ و قبا
 و جاما سپ جسته چندی
 ز فرزند او ش نکر و نیا
 بدانگونه بد راه و بخواد
 و زن بد نکر و چ شاه
 ترا بشم از هر بی سو
 زمر کش پس کرم تیار
 دل شاه از غمی بر
 جز این نشود و کی تن

و سیکشت هر کس که جز تاج
 که از شهر یاری بنامی سپند
 بگفتار بد شد دل کی قباد
 کند کسی یا و کردار او ی
 ترا بندگ کند و سالار است
 هم آنکه جهان دیده را کی قباد
 و دو اسپ فرستاد آرد بری
 چو بر خواند آن نامه کی قباد
 چو آرد لشکر بنزدیک شاه
 همه سو فرار است بهرازمی
 بدو گفت شاپور کای شهریار
 توئی باز خواه و منم با گناه
 سخاتم که بر هم زند نیز چشم
 چو بر نامه بر سر پنداد شاه
 چو آگاه شد دران سخن چو فر
 چو بنیشت شاپور با سو فر
 چو آن نامه بنخواند شاپور گفت
 چنینش ادب است بد و پهلوان
 مرا دستها بود و نزدیک شاه
 نیز دوان از لشکرش چشم
 مگر سر و هم با سر خوشنار
 چو بنیشت شاپور با پیش لشیر
 بشیر از فرمودت او هر چه بود
 چنین گفت پیش شاه را چو فر
 بداند پیش شاه جهان کشید
 چرا گاهی آمد بایران
 بنفرین زبانهای ایران
 و سیکشت هر کس که تحت قباد
 بر فکند کسر بایران شاه
 که کمتر بر آرد بد و سو فر
 یکی بود بد سو فر را گزین
 که آن مهربان کینه سو فر
 جهاندار از و مانداد گفت
 ز دل پاک بر دام آرد
 ترا من لبان کی بندم
 از آرد کنی یافت جان قباد
 بخوار تر شای کشای هر روز

ندارد از ایران نرنج و سپا
 چرا کردی ای شهریار پادشاه
 ز رخسار بدل برنگ و لاج و یاد
 نهانی نداستد باز راوی
 که ساینده بر چرخ گردنده دست
 بفرمود یارانش چندی چو باد
 چو باد خزانای بفرمان کی
 بخشد پیرشاپور مهر کی نشاد
 هم اندر زمان برکشادند را
 همی نام بنیم ز شا بنشوی
 دولت را ازین کار نجه دار
 شو اهرم که خوانی مرا نیز شاه
 گویم سخن پیش او بر بخشم
 بیاورد و شاپور شک پناه
 بهم آنگه بیاورد لشکر ز جا
 قزاقان ز دندان زده و نیک آ
 که اکنون سخن را ناپایه نرفت
 که داند مرا شمر یار جهان
 همان نزد گردان ایران پناه
 که سن چند پالود و ام خون گرم
 به کردی ز سخت اندر آرام کار
 بزدای رویی خود خویش
 ز مردان از گنج و کشت و در
 که یازند با او همه سیس قون
 می سخت بدخواه برگشته به
 که آن پلین به اسم آذران
 بیاورد و بر خاست زار از میان
 اگر سو خراشت یار ایران مبار
 ز بدگوی پرورد و نیا خوا
 قباوش همی برده بدی بنا
 خردمند پاکیزه و آفرین
 خواهد پدید از جهان که در
 بزرگوار آفرین برگرفت
 که چشم روشن بدیدار تو
 به پیش تو اندر بر پشته
 ز کشتار آن پر خرد گشت شاه
 اگر با بدان مردم آید نیا

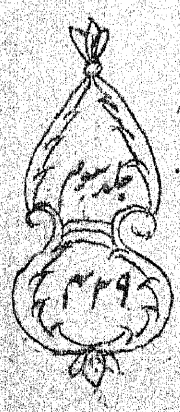
اگر چه در داری از این بی
نیت و آن چرخ از این
برنگه گشته این هفت
یکی و دیگری داشت و هتاجی
بر زود از من بدست هتاجی
اگر اندام و هتاجی نبرد
پسندیدی و ناگهان بدیش
پرو داد و گفت از این بدیش
گفت آنچه کرد و در ایران
اگر از این تو گنج و کلاه
چو خواهی فرستد بهر سپاه
زیرتایان سوی اهورا شد
همه خروید و در نزد و
چو بشنید و خانه شد و کام
چو چنین گفت و او چنین
بیاورد و لشکر سوی طبع
ز روم و چنین لشکر بدین
بیاریم جامه سپ ده ساله را
گران تو دل مردمان خسته
گناه بزرگان بخشید شاه
همه کار آن پادشاهی خویش
بفرهنگیان داد و در در
همه کار از آن بوم و بخت
در این بی انگشت جای کیا
کشف اندام جای رسد بر آب
گرا نایمردی و دانیل فرود
ز روی هوا رفت شد نا پید
و در آن خود بیامد بر شهر بار
بر گفت کانکس که مارش گنج
چنینی او پاشخ و در شهر بار
بر ایشان چنین گفت که شمشیر
چو مزدک ز دور آن گویا
گرا بد و دکه و دستور باشد
خویش با نیکه نواز تا بهر
چنینی و او پاشخ که یک
شوی و همه بهر و در کینه
چو ابرار شهری چو آن قباد

چنان آن که بر خور و بی
مهر از این پیش ایشان
با هزار نقتی تاران چو کرد
لشکر سپه بر سرش بکلاه
گرفت من کرد و این هر
که این دختر خوب نیست
بدانسان که دیدی پسندیش
و در فرنگی اشوم خواست
پری را به بندگی یکسان
چغانی مرا باشد گنج نگاه
چغانی چه باشد که در نگاه
سراسر جهان زویر آوازه
که فرزند بر شاه فرخنده باد
همان گاه که اسیر کرد و در نام
که بر آفرید و کنیز آفرین
ول از دور دایران پر زبون
بریندازین مرز بسیار خون
که با در بهشت کند اثر را
بشوی دل و دید باشد
ز خون ریختن کرد و پوزش
بزر و سپهر و در پناه پیش
چنان تازه شایخ بر مرز
ادان خواست ز نماز و
پراگنده بسیار سو و در زبان
زیر شمشیر همه جای آرام و خور
قباد و دلاور و بد و دلاور گون
باید آن کسی برفت و با آن
چنین گفت کای شاه پر پی
هی از تنش جان خود اهر
که نیست آن مرد تنگ
سخن کرد و هم از هر وی خوا
زود که سوی شاه ایرانی
بگویم سخن تا بود در بهمن
بر بجا بی جان شیرین
که نویست ناکره در گشت
بسا که گنج در ریسید
بیکه اندک هم نبود و شاد

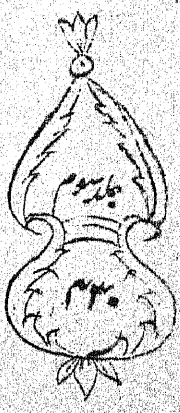
چو بشنید ز مرز بر کینه
گشتن و در این چو شمشیر
سید خدیو بیان بر مایه
جما خوی چون روی دختر
بشد و تیز و رادش بهر هتاجی
اگر هست شایسته فرمان
تباد آن پری روی را پیش
بدان ده یکی هفته از بهر راه
بد گفت شاه از بهر شمشیر
مرا باشد آن مرز و فرمان
چو کرد و در آن دو گردن
باز شمشیر قباد از بهر تال
از زاون پس سرش نوشی و آن
ز در تان بهر سید زان
ز گفتار او شاد و تر شد قباد
باید آن همه سالخورده و
یکی گفت از بهر کای شمشیر
گرایان و تاراج و خون
کنون کام دل ابرار است
بر خنجه جامه سپ ده ساله
در گشت آشیای آهسته
هم کار ایرانش توران
یکی هند و دو گر فارین
وز اهورا تا پارس کیش را

سبک بند را بر کفش
سوی شهر پنهان کرد و در
بدان خان بهقان فرود آمد
همانکه بیامد بر مهر گفت
یکی پاک انبارش آرم بجای
بیامد و در نزد قباد
ابا و یک انگشتی بود
بر شاه و پتالین شد قباد
به چنان سپاهم ترا لشکری
زیر دست را گفت خندان
بر داد و شمشیرن چل از
چو نزدیکی خان بهقان رسید
پس بر او جنت تو در شمشیر
بد گفت که از آفرید و در
عماری پسچید و آمد به راه
که این کار کرد و با و راز
بیاید خراسان سوی قباد
برفتند یکسر بر کیت قباد
پایه همه پیش اند و آن
بیامد و تکی بر نشست
بد گویا تا گشت کسی بر
وزان پس بیامد و لشکر
شاد و اندران مرز افکند
ارش خواند و شایسان قباد
بیامد یکی مرد و درک بنام
دشمنی خویش تنگ شد و جهان
بد ایشان چنین گفت که شمشیر
قباد و سر اینده گفتش گویا
شیرای چنین و گویا گشت
چو بدید بخت از پیش شاه
برفتند و شمشیر باز آمدند
سخن گفت و پاشخ و او
چنین گفت کای نام و شمشیر
چو باشد که بدید که پادشاه
بدگاه او شد و نام و گفت
دوید و هر کس که بدید
که تاراج کرد و نام و شمشیر

شیرین از شهر پنهان
سوی شهر پنهان کرد و در
بدان خان بهقان فرود آمد
همانکه بیامد بر مهر گفت
یکی پاک انبارش آرم بجای
بیامد و در نزد قباد
ابا و یک انگشتی بود
بر شاه و پتالین شد قباد
به چنان سپاهم ترا لشکری
زیر دست را گفت خندان
بر داد و شمشیرن چل از
چو نزدیکی خان بهقان رسید
پس بر او جنت تو در شمشیر
بد گفت که از آفرید و در
عماری پسچید و آمد به راه
که این کار کرد و با و راز
بیاید خراسان سوی قباد
برفتند یکسر بر کیت قباد
پایه همه پیش اند و آن
بیامد و تکی بر نشست
بد گویا تا گشت کسی بر
وزان پس بیامد و لشکر
شاد و اندران مرز افکند
ارش خواند و شایسان قباد
بیامد یکی مرد و درک بنام
دشمنی خویش تنگ شد و جهان
بد ایشان چنین گفت که شمشیر
قباد و سر اینده گفتش گویا
شیرای چنین و گویا گشت
چو بدید بخت از پیش شاه
برفتند و شمشیر باز آمدند
سخن گفت و پاشخ و او
چنین گفت کای نام و شمشیر
چو باشد که بدید که پادشاه
بدگاه او شد و نام و گفت
دوید و هر کس که بدید
که تاراج کرد و نام و شمشیر

تقدیر آن خنکوی ایشین خنک بشا و جهان گفت از بار و زهر نخواهند نوش از آن خنک شکم گرسنه چند مردم بود ز چینی که گفتند پیغمبران همی گفت هر کو تو انگر بود ز آن خانه و چند خنک پیست اگر چه بودی اگر کو کی و شاه بشا در دست است تو انگر همی سزنی بکاشت چنین گفت که دین پستان ز مژک شنید این سخنها قباد بفرمود تا تخت بیرون برید چنین آن کسی بیرون بکار شک خوشست و کین نیاید ز آن و خواسته نایب از زن چو این گفت شد دست کسی چنین گفت مژک او را که چو پیداشد و کوی و کاشی برین بر نهادند و گشتند باز ز مژک مهر آفرینار چو شنید کسی نزد قباد چو پیر من آن پاکیزه گراید و مکه او گویید همی گو اگر در مژک و خنک او را همین از فرزند شاه جهان چنین گفت موبد پیش چو مردم برابر بود جهان کسی کو موبد جانی چو پیر ز دین آوران این سخن گفت گراید کسی در یار است از آن دین جهان را بر شد که با این سران چو پیر بگشتند شان جهان وزن آن چو پیر یکی دافرمود کسی بند بزرگان شدند این سخن	ز تاراج چندی سخنها براند و ز آنکس که تریاک رویه که کار شمی خورد توان گفت که انبار آسوده جانش بود همان داوگر موبدان همی دست با او بر بود تهدیدت کس با تو انگر پیست همی گشت درویش با او کی نداشت لشکر موبد کجاست سپیدی بر رویش چو پیر هم از پاکل زیر دستان بسالار فرمود تا بار داد از ایوان شاهی بهامون ز دین کشید آن کی سر است چو پیر که گرد و بر او چیره چو دین بی را بخوابی بر و مانده بر شاه ایران گفت نسائی ندارد و نه بر دین ورشان شود پیش پای بایوان شد آن که رفت بیا در بزرگه بیا بیا در مژک همی کرد ز جان بزرگیم گزین و را ره پاکیزه دین چو پیر فرامین و بندوی و مژک او را سخن گوی با موبدان مژک که ای موبد انش نبا شنید امان از مژک که شد کار گرسنه باشا تو دیوانگی داری اندر دل موبدین بر آن گشت سر سر کشان چو پیر وزن پس ز مژک گردان ز پیرای و سزنی بگشت نه از کار و انان پیش فرمودشت از دایچان زن و زاده و باغ آریست	چنین گفت مژک پیرایه بیرشت آمد از مژک صد هزار یکی دست طش بیا بدست تو گر چیره باشی برین چو پیر برین بود در شک از و نیاید از و نامور دست بگشت هاگم کسی پیر سید شاه بر و گشت مژک زان چو پیر فرستاد کسی به جای کس نشدند و انش چو پیر که اکنون فرزند آن وزگار چو راه فریدون شود و است تو نیز از شوازه دین آو وزن بجا گشت بایوان خوش برابر بایوان شاه آمدند یکی دین نو ساختی در جهان که باشد که چو پیر جهان بن سخن پاکیزه همه مردان را بدو فرست چو آواز شد از مژک بکسر سپوش هاگه شاه بر بزرگه کسی کی باغ بود مژک چو پیر گفت کسی بشد مژک و باغ بگشت نگون بخت را زنده بر و است همی بود با شرم چندی	خود را بگفتار تو شمریدی ز تریاک دار و ز تریاک خور بسیری خنک از تریاک بهر بشدت ز مژک ز گفتار و است سخنها از اندازه اندر گشت تو انگر بود تار و درویش بود شود و دیده پیدا بلند از خاک فرموده ادکار او موبدان و گزانش از کوششش بود سر باز زون شیران دین و کشتن و ایا پیران که این خانه نکست چو پیر بر فتنه شادان بر شهر یار که سر باز کرد و دنا ز راه پیدا آمد راه گیان خدو که با ششم و کین آمد آید باز به تندی مژک بتا چو پیر که از دین به بگذر پیست راه همی خواهم از فتنه گیتی فرور که داننده دید و فریاد سخن گفت هر کو نه از پیش که دین بی را کتم خود ستار غریب و سیم و هم ز دین بند دور ناخزم آید نگار داشت آن است جهان سخن گوی و جویده راه آمد شنادی زن و خواسته چگونه توان با خلق متری نبا که این بد بایران شود همه کار بهر اید بشمری که مژک سباد و بر تاجور ابا هر که او داشت آید که دیوار او بر تر از راع بود ز مژک باغ گزاشه شو که بیند مژک و چو پیر سر و موبدین نکونش کرد ز مژک مژک همی کرد	سخن به چو پیر مژک که گزاشه بهر و بشمر اگر داوگر باشی امی شهر یار وزن پس بر سپید و پاش بر او انجمن شد و از آن سباد جهان راست باید که با ششم هر آنکس که از چو پیر چو پیر در وین و شد قباد بگر جهان تازه شد دین آو چنان بکد مژک پیر فروان گیتی سران بر زون همان نگیند در پیشگاه چو پیر گفت مژک بشا بیا چو پیر راستی چو پیر ازین چو مازن خنک همی دیو چو پیر مژک چو پیر گفت خنک بر و گشت کسی چو پیر و رگفت کسی زان چو پیر کس مژک خورده است بکسر سپید و نیک گراید و ناکه او را بود سخن گفت مژک آید همین ده و را اینک دین چو پیر چو پیر ولا راسی کوک سوزی چو داند پیر کس با ششم که باشد و ترا کار همه کد خنک مژک چو پیر گفتار موبد قباد همی دنا و دین چو پیر بر آن او بدنام و سب همه که دگر و ان کند ز مژک کشتی دین و کار هم آنکه چو پیر وزن پس بگشت بر و دین چو پیر	بگفت بایران خوار خوار نبا مازان مژک و را مازان مژک ول و جان او پیر ز گفتار بسی کس به پیر فرمودی تو انگر حراست ز دین و پیر ز گیتی بگفتار او بود نبا دست جستن کسی نخاسته بیا مژک شاه فرمود و مژک بها مژک خنک که اسی بر تر از و انش که دانا برین چو پیر که دین بی و جهان بیا بهر دین و دنا که از دین کسی چو پیر بگویم که کز است یک ششم زانچه با کوم که آید بهر گاه خردمند و اندکان شود دین ز روش نبا بگیتی جز او سباد یکی را بن مژک زین شد بکر دار و کار بیا سخن او را پیر چو پیر چو مردم جهان از بهر همه کد و دین بر آشت و اندر چو پیر سباد برین نامور بفرزد گفت آن زمان مرا دین دنا ترا و دای نامش بر آمد باند و یک تو گر باشی راه مژک بر آنکه خلعت افکند

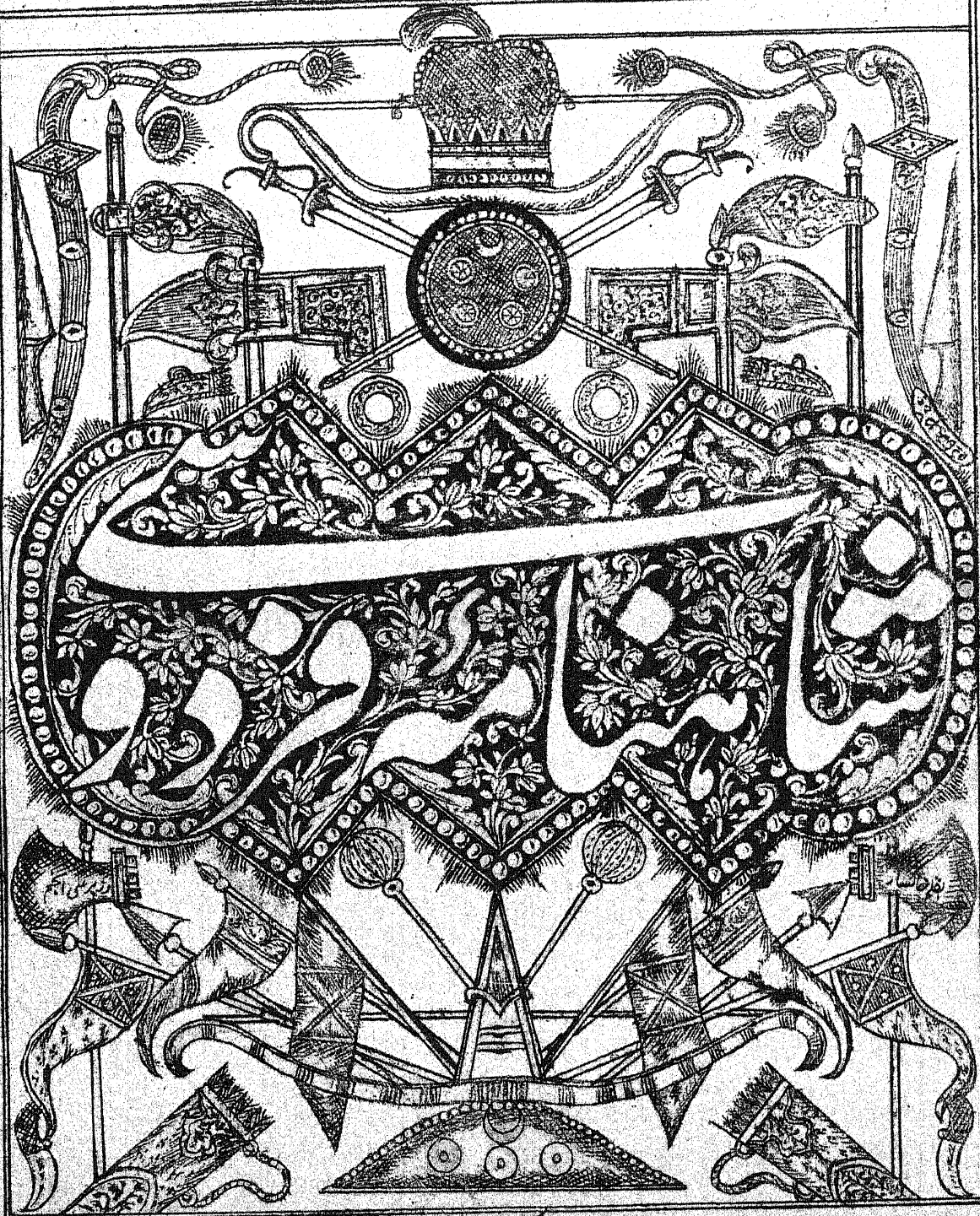
نکستی آفرین کرد بر دل نشد خواهی که کش او بر کش دل بد گالش پراز و دوا بر سوید راهم بر زمین نهاد شد آن بیخ و آسانی و گنج یکی تخت ز تیرین تاج سست که فوجام انجاست ناگزیر ولی بعد را شاد و بشادند چرا شد دل روشن و سپید چو پرورده بودی شاد و خوش بیکرست برک و بیکرست گ وز و خوار گرد و تن ارجمند چنین روز مانا جو انگرشت	نشد پیش چو پیکال بکشید نکستی آفرین کرد بر دل سر پا و شاد و پیش اکس نید که بدوان ازین پوختن و دوا بر آن نامه بر زمین نهاد بر و جهان پروری اندازد یکی دهم که دند شاد نشسته چه باشی تو ایملین چرخ بدان انجمن نامه بر خوانند بر شادمانی و آن فرود مرکاش بر گزین پرورده بود هم آواز رسد چو زور گ شود بستم بی چندی نوید دل شاد و خرم پراز و دوا تو بر شدت نفی نمائی جوان	حسن هر چه گفتی بر ریشندی سپری شدن و گنجی و دوا پس از مرگ ناو تو بخت از و شاد و شاد و گنج که فوجام کارش ندان گنج گل و مشک کافوری خوش بگیتی گذر و گفتی چو با و گبر و آمد و نامور بخردان چه بود که گشتی چنین مستند حسن باز داد از جوانیش بخایدی را که آرد و زید پس از رخسار انجمنی گ همیکه دایمستی و رنج و غم پس و شدت بر عهد نوید به تیماریشی کنی لبت ریش	وزان پس همه را با و دخی سپری شدن و گنجی و دوا بکسری سپردم سزا و سخت از و شاد و شاد و گنج بگیتی در از مرگ خوش و گنج تغش را بدید با راسند ازان پس نمیدید چو قبا و بایدان بزرگان ابا و دخی الا ای دلاری سر و بلند نیمیری مرا تنگدل که چرخ و مر اثر و با دار و چنگ شید گل ارغوان را که زعفران خروشان شاد این گسانم شتاب آرد مرگ خواند شید سراجم جوی از همه کار و شید	که شانش همه گوهر و دوا بدان خط شاد و دوا چو بر آتش کار چو اندر شفت چو پند و آنا که پند یار چو بر زیر و ستان چو بر دوا نبرد و سپری هم از مرگ شاد که می رفت باید بدست تسی به بستت تا جا و دوا را نهاد آن یکی نامه و دوا ز کسری بر زمین پند نا که شادان بر دما گشت گ چو پند و با و دوا شید سمن برک ارنگ غنچه گنج همان سر و آواز و پستی گشت بدان که مردم شود سیر شید	ز کسری چنان و شد شید یکی نامه بنوشت خوش بباید می بیکان بر گشت هر آنکس که پند خط قبا و برین مهر جستم بر دوا بهشتا و شد سالیان قبا و ز گرد آوریدن که یاد می نهادند بر تخت ز شاه را چو سوید بر دواخت از گشت به شد کنون نامه کیشاد چنین گشت پر سنده رسته چنین گشت گشت ز تیر و دوا ز سر و دوا ای چو پند مرا و ز شاد بستی گشت

دستور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چو کسری نشست از تخت عجب بشاهی بر او خوانند از آفرین چو کسری نشست از برگاه تو بشاهی بر او خوانند از آفرین	بسرینادان الی قوت تاج بفرمان او شد زمان زمین همی خواندندی و ارشاد تو همی خواندندی و ارشاد تو	بادشاهی نوشیروان چهل و شصت سال و تخت نشستین نوشیروان و اندر ز کردن سبزان جهان تازه شد از سرگاه او و ز نام کردند نوشیروان بگفتند کاین شاه جاود فرش برتر از فرشتان بود	ایاگر میشی بخوردی بگو که مهرش جوان بود دولت فرش برتر از فرشتان بود

ز بس غمی و دوا و آیین او چنین گفت که کردگار سپهر در ای و ز چنان او نگذیریم ز ما هر چه رسید باخ و بیم از امر و کار بیفرمان بس ندگی یاد کن نور ملک و گر بر خیزد چیره گرد و هوا بکاری که تو پیشه هستی کنی چو بر خیزد از خورشید هفت و گر گری آرد و داند و دن که تا جاداران می بیند نباشتم ز دست و پیرستان بهر مردی باید و راستی	دزدان مور و شمشیر دین او دل ما بر از آفرین باد مهر نفس خدایان او نشنیم بیاخ همه رای فرخ نهیم چه دانی از فر و اچر و دزدان چنانیم با هر کس چون باد و برگ نخود و پدید و اسب و گدا باید که سندی و سستی کنی ز دشمن بود و دین و سستی که بکش بود و دین و آشن بداد و خور و راه بگذریم که برین پیشه چنان آشن باید بداد و دین و سستی	بزرگان گیتی شدند زمین کز دست نیک مد و نام کام تخت می بر سر انگس داد از اندیشه دل کس گاه نیست گلستان که امر و زبانشیار بدانکه که در کار سستی کنی و گر در بیکار بسیار گویی اگر خفت کرد زبان باد و غ خرومند از خردنی بی نیاز بهر انگس که هست اندرین ولیکن ز دست و پیرستان بهر گاه بر کار دانا من بهر انگس که باشد از اینان	چو نشست سالار بارایان ز او ستمندم و زو شاد کام کند و جهان باشد از تخت او بدین تنگی اندر راه نیست تو فردا چنی گل نیای کار بهر ای تا سستی کنی نماندش نیز کسی اگر بوی نگیرد ز تخت سپهری فروغ زونی برین در و تخت او شند این بر آورده او از بهر رنگ و راه و باید بدید ز شکسته سوادان من بهر بدید برین بار که بر بیان	سزاده اران زبان بر کشاد وزو سست فرد و دست نور بهر انگس که اندیشه بد کشد اگر پادشاه بود پیشه او بدانکه که گریابی تن زو سست چو چیره شود و بر دل و شک کنند ز راه و تار یک تر سخن گفتن که ز بیجا گیت اگر شاه باد و دینش نیست بدانکه که سزاده اگر بوی بهر انگس که آید بدین بارگاه چو روزی بر ایشان آید باید زنج و گفت سزاده

چو بیدار گشت کسی زیر پست که اویت بر پادشاه پادشا مکان فرمان آفرید و سپهر همه تندستی فرمان است ستایش همه زیر فرمان است شهنشاه داندگان را بخوان نخستین خراسان از آن یاکرد وز او بهره بداد آبادگان چهارم عراق آمد دوم روم ز شالان برکنگ بدیش از زود یک بران بدکتر کند شدند انجمن بخوان و روان کسی که با تخم یا چار پاک گزیت ز بار و درخشش درم وزین غور دینهای خرداده کسی بر کسی بزرگتر است گزیت و خراج آنچه بدنام برد سه دیگر که نزدیک سوید برد همه روی گیتی پیران داد کرد نخستین هر نامه بود از دست سوی کار داران باز و خراج خردمند و مینا دل تراشاکان مراد او فرمود و خود او دست پایه مور بهستی او گوشت بخشش دل من جز از او مهر نیاید که جز از او مهر آردیم بخشش بجان بکشتی برباب بر نیکی و رفت این شاد و گهر چو این نامه آمد نزد شهنشاه چرا این نیت باد افرو کرد کار بجای که باشد زیاده خواهید پادشاهان بودیم نیاید که این بوم در فرس که دران بود بوم در فرس بزرگان که شالان پیشین مرا گنج داد دست و جهان پناه سپهبد که مردم فروشد ز	نبا شد خردمند و پادشاه همانند به فرزند و فرمان بیار است جان دل با بصر همه نیکوئی زیر پیمان است پشتش همه زیر پیمان است سخنهای گیتی سر اسر براند دل نامداران بدان شاکرد که بخشش نهادند از آبادگان چنین پادشاهی و آباد بوم اگر کم پیش جاده اگر پیش از یکو شد که کمتر جودتر کند بزرگان سیدان دل مودبان بهنگام ورزش بودی بیک بخرماستان برین ز درم نگردی مبار اندرون گنگاه بسالی بسببه بود اندر بسه روز نامه بود بیک سپرد گزیت و سه بار با بصر بهر جای دیرانی آباد کرد شهنشاه کسر از آن پست پرستنده سایه و فتنه که در از دوا گیتی سیاه ز سر برتری جادوان برتر که مانند گانیم واداد شاک کشادون بهر کار سیدار چهر در همین بکاری بچهر آردیم بخشش روز و در هنگام خواب بستر تاج یا بستر همه از پیر که فرزند باد او فرزند شهنشاه بیاید چو تخم بد آید بسیار و گرفت خورشید تابان که بر بشارت مبارک است که در سایه شاه ایران بود نبا شد بر او سایه پیرین ازین کار بر دیگر آید بد نخواهیم بنیاد کردن نگاه نیاید برین بار که بر گذر	مکانات یاب بدان با کرد فرزند نه تاج و خورشید و ماه نگهدار تاجت تخت بلند ز خاشاک تاهفت چرخ بلند چو نوشیوان این سخن گرفت بخشش کردن نوشیوان پادشاهی خود را چو چار بهره و نامه نوشیوان بکار داران و باره و او گشتی در از میمنه تا در از دیر ازین مرزها که در پیش بود بخشش بهر که گشت و درود زمانه ندادش بران بزرگ همه پادشاهان شدند ز گنج شهنشاه برداشتی ز زیتون و انگور و پیوه دار کسی شمشیر بود و تهاق بود گذرانده بودی بدو اوقاش یکی آنکه بردست گنج راد فرمان او بود و کاری بود بخشش در وقت خود و بزرگ برو شد شاخ از درخت قباد باندازه از شمار آورد بدانکه هست از نانی نیاز بیزان سیاه و کمر گیتی نفرمود و را جز از راستی کنون روی گیتی همه سر شانی که اندین شتی بزرگ ز باران گان که بر تر خشک بخشش داد و خوبی بند جهان کسی کو برین یکدم بگذرد همین رسم دین نامه پیشین و گرفت و باد او سپهر بلند ز تخم پر گنده و ز خرد رنج که بدخواه بر گنج خاک آورد کسی که باشد دین پاک بدونیک با کار داران شمار جهان باز جستن کسی را بود از این نگاه	نیاید غم ناجا و خرد و خور و نمانده مارا سوسه و داره ترا بر پیشش بود یارمند سپه و آتش آب خاکشند جهانی از دمانه اند گشت بخشش کردن نوشیوان پادشاهی خود را چو چار بهره و نامه نوشیوان بکار داران و باره و او گشتی در از میمنه تا در از دیر ازین مرزها که در پیش بود بخشش بهر که گشت و درود زمانه ندادش بران بزرگ همه پادشاهان شدند ز گنج شهنشاه برداشتی ز زیتون و انگور و پیوه دار کسی شمشیر بود و تهاق بود گذرانده بودی بدو اوقاش یکی آنکه بردست گنج راد فرمان او بود و کاری بود بخشش در وقت خود و بزرگ برو شد شاخ از درخت قباد باندازه از شمار آورد بدانکه هست از نانی نیاز بیزان سیاه و کمر گیتی نفرمود و را جز از راستی کنون روی گیتی همه سر شانی که اندین شتی بزرگ ز باران گان که بر تر خشک بخشش داد و خوبی بند جهان کسی کو برین یکدم بگذرد همین رسم دین نامه پیشین و گرفت و باد او سپهر بلند ز تخم پر گنده و ز خرد رنج که بدخواه بر گنج خاک آورد کسی که باشد دین پاک بدونیک با کار داران شمار جهان باز جستن کسی را بود از این نگاه	شماران فرمان نیروان پاک جهاندار و برادران او است شمار اول از مهر بار و خشت بهستی نیروان گواهی دهند همه یکسر از جای بر خاستند جهان را بخشد بر چار بصر و گریه و بدتم و هفتان سوم پادشاه از مهر و زعفر بخشش آگنده گنج سبک بود با چار یک بر شاه یکسری سیدان از راه تلج گوشی نهادند بر یک رم بنا گشته اندر بود و سخن زده بن درم میر سیکه گنج گذرانده از دهم درم تا چار و بر پرستنده شهر یار و گریه و بدتم و هفتان پراگنده کارا گمان و جهان یکی نامه فرمود بر چار از دوشه آبا و سپهر بوم مختصین سخن چون انشیم کسی که با بصر از دین ز شرف زمین تا بخرچ بلند اگر برین بین جهان فراخ پادشاهی مراد و نیروان پاک نیاید که بر زیر وستان ما نیاید که خور جز بداد و بصر نهادیم روی زمین را خراج بیزان که او داد و سپهر بهر چارهای سیکه بر ازین جهان که بنبار و بنور و زخم زمینی که از اخلا و دینیت ز گنج آنچه باید عارید باز کتم زنده بر و جانی است خرد را من خیر و نیروان گرمی تر از گنج بدخواه من چو سیدان کار داران من	بدارید و ز ما مدارید پاک از اندیشه هر کسی بر ترست دل و چشم دشمن فرمان بدو روان ترا آشنائی دهند براد آفرین تو آری هستند وز او نامزد کرد آباد شهر نهادند زگان جای همان ز خاور و در بود تا با خشر جهانی بر او خوانند آفرین قبلا آمد و ده یک و در راه بخشش بر جای هر یک خراج گرمی و نیک و تهاق بنویشتم پراگنده شد رهنمای من بنودی جز این تا سال پنج بسالی از دست دی کار دار بنودی بدیوان کس و شمار بهر کار داری و مهر و ترست که تا نیک و بد و نماند زمان پشت گیتی چون من بخشت کیزان داد و او شری و فر جهان آفرین را ستایش کنم مختصین شرف بی نیاز می ز خورشید تا تیره خاک نشند بنودی جز از باغ و سیدان کاغ ز خشنده خورشید تا تیره خاک ز دهقان و از پرستان ما برایشان بتا بد زخم سپهر درخت و گزیت از نیت تلج که بریم میانش بر بند ار نخواهید باد او و با آفرین ز خشکی شود گشت خرم و زخم بهر دور را خنجر میو بدست که گزیت نیروان از آن بی اگر سوزان است اگر نیروان از آفرینی گنج نکشفتند که جوید همه کشور و گاه من بدیوان مود و غم و آفرین

پدید آید از گفتن مرغ
 بدین بارگاهش بلند بود
 که اگر پشت درویش باشد
 نهانی بدو داد و ادب کرد
 اگر داد گپاشی ای شهریار
 ز شاهان که باخت و سر شدند
 نه زو پسر تر بر درانگی
 بدو داد دیوان عرض سپاه
 ز دیوان بابک بر آفرودش
 زره وار با گزاه گاه و سار
 ز دیوان با سپ نذر آور دیا
 همه با سلج و کمان و کند
 چنین گفت کامر و زیاده داد
 بیاید بدین بار که کند رود
 شهشاه کسری و جیهان گوش
 فروخته از ترک رود زره
 بر گنجینه پش فشار دران
 بدو گفت شاهان انوشه بد
 عنان را یکی باز پیچید
 سواری نهر او یکی دو هزار
 و زان بخندید نوشیروان
 همه در دلم راستی بود و داد
 تن خویش را گر محاسبان
 چنین داد و پنج سپه پادشاه
 بهو بدین گفت نوشیروان
 چو آید رخساری همه آید
 بمل گفت آرم زهر سپاه
 سی راندم بادل خورشید از
 که هر کس که در آید پیش و خرد
 بگز و شمشیر و تیر و کمان
 کنون لاجرم روی گیتی ببرد
 چهل و زبیدی درم را درنگ
 پدید آمد آن توده شنبلید
 حیاتی بدیدار بنهار و
 که دانسته ادیبان هم نهان
 بر انگس که آید روز و شب
 بخواب بیداری رنج و ناز

از آن پس نگیرد برافروغ
 بر سودا آن از جندی بود
 ز چرخش بر دیکمان پرورش
 بدان نارسد نزد ما گفتگوی
 بگیتی بانی یک یار کار
 گنج و بهر شکر تو نگردد
 بتخت و بدیلم و فرزانگی
 بفرمود تا پیش درگاه شاه
 نهادند کیس یار از گوش
 کسی کو درم خوابد از شهر یار
 بفرمودشان باز گشتن بجای
 بدیوان بابک شویدا از جندی
 سپه باز گردید و زو شاد
 بدیوانک عرض مانگد
 ز دیوان بابک شنید آن چو
 زده بر زده بر فراوان گره
 بگردون برآور و گز زگران
 روان را بفرهنگ تشنه به
 چنان گز خردمندی تو سزا
 نبودی کسی را گذر بر چهار
 که دولت جهان بود خوشه
 در شتی نگیرد ز من شاه یار
 دل رستی ره می بشکنی
 که چون تو زمیند گلین و کلاه
 که یار او یاسیر گرد و جوان
 بیاید چسبید و بیاید چسبید
 بخواجهم ز سر کشوری کینه خور
 چو اندیشم پیش خرد شد فرار
 همی کمتر را سپهر پرورد
 بدانند که شهید بابکمان
 بیارستم که آرد و سپهر
 برفتی جبا جوی بساز جنگ
 جوزت شب تیره شد پایت
 بر آنکس که بدو جان او
 هم او دست گیرد بر دوش
 گفتار بسته مدارید لب
 ازین مانگد کس نگر و دیار

به بیدارگر مر مرا مهر نیست
 نیز و یک نیروان تنی گشت
 یکنگی به از شهر یاری چنین
 نیز و یک نیروان بود و ناپسند
 که جاوید هر کس کند آفرین
 عرض لشکر خوشن
 بیار است جای بلند و فراخ
 که ای نادران جنگ از ما
 بیامد بدیوان بابک سپاه
 برین نیز گزشت گردان سپهر
 بر فتنه بانیزه خود و کیر
 بر وز سه دیگر بر آند خروش
 بر رنگس که هست او تاج چمن
 بخندید و خفتان منفرد خواست
 کی گززه گاو سیکه چنگ
 عثمان را چپ دست سخت بسود
 بیارستی روی کشور بداد
 و گریه کسری بر لیکت اسپ
 در می فروزن کرد روزی شاه
 چو برخاست بایک نیروان شاه
 در شتی نباشد چو باشد در شت
 بدان ارج تو نوزد من گشت
 چو دست و عثمان توانی شتریار
 گلبیتی نباید که از شمشیر یار
 بر اندیشه بودم ز کار جهان
 مگر دو سپاه همچون حسن گنج
 سوی پهلوانان سوی من
 بیدان فرستید با سار جنگ
 جوانی به سخت ناخوش بود
 مرا سازش که شایان پیش
 بدیوان و دنیا برداشتی
 اندر ز نو شیر و شتر
 و پذیرفتن باو شد
 اگر میگساریم با نجمن
 گداز و عهده یافتن

پلنگ رخا پیشه مردم گیت
 بیاید بیادش خرم بهشت
 که نه شرم دارد و نه آئین دین
 نباشد بدین بارگاه ارجمند
 بدان شاه کا باد و در زمین

نوشیران از بابک
 شش برتر از تیغ درگاه کاخ
 یکا یک با سپا نذر آید یک
 سپا شد زگر و سواران سپاه
 چو خورشید تابنده بنمود بهر
 همی گردش کمر برآمد بابر
 که ای نامداران با فروزش
 بغزیزگی و بخت بلند
 دوش بزرگی بر آورد دست
 زده بر کمر چار تیر خدنگ
 سلج و سوار ی بیابک نمود
 بدینگونه داد از تو دریم یاد
 چپ راست بران آفرینش
 بدیوان خورشید از بارگاه
 بیاد بر نامور پیشگاه
 انوشه کسی کو در شتی بخت
 دلم سوی اندیشه خوش گشت
 در ایوان ندیدست سیکنگار
 بماند جز از راستی یادگار
 سخن امید شدم در زمان
 بمن بر آید از ان گنج رنج
 همان زو بیدار دل مودان
 بجوئید نزدیک یا نام و رنگ
 اگر چند فرزند آرش بود
 فرزند و هم شوهر گیتی بود
 بدان خرمی روز بگذشتی

ان بایر اسنان
 امان فرمان او را
 در آسمت باشیم باران
 محبت یک تن زمانه

سهرنگس که او راه یزدان جست
 که بانی نیازیم از ان خواست
 کشاده سست بر باره راستی
 زیروان دوازده انگس در روز
 خرو سنده و بنیادان شش پناه
 نیند و او گرتز نو شیروان
 و را موبدی بود بایک بنا
 بگستر فروشی بر او شاهوار
 خراسید کیس بر گاه شاه
 چو بایک سپهر را همه بگریید
 خروشی بر آمد زور گاه شاه
 نگد کرد بایک مگر دسیاه
 مبادا که از شر یکسوار
 بد اندیکین عجز از نرم
 بدیوان بایک خراسید شاه
 بیاز و کمان بزین بکنند
 نگد کرد بایک پسند آید شر
 دیری بد از بنده این گفتگو
 نگد کرد بایک بدو خیره ماند
 که اسپ جنگجویان بسیار
 بدو گفت کای شهر یازیر
 بدو گفت شاه ای شیوار مرد
 که ماد و صفت کارزار و نبرد
 بکلام تو باد اسپر بلند
 چرا باید این گنج و این کار و رخ
 که با تاج شاهی مرا شمرست
 اگر ندید بروشن خراسید
 تو شتم هر کشور سے نامه
 بناید که اندر فراز و نشیب
 غرض شد زور سی هر کشور
 سخنها چو بشنید موبد شاه
 چو خورشید بنمود تا بنده و چهر
 نشست از تخت نو شیروان
 باوز گفت از زمان شهر یازیر
 میباشد ترسان از تخت کاوه
 بچوگان و بروشت نخچر گاه
 بدانکه شود فساد و روشن کم

تاب خرو و جان تیر و پشت
 که گردن بفرین روان گشت
 چه گویم خیمه و در کاخی
 که از داو و مهرش بود از و بوی
 که دارد ز داو در گیسوان گشت
 که جاوید باد از روش جوان
 پیش او بیند آن شاد گاه
 نشسته بر کس که پوشان گاه
 بس بر بناده ز آهین کلاه
 درفش و سر نمداران بد به
 که ای گزداران ایران بیا
 چو پیدایند فرو او زند شای
 ابی ترک و بهیچ شین کارزار
 سخن با بهایا و یا شرم نیست
 نموده ز آهین بس بر کلاه
 میان را بترین مکر کرده بنید
 شهنشاه را فرجه نده آتش
 سرور گنه پیچ تو از داو در
 جهان آفرین را فراوان بخوار
 سوار جهان نامور شهر یار
 گرام و زین بنده گشت مگر
 تو به گز ز داو در شتی مگر در
 چگونه بر تو ایم از او در و در
 دولت شاد و امانت بگزیند
 روان بستن اندر سرای سنج
 همه گریه و گریه اهر سریت
 ازین آرزو دل بیاید برید
 بهر نامه داری و خود کامه
 ندانند چنان غمان از کسب
 درم بر دزد و یک بهر مهر
 سخی آفرین خواند بر تاج و گاه
 در باغ بکشا در دین سیه
 ولی شاد و خندان دولت
 که خبر پاک نیز داند انداز
 کشاده است بر کسی بگر
 بر با شمارا کشاده است را
 که بر خستد یک کان بگسل

سبادا که از کار داران من زبان و خراج آن کجا مانده که نوشیروان با و با فرست گیتی ندیدی کسی را درم پس کجای آمد بروم و بپند همه بادی شاد و با ساز جنگ ندیدند با خوشی تن تا واد بدرگاه شاه جهان آمدند خردمند کسی چنان کرد بزرگوس از جای لشکر برانند تو گفتی کجای اندرون زند هر بوم آباد و کویر گدشت نخسید تا این از شهر یار زکامان بسیار آمد شدند سوی کوه و آن بیشه ها بنگرید جهان آفریدی بدین خری بسی خرب جایست و بس لایز نیاریم گردن بر افراختن بسی پیش ازین کوشش زرم کجا بد ازین گنج کاوش است نشاید که زین پس چیم و چیم بیراز گاو و خنجر و آب روان نخواند بر ناستی آفرین یکی باره از آب برکش بلند نباید که باشد کسی زین برنج دری بر نماند از آهین بزرگ باز و گمان گفت نیکست این چو فرستید بر زرد سار باختر بزرگ گفت شکیباز اید و بسوی که گفتید مار از کسری چه بک در غار جای کین شهابست سپاه الانی شدند و انجمن زن و مرد و کوه و چار پاک بزرگان آن مژگانند و آن هر پیش شیر و آن آمدند خرد چون بود با و لا و بر باز یکی شارسانی بر آرد و زود	که از زرد و ادب برین آید گزند نخسید ازین پس آن آفرین هم این نام و خسر وانی کلاه همی اسیر در بوستان گشت بداد و دلشک بسیار است شاه ز نوشیروان و آن گشت همه بدره و بدره با خواستند ز بس برده و بدره و باز خوا کشتن نوشیروان گرد پا دشا هی خود و دیوار بر آوردن بر ابله لایران توران چو بر خاستی ناگه گزنی از نیگونان که بگرگان کشید در و دشت یکسر همه بشید بود چنین گفت کاید و در و گاو کسی که جز از تو پرستد هیچ بد گفت گوینده ای دادگر نماند بسیار و اندک بجای کنون چون زده و هقان باز گاو سر شک از و دیده بسیار شد جهاندار نه پسند و از ماستم نمانیم کین بوم ویران کشند بدستور فرمود که مندر و روم بسنگ بصارج از فرزند آب کشاد و ز و هقان مژگان همه روی کشور نگهبان شدند کوششمالی دادن نوشیروان الاسیان و بلوچیان و گیلانیان را کنون مانور و شما آمدیم همه جنگجویان بیگانه ایم سپاهی کشان با خنجر و شمشیر فرستاده پیغام شاه جهان همان برده و جاسوس و رزم چو پیش سپاه برده شهر یار بر ایشان بخشید و دیده ابرو یکی باره که روشنی نماند	مغن که چه اندک بود و نمان بر آمد زایوان سیکه آفرین برفتند با شادی و خرمی در و دشت و پالیز و چمن کسی آن سپه را ندانند شمار فرستاده آمد و زیند و چین بزرین محمود و زین کلاه برین خیز گدشت چندی سپه بگرد و یکی گرد خرم جهان ز بس لشکر و گوهر و رزم تن آسان پس فرستادند که ای زیر دستا شاه جهان چنان دان که کی نیاید زود ز مامون بکوی بر آمد بلند قوی آفریننده و هر ماه از ایران فریدون نیران ازین مایه در جاد و این قوی گزندی که آید بایران سپاه سپاه آفریدی بدین جایگاه بدستور گفت از نمان شهر یار چنین کوه این شتمانی فرخ ز شاهی و از زاری و فرزانگی زیر کشوری مردم پیش بین همانک زین گویند سازیم بند یکی سپه بر مبدان کار کرد ز دریا بر آه الا ناکشید نباید که باشیم بهرستان ز لشکر فرستاده بزرگزم شندم ز گفتار کارا گمان بیابان فراخت کوشش بلند فرستاده آمد گفت این سخن وز ایشان بیک شهر ایران نیم رخ نامداران از آن تیر گشت از ایشان هر آنکس که ایران خروشان غلطان کال اندر بفرمود پس در ایران شد گفتند با نامور شهر یار	پرسد زین کرد و گاه جهان چو فرستید بر شد ز روی زمین چو باغ ارم گشت روی بر چو فرستید شید باغ چون باغ گیتی مگر نامور شهر یار همه شاه را خواندند آفرین فرستادگان بر گشتند راه همه رفت با شاه ایران بھر کشاده کند کارهای نمان که گزای ترین وزیر سپه سپه را با این ساسان کشید که دار و گزندی ز مامونان هنر باید از شاه و رکن و زاد یکی تازی بر نشسته سمند کشانیده و هم نمانده راه بد نیگون و نه جاست جانی دل باز ریش بنودی تخی ز کشور بکشور جز این نیست بگردان بد از ما و بر بند راه کیش آید این کار و شاد و خوار همه از دریا و میدان کلخ نشاید چنین هم زمر دانگ که استاد بانی بدین بزرگزم زوشن بایران نیاید گزند بیابان هر پیش دیوار کرد یکی مژ و ایران و بیکار وید که دشمن ندانین نشان شدند نخگوی و دانا جانان نیز سخن هر جگفت آشکار و نهان سپاه از و تیر و گز و کند که سالار ایران چه افکند نماندی بکس عام و وزیر و سپه دل از گفت نوشیروان تیر و سپه نخگوی و زوشن بایران همه دیده بر لب دل بر زوشن کدام بیکان و شیران شده که مانع گانیم و با گشتوار

برایم زبان کفر و شاه بدریای نیند و تان و سلی بدل شاد و گشت از نجات ز گیلان تباهی و نشت بسنده ناشیم با شمشیر ز کار باوج از چندار و شیر ز گشتار و بقتان بر شفت همه در سن کوه تاروی سخ و اگر انجنین باشد از اندکی سراشیم شیر گد استند شبابی نبودی که گوسفند زور یا سپید و تاتخ کوه چنان شد ز گشتن و بوم ز گیلان بر تکتک جنگلی شدند اندران با گاه دل شاه خشنود و در نوا خواست از گیلان و یلم بره بر یکی لشکری بیکان پیاده شد از اسپ کشتاب پرسید از شاه شادی نمود چرا در میان شهر یاری کند سواران شتی ز روی سوار بد گفت از ایدر بر و تاب ز مندر تر وادیانی بست همی آن کم کار گزینند اگرین سپاهی فرستم بوم نهاد ایچ پاسخ و راخ و ریب گراید و مک از دشت خیزد بر شفت کسر بدست و گشت پشمانی افزون خورد و نمک گزین کردان لشکر نامدار که هر چندین شهر یاری نمود مگر خود نیاید ازین گزینند نیز و یک قیصر بفرستد بوم خداوند کرده خورشید و ماه و گزینش گریز جنگال کرد توزان مزین گزینش با	یکی باره نامور جایگاه ورم بود و سیاه و پیل جانی بر از اسپ پیل و سیاه ز نقرین پر گنده گشت ازین همی شیر جویم چنان میش بگو میشد با کار و نان لبوی بلوچ اندر آمد ز راه سپه بود برسان مورخ نباید که یاد بر مانی کس ستم کردن بلوچ بر دستند بهاسون و بر تیغ کوه بلند مهر و پرورش و بوم پر گز که از خون همه گشت و شست مشیوار و باد و دوسگی بدند همه دستها بسته و خسته چو بنید بریده کی توده کز آن پس نگیرد کس راه پدید آمد از دور نیند و ران چنین گفت کاین سر و دست ز دیدار او و روشنائی نمود بدشت سواران سوار گزینند به آینه در کوشش کارزار سیاسای هیچ اندر نیاورم که در انشت از بر گزینند ناتم که بادی بر او بر وزد تراغ فولاد کرد و بوم همید و دور از بلند می شیب نباید کسی از کران ناکران که با من قیصر خرد و نیست بش بپراکنشند هر دو دست سواران شیرین صندلار بدین کینه بر ناماری نوم بقیصر بود و روم باز پسند نگهبان آن مرز آباد بوم کز دست پیروزی و شگاه تو دانی که در تیغ بنی بزرگ چو خاکی که میان باند بجا	فرزان جایگاه شکر براند فرنگان همیش شاه آمدند همی رفت و آگاهی آمد شاه دل شاه نوشید و ان شد غم بد گفت گوینده کاشی شهر نید و سوندی با فسون چو آمدن و یک آن بر زکوه منادی گری کرد گشت چو آگاه شد از شکر از شمشیر بش زمین از تیغ نشان جهان همه بر تنها غار گداز شدند پراگند بر گرد گیلان سپاه ز گشتن غارت و سون بر ستمد یکسریست و خویش که با باز گشتیم از آن کنش چو زان سان خروش از راه یکه پهلوان نزد ایشان نهاد همدستان و تنه پندی ماند ز روده دل فیکه چاه آمدند گر گشت از بلوچی جهانی تاه بر آمیخت اندوه با خرمن سپاه نکل نیست بر تیغ خار نه از نیند و تیغ و نه بیکار جنگ بگردید گردانندش با گزوه خروش آمد از کوه ز غارت سوار و پیاده بلبند راه بلوچی نماند آشکار و نهان درو کوه را خانه پند شدند که شد روشنائی و خورشید و ماه خروش آمد از کوه و وزین زنان از پس کوه و خروش گر شاه کرد و ز ناخوشش وزانگونه آورد و بنید شاه چو بایست شد کارش بر اند	فرزان همیش او آمدند پرسید کسری و نیند و نشان ز بر غارت و گشتن و ناخوش بایرانیان گفت الا تان و همان مرز تا بود با تیغ بود اگر چند بدین سخن ناکر بدان کوه گردانند آمد سپاه که هرگز بلوچی نیات خورد از ایشان فرادان نماند چنان بد که بر شاه ایشان گاه ازان جایگاه سوی گیلان شیب چنین گفت کاید ز غارت و بوم ز گشتن هر سو کس توده بود خروش از شهر یاری آمدند اگر شاه را دل گیلان بست برایشان بخشود شاه جهان بگیلان ز راه دایر کشید سواری بیاید بگرداگرد چو مندر بیاید نیز دیک شاه بد گفت اگر شاه ایران تیغ چو دستور باشد گر نمای شاه ز لشکر زبان آورده بر گزید اگر شیر جنگی بت از دگر چو بخشنده بوم و کشورتم دو دیک که آن پادشاهی مرا بر قیصر آمد پیامش بداد اگر خیزد مندر نبال دست فرستاده بشیند و اند چو کرد ز میشی و از گردن افزون ز درگاه هر خاست و گزینش سپاهی بر از جنگان یان بوم فرستاده را کنون چو بگوی ز نوشید و شاه فخر نژاد سرا بد که از نیند از گشت ز گزینش روم و گزینش اگر ز روستی شود و نیند درو از خداوند و بوم و نوز	بجهان هر کسی چاره جو آمدند بر اندازد بر جایگاه نشان زمین را باب اندر انداختن شد از بیم شمشیر با چون پرنه ز بر پراگندن گنج بود پوشید بر خویشش از شمشیر که بستند بر او بر مور راه چو از تیغ داران مردان کرد زن و مرد جنگی و کوه و گدازند بدی سبکبازان و کرده یلم چو تیغ آمد از کید و دلم پدید نباید که نماند پی شیر و گز گیلایا بفرستد آمد و بود دریده بر و خاک را آمدند بریم سر از تنه است گدشته شد اندر دل و نماند شمار در کران سپاه اندید کران لشکر گزینش خدایم همه مهران بر کشت اند راه گمدا و پشت دیران تویی نه بیند چو با تیر فریاد خواه که گفتار قیصر بداند شنید کیا بش کند شیر و آب شور بگیتی سه افزون و مترتم درگاه تا بر ج ماهی مرست بر چید پیما قیصر نژاد بد نیکو بر بد با لدمه سخنهای قیصر همه یاد کرد وزین کوشش غارت و ناکر زمین قیصر و گزینش و ناکر کرانش بر اندازان نژاد بوم از ایران فرستد نیز و یک او جهانگیر زنده کن کیتباد اگر نماند جز نیند و ناکر کمن هیچ با نازان داور بشمشیر یاد ز ناکر بدان کوه خیزد و ناکر

نهادند بر نامه بر سر شاه	سوار می گزیدند از آن باگاه	چنان چون بایست چهره زنان	چنان دید که در درون زندان	فرستاد و نامه شهنشاه	بیاید بر قیصر نامه
بد و آفرین کرد و نامه بداد	همه رای کسری بد و کرد یاد	رسیدن نامه نوشیروان نزد قیصر	و فرستادن قیصر پاسخ آن نامه را	سخنهایش بشنید و نامه خواند	بچه پدید و اندر شکفتی بماند
نگفتد کس سرافراز مرد	بر و بر ز چین کرد و بخار مرد	مکارند و بر کشیده سپهر	کز او است پناش آرام بود	بگفتی یکمرا کند تا جور	پدیدار کرد و اندر روبرو شد
سر نامه چون گشت گشتین تبار	تخت آفرین کرد و بر کردگار	بدوان نگه کن کردی نژاد	تخم ثیان باثر هرگز نداد	توگرش یاری ز منی کردم	وز او به یکیشیر او باکر
اگر خود سپهر و ان ز نیست	سر شتری ز شیر شتر نیست	سجاولم کنون ز شما باز و ساو	که دارد بر پناش بار و موم	سکندر شنیدی بایران کرد	همان با سر و افسر و کشورم
چو باید پذیرفت چنگ قفس	ز بیم پی بیل آوای کوس	تبارج بر ندیکچند چینه	گدشت آن ستم بر گیریم نیز	ز دشت سواران نیزه در	ز ما بود آن شاه آزاد مرد
نهفته نشد تیغ اسکندر	چو سازی با ما چنین داور	که کس می نباید ز شاهنشهر	همه کام او باید اندر جهان	فرستاده را هیچ پاسخ نداد	بر کریم کردار گران تا کران
نخورشید نوشیروان آفرید	اگرستد از چرخ گردان کلید	فرستاده ما و ز و هیچ دم	دژم دید پاسخ بیاید دژم	بیاید بر شاه ایران چو کرد	ز تندی کسری نیامدش یاد
چهره از بر نامه نهاد گفت	که با من هیچ و چلیا نیست	رفتن کسری به جنگ قیصر	که کرد سوی گنج قیصر سپاه	همه بود آن در دژ آن خواند	سخنهای قیصر همه یاد کرد
چو بر خواند آن نامه را شهر باد	بر آشفست با گردش روزگار	چهارم بدان سست شد رگشاه	زیر و ان نیکی خوش کرد یاد	بر آمد ز درانه گاو دژم	وزان نامه چندی سخنبار اند
سه روز اندران بود و باران	چو با سپه و انان کشکون	سپه برگرفت و بنه بر خاد	نه اندر هوا باد را ماند راه	یکی کرد بر شد گفتی سپهر	خروشدن کوس روئینم
بر آتش اندر بنوش و رنگ	همی از پی رستی جت جنگ	بند بر زمین پشه را جایگاه	بیش سپاه اندرون کوس پیل	ز جوشن سواران اگر دژم	بدریای قیر اندر اند و جهر
بپوشید روی زمین ز نخل	بویا کس از پریان گشت نخل	همی بر شد آواز شان با میل	دو رخ را باب و دیده	پیش پیل و پیش اندر آواگان	زمین شد بگرد در ریگ نخل
چنانکه بارگاه و یانی درفش	همی رفت تاج و زینش	ز دست و راکینه و ستم جت	همه دامن جامه کار و جاک	نوان اندر آمد با تشکده	بش تیر تا آذر آبا و گان
چو پیش بر آمد با در گشت	پیاده شد از دور و گداز گشت	رویس بر پیش سلطان جنگ	نمودن شش اسوی داد راه	بزرگان بر لوگو سر افشانند	نهادند گاسیت بر رازده
نهادند بد و نامه شدند دست	با و از بر خواند موبد دست	وز و خواست پیروی و دگاه	سخنهای بایسته چندی بلند	پرستندگان را خشنید خیر	بزم زم می آفرین خوانند
چو نزدیک تر شد تاش گشت	جهان آفرین را نیایش گشت	دیر خردند را پیش خاند	همه داد جویند باز دست	یکی نامه سر مود با آفرین	سوی مزبانان ایران نشین
یکی خمیه ز پیش تشکده	کشیدند بر شکر بر سوره	کنارنگ با پهلوان هر گشت	پیرا گنده شد ز خیر و دژم	بدارید چند انگه بای سپاه	بدان تانیا بد اندیش راه
که ترشده باشد و سیدار	جهان راز و سخن نگدا رسید	از تشکده چون بشد سوی	سپه را دم داد و آنجا کرد	بیشتر اندر آنکس فرمان گید	و گران بر و بوم شد ناپدید
درفش مرا تان بنی بکس	نباید که امین بخت سپید	چو نزدیک شد زرم را ساز کرد	کشپ جها بخوی پیش نه	سپه پیش شیری و هر ام بود	که در جنگ بارانی او را م بود
جها بخوی باید بر و بانشار	فراوان بیاید بر شرم یاد	چو استاد بر زمین ابر سینه	بدان تانمانه سخن در زبان	بقلب نذر و ن بود مهران سپاه	که در گینه که در شتی دل بجا
چپ لشکرش را بفرمود داد	بسیه چند با بر دشمن دیاد	هر سو فرستند کارا گمان	دم خوشی بر کس شمرید	ز لشکر جهانیدگان را بخواند	بسیه چند اندر ز نیگو براند
طلایه بر بر ز رخسار داد	روان و خوش خرد و یاد داد	اگر یکتن از راه من بگذرد	و گشتندی بر پشته پیا	بدوش مردم ساندید رخ	در گریز بزرگان که در اندر رخ
چنین گفت کای لشکر بیکران	زیر پایگان و ز کتد آوران	و گشتندی بر پشته پیا	جها بخوی بر تلب پانیم	سیر و ان که داد و دیم زور	خداوند بهرام و کیوان همور
گرا تنگ بریده و در گداز	و گرا ناپسندیده کاری کشید	بیش سپه بر طرایه ستم	گرفت آن سخنانی کسری یاد	نگهبان پیل و سپاه و بنه	گهی بر چیم گاه به ستم
که در دم سیانش بر م تیغ	اگر چون تاره شود زیر تیغ	سنادی گری نام او شیر زاد	کسی سوا کاک سپه بنگرد	بیاید و مان کرد لشکر گشت	بهر خمیه و خر گشت گشت
بشکری روم گرد بریای آب	نخویم بر زم اندر آرام خواب	اگر خیزد باد و بجه و خرد	همید شتی نیک و بد را نگاه	بران تیره و خاکش بر زمین	چو آید فرمان یزدان بر دژ
خروشید کای بیکراده سپاه	چنین ست توان بیدار شاه	همی گردان گشتی بر راه	کمان و گشت و کلاه و کمر	از کار جهان آگهی دشتی	بدونیک خوار گداز شتی
بند چنای نشد شاه رلام	بروز سفید و شب تیره خام	و گرا بماندی از و سیم وزر	و راری شوش و رنگ مدی	بدونیک با مرده بودی جنگ	بنودی جدا چنار و دژ خاک
رنگ کس که بر و س بر راه	و راد خمه کردی بدان جایگاه	بهر جایگاهی که جنگ آمدی	بخشم دلاور رنگ آید	فرستاده خواستی راست گو	که رفتی بر دشمن چاره جو
جانی بد و مانده اندر شکفت	که نوشیروان آن بزرگی گشت	اگر جنگ هستی جنگ آید	ندار ز کس شنائی در رخ	تبارج دادی همه بوم دست	جهان را بداد و شمشیر گشت
اگر یافتندی سوی و راه	که دردی ستم آن خردمند شاه	اگر جنگ هستی جنگ آید	شهنشاه با داد و بارای و فر	چشمن و شمشیر گشت	همیش در خوشاب هم آب جو
بگرد از خورشید بر شاه	که بر تر خشک بت با بر راه	ندار ز کس شنائی در رخ	گرفت نوشیروان چند دژ را بر راه روم	در آجنگ و شمشیر گشت	از ایراد آن سمنرازی
فرغ و بنددی بنوشد کس	دل از فرود خشنده او شد	بهر جایگاهی که جنگ آمدی	بر آورد و دید سید و هوا	سپاهی که با خود و خفتان جنگ	بیش سپاه آمدی سیدنگ
اگر پیش شیر آمدنش پیش	نه بر دشتی جنگ بیکر و پیش	بهر جایگاهی که جنگ آمدی	بر آورد و دید سید و هوا	چنین تانیا بد اندیش راه	که شتاب بد نام آن کارسان
اگر گشت بودی اگر گشت ناز	بزدان پیر و زگر شته بار	بهر جایگاهی که جنگ آمدی	بر آورد و دید سید و هوا	نخاسته بیکنده در دژ و جنگ	کشیده سر باره اندر حجاب

بگرد حصار اندر آمد سپاه چو خورشید تابان در گدگشت غور زینهار و خورشید زمان بخشود کس بنگام زرم که اگر پیش دم بد نام او بر روی سران باره را بستند بر آورد از ایشان رخت که دستور و خورشید آن وزان جا که لشکر اندر کشید چو شبنم کاد سپاهی گران برفتند چون کوه آهن زجا بپیش اندرون پهلوانی بزرگ بخندید از و شهر یار جهان سپاهی یار پیش سپاه بخون آید به مهر تیغ را	ندیدند جانے بدرگاه راه شد آن باره در یکدشت فزون شد ز خورشید زمان نبر گنج و دنیا رنگام زرم ز کس به بد نام جام او بشهر و بدشرا تش اندر دند همه برگرفتند راه گریز بر دم اندرون و درخ آن وزار پیش هم بر کشید همه نیز داران خوش و روان خروش آمد و ناله گره تا سپاهی همه زرم جوان بد گفت کاینیت از نمان که شد بسته از گرد بر باد راه بدان تیغ بر نه مر تیغ را	بد ساخت از چهار سو خنجر خروش سواران در سپاه وزان جا که هر آنکس که پرایه بود وزانجا که لشکر اندر کشید بدان و زنگه کرد بیدار شاه بدان و زنگی جانور دغان خروش آمد از کوه و دره بجان ویره ز ناله خواه تویم	بپای آمد آن باره جانشین همان دو دانش بر آمد باه گنج و بر روی گرانمایه بود بره بر روی دیگر آمد پدید هنوز اندران نارسیده سپاه بدان بوم و بخار و خا و باند همه پیرو بر نماند خنجر پرستار فرو کلاه توایم	بر آمد هر سودم رختنجر همه حسن تن سو پای بود ببستند و در بر پیل باز که در بند او گنج قیصر بیک بفرمود تا تیر باران کنند همه گنج قیصر تبارج داد بپیش گرانای شاه آمدند بفرمودند تا نماند نیز	ندیدند جانے گذار و گریز تن بی سران گرجای بود خروش آمد و ناله زینهار نگهبان آن در تو نماندیدی هو چون تگرگ بهاران کنند سپه را همه بره و تلج داد غریوان و فریاد خواه آمدند بدیشان بخشید بسیار
رزم نوشیروان با فرور یوس سپه سالار قیصر و شکست او و گرفتن قالی نیون نظای نوندی در گفتار کارا گمان برو پیش خواند فرور یوس که تا جنگ را پیش ازین ختم شده ناسور شکری آخین سپه را نند بیشتر زان و رنگ	بیاد بزدیک شاه جهان سواری سرفراز باوق کوس از اندیشه برگزید و ختم یلان سرفراز شمشیرین ز خنجر گریه زبالا پلنگ	کس آمد گفت آنکه قیصر سپاه بشکر گفت آنچه بنده شاه که قیصر سپاهی فرستاد پیش چو این گفته شد پیش پدایره یکی تاجور بر لب آورده گفت همه جنگ را تنگ بسته میان بر سوز روی تلگشته بود	فرستاد و انیک سیاه ز راه بدان تا بسپید به سپاه ازان نامداران گردان خوش پدید آمد از دور و گرد سپاه بفرمود تا بر کشند صف بزرگان و فرزندان گمان در خسته از جنگ برگشته بود		

در دشت از ایشان چو خند کجا خوانند پیش قلین پس همه ناداران پر خاشاک همی بر زانی فروز شایه همه شایان باز پیش کی دگر غارت و شوخ دار و گریه بفرسودن و میا بود خواب درین شایان ناداری ماند کزین پس نه منی جزا نداشت وزان جایگزینش کرد براند دلیران روی و کند آوران زهر زن و کوه و گنج دوم بی رانند بر زمین هیچ راه نهادند بر پشت پیلان چوب همی تازند میگشت جوان زمینش سپهر آسمان کفتاب بدو اندران کاخ و آب و ان دراز خیمه و شاد و نام به نیکوگران و ست و پادشاه یکی جای باشد نواز و انام چنین گفت کاشا به یادگار بکشد شاد و آب چندان در غریبان اینجا نه نورست جهانمیده ترسانگیان با همی گردان کرد اسپان خوه کجا جنگ سری ترا میشت که درم دلیران نیابت مخمکوی باوشن بر پاک بوم گرانایگان برگزینند راه پشیمان رگتارای کمین ستاره برادر سهیمه راستی نسیج بیک پشیمان فروم که نوشیروان تبار گنج دوم بران نیکو نیاموشش گفت بر آگنده دنیا صدمه چرم گاو شنیدند آواز و بزم نیم زینان از این برای داد	پس و میان و بر می نهفتند در می بود با لشکر و یون کوس ز روی سپاهی بزرگ اندر بدان شایان و زنگه کرد شا ازان مار و در ماند اندکی اگر هیچ بانگ زن مرد و بر چو بر زو خرچک چنگل فتا که اید ز جنگی سوار می ماند چنان شد و زو باره شایان بسی خواست پیش ایشان ماند سپاهی دران شهر بدیدگان بر رفتند کسیر سواران دم بشهر اندر آمد سر اسپاه و زایشان هر آنکس که جنگی بد نیاغ و زمیدان آب و ان درخشش و یاقوت آتش گلاب یکی شهر فرمود و نوشیروان بزرگان روشن ان شاد کام اسیران کزان شهر را بستند بگردیم تا هر کس را به کام بیامد یکی پر سخن گفت بفرمود تا بر در شهر بخت بدو گفت کاین خیمه بود از ان کیه شاه شکر براند سپاهت چند اند و پاکوه بدو گفت بود کاین میشت همه رای ایشان بدان شد گزین کرد و زان سیوفانم پیامی فرستاد و زدیک شاه بسی لاله و پند و نیکو سخن تو گفتی که از تیزی و رستی بداند که قیصر نباشد بر دم بیاد دم اینک همه گنج دوم فرستادگان است این گفت نهادند بر بوم و بر بار و سواد وز جایگاه لاله گاو دم کزین زمین از برای داد	مها مومن کجا غرضش بد چنگ بر آورو که دیگر آمد پدید با یوان و میدان بالین و کاف کزان نمره اندک شد آوای کوس زگر و نه یک نیمه شد لا جورد بتاریکی اندر بهامون مشوید بر از کاه بهشتش لگنده پوت بهرگاه کسریه شدند آهمن نه خوب آید از او و زوان آهمن گنگار شد رشته با بگناه ابابیل و لشکر در آمد زده دلیران ایران گرد و با گروه سوار کردند بدشت ز روم به جنگ آمدش گنج چون بخت زمین دید خشان ترانچ ماه ز شاکش همه خاک زینشت	سواران ایران بسان پلنگ سپه را بهامونی اندر کشید یکی شایان کوشش اندر فرخ خروشی بر آمد ز قالی نیوس چو خورشید تابنده گشت بود همه پاک زین شهر و ران شد هم اندر زان نگره فریاد است ازان و زو زان شایان بود زن و کوه و خور و بام و بر بدان رویان و خورشید و شاد بانطاکیه و خورشید که شاه چهارم سپاه اندر آمد چو کوه کشته شدند از آن مژگان بودم ایشا جهان دار و اندک گنج بگردید برگردان شهر شاه کسی کوندیت خرم بهشت	دریده و فرسودن کوس سپاهی همگرا و خنجر چنگ یکی کند کرد اندر پیش پرتاب گیسو گیتی زگر و سپاه همی تیر و قار و روه انداختند کرای ناداران ایران چاه اگر کشاید از رخ یک مرد ب گرانایگان برگزینند راه که آمد کجاست ایشا و شاه بقالی نیوس و نرون بر بوم به بستند بریل و گرد و بار بدان تابنا شد به بیدار جنگ چهارم جویند و ختم گیتی فروز هم آنجا که گنج قیصر بدید بسوی مدین فرستاد شاه که انطاکیه است این اگر نو بهار که آباد بادا همه بوم و روم یازگانش کاخ و میدان باغ بهشتی پر زوی و رنگ و کار بدان شهر نوشا و بگذشتند زمین چون بهشتی شد که است یکی توده به پیش پاران که آمد بران بود و خوش استار پریشان که گاه فرزندش بگفت آنچه آمد بقالی نیوس بزرگان و زان را خواند پیش شود کرد و قیصران در خاک ز نوشیروان را او تیر و زوده روان خور و ز کرد گوی و خرد و سپهر و رسال نو گردگان خوششان که کاه و جهان را بدین چنین ار خوار و شود و بگویی کم بود و لشکری خرم و پادشاه بزرگ کسی کوشه و پرورد فرستاد با بزم و پادشاه ایشام آمد و در کار می ماند	بختی از جنگ و فرسودن چنان هم بهشت با شایان جنگ سر بار و او ندیدی عقاب و فرسنگ پیش اندران بود بدو از جنگ بر ساختند خروشی بر آمد زو گاه شاه بگوش من آید تباریک شب تیر و بر آمد زو گاه شاه بهر خسته کشته شد بگناه چو قیصر گنگار شد با کیم تیر و کس که دید از و کارزار سه روز اندر و شایان جنگ به جنگ گران کرده شدند بزرگان که بخت و افسوس بدید اسیران و آن گنج قیصر ز راه چنین گفت با نام و شهر بار بگردید بزمین تازه بوم بگردان طاکیه چون چرخ شد آن زین و خرم و خرم بهار بفرمود تا بند بر داشتند به خیمه بر سر کس خواست بقالی نیوس و نرون چنان بختید بسیار ازان شهر بار بسان و ختم بر و مندش پس گاهی آورد و فرور و به چپ قیصر گفتا خوش بران زان مژگان و خاک چو بختید قیصر و لشکر گشت بجای آمد از موبد شصت مرد چو هر اس اندشان پیش فرستاد با بزم و رسال نو یکس چنین گفت کاشا به یادگار همه سودمندی ز مردم بود چو بختید از و این سخن شاد بدو گفت کای و خوش و خرد که هر سال قیصر بر شکر بار جهانماید از شکر براند

دوران مزاج و خشن آمدن را
که بسیار دل پشیم و زخمت
جفا کرد که هر چه فرستاد
نه بخشایش آرد نه نگاهداری
چنان که کاره نباشد و
خردمند بادش را می شویم
یکی کو که آمدش غرضید چه
چو دوزخ بهشت را داشت
چنان تنگدل شد از شوهر یار
بسی بسته و بیکر گزیدان بیدند
کسی بر دوزخ نوش را داد گوی
کسی کو برگ شد دادگر
زمرگان نباشد روان گشت
چو گشت باده بی ان شربت
یکی و دهان کردم از نوش زاده
پیر چرخ چید از راه او
ز گفتار دهقان بیکر استم
چنین گفت گویند که بار
چو شنید فرزند که سرگشت
ز دیوانگان بند بایر گشت
همی داد و در و راجه بسته
یکی نام نهشت نزد خویش
پدر مرد از آن پس که پادشاه
سخن هر چه شنید با وی گفت
از شاه شنید و نام نه خواند
یکی نام نهشت پر از دوزخ
نگارنده سور و کیوان و ماه
که از خاک بر چرخ گردان دهند
بپای تمام نام نه ناپسند
که جز مرگ را کس نه داد زاده
کشتایش بر از ناداران بود
سخن آنکه آید زمانه که
ز دیگر که از مرگ شایان او
نبایست که نوزد با پایگاه
ازین بر دل اندیشه پاک
بداند لیس وید کام و دیگر
نباید شدن جان مانا پاک

بشیر وی بهرام پسر دجاس
نگرد او ز دین کیانی خرد
جهان را از بیم و امید بود
نه خشم آیدش و نه بخشش
ز پوشش رخ خور و جاهی
سخن گفتن خوب آوازی نرم
ز امید تانده تر بر سپهر
غیر و سچ و دره ز درخت
که از گل نیاید جز از خار بار
بدان شهر با وی بزدان بد
که تیره شد آن فرستاده
شود شادمان تیره دار
که با آید و دش کار بسته
که پالیز باش تا غار گشت
نگر تان به سیحی سر از راه داد
نشت گوی جوید که گاه او
بدین خوشی نشان جویم
که بگذشت تل از برین جای
پیر دخت از آن خوشی خوش
همه شهر از دوست بر سر گشت
که از شاه بگنجش آید بسته
بقصر از آن را تارکین
سر سخت برگشته بیدار شد
چنان کا گوی بودند زخمت
غمی گشت از آن کا و خیره
بر از ننگ رخ لب از پادشاه
فرزند نه فرو و بیم و گاه
همه زیر فرمان نیردان روند
که آمد ز فرزند چندی کردند
که کسی بر آغاز جانوش داد
برش بر زبون سواران بود
همه گرم پیر و بنو دین
نگیر و کسی با دوزخ بد نشاد
بدین آگهی خبر کردی تبا
اگر گیش فرزند با پاک نیست
بدین زیر دست نه اندر خوند
بزرگ نیردان یکی شای

بد گفت کاین باز قتی نخواه
لکن هیچ سستی بر دوزخ و ماه
زادون نوش زاده پسر نوشهروان زنی که بدین بیجا بود
چنین بود آن شاه خسته و نزار
اگر بار سا باشد در سوزن
بدینسان فی دشت پیرایشه
در نامور خواندی نوش زاده
نیاید بی زنده و پیش دست
در کاخ فرخنده ایوان او
بدانکه که باز آمد از روم شاه
جهان را بیدار کسر سیر کرد
بدین دستان زدی شهر تو
پیر کوز راه پدر بگذرد
اگر میل مراد کسیتی بی خاک

بیار شدن نوشهروان فتنه بر پا گردان نوش زاده
که ماندن بر یاد کاری چنین
که هر کس که بر پادشاه شوم
در کاخ بکشد و فرزند شاه
بشیر اندرون هر که ترسانید
فرز آمدندش تنی سی هزار
که بر خیزش با که متر تو
خیزین بشیر مدین رسید
فرستاده برسان آیدان
جهان را با سود سر فراز

نماه نوشهروان برام برین نگهبان مرز
مداین در باره گرفتار کردن نوش زاده
از آن بر گنایان ندان
را غایت از جنگ و تبار
پیر از مرد و دانا بودند
که روی که یارند با نوش زاده
سر نوش زاده از با بگشت
اگر سخت گشتی بکسری تبه
فران خواسته که تبه و دین
ازین دست خوارت بران
مراد او فیروزی و قریه

بوسید شیر وی روی زمین
بشیر بر آمد زورگاه شاه
بدینسان رود آفتاب چه
اگر شاه دیدم و گزیر دست
بوشه که باشد بسیار بلند
بدین بیجا بدان ماهر
بباید برسان سر و سکه
ز دین بدینش مادر گشت
نشتنگارش و شایو بود
چنان شد بدینستی که ازین بماند
زمرگ پدر شاد شد نوش زاده
چو دانی که از مرگ نه و جیاست
اگر تخم خنفل بود و تر خشک
نه زو بار باید که ماند نه برگ
اگر هیچ راهی بدی بادی
زین بدینست بهمان سر
بیل زمرگ برین گزیده
هم از نوش زاده کاین
کسی که زیند خور بسته بود
بسی چنین کرد بر خوشی
همه شهر با که بیدار او
همه شهر ایران ترانده بود
نگهبان مرز مداین ز راه
گفت آنچه بشنید و نامه داد
چو گشت این سخن بر دین
خشتین بر او آفرین گشت
ز خاکش ناخیز تا شیر و دل
ز فرمان او را که نه بدید
چنین رود که چشم و دین
زین گزیده کند از نو
چه افسر نی بر سر بر چرخ
اگر خود گذریا بد از روز بد
نباشد بر او باید از این سخن
چنین بود و خود بخوارش
هر آنکس که با او هم شستند
مر ازین با که جهان دوست
سرای ویش گشتایش

همی خواند بر شهر یار آفرین
سوی این آمد و دش و پناه
یکدست شیر و یکدست مهر
وگر یک لاله دوزخ است
فروخته تا با چشکین کند
ز دیدار او شهر بگفتگو
هنر مند و بیای شایسته
زمانه بدو مانده اندر گشت
از یوان و زو پدر و بود
زین سخن از بار دوزخ بماند
که هرگز در آن از نوشهروان
چه از پیش باشد چهره یکدست
نشاید که بار آور دوی مشک
ز خاکش بود زنده کافی و مرگ
جهان که پیش جو کسری یک
باید هم ترا می پسر در بد
بدین نام جاوید جوینده ام
که یار آمد از گفته باستان
بزدان نوشهروان بسته بود
سواران که ز خاکش تیغ فر
گرفت و بر آمد از گفتگو
چه ایران و آذربایجان بود
سواری بر آنکه زور گشت
سخن که پدید آمد از نوش زاده
بفرمود تا پیش او شد و پیر
که چرخ دوزخ و زمین آفرید
رگردی مور تار و دینیل
نه زو پادشاهی بخوابد برید
من و دگر گشتی نماند بسته
نماید سر انجام و آغاز خویش
بر و بگذرد و بر و پیکان مرگ
همه کسی شاد باشد و مرز
بر فراخت چو گشت است آید
سواران بداندیش او
از آن دم مایل بر خیزند
که از دوش بر تران برست
بر از فرمانی فرستایش

بجای دیگر یافت آرام و خواب هر آنکس که با او شدند بخت کسی را که گواه باشد خبر که دشنام او در دشت نام گرفتند بر کشتن بود سپهش بر گزید ز بالین باز تو از کشتن او در ایچ پاک بدین دستان زد یکی مهر نوش نه آسایشی دید بر سرش بدانکه بود در جرم و گزند هر آنکس که بر دست او زد و دیگر که اندازد بر گندگان بناید که آزار یابد شمش در گنج یکس بر او در بند وزان مرزبانان ایران چرا و بر که مایل شد ز نظر هر کس که بشناود گراوی نه شد بهم از پشت کسی کو بچوید سینه کارزار نهادند بر نامه بر سر شاه چرا این گفته شد نامه او را چرا این نامه بر خواند مرد کن سپاه گاهی آمد سوختن بر آمد خروش از در نوش زاد گر و سواران جوش سران سپاهی بر از جانشینان خروشید کانی مرز نش زاد سج فریبده خود کشته شد پرت آن جهان از آزار و زور نه میخورد هیچ نزد یک تو گرا و گزید در تاج جوی سواد چو پای مرد کا به بر دیال تو که هر چند فرزند دشمن بود دل شمر باز تو بر دیان شود بسی سپید بر و زیار آیدت مرادین کسی نباید بر سر سوی پاک نزدان از خاک	نزد از پشت من زنده بگفته همه زار و خوارند به چشم من زبون نیاکان خود بگذرد که او از بی و خون اندام است گمش از گنه باز گشتن بود دارای از گز و شمشیر باز چو خون سرخش چو بیدنگ پرستار با شمشیر شمشیر نهادند بر سر من است که گردون گردان بر آید همی از بی کیش چو بدش بر آموز و بدخواه و کارنگان شود در غنای از زخم سرش اگر چه چنین ارگشت از غنای هر آنکس که بستند با او میان ز تخم جفا پیشه اسیر شدند ز دانش بجهت بر نوش زاد دل ما برین آتی بر گشت که تاپست گردون شهر بار فرستاده گشت دیوان افغان که فرمود بانوش زاد شینه از فرستاده چندان سپاه آهمن کرد و زوی زاد بجهت لشکر و در یار زاد گر آیدن گزهای گران که سپید انود از بی سپاه بوم سرت را که چو پیر زاده چرا و زین زان سرش گشت شینه کی بار و دم و صبر کرد چنین خیره شد جان ما کی کنون زرم که هست از جفا چنین خورشید خاک کوی تو چو شد کشته پیشش بون بود ز روی تو خورشید گران شود سختنای بگویی یا آیدت دلم سوی مادر که آیدت لبنه کی که دیداند زین و دنا	چو سپید شد من آمد مرا وزان ناسر که قهر زید بد سپهر آن بود که درین بد تو لشکر یارای بر ساد شک که آبی که در و سر و آزار دست گرای که خوری کند از زور سوی کیش قهر شتابد که هر کس که بد گشت شاد تو با چرخ گردان کن دوستی سپاهی که بستند بانوش زاد چنین است کیش چو کرم از ایشان یکی رابدل نیست که پوشیده رویان او زان ز پوشیدنها و از غزونی چو سپهر و زردی میچان سخن ز نایک و نیکو نگردد یاد بدان و شیه و دشنام خور زبان کسی که بید کرد یاد بکار او در کوی و دوشنه	تبرسم که من آمد مرا مر آب تیره و آید بوسه بگیر و نیاز و بکین بد ناراکن از میان درنگ سز و گز نیاید بر او شک نشانید جدا کردن او از زور ز و سیم با سر تبا بوسه وزار من زنگانی سباد که که مغز او می و که پوستی کجا سر چو چو چو چو زنی تیز گرد و کشتی آن زرم دم با بارای اینان کیست سز و گز بر خورشید بر جهان وز افگندنی هم ز گز و دنی میان شان بخت بد بخت ترا از نایش بول نوش زاد بنگام بد کینه آراستند وز و بود بیدار بر نوش زاد بد اندیشی که پیشش آهسته	اگر گاه چشم از جهان داشت ازان کو هم آواز و کشت گر آن بجز و سر بجهت زور گر آید و نکه تنگ انداختن و گز که در تن از جبهه یکی از جبهه بود کشته خوار غریب بود و خوار و زار و زور تو از تیرگی روشنائی جوی چه جوی ز گندار و رنگ بوی تو از اجزا از باد و بازی نه برای در راه میجا بود بجنگ از گز و شیه و نوش زاد هم ایوان او که زندان او بر او سچ تنگی نباید خبر که هر کس که در دشمن آوست همه پیش ازین پاسانان سپاهش از درین زیمهستان همه از گن بر سر آهمن بدین بادشاهی نباشد چرا و زور و سوار بر زین سپه کردن و جنگ رختن سپاهی بزرگ از مدین شست سپه دار شماس پیشش آهمن چو گز و سپه بر زین بدید لعل سپاه اندرون نوش زاد زور دار گردی بسیار دیر لکشتی زمین کیو مویش اگر تریز و ان بر و تاشته بدین چو چون ده این زور پدر زنده و پور و بای گاه چو دست عنوان توای شمر بدین کوی جان کسری سوز اگر و زار از آیدت که باور گرا و زارای من هر یکس و ز لشکر چون زنه های خور سیجا بدین را که گز و شیه گفت این سخن پیشش آهمن	سرو از چنین کار تیار نیست گناه که قهر بر تن خویش است بدشنام او لب نیاکند بجنگ آید و هیچ تنگی نیست بسی تندر روی سر و بلند چو با شاه گشتی کند کارزار گر نیده تبا هی ز چرخ بلند که با آتش آب اندر آری جوی که خوار بود و چون چو بود گر از آن جهان بدین زانی بفرجام خمش علیا بود بدوزین خندان کیسچ یاد بود آنکه بر دند فرمان او که خزان خندان ز زیمه بکام سنگش سپاری روست ز باد خره ما بر اسان بدید که بدخواه راند چنین دستان سپادش زبان با شوش من که او دشمن نامور بادش گفت آنچه از شاه کسری شنید وز آرم او مغز بر خشتن بشد رام بر زین سوختن سپاهی همه دست شسته بخت بزدنای روی من بوشید یکی ترک دی بسیر بر خور کجا نام او بود و پیر و پیر هم از راه هوشنگ طهر و چو دی بر و دست کی شست بدین بال شاخ و بدین دگر چگونه بود نیست آهمن راه بر او آتش بان ندیدم کار کن خیره آتش گیتی زور نشانده روی تو بر تیر و گز بشدی گزانی و کند آور سرافراز گردان فرزند شاه نتر جهان از زور و گز و شیه چو شمشیر روی بکار تیر

برفتن گردان لشکر جای فرادان لشکر شیران کشت بجنگ اندرون شد نوشت نایب گریان سقفت باخوشت بگوش کشته از جهان فرشت نزداید بجز بگر را جانور نه کافور یا بدنه مشک و غیر چو شمشیر کشته شد بدو ان بهر زنگ کشت زو پر خوش شیر خویش چون در پیسته تیر کشتون حال او با سحایلی ترن شهر یار و لب و جوان چو گاه شد زان سخن مادرش بجاکش سپردند و شد نوشت که ز جوی چندین جهان را بجز پدر که ز پیچ ناخوشند پوارا ده چرخه خسرو بمیسوزد و رسته کردیم پس جواندار محمود و جویای حمد نشاط و طرب و بوی خوش کن مگر خواب بجهنده نشسته شماره زندای با چرخ و ماه شیر خفته بد شاه نوشیروان ابادی بران گاه آرام و ناز چو خورشید برده در از برج گاه بگفت آن کجا بدید خوش ز نمانده و چو شاه با نغمه نیا بهر باره در درم و هزار یکی بدیده آنگاه او دهند بیاید یک که در دم و بخت یکی خوانندش بوزر چهر بیایم و این که در کان رزم یکی با یک بریزد و با و دست مگر بخت این که در دولت بداد بهن فرستاد و دست رسیدند جانی کجا آب بود بهمنوزان گرانایریدار بود	خروش آمد و ناله گریه ازان کار شد رام برین بسی کرد ازان چند پیر و یار سخن بهر چه پوشش بدل در بند سر آمد بر و زیداد و داد اگر فرود خواهی غم من مخور که من از جهان خسته رفتم تیر غروان بیالین لشکر و ان دل ام بر زمین بر آورد چرخ ستودن نفرمود و مشک و غیر همان ست کاین خسته بود دل و دیده شاه نوشیروان بجاک اندر آمد و فرستاد ز باد آمد و ناله گریه کشتن بر در و بجز و پیوست بدان کان چرخه و بار چنان کن تو سر کار کا و نواز در دست کاری جزا و نیت کز و در همه دل بود و جاهد کز او بدید از خسته سخن یکه بهر دوش ز پیوست سخنهایر آنگاه گرد و برادر خرومندید از و کوشش و ان نشستی کی تیر زمان گراز زیر سو بر آمد و خوش چکار بدان سوزان نمانده راه باندیشه دل سوچاره شتا بدان تا کند از جهان ختا سیاهی بشاه جهان بر نهند یکی موبدی دید با خنده نمانده بدان دفتر از چهر بهرون زین نیام زدن خود که تو دفتر خویش کی دست ز تو کی که از دولت آهسته در هر چه بایستی از پیش چو شمشیر خردن خواب بود که باوی برادر و ان با بود	سپید چو آتش بخت سپید نفرمود تا تیر باران کنند بیاید بقلب سپید بر زرد بدو گفت کاین زرد گار و دم تو از من گرونی اری بخت سر من کشتن پزار دوست بگفت اری با هم بر نهاد دران زنگه کشتند نیز ز اسقف پیر رسیدن نوشت زافش و دیبای روی بخت سیحی بشهر اندرون هر کوبد تباوت ازان شست بر نهند زیر و بر نه نه بیاد برادر همه کند شاپور گریان شدند مگر دایم ازین وار است سیار بر گزروان پدر بدش همیشه نگه دار دین اگر دولت زو بود و پیچ و نفع سراج او شد ستون سپهر	بیاید بگردان از کشت مهر و چون لگ لگ بهار کنند تن از تیر خسته رخ از و زرد زمن بر من آور و چندین تم که اینست سرمه سحر سینج پیر و تراز من کشته و نیت شد آن ناموشیر دل نوشت نبودند شاد و نبودند چنین ز اندر ز شایان چه کرد بیاد چو از بندگان دید تار کین بخت نمانده خسار کان ناخود سه فرنگ بر دست بگفتند بر و بخت گشت باز گاه زور دل شاه بران شدند که خشم خدا آور و کاسته اگر چند از بخت آید بر که بر جانت ازین بود آفرین بدان کوبشت از تو دور همیشه ز فرزند مهر	چپ لشکر شاه ایران برود بر آمده و در از هر دو سو چندین گفت پیش لیران کنون چون بجاک اندر آید بر مرا بهر این بود ازین تیر و زور کدن دهنه بخت و رنج و زار چو گاه شد کز اندر گز شاه در کشته دیدند و آنگاه و زار چندین و ادب و سخن و زار بر ستم سحای کنون مادرش خروش آمد از شهر و هر روز ازان بین استر زبیر اندیش سر پرده گردش اندر زنده چو پیچیده خیره و نذر چندین گفت دین او تازان چو این شوکی غم باریش اگر دولت هیچ علمیت دل شهر یار جهان شاد باد گرت هست جانی ز خود کنون و دهنای بوزر چهر بوزره که شاه جهان بنشین روان کوشن بهمنه و جوی شهنشاه راول بسیار استی همی خورد با او یک جام گذازنده خواب را خوانند بنادانی آنکس خسته شود یکی بدیده با هر یک بار کرد که بگذارد از خواب جهان یکی از روان ناشن از او یکی کوکی منترا اندر پیش نویسنده گفت این که کاست با ستاد گفت این که کاست فرستاد گفت آخر دین گویم من این گفت و فرستاد چنان هم گزاردان گویا شاه بخت اندران لیر و چهر و سر زبانش به بخت	پیش سپید نماند کج کرد ز گردان جنگی بر خاست که جنگ در زار و خوارست سواری برانگن سوی مادر در چون شای و کیتی و زور بر ستم سحای کور ساز پیر آنگاه کشته شد ازان زنگاه سکوبای روی سرش کینار بر نه نه بیاید که بیند سرش کفن سازد و گور و بخت که بودند یک شدند ازین همی بر دنا پیش آن مادرش جهانی همه خاک بر سر زدند چو دانی که اید ز نماند و زار که خشم پر جانت از و زان زمن بر دلت پر ز تبارش ترا جده شیر خوارش گریست همی گفته سن و ریا و باد بل خوری را در از زنگاه یکی تازه تر بر کشتانیم چهر روان و خسته و بگزیندش همه بود دنیا چو آتش و آب می و در و در و در و در وز و خور و خستی جاهد ار که روان را بدیده گاه بنشانند ز دام نکوش یکسو شود بگشتن اسید بسیار کرد نقشه بر آرد ز نین و نمان زرد گاه خسرو و بیاد کرد شیر و خنده زنده و استارش زیر دشتی زند یار من است گذازدین خواب کار است گذازد او که خور و کس کرد بر آنگاه کشته شد از پیشگاه ز فرمان و از فرمان و کاه یکی جاد و اندر کشته شد شد از پیش و بر زار و دخت

نماند

منیدیش از آن کشاید بدین پرستیدن و او را فروز کند از آن خوب گفتار بوز چهر هماندر کسر درو خیره ماند در گیاره موبد پیش گرفت که او چون بخت و ما گویند بهر پاش گستر داند جهان همه بدین شایسته و نیکی از آن نیست آنکه زو شاد در گفته روشن دل شهریار کسی کو سزاوار درگاه بود حکیمان دانند به شومند که آغاز و فرجام چونین یکی بی خبر خفته بر تخت در گفت آنکس افزون تر چنین را و پایخ که است در گفت کانداز و مند چنین را و پایخ که است پرسید دیگر که در آن در گفت که زنجیر نیکوی در برستانده دارد سپاس ببالد بکدر اسر و بلند در گفت کانداز سرای سزای چنانکانت باشد چو خواجه که بخیل بار آید در گفت کای مرد و خوش زمانه خوبی و را داد در آنکه مغزش بخشد اگر از جنبه ی سپارد در گفت بدیست بر باد سعدی که رای خرومند چنین گفت کاین را گویم منش استی و کام بر باد زبان را ندان دیدم بپا زو شب و بروجان دل خوشی را شکار و نهان سپردن بفرنگ فرزند خود	که توانی آهین باب آردن ز دل کاوش و پیرون کند حکیمان همتا نه کردند سرافراز روزی بان را چون همه بخودان مانده اند گفت در گمازین او سپهر بلند همی از او دشت اندر کردند مجاهدست و تاج دل مغزش از دشت آباد همی بود داننده را خوشتر بدانندگی در غر شاه بود نشستند در کتخت بلند چگونه است این را که گفتند همی گل فشاند بر و بر که است و پیشی کرد و خور کسی را وادی و شایسته بهر صیت هنگام نگ دلش بر باد است و بر نگهبان که است بر خوشتر که است نیکو تر از هر دو نخستنده باز گانی شایسته پایان بر سر که بود نباشد خرومند و دور تن دوست شوم بدین کبوشی چو در پیشی که است از هر چه سز و گریه و جزا و داد نخواه چشم از گنگ نمیدد دل و اندر و در که در تیره و دل پارسا بکیسوند روزنگ کزین در و در و بر بهری و در و بر کزین خروند و آوی وز خوشی و بوجا و خور سپردن بفرمان شاه جهان که گیتی با و آن شایسته	فروتن بود که در انا بود بهر سیر و از هر چه کردنی نیش شمشاد بر خاستند بفرمود تا نام او سر کنند زبان باز بخت و مرد جوان نشانده شستن زبانش او مشو باگراشین کردن زهرش جهان را بود و فر شنیدند گفتار مرد جوان بزم دوم نوشی و آن با بوز چهر و موبد آن برفتند دانندگان سخن نماند رخ سوی بوز چهر چنین داد پایخ که جویند چنین است رسم قضا و قدر چنین گفت آنکس که داننده فروتن کند کردن خوشتر چنین گفت کاینکه که است بداد و ستد در کند راستی چنین گفت کان از این کجا زو شستن با آورد در گفت بر و در و بر اگر نماند از اندیشک چو سزایم تا نام نیک در در گفت کوشش با انداز سزای شایش در گفت که است خوشتر و در کار پرسید دیگر که در دشت در گفت آن چیست ای در گوزنا بود و دنیا چنین داد پایخ که بر شهر چهارم که باشد سرش کرامت گان افروز در گفت کان که بخود خرومند بکند و در چنین داد پایخ که ان تن خوشی را بر و در چو زمان بفرزند باشد	بدنش بزرگ توانا بود تیار و از آنکه ناز و نیت بر او آفرین نو استند بدانکه که آغاز دفتر کنند که پاکیزه دل بود و خوشتر نه چیدن از راه توانا کز آتش تبر سدل تره شیر رخشش بوشد بخت و در فزون گشت و تره توانا بزم دوم نوشی و آن با بوز چهر و موبد آن جوان و جانیده مرد که سر سبی زو در و در جوان و شب روز کار کرد زنجیرش نیای بکوشش بیکوی و در و در بیشتر از هر پادشاه نه بیند بگرداند و کیش به بند و در و در نرفت از گری و از نیکوی بسالی و در و در وزین نیکو نگار و نیت بنوید و در و در وز آغاز فرجام نیک در حکوی کزین و کوشش اگر بکوشید باید گشت ازین بر و در و در بگیتی که باشم از و در که آید خرومند را آن بهر و در و در خرومند و در و در نخود بکار اندر و در بکزی و در و در خرومند و در و در خرومند و در و در در پاکیزه و در و در بر و در و در نماند و در و در	هر آنکس که او کرده کردگار بیزدان گراید بفرجام کار از و آنجنان اندر شکفت سیان جهان بخت بوز چهر چنین گفت که خوشتر و در بشایش باید که باشم شاد اگر که فرمایش گیر و سبک سرافراز بوز چهر و جوان بود پر گنده گشتان بزرگ دل از کاینکه سبک و شید سرافراز بوز چهر و جوان از ایشان یکی بود و در بود راه روزی بر و در همانند دانی بر و در در گفت که نایب و در بکوشد بکوشش جهان پرسید دیگر که در و در بخت گنده چون شود و در در گویستی بود و در چنین گفت آنکس که ناخوا چنین داد پایخ که بخشد سخن پرسی از گنگ و در بد و گفت شود و در چنین داد پایخ که اندر چنین گفت کاینکه بوز و در چنین داد پایخ که بوز و در چنین گفت کاینکه بوز و در همیشه بود و در و در یکی آنکه ترس و در و در پرسید دیگر که بکویت سیان بود و در و در چنین گفت کاینکه بوز و در پرسید دیگر که بکویت کز اویت سپاس بخت و در گفته شوم و در و در پرسید دیگر که بکویت	بدانکه گشت از بد و در کار که روزی ده اویت و در کار که مرد جوان آن بزرگ گرفت چو خورشید تابنده شد و در نه چید باید با و در چو دوزمانه و در و در دلش خیره و در و در خرومند و در و در پرازان و در و در کجا خواست گفتار و در بشد با حکیمان و در و در پرسید از و در و در بجوی اندرون آب و در چنین آفرید اختر و در که بر دشت بخردان و در خرومند و در و در چو دید از و در و در بخشش کند و در و در که او نیکوی با و در بداد و در و در همان را و در و در جزا و در و در فزون و در و در که هر کس شد و در و در بوز و در و در نداد و در و در بی اند و در و در و دیگر که از و در کوشید و در و در کوشش و در و در بر و در و در که اند و در و در نماند و در و در بر و در و در نماند و در و در

چو زمان

چنین داد و باج که نزد پدر
چنین داد و باج که مردم بخیر
در چنان بیای نیاری بکار
وزا و زاده بد بهرسان شود
کسی که بخت انبیا نیست
چو بگفته بگشت بشهر بگاه
بگفته هر گونه هر کس
نخست فرین کرد بر شهر بار
در نام حبتن دلیری بود
گرمی بهر نایب است و خوار
تو از کار بخشش بود شهر بار
چنین هم بود مردم ساد دل
کمن نیامدی بروی کسی
یکی رای و فرنگ با بخت
چهارم خرد باید و راستی
چو کوشش نباشد تن زور
چنان دان که عادت کند بخت
نیاید و نه با نذر امید
ز نادان که گفتیم هفت ساه
چهارم که با هر کسی راز خویش
بخت که بستی اندر دروغ
سپردن بدانی گویند کوش
چو گستره و خاکی بهر جان نام
نخنکوی چون کشاید سخن
چو بادل ز باران بود راستی
کجا مرد را روشنائی دهد
چنین ادب باخ که در آتش است
اگر تا و در د بر ز نبرد
چنین ادب باخ که در آن نبرد
چنین داد و باج که هر کوزبان
اگر گفت هر کوز راه کردند
بدان که ز بانست دم برنج
سده دیگر که بر به توانا بود
ز دشمن زنجیر از بر تر
که اندر جهان نیکو نیست
بر او خاندان کفرین بودان
دو هفته برین نیز گذشت

گرمی چو جانت فرخ سپهر
اگر است که جز خوار نیست
همان سنگ هم گوشت بهر بار
زمین بختش تن آسان شود
بدی در جهان بدتر از آنست
نخست از بخت فیروز شاه
همانایبش نیاید بس
که سپهر و باد استر تا جدار
زمانه ز بد دل سپری بود
بدین دستان زد یکی شو بار
بگنج نهفته نشد نامدار
ز کوشش چون کرد از راه دل
که پادشاهی نیایی بس
دوم آزمایش بیاید در
بختن دل از کوشی و کجایی
نیاید دسر از راه به بند
نباشد شکفت از بخت
نگوید که بار آور و شاخ بید
یکی آنکه خشم آوردی گناه
بگوید بر فراز و آواز خویش
بر بی شرمی اندر بگوید فروغ
بختن توشه با بی دل را بخت
زبان کشاید همچو تیغ از نیام
بان تا بگوید تو تندی کن
بر بند در هر سودر کاستی
ز پنج زمانه را بخت دهد
چو دانا شود بر بهان برست
سر بد سگال اندازد و دیگر
نند بر سر او یکی تیره تر
ز بخت دارد و ز نخبه دوان
بگوید دوزگست اگر چمنند
چو بخشخواهی سخن را بخت
بر بر سر دو و تیره دانا بود
بر دوست پیوسته چون تیره
کسی را که کامل برنج نیست
کنانک بیدار دل بخردان
سپرداخت روزی کار ساز

از پیرا سپهر خاندش بر نهایی
نگر تا نداری سخن خوار شود
که خوانی از خندان ارجمند
بگیتی پر از رنج و درویش گشت
بزم سوم نوشیروان بابوزر چهارم و موبدان
چنین گفت از آن پس بود چهر
در گفت مردم نکرد و دیند
اگر بخت جوی بهر باریت
نگر تا چو گفت آن خردمند
بگفتار خوب از بهر خواستی
خرد و جهان چوشت در و فاست
کشاده دلان را بود بخت یار
سوم یار باریت هنگام کار
به پنج گرت زو بندی بود
چو کوشش ز اندازد اندر
نخست آنکه کسی که دارد خرد
چو از رنج و بدتن آسان شود
کشاید در گنج بر ناسزا
بر نیم بگفتار ناسودمند
چنان دان تو البت بهر باریت
شبنده و خنما فراموش کن
چو بام و دانات باشد
ز گفتار گویا تو دانا شو
همیشه دل شاه نوشیروان
چنین داد و باج که هر کوز
بد گفت اگر آب در بخت
اگر می شود بد دل پادشا
در گفت که ز باران میوه دار
کسی را تیره و گفتم پست
چنین داد و باج که کرد از بد
همان کم سخن مرد خرد و پست
نیاید بکاری که از کوشش
ز شادی که فرجام او نم بود
ازین باره گفتار بسیار

که از چاه و درم بکشای چهر
مگر سر پیچید ز راه کردند
چو سبزی و بد شاخ مر باریت
درین بیت خواهم ترا یاد کرد
بگوید اربابان آن راستی
وزان بخت تین دل پادشا
انوشه کسی که بود و بد بار
ز هر نیکی بد بر گرفت شمار
بختن کوشش آری بماندی
چنان دان که کوشنده نویسد
نار و غم آنکه ز و بگذرد
ز نابو و دنیا هر اسان شود
نه زو مزو یابد نه هرگز جزا
تن خویش دارد و بد و دیگر
که از بد به بند کسی جز کردند
که تاج است بخت و بخت سخن
ز بدست گرد و سر ز بدست
بگویی از آن پس که از او بشنو
سبب از آن موافق ناتوان
بیاید بر سر و جهان بر خرد
بدین آب هرگز دوان را نیست
بود جادو و اقا و وفای و ا
که دانا بکار و بیابغ بهار
بود بد دل انجن نیز دوست
بسان و خنویت با بار بد
جز از پیشکاهش نماند
نیاز دارد آن را که نماند
خردمند را آن آن کم بود
دل مردم خفته بید گشت

بزم چهارم نوشیروان بابوزر چهارم و موبدان
چنین گفت از آن پس بود چهر
در گفت مردم نکرد و دیند
اگر بخت جوی بهر باریت
نگر تا چو گفت آن خردمند
بگفتار خوب از بهر خواستی
خرد و جهان چوشت در و فاست
کشاده دلان را بود بخت یار
سوم یار باریت هنگام کار
به پنج گرت زو بندی بود
چو کوشش ز اندازد اندر
نخست آنکه کسی که دارد خرد
چو از رنج و بدتن آسان شود
کشاید در گنج بر ناسزا
بر نیم بگفتار ناسودمند
چنان دان تو البت بهر باریت
شبنده و خنما فراموش کن
چو بام و دانات باشد
ز گفتار گویا تو دانا شو
همیشه دل شاه نوشیروان
چنین داد و باج که هر کوز
بد گفت اگر آب در بخت
اگر می شود بد دل پادشا
در گفت که ز باران میوه دار
کسی را تیره و گفتم پست
چنین داد و باج که کرد از بد
همان کم سخن مرد خرد و پست
نیاید بکاری که از کوشش
ز شادی که فرجام او نم بود
ازین باره گفتار بسیار

بزم پنجم نوشیروان بابوزر چهارم و موبدان
چنین گفت از آن پس بود چهر
در گفت مردم نکرد و دیند
اگر بخت جوی بهر باریت
نگر تا چو گفت آن خردمند
بگفتار خوب از بهر خواستی
خرد و جهان چوشت در و فاست
کشاده دلان را بود بخت یار
سوم یار باریت هنگام کار
به پنج گرت زو بندی بود
چو کوشش ز اندازد اندر
نخست آنکه کسی که دارد خرد
چو از رنج و بدتن آسان شود
کشاید در گنج بر ناسزا
بر نیم بگفتار ناسودمند
چنان دان تو البت بهر باریت
شبنده و خنما فراموش کن
چو بام و دانات باشد
ز گفتار گویا تو دانا شو
همیشه دل شاه نوشیروان
چنین داد و باج که هر کوز
بد گفت اگر آب در بخت
اگر می شود بد دل پادشا
در گفت که ز باران میوه دار
کسی را تیره و گفتم پست
چنین داد و باج که کرد از بد
همان کم سخن مرد خرد و پست
نیاید بکاری که از کوشش
ز شادی که فرجام او نم بود
ازین باره گفتار بسیار

پرسیدند آن از وی باز فرمود
 چه خبر کنس بانه ده دانش
 چنانچه آن که از ده جان چنان
 زنار و سکه کاه بر تراش
 خرد و کند یاد شایر هوا
 زبان را ستای وی دل از جوی
 کسی کو بود شاه را زبردست
 که نادان ز دوش گردید بجا
 نباید که خسید کسی درو میشد
 هر آنکس که باشد بفرمان شاه
 که تار و زار و خون برنگذرد
 چو خسر و این سنگ دارد سپاه
 ز جزیری که گرد گو بسپرده
 ز فرنگی که ز دوشش تخت
 با نرم باز آرایش باز راه
 چو باشد جهانجوی را قزوین
 بیاید شنیدن ز نادان سخن
 چو این گفتا بشنود پادشاه
 چو برگرد این چرخ ناپایدار
 چو نوشه روان این سخنانشود
 بر این نیز نگذشت یک دقیقه
 شنید شاه نشست با موبدان
 ستاده شناسان و چونیدگان
 به اندگان گفت شاه جهان
 چنین دوا و پاسخ که از شاه
 سه و دیگر که با دوا چنان
 بهر دست گوید سخن کم و بیش
 کرد و دوش سیر از آنوقت
 دل ای شاه مکن راه خرد
 این شاه زشتی است خون سخن
 جوان کنین دل شاه بگرد گشت
 تو اگر که باشد و بشنای ز
 چو کامل بود مرد و زن با کار
 چنین گفت که شاه خورشید
 نماند از آغاز اسباب
 سپید که باشد ناهیان
 مرد و زن سر که از دوش

از شیر و زرد ارام فرسنگ و نود
سخن خاز و ناله از ان مشغول
یکی چون از تنها و پیر کلاه
بر از دل باده و غم یافتن
بدانکه که خشم آورد و پادشا
همیشه جهان را بد و آبروی
نباید که یاد بر جهان شکست
بنادانی اندر ستیز دمی
که آید مگر شاه را زان گزند
گنگار اگر مردم بیگناه
تیاچی سو خان مردم بد
بر ساید از درد و فرا و خواه
مگویش بپنیر تریاج و کاه
مجوچاره جز تاجش فروختن
بر او تنگ دار زین دستگاه
نباید که دار و پیکر گوی گوش
چو بد گوید از داد و فغان کن
خرد را کند بر روش بر گوا
و را نام نیکو بود یادگار
نیز گیش چندان که بد بر فرود
به ششم که در وقت گیتی فروز
جهان دیده و کار کرده روان
خو مندر بیدار و گویندگان
که با کیست این و شش اندر زان
در افشان شود فرود بینگاه
و تاجش زانم بکراشین است
نگردد و دهر کار از این خوش
باندیشگان مغز اسوختن
خرد نام و فرجام را برود
باندن سخن دل بر آید سخن
روان و را و پو ابتاز گشت
نیز بر زمین بهتر او را نهفت
از ویر گردد و دل روزگار
بجام تو باد در خشان سپهر
نه از تنگ اندر سپهر نام
سپاهی از و سر چید زینج
که آن چو گشتن غریز و پشیر

از شاهی در زانج و کند آوری
بهوزر چهار آن زمان که گفت
بزد او و پیش تاج تخت
چه شکور دین دمان پیش
نباید که اندیشه شمشیر
سر انگس که باشد در دانی
بدانکه نفوذ تاج خسرو باشد
نگهداشتن کار درگاه را
کسی کو بیاد آفره درخورت
بفران نیز دین بیا کیش
جهاندار باید که از دین داد
چو آتش بر باشی ز دشمن بر
از دو گشتن بر غم هوا
کشادن بر او بر در گنج خویش
و گزشتنی یا بی اندر دین
چو بر یک گشتن دست گرد دین
همه رستی باید آراستن
کنند آفرین تلج بر شهریار
بمانا و تار و زمان جوان
وزان چند مایه چاک کرد

نیزم خچم نوشیر وان

سرانیده بوزر چچم جوان
کز دین نیز دین بر نیرو شود
چو باد او بکشد از گنج بند
چهارم که از کتیر یک گناه
ششم بر پستند تخت
باز دوست از خرد و سر
نش پست کم در انگس
پان چون سبک در شهریار
و باید و کرد و بود تیر سفر
ابر مرد در دین کند آوری
همانند ناستدستی جوان
چنان دان که هر کس در خود
مکوهیده در کار نیز دگر
و کردانشو مند کوه از نره
همان شد که در شهریار خواب

ز انجام و فو جام سنگی خست
که رفته گویا بر آرد وقت
بقدر و بجز و بری و بخت
که شکست پیروز یا شهریار
بود ناپسندیده کردگار
سبک نماید اندر دل بخت
که دانا بود نزد او از خست
بزرگ آردن کام بدخواه را
کجا بد نژاد است و بد گوشت
بزرگ اندرون بخت کرد یاد
بود در جهان تا بود شاه
بداندیش را دل بر آید ز جا
خرد را بران کار کردن کوا
نماید که یاد آرد در رخ خویش
خوی باشد از پستان بکشت
سجود جز بفرمان نیر و تاز
ز کتری دل خویش سیر است
شود تخت شاهی بر او پایدار
سبز یافته جان نوش و روان
و مالش پراز در خوشاب کرد

بابوزر چهر و موی دانه

بیامد بر شاه نوش و روان
همان تخت شاهی بی آهوش
کسین ز ملک نامش بماند بند
بخوشد سینه نامور یا دانه
چنان مهر دارد که بر بخت خویش
چنان چون ناله زان خست
منم که ز خویش کسی نیست
بی اندیشه دست اندر کار
نه آید گفتار او کار خست
نمید نیز میبندد مهر
مبادش توان و مبادش روان
بیش روان را سپهر پرورد
نکو بهیدر نزد خویش خورده
نرسد چو خیزی بود بانه
نیامد و دانه از بر شتاب

[illegible]

سپهرش گرفت آنچه اندکبار
 کرد ای شاه روشنایی بکس
 بر سیاهید از کینه و کارزار
 باز و بکین و بکند آرد
 بپادشاهی سجدیست
 کمان را که دارد در دست
 سخت خود زیر پای آورد
 بماند جاندار با نرس
 بے آزار تاز و نگر و ستود
 سپهرش باید از روی بوم
 به تیغ از بدو شستن جهان
 بر آری هنگام پیش از نرس
 چو در آبیدن بود چرخش
 دل شایزد و بنای گشت
 از دماغ شایس بر آید شود
 تنباهی بدیسم شاهی رسد
 نرسید که دیو آرد و کاستی
 بدانشین نوید که در دست
 همه رای دانندگان گشت
 بر رفتند از ایوان شاه زمین
 بسیار است گیتی بدیای زرد
 چو شاپور چون یزد گرد
 از شادمان گشت شاه زمین
 زبان بر شاد و میان وان
 بخوید بکشتی فروغ
 که نامش نکر و بگیتی کن
 زبانش بگفتن توانا بود
 خورده نماید بخوانندگان
 که ای شاه دانا و دانش پذیر
 کند دل ز نادانی خویش شیر
 تیرسد جهان نرسد زنگ
 پس از برگ نشین آتش
 شنید و بدش بسیار شغل
 از پندار و بر سر ستود
 بگیر برود و آنا فروغ
 ز بیار چون باز دار و گزند
 سیاسی از آن بر سر بر بند

مگو سپیده باشد کل آن وقت
 سخن کان نه اندر غور و باخود
 کسی را که شاه جهان خوار کرد
 که گر سپرد و دیگری را جان
 و گر تیغ تاب اندازی بد
 در پادشاه همچو دریا شمر
 کسی کو نثار و بهنر باخود
 از نو یک زمان شیر و شمشیر
 جهان زنده باد ابو شیران
 چه گفتی که مبره بودی چرا
 شهنشاه باز نه از بازه گفت
 سیاسی از آن خوتن کیان
 یکی نغره بازی کند روزگار
 چنین گفت موبد که ترخت عا
 زواندگان ز شش آه و خستی
 ندانی چگونگی که توانا شد
 که او را یکی پاک و ستمور بود
 و دوزخ نند بودش چو فر و مهار
 خورشیدخانه در خان او دشتی
 یکی نامور بود ز دوران بنام
 همی ساختی تا سمر یادش
 ز گفتار و کردار آن شوخ مرد
 چرا حاجت شاه گستاخ شد
 چو زوران گفتار مرد و جنود
 که او را پسر گنجی بای رسید
 شدست از نوازش چنان پیش
 مگو تا بود هیچ سفید اندر
 مگو که ز دوران گفتند او که
 دوزخ نند مبدود بر باد
 که کاسه نهادی بر او از کمر
 چنان بد که یک دوزخ و دوجان
 چنین گفت خندان بر دوزخ
 خورش را جان زود و کشارد
 بر زنده خوان ز دوزخ شیران
 که روی فلک بخت خندانست
 که خانی گزین نامش آن
 تجفسه بر جای بر دوزخ

که بپراگند. بگریز تاج تخت
بکوشد که بر پادشاهش مرد
بماند همیشه روشش بدرد
پرستار باشد چه تو بگیان
بدوی نهامی دول گریل
پرستند ملاح و شتی هنر
سز در در پادشاه سپرد
بدگر زمان چون گزائند در
همیشه بفرانش چرخ روان
دینگو نه بخشش شهر یار
که گفتار او بادرم بود و حبت
ز روش میگلن دل ندر گمان
که بشا نذت پیش آموزگار
چو کسی کسی نیز نهاد تاج
دش را پیش برافروختی
سهر آرزو بر تو نماند هم
که بیدار دل بود و نچو بود
همیشه پرستند شهر یار
تن خوش همان او دشتی
که او را بی بر در شاه کام
کنند نیز در کار آن پارسا
نشد هیچ مهور و رازی زو
پرستند که خسروی کاخ شد
نگر کرد و راز و فوشتش شود
که بای زمانه بخوابد شد
که نه بان بوسه فلک داشت
پذیرد شوش خوردنیا بو
دش تازه تر شد بیدار او
خرامان شدند ی بدرگاه
پرستار ز رفعت پوشیده
سیر بند خوان نزد نوشی روان
که اسی کین از شاه نوشی روان
نگر کرد و زوران زور اندر او
خردمند و بیدار هر دو جوان
جهان چون از تخت میدان
خردمند و بامهر غویشان
بداد جهان پیش نوشی روان

در کسهای آتش پیش او بدگوی
 دیگر بر حدت آنچه دانی بگوی
 جهان در جهان از جندان بود
 در کجا تو گرد و بجزیره دزم
 بفروش به بندنصفان ترا
 سخن ننگ و بادش خرد
 اگر پادشاه کوه آتش بهک
 بگردار دریا بود کار شاه
 که بر شتر یاران گیتی سرت
 چو بازه بگفتی ز بازه جسم
 بیاورد گنجور خورشید چهر

داستان محمود وزیران
 او و پسرانش

خرد و خواب نمود آن خدای
 چو این داستان شنیدی یا گوی
 دلی پر خرد و دشت رای است
 شهنشاه چون ز نغمه آراستی
 دو فرزند آن ناسور پارسا
 کهن بود و هم حجت شاه بود
 بید گفت ایشان ندید ایچ راه
 چنان بد که یک روز مرد خود
 از افسون سخن گفت روزی نهان
 بد و از بخت دو گفت این سخن
 بگیتی ندارد کس را کس
 چنینج ادب خنجر و ران جود
 چنان پس که سن شیر متین زور
 ز رفتی بدر گاه بی آن جود
 پس پرده ناسور که خدای
 ز دست دو فرزند آن از جند
 بسیر بر نهاده سیکه پیشکار
 یکی روی بنای تازین خورش
 بر حمید و ن جود اندرون بگرید
 پس اندر تخی رفت زور آن جود
 خورش گر بر آسخت باشیر زور
 چو زنان ز پاکی و از رستی
 چو شاه جهان اندران بگریید

که گشته ای نزد شاه آبروی
 بسیار گفتن صبر آبروی
 که با او لب شاه خندان بود
 پیروزش گرای فرزند هیچ دم
 دل کز تیره روان ترا
 بدریا خردمند چون بگذرد
 پرستنده را ز لیست غش بد
 بفرمان او تا بد از چرخ ماه
 بهر خوبی از کشش شورشست
 چهل بدره بودی ز خجق دم
 درم بدره پیش بوز تیر
 شیروان گشته شدن
 فشون زوران یهود
 همان دل بدش بیارستی
 گفتار گوینده و حقان
 ز گیتی جز از نیک نامی خست
 و گر برسم بندان خواستی
 خویش آورید ندی پادشاه
 فروزنده بزم و درگاه بود
 که گردید از ازواج شاه
 ز زوران درم محبت از سر
 ز درگاه وز شهر بار جهان
 بجز پیش جان اشکارا کن
 تو گویی که نوشی ز نشت و بس
 کزین داری غم نباید فرو
 نه سهو و نه بی تو زنده نه پور
 خور و شادی و رازی او نبود
 تنی بود پاکیزه و پاک رای
 رسیدی نیز ز یک شاه بلند
 که بودی خورش نزد او ستار
 که باشد همی شاه را پرورش
 پس آمد چون گز غر شهاب
 چنین گفت با شاه آراورد
 بداندیش با دوا زین زهر بر
 نوشند بر دست ترا شتی
 بخسار شد چون گل شبنم

هر آنکس که بسیار گوید دروغ
 فروست از آن لشکر اندر
 چو بنوار زوت شاه گشتی گمن
 و گرفت اگر هست آن گناه
 از آن پس نیایی تونز و کوی
 همه بادبان را کند مایه دار
 چو آتش که خشم سوزان بود
 زور یاسیکه رنگ دار و بخت
 ننگه که در کسب گفتار او
 چو بخور با شاه کردی شمار
 برین آستان بر سخن خشم
 جلوی که کام خرد تو خشم
 زو بهقان کنون بخاین و تها
 بر زم و بنبرم و سپهر و داد
 بر او چو آن روان شد سپهر
 سپهر سیدم از در کار آمدن
 که مهبود بد نام آن پاک
 سخور دی جز از دست مهبود
 و مهبود بر در بزرگان رشک
 و مهبود و زهر و فزندانوی
 خردمند از آن خودی گاه بود
 نشد آمد میفر و زرد یک او
 زین رنگ در قتل جادوی
 یکی جادوی بایست خفت
 جز از دست فرزند مهبود
 چو بر سیم گیر و جهاندار شاه
 اگر از آن خرد و بلیان بی و
 چنین تابا آمد برین خندگاه
 که چون شاه کسی خوش خوا
 خورشدها نشد و شیر و گلاب
 چو خوان اندر آمد بایوان شاه
 چه رنگست کادی بی بوی خوش
 چنین گفت از آن پس باز
 که ای شاه نیک اختر دادگر
 چه شنید از و شاه نوشیدان
 جهان چون بخورد از آن خندگاه
 بر زم و بنبرم و سپهر و داد

بزرگیک شایان کسیر و فرغ
 ایستند گوش آشکار و نهان
 در گنج پرستنده با شنی کمن
 برین دلت را بر نبرد شاه
 همان گرم گفتار و شنوی
 هر دم مایه دار است و هم سایه دار
 چو خوشنود باشد فروزان بود
 و اگر زده دار و میان صفت
 و لش گشت خرم بدیدار او
 بهر دیده بودی در دم ده هزار
 چه بود دستور پر در ختم
 همه هر چه بایستم آخو شتم
 که بر تو انداز گفته پاستان
 چو کس نشایان نادر و سیاه
 تو ز آموختن پیچ شنی کمن
 زوشیه روان یادگر و زین سخن
 روان و دوش پزگشتار نظر
 هم آیین بکزان و فرزند زین
 همی نختندی رخ بر شرک
 همه سال بودی پراز آبروی
 که او را بدرگاه بدخواه بود
 که اگر کشی و از بد خوئی
 زان نه ز مهوود پر در خفتن
 خورشها بخوابد جیاندان زین
 خورشها باین تلچادر و بر راه
 بریزد هم اندر زمان بیدار
 بد آموز بویان بدرگاه شاه
 بیلی خوان و ترین بیارستی
 و خوروی و آراستی جای خواب
 بد و کرد و زوران و حجت نگاه
 بیلی چادر برینان نوکش
 که آمد در خمی که گشتی بیار
 تو بی با شنی دست خوردن
 که کرد زان پس بهر و جوان
 نو گفتی نختند هر دو تیر
 بر آند و از کس از نیک

بران خاک باید برین سرش رسید ازون کاروان م چنان بد که شاه جهان کشت را سپان که کسری هم نیکوید فر و نخت آب از دیده بد بدان دوستاری و ان ست ز سر کس بره درخت خوستی سخن نیت چندی زافسوفی بد گفت زوان انوشه یک چو بشنید نوشیروان این سخن روانش ز اندیشه برود بود مگر که گار آشکارا کند بنزل رسید آن زمان شهریار ز مهور و از ان پس پشیده که نری سوار و کار بد چو بشنید از و شمع بار بند که این کار چون بود با من گوی جهاندار بشنید خیره بهمان نفرمود پس تا دورار بند بیاران سنگ و بباران تیر یکی دختر ی یافت پوشیده زیزدان هم خوشی زینهار کسی کو بود پاک نیردان پش اگر چند زمست آواز تو کنون کار زوران مرچو تن نوشیروان شاه بیدار چو خوانی ستایش پس مگر تو از ان پس که گیتی بر گشت بیاسود کردن زیند زره جهاندار دشواری کی سان گشت بدانند از کلخ و ایوان باغ یکی کاخ گردانده و شمع بار ز روم زینده آنکه ستاد بود اسیران که از بر باد و ده بود چو از شهر کسیر بر خشتند ازین هر کی را که کار دار باید است آن شارسان چون	نه مهور و باد از خولیکش که کسری بر دشت زان گنیم برنجگر گران همی کرد بران بر کی داغ مهور دید زین داغ دل باد مهور کرد کشاد از دشت در کاستی گفتار دل یار استی ز جاد و و از اسیر من پرگزند خردا گفتار تو شه به سکه بر و تازه شد روزگار کن که زوران بداندیش مهور بود دل و مغز ما پر مدارا کند سر پرده زو بلب جویبار ز فرزند او تا چاشد تبار دل نیک بد کرد و از یارید هم اندر زمان پاک کردن بند ز راه دروغ ایچ تنگروی رو و موبد و موزیان را بخوا فروشته از ابرچان کند بدانند سر را بر نیرنگ شیر سه مرد گر انایه و نیک خو همی ریختی خون دل بر کنار نیاز دگر دار بدیج دست کشاده کند روزم را ز تو سر آمد خسر و اباید تو جز از کور و لغزین نبارید خرد باید ای نامور برگ تو جز از آفرین در بزرگی خوا ز جوشن شاه و دگر ان گره همه ساد و خچر و سیدان گرفت بیکدست رود و بیکدست باغ بد و اندر ایوان گوهر نگار وزارتاد و خوشش نیر باد بود ز روم و ز جانی که از زده بود مگر و اندر شش ستان چو تنها بد از کار گر بار داد نمیدانند از شمع کیمیا تو	بایوان مهور و کس در زمانه نیز یک او شد مهور و جمند آشکارا شدن افسون زوران و مهوری در مهور و کشته شدن مهور و یفرمان نوشیروان ندانند نهان جز خدای جهان سرانیده بسیار همراه کرد مهور و چنین گفت پس شهریار ز جاد و سخن هر چه گویند است ز مهور و مهور و پیر یاد کرد همی گفت کایم و دنا ساوگا که آلوده نیم سبزه زون چو زوران بنیاد برده سر بیاخ سخن لر زان زان سر سخن رست زوران گفت فرستاد ز مهور و جمند جود از جهاندار ز نماز رخت دگر یار کرد آن سخن خوار ز مهور و خیم پیش کش جهان را بناید سپردن بد همه گنج زوران بدانشان بود بد روش بخشید بسیار چیز دگر چند بد کردن آسان بود ندارد مگر از مردم جهان	زخون ان او در جهان پنهان بر اثر خشن سر با بر لب آشکارا شدن افسون زوران و مهوری در مهور و کشته شدن مهور و یفرمان نوشیروان ندانند نهان جز خدای جهان سرانیده بسیار همراه کرد مهور و چنین گفت پس شهریار ز جاد و سخن هر چه گویند است ز مهور و مهور و پیر یاد کرد همی گفت کایم و دنا ساوگا که آلوده نیم سبزه زون چو زوران بنیاد برده سر بیاخ سخن لر زان زان سر سخن رست زوران گفت فرستاد ز مهور و جمند جود از جهاندار ز نماز رخت دگر یار کرد آن سخن خوار ز مهور و خیم پیش کش جهان را بناید سپردن بد همه گنج زوران بدانشان بود بد روش بخشید بسیار چیز دگر چند بد کردن آسان بود ندارد مگر از مردم جهان	تباراج داد انهمه خواسته کشت اندرین خیز چندی سپهر نفرمود تا اسپنجیر گاه وزان تازی آبان خشن مهور چنین گفت کافر و بار آگاه وزان جاکه سوی خج گاه دیران و زوران و مهور شاه سخن جز زیند ان از دین گوی اگر خردنی دارد از شهر ز مهور و ان که کرد و شش کند که مهور و پیر و ماکشته شد همی رفت بادل از در و روم ز جاد و سخن رفت و ز مهور بد و گفت کسری سخن شگلی گفته یکبار گفتند سوی جود چو آمد بدان بارگاه بلند گفت از مهور و ان بد و گفته بود جود و بداندیش کسیر گفت بیکبار زوران و دگر جود زخون ان مهور و جمند سخت روشن مهور و بریان بد که زوران گنا هوش بخشاگر اگر دل ترا سنگ خار اشود چو سیرنج باشی و پاکیزه اگر دادگر باشی ای شهریار اگر میشه دارد دولت رستی چنان که پیش شاه نوشیروان سهان کسری را بسیار ستند کسی را بند با جهاندار تاو یکی شارسان کرد و راه روم بر آورد و زو کاخای بلند یکی گفت از آنوس و علاج همه کرد و داند از ان شارسان بدیش شارسان اندرون جاکه گر و کان که از روم آوردند چو باز از کان و چو زیند ان خوار داد و آوا کرد و ان جهان	زن و کدوک و گنج اگر است درستی نمان کرد از شاه چهر بسی گنذرانند بر چشم شاه همی بود بر جا مهرش بسخت بروش چنان دیوین راه بیا مد چنان داغ دل با پای رفتندیک می یو یان بر راه ز سرنگ جاد و شغفی جود بدیدار کرد انداز دور زهر سکبار که کافران را بر اند چنان دوده را روز بخت پراکنک رخ دیدگان پریم بد و گفت هست این سخن نیکو کمن رت پنهان و کز می جوی تن نوشیروان را کرد و در و دود بسر رسید از روم شاه بلند سخن هر چه اندر زمان فیه بود ندانند از بزرگان سخن و گفت کشته بر و نخت تنی نمود کزانسان باید کسی تند شبه تیر و تار و دگر ان بد شکر خواندش و بیدار کرد ندانند نهان آشکارا اشود از و بهر و یابی بهر و سراسر نمانی و نامت بود و با کار چنان دان که گیتی تو را رستی گفتار من داد از شهر جهان بدیم بر نام او خواستند بر پیوست از سر سو با و ساد فزون از و زینت کانی نند ز کس از جهان ناپسند بریکر زیاده و شیر و سلج که هر شارسان بود و هم کار دل آرای را کشت و رای کرد کسیان از و زهر چو از و دود یکی مهور و دیکه زیند ان نمودش بد از شکار و نهان

در ستایش خرد نوشیروان عادل
و ساختنش شارسان روزشان

بیشتر آمد همه پیشی گرگ خیز از او زش نیاید گپوش همی را ز باسه و میگسار که کسری بر آورد و شست نهر نیز از نرون چند گونه گهر همه کار دنان سگینه فروز همه شارسان جاکه گناست زین بر و مند و مهور دار یکی آنکه مهور و فرنگ مروز که مهور و یار جهاندار کام	بختند آسوده خور و زورگر ز کوبال و خچر نیاسود و نشست اندر ایوان گوهر نگار چنان بد بوم اندران چرخ همه عاقلان و سیریم و زور از ایران و از کشتی و خیر و از ان سر یک را یکی خا خا بیار است بر سر سو کشت یکی پیشه کار و یکی کشت در اسرارشان خواند کسری نام

زنان چو از شاه سپهر کنون چو از شاه سپهر که از نادران با قزو داد سپهر بلباس و جویان حسین سختنای کسری بگرد جهان خرونده خاقان بدان زنگار یکی باده است پس بشمار ز دنیا چینی زهر بشمار بفرمود تا پیش او شد و سپهر ز سندان درون تا به جویان ز نیکو چنانیدگان و جوانان سپهر است از آن دوستی بهر تبار چو از آن همه خواسته سپهر را از قاجار باشی برانند سپهر خاقان چینی چو بود سپهری ز ستیایان برگزیده ز کوه و دیابان از گنجینه ز بس نیر و تیغ نایبش بجنگ اندر آمد سپهر سپاه یکی با دین خاست گرد سپاه بیک بخت آن لشکر خجسته نمان شد بگردان درون افتاد پراگنده بهر سوی خسته بود همانکه مردم بدندان سپاه همچو چرخه افروخته داشتند خوش باریکشان چو بود نداریم تا بخت خاقان چین و گرنه خود از خسته خسته که با قزوین دست خسته چنانی کوی بود خسته پس آگاهی آمد شاه بزرگ شاه چنانی که با خسته تو همه یک یک خسته شد با یوان بسیار است چنانی همه چو از آن نمانده راه ز ستیایان و خاقان چین بفرمود سپهر چو شد	هات کج او دگر می سپهر چو زرم آید پیش گو پال کس برودن جنگی و گنج نزار لباسی بر خوانند آفرین پراگنده شد در میان همان همی دوستی حست با شهریار همه با دگر از دشمنان بگنج فرمود تا صد هزار ز خاقان چین نامه بر جری کشیده و پیش پتیا شاه سپهر سپهر پیشان برانند بدوروی ویران شود شهر همیوان و پان ارکسته بچین و خاقان نماند همی باسان برود از خاک بود گشت آفتاب ز جهان پدید بجوشید از چو مور و مخ در خیدن تیغ و ز کفش زنگی بستند بر باد راه بشد شومانی ز خورشید و ماه بروی اندر آورد و دود پراز خاک شد چشم پران عقاب همه ز گشته و بسته بود نشایت کون پیشان نگاه همی نیر و بر کوه گشته سواری خسته که بیدار بود گردد باید بایران زمین گرنه نیم جنگ آوری خزان همی سپهری خسته و پرورد چون جهان چو خسته بود ز خاقان که بمانداری بیاید خسته از خسته نو زند بزرگان با بزرگان رفتند گردان خسروست نشسته یکسر خسته شد وزان مرز نمان توران دور سپهر خسته و خسته	نخواب ترا ماندن جا و دوان به پر دزدان را ز کار جهان داستان زرم خاقان با غنا قمر سالار پتیا لیان و شکست خوردن غنا قمر و بر تخت نشاندن پتیا لیان غنائی را سیکند نشسته باران ز اسپان سپهر و بیای چین بیاورد باده بیا کرد نوشته برسان آیین چین گویی غنا قمر نام سالارشان چنین گفت با کشتان غنا قمر باید کی تا ختن ساختن نوشته را بر سر بر بست ز خوشی اران بکج اندون زبان و شکستان آسوی فرس چو بگذشت خاقان رود بزرگ بخارایر از گز و گویال بود در خیدن تیغهای سیران کشتانی و سندی شدند بهر جا که تو ده گشته بود بسته سوزی غنا قمر گشت کرد بهر کس که نماند از ایشان همچو همه دیو بودند و دود همه جنگاهاشان بیان بلند همه شب بجز حست و ختن گراید و گدازان بر دختار که او شاد باشد بنوشته مناوت بر بزرگان با خروشا خرونده و نامش فغانیش بود چنین گفت کسری که ای جهان بی اندازه شکر شدند بدان نمانداری که پتیا بود همانکه دگر کرده روان ز بچ و ز بچ ز ترک ختن جهانی بزرگ ز گویال بود	چنان دان که کسری پتیا چنین گفت بر باده و خاقان چو خاقان چینی بود از غنا سپهر را با شکر و گنج و تلخ بهری و دنانی و قمرست بدل دوستی را بهی جای ظرافت که باشد چینی اندون سختی سوزی حست از غنا گذرد و راسوی پتیا بود چو اگر شد از کا خاقان چین اگر شاه ایران خاقان چین ز لشکر کی تا سپهر برگزیده چو گاهی آمد خاقان چین برفتند یکسر گز و یون چو گاه شد خاقان غنا قمر ز ختن و از تر و دیکه سپاه چین کرد بر نامی مرغ بشد خاقان سپاه چران تو گفتی که این زبان دارد که تا چون بود کاران زنگار بسی نیر و گز و گویال تیغ شکست اندر آمد پتیا لیان همی این بدان که بگریخت ز شمشیر و نیر و گز و تیغ یکی زمین سپان نبرد شدند بنو و دینت کسری غنا قمر سپارد و سپهر پتیا را بگوید و کار خاقان چین ز ستیایان که دودن مردون بزرگان پتیا مردان چین ز ستیایان که دودن آن چین گرفت آن سخت شاه چینی پراگنده شد شاه جهان را بگوید و دودن اردو سپهر یکی آگاهی یافتند یکی بخت با ترک و سپهر چین شکست ست کاه پتیا	لمبندی پتیا غنائی کس سختن چو از شاه سپهر که از نادران با قزو داد سپهر بلباس و جویان حسین سختنای کسری بگرد جهان خرونده خاقان بدان زنگار یکی باده است پس بشمار ز دنیا چینی زهر بشمار بفرمود تا پیش او شد و سپهر ز سندان درون تا به جویان ز نیکو چنانیدگان و جوانان سپهر است از آن دوستی بهر تبار چو از آن همه خواسته سپهر را از قاجار باشی برانند سپهر خاقان چینی چو بود سپهری ز ستیایان برگزیده ز کوه و دیابان از گنجینه ز بس نیر و تیغ نایبش بجنگ اندر آمد سپهر سپاه یکی با دین خاست گرد سپاه بیک بخت آن لشکر خجسته نمان شد بگردان درون افتاد پراگنده بهر سوی خسته بود همانکه مردم بدندان سپاه همچو چرخه افروخته داشتند خوش باریکشان چو بود نداریم تا بخت خاقان چین و گرنه خود از خسته خسته که با قزوین دست خسته چنانی کوی بود خسته پس آگاهی آمد شاه بزرگ شاه چنانی که با خسته تو همه یک یک خسته شد با یوان بسیار است چنانی همه چو از آن نمانده راه ز ستیایان و خاقان چین بفرمود سپهر چو شد

از آن بر سر پیش درگاه شاه
چو آگاهی آمد بر ما بچین
چو از نامه بشنید گفتار او
بیرون یک ماه نزدیک شاه
سراسر بدان بارگاه آمدند
بسیار است و پشت پیل
ز دست سواران نیزه گذار
بهشت اندازد و درختستان
در ستادگان راز هر کشور
بهر جوید و هم هیچ پیر
بگفتی که چون شاه نوشی روان
بیاورد و خفتان و خود ورز
در کمان رنودی چووی
خروش آمد و نامه گزنی
نوشادگان خوانند آفرین
بقرطاس بنامه خسرو
بدان دادگر کو سپهر آفرید
نفس خیر فرمان او گذرد
ببیداد و پیغمبر خون بختند
و دیگر که گفتی که گنج و سپاه
که هر برتری راز بر سر است
که در یابی چنین باندازم با
چو تو بزم جوی مرا نیست زرم
بسی دیده باشد در کارزار
نماند بر نامد بر سر شاه
بجزی بختند از ایوان
فرستادگان را به پیش خواند
زاد و زبید او ز کشورش
بصد روز گاران که آمدند
چو برگاه پادشاه رسید
خجسته سر و دست برگاه
بسیار گزید و زین کمر
اگر بختی که از این بود
و بختی که از این بود
کرای بخوان را از این کار
ز هر گونه موبدان خوانند
بانی فیه در کار پیشه کنیم

فرستاد و بهتال بسته برآه
بگویند بر خواندم آفرین
بزرگی و کردی و بازار او
بایوان و بزم و بختگاه
پرستند و نزدیک شاه آمدند
بر او بخت پیروزه هم رنگ نیل
برفتند یک بر سر شهریار
سواران جنگی همه بختند
ز هر نامداری و هر مهر
بگردان شکر نماند سنان
بیدیدند است پیر جوان
بفرمود تا بر کشایدگره
نه از نامداران چو جنگجوی
هم از پشت پیلان پیروزان
یکایک نهادند بر زمین
نویسند و نوشت بر پهلوی
بلندی و در فی و مهر آفرید
بی موریه او زمین نسپرد
بدام نهاده بر او بختند
ز هر وی فقیر و تخت و کلاه
چو از هر از هر ختری اختر است
شود و کوه از آرم من بختند
نخ و کسی زرم هرگز نبرم
تخواهد که زرم آموزگار
بسیار است آن سرودی تاج و
تسایش کنان برگزیده
ز کسی فرادان خنما براند
هم از گنج و در شک و آفرین
سپه دار و زانه و تار و رو
چو در جنگ شاه ننگ است
یکی بار و ز سر وانی و خشت
بهر پیش کارش با بخت
چشم و چشم سوزن بود
وزانده و خورشید بدویم
بازانده و خورشید راز گشت
بسیاریم بر شاه خوشی کنیم

بدان کینه رستم من ز شهر حاج
ز سر و ز شاه و مردمانی
فرستاده راجا که ساختند
یکی بار که ساخت روزی بدست
چو سی صد زبالای زین تمام
زمین پر خورشید و سواران
بچینی نمودند که شاه می مر
بگوپال و تیر و گداز و گداز
شکفت آمد از شک و ساز او
بهر با که نمودان شمس یار
حدیث فرستادگان در دنیا
کشاده بری گرد و زور زنا
تاورد که رفت چون بخت
بغیره زنانش بر سر و خنج
بایوان شاه از و شاه جهان

که بستام از غاقر کج و تاج
خرو سندی و شرم و فزونی
ستودند و بسیار بنوختند
زگر سواران بهوایت گشت
سیر و دوشمشیر زین نیام
همی کشدی مردم تیر گوش
ز خوشید تا پشت ماهی مر
بگشتند گردنشان یکسان
هم از چهره و نام و آواز او
ز او دشت باید بدل یا گداز
بگفتند با شهر یار جهان
ز هر دشتی بختن او رجا
یکی گزده کا و یک پست
زمین آمد از فعل سپان بخت
یکایک رفتند با او همان

پانچ نامه خاقان از انوشیروان

از و خواستم تا مگر آفرین
اگر بختش و در در دشت
کسی کو بزرگی زند درستان
چنین با کسی گفت باید گنج
سر از زمین زیر گنج من است
و دیگر که با ما سر دار مرد
دل خویش باید که در خاک
بر هم کیان خلعت آفرینند
رسیدند پیش خاقان چین
نخست از پیش و نشانی
فرستاده گویا زبان بر کشاد
بایوان و بزم و بختگاه
اگر تیز گرد و بخت و جوار
بهر شهر ایران سپاه ویند
ز میان و از نایب تخت تاج
هر آنکس که سیر آید از روزگار

گاش کردن خاقان نامه نوشتن
در باره دادن دست خود بنوشیروان
پس پرده مایی دخترند
که بر تارک بانوان آفرینند

بران گونه رفت و گذار یون
همه دوستی مستم اندر زمان
چو خوان می آرستی میگسار
همه زبانان بزرین کمر
بدرختیدن تیغ و زهرین
فرستاده بر و دیند و روم
سواران شد از جوش گرد سوار
بهر دشت نیزه و درختان
فرستادگان یک بدگر و زار
چو هر کس بختی شاه خوش
ببخور فرمود پس شهر یار
همان خور و خفتان کوپال و
ز هر اندرون با له کافرن
شند شاه با خود و بر ستوان
بفرمود تا پیش او شد بر
فلک چون دوش را بهوایت
همه بند گانیم او پادشاست
نخست آنکه گفتی ز متیالیا
چو ایشان رفتند راه پلنگ
نخست بزرگی ندیدی نه تاج
بزرگان گیتی مرادیده اند
سه دیگر که دوستی خواستی
بویزه که خود کرده با بخت
ترا بار داد جهان آفرین
ز پیغام هرش بدل بود
همانده خاقان خیر و جانی
در گفت خجسته نا اوسپاه
خاقان چنین گفت که شهر یار
ببالای سر و دست و بخت
و گری گسار و دای مردم
چو ساز و دشت اندر و گاه
کس کین اورا زاده شمار
چو خاقان چنین آن بختند
باز و زبشت تا بخت
باید که سر و دست بخت
چنین گفت خاقان آنکس
یکی را بنام شند شند

که شد لعلگون آب جوی خون
که باشد با شهر یار جهان
فرستاده را خواستی شهر یار
باو چه و کیلی بزرین سپر
تو گفتی که ز اندر کین مرشت
ز هر شهر یاری و آباد بوم
زمین پر شد از آلت کار زار
بیک سو پیاده و یکسو سوار
بگفتند کاین شاه گرد و فزار
سخن دشتی یاد هر دوش
که ارد دشت آلت کار زار
بهر دشتی خبر و دیال او
ز بالای او خیره گشت سخن
چو در است گردان چنان
ابا موبدان از و خیر
سزنا مکر و آفرین از خشت
خرد بر توانائی او گواست
که آنکه بختند بر ایمان
تو میر و گشتی برایشان بخت
شکفت آیدت لشکر مرز تاج
کسان که ندیده اند و شنیده اند
بهر پیوندان دل بسیار استی
که زرم جستن بخوبی رنگ
با نا و روشن گلا و نگین
بگفتار بر نامه بفرود نیز
بیا و بخت او و نهامه
وزان کن که در و نگین کلاه
تو او را بدین زیر دشتی مدار
بختش گفتن چو دریا نیل
بمی دل تان بگفتار زرم
بگفتی که جز از دادگر و کار
بهر دشتی چو در دشت
چنین گفت با نامه از سخن
بهر دشتی چو در دشت
که گردی ز هر دشتی که
که کار و دشتی که

چو پیوسته ساریم با او چون ز لشکر سپهر پادشاه را بر گزید یکی بدید ساخت کاخ جهان خداوند گنجهای خورشید و ماه خداوند دانا فی قیام و خفت فرستادگان خروست و من چنان آرزو خست از فراوانی نخا ازین گریستند آیدین سه مرد گرانی که چو پیکر سه مرد گرانی که چو پیکر فرستادگان را پیوسته اند نشت از تخت فیروز شاه همه ناداران نشسته گرد سپه سر فرزان پر سر کار برزم اندرون نرفته پست تقریب شاه شد نیک خواه نباید برین کار کردن و رنگ ز یک کاره او ان پیوسته پیام جهان را بگذارد و بفرزند پیوسته جوید همه چنان باید که کنون که خاقان بریند که تا چون پدر مادرش شبهان او که گرسه بار بیغ شسته اند نه اندازانین بفرموده اند تا به پلخ نوشت افغان او است گیتی بای و گمانده اند ز بد روزگار رسیده این فرستاده بافرین فرستادگان یک یک پیوسته نوشته چون خامه پیکر کزین که میری خردمند و زبان آوران بایست چو گوی پس برده او بیست و خشت اگر گوشت بود با نژاد خاقان چو گاهی که نژاد ازان کار خاقان برانداخته یکی دختر را در خواست	به دناش و سرورازی بود در گنج دنیا یکیشاه گفت دیر جهان دیده را پیش خاند ز بنده خود ابد جز از راستی بداند جهان را خست و نژاد ازان بار که چون بدین بارگاه گرای تراز خون دل خیر نیست نباشد جدا مر زار ان زمین برفتند از ان بارگاه بلند سه توار دنیا چون بی نزار سراوریشان یک یک جایگاه بفرموده اند ان دروان چو آن نامه بر شاه ایران بخوان بیزد ان پاس سیران پناه همه دشمنان پیش تو گنند هر آنکس که در در گردان خرد زین تا بخار سپاه و نند شهنشاه بسیار بخت نشان چو نشسته اند آن خنهای گم هر آنکس که در روز دشمن کسی را فرستد که در دشمن چو این کرده باشد که دریم یکی را فرزند انکان بر گزین	وزو بگذری چنان بازی بود که گوهر جرایب اند ز نشت سخن هر چه بودش دل بر اند نخویدید او اندرون کاستی خردمند با نشت فرنگ و او رسیدند و گفتند چندی شاه خردمند فرزند بادل کیست فرز اندر ما در جهان آفرین بایران نیز یک شاه بلند بروند کرد و پیشش نثار هم آنکه بسیار است و توشاه نشتند تا نامور بخردان یکی آن سخن گفتی بساند که نه نشت یکیشاه پیشگاه اگر کسی را بخواند خردمند تن آسانی درستی پرورد همه متران در سپاه و نند بفرزند کی تحت بنش نشان از گردان چینی باوای نرم بچشم خسته کار با نند شبهان او که سیر بنگرد سخن را به پیوستگی او داد که اندر نیز یک خاقان چین	همه را پسند اند این شاه که نام را باید و رنگ را نخست آفرین کرد بر کردگار وزو باد بر شاه ایران درود که مردم مردم بود از جنبه زدا و خردمندی و خشت او یکی پاک دهن که است پس اندر نوشتند چینی حریر چو نشسته کسری بسیار تاج وزوین و همین دیبای چین بگشت اندرین نیز کشید سپهر چنین گفت کان نامه جز پس خوبی و دوزخ آفرین بفرزند و فرزند رنگ شاه همه بیم ازین شکر حاج بود چو دشت خاقان که پایا چو نشسته گفتار ان بخردان سپه دار یا لشکر گنج و تاج چنین داد و پادشاه خاقان بازیم یک یک رنج نیم یکی بر گزید که نامی ترست فرستادگان خوانند آفرین که در پرده پوشیده ریای او نوشته نامه را خوانند پیش نخست آفرین کرد بر کردگار کسی را که خواهد بکند و جنبه نخا هم که جان نماند و لم فرستاد دل شد پیوسته او همیشه ترا جان بر از خرم باد برایشان کی خفت و نشت چنین گفت کسری که در تاج برادرش چو در فرزند نگرنا که است با شتم و داد برفت از شاه گیتی فرود چو نخی چون دیدند پیش برگشت کاشانه و توشه بفرستاد و نشت اندر جهان	باو از گفتند است راه در بخشش ازیم و آنگاه توانا و دانا و پروردگار خداوند شمشیر و گویا و خود اگر چند باشد بزرگ بلند ز تاج و سرافرازی و خشت او نگو تریدیدار و شایسته تر بفرزند با مهر پیش و نیر نشت از هر سر و تخت تاج در خشان ترا از آسمان شد چو برزد سر از کوه مانده مهر بفرزند و بنهید پیش و نیر که پیدا شد از گفت خاقان بخوانی و نیری و بانگ شاه ز خاقان که با نچ و تاج بود نذار و پیوسته او حست راه بزرگان و سپه داران و نیر بفرستاد ان بزرگان چای بزرگست و باو نشت آفرین سخن هر چه گفت است با نچ خاقان چین بگرای شرا که از شاه شاد و خاقان چین نزدیدار آنکس پیوسته او ز خاقان فرادان سخن نماند جهاندار و پروردگار رستی برادر و بچرخ بلند اگر نیم و امید از او بگسلم بفرستاده را پیوسته فرزند او دلت شاد و نشت با گرم باد کزان مانده اند گفتی سپاه بفرستاد و پیوسته با نچ نباید که گزیدند اندر نیر باو که در خاقان نژاد بفرستاده نچکار و نیر یکی باید و چای که نشت چو نشت و سپه دار و نیر فرستاد و نشت

مراد زو نیست از مهر او بگو گفت خاتون که باری تو چو آن نامه خواند خاتون چو مهر آن تبار آن خندان شبهستان بستی بد است یکی جانم در شسته در پیش چو مهر آن ستاد آمد و بگریه پرستنده را گفت نزد کلاه بد و گفت خاتون که ای روی همی کودکی نارسیده بچانه من این را پسندم که بگریه پس از پیش خاتون بیاید بر خود منده شست بباران بفرمود تا هر که بکوش بگر که انیکار خبری ننگد ز برو شهر یاران کنند ازین چو از چادر دلماسه پرستند نزد پند مهر آن ستاد از پدر پرستندگان با نشان آمدند یکی دیگر از خود خدی بی ز چهل بار دیبای زلفت گون بفرمود خاتون سپرد و بخت بعد مردش از جای برداشت فرستاد فرزند را نزد شاه یکی نامه نوشت از کلاه شاه شاه ایران را فرست که اندر جهان سرسیر داد فرستادم اینک جهان بین که بخت و خیر و شهنون تو باد که دادی کسی از میان جهان چنین تالیه و همچون کشید چو کاکی از مهر آن ستاد ببستند آهین شجره بر راه ز آئین و گنبد بشهر و بخت بر آینه تشتهای خدی چو آمدیت اندر شبستان شاه که لبسته و ناز بر تانت	که سینه بر دارم از مهر او گیر و کس اندر جهان جاتو ز میان بخندید و زین گزین بیاد و با استواران کلید پراز راه و خورشید و پر خاسته کلاهی و شکایه زدی بر شش یکی را بدیدار چون او ندید فراوان بود یاره و قیامگاه کوی می یک سخن دلپذیر برایشان گزینی نه پاک را ندارد بین یاره و طوق قیام نیز در کلاه خاتون شد آن شهن بیاد و از ایران شاه بخت بخت یکسیر شمار سپهر بیدار و دشمن زمان نشود همان بر سپهر سرفرازان فرستاده را پیش خاتون نیامد شاه سپهر و زگر بشادی بر شجره بار آمدند بر او یافته چند گونه گهر کشیده ز بر جید زاندر که بنهید بر کوه پیل تخت ز ماسون بگردون بر افراشی سپاهی همی رفت با او بر راه بر آتش رنگ بوی و کار نه پیوند او از پی و خمر است جهاندار چون او بنده دگر سوی شاه کسری باین خود بزرگی و شهنش تون تو باد فرستاده را آشکار و نهان بزرگان بی از پیش کشید همی بر سیکه بد و خمره داد درم خیریت نداد بر خنده شاه برای که لشکر می برگشت جهان پر شد از ناز و کون به اندرون که کسری گاه یا خنودن که ننگد و بخت	چهار ست نیز از پرستندگان برین گفته یک شب به مهر او کلید شبستان بد و دگر گفت در خانه بکشد و اندر شد پرچهره بر کلاه بنهشته پنج کرده و بخت بکارش بود بد نیست بنیاد دل رای براد من این را که قیامگاه و آتش همان را که با خورشید و در چنین پنج آورده مهر آن ستاد اگر مهر آن بین نه بنهید را بگفتش بد و آن کی رفت بود چو بر دخت شد جایگاه نشست همیکه و مویده با خسته نگاه چنین ستاد از سپهر بلند	پرستار و بیدار دل زندگان چنین تالیه بر اندر کوه آفتاب بر و کار امینی اندر گفت پرستندگان و ستاد نازند همه بر سران تاج و وزیر گنج بجز از پیش کرد کارش بود که در دخت خاتون خاتون او گزیدیم که این اندر فرست دل فرزند گشته رسیده بچانه که خاتون اگر سر جیب زرد چو فرمان بود و با کرم بچانه چو خاتون و را دید کا شفته بود برفتند باین روی بدست ز کردار خاتون پیوند شاه همان دختر و کوشش سوختند	از ایشان سپهر می را بدو بیاید بدگاه مهر آن ستاد پرستنده بادی بیاید بچانه که آنرا که اکنون تو بینی بر راه مگر دخت خاتون که اندر نشست یکی سر و بد بر سرش نه نو بدستور ستان همچو چشم او بج از پی به گزین آدم ببالای سر و بخت چون بهار بدان که شاه جهان که خدای مگر که دخت خاتون بکشد او بدست کاین بر یاکینه و خمر شاه شتاسان کند او دان چنین گفت فرجام کا شته یار که از دخت خاتون و بخت چو بنهید خاتون بخت گشت بگفتند خبری که بایست گفت میانچی سید رفت و خاتون باد ز دیار و کوش و طوق قیام شتر بار کرده بدست چیدن همی دید تا هر کی بخت دوشی و دوشان ز دیبای چو سید چستار با مهر چو بر دخت شد زان بیاید که بر خیزد کافر از کوشش ز فرزند بزرگ و اندر شاه بداد و بدش بدین و خرد خرد و گدازد و فرزند گداز یکی خلعت از مهر آن ستاد همی رفت با دخت و خور همی بود تا رو و گنبد بختند ولی شاد و با بد و با نشار چنین تالیه نظام کاین ز بالا بدیشان درم بختند ز بس که نای جنگی رباب کلاهی دگر بود و شگین نه بد شاه و خیر و مانده	بر آسایم از جنگ از گفتاری بخت آوردت و نامه بداد که خاتون بدیشان بدست ستاره ندیده است و خورشید همان یاره و طوق کوشش فرزان ز دیدار او گاه نو بپوشید از آن تازه خشم او نراز بر و دیبای چین آدم بدان پرستیدن شجره یار چو اندر اسپر ناپاک را شکفت آدیش را کرد و کرد بخت و شایسته کار خمر بر کس که بود و اندر ایشان دلت را بدید هر چه بدار بیاید یکی شاه زیبا گاه بخندید خاتون خورشید و شش ز فرزند خاتون که بد و بخت یکی را که در دخت خاتون نژاد همان مهر و زده و بخت بیارسته پشت سپان بزن باین چین با دوشی بدست که بد اندوی ز دیبای زمین برفتند شادان از تازه کرد بیاد و شک کلاب و حیر بدان شوکت بندگی از کوشش بجستم همی راه پیوند شاه در پاک نیر و ان می پرورد بیامد از آئین و ننگ او بیارست کان کس از دیبای ستوران پیلان آراسته بخت بدان رو پرستند همه بنیان و همه دستار ز کف زمین آسمان را ندید ز شک ز غم بر بختند بند زین جوارم خوب چو بخت گشته که بر گره بر نام نیر و ان نژاد

مهر وادار و جایی بگریزید شاه
وزان شادمانی بفرزند او
جهان نوشد از دود و شیر و ان
تو این داد و بیدار کسی بدار
بشد جز در خواب و آرزو این
بدینسان بود و در بر کیان
بگفتند کاین شهرهای فراخ
بخار و خوارم و آموختی نرم
وزان پس چرا جانش زویند
وزان پس چون میسر گشت
خوفا قان جهان بست از نو
بنگام پر و چون خوشنواز
بمانا و تاجا و انرا او
بهر سو که بدو بدست کاروان
چون زدیک نوشی و ان آمدند
بگفتند کای شاه مانده ایم
از این ان فغانش بدید
وزان پس شهنشاه از ان پرت
که کس که یابد زین آگهی
همه دهم و دیاسان فغانند
چنین پیش از ان گویان
سپه برشت و نه بر نهاد
نشستند برین پستگاهان
سرودان بود مهر ان ستاد
سپاهی بیاید بهر کشور
بدان شاد و دانا و بزرگ
بشهر که کجا بگریختی سپاه
جهان دید کیسه بر پشت
چندی هر بار بار شاخ و دخت
نخاری که پوشیده شد و کرم
فرستاده پیش پنهانند
بید رفت شاه اندر کباب
نوان پیش از انش گشت
بهر و بدان نزد و گشتند
بهر شهر که اندر شدی و در
کاسان چین با جمل استاد
جهان چون شتی شد از دست

بیاراستند از بیهوده ماه کاه
شدن شاد و خرم بیرونند او
بگفتند بر پشت سپه و جوان
بگردان ز جانش بد روزگار
سوار نه برداشت از این
نخچ آبک شمشیر نریان
پراز باغ و میدان ایوان کاخ
بسی یاد داریم با درد و غم
شد این عزیز را ز درد و گزند
همه مرزها بر زینار گشت
بید و تیزی بر آورد گرد
جهان کرد و پر خون گرم و گداز
جهان کیسه با و با و او
روی پاک و شیار و بسیار
همه یکدل یک زبان آمدند
بفرمان تو در جهان زنده ایم
سپاهی پیش جنگ سازان نو
بجاک آمد از جایگاه گشت
از ان پس بخود کلاه محو
همان جهان که ان فغانند
مگر تا چنین در جهان گشت
زین و ان نیکی و رشک کرد یاد
دل آرای هر گونه اندگان
بشد با شتابان فغان شد
ز کیمان و از دیلمان شکری
که از پیش کوتا و شمشیر گداز
نیاز روی گشتندی بر راه
در دشت پرگاه و در گشتند
بفرجهان در سپهر و دخت
چنان باز برگزیدند و روم
بگه کرد تا نامر بر خوانند
همی راند تا خان آفرین
جهان آفرین رایش گشت
نیایش کنان پیش از شدند
بر رویش و از کیسه سیم و زر
بمیراند از پیش مهران ستاد
زود و ز خوبی و از خواسته

بهر و دخت سند و مهر و دخت
یکایک میخوانند آفرین
که از فر و از رنگ او در جهان
بر آگنده شد ترک سید و نهران
ز نام وی و اختر شاه بود
ز چای و سحر قند و ترک و سحر
ز سید و از زنج افراسیاب
از ایران چه شتابی بگنج
چون پادشاه هر روز گشت
بیامد جهاندار بهرام گور
سباد و فغانیش فرزند او
چون بنیان بنیاد و بنیاد
ز ترکان هر آنکس که بر این
چنان گشت از ان و درگاه
همه سر فر ازیم با ساز جنگ
گردان خوشنود و شمشیر
ستایش می کرد بر کردگار
همه که تیری را با زید کار
که بر گزینند تو او خواست
تخت آمد از جایگاه نماز
زینار و دیبا و تاج و کمر
فرستاد کیسه و طبع و خون
سکه طبع و قوت و گنج و نه
ز کوه بلوچ و ز دشت سمرق
جهان تا جهان شد بلوچ و نو
بجستی می زدن ان آب
زین می که با و هرگز نبود
بفرمان سید و نزدیک شاه
زینار بر کرده و ده چرم گاو
بسیه گم پیام داده بود
چرا و در جاک پرتش بدید
بهر و ز کوه و زونی که بر
بهر و ز می خوانند آفرین
زین خورشید کش بر آگنده شد
گفتار اندر و او و شمشیر و ان و
آرام یافتن جهانسان از آفرین او

چرا گاهی آمد بخاقان چین
ازین شهر چون فشت و شمشیر
همه دست بر شمشیر با همان
بر پنجسرخین او بگرگان
کمانی نبایست کردن نره
وزان پس بزرگان گشتند
خجانی و شکنان و ختلان
که خوش و آمد بر سیم از و
بر سواد گیتی ز کردار او
جهان سکودا و آمد و این
شمار داد او شهر را چون
جهاندار کسی کنون مرزا
وزان پس هتیا و ترک فغان
چنان روی دیدند کیسه سپاه
همه بر نهادند سر بر زمین
شهنشاه پذیرفت از ایشان
بهر سید سپاه بر بوخت شان
تو دای را فرو و فرنگ را
بگو اندرون رخ و باهی او
توسیر و دی تا گرد جهان
بر آمد خورشید گاو و دم
ز اسپان پوشیده رویان
بفرخته قال و بر و شنوان
بهر و شیره گردان آزادگان
همه پاک با بد و دانا
بفرجهان که کس که سپهر
بنیان می کرد گیتی گشت
بگه کرد یک بر و مند یافت
ابا هر یک و سیم و با تخت زر
ز قهر سیکه نامه با شاهر
کریل و نون تر و سیم چین
فرود آمد از اسپ بر سیم
پراگنده بر و بدان چرم و زر
وزان با یاد و سیم و سیم
وزان شهر روی ان کشید
چو کسی بیاید تخت خویش
بر سواد گیتی ز آفرین

از ایران و از شاه ایران زمین
همه مرزبانان فرستاد شاه
که ای کردگار کاین زبان
کشاده کسی رو قان نه
که نه ماند اید ز چینه نه
که سوی تا شهر جیج و فغان
شده روز بر سر کسی تا و فغان
جهانی سیاست و از گفتگو
که هرگز مبادا نلک یار او
ز بدست شد دست اسپرین
پراگنده شد کار و خوب و وز
بید رفت و پیرایه کرد از را
بگه ز یون بر شدند انجمن
که آید باده نزد یک شاه
همه شاه را خوانند آفرین
بر قند پس از شهر یار
بهر و زنی جایگاه ساختن
تو باشی هر یک بد و سیم
چون فغان با شمشیر و خوب
خجند گریخته روان
زورگاه و از رومینه خم
در گداز و زده و تخت علاج
بر قند گداز و شنوان
پیاده سواد در آبادگان
بهر و سیم سواد شهر یار
در گداز و ترشد با این و مهر
بگه کرد هر یک با سون و دشت
بهر فغان چند فرزند یافت
ز دیبا روی و روی گهر
نوشته سوی نام و شهر یار
که اینها ز شهر شاهرست نیز
بهر و سیم بگفت و با سیم
جهان جاک و شنوان با گه
زین شمشیر که بی ستون
که آنجا به گه گه اکلید
گزاران و هم باز با تخت خویش
بهر جای بیداد و خون فغان

جهان نوشد از فرقه ایزدی کسی کو بره بر درم خستی جهان چون شتی بد است ز بس ناله مشک چینی پند کلا بست گفتی هوار مشک همه دود با محو دریا شده ستایش گرفته بر نهایی چرخ شید گیتی بیا رستی گویند یکسر بآلار بار کسی که کند بزرگن گناه بریزند خوش باده شتند گناهی که باشد کم و بیش ازین جهان از شت یکدوشا و یکی آفرین کرد بر شعله یار خجسته شمشاد بر درخت سهرم گنجور تار و زکار زمین را بر پر دوز از شومنا ننگین و فرزند گرد آورد ز روی و ز ناری گرد آورد چو بنید آن جستن باد او سخن گفتن لغو کرد و در نیک کمن شهر یاد آنکه تا توان چو کبشاد روشندل شهر یار پرستیش از کرمی و راه یو خنگ و جهان مرد و پیش هر آن چیز کان بهره تن بود سخن بشنو از داف و نوش در رخ آیدش بهره تن زتن چنین گفت آنکس که دانا تر کسی را نه بخیزه فرمان برد چنین داد پاسخ کار و نیاز بد گفت ازین سوم پرده گز ناله آنکه اورا ناله دود از رنگ دیوی بود پرستیز و گرد دیو تمام کو جبر دروغ و گرد دیو بدیش ناسپاس به بنده چه داد دست گه گاه	بسته گفتی در دست بدی از آن خواسته دزد و گنجی در دشت کبیر بر از خواسته ز آرایش روم و روم سهند بر آسود مردم زور و تر شک بیا لیر گل چون شربا شده نوازش گرفت از کیا چار پا خروشی ز درگاه بر خاستی که از ما کند فرار و خستار چو شمش بیا بدید گاه شاه برو گوشت آنکس که باید کرد زید تر بود آنکه پیش ازین بزرگان داننده را بار داد کردل شد بکر و خسر مایل جهان را بادش نیکوخت بر آید بخواند مگر شعله یار شود این از رنج اسیر مینان بسی روز بر آرزو و بشیر د ز صیال بر پوشش گذرد گیتی نگیرد کسی باد او بانه چنان تا جهانت بیا گناهی که از و شرم دار و در فرادان سخن کرد از و خستار در راه جهان را گه گاه خدیو که باکی و شرمست پیشش رویش لیل مرگ دشمن بود که با جان کشین بود پیش شهر از زور و مایه بند و دین بهر آرزو بر تو انا ترست که خصم رو نیست و دام خرد دو دیو بند باز و گردن فراز که است اسیرین زورمند همه که برینند و خساره زرد همیشه بید که در پیکال تیز ندانند از آن سخن را فروغ نباش خردمند و نیکی شناس که از کار کوه کند دست دیو	دانت کس عارت و دامن ز دیو و دیار بر شک آب بسته نامه بکر شکور شد ایران کرد از خرم هست باید بر گل بنگام نم بایران زبانها بیا خوشند سر آنکس که از دیش آگاه بود که ای زیر دستان شاه جهان و گردام خواهی بیا بدید راه نه بنید مگر چاه و دار بند پیاده سوارش بانه سپ نباش بدان شاه پستان نخودیم که این گنبد ویر ساز شود پادشاه جهان سربس فرز آرد و لشکر خواسته شود خاک بی بر شوخ او بر این کار چون بگذرد ز کار ز خورشید و ز آفتاب و خاک بی آزاری و سودمند گزین بد گفت فرخ کند هست مرد بد گفت فرمان نیران بوی چو دیش تیش انگه بان بود ازین هر دو چیز بی ار و در چو ستون نیاید بدید گیسر هم از بهر جانش کرد پیش بود که است و انابه و شک گفت ده اسیر مینان بر نیروی شیر در خشم و شکست ننگ کشید چنین داد پاسخ کبیر که از کزین بگنزدی خسرو و پیش و گرد دیو کین است خشم و پیش و گرد آن سخن چین دور و دیو نیز یک رای شرم اندکست چنین داد پاسخ و راه و دین	و گرد دست سکویدی آفتن بر خسته روز و بهنگام خواب بهر نامداری و هر مترس همه خاک غنبر شد و ز شت بند گشت و زبانه زبان درم روانها بادش بر افروختند ز گویندگان بر در شاه بود مدارید کین بد اندر زمان درم خواهد از و سبیت گاه که با داریست و با چاه بند بپوشش و پوشش و کوشش بدر بخوابد جز از رستان نخودیم که این گنبد ویر ساز شود پادشاه جهان سربس فرز آرد و لشکر خواسته شود خاک بی بر شوخ او بر این کار چون بگذرد ز کار ز خورشید و ز آفتاب و خاک بی آزاری و سودمند گزین بد گفت فرخ کند هست مرد بد گفت فرمان نیران بوی چو دیش تیش انگه بان بود ازین هر دو چیز بی ار و در چو ستون نیاید بدید گیسر هم از بهر جانش کرد پیش بود که است و انابه و شک گفت ده اسیر مینان بر نیروی شیر در خشم و شکست ننگ کشید چنین داد پاسخ کبیر که از کزین بگنزدی خسرو و پیش و گرد دیو کین است خشم و پیش و گرد آن سخن چین دور و دیو نیز یک رای شرم اندکست چنین داد پاسخ و راه و دین	جهانی فرمان شاه آمدند زیم وز د و جهاندار شاه ز بازار گمان ترک و چین جهانی بایران نهادند و سوت جهان گشت پرست و چار پا ز بازار گمان هر مرد و بوم رو بخود و سوب و در جند هر آنکس که از کار دیت رنج نباید که باید تمیست رنج و گرد سپ بانه چاه بند غرض سیر نام دیوان او هر آنکس که نیست درین ماه سخن گفت خندان بکشتا و چنین گفت کانی او تار و نوشتم سخن چند بر بیاوی اگر مرد بر خیزد از تخت نرم بگیرد دیوی جهان فرمان گر آید و کند در پیش با رنج نه فرزند ماند نه تخت و کلاه ز گیتی دو چیز است جاوید بد نیسان بود و دوش و ز کار ز من یاد گشت چند سخن چنین گفت کان کو بود و کین در بدتری راه اسیرین است بانه بد و راوی و راستی کسی کو بود و خسر دیا و شتا ازین بگذری سفید آن شتا پرستید کسری که از متران چنین گفت هر کو فرمان یو بد گفت کس که در دیو است و هم آنکه از کسین اردسپاس که اورا نه بینی تو خشنود هیچ اگر زمانه کس به گزین نخوشایش را و کس پرستیز سیان دوش جنگ کین گنند ز و انابه پرستیز شهر یار ز شمشیر دیوان خرد و خوش	ز تری و تارای بر آیدند کمدی بد اندیش آن نگاه ز سقلا بکر کشور چین بر آسود و زرد و ز کشتگی در دشت گل بود بام و سر ز ترک چین و زیند و زوم بد اندیش ترسان زیم گزند بیا بد اندازد رنج رنج که بخورد و پیش تو و ز رنج که در دهقان کند و بدید بر گل بیای ای اندر آید ایوان او سبا و که باشد بدگاه ما بر تخت نشست بوز جهر که بر تو نیاید سخن عیب جو اگر و فرو و کاغذ خسروی نهد بکت خویش جان را بر زم کند کاشتن و باغ و میدانی گاه فرز آرد از هر سوی نام گنج نه ایوان شاهی گنج و سپاه و گرد هر چه باشد ماند بکس خنگ مرد با شرم و پرستیز کار گنم هر گز نکرد و کمن نیرده است اسیرین او از راه که مرد پرستنده و دشمن است لکوب و در کثرت و کاستی روان را نازد بر آه هوا که از پاک یزدان نمارد سهر که باشد اندازد بهتران بتر و دل ز راه گیهان غلیو که ایشان خرد و اسباب گشت بهر یکی هم نیست یزدان شناس همه در فر و زینش بیا رنج به بنید شود جهان او در بند و ز آگاه دیوی بر آتش گهر بکشد که سپوسته بکشد که چون دیو بادل کند کارزار دل جان انا بدان شرمست

三

سرسید و شمن گرا پیشتر بد و گفت تا جا و دان چنین داد پاشخ که در نیک بد و گفت شاه ای خداوند چنین داد پاشخ که ای پادشاه چنین داد پاشخ که ای پادشاه چنین گفت با شاه بوزجهر کیک کردش آسمان بلند سرسید کز بدترین کارها توانگر که تنگ کند و غور دروغ آنکه سرنگ شست چنین داد پاشخ که کوشاید چه بهتر فرمودن و شستن و گر آنکه بیدار واری سپاس ز خداوند و شست چنین گفت موبد که بگوید همه کخ گاه و همه گاه شاه که آمد فرستاده شاه بند چو آمد بر شتر یار بزرگ بیاراسته چتر بند یار زیا قوت و دامن تنه بند نیز چیری که بر اندازد ای پاشخ چنین داد پاشخ که بگوید بد اندام هر مهره را بسپام هر آن ساد و بازی که فرود هر آن با شایند یزیت نیز بختش یک مهره علاج بود بیای چینی بیازیش راه رود و بدان نماینده راه یکی گفت و پرسید و بگوید کبیری چنین گفت کای پادشاه کمن را قوت کوی کد شاه همی جست باز چپ دست را بختی همی بازی آمد بجای ز گفتار او شاه شد شتر یار بد و گفت گویند بوزجهر را گفت این مهره علاج و علاج	که باشد بر او بر بندایش تر ز در جدائی که خواهر گیس نخواهد جد بودن از یار نیک چه باشد به پناه زون اسپهر مده گنج هرگز بسا پارسا همیشه دلت با چون نوبهار که یکیش گفت است گردان ستاره بگوید که چو ستاره ز گفتار با حسم ز کردار درین آیدش پوشش پرورش چه بر یار و چه بر شتر یار نیکیتی نیاید مگر آفرین و گر مرد را خوار بگذاشت انگوشی بس که کار ما توان که رسم ز بوزجهر و شاه بدیای روی بیارست گاه همه بارگاهش سر سپار اربابیل و چتر و سواران فرستاده نادر استرگ بر او یافته چند گونه گهر همه تیغ بندی سر سر بند فرستاده کسری سر سر بند که تا چرخ باشد تو باشی بجای که چون راند بایش خانه کد بختی فرستم بدان بارگاه که دانش به از نامبر و چتر پرا از رنگ دیگر به علاج بود ره و کوازش ز رنگاه برفتند کیسری و کد شاه نیار و کس راه بازی بدید همانند از بیدار و فرمان ندارد یکی مرد و بیدار همی راند تا جای هر یک گیس بخت بلند جهان که خدا در اینک پی خواند و بگوید که ای موبد رای خوشی چتر سرسید تحت خداوند تنج	چنین داد پاشخ که انبار مرد بد و گفت کسری که شوش بگفتش یکی شاه شند چو کردار با ناسپاسان کنی پرستنده شاه بد و غرض یکی مرد و شیشه تو بارستگاه فلک شمشیرش بسخت بود که دست بانگ با سرش زنانی که ایشان ندارند بگیتی ز نیکی چتر است گفت و گر آنکه دارد بیدار و ناسپاس چه بیکر از او باز دارم چنگ فرود شست کین بر گرفته امید که باشد فراوان بر او سرش نکاده سوز و نرسد زور که بزار که هر کس است و دیگر دل مرد و بیدار همی خشت خام اندازد نخواهد تن و زندگانی و گنج رسیده کلاهش با برسیاه همه مهر او شوش بخت بود که خواند و راه هر کس پیش بگفتن ندارد آواز نرم هم از آشکارا هم انداخت بود و شوش مرد و بیدار گرفت چه بهتر ز بزرگ بتابد روان زوید و ارشید که باشد فراوان بر او سرش نکاده سوز و نرسد زور که بزار که هر کس است و دیگر دل مرد و بیدار همی خشت خام اندازد نخواهد تن و زندگانی و گنج رسیده کلاهش با برسیاه همه مهر او شوش بخت بود که خواند و راه هر کس پیش بگفتن ندارد آواز نرم هم از آشکارا هم انداخت بود و شوش مرد و بیدار گرفت چه بهتر ز بزرگ بتابد روان زوید و ارشید	همان کس که آواز دارد و شست چه ماند بد و گفت جا و چینی چنین گفت کای جان ما سرسید و گفتش چه بازیست بد و گفت کاند چتر شست سرسید و گفتا چتر شست که او دست چتر اندازد گران تر چه دانی بد و گفت چنین داد پاشخ که شتر شاه همان نیک مردان که شندی کنند کران مرد و داند چتر شندی بد و گفت کسری که کرده چه پاشخ نماند شست گفت شتم بکار نبرد چند یاسه مزه چو این کار و لکیت آمدین بیاد بخت تلخ از بخت علاج چنین آگهی یافت شاه جهان هنگامه چتر شندی شاه که کرد و بسیار شندی ششار فراوان بسیار انداختیم نهانند یکسر به شندی شست یکی تحت شطرنج کرده به شنج نشد و زهر گونه رای آوردند کران نفر بازی برون آوردند چو باوش ماند اندام و نهانند شنج نزدیک شاه چنین داد پاشخ که ای شتر یار یکی خرم ایوان سپرد خند بجستند و هر گونه ساختند در آن سخن نماند و ناکام بد و گفت شاه این سخن کد بیاد و شطرنج بوزجهر بد و گفت کای شاه سپرد بخت فرستاده رای شش خوا فرستاده رای شش خوا چنین داد پاشخ که فرستاده کران نفر بازی بجای آوردند سرسید و گفتش چه بازیست بد و گفت کاند چتر شست سرسید و گفتا چتر شست که او دست چتر اندازد گران تر چه دانی بد و گفت چنین داد پاشخ که شتر شاه همان نیک مردان که شندی کنند کران مرد و داند چتر شندی بد و گفت کسری که کرده چه پاشخ نماند شست گفت شتم بکار نبرد چند یاسه مزه چو این کار و لکیت آمدین بیاد بخت تلخ از بخت علاج چنین آگهی یافت شاه جهان هنگامه چتر شندی شاه که کرد و بسیار شندی ششار فراوان بسیار انداختیم نهانند یکسر به شندی شست یکی تحت شطرنج کرده به شنج نشد و زهر گونه رای آوردند کران نفر بازی برون آوردند چو باوش ماند اندام و نهانند شنج نزدیک شاه چنین داد پاشخ که ای شتر یار یکی خرم ایوان سپرد خند بجستند و هر گونه ساختند در آن سخن نماند و ناکام بد و گفت شاه این سخن کد بیاد و شطرنج بوزجهر بد و گفت کای شاه سپرد بخت فرستاده رای شش خوا فرستاده رای شش خوا چنین داد پاشخ که فرستاده کران نفر بازی بجای آوردند	سرسید و گفتش چه بازیست بد و گفت کاند چتر شست سرسید و گفتا چتر شست که او دست چتر اندازد گران تر چه دانی بد و گفت چنین داد پاشخ که شتر شاه همان نیک مردان که شندی کنند کران مرد و داند چتر شندی بد و گفت کسری که کرده چه پاشخ نماند شست گفت شتم بکار نبرد چند یاسه مزه چو این کار و لکیت آمدین بیاد بخت تلخ از بخت علاج چنین آگهی یافت شاه جهان هنگامه چتر شندی شاه که کرد و بسیار شندی ششار فراوان بسیار انداختیم نهانند یکسر به شندی شست یکی تحت شطرنج کرده به شنج نشد و زهر گونه رای آوردند کران نفر بازی برون آوردند چو باوش ماند اندام و نهانند شنج نزدیک شاه چنین داد پاشخ که ای شتر یار یکی خرم ایوان سپرد خند بجستند و هر گونه ساختند در آن سخن نماند و ناکام بد و گفت شاه این سخن کد بیاد و شطرنج بوزجهر بد و گفت کای شاه سپرد بخت فرستاده رای شش خوا فرستاده رای شش خوا چنین داد پاشخ که فرستاده کران نفر بازی بجای آوردند

کای پادشاه

چنان بدو در دود و بار سواد
نمیاید که خواهد زیاده از کج
چنین گفت با موبدان روان
چپ است صفت کینه سپاه
وزیر تو سپاه جنگی بیاید
غنی شد و فرستاده شد تخت
چگونه فرزندش را می بین
یکی بدو و نیار و پی برین
بر شطرنج و اندیشه بند دان
دو مهره بود و درون ز علاج
دو شک و خجسته بر پشت مهر
بفرمان ایشان سپاه از دور
همی این بدانان بدین برگشت
ازان رفتن شاه بر ترش
همی گفت که امر دشمن روان
ز کج شهنشاه گردید باز
یکی نامه نوشت نزد یک را
رسید آن فرستاده را می بین
لبی را این موبدان را
نهادیم بر جای شطرنج نزد
در آمدن یکار که با سپاه
چو خورشید ششده شد سپهر
بیاید نزد یکی تخت او
ز شطرنج و دیار و زنج او
بنام کنون آنچه کرده است
یکی خرم ایوان بسیار استند
بیک هفته هر کس که بتریز
نگر باروان یار گرد و خرد
که اید رفد و دوا را درنگ
گستر و پیش از درون تخت
چند مهره آن آفرین خوانند
که ایش شطرنج و دانسته
از بار و یک که از پیشگاه
بیاید ز شطرنج بود و مهر
بل شاه با نامه شاه بند
یکس از شش و سوار او
چو گاهی آمد و دانایان

بیش بود و مهر بار از چمن
چو میند دل و در کار یک
سپهر گوشت را برید و گداور
پیش و او بر تر و دست
بیار استهیل جنگی و دو سو
شگفت اند و در و جاد و یان
چنان گشت کسری ز بزر چهر
بشد و دانا با نام خوش
ساختن بوز چهر و ز و فرستادن
نوشیروان آن را با نامه نزد رای مهند

زین تار و لشکر گوی چار سو
یکی را چو تنها بگیر و دوت
برین گونه تا بر که پیشکن
زیر وی فرمان و جنگ سپاه
بفرمود تا سواران و وزیر
چو شد بار می شتر ساخته
سیر نامه کرد آفرین بزرگ
همان با شطرنج و پیغام
کنون آمد این موبدان و شهنشاه
برین فرمان بود پاک را
شتر و ارباب که هم زین شمار
اما تا و با نامه و تخت نزد
فرمانش بسته و در پیوست
زبانی و آن مهره در شاه
ز گرفتار او شد رخ را می در
فرمان عزم نمود و نام و شهنشاه
همی بار چشمتان بازی نزد
دل را آن موبدان و شهنشاه
زیرگان و دانا میکشند
سپهر را بخود و جنگی سپاه
زیر و شش و زویر سپهر
بیاید و دانا و شتر و وزیر
یکی از شش و شهنشاه
شتر و دوتا را که از شش نزد
که رای و وزیرگان گاهی
فرستاده شد با یکسال پیش
آن که ایش شهنشاه

ز کج و گنج مردان و تخت بلند
فرزون حرفتد بنزد یک
همی رای سالار شهنشاه
بر زرم اند و شش نماینده راه
بجنگ اندرون گنگان کرده
دشمن با اندیشه اندر نشاند
که گفتی بدو و تخت نبود چهر
یکی تحت ویر کار شهنشاه
ساختن بوز چهر و ز و فرستادن
نوشیروان آن را با نامه نزد رای مهند

دو شاه گرانایک نیک خو
بران یکدن آید و شهنشاه
شدنی سپاه و شاه و شهنشاه
گستر و پیوست یک شاه
بیاید و شتر و شهنشاه
دل شاه ازان کار بر دخته
سیر و آن پناهش ز دیو شتر
شهنشاه و پیغام
بشنوید نزد یک رای بلند
که این بازی از دینش بجا
بر میان کند رای قنوج باز
چو آمد ز ایران نزد یک را
پیام شهنشاه با دی گفت
گفت آن کار دانسته
بیاید یکی نامه کرد خد
ز کج و گنج مردان و تخت بلند
فرزون حرفتد بنزد یک
همی رای سالار شهنشاه
بر زرم اند و شش نماینده راه
بجنگ اندرون گنگان کرده
دشمن با اندیشه اندر نشاند
که گفتی بدو و تخت نبود چهر
یکی تحت ویر کار شهنشاه
ساختن بوز چهر و ز و فرستادن
نوشیروان آن را با نامه نزد رای مهند

دو شاه گرانایک نیک خو
بران یکدن آید و شهنشاه
شدنی سپاه و شاه و شهنشاه
گستر و پیوست یک شاه
بیاید و شتر و شهنشاه
دل شاه ازان کار بر دخته
سیر و آن پناهش ز دیو شتر
شهنشاه و پیغام
بشنوید نزد یک رای بلند
که این بازی از دینش بجا
بر میان کند رای قنوج باز
چو آمد ز ایران نزد یک را
پیام شهنشاه با دی گفت
گفت آن کار دانسته
بیاید یکی نامه کرد خد
ز کج و گنج مردان و تخت بلند
فرزون حرفتد بنزد یک
همی رای سالار شهنشاه
بر زرم اند و شش نماینده راه
بجنگ اندرون گنگان کرده
دشمن با اندیشه اندر نشاند
که گفتی بدو و تخت نبود چهر
یکی تحت ویر کار شهنشاه
ساختن بوز چهر و ز و فرستادن
نوشیروان آن را با نامه نزد رای مهند

کتابخانه

بشهر از راه چنان آمد چنان
گفت آن کجا دیدی بوز چهر
چو آن نامه را می بیند بخواند
مهاک تاج و تخت مرانده اند
زین شهر یکدیگر گریه می شنیدند
چنین گفت فرزانه شاه پرتو
خندیده هر جا که می رانم
رست و در کشمیر تمام زمین
هم آید بر تخت گنج و سپاه
زنی بوش اندر خورشید
برین بر نیاید بسی روزگار
سران را همه سر بر آرد
که این خور و کوکب اند سپاه
کجا نام آن نامور می بود
ز در شهر بیاید سرافراز می
پیر چهره آستین آمد ز ما
بدان چند که می بایست
نشستند یک شاه با سوگ شاه
که این آن که او جفت می بود
بمان یک این بود شهر یار
چو فرزند کرد و سرور ارگاه
فرز و نوه و پسر و نواد
نیروی از ایشان جدا نکرد
که از آنکه است شایسته تر
چو در آید هر دو پش پی نژاد
بدون نام گفتی که تخت آن تو
رسیدند هر دو و مردی بجا
ز گفت بد آموز و جوان شدند
ببایست شستن شمار تخت
کسی که بجز بدست تاج و گاه
اگر کشور ازین گیر و فتنه
بگویی که ناز ازین تاج و تخت
گفتند شستن جان پاک از بد
اگر پند از شاه یا بدست
چو بر سر نهادن تاج و تخت
بنگام بگردان او را برد
بیاید تخت می بر نشست

بسی روزی شهر یار بلند
وزان بخت بیدار و مهر سپهر
همه بخت در شکفتی مباد
دل جان بهر من آگنده اند
بشش سیاه و آن را بدید
ز شاه پوی سپهرین بیاورید
مردی فروز کرده از تو را
بر او روزی بهر آن آفرین
هم اندر نگین و هم آید کلاه
سهرمند و بادش و بی گزند
که بیار شد ناگهان شهر یار
ز جمهور دل آن پراز و دود
نه داد و نه خشم نه تخت کلاه
بدن بر نشسته بیت آرمی بود
تخت برنگی در آرد یک
پسر زاده ازین نامور که خدا
دل شاد او جفت تبار گشت
سرمه یکسر بنیاد سپاه
همیشه ز کردار بد دور بود
که این ماند از تران باور کا
بد و دود و رنگ و گنج و سپاه
همه پادشاهی بد گشت شاد
بدیدار ایشان بد شادمان
بدل بر تر و نیز با لسته تر
خود باید و ششم و پسر و داد
خود باید و راکوخت آن تو
بد آموز و بد و در رانها
نیز دیک در خروشان شدند
بگرام و با کام و جام جفت
خود باید و گنج و رای و سپاه
گویی و گویی ای چگونه در
بگیر و بدید نشی کار تخت
بشش سپهرین ره بخودی
ز دشت بماند بد و خرم
جهان یکسر از راه و باد شاد
جهان را بگهتر بر آرد سپهر
سیان تنگ که کشاده دود

چو دانا بیدار بزرگ تخت
پس آن نامه را می سپهر تخت
هم از دشت و از کوز چهر
سپاس از خداوند خوشی ماه
بشش سیاه و آن را بدید
ز شاه پوی سپهرین بیاورید
مردی فروز کرده از تو را
بر او روزی بهر آن آفرین
هم اندر نگین و هم آید کلاه
سهرمند و بادش و بی گزند
که بیار شد ناگهان شهر یار
ز جمهور دل آن پراز و دود
نه داد و نه خشم نه تخت کلاه
بدن بر نشسته بیت آرمی بود
تخت برنگی در آرد یک
پسر زاده ازین نامور که خدا
دل شاد او جفت تبار گشت
سرمه یکسر بنیاد سپاه
همیشه ز کردار بد دور بود
که این ماند از تران باور کا
بد و دود و رنگ و گنج و سپاه
همه پادشاهی بد گشت شاد
بدیدار ایشان بد شادمان
بدل بر تر و نیز با لسته تر
خود باید و ششم و پسر و داد
خود باید و راکوخت آن تو
بد آموز و بد و در رانها
نیز دیک در خروشان شدند
بگرام و با کام و جام جفت
خود باید و گنج و رای و سپاه
گویی و گویی ای چگونه در
بگیر و بدید نشی کار تخت
بشش سپهرین ره بخودی
ز دشت بماند بد و خرم
جهان یکسر از راه و باد شاد
جهان را بگهتر بر آرد سپهر
سیان تنگ که کشاده دود

استان جمهور رای سهر و سپهر
و سر از زاده اش کو و طلعت
و کشتار در سپید شدن شطرنج
سهرمند و بادش و بی گزند
که بیار شد ناگهان شهر یار
ز جمهور دل آن پراز و دود
نه داد و نه خشم نه تخت کلاه
بدن بر نشسته بیت آرمی بود
تخت برنگی در آرد یک
پسر زاده ازین نامور که خدا
دل شاد او جفت تبار گشت
سرمه یکسر بنیاد سپاه
همیشه ز کردار بد دور بود
که این ماند از تران باور کا
بد و دود و رنگ و گنج و سپاه
همه پادشاهی بد گشت شاد
بدیدار ایشان بد شادمان
بدل بر تر و نیز با لسته تر
خود باید و ششم و پسر و داد
خود باید و راکوخت آن تو
بد آموز و بد و در رانها
نیز دیک در خروشان شدند
بگرام و با کام و جام جفت
خود باید و گنج و رای و سپاه
گویی و گویی ای چگونه در
بگیر و بدید نشی کار تخت
بشش سپهرین ره بخودی
ز دشت بماند بد و خرم
جهان یکسر از راه و باد شاد
جهان را بگهتر بر آرد سپهر
سیان تنگ که کشاده دود

بهر در گذشت جهاندار شاه
بفرمود تا نیر و گرد و سپهر
چنین گفت کسری نیر و سپهر
شکفتی تر از کار بوزر چهر
برینستان بخون شایم
که در سهرمردی سرفراز بود
چنان پادشاه گشت سهرمند
مردی جهانی گرفته بدست
بد و شادمان نیرستان او
بد و چون بدید آن جهاندار نو
ز خور و نیش گشت تخت را
سپاهی و شهر شدند آنچمن
بدی یک با در مرین شاه را
بزرگان شمشیر تمام زمین
چو شد پادشاهام کور و نجات
دو ساله شد آن خور و کوکب
همه سندی زار و گریان شدند
سخن رفت هر گونه بر آنچمن
ترا دیت این خانه و او را
که تخت و دو فرزند خود را
بگفتار ایشان زن یکجاست
بدیشان سپرد آن دو فرزند را
زمان تا زمان یکدیگر جدا
سهرمندی او را و پسر و دین
که از او و فرزند کشور کرد
دل هر کی شاد و دی تخت
سهرمند و شکوه و بیم گشت
چنین پاسخ آورد فرزند زن
یکایک بر رسید بآرمین
با و چنین گفت فرزند کو
و گریه و خور و کسیرم
هر آنکس که بخت شایسته
ز او و زبید و شهر و سپاه
که از بد کند جان دل آرد
ازین دوستان چه بود
همه سندی بپیش او آمدند
چو کار ولایت بر دست

بهر سپهر نیر و سپهر
بیاید بر شاه دانش پذیر
که سهرمردی نیر و سپهر
که دشت بد و دود و چرخ
بطلعت و شطرنج پرداختیم
که با گنج و با لشکر و ساز بود
خردمند و سید و روستا و دان
و اسندی بود و جانی نشست
چو شهری چه از در پستان او
بفرمود تا نام کردند کو
بتاج و کمر بستن تخت را
زن و کوکب مرشد ازین
خردمند و شاه گاه را
بشاهی و را خواندند آفرین
بهر در و با جان و شیت است
ولاد و گوی گشت با و دیال
زور و دلی بریان شدند
چنین گفت فرزانه باران
همان راستی را و بنیاد را
فرانده کایست این ناگزیر
بفرخت تاج و سپهر تخت
و سهرمند و خردمند را
شدندی بر ما و پارسا
زبان چو بدیدند آفرین
جهان گنج و با تخت و مهر گشت
بگنج و سپاه و بنام و بخت
دل نیکو دان پرازیم گشت
که با سهرمندی نیر و سپهر
که چو نشت فتن بکار آمد
که برین سپهر و نیر و سپهر
هم از پشت جمهور کردند
میان بسته و در کشاده دود
بهر خداوند و فرزند ماه
بد اندک کژی نذر دها
که دشت و در و در و در
پراز و دل شاد و آید
جهان زور و فتن و در و در

پس کنون که متر برادر توئی / بسال و خرد نیز برتر توئی
مرزید خون از پنی تاج و گنج / که بر کس نماند سرای سپنج
بسال از برادر زین مهرست / نه بر کس که او مهر است برتر
پدر گر بر روز جوانی مرد / نه تخت بزرگ کسی را پدر
یکی مادرش سخت سوخته خور / که بر سر از گنبد لاجورد
که از آنکه خواهد بدینکوی / مگر خبر نیروان کس نگوی
از آن پس هر بخوان بخواند / همه بند با پیش ایشان براند
سر بر بدینان خجسته است / همه کام در آرد و فرزند خوا
پدرت آن گران ای کینکوی / مگر دایچ از تخت او آرزو
مکفته است مادر سخن خبر داد / چرا شد دل تو ز بیدادشاد
کز ایشان بی دشمن خستیم / بفرستگ و دلا برافروختیم
هم کس که تا و طلحه بود / بفرزندگان بر خردمند بود
ولا و د و فرزند برادر است / همی بر یکی از جهان بهر خوا
ازین نامداران فرخ نژاد / که دارند رسم پدرشان بباد
نشسته و شاه جوان برود / گفت و د و فرزند شور و خجست
یکی زانجن بر سر آورد است / بهانگه سخن گفت بر بای خوا
وزان پس ستم یک یک بیا / مگر شهر یاران بیامد کام
برابر ندیم هرگز و شاه / و دوست و برخواه در پیشگاه
بر او از نشاندنی جاسوس / سخن رفت هر گونه برادر شو
بر آنکه گشت آن بزرگ سخن / سپاهی و شهری همه تن
پر آشوب شد کشور سندی / بدان نینجی همی آن یکدی
همیشه ویران کتد از هوا / نباید که دارند شایمان روا
زبان بر کشاند با یکدیگر / بر آژنگ و بر آژنگ
بیایم و بر خبر چیزی مگوی / که فرزانگان آن شهید بود
جهان بر زینکی شد از روی / نیاست جستن کسی جا او
بر این شایمان پیش بوم / فرزانگان نیکه بدین بوم
چنین داد طلحه با سنج کس / با فسون بزرگی نخست گشت
ز جمهور ز راهی چنین مگوی / اگر تخت خواهی یکی زنجوی
گر و بی طلحه کردند را / که و بی بگو بود دل رها
در گنجها به پدر کشاد / سپه راهمه ترک جوشن براد
همه کشور آگاه شد زین شاه / و دادم باید زهر سو سپاه
بر آن تیزی از جا برخاستند / همه پیشت بیلان بیارستند
بشکر که آمد و شاه جوان / همه بخت خود نهاد در روان
بیاست با سینه بیسره / تو گفتی زمین کوه شد کمر
بیاده پیش اندون خیره دار / سپهر و شایسته کارزار
طلحه هر چند با شش خست / خرد هم لب آرزو در انداخت
که هر خون که آید بکینکوی / فریاضی بدان گیتی او خجسته

همان کن که جان را در کینکوی / برادر و بر شبنم طلحه نیند
زاد و بر شبنم طلحه نیند / بدین شهر و لشکر از او انکست
دست خیره بهیم همه سوی کو / و است خیره بهیم همه سوی کو
اگر بر گزاین آرزو خستم / اگر بر گزاین آرزو خستم
من اند ختم هر چه آید نیند / من اند ختم هر چه آید نیند
کلید در گنج و دوا و شفا / کلید در گنج و دوا و شفا
چنین گفت از آن بر طلحه / چنین گفت از آن بر طلحه
نه تنگ و نه هرگز از کتری / نه تنگ و نه هرگز از کتری
ز لشکر خو انیم چندی همان / ز لشکر خو انیم چندی همان
بیامد و د و فرزند نیکه / بیامد و د و فرزند نیکه
همی بر آن برادر آن برین / همی بر آن برادر آن برین
گر ناچکان را بهر خوانند / گر ناچکان را بهر خوانند
که خوا سید بر خوشین پاد / که خوا سید بر خوشین پاد
بدینت شهری و هم شکر / بدینت شهری و هم شکر
که پیش و نامور شهر یار / که پیش و نامور شهر یار
برفتند از ایوان زمان دژم / برفتند از ایوان زمان دژم
بودند یک شب پارتنگ چهر / بودند یک شب پارتنگ چهر
یکی را از گردان بگو دور / یکی را از گردان بگو دور
یکی سو طلحه بد رشتا / یکی سو طلحه بد رشتا
زبان را از کو بر دشتام زد / زبان را از کو بر دشتام زد
چو فرمان و کرد و ماند چاک / چو فرمان و کرد و ماند چاک
همیشه شندی شب روزیش / همیشه شندی شب روزیش
از آن گفتا اندر آید بچو / از آن گفتا اندر آید بچو
درای همچون یکی بنده بود / درای همچون یکی بنده بود
شاهی و را خوتند انجن / شاهی و را خوتند انجن
تو گوی که من مهر و برترم / تو گوی که من مهر و برترم
تو گوی که او کشت بریافتم / تو گوی که او کشت بریافتم
نشه از درون بر مساز آمدند / نشه از درون بر مساز آمدند
بی را بنو و دندران شهر راه / بی را بنو و دندران شهر راه
دل مرد بخور دیر از بگشت / دل مرد بخور دیر از بگشت
نخون نخون چنگ مار شکت / نخون نخون چنگ مار شکت
تو گفتی می جنگ جوید زین / تو گفتی می جنگ جوید زین
گر و د و سپه چشمه تیر و شد / گر و د و سپه چشمه تیر و شد
د و شاه سرافراز برشت سیل / د و شاه سرافراز برشت سیل
هر و د و چون پشت چنگی بگشت / هر و د و چون پشت چنگی بگشت
کران متران او به پیشرو / کران متران او به پیشرو
گفتار بگوئی از د و شد / گفتار بگوئی از د و شد

یکی از شما که منم کورین / یکی از شما که منم کورین
با د چنین گفت که مهرست / با د چنین گفت که مهرست
که هرگز بخوبی گاه و سپاه / که هرگز بخوبی گاه و سپاه
من از گل بدینگونه مرد ختم / من از گل بدینگونه مرد ختم
سبزه زین سخن خبر نیک گمان / سبزه زین سخن خبر نیک گمان
مگر تا چه بهتر ز کار ان کیند / مگر تا چه بهتر ز کار ان کیند
بیامد و کرد و آشکارا همان / بیامد و کرد و آشکارا همان
شندید که چه بود چندی زما / شندید که چه بود چندی زما
مگر تا چند چنین داد و کرد / مگر تا چند چنین داد و کرد
فرزانگان چون پیش شوم / فرزانگان چون پیش شوم
همی خست فرزان که گو / همی خست فرزان که گو
نهاده شد اندر یکدیگر آن دو / نهاده شد اندر یکدیگر آن دو
زبان بر کشاند فرزانگان / زبان بر کشاند فرزانگان
فرمانند اندرین کوبیدن / فرمانند اندرین کوبیدن
همی بادشاهی شود بر دژم / همی بادشاهی شود بر دژم
بازیم فردا یک انجن / بازیم فردا یک انجن
بگفتند کاین کار بایچ گشت / بگفتند کاین کار بایچ گشت
برفتند یکسر زبیرگان شهر / برفتند یکسر زبیرگان شهر
زبانها گفتار باشد ستوه / زبانها گفتار باشد ستوه
دگر سوی کوفت با گزیتیش / دگر سوی کوفت با گزیتیش
پس گاهی آمد طلحه و گو / پس گاهی آمد طلحه و گو
چنان بد که روزی شاه جوان / چنان بد که روزی شاه جوان
طلحه گفت ای برادر کین / طلحه گفت ای برادر کین
مرد و باندم از خوار خود / مرد و باندم از خوار خود
اگر بومی من سزاوار گاه / اگر بومی من سزاوار گاه
مگو تا منرا تخت شاهی بچو / مگو تا منرا تخت شاهی بچو
همی بادشاهی و گنج و سپاه / همی بادشاهی و گنج و سپاه
سپاهی شهری همه جنگجوی / سپاهی شهری همه جنگجوی
نخستین بیاد طلحه جنگ / نخستین بیاد طلحه جنگ
که تا چون بود و کردش آسان / که تا چون بود و کردش آسان
پوشید کونتر خفتان و خود / پوشید کونتر خفتان و خود
همه شهر زبیرگان بندی و را / همه شهر زبیرگان بندی و را
بر آمد خروشدین کاوم / بر آمد خروشدین کاوم
درفش و زشاک بر برپا / درفش و زشاک بر برپا
همه کام خاک همه دشت خون / همه کام خاک همه دشت خون
که پیش طلحه و او را بگو / که پیش طلحه و او را بگو
نباید که ازین چنین نرنگار / نباید که ازین چنین نرنگار

دگر کرد از من برادر و دوست / دگر کرد از من برادر و دوست
همی از پنهان گوئی و او را / همی از پنهان گوئی و او را
نه از سر نه گنج و نه تخت و کلاه / نه از سر نه گنج و نه تخت و کلاه
سباده که نام پدر کم کنم / سباده که نام پدر کم کنم
نشوی به تو با گزیتش آسان / نشوی به تو با گزیتش آسان
بکوشید و آن تو شه جان کیند / بکوشید و آن تو شه جان کیند
پیش جهانید گان جهان / پیش جهانید گان جهان
سرافراز ترید بال و بر / سرافراز ترید بال و بر
که من پیش کمتر به بنیم / که من پیش کمتر به بنیم
برای و بفرمان شان بگویم / برای و بفرمان شان بگویم
بود شاه در سندان پیشرو / بود شاه در سندان پیشرو
نشسته تخت آن و بر سر و تخت / نشسته تخت آن و بر سر و تخت
که ای سرافرازان مردانگان / که ای سرافرازان مردانگان
بزرگان بیدار دل بخردان / بزرگان بیدار دل بخردان
خردمند ماند بر سر و سیم / خردمند ماند بر سر و سیم
بگویم یک با دگر تن تین / بگویم یک با دگر تن تین
ز دست جهانیده اندر گد / ز دست جهانیده اندر گد
هر آنکس که شان از خرد بود / هر آنکس که شان از خرد بود
نگشتند هم رای هر دگر / نگشتند هم رای هر دگر
که از شاهین جان نادر مرغ / که از شاهین جان نادر مرغ
که هر بزرگی را یکی پیشرو / که هر بزرگی را یکی پیشرو
برفتند بی لشکر و سپاه / برفتند بی لشکر و سپاه
کرانده بگشت مار سخن / کرانده بگشت مار سخن
یکی خرد و گاه نتوان بود / یکی خرد و گاه نتوان بود
نگردی با اندرون کس / نگردی با اندرون کس
کمن رو کشور پر از گفتگوی / کمن رو کشور پر از گفتگوی
ازین پس شمشیر دارم نگاه / ازین پس شمشیر دارم نگاه
بدگاه شایمان نهادند ای / بدگاه شایمان نهادند ای
بنودش بچکان و بیری دگر / بنودش بچکان و بیری دگر
کرانده زین و د و متر زما / کرانده زین و د و متر زما
همی د و جان پدر را در / همی د و جان پدر را در
همه گوش پزنا که گزیده / همه گوش پزنا که گزیده
ز دور و آواز و نیکه / ز دور و آواز و نیکه
یکی یکیش بر دیک نهاد / یکی یکیش بر دیک نهاد
مگر د و درون پر د و بچو / مگر د و درون پر د و بچو
که سید و جنگ برادر بچو / که سید و جنگ برادر بچو
مگو پیش بر د و جهان با د / مگو پیش بر د و جهان با د

[illegible]

زین نهره و چاک چاک تیر
چو پیل ثریان شاهزاده دود
سین این بلبل گفت سخن
بر شگون تاخت و زنجیر گشت
بدان تاب را در تیر سبز جنگ
چو طحند بی پیل تنها ماند
سپه خاکی ز نیر و شانس
بر رخ اندازد دشت آردگاه
بر نیار چون کشاکش گشت
برانی که ازین شکست گزند
راش ان خنما شد اندوین
مرا این دست گفت شاه
بپایخ تو را در دشتی گوی
سپید فرستاده را پیش اند
مرا این دست گفت کزین دین
ازین مرز آباد ما گذریم
بدان تاسر آنکس که شکست
فرستاده گشت آمد جواد
همه پانچ گویش ان گفت
اگر بود خواجه با من یک
هر آنکس که جویند نام بزرگ
بیان از من بسی خواسته
بپایخ همه تران پیش روی
سپه را همه سوی دریا کشید
دو لشکر را بر کشیدند صفت
لقبل اندرون ساخته جانیش
تو گفتی که دریا بچو شد
تو گفتی هوا تیغ بار و سب
ز دریا همی خواست از باد جوج
همان باد بر سو طحند گشت
بیشی نهاده است مردم و چشم
ز قلم سپه چون نگه کرد
کجا شد که نشست خوش بزد
فرستاده برگشت آمد جواد
سرای او یک یک نگه کرد
مرا در دشت خنما گشت
چو فرزند گوید بهار سپید

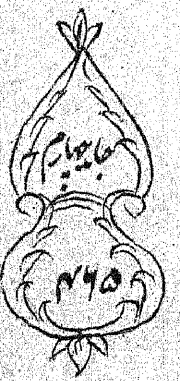
نداشت کس که گفتی ز سر
بر اندر در دشت سپاه
چو دریا خون شد سر زمین
ز اندازد آوینش اندک گشت
چو تنها ماندند در دشت
گو اوارا با او از چندی بخواند
وز او در تازنده با شمس
فرز آمدندش ز سر سپاه
دل جنگجو از غم از گشت
دلت را ز نار و آتشون بند
بفرزانه گفت این گفتی بین
ز گردنه خوشید و فرشته
بر پیوند و آرم او را بچو
بخوبی فرادان خنما براند
تو دوری و دور ز پیوند
سپه را همین پیش بریا بریم
ز کنده نباشد و راه جست
بر او بر خنمای گوگرد یاد
همه را از یک دشت از زلفت
نیچو کسی سر ز جنگ اندک
ز گیتی بیایند کام بزرگ
پرستنده و سپر آراسته
یکایک نهادند خاک روی
وز انوسپاه گو آید پدید
سواران همه برب آورده
شده هر یکی لشکر آرایش
ننگ اندرون خنما شد
خجاک اندرون لا کار گشت
سپاه اندر آمدی فوج فوج
باب و بنان آرد و گشت
ز کی بود دل بر آرد و چشم
نزدیک آن فرشت سپیدار
گر چشم من بر تو شد ز گرد
خنما پیش گوید کرد
که جای بر او پست خنما شد
و گرنه ز دریا بادی دشت
جها بخوبی طحند را مرده دید

ز خشنده پیکان پر ختاب
خروشی بر کند و طحند و گو
یلائی که بودند خنما گشت
خروش آمد از دشت و آو گشت
بسی خنما از یلان زینهار
که زادی برادر یلان خویش
که زنده بختی تو از دست جنگ
در گنج بکشد و روزی بداد
پایم فرستاد ز نزدیک
دلیری کن جنگ شیران بچ
بد گفت فرزند ای شهریار
که آن نامور تا نگردد دلاک
همه کوشش او بکار نیست
بد گفت و با برادر گوی
وارید ز کمرایت جز از جنگ
کی کند سازیم پیش سپاه
ز ما هر کسیر و ز گرد و جنگ
چو طحند نشیند پیغام گو
لشکر چنین گفت کای جنگ
اگر جنگجویم چه دریا چه کوه
جها بخوبی اگر خنما آید نام
ز کشمیر تا پیش دریا چین
که مانام جویم و تو شهریار
برابر فرو آمدند آن دود
بیا رسته میسر و بهینه
زمین تاشد آسمان چو غنیش
ز خنم ترین دگر و مال تیغ
ز افکند و گیتی برانگشت
همه دشت مغر و جگر بود دل
ز باد و ز خورشید و شمشیر تیز
ز آن مانای سپر اندامین
سواری فرستاد تا پیش پیل
سوار آمد و بر سپه جنگید
سپه بداد و دشت تاشد پیل
خوشان همگشت شادمان
پیر و از آن گران تر
بر او شکر گران آن پیش

همی دهن اندر کشید و آفتاب
که از باد و زمین دوشو
بکشد سپر این کارزار
که ای جنگ سازان و گردان
بسی شسته شد و دشت کارزار
نگه کن بایوان دیوان خویش
زین گام نیست و روز و رنگ
سپاهی شد آباد و با کام شود
که ای تخت را چون پالیز خو
نباید گری ازین باب بچ
توئی از پد تخت رایا و کار
نگردد و جوار اندرین تیره خاک
چه سازد که ازین شمشیر است
که چنین دشتی و دندی بجوی
بخوبی و پیوندت آنکس نیست
برین جنگ جویان بندیم راه
ز نیریم خون ازین جانتانگ
ز لشکر هر آنکس که پیش رو
بدی که اندیشه کرده است گو
چه در جنگ لشکر بودیم کرده
به از زنده دشمن شد و کام
به شهر را که اندک آفرین
پیشی کنون گردش روزگار
که بودند با یکدیگر گشتند خواه
کشیدند نزدیک دریا نه
زین نهره و پر نیانی دشت
ز دریا بر آید کی سرخ میغ
که گرس نیاست بر گشت
همه فعل سپان خون پر گشت
نه آرام دید و نه راه گزین
ز گیتی همه شادمانی گزین
بگرد و بچو سپه پیل پیل
دشت سر نامداران تیرید
پیاوه همی رفت گران دشت
نشت از دشت و گوار و نشت
تو رفتی و سکین دل دشت
خروشش چو فلک گشت

زمین شد بگرد و دریا خون
بجنگ ای برادر کس پیش
ز زخم و دشنامان بر خنما
هر آنکس که خواهد زما زینهار
پر آنکس که شسته شد سپه
نیایی همانا زین تیغ تن
چو بشنید طحند از او ای
سزاوار فطرت هر آنکس که دید
بانش بوی ناگهان و خفته
چو بشنید گو آن پیام دشت
ز دشت شرویان تو دانا تر
نیاساید و بر نکر و د جنگ
اگر جنگ ساز و با هم جنگ
دشتی ز زیاست از شهریار
بسا کنم خون جنگ را لشکری
ز دریا بکند در آب فلکیم
سپه را همه و تیر آوریم
لغو شود تا پیش او خوانند
چو بشنید دین را چه را آوریم
اگر یا بشید با من جنگ
هر آنکس که دشتی کند
بر چشم همه شهر با سپاه
ز درگاه طحند شد خروش
بگردانند و کینها خنما
دو شاه گرانایم بر در کین
سپه را شد ز در سپاه آنوس
چو بر پیش رو شد و دشت
گرویی بکند و درون پر خون
نگه کرد و طحند از پشت پیل
بران زین ترین بخوبی بود
اگر چند نفر از این تیغ
ببندد که آن محل خنما شد
همه فلک دید بر کین
برادر و طحند را مرده دید
همی گفت ز دریا مرده جان
بخوبی سپه را زده ام با تو
خوشان فلک طحند و دشت

سر و دست بدین سنگ اندرون
نگهدار از تیغ من جان خویش
همی خون و مغر اندر آمد بجو
مدارید از کینه کارزار
رسمی شیان شیان بی
نه زان تیغ زن نامداران
شد از جنگ چپان کربوی
بسیار است او را جان چون تیرید
روان آرد و چشمها و خفته
روان را ز مهر برادر شست
هم از تاجداران تو اندک تر
ترا چاره در جنگ جستن نگر
که او با شتابت ما با دنگ
پدر نامور بود تو نامدار
که باید سپاه مرا کشوری
سر جنگجو با تباب فلکیم
سباد که شمشیر و تیر آوریم
سزاوار بر جای نباشد اند
که اندیشه او بچو آوریم
از آواز رویه تیر و پیل
همی از پی سودمندی کند
چو فرمان مرا کرد و تاج گاه
ز لشکر همه کشور آمد بجویش
چو شد شرف آب اندر انداختند
نهادند بر پشت پیلان زین
ز نالیدن بوق و آوای کوی
چنان شد کس که گیتی نشت
در سر بریده نگند و گون
زمین دید بران دریا پیل
همه کشور بند گور اسیر
همی گشتی گشته نیر و بر گشت
ز او بود و سواران شمشیر
سواران لشکر بر شمشیر
رخ شکار ز در و تیر مرده دید
برخی برادر و دشت دشت
نما تر است من خود دشت
همی گفت زارای جها اندرون

ازین ناری سوگاری پیوسته که چندان هیچ بزرگم بین چون بیارام و مار دل آرام ده بگردار جامی کلاست شاه که آن لشکران کون خدایان یکی تنگ تابوت کوشن عاج وز انجا یک تیز شکر براند چو از راه بر خاست گرد سپاه نیامد پید از میان سپاه ز رخگان فروختن مادرش یا یوان او شد دوان مادرش که سوز و تن خود باین بند کرای مود و مریان گوشتدار بدو گفت مادر که ای کدش بیارام تا من تر از زنگاه کزین پس بنیدم راه و گاه که باید بگیتی ربانی زمرگ که سوزم با تشن تن خوشین بدو گفت مادر که کنای راه بگفت آنکه با مادرش فتنه بود ز سر سوختنم بر نایب سر اسر بر گاه شاه آمدند ز دریا و از کنده و آب گیر یکی تخت کرد اندران چارسو دو لشکر تراشیده ارج و عا همه گرد کرده باین جنگ دو اختر بریل کرده بیای پیاده برقی ز پیش و پس سه خانه برقی سرافراز بیل برقی ز سر سوختن کینه خواه شاه از خانه خویش برتر شد ز آب ز کنده بر او بسته راه همه کرد و داد و باز نه گاه همیشه بر خنجر خون شکر سر آمد کون برین دستان بگاه شهنشاه نو شیروان بفرمان او بود که حیران	چنین فتنه این بود کار بود که بر خشتن بر سر آردان خرد و بارام دل کام ده مبارک که از باد گرد و ستاره همه ساختن باید و آفرین ز روز سیر و زده و چوبک براه و بنزل فراوان بماند بگه کرد و بنیاد از دیدگاه سواری بر گند از آن دیدگاه بخون اندرون و کشته برش فراوان بدو بار بر ز و سرش وزان سوگ پیدا کند و چند که با یکنا هم ازین کارزار خبر خچ بلند آیدت سر نشن نایم همی کار شاه و سپاه نه اسپ نه گز و نه تیغ و کلاه اگر تن بر شد سپه لا و ترک کنم شاد جان بداندیش را که چون مرد بریل طلخند شاد ز مادر که بر تشنه شفته بود کجا نمانداری بود تیز ویر بدان نامور بار گاه آمدند یکایک بگفتند با تیز ویر دوم و در گرانایه نیکو دو شاه سرفراز با قوت و تاج یکی تیر جنبان و گرد و رنگ نشانده بر ایشان و پاکیزه که بود و در جنگ فریادرس بیدی همه زنگاه از رویل همی تاختی او همه زنگاه همی تا بر و جانک آید چپ و سر پیش و پس اندر پراز خون از در طلخند شاد بران در شطرنج و در شکر که بنیدم از کفنه باستان که پیش با نام و تاجادوان بزرگان و کار از سر و دهان	بیا این جهان فرست کسیت که چون کا طلخند چون گشت که چون پادشاه را بنید سپاه ز و ناخرد و سندان بنید سپه همه پاک و در زینهار میند بپوشید و رویش بچینی پرند چو شامان گزیدند جای بند ز بالا درفش گو آمد پید که لشکر گذر و ازین سو گاه وزان پس چو آمد به و آگه همه جامه بدید و رخ را بکند چو از راه آگاسی آمد به گو نه گزینشتم اورانه یاران من برادر کشی از بی تاج و تخت که یارست شد پیش او ز موی مگر کین سخن آشکار کنم چو این شمع خشان فریاد مرد چو بنیدم مادر سخنانم گو مگر برین این آشکار استود نشسته بر دو هم برین ز کشمیر و ز دیر و مرغ و مای جهان از بنشست با موی بخفتند ایشان کی تیر و شب بماند آن کنده و زنگاه پیاده بدند اندر با سووار بیارسته شاه قلب سپاه بر پهلوی شهر و سپ و در و ز چو بگذاشتی تا مگر و در گاه سه خانه برقی شتر همچنان همی زاندر هر کس میدادش وزان پس بپشتند بر شاه راه شمار رخ در جنگ شامات نشته شب روز در و در و در فرستادن نو شیروان بر روی شکر بهند و ستان برای آوردن و در و در فرستادن بر و کتاب کلید و مندر و مندر بزرگان و کار از سر و دهان	که طلخند بر تو کشت نیست بنا وانی و تیزی اندر گشت بر از و در گریان پیاده راه خروشی ز شکر بر آمد بلند وزان پیشش باو کار میند شد آن نامور نامبر و در بند ز مادر شد خور و در آرام خورد همه روی کشور سپه ستد گو و هر که بودند با او گروه که شد تیره آن فرشتا نشسته یا یوان گنج آتش اندر گند بر انجخت آن باره تیز و نه کردی زین نامدار انجمن نخاند ترانیکه لیل بگفت که بود و در خور و این گفتگوی ز تندی و دلت پر و در اکتم بردی کسی یک نفس نشمرد در رخ آیدش بر و بالای گو بر آتش دلم پر و در استود گو و در و فرزان به آن ازان تیز ویران جبهه را بزرگان و ناخرد و ستودان که بر یکدگر بر کشا و ندلب بر اندر آورده روی سپاه رو صفت کرده آفرین کارزار ز یکدست فرزان و یک خواه که چو بنشیند روز بند نشتی چو فرزان بر شاه با و در گزین و زمان برفتن نکردی کسی کم پیش رخ و پسر فرزند و پسر چنین نیز از رخ گردن برات بشطرخ بازی نهاده و در فرستادن نو شیروان بر روی شکر بهند و ستان برای آوردن و در و در فرستادن بر و کتاب کلید و مندر و مندر بزرگان و کار از سر و دهان	همه بودی گفته بودم شاه سپاهست چندان پراز و در و در بکا پیش نزد سپاه ابرو که ای نامداران گردان شاه ازان پس همه متران را بخوان بدقی و بقیر و بکا فور و شکر همیشه بره دیده بان دشتی همی دیده بان بنگر و در و در نه طلخند سپاه بیل و درش جهانجوی طلخند برین پرند همه کاخ و تخت بزرگی است بیامد و راتنگ در بر گرفت نیارستم ز در و کس دشت چنین ادب و سخن که ای مهران بداد و در کوه ماه و مهر آفرید که او را بدست کسی بر زبان اگر چون نایم نکردی تورام که سوز و دلتش لیری جوان پراز و در شد گو باو انجمن بدو گفت فرزان ای نیکو سواریان ز سر سوختن گند گو صفت کرد فرزان از زنگاه زمینان چو بر خاست و آبی بران تخت و خانه کرده کار ز اسپان بیلان و ستود شاه ابر دست شاه از و در و در سباز و در و در و در و در همان مرد فرزان یکانه پیش همان فتنه آپس خانه بود چو دیدی کسی شاه را در بند بگه کرد شاه اندران چارسو ر شطرخ طلخند بود آرزو همه کام در شطرخ بود بر انگو نه با چران و چان نگه کن که شادان برین گشت ز هر دشتی مودان عاقتی ابر بردی نامور و منتر	که کیوان و بهرام و خورشید ماه سر سر هم بر تو دارند چشم فر و مایه گشتل خور و در و در سپاهیکین بدین زنگاه بزرگان همی خون بر فشان مترنگ تابوت کردند شکر به نخی همه روز بگذاشتی که بنیدم گز طلخند و بیل نه آن نامداران تر نشسته سرگاه شاه پیش گور سپهر وزان پس بلند آتش بر فروخت پراز خون شتر و خورشید و در گز در اگر دشمن ختر بد گشت نشانید که برین شو بگمان شب و روز و در و در و در نیامد پید بر و در و در بداد و در و در و در و در بهر بر و در و در و در و در جهان دیده فرزان را خواندش نگرد و بار ستان از و در بجانی که بدو بد پیش و که چون رفت پیکار شاه و سپاه جهان دیده کان خورشید و آبی خرا سیدین لشکر و شهریار سباز و در و در و در و در زینکانه شده تخت و در و در ز خون جگر بر لب و در و در نرفتی به جنگ از شاه خویش برفتن کی خانه بیکانه بود با و در گفتی که ای شاه برد سپه دید انگند و چمن و در و در گو و در شاه از و در و در طلخند جانش پراز و در چنین تا سر آمد بر و در و در بگه کرد که کشتار از و در و در که در گاه از انان بیکار کجا بر سر و در و در و در

نیشک سرانیده بر روی بود	بهر پیری رسیده تنگویی بود	زهر دانی دشتی بجهنده	بهر پیری در جهان شهسره	چنان بد که روزی بهنگام بار	بیامد بر نامور شهباز
چنین گفت کاشاه دشت پر	نیر رسیده دوش و یاد گیر	سن امرو در دفتر بنده	همی نگه میدم بر دشمنان	نیشته چنین بد که در کوه بنده	کیا هست خشان چو روی پیر
که آنرا چو داور و نه نهی	بیامیزد دوش آرد بجای	چو بر مرده بر گنئی بی گمان	سنگوی گرد و هم اندر زبان	کنون من بد توری شهر یار	بر سپاهیم این راه دشوار
بسی دشتی رهنمای آورم	مگر کین شکفتی بجای آورم	تن مرده گزیده گرد و دست	که نوشی روان بر جهان پاوشا	بد گفت شاه این نشاید پند	مگر از من را بسایه شدن
بر نامه من برای بنده	نگر تا که باشد دلدار بنده	بد نیکار با خویشین با خواره	همی یاری از نجات میدار خواره	ازین تو شکفتی شوی در جهان	کزین گفته رفی بود در زمان
بر سر چه باید بنزدیک را	کز او بایدت بیگان بنده	در گنج بکشند نوشی روان	ز روی که بد جانم بنده	ز رویار و دیار خست و خوار	ز مهر و زلفش شک عبیر
هم از یاره و گوهرش سوار	هم از حقوق و زلفش سوار	شتر دار سید بیست نشا	فرستاده بر خاست از نگاه	بیامد بر سر و نامه بداد	سر یار با پیش او بر کشاد
چو بر خواند آن نامه شاه را	چنین گفت کار و پیکره را	ز کسری مرا گنج بنده نیست	تن و لشکر گنج شاه کیست	ز داود زار و زنگ از قرق شاه	وزان روشنی بخش آن و شگاه
نباش شکفت از جهاندار پاک	اگر مردگان را بر آرد خاک	بر همین بکوه اندرون هر گاه	همه جله باشد ترا زیر دست	بت آرای فرخنده دستور من	همان گنج و پیرایه گنجور من
بدونیک بنده و پیش تست	بزرگی مرا و راکم و پیش تست	بیاره شدنش نزدیک را	یکی نامور چون بسایت جا	فرستادش فکندن و خور و	همان پوشش نغز و گستر و
همیش بز در با موبدان	بزرگان قنوج و هم بخردن	چو بر ز و سر ز کوه خنده	پدید آمد آن شمع گیت فروز	نیشکان داننده را خواند را	کسی کو پیش بدی بنما
بفرمود تا نزد دانا شود	زیر روی یکیک سخن شنود	بفرستند هر کس که دانا بدند	بکار شمشکی توانا بدند	چو بر روی نهاد در سوکوه	برفتند با او نیشکان گزوه
بیاده همه کس بهاران یک	بهر پیر و دانا نشی رهنما	کیا باز خشک و ز تر بر گزید	ز تر مرده و هر چه خسته و دینه	ز هر کس سود از آن خشک تر	همی بر برگشت بر مرده بر
یکی مرده زنده گشت از کیا	همانکه سست آمد آن تیمیا	همه که سپردند یک یک پاک	بر از رنجشان هم نیامد پاک	بدانست کان کار آن پادشا	که زنده و جاوید و فرمان روا
و شگفت جوشان ز شوی شاه	هم از نامداران هم از خج راه	وزان خوشتر نیز کار و ده بود	ز گفتار پیوده آزرده بود	که آن مرد پیشش سنگدل	کجا خبر از دهر آنجن
چرا خیره بر آید چری نوشت	که بار آورده و گنج و گنجار	چنین گفت از این بدین	که ای کار ویده ستوده روان	چنین گفت بر سر و پادشاه	که ای نامداران ریشوران
بپا خ شدند آنجن هم سخن	که داننده پیریت اید کین	بسال خرد او را بر ترست	بدنش زهر متری بر ترست	بهر دین بر روی رانزد او	پرانده دل لب بر آن گفتگوی
برین رنجا بر فرونی کنند	مراسمی او رهنموی کنند	مگر کان سخن گوی دانا پیر	برین کار باشد مرا و سنگیر	بر او پیر دانا سخن کشاد	زهر دانی پیش او کرد یاد
چو بر روی که شد خنکوی مرد	همه رنجا پیش او یاد کرد	ز کار نیشته که آمد پدید	سخنما که کار دانا شنید	کیان چون سخن آن دشت چو	که باشد همه ساله دواز گزوه
که باز نیشته همین یافتیم	بدین آرزو نیز شتابتیم	بگویم کنون آنچه ما رسید	دل را داید که دانا شنید	چو مردم ز دانی آمد ستوه	کیا چون کلید است و دشت
تن مرده چون مردید شمش	که نادان بر جا بر شمش	بدنش بود بگیا آن زنده	خاک رنج بر در پانیده	بر او فرین کرد و شند ز شاد	بگردارکش بر پیوده راه
کتابی بدنش نماینده راه	بیای چو جوی تو از گنج شاه	چو شنید بر زو از و شاد	همه رنج چشم او با دگشت	بهرست و با رنج و گنج شاه	برای و بدنش نماینده راه
بیامد نایش کنان شش را	که نامهند باشد تو با شش بجا	شنیدیم کتابیت گسترده کا	که از تباری کلید است نام	فرم گشت از آن آرزو جان	بر پیر بر خوشیت بر بجا
بزرگان کیا این کلید است	کنون آشته بنده فریاد	بگور و نه ماند بد تار گنج	سپارد وین گزند از و رنج	ندارم از و باز چیزی که	اگر سر فرار است اگر نبرد
بر بر روی گفت این نام	نه اکنون نه از روزگار	ولیکن جهان را نوشی روان	اگر تن بخواد ز ما یاروان	بد گفت بر سر کای شهر یار	ندارم فروز زانکه گوی تو کار
ولیکن نتوانی مگر پیش ما	بدان تاروان بد اندیش ما	مگر بدیدل کان بنده است	بخوان و بدان پیشین پس	ز نامه فروز آنکه بود پیش ما	نه بر خواندی نیز تا مادام
کلید یار و دستور را	همی بود بر سر و بار نهی ما	هر آن در کزان نامه بخواند	همه روز بر دل همی رانند	همی بود شادان و دل تنگ	بدنش همی جان روشن است
چو ز نامه رفی شاه جهان	دری از کلید نشستی نهان	بدان چاره تا نامه بنده	بیامد بر شاه نوشی روان	چو بکشاد لب بر لب خوش	یکی خلعت بنده و شمش
بیا نگو تا پاش نامه دید	که دریا دشت بر ما رسید	ز او یار و بیامیزد یک را	پشتوری باز گشتن بجای	بر آمد قنوج بر روی د	بسی دشتی بر گشت بیاد
دو یاره با گیر و گوشتوار	یکی طوق بر گوهر شهاب	همان شاره بنده تیغ بنده	همه رو آن بر سر پرند	بد گفت شاه ای پندیده	کلید روان مرا زنده کرد
ز ره چون سید اندران باگاه	نیایش کنان شش زو گشاه	گفت آنچه از رای گفت شنید	بجای کیا دشت آمد پدید	درم بود و گوهر سحر است	فرز از جانش شاه چری خوا
تو اکنون گنجور بتا کلید	ز چیزی که باید بیاید گزید	بیامد خرد و یافته سوی گنج	بگور و سید بنده و رنج	چنین گفت بر سر و شهاب	کبی بدره و گوهر شهاب
گرا ناید و پیوسته و رفت	به رگاه کسی فرامید رفت	چو آمد نیز یک بخش فراز	بر او فرین کرد و بر شاد	نه از کس که او پیش شاه نیست	بتلج و تخت می راه نیست
چرا رفی ای رنج دیده گنج	کسی را سر و گنج کو دید رنج	چنین برادر بر سر و پانچ	کرای تلج تو بر تر از مهر ماه	یکی آرزو خواهم از شهر یار	که اندر من در جهان باگاه
دگر آنکه با جانه شهسار	ببیند مرا و دنا ساز کار	دل به گلاخان خوار و کار	بفرمان بر سر و گز شهاب	بدان تایل من در جهان	ز داود زار و زنگ در زمان
که بنویسد نامه بر زهر	کتابی برین رنج بر سر	نخستین راز من کنایه کار	سخن گر چو از پایک بر ترست	بر بوزیر جهان زمان شگاه	کاین آرزو را نیا یافت

نویسنده از کلام چنان خنده کرد چنین تابنازی سخن را نماند کامیله تباری شد از سبای بفرمود تا پارسه و دره گذاردند بر پیش خندانند حیرت بر آنگاه بر سر گشت از اندیشه دل امدار چنان گشت نگاه چنان چون کار بوز چهر بگیتی درون تانگت آید جواز چنان شد که سرخی از او گشت	زیر زوی یکدیگر سر زانم کرد از ان سبایانی نمی خوانند بدینسان که اکنون می شنوی بگفتند و گویا شد داور همه نامه بر روی خوانند چو پیوسته شد مغز جان گند که دوری توان روزگار زدنگ که از خاک شد بگردان سپهر گهی در شمی گم در فراز برفت از دامن زهر شکار	بستنده نامه خسرو چو مومن جهان روشن نماز تباری می بود تا گاه نصر وزین پس بدو هم در آید بر پیوست گویا پر گنده را جهان را تا جادوان نده باد گهی در فرازی دیگر در شیب	ند از زمان خط بجز پهلوس چنین نامه بر دیگر انداز کرد بدانکه که شد در جهان نصر بر و بر خرد نه می آمدش بسفت یخچین در آنگاه را زمین در زمان پیش و بنده با گهی پای سر و گردن بایب	خشم گرفتن نوشیروان بر بوزر چهر و بند فرمودنش		درخت و گیا و دیدم سایه نهاده سرش مهربان دشتار پیرید تا پیش بالین شاه هم آنگاه زدید از شنایید کز ان بی بی بندگانید ز خاکست زباده و آتش تنم خردمندش با ناز و نسیب فرود آمد از اسب چندی گکید پرستنده شاه نوشیروان سیا موز تا کوشش فروزنی همی را بستان بیازارم همی بخت بر تو دانده نرم بر ان تادگر باره بنهادش که بنید می این جهان شاه بر کاف شد تند خسترون فراوان بره خاک بر شمر بگفت آن خنما بوزر چهر و این تنوری بفرمودنگ که پیام بگزار و پاسخ ببار که روزم باز روز نوشیروان که در خیم بود اندران چمن هم از رخ و مندرق هم بنده سر آید به نیک بر بیکان بر شاه گردن فراز آمدند پرازنک شد روی بوزر چهر	ز با مومن ابر غزازی سید بناطید چنگ در ان مرغزار فرود آمد از ابر غمی سیاه بخورد و بالین او بر پدید چو سیدار شد شاه و او را بدید نه من او ز مردم دیگر بستم که پس و دیدن آتش شیب همه ره ز اناسه لب بکید یکی غشیش بکوشد کسر جوان که او را پرستش می چون کنی چو از خون برفت آید بگذازم بیار و درم و جوان آب گرم پرستنده را دل بپنداشت مراندین دوش او دادره پرستنده بشنید آمدون پرستنده بگشت و پاسخ ببار فرشاده آمد بر از آب چهر ز پاسخ آشفست و شویون چو ام چنین گفت با پیشکار چنین داد پاسخ بمر جوان یکی با فوست ده شمشیر زن که گفتی که زندان باز بخت نه این پای را دیگر در شش آن خود مندرق در خیم باز آمدند برین تیر گدشت چندی سپهر	زیر زوی یکدیگر سر زانم کرد از ان سبایانی نمی خوانند بدینسان که اکنون می شنوی بگفتند و گویا شد داور همه نامه بر روی خوانند چو پیوسته شد مغز جان گند که دوری توان روزگار زدنگ که از خاک شد بگردان سپهر گهی در شمی گم در فراز برفت از دامن زهر شکار	ز با مومن ابر غزازی سید بناطید چنگ در ان مرغزار فرود آمد از ابر غمی سیاه بخورد و بالین او بر پدید چو سیدار شد شاه و او را بدید نه من او ز مردم دیگر بستم که پس و دیدن آتش شیب همه ره ز اناسه لب بکید یکی غشیش بکوشد کسر جوان که او را پرستش می چون کنی چو از خون برفت آید بگذازم بیار و درم و جوان آب گرم پرستنده را دل بپنداشت مراندین دوش او دادره پرستنده بشنید آمدون پرستنده بگشت و پاسخ ببار فرشاده آمد بر از آب چهر ز پاسخ آشفست و شویون چو ام چنین گفت با پیشکار چنین داد پاسخ بمر جوان یکی با فوست ده شمشیر زن که گفتی که زندان باز بخت نه این پای را دیگر در شش آن خود مندرق در خیم باز آمدند برین تیر گدشت چندی سپهر	نویسنده از کلام چنان خنده کرد چنین تابنازی سخن را نماند کامیله تباری شد از سبای بفرمود تا پارسه و دره گذاردند بر پیش خندانند حیرت بر آنگاه بر سر گشت از اندیشه دل امدار چنان گشت نگاه چنان چون کار بوز چهر بگیتی درون تانگت آید جواز چنان شد که سرخی از او گشت	زیر زوی یکدیگر سر زانم کرد از ان سبایانی نمی خوانند بدینسان که اکنون می شنوی بگفتند و گویا شد داور همه نامه بر روی خوانند چو پیوسته شد مغز جان گند که دوری توان روزگار زدنگ که از خاک شد بگردان سپهر گهی در شمی گم در فراز برفت از دامن زهر شکار	ز با مومن ابر غزازی سید بناطید چنگ در ان مرغزار فرود آمد از ابر غمی سیاه بخورد و بالین او بر پدید چو سیدار شد شاه و او را بدید نه من او ز مردم دیگر بستم که پس و دیدن آتش شیب همه ره ز اناسه لب بکید یکی غشیش بکوشد کسر جوان که او را پرستش می چون کنی چو از خون برفت آید بگذازم بیار و درم و جوان آب گرم پرستنده را دل بپنداشت مراندین دوش او دادره پرستنده بشنید آمدون پرستنده بگشت و پاسخ ببار فرشاده آمد بر از آب چهر ز پاسخ آشفست و شویون چو ام چنین گفت با پیشکار چنین داد پاسخ بمر جوان یکی با فوست ده شمشیر زن که گفتی که زندان باز بخت نه این پای را دیگر در شش آن خود مندرق در خیم باز آمدند برین تیر گدشت چندی سپهر	نویسنده از کلام چنان خنده کرد چنین تابنازی سخن را نماند کامیله تباری شد از سبای بفرمود تا پارسه و دره گذاردند بر پیش خندانند حیرت بر آنگاه بر سر گشت از اندیشه دل امدار چنان گشت نگاه چنان چون کار بوز چهر بگیتی درون تانگت آید جواز چنان شد که سرخی از او گشت

چون روز

نیم بر سر کسلی داد و سپهر در گفت انوشه بدی جان نگهبان گنج در وانش من بتو شمع گفت آنچه هستند خور اگر باز خرد گفت از سر گفتند گزایه داران شهر همچنان شاد و خرم زیند همه مردگان را کند پیش یاد یکی گفت کای شاه کمتر سپر در گفت کای شاه بر ترش چو زندان بر آمد با لیشیت چنین داد پاسخ که مار آرد چنین گفت کور که بیدشت و گز نمداری ز کار گمان چو بر کاشت اویت بر شهر یار و گز بودی گفت گز شهر یار کشید سپر افزون و شست جهان دید هر دو شتی درو بنوید نیاز و بر او نیز دست که بی لشکر کشن بیرون شود اگر داد و گز چند بیکس بود چنین داد پاسخ که فرمان ما و گز گفت با هر کس پادشا بیاید بدگرگاه و شست چنین داد پاسخ که آن شتی چنین داد پاسخ که خنجر سوار و گز گفت کای شاه نوشید نیاید گفت این درم خورده و گز گفت جنگی سوار خنجر بر آنکس که شد خنجر کار و گز گفت انوشه بدی سال ماه از آن کس که بستد بدو بازده بدان تا کس از پهلوانان ما همی دادند رشتایش کیند و گز گفت کای شاه با فرودش و گز گفت کای شاه بر ترش اگر باز گیم ز رزانیان	هم او باز کرد و ز بهرینه شست خور و خواب با سوب بگو شتم که ز با فرون کیم ز دست اسیران نباید شمر بجز نمداری کی با ده کاس و باز را گزند که شب و بهر بی آزار باشد و بیغم زیند بر از غم شود زنده راجان شاه و گز دست کرد و داد پدر که دوری ز بناره و سر نشن همی گوشت جویم که شتم درشت ز دیدار ایشان همی بگذرد که با ممتد خور و پیر شد درشت چنین گفت کالیش یار جهان نه بند کس از بدین روزگار چنین بود فرمان بیک و کار سز و گز بود و در او استگیر که او کار ز شوی ساز و خشت بلرزد بدو و در خسر و شست دل دوستان آن بر از غن و راستی پاسبان بس بود نور زید و بهفت بیان ما بزرگشت و خنجره و پارسا همیشه جزای نبوش است طبیعی است بر خنجره بر شینه نیاید که سیر آید از کارزار همیشه نری شاد و خنجره رو و موبد و کعبه آزد و شد بدان شکی و بر ماند و شست ز آن خور و کوک و بود و کار بر و اندرون پهلوان سپاه و زان پس بر و اندر و آزد و پیر چید دل و جان ز میان ما جهان افزون نیایش کیند جهان شد پیر از شادی و کار همی عیب جوت کند شمشیر همه سو فرجام کرد و زیان	که بستم ادا و شکر بی نیاز که بخش گنج تو افزون شست انوشه بدی و زیدی کی گزند بدل شاه و ز خور سستی نیاز که با بی نیایم از ایشان بچیز از آواز مستان چنگ ربا همیشه ز تو و در چشم بدی بکند هر که دارد خسر و با شراه که باشد فروخته او زرم چرا شد بنیان بی آرم برای و بدش ز با هر ترس ز زمین گنج و اندیشه گنج رست بدان تا بد و باز کرد و گزند ستاره شتا سب بر کند راه کشاده است با او و چهره که در پادشاهی بگرد و بداد که بر بیاست و دور از نیاز همی نالد از شاه و ز مهران و گز آرد زو باز کرد و بدو بچاره بیاید نیاید بدو بمیدان خراسان سال و گز کشاید گنج سود و زیان که زایش اندک شد و دوری چو راند سوی گنج قیصر سپاه ز شاهان در گز و خوا سپاه بخشند روز و شبان سپاه پرستند و کاروان پارسا که موبد درم خور است از کار دار بر و آزد و کوک و ماند خور درم پیش کوک و بر و گز پیرانده گشتند از آن زور بر پیداری لشکر و کوشش که او شاد باشد و جان بچیز که از ناکسی است اندر سر شب آید شود سزا و آرد و گز آرد و بدید و بدست که گز سزا و اجابت گزند	چنین داد پاسخ که آید شست اسیران روی که آورده اند نوشند ز درم صدای و در بشیش خور هم از ایشان بچیز چنین داد پاسخ که در شست با و آن چنین گفت شامین هر آنکس که از مر و گمان شست چنین داد پاسخ که این روست چنین داد پاسخ که دندان نبود چرا بر گز شتی ز شامین و گز گفت باز تو ای شهر یار که تا کتر آن نیز و کارزار چنین گفت کالیش یار جهان بزرین سالار گنج و سپاه رساند بدین بارگاه آگهی کسی اگر بنید گز خورش که چند اکبر و خود کند آرزو و گز گفت هر کس نکوش کند چنین داد پاسخ که در خور که گز شاسپا را باز کرد و کار کسی کو شش کاست با کجا چنین داد پاسخ که او شست نخواه جزای بیان ز خنجر که است کو بایت روز خنجر نگرد و بنگام نیر و شش درم ماند بروی چو سپید بفرمود ز خورده منمای سنج بفرمود کان کوکان اچار چنین هم سال اندرون کار چنین داد پاسخ که آن خور ستمگاه رازنده بر در کین و گز گفت کالیش یار جهان فزون کرد باید بدیشان گز چنین داد پاسخ که اندر جهان چنین داد پاسخ که آن روست چنین داد پاسخ که شست	و بدو شستن را اندر و نگاه که آن افسر پادشاهی است بسی شیر خوار اندر و برده اند همی باز خرد و خشان بزر همان بدو و برده و سیم و در جز ایشان هر آنکس که از رنج که نوشید از آن چون کن بدین نباشد همان دوستی او درست بها و زمین هم فروخته است ککیدن جز از شیر زمان نبود دو دیده بدی تو در جهان عقابی گرفت رز و شکار فزون بیخوید بر شمشیر یار چنین لشکر کشن را نیکو تر سپاه نگرد و تبه خنجره و ماه ز بسیار و اندک بدی یار بسیر سپر و و باشد گز خنجر بسیار هم کاسه بر چار سوار شهنشاه را چون شمشیر کش تن پادشا را همه پرورد ندانم چه دید از آن شهر یار پوشد همه زره شمشیر یار بر آن که خورش نهایش جهان شد باران و از رزم ریشران اسپد فلک تیغ خنجر ز بسیار و اندک نباشد خور بدوان چو کردند با و شکار ببخشید چندی هم از رنج درم باید از رنج دادن هزار که از شهر مردم کند کاست و و پایش ز بر سر کسار بدر بر سر مردم زرد دست اگر سبک گناهند اگر با گناه با شاد و با گمان و جهان که از آن گز ما باشد آید دور و شست و کینش

اسلام

چنین داد پادشاه شکر
چنین گفت که اینم فرمان است
همانرا چون گشت از آن
درمستد از بختی برین
کرد و دل مردم نبرد
ز دیوان نام او بسترید
بدان گویم این تالسمان
یکی گفت کاشی که نواز
بر سپید موبد شاه زمین
جهان را بدین جهان راند
چو بدین بود پادشاه چهرین
بر آنکه گشت تخت بی پادشاه
چنین داد پادشاه که آری
بود درون چرخ ای چراغ روان
یکی مرد و بی نیم چیده داد
بد و داد و همچنان من گنج
از گاه که میراث این زمان
مرا طبع نشکفت اگر تیر گشت
چون گشت سخن نام محمود گشت
کنون نامه شاه نوشی روان
ز شاه سرفراز خوشید چهر
فرانیده نام و تخت قباد
ز نیروان بود پادشاه و پسر
جهان آفرین نیز کردیم یاد
بر سپیدم از مرد و نیکو سخن
که دانا فروزی ندارد و خاک
بنا دافره بیگنا مان بگویند
اگر ز سرستی شود گنجدار
چون یکی کند کس تو پادشاه کن
سهر جوی و با مرد و نیکو سخن
بزرگان و بازار گانان شهر
کسی کو ندارد و نه سر با نواز
صلح تو در کارزار آورد
جهان نیز کسی باندازه کن
که در شاهان چنین نکر
از ایشان سخن یادگار است
درین امر ترا نیکوئی خواست

در گفت کاشی که نواز
چنین داد پادشاه که آری
بود درون چرخ ای چراغ روان
یکی مرد و بی نیم چیده داد
بد و داد و همچنان من گنج
از گاه که میراث این زمان
مرا طبع نشکفت اگر تیر گشت
چون گشت سخن نام محمود گشت
کنون نامه شاه نوشی روان
ز شاه سرفراز خوشید چهر
فرانیده نام و تخت قباد
ز نیروان بود پادشاه و پسر
جهان آفرین نیز کردیم یاد
بر سپیدم از مرد و نیکو سخن
که دانا فروزی ندارد و خاک
بنا دافره بیگنا مان بگویند
اگر ز سرستی شود گنجدار
چون یکی کند کس تو پادشاه کن
سهر جوی و با مرد و نیکو سخن
بزرگان و بازار گانان شهر
کسی کو ندارد و نه سر با نواز
صلح تو در کارزار آورد
جهان نیز کسی باندازه کن
که در شاهان چنین نکر
از ایشان سخن یادگار است
درین امر ترا نیکوئی خواست

در گفت کاشی که نواز
چنین داد پادشاه که آری
بود درون چرخ ای چراغ روان
یکی مرد و بی نیم چیده داد
بد و داد و همچنان من گنج
از گاه که میراث این زمان
مرا طبع نشکفت اگر تیر گشت
چون گشت سخن نام محمود گشت
کنون نامه شاه نوشی روان
ز شاه سرفراز خوشید چهر
فرانیده نام و تخت قباد
ز نیروان بود پادشاه و پسر
جهان آفرین نیز کردیم یاد
بر سپیدم از مرد و نیکو سخن
که دانا فروزی ندارد و خاک
بنا دافره بیگنا مان بگویند
اگر ز سرستی شود گنجدار
چون یکی کند کس تو پادشاه کن
سهر جوی و با مرد و نیکو سخن
بزرگان و بازار گانان شهر
کسی کو ندارد و نه سر با نواز
صلح تو در کارزار آورد
جهان نیز کسی باندازه کن
که در شاهان چنین نکر
از ایشان سخن یادگار است
درین امر ترا نیکوئی خواست

در گفت کاشی که نواز
چنین داد پادشاه که آری
بود درون چرخ ای چراغ روان
یکی مرد و بی نیم چیده داد
بد و داد و همچنان من گنج
از گاه که میراث این زمان
مرا طبع نشکفت اگر تیر گشت
چون گشت سخن نام محمود گشت
کنون نامه شاه نوشی روان
ز شاه سرفراز خوشید چهر
فرانیده نام و تخت قباد
ز نیروان بود پادشاه و پسر
جهان آفرین نیز کردیم یاد
بر سپیدم از مرد و نیکو سخن
که دانا فروزی ندارد و خاک
بنا دافره بیگنا مان بگویند
اگر ز سرستی شود گنجدار
چون یکی کند کس تو پادشاه کن
سهر جوی و با مرد و نیکو سخن
بزرگان و بازار گانان شهر
کسی کو ندارد و نه سر با نواز
صلح تو در کارزار آورد
جهان نیز کسی باندازه کن
که در شاهان چنین نکر
از ایشان سخن یادگار است
درین امر ترا نیکوئی خواست

ایام

درین

زنانی نباشی بدل شادان
شایش بیا بد فزون است
چو فرزند باشد بسیار
چنین داد پاشخ زیزان
بگیتی زبون گرسن آفتاب
چو باید همه نیکو نهاد
وزان کس که ماند سحر نام
چنین داد پاشخ کزین قهر
بدو گفت زین هر دو بهتر کدام
پرسید من ازینها چیست
پرسید که بود که هست
بدو گفت مردم که ستوده
چنین گفت کانکو بسوزان
زان کس که سوختی بود
بدو گفت در دل هر کس ازین
پرسید موبد کار جهان
نزدیکت و داند و دهر
چو بود پاشخ آنچه خواهد
چرا بود ازان جهان ناز
تو از آن پاشی همیشه
چنین داد پاشخ که آن پاشا
سپهر را بسیار آید خوش
چنین داد پاشخ که باریک
هر سق آنکه که جو که کند
مباش ای که گشت با این
همان نیز یار گنگار مرد
اگر این ریش از جهان بگذرد
اگر داند ریش دوست
اگر دوست با دوست گشتار
ناید زبان ازین هر چه
وزان پس که گشتی گمان
چو بیکار باشی مشهور
بخشای از رود بر ستمند
که افزونی از دوست بستاند
بدین نرو و این خدایان
پایانم که از شاه نوشهروان
بود تا جایست رخ فزین

پیرانده نشه داری همیشه روان
بجو کیم زار دل زیر دست
زهر فزونه دور کرد و زهره
بگیر و عخان زبان را بدست
که نیکو سگالید با ناسپاس
چو مرگ آمد و نیک بدر آورد
تا غارت بدو و دهنر جام بد
اگر بگذری یافتی جان پاک
کز او نیم سپرد و نانشاد کام
که بر کار گیتی بیا بدست
که از اراج دور و دورا
چنین گفت کانکو بی اندوه
بگوشتند بنده بی راسیا
و گریز را می بندی بود
چنین گفت کزین رخ کردار خوش
سخن برکت کی شکار زندان
که در دوران جهان و او
هم از بود تا بود تا نیست
نیاید همان تن چو جان بگذرد
که همواره سپهر نیایی زنج
که باشد پیوسته و پارسا
سگالید گشت رخ خوش
روان اندر آرد باریک
وز و اینی چون کوه سوزند
که در از خود و او در اندازند
نباشی با ناز و رنگ نبرد
بش این ریش و ریش
نباشد با مردم بدست
ناید که باشد میا سنج کار
و ریح ازین نغمه دوداگر
وزان از ده گفتار او بگذرد
بگاریت بیکاری ازین
سیاه ریش سوزد و بگذرد
بلندی دختری نیز آید
بهرمند دینی و این دست
که در خاک شد نام و او
اگر ریش از بخردان افزین

چنین داد پاشخ که اندیشه
بدو گفت شادی فزون است
و گریز دهم بود و او
فزونی بگوید تن آسان شود
پرسید کان کس که کرد و کرد
چنین داد پاشخ که در انیک
نیاسود و هر کس که باز ماند
بهر کس که در بیم و اندوه
چنین داد پاشخ که هم گشت
چنین داد پاشخ که کوش بود
چنین داد پاشخ که کوشم
شود پیش نیز دانی تن بگشت
پرسید مردم که نیکو تر است
چرا وی که پاشش را دخت
بدو گفت بخشش که دست
که آئین که نیم گرا و گشت
بد آئین شود و پیش از گشت
پرسید که کرد و گشت
پرسید که شریار آن پیش
ز و او در دارنده دارد
سخن سپهر از بخردان جهان
نخست آنکه داند که نیست
اگر نیک بین با و را بجوی
که آئیند باشی بگردان
غم این جهان ازین آن جهان
گرا آئیند با و بفرست
به پیچ و دل هر چه بود
چو مردی خواه باشد نشست
ندارد کس را زینرگ بجزیر
تو پاشخ مراد را با ناز و گوی
بهر کار کوشا بیا بدست
خردمند کول کند بر دار
همان مردان را دود بخت
بهین آری و این راه
شد اندر زمان نام او شکار
بسجیدن نوشهروان بخت قیصر

دل شاه با چرخ گردون نیست
همان آرزو با پیوسته نیست
که فرزند بپند رخ زرد او
چو پیشی سگالید بهر اسان شود
کرد و ان جهان نام او شد
بیا بدست کار زینک
وز و در زمانه بد او از ماند
بدان زندگانی بیا بدست
خزانده و شمر که کرد و کرد
که داند و دهم بهش بود
نباشد سرشت و نه آویز
زید و دل خویش که دوسیا
که او بر سر مردان فرست
بخشید و تارکی از دل
که بخشند و دهم فرست
اگر کردش کار ناسودمند
ببین ریح از سوز و ناسود
کشتن چون سر است جهان
که از دنیا زان که توان گفت
بوش برای با این کوش
بناشد کس ازین رخ او در
بدونیک در روز روشن نهاد
ترازین تنان پنهان گشت
بود نزد هر کس را آبرو
نباشی ریح ازین بگزین
بیا بدست داری بدل در زمان
بیر و ان خرد و بدست
بخشای آنکه که نشو و نشست
چنان کن که کشاید برود
ز خواری بنا چیز آرد و نیز
سخنهای چرب و دانه گوی
بش نباشد بیا بدست
نباشد بخشم جهان و در غار
اگر خند کرد و پر گشت
بیر و ان گریز و ان پناه
از و ماند و گفتار او با کار
چنین گوید از نامه پنهان

پرسید هر که نیایش کند
چنین داد پاشخ که هر که
بدو گفت گیتی تن آسان کرد
اگر آنکه گفتی ز کرد و انیک
جهان به نیکو کند بگذرد
نزد آنکه او نیک کرد و انیک
بدو گفت بدست بدست
اگر شاه باشد اگر کتری
چه بدست اگر هم اندوه
پرسید که با نخت
در دوران تر آنکه نادان بود
بدو گفت مردم که دست
چنین داد پاشخ که چون بود
سعد دیگر چو کوشانی ازین
چنین داد پاشخ که ازین
چنین داد پاشخ که ازین
بدونیک لای ان کس نیست
چنین داد پاشخ که این کرد
چنین داد پاشخ که ازین
کرد و انی ای شهر بازین
پراستید در دل نیک مرد
پرسید که بپشت بدست
وز او در از کار نیک سپاس
و گریز باشی و بدست
خرد و انی بر دل آموزگار
نشست همواره با بخردان
زاند ازه برنگذاری سخن
نداری ریح ازین داری
چو مردی کسی راه باست
اگر بدگانی کشاید زبان
باز و ان اگر گفتی سوی خوش
بکاری نیازی که فرجام او
بدان که بدست با و بدست
پشتش کند پیشه و رستی
اگر دگر باشی ای شهریار
بیر و انیک بود و گمان
چنین گوید از نامه پنهان

همی دین ما راستایش کند
فرزند مانده نکرد و دهمان
کرد و انیک پشیمان کرد
نهان دل جان بیا بدست
ز نامه نفس همی بشمرد
بیا سوز و جان را نیز داند
اگر باشند رایح ساری برگ
پرسید مردم که بدست
بگیتی چو اندوه ستود
چنین گفت کانکس بی بخت
همه زندگانشندان بود
که جان و خرد و دل و گوشت
بود مردم و نفس نیاید بکار
که از جان پاک دید و بخرد
مدارید با ریح سوز و زبان
اگر بدست با دوش و یاد گیر
بکاریش فرجام و آغاز نیست
بود ریح چو آنکه مغز اندر
سند و دگر در و خرمند راز
پس از مرگ بر گنیم آفرین
دل پشیمان را پلازم و در
به نیکو نیز و ان اگر گشت
بد و باشند امین از و در سر
بد و رخ خوستد و دهم بدست
بکوشی که نفی بدست و دگر
گرا آئیند ریش جوادان
که تو تو کار می گیتی کن
اگر دیده خواهی اگر مغز بدست
بهر باید و دهم و بدست
تو نیز می کن هیچ باید گمان
پشیمانی آید و گفتار بدست
پشیمانی و دندی آرد و بدست
با ناز و آرد و بدست
بهری ز بر آب و دگانی
نکو ماند از تو بهیاد کار
چنین نام او زند و بدست
بگفتار آن و دندی پنهان

چو آگاهی آمد به باد بوم کزین کردار ان فرستاده یکی نامه نوشت بر سوگند اگر تاج سایم اگر خود و ترک نشینم که بر نام تو تخت اوی چو آمد بدگر گشت دند راه بر سید ناگاه بر سید چنین گفت قیصر لاریان به سقف و موبد و رانی سزا خود و شمع چمن نام بود هر پای مردی و خود کانه ز اندوه و شادی سخن گفت چو تو طاس می بیاستند بد گفت قیصر نه من چاکرم چو داری از من بزرگی نفع نمیشد بخلعت بیاستند ز گفتار تو گنگ گشت شفا گمانم که راهم او در دست نیم از نژاد و لا و قباد نشاید سیخ مار استم همان کوس بر کوه شنه پل سنداره تو گفتی بیا بیا بیا بیا ز غم و ریه تا حلب سپاه اندازد بر سوگند حلب شد کردار و یار بر پیش سپه کنده خشنود که این کار تا سرچ بگشت و اندازد لشکر سپه یار بد گفت اگر گنج باشد می پناه جهان گفت بوزیر ز باز ایگانه و بهقان دم بد گفت از ایدر و سپه یار بیا بیا فرستاده خوش سخن یکی گفتش که بود موزه فروش بر گفتش گفت کین من هم بد گفتش گفت کای خوب که او را سپاهم بفرستگان	تبر و جهاندار کسری زدم چو آمد به باد بوم یکی نامه نوشت بر سوگند اگر تاج سایم اگر خود و ترک نشینم که بر نام تو تخت اوی چو آمد بدگر گشت دند راه بر سید ناگاه بر سید چنین گفت قیصر لاریان به سقف و موبد و رانی سزا خود و شمع چمن نام بود هر پای مردی و خود کانه ز اندوه و شادی سخن گفت چو تو طاس می بیاستند بد گفت قیصر نه من چاکرم چو داری از من بزرگی نفع نمیشد بخلعت بیاستند ز گفتار تو گنگ گشت شفا گمانم که راهم او در دست نیم از نژاد و لا و قباد نشاید سیخ مار استم همان کوس بر کوه شنه پل سنداره تو گفتی بیا بیا بیا بیا ز غم و ریه تا حلب سپاه اندازد بر سوگند حلب شد کردار و یار بر پیش سپه کنده خشنود که این کار تا سرچ بگشت و اندازد لشکر سپه یار بد گفت اگر گنج باشد می پناه جهان گفت بوزیر ز باز ایگانه و بهقان دم بد گفت از ایدر و سپه یار بیا بیا فرستاده خوش سخن یکی گفتش که بود موزه فروش بر گفتش گفت کین من هم بد گفتش گفت کای خوب که او را سپاهم بفرستگان	که تو زنده باقی که قیصر کرد فرستاده نزدیک فرزند اوی که زودان تر از دکانی داد چو قیصر چو خاقان چو آیدان ز ماهر چه خواهد زین و خواهد چو قیصر گنگ کرد و عثمان بدید یکی جای دوش فرود آمد بدید چنان چون تو دانی که بایست نوشته پس پاسخ نامه بدید بدی زانکه قیصر جوانست بعنوان قیصر سرافراز دم دست قیصر و تازه شد قیصر چو شنید و آگاه شد راست ز دسترسک شتران دست چو کار کردیم شیر یارم تو فرستاده گشت داد دمان شنیدم که هر کوه و پادشاه بیزان پاک و بخور شیدا کنم دین پس دم نام شوم همی سوزاندم که قیصر سپاهی گشت از دین بدست	زمان و زمین دیگر پس کرد بدان خبر شایخ بر و دندانی پس از مرگ او مرغانی داد بنجا که از کرد و سرش ناگهان ز اسپ سیخ و ز گنج و سپاه ز پیشی کسری و لشکر بدید بدان نامه پادشاه گنگید نوبس بدید از گنج بدست بدانسان که قیصر فرمود بدید بگو بدیدین فریاد بدید که کسب بدیدین او چو موم که بر سر فرزند و مرستی بیا بدید پانچ نامه بدست اگر شاه تو به جهان بدست همان از پدر یادگارم تو بمنزل مانی بختی زمان نماند ایشد از کار و کفر بدید باز کشت و بخت دکاه بر آیدم شمش ز یاد بوم گر از ناداران یکی ممتد که در کسب از دین بدست	بر اندیشه شد جان کسری کرد سخن گفت با او بچرخید نماید جز از مرگ راجا نور ز قیصر تر از دلبدار باد فرستاده از پیش کسری بدست چو ان تیر بد ممتد بدست بیکدقت کس که بدست چنین گفت موبد که کجاست یک سال با مرد و بر نامکاد فرستاده شاه ایران بدید ندارد شامان کسری بدست و رانسان خلعی ساختند برگ اکله و اسی بدست سخن بر چه دیدی بخوبی بدید نیاید بدید کسری بدید که دوست و دشمن بدید اگر بدید بدید بدید و کس بدید بدید بدید بفرمود تا بدید بدید دنا بدید بدید بدید چو آگاهی آمد به باد بوم سواران ایران بدید بدید حصار شیدا بدید بدید بد بدید بدید بدید سپه یار بدید بدید بدید سوی گنج بدید بدید بدید دستم کرد شاه اندر کاه بدید صدرا گنج بدید بدید بدید بدین شهر بدید بدید بدید فرستاده بدید بدید بدید ز بدید بدید بدید بدید دم بدید بدید بدید بدید چنین گفت کی بدید بدید چو از ارکان بدید بدید اگر بدید بدید بدید بدید بیا بدید بدید بدید بدید	شیر لعل خسار چو بدید کرد کزین بدید بدید بدید سرای بدید بدید بدید سیاروان مر ایا بدید نزدیک قیصر خراب بدید فرستاده راتیر بدید بدید نزدیک قیصر شد بدید بدید ز فرمان شاه جهان بدید خرد را بران یاد بدید بدید پیشی عنوان بدید بدید بگوید ز بدید بدید بدید چه بدید بدید بدید بدید ز بدید بدید بدید بدید مرا بدید بدید بدید بدید و بدید بدید بدید بدید بگفت آن بدید بدید بدید چنین را بدید بدید بدید بمانم که بدید بدید بدید ز گنج و گنج بدید بدید دین بدید بدید بدید بدید ز بدید بدید بدید بدید که بدید بدید بدید بدید حلب اگر بدید بدید بدید که بدید بدید بدید بدید گرفت بدید بدید بدید بدید وزان بدید بدید بدید بدید دین بدید بدید بدید بدید بفرمود بدید بدید بدید وزا بدید بدید بدید بدید که بدید بدید بدید بدید خرد بدید بدید بدید بدید نزدیک بدید بدید بدید بدید بد بدید بدید بدید بدید چل بدید بدید بدید بدید فرستاده بدید بدید بدید مرا بدید بدید بدید بدید وزان بدید بدید بدید بدید

پدر شاه شد شاه و پسر چهر که پندین نهاده درم باخشد شاه جهان گفت روز چهر یکی از و کرد موزه فروش اگر شاه باشد بدین دستگیر به چو چنان باز گردان خست نهرا یاد از موزه فروش بیا بپس از مرگ نفرین بود خستاده برگشت و شد یاد ز نای چو خوشید نبود تاج که به چو قیصر آمد شاه چو رومی سر و تاج کسی می ز دنیا با هر سکه سی هزار سخن گفت گوینده پیشرو ترا روم ایران و ایران هم اگر گوئی نارسیده بجای بختید نو شیر و انان سخن همه پوشیدن اسخندی ز ستادگان خاک دادند بوس چرخ نمود گرد و زان شهر یار یکی پوشی نشان ترست فرزوان بهر در سخن مانند بهنگام گشتن شمشیر یار بید شاه چندی بران زرگاه سپاهی بدو داد تا با روم ز بس برینانی و نقش مران همه پیش کسی پیاده شدند هر که نیکو از ممتان نادر جانبجوی و متان امور کار کردی فرستاد نوشتی شب نشانی ندانم از ان سخنان چه آنکس که اندر خراسان چو سالت شدی بهر پیش دیاران بسی مانند بگشت مشاوران گریه کردی دگفتار و کردار این روزگار زگاه گیسو مرث تا زد کرد	بران خواسته شاه چهر سواد اگر از ستم باشد که امی شاه نیک اختر چهر اگر شاه دارد و گشتار گشت که این پاک فرزند کرد و دیر سواد اگر از ستم خود هم سپارد و بد چشم و بنیاد گشت چو آئین این بود کار این بود دل گفتگر زان دم پر زخم بر اگن خلعت زمین با ملج پراز و در و پوزش کمان لگن یکی با و سر و از جگر کشید نثار آوردید به چهر یار که امی شاه قیصر جانت نو جدا می چرا بیا این مرز بوم سخن گفت بدیش مرزهای که مردی فرستاده انگن برن گر فتنه پیروزی و برتر چنان چون بود در موم پاک بناشیم بکام و بد روزگار پنیر زنا اگر چه آن مرست همه را قیصر بر خوانند ز دیبا می زر لغبت باید یار چه آسوده شد شهر یار سپاه بنجو ابر سپارد با باد بوم تو گفتی نهواند همه پریان که رسته و دل کشاده شدند بر او کرد با قوت و گونگار یک گفت اندرین گشت و زنگار کجی با خرمیم و که به خیم که بیدار و شادند از چنگان سپاهکش که در دست خیم می و جام و آرام شدی ناک ترا بیا جام همواره انده بت که زرده کردی گار زرده ز اما نماند جهان یادگار بنظم من آید بر گند کرد	چنین گفت از ان پیش پسر مگر تاج و دار و کونان کرد سواد که بیداد و گشتار فرستاده گوید که گشتار زیر دانه خواهم می جان چو باز ارگان بچکر و دیر بدست خردمند و فرزند نخواهم دور جز از گنج داد شب آمدی شد گفتار شاه که بودم همه ساله زان پیش بماند بر این سواد خوش بود شاه بر تخت ز روزگار که شاه جهان با خرد و با خست که جاوید باد اسرار گاه هنرمند بادش و یاد گیر نماند جز از حسرت و درد یاد درم نماند و کن رنج یاد خوس جریخت است با رگاه که بودم همه ساله زان پیش بماند بر این سواد خوش بود شاه بر تخت ز روزگار که شاه جهان با خرد و با خست که جاوید باد اسرار گاه هنرمند بادش و یاد گیر نماند جز از حسرت و درد یاد درم نماند و کن رنج یاد خوس جریخت است با رگاه که بودم همه ساله زان پیش بماند بر این سواد خوش بود شاه بر تخت ز روزگار که شاه جهان با خرد و با خست که جاوید باد اسرار گاه هنرمند بادش و یاد گیر نماند جز از حسرت و درد یاد درم نماند و کن رنج یاد خوس جریخت است با رگاه	که در کشور ایکی موزه دوز چو خوش تو ز می هم همه زیر دستان تو گشتند یکی پور و درم سید کجای بدو گفت شاه ای خردمند چو فرزند با نشیند خست شود پیش او خوار و درم هم اکنون تر با گردان طلایه بر افکند بر گشت طلایه چو گشت از لب کنت فرستاده آمد هم نگردان وزان فیلسوفان می جل شهنشاه چون به خست همه بر سر بار و توایم چه خاقان عینی چه دیندار همه با روم آنچه بود است چو قیصر خوان بخیر و باطن ز آباد و پوش بر آیم خاک همه بر سر خاک رنج توایم ز دنیا بر که ده و چه کم همه میان پیش موبد شدند چنین گفت موبد از زنده برین بر نهادند گشتن باز به پیمان بلند درم خست همه کس که با و از سیم وزر چو زو یک شهر اندر گاه همه متران خوانند ازین برفتند گردان با رام خویش که جهان دول اندر سنجی سر سر انجام ستر بود و فاک اگر صد بود سال گشتی چه دینی چه ابریم بت پند خسرو تن اندر میان گناه زیر گردن آید با بل نایان بغیر ای نیکی تو آید که این دستان ما و چندی همان که دل را زارم سرخ	بین گوشت شاه است گیتی دوز بدو تا بداد روز یادگار جانبجوی و با خست و با خست بغیر نیک جوید به بهشت چرا و چشم ترا خیر کرد دیرت به بایش بر خست چو با سب و دوز و نیاسپاس درم هرگز از موزه دوزان همه شب می گرد گشت بیاید ریش گرون فرزند نیایش کمان پیش نوشتن زبان پر گفتار و پر یاد دل آمین سکه پاکیز ساختن پرستار و در زینهار توایم بدیند شادان و دنیا گاهی سپاییم عیدی بیا بدست زبان روان گرفته زبون رکب و لشکر زاریم باک همه با سبمان گنج توایم کجی آوریم ز در بار و سواد خوشان با اختر شدند ز دیبا چه بیا بر او بنهند همه پاک بر دین پیش نماز چو جگبار آورد لشکر استن بسجین ستام و وزیر کمر پنیر شدند زان و سپاه بران شاه بیدار و داد برافروخته و جهان نام خویش تند و خست و یافند نیک یکه را فر از سیم که سامان یکی شد چو یاد آید آن روز زمر که بر سر نهاده دود روان سخی فرودس که کرد اگر بکشی غم بری از جهان که کردی از انان و چون گند خست و رسال گشتن اگر گندم زین سخی

چو کویکون مر و شوخ و زان و گر کویکون بر سر بمان از ایشان خردمند و متوسل تا شدت می بر روز و شب ز خفتاد چون لیان برگد بخش بر سر نیزه از مهر گنج و زایشان به خرد و زان تم پیش و آزارش کنیند جها نجوی هر مرد را خوانند چه دانی که از او جان پاک خرد و گر یزداری بخشایش بکوشش تا بدول هر کس به گفت از گفتنی هر چه اگر یادگیری چنین بگمان کنون هر چه در نیم بر سر یاد ز فرزند کویکون بر سر یاد سزاگیت کویکون بر سر یاد زمانی که از آباید ستود جهان نیز دشمن را بشیر نخیزی که مردی سیم برود چیز است کان ننگش ز گفتاد و چون غی گشت شاه مبادا که سب تو به نیت ز فرزند بر سر یاد و گر آنکه بر جانی شایسته و گر هر که بر مردم ناسپس بشیری که پیدا شد پادشاه و گر آنکه بر سر کار زمان تواند بود چادر او بر پیش چو گشت با شدت پیش و گر آنکه کویکون گشت چو چهره شود و بر دلت برود چنین و روی مرد و زان بود هر کس که او پیش گیرد بر سر یاد و نگریند هم اندر زان چون پیش زمانها بفرمانش گویند یاد	رادی جهان را ز شوخ و زان یور او و بر سر و شوخ و زان گرا نایه مرز و دیهال اگر دستان رکشادی و لب سر موی کین چو کافور گشت نبرد و دل اندر سر کافور برای و خوشی فرازان تم هنر بر سر زان پیش کنیند بر نامدانش نشانند شو و شوخ کالبد بر جود کتن را بد و نام و سایش از رنج برون نباشد بگویم تو بشیر یکا یک است کشف است بر تو در آسمان تو با سخ گذار آنچه آید یاد که است شالیت و سگیند کر و از او بر سر و پیش که است و ما هر چه دارم سود که باشد بر سر و زان چیز است کان و در نگیند جهان به گفتاد و پیش همیکه و خاش پیشگاه و گر کین شایان گشت علاج و زو بایدیم با سخ افکندین بر او بر سر و جای پالایش کنند کویکون ماند از سر نمارد و خردمند بودن روا زمانی که او کم شود و گمان چو در پیش شاه تو با او بگو ز گفتاد و پیش آید که جان خرد و بر سر کافور هو بگذرد و هم سپید و هوا شیش بر سر و گران بود سنگه کار و خوشی بی فروغ که باشد پیشان گفتاد و پیش پیش و زان و نای کین دل را و او شاد و ز خنده یاد	چو سال اندر را ز شوخ و زان سپس بود او را گرا نایش سرافراز و بادش خوجهر نکاری که کردی با بای چون بگذردم زین بخی سر همیشه بینی بود کافور ز بخشایش بخشش و راستی پیشش موبدان از سر مرد و پاخ و ادان موبدان چنین واد پاخ که پیش بر سر یاد کویکون سودمند سردیگیتی بر سر یاد سر هر چه بر سر یاد که چنین گفتار گشتا فتم پیاخ خردمند پیدا شود بخشایش دل ز او گشت ز گیتی کجا بهتر آید گزین گرا نایه بر سر یاد سزا و آرام بودن کاست شنگه کار و زان و سر بیک روز و شب بر سر یاد گرا نایه بر سر یاد پیوزش توان پیش خاک یاد ز فرزند باشد و شاد و دل بزرگی که بخش بر سر یاد هر کس که کینی فرمش کند زیداد و گشت باید گزین رو باشد از چند پیش کسی که فروتن تر و زان و گر آنکه بر سر یاد بر او از زویش ندیم گوا پیشانی آید بفرجام سود و گر آنکه کویکون گشت تباخی که گفتی ز گفتار گشت هر کس که اندر سخن برگزین هنر بر سر مردم به شنگه کار و سر بر سر یاد	پرا زنده مرک شد متبر یاد همه را و وینا دل شایه بر آزادگان برگشته مهر رسیدی شاه جهان آگهی جهان را باید یکی که خدا اگرگاه شایان بود و کافور نیمیم می در دوش کاستی پیشش موبدان از سر مرد و پاخ و ادان موبدان کردانده بر سر یاد که است و مرد و زان بدا و زان خود هم او بود پیاخ همه را و دنیا گیر ز کویکون پسخ فرون یافت بر از زو بر تو انا شود که بر داد او بر سر یاد کخیز در آرام او سر که از او اول شود بوستان که دارد جهان را زویش که است کس و زان و سر ز گفتاد و انا سیم ستود یکی آفرین و بر سر یاد گرند ترا چرخ تر پاک یاد و غمها به و در از زان دل پیش کی ناسر انگشت خردا بگو شد که پیش کند ز او خیزد اندر جهان رستخیز هم اندر تالش بر سر یاد دل و دستان بر سر یاد بی از دل از کاست گوا و خن کوی و فرمان را گل آرزو را نشاید سود بریده دل ز سر و بیچاره بی از او بر سر یاد بود بر سر و زان کس از فریش گزیند کسی فرین کجا ست و خواند	جهان را می که شد از دست مردی فرنگ بر سر یاد بفرمود کسری کجا گمان بوز جهر آن زان شاه گفت که بخشایش از بد پیش بر سپاسم نیزه آن که فرزند است کنون موبدان مرد و زان شدند اندر زان موبدان نخستین سخن گفت بوز جهر پیش بود مرد را این چنین واد پاخ که آن نگه کرد پسند بوز جهر سخن را که دال پیش جهان را آموز کار تو یاد سخن چو گفت پیاخ کاید ز کردار کینی شایان گشت بدین روز کار از جهر که بشیر دوست اندر جهان ز گیتی زبان کار تر گشت تباخی که گفتی ز گفتار گشت چو بنگام شمع آید از تیرگی که از شاه گیتی مبادا تخی سخن هر چه او گفت پیاخ اگر مهربان باشد او بر سر ز کار و از خون حرو و روت و گر گفت کار و راه گزین چو کویکون چو دانی کشتادی و گر آنکه بر سر یاد و گر آنکه بر سر یاد چو به خواه و دیار زان ز بانکار تر جهر گشتی که نیست و گر آنکه کویکون گشت چو کینی کند مرد و بیچاره سخن چو دال و زان کجا می که تنها شود و نیست هم بر سر زان و زان ز گفتاد و زان شایان گشت	که بر این داد و پوشد محبت جهان را با دوش و دلکش که جوینده را زوی اندر که زاری همیشه تم و نیست بر بیکانه و مردم خویش بر خردمند و زان و زان کسی که کویکون شایان نگاه زهر در سر و زان که ای شاه نیک اختر و خوجهر به بند و زید دست بر سر بر نیک بد از مردم هر کس بدان پاکدل متوسل خوجهر جو افروزی و داد و ادان خرد و زان نخت یار تو یاد پیاخ به از نیک یاد که دل بر شایان او گشت که نشسته به بر سر یاد کشتاد از او آشکار و زان که بر کرده آن باید گشت دل و دستان بر سر یاد سر مهربان تیر از خیر گشت بمانا و بر تخت شایان بدین آرزوای فرخ نعم بر نیک گرا سید و داد و گز که نایارسانی بر او پادشاه گرفتند کجا خوبرو و ستیز بر او بود و دالارام دوست زهر و دوشی یار مندی کشت که زود همیشه بر دوش است یکی زندگانی بود چون گشت که فرجام ازان بد باید گشت که چون با جیم بر سر چو بی شری از دست کار دل و دستان کشت بر سر پیشان شود زان و زان که بر شاه با و زان دل و دستان بر سر یاد

نیشته عهدی بفرمان شاه
موبد سبب آن پیش روان
جهان را نایش چکر داشت
یکی نامه شرمباران بخوان
توای سیر قوت بی تو به مرد
پیل بریت روزگار نماند
سخنهای هر روز چوین به بن
سزنامه از دادگر دیاد
هر آنکه کبابی بد و شاد تر
چو اندیشه رفتن آید فراز
ترا بر گزیدم که بهتر بد
خبر آرام خوبی خستم بدین
بپادشاه نیک بیای بهشت
گرو دروغ اسه چگونگی کرد
نیاید که گردد و بد تو بد
جهان را چو آباد داری دیاد
بهر کار بامرد و دانا سگال
بزرگان و آزادگان شهر
چو از خوشین نامور داد داد
در آید و کند و شمشیر و دست
سبابت فرخوش گفتار من
چون بگذرم زین جهان فرخ
نیشته بران بارگاه مرا
ز دیبای پستی و زلفت بخت
همان هر چه زین پیش اندر
ز خون کرد باید تپیکاه شمشیر
ز فرزند و از دوده ارجمند
ز فرمان هر مرد بر گزید
درین سال کیش بنیاد کنان
چیل پاییز دران از برش
جهان قات تا قات بر تو کرد
بهر جا که بد و زوزیک راند
بدان شمشیر اندر زلفت
به و گفت سز و کبر کوی است
ازین روز تا چیل سال و شش
بهم روز و درین روز دشت
چو در ویدی نماز بجا

که هر مرد را داد تخت و کلاه
سرفراز و بیدار دل بخوان
نمانش خبر در دو تیار است
نگر تا که باشد چو نوشیروان
خرد گیر و زبزم شادی نگر
تموز و خریف و بهاران نماند
یکی نوید افکند مویختن
و گر گفت کاین بند پور قباد
زین پنج زمانه دل آزاد تر
خوشنده روز و شب بر بار
خردمند و زیبای افسر بد
که باشد پس ز مرگ مویختن
خفاک نکه خبر تخم نیکو کشت
چو کردی بود بخت را زوی کرد
که از بد ترا بلیگان برسد
بود بخت آباد و بخت تو شاد
بر پنج تن از پادشاه پنهان
ز نیکیت باید که یابید بر
جهان گشت از شاد و دین شاد
بشوره وین تخم نیکو مکار
و گر دورانی ز دیدار من
بر آورد باید مرا خوب کاخ
بزرگان و جنگ سپاه
بیاید ناکار و ده زین پنج
اگر طاس و جامت اگر بخت
بد و اندک کند کافور و مشک
کشی شمرگ من آید گزند
دم خوشی بی روی او شمر
خواب اندر و خوش تابش کنان
که میرفت تا از کعبه ان سر
بهر جا که بد و مانع سو کرد
خوابان سری که تار کیناند
از خوابی کجا و بد بایز گفت
که اندیشگاه زین جهان بخت
سعد و آزادان با شش
بهر چون ناید سر انگشت را
در اندر می دین چنین ریا

عهد نامه نوشتن نوشیروان
عادل بفرزند خود هر مرد و اندر ز کردن با
جهان تازه شد چون قیامت
از آن پس که تن جا گیر دجا
بفرمان شمر زین بادیر
مکش و بنو و دولت نقش کن
بهاش و دانی نماند بجای
بجستیم تلج کئی را سر
بهشتا بود آن گزیده قباد
اسیدم چنانست که ز کردگار
نگر تا نمانی جز از بر دبار
دل من خرد و در از زشتاب
همه پاک پوشش همه پاک غر
چونیکه نماند پاوشش کن
چو یابد خردمند نزد تو راه
ز نیکو نسر و مایه را دور دار
در مو عظمی و سر مایه
گر این پیدا ایشوی کار بند
سرت سبب را دولت شادمان
بجای کوفه و در باشد گند
فراوان زبیر گند افکندنی
پوشید بر بایر سم کیان
کلاهی ز غر غفران جانیست
از آن پس بر کردید درگاه راه
بسیار آید از بزم و شاد دوا
خواب دیدن نوشیروان و
گذارش بوزر چهره آن را
پروید ایشان محمد صلی الله علیه و آله و سلم
بجست آنکه از خواب نینم
چو شنید بوزر چهره زین سخن
از آن پس چنین گفت بوزر
تعب سیر کردن بوزر چهره
خواب نوشیروان را

چو قورقاس پی شد از بهشت
به پیوندم این عهد نوشیروان
اگر تا جادری و کرد و در سج
بدا و برای و سبزم و جنگ
اگر بخردی سکو تو به گرای
چه گفت آن سرانیده سالخور
دلارای عهدی نوشیروان
بدان آید کین جهان یوقا
جهان چون پیرم ترا من دیاد
خردمندشش بود مار سپ
کون من سیدم بهشتا و جاد
گر امین کنه مردمان را بداد
جهاندار و بیدار و فرنگی بوی
بیزکان گرای نیکو بکوشش
بیزدان پناه و بیزدان گرای
بمنمند را شاد و منور و کین
سر انگس که باشد ترا زیر
همه کوشش و دل سوزش در
بر از زانین گنج بسته دار
که نیکو پیش نیکو خواه تو باد
همیشه خسر دایان تو باد
سر آورد و بر خنجر گوان بلند
بکا فورتن را تو اندر گنبد
بسیارید ازین هم نشانی خنجر
نماده بدست چپ راست
و گر گون بود کار آن بارگاه
سز و کبر بران کو بود با رسا
فراوان بران عهد سیر گیت
چنان دیدار شون دانش بخواب
بر آنکه برین مردمان از حجاز
در آقایی هر جانزد دین و
چو برقع بر افکند از چهره هر
چنین گفت که خنجر کاران
نگر کردم این خواب را سر
که پیش گزیده را راستی
بد و نیمه کرد و ز انگشت او
بخت سپایه بر آید بلند

نماند مری بران بزم مشک
به پیوندم این عهد نوشیروان
جهان بگذری زین سر و کلاه
چو روزش سر آمد و خوش رنگ
همیشه بود پاکدین پاک اری
چو اندر نوشیروان یا کرد
بهر مرد و ناسا خورده جوان
پراز و در و تیار و زین و بخت
همان دیگری را بایست داد
دل افروز و خوشنده و دوا
ترا کردم اندر جهان شهریار
خود امین خجستی و از شاد
بماند همه ساله با آبروی
بهر نیک بد پندار نمانش
چو خواهی که باشد ترا بهتمای
جهان را بداند شین را ریکار
مفرمای و بر بنیادلی نشست
غم کار او چون غم خوشین خار
بخشای بر و بر سپهر کار
خرد و تخت دولت کلاه تو باد
همه نیکو اندر گان تو باد
بیلا فروغ و بیلا زده کند
ز مشک از تر بار کفر سینه
بیلا و نیکو از بر علی تلج
فرمان فرودنی بنیاد شمشیر
نیاید کسی نزد ما نیت راه
بگذرید بدین نامه پادشا
پس از عهد یکسال سیر گیت
که در شب بر آید کئی آفتاب
خرامان خرامان بکشی و ناز
بندکان نه از فرا و یافت
بجو اندن بر خوشین بوزر
همانکه از راست اندر زمان
تواند خوشین گفتی نگر
بهر چه زبیر کزنی و کاشی
بکوشش زبیر کس نیست
در هر جهان را کینا و سپهر

چو گویند دین سرکش سپای تبار و پادشاه نزد آنکه بپوشد زلفی قضا همه روز باد و دغم بود جفت بر آمدن شاه رادل ز جاک نخواه اندرون هر چه بخواهد دین بود که سوسه چو گرد زبان چون تراز جهان کرد رفت و باندین سخن پاک بخندید تنویر رخ سیب همی باد شرم آید از رنگ عقیق وز بر جگر دواست همه رنگ شرم آید اگر دنت بر سپر آید ز دوش و سپند چو رنگت شود ز دشت	از زبان ماند بگشت گنج اگر چه ندارد مسلح و جهاز سرخست گردان و آید خواب ز اندیشه چو شک در انداخت نداشت آن کار را سزایا از آن مهرش بر آمد خروش که از گشت پین گشت پس از تو جهان چو جامه چو تولی یاد کارش بر نهادار همیکه دبا بار و گشت عقیب همی بوی ناز آید از رنگ او ز بار گران پشت کردی جسم همه شک بود بر پیر همت مرکزی از برگ گل نامید چو دیم هر مزبیا را میت	شود ز جهان توفیق تو شد ز تخت اندازد و دورانی ک بگشتا سبب حاجت و گفته چنان شد که از گشت شسته بر بزر چهره آنکه آواز کرد چنان دان که پو است آواز ازین کار دل تنگش را پس این سخن شاه دیری است جواب او چو کرد آن سپهر	خزایوان شده کان برید باد ز گردان کند جهان یکبار ازین راز و این راه افشته یک آواز از چنان بر سر اس ز طاق شکسته پس آغاز کرد که آن ماه میگز مادر براد همی بر زبان بر کشیده را مرد و پیر و جهانی گریست نباید که جوی از و داد مهر	پادشاهی هر روز نوشیروان و از ده سال بود نخستین هر روز اندر ز گردن پسران ایران بلو بود از خون قطره بر نوک که از پیش باغ نمفت ز بنی پسران نارس سختان و بار بر بایز نو	پس از وی ز تو یک بنی بود بفشد همه رسمش و سده چو بنی که سری ز تو ز چهر که گفتی جهان بر گشت پست چو آن دیدد انا هم اندر زان سواری سده هم گفت با و بدو گفت بوزر چهر آن زمان پس از شش بکیا به بزر چهر کنون تاج او ز گهر شاه که آن و شسته گل بوقت بهار چو کوی کرد و دوت خریداران بماند گل را به خواستی ز جدت بر گشت پست همی مهرگان بود از باد تو یکی پیرید مرزبان هر	که با پیل و کوس و تیر و بود شود خاکدان و تیر انشکده ازینسان یکدیگر ز رنگ پس آنکه کی گفتی توان گشت چنین گفت کاساه نوشیروان که بر باد شد کار از گشت که برین کار شاه پادشاهی توان پوشید در پرده خاک چهر بیارایم و بر نشانه گاه بستی همی دشتی در کنار کجایان تیغ بازاران بدان رنگ و ز بیاستی سرت بر تراز گامی از نش بجام می نمودم یاد تو پسندیده و دیده از هر در

جلد چهارم
۴۴۰

پیر شیش تاج و دار و دیاد در گفت و تخت نامی گنیم کس را بد کند بر داری گنم	ز سر ز گشت تخت و دوا که نامی گان در گامی گنیم چو چو آید پیش باری گنم	چنین گفت پسر خراسان که نشا جهان را بدایم در زمر پیر سختون بر گشت است	چو بنی که بر نام و بشگاه چنان چون بدشت باه چان خشتش و دوا و شلنگ	خشت فرین کرد بر کردار کنند که گان را بر اسان کنم را بنید که گان را بر اسان	توانا و دارنده روزگار سند که گان را بر اسان کنم بدونیک بر کردار و زمان

برگرفت بر پیش هر گوی نیای بگیتی در پیش تو بر روی باشی بداند هر آن در راه و چاره ندید که این روزگار خوشی نگذرد سیان تنگن بخوت نرسد چو خورشید چرخ روشن شود سیر سحر که این سحر است بد و گفت بهرام ایرون کم چو پیداشد آن چادر عیون ز در پرده برداشت سالار به بهرام آذر همان گشت شاه چگونه است از آن پانی حج پست که ویرانی شهر ایران است بید بر تن من گواهی ده که آن خورشید خنجر درود سیر سحر که این سحر است که این سحر که این سحر است گواهی من از بر این داد سوم شب چو بر ز سر زکوه پیامی فرستاد نزد کیشاه با بران ازان دهنی بود شب تیره بهرام سرش غنایند نهاد و بصدوق و رفته چو بر فرشتگان فرستاد هم کنون شب تیره ز من بصدوق و رفته بامه دید وزان پس بر آشوب که جهان و چشمش کند که خوش تر نش چو سستی بدین قدم اندر می بر آنست هر که او است چون نماند آن زمان بر درش بود رسالی صحر بودی دو ماه که در میان بهر هفتاد وزان تو بودی پیش هر منادی گری بر شیدی خوش هم اسپ گشتش بپایند	که بخت گشتن آوروری پس از تو نیام تو برانند بداد بر ویت ز بد کار کرد بسی باد سر و از خجگر کشید نفس مرد و دانه به شمر به بهرام آذر همان آفت سکره چون پشت بخوش شد بست از پرستنده اینست وزین بد گفتی صاف زون کم غور از بخت و پیکار برون برفتند یکسر بر شهر بار چو سیاه بر زین برین بارگاه کز آن پنج مار با یکدیگر گشت که نه مغز بادش تن در پست چنین یور آشنای ده وزانش نیای نگیره دود که از بید و کیت با فرست که این را بشای خریدار است چنین لبت شام کشاد زیسیاه بر زین سیر شاه که ای تاج تو بر تراز چرخ ماه خردمند را بی گزندی بود برخت شای بزلف و ناز حقه درون پاری رفته بیز و نیک بخور فریاد رس فران بخت بر ز کار شتابید و آن برینان کشید شود نام و آواز او در زبان وزان پس بر آنند پیش از خجای بودن ز من سستی بیاید کند شاه را سزگون همان زمانی و هم سزید که گواه بودی شای سیاه سوالی خوش جایگاه مان نیایش کنان بود و شای که ای نامداران آفرین سیر و در و در بار کشید	سر خجایم زانده نشسته نابکار بدین داور پیش و از تویم چو شید گریان بر فتنه بر و آن زمان بود و بد چو شد کار بود بزاری سیر چو شب تیره تر شد و از خج تو با نامداران ایران یک تو با خج چنین ده که این بد بسی ماه بر زین که باز مان جهان زشت بخت نال چو بهرام آذر همان پیش سرا و گشت اگر در رخ سر خجایم جز و نده یک گفت که وید سخن چند همه بدست چو دیدی ز من تا تو یار منی که سیر مرا و ترا پیش خواند که بخت در دم با بهر سیر که خاقان ترا و بد و بد تو سیر بر سر فرود می رسید بزند آن در و آن در کی نیک گویم چو خواسته مرا پیامش چو نزد یک سیر بد و گفت گوی کان چند نوشته است بر برینان که در گنهای کهن باز جوی شتابید بخور و صدوق که کرد پس خط نوشیدان پیدا آید از سیر سوئی و شخته خط پیر سیر زان نامه دید بد و گفت بهرام ای تر کن او شنید آن نمنا می کام را ز غوی بد آید همه بدست بر گشتن سیر از ستم کاری بد و گشتی زستان یک جای طوقون نخون بخت از آن سیر بد اگر گشتند به بود و گشت بر و ماه گردان بد و جهان	شوی در جهان کور و بیچاره بجائی که هر دو بر شوقیم بیاد و پانچ بر شصت بار بر و از و گریان همه خج و دان که شورا ز در و ز سیر بزرگیک کاشش بزلف و ناز همی باش در پیش تخم یک بد اندیش از تخم سیر کزین پیش از آن چرخ زان سیاه و خجند آن سیاه گشت چو سیاه بر زین و گردان که در عزا ز میان کشید گنج نیام ازین مهتران خج بدان بدتری بر کنده و او که گفتار کرد در اهر سینه برخت شای بزلف و ناز که باشد شای سزاوار تر ببالا و دیدار چون دوست که آن است گفتار و شنید نبودش جز از رخ و فرشت برخت شای زانی مرا یکی راز دار از میان برگزید که در ابدان روزگار بهی بدان با ایران را امید یکی ساده صندوق مهری بیاد و دیوان مهر دوست نوشته بر آن رفته برینان یکی بد شادی چو اهر سینی سر اسان شد و برینان خون بخت تا بنا می نوشت بزند آن فرستاد بهرام را نیک و سوسی خوی بد و نیک که شری خنک بود و درین بهاران بدی ابد و در چو پیدایشی چادر را جود و گشت و گشت زاری شود بر گشتی و گشتی روانت ازین بد و نیک	تو یافته و شمنان کام دل از آن سینی امین سپیدی سپید شای از کار او چنین سینه کیدان پر و در جهان را روغ و زلف و سازگار بد و گفت خجای که این شوق زیسیاه بر زیت بر سخم وزان پس برین چرخ و خج همی ساخت تا چاره آن کند بزرگان ایران بران بارگاه نشدند هر یک با خج بست بهرام آذر همان چنین گفت بهرام کای شاه چو سیاه بر زین شنید این بد و گفت بهرام آذر همان چو از و گشت شای زبان را پانچ بسیار شخ کنون زین پس تر ازین جوا وزان آن دو شب تیره کشاد که آن پاکدل سر و شد ناپید بزند آن همان یک زبان بد که بهرام آذر شاه آورد چنین از پانچ که گشت شاه بخط بدت آنجهان شاه بران مهر نام نوشیدان جهان را صندوق را کرد که هر زده سال بر سال پیدا کند که در بهر سیاه دو پیش بر زلف و شوق تو خاقان فرادی نه در کفیا و گشت چو بر زده سال کوه وزان پس برینان گشت که شری خنک بود و درین بهاران بدی ابد و در چو پیدایشی چادر را جود و گشت و گشت زاری شود بر گشتی و گشتی

فرستاده پادشاه کارگاهان
در کارگاه سازش
که دستور باشد مرا شهریار
سپید شد تاغ کاغذ شاه
چهل سالگان از شمشاد نام
سر نامداران جنگیش کرد
بفرمود تا گوش در دهنه
چو خوابد که نبرد بود یاران
بر انگونه را نیکو سپهر
از گفتار و کار او گشت
بفرمود تا پهلوان سپاه
هم از جنگ ترکان او رو گشت
بر جای جوانان شمشیر زن
که چون نخت سپهر فریاد بود
گزمین کرد و در ستم و دور
لیکن باوش ده و دویزار
از نیایه گشت افزون بود
چهل ساله با از نایش بود
زهر زن و راده و دوده را
چو از نایش نباشد خرد
چشمند گفتار او شهریار
بر گفتند بر گشتوان بر من
چو پیش جهاندار کرد افزون
که بدنام او رستم پهلوان
بر او فرین کرد و پس پهلوان
سپید چو بزرگوار و سر
بد گفتند من بی بهانه شدم
که با کسی کو فرود آورد
بفرمود تا با سپید بر رفت
چو در وقت شاه جهان گشت
بد گفتند مرید که با وید
بترسم که او هم بفرجام کار
چو او گشت سپهر و پادشاه
بشدت خود در دل این شهریار
بیا به سخن جوی پهلوان
بدید آمدش سر و فرشته راه

هم آنکه بر شمسیر جهان
بایر اندر آورد جنگ سرش
که خواهم عرض راز بهر شهر
بفرمود تا پیش او شد سپاه
درم بر یکم پیش ازین خبر
که پیش صفت آید روز خبر
گفتند سپهر راست با سپهر
گفتند شون این تیر باز یاران
که بر خیزد و اندر شب تیر شود
در گنج کشا و روزی بداد
بخواهد هر آنچه شباید سپاه
تاورد که بر بلبل روزین
چهل سالگان خوشی سخن
بفرمود تا از یاد گشت مرید
تر شایسته مردان کرد و سوار
بیاورد بر گشتوان و سوار
ز مردی و از رای سپهر بود
بفرمود تا در فرمایش بود
نبرد سپهر دران مرد فرسوده را
سر مایه کار با سنگد
چنان تازه شد چون گل انار
بفرمود تا بر بست بجان گشت
سپید سپهر که در زمین
سک شاه گشت از جنگ
چو گشت سپهر و روز و شهر
که سپهر و گشت و شهر
بدید آمد آن زور و شنان
بفرمود تا از زمانه شدم
سر و شمشیر نبرد آورد
از ایران سو جنگ یازید
ابا مو به خویش هر روز گشت
که خود جاودان زندگی راست
بفرمود تا سپهر و پادشاه
سفر در سپهر و پادشاه
چنین تا بر آمد سپهر روزگار
بفرمود تا از پادشاه
فرمود و در پهلوان سپاه

خفهای بهرام از آن گشت
هر آنکس که جنت از ایران گشت
بفرمود تا از ایران گشت
سپید چو پهلوان سپهر
گفتند از اسب و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر

بهر یک برانیده و بر فرود
سپید چو پهلوان سپهر
گفتند از اسب و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر

شاهنشاه ایران گشت
سپید چو پهلوان سپهر
گفتند از اسب و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر

نیمه آن شکر از او گشت
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر
بفرمود تا سپهر و گاو و شتر

میراند تا نیر در کرد دست
 فرستاده شاه چون آن بدید
 بیاید بر شهر یار این بگفت
 بدو گفت رو با سپید گوی
 فرستاده آمد بر چهلوان
 چو سیر ز گردم بیابان
 سپید بشکیر لشکر براند
 سواری بیاید خریدان
 کنون بخت ازین سواری
 سروست بایش شکست خورد
 بر آنکس او برک کجی کس
 از آن لشکر داده پیل گنج
 شب تیره چون زوز خرمن
 نبرد و تاناه سپید
 چنان دان که بر دم جنگ
 بناید که پیدا شود راز تو
 چو بهرام را دید با او بگفت
 بفرزد و نیایش از سر در
 پس آنکه چو دید آن که در
 زخمیه فرستاده را باز خوان
 بچنگ آوردی پانی لشکر
 و گر نه نیاری کی ناجوی
 ز گفتار او شاه شد سپاه
 پیچید و بدوشت راه گز
 چو آمد نیر و یک بر آن سپاه
 سپید که دست و لاکریت
 سپید بیاید ز پرده سر
 خنیدم که از پایش گریخته
 چو از لشکر سپاه شاه گمی
 شنید این سخن و ده شکر
 شب تیره و لشکر پیشمار
 بدو گفت زو پاری را گوی
 بگفت فرستاده نزد کس
 چو شنید بهرام گفتار او
 فرستاده آمد بر سپاه
 فرستاده آمد بهر بگفت
 گویا بدید که با شهر یار جهان

بی اختیار کرد از آن سر بر
 چنین گفت کاین و سیر و نیر
 و آن سخن بدتر اندر مرگ
 بشکیر برگرد و پیش من
 چنین داد و ایام که لشکر زاه
 فرستاده آمد نیر و یک شاه
 بهر رفت تا کشور خوزیان
 خروشان آن که بهر بگفت
 بختندان مرده در زمان
 سیانش بخت بر بدو نیم کرد
 سیانش بخت بر بدو نیم کرد
 بدل بشیر اندیشید بگشت
 که بر ساز تا سوسوی دشمن شو
 یکی نامه بیاید بهر شهر یار
 از آن راه نزدیک بهرام پو
 من او را بدست فرار آورم
 و زانجا بگفته سو سپاه
 چو آمد بدوشت سهری نامدار
 بگفت آنکه بانام و دهر
 بدو گفت اگر من بر فریب
 چنین گفت خرد و نیر و یک
 در آید و نیک با زارگان سپاه
 نرسیم یک مرده در رسد
 بدو گفت که شب تیره گریخته
 که برسد که این جنگجویان که اند
 که نفوذ چشم دل سپاه شاه
 چو نفوذ چینی بدیش خشت
 چنین گفت بهرام که فریب
 مرا گفت و راه ایشان گیر
 کسی گفت خرد و نیر و یک

از ایشان بر سر سپاه
 بیاید سرخام ازین سر
 بهر بر و تیر و دمان تان
 حق کرده و نام نیر و یک
 بخواند بازای خرد و نیر و یک
 بگفت آنچه شنید از آن رزگاه
 زک کسی رسانید زریان
 که کاهست سختی مرا و نیر و یک
 کشید بدیش سپیدمان
 دل مروید و بدو نیم کرد
 بخزند خیر که کس باید نیم
 دشت از آن سخن نیر و یک
 بگوشی و از تا خن نفوذی
 که از آنشاید گرفت شمار
 سخن هر چه شنیدی از من بگو
 سخنها می خرد از او روم
 بجای که بدیش و کج سپاه
 سر یزد و زو بر لب جو بار
 یکی لشکر آمد بدوشت سهر
 مگر از فرادی ندید نشیب
 که پیش سپاه تواند ک سپاه
 بیاورد و تان باشد امین بر راه
 که او نیکو هست اگر مرید
 نفوذ فرمود تا با سپاه
 و نیر و نیر و نیر و نیر
 و داد بدو خواهی می بی سپاه
 سمند چنانش بخوی درخت
 که با شاه ایران کم کینه یار
 گز و نیر و نیر و نیر
 بهی زامان ز نیر و نیر

پیغام فرستادن ده فرزد بهرام چو بدید و پانخ آن
 ترا گفت و راه ایشان گیر
 چنین داد و پانخ که شاه
 بدو گفت رو پاری را گوی
 که این شهر یار نیر و یک
 ترا اندرین مرز زمان کمر
 شنیدی تو گفتار نا و نیر
 اگر مرگ من جویا و نیر
 که خنید بهرام بدوشت گفتار
 بگوید می از تو فرما نیر
 بچیزی که خوی تو همان کمر

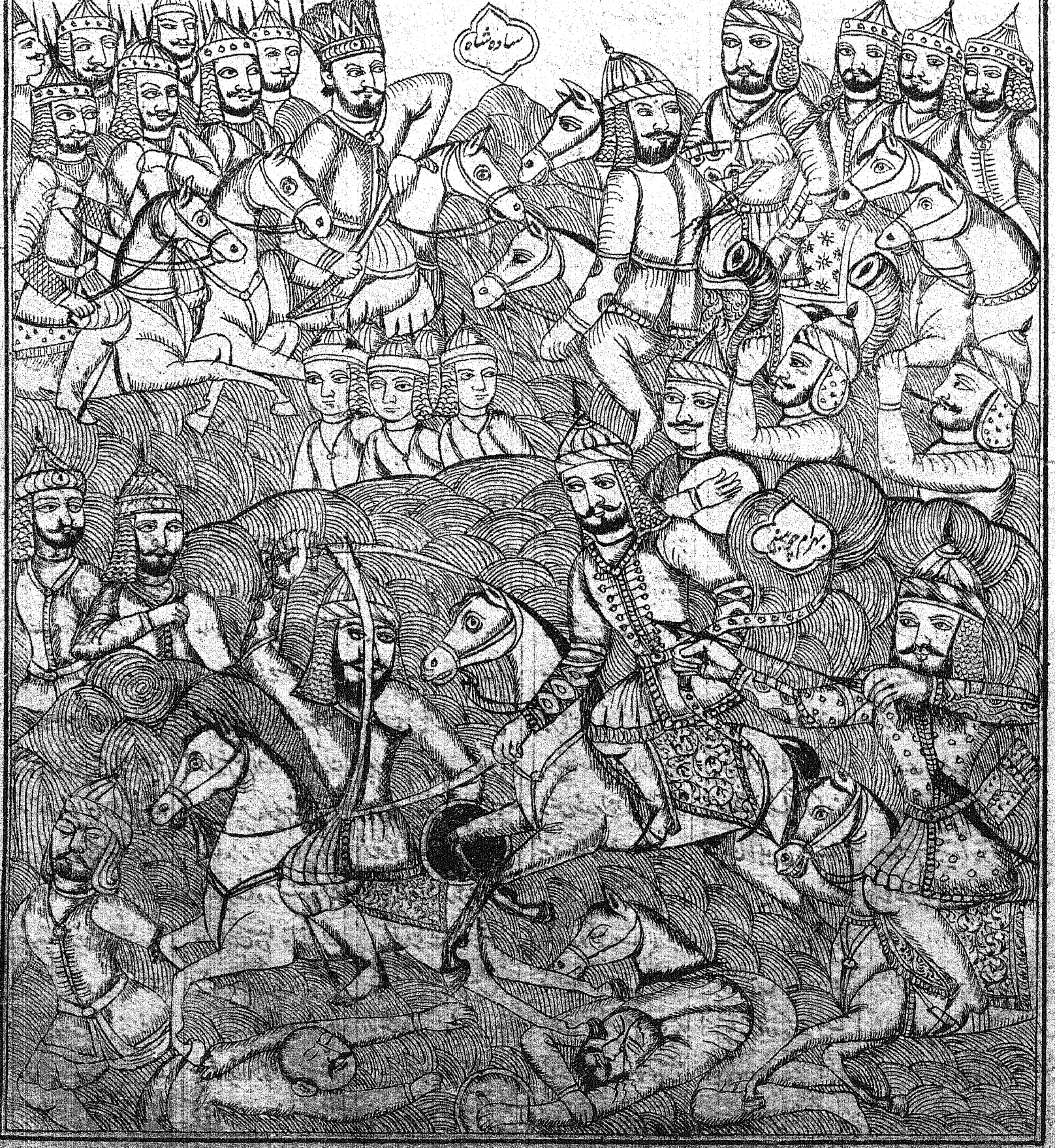

کمانهای چایچه بزه برنید خندگی که پیکانش یازد چون چرخ شیرزیان و چیلان مان بختند ز غلوم سپیلان به تیر	همه کسره ترک بر سر نهید سپه چوبه غلوم پیل اندرون بستی که سپیلان سپیان ز خون شد در دشت چون انگیر	بجان دسر شهر بار جهان نشانید و پس گزما بر کشید بدیش اندرون تیر باران گرفت وزان سنگی پشت بر کشیدند	گزین بزرگان و تاج همان بجنگ اندر آید و شون کشید کمان را چو ابر باران گرفت دروشت و پیکار بگذاشتند	که بر کس که او را کمانست تیر سپید کمان را بزه برنید پس پشت او اندر آمد سپاه چو پیلان چرخ سپیکان بدید	کمان را بزه برنید ناگزیر یکی خود پولاد بر سر نهاد ستاره شد از پر و سپیکان سپاه همه لشکر خویش را لب پرید
سپاه اندر آمد پس پشت پیل یکی تخت زرین نهاده بر او پیر از آب شد دیده سارو شاه بشکر چنین گفت که کشتان	بمان تا چو اشد بر سرست سپاه نخست بر او سارو جنگجو ز تخت بداند بر پیشان نشان همی بود بر تخت زر با کلاه	سپه بر هم افتاد و چندی برد سپه دید چون کوه بهمن روان نشت از بر تازی است پند نهنگام راز است و زرخ	همان بخت بد کامکاری برد همه سر پر از گرد و تیره روان همی تاخت ترسان بریم گزند تیا زید با تیغها کس کهن	تکی بود خرم سیکه جایگاه پس پشت شان نژده پیلان پس سارو بهرام چون پست برایشان یکی تیغ باران کشید	همی گفتند آن سپه را بدست کندی باز و کمانی بدست بکوشیدند کار سواران کشید نهاد بر او چار پر عقاب
سر سارو آمد بخاک اندرون بمالید چایچه کمان را بدست بران تل بر آمد کجا سارو شاه بمالید چایچه کمان را بدست	بمیزان در شش جاکش غرق خون بچرم گوزن اندر او شد همی بود بر تخت زر با کلاه بچرم گوزن اندر او شد	شد آن تاجور شاه چیدین سپاه چو چپ پست کرد و خم آورد را ورادید بر تازی چون بر بر چو چپ پست کرد و خم آورد را	همان تخت زرین و زرین گاه خروش از خم چرخ چایچه بخت همی تاخت در دشت برسان بر خروش از خم چرخ چایچه بخت	چنین است کردار گردان سپه چو بگذاشت سپیکان کشت او چو بگذاشت سپیکان کشت او چو بگذاشت سپیکان کشت او	که کردار از مهره پشت او نه نامهربانیش سپید اند مهر که کردار از مهره پشت او نه نامهربانیش سپید اند مهر

مگر نماند از یار تخت بلند چو ترکان سینه زدند کشته ز تنگی کج راه بد بسپاه چو گشت از آن روز نماند همان تیغ شدی و تیغ و کمان وزان پس بخرد برین گفت کم آمد ز لشکر یک پر بنهر تن گشته خسته چندی کشید ابا سرخ ترکی بدی گریه چشم چو مردی ز نام و تراودیت شب چیزهای نایم خواب بما اختر بدین باده گشت زمانی همی گفت کاین روز ایمرو از آن پس برین نشدی و هم شادمانی زنت همت شیر مردی همت رای تو سپید توئی هم سپید ترا شبه تیره چون زلف لایق همی گشت گرد و شتاب سپید بیاد فرستاد کس سراش کس بر تیر کینه زنت دیر نرسیده را پیش اند وزان کوشش جنگ ایران سراش بزرگان توران زمین بدان تاج فرمان و بدین کشیدند پنج و سپهر دنداره رسیدند کینه بران زمین همه سر بران زد و دیده پرک چنین داد و پاش کینه جاندار نیردان و در کشید سپید بود از آن بگیا وزان کجا نامه پهلوان جنگید و زین پس کشید که بهرام بر سر و گشت فرستاده گشت اسراف از شاه زده بر سر نیزه بر دست بهر اندیش را تو کردی تبار	چو بهرام جنگ رسید اندر همه بر گریه و فغان بسی پیل سپرد مردم یک مگر آنکه بودند بسته اسیر ز کشته چو دریا خون بدین نگه کن کن ایران کشته ز تخم سیاوش گوی مژگ سپید از آن کار شد و شد چو بهرام بهرام را دیک گفت چنین داد و پاش کینه تراش نمودم شب آن غایب اگر ایام از تو بجان زینهار زمانی همی گفت بر سر شاه چو او را گشتند بر پای وزان پس بیاید بر سر همه شهر ایران بتوزنده اند که فرخ نژادی و فرخ کس	کشیدش بران کمان سلطان زمین پر فروش و هوا پر جوش نشد از آن سیه ده کی باز جا روانها بغم خسته و تن بتر برگشته مانده اسپه برین کران در دارا بیاید گشت سپید نژادی از ایران همی گفت زاری کو بوشند که بر گز مبادی تو با خاک حفت نزدی و از مردی یک سویم بدانگونه تا بر سر بدست یکی بر بنهر یافته دستدار چو سود آمد از جادوی تیره چنین گفت کادور و ادرا چنین گفت کاپلوان ترک همه پهلوانان ترانده اند زهر کو نه بانس و بخرد کس	فرستادن بهرام فیروزه نامه را باسر شاه نژاد و فرزند پاشان	دشمن نشان پس بر سر ازان نامور لشکر بشمار چو آن نامه برشت نزد کشته بفرمود تا بر ستور نوند همان تا بود نیز دستور شاه بهر دزد نزدیک شاه جان چو آمد سپهر و آن آنگه وزان پس آن را بر پیش نهاد چو بهرام جنگی بهر گام کار چو بهرام بهر گام کار نزدیکه رود چون کشید همی گفت با کسین بخت خوش بیاید ز درگاه سارار وزان نامد از پیش بر سر که بخت جانیش تو گشت نزدی و از مردی یک سویم بدانگونه تا بر سر بدست یکی بر بنهر یافته دستدار چو سود آمد از جادوی تیره چنین گفت کادور و ادرا چنین گفت کاپلوان ترک همه پهلوانان ترانده اند زهر کو نه بانس و بخرد کس

تاریخ

بیاورد گنجی در صد هزار
فرستاده تا بهر برادرش
بخشید پس چار ساله خسراج
پستند به شاه دو هفته روز
یکی تیر سی و نه فرستاد
مگر گنج و پاره تن ساه شاه
فرستاده را خط است از پستند
فرستاده با آن سواران خویش
و تری دشت پر موده آواز
ز جیحون گذر دود و سپاه
بد و منزل از پنج هر دو سپاه
و اگر در برام شکست رفت
سپه دید پر موده چندانکه دشت
شمار سپهش بدیدار نیست
چو پر موده آمد پر سر
سلاحست و برام شان پیش
با گنج که برام شد چو گنج
یکی بلخ بد و میان سپاه
بیاید میان بلخ و کوشید
فرستاده تا که بر برگردان
پس آگاه بهرام و ایزد کوش
سبک خنده دیگر اندر زدند
بر آمد چاک زخم سران
چو بی زخمی شب اندک
چو در شب خورش آواز کرد
یکی مرد گردان است باز
گر نیران بهر دشت متر گرد
پر موده گفت اگر نرند جز
زخون و پاره تن و شکست
سپاهی با گنج که در خراب
بان تا با گنج بدیدارند
کس تیر نرزی و از تن
گر آید دگر و دور پیرو
چو بهر برام شود و اگر
چو برام نهاد و دود و پاره
یکی نامه نوشت از شهر بار
از آن که پر موده در دشت

سارک زان چنین بدیدار
سرم بهر جای که ویران بود
نشتند پس نامه از شهر بار
فرستاده سپاهان را بخواند
نرسیتال تپش رود برک
در آن پس بر و جنگ موده
فرستاده چو پیش برام شد
بهردنیک سر بدرگاه شاه

پستندگان را در پیش نهاد
رباطی که اندر میان بود
به کشتوری نر و سپه نامه
پشای بر نامه ران نشاند
بهرام خجید و بنوش جگ
ممان تا شود شاه گردن قرار
سپه داران و شاه و پاره تن
سپه بد و جنگ شد با سپاه

رزم بهرام چو بدیدار پر موده سپاه
یافتن و پناه گرفتن پر موده در آوازه دشت

ز با من کی تند بالا گزید
بگردون بر آورد جنگش
همین غم شود ز برادر و مادر
اگر چه پیشان کنون اندک است
گرفته دل مست گشته بخون
که در چارشنبه مرن گام را
بدین بلخ کامروز بشیم شاد
که او را می و باغ و جام شاد
ز رای جابجایی و باز ارشان
که دست کان کشتان چو شاد
چنانچون بود و در دم نیم مست
تن بی سران بدنگند به راه
ز ترکان طایفه کسل و رانند
که شیر نریان را برید کوش
هوادر زمین را بهی خوشند
شب تیره گون دهن اندر شید
سواد باشد از شیر ما و کس
بر اقم که هستی تو درنده شیر
مر و چنان دان که گشتی هزار
نیایی مرا تا نیاید زمان
کی باز جویم سر راه خویش
دل از دست می پاک کردم
بشکر گشت و پر موده شد
همی خواندند پیش بهرام هم
ز ترکان و از شاه و چا شاد
نشتند چو کوه و حصار

همان مهر و نور و جشن شد
نباشد پاره اندرون بیم دور
برید از پنجه بر ساه شاه
در خنای بلخ بزرگ گشت
بخش از خنای بلخ راه راه
نشتند بهر شهر خشنود زین
جز از گنج ناپاک ساه شاه
که برید می تخت شاد شاد
ز دیوار و گور و گور پیشان
بره بر نگردد جانی درنگ
که پنهانی نوشت از جنگ
چنان شد که در دشت جانی
که این پیشتر و این نیست
ز دل ترس اندیش بر جان نیم
ز گردنشان برترین پایانه
بخون بد و جویم که کین
همه کار تا سودمند آید
می آورد و در شکر و خور
ز آن گزین که در و سوار
بد و با بلخ اندرون خشنود
سپه بد و جنگ اندر آمد
بخون بود و از آن سرستند
شبیخون مگالید و دلفراز
دم نامی سرچین بر آمد راه
ز دست چپ و دست راست
زخون سنگی بر جان نماند
خروشی چو شیر زان بر کشید
بخون بخون خند باشد
براد دشت تا بود گردان
نبا چار گردن در او داد
اگر من شود که از جنگ
یافسان که با بدیدار
برزم آمدی بر خنای سوار
سپه کشتان را زین دور کرد
نبا جانی که در ساه آن کشید
ز آن جا که سوی آواز شد
نداشت سلطان خنای

چنین گفت زان پس که بر دست بفرمود تا بر که ایافتند پیامی فرستاد بر موده را کجا آن جهان جین ساد شاه همه شهر ترکان ترالس نمود ز در گنج دوزخا بر فونست ترا بر همه متران مسه کنم تو دانی که ز خوار دادم ترا برین کوشش من کینما باز خواه گوشت گشتی بگیتی نگر ز من نه خواست کردن نسو ز من شمع سپر را بنده بود یکی آگاه گفته شمار سپاه همی ترس زان گنج ایاده هر گر از شهر ترکان براری دمار بجنگت نیام جان بی سپاه فرستاده و گفت این پیام که خاقان چنین بخاری شده چو خاقان چنین زینباری شود	ز تو نیست بر کار کردن و نگر بگردد زدن ترشتانستند هر آن مهر کنور و دوده را کجا آن همه گنج و آن دستگاه چو یاب تو اندر جهان کس نبود همه بدست ما مومن فرست از اندیشه و در توبه کنم ره جستی بر کشا دم ترا بوفدوسته شک نایه سپاه که بیتی که جستی تو آمد بر هرام سپه بود و هم برین کوس برایش فلک نیز پونیده بود فروتر بدار تا باش هر راه گر بر سپاه بدین پای هر همان کین بخواند فرجام که دیوانه خواند مرا نیکخواه پیغام بهرام شد شاد کام ز بهرام جنگی حصار شده است ازان برتری سوختاری شود	یلان سینه را گفت تا سه هزار گر شهر یار از دژ آید بر دهن پیام فرستاد بر موده را کجا آن همه گنج و آن دستگاه چو یاب تو اندر جهان کس نبود همه بدست ما مومن فرست از اندیشه و در توبه کنم ره جستی بر کشا دم ترا بوفدوسته شک نایه سپاه که بیتی که جستی تو آمد بر هرام سپه بود و هم برین کوس برایش فلک نیز پونیده بود فروتر بدار تا باش هر راه گر بر سپاه بدین پای هر همان کین بخواند فرجام که دیوانه خواند مرا نیکخواه پیغام بهرام شد شاد کام ز بهرام جنگی حصار شده است ازان برتری سوختاری شود	ازان زنگه بر گزید سوار چو بنید چو شست چو نوزدن پیام فرستاد بر موده را کجا آن همه گنج و آن دستگاه چو یاب تو اندر جهان کس نبود همه بدست ما مومن فرست از اندیشه و در توبه کنم ره جستی بر کشا دم ترا بوفدوسته شک نایه سپاه که بیتی که جستی تو آمد بر هرام سپه بود و هم برین کوس برایش فلک نیز پونیده بود فروتر بدار تا باش هر راه گر بر سپاه بدین پای هر همان کین بخواند فرجام که دیوانه خواند مرا نیکخواه پیغام بهرام شد شاد کام ز بهرام جنگی حصار شده است ازان برتری سوختاری شود	چهار از یلان نیز بر گزید بیدر و در دینسان سوز که ای نامور شاه ترکان چنین کجا آن همه گنج و آن دستگاه چو یاب تو اندر جهان کس نبود همه بدست ما مومن فرست از اندیشه و در توبه کنم ره جستی بر کشا دم ترا بوفدوسته شک نایه سپاه که بیتی که جستی تو آمد بر هرام سپه بود و هم برین کوس برایش فلک نیز پونیده بود فروتر بدار تا باش هر راه گر بر سپاه بدین پای هر همان کین بخواند فرجام که دیوانه خواند مرا نیکخواه پیغام بهرام شد شاد کام ز بهرام جنگی حصار شده است ازان برتری سوختاری شود	ازان جنگیان زانند سب چهار مهر و خورشید گیتی فروز نگیتی چو کردی این دگر گزین که اکنون تو زینسان بر کس بر شاه کشور مرابا خواه که در شهر ایران گواهی منم چو کارت چنین گشت تنی کج همان گنج دوزخا دارا بی که از جهان ناتوانی جوی نه بر گز نایه بانی هر سپه که دیدی و راز دگر نبرد همان دشمن ز دوشندان شود تانی تو هم شاه و گیتی فروز که در نجات خون سرکشان بر بنده من کی شوم زار و دوار برین نامور بوم کامت را بیزدیک بر ز شاه باند بدین شرد بر سوز باید چه چو یکبار ز دوشندان کج خوانده بر گز افشاند همی خوشتر شاه گیتی شتا که او داد بر برتری و دستگاه بخوبی سخنها فراوان براند یکی بدیده و چهر بسیار داد بهر فرد زینبار من است کسی کن بخوبی بدین بارگاه دگر دشمنان را نشین بود فرستیم خدایک بایه سپاه تا افسری پهلوانی دهم فرستاد و ایرانیان را بخوار بدان نامدند و بستانان که بر موده را اند از شهر یار بهرام سپه و در خست کار دگر خدایک بایه سپاه براه این نباشد گران که پیش من آید کجای سپه در نجات و از کام چنین						
فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود	فرستاده ایرانیان را بخوار که خاقان چنین کمتر بود چنان شد که بر آینه آفرین شما هم بر دوان بیا که بنید ستای بران باگی بر بزر بفرمود پس تا باید دیر جانبوی را نیز با نیت بدگر فرست آنکه اندر خست گر آید و کند که فردن باید بین نامه در نام بستان رسیدن مهر فرست بهرام در باره زینباری پر موده و خشم گرفتن بهرام بر پر موده بسی آفرین خواند بر شهر یار مکر دایچ بهرام برانگاه شمارت آیین بقران چنین زواج بلند ی بخاری شوم بر در بر من سبکتر شود

جلد چهارم
۹۰

برداشت و بهرام چرخ بر سر
چرخ را به زمین چنان گشت
بپایش گفتن که زمین نیست
پایست بهرام کان بود
هم اندر زان بهرام دیک او
بشکام پروردگار گشت
زین زمان شام که از هر کس
از گشت بهرام زده
به گفت بهرام کای تا
بدو گفت خاقان کان در گشت
و یکس چو در جنگ خاری بود
چنان راه نیردان بپایست
گفتن زمین کلمه کم نیاید زین
بید کردن بنده چشمت بود
چو شنید بهرام شنید زده
که خاقان می رسد گویخت
در گفت خاقان که این کین
همی از شنیده ترسایم
چنان که شنیده ایران سیاه
چنین گفت بهرام جنگ آزا
سپیدار با موبد موبدان
دیران نیتند دل پر سر
زنگام از جاسپان سیاه
ز چرخ سیکان نخستین کمر
چارچاسپند به زور نهاد
فرستاد بهرام موبد
همان شفشه زبیر را داشت
کوید ز گردان لشکر هزار
سواران زین و خاقان
پرشتید شاه جهان نشت
به پیشکش از کردار پیش او
فرو آمدن از سپاه خاقان
چو خاقان بر زان ایستاد
به سپید و بنفشه پیشکش
سپه را بهرام دیک او جایی کرد
چو آموید پرورده از چرخ
کسی برگرفت از کشته شده

بر سر پیش یک تازیانه ببرد
بیامد نیز و بهر بزرگ
نیز یک بهرام فیت آن بود
پیشکش و بند از بزرگ رفت
همی بود تا او میان را بست
گشت بهشت شاه ایران گوی
اگر شهر یار تو زین آگهی
چنین و او پاسخ که در گشت
چرا من بتو دل بیارم
بیزدان که از تو مرگ نیست
خواجه با شتی گریخت
سخن گریخت از آن گوی
تو بخاری هر چه خواهی بگو
چنان دور بیند و بید گشت
تبر سیدان از خوار گشت
سخن گریختی بهر گشت
ز گیتی هر کس که او چو بود
ز گردان آن اوجان نشت
پیشکش و بزرگ گشت
همی گفتن از این بزرگ
شبهه ای کاغذ از سر شمار
همان نیز خیر که کانی بود
همه گوشوارش که اندر جیان
نشت یک یک همه خواست
بیامد چو خواسته گرد کرد
دو بر دانی بیک سو نهاد
دیران نشت بیک سر پاد
سیدان پرورده پیش هر با خواسته و فرستاد بهرام
ز و بیزان چو خاقان
بیامد با موبد بزرگ
نشت از بزرگ سپاه
همان کتری جادو بر نمود
یکی خرم ایران بهر خشت
که آموید پرورده از گشت
نشت از بزرگ سپاه
چنان که آموید پرورده از گشت

بیامد نیز و بهر بزرگ
نیز یک بهرام فیت آن بود
پیشکش و بند از بزرگ رفت
همی بود تا او میان را بست
گشت بهشت شاه ایران گوی
اگر شهر یار تو زین آگهی
چنین و او پاسخ که در گشت
چرا من بتو دل بیارم
بیزدان که از تو مرگ نیست
خواجه با شتی گریخت
سخن گریخت از آن گوی
تو بخاری هر چه خواهی بگو
چنان دور بیند و بید گشت
تبر سیدان از خوار گشت
سخن گریختی بهر گشت
ز گیتی هر کس که او چو بود
ز گردان آن اوجان نشت
پیشکش و بزرگ گشت
همی گفتن از این بزرگ
شبهه ای کاغذ از سر شمار
همان نیز خیر که کانی بود
همه گوشوارش که اندر جیان
نشت یک یک همه خواست
بیامد چو خواسته گرد کرد
دو بر دانی بیک سو نهاد
دیران نشت بیک سر پاد
سیدان پرورده پیش هر با خواسته و فرستاد بهرام
ز و بیزان چو خاقان
بیامد با موبد بزرگ
نشت از بزرگ سپاه
همان کتری جادو بر نمود
یکی خرم ایران بهر خشت
که آموید پرورده از گشت
نشت از بزرگ سپاه
چنان که آموید پرورده از گشت

بیامد نیز و بهر بزرگ
نیز یک بهرام فیت آن بود
پیشکش و بند از بزرگ رفت
همی بود تا او میان را بست
گشت بهشت شاه ایران گوی
اگر شهر یار تو زین آگهی
چنین و او پاسخ که در گشت
چرا من بتو دل بیارم
بیزدان که از تو مرگ نیست
خواجه با شتی گریخت
سخن گریخت از آن گوی
تو بخاری هر چه خواهی بگو
چنان دور بیند و بید گشت
تبر سیدان از خوار گشت
سخن گریختی بهر گشت
ز گیتی هر کس که او چو بود
ز گردان آن اوجان نشت
پیشکش و بزرگ گشت
همی گفتن از این بزرگ
شبهه ای کاغذ از سر شمار
همان نیز خیر که کانی بود
همه گوشوارش که اندر جیان
نشت یک یک همه خواست
بیامد چو خواسته گرد کرد
دو بر دانی بیک سو نهاد
دیران نشت بیک سر پاد
سیدان پرورده پیش هر با خواسته و فرستاد بهرام
ز و بیزان چو خاقان
بیامد با موبد بزرگ
نشت از بزرگ سپاه
همان کتری جادو بر نمود
یکی خرم ایران بهر خشت
که آموید پرورده از گشت
نشت از بزرگ سپاه
چنان که آموید پرورده از گشت

جلد چهارم
۹۱

فرارده عهد گنج شد ساخت
فرستاد و هر اولاد کرد آفرین
که چون منی این کار چه بنید را
نگفتار شاه شد به گمان
که شاه جهان جاودان شد باد
همان گوشوار سیا و شش در
سخن گفت مشکاک برین نشان
در کار کند جز گوشوار شش کار
بودند خور و دزد تا شب براه
پیدو گفت سوگند را تازه کن
بیزدان که اورا سرور برتر
چو سوگند شد خورده بر رخ
چو زین کمر غمی گوهر نگار
سده دیگر به پیو دراه دراز
پذیره شدش بچادان سوار
چو پیوده را دید کرد آفرین
بیشگون با او سه نرل براند
همی بود و پنج چندی دترم
در کار آنکس چیز سے که فرمان نبلود
هنر از زردان نه منی سے
رو چلو انان فانی سے
کسوف خلعت آند سر اوار تو
هم از شعر پر آستین لاجورد
تو خاقان چین را به بندی
چو پر ارم بانامه خلعت پدید
چنین بد زانند شاه نسبت
گمانی نبردم که نزدیک شاه
چو باوش این رخ خوار غی
بر پیش اندرون دو کدانی سیا
چو رشتند و دیدند پیر و جوان
شستیند و دیدند کردار سن
جهاندار شاه است مانند یار
چو راج تو نیست نزدیک شاه
کسی کو ترافیت آرزو جوی
بیاورن پس بلخ ایرانیان
سپهبد سپیدار همه داویند
یکی بدیش پیش کشش چو رشت

دول شاه زانکار پر دشت
 فرستاده بود سپید رو زمین
 بر روی سپاس آورد کینه را
 ز دانش بر اندیشه شکرتان
 سر قیاح او بنده رایا و باد
 کز او یاد گارت مار خضر
 بر آشفته از شاه گرو گشتان
 نیامد گشت سیاه شهر یار
 بینش اند آن زلف کین سیاه
 همه کار بر دیگر انداز نه
 نگارنده ز سر و دشت سر
 سوی خود اگر رفتن ار استند
 چه از یاره و طوق و از گوشوار
 در و دوش فرستاد و گشت باز
 وزیران بر آن کس که بد نامدار
 از و سر بیچید خاقان چین
 که یک روز پر میوه او را خواند
 ز کرد و نشیمان دول بر زخم
 بر و دشتن خود دلیر سنان
 پر خمر فلک بر نشینی بی
 سرشت با سان بر فرازی
 پسندیده و در خور کار تو
 یکی سرخ شلوار و قفل عرود
 گردن بندگان پسندی بی
 خلیسیان و خاشی بگریزید
 جز از ناسزا گفت بنواست
 بداندیشگان نیز یابند راه
 که از بخت ناسازگار بود
 نهاد و بر بخش فرستاد شاه
 بر آنگونه بر پوشش پهلوان
 ز و زمین زدن جبار پیکار
 دل جان بهر تو آگنده ایم
 سگانه بر بارگاهش سپا
 چه چونی پر خرمی از او برو
 که ما خوندن شدیم ازین پس
 بهیشت یابند لایه بهیشت
 منور از میوه نیک نخت

ایکی تخت جامه بفرمود شاه
یکی آفرین خواست از زر و گداز
چنین گفت این زر کشتی سپید
آگاه بی افتن سبز از ناز

ازین چار دو چهلوان گرفت
هم اندر زمان گفت چو بنیاد راه
همه رنج او سر سپرد باو گشت
بمخاقان چنین گفت که عهد
که چون باز گردی نه پیچیدن
ای تیغ و گداه سرافراز شاه
چو بر زرد سر از کوه زرد افتد
چو اسپان نازی بر زیری تمام
چو آگاهی آمد سو که چهلوان
علت ساخت با خود او برگشت
نیز رفت از دهر چه آورده بود
چهارم فرستاد و خاقان کس
بماند از دهم نه خوشنود و نو

نامه سز نش سبز از ناز
دو کد ان و پنجم

چو بنهاد بر نامه بر بزم شاه
فرستاده تا سزای گزید
ز تختی که هستی فردا دست
پوشیدن بصرام چو
در بهمان جامه بر
از ان پس که با خوار کایه چو
بیزوان بنام گردان سپهر
بفرمود تا هر که بود از زمان
بماند ندانان کار هر شکفت
ز تخت کیان شاه به بنامید
چو بستید بینندگان اندرین
گزار تا چه گفت آن خرومند
چنین گفت بهرام که مرغی گداز
بایران کس را نتوانیم شاه
رفتن بصرام چو بنیاد راه
ورکخ و آگاهی و اول

کہ از تاجایانند خوش سپاہ
 که سیر ز باد این جهاندا شاه
 کہ ای شاه خوشن آن یاد گیر
 رستی بلمریم بیان تن خاقان
 چو او دید برنج این تابند
 ہی گم کند سر بر آرد باہ
 بہر داد و دانش بہید گشت
 پذیر می سیاهی بران شہد
 ن از نامداران این انجمن
 باز کز شپ و بھر و گلہ
 سر تاجداران برآمد خواب
 چہ شمشیر سندی بترین نیام
 از ان خلعت شہر یار جهان
 ایشہ رودہ منزل کوہ دشت
 عادت بود اگر بدوہ دبرہ بود
 کہ بر کرد چون رخ دیدی بس
 ز تیزی روش پر از دود و بلب
 و بچہ ام و فرستادن
 و حیات زمان نزد او
 بفرستاد و گردانے سیاه
 کہ آن خلعت نامنرا رانست
 ازین پس کس نیز نینامست
 بیتیہ جامن زان و غور
 سروران لشکر نمودن
 بہ تیزی برفتہ زور گاہ شام
 کہ از من چنین پاکست بہر
 ازان نامداران شام جان
 دل بر کس نہ پیشہ گرفت
 جان تیر و گونہ بزم شام
 چو گویم اباشہ یار زمین
 بری چون دشمنک شد از دشت
 کہ از شاه گیر دسپہ آبرو
 نہ بچہ ام را بچہ او اسباب
 شیر گاہ و دیدن زنی
 مرا و از پیش آمد

بهمان پر کمر گوشتدار و کمر
 باینز کشت سپاس کن شاه گفت
 بسویک که دستانش بر زمین بود
 بسوی بیاید هم آنکه شکر
 خیانت دان که بر دانی و دوز
 ز شاه که بر رسید پس از بجوی
 ای آنکه خاقان چنین را برود
 بگفت این پر موده پر پیش خات
 شست بر باینز دوش گرفت
 پس آن گاه پر موده مکنده خورد
 که از شاه خاقان بر پیچید پیل
 یکی خلعت آرست پر دایه
 بنزدیک خاقان فرستاد شاه
 ز خاقان چنین که نزد شاه
 تهنیت پر زش کنان پیش
 همی را نهد برام باوسه برادر
 چو بشنید برام برگشت از ک
 از از خاقان چنین نخست
 یکی نامه بنزد پسر شهریار
 نیاید همی یاوت از رخ سرن
 ز فرمان من سر پیچیده
 بیازند بادوک پند و در او
 بد گفت این نزد بهرام
 فرستاده با خلعت آرد
 همی گفت این است باوش
 جانشان بر بندگان باوش
 همه دیده اند آنچه من کرده ام
 ز او از انکی دشمن یاد کرد
 ز شکر ریختند نزدیک او
 چنین گفت پس پهلوان باها
 پوشیدم این خلعت را
 پیاسخ گفت از نزدیک زبان
 که بزرگم از دید و نخت شاه
 همه سر بر بندگان و می ایم
 بگفتند همیش بروشندان
 چنین نامه و هفته را بر گذشت
 یکی گوردید اندران مغرور

اگر گفتی همه بود زرد و مفسر
 که با او پیش آشکار و نهفت
 چنانکه آن که زارش بدین بود
 ای ناچار از دیر برنگ
 همان موزه از گوهر ناپسود
 که زین هر چه دید یکایک بکوی
 بد انسان که از گوهر بد بشود
 بدان نامور جایگاهش نشاند
 از زمانه پروده اندر شفقت
 بر زرسید و شب لاجورد
 نباشد یکاری و رادل گل
 ز زرین و سیمین است کلاه
 و منزل همبر اند باو پراه
 چنان شاد و بر گشته و آید بر راه
 پر از شرم جان بدانش آوا
 نگر و هیچ ناخان بدو درگاه
 به تنه می سوخت باغ نهاده و در
 که هر ام از زدم اول نشسته
 به هر ام کاسی دیو تا سازگار
 سپاهین و کوشش رنج من
 و گر گوشت کاس پیچیده
 نهاده بسے تا سزایک و در
 بگوی سبک نایه بگفت
 شنیده و خفته همه کردیا
 چنینست ازین شاه پریشان
 اگر مر مر او را گیر در دست
 غم درینج و خنجر که من برده ام
 بپوشید پس جای سرخ و زرد
 پر اندیشم شد جهان تاریک او
 که خلعت بدینسان فرستاد
 بفرمان آن شهریار باشند
 که ای نامور بر بنهر بجلو ان
 چونیکه بدین ندارد نگاه
 و دهنده است و درندگان ای
 ز کجای هایلون بهاسوخی دهند
 سپهسالار ایوان بیاد شد
 کنای و تیر کس نمیدانگا

خبر

پهل ندری براند بهرام نرم
گر از بهرام چون ننگید
عنان نگار بدوداد گفت
یلان سینه آید پس و درون
یلان سینه در کاخ بناد و رو
نهاد و لیاق اندرون نشاند
فرود شد بر سر و مشکین کند
بر تخت زین سیکه زیر گاه
بر و تیر و ان شیر دل را گنجی
هم آنگه فرستادگان را راه
بیاید یکی مرد و تر سرست
ازان زن چو برگشت بهرام
بر و تخت و بهرام بران ترست
چو بهرام ازان گشتن آمد برود
چنین تا ازان بشیه آمد برود
نخچه گر این شگفتی چه بود
در کار و در چو سیکو گشت تراغ
همه کی خمر سوزین نهاد
نشستی بیاراست نشسته
چو خرد بر زین شنید آن سخن
فرست کا بن شیر پر خاشخو
زود اندازان کا کمر گون را
یلان سینه را گفت با صد بار
نیز دیک بهرام برش از راه
همی گفت ایدر بدن تروی
بد و گفت بهرام شاید بدن
فرین رو خرد بر زین نهاد
چنین تا ازان بشیه و مر غرار
دندان کاخ و آن تخت گوینگار
چو گفتا بر بهرام آیدش
نخود بر زین چنین گفت شاه
کرد و بشه گوری بود نهایی
چنین گفت و بهرام شاه جهان
که بهرام را ز و سترگی فرود
نیاست آن خلوت تا سزا
شاید اگر خود و شهر یار
همی گفت کاخ بهرام بود

بر او با سکه را نگر و راج کرد
سکه کاخ بر پایه آمد پدید
که با تو همیشه خرد با و خفت
بر اسب نگار و سببه میان
ولی بر ز اندیشه سالار و چو
نشد نده و جبهه یار و دیگر
که کردی بدن پر لال را به
نشسته بر او سوار و کلاه
که ایدر تر آیدن تیر و
از ایوان بر انگشت نرسد
بباغ از پی با تو بر سرست
کرتاج ترا مشتري با و خفت
جهان از تو دار و در پی نشسته
تو گفتی همی با در از چشم خون
همی بود بهرام را سمنون
که آنگه بدید و نه هرگز نشد
پدید آمد آن زرد رخشان کاغ
ز و بیای ز رفت پاهین نهاد
نهاد بر سر بر کلاه محو
بدشت کاخ و نهامش کمن
فرمانش چید بد شکو
همی چاره از رفتن آید جا
تبار از پی این و نا پشمار
بدان تا کند بیگنا بشن تیار
درنگ تو خیر کام بد گوی
به نیک بد رای باید زدن
همی تاخت تا نرود شاه جهان
یکایک همه گفت با شهر یار
پرستند کاخ زن تاجدار
ز دل بر کی بر او آیدش
که کشای تا تو چه دیدی راه
سیان بیایان بر بنی سراسر
که آن گور دیوی بد اندر نهان
چنان تلج و تخت بزرگی نمود
فرستاد و دیک آن بر چنا
دندان سینه و جبهه بر نگار
که کشی و فرخنده پیرام بود

بدان همیشه بد چو نخی کاه
بدان کاخ بهرام نهاد و رو
پیاده بد پشیر کاخ اندرون
بد و گفت ایدر کشت سپهر
یکی کاخ و ایوان فرخنده
بران تخت و فرنی ز و بیار و
ز و دیدار و مشتري تیره بود
فرادان سینه و دیگر تخت
همی باش نزدیکی را خیش
که تا اسب گردان تا خورین
نهاد و دغوان گردان اندرون
بد و گفت سیر و زگر با من زن
بر زین جهان را نخی بگر
منش و دیگر گفت پل من و گر
بشهر اندر آمد و نخبه گاه
در ایوان سچ پا خنداد

به پیش اندر آمد یکی نیک راه
همان گور پیش اندرون پدید
همی رفت بهرام بی سمنون
بکاخ اندرون زان ای شهر
کرانسان با ایران ندید و شنید
همه پیکش گور و زینش بوم
خرد پیش و پیش همان خیر بود
تبان بر سیر و فرخنده تخت
وی کفون بیامی رو و توشش
از افکند نهامه بهر بشیرند
خوش ساختند از گمانی فروز
همیشه شکیدا دل رای زن
ز خاک سیه تا با خست بگر
تو گفتی بر پیرین برادر سر
ازان کار نکات و لب سپاه
در تخت و در سوار و انداد

اگر رفتن بهرام آیدن پا و شاوگر خنجر از زین و اکثر از او
بدانت کوشد و لیر و شرک
تو کار می چنین بد دل سان گیر
بر شاه باید شدن نیم شب
شب تیره از پنج بگر خنجر
سید و بر آشفست بران گرگ
چو رافعی از ز و من بی جوار
نشا می نشیند و برین بارگاه
هم از گنج خویش کی سازد

اگر رفتن بهرام آیدن پا و شاوگر خنجر از زین و اکثر از او
یکایک بدیدان کجا دیده بود
همان نیز گفتا رکن فال کو
نفران اوسن بان بر شاد
در تخت زین زنی تاجدار
که بهرام را خواند از راسی
چو برگشت از و پیش گشت
که ایدر بیایان چو سید
ز و خرد بر زین بر سید شاه
چو شنید از و این سخن

از تنگی چو ز زینان برگشت
همی زنده تا پیشان کاخ
زمانی همی بود ایدر و کشت
سبب تا کجا رفت سالار
سبک دست از ان کی طاق
نشسته بر او بزرگی تاجدار
بسا کتونی بسیم آرد
چو آن زن یلان تیر را گفت
بدینسان پیش بهرام ده
در باغ کشتاد و پالیز بان
چو نان خورده شد سیر و کشت
که سالار و ران ایران قنی
نهانی بگفتند بسیار خیر
بیاید هم اندر زان فرود
بگر و خرد بر زین برود
در کس نیاست گفتن بدو
بگفت و فرست ز و بیای چین
نهاد و زین سیکه زیر گاه
چو ز و دیک خرد بر زین رسید
شهنشاه و خیره سر شد بدان
که بهرام را دل از نای گشت
سبب چو آگشت از کاشان
از و چنین تیر بهر سر حید
چنین داد پا سخ کوی پهلوان
مراد تر ایم کشتن بود
فران پس بد و گفت و کاخ
همه گفتن بهرام و نای گشت
ازان رفتن گور و ان راه
ازان تاجدار اندام گشت
سبک بود بهر بدان را بخواند
بد و گفت شاه این چه پدید
یکه دار و است این و تان
همان کاخ جا و تانی شاد
بدل خوش از و کدان تو بود
کنون چاره کن که آن چاه
همه چنین گفت کا شهر یار
برین بر نای سیه روزگار

پدید آمد آن جاکمی تیر
سیر پیش او بود ایدر و کشت
گرفته دست آن گزافیه
سبب بیدل دست تیر را
ز و دید و بلند سوزان پدید
ببالای سر و سرخ چون بار
خوش شگفت رشید تا بان
پرستنده را کای خوبست
در شال بر گشتن بهرام ده
نفران آن تازه رخ میران
سیر و دلو یان بجای نشان
شهنشاه گردان مشتري قنی
چو آن هر دو تن کس نشسته
سبب پس اندر همی را ز و بود
چنین گفت کا شهر یار
که این کار خوبست و نای گشت
که گفتی مگر آسمان شد زین
لشت از برین پهلوان
بگفت آنچه ز و تیر و شنید
که خلعت فرستادش ز و کدان
همان تخت زیر اندر شال گشت
مرشون و انهای بدشان
به نیک گشت ز و باز و
مراد خرد بر زین توان
از ایدر مگر باز گشتن بود
بزرگی نگار و مگر تیر پیش
همه راز با برکت او خفت
ازان بهرام و خندان نگ
سخن هر چه شنید و دل گشت
برنجای خرد و برین نشاند
همه و نایا باید ز و دن
که یاد آید از گفته باستان
بران تخت لک جا و کاس
ره دیو جا و دبدان بر ز و
زبان آوری سکه این با گاه
سبک و زان زن تاجدار
که آید کس و پهلوان حوار

یکی سده از خنجر انا داشته سده چون کرد بهرام باز چنین گفت کاین بد پنهان اگر نیز بهرام بپوشد بشکستین گفت پس بپوش مگر کس خشم ز کبر برآه پراگنده بر کرد کشور سوار که کرد زمان پدیده شهر یار از آن پس کاینک را بخوان چو بهرام کرد سیاوش نژاد چنین گفت پس به یگان سپاه ز نامته روده شد بیگناه زدانندگان گریه و سیم راز بر فیتیم از ایران چنین کینه خوا نه از دید ایران یکباره هم نبوی کی گنج بنهاد شاه شما سر کسی چاره جان کنید سپه را بدین گفت از نمود چو از پیر ده گفت برادر شیند چنین هم گفتار ابرامیان از ایران سر آمد و جنگ در آن زبانهای ما شود تیغ تیز باید که راه پلنگ آوریم چو خوشنود باشد زمین بهلوان یلاک نین گفت اسپه دار کرد که آن آفرین باز نین شود وزان پس بهرام هر گفت بدو گفت چنانکه این در هوا چو پستی چو گوی تو در کارا اگر باد شای کند کاین در بر نین گران زمان کتب ز چنینی که بخش کند دگر گویی آنچه دانی بکار اندون کین کار کرد و نین در آن بدان داد و سپه کشد و لب چنین گفت پس باد و سیم و کشتای آسان تر از کشت	یکی یک ستر تن بر کاشته بدید آن ستر تنهای دراز به بنید و این را به اید خوا بران خاک نگاه نگذار که سید را بشید و شونوان که داند را از شکرت نگاه بدان تا مگر نامه شخس یار بود و ک با جامه پیر عکار پس راز را پیش ایشان براند چو کند شمشیر خرد و نین بدان شکستیم کمره راه چنین به پیچید از کینه شود کار آسان یار دراز بدینا به شکرت فرمان شاه وزان پس حشمت آنگاه تو آنگشت آشفته شد سپاه بدین خسته تا چه دران کنید که در دل و شکرت و ایم بود بر کشت و از کینش بر کرد باند ندیکه سیم زیان خردمند و سید در دل شتران ز دریای کوه و کوه و کوه که بهر کس زای جنگ و یغ بر ارم که جاوید مانم جوان هر کس که در آره نین در آن وز و خج کونده پیر کین شود کرای با خرد یار و یارای حشمت باند شود بند که پادشاه بود و تخت شاهی سزاوارا روش تر و سوس آسمان بانبوه اندیشه اندر شست چنان دان که کوشش ناکار بنیک بدر روزگار آرمون بجای چو بازی چو ترسی خار زیر کشتن شد تا به شب که ای مرد و سید از چون پیر بدین پیش تو بهاید گریست	میاورد و بهاد و پیش شاه بدو می کرده نهاده بجای شکسته دگر باز شخس بود ز بهرام نه مغز باد و نین پوست که خرد و نین بر شخس یار و گرنه مراد و نین گریست همی گوید این لشکر به با نیاید نین و یک ابرامیان چو سازید و دران نیکار حشمت کنون در دندم من نین ازان پیش دشمن نه بشدی سپه روده و ساقه آن رسید کنون چاره این ام را چون کنم من از از پیر و خست و دم لم پس پرده نامور بهلوان بدان انجمن شد و نین چنین گفت پس گردید سپاه چو بنید کسیر بکار اندون به کارهای شایسته مجوید این پس کین و نین چو بهرام بشیند گفتار او خردمند نامی و دانا بود چو نین ترافعی و دانا بود چو کونی کین جتن و نین بزرگیت از نین اندر خرد چنین گفت این در کشت سپه به از بنده بودن بسال دراز وزان پس چنین گفت بهرام بهان کشتن زمان گفت باز چنین گفت جهان شمس یار تن آسان نگردد و نین بدو گفت بهرام کای نین کاین چنین کاین تاج و تخت بر نین شایان و نین	همی کرد شاه اندر آهنگاه پراگنده شد و نین گریست ز خرم و دشت نام بدو بود نه آن کم بهار که بهرام از دست سخنهای پوشیده که در شاکا سپه ای یکایک به شسته گریست سر کین از انیا بدو را نه بنید و یک ابرامیان سگالش نمودن بهرام باینرگان شکرت و پادشاه خود و نین دادن گردید خواهر بهرام اورا نباید که بر کرده باید گریست گویم بدانندگان جهان و گرنه ماند به گریست که کس جهان آشفته دید که آسان سازید سرون کنم ز تیار جان را سپه بگلم یکی خواهرش بود و نین زبان پیر گفتارهای کین کرای نامداران جوینده راه چو یاری نین اندر شست و خون ز روی راز و نین کزین باره م نین سیاخی همی دید بازار او به راز و بر توانا بود بهان لشکر و مرد و نین بزرگیت فوجم کرد و نین که سیم را خرد و نین کرای در جهان اریان یار کین جهان در نین نیاز که هر کس که جوید بود کام کرای گشته اندر شست و نین که ای نزد پیاگان یادگار همی به جان به نین چو نین ز گفتار این انجمن سپاه و نین و نین سخنهای نین بر نین	فرمود تا تیغها بشکند و نین را نین را بخواند چنین شاه بر کاه بر کاه سپه چو گفتار ایشان شنید کنون یک یک چاره جان گفت این و خود سازد و نین پراگنده شد لشکر از کار شاه بر نین نین شست یک ز کار چو جهان کشت و نین همی راز و نین کرای نامداران گردید سپه ای یکایک به شسته گریست شما کس از کار آگاید چو سیر موده ترک با و شاه اگر چه فراوان کشیدیم سرخ شاه شاه را کار با ساخته شما چاره ما هر چه دانید خردمند را گردید نام بود برادر چو از خواهر شنید ز گفتار خاش چرا ماندید چنین گفت نین و نین نیاکان ما بهلوانان بدید اگر جنگ سازید یاری کنیم وزان پس یلاک نین گفت چو نین و نین کرای نامداران گردید اگر چه کس که دانا بود نین کین شای لب نین وزان پس بهرام از نین چنان گفت از آن پس نین یکی موبدی دستان نین چنین گفت پس باد و سیم چو در خور جوید بهلوان سخن بهر چو گوی بروی کسان ز نا آمده به نین ز گفتارشان خواهر بهلوان وزان پس بهرام پانچ نین گیتی کسی را نین و نین چنین و نین و نین	بدان سده ناکار افکند همی کرد آن سده ناکار نه آنکس که گریه و نین دل لشکر از تا جسته دید همی با نین و نین که کین کین تا با نین ز گفتار این بهلوان سپاه خواید چو کس نین یلاک نین آن نین که بودند نین برای شاه کس را نین ز نین و نین بر نین کس که گوی گوی اگر سوس ایران کشیدی نشان پیلان نین وزان پس کس که پیر ز نین و نین پیر سیرخ دلارام بهرام بود ز گفتار و نین چنین از جگر و نین کرای نامداران یار ز نین و نین پیش سواران سوار کین که کنون چو در کوه نین لبوی بدی سچ نشا بدو وزان پس بهرام از نین کرای نامداران یار که هر کس که دانا بود نین کین شای لب نین وزان پس بهرام از نین چنان گفت از آن پس نین یکی موبدی دستان نین چنین گفت پس باد و سیم چو در خور جوید بهلوان سخن بهر چو گوی بروی کسان ز نا آمده به نین ز گفتارشان خواهر بهلوان وزان پس بهرام پانچ نین گیتی کسی را نین و نین چنین و نین و نین

همان گوی آن کن که ای ای
بسی بد که بیکار بدخت شاه
بر بستند و زان شبی خواب
که بر آسمان اختران بشیرند
وزان پس که او شد بهادان
یکی بانگ بر زبیر انگشت گفت
که او از ان بند کاوش را
ز فرزند قارن بشد سوخت
بایرانیان گفت این ناست
قبایل از ان چون بگریه
بزر مهر و او شش کی بدگر
کس از بندگان تخت شاهی
بقرب جاندار بر دست تو
بنور جهان شهر یار کس کم
بایران سوار است سی صفر
نیا کانت را بچنین نام داد
کس از ان خبر بداد
همه انجن ماننا و در گفت
که هر خبر بدین چند که بداد
یکی بیلوان شیر مردی چنین
سخن پس کن از هر خبر ترکان
زیر و ز سر و میندیش نیز
بدو کرد بگفت و یو سیاه
چو بهرام را دل بپوش آورد
گفت این و گریان سوختند
چو بهرام را این نیامد
بفرمود تا خان بپارستند
که چون شد برین و زین
برگشته گشتند و شب تیره
سپه دار بهرام گریه سرگ
به پوزش کزان کرده هم بد
اگر جهان پاک تر شوم
بزرگترین با و بر خرم تو
ز خاقان جلاله ش خوش
سپه را دم داد و آب در
پراگشته از پنج شد سوخت
ز باران کان اگر بدین

همان گوی آن کن که ای ای
بسی بد که بیکار بدخت شاه
بر بستند و زان شبی خواب
که بر آسمان اختران بشیرند
وزان پس که او شد بهادان
یکی بانگ بر زبیر انگشت گفت
که او از ان بند کاوش را
ز فرزند قارن بشد سوخت
بایرانیان گفت این ناست
قبایل از ان چون بگریه
بزر مهر و او شش کی بدگر
کس از بندگان تخت شاهی
بقرب جاندار بر دست تو
بنور جهان شهر یار کس کم
بایران سوار است سی صفر
نیا کانت را بچنین نام داد
کس از ان خبر بداد
همه انجن ماننا و در گفت
که هر خبر بدین چند که بداد
یکی بیلوان شیر مردی چنین
سخن پس کن از هر خبر ترکان
زیر و ز سر و میندیش نیز
بدو کرد بگفت و یو سیاه
چو بهرام را دل بپوش آورد
گفت این و گریان سوختند
چو بهرام را این نیامد
بفرمود تا خان بپارستند
که چون شد برین و زین
برگشته گشتند و شب تیره
سپه دار بهرام گریه سرگ
به پوزش کزان کرده هم بد
اگر جهان پاک تر شوم
بزرگترین با و بر خرم تو
ز خاقان جلاله ش خوش
سپه را دم داد و آب در
پراگشته از پنج شد سوخت
ز باران کان اگر بدین

همان گوی آن کن که ای ای
بسی بد که بیکار بدخت شاه
بر بستند و زان شبی خواب
که بر آسمان اختران بشیرند
وزان پس که او شد بهادان
یکی بانگ بر زبیر انگشت گفت
که او از ان بند کاوش را
ز فرزند قارن بشد سوخت
بایرانیان گفت این ناست
قبایل از ان چون بگریه
بزر مهر و او شش کی بدگر
کس از بندگان تخت شاهی
بقرب جاندار بر دست تو
بنور جهان شهر یار کس کم
بایران سوار است سی صفر
نیا کانت را بچنین نام داد
کس از ان خبر بداد
همه انجن ماننا و در گفت
که هر خبر بدین چند که بداد
یکی بیلوان شیر مردی چنین
سخن پس کن از هر خبر ترکان
زیر و ز سر و میندیش نیز
بدو کرد بگفت و یو سیاه
چو بهرام را دل بپوش آورد
گفت این و گریان سوختند
چو بهرام را این نیامد
بفرمود تا خان بپارستند
که چون شد برین و زین
برگشته گشتند و شب تیره
سپه دار بهرام گریه سرگ
به پوزش کزان کرده هم بد
اگر جهان پاک تر شوم
بزرگترین با و بر خرم تو
ز خاقان جلاله ش خوش
سپه را دم داد و آب در
پراگشته از پنج شد سوخت
ز باران کان اگر بدین

همان گوی آن کن که ای ای
بسی بد که بیکار بدخت شاه
بر بستند و زان شبی خواب
که بر آسمان اختران بشیرند
وزان پس که او شد بهادان
یکی بانگ بر زبیر انگشت گفت
که او از ان بند کاوش را
ز فرزند قارن بشد سوخت
بایرانیان گفت این ناست
قبایل از ان چون بگریه
بزر مهر و او شش کی بدگر
کس از بندگان تخت شاهی
بقرب جاندار بر دست تو
بنور جهان شهر یار کس کم
بایران سوار است سی صفر
نیا کانت را بچنین نام داد
کس از ان خبر بداد
همه انجن ماننا و در گفت
که هر خبر بدین چند که بداد
یکی بیلوان شیر مردی چنین
سخن پس کن از هر خبر ترکان
زیر و ز سر و میندیش نیز
بدو کرد بگفت و یو سیاه
چو بهرام را دل بپوش آورد
گفت این و گریان سوختند
چو بهرام را این نیامد
بفرمود تا خان بپارستند
که چون شد برین و زین
برگشته گشتند و شب تیره
سپه دار بهرام گریه سرگ
به پوزش کزان کرده هم بد
اگر جهان پاک تر شوم
بزرگترین با و بر خرم تو
ز خاقان جلاله ش خوش
سپه را دم داد و آب در
پراگشته از پنج شد سوخت
ز باران کان اگر بدین

卷之四

همیشه شهنشرا گاهی آرام یافت نه بر گشته گفتند و نه سر و پند بشهر اندرون فتنه خسرو بد یکی را بر تنه سرو پا دوست اگر خردن زادی خردمند چو خسرو نشست از تخت سیا دامن پیشه جز رستی شمانیزد لعل افغان نمید کردگاه و بیکه کسی را نشو نباشد مرا با کسی داور بر آنکس که بشنید گفتار شاه	جما نجوی از آرام گام یافت بدلای آن بهتران برگزید پیشین بدر فتنه با باد سرد نه آرام خورد و نه جای نشست نبودی در اردو تنگ و بند برفتند هر کس که بودش گهر که سیدای آرد همه کاستی بر کار با ساسه پیمان نمید بر میایم چیزی دیش بر خرد اگر تاج من جت از انگشت همی آفرین خواند بر تاج گاه	پذیره شدندش بزرگان شهر نهادند بر پیشکینه تخت علاج چگونه ازین گشت بدتر کرد یکی را بد تو شمه از شمه و شیر ندیدی جهان از تبه به بد گر انما یگان را همه خواندند ابا هر کسی رای ما بر نیست از آردن مردم پارسا کنون دست ازین گشت بایستی که اگر کورتن بود با نژاد	کسی کش از خرمی بود بحر چنان طوق زرین بر مایتاج که هرگز نیاساید از کار کرد پوشد بدیبا و خرد و حسیر اگر که بدی مرد اگر چه بد بر آن تاج نو گوهر افشانند زیداد کردن سر تاه نیست و دیگر کشید سر از پادشا ره رستی جت بایستی نگوید سخن با کسی جز برباد	ز ره سوی ایوان شاه آمدند که فرسوده بودند بسیار شاه یکی را همی تاج شاهی دید سر انجام هر دو بجا اندراند کنون رخ در کار خسرو بریم بویا چنین گفت کایتاج و زیر دان پذیرم این تخت نو سوم دور بودن چرخ کسان و اگر چه از مردی در خورد نباشد شمار جز از اینمن برفتند شاد از بر تخت او	ابرا شاه بر دستانماز دند بدیده بے شاه بر پیشگاه یکی را بدر با بایست دید تبارکین ام پلاک اندراند بخوانده آگاسه نوبیریم نیا بدگر مردم نیک تخت همین روشن ماه درخت نو که دروش بود سوا گلسان مرا آرد پذیرنده باشد خرد نیازم بکردار اهرمین همی آفرین خواند بر تخت او

تصویر خسرو پرویز

سپید فرو آمد از تخت شاد همانک شیرین تابنده بود بوسه چشم و سرو پای او مگر تا چه فرمای اکنون مرا بدو گفت سر مرا ای پر خرد یکی آنکه شکیبای بر باد جهان نیز اندام مردی کن نه بیند ازین پس جهان را ولیکن نگردد بر شتران و گر آنکه باشد ویری کن مدان این رستم کایت از نخو اهرم همه کینه خویش پیر سر بران ترید از شهریار ولیکن از آن وقت چاره هر کار نیز دران پیر و پادشاه نه اندام چشم شش دروغ ازان ماند برام بل و خفت بنه بر نهاده سپید شاد فرستاد بیدار کار آگهان و گر آنکه برام در قلاب گاه چو رفتند و دیدند و باز آمدند زمانی شود بر سوی میمنه بگردان شایان نشیند ببار چو برام بر شتران افکند مزان پس بیند وی و گفت چنین گفت خسر و بان مهر کنون من ببال از شما کمتر چو پیداشد این را ز گردنم چون در یک باشد شایان جهان اگر نشود شتر یار این سخن سخن گفتند و بدان گوهر نخو اهرم با و از سر برام اگر جنگ بودیم جنگجوی همی گفت هر کس کدای شتر سپید از غبار و سرو کشید طلایه بیا بدو و سپاه بکستم و بندوی فرمود شاه	آدم خسر و پیش پدر و پوزش خواستن او چونش نیاید و پیش نماز بدو گفت کای باب باخت گر آید و نکه فرماندهی برود نه آنکس که این کردماند از و دیگر سواری زگر و گشتان نوشتی کی دفتر آمد مرا بدو گفت خسر و کای شهریار سپاه هست با و قرون انوشا سواری که پروردگار برزم دل تو بین در خور سنا تو خوش باش ای پوزش که یار جوان چو شیرین سخن بدش بود نیک فرجام تو	چونان شدان چادر انوس چو روی پدر دید خسر و پدر تو دانی که گریه می پشت تو نخویم کلاه و نخو اهرم سپاه مرا از زور تو بر سر سپهر برین فرستی که از کارزار سوم آرزو آنکه خال تواند نشاند و گر چه بود بدنهان اگر ما گبتم یا زیم دست ازین هر زمان تو فرست می اگر او خود یارم از روزگار بگفت این گریان میا پیش هنرمند با مردم سپهر چنان چون است از خوش و بد چو بشنید برام که روزگار پسر رشت از بخت او بفرمود تا کوس بیرون بند چو گاه شد خسر و از کار او که با او یکی اندک جنگ برفتند کار آگهان از دشمن هر آنکه که لشکر بر اند بر راه همه مردم خویش دارد بر اثر چنین گفت خسر و پوزش سومش کلید است کوئی فر نشندند شاه ایران بلز کسی تر از تو دگر تیغ مرگ بدو گفت مویدا نوشه بکس دگر برده مردم پارسا خرد نیست با مردم ناسپا بدو گفت شاه این سخن گریز باشند مرا عیب که قلب گاه اگر خود پذیرد سخن به بود بزرگان بر او آفرین خوانند چنین گفت خسر و کاین باد چو شمع جهان شد خیمه اندر تیره بر آمد زهر و مرگ طلایه به برام شد ناگزیر	بگوش آمد از دور بانگ خرس بر آورد از دل سیکه با و سر بسوزن خشتی گشت تو بزم سر خویش در شنگاه برین بر فرونی نخو اهرم نیز سخن گوید و کرده باشد شکار پرستنده و نا حال تواند که بدخواه تو دور باد از جهان بگیتی نیایم جای شست تو با در و پیمان باش از دنیا رگستم و بندوی ناسازگار نکرد آشکارا بکس از خویش بفرجام هم خاک دار و بر زورش و اندام ناگزیر چو آمد بران نامور شهریار بپای اندام سر بخت او دشمن بزرگی با سون بر بند غمی گشت از آن نیز باز او و گر کرد و انیکار با بانگ نیدا که از راز او شکرش بود یک زمان در میان سپاه بر یکا گشت نیاید نیاز که کار در از دست مارا پیش چونای زن کس ندارد بر بزرگان فرزانه و زرم ساز شود و موم از آن تیغ خوار تمی مفراف و توشه بکس سده دیگر پرستنده با و شای که از آن نیست نزد شایان نوسیم خرم نیست آئین فر بر انم شوم پیش روی سپاه که چون او بدر گاه بر کرد در شهر یار زمین خوانند شکست سجدی میسناوس بیشاند از شب شیر گران مدان رزم خورشید بر جهان که آه سپهر و در تابش

چو بشنید بهرام لشکر براند چو برق درخشان پیران سپ چو یوسف سرسره چون روکش نظاره بران از دور و سپاه نشسته جهاندار تخت علاج همه غرق در آهین و سیم وز در پستی و کندی پیردی رسید سپه را بر آیین نوشیروان نشیند کنون کار مردان مرد اگر آواز ماکوه ریزان شود یکی تنگ آورد گاهی گرفت چنین گفت خسرو کای پسر کاش جهاندار چون دید بهرام را بدو گفت خسرو که آن کوشت نیمه می در شش کتری چو برفت چو بنید راتر دیو که داند که در جنگ فیروز گیت گر آید و کند باشد بهرستان ز گیتی سیکه گوشه او را دم چو باز گشتی کند یا دشا تو رودای و بنده بید اوگر بهرام گفت اسر فرار مرد بها بخوی و گردی نیروان پر سپه دار ایرانست خرم باد چنین پاسخ آورد ابلق سوار ترا روزگاری سگالیده ام چو خسرو بهرام پاسخ شنید چو همان بخوان تو آید زور ازین تنگ را در خرمند زور ترا چاره هست آن باوشت مگر ناسرا ام بنشانیست نخستین همان شایخی گشت گاری بر توئی در جهان الان گفتم ای ناسر او را بدو گفت خسرو که ای پسر هر آن دیو کاید زان کاش ترا زنده دار و گر آید کن	جهاندار یگان از پیش نهاد بدست چپش برین آید و سپ چو یوسف سرسره چون روکش نظاره بران از دور و سپاه نشسته جهاندار تخت علاج همه غرق در آهین و سیم وز در پستی و کندی پیردی رسید سپه را بر آیین نوشیروان نشیند کنون کار مردان مرد اگر آواز ماکوه ریزان شود یکی تنگ آورد گاهی گرفت چنین گفت خسرو کای پسر کاش جهاندار چون دید بهرام را بدو گفت خسرو که آن کوشت نیمه می در شش کتری چو برفت چو بنید راتر دیو که داند که در جنگ فیروز گیت گر آید و کند باشد بهرستان ز گیتی سیکه گوشه او را دم چو باز گشتی کند یا دشا تو رودای و بنده بید اوگر بهرام گفت اسر فرار مرد بها بخوی و گردی نیروان پر سپه دار ایرانست خرم باد چنین پاسخ آورد ابلق سوار ترا روزگاری سگالیده ام چو خسرو بهرام پاسخ شنید چو همان بخوان تو آید زور ازین تنگ را در خرمند زور ترا چاره هست آن باوشت مگر ناسرا ام بنشانیست نخستین همان شایخی گشت گاری بر توئی در جهان الان گفتم ای ناسر او را بدو گفت خسرو که ای پسر هر آن دیو کاید زان کاش ترا زنده دار و گر آید کن	نشست از ابرامین مشک چو از گشت پیران نینیز اگر سینه پاکش او را برت رسیدن خسرو بهرام بهر یک ز دیوار رفت چینی قباک چو بهرام روکشند شاه دید پدید آمدش خط بر و علاج به بنید لشکرش را سیر همان زخم کوبال باران تیر بنخبر بر ریای پرمشون کتم تراورد گردش سوی نروان بدو گفت گردوی کاشه یار بدو گفت کان و دگون و راز همان کز بهی و خوا بید چشم وزان پس به بندوی گتم گفت سران ل کازا شد در بند ببینگو نه آری ستم شکی پیشش یکی پیشش و شکی همه اش می گردان جنگ بدو گتم گفت کای شهر یار چو شنید خسرو بهر پیاده راه تو رگاه راه بهر پیاده سگالیده ام روزگاری ترا سختهاش بشنید بهرام گرد ترا روزگاری بزرگه مباد بزودی یکی دار بام بلند بدست کول تخت و کلاه نه آیین بلان بود این نشان چو مهاست آواز فرخ و دهم گنگا نیروانی و ناسپاس چو کس نیاید چو هر فرید ترا با سخنانی شایان چکار بشاهی مرغانه نازین که ایرانیان مرزا و شمنند که آهوست بهر و گشتار بتریز بهر گرد و نازوان که چون ننگی بر زاری نشو	بشنید مرزا از رویه ستم بر قند دل پیر کین و ستم بیارم و آسود و شکست رسیدن خسرو بهرام بهر یک ز دیوار رفت چینی قباک چو بهرام روکشند شاه دید پدید آمدش خط بر و علاج به بنید لشکرش را سیر همان زخم کوبال باران تیر بنخبر بر ریای پرمشون کتم تراورد گردش سوی نروان بدو گفت گردوی کاشه یار بدو گفت کان و دگون و راز همان کز بهی و خوا بید چشم وزان پس به بندوی گتم گفت سران ل کازا شد در بند ببینگو نه آری ستم شکی پیشش یکی پیشش و شکی همه اش می گردان جنگ بدو گتم گفت کای شهر یار چو شنید خسرو بهر پیاده راه تو رگاه راه بهر پیاده سگالیده ام روزگاری ترا سختهاش بشنید بهرام گرد ترا روزگاری بزرگه مباد بزودی یکی دار بام بلند بدست کول تخت و کلاه نه آیین بلان بود این نشان چو مهاست آواز فرخ و دهم گنگا نیروانی و ناسپاس چو کس نیاید چو هر فرید ترا با سخنانی شایان چکار بشاهی مرغانه نازین که ایرانیان مرزا و شمنند که آهوست بهر و گشتار بتریز بهر گرد و نازوان که چون ننگی بر زاری نشو	سایح شکی به بندوی تیغ بود سرمه ترک لاور ز خاقانیا ز کیسوی خسرو و گر بیلوان رسیدن بهرام و خسرو و هم چو بندوی گتم بهر شاه وزان پس چنین گفت بهر کاش بیاموخت آیین شاهنشاه سوار نه بنیم همه زنجوی ندارد و بر او دگر بیل پاس گفت و بگفت ابلق زجا تنی چند با او از ایرانیان قبایش سپید و حامل سپاه چنین گفت گردوی کاشه یار بدو گفت بهی و خوا بید چشم وزان پس به بندوی گتم گفت سران ل کازا شد در بند ببینگو نه آری ستم شکی پیشش یکی پیشش و شکی همه اش می گردان جنگ بدو گتم گفت کای شهر یار چو شنید خسرو بهر پیاده راه تو رگاه راه بهر پیاده سگالیده ام روزگاری ترا سختهاش بشنید بهرام گرد ترا روزگاری بزرگه مباد بزودی یکی دار بام بلند بدست کول تخت و کلاه نه آیین بلان بود این نشان چو مهاست آواز فرخ و دهم گنگا نیروانی و ناسپاس چو کس نیاید چو هر فرید ترا با سخنانی شایان چکار بشاهی مرغانه نازین که ایرانیان مرزا و شمنند که آهوست بهر و گشتار بتریز بهر گرد و نازوان که چون ننگی بر زاری نشو	که در زخم چون آتش تیغ بود بدان کین خسرو بهر سپاه سیان اندران چشمه نروان کشاده یکی روی و دیگر دژم چو خراد برین زین کلاه که این روی زاده پشان بزودی سر آید بر و جهان که با من می روی آرد و بر چو من سپاه اندر آیم زجا تو گفتی کشد باره بران کجا همه بسته بهر جنگ خسرو سیان همی راند ابلق سیان سپاه نبرد داشت هرگز نه یکی مکان که او در جهان دشمن آید و است تو بارگران را بنزد خست نگه کرد باید ز سر تا پین سپاهی کرد از غنچه گرگ تو آیین بد بهاش گرد کن خرد بگیان بی گزند می بود تو دانا تر می چه خواهی کین همی جست بهر گانه نرم سوز چو شمع درخشان که سازیم ز دیدار تو در شش جان کتم همی بود پیش زانی دراز در امر و بدبخت یار کند به بینی ز من تلخ روزگار نگه دید چنین روزی از کیناس اگر نشسته سال صد بار که گشته دانی می ای خویا ز کوسر کیسوت نه می مگر در گفتار چون بهشتان هم از بنده بندگان کتری ز دیدار شاه می مته سپاه از بس سخنان لب خنگ مود که خسرو و خرد بخوشی و بر تیزی فسون کنی معیان کنی بر بار آور

تراول پاندا نشه مستريت	برينيم که تار از سينه نيز نکست	ندام که آسخت بدست	ترا با چنين کيش اهرست	هران کاي من بالو گويد	بلقا و مرگ تو جديست
گفت دفرود آمد از جنگ تاج	ز سر گرفت آن با گير تاج	تيا ليد و سر سو خورشيد کرد	بيران و شش پر زاميد کرد	چنين گفت کاي شون اوگر	دخت اميد از تو آيد سبر
تو داني که در شين اين بنده	کزين سنگ تاج بايد گيت	گر اين پادشاهي ز تخم کيان	بخوابد شون من بنده ميان	پرستنده باشم با شکده	تو اهرم خورش جز پشيز و تره
ندارم به گنج اندرون زروم	بگناه پشش چو چشم گليم	گر ايد و نک اين پادشاهي مرا	پرستنده بشيم و بادا درست	تو سپر و زردان سپاه مرا	بنده بده تاج و گاه مرا
اگر کام دل يابم تو را و پا	بيارم و دان شين او شپ	هم آن ياره و طوق هم کو شوار	همان جامه زر گوهر نگار	همان نيز صديده دينا زرد	نقش برم گنبد لاجورد
پرستنده گان را درم صد هزار	و هم چون شوم بر جهان شهر بار	ز سيد او شهر کيه ويران شده است	گذرگاه گوران و شيران شده است	بگو شوم که آباد گرد و ز نو	ناتم که ماند پراز خار و نو
بران نيز دينا چون صد هزار	فرستم چو برگردم از کارزار	ز بهراميان هر گرد و اسير	بپشش من آرد همي و ستير	پرستنده فرخ آتش کنم	دل مود و سپهر و خوش کنم
گفت اين دانا خاک بر پا خاست	ستد هکونده بود دست	ز جاي نياليس بايد چو گرد	بهرام چو بنده آواز کرد	که ابي بنده دوزخ ديوس	خرد و دور از تو آيکين و دفر
ستم گاه ديويست خشم زود	گر انگوته چشم ترا کرد و کور	بجاي خورشيد و کين يافت	ز ديوان سپه آفرين يافت	ترا خا رسان شار ساني نمود	يکي دخت پرستاني نمود
چرخ خورشيد من سبر برد	ز جهان دولت رشواني ببرد	بنوده است خورجادی و پزير	که اندر بلندي نمود شب	يشاني همي ياري امروست	که برکش بود زهر و بارش کست
نخست تهر گزنتا تو اين	نباشد بچونده بر آفرين	ترا اين دايين فرد بر زنت نداد	نداري زر گين ميلاد ياد	ايام و بد بخت بيدار کرد	بنا بود و نينا گمانه مبر
که خچنگ را نيست پر عقاب	نپود عقاب از بر آفتاب	بيران و پا کت بخت و کلاه	که گرمين بيايم تر سبه سپاه	اگر بر زخم بر تو بر باد سرد	نديدی مرا شين اندر نبرد
سمنه شينيم چنين دشت	بر سپر و زر باز ستم دشت	اگر من سزاوار شايي نيم	سياد که در زير دستي زريم	چنين داد پخش بهرام باز	که ابي بخير در مين ديوساز
پارت آن جهاندار و دين دود	که هرگز نرود بر کس با دود	چون مردار ارج نشناختي	بخوار ز تحت اندر نماند خي	پس دو جهان دار خواهي بد	خردمند بيدار خواهي بد
تو با پاکس و دشمن ايزدي	نهيني ز نيکه و شش جز يدي	گر ايد و نک هر سز سبدا بود	زمان و زين رولف ياد بود	تو فرزند ولي نباشد نرا	بر ايران و توران شده باش
ترا زنگاني نباشد بخت	يکي و خمه بس کن که در زخت	همي کين هر سز گنم خوش گاه	و گر کاند را ايران ستم شهر بار	کنون تازه کن برين کين گاه	که از رستان کيت بهر گاه
که تو در ان چرخ شامان نخبه	کسي کو نهد نيز فرمان ديه	وران پس بيالي کاشاي مرا	ز خوشيد پالشت يابي مرست	بد و گفت خسرو که هرگز مباد	که باشد بدر و پد ريند و شاد
نفته چنين بود و بود و آنچه بود	سخن بر سخن چنده خواهي فرد	تو شايي همي سازي از خوشين	که هرگز گيت آيد نياب کفن	برين هپ و گيتوان کفن	يکي خشي يار ز و نارسان
نه خان و نه مان نه تو نم نرود	يکي شهر ياري ميان پر زباد	بين خوسته چيز دنام و دوع	نگيري بخت شايي فروغ	ز تو پشش بودند کند آوران	جها بخوي و با گر ز ياي گران
نخستند شايي که گستر بند	نه اندر خورجخت و انفسر بند	همي سز زان بر خواني گشتم	همي آب شرم نيا بچشم	زمانه چشم آردت سز زان	بجو شدي که کزي اندر نرا
جهاندار شايي ز داد آفريد	اگر از سهر و نر نر آفسر ييد	بدانکس و ديو ستر اوار تر	خردمند تر هم بے آزار تر	الان شاه مارا پد کرده بود	که برين ز دام تو آزرده بود
کنون اين دود داد شمشير	بزرگي و بخت و کلاه همه	نپير فتم اين از خدای جهان	شناسنده آشکار و نهان	بپرستوي هر سز شمشير	که او داشت تاج از پد ياکا
هم از خوابان سوي بخودان	بزرگان و کار آرموده دود	بدان دين که آورده بود دوز	خود يافته سپر سز ز دشت	که بپيام نيز ان بلهر اپ داد	نپيرفت و ان پس گيت شاپ داد
بر انکس که مار نموده است	و گر آنکه زو يافت ستم گنج	همه کيسره و در سپاه منند	اگر دشمن ارنیک خوا منند	ز شيري که ويرا ش اندر جها	بجاي که در و شين باشد شها
تو انکرم مرد و رو شين را	پراکنده و مردم خوشين را	همه خا سنا گنم چو بخت	پراز مردم و چار پايان و شت	ناتم کيه خوي اندر بخان	بياد شش تانين جهان نرا
بيايم دل را تر از کينم	ببچيم و بيز و ر باز کينم	چو هر سز زان بار داد بود	زمين و زمانه بد و شاد بود	پسر بگيان از پد بخت نيت	کلاه و مکر يانت بهر بخت نيت
تو اي پر گناه فريند مرد	بچستي خستين هر سز ز نر	نپير چيز بفرستمان نو	و گر تيل و دکر و دستان نو	گر ايد و نر نر ايد من از کين شها	کتم هر تو خورشيد شون سپاه
کنون تاج را دفر و کار کيت	چون نامنرا ام سزاوار کيت	بد و گفت بهرام که هر گرد	سز زان بود که تو شايي سز	چو از دشت با کي نر اوار دود	که اشک نيا ن را پدان دار دود
ز خود اورد و شير و دانا کيت	به نيز و شش و شش آيد شت	کنون سال بر چرخ صديک	سز تاج ساسانان هر دود	کنون بخت و سپر را دود	سز و کار بخت سپر و دود
چو ستم چو تو و بخت تو	سپاه و کلاه تو و بخت تو	چو آهني شيري که در دوزان	برام سز و کار ساسانان	ز دفر ستم نامنرا سپر	سز تاج ساسان بلي سپر
بزرگي مرا شک نيا ن اسر است	اگر شين و مردانده است	چنين پانچ آور و خسر و دود	که ابي بچيده و ديو کيار چو	اگر پادش سببه رخت کيان	چو پادش من تو کسک و دود
همه ران يان از نيه خود که اند	دور و نيه و از مردی بريانه	نخست نري آيد سپاه اند	که شد با سپاه سکنر رسيک	ميا ننا بستمند بار و ميان	گرفتند ناگاه بخت کيان
نيام جهان آفرين اسند	از انان با شين سديان	کلاه کس بر سزاوار شير	خدا ان زمان داد و ستم	تاج کيان از سزاوار دود	اگر خشي سبکچ و دود
کنون کاران نامداران گند	سخن گفتن با همه با دگشت	چو پز و ان مر و ايشا گنج	از دود و گر جز نکوست نود	کنون ستمی را سزاوار کيت	جهان جهان را سزاوار کيت
بجز راستي باخ من گون	تو راه مکر و گير و کز سبک	چو پشش بهرام چو ان سخن	کي باخ و گر انکند رين	بد و گفت بهرام چشک ستم	که سچ کيان را زرين بر گنم
چنين گفت خسرو که کين دود	شيندي که دانا زو از پستان	که هرگز نبادان سز و دود	سليخ بزرگي نيا بچيد	چو از دشت ستم نيا ستم	و گر با خوي سز سز ستم
چرم آن پادشاه را دود سز	شان را شک را دود سز	که هرگز نکش بے سز و دود	سچ کيان بلي جهان سز	چو از دشت ستم نيا ستم	که دود سز و چرک ستم

چنگت آن خردمند شیرین سخن که کرد سالار گردنکشان بدان تخت و تاج و خاکی تو چنان بزدان نداری نگاه بدین کار شاقان مرا بگذر برافرازم اندر جهان اورا بایران بران درگاه بگیری که من راندم از کمان نیز میت گرفت آن سپاه بزرگ اگر تو یک پشه کین آورد نه است کس نام تو در جهان ترا داد گنج و سیل و سپاه چو در اندام چرخ گوان بجا چو اسکندر دی باید انداخت نخستی بهین نام من بزم نیایی شب تیره آنرا بجا ز خوشنودی این داندیش چو فرمان کنی سرچو خاکی نشان بکین کم کنی یا خرون بپایش گشتن بفرمان کنون زندگانی خوش بود تو بجاری و پنداروی بر سپهری اندر چرخش سپاهیت همه بیگان نماند یکی زان سپه بان نماید که بدست من بران که بر شاه هنگام آتش بکوی ندانی که از شرع رانده بود هم آیین پیشین گشتی بر گفت بهرام از راه داد درخت گفتار تو سر بد گفت خسر و جوار بار گفت و بخت و بخت از کجا گفته بودند بحسرام را از ایشان سوگند پاک چون دیگر گشت با شک کمان را بزرگ زندی گو	که کرد به بنان را نشانی به بن شده مهر اندر زمین کیان سپید بر شاه خواهی شان بمی ناسزا جوی این پیشگاه هر آن کاندرا برای چرخش کتم تازه آیین میلاد را که نه تخت ماند مهر و کلاه سر آمد از آن ساد و شیراز سزای پیش و شان چو شیر ترک نخست بر تو زمین آورد فرمانیک بودی اندر زمان دوشان و قرش تهن چو که آن پادشاه بود کام که تیره کندیخت شاهنشاه نیز گیتی مرهوستی کرد کم که جوی همه رفت در آفتاب خردمندی و برستی پیشین یکی به زمین پادشاهی ترا که ز رشت گوید بزرگ اندرون گفتند تن پر گشت بران وگر بگذری جایگاهش بود یکوشتم می ناشوی هندست وز اندیش گنج کشتش شد بدل زنده و مردگان نمند که نام دار کنده قهر و خیر شوند این که بدین بی ترس سر بیدگر برین آیین گفتگوی بفرمان و پیش هر افکند بود یکی چشم بر تخت نکاشتی تو از تخم ساسانی بفرزاد سخن گفتن کنی باشد هنر نه تیغ بزرگی بسان سپر سوی بکش و پیش نهادی که مار و جنگ از پیک نام ولاورید و شد بیک بود همی بود با زبان پیرایه تاج بر تیر از مهر و خشنای سپر	بفرجام کار آیدت رخ دور بدان تخت سیحون آن شاه سخن پیش آن مردان گفت همی دانع چشم شاه جهان که با داد و مهریم و پایتخت من از تخم نامدار ارشم کند باز بین ستان تشکده تو خود کامه را گردانی شمار چنان آن که کس بهین جهان بد و گفت خسر و کم استی نوم سیاه گر آنایه مهر آن ستاد نه بدو هست بزدان که ترکان بفرزان همین خوشتر است تو با چهره دیو و بارگانی یدی را تو اندر جهان مایه ایام و بد بخت بیدار کرد که این بر من و بر تو هم بگذرد بدین گیتی اندر بوی شادمان که هر کس که بر گرد داری پا چو بر شاه گیتی شود بیکمان وگر دیر مانی برین هم نشد وگر چه شد بدست کام شندی که ضحاک شد ناسپاس ز تو بختی بر شوی یافتند چو سپهر دگر گشتی تو بر ساد شاه نخاتم که جنگ سپاهی گران چنین گفت بهرام کاگاه شاه وگر چه خیر و بد کینه جو چو پس تو را را بخوبی بهی که ساسان با آن شاه بود تو از بدینان بود و بر نشاد اگر بخت کشد بجا شد ترا	که کرد و ناسپاسان مگرد سرت مشق باز گشتی ز راه بر آنم که با دگر گشتی تو بخت سخن زین نشان کی بود ترا نزد شمس نیاید بجا شکست چو جنگ آوردم آتش کشت نه نور زمانه نه جشن سر بر و چار صد بار بشمر هزار بجز به یختیست جهان چرا یاد گرین نگیرد بری بشاه زمانه نشان تو داد بوی را آنرا اندر ایران زمین که هرگز ندیدی می و بجه سپادی گیتی جز اندر شک هم از سپهران بدترین پای همه روزگار است بکشتی ز ما ز کم همه بشمرد تن آسان دور از بدیدر گمان زیر دوان ندارد بدل تن پاک بپایش شستن هم اندر زان سزای شاه و ز داد و بخت سخن گوی تا دیگر آرام نرسد ز دیو و ز جاد و جهان پر سر بدینان سزای داد و بخت بران بر نهادند یک سپاه همه نامداران و کند آوران منوچهر یک سپاه و کلاه که چون کشتی بود شاکر داد بشای خسر و کم کی بهی نه با یک شبانی به و داده بود نه از تخم ساسان سپید گمان نیاید گفتار بیداد داد	دلاور شدی تیر و بر شمشیر کنون نام چو بنیر بر گشت بد گفت بهرام کای پیش همه دوستان بر تو بر شمشیر بزرگی من از پس آنم بر نبیره جهان در گدین منم همه بنده بودند بر اینان ز سپیدان جنگی هزار دوست همی بوی تاج آید از مخم که اندر جهان یا بختش نبود ز خاک سپاهت چنان کشید ترا بود جنگ شان یارند گر این پادشاهی رخم کیان ز سپهری و کار کرد تو بود هر آنکون کشد در جهان مکن خیر و بد بختیست که گوید که کز می بر از رستی وگر بگذری زین سر آونج بسالی می بپیش دادند بریزند هم میگمان خون تو پشیمانی آیدت ز نیکان خویش نیز شکسته پندت داد و خرد چه زوشندل تران بر زود چو من گنج خویش افکار کنم که هرگز نه بیند شکست شود بوم ایران از ایشان بد و گفت خسر و کم کی بهی توانست شتم جهان را گرفت تو چون اهرمن دیو خاکی بد و گفت خسر و کم کی بهی بد و گفت بهرام کاند جهان بدین پیشین این را خنجر زخا قن چسب آن سرک شکر اگر زنده گردی بالاشاه همه اندر بر شاه جو به و زور یکی خنجر گشت زهر کند بدین ترک سپاه بزم گفت	ز دیو و هر که ترا بد گشت بهان تخت سیحون آن شاه نیز بهیست بر تو خسر و زشت بیکبار با تو بدل با منمند نخاتم کین پس بود نام کم همان آتش تیر بر زمین منم برین بوم نامن بستم میان که گفتی که بر خاک بر خاکی همی تخت علاج آید از مخم بزرگی داد و بد بختش نبود شدان روز چشم تو باید کلاست بر آمد با بر بند نخواهد شدن تو چه ندی میان که شد روزی شاه ایران بود تو باشی در آن یک آونج که آگاه مانی به بیداد و غم چو دل را بکشتی بسیار که باز گشتن نباشد سرخ چو پندت نباشد در استود همی جوید این بخت و از تو ز گفتار ناخوب کردار خویش مگر از تاج از دولت بستر فریدون فرخنده ما و چو کرد دل جنگیان پریدار انم چو از خود سست گشتند شکست اندر آید بخت چو دانی که او بود شاه جهان تخت او هم آیین شان گرفت کند تاج و تخت شمان آنرا نه از تخم ساسان شمشیر شبان ساسان مگرد و ندان بجوی می تخت شاهنشاهی که از غنچه بودند بران گرگ نیز تو را یک پیش سپاه کندی بیازد و در شمشیر سر شاه را زان نیاید گرد که خنجر کشته و ساد بخت

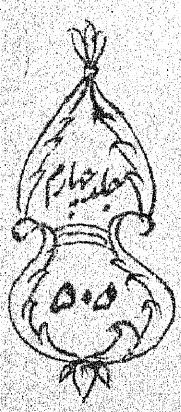

از ایرانان پنج اید و ششید چو پارس شید آن نرساده چو برام ازین کارگاه شد چو کرد با او نقیبان شمار دشمنش کز قفس و ان کو هیست که کس که خسرو است چو شد و این تیر و شمشیر بیاید و فغان تا بران سر یزیر سپهر تیغ زهر آلود ببندوی گشتیم گفتن زان بدو گفت بندوی کای شمر سر پرده و دیه و گنج و تاج بها که می از دافش و فرش چو شیران جنگی بر شوقند نخواران زمان پیش خسرو اگر چند یاور مرا هست پس از منی تاخت بهرام کمانش بر دانه گزور بود پس از منی تاخت بهرام یکی تیر زد بر بر باد گس جهاجی کی دشت او را بر چو بهرام برگشت خسرو چو کرد زهر بر زنی مری را بخواند چو روی پدر دید بر شوش نماز بیاید چو شامان که دارند بنام کام زنی گران کرده شد پس من کنون تا پیل نهوان گراید و آن که فرمان به شهر نباشند یاور تر از تازیان چو بگذاشت خواهی همی زود جانی که مرده و هم غمناک ببندوی و کردی و گفت چنین گفت خسرو که دران دشمنی کجا یکیش از دانه بجیب دیال بر روی را و گر چنین نرم زان چو چنین است یار گفتگوی	که تار از من شکر نیاید پدید سوی لشکر دیوان شد چو کرد کشتی مرا و او را گواهد شد سپه بود شمشیر ز شمشیر سنگ را و از نشان پیشرو که او تیر و زنی و دشت همه ز گله گشتند و خسته چو ترک آن لاد و سرگ ترک بز و تیر و انداختن سنگون که اکنون شمشیر من بر گران جهان را به در تو با و انوار همان برده و دیده و شوق پدید آمد و گشت گیتی نفس همی بر سر یکدیگر گفتند که گنج و سپهر اسوی یک شد چو یاران نباشیم سپهر سری بر ز کینه ولی بر شمشیر بر انکار گستم دستور بود کنندی پست از دانی بریر که شد کار آن باره یکبارگی اگر بار کی دست چو پست کرد پیل نهوان سر سید باز کرد بدروازه بر پاسبانان نشاند همی بود پیش زانی دراز سپاهی بیاد و بسیار فروان سن را خوار زود بیاد و لشکر چو کوه گران سواران تازی برم بشمار چو جانی نیاید سود و زیان از ایران بر تازیان بر دم سلیمت همی کار است که با غم و رنج گشتیم گهی خشم با او و گاه مهر که چو بنده بر نهوان کرد نگه کرد گستم و بندوی را که بهرام نزد کیا نیست که ما چنین گفتیم نیست	یکی از خسرو و کردیم باز ششگون زون بهرام سپه لشکر اتش بر فروختند بجنگ دران گفت چون خرم بدان لشکر شمشیر آید بدالاچی بود خسرو و دید گر فکشان گفت یار گفتند یکی تاخت و پیش خسرو خوشید کای ناداران جنگ رسیده و مرز فرزند نیست سپه زشت که گشتند آید ازین دانه گان بسیار پس از منی تاخت بهرام همی گشت بهرام چون شیر چو شمشیر خسرو گشتیم نیز بهرام بنام تیر جنگ چو خسرو چنان دید بریل کمان برگرفت آن سپه دار بدست اندرون و فرزند پیاده سپه سپهر برگرفت هم اندر زمان پیا و اوج همی راند انگین سو طبع رسید خسرو و پدر و گر خشت بد و بر بند پسن سودمند ندید گفتی مرا حسن بر بدام یار بر نیاید ختم که اکنون ترا پای بر جای بشمن سپاه زنت از بهر خیر چو فتنی یکا یک بقیه گوئی چو کارت شود و خشت پیش بر و دم ایران بشمن که ای شاه نیک اختر داد باسپ اندر آمد که در و دو خوشید خسرو با و از گرم دلت را بجز بهرام نبرد هم که بهر مرز و تاج و گاه	سپاسید این بدان زنگاه شند و خنای همه باز گفت ز لشکر کزین گرد بهرام شیر شمارا خردشید اندر و سپه خروش داد از گز و گویا تیغ چنین تا نشان سپه ز کوه که سپهر ز گشت و دشت همی خواست زهر بر سر شهر یار سپاهش همه بر سر شمشیر اگر من شوم کشته در کارزار بگروی گفت آنرا شمشیر یار بزرگان بنده بر نهادند رسید بهرام و خسرو هم بر نیگوشه تا خرد گشت که داده تنیم این سپاهی بزرگ همی اندنا کار دیده جوان بیارید گفت آن کمان مرا همی تیر بارید همچون تلگ چو خسرو چنان دید گشت یلاک سپه پیش اندر آمد چو کرد سپه باز گشت از پیل نهوان در شامان را با این سپه وزان جا گشت پیش پدر بدو گفت کاین دیوان سوار همه جنگ پر خاش بد کام همی شاه خوانند بهرام را نگه کردم اکنون بسود و زیان ترا خن آجها جز از رنج نیست بر نیگوشه تو نهوان بود ترا قیصر از رنج یار بود چو شمشیر و زمین بود بدو گفت گستم کای شهر یار یکی گرد تیر بر آمد ز راه بدون تاخت را تا ماند که ای نامزدان پیش نیست که او در دانه میند به راه نشدند چو خرد و دست او	که خسرو ششگون کند با سپاه نه بر آشکارا که بر او گفت سپاهی جهاگیر و گرد و دیر سر از از خون بر سر نهید از آهین بین گشت و گرد تیغ بر آمدند از رخ شمشیر کنون خن و شمشیر گشت سپهر بر سر و در شاه سوار جهاجی را خوار گشتند جهان را نباشد یک شهر یار که ای بر و تازیان با خوار فروان برین کشیدند دلاور و دوشکی و شیر و دم از اندازه او تر نشاند گشت پیش نهوان پهلوانی ترک بر نیگوشه بر تایل نهوان بجنگ نهوان تر جان مرا بر جوی بهر سپهری دخت ترک دو فرخ کمان را بر نهوان همی بر زانی کی حمله کرد هر آنکس که بود سپهر جان بانوه اندیشگان و شست دو دیده بر از خون خسته جنگ که او از کزین کردی آشوب که هرگز بسا داروان نام ندیدند از آفتاب فرجام را نباشت یار و گرد تازیان که آنجا سلیم و تن و گنج نیست هم از از توخت خندان بود هم از لشکر کا سرگاری بود بسی آفرین همان کرد یاد سیدنا و حشمت بدو ز کار دشمنی در نشان میان سپاه دشمنی پس است اول و دوم که خواستاران چو خوشی است که دوست را بر سر سپاه بدو یار آمد کار گشت

بشیر کی نامه از شهریار چو آمد بدان رویش گشت چو نشاند خورشید خورشید بر اند اسپ گفت آنچه از تو نداده اند از تو شاه آمدند شد آن تاج و آن تخت بنشاند چو شد گشت روزی در سای چو پیشه گشت و بندوی تیز بر خنار شد چون گل شنبلیله چو بهرام رفت اندر لوان شاه چنین لشکری نامبر آورد چنین تابش را با می رسید نشتنگه سوگواران بدی گراید و نکه باید بدینسان نشتند بر گرم ریگ کبود کنون هست نختی چو چون گل چو خورشید شد ازاده سرخ گم که از راه کردی بر آید سیاه بد گفت بندوی پس چاره ساز ولیکن نداده باشم روان چو دلوار شهر اندر آید ز پا بد گفت بندوی تاج جز بگردان جانان بخت بدی گفت خود اندر پست نشکند آید چو کرد همی بود تا لشکر رزم ساز چو بندوی شد بیکمان کانه سیاه که پیغام دارم ز شاه جهان سفر روان بهر خسته و کوفته بیایم با تو بر آید دراز اگر چه بدی بختان و دیار چو سالار نشیند از دروستان و کرد و زندوی بر بام شد چنان نیز فرزند بر شد بخت چو خورشید این کار گیر بخت چنان بگرد و ز بیم نیز سوار آمد آید بهر پلوت بهرام گفت آید از دیده	نویسد که این بنده ناکبار دل شادمان بر گزیدند چو نشاند از ایشان خورشید جهاندار بر تاج مافوست بر از رخ و دل پر گناه آید تو گفتی که هرگز ندیده جهان تبی ماند آن تخت و خفته جا گرفتند از آن کاخ راه گریز نگار و آن سخن بر لیران پدید گرفتند از آن لشکر کشیدند بهرام پور سیاه و ش سپر سرخ دیوار او نا پدید بد و در سکو باد مطران بدی سپادان جز توشه این پرورش باشناخ روند چیری کرد بسخی چو بیا و در آفتاب هم آنگه بخت از بر ریگیم پس گرد و تیره فراوان سیاه که آمد سپید بختی فراز پیش جهانگیر شاه جهان کلاه نباید که ماند بجای ببین ده هم این گوشوار و کمر وز آنجا گشت با با بخت بزدوی در آید بنشین بخت رسیدند نزد میکائیل و فرزان همی باز نشاند از شاه گویم شنیده پیش گوان ز راه درازند آشوفته بند و یک بهرام گردن فرار بگفتند بر دشتندی نیار بگفتند از گشت بهرستان بیاور بر سوی بهرام شد زگر نباید که بیاور گزند مگر گزند و نباید بخت و کرد و دنی نیست بسیار همی سوختند از آتش بهرام بیاور که از دشت بهرام	کر زان بخت ازین بخت ببین با گاهش فرستند چنین را و پاش که از بخت باشند و داند بشیر از ز و چون رسیدند ز دشت چنین است آید که زنده در هم آنگاه بر رخ آوای کوس چنین تا بخیر رسید این مرد لشکر چنین گفت که شاه را فرستاد بهرام لشکر پیش رو و چاره نون بخت در رمای خسرو از دست ایشان و غنیمت آن چنین گفت خسرو که در آن ز اسب ندرد سبک شهید چنین گفت پس با بکری هم آنگه بیاور و جامی بنید نهاد از بران بندوی چنین گفت خسرو که بدو بد گفت خسرو که ای بخت بد گفت خسرو که نا چرخ چو ناخیز خداید شد از ایشان هم این عمل رفت چو بیفتا چو خسرو رفت از آنجا چو پوشید پس جامه زنگار بدیدندش از در و تاج در فرود آمد و جامه خویش بخت چو پور سیاه و شنیدش سیاه برین خانه سوگواران بر رخ برین بر گفتم خرم زان کنون بخت مار ایل را بخت و کرد بر گشتند گفتار او چنین گفت خسرو که شاه از بیاورید از فرزند و گاه بختناخن او خودی بشکست مگر برین هم آن بخت گر گفت بهرام سیاه و وی و بر دشت بهرام چو	نویسد که آرام کبیر و بر دشت نمانند اگر دوا و سحر فراز مزدین نشان بر چه بخت سیاه که آید به دشمن نیار زهی از کمان باز کرد بخت گفتی پیش او و گاه زهر رخ خونیان گشت چون درو جهانجوی چون ایشان روی بگردید که بهر تنگ سیاه نماند که از او پیشتر گشت هم آنگه بودند با او سوار نداری تو ای سپر خفته دنی که شد رنگ رشید از ناپاید ز و چون بر از در دشت بخت که دشمن بر نگوشت شد عوا هر اندرین کار بنمای راه یلی خوبرو دستان زو برین ما نادر بیای بهرام سان چو من شوم این را تو بیاور جهانمیده سوگفت کرد و بسر زنده و انفسر شاهوار چو با طوق و با گوشوار و کمر پوشید و بی باک بر بخت نم نشیر و گفت بهرام نام از آن آمد تا بیایم بخت اگر یار مندی کند آسمان بگفتم چون بخت بسیار بود پراز و دشتان دل از کار او جهانماید بکار فرزان همی راند از سیاه سیاه جهانگیر و بیدار کند آید بیاور بی بخت بی بخت گر گفت بهرام سیاه و وی و بر دشت بهرام چو	نماند که از او پیشتر گشت هم آنگه بودند با او سوار نداری تو ای سپر خفته دنی که شد رنگ رشید از ناپاید ز و چون بر از در دشت بخت که دشمن بر نگوشت شد عوا هر اندرین کار بنمای راه یلی خوبرو دستان زو برین ما نادر بیای بهرام سان چو من شوم این را تو بیاور جهانمیده سوگفت کرد و بسر زنده و انفسر شاهوار چو با طوق و با گوشوار و کمر پوشید و بی باک بر بخت نم نشیر و گفت بهرام نام از آن آمد تا بیایم بخت اگر یار مندی کند آسمان بگفتم چون بخت بسیار بود پراز و دشتان دل از کار او جهانماید بکار فرزان همی راند از سیاه سیاه جهانگیر و بیدار کند آید بیاور بی بخت بی بخت گر گفت بهرام سیاه و وی و بر دشت بهرام چو	نماند که از او پیشتر گشت هم آنگه بودند با او سوار نداری تو ای سپر خفته دنی که شد رنگ رشید از ناپاید ز و چون بر از در دشت بخت که دشمن بر نگوشت شد عوا هر اندرین کار بنمای راه یلی خوبرو دستان زو برین ما نادر بیای بهرام سان چو من شوم این را تو بیاور جهانمیده سوگفت کرد و بسر زنده و انفسر شاهوار چو با طوق و با گوشوار و کمر پوشید و بی باک بر بخت نم نشیر و گفت بهرام نام از آن آمد تا بیایم بخت اگر یار مندی کند آسمان بگفتم چون بخت بسیار بود پراز و دشتان دل از کار او جهانماید بکار فرزان همی راند از سیاه سیاه جهانگیر و بیدار کند آید بیاور بی بخت بی بخت گر گفت بهرام سیاه و وی و بر دشت بهرام چو

کون که تو بران شوی چو خنیا گویی خنخت هر چه برسد ز تن بیاران چنین گفت که کون ببیند وی گفت که بچاره بود ز بهر سیاهوش برآشت خنخت بدو گفت کای بدین شوخت کون آمدی بادل خن خدا کرش بجان بایست کرد نماند بر پای بندوی بند چو خورشید خورشید از نیام بر جای کرسی زین نهاد بیایم بگویم و این بود ز شالان زلفاک بدر کس کون تا پدید آمد از جهان بدانده آفتاب بلند کمانام او بود و شهران کراز از آزار و کان بند کانی است بیکم بر تیر تو گشتند باز بفرانش آیم اگر چه گوا گویی که او از چوخت این سخن که ز رشت گوید یا ستاوند چو برادر شاه دشمن بود چنین گفت که مژده سوختند اگر بپسند است گفتار ما بدو گفت کون که چنین که کار گشته سخن گرای بیشتر خراسان تن سان بود چنین گفت پس از فرخ بداد خردمندانه پسند و این گوی چهارم خردوان سلار بود که بشید بر ترش کشت و اگر آنکه بگوهر از سیاب چو در آتش شیران کشت که خنخت بیتا لایان ناکان گفتن این بخت گرای کون تا کسی از نژاد کیان چنین گفت که خنخت لایان	و اگر بر تری سر از آفتاب ز کتی و بیشه آن سخن اگر بر ترم از بندوی دود توان داد و پاهای کوی بدو گفت کای بدین شوخت فرخنده و از در سر زشت که من تو کنم روزگار کین تو که مژده می گردی کس کرد بهرام دادش ز بهر کزند پدید آمد آن مظهر ز دغا چو شالان فیروز زشت گفتار من که فرخ بند نیاید پدیدار بوی بسته یکی نامداری ز خن کیان که با شتم شمارا بدو یارمند گویی پیره مژده سر فراز کس و رانند در جهان هم نبرد بر آسود ایران گم و گداز و در استان اهری خسرو است جهاجوی و دانشده مروی که هر کس که از در کار بند بیشتر ز دو باید که بی تن بود سخن گفتن داد به از گزند چنانکه بر سپهر و زگر یار ما سرانید بر نا و مرد کین سوی خنخت گشت خن گداز تن آسانی و مژده را سر کوی نامداریان فرخ نژاد کین که کم شود و در آبروی که گفتار او با خرد یار بود بیدار و بخت گیتی بخت نژادان بدان چاره بخت خرد و خاکی ایران شد درشت کون شد سر خنخت شایسته گفتار او گشت بهرام زرد بیاید به بند و کس بر میان اگر باز با بهم در بر زنه	بهر نی می شایه را خن بر دم و اگر چه چو ششم سلیم نبرد جان که او را بر سپهران فر و آمار با هم بندوی شیر نه کار تو بود و این که فرمودست سیاه مرا خیره بفرستی بدو گفت بند و کای خن فراز بدو گفت بهرام من زین گناه که کون کین شد به نژاد بوم بجای اندر آرم خورشید گرد برم هم بر نیگوانه و شروان هی راندا نامداریان و لیر هری به نیر خیره بست و بست ز بهر گوهر خوشی گشتی ز من رستی جوی تنه می ساز که کوی خنخت کردن تبار کون که در سپهرم بجان نژاد چو بشید بهرام از این سخن گوید به بهر چه داد ز شاه چو بشید بهرام کای سپاه جهاجوی بندوی ترش غنای تو با خن و شوم گشتی بدان کاش شاه و شوم گشت ولیکن تو هم گشته بر آرد هری بود تا خورشید اندر رفت فرستاد و کشتان را خن چنین گفت از این سخن بهم گوش دار و گفتار من و اگر خن و آن مروید و شوم که دانند کون که بند و میان نیاید کس ز گفتار است بری که بندوی آن شاه سپه چار بار از میان صدر کسی که بچید ز فرمان تو چنین گفت کاین ترش غنای ولیکن کای دانست لغز پس از سال کرا و نیاید به وزان پس فرخ ز او بر پا گشت بهرام گفت که نوشه بید گفتن این بخت بهرام و لیر مان و دیر تا خن و سر فراز اگر هم داری ز خن و بدل چو بر داشت خن و آفتاب خنختین سخن گفتن بند فرخ ز او و فرخ و گفتار بند ز خن کای نژدی خنخت اندر فریدون فرخنده شهر یل سردگی کند که اندر زوم چو سپهر شاهی بلند خن که کز خن شاهی چو خن و گاه چنین گفت کاین لیر و پهلوان سیر فلکیان کاین سخن چو بشید با بوی کردار من	که کون کین شد به نژاد بوم بجای اندر آرم خورشید گرد برم هم بر نیگوانه و شروان هی راندا نامداریان و لیر هری به نیر خیره بست و بست ز بهر گوهر خوشی گشتی ز من رستی جوی تنه می ساز که کوی خنخت کردن تبار کون که در سپهرم بجان نژاد چو بشید بهرام از این سخن گوید به بهر چه داد ز شاه چو بشید بهرام کای سپاه جهاجوی بندوی ترش غنای تو با خن و شوم گشتی بدان کاش شاه و شوم گشت ولیکن تو هم گشته بر آرد هری بود تا خورشید اندر رفت فرستاد و کشتان را خن چنین گفت از این سخن بهم گوش دار و گفتار من و اگر خن و آن مروید و شوم که دانند کون که بند و میان نیاید کس ز گفتار است بری که بندوی آن شاه سپه چار بار از میان صدر کسی که بچید ز فرمان تو چنین گفت کاین ترش غنای ولیکن کای دانست لغز پس از سال کرا و نیاید به وزان پس فرخ ز او بر پا گشت بهرام گفت که نوشه بید گفتن این بخت بهرام و لیر مان و دیر تا خن و سر فراز اگر هم داری ز خن و بدل چو بر داشت خن و آفتاب خنختین سخن گفتن بند فرخ ز او و فرخ و گفتار بند ز خن کای نژدی خنخت اندر فریدون فرخنده شهر یل سردگی کند که اندر زوم چو سپهر شاهی بلند خن که کز خن شاهی چو خن و گاه چنین گفت کاین لیر و پهلوان سیر فلکیان کاین سخن چو بشید با بوی کردار من	کون که در سپهرم بجان نژاد چو بشید بهرام از این سخن گوید به بهر چه داد ز شاه چو بشید بهرام کای سپاه جهاجوی بندوی ترش غنای تو با خن و شوم گشتی بدان کاش شاه و شوم گشت ولیکن تو هم گشته بر آرد هری بود تا خورشید اندر رفت فرستاد و کشتان را خن چنین گفت از این سخن بهم گوش دار و گفتار من و اگر خن و آن مروید و شوم که دانند کون که بند و میان نیاید کس ز گفتار است بری که بندوی آن شاه سپه چار بار از میان صدر کسی که بچید ز فرمان تو چنین گفت کاین ترش غنای ولیکن کای دانست لغز پس از سال کرا و نیاید به وزان پس فرخ ز او بر پا گشت بهرام گفت که نوشه بید گفتن این بخت بهرام و لیر مان و دیر تا خن و سر فراز اگر هم داری ز خن و بدل چو بر داشت خن و آفتاب خنختین سخن گفتن بند فرخ ز او و فرخ و گفتار بند ز خن کای نژدی خنخت اندر فریدون فرخنده شهر یل سردگی کند که اندر زوم چو سپهر شاهی بلند خن که کز خن شاهی چو خن و گاه چنین گفت کاین لیر و پهلوان سیر فلکیان کاین سخن چو بشید با بوی کردار من

شید شمشیر و پراستند
چنین گفت کنگور جانی
پر گنده گشتان بزرگ
بیاد ویر خسر و مند و داد
بخیر و زارستی در جهان
بیاید یکی مرد ویر و زنج
ویش بیاد و عهدی کیان
چنین گفت کنگور و شاهی
با دمه اندر و روز و روز
بایران نیش و پیش از روز
هر آنکس که با شاه پیوسته بود
نگهبان بندوی بهرام بود
که از شاه ایران مشو تا امید
جهان آفرین بر تن کیتباد
با گشت بشمر زمان تا دوا
ز پند تو آتش جان کنم
تو خواهی مرا زو جان زینهار
چو بندوی گرفت استاوند
مگر کونیز تو انگشتری
بسیار می دهم چو بندیه را
بدو گفت بندوی کای کاروان
خواجه گنجه ای که رفت از تو
کشت ده شود زین سخن را ز تو
به بندوی گفت از دلم بشکند
زنی بود بهرام پل را نه پاک
که بهرام پوشید پنهان زره
هر آنکس که رفتی میدان او
بدو گفت کای بهتر از مارگز
چو بندوی را گفتن آگاه شد
گرفت از آن شهر را که گریز
وزان پس فرمود مهر و سلا
بهشت کان کار بندوی بود
یکی خسته رتخ دندان پیل
در آنکه جنباند او کوه را
در چشمه خواجه که بنیست بخت
وگر که در میان کسی خرد و زهر
وزان روی بندوی وادانک

یکی نوین گفتن آراستند
براید باز و شمشیر دست
همین بر آتش دل پر شگفت
دوات و نظم پیش از انهار
چه در آشکارا چه اندر نهان
خدا اندر ایوان بهرام تخت
نوشته بران بر بهار بیان
برین پیشاپاک نیران گشت
که از شیر بر دخته شد شمشیر
چهارم چو از چرخ گیتی فروز
بران پادشاه پیش و شمشیر
که از بند او سخت ناکام بود
اگر تره شب روز گرد و شمشیر
بخشید گیتی بد و باز داد
که از روم منی بایران سپاه
همه سر و کوی تو فرمان کنم
نگیری توانیکار و شوار غار
چنین گفت که کرد کار بلند
فرستد همان افسر متری
چهاره فراز آورم کینه را
مرا زیرک جلد و شیار دان
به بخشید گرفتار من تیغ خوش
بگوش ایدش روشن آواز تو
چو چوبندیه ام روز و گان زنه
که بهرام را خواستی چاک چاک
بر افکند بند زره را اگره
چونزدیک گشتی بچوگان او
بیدان که پوشد زره زیر
بر آتشش و زکوتاه شد
بدان تا به بند کسی خنجر
که باشد نگه دار بندوی را
که بهرام شمشیر و خنجر نو
اگر آتش از موج دریای نیل
بد و یارگر خواهد بنوه را
شوی خیره ز و باز کردی ششم
ازان هر کوشش و دگر گشت
چو باد دمان برگرفتند راه

که بهرام شمشیر و ماکتریم
بر هم اندر زمان و دست او
چو پیداشد آن چادر قیرگون
بدو گفت عهدی را ز ایران
نوشته شد و شمع بر دشته شد
بر تخت زین سکه زیر گاه
گوهری نوشتند یکیک هم
چنین هم با ناسالی نهار
چنین گفت از آن پس بایران
بر آید همه ز و خسر و شوند
برفتند از آن بوم تا روزی
چهاره بندوی با بهرام سیاوش و شمشیر
بهرام چو بندیه و گشتن بند و س
چو اندیشید این مردم کیتباد
همه یوش بر سرش شکند
با زکشت و تخت و کلاه
مگر دو گفتد ایراسیان
سبا و امین اندر ساری سنج
بدید آن ل پاک پیوندی
بگوشش تو شمشیر و تپاه
بیاید نشیند بدین پیشگاه
بدل ماه تری بخندنی می
هم اندر زمان بند شد زره
که از تارک او بر آرم دمار
که از شوی بخش بر آکینه بود
تو ز خوشیشتن دور داری نر
سخن گفتن چو بهرام ای گم
سروپا او پاک در هم درید
سیان ملی از زانان بهشت
گرفتند از آن ره را پیل
دلت را به بندوی رخسار
کران تیره و نهشت با زان
چهارم که گرفت باز شمشیر
وزان رتخ تیغ با دوزخ بهشت
باند بر راه دراز اندرون
ز و تم بر شاه شده چاره بهشت
بجای که میسبیل ببارست

شید و بهرام شمشیر دید
بگفت این از پیش از آن
چو او از دانه پاس خواست
که بهرام شمشیر و زنج
چو نهان شد آن چادر را جود
نشت از رتخت بهرام شاه
یران نامه چون نام کردند یاد
بهرام بر سر چنین از چوبند
کسی کو بدین نیت بهشتان
نه از دل بلو خواندند آفرین
همی بود بندوی بسته چو یوز
درانیز بندوی انفریختی
اگر چه شود تخت او دیر ساز
ز و نهقان نر از این مردم
بدو گفت بهرام اگر شهر یار
که از خسر و آید بدین مرد بوم
بگفت این کو پس نترسند
اگر چه خسر و بیاید ز جای
بدو گفت اکنون همه را نترس
بهرام با بیاندرون غم نماند
تو دانی که من هر چه گویم بدو
زیند این دو پاسن از آن
چو روشن شد آن چادر شمشیر
زره و شمشیر بند زرقبای
فرستاد زردیک بهرام شمس
چو بندیه چوبندیه گفتار زن
چنین تا بهر سیاهوش رسید
بشهر اندرون آگاهی گشت
ابا هر که پیوند بهرام بود
زمیدان چو بهرام بیرون شد
که چون ازین شمشیر آگاه شد
چنین گفت که کس شمشیر تو
بخشای بر جان این بر چهار
بگشتی ویران گشتن براب
هر آنکس که گریه بهشت افرو
بدین که ده خوش بایکیت
بیا بان بی آب در راه دوه

خردمندی و رستی برگزید
بیا سو گاشن شادگان
قلم جبت بهرام و قوطاس خوا
نر او را جبت در میان تخت
جهان شد و دید از نور شید زره
بهر بنادان کیانی کلاه
بهر سر سکه مهر زین نهاد
بانا و باتاج و تخت بلند
اگر که باشد گرا ز رستان
که پر دخته از تو مباد ازین
نیز ندان بهرام بنفاد و روز
بشد اندر از چاره شکلیفتی
چو شد تخت پر ز بانوشنوار
که خیره دین خوشیشتن را بباد
مراد او خواهد بجان زینهار
سیاه آرد از زره و قیصر زوم
بسو گند بند و رانده خواست
نه بنیم من اور نشین زبای
بگویم بر افرازم آواز خوش
که بهرام را شاه بایستد خوا
بهر چه گفتار من هیچ رو
خشتین بنمرد برین یادون
سپیده به و اندر از تخت چاک
زرد که با سپند آرد و پای
که تن را نگه دار فریاد رس
که او را سیگفت چو گان نر
زره و شمشیر آشکارا بدید
که بهرام شمشیر و دگر گشت
کسی شش بر بندوی آرام بود
همی دامن از شمشیر و زنج
همانکه بایاد همراه شد
نداند مباد او را خنجر و نیت
کن ایشان به چید سر زو کار
به آید که کار کردن قشاب
شد او گشته و از دانه شد را
بر بنیم تارای نیزان محبت
سرا برده و بید جاسه زره

که کرد و کسب و کار با بر سر
 بدو گفت کسب و کار از این بدو
 ای دانشمند و پندش از این
 پذیرا شد و پندش بزرگان شهر
 جهان چون فرو داد اندر زمان
 نوشته سوی هستی پادشاه
 چه خسته نگردد و نه نام بخواند
 بهی تاخت تا پیش از این
 چه مرد جوان است که خسته و پادشاه
 در سر اندام با یکدیگر کاروان
 که مانند گانیم و هم گرسنه
 باشند در تاخت برافروختند
 زمانی خفتند و بر خاستند
 بنزد وین آغوش گرامی است
 گرفتند یاران بدو آفرین
 تویی در جهان مایه بخردی
 بدو گفت نهادم و فرستگش
 بیونی بر افکند تازی برادر
 یکی مرد بانو رگان مایه دار
 بدو گفت ناست چه کرد و کار
 بدو گفت خسته و که همان برادر
 جوان خورده مرد و همان پسر
 جوان مرد بانو رگان شتاب
 دران پس میان رگان شتاب
 بفرمود تا نام بر نام و دود
 چنین تابید بدان شتاب
 فرمود از آن شتاب گشتی فروز
 بنزد و یکیشان سخن خوار
 چو نخی ز تیره شب اندر شتاب
 ریزی کرد و بانو رگان تاز و دود
 بدان شتابان و یکی کاغذ
 بهر و میان فرین خواندند
 دران شتابان سو بانی
 بهی رفت با شاه پندی سخن
 بپایانده آرد و دود بر نهاده
 بنزد و یکی بر اند آواز داد
 جهان بر چه گوید باشد همارا

بهرام پادشاه را که از این شهر فرستاد
 که اگر کسی است آید ترا فوینو
 نه آید و گویا بودند و نه نه
 هرگز نگشتن از صوفی بود هر
 نوندی میباید از این دمان
 که اگر فکر آید که شمان یله
 ز کار جهان بگفتی بماند
 نه بداند از این پادشاهی شمان
 بدان نامدار آفرین گسترید
 بدین کاروان میرنمردار
 نه قوشه ست بماند بار و نه
 تر و خشک هریم همی خستند
 یکی آفرین نو آراستند
 وزیران کمتران نیز نامی است
 که ای پانک اخ سو پانکین
 که نیکی رسانی بجای بدی
 شمارا بیابان کو هست پیشتر
 بدان تا برود پیش سپاه
 بیاید هم آنگه بر شصت رار
 چنین دوا پانک که در استند
 بیای فرودتر بود و دستگاه
 بیاید گرفت آب ستان بدست
 می آور و برسان شون گل
 که کشتوک سپه را که هست را
 نوید نویسنده روزی
 که قیصر و اخواندی کارسان
 به بیرون بماند و دستکش
 سپاهش همه ست ناما بود
 ز باره کی بهره شد ناپید
 همان جامهائی که خیز زرد
 که بالاش با ابر گستاخ بود
 بی پای اندرش کو بر افشانند
 که او را جماند رینوی غوی
 زان باد و آن شارسان
 جامه خجری شد سوی راه
 که این جا که گیت از بخت
 چو گفتار او را نباشد بکار

چنانچہ نوحی بندوی تمنا فرست
 کہ در روم آید خسر و چه کرد
 رفتن و خسر و سودی
 آگاہی اوان را سپید
 سپاه من اینک پس اندر مان
 تیرید کا یل پس او سپاه
 شدہ گر سحر و سیر و جاد
 بدو گفت خسر و نام تو چیست
 در آب فروست بنگاہ من
 بدو گفت تازی کہ اید راست
 بر آتش بر افگند تازی کجا
 بدان و در کو جهان آفرین
 سر تنگس کجا پیش کرد او بدی
 ترا بادوشین دل شاد و خجست
 چو شد آفرین ز شاه شاه
 چو دستور باشد مرا کوشت آید
 ہی تا خشت نذر بر امان کرد
 بدو گفت شاه از کجائی بگوئی
 از تو شجب من زمان شهر
 سر بار کشتاد بازار رگان
 چو از دور خرد و بر زمین بدید
 در کاره غدا و بر زمین زرد
 نشست تو در خره اردشیر
 بازار رگان گفت پدر و دو
 چو از دور تر سبا بدید آن سپاه
 فرستاد و در حصارم کس
 هم آنگه بر آید یک تیرہ ابر
 بنمید شارسایان در آن درگفتند
 بروند بالا بنزدیک شاه
 فراوان در داندان برد
 چو آباد جائی بچک آمدند
 ز مانویان ہر کہ بیدار
 ہیگفت ہر کہ کہ مانبدہ
 کہ اورنج بد نام آن شارسا
 گفتند کاینجا بود و کی
 آگاہی یاور

بدان سهره اندر شتابیخت
 بهشتی نو کند یا سهره
 روم سیراه بیابان و
 و اسیر کارگشته و آینه
 بیشتر تو آید زمان تا زمان
 بدان ماندگی تنگ گشت شای
 یکی بیشینه دیدند آب روان
 کجاست خواجهی کام بهشت
 و ز انجایدین بیشینه بد را و کن
 مرا با تو جز در تن جان نیست
 بخورده کن قند یاران شتاب
 توانائی و ناتوان آفریده
 گشت از سحر ازره ایرد و
 و مالد ایند و دواگر باز بخت
 بدل آمد اندیشه راه یاه
 برآم آورم گرسازی شتاب
 پزار پنج و چهار با آن گروه
 کجاست خواجهی چنین پوی
 بد گفت سالار کای نامدار
 و رم کان در او بود و دنیا رنگ
 ز بهائی که بد پیش خسر و دو
 از لبستان عالم و شمشیر شای
 کجا باشد ای مردمان ندیده
 خرد را بدل کار و هم بود با
 بهشتند پویان به سیراه و راه
 که نزدیک مانیست شکوه و
 بغیرد برسان جنگه شرب
 بیزدان قف پوزش ندگ
 که پیدا شد ای شاه بر گانه
 بهان کجا بکثیر پاورده بود
 بر آسود و چندی درنگ آمد
 خردمند را و دو جاندار بود
 بگفتار خسر و سر افکنده
 بدو در چلیپا و بیمار ساز
 ز سال فراوان شده و چو

چو سبیل اوید بر سرش نواز
چو شبنم بند روی زانچو زانده
حسان را به آن اسپکرده یله
چو خسرو و دیوکیان ایشان
ز بهرام چو جنبه یک نام داشت
چو مهر بر نگونه بر نامه دید
از آن شهر هم در زمان نشست
پدید آمد اندر زمان کاروان
بد گفت بنقیس بن حاتم
بد گفت خسرو کار خودی
چو بر شاه تازی بگسترده
بخورزند بی نان فراوان کنان
وزان پس بیار آن چنین گفت
بما بیش باید که وارد امید
ترا داد ایرد چنین فروجه
سیر سید ایزق و تازی که راه
بد گفت خسرو و جز این نیست
یکی کاروان نیز و دیگر پراه
چنین گفت که خضره اردشیر
خوش هست چند آنکه اندازده
خودش بر درویش و بر بزرگ
ز بازارگان بستان آب گرم
پیشش سپتنده را داشت
بد گفت کامی شاه بیدار و
چو بگذاشت لشکر از آن تازان
بدان باره اندک شید بخت
خورشید فرستیده یاری کن
وزان ایر پشیرسان با دست
بر بر زنی و علف ساختند
چو خسرو و آن بود و بر بزرگ
ز دوست اندام با نچا گذشت
بقصیر کی نامه نوشت شاما
سکو با و برهان سکو شهر با
ببودند از آن شهر خسرو و
بر سیرا پیدا سیکه ویر بود
بکار ستاره شناسان
سوی در شد آنگاه آواز را

گفت آن خنک که پیش باز
 وزان شست یاران خود را بخواب
 بهیچ اند تا کام تابا با لبه
 به سیر نوش لشکر فرو و آوری
 همان ناسه پوشیده و جامه شست
 همه اندر زمان پیش خمر دودید
 میان گشتی تا خفتن را بست
 شتر و پیش اندران گریان
 از آراگان عرب وار غم
 چه داری همه از چیر گستر دنی
 بیاور و فربه کی که ماده مهر
 بیا راست بر متری جا خوب
 که هر کس که او پیش دارد گناه
 سر اسر بر نیکی و پیش نوید
 که افز و نست بر سر کی را و مهر
 که هست وین چون روم با پای
 که با تو شبه باشیم و بار نسا
 پدید آید از دور پیش سپاه
 یکی مرد باز را گام و بیسه
 گر چه باز را گان تازه نیست
 همی خواند بر شهر یار آفرین
 بدان تا ندارد جهانجوی شرم
 بدان برتری بر برتر سیاف و دود
 ز باز را گان منم کار نه
 بتندی همی راند تا مزر و موم
 و شارساق را بستند سخت
 نه بر با همی کا مکاری کینند
 بهر برنی با گم فریاد و خوار
 سیه پیکو با برون تا خفتن
 بهر ایشان کرد از دمی هر شتر
 خزان بدان شارساق گشتند
 از آن باد و باران و آب بیا
 بر رفتند با بهیه و باندا
 جامه چرخ پوشید گشته فرو
 جهانجوی آواز را بستند نو
 بر او نیست پوشیده از کار کار
 که کردار تو جز پرستش هبای

گزارد ویرینه آبی فروود
بدو گفت خسر توئی سیکان
ز گفتار او در شکفتی بماند
کی از من رابد و گفت شاد
بدو گفت را به کج چوین گوی
بسی رخ بروی و آویخته
بدین آمدن شاد و گستاخ
چو باندگان کار زارت بود
چو دوری کشید ز پیمان تو
چنین داد پاش که ده باد ماه
چنین داد پاش که ده باد ماه
بر آشفته خسر و گبگب گفت
بدو گفت به کج آری همین
بنیاید بروی تو هرگز پس
بدو گفت گبگب گای شهریار
گو تا هست گبگب خسر استی
گفتار تر ساچرا اگر دوس
ز تو نیز سرگز ندیدم به
بر اسب چنین گفت پس شهریار
چو آمد بدان شارسان شهریار
که هر خدیکه این بادشاهی جدا
همه روم کیسه ترا گشت شد
چو بنید خسر و از آن گشت
که اسپان چو شون شود زین کند
خردمند بادشاه و خوشتران
سواری بداند که ایران بزم
سوغهای کوتاه و مستی سی
چو نامه بخا نذر زبان بر کشای
بان آنجن قوزبان شنید
شنید گفتار خسر چو جوان
چو بنید خسر که ایران همان
گشت از زنا و زشتی تاج
چو خرد بزرین کرد و اندان
خفتن سپید خدیکه شاه
گشت آن سپید خدیکه شاه
که در پیش خسر بایست
چو خرد بزرین زبان بر کشای

از راهب احوالات خود را
ز دست یکی یک گشت بند
ز پشت سینه اش بیاید
پای می می نزد خسر بر
چو دیدمت گفتم مرا سخن
ز گفتار او ماند خسر و شکفت
که زردان تازی نیازی بد
سر انجام گیر دکان بدتراد
بدو گفت خسر و خیرین خود سب
وگر بر سر آید ده پنج روز
که خوابی تو را خواب خوش
ترا مدت نام بسطام کرد
بدو گفت خسر و کجی این
براشو بد این کر کشی را م تو
پاکیزه زردان که ماه آفرید
وگر خیرین که گبگب
مرا ایمنی ده ز گفتار او
ولیکن ز کار سپهر بلند
وزان در چو برن شادان

سیدان از خیرین خسر و فرستادن خسر و تمام و باکو
و اندیان خرد بزرین و پور با نامنه خسر و خیرین
همان اندیان جهانجی را
همه کیل ل آید و پاکیزه رای
کمان خواب و گر چوگان شود
که چینی جریه آرد مشک سیاه
همان گوش تایا و نشوند
کشاید زبان بر سر آنجن
بکوشید با او بسایند
که خرد تو به باد کس تا جور
پذیره فرستاد چوین سیاه
ز دیکه شاد و بگد اشتند
چو دیدمت خرد بزرین پیش نماز
بر تخت با نامه شاه گفت
نشید کسی کوبه میو در راه
بر پیغام او سودمند آیت
جهان آفرین را بدان یار کرد

همه نگاه راهب چو او شنید
چو گفتار راهب بی انداز
پرستنده چو بنید بر سر تاج
گر این وقت من جایون بود
نباید دروغ ایچ در دین تو
بدو گفت به کج پوزش گفتم
ز خیرین بیای سیلیج و سیاه
وزان رزم جانی نشد و در
چو کوی برین چند باشد زنگ
بر سر خسر و کجین آنجن
بر سر خیرین از آن مرد و سوسند
بر اسب چنین گفت کجین حال
چنین گفت به کج که من شین
اگر خدیکه گردان بدین بگمان
باز گشت بخور شید و ماه
جهان را تا ایمان آفرید
چنین گفت خسر و کج که از ترس
چو بایست کاری بود از تو
پذیره شد ندش بزرگان شهر
که چیزی که خیرین باید بخواه
بدان شارسان ایمن شاد باش
ترا تا نسا ز سیلیج و سیاه
بخرد بزرین و شاپور شیر
ازین شارسان نزد خسر شود
بکوشید با مرد خیرین
بقصیر کی نامه باید نوشت
همه دستان را سخن نشوند
ز پیمان رسوگن و پیوند عهد
تو پیمان از من اندیدم
نزدیک خیرین نهادند رو
بیا راست کجی بایستاروم
گرا نای گبگب بد پیشرو
همه کیل مان آفرین اندند
لقمان آن نامور شهریار
چنین گفت خرد بزرین که
بدو گفت خیرین که کشای را ز
که او است بر خرد بزرین

فرو آمد از دیر و او را بدید
دل خسر و از مهر او تاز گشت
سخن گفت با او ز مانی دراز
نگد کن که فوجام این چوین بود
ز کثری بود راه و آیین تو
زین پس از بود دنیا سخن
یکی دختری از دینا و گاه
بسیار و بران بوم جانی شست
که آید مرا با و شاهی جنگ
که کوشد برنج و به تیار من
که خیریت از دود و دوج و ز
نخست با ما و من بهال
که زین پس نه منی بخرا آفرین
همانش بدست تو آید زمان
بجان و سر نامبر در شاه
کلید در را ز او سندانید
نباید سخن گفتن نا بکار
بیکسو و دوش بخرد
کسی را که از مردی بود بهر
مدار از نور و زلفان نگاه
ز سر یک اندیشی آزاد باش
بخویم خرد و خواب آرامگاه
چنین گفت پس شهریار
بگوئید و گفتار او بشنوید
برین بر شمار انیا شکست
چو خرد شید تا بان بخرم شست
نباید که بر نامه عیب آورند
تواند سخن پاش کن شود
سخن هر چه گویم همه یاد گیر
بزرگان رشودان را بخوار
همه یکیش کوبه و زین بوم
پیل و جوبای و شاپور کو
بران تخت ز کوبه افشاند
نهادند کس زین چهار
مرد بزرگی ندا دست راه
چو گفت آن خردمند خردان
توانا و داننده از هر دور

از گشت پیدا شمار سپهر چو آن خاک ناچیز را ندیده روان و چنین تا سر کعبه همی داد و خواهم زبیدار سرا اندرین کار یاری کنید گل شنبلیله پیش پادشاه گشت بخار و برزین جهاندار گشت اگر دیده خواب ندارم درین ز بس بند و پیوند و نیکو سخن بد و گفت و روشنی و گوی بدان تا تو از روم با کام کنون تا سلیم و سپاه و دم ز یکانه قیصر بر تخت جا چه سازیم با او بنیر و شود بیا بختی چندی بیدار دل که تا سکن درت برین جهان یکی خاموشی بر گزین از دنیا گر این رخ و رخ و باخ و دیوار ز گفتار آن پیر و اندکان چو خسر و دیوان و شمشیر مگر کین کنون تا نیایان که هر کس در روم شد فروز کنون این خنیا را در بها وزین پیش آرام و جویم خوار فرستاد و گاهم چو آیند باز گرفت آن سخن برن و خنیا چو قیصر که کرد نامه بخواند روان را و کند و روان بخوان بمانم تا سوی خاقان شود چو بشنید دست و پا خنیا مگر در دم این خنیا گشت چو بشنید قیصر بدست و گفت بدوی و دوش نه بر دست کس اگر کین تو اکنون که دانای هم آنگه یک نامه نه بر دست زود کنون هم و گفتار و شد و شد بیا یک چو اینهم در میان	که مار روان و خرد و او مهر نخستین که بر شازاده که تاج بزرگی بس بر نهاد نه افسر نه تخت و کلاه و کمر برین بی وفا کار گاری کنید زبان در پیش پادشاه گشت که این نیست بر و دانا که دیده باز گنج و دنیا ازان روز تا روز کار کین که ای شاه و بنیاد و راه بایران گذشتی با رام و جوی فراز آورم تو نباشی درم پرانندیش نه تخت و بار وزان شاک تری آید شود که بنده با ما درین کار دل از ایرانیان نه خسته نه مان چو شد کند و رخت و ساسانیان سخنهای بر نیان یا و دار سخنهای بر نیان خوانندگان رفا نش از اندیشه بزرگ مگر نه جهاندار و پاکان همی ز آفریننده شد بی نیاز که باشد سر اندر دم از دم مگر بر شمشیر این از تیر و آب بدین شارسان بن نام دراز فرستاد نامه بدست بخوار ز هر گونه اندیشه در دل بلند ز کار گذشت و روان بران چو بیا شد سوی ران شود بفرمود تا بر خنیا گشت که از خنیا و طعن گشت که برین شد این از او جهاندار و نا ترا یا بر بدین آمد و بر توانا تر بران آفرین آفرین فرود کنایم در گنج ساسان فرستاد و شمشیر گمان	که او بر ترست از مکان زمان ازان سر فرازان و بار گزین نگهداشتندی ره آید خرد باید و ناداری تخت بشمر آدم از کمان جهان پس و ستاره که گردنده اند پدید آمد آن خنیا اندر جهان کنون بنده ما را در گشت شناسد که این بخت این بی چو قیصر ران و خنیا نشنید چو آن نامه بر خواند و فرود سلج است هم گنج و هم شکر بفرمود تا نامه پاسخ نوشت سخنهای در شنید یا دیگر و گشتیمان بر شکر که گاهی نیابست گاهی بر خسر و آمد فرستاده مرد مبوی چنین گفت کین و خوا بقیصر چنین گفت پس جهان چو آنان پیران رومی قرار کنون پاک نیر و ان کرد از هم اندر زمان با خنیا و دم سواری فرستاد و ز کاشا همان نامه قیصر و در پیش همی برد آن یا و باید گرفت سز و گزیرت ز دانا می دم نبرد و شدند از کس کشتی بزرگان نیازند پیش خرد سخن هر گز گفتیم همه خیر بود که نیر و ان پیر و ز گزیرت باید ز نزدیک خسر و خوا وزان پس بخت و بر گشت گر آید و نگویند پیر و ز همان بزرگ و ز شود با سپاه در انجام مرد ستاره شمر بدینگونه بر سال و شمشیر گر نامه دستور گفت این سخن چو شکر جای و گزیرت را و سخن چندی بمان که گنج ز هر گونه داستان و دم سخنهای از هر گونه آراستیم وزان بگر و در با کس کین	که او بر ترست از مکان زمان ازان سر فرازان و بار گزین نگهداشتندی ره آید خرد باید و ناداری تخت بشمر آدم از کمان جهان پس و ستاره که گردنده اند پدید آمد آن خنیا اندر جهان کنون بنده ما را در گشت شناسد که این بخت این بی چو قیصر ران و خنیا نشنید چو آن نامه بر خواند و فرود سلج است هم گنج و هم شکر بفرمود تا نامه پاسخ نوشت سخنهای در شنید یا دیگر و گشتیمان بر شکر که گاهی نیابست گاهی بر خسر و آمد فرستاده مرد مبوی چنین گفت کین و خوا بقیصر چنین گفت پس جهان چو آنان پیران رومی قرار کنون پاک نیر و ان کرد از هم اندر زمان با خنیا و دم سواری فرستاد و ز کاشا همان نامه قیصر و در پیش همی برد آن یا و باید گرفت سز و گزیرت ز دانا می دم نبرد و شدند از کس کشتی بزرگان نیازند پیش خرد سخن هر گز گفتیم همه خیر بود که نیر و ان پیر و ز گزیرت باید ز نزدیک خسر و خوا وزان پس بخت و بر گشت گر آید و نگویند پیر و ز همان بزرگ و ز شود با سپاه در انجام مرد ستاره شمر بدینگونه بر سال و شمشیر گر نامه دستور گفت این سخن چو شکر جای و گزیرت را و سخن چندی بمان که گنج ز هر گونه داستان و دم سخنهای از هر گونه آراستیم وزان بگر و در با کس کین	که او بر ترست از مکان زمان ازان سر فرازان و بار گزین نگهداشتندی ره آید خرد باید و ناداری تخت بشمر آدم از کمان جهان پس و ستاره که گردنده اند پدید آمد آن خنیا اندر جهان کنون بنده ما را در گشت شناسد که این بخت این بی چو قیصر ران و خنیا نشنید چو آن نامه بر خواند و فرود سلج است هم گنج و هم شکر بفرمود تا نامه پاسخ نوشت سخنهای در شنید یا دیگر و گشتیمان بر شکر که گاهی نیابست گاهی بر خسر و آمد فرستاده مرد مبوی چنین گفت کین و خوا بقیصر چنین گفت پس جهان چو آنان پیران رومی قرار کنون پاک نیر و ان کرد از هم اندر زمان با خنیا و دم سواری فرستاد و ز کاشا همان نامه قیصر و در پیش همی برد آن یا و باید گرفت سز و گزیرت ز دانا می دم نبرد و شدند از کس کشتی بزرگان نیازند پیش خرد سخن هر گز گفتیم همه خیر بود که نیر و ان پیر و ز گزیرت باید ز نزدیک خسر و خوا وزان پس بخت و بر گشت گر آید و نگویند پیر و ز همان بزرگ و ز شود با سپاه در انجام مرد ستاره شمر بدینگونه بر سال و شمشیر گر نامه دستور گفت این سخن چو شکر جای و گزیرت را و سخن چندی بمان که گنج ز هر گونه داستان و دم سخنهای از هر گونه آراستیم وزان بگر و در با کس کین
پاسخ نامه خسر و از قیصر				
مرا خسر و از خویش بپوش دیر جهان دیده ریش خندان چو گشت از نوشتن نویسنده مرا هم سلیم است و هم مرد و گنج مباش ازین بوم تیره روان	زبان خنگوی در شش پیش بران بشکاه بزرگی گشتند مگر و قیصر سوار سوار نیار و باید کس را بر گنج که نیست کرد و در چرخ روان	نامه قیصر به خسر و و پهلوتی کردن از یارک او و پاسخ آن از خسر و		
فرستاد کس قیصر نامدار ز بس غارت و جنگ و تخت اگر خسر و ان خسر و ان کلاه از ایشان چو بشنید قیصر سخن چو آمد نیر و یک خسر و سوار چنین داد پاسخ که گزین سخن بر بیدار کرد و جنگ ار باد نیایان ما نامداران بند یکی سوی قیصر ران و دم و د چو روی نیایم فریاد رس بایرانیان گفت روان کنید برنگونه بر نامه خود نوشت	برفتند از ان فیلسوفان چهار همان بیگانه خیر و سخن برست آورد و سر را و گاه یکی دیگر اندیشه افکند بن گفت آنچه بشنید از ان نامدار که پیش آمد از روزگار کین مگر تا نیر و ان که دارد و باد بهر نیر و ان کامکاران بند یکیش گفت تا به تار و بود چو دیکه خاقان فرستیم کس دل خویش را زین سخن بنگیند نیامدش یا و از دغ و بخت	نامه دیگر از قیصر به خسر و و باره یاری کردن او		
شود و شاد و پیر و کارزار بشاهی پیمان پد باشد او سخن رانند تا ماند از شب پاس ز شمشیر گزیرت نور رسد یکی تا بران گفت مریم نسیم وزا و یار گزیرت آسان شود فرستیم ناچار از دیکه شاه ز ویم از دیکه گزیرت نارم که در دیکه گزیرت نگاه بدین نیشتر گام شمشیر و زان	شود و شاد و پیر و کارزار بشاهی پیمان پد باشد او سخن رانند تا ماند از شب پاس ز شمشیر گزیرت نور رسد یکی تا بران گفت مریم نسیم وزا و یار گزیرت آسان شود فرستیم ناچار از دیکه شاه ز ویم از دیکه گزیرت نارم که در دیکه گزیرت نگاه بدین نیشتر گام شمشیر و زان	نامه دیگر از قیصر به خسر و و باره یاری کردن او		
شود و شاد و پیر و کارزار بشاهی پیمان پد باشد او سخن رانند تا ماند از شب پاس ز شمشیر گزیرت نور رسد یکی تا بران گفت مریم نسیم وزا و یار گزیرت آسان شود فرستیم ناچار از دیکه شاه ز ویم از دیکه گزیرت نارم که در دیکه گزیرت نگاه بدین نیشتر گام شمشیر و زان	شود و شاد و پیر و کارزار بشاهی پیمان پد باشد او سخن رانند تا ماند از شب پاس ز شمشیر گزیرت نور رسد یکی تا بران گفت مریم نسیم وزا و یار گزیرت آسان شود فرستیم ناچار از دیکه شاه ز ویم از دیکه گزیرت نارم که در دیکه گزیرت نگاه بدین نیشتر گام شمشیر و زان	نامه دیگر از قیصر به خسر و و باره یاری کردن او		
شود و شاد و پیر و کارزار بشاهی پیمان پد باشد او سخن رانند تا ماند از شب پاس ز شمشیر گزیرت نور رسد یکی تا بران گفت مریم نسیم وزا و یار گزیرت آسان شود فرستیم ناچار از دیکه شاه ز ویم از دیکه گزیرت نارم که در دیکه گزیرت نگاه بدین نیشتر گام شمشیر و زان	شود و شاد و پیر و کارزار بشاهی پیمان پد باشد او سخن رانند تا ماند از شب پاس ز شمشیر گزیرت نور رسد یکی تا بران گفت مریم نسیم وزا و یار گزیرت آسان شود فرستیم ناچار از دیکه شاه ز ویم از دیکه گزیرت نارم که در دیکه گزیرت نگاه بدین نیشتر گام شمشیر و زان	نامه دیگر از قیصر به خسر و و باره یاری کردن او		

بگشام شاه پور شاه در شیر
ازین مرز باسی و نه شارسا
خود اندر دلی نیست درین
بافسون لمر زمان پاک شد
شمار از زبان داد باید جان
بین آرزو نیز شیشه کیند
چو گردید ازین شهر دلی نیاز
که مازین پس کیلی بر چرخ
بخوابی تو بر پاکه دین ما
کنون که چشم خورشید
که سر را با دند بر دو بباد
چو پیروز باد و در شتی نمود
کس یاری مردمان شکن
سختی آنگاه رو باخ نویس
هم آنکه سلیح و سپاه و دم
گشایش میزدان دانه شتی
نوازنده مردم خوشیش
ز دشمن بندید هرگز ندی
چو عنوان آن نام گشت شک
ز قهر یک نام آمد بلند
بخو یکس از ستران تاج شاه
دوات قلم خست چینی حریر
که پذیرفت خسرو نیز ازان
هر آن شارسای کران بر بود
بهمه ستانی از خود استیم
چو شکوفتی با شان سپار
وگر آنکه بودند خنجر نژاد
وزیر نیز تو را ملایم شاه
چو خسرو که در دوزخ نژاد
ز قهر بدین فرم آن دخترش
ندادم برین نام بر خوشیش
ازین بر گردم که گفتم که
چو گردان خنجر با شکوه یابو
چو قهر ازان نام گشت شک
که کنون مرزین چه دران کنم
که ماکثر ازین و بیشتر
همی بود و شتی گردان سپهر

دل مرد بر نماند از رخ پیر
از ایرانیان شد به پیران
سباده بدین کردن آیین ما
که ز سرگز اینده تریاک شد
که برانجا شد کسی بدگمان
بسانید بر ما و خوشی کیند
بدل تاهان کینه آید فراز
نرا نیم ازان روزگار کس
چنان چون بود راه و دلیان
مراسم از راز راستی شتری
جانداز پیمان شکن کس سباده
ندید اندران جنگ بر تیره
که پیمان شکن خاک را کفون
همه خوبی اندیش فرخ نویس
فرستیم تا دل نداری نعیم
کس زور بر دشمن دوستش
نگهبان کوشنده درویش
بفرودشان قره از روی
بر او بر نماند مهری و شک
سخن گفتنش هر سبب سوخت
نماند تیدست چندان سپاه
بفرمود تا پیش از شید و پیر
گرزنده خورشید وارنده
وگر چند بیکار و بی ارز بود
بدین خوار شدن بیکار استیم
خرد یافته دخت نامدار
بزرگان دوانی خسرو نژاد
ز کس سبک یک دست شاه
ابا قهر او یکدلیک نهاد
که از دختران و بود و پیش
چنان چون بودیم و او پیش
ز کردار بسیار اندک
نوشته خورشید تهر او داد
بدید آن خنجرهای شاه بلند
ابا شاه ایران چه پیمان کنم
جانداز راجت و اسر تو
وگر گزنده ترشد با این و پیر

ز سر غارت گشتن و تاختن
ز خون سران دشت شد آگیز
ندیدیم چیزی باز دست
بدین بر نهادم دین و سخن
گویی که تا من بوم شهر یار
شمار هر یک که کاسب بود
ز تو روز سلم اندر آید سخن
وزان پس کی بشد از این بوم
بدان تاج و فرزند قیصر نژاد
بماند میوند چیمان ما
سجیم هر چند کرد یاد
شد آن شک و سخت شایان
بر آن شاه فرین کتک و گاه
خنجر هم که این راز داند پیر
هر آنکس که بر تو گرامی است
چو خوابی که دردت پیروز
چو خنجره باشی و فریاد
بزرگان که خواهند پیروز
چو آن نامزد یکدیگر و پیر
همی راه جوید که دیرینه کین
گر این سبک گرد و جنگ نام تو

بر سید او بر کینست ساختن
زن و کوکان شان بر دوش
چنان دوری از کزنی و کشتی
نگو یکس از دوزگار کین
نگیرم چنین رنجهاست
وگر نامز کار زار و سب
وزان بهیده روزگار کین
جدائی بخویم ازان روز بوم
بود کین ارج نیار دیار
زیر دوان چنین است فرمان
که چپ و چو چو پیچ زار
چو چپید و شداد و سرور
که پیمان شکن با کینه خواه
تو باشی نویسنده و یاد گیر
وگر ز تو نیز نامی هست
جانداز راجت و تاج تخت
نیاز و تاج و تخت تو کس
تن خویش یا پاک فرزند
ز پیوستن آگاهی نور سید
بیر و زرم و زاریان زمین
نویسنده بر تاجها نام او

چو زو گزندی هرگز و کینا
اگر مرد روی بدل کینست
ستم دیدگان را می خوانیم
بچیز که گوی تو زمان کینم
تو هم حسن از رویان آید
همه دوستدار و برادر شویم
یکی عهد خواهم کنون آید
پس برده ما کی دخت
ز آشوب و جنگ و کزین
ز جنگام پیروز تانوشنواز
بسی چاره گر اندر خوشنواز
تو بزانی و نور سیده جگر
کنون نامدست هر سر بخوان
چو بخوانم این پاسخ نامه
ابا آنکه زو کینه داری بل
ز چنین کسان دست کوتاه کن
ز شایان هر آنکس که بیدار
کنون مایکایک ترا خوانیم
ایرانیان گفت کامر و مهر
چنین یافت پاسخ زاریان
چو ایشان با نیکو دیدند
یکی نامه نوشت بر پهلوسه
تو هم ز داندگان آید
همان نیز دختر کنان مادر
چو ستم و شقاوت و چون اندان
خستین کیو مرث پیش کشید
بران هم نشان تا قباد و پیر
بدینگونه تا با بکبان آید
همه کینه بر دوشتم از میان
نشته سر بر خط من است
نشته برین بر گوی است
ز خیزی که گفتی در سنگه سا
همینا خست تیش قهر جواد
نزدیک قهر شدند دشمن
بزرگان فرزان بر کشتند
چو بشید قیصر گفت آفرین
چو خورشید گردنده بر گشتند

که از او دیران نکر دید یاد
نباید که آید ترا هیچ گفت
وزین در فراوان سخن اندیم
روان با پیمان گردگان کنیم
نیفر و شتم این رنجها را بچینه
بود نیز که هر که بر تر شویم
سزاوار مهری بر او یادگار
که از ستران دوزخ مرست
بیا ساید و راه جوید بدین
همانا که گزشت روزی زار
که پیروز را سر نیاید بکار
چو خوابی که یابی بر روزگار
گر آنکه تاج پیر در بخوان
به بند دل مرد خود کامه
مهری ز دل کینما بر گشت
روان را سوی رقیه آید
جهان را ز دشمن گه یاد بود
نوبان را به بندت بیایم
وگر گزنده دوش بر سپهر
که هر که بر خاست کیلی
بر دخت خسرو زیگانه جا
باین شایان خط خسرو
نه شکوفتی باان مرز بوم
که پاکست پیوسته قیصر
چو خوار و برین زخم گیان
کز او بود گیتی بر جیم و پیر
که از او پیش شد خوشیش
کز دوش جوان اختر کشید
یکی گشت روی و ایرانیان
که خط من اندر جهان است
روان و خورشید شایان است
که بود بدین شارسایان
خنجرهای خسرو بر او در یابو
بپرسید از اینان به تن
زبان با خنجر آید بپشتند
بران نامداران با ای و تن
شاهش بر جیب بپشتند

بفرمود قیصر بر نیرنگ ساز نشسته زنی خوب بخت ناز تران نامان دست پر از دوا که بگریستی بر سحر نزار زوان چو شبنم قیصر رفت به گستم گفت ای گو نامدار فرستادم او را بکاخ جوان یکی رنج برادر او را به بین بر نیرنگ طالع آن نامدار ولاورخت اندام بد بیند چند باد بگفتن به پهلوان چو دیدی بدو گفت ازین خرم چنان نیز شایسته تر شد سزگر برین رنج باشی یار شوم هسته از دست سیو گوار فرانجا نیز ویک قیصر شد ازین نامداران چو چاره یار چو خرد برین بیاید شیش بسی گفت زن هیچ باخ ناز پیشش شیش بچکاند ششکی سوی دیگر انداخته طالعش کاین و عیان گفتند بدو گفت قیصر که جادویش چو خرد برین ششید این سخن که دانا و مقتدیا طبعش بر سید قیصر که بنده وز راه چنین گفت خرد برین شاه هر کس که آتشش بر فروخت چنین آتش آتش سید نه بینی که عیسایم چو گفت سیاه تو خشم که بر تو زد شمارا سوار بر شاه گشت بر جای بیدادش کشید جز از برت و شرف بود خوش بدو دیر و بود و کرد گفت تو گوئی که خرد ازین راه چه چیه بدین کیو و سخته	کیمیش آرد اندیشه ای راز بر از شرم با جامهای و راز ششکی نیرنگان بنده از دوا دو رخ سحر و سحر کان چو ابر به پیش طالع آمد از کا گفت یکی دختر می دهم چون بهار سوی آساکه جوان از دوا سخنهای داندگان برین کشاده دل پر سخن کا مکا سخن که او را بدی سودمند که او بی روان بود و هم نیرنگ که از در و سوس بر سحر اند کنند جان را بارین خشت بر سید ازین دختر سوگوار که خواب بار و سحر بر کنار به چارگی پیش را و خشت سوی را و خرد برین خشت بگردد روی و سوادش بر اندیشه شد و دست تر شد چپ دست جنبش نه اند و گرد دست جای در خشت که با لوی گستم نشناختند که دستوری خسروان را بیاید به اینجا گاه کن که رویش بر سید نشاند همی تا کجا بر شد پایگاه بنید اندرون کاوشا به تلو شند اندر میان نشین را سبو گناشش ز کردار شد ناپید بدانکه که کشتار از او رفت نخوابان تو چشم و گوی سحر دل آن سید سیر به گشت از آسودگی تیغها بر خشت فرزین سخن سید پرورش نگهبان چو بنده خوب گشت بدان دار گشته خندان بهار هم از راه و سیران طمع	ازین سو و زانو سینه گان بر انسان که شش نیرنگ ساز طالع نیرنگان چو ابر ازان جادوی و شش گشتی بماند ببالید آمدش نه کام شوی کنون او شسته ست سبک و در چو دانی و از گوی سیر پهلوان چو آمد نیرنگ خشتش فرزند بدو گفت کا و خشت قیصر ناز با گشت خود نیرنگی شش بدو گفت بسیار دانش نند شوی نیرنگ این دختر سوگوار مگر نشو و بند و اندر زتان برفت آن گرامی سکه ناز که هر چند گفتیم و دادیم نند بدو گفت ازان نامداران می همی بود پیش زانی دراز همی گفت زن زغم بهشت ششکی که از خشت یکجا گشت نه نیم همی جنبش جان نهم بیار نیان بر خشت سیر یکی خانه دارم با لویان گفت بدید ایتاده معلق سوار	بسانند با می شگفتی طلسم تشت بران تخت بی گشتی هر کس که دیدی مرا و زانو که چیزی که فرموده شستم سرخ جادوانی بخت شش برامیجا بدو دوشش نه نیدم نه پرده گوید سخن بدو گفت گستم ایدون کنم گر آنای گستم خشت خوار ربانیت از سر گریان عقا چو گستم از و شگفتی بماند و گرد قیصر با لوی گفت مگر با سخی یابی از دخترم بر آنم که امر و زباخ دهم از ایشان کسی رو پانچ نند چنین گفت قیصر که بدو کار فرستاد با او سیکه ستوار سر پای آن زن بسی نگرید اگر خود سر شاکست خشم او گر آنچ اندرین کالبد جان نند بر قیصر آمد خندید و گفت چو این بنو شاه خندان شود چو بینی ندانی که آن صلیت چنین گفت که آن سیر این هر کس که از دفتر نهند ان ز دین سینه گان چه نند ز خورشید گزنده بر نگزند که دانی سیدش خواند همان گشت شمانیت است و گرد نند گفت بر خسارتو ازین سر سید را به نهمید را بگنجان نیز خنایه سپاه یکی بی توام و دروش بود همان کشته را نیز بدو کرد بر خیم نیز شنگام فیت که هست او فرزند زن بی ناز جهانیده و همان نیرنگ است	خسرو و کشتادون خرد برین رازان را سپشت و شش اندون گان زنی ساخت با گیسوان دراز بر قیصر آمد سیکه رهناس فرستاد و گستم را پیش خرد یکی خوشی به مرزانا جوی شده روز روشن بر او لا جور مگر با تو او برکت نیرنگان طالع فرمیده بر دش ناز خردمند خردمند کار داد بینه خشت پیش گویا نیرنگ ز بنده از و زدن سودمند سخن گوئی از نامور شهر یار بداند سر مایه و از زمان سخن گفت هر یک نیرنگ نند نشده سود و پید از راه گزند مگر که آواز او بشنوی طالع فرمیده بر دش ناز پر سنده باری پانچ شست نه جهان شش و زبانی است نباشد که فیلسوفی طلسم و در چشم مارا به نیرنگ کران بر ترانده نتوانست بیاید بر قیصر نامدار	بسانند با می شگفتی طلسم تشت بران تخت بی گشتی هر کس که دیدی مرا و زانو که چیزی که فرموده شستم سرخ جادوانی بخت شش برامیجا بدو دوشش نه نیدم نه پرده گوید سخن بدو گفت گستم ایدون کنم گر آنای گستم خشت خوار ربانیت از سر گریان عقا چو گستم از و شگفتی بماند و گرد قیصر با لوی گفت مگر با سخی یابی از دخترم بر آنم که امر و زباخ دهم از ایشان کسی رو پانچ نند چنین گفت قیصر که بدو کار فرستاد با او سیکه ستوار سر پای آن زن بسی نگرید اگر خود سر شاکست خشم او گر آنچ اندرین کالبد جان نند بر قیصر آمد خندید و گفت چو این بنو شاه خندان شود چو بینی ندانی که آن صلیت چنین گفت که آن سیر این هر کس که از دفتر نهند ان ز دین سینه گان چه نند ز خورشید گزنده بر نگزند که دانی سیدش خواند همان گشت شمانیت است و گرد نند گفت بر خسارتو ازین سر سید را به نهمید را بگنجان نیز خنایه سپاه یکی بی توام و دروش بود همان کشته را نیز بدو کرد بر خیم نیز شنگام فیت که هست او فرزند زن بی ناز جهانیده و همان نیرنگ است

تشنه چشیدنش کینه آب
نباشد نشان دین فروش
چهارم کسی کو بر روز نبرد
چو بشنید قیصر پسند آمدش
کسی را گزین گویند کمتر بود
وزان پس چو دست کا سپاه
سلج و دهم خوار و سپان جنگ
وزان پس سپاه و چندان نیز
همان یاره و طوق باگوشتوار
وزان پس سپند که با سر
وزان فلیسوفان رو چو چار
چو آنخاسته کرد روی شمار
یکی نامه فرود بر پریان
چو شاپور و تکرک و اسب بود
بدان آفرینش خدای جهان
ستاره شمشیر بار نهامه
نفرمود تا مریم آمدش پیش
گفت این وید و در کوشش
سپردم ترا دختر و خواسته
چو بشنید خسرو که آمد سپاه
دل خسرو از لشکر نامدار
ز قیصر که بر دست زانگونه رخ
بیاد و او را سپرده سر
ابا کرب کوشش که جسم
اگر شمشیر پیش گریه جنگ
چو خسرو بدید آن گزیده سپاه
بدان مهران گفت اگر گدا
نباشد جز اندیشه وستان
ز درگاه به خواست آواز گدا
دو هفته بر آمدن فرمان شاه
نیاطوس داد لشکر همه
بجای که سوسیل بدارست
رفت از آن دم و از میان سپاه
چنین گفت گستم کامی شریار
اگر زنده غواهی نزدان بود
هم آنکه سپید زرد و گیشاه
خسرو گفت ای پسر روی ربه

گر از تشنگی آب بنید خواب
نفران دارنده دارنگوش
بپوشد رخ شنید تابان بگرد
سخنهای او سودمند آیدش
سپش ز افسر راه بر تر بود
جهان شد زگر و سواران سپاه
نشد بر روزگار رنگ
کز او تشنه شد با گبیهای تیز
تسلج که ز نایب گوهر نگار
چو سپید بختند بازنگ بود
خرومند و بادش نامدار
فزون شد ز صد هزاران
نوشتن بر شاه ایران
که اندر سخنها سیاه بود
که تا آشکارا شود ز و نهان
که تا نقشش که بر آید ز جا
سخن گفت با او از آغاز
کرار تو با او به رفتن سپهر
سیاهی برنگونه ارسته
ازان شارسان بر و گریه
بخندید چون گل گاه بهار
ابا رخ لشکر که کرد گنج
نهفته کی که راه ساخت جا
سران سپاه پیش می
از زگر و دهن گام جنگ
سواران گزینش ز رخا
مرای باشد بدین کارزار
قلک با و مهر از دستان
هوا شد زگر و سپه آنوس
دوام باش که آمد سپاه
به وقت مهر توی بر ربه
که دخی میان بزرگان
ز لشکر که کرد خسرو به راه
بر آنم که آن مرد با حق سوار
و گزشت بر دامن دیان بود
پیاده شدند از آن گاه
همان مردی که زهرام دید

نزدان نیاید بر روز نبرد
بنیاد گوهر نباشد شاد
بر و بوم دارد و دشمن نگاه
به وقت آنکه جهان آفرید
درم خوست اگر گنج و دنیا خوا
فرستادن قیصر شکر و دست نر و خسرو
یکی دخترش بود مریم بنام
ز زینیه و گوهرش سوار
عماری بسیار از زین چار
خرومند و سید با نصد نعل
باشان گفت آنچه بایست
فرستاد بر سر که بر و دش
چنین گفت کاین نیر و شاه
یکی را ز دست با نوزی نیز
چو خورشید تابنده و بیست
بخشید قیصر به بهرام روز
بد گفت تا مرا بر ایران
نیاطوس بگی بر و دشمن بود
نیاطوس کسیر و نیرت از او
چو آمد پدید اگر و دشمن
دل شمشیر را و را نیر کرد
وزان پس بسو عمار کسید
سخن گفت و نشست با او
بدیشان چنین گفت که چون
نیاطوس بگوید به نیتا مرد
همی اند بر کرد کار آفرین
توانای خویش سپید انم

نخا و بچنگ اندرون آب سرد
بخشید نام نشان خرباد
جز این را نخواهد خردمند شاه
ترا نامدار همان آفرید
یکی افسری نام برد از خوست
خرومند با ننگ برای و کام
ز ریاقوت و ز جامه ز زنگار
جلایش پیر گوهرش سوار
بیامد برین و سپید تمام
همان نیر با مریم اندر نعت
زگر و نگار افسر بر سرش
سنگر و بر سر نگردن به راه
که فرود شد از دکان ز زنگار
همه رای و کردار و ایردیت
بر نیل خرومال گیتی فروز
گمده و کشای ننداز میان
بدان جنگ لا شاکش بود
گفت این گریان بچید و کرد
دش سواران خوشی در آن
مران باره را با نیتا خیز کرد
سپرده درون و گوهر مریم بدید
چهارم چو نیر و خشت گیتی فروز
که آمدند مردان جنگ و دران
که آورد و گزیدند روز نبرد
که چرخ آفرید و زمان زمین
زمین را زگر و سپرد و یاکم

همان قبله نشان برترین گستر
بخشیدن کاخهای بلند
جز از رستی هر که جید زین
سخنهای پاک تو باید شنید
بر داد و بسیار کرد آفرین
گزین کرد از آن مسیان
بداد و بخسرو با نیتا دین
زگر و نیتا و دیبا می روم
چهل سده دیگر بد از آنوس
ز روی همان نیر خاد هم
از آرام و ز کام و با نیتا
همان جامه و دست و دنیا داد
زگر و نیتا و در جهان
چو خرو و برین نیتا کس
همه یاد کرد این بنام درون
سفرل به نیتا قیصر به راه
بر نیتا نباید که خسرو ترا
بد گفت مریم بخون پیش
همی رفت شکر به راه دین
همی رفت لشکر بگردار بر
نیاطوس دید و در گرفت
سپید و بر و او به او
گزیده شرع بسیار ستند
کسی کو گزید و بخت
که زیر و خشت بر نیتا خوار
همان بنیاطوس بر لشکرش
نباشد ازین آمدن ربه
به نیتا بسیار است آن خور
سیاهی گزین کرد از او گدا
سپرد و ز شاه شربت و کرد
سوی راه خجست نهاد و کرد
چو از خجست خست اگر شدند
یکی سواران گزید که گدا
بد گفت خسرو جوی می
چو آمد نیر و دیبا خور
سپید و بر و نیتا کس
همی رفت خسرو و دران گزین

که از خاک آب سوار بر سرست
و گزید کردن دل ستمند
بر و باد نقرین به آفرین
تو داری در از مار کلید
که با و باد از تو ایران زمین
همه نامدار از در کارزار
همی خست از کرد کار آفرین
ز زگر و نیتا و شمشیر بوم
زگر و نیتا و شمشیر بوم
پیر چهره و شهر و دل کل
همی خجست و خور و شمشیر
نیتا و نیتا و نیتا
نخیز کسی از کمان و مهان
و گزید و نیتا کس
نفرمود و کاید برش نیتا
چهارم سپاه ز پیش سپاه
بر نیتا که کار رسد نیتا
بران بر نیتا که کس نیتا
نیاطوس پیش بگر و نیتا
همه غرق و نیتا خود و کس
سپید و نیتا اندر گرفت
ز دیدار آن غم و نیتا
نیاطوس را پیش و نیتا
جنگ اندر آن جان از نیتا
گزیده سواران نیتا گدا
چو نیتا و قیصر و کشورش
گزید و نیتا بر نیتا
سپید را بگرد و نیتا
بیامد و نیتا از نیتا
چنان لشکرش و نیتا
همی نیتا و نیتا
ازان و نیتا و نیتا
بر نیتا و نیتا
تو نیتا و نیتا
زگر و نیتا و نیتا
که نیتا و نیتا
وزان پس و نیتا

بدو گفت کاشی خورشید چه فراوان پاهست با او هم گوشتم تار و توبه شود بدو گفت خسرو که بار خج تو بوسید پا در کعبه و را بنا اندر آمد با شکوه نیاش کنان پیش از تنگ گشت تو پسندید او سید اوگر نوشته میداد کار گمان از آن آگهی سر بر نشاند هم آنگه ز شکر یک باجو دیر سرافراز پیش خواند بگشتم و بندوی و گردی کرد سزنا گفت از جهان آفرین از ایشان نفوت خبر برتر نخستین می گویم از اورد و را کرد از بند پاسه قباد کسی کوشتاید پیوند خویش چو این نامه آمد نزد شما چو آمد یکسر بنزدیک من کرد و بازار گران برفت بدل گفت باین چنین شهریار شوم و همانند خسرو پیم جهان را چون نامها را بخوانم بفرمود تا پیش او شد و بگشتم یکبار با خسرو پیم چو خسرو بدین سپاه ترا بدو گفت شاهای خردمند چو شون شود دخت گردان چو مرد و جانجوی نام بخواند بسیگفت هر کس که آید مرد نیاید خنما بر او کارگر سپاه اندر آمد به تنگ سپاه همه فرستند گردان برآ که این بیکار کی شکست بران کار بدستان گشت شاه گفتی زمین گشت گردان سپاه	تو سبیل چون پیر سبیل سایح بزرگی و گنج و درم همان نامت از من شده دخشان کنم زمین گنج تو همی گشت خیر و نیب و را دلش بود یکسر بدو آرد بنالید و از من بدو برگشت گفت این در بست زین که تا با بنو شد کار جهان بیاری بنزدیک خسرو شد نگه کرد و بادش و او بر سختنای بالیده خندی برآ که از من تران نام گوی بر همینو نام اندر زمان آفرین بگرد جهان جستن و او را وزان نامداران روشن و وزان متران او را رسیا هوا بر گزید ز فرزند خویش که فرخنده باد او ز فرزند شو و روشن جان را یکس بدو گاه خسرو را می گفت که خواجه بهرام یل زینهار بنزدیک او بدید نو بر سراور یکسری زین نشا مران پاسخ نامه ناگزیر بدل یا تو همچون بهار نویم همان مردی و یکا که ترا بر سرخ پای بدین کار کرد تراورم اندر جهان بی نیاز هوا را بخواند و خرد را براند چو رفتی کمن گرد و ای فرزند بفرمود تا رفت لشکر بد بستند بر پشت و بهر راه یلان سین و تهر ایرو زاندیشه تا سخن و گشت که او آرد و خوشتر و سپاه که از تهنات و خند روی هر	که تا تو ز ایران شدی بروم کنون تا تو رفتی برین راه بود بدو گفت سبیل کا لیشهر باد بجویم بدین آرزو کام تو چو یکبار شد و خسرو بست بشد میر و دهر و تهاست همیگفت کای و او را دوپ سوی دشت مکن اندر رود چو آگاه شد شکر خیمه وز آگاهی یافتن بحرام چو بینه از آمدن خسرو و نامها نوشتن بر سرداران ایران و افتادن آن نامها بدست خسرو و پاسخ او که سید ارگردید که ز غراب نخست از سرایگان از شجر که از نام ایشان پیش تخی قباد بداند نشین بر گشت بر یکگان خود یاد بیز نیز دیک من جایتان روشن نه اندیشم از روم و از شایسته یکی کار وانی ز بر گونه چیز یکی مردی و چشمه بار پرازدیشه آمد بدو گاه شاه بدو گفت ای مرد بسیار نوشت اندران نامها دراز چو لشکر بیاری بدین زبوم دش و ز پیکار لرزان شود مراور اگر داد و دنیا داد رفت از شاه و دارانپناه ازان نامها سازفتن گفت اگر خسرو آید بایران زمین بهر نهاده و سپهر نشاند چنین گفت کس که کنه خوا بدیدار آن لشکر کینه خوا وزان کرد روی سواران ازم خسرو و باهرام چو بینه و گشته شدن کوت روم بیلاست باهمینه میسر	نخست سهرگز آباد بوم نیازش بر گشتن شاه بود بمن بر یکی تازه کمن روزگار بر ارم ز گردگان نام تو جایجوی فرود و تهاست پیش جهاندار نیران است سرو شمنان اندر در خج همی شد خنده دل ایجوی که آمد زده شاه گیتی فروز آگاهی یافتن بحرام چو بینه از آمدن خسرو و نامها نوشتن بر سرداران ایران و افتادن آن نامها بدست خسرو و پاسخ او که سید ارگردید که ز غراب نخست از سرایگان از شجر که از نام ایشان پیش تخی قباد بداند نشین بر گشت بر یکگان خود یاد بیز نیز دیک من جایتان روشن نه اندیشم از روم و از شایسته یکی کار وانی ز بر گونه چیز یکی مردی و چشمه بار پرازدیشه آمد بدو گاه شاه بدو گفت ای مرد بسیار نوشت اندران نامها دراز چو لشکر بیاری بدین زبوم دش و ز پیکار لرزان شود مراور اگر داد و دنیا داد رفت از شاه و دارانپناه ازان نامها سازفتن گفت اگر خسرو آید بایران زمین بهر نهاده و سپهر نشاند چنین گفت کس که کنه خوا بدیدار آن لشکر کینه خوا وزان کرد روی سواران ازم خسرو و باهرام چو بینه و گشته شدن کوت روم بیلاست باهمینه میسر	سر برده و دشت جاوید جهاندار خسرو سبیل گفت که آیم بوسم کعبه ترا برون کرد یک پای پیش از کعبه وزان دشتی بر یکسخت کشاد از میان شاه زین تو دانی تو بر او دلم چو آمد با شکوه فرخیش باز همه کوس بند بر پشت پیل چو آمد بهرام ازین آگهی کجا نام او بود در انپناه بفرمود تا نامهای بزرگ بشاپور و با اندیان سوار که تا در جهان تخم ساسانیان زاده بشیشرا تیر گشت شنیدی همانا که بر سوخته چنان نامور نیکدل گشت بساسانیان نامدار رسید یکجا بان بود آرام و خواب نهاده بر نامها هر او بدید آن بزرگی و چندی سپاه چراویشتن کرد باید پاک روم بر دو باهری و نام برد کنون آنچه زری سپید گام همه نامهای تو بر خواندیم همه پاک ششیر با کشیم بدان نامها مهر نهاد شاه بدو گفت کاین نزد چو بینه بیاور و بستانم مرد جوان برفتند بایران بنزدیک او بدین تخت شاهی مجو زینهار همی تاخت تا آذر آبادگان بهیم که روی سواران که اند چو شک بدیدند باز آمدند بستند بر پشت خسرو میان چو خورشید ز سر آید تیره کوه ز آذر اسپان با ملک سپاه	ز رخگاه و خیمه های دشت که سرخ تو کی ماند از دشت ستایش کنم تو و زیب ترا شد آن مرد بیدار دل کعبه همی تاخت تا پیش از کعبه بر آتش بر آید خندی گهر همراه شکر گام همان شکر گشت از شرب باز زمین شد بگردار و پیکار که تازه شدان فرشتا شد که بهرام را او بدی نیکخواه نوشته ز می متران شکر سراکس که بود از لیلان یاد بدید آمد اندر گران و میان سزنا داران همه خیر گشت چو آمد ز سر و ز ناپاک رس بر او شد دل نامداران دشت بجوید یا قوت از سرخ بید اگر تیره بد از بلند آفتاب باید فرشته و راه جو گفتی که بر زمین نیست راه بدیدی پدید گشت از دشت سخنهای بر شاه یکسر شد فزون زین مجو اندرین گام فرستاده را پیش بنشاندیم بجنگ اندرون و میان رزم سپه شش بدان متر شکار شدند و خنما بر او بر شمر از دست آمد آن نامه را بپوشان چو بدیدند که در تاریک او همی خیره بفریدت روزگار سپاهی دلاور از آذگان سپاهی سپاهیند با چو چاند خسرو یک متر فرزند آمدند که با جنگ گم از ایرانیان خروشی بر آمد زهر و دگر بیلان می گشت بر کوه راه

چو برام جنگ بدان جنگید همی گشت کار و رسم و کینه نیکو کرد و خیر و برادران نشدند بر که در کاران تو گفتی ازین که ده این شد که برگردد و از زرم امرو که گشت کوت از میان سپاه که با و بایران بر او نیخته چو بنید و خسر و زکوت این سخن چنین گشت پس کوت را شهر باز همی رفت و بوشان و نیزه بست چو برام بکشید تیغ از نیام چو روی بر هر در آمد و جا	کی خنجر آگون بر کشید که دانه نگه میسر و مینه جهان دید و یکسر ز لشکر سپاه نهاد و دو دیده فرمان بران سپهر از خاک شوم شد که دانه چن چو تو ای پاک داد ز آهن بگرد و کوس سپاه چو او که مران شد تو بگریخته دانش گشت بر غم ز زرم کمن که او پیش آن گرو ابلق سوار با و در گرفت چون پیک بر آید چو بون بار گشت نام جهانجوی برجا بکش و پاک	نیام بدش اندرون تو شوم یلان سینه را گفت و نگاه رخ نشید ز تابان چه کام نه بر الان که ده لشکر می دید شاه چو خسر و برنگو ز بر کار دید که راجت خواهد شدن کند بیامد و مان از میان گروه همین از جیش که در دست است که او گفت که بنده گریخته چو بنید ترا بشت آید جنگ یلان سینه برام را پاک کرد چو خسر و میان دید بر پای خا چو نیزه نهاد بر او کار کرد	دل شیر تر زنده شد بر و دهم همی با بش و پیش ای سپاه همی تیغ بارید گشته زار سپه در دست قلب جنگ سپاه فلک بود و دید و زمین تار وید سر نیزه او شود و خوار و خو چو زو یک تر شد بران بر زو که تا از میان بزرگان کجاست سلج سواران فرور نیخته تو که ز تابان بخائی رنگ که بیدار باش ای سوار شیر الان که ده سر بر آورد است بروی اندر آور و جنگی سپه	باید انیان گفت صفت کشید که برین لشکر امرو جنگ منم نیام طوس گستم و بند و شاه چو بر خاست آواز کوس دور بیزوان همی گفت بر و پوری دل جهان خسر و پانده بود بخسر و چنین گفت کای خوار کنون تا بیا و زرش کارزار در از ان سخن هیچ مانده چو بنید کوت این سخن باز که آمد یکی دیو چون پیل است نهاد و بکوت و بهرام چشم کی تیغ زو بر بر و گشت	همی کشور و دل کشید گاه گریه شش و رنگی منم بیامد گشتند از ان در و گاه برفتند گروان بر خا خوس که از بر تران پاک بر زو جهان پیش چشمش که پیش بود که کن کار آن بنده و دو ساز بر بند دل و زو و در کار دانش گشت پر خون و سر زو چنان شد که با و دنا و گشت کنده ای بفر که نیزه بست رو وید و بر از آن دل پر خشم که تا سینه برید جنگی تش

چرا از تیغش خنجر و سید ترا نیست از زخم خنجر بد گفت خنجر و تیغش ازین بنده که خنجر نیست فرستد از ایدر بشکر گشت دل خنجر و از کت شد در د بتر و کتی خنجر و سید و باز همه سخت بطریق روحی شک چکا چاک بر شا بانگ سران ازان رویا کش تشنه تشنگی بمنو اندیش بهرام چید سبک چنین گفت شمشیر همه و شیره گفتند کایدون گنیم تیره زنان از دود پرده سر تو گفتی بجنید می شت و دراغ زین بر یک گفتی از خوش شت به ست چیش نامدار شت چو بهرام مل رویان اندید همه اند آن میل تا میهنه بد گفت شاپور کی دیوش بنامه تو پاوش یابی زن چو شفت از ان و ننگ کش بران میل بر تیر باران کشید همه انگاه بهرام بالا کشت سپر بر آرد و شمشیر تیز خویشان بخون تا قلعه گاه چو خنجر و سید آن سو میسر دوغنی بدانان را کشیدند بد گفت کردی کای سیر گ بر پیش برادر برادر بچیک بر آفرین کرد خنجر و مهر مکوشید با پشت پشت آورد همه رویان که گویون نیر همان که با سید چاه اندکی چو رایت چنین ایوان گزین خنجر تیز از چنگیان نام بود تخوار کرد و چنگ غنچه آره بود	نیا طوس جنگی بخو امید چشم چو کت شزاره بایران و دم چنان ان که هر کس در و سوس وزان رو بهرام آواز داد تن کت را نیز بر پشت زین بران شکیش اندر گشتک برنگونه بر دمی روز جنگ بیامد ز گشتان ه هزار تو گفتی که دریا بچو شد همه دخسرو از و در دیشا خنجر همی گفت اگر در دمی و بار تو فردا بر آسای تاسن چاه	ازان خنده خنجر و اند چشم نه بنیند بر گز با باد بوم هم او با بد از چرخ گزنده سوس که ای نامداران فرخ شزار تنگی بستند مردان کین نفرمود پس بدوزند خنجر اگر زو نه میت شد منیت همه چالقیان کرد و سوار سپر روان خون فرو شد تن خنجر زنده گان را بست کنده هم برنگونه بر کارزار بیامد ز ایرانیان کینه خواه	چو خنجر و سید آن قلب گاه سپنار و شاپور و چو نیران نفرمود تا کوس بر پشت میل زینات آن بد نامه درون ازین نامه کی بود نام نشان چو شنگام شاپور گویم ترا چو پیشه بریل تنها رفت از ایرانیان آنکه بدوزید همان تیر باران گشتند باز پیاده ز بهرام گزین شدند همه قلبیکه پاک در هم دید نگهبان آن شت کردی بود ببینان مالی بر آمد دراز اگر چه برادر بود دوست به چو پیش بهرام از و بار گشت ز پیشه هفت اند سو قلعه گاه کسب شت گشت از ان شهر باز تو هم که کردی شت و سوزان نخواهم درین کاریاری زین بد گفت خنجر و سید آن رو و کرد و شاپور با اندیان فرخ زاد چون خنجر و سوزان	خنجر و سید گفت کای نامدار خنجر می زانکه او کشید مرگفت کز بنده گزین شت یلان سینه و رام دایر و شپ دوان سپاه با و گردون فراز بکر پاس در دوشش میچان همه رویان لاشکته شد یکی حله بر دند از ان کوه زین شت اندر میان سپاه همه گشتگان را هم و دنگند جهان را تو بی لشکر و دم بایرانیان گفت فردا جنگ چو بر زرد دریا فرشت سفید خروش از نامی ز گادوم چو ایرانیان بر کشیدند صفت در آسینه و در کردی بود همی بود گشته بر دست شاه نشت از پشت میل سفید زین با کین ازادگان گرا ناما خنجر و شاپور گشت چو بهرام آواز خنجر و شنید چو خنجر و میان دید با اندیان زیر کان چنین گشت فرط میل پیاده شد آنر دیر خنجر یکی باره بر دند هم در زمان وزان جا گیه شد سوی چنین برادر چو روی برادر دید بد گفت بهرام کای بی پدر تو هم خنی و بد تن و سینه همه از کردی تا پیش شاه فرستاد خنجر و شاپور کس چو بهرام شکست گشته شد بیدم نه روی روی همه بد گفت گشته کای شهر باز کزین کرد گشته از ایران چو از کشت گزین میل چو خنجر و خنجر و شاپور

چو خنجر و سید

جهان پیش رو بدو گسترده کرد همه روی را سوختن و ان گنید نگه درین بود باید جنگ سپید ارشید و آرام یافت جهانجوی بیدار دل شربت که من در اتم کنون خج انوشت اگر چشم آید جهان رپسم یکی با جی اقام او جان فروز کنون هیچ دل را درایتنگ نیاطوس باشک و دیوان	کرد در جنگ بود با دست برد دل خویش را شاد و خندان بنگام جنبش نباید درنگ خوش بدی از آن تهرانی کنند یافتر که تیغی ست که یار و چیدین بدین کلین اگر کمتر آیم از و ناگم که تیره شبان برگزیدی فروز که آمد مرار و ز کار درنگ بستند ناچار کیسریان	ز مردان کزین گروه میان خیز از خست نژاد نداشتند همه هم زبان آفرین خوانند سیراب بهرام فرخ سپرد بیلا جان مایه مردم باید ببینایه مردم جنگ آمده است باز کشتن یاران سینه گفت سیراب و داد و خوش رفت من درگز چویند بر نشان برفتند از آن زنگ سویی	روشنک بکیس و فرامید گفت چنین بود تا بود چرخ کهن در شهر یازمین خوانند همه رفت با چار ده مرد گرد تنی چند از آن جنگیان برگزید و گر چند پیش ننگ آمده است که مردان ندارند مردی رفت همی تاخت باین سینه رفت شمار زم سازید با کشتان که دیدار بودی بهر دو گروه	چنین گفت خسرو بدان تهرانی برزم اندرون شسته بهتر بود مگر دندیمان که از شهر یار هم آنگه خروش آمد از دیگاه یلان سینه را گفت کان بخار فزون نیست با او سواری ز نباید که کشیش بشیم چار چو بهرام را دید خسرو ز راه شما چاره ده یار و ایشان همی گفت بر کس که پاشاه چو بهرام جنگی برانگشت آپ چو گستم و بندوی کردی ماند چو بایست بهیوه این سخن همی گفت تن را ز دشمن گاه بن غار هم بسته آمد به کوه نه جای درنگ نه راه گزید چو شد کار از اینسان برانگشت هم آنگه چو از کوه بر شد خروش چو از پیش به خواهر شد شش توزین پس شوهر جهان شاد برافتا در زره بر اندام او نیاطوس از آن رو بر کوه سوار برم چنین گفت کاوشین چو خسرو نزدیک می رسید بدان غاری یار در ماندیم که در و زمین بدیم گشتان هم آنگه کوه اندر آمد سپاه چو چاره شد تیر شکر براند مراد برگزیدند بر خسروان یکی بنده چون خم بیکانی چو شکست تیره بر شفت شاه سپه شکر شاه نیز گرفت چو دیدند آن شهر مردی رشا خواهید بند و زور یک شاه بر آنکس که خواهم از زینهار بر آمدن پیش از تیره کوه خوش آمد که کردند آواز	ز لشکر بکیس و فرامید گفت چنین بود تا بود چرخ کهن در شهر یازمین خوانند همه رفت با چار ده مرد گرد تنی چند از آن جنگیان برگزید و گر چند پیش ننگ آمده است که مردان ندارند مردی رفت همی تاخت باین سینه رفت شمار زم سازید با کشتان که دیدار بودی بهر دو گروه که در راهی گشته پنداشتند چو دیدند آن دیو حسته ز بند که تنگ اندر آمد مرار و زنگار از آن چار بهرام را دید پیش سنگی پس اندر یسان بلنگ دل نامداران را زان خسته شد نهاد به نیکو بند و خوش شش تو باشی نادم بکوبان و تیر زیر دوان پاک این نداشت چو امین شدی دور بان خروش جهان آفرین فراوان بخود برین تخت تیره و باید گشت دل رویان بدراز و دواغ دل هم از دوش انانگشت که از جنگ بد دل کنه کاهی نه تور و نه سلم و نه فراسیاب	جنگ سوم خسرو با بهرام شکست یافتن بهرام جهان پهلوانی سرشت مرا بگزاند را و خجیت بیکان بره دل مرد بهر راه شد بر ز بیم هم آنکس که آواز از این شنید مردی و آفرینش اندک چنان لشکری را بهم زد و نه از شاه باند و او بخت تاج اندرون که شوار غنند میان دو لشکر خرافت	دیران کردید نهشت مرا بزرگانان بر کمر بند شاه شان بر تیره شد و دروغ همی آفرین خوانند هر که دید بدانست که کار بار خج گر آنگاه از این اندوخت نه والا بود و خیر و خون خج همی پاک در زینهار شنید چو بخوبی شنید از انجاست	برزم اندرون یار و خسرو پشیمان شده زان هم کار کرد خردماید و مردی دستگاه کمان را بزه کرد و کو تیر زره بود و گشت پوینداو بدان یکدیگر خنجر شکست بناکام بر تافت خج را رشا یکی حمله کردند و نماند گرفته بیابان هم گشت خج بجیب بدو من خم گشته خواه ز لشکر خج شکست سوار	جهان پیش رو بدو گسترده کرد همه روی را سوختن و ان گنید نگه درین بود باید جنگ سپید ارشید و آرام یافت جهانجوی بیدار دل شربت که من در اتم کنون خج انوشت اگر چشم آید جهان رپسم یکی با جی اقام او جان فروز کنون هیچ دل را درایتنگ نیاطوس باشک و دیوان برزم اندرون یار و خسرو پشیمان شده زان هم کار کرد خردماید و مردی دستگاه کمان را بزه کرد و کو تیر زره بود و گشت پوینداو بدان یکدیگر خنجر شکست بناکام بر تافت خج را رشا یکی حمله کردند و نماند گرفته بیابان هم گشت خج بجیب بدو من خم گشته خواه ز لشکر خج شکست سوار

باز

بدو گفت بهرام چون می بود به وقت کام نام باختر که شد لشکر او بنزدیک شاه به سپهر زن گفت کاشه مرد بدو گفت بهرام اگر آرزو چو خوشی به چرخ بخت و از عازد و در دید بهرام را بدو گفت بهرام کاید سوار اباسه هزار سواران مرد سواران سبک بر شید تنگ چو ستود را دید بهرام کرد چو بخت خواجهی بی خون من بهر سرست را که تنگ آیدم وزان پیشه بهرام شد کاکر بهر زنگار بهش تبار داد به پیشان اندام کی خارسان بر دوشمن از بوم برداشتی وزان جا که شد سپهر سر تخت آفرین کرد و برادر بدانگونه تنگ اندر آید جنگ بهر شکرش را بهم برزیم فرستاده به نامه شهریار تو سپهر کردی من بنده را سر نامه کرد از جهاندار یاد خزانده در دوشمن کن در جهان ز زنده شتر و اردو بنار بود وزان فیلسوفان رو چو چاه چو خشم و کله کرد و نامه بخواند چو چاه ما چلیپا بود گرچه چو خیر تر باشد بپوشید آن جاسه شهریار کسی شش خرد بود و آید به نماند در گاشن سوز خان چو خشم و فرود آمد از تخت بار جهاندار گرفت باز همان به گفت باز و چلیپا بهم بگفت هم گفت این گویند	ازین خوشتر جام خود که بود ز کار جهان پیست آگهی سپهر گزینان بشاید سپاه چو دیشتم ترا خیره کرد چنین کرد و گوی خوردار کرد سپهدار جنگی بر دوشل یاز یکی لشکرش خود کام را نباشد جز از لشکر شهریار کجا پای دارند روز نبرد گرفتند شمشیر سندی جنگ غنان باره تیرنگ را سپهر به بختی شخت و از خون من که چون تو سواری جنگ آیدم ابا آن دلیلان فرخنده پی سپهر ای همه دره و تلج داد پیاده بود اندران کارسان همه کار زانده بگذشتی بیاد بنزدیک او نهی کز و دید مردی و بخت و نهی که برین بند جاکار تنگ باشد گشتش تش اندر دیم شد تا در قیصر نامه دار کشته توئی مرد افکنده خداوند سپهری و قهر داد چه در آشکارا چه اندر نهان جهان در دیا قوت بسیار بود برفتند با بدیه و بانشار ازان خسته و شکفتی بنام نشست اندر کین تسابو که اندر میان چلیپا شده است بیا و بخت آن تاج گوهر نگار بخت کورای قیصر گزید بگو گفت شتر و میان را بخوان ابا جاسه روم گوهر نگار بزم می رای زرد نهان ز قیصر بود بر سیما ستم نماید که با داری می خورد	ازین سیرت می آرد دو جام به سپهر زن گفت چندی بدو گفت بهرام کای پاکان نمانی که بهرام پور تشب برین کشته غریل بران خو بیاد و دو چند آنکه بود سپاه بهر کام گفتند انوشه بی شنیدم که چو آن پرده را بدان تابیا بیس مادمان به نستان آتش اندر زدند زین بر گشتش خجسته گفتش مراد و ادان پیش تو چو پای ز دستم را کی بپوی بیود و بر سود و زانجا بخت	ازینجام بهرام شد شاد کام شنیدم که از گشت مغرب من مرادین و ستانی زن چو با پور سپهر بر بخت اسپ همی دار و پیش با جو درو گر نمایگان برگرفتند راه براه نستان سر آمد بسیجیدین راه کردیم را چو نیم برادر سر آرم زمان سپه را یکایک بهم بر زدند به بستند بهایه و تشش بلند بیایم بوم زار و روش تو زین هر چه دیدی خبر بگوئی بزد و یک خان خوار گفت	تا راج کردن خسرو و خیمگاه بهرام نامه نوشتن بقصر و پاسخ آن با خلعت هدایا بفرمود تا پیش او شدند در گفت که ز کار جهان چو زوان پاکش بندگی بفرمان نیردان سپهر کرد چو آن نامه بر خواند قیصر فرادان بدرین نیار داد خداوند ماه و خداوند مهر یکی تاج کز قیصران یادگار صلیب و ستاد گوهر نگار نیز به فرستاد خسرو سوار به ستاد گفت آن شاه شهید و گر من نبوشم بیازار داد خسرو چنین گفت آن برنگار بفرمود تا پرده برداشتن در گفت کاین شهر یار بهان	خشم گرفتن با طوس بر بندوی و آشتی دادن مریخ در میان ایشان چو بندوی دید آن بر بند و را با نیا طوس وی چکار نخوان سپهر و چلیپا است تن خویش کرد اندرین جنگ	یکی جام به برکش بر نهاد ز شهر آمد و زلب یار گرس که این از خرد بود بهرام را بخند و برادر کرد در خرد بر انهم خوش گشت آید یده بر کی نیستان بود نو سپاه و ادان پیش اندرون سپهدار بگزیدت و در همه سپه را نگار بر کشید نیستان بر سر شد افروخته همی خواست و از وز نهان بدو گفت بهرام من چون مفر چو بستند ستود روی زمین وزان رو خسته و بدان هرگاه یکی باره تیر و بر شست بخطبه بر پیش نیردان جنگ پشتند و ناسرا نندام زین یک فرت اندران زنگار باز کشید آدم با سپاه چو بیچاره گشت لشکر کاند نماند بر نامه بر شهر شاه بیزوان چنین گفت کای بیجا همان نامه را نیز پاسخ نوشت بزرگی و نیک ختری شناس یکی خسرو و حق و دو گوشتوار یکی سپهر خندان برز یافته بزرگان بنزدیک خسرو شدند نه آیین پر یایه و حقان بود و گر پو شتم این نامداران همه تو بر دین ز رشت پیغمبری برفتند روی و از میان و گر روز خسرو بسیار گاه بیاد نیا طوس بار و میان خراسان خندان و بخوان نیا طوس کین بداندان عمی گشت از کجای خسرو نیا طوس آن جای که نشست	بدان تا شود سیران نیرشار همی زرم چو بنده گویند و بس و گر بگزید از خرد کام را کس را زنگار گشتان نشود تیا جاسه و خوشش بزم بسی اندر و مردم همه جنگ دست بسته خون جاسه بی تار و پی بود همه کرده بر گشت گشت یکی کشته و دیگر سخته به گفت کای ناسور شهریار نخواهم که یایم ز دست نبرد بپسید و بیار کرد آفرین بیاد که بهرام بد با سپاه میان را ز بر پیش مین به گفت کای داور داد و گ بفرمان دارنده و پوینده ام بقیصر نوشت اندران نامه دوان پیش باز آمد کینه گر زان بشکیر از اید بر اند فرستادگان برگرفتند راه همیشه توئی جاد و دانه بجا بسان دختی بیایه بهشت وزود از تازنده باشی سپا سزارد و صد از جاسه زنگار سزارد و صد از جاسه زنگار همه پاک با بدیه نوشتند که این مایه چالشقان بود بگویند کاین شهر یار همه اگر خند پیوسته قیصر زهر گونه مردم اندر میان بسر نهاد آن کبابی کاه نشستند با فیلسوفان بخوان بشد بنزدی و بر ستم را شفتگی باز پیش نهان بر خواره شدند چون گل بشد که خوش شد ستم

بیشتر روی زهر زرم را که سندی ناکس ایست چو شیشه قهر آشفته گفت گذازم بدین سیخا شوم همین ده سر فرزندوی را هوان خیرم زین هوشمند زینده خوشی و راحه است مدانی که در حقان زمین است چو مریم بیاید سیدون گفت چو سندی را دید پستی نخست بست بند و خورشید دل بست بر سر بر آید توبس کن بدین ناکان همه لشکر و میان عرض کن کسی که بخافت خوار بود نیاطوس را او چندان گهر هنوز ان شکر گزوم بتباد دو منزل بشد خورشید و سوزان پیاده همرفت دیده پر آب بهشتیم بیاید با تشکده بروشن بخشید چندی دم بایوان کوشید و ان کرده بود بفرمود تا پیش او شد بر سر خراسان بر سر گهستم داد بخشود بر سر زمین نهاد همه شهر گران مراد و سپهر کلید در گنجی بر سر نهاد بگیتی رنده بود کام او بسیگشت گویانای گری گرازی و سوزان بنا کسی عزیز و سید انکه در بدین چو پادشاهش با او نگاه بر میان که خاندان زمین که بر سر بگریزم از بدین شاید بگریزم از بدین که بر سر ان جوان یافته نخست و غم بخشید بهر نام	زنده بر سر خمر و زهر ان است که سندی ناکس ایست تو تنها به گریه می شمار به بیند باز آتش تندست بد گفت رو با برادر پدر تو پیوند و خوشی می کنی تو پیوندی را به خوش گریه زرم نیاطوس بدین بند بخندید و پسر یکدوش شمار بگری می در سر خورشید باد گرازی و سوزان شکر گری بدین که نشاند شکر ان را نیاطوس را او و بیشت عهد در گفته بر دشت باد و سوز چرا زیند و زیاده تش سید باشش بداد ایچ بدین بود و زانجا یکدوش ان دیو گرازی و سوزان بیار استند بخشند مشهور ایرانیان به کار دستور بدین سر مهر بفرمود تا سوزی شاپور برود و گرازی و سوزی را که روی داد چو این کرده شد شهر بار جان ز شکر سوزان که گرام کار که ای نیر دستان شاه زمین نیاطوس که خردار جان بهر شانشان در گنج است چو این شد از دین شکر	سواران روی هم جنگجو گرازی و سوزی نیر دیک من گیومرث و جمشید انی تباد تو تنها به گریه می شمار به بیند باز آتش تندست بد گفت رو با برادر پدر تو پیوند و خوشی می کنی تو پیوندی را به خوش گریه زرم نیاطوس بدین بند بخندید و پسر یکدوش شمار بگری می در سر خورشید باد گرازی و سوزان شکر گری بدین که نشاند شکر ان را نیاطوس را او و بیشت عهد در گفته بر دشت باد و سوز چرا زیند و زیاده تش سید باشش بداد ایچ بدین بود و زانجا یکدوش ان دیو گرازی و سوزان بیار استند بخشند مشهور ایرانیان به کار دستور بدین سر مهر بفرمود تا سوزی شاپور برود و گرازی و سوزی را که روی داد چو این کرده شد شهر بار جان ز شکر سوزان که گرام کار که ای نیر دستان شاه زمین نیاطوس که خردار جان بهر شانشان در گنج است چو این شد از دین شکر	بدرگاه خرم و دانه بود در گریه بین شورش ان کسی از سیخا که دنداد سهر دیم از روم ان روزگار کسی سید جنگ سر گنجست گواهی بداد فیض بخشنده همان فرقه زین سینه گواهی ایچ گندار نادید بیامش گفتار او سودمند بفرمود و بر سر شکر بان تابا بشیر یکدوش شاد تراخیز و سوزان می جو بشکر که آمد نیاطوس باز بخشش خسرو نیاطوس رومیان و پدر و دود ایشان بروم و نوشتن مشهور با نیاطوس همان نیاطوس را او و بیشت عهد در گفته بر دشت باد و سوز چرا زیند و زیاده تش سید باشش بداد ایچ بدین بود و زانجا یکدوش ان دیو گرازی و سوزان بیار استند بخشند مشهور ایرانیان به کار دستور بدین سر مهر بفرمود تا سوزی شاپور برود و گرازی و سوزی را که روی داد چو این کرده شد شهر بار جان ز شکر سوزان که گرام کار که ای نیر دستان شاه زمین نیاطوس که خردار جان بهر شانشان در گنج است چو این شد از دین شکر	همه آنکه سوزان ز شکر و با زین شکر می انان گریه میاد کسی از نیاکان خوش بخشود و بین گفت هر کس فرستاد بدوی را شکر بار ندیدی که پادشاه قیصر جگر رقیبه شکرین که سوزان سوزان و کردار قیصر باد هم از کار بدوی دل کرد زرم چو خسرو نیاطوس دید گفت نخون پدر من یکدوش تمام نیاطوس گفت که جهان شاه سوزان و بیشت عهد دو بره بدو رومیان از گنج بفرمود تا خلعت آراستند که از اناره بدید بر سر گنج بفرمود و میان سوزان ز شکر که آمد با ز شکر دو هفته هم خواند سوزان زین سوزان و گریه که ان کشور سوزان بود بیاید تخت نیاطوس بدان کار بدوی بدین چو بر کام گشت گریه و گریه سوزان بیایوی از ان زمان شهر حاج بفرمود تا هر که هست بوند بشاری بر سر فرستاد شکر میاشد بکار بدین کسی را که در دانه خوش مادر و بدین پیش خورشید بازد ان شوم نامی را زینکه بود گریه زور و سوزان چرا از سوزی را سوزان بفرمود و گریه که ان سوزان

بر نیار روزگوشهرش سوار
چو چندی برآمد برین روزگار
دوی بود و تیر زاسی بتین
در شگیش کرد و چنگش بر
در شیر کسی سینه خوانند
بدان دشت گریان بدام و باد
بهان خاقان کجای اندر
بیکدم لب از جهان ناگهان
همی چاره جستند از آن از دشت
چنان بد که یک روز دیش
بدو گفت که تیر کردی ز کام
کنون تا بیا بد از این کین
یکی آرزو زو بخو هم درست
تو از شیر کسی نیابی نشان
بدو گفت خاقان که عاری بود
اگر دختر شاه ناسه بود
بر آمد برین نیز روزی دراز
چو خاقان پس پرده میباید
بدو گفت بهرام حرمان ترا
از آن همیشه بر تیر کشیدار
یکی دخترم بد ز خاقان چین
کنون بر بهاری بدان مرغزار
سواران جنگی و مردان کار
کس اندر نیار و شدن شیران
سپه دارم از آرد و با جنگگاه
چو پیدار شدگان فرخنده
چو آمدن نزدیک آن بزرگوار
کمان را با لید و بزره نهاد
که بر آرد و چون شدی می
در شیر بهرام فرو بر کش
بزر و تیر بر سیاه دود
نیز یک خاقان خراسان
بهرام بر آفرین خوانند
فرستاده صد بدو گنج درم
بر آید چوین خلعت از دستند
ز چینی سواران گردن فرزان
چنین تا خبر با بران رسید

ز هرگز که است کارزار
شب روز سایش آموزگار
بسر بر گیسو چون رسن
خروشش می برگشتی ز بار
ز بخش همه بوم در ماندند
اگر تافتی بر سرش آفتاب
همی رای زدایکی زهنون
سر آمد بدان دهر بخیر جهان
که تاجین کی آید ز سخته رما
از ایرانیان نیز صد نامدار
که بهرام یل را ندانی بنام
بلرز دمی زیر پیش زمین
چو خاقان مگر داند این کار
مگر کشته و گرگ پایش نشان
بجای که چون من سواری بود
بهان شاه را جان گری بود
که آن کین زهر کس نیست از
بشد تیر و بهرام یل را بدید
بدین آرزو کام و جهان ترا
یکی کوه بینه سیه تر ز غار
که خورشید کردی بر آفرین
چنانم بیاید ز بهر شکار
بسی تا خنده اندان کوه سار
چو کرد شمار از کم و بیش او
چو شکیبایا را نمایت راه
بر چسبیدن شب لاجورد
بفرمود تا با گر و دگر و
نیز و آن شکی و بیش کرد
بنودی بر او تیر کس کارگر
فرد و سخت چون آتش از پیش
که شد سنگا را بخون آرد
خنمای گیتی همه کرداد
بسی ز روزگوشهر را فشانند
بهان برده و جامه روشن کم
فرزان کلاه و کمر خاستند
بهرام بر آفرینندی نیاز
بر باد شاه دلیران رسید

کشتن شیر که دختر خاقان را کشته شد
او بدست بهرام چو همیشه و دادن
خاقان دختر خود با ملک چین باو
یکی دختر می داشت خاقان چاه
چنان بد که روزی بیاید شیت
بشد دخترش تا بدان مرغزار
چو خاقان شنید این خبر کرد
چو بهرام جنگ مقادیر کرد
پیاده فراوان پیش اندر
بایران بیک چند کشته بود
خداوند خواند سینه تیرش
بنحوا بهرگز از دما کین من
چو خاقان شنید این سخن شاد
همی شیر کپی خورد و خشم
بدو گفت خاقان که کین من
چنان بد که خاقان یکی سوار کرد
فراوشش بود و کرد آفرین
بدو گفت خاقان که نیدر رود
بدان کوه خارا یکی از دشت
زایوان بشد سواران جنگگاه
بدین شهر مادر جوانی نماند
چو آرد و بیند چنگال او
بدو گفت بهرام فردا بگاه
چو پیداشد از آسمان کوه راه
که آنگد پوشید بهرام گرد
بدان شیر کپی چو زد کشت
بفرمود تا پیش او شد بر
بدو گفت هر کس که از ایران را
همچین می گفت مانند
آگاهی یافت خسرو از کار بهرام نهان و شمشیر خاقان را

اگر راه دارد و زلفت سیاه
همی کرد آن مرغزاران شیت
ابا دختران بامی و میگسار
بهان ماوشن نیز بر کند سوار
وزان مرد جنگی بر آورد کرد
همیراند بهرام بازهنون
سرتاج او بر تران ماه بود
همی تاج شاهی نهد بر سرش
چو آتش بود و در و نفرین من
ز تیار آن دختر آزاد گشت
بگویم تنگ شود گوهرم
بنحوا هم زهر جهان سینه پیش
همان را بدست و ستور کرد
که آباد باد و تیر ک چین
یکی مرغزاریت زبای سوار
که این کشور چین از و در دشت
چو خاقان بنحوا شد با سیاه
بهان تا سوار بلوای نماند
بر و پشت و گوش سر مال او
بیایم به نیم من آن جنگگاه
شب تیر و فشانند زلفت سیاه
گرا می نش را بر و دان سپر
تو گفتی بر او کوه تار کشت
همی تیر از کوه خارا بخت
که بهرام را اندر آرد بدم
سه در یک نیز دتیر بر جنگ او
تیر از دما را بد و نیم کرد
وزان دمان تا سر کوه گفت
وزان پس را خواندی شهریار
بشد نشوور چین بر جری
بخش این مراد را اگر دخواست
نیز تواند جهان زند و
بشد نشوور چین بر جری
بخش این مراد را اگر دخواست
نیز تواند جهان زند و

فرستاده از پیش خاقان بر
چنان بد که در کوه چین آن را
متش زرد و گوش در دشت سیاه
همی سنگ را بر کشیدی بدم
دو لبیل مینی چو سیمی قلم
بهان را خاقان ز بهر شکار
چو آن شیر کپی زد و شش
ز دوش همه ساله گریان بد
همی رفت خاقان بدیدار او
بسر سیاه خاقان که این کوه
بزرگان شمشیر اندند بهرام گرد
بدو گفت خاقان که با فرادی
بدو گفت که تیر کین دستان
همی تا خشت پیش خاقان رسید
ندام کران از دمای درم
در تنگ باشد و گر نام من
فرستاد و بهرام یل را بخواند
یکی آرزو خواهم از نامدار
چو زان چین اندرون مرغزار
یکی شمشیر پیش خواهم چمن
بیاید ز کوه فردا سیه درم
شد از بهر شیر کپی ملک
بفرمود دل مرد جنگ
بفرمودی نیز دان که او را
پرسند که کشته و مستان
کند و کمان بر و صد چرخ
بیان اندرون که خار است
شد آن شیر کپی چشمه درون
خندگی بندخت مرد دلیر
چهارم میانش کشتاد و کند
سرازمین جدا کرد و فکند
خروشی بر اندر گردان چین
چو خاقان چینی با یوان رسید
بهرام داد آن مان خورش
جزا کار و دوشکارش نمود
بهرام و بهرام و خشد چنیر
که بهرام را بادشاسته گنج

بهرام بهرام جنگ سوار
دو دوام بودی فرون از کمان
ندیدی کس را در گم راه
شده روزا بر بزرگان درم
دو جاده خندان تر کشم
بدست دگر و دوزین مرغزار
فرو داد او را بدم در کشید
چو بر آتش تیر بران بدند
بهرام میگفت که در آو
که با بزرگی با فره از دست
که از خروشان نام مردی بزر
سردگر نیازیم در پیر اوی
بخواند بر او مهر رستان
یکایک گفت آنچه دید و شنید
یکی کوه آهن را باید بدم
بگویم بر آید مگر کام من
چو آمدش بخت بهمن شاد
که با شد بران آرزو کامکار
یکی جشن سازند گاه بهار
دگر نیز تماشش ندانم همه
کشید آن جهان بین را بدم
بر آوردین بوم آباد خاک
مرا و را چو شیر و ببر و تنگ
بلند آفریننده ماه و مهر
وزان جای هر کس باو شاد
یکی نیزه و شمشیر خجسته
بجام کند از برین شست
نیلعلی در آب آید بر و ن
تن شیر کپی شد از جنگ سیه
بجست از بر کوه سار بلند
وزان پس فرو داد کوه سار
که از او ز گفتی بد و زمین
فرستاده مهر بران برگزید
بدان تا بچسبید با و خورش
غم کردش روزگارش نمود
بر او هر کس آفرین کرد و سپر
از آن تیر شست تا بر و

پادشاه در دو غم شد ز شمار او
بخت قان چنی یکی نامه کرد
که اندیشه هر که جوید بدست
بیاید هر کس که نیکو بجست
یکی بنده بدشاه را ناسپاس
نهان نیست که در او در جهان
کس این را نه بگیرد از دستش
نباید که مگر کتی نام خویش
وگر نه فرستم زایران سپاه
فرستاده اند ولی پرشتاب
بپاسخ نوشت آفرین جهان
که مرا ندانند کس همه
چو من است بهرام گم است
بر آن نامه بر من نهاده گفت
فرستاد و بر اینان را بفرستاد
چنین کار را بر دل سان گیر
که اندر نیز و یک خاقان شود
چه نیکو نگردد و یک ماه کار
وزان پیش چو نشیند بهرام گردد
سپاهی دلاور چنین بر گزین
بر من سرخس و بدین شهر
بخواند آن زمان کس که بود نیکو
نه که است این رخ اردو و نیز
بر آید به نجات تو این کار رود
که زیند بران هر دو تن همی
چنین گفت به نیت بدین برود
سپاهی دلاور با این سپرد
چرا گاهی آید به نیت
فرستاد و بر این چنین گفت
در گنج کشتاد و چندان که
چو باید به راه چنین گرفت
بدان تا بگوید که از نزد شاه
بدو گفت بهر که که فرستاده
چو خرا و بر نیز نشیند این چنین
توانی او است مانده ایم
که آن در میان خاک نماندیم
چو بخت و در دست نماندیم

همی رای زو با نرگان هم
نخست آفرین کرد و یک خدا
ز نادانی و دانش و راستی
هر که کس که او را نیرد از گزند
یکی خرد و بنیام سپاس بود
کس را نماند رفت کشتن و یار
فرانکس کردی مگر کار او
چو این نامه را نماند ز یک
چو آن نامه نزد کافران شد
همی بود تا شمع رخشان بدید
وگر گفت آن نامه بر خوانم
همه چنین و تو را کس سر است
نخست اندام مردم از آب پاک
فرستاده آمد به نیکو شاه
همان نامه نبود و بر خواند
ز نامه بدین کار نماند کس
بدان که بهرام روز نخست
چو بهرام را ما و خاقان بود
بیاید و آن پیش خاقان چنین
بگیرم شمشیر ایران و درم
چو من کسری را بنده میمان
بدان آن گفت تا بفرستد
و لیکن چو بهرام را نماند سپاه
چو نشیند بهرام دل نماند
چنین تیری بر چو بنوی نام
همیشه بهرام دار چو چشم
بر آید در گاه بهرام کوس

بسیکست انداخت بر پیش
که او است بر نیکو کی نهایی
کرشی و از کی و کاستی
سر از ناسپاسی بیاید کشید
پدر بر کشیدش که هنگام بود
وگر در خرد بر ترین پایه بود
که از زده گشتی ز چهار او
بر اندیشد آن رای تاریکی تو
بدان گونه گفتا و خسرو کشید
بدرگاه خاقان چنی دودید
فرستاده را پیش نشاندیم
بهتال بر نیز از سر مر است
خزان پاک نیرد از نیت پاک
بیک ماه کمتر به پیو در راه
بزرگان با نیشیه فرمانند
کس تیره این شمع فر کس
که بود پسین و پهلوانی چو
از و بدو درون نه آسان بود
بدو گفت کای متبر بافرین
ترا شاه خوانم بهان ز دویم
زین بر کتم تخم ساسانیان
بهر از نیکو کشت و از نیت
نماند بهر خسر و مندر راه
ببخشد و بدو بفرستاد از نیت
وگر کسری بود ز نیکو نام
چو هنگام شادی نماند کس
رخ شیدار کرد و شدانوس

فرستاد و خسر و خستاد و بر زین
را نزد خاقان و چاره او
در گشتن بهرام چو بخت

چو بنشیند خاقان بیارگاه
بدو گفت خاقان شمشیر
نخست آفرین کرد و یک خدا
یکی را بدین تاج تخت بلند
خستین بر آید و چو برین
وگفتی یکی در رخشان بود

شیر و فرمود تا شد بر
بر آید بهر و کسوان و ماه
همه هست آگاه آن کوکی
وگر گفت بهرام چو بنیه نام
چو شاه جهان مرد را کشید
نبرد تو آمد به نیتش
که زو بر سرست تا ز نماند بسی
گران بنده را پای کرد و بند
فرستاده را گفت فردا بگاه
بیاید و خاقان هم آنکه بهر
تو با نیکان گوی ز انسان
نیم تا بدیم مرد میان شکن
تراگر نرگی میفراید
چو بر فرزند آن نامه را شمر یار
چنین یافت با نیشیه
کسین کن را بران کی بود
همین بود تا کار او گشت
بجری سخن گفت باید به
نشندیم که آن آیین بدین
نیام تو بر پاسبان شب
چو نشیند خاقان بر اندیشد
چنین گفت با نیشیه
بایران بسی دوست داشت بود
بران بر نهادند کس گران
فرستاد خاقان بیارگاه
گفتای چو نیکو بیدار
چنین رو کسیر بایران
سپاهی بیاید و بهرام گردد
بایران تو را نماند
که خرد و بر زین و دران خیر
چو نزد یک درگاه خاقان
فرستاد و چو نیکو فرار
گویی آن سخنها که سودا مند
که چرخ ز زمین ز نماند
نه باز تشر منزه با نیشیه
چنین هم بر او نماند کس
کس شاه ایران چو نیت

سر جامه را کرد و بیکان
فرستاده شاه به نیکو
و را یار و متا و همیار نیت
که هرگز به نیت مبینا را
همان کرد و کس و کس
چو بر مایگان و نیت
ببندیده نماند بر هر کسی
فرستی بر با بوی سودمند
چو آنی پدر پاش نامه خواه
ایا جامه و شمشیر چنی حریر
نرسید از آن خاندان کس
تو با من چنین و متا نماند
خرد و بیشتر گریه شد
به چید و ترسان از زو
کرای فرزند و تاج کیان
خرد و مند و گویا و گرد و
خداوند از آن پیش نهاده
نهانی بناید که اندر کس
همی نامه ساز و یک اندر
بروم و بایران کشتا نیک
در او دل اندیشد چو نیت
خویش از نیکو بیکان
چو خاقان کی نیت میا نیت
که بیدار باید و درم و جوان
بدیوان و نیرد از آن
ز چو نیکو بگردون بر آید
بر زو سفید دارند با داد
که از آسمان شونای بر
همان بر ز نماند تا نیت
همی در جهان نامزدان
که کرد و کس و کس
همان کرد و کس و کس
سخن گفته متا نماند
ببندد آسمان جهان آفرید
خاندان کس از جهان آفرین
همان نماند از آن که درم
همان شاد و گلشن کس

Family

ننگ کام شاهان با آفرین سنگ گشت خاقان بدو داد نفران او بدید پادشاه و گزین تو از بدید گزین هی جاست در روز نشانی در راه هر روز بر کشید چنان هم که باشاد ایران چه خاقان شنید این سخن چو شنید خوار و برین سخن خوار خاقان در کار گفت مرا بچو خبر و فرمان ملاست داماد و آرزوی که بهرام دوش بایران یکی که خدای بدست آمد بدو گفت آن چاره که خدای چو خوار و برین شنید این سخن بیت بود خوشی مقارن او قلون را دل اندر در جوشان چو بر خوان نشستی در خوان همان پیش خاقان بر روز شب یکی تاج بودی از آن بر سر بدو گفت شادانی در خوش نیز دیکه خاقان شد آن چاره نفران نبردان چو شد بدست چنین داد پاسخ که این را که آگاهی ما به خسرو برد همی بود خوار و برین دوا تو زمان جوارن و کوشین کنون روزگار تو بر صد گشت نیز دیک بهرام با بدست وی این روز را شوم دارد همان کار در راستین چو گوید چو از دست با من یکی سوری سپیدی سوری همان تو کس خبر از وی چنین گفت با مردان آن ندای تو باد اتن جهان من	پدر را در شش بود خاقان بدو گفت که مرد دوش یکایک بگنج او بر سر بدانندکی بر سران بروی گفت اندر شتافت با جش ز خورشید بر کشید نه خسرو دست اندر دوان و چشمش ز دیدار او تیره بدست کان تا رنگ شد که این را از سر و کتم از هم گویم که از این فری است چگونه گشتم سر ز میان سخن گفتن من شود با برید همان نیز با داشت آمد که از او آرزو میاید بجا نه سر و دینار او را نه سرش بدید بهرام در گفتگوی شبه روز از غم خروشان بر نماند نش نشاند چو رفتی می در شتی بست بوشه که بیدار شد در شش بیادش خوار اندرین کار تبه دید بهرام او را جگر شد آن دخت چو گیتی فروز نخوام هم هر آنکه که آید بکار و از آن سخن بدید نو برد همیشه آن را از راه نگاه فراوان بختی که بر سر هانا که سال تو بیا گشت بجودت فراوان بیا بدین گفت استقیم بسیار سال همه را تا خواند یک تنه تو بستان ز دیک بهرام بوی نیاید ز شش بر تو سرخ که با تو بد آنکه بدی سازوی که اکنون بیا بدی که نه چنین نزد تو با و بمان من	مهرین روز میوند تا گشت بایران اگر شیر خرو گشت بدو گفت خاقان که بی خوا یکی جای خرم بر خروند بدو گفت بهرام بدو گشت نه است کس در جهان نام او گر او را فرستی نیز دیک شاه بدو گفت از اینان خند گوی نخاقان چنین گفت که بشاد اگر قیصر روم بیا شکت نیاز دوشاه تر شاه روم و گزین تو از دل تنگ چو امید خاقان بدو تیره سخنهای خسرو بر او یاد کرد که بهرام چو بدید داماد او یکه ترک بدید بهرامش قلون همیشه بد که این او دشتی کسی از تو شاد او را بخواند پیران زنده بهرام بسیار چنین گفت با بهرام آن چاره بدو گفت کان در ام سر بیاید بخوار و برین گفت نفرمود تا آب نارا آورد بیاد و در خاقان تو سرخ وزان رو بهرام شد نامرد سنادی گری که خاقان چنین بختی دل اندر قلون را بخوان کنون خور دینیات نان بره یکی کار دارم ترا بجا ناک بپوشی جهان بپوشین سیاه خوار که بدید بهرامش جوانی نیز دیک چو برین خوار نیز کار دافش سر بر سر و گزین تو از دشت جهان بدید گر آید و گزین بیا گشت بر گشته شدن بهرام بدست قلون چو شنید خوار و برین دوش	همه کار بر دیک انداز گشت شناسند آسمان و دشت سبادی تواند جهان گشته نیز گزین تو خواهی پذیرفت وزان پس به چین ایران نیم من بدان شش میان تر شاه تیر چو بدید است مرا نیز شاید چو نان کنم چو بهرام شکلی که از جنگ باندیشه با خوشی گفت مرد همی جاست تا گشت نزد دیک که نزد دیکه خاقان مراد گشت تو مردی دیکه چاره همی بپوشین بود پوشین مقا توره چو گشت گشته مرا و درم داد و دینار داد وزان رو بهرام گشت اگر در شکت بهرام بشد پیش خاقان و آن که خدا بر پیش او نام خود بگویی کجا ترکان کاستی خواند بدو گفت که این ترکان را کس بد بخاقان که از ترکان شود من میانش کم بردم بدو گفت که کس اندر جهان چنان بود که چو دکنان چنین ستام کی مهر خاقان چنین گفت از راه بهرام روز چنین گوی که خاقان مرا گفت چو از گوی بگوین بهر آنکس که از او بشنود و دیگر که بدو شتی کین خوش تر شاه پر ویز شهر دبد همان سال بر صد رسید بدو گفت که از راه	سر تا به ایران بین تو باد نیز دیک خوشی بدست بگو تا بدید من این خبر نیز نیز دیک خاقان بیک که آن خبر گفتن نیز پذیرفت بهر جام میان تو بگشت نشسته آن گشتی است که میان شش خاک بیا گفت که شاست کی خوشی بدید اگر دهرام درستان کنم بدو تر نوید فرنگ او که خاقان خوابد زبان یاد کرد که روشن کند جان تاریک او بدان تا شوم بر سرش بر سر وزین نیز با دیکشای راز وزان بیک نیز پوشید نش ابر دست بهرام آن روزگار همان پوشش خود بسیار داد از خاقان پی می گفت و گزین تو از دوشه به که دانا شش بر آمد بجا شش کی از خوشی تازد پیش خواست که غم نشاند بگیر و بخور آنچه بایدت نیز جان تا کس آید بایران بیزان که نفر و شتم آنرا بیم مرا و دلی بهم اندر نهان چو نفرین شنیدی چه آفرین چنان که کند زردی من بر تو باد درم گشته فرود رسانم برین دست شاد کام سخنهای بیکانه مردم پیش ز پیش سپید با خنده بجا آوردی تو این سخن همان از جهان نیز بهر بر بجا گشت خدای بهم کشید بگویم ترا ای زن نیکو

چو پشته شد کشتی بر فرو بایوان کشید انهم گنج اوی یک چندی با سوگ بهرام بود دل شاه پرور از ان شاکست بهر پادشاهی و خود کامه بیکهفته مجلس بسیار استند بگنج فرمود شاه جهان بهو گفت هر کس که بپوشد شاه چو بهرام باد آنکه با مهر تو چنین گفت که در کمر و دست کنون من ز کسها آن نامه نخوردم غم خوردن زنده بفرمود شاه بر او شمشیر بگوشتان بیزان و تخت تکی ببین در هر چند کین کم که او از نامه بران گونه بود همه راستی و همه مردی بهرام ترا بچو جان و تنم وزان پس بین تا چه کید جها بخوی با نامه و کام شد شمار این مرد و بیار باد ز سپید و از پند و نکو سخن وزان پس چو خواند آن نامه چنان کرد خاقان که شایان دل ی ز تیار خسته سباد کنون دوده را بر سر نشو اگرین نزدی بیایم راه برین سوگ چون بگذرد گاه تو اکنون از این شادی خرم وزان پس جوان خرمند برونیت آموخت گشت شاه چو اندی کسی خواستی مرا ز سپید و ز بند آن روزگار همان نیز بپوشید بیکه که بر شاه پیدا گشت کار خفتی اندک که آید این کار چو بشنید از ایشان سخن	سرای و همه بزرگ او نشست نگرد ایچ یاد از نیرنج اوی که از کار بهرام بدرام بود کران پرورشش از ان گشت نبشتند بر پهلوسه نامه بهر برنی رود و می خواستند که ز آرد و در میان همان شود روز روشن بر او برسیا نخواهد که خشان شود چو تو نیا بد که کار ناتندرست چرا باز ماند چندیست و خوار نه اندیشه کردم ز پیوند او سخن گفت با او از اندیشه که ما ازین بدست آگاهی و گر آسمان بزمین آورم همه تنبل بود و از و نه بود سرشت فروزی دور از کوی بگو شتم که پیمان تو شکتم بروشن رشوت خرد بر کوی بزرگ یک کسها بهرام شد وراد او را و گر یار باد چه از نوچه از روزگار کن سخنهای خاقان خود کامه جها ندیده و پیشگاهان کنند امید جهان ز گشت سباد نه هنگامین سخن گفتن است چگونه در آن را خردند سوار فرستند بیکه شاه بجاقان بگوی آنچه داویم بار نام نشست برای زن ولیر خداوند تو را سپاه بجوشیدی از کینه منور غم و غم بنید غم جام کار از ایران تو را بلور کرد بگوید بد و تیغ و تیار ما علاق را بروی توئی و تیار بر یوان و تیار دادن شاکست	دو فرزند او را بر آتش نهاد فرستاد هر دو سواران همه چیز ایشان تبارج داد نیامدش خرد بر زمین بخت آگاهی از کشته شدن م چو بشنید از خرد برین که دادار درنده بیزان چو با لشکره با فرستاد چیر دانش بر از گوهر شاهوار چو بهرام بل شد اندر بند بدانست از ایدر بر و تیار همان نیز من خود جاکشتم چون چنان کرد و چو یک نام بران زمینها هم گفتم تخت ز کار تو اندیشه کردم دراز وزان پس برین شهر فرمان خرد را برین گفتند شاه کن گفت آنچه خاقان بد گفته یکی ناگهان که بدین خورد زبانی و از یارسانی زن خرد را چو بادش انبار کرد بدو باد روشن جهان من کنون چون شنیدم با کید چه سوگ چنان تر آید بسوگ اندر کنگشاری کنم همه بنوم سر چه باید شنید رای دن کرد و با نامداران خویش و از حقین از مرز چنین گفت که بدی تو سخن تیار است تا زنده بشین کنون شاه خاقان تو بپوشد گر تیار و ز انو سیاب بسانید تا ز ترکان نمان بیزوی بیزان چو این شود ز مر و خرد و دست بدار تر نیامد سپید سر بنگرید	همه چیز ایشان تبارج داد نیامدش خرد بر زمین بخت آگاهی از کشته شدن م چو بشنید از خرد برین که دادار درنده بیزان چو با لشکره با فرستاد چیر دانش بر از گوهر شاهوار چو بهرام بل شد اندر بند بدانست از ایدر بر و تیار همان نیز من خود جاکشتم چون چنان کرد و چو یک نام بران زمینها هم گفتم تخت ز کار تو اندیشه کردم دراز وزان پس برین شهر فرمان خرد را برین گفتند شاه کن گفت آنچه خاقان بد گفته یکی ناگهان که بدین خورد زبانی و از یارسانی زن خرد را چو بادش انبار کرد بدو باد روشن جهان من کنون چون شنیدم با کید چه سوگ چنان تر آید بسوگ اندر کنگشاری کنم همه بنوم سر چه باید شنید رای دن کرد و با نامداران خویش و از حقین از مرز چنین گفت که بدی تو سخن تیار است تا زنده بشین کنون شاه خاقان تو بپوشد گر تیار و ز انو سیاب بسانید تا ز ترکان نمان بیزوی بیزان چو این شود ز مر و خرد و دست بدار تر نیامد سپید سر بنگرید	وزان پس چو زبنت بخاقان همه بهر چه در چین و رانده بود چو خرد برین بخت رسید بدانست از کشته شدن بقصر که نامه نوشت شاه خرد برین چنین گفت شاه همه بخت گنجور برای او همه متران خوانند از فرین وزان پس چو خاقان برین بدانست از ان که بهرام بود مکوشش کند هر کس که بشنود چو با باغ زند پیوسته بود تو کسهای بهرام مل بهین چون کرد کشتی بستم درین ز فریاد بیزان کی نگردد سوی کرد به نامه بر جدا باز من ندیدم تر که گشت کنون هر که داری همه کردن چو بشنید به جان قمری سرور وزان پس چنین گفت که خرد پس آن نامه بهان برین جوان گفت آن پاکه این بدل گفت این نامه بخرد نمانا دگیتی ز خاقان تکی هر رگو بزرگش دار خرد مرا خود بایران کن روخت خردمند بشیرم خواند مرا بگویم بنامه یکا کیدون فرادان فرستاده را بهر جها ناز خاقان مرا خواست مرا بی پرورش سهرام کرد ولیکن چو بایر کن ایرانیان سرخیش را دار نشینت تیار بیزوی من نامه کرده ام بدو گفت هر کس تا بوی همه کمتر انیم و فران تر کران هر دای بنگام	ز پرده میکشش بیرون کشید پوشیدشان جامها گبود بگفت آن کجا کرد و دید و شنید ز پوشیدنها و زان پیش کم چنان چون بود و خرد و شنید که زید تر کرد هم تاج و گاه بر شگفته تانگشت با او که بی تو سباد کاه و نگین ز خون شد همه کس و چین چکل مرا ز همه مرشش کام بود وزان پس بسوگند من نگردد بهر و خرد جان دل خسته بود فرادان بران بخوان فرین همه شهر نفرین بر او فرین چنین دانند آن کس که در خرد که ای پاک دمن زن پارسا بیاری این پرده ماور پیش خردمند گوی سخن بیاید بر او شش زان برود پسندیده سید اول سوبدان سخنهای خاقان همه کردیان از خرد و خاشته بر گزید خرد را بر خویش بنشاندم بدو شاد بادا کلاه محو یکایک برین آرد و بنگرد زن پاک را بتر از شوی چو خاقان بی آردم داند چو آید نیز دیک و برینون جها ندیده از مر و گشت شاد سخنهای هر گونه بر سر است دوده سال را نگه که بایم بگوشتد خویشی بود میان جوانی چون از مادر زاد همه از پیش تیار این خردم بایران و چین بانوی نوئی بدین آرد و رای چنان ترا نیکو گشتندی سر زده سوار

عزم داد و آمد سوختی نام باز نیمید ازین فتنه و غم همین گفت با لشکر مسافر نرسد اگر دشمن آید روان باید چو شیر و شود سر دشمن از خواب خیره شود همه جان یکایک بکشت نمید هرگز که کند خورید و دینید برین بر نه اند و برخاستند همه جنگ چین را بسیار شدند هم آنگه سوی کاروان رفت شتر خواست تا پیش از در گذرند بر افکند پیرایه بر گسوان ابا چو شش تیغ و ترک گوان لشکر بسی زیناری شدند سپاهی دلاور باران شید بسی سواران و بر شمشیر بدو گفت بشتاب بر شمشیر بهر دانی سرافرازان بچرخن گوی بنوارشان گر دیند ز ترکان شکست یکایک بنه در پیش رفت کرد بیش سپاه اندر آمد تیرگ دلاور تر گشت زنده یار بدو گفت گردید انیک ستم بدان تا تو باشی و را یادگار چنین دان که این گفتند هم آنگه که او را بران داد زین سپاه اندر آمد تیرگ مرا بود هم مادر و هم پدر بگفت این زبان بر لکنت یلاک سپه بان گردید سپاه سواران و در پیش رفتند بامری شست و کینچ بود ترا و مرا و بسیار داد بر آنگونه بر شمشیران وزان برین را شمشیر بدو سپاه کینه کرد تند خوان دی چند خورد بریند و هم در زمان او بود بگستم گوی ای چگونگی بگستم بگسند لشکر برانند شید آنگه که شاه ایران در همه سپاه بر کرد چاک سپاه برانده کرد و انجمن بر سر کباب و مرغ و...	نیمید دل اندر فرزند شیب نزدیک شاه در ایران شوم گرا چو پستان شکر آید جنگ از اید مجنبد بکین زبک تشنه با نامداران بران بدان تانیه بر خاندن بار آگای فتنه خاقان از گنجین گردید و فرستاد او تیرگ را با لشکر دین و کشتن گردید تیرگ باشان روی تند کن در هیچ ساز گشتی با تو جنگ بر ز چهارم باشان رسید سلیم برادر بر شو شید زن بایر انیان گفت کان بکان بدو گفت آن اسیر شمشیر شاه چو شید آنگه از او تیرگ همی گفت پادشاه این گوی ازین تر رفت ترا و دینی بدو گردید گفت کز زنگاه چو نهاد پیشین چو جاده جو کنون من ترا از این شتم یکی نرزد بر بکر بند او بهر لشکر چین هم تیرگ بسی گفت و افکند و خدی نام سه گردید به گرد و نوش و سر کارش آگاه کرد بگویی نچه ازین شنیدی نباید که آید بران گزند کشتن خسرو و سبک را همی بگزد و او بد خوش من که دور هم اکنون تن و شوک فرستادش اندر در خوش سپه بدگاه مردن آسان رسید سیر چیدان تم از خسرو و زنی گرفت او گردید را بکین پیر کرد و خواب تبا سپه را بدان شمشیر اندر شید کرستم آن لشکر آگاه بود بکین پیر کرد و خواب تبا سپه را بدان شمشیر اندر شید کرستم آن لشکر آگاه بود	نرسد از اینده مرد گشتان بهران غمیم و بی پشت یار کریم بیکان از کسب ایران با و از گفتند ما کستیم همی گفت هر کس که مردن چو شمشیر شکر گردید بر شست همی از چون با و لشکر بران برادر سپاه از کسب او فرین شکست جاودان بران از ایشان ندان کسی راه ما از ایشان کی گویان از ایشان بدل بر کرد و چو دو لشکر برادر کشید و صفت چو بد کردید با سلیم گران کیا او مر است چندین شکست آمدن گفت خاقان مر گفت شتاب با او بگوی سخنما برین گونه پیوند کن سخن بر چه گوی تو را نچه ترا اندرین رای فرخ نهم سواران و در پیش رفتند بامری شست و کینچ بود ترا و مرا و بسیار داد بر آنگونه بر شمشیران وزان برین را شمشیر بدو سپاه کینه کرد تند خوان دی چند خورد بریند و هم در زمان او بود بگستم گوی ای چگونگی بگستم بگسند لشکر برانند شید آنگه که شاه ایران در همه سپاه بر کرد چاک سپاه برانده کرد و انجمن بر سر کباب و مرغ و...

فرستاده خواست شیرینان
فرستاده آمد بر زین چو کرد
چو آمد به نزد یک شهر شاه
همی گنج دان خواست پیش بر
نگه کرد خسرو بدان را و سرو
فرستاد و در آتش کس
و در وقت برآمد بدو گفت شاه
بدو گفت شایان تو شده بد
پرستند و را افزوده شاه
چو خوشتر شد پیش پادشاه
شاه جهان گفت گنجور باش
بیاض اندر آورد گاهی گفت
چنین گفت شیرین که لشکر مار
بخند و شیرین چنین گفت شاه
هم اکنون زمینش لبان برگ
کنون تا به بنیم که با جام می
بیاد و سپید بیکم بخورد
ایا هر کی زان ده و در نظر
ازین پس گمانش اینانی
همی رفت روی زمین را برو
شبی می همی خورد و با خردان
بفرمود تا جام انداختند
چنین گفت اکنون بر دوشم
که هر که که شهر بزرگست
که گنجی باشد بر سر زبان
چنین گفت خسرو که با گنج
در پیشش که زین و در آن
چنان بدو روزی می نزد شاه
بدو گفت خسرو که در بار
سرایین در وقت و پس
بپوشان بختی و شور
افرومود تا در آن زمان
همی گفت که با وانی بجا
همی خانه ای همی گشتند
شد آن شهر که با ویکس خواب
سراش که چون فراگشت
برگان بیانی بیاض آوردند

کلی نامه برسان از رنگ چین
زین شیر از آن نامهم یار
ز ره چون بدگاه شد یار
ز دنیا را ز گور شاه یار
بر خواره چون زود گیسو
بر آیین آن می را و را بجا
بشدند و کرد چند آفرین
چو خشنده گل شد بوقت بهار
دل تا جوری آزار نیست
کس که نراندست کردن کار
همی در بیاید گفتی ز لب
پذیرفت و با جان بخت را
بفرمای تا سپید آفرین آورد
بر وقت بیدار دل بنگار
بشد که دیت تا بنزدیک شاه
بدان بر سر زین بفرمود شاه
همی مرزبان سپید بر گشتی
که خون برادر برادر آورد
همی تا خشت که در اندرون ماه
بدو مانده به خسر و اندوخت
یکی جام پر با و خسر و ان
سپید گفتی با ماند و
چنانم مشکوی ترین من
نخایم که گویا زان آن من
فرستاد و خسرو مرزبان بدشت
را بری و تنگ خوردن او مردمان ری را
همی مردم از شهر بیرون کنند
که نزد آن بدکار بستان
بدو گفت دستور کاغذ بهار
نقش زشت بنی کرد و روی
همی موبدان مانده زود گفت
بفرمود تا پیش او آوردند
چنین داد و بخش که کار به
ایا هر که بجان کم نیست کم
سپای بر گشته او را سپرد
وزان پس همی گشتند
بدان بوم و بر گشت از زخم
چو باران بکند وانی بخورد
همی شهر زود و پر زان و در

کرامت به زن را بدگاه خود
سپید را بر خواند و روی
بیاد و دانا پس نشانگران
ز دیبای ز رفیت و تاج و کمر
در او شبتان فرستاد شاه
بیانش خلعت افکند نیز
که بر گویان زرم خانانان
همان نیزه و خود خفتان جنگ
ز خوابان خسرو و هر دوست
بیاد و دانا ز بجای شست
بن نیزه را بر زین بر نهاد
بدو گفت هنگام زرم برگ
تو با جامه پاک بر تخت زور
همی گفت باری بدان شش شاه
چنین گفت با گویه شهر یار
که گشتی که زان از آن پس
بگرد و جهان چار سال زین
پرستار شد و در و خوار
ششید این سخن که در بخت
برآمد برین نیز روز و راز
بدان بکشد و در یکی جام بود
که رفتند زفرین به بهرام بر
کرامت به زن را بدگاه خود
بدو گفت از آن زمان شهر یار
بجویم دین را بجای آوریم
همان بدو دل سفید و خیر رخ
همی بست بر کس که در جهان
بر دنا زنگونه مردی پیش
سخن بر خیزد و اگر گون گم
بدو گفت خسرو که با خشت
چو آمد بری مردماندست
همی میرفت با بهانه
همی بست جامه بدو کرد
وزان زشت بدگاه خسرو
چنین تا بیاید به فردین
همی را خشت چو شست بنگ
چو خسرو که در بیاض و

بنامه در افسر ماه خواند
چو شد روز روشن به بهرام
هم آنکس که بوزند با و دانا
همان تخت ترین درین سپید
ز سر کس و ن شد و را با گنج
درم داد و دنیا و هر گشت
همی چنانم که مرزبان
یکی تر گشتا گشته تیر و جنگ
تو گفتی بیاض اندرون بجای
که بر میان بست و نیزه بد
ببالای زین اندر آمد و جواد
بدو گویه بود چو خشنده گنج
و را بر زبان بر تو باشد گذر
بیش منشی تا بدو گاه
که بی عیبی از گردش و کار
نهاد و بدو دید ما بخشن
که به شش بر جان نگه دار
همی پاک با طوق و با گوشوار
زین خواره و شش آنرا گشت
بخت اختر نام و خرد و راز
نقش بر او نام بهرام بود
بدانجام آورده جام به
چنین گفت که از گویان یاد
که بدو گوی می باید به بهرام
نشان که بی زینای آوریم
شش بر گنج زبان دروغ
زینکسان از گمان و دمان
بختید از و کشور و شش
تن و جان پرستنده و خشن
نقش مباد و خرد و راز
دل دیده از زین و دانا
سایه کی پیش او در بجا
نهاد و او را افکند می
که آمد زور گاه خسرو
بیادست گنج روی
زین می و دیبای روی
چو خشنده و بیاض و

در شاه

ازان در گردی غوغا گشت بیاورد پس کردید گریه بیدید چو تار و ریخ چون ببار و با گردید گفت کن از دوسه زری مردک شوم را باز خوان تیرداد آن شهر و آن رستا ازان پس که گشته و شد گزمین کرد از ایران چو شکار ازان نامداران ده و دو مگر بر کسی پس که در زویش بدیشان چنین گفت آن کوه طایفه باید بر وز و شبان ایشان سپرد آن در تار سیو کفرسان فرستادشان بهر کشوری گنج آگنده است بیاورد و گریان بدوش داد چرا ز کین و نفرین پر خست نکار سپاه و ز کار جهان و گریه شادی و ز شکران چندم شمار سپهر بلند بمان نیز یک ماه بر چار بر آنکه گشتی ز پنج سیر باز سیر دیگر بر آنکس دانسته بود بختی می یابم نامد باز چو بودی سال نو فردین شهر سال آفت و قهر شاه بگویش کی نام گفته است بگوش اندرون نام گفتش قباد ز اختر شناسان پرسید شاه ازین کودکی تا بگوشید چنین گفت بامرد و دانسته شاه پراگنده شد زان شهر بار بدان تاج و تخت نامر شاه را گفتند این مرد و اختر شناس فران پس بدو گفت و روان خوار شد و کامیت بر گزید	بسیار در پس گشت تهاج حق وز اندیشه دل سوخته گشت که پیدانه بدگریر از کوه کس چو چرخ در ده چشم او پر خار چو غایب بگوشی آن زن نیکوئی در امر و دم شوم جد ساز خوان تو نیست اکنون که پارسا سراسر جهان و در آنکس خواه جهان دیده و در دو چشم سوار سواران پشمار و خیر گذار بداند سر مایه و از زویش بگرد و نذر دگر جایگاه نخسید در خیمه بی پاسبان بدان تانیا شد و دشمن گذر بسیار پند و اندرز داد و نشان که کس را نباید شدن دور چو در پیش پشیمانی و پیش راه بدش کی دیگر آورد راه گفتی شاه آشکار و نهان نشستن بآرام با بهترین همی برگزینی چه چون چند بخشید تا شاد شد و در بخشیده و روز و شب باز نویسنده و جزو غوغا و غوغا بدان نامداران کردن فوار که خشان شد و دل از هر دین یکی کوک آورده است ماه نهانی دگر آشکار و دگر همی خواند و شیر می فرزند که کس که کرد از اندر اختر گاه نخو اندیش پس بر او آفرین که برین کنیده این سخن را گاه بدان جفته کس را ندانید بار که بریت بر کتر آن راه را ز گردون گردان نام پیر که بر تر از دوشین کس است گفتند این سخن کن هیچ داد	نشسته و بر سر می نشستند یکایک برادر و خواهر گفتند بر اسپان نشاند و شامی بر همی تاخت چون کوکلی در باغ زن چاره گزید و برش ناز که او گریه از خانه بیرون کند زری باز خوان آن بداند بخش کردن خسرو و باد شاسه خود را که بنماد و فرزند و فرخ قباد نگهبان آن فرخ آباد بوم گزمین کرد از ایران چو شکار چو برین بگذر و بند چاه آورد دلاور بزرگان پر خاشخ سهم در پناه جهاندار رسید بناید کس بی نند بر زمین خود مند باشند و غم زبید نیز و کس نهتم بدگوش بود نشست و بخشید بر چار ز شکر گزید و مردم بیرون چنان گزید و نامداران سزد که بودی بدین راه یکی نامور و پیش او یاد گیر بسیار بشیر اندر آیین بره سخنهای دیرینه بخواند ز زبان گشتی بآرام خویش گفتند خن کتری و جهان	بشادی روان را بسیار استند که این گفت برشته نداری گفت بزرگان و درون چند گونه گسه فرشته از اسبین جناح چنین گفت کاشا که درون از یکایک همه ناودان بر کنند چو اسبین آن زشت کشتن را بخش کردن خسرو و باد شاسه خود را که بنماد و فرزند و فرخ قباد نگهبان آن فرخ آباد بوم گزمین کرد از ایران چو شکار چو برین بگذر و بند چاه آورد دلاور بزرگان پر خاشخ سهم در پناه جهاندار رسید بناید کس بی نند بر زمین خود مند باشند و غم زبید نیز و کس نهتم بدگوش بود نشست و بخشید بر چار ز شکر گزید و مردم بیرون چنان گزید و نامداران سزد که بودی بدین راه یکی نامور و پیش او یاد گیر بسیار بشیر اندر آیین بره سخنهای دیرینه بخواند ز زبان گشتی بآرام خویش گفتند خن کتری و جهان	سازند و دوی از شهر نگر اتوانی کی چاره کرد فرشته از گرش او گوشتوار شاه ایران پراخته گشت بمن بخش ری را خردیدان بخندید خسرو ز گهوار زن همی سر زان نقش و زون بوجیت سهم تاجدارش کشته شد جهان را بخشید بر چار بدان تاز و دم اندر ایران سپاه بدان تاسوی را بستان شدند بهر سو فرستید کارا گمان نخو اند و بیسند با وادشان ده و دو هزار و دگر گزید مگر با گوی و نفسران ما در گنج بکشد و چند دم که بود و شاهان ز خون پدر ازان چار یک بره و موبه ناد سکندر آن داد بر تافت سوم مهره کارش نیایش وزین مهر می شب بر باز دگر بره ز کوه و دشت و شکار دگر بره شطرنج بود و نرد چهارم فرستادگان لرزاه بمان روز مشهور کشتن چو از یاد شاهی خشتیج بنودان نام با گزیم ناز نهانی گفتش بگوش اندرون چو شکر دکن مدگشته سپاه چنین داد و پاسخ ستار شهر دل شاه انگین شد از کار نشان بر شدت آن اختر بزرگگاه همه برتر آن شش بود شد چنین داد پاسخ ورا شهر بار بیاورد و گنج و موبه بدید بیتار کس باز کرد و زید بیا بدید چون بدید و سپهر	برش و ستانی بیفتد پی که گرد و دل شاه از یک سر بناخن پراگنده کرد و دگر همه کتر آن خنده را بید گشت دل نمکنان از غم آزاد کن بدو گفت کامی شوخ و شاکر ازان نامور خسروانی درخت همه کتر آن ز تو تو انگر شدند یکایک همه نار و در کوه شهر بناید که کشور شود و زوت باه به بوم سیه از گشتان شوند بدان تانماند سخن و نهان براه الامان فرستادشان ز مردان شکی چنان چون زید روان بسته دار و زیان ما که دیدی بر او بر سر زرم ز تنها می ایشان بیدار کرد که در دو خنما س نیکیو یاد گفته شد بخت و در پشته چنان آفرین ستایش بود نشستی همی با بانات طراز کون تاز گشتی و در روزگار سخن گفتن از روزگار نبرد همی خواندندی نیز و یک شاه نیشتی سپهری بر مهر تر بگیتی سراسر سپهرش حال بگوش چنان پروریده نیاز همی خواندی آشکارا بران بیاورد خسرو و اختر شناس که چرخ کردن نیانی گذر دندان نامر و از گشتارشان نهاده بران بتر بر شاه بر سر گزید و ستان ناز دند که من محکمل گشت از روزگار دانش نگاشت و خاستی بر گزید چنین گفتن از نهانی کی نرد که کین پر خاش که داد

ازان

A black and white woodcut illustration of a royal court scene. A king, wearing a crown and ornate robes, sits on a throne. He is surrounded by several attendants and courtiers. One man in the foreground is presenting a large, ornate object, possibly a ceremonial vessel or a piece of armor, to the king. The background features a draped curtain and a decorative border.

بزرگان گزیدند جای شست ازان طشت بر سر چیدند بدو گفت موبد که خون پلید چو شد شستن پاک طشت پلید بدو گفت موبد که نوشه بیک کنون طشت می شست بیک بسی زان خزان که تو به کنی همه روز و باوخت قیصر بیک بفرجام شیرین بدو زهر داد چو سالی بر آن که مرده بود همه شست موبد مراد را نگاه یکی دفترش دید پیش نهش غمی شد دل موبد از کار او که او طالع را نوشیده بود ز فرزند رنگین خوش شد چو بر پادشاه پیشش سال ابا آنکه پیشش بودی و را همه کا خداده در یک دگر همان می نوشتا و در شکران ز تختی که خوانی بر طاق و یکجایی که رفتا فریدون کرد یکی نامور شاه را تخت شست همه شست عهدی اهل تو همان تخت آن گزیده کا هر کس که او تاج شاهی بود چو شست یک تخت را و رفت چو با سبک آن تخت را انگید چنین تاجگاه سکندر رسید بسی زان بزرگان نشان شدند بگردیدند چنان چون تخت ازان تخت شاهی سخن آمدند نوشته بیایدی آن سخن چو شست روی آن نوشته بیت در او که آنکه زرم و چین بفرموده آنکه ماندم زود صد و بیست و نه سال بود بزد نقش زین سوار چل شد	بیایدی مردی شست همه شست بر سر کنگوس کن و بدش گشت هر کس دید یکد آنکه او کرده بدیر نبید بدیدار شد نیکوئی از یک بد نیکو نه بودا شد از روی ما سه آن شد بیتی که تو به کنی هم او بر شستناش مترید شد آن دختر خیمه زاده شبتان زین با شیرین شب روز شادان بفرمان نوشته کلید بران دفترش ز بازی و موبد ده کرد از او ز دستور و گنج پر رسید بود ز کار زمانه پر از و شد گفته کرد شیرین بفرمان یکجا آب از شیر بودی و را بزند آن شیرین شست همه کاخ و دیار بدیدان که نهاد پرویز را اسپیس ازان تازیان نام شاهی که بر گرد او در ساخت که بدیر ز مشهور او چون شست که مانده از او در جهان یادگار بران تخت چندی همی بزرود که کار بزرگان نشانیست بدیدار زورش اورا کلید ز شایان هر کس که آگاه دید همی دست برد و بگشتند وز و شیر او شادمانه شدند گذشته سخنها همی خواندند که جای یک نفر انگید بشادی سوخت گرد شست که کراخ بجا و دیران چین بد و سال آن کار و بزرود که پناش کمتر بالاش بود بسی روز و بزر که در کار	چو شست زانده و مانده همه شست و هر کس نگاه چو موبد چنین گفت بزرود همی بر پرگند شک کلاب بفرمان ز روز تو کردی رم گشت بدنام شیرین که هم شاه و هم موبد هم کرد چو شیرین را سال شست چنان بد که یک روز موبد بیک بست چنان جوان ترگ بفانش بد که همی چنگ گ سوی موبد موبدان شگفت ز گفتار مرد ستاره شمر ببازر او و شهر یار بزرگ هم آنکه پیوسته او بند ز پوشیدنیها و از خوردنی بنگام شان بر شمن خورد بود ببالای سی سالگان برگشت بیاید بزرگ آن شکوه بریده کی خشک چال گ شیخ کا و دای جوان ترگ که بازیت با این گرافیت دلش بود پر در و چو چان که کوک بر سر او شد ترگ که رای جستن بر او شدند ز خشنیدی هم ترگ دنی انگهان بران چیل بود یکجایی بران شمران برگشت همه شست خیره از بیم شاه همه شست بر بگند شد آن طشت خنده چون همان خوب پیدار دار شست ز پر یگان که دستا رنجیست مگر بر زمین فسه ایزد کشتن شیرین مریم را و بند کردن خسر و شیرین را چو شیرین را سال شست چنان بد که یک روز موبد بیک بست چنان جوان ترگ بفانش بد که همی چنگ گ سوی موبد موبدان شگفت ز گفتار مرد ستاره شمر ببازر او و شهر یار بزرگ هم آنکه پیوسته او بند ز پوشیدنیها و از خوردنی بنگام شان بر شمن خورد بود ببالای سی سالگان برگشت بیاید بزرگ آن شکوه بریده کی خشک چال گ شیخ کا و دای جوان ترگ که بازیت با این گرافیت دلش بود پر در و چو چان که کوک بر سر او شد ترگ که رای جستن بر او شدند ز خشنیدی هم ترگ دنی انگهان بران چیل بود ساختن خسر و تخت طاق و پس را که شاهش جدا شتی از کرده چو آن تخت پر یاید آبا شد که زان نامدارش او بود خورد همی خواندی نام او دادگر فران و میفرود بالا تخت فرونی چه داری بدین کار کرد همه که ز پید چو چون خند ز روز سیم و ز عی و ز شیر یکجاست بدنام آن تخت پیر ازان پس کلام بزرگ براند همی از و خواهم از کمران برای و تبه بر حیا ماسپر نوشته بیاید و موبد بزرگ همی زود آن شرا و تخت ایا بر کی مرد شاگرد است برش بود بالا شست شاه ش همان تخت پر و زده تخت چو اندر بره خرنای حی	ببشت اندرون رخت خون بایرانان گفت این جوان رخون طشت پر یاید کز دیک موبد چنین گفت خسر و شست چنین گفت خسر و شیرین همه تران خواندند آفرین ازان پس فرودان بزرگ شاه زرم همی بود شیرین بدد ازان چاره آگه بند چاکس ببازر او و زانگان را پدر چو آمد بزرگ یک شیرین باز سوی سرگاه ویشی بست ز کار زمانه غمی گشت تخت بشد ز موبد بگفت این شاه بسیگفت تا کرد کار سپهر ببازر او و شادان خندان همی برگشتا زان شادان بایو امانشان بیکر شدند کنون دستان نوی در دستان سر یاید آن ز خاک بود یکجاست برین بیک نام او درم واد و مرین رسی هزار چو اندر شاه آفرید و چون چو ایرج بشد و باندان خیر برین هم نشان بیکر شدند یکجاست برین تاج و خاوی فرود که کمران همه نقشها تا باها مراد اسکندر همی باره کرد ازان تخت جانشانی نیات چو تخت شست و شادان که آن ناموخت را تو کنم نوشته بیاید و موبد بزرگ همی زود آن شرا و تخت ایا بر کی مرد شاگرد است برش بود بالا شست شاه ش همان تخت پر و زده تخت چو اندر بره خرنای حی	چو زود یک شاد شست نهاده پیش من از هر جیت بشستند آنرا با یک بجاک همانابیدن دگر گوشت چنان بد که این بی شست کبری تاج و تخت سباد چو خورشید گشت آن کجا بود همیشه ز شکش و خساره که او شست آن از پنهان بدان تا شود نامور بر پنهان همیشه بازیش بی نیاز همی بران بزرگ و خندان ازان بدش که و شخت همیشه خسر و مراد را نگاه چگونه نماید بیکار چسب از ایوان او کرد زندان او که همه فرون آمد از سر پرستنده و بندگان خندان ازان یکدل یکسان که با پار سا بود و ناپاک بود رسیده به کشوری کام او یکی تاج زرین و دو گوشوار بران پادشاهی برافروید همان شاد و بد و منو چو ز وز و چنین تا بگشت بسی مرگ را که خاوی شود بدان تخت کرد و افغان شاه زبید نشی کار یکبار کرد بدان آرزو و دگر شست همه تران شد و رانیکخواه همه در جهان یاد خسر و کم ازان شاد شد خسر و مراد بنگام آن شاه پیر و تخت ز روی و بگدای و دیک چو بفتادش برین از پیش همان شون از فران تخت بشست و بودی در شش

بسیگفت

چو خوششید در شیرینی قوت
رستان که بودی که با دوشم
بنشقال زنان هر یکی پنج
چیز زداستاده چهره ز رجا
شمارش ندانست کردن بی
بسی خنیا قوت بدش بها
ازین تایدان پاسیو د چهار
سه دیگر سر سبز پوزه بود
بر سبز پوزه بر جا دستور بود
بگوهر همه کشش با یافته
هم از سفت کشور برادر نشان
بچین در یکی مرد بد سیاه
گبستر دروزنواکان جاسه
هری آفرین خواند کشش میرو
هری سوزان شاه بزرگدشت
بدو گفت هر کس شایه جان
ز کشور شد تاید رگاه شاه
بدو گفت از مشکوی بر دست
چو رفتی بنزدیک او یارید
کران باغبان بود خوی نام
چنین گفت بایاغبان یارید
که تا چون شود شاه را خشنگ
بر یار بدش گفت آنکه شاه
یکی سرود بنزد کشش
باید بر پیکر
زننده بدان سرودش از دو
بماند کیسه هری و خشنگ
بدان نامداران بفرمود شاه
که گرد گل سرودش
که بیکار کردش همچو نازند
بخت تابید هر سو باغ
برآمد در گیاره بانگ سرود
که بود اندران جام کمین
چو بنید در باغ نایاب
فرود آمد از شاخ سرود
سر مرگفت آنچو رفت از سر
چرا دور کردی تاید ازین

مران تخت راسوی بود
 بران تخت بر سر بنودی نرم
 کز آتش شدی زان چرخ
 بدیدی بختیم سرختر گرس
 و گر خد بودیش نشی
 نه است کس پایه و شتاب
 بهمان یه زین و گوهر نگار
 بر او سر که دیشیل سوزد
 که از که خدش بخور بود
 زین شوشه ز بر او تافته
 ز دستان و از نرم گرو گشت
 همی یافت آن نامه هفت سال
 ز شادی جدا کرده بد کام
 شهنشاواراد خدیوی ارد
 چو شد سال تابشین بخت
 گزیده شد رشک و دهمان
 همیکه در مشکان را نگاه
 که از من سال هنر بر بست
 همیش کارید به پیش یارید
 شند از دیش یارید شاد کام
 که کوئی تو جانی و من کالبد
 به بنیم نفقه کی روی شاه
 به میرفت خواب بدان شنگاه
 برو شاخ چون ز رنگاه شین
 یکی جام می برفت شهر یار
 جهان ساخته خدوانی درود
 می بگری را دیگر گرفت
 که جوید مرا تین شنگاه
 که جاوید باد اسرافستی
 چنین نام از آواز اورانند
 بر دند زیر درختان چراغ
 دیگر گونه تر ساختند وای
 بیکم می روشن اند کشید
 به باغ و گلشن چو پست
 بهیرفت بارش و فری
 که دو اندرون یکدک
 رخ آمدت رود ازین

چونکه شاه شیراه آمد
همه طاقاب بودی زار
یکی نیمه زاندر آتش
نوشه نیز دیدی که چندی گذشت
سهران کوی کهرش باخوار
که روشن شد زوشه شیر
یکی تخت را بام پیش ساز
سهران کس و هقان بدو نیز
چو بر تخت پیروزه بودی
بر او که ده پیدانشانی سپهر
بر او هم نشان چل هفت شاه
سر سال نو بر زو فرودین
بران جامه مجلس ارا
سره گشت کشتن و بار
که بر با تو اوار بر گیرند
چو شنید کشتن از خیر
بناید که در پیش خسر شود
ندادی و بار بار
بدان بیغ رختی بنور شاه
کنون آرزو خواهم از تو
بد گفت مردوی اید و کنم
همه جلاهما بار بد سبز کرد
بران سر و شد بر طابند کنار
هماندار بسته زد و کشتید
یکی مغرورستان بنور خست
از ان زخمه کشتن و نهی
فروان بختند و از اند
بیاد روز جامی و در میگسار
چو آن مژگی گفت خسر و شد
ندید نه چیزی جز از سید
همی بنور خست خزان کنون
چنین گفت کاین گزشت
دوران و شش یزد گوهر کنم
بیاد بداید بر خاک رو
میدار او شود شهریار
بر او و شاه می کشید

که میوه خوشن گاه آمد
خز و سمور از درشخصه
در پیش گردان هرکش بد
سپهر از برفاک بر خجسته
کم و بیش هفتاد و نیا بود
چو نایب خشان شد بر سپهر
سروش بود بر او بیگار
در پیش بر او دجاست
خز و مند بودی و نهر پست
ز کیوان و بهرام و ز ماه مهر
پدیدار کرده سرو قاج و گاه
بیامد بر شاه ایران زمین
نوازنده رود و نی خوشتر
بدمشک باخسرو سپهر
ترا بر سر کمرش افکند
نیز خم سرو داند و چیره گشت
که مانده گردیم او نر شود
نه کشش یاد کرم و غر استار
دو هفته بودی بدان چنین گاه
که آن هست نزد کت اندکی
ز مهر تو اندیشه سپهر کنم
بمان بدید و در دوزخ و نهر
زمانی همی بود تا شهر یار
لیوار از منی صبح بد ناپدید
کز آن خبر شد و سپهر نخواست
دست کان گیت خاموش گشت
نیز در کینه و فراز آمدند
چو از غریب بست آن شهر یار
با و از او جام می در کشید
فرمان نیز بر گل اندر تازو
بدینگونه سار و مردان منون
دشک و ز غنچه رشته بی
برین دو سار و نیش متکرم
بد گفت خور و عرم و گوی
بسان گلستان بسان بار
مان جام با قوت بر کشید

سوی میوه و باغ و بوستان بود
همان کوسه بین و زین هزار
شماره استاره ده و دو و
از این جتها چندترین سب
بسی نیز نگذشت بر هفت
سه تخت از بر تخت بر پای
و کرخت را خواندی لا آورد
سواران بی باک روز نبرد
یکی جامه افکند به بر تخت
ز ناپسند و تر و زانیده
نیز یافته تاج و شمشیر
بر در آن کمی فروش زد و گیه
کلی محرابی بود سرکش بنام
بزرگان بر او گروا نشانند
کسی را بند بر گوش کار بد
چو بشنید مرد آن چو شیراز
بیاید نیز دیک سالار بار
سرکش چو شنید در آن
چو حمید گشت از آن بارگاه
سبک بار بند زد و مردی شد
چو آید بدین باغ شاه جهان
چو خسرو می سلطنت کا به باغ
بند تا بجای که خسرو شد
ز دیوان بیاید به آن شنگ
بدانکه که فرشتد بر تخت نرد
سرودی با آواز خوش بر شد
که چون مار کش چنان خرد
چنان دیده کشش سخن گرفت
زننده در گون بیات آورد
بفرمود کاین را بجای آورد
شهنشاد پس جانم در گنج
چو شنید بر در بر پای
در دیو روی گفنی سرود
چو شنید ز که آواز داد
بر گفت شادمانی بنده ام
بشخص چنین گفت کای
نگو تا سر سری از کای

به این تا میاید که بر سر پشته بود
 با تشنه می تافتی جامه در
 همان ماه تابان بر جی گرفت
 چه مایه از دو گوهر گدین بد
 می گیر ازین گونه از نیک بد
 ز گوهر سه مایه پر مایه بود
 که هرگز ندیدی و را بادو گرد
 شد ندی بران کند لاجورد
 برش بود با کش پیچا و
 پدیدار کرده بدو نیک شاه
 چنان جامه گزید در جهان
 گر انامیکان برکشند راه
 بر اشکری در شده شاد کام
 که فر بر ز گیش می خوانند
 ز درگاه آگاه شد یار بد
 و گر چو پوش بخیری نیاز
 درم کرد و دنیا چندی شمار
 ز راه مشک تازه برست راه
 ابا بر لب آمد سوی باغ شاه
 همان روز بامد و بخوی شد
 مرا راه ده تا به بنم خان
 دل باغبان شد چو روشن خان
 بهاران شد سنگد فوشت
 بسیارست پالیزان باکشا
 همی بودا گشت شب لاورد
 که اکنونش خوانی تو داد آفرید
 ندانند آن پهلوانی سرود
 که از بخت شاه این نباشد
 بر آورد ناگاه دیگر سرود
 بجان باغ کیسه پهای آورد
 بر آورد از او سر بر آورد
 یکی جام می کشان آرای خوا
 جهان نیز نشانی تر خورد
 چنان خوب گفتار سازاو
 با دراز تو در جهان زندام
 تو چون خطای بار بدو شک
 و با تشنه روز در خوشاک

بندیدار بد شاه بر مشکران بسی که ترو مهر اندر گشت ازین پس بریم که من نداده چنین گفتند شوشدل پادشاه برفتند کارگیران سهراب وز ایشان دلاورترین کرد گر انایه روی که بدینده بدو در نشیند مگر در خواب ز سنگی ز گنج بود دنیا و کار فرستاد باید جهان بارگاه ز بالای دیوار دیوان شاه وزان پس بیاید دیوان شاه چو شنگاه کار ایوان بود نیاید که داری تو زین و تراز چو گریه و بیان رخ بر آفتاب چنین گفت که آن که در پیش بختند بر سر که دیوار دید همی جیت تبار آن تاسه سال هم آن گاه روی بیاید چو گریه گویم بدان کار را پوزش بر پیونده بالای کار و برین نه دیوار ماندی نطق و کار مرا در چو دره دره و دنیا واد مرا و ایوبی آب واد و زمین یکی حلقه زین بدین ریخته بهر در چون نشستی تخت فرود بایز جای و درویش بود که ای زبیرستان شاه جهان وزان پس گفت کار گیر گناه بهر گاه انوش پادشاه که ای نامور بر که گشتان بیشدت باید پس نگه برین و گر بر کار و جیت کن برستان برین گشتان باید که گشتان با شتی یکی اندر آید و گریه کرد که خندان برافروزی درگاه	یکی نامداری شکار و تهر آن نخوایم من از خواست بیدار که تخم سخن را بر گنده ام که گزشت سال از پیش پادشاه ز سر کشوری هر که بدنامدار ازین پی دوری کی پاری بگفتار بگشت از پاری ز باران و از برین آفتاب چنین کرد با باشد آن پادشاه پسندیده با سوید نیکی خواه بهر بود تا خاک دیوار گاه که دیوار ایوان بر آید باده بلندی ایوان چو کیوان بود بهر و سمیت نیاید نیاز اگر نشکند که کند نان آب چرا پیش پیش دستی نمود ز بوم و بر شاه شد ناپدید ندیدند کارگیری بی پمال بد گفت شاه ای گنگامد بهر برین بدید آمد بر شمشیر کم آورد کار از برین شد نه من ماندی بر در شهر بار بهر دنیا میان چو بر بسیار داد درم داد و دنیا در در آفرین ازان چرخ کار اندر آویخته بهر ز یک او بود یکجیت کجا هر کس از گوشه نشین بود باید تیره دل به نهان نماندی کسی نیز در نهان در جمعی گنجی برافروزی ز پیشی چو چوید خندان سخنهای داننده باید شنید بو خوشم ماسوی آنکس ندار دنیا و از گمان و همان که از پای برین فروست زمانی بمنزل چو پادشاه بهر گشتی در درگاه	سر آمد کنون روز بر بار هر آنکه که شد سال شصت و بهر آنکس که در پیش پادشاه ساختن خسرو و شمشیر را از ایشان هر آنکس که تبار وزان سرگزیدند روی کی بد گفت شاه این من زید منهس بدیخت دیوان شاه چو دیوار دیوانش بدیخت بد و داد مردم از انسان چو بالای آن تاداده سر چو فرمان و در خسرو و زوایا بد آنکار خشت نیاید فرو بهر بود تا می بر آتش ورم شاید شد آن کار ناپدید بهر بود تا کار او سنگید بهر چواری دست از دیوار داد بسی یاد کردند از آن کار گویند چو در اندرین کار فرستاد و رفتند از دیوان شاه رسن باز بر در نهان شاه بدیخت خسرو که او رفت بهر آنکار شد روز گاری راز بهریکه بر سرس بایوان نگاه فرود شد بر زمین خیر ز فرود بر زمین بهمان رادی فرود بریده بسی دست و پا هر آنکس که از سوی بالا نگاه بهر دنیا میان چو پادشاه چو بریم بودی گنگامد بهر آنکه در اندر نهان بیشدت تا از شکار گشت گفتار در شکار برین هر آنکس که از در شاه خواند سبا و اچ با از و با گشت چو برین و آواز طبل خیل کران بشیر نشستی در جهان	سبا و اچ که باشد تر بار ز نیکو بود مردم گشت بهر آنکه که در پیش پادشاه ساختن خسرو و شمشیر را از ایشان هر آنکس که تبار وزان سرگزیدند روی کی بد گفت شاه این من زید منهس بدیخت دیوان شاه چو دیوار دیوانش بدیخت بد و داد مردم از انسان چو بالای آن تاداده سر چو فرمان و در خسرو و زوایا بد آنکار خشت نیاید فرو بهر بود تا می بر آتش ورم شاید شد آن کار ناپدید بهر بود تا کار او سنگید بهر چواری دست از دیوار داد بسی یاد کردند از آن کار گویند چو در اندرین کار فرستاد و رفتند از دیوان شاه رسن باز بر در نهان شاه بدیخت خسرو که او رفت بهر آنکار شد روز گاری راز بهریکه بر سرس بایوان نگاه فرود شد بر زمین خیر ز فرود بر زمین بهمان رادی فرود بریده بسی دست و پا هر آنکس که از سوی بالا نگاه بهر دنیا میان چو پادشاه چو بریم بودی گنگامد بهر آنکه در اندر نهان بیشدت تا از شکار گشت گفتار در شکار برین هر آنکس که از در شاه خواند سبا و اچ با از و با گشت چو برین و آواز طبل خیل کران بشیر نشستی در جهان	که روز گمان و همان گمان چو این نامور نامداری کنون از داین سخن نو گتم که خسرو فرستاد که سها بر دو صد و دگر اندر میان بهر خسرو آمد جهانیده مرد یکی جا خواهم که فرزند من فرود دنیا ده شاه گر شاه بنید کی کاروان بهر شمشیر و در و تا آنجمن رسن سوی گنج شمشیر چو از تار کار بختنیدم بدیخت خسرو که خندان بدیخت کار گیر گوی چو بنید خسرو و فرغان گشت و گرفت کار گیران آورد کران شهر کار گیر آید یکی مردیدار با فسر چنین گفت روی گشت همی برود دای روی رسن چنین گفت روی گشت رکاو در هر کس برندان چو شد بهشت سال و ایوان کسی در جهان زخم خواند چو رفتی شمشیر و تخت بهر بر همان جا زارایان از ایوان از آن چو شد بهر گشت کیان در ترنگید بهر آنکس که در پیش پادشاه سنادی گری کردی اندر سکاید بر کاروان پس شنید بهر آنکس که در راه دارگاه کنون از برین خسرو سخن سوز گریه و استکان سرای بختیت بر راه رو بهر برین چو دستان گشت زندان و از شمشیر	خردمند مردم چو خرم خورد زمن رو گشت و شوشدل سخنهای از این خسرو گتم بهند و بچین و به آبا و بوم از ایران و اسپوار و از میان بهر کار و زخم و دنیا و کرد همان تاسی سال پیون همان شاه تر شمشیر کرده گشت بر او سال بسیار تبارید بار یک تاسیر رسن ایا مهر گنج او را سپرد ز کار گیران شاه گزینیدم چو از این ازین توای گمان که عیب روی و مرد و نادبودی گویند خسرو فرغان بخت گنج و سنگی گشت گران آورد نماند چنان کار به سر بهر خسرو رسانید از و آگاهی فرستاد بر ایوبی استوار همان مرد و ازین با خوشی بهر از روی بر سر شهر بار بدیخت گشت گری گزندان پسندیده خسرو نیک نه از نامور کار و زنا شنید بیا و بختندی بر شمشیر بهر استندی همه کارایان که از او ز و لبا بوش آید بهر آنکس که در پیش پادشاه که در ایوانی ز نور و زهر بهر گشتی که باز گشتن چو دل مردم گشت سخن شنید بهر بر گاه همین شاه گویم گتم تازه روز گتم که باشد خردمند بهستان تو کردی گتم و دیگر آید زمن بختی با و باید گشت بهر کشوری کان بد آید

همی باو بر دوزخ یک شاه
ز شا بهین و از بار و زان
در گنج پر در خوشاب بود
در آنکه بشا دور و بزرگ
در نامور گنج افراسیاب
بشکوی زرین ده و دوشمار
در ده شهر از شهر سرخ سو
سواران جنگی شهران هزار
چون بی دست یکی بشکار
اگر تخت یابی و گنج
بدان نامور تخت و کاس
چنان داد شاه بید گشت
نفرین شد آن آفرینش
هر آنکس که نیت یاری
چو شد شاه با داسید او
شهنشاه را چون پادشاه
گزار سپید یکی نام کرد
بزرگوس بن روزی بداد
بانست کان بهت کار گزار
شهنشاه بهشت با مهران
که از تو پسندیم این کار کرد
همی با تو نامن بخیم بجای
ز درگاه یک چاره گیر گزید
بگیر و تر از تو قیصر بود
تو این نام برید و بشت
سوی قیصرش بر دوش گزار
بجو میگفت این بلاجوی را
چون نام بر خواند مرد و دیر
مرا خواست انگند و دام او
دش گشت پرورد و خسار
شهنشاه دانند که من کردم
که در آن کنی تیغ و گاه مرا
بباید دانند که ایرانیان
که منی که در خسرو پس از او
کنون آن سپاهی که در تو
چون نام آمد بر تو گزار
بباید که بچند ازین رو آب

خشنده دوزخ و شبان سیاه
ز شیر و ملنگ نمک ناز
که بلاش که تیر تیراب بود
که گویند را مشگران شرک
که کس نبود آن خنجر آب
که نیک که در خرم بهار
که کس اندک آن زمان یک سو
ز ترکان دوری چو پی سوار
تیر شد تو تیر بشیه مار
در چند پوینده باشی پنج
بزرگی و دیریم شایسته
به بیدادی که آن شاد
که چون گریه و گشت پیش
همی رفت ناکام بیرون شهر
از ایران تخت او چو پیک
دل زاد فرخ گشت نیز
بقیصر و رانیز به کام کرد
بشد نامر از ایران چو باد
که گفته است با قیصر رزم ساز
هر آنکس که بود از ایران
ستودم ترا پیش مردان مرد
تو باش که خوش بگذر پاس
تو شکوی و دانا چنان چو
ورت نزد سالار شکو بود
گراید و ملک بتان از تو دور
دورخ زرد و لبها شده لاجورد
بدان پیش به کام بدوی را
خ نامور شد بگرد و قیر
که نیک با دامن کام او
سوی گزید از ایران
دش کرد و ازین پلان دور
که تیر بسوزی سپاه مرا
چو شهنشاه از تو او کیان
تو شکوی و دانا فرستاده
هر سال و ده از تو تو اند
بر اندیشه شد و سوار
که هر یک که بر تو تاب

غلام پرستنده از هر دور
هر بر گزید و فرمان او
که خضر اندامش روان
در گنج باد او شرف اند
در گنج کش خاندی شوی
دل چلی خلی هزار دوست
ده و دوشمار از شهر بارکش
در کاس شید ز کزین
تو میرنج از کار بار کزین
سرانجام چو تو گشت شت

ز درو زی قوت و هر کس
چو خورشید روشن شکر جان
همان تازیان نامور بخوان
شمارش گرفتند و روانند
کزان گنج بشمار فرود خست
که گفتی از آن دوزخ جانی
عما کشی که ازین شت
نمادی بهنگام کین اخن
چو خواهی که یابی بد او قین
جز از خنجر نیک نباید گشت

ز دیار و گنجش کرانه بود
خنجرین که نه با گنج عرو
در گنج کش بار و بوش نام
در آنکه نامش همیشگی
ز را مشگران کزین بارید
در کاس چلی خلی شت
که هر کس از جهان کن ندید
چو شیرین بداند شت
که نیک بداند جهان بگذرد
ز پر و زنت اندازه باید گشت
همانند بهستانی نکرد
ز هر کس همی خست بست
چو بی نان بی آب بی شت

بیار است بر خوشین پنج نو
یکی بی هر دو نامش گزار
و گزاد فرخ که نه به
بیاد فرخ زاد از مکان
بدو گفت بر خیز و ایران گیر
باز گشت قیصر چاره گری خسر و کار کن را نیر و ازین

همی خواندش شاه و او چاره
باز نشه پاک دل رشت
نزد دربار بر فرودی فریب
چو زین روزان رو بکشد
بدو گفت کاین نامد ازین
بیرسد ترا که کجای گو
برون انداز پیش خسر و شت
بدو گفت قیصر که خسر و کجاست
بختند و آن دلا و دست او
چنین گفت باش که خور و دلا
و زانجا که نشکر اندر کشید
یکی نام برشت با باد و دلا
چو قیصر که در آن نام دید
کزان نام خنجر دلا
بایران خواند بیکار
یکی نام برشت که گز
برای و دلا و خنجر
کزین که در آن دلا
چو برشت باش که دلا

همی آید آن نامد شاه است
فرادان ز هر گونه چاره است
سرتیغ آوردی اندر شیب
شود و میان را قیصر تاه
همی بر کردار کارا گهان
بگوش که من تر چاره جو
بیا زمر آن نامد اگر دند
بباید گفتن این راه است
کشا و آنکه دانا بد و راجوی
که ما تیر خواست کردن گزار
شد آن که از تو بر شت
که من چو کار دقیر ستم
ز شکر که نایب بر گزید
نیامد از تو ای بر گزار
ز قیصر شادی نه فرزان
که ای بی بهارین دلا ساز
ز قیصر شادی نه فرزان
که ای بی بهارین دلا ساز
ز قیصر شادی نه فرزان
که ای بی بهارین دلا ساز

چو خسر و اندر زمانه نبود
ز چین و ز باغاره و ز روم
چنان کنیده است از خنجر
که خوانی در ادب خسروی
که هر کس که گشتیش بازارید
که بود بد بر آخر شهر یار
نه از پیر سرکار دانا شنید
که روشن بدی از کستان او
زمانه دم با سیم بشمار
چو در خنجرانی بانی شکفت
ز ایران و توران برادر کرد
همی این بران آن برین بزرگ
از ایران سوخته و شمن شدند
یکی دیو سر و دیو بید و شوم
مگر زاد فرخ بدست با رخاه
ز کشور گشتور بر پوست راز
فرزاد و پیر از پی رزمگاه
همی آید آن کار و شوار و دار
ز درگاه او هم ز گردنشان
یکی نام برشت سوی گزار
بیراندیشه کن را بار یک تو
همه رویان را اسیر آوریم
بر هر سخن پرسد از تو سیم
یکی نامد دارم بسوی گزار
یکی کار و جوش بره بر بدید
ز جیش بلیخ و دلا و دلا
که او پهلوانی بخواند دست
کس ازین گنجش ندانند
که آن نامور شد سوی دلا
مرا کردی اندر جهان چاره جو
کزان کرده بیا ز دلا
که هر کس که سبادت بجای دمی
بگوشتش نیامد و شت
همی دورانی از این و راه
همی سر کشی را سیم بدید
خنجر گشتن هر کس شت
هر آنکس که بدند بر تان

کشیدند لشکر بدان رود بار چنین بر پیغام نزد سپاه چو پیغام خسر و شنید آن سپاه بیاد نهانی نیز و یک نشان	بدان تاج و فرمان و بدو سپاه که چون پیش بر سر و یکخواه شد از بیم خوار گشت سپاه بر فروخت آن جان کار نشان	چرا که شد خسر و از کار نشان چرا که دادی که خسر زدم کس این را زید نیاست کرد ترسید گفت از بزرگان کشته	نمود آرزو نمود دیدار نشان بیاوردن لشکر بدین مرز بوم ماندند باد و دوشمار نزد ندید از شما آشکارا گناه	بفرمود تا زود فرستد که بود آنکه از راه نروان بیمبر که بدیدل باکرار سبب شد جز یکدل و یک زبان	نیز و یک نشان و یک نشان نیز و یک نشان و یک نشان نیز و یک نشان و یک نشان نیز و یک نشان و یک نشان
اگر شد همه زیر یکجا و ریم بر شاه شد از دفرخ چو کرد که نزد یک ما و گنگار شد بشد از دفرخ گفت این سخن	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن	فرستد یکسری بر بارگاه نیاست از یک کشته و یک شمارا چو ترس باید ز شاه شمارا و از یک گشتار سن	بیهوشی بر گنگار از دوسپاه ترسید یکسری از آزار سن بدشنام که با یک است همان آب خون اندر دوجوی	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن
مرا بیم جانست اگر نشد شاه که چسبیده بدست ز شهربار چو آمد بر آن باز شد شاه همه اند با هر کسی و دستان	فرستد بر پیغام نزد سپاه بجای خود و تیغ زن و هزار نیاست از شریف و پیشگاه شدند اندران کار بهر دستان	بیهوشی بر گنگار از دوسپاه ترسید یکسری از آزار سن بدشنام که با یک است همان آب خون اندر دوجوی	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن
چو شیر روی بیدار متر سپهر نیز و یک نشان و یک نشان بگو گفت لشکر روی و را گرامی بدین شهر باری جبار	فراوان بر پشتند با و سپاه همه و خوار بند شاهی بیک تیر و کنار نگه هم پهلوان مرا و از ایران بر گزید	بیهوشی بر گنگار از دوسپاه ترسید یکسری از آزار سن بدشنام که با یک است همان آب خون اندر دوجوی	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن
سپید بنگهان ندان است گرامی بدین شهر باری جبار سپاه اندر آور و یکسری جنگ نیز و یک نشان و یک نشان	کرا و دشتی بیشتر مغر و پست بایران نماند یک پهلوان سپید بنگهان ندان است بر آن چاره با جاده کارزار	بیهوشی بر گنگار از دوسپاه ترسید یکسری از آزار سن بدشنام که با یک است همان آب خون اندر دوجوی	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن
فرماند شیر روی گریان بجا چو زمره شد چهره آفتاب بریشان چنین گفت شب برون چو شب چادر قیر کون کرد	نباشی و گم گیری این دستان در آن خانه تنگ بگذارد نباشی و گم گیری این دستان در آن خانه تنگ بگذارد	بیهوشی بر گنگار از دوسپاه ترسید یکسری از آزار سن بدشنام که با یک است همان آب خون اندر دوجوی	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن
چو نام شیر روی بود آشکار از آن کاخ ترش با ساق و بار نیز و یک نشان و یک نشان نیز و یک نشان و یک نشان	بیهوشی بر گنگار از دوسپاه ترسید یکسری از آزار سن بدشنام که با یک است همان آب خون اندر دوجوی	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	همان یکسری از جای بر گشتند که بفرقتش قیصر شوم سخت در گزیده و در سبید و جاده سبب شد از دفرخ زبان بر گشتاد	بردی همه بار یک و یکیم سخنهای ایشان همه یاد کرد وزین تلخ داد و بدیدار شد دل لشکر نشد از غم کهن

بگو گفت شیرین از نو به بهار که زده خورشید از گنج بیاخت از شاخ زین چهر یکایک بگشتند گرد سر همه باز گشتند دیده پر آب یکی را همی تاج شایسته سر انجام هر دو بخت کاندید کنون رخ دور کار خسر و بیک بلخ اندرون بود یک یک چنین گفت با باغبان شهریار سویی نانو شد سبک باغبان چه اندوه آن مهر را بدید سویی را در فرخ شدند آن سر چنین گفت شیروی با باغبان بیالای سر و رخ چون بهار برید این چنین شاخ کوهراز زور که فرستاد سیصد سوار یکایک بر زاد فرخ شدند بشد زاد فرخ نیز یک شاه بیایم گویم سخن سر بهیست بران نه گشتی تو نیکی نزار بدو گفت خسر که آری سوت که اورا ستاره شمر گفته بود ز بر آسمان تو زین بود بهان سر آمد کنون روز من بران کو بهیست بیست شاه بیست می نبودیم فریاد رس باشد آرام تا روز چند بجا آمد آواز بد و روزی از ایران برادر کو بهیست سیاه چه اندوهی از کار با پیشه زید ناتوانی سگاش گفن چه شیروی نیست تخت نزار چنین گفت هر یک بیابان با ناگویتی بفرزند تو بیایم تا جادوان کنش بر یار به آئین پیشین ما	همیشه ز تو دو چشم بدی و چشم بدی و روی کلان بجای که ز تو دور بودی گهر تنی بد ز شاه آن سر او را گرفته ز کار زمانه شتاب یکی را بر ریایا بهیست تباریک چاه مناک اندر بخوانده آگاه بهیست تو بیک که نشاختی چهره شهریار که این مهره امر و زاید کار بدان شاخ زین از نو به بدو گفت کاین را که آرد خرد ابا گوهر و زو با کار کرد که زین خداوند گوهر نش بهر چیز نمانده شهریار مراد و وفا که آید بر تو چه باد و مان تالاب جبار همی هر کسی دستا نه از دند زورگاه بر شد چندی سیاه و گرنه پیویم بسوی شست سر انجام سیرابی از کارزار همه بیم از مردم ناست ز گفتار ایشان سر آشفته بود زمین آهین تخت کین بود کجا اختر گشته افروز من ز باغش بیاد و در شکر راه نمانش منهای بیت بناید که در کس او را نرند که آتش و رخ بریان و درم و او یکس از گنج شاه همه نیکوئی اندر از پیش کن ازین برود اندوه بشو سخن بر سر نهاد آن کنی تلخ آرز که ای پیش خسر و ارجمند چنین هم بخیش بهیست تو چه نیکو بود و او با خوش که از فرود کند و درین ما	بشکون چاره خورشید همان تر کشد شیر و زین سپر نشست از بر زین و عفر گرفتار شد آن سر و فرستاد شیر و یکی را بر سر و پای و اگر خود زادی خردمند همی بود خسر و بدان مرغزار پرستنده را گفت خوشید بازار شویار که گوشت سر به داناو گفت کاین را به چنین شاخ و گنج خسر و یک چو آن گوهر آن زاد فرخ بدید نگونی بر هم کنون سر سر سر هم بلخ از نو به ز بازاران آرد و مان خوش چه خسر و زور آن سپر را بدید که نماند گنج او خسر و چو زدی که رفت تنها بود بدو گفت خسر و چو گوی همه شهر ایران ترا شمعند که پیش من کینه و غواری که مرگ تو باشد میان کوه کنون این زره چو نیکن کجا آنهم کام و آرام من سخن گفت از آن بیل بیک به ستور خود از آن قباد برادر بر کل کس نه شکار ز خسر و شد قوت منشته نه بدند گانش خیر و نه	سبا و اکت آید به شمن نیاز یکی بنده گرد بر شاخ یکی تیغ و زین را نو گران گرفتار شد آن سر و فرستاد شیر و ز آرام خرد و خجای و بنودش از نو به شک بند و خجای بند از برش سایه دار که شاخی بر زین گرامی و گران سیراه جاسه گذر ز آرام نیارمش کردن را به نیکو بهر سال صد نوبت سویی شهر یار اندر و بدید هم آنرا که او باشد از گوهر چه خورشید تانده و شین هم کنون بر خجای و بهر مرد و شمشیر کین بر شین بدان شاه روز بد کنون و او آن سخن گفت و خسر و نه آن ده گسار و نیکار به پیکار تو کید و یک تمن بمن بر گد گسار کنند بدست یکی بنده دور از گره سپر آسمان زین من که ترا جابر بدی نام من که ای گنج اگر دشمن خسر و که تو هیچ بر بد کن نیست که کنونش با با سوری هزار ابی تلخ ماند او با سار تو خورشید خیر و نه	چو روشن شود و شمن چای شب تیره گون اندر آید بلخ چو خورشید ز در و سان آید بتلخ دادند گنج و را چو جویم ازین گنبد تیر گرد یکی را بد و نوش از شد و ندیدی جهان از نه به یک چه کند شین زور دراز بدان شاخ به مهره زین جهان گوهر آن را بهای بر زنده و دو گوهر فروش تو این گوهر آن از کرد و بدید بشیر و به بنود از انسان بدو گفت شایا بلخ اندر فرشته از شاخ زین سپر بدست شیر و کانی سر چو روی شمشاد دید آن سیاه نیار و زدن کس بد و با و سر بدو گفت اگر شاه با رم دید چنین گفت پس گوید شاه بیایا چه خواهد نمودن سپر همی گفت بازار و شین یکی کوه زین سیاه کوه سیم دو کوه این دو گنج نهاده بلخ بر زین سیلی نیز یک او کنون سویی نیز با و شین بگو تا سویی طیسقوش بد چه کرد و نگردون بهر گشت قباد آمد و تلخ بر سر نهاد چنین است رسم سر کجا چو گوی که او من سیدم کجا چو گفتار دار نیکو کن بر خند گردان بر نیان چنان دان که زدن تلخ چنین داد و تلخ بدیشان جهان را بداریم با سیم ز ناخبر کاری که او را بدست	نند که گمان سگین کج رو به آنکه که بر خیزد از خواب بلخ سویی کلخ شد دشمن و یار نکرد و یکس یار و که هرگز نیاساید از کار کرد بهوشد بد و با و خرد و اگر که بدی مرد اگر مرگ بنان آمد آن پادشاهان بهر زو گوهر سپر دید و درم بدی را که بدی بکار که این را با کن پیش کوش که از بنده خفته سبید بریده یکی شاخ زین کمر زره پیش آمد گمانی بدست یکی بنده بر پیش او با کمر که دیدار او در زمانه نوست همه باز گشتند گریان ز راه چه در باغ باشد چه اندر برین گویا زینهارم دید که در کار شیار تر کن نگاه مگر کینا باز کرد و بهر دلش بد شد از روزگار کن نشسته تواند میان آن که زان چناب و دم چون تلخ بر اندر و بد جان تا یک که از روز و دست اسیر زورگاه بار بهنوش برید شد از شاخ پیش آن با آرام نشست بر تخت شاد بناید که او چشم داری و که کن که آن کام بدست بگیتی روان را با آه بر او خواندند آفرین کسان نشستی با آرام بر تخت تلخ که بهر و سپر و زین و بهیم کردار را هر به نام او در جهان ماند

بیزان کند پوزش آنگناه بحای نکو کار سیکه کتم نمودند گردان سر سحر شیم پیشانی چنین گفت کاخود مکوبید پیش چو بایخن پیشانی چنین گفت کز دل مکوبی که مارا باین گناه نباشد برین نیز سحر شیم بودند شادان ز فرزند خویش سپرداد و دختر ترا داد نیز غداوی و انما برایت نمود یکشتی دو حال نکو خواه را بیزوان که از من بود این گناه مگر ترا داد و دستگیر چو شنید پیغام او این مرد نشسته بد بر گلشنش بود بختک نمودن گزین بودا بجای که بایست نشاندن بایران و توران روم است توتیار بر دی ز نازک تنم بکار که آمدستی بکوس کلینوش گفت ای گزین مگر آنکه گفتار او بشنوی تو اکنون ز خسر و برین غم بد گفت شایان نوشه بک گزاره شهر پارسش بک کمون دست کرده بکش جهان را بر شاد و در بزرگ بسی و شاد و گرفته بدست بیابان نهادن گوی بک بسیار داشت و آن بک پیران شاد و نامدار چرا و ده بخت بک بسیار گاه و روزی سرا فرزند کسی بود نمان آفکار و بک یکایک بگفتند با او همه	کر آینه کرد و باین راه دل مرد درویش ز تشنگم دو ستاد را اگر نگیرد خشم جهان دیده و کار کرده روان چه از نوچه از دستان کهن بباید رفتن ره طبعون نه ایرانیان را بدین دستگاه پراز و کردی دل رستمان ز بوم و بر و پاک پیوند خویش همان گنج و بایگ و بسیار چیز سوی مردی رسانیت نمود کز ایشان بفرودختی گاه را بخشم که ویران شود گاه شاه بدن ز بجای که بودت گیر برفتند و ما پراز داغ و درد که گفتی زمین زویر از خویش پرویز پراز آتش با دوست همه تر نامور خواندشان که شیروی بخت شاد شست کجا آرمین بود سپهر پس نگه سخنانی من با جو که داند سخنان چنین یا کرد اگر یاری گوید از راه بدین تا گویم پیغام شاه سبا و اول تو نزنند از بد بدین تنگ دندان زهر چرم مکوبید و گفتار او بشنوی نشسته می بکوشش در گ در غم خفته بر جایگاه شست بدان تا بر سر سینه دردی بجای کشیدن از خاک بر سر گرفت ندیدند و هیچ فانی غم آورد چون نوری گد زبید آتش و فیه بر شست پراز غم شود جان آن کوه کبری بر شود و بخت شاد شست نمانند بر شسته و بک	چو اورام کرد و بکفتار من دو تن بایدیم پاک و نیکو سخن بد است شیروی کایرانیان مدارید کار جهان را بسج دو سینه و بیکام بر سجد بخراد گفتا مگر فتنه که با دافره اندوی یافتی و اگر آنکه گیتی پراز گنج تست بکی سوچین کی سوچم سپهر است و از سر جا بروم و اگر از بر تو جهان چیر گشت زیر دانه شاد که نیکو شست کتون پوشیدن این همه با جو و اگر آنکه نوزند بودت شست بدینگونه تا کشور طبعون ابا خوشی خود بستی بیان چو خرد برین و شست سخنموی خرد برین بخت تو این جو شون خود کردی گران بدین مهر آفرین خواست چنین داد پاسخ کفر قباد ولیکن مرا شاه ایران قباد چنین گفت اشتا که ای گزین کلینوش شنید و بر پاشی چو ستاد خرد برین رشاد که از من همی با بایست خوا دو مرد و خردمند پاکیزه گوی همه زو گوهر بر آواخته چو دید آن دو مرد و گزین بسی راند و شش بر می گشت هماندا از شاد و شاد گوی هم آنکه سوی آسمان کرد باشت گفت آنچه داری بک بخواه شدن بخت ازین گزین نماند بزرگی بفسد زنده سخن هر چه شنید بک شهنشاه شنید گفتا مرد	بی آزار دل گرد و از کار من کجا باید و از کار کهن که از بر گزیند پاک و نیکو که ازینج باید سرافراز گنج پراز آب خزان بیکار شستند بویزه که دستور خسر و بک چو از راه دین و سیر یافتی رسیده بهر شهری رنج پراگنده گشته بهر مرد و بوم بدان تا شود تازه آن بود که چشم خرد تر از تیر گشت بر اندیش از آن شست و گزین بدین نامداران ایران گوی شب روز ایشان زندگانی همه دیده پراز دل بزرگون همه نازی سپان بکشتون فرود آمدند آن دانا زبان را بایست بکشت چو داری همی کیست بدگمان سناری که گوهر بر آواخته خسرو را چند پیغام داد بسی اندرین پند انداز من اندر نهانی ندادم پیغام همه بدیدار این در بکشت پیغام آوردند از آن بک اگر گزیند اگر راه راست بدستار چنین بکشت روی سرمه یک اندر و گزین یافت به انالی اندر سبایه را بی آزار کرد آن بک بدان تا بیدار بک گوی چنین گفت کا داور گزین ازان بی منش کوه شاد نماند ازین همه شادمان نه در خشم خویش سپرد ما بیانش هر که از آن بک بر آورد جهان کی با دوسر	بسیار از من آنکه بکار جهان بدان چنین گفت کا داور گزین چو ستاد خرد برین رشاد شمارا باید شدن زو شاه چو خرد برین و شست بیامی بری نرد و فخر پدر یکی آنکه ناپاک خون پدر سه دیگر که خندان و دوسر و اگر آنکه قیصر بجای تو کرد بکچ تو از داری عیسی چه بود ز بیجاگان خواسته بکشت بدان بدگزین بد بهانه شتم ز بهر که کردی بیزوان گزین بدین کشتی از تو این بخت ازان شهر ترخان مار و سپند همه لشکرش کیسرا است کلینوش بر بکشت آنرا کلینوش گفت فرخ قباد کلینوش گفت جهان دیده نباشد خرد و خب گفتا تو اگر باز خواهی بگویم همه که بهر تانی کمن روز و شب پیامت کان تیغ بار آورد بر شاه شدت کرده شش نخندید خسر و باور گفت بیامد کلینوش نرد و گزین چو دیدند برین پیش نماز شمالیش ز برین بیای زرد ازان خفتگی خویش کز آنرا بدینگونه از شاد و دردی بسی راندند بر شاد و دردی که بکیر و آنرا که تو فک هم ازین دشتی گزین کرد کان سوی نامداران و تیغ بخت همه دستان و فیه و شتم کشان و گزینان آن دوسر بدان تا شود بک	مکوبیدم بد و آشکار و نمان از ایرانیان پاک و بد گزین دو دانه ای گویند و دیو گیر مگر گزین شاه آید بر راه بفرمان شستند سر و بر پا سخن باید گسری همه در پدر نیز دشت پاک زاده سپه که بودند از ایران همه نمان ز سر گزین از تو تیار خورد که قیصر بخوبی ز تو شاد بود ز نقرین بر دی تو آمد بک سخن ز بخت آفسانه شتم که اوست بکشتی بک زیم تو گزین شست که بودند و شهر یار بلند کشید و همی تیغ و سپه ز دیدار ایشان بکشت بآرام تیغ کشته بر خداد بکام تو با دوسر کار کرد که خرد شید با دوز جهان با تو پیام جاندار شاه رنه که کس پیش خسر و کشت سرسران در شت را آورد چنان چون بیاید بر شش که گفتار تو با خرد و بخت بگفت آن سخن گفتن بک بودند برین زمانی دراز پس بکشت او سندی لا جورد جهان آفرین رانان یا خرد همی گشتا شاد و بر دی زی همی بود بر پایش آن دوسر که بکیر و آنرا که تو فک ببازدیش و تیر و دل بک که گزین و تیغ بخت برین دوده بک سخن هر چه فرزند او کرد یکایک بر سوی سالار نو

خون هر چه گشتی که گشت است	مانا و گویای این تند است	گو ایخه بدخواه چون بشنود	زلفش برپا و شاهان شود
بگفتار بنی بر چو نیر و کنت	بدان و خرد و پیر و کنت	کسی که گنگار خواند ترا	وزان پس جهاندار و اند ترا
نیدیش ازین پس نیدیش است	که دشمن شود بر تو هم نشاد کام	نیز دان مرا کار خیر است	نهاده بدان گیشم خوست
پاسخ خسرو پیر را			
چو پیداکم تر و اندوه و رنج	بدانی که ازینج مانوش گنج	خسرو پیرم کنون پاسخ این همه	بدان تا بگویی بر پیش من
ز اندیشه او چو آگه شدم	از ایران شب تابیر و شدم	مرا خودی خوش است که شتر نیر	ازان خشم و آن روزگار من
شنیدم که بر شاه من بدید	زیر و بر خرم چو گوش این شنید	گنگار بهرام خود با سپاه	ندیدم جز از خشم پای زهر
وزان پس که باره باز آمد	دلای و جنگش فسر از آمد	چو آشفته اختر زار گشت	بیار است بر پیش باز و گاه
بفرمان نیران نیکه فرای	که اویت بر نیک بدر نهایی	چو ایران و توران بار شد	همه رفقه دوست با یار گشت
چو بندوی و ستم خالان بدید	بهر شوری سپاهان بدید	خدا کرده جان را به پیش من	همه کام بهرام ناکام شد
بریدیم بندوی راست و پاک	که او کرد بر شاه تار یک جا	چو گستم شد در جهان ناپدید	بل مروان و تیغ نیش من
و اگر آنکه گشتی تو از کار خوش	ازین تنگانه ندان باز خوش	بدان تا زنده زنده کار بدید	ز گیتی یک گوشه برگزید
بدان روز تان از گداز شدم	همی گنج نیش شاد شدم	بر این شاهان پیشین بدید	نیاید زان بر سرش بدید
شمار بجزیری نبود بنیاز	ز نیار و از گور و یوز و یاز	یکی کاخ بد کرده زنده شدم	نیزیکار بر دیگر آیین بدیدم
همی از پی آن بدین تنگانه	که از تو ناید یار برگزید	که از تو بد آید بدینسان گشت	همی زیتید اندامان دکام
بشای چو شد سال بر من	سیان چنان روزگار خوش	تو ادوی بیاد این سخن بگفت	نیتدا ختم اخترت را زد
ز رای برین نزد نامر بود	گر بود و بر گوشت جامه بود	یکی تیغ نهندی و پیل سفید	اگر خند بگشت بر زمان
سوی تو یک نامر برید	نیتدا چو دیدم من ز غم نیتدا	چو اندم گی مرد نهندی بر	خزاین بود و مار با گیتی سید
بدان نامر در بد کشادان	که شادانی و خسروی را نیدی	که چون ماه آرد بود روز و	خنگوی بر گویند و یار گید
دخشان شود و روزگار بوی	تو تاج می را بر سر بخت	مرا آن خون این مان شد در	جهان را تو با نخی جهاندار
نباشد مرا بر حسن رنج و روز	شور و روز خوش چنین لاو	ز بخشایش وین پیوند مهر	ز دل برانی نشایست
بر اوست با اختر تو خشم	ندانم کسی آن سخن بشنم	گر آید و دیگر کسی که نیتدا	مردم درم هیچ از آن مجرب
و اگر آنکه گشتی ز زندان و بند	که آمد ز ما کسی بر گزند	چنین بود تا بود کار جهان	مگر خودی بشنم که را نگاه
که هر کس که از دشمنان بدید	و داد جهان ز زندگانی بدید	نیز ندان ما و خرد دیوان بدید	برگان پیشین و شام بدید
بدان را بندهان همیشه شدم	کن ندان خوار گشتیم	کنون من شنیدم که کردی ما	که نیکان از ایشان بوان بدید
چو مهر شدی که کار شاد کن	بدانی تو داند و رایا کن	سخنهای بر سر که نیتدا	مرا آن را که بد بدتر از او
و اگر آنکه از خواسته گشت	خردمندی در آن نیتدا	ز کس ما خستیم خوار و نیتدا	مگر چند امید بخت از نیتدا
جز اندیشه ایزدی و شتم	سخنهای خوار بگشت	زیر و دان پذیریم آن تاج و	هر آنکس که او است با نیتدا
نباشد بگیتی جز از خست و شو	فروزی تویم در کاست او	بجستیم خوشنودی داد و	فروان کشیدم آن تاج و
پیرسد که او از تو دانا تر است	بر نیکه بد بدتر از او تر است	همان بر گشتان که پیشین	ز بخشش بگوشتش ندیدم
همه نیتدا و سیم و زانند	کسی را نیتدا تو نیتدا	از ایشان ترا دل بر آفتاب	که در اینز بالا شست
و لیکن من از هر یک بکار	که بر خاند این پهلوی نیتدا	جهاندار گشتای در رخ	نباید که در زانان فرود
پس ز ما هر آنکس که گشت	خوارند و داند بکار نیتدا	همان جهان اندرین نیتدا	و گفتار و کار را بگزارند
نیز دان که کار گشتی بد	بجستیم جهان خوار گشتی ازین	ز آیین بود این تاج و	که از او ازین بل بگشت
برین کار بگشتان چو بد	بزرگان بیدار دل خرد	بدینا نیتدا بگزارند	که از این پس کسی را نیتدا
چو آید و چو نیتدا از نیتدا	جهان شک و شور و خست	همان نیتدا که نیتدا	مگر کشور و مردم نیتدا
خوار و درم نیتدا از نیتدا	جهان مهر و کشت نیتدا	زین پاکد امن نیتدا	پس از بد و بد و سیم

نیتدا

چو کشته برادر هم از مهرش چو اندر جهان کم شود جود که هر که کرد و دیار ندارد اگر پاسخ گفتند بشنوس بیا بدید هر جای شمع کین سیاهان بپشتند خود سیاه چو کینه ای کین برگرفت جز از آنست چو کینه ای کانه سپید فرستادم از چاکر ببر ویم بر دشمنان خفا که لاج گشتند از کشته شدن چو دینم بپشت شمشیر گشت پراگنده افکندید اوی خواریدید و با بر کشته جز از مشک کافور و خوشبو ز سر و ز اوان کشیدیم چنین بیت شمشیر الی و نماند کس اندر جهان راسخی همی داد و خواستند بپاد ایا پور کم زور اندک خرد شود سپیدم شاه سپید اگر زیر دامن پرتند شیر گشت هر که گفتی ز کار سپاه ز یکایکشان شهر را بستند چو از سر روی باز خوانی سپاه سر عجم یکایک زین برکنند مگر تا تو دیار او نشکنند چو سالی چنین بر تو برگزند که بر سپاهش بشین و بد سخنانه از یاد کار تو بود تو دخی کنی هم تو باسی گوا بدانکه بهرام بسته میان شوندند ایرانیان آنچه بود بگوید ترا از فرخ پدید نیاطوس امهر داد همزار که هر که به ایستای برار بیزو که تیر فرستاد من	چو پنهان پرمایه از بیم تاج جهان کیسه آباد باشد تاج چنانم که در خانه که خدک زینیری که بر سر کردگار نه این گنجها گردن کرده ام بکشوری در نهادند گنج ز دینار و زر گوهر شاهوار چنان خوست ز دینار و زر یکی در خراسان یکی خست چو دشمن ز گیتی پراگنده شد چو گنج در مهابرا گنده شد درم را یکی بیخ نوحا خست بهر دیر و دره و دودنزار خز از رسم این نوروز مهر سرنگس که را بدی ز ریت در گنج خضر اوج عروس همه دینان خودن آسان شد همه که دخواهی جهان پر کردند چو بودی خرومند نزدیک تو چنان دان که این گنج نیست بخشش نباشد و در دستگاه چو بی گنج باشی نیای سپاه ز بیداشت آن نیای سپاه بدان تا که رام تخت ناز که ایران چو بیت خرم مبار سپاه و سلج است دیوار او کز این پس بود غارت و غارت من ایدم خندیم که چو گنج که چون باز خواهد که آید کار و خاکرون او ازین جفا چو قهر زگر و بلا زنج بست بروی سپاهی نشا کیت مر ازین چیزی که بایست کرد گشت آنکه بدینر گنجور کجا شک بر مهره بدینار صداب که نامی بچرخ برین ز در سجا که گفته سخن	درم بسته دار و زهر خراج ندیده کسی تا جوبه خراج چو سستی کند پست گرد و سر همانا چیم بر و ز شمار که گرد ازین گان بکرده ام نیایند گنج ازین بیند رخ زیاتوت و از تاج گوهر نگار که ماراد و ز اختر نیک بر در کشور نیم روز خست همه گنج مایه گنده شد ز دینار و زر بکرده گنده شد سوی شادی فرخی خست پراگنده دینار بدینار ز اسپان و ازینده خوچهر چنین بار بار برینان بست کجا دتیم ازین روز پس بدانیش بیکسر برسان شد پراز و در کاری و ناسودند که روشن بد جان تا یک تو زمانه کنون پاک و شست فوسین خاندن بر کس شاه ترازیر دستان خوانند شاه ندانم بی راه سودا گردند نشینم بی رخ و گرم و گداز شگفته همیشه گل کامگار بیرش بهر تر باغدار او خروش و داران کین خفت همی مردم نامترا و است بدانیش با او کند کارزار تو کی خود شناسی جفا ز وفا بردی چو پرویز و اما و است نشاید دان که یک کوه است بجای نیاطوس روز نرد همان موبد پاک و ستور ز شقال گنجی که در دهم شمار همه کرده از آخر با گزین گنج اندر افکند چو کین	ز مهر سجاده هم از کشت و در همانا شنیدی که دانا گفت در آنکه گفتی که از تافتن بایران هر آنکه که اسوده نیایان بیدار شاهان ما گندگار چو بنه آمد زرب همان جامه تخت شمشیر برای و کوشش جستم سیاه زیر طاس ازین پین پیدانیم بهر برم شد پیش کارگر زیاتوت و زر گوهر شاهوار بدان سال چون باز جستم جز از بار و دینار بندستان جز از جوشن خود و کپال تیغ همی تا خندی بدگاه ما خز اوان ز شمشیر خندیم کنون چون شنیدم ز فرمان تو همان پرگزندان که ز تو آ بدان نبود کسی رازبان هم آرش پادشاهی بود در اید و نگ از تو بدشمن سگن که بر خاندن دهان چنین است پاسخ که ازین سخن سواران پراگنده که درم بر پراز و کس و سپه نارویی اگر فکری خیره دیوار باغ زن و کودک و بوم ایرانیان چنان دان که نشیر و ان قباد در آنکه دادی ز قهر سیاه بدان پاسخ این کیدی که خرد هر آنکس که گیتی بدید بران رزم نردان را بود ز خوبی و از مردی کرده ام که در گنج نایره بد صد هزار بدینگونه پر و ز خوشتاب در ویرانه با جیل و سیاه بند نیدان مرا بیج سود و زیان	پدید آمد از گاه و زار زار چو راز سخن کشت و از نیت نیاسودی ازین گنج کین خفت بکشوری برینار و سیاه ستوده دل و نیکو امان ما بدانیش بهر گوهر و شیم ببر و دینار گنج از دست خز و نادران ایرانیان سپید بهر کجا بنشانیم ز دینار کشیدند چندان گهر همان جامه و آلت کارزار چو صد بار دینار بد صد هزار چو از کشور و دم و جادوستان ز ما این بودی کسی راز نیچسید گردن کس از راه ما بفرجام با دوش خندانیم جهان را بد اندر پیمان تو که تیره شبان او ز تو آند که گنجی رسیده باز از انیان چنان بی درم و تپای بود همه بدست برین رسد چو شیر کنی دشمن جان بود فرز آید این نامور گنج من پدید آمد کنون ناز زار چو پانیز گرد و زرم دم خت چو باغ و چشم و دیوار باغ بایدیشه بدیند و پیمان باند ز نامه چنین کرد و داد مرا خواندی بدلی خوش کام بگویم خزان نیز کاند خرد بفراندرش بیج باشد خرد سپاه جان پیش من خوار بود بپادشاه آن روز شمرده ام که در دم بدان میان یار در او مرد و دانا ندید هیچ که در دشت با ما و پیمانند ز ترساشندی تو از ازان

نیت

سرا فرزند مردی و کند آوری سرا راه را از مردان یک زبان بیست پای قباد که نشاند از نیک بداندی نه برکت پاسی بی بر بند که ای از روان جهان یادگار سنگ و دیو پادشاه آزادگان ز خسر و چو پاد آوری تا قباد بدی دور کرد آشکار و نهان بردی جهاندار شد بر گره که آینه بداد و گشت زمان وزان رنج و زنجیر یلچ گنج سواران میدان شیران چین کز او گشت اقلیم زیر و زبر نیارست گردنش را بسو سواران جنگی و فرزانگان اگر سال را چند بالا نبود کجا آب خاکستنج من است کجایم و جانیم آسان است ز هر گوشت دید با نینیب که آن شاه واکشکار نامدار کز او را ناخوب آوای سحر شنید ز پیغام آن پیش و بسر و در و دانا بر گنده خاک بشیر روی بی مغز و بیدنگاه که در آبی و شستندی ستوه دو دست گرامی بسر بر نهاد شدند آینه لشکرش ترس کار بدانیش اسیر کرد خواب زبان شان بخت بدیدیم که او بود و تر باشد از پودید چو بی گنج باند بیا به سپاه سوی خانه رفتن آراستند چیزی که در کعبه بخون گم کرد که زان بر او بدو از باوید در است از ان زنگانی نه بر خشت آبی که کام گاه	همه کرد بر کرد او خسر و ان برفتی خود از گنج مانا گمان مرا تاج نیر و ان بسر بر نهاد همه کار نیر و ان پسندیده ام برین پادشاهی کنم آفرین بدان کور و نیر و ان کوی من هر دو پیر و و دباشین چو پوششک طوط و جمشید ز بدست صفا کازی بست که از آینه سیم خانه کرد همان در خوشاب بدیدیش کجا شد شکر فرا سیاب چو خیر و شیر آزاد و مرد چو با سپاس کانه زمار سپهر نیای من آن شاه شوخ و دل که اندر بنهر این از ان بیک جهان را سپردم بنیک نه چو نیکو بزرگ بر این جهان تو بودی پادشاه خوش گم چو روز می بر کس بگذرد همه یکدیگر بکشتن و بکشد چو مار فتنه با شمشیر بکشد بر یکان لهر و در و دناخت برفتند گریان ز پیش روی افسوس خوردن شیر و پیر و پیر و ناخوش شدن سرداران از ان	همه فیلسوف و در و دسودان میچاند و نیستی در جهان نیر و ان سر و دم و باو بازو همان شمع و تلخی بسوی مرده ام که آباد با دانا ز زمین که مار کون و گشت آبروی سخن خرسینده و گوییدن که ایشان جهان بدیدیم بردی زنگنه مانه خشت وز خانه گیتی پیر و فسانه کرد ز با قوت خرسینده و بکشد که دیگر چو کس ننید و خواب کجا شیر گرفت اندر نیر و فرزند و تر و زمار سپهر جهان را کسر نو شیر و ان بسال آن کی از در کس بیک نماند که روزی بمن بدید همه تیره گرد و امید همان بی آزاری خوش گم اگر باز خواندند آرد خرد بوم و سر آتش اندر زنده ز پس و ز کار از جهان بخورد بسر و دناک مانه در و دناخت براز و در و دل پیر و یکان افسوس خوردن شیر و پیر و پیر و ناخوش شدن سرداران از ان	که نیر و ان چو خواند ان گشت در گنج گیتی که حجت بکوی نیر و ان سر و دم و باو بازو مرا بود شاهی بی هشت سال چو نیر و ان پیر و دناخت که پیر و دناختی تو باو کتم آفرین بر جهان سر که دیو و در و دناخت چو آتش که بر دی بفرست همان نیر و کاس و آراست سیاوش همان نماند نیر و کجا برستم و زال و اسفندیار چو شمشیر که بی که دین بی همان نامور شاه بهرام گور کجا شد حلی و حقیقت شایع پیر و دناخت این جهان فراخ بسی راه و شوار گشت نماند نیر و من نیر و دناخت در دست گفتا و زنگان پیام من نیست سوی جهان پیر و دناخت که در و دناخت چو بر ما سر آمدش و کس نماند نیر و دناخت چو بشیند شیر و دناخت بگفتا و زشت و بخون پیر ز فرکانش بر بی خون چکید که پیر و دناخت نیر و دناخت بگفتا و زشت و بخون پیر تو او را بدی نامش و از ان گفتا و بشیند نیر و دناخت بیشین و نیر و دناخت نمودی جز و شاه را نیک یار بر آمد برین کار یک ماه باز کون شیر و نیر و دناخت زهرم بیا و سو طیفون	همه این چو بخت تر گشته کون تو بکون را و نیر و دناخت نماند نیر و دناخت کس نیر و دناخت نیاز و نیر و دناخت سر کار ما با دناخت که او را ندیدیم بر گز چو روش سر آمد نیر و دناخت چو بر و زنگ قان شیر گز که بگفت گیتی بند و سر و گشتش سر و دناخت که ایشان نیر و دناخت پیر و دناخت و زنگانه و دناخت که چون او نیر و دناخت همه کار ایشان شد نیر و دناخت باند نیر و دناخت بسی دشمن از پیش بر و دناخت بگفتا و زشت و بخون پیر جهان نیر و دناخت نیر و دناخت و نیر و دناخت پیر و دناخت چو شیر و دناخت طیای نیر و دناخت پیر و دناخت دناخت نیر و دناخت چو آنرا همی سوختندی هجر هم گاهی او بشکر رسید پسای اندر آرد سران سپاه ز گردان بیکانه و دناخت نخانش جز برین و دناخت اگر از جندی بود و دناخت که نیر و دناخت خوشش همه چو شیر نیر و دناخت هم او بود و زشت و دناخت شب و روز و دناخت جهان را بر سر و دناخت پیر و دناخت	سکنت آمد ز انکه چو قیصری گر اندازد بیکار نیر و دناخت در پانچ این بیکار نیر و دناخت نیر و دناخت بیکار و دناخت کسی کای جهان داد و دناخت نیر و دناخت نیر و دناخت شما ای گرامی نیر و دناخت بیر و دناخت کوز و دناخت فرزند و فرخ که از جهان نیر و دناخت نیر و دناخت جهان شد سوی این بیکار نیر و دناخت کجا کنگ و زنگ و دناخت چو گز و زشت و دناخت کجا رفت بیکار نیر و دناخت نیر و دناخت نیر و دناخت شدند ان بزرگان و دناخت زشتان مران نیر و دناخت همه و دناخت نیر و دناخت نیر و دناخت نیر و دناخت که چون نیر و دناخت بسی بر نیر و دناخت بدانیش ان کجا گشت چو شاد و خرد و نیر و دناخت بیر و دناخت نیر و دناخت یکایک بداد و دناخت چو نیر و دناخت فرمان از نیر و دناخت از ان که و دناخت چو نیر و دناخت نیر و دناخت نیر و دناخت نیاید که دار و دناخت چنان گفت شیر و دناخت چو پانچ نیر و دناخت بر نیر و دناخت ابشاه بودی و دناخت بسی با و دناخت چو گاه شد و دناخت

بیاد بخت خانه اورا بدید بیار چشمش چو آب ببار همی گفت شام بار و آشورا کجاست آن سرودی و زور و فر کجاست آن سرود افروز جان ببار کجاست آن سواران زین کجاست آن خنکوی شیرین سپهر خستی تا بود و بار هر آنکس که او کاخ سرور شود خدا این همه ایران ایران بشیر روی گویند بشیر شاه بیزد آن جان تو ای شهریار ببرید هر جا انگشت خویش چو شیر روی ترسد و خام بود برقند هر کس که کرده بود که کجا بگفتم و این دیگر است چو خوشی فرزند پدر با پس چنین داد و پاسخ که او را بدید کنده همی جست بدو شاه ندانست که نام او در جهان سر سوختی جست بدو شاه بدو گفت این روزم کار است یکی خنجر نیز دادش چو آب همی دل گوی بدو خوش بران چنین گفت خسرو که اندر آن برو پشت آب و مشک غیر را با جامه و آبستان ببار یکی جامه نو بر سر کشید بدو گفت که در جهان جهان بی آناری و رستی بگرین گرامی ده و پنج فرزند بود پیشیند شیر روی چند گریست که کس از شاهستان نبرد سر آمدن کار بر وزیر شاه از سر جویای بدل که چند بخش و جزا تا نماند درم چو آورد در این روز خسرو	شده لعل خنجر و خنجر کنارش ز دیده چو دریا کنار بزرگاست گدا و دلاور گدا جهان را همی درستی زیر بر که با تخت زر بود و باگو شوار که دشمن بدستش نشان بر نام کجاست آن که رای و شوق دران کنون از پس نیت آمد شست بگیتی نیاید شش گسخت بود بر آمد همه کانه به گمان نه این بدست او را این پیشگاه بیزد روز و مهر و خنجر ببار بریده همیشه درشت خویش همان تخت زیر اندر دم بود بدان کاتاب اندر آورده بود ترا خود جز این دوری در دست همه نیکان را بر بند سر نیاز دگر مرد و مرزشت نام بدان که کندش نهانی تبار سپاهان که آن میان ممان چنین نیاید بدو روی بره چو سر کشید این کار است بیاد کشنده ولی شتاب که آمد در راه و ز کار گران بدست فرومایه بگمان یکی پاک تر جامه دهند بر همیکه در خسرو و فرقت شتاب بدان تاریخ جان تان اندید همی راز خویش از تو در نهان چو غرضی که یابی بدو آفرین بایوان شاه آنکه در بند بود وزان پس گمان فرستاد که از نامزد این پیشین شنود شد آن نام که گسخت و سیاه گراید و کند جان انجوی کند که بر این دگر چه دست و زخم در شیر روی و شیرین کشان	زانی همی بود بر پیش شاه همان زنده بود و از رود کجاست آن زندگی و آتشگاه کجاست آن شهبان و رشک کجاست آن پیش بدو زین کرب کجاست آنکه راه را نشان نهر خنجر تنها چو اماند ز فرزند نشان بدو نشوند همه بوم ایران تو ویران شمر فرزون زین نباشد کسی رسا نباشد سپاه تو هم پایدار اگر دست من برین پس نبرد چو در خانه شد آتش بر فروخت خروشان بیاد سوی بارگاه بهر لب همی بود و با سرود کجاست آن مهرت و فردگاه کجاست آنکه روبرو بارگاه و سران که ز تو اندر بدی ناشکیب عجای زین و فرمان بران ز دفتر چنین روزی خواهد ز رخ زمانه سپه آمو شوند کنام بلبلان و شیران شمر ز لشکر که آمدش فریاد خواه چو بر خیزد از چار سو کارزار بساز زمین بر مباد و درود همه آنکس خوش کسیر شجرت نهر پیش ازین پسستان بدین اندر و بر کاید زدن تن خشک بر سوک و لاله جود زهری همان پیر و اندشت که هرگز بسینا در غم شست وزین نیز کشای لب بخن و را دید باند و در پیشگاه که زانیده را بر تو باید گشت بگیتی بخود کس مهر او ندانست که او که همی راز وی شکاه سخن بود و گفتار دراز در خانه پادشاه را بخت که بنید کرد و از دگر گرفت که خسرو بدو بگوشد تبار بدو که گشته ششخت شاه بدو پس هرگز که گشته شاه که در دمر اندر دم از دما چو بنید فرست از شتاب اگر دست من شتاب بیکرمان خواستن شیر روی شیرین را و شستن شیرین خود را و شسته شدن شیرین	زینا خسرو دل جان رفعت و در خسرو زود دل بر زود کجاست آنکه دانه و تخت علاج کجاست آنکه تنهای نقش ز گوهر فکند که بر گره همه گشته از جان تو نا امید که زهرش فروز شاه از پای هر چو بالای فروز دلاوت است که چون او نبیند یکی تاج گاه کنون اندر آید سوختن گ سر بدست گالت نکون ر باد بدان تا بنیم بداندیش را شب روز ترسان باز در کا که روز بزرگان بخواب رسید ازان کار سپید و دگر دند یاد یکی گاه دارد یک زیر گاه که در جنگ شان چون یکی بدو که این پنج بر سر آر و مان سر و بدید اگر بر سپه همی که در گردن او شسته بدان کار انگشت سپهستان چو فرزند خود یاد دارم ترا شکانش ز ترکان بخ چلیپ غریبم درین شهری با حجت بر بدی که چنین گفت کاین رشتا یکی طشت زین بر شاه برد بزرگم همه تو بهر کار گاه حکمران شاه جهان بر درید اگر گنج یابی اگر در درج بایوان آن شهنشاهان شند همه داشت آن نامه افروخت بزرگ و مردی و آن دستگاه بخایه بدندان چو بر و جنگ بروز سپید شهبان سیاه همه نیکوی اندر اندیشه کن وفا داری از دستان کن که شد کشته آن شاه و آفرین

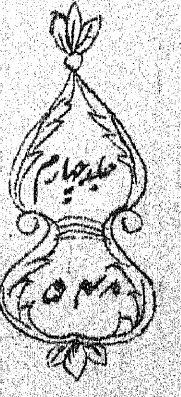
[illegible]

زوی هر زمان خوشترین جز از بد باشد مکافات بد بیکهفته بیمار بود و مرد چو بر کام دل کارگاری بود چو شد اسپری روزی زود با موصفتی که به بندگی میان بیاید بر تخت کئی بر تخت همه کار بر دوار و این که بنید مرا و این بیاری که کنم همی بود بر تخت بر چهار ماه زهرم فرخ را در خوازند سنگ گفت فرزند شایسته سیر زکس که جوید بدل را همه دوستان را گرامی کنیم چو یک ماه بگذشت بر تخت یکی پستارش بدل دوست پستار نشیند و پاشخ زاد چو بگذشت چندین روز همی جست از کینه بر شاه همی پادشاهی پایان سپید بنور سر چه داری ای پادشاه سیر انگه که روزی زود گردد چو بگذشت از شاه شد روزگرد که باری تزدی مرا نادم	بران که بر بود چند آفرین چنین از ره داد و او کس ابا خوشترین نام نیکی بود چو بر آرزو تن بخاری بود گر آفرین بود سالگره گشت ز دانش سکه بر سپهر روان گرفت او بی این جهان است کزین پس بهشت به کین گفته که کند بر دبار کس پیش شکست اندر آید نگاه بران تخت شایسته نشاند نخواهم بجز این دجهان ندارد و اندران کاستی همان را بر جان می کنیم بناک اندر آمد سرخشت او بنگاه روزی بر او گذشت نیز فرخ را و این کرد یاد که بسته پیش آن شد و او چنان کینش نه زشت کار زهر سوخی دشمن آمد پدید که فردا اگر دیگر اندیش را نهاد و همی باه کرد و بدست باه سفند در اندر زوار گشتی سپهر بلند از برم	چنین تاب را و بریدید چرم همیشه پوران جهان را بر چنین است این پنج روان اگر مرد گنج و گر مرد خج ترا بار کرد در با بادوس میرفت خون از تنش زدم نخست از خاک با و سپهر توانا بهر کار و مانا توان نه رخت بود جا و نه گنج که باشد بهر جات فریادین پادشاهی آرزوم دخت چهار ماه بود بر تخت نشستن آرزوم دخت و مروتش کسی که ز میان من بگذرد شد او نیز دران تخت میشاه پادشاهی فرخ را و یک ماه بود بر تخت نشستن فرخ را و دو کشته شدش بدست بنده برارش چون جان پاک نشد همه زیر ستان ز من بپنید یکی بنده کوش چو سر سوخی سوی آن پستار پیغام کرد چو بنید این شاه بیتاب از او شاه بر شو بندگران همین پوش از زوار آمد بهر مگون باشد تخت ساسانیان ستاند تو دیگر را و بد پادشاهی نیز کرد و بدست سال بود بر تخت نشستن نیز کرد و دواند ز کردن سپهر اران نه روز بزرگ نه روز نیان نماند بهر کس بر دراز	انجام جان را بخوار سبب چشش ماه بگذشت بر کار چو درویش باشی بهر دور چو صد سال شاهی بود چو هزار رنگین ز خیل این پیچی سرا یکی دختر می دیگر آرزوم نام خستین چنین گفت کا بخور هر آنکس که باشد مراد و ستار بخاری تنش را بر برم بار همه کار گردنده چرخ این بود چو بر تخت نشست کرد آفرین بگیتی هر آنکس که جوید کسی که بود از سپه ما برنج سپه خواند یک سر به آفرین سپه چشم بد نام آن بی هنر بیای ز من بیکران خواسته سپه چشم را بند بر پای کرد در باره روزی خدمت شاه بخور و بیکوفته از آن پست چنین است که در گردنده در بخور بر سر چه داری ای پادشاه بدشمن رسد آنچه باشد گنج چو گشت این سخن گوی دیگر زمانه زمانیت چون نگوی	چرا بوی از کار سید اوداد بیدنا گمان کن بر کار او چه دوزخ بود زندگانی بیم چو شد صبحی و چه ده ایجا که بر پایه تر زین تر است جفا ز قاج بزرگی شد و شاد کام جهان دیده و کار کرده روان چنانم من او را که پروردگار ز و ستان تازی و روی سوار ز پرورده خویش یکین بود بینگی روان بر جهان آفرین چو من شاه باشم نگردد بلند مکافات آن رخ بخشیم گنج که بی تو سباده زبان زمین کوچون او سوار گردون دگر بگویم هر کس تاجت اگر است بزند آن درون در جای کرد از شاه را عمر کوتاه شد هر آنکس که بشنید بر شو گیت نگه کن که در چند بای تو بهر تو بخند بهر دشمن من بد و تار و انت نباشد رخ که از روش روز گشت سیر ندارد کس آلت داری

بیارای خوان و بهر پای جام دست را به تبار چندین بپند تواند آفریدون فروز ترند چو بر خردی تخت بنفشه بجویم بپندی و فرزانه ز نامست تا جاودانند بزرگان بر او آفرین خوانند عمر آنکه به پیمان را امیر چو بخت عرب بر عجم چهره شد هانی نشسته بود و بخت بداد جهان آفرین کردگار بفرمود تا پادشاه خرد راه برفت و گرانمایگان را برسد همی گفت کین زمر را روی نخست آفرین کرد و کردگار که این خانه از پادشاهی است همان شیر کیوان را بر شده است چو گاه ششم ازین را بفرخ که برین پیشگست آید از تازیان که از قادی تالب جویبار پذیریم با سوا باز گران بدین نیز خنجر بود و سر زبان چو ماهی سوراخ این ستران که بشویم و مری بکار آوریم همه کردن خواست هر چه هست ز نامستان گزیران سپاه سخن هر چه گفتیم باد و گوی چنان دان که اندر سلی سنج همیشه بپزدان پستی گرای همیشه بپزدان شایسته کند چو گیتی شود تنگ بر شهر بار که خوشن کن ایچ شستی بکار تو بدو دوشین بی آزار باش بگرود این رخمای دراز بپزدان از ایشان گوی ماه شبه آید کی چشم دشمنان کند پایه شود و مرم ز جوی	ز تبار گشته سیر سحر نام بسن این مشهور سپهر بلند چو پرویز با تخت و افشرد کلاه بزرگی بس بر خجند همان رزم تنیدی و مروت که مرده شود کالبد زیر گرد در اشهر بار زمین خوانند ستوده و را خاق فی نظیر همی بخت ساسانیان تیر شد شده راه دوزخ بدیدار شد بپایه می بندد را کردگار بپایه و بر کشد با سپاه هر آنکس که بود بدیدار کرد ره آب شامان بدین جوی کز او دید نیک و بد کردگار نه بشکام فیروزی فریست عطار و سرج دو یک شده است که مار ازونیت جز بفرخ شماره نگردد و دیگر بر زبان زمین را به خشم با شهم یار بخویم و بیم کند آوران که نشسته شود صد سر زبان که گوپال دارند و گزگران بر ایشان جهان تنگ تار و بیم پرستند و جامهای شست هر آنکس که آید ز نهار خواه بپایه سمان را نیز روی کسی که بخت با دست سنج بپزدان دل زین پستی گرای جهان آفرین را نیایش کند کو گنج و تن بهمان گرای گیتی جزا و نیت پروردگار همیشه بر پیش جبار باش نخستین راز است پیش فراز ز دیانت از بر سر کلاه نهفته کسی را خروشان کند سواران کلات آرد و گنگای	اگر چرخ گردون کشد زمین تو که با پیل و با شیر بازی کند چو چشید دیوت بفرمان نبود چنین گفت کرد و چرخ روان که بر کس نماند همه روز بخت چونیکو بود شاه را داد و دین بر نیگونه تاسا شد بر مروت اگر چرخ گردون کشد زمین تو که با پیل و با شیر بازی کند چو چشید دیوت بفرمان نبود چنین گفت کرد و چرخ روان که بر کس نماند همه روز بخت چونیکو بود شاه را داد و دین بر نیگونه تاسا شد بر مروت	سرانجام خشت هست بالین تو چنان دان که از بی نیازی کند چو کاوس جانت بپزدان نبود سهم پاک فرزند نوشیدوان که هیچ و نه و بیم شاهی نه بخت ز نامش بنامه پاز آفرین همی ماه و خورشید بر سر گشت سرانجام خشت هست بالین تو چنان دان که از بی نیازی کند چو کاوس جانت بپزدان نبود سهم پاک فرزند نوشیدوان که هیچ و نه و بیم شاهی نه بخت ز نامش بنامه پاز آفرین همی ماه و خورشید بر سر گشت	اگر شاه کردی سرانجام چه تو بپایان شوی او کاوند و راز بهر نیکی که کن که با نبرد کرد پدر بر پدر پادشاهی مرشد همی نام جاوید ماند نه کام بر ارم که تازه ماند نسیم چنان که بجا فرسار عرب کزین سعد و قاص را با سپاه بر آمد ز شامان جهان را قیصر در گونه نشد چرخ گردون بپزدان چو گاه شد از آن سخن نبرد کرد ستاره شمر بود و بسیار شوش نه نیست رستم شمار سپهر یکی نامه سو برادر بر و گندگار تر و ز مانه نسیم ز بهرام و ز بهر هت مارا گزید همه بود دنیا بهر نسیم دریغ آن هر قوت و دوزخ و گشت از ایشان فرستاده آمد بن بدان تا فرو شیم و بخریم چهر چنین گفت و کرد و دانست چو گلبوی طبله و چون ارمن اگر زور هست اگر نیک و بد چو نامه بخوانی تو با مهران همی دون کلام هر چه داری و آید کز او شادمانیم و زوینیب در ازین سن آگاهی اردوی چو بپزدان بی این چنین سنج و آرد تو با هر که از دود و دما بود رمانی نیام سرانجام ازین گندار را را بر و زوینیب دریغ آن سرو تاج و آن هر دوا چو با بخت منبر بر سر شود چو روز اندر آید بر و زوینیب بر بخت که دیگر بر سر شود ز میان که دود و زوینیب باید می این از آن این	ز آغاز تخت و زفر جام چه چرا می درازست چندین مناز چو کرد این بر فروخته هفت کرد خز و خوشه و سرج و پای مرشد بپزدان کام و برافراز نام بن و بنج باز جهان بر نسیم که از تیغ او و ز گشتی شوش فرستاد تا زرم جوی ز شاه نهان شد ز گشت پیدایش ز آردگان پاک برید مهر ز بهر سو سپاه اندر آورد کرد بگفتار موبد نهاده و دوش ستاره شمر بود با داد و مهر نبشت و سخنها بهر یاد کرد از ایرا گرفت را بر نسیم نشانید گند شستن ز رخ بلند وزان خامشی بر گزیم همه دریغ آن بزرگی و آن فروخت سخن رفت هر گونه بر نسیم وزان پس فرونی بگویم نیز بجزا خرد کرد و دانست بجنگند با کیشل هر نسیم بگر و زوشی بر باید ستند بر انداز و بر ساز و شکر بران بهر سوزی خور آرد گشت زانی فراز و زانی نشیب سپایش اندرین کار نگین لبی که از بیشتر که مکر و نیاز اگر سپهر اگر مرم و زوینیب خوشا باد از شین ایران زمین که تا چون بود کار من با عوا که خوا بپزدان تخت شاهی باد همه نام بود و بکر و مهر شود شود و شان سرافراز نشیب بداد و بختش کس نکند گرای شود کزنی و کاستی زلفین نهانند با آفرین

باز

زخم کمان کس جزا تو نماند وزان بیکه چون فریدون گو یکی بنجم کوب باخسردان بآس پرستندگان تواند شهنشاه گفت این اندر خورشید مرا بخت ششم به آید زنگ شهنشاه باید که اورا به رنج مسکن از چنین پاسخ آورده بزرگان و زکات خاقان چین کنازنگ هر دوست ماهوی نیز چوبی از در انام وادیم وارز که بر نیز از ان کن که بزرده فرخ زاد به هم برده و دست چو پرو و دو گارش چنان آفرید بعد از راه خراسان گفت خروشی بر اند ز لشکر بنار گفتند ای شاه مانده ایم چون بوم آباد و فرزند و گنج که با بوم آباد بگذاشتیم که یکسری از ان تالش کنی خواجه که آید شما را گزید وزان پس بیازگانان چین فرخ زاد هر دو لشکر براند زری سوی گرگان بیامد چنان یکی نامه نوشت بهادر و خشم تخت آفرین کرد و کردگار گفت آنکه مرا جدا برده کنون تا و طبعی شکر است بر و هم کس فرستم بدین برونی بر افکند برسان با تخت آفرین کرد و کردگار بی ریشه تا پیران عقاب سپه سالاران و پیر و زگر سوی مرزبانان گنج و گاه پنا بختند و گردنکشان چو برام از و نه آمد پدید گر آید که نرسد و در کردگار	که با بک بخت باید نشاند چو آتش سیکه کار بر سازد بزرگان و بیدار دل و بدن بساری همه بندگان تواند مرا در دل اندیشه دیگر است یکی درستان زو برین بخت نماند بجا و شود سوی گنج کر اندیشه گرد و پیله تبا بیانید و بر ما گفت آفرین سواران و پیلان و هر که چیز کنازنگ پیلان مردان مرز که اورا به بیوه آزرده چنین گفت کاشا و زوان تو بر نیز از ان نباشد بکلیه همه رنجبار دل آسان گشت ز تیار و ز رفتن شمشیر تن و جان بهر تو آید ایم با نیم بالوگر منبسم رنج جهان در پناه تو بگذشتیم تالش در و زویش کنی سپاسید با من بیدار شد چنین گفت کانون باریان از ایران جانیگان را همی بود یک هفته ناشاد و فساد پرازان زودل پرازان چشم خداوند انا و پروردگار وزیرین بادشاهی بشدند و بک همان تراغ و دیش پیش آمد بختان ترک و بخت خورشید خز و یک ماهوی سوگر نژاد کز ادیت سوخی رخت تو بختی چو پیر و زنگ اندک نگهبان و جوینده بوم و بر که با فر و برزند و تلج و سپاه ورقشی شد و خاقان چین زفران و ویم با سر کشید بکام و لی ماشو و کردگار	نونی کین و دشت حد فرخ زاد و گشت شهنشاه چو بنید گفت اندرین و چو لشکر فراوان شود باز کرد بزرگان ایران و چندین سپاه که خیره و خیره منهای پشت بزرگان بر او خوانند آفرین همان به سوی خراسان می بران دوستی نیز پیشه کنم کجا پیشکارش بنان است اگر خدیو بیاوید و بی تن است بدان و از امید کورایه مهر به گوهران بر لب این مشو بدو گفت شاه اسی مهر و دانا بزرگان ایران همه بر زور از ایشان هر کس که سفتان همه با تو آیم تا روزگار زانه بخواجه هم به تخت تو کنون دل غم دل پیش خاقان بگر باز بنیم شمشیر و گر بر بنیم تا راس گردان سپهر سپاسید که بخت کز تازیان همی رفت بانام و در و شاه زگرگان بیامد سوی راه	میان جهان چون کنی کارزار یکی تازه اندیشه آمد پدید چه دارد نایز اگر پاستان مردان توان کردند نبرد بر و بوم ایران و تخت و کلاه چو پیش آیدت روزگار و زشت که این است ز جام تخت و گین ز یکبار دشمن تن آسان می ابو دخت و غفور خوشه کتم بر آورده و دشتبانان است بر آورده بارگاه من است سر از خواسته بر و سپهر که این را یکی استانست تو ازین آرایش اندام زیبا برفتند با شاه آزاد و مرو از ایران و پشت ایران بند چه بازی کند در دم شهریار مباد که چنان شود بخت تو از ایران سوگر نژادان شو شود در و دانه مار کبیر چه از آید و بر که تابد مهر برین سو دشت سرگردان سپه بد پیش اندون کاپاه پرازان و خوار و ناتوان است	بر و سووی همیشه نارون و گر روز برگاه شهنشاه فرخ زاد و گوید که با انجمین شمارا پسند آید این گفتگوی سرخش گیسو با نیم چاک چنان هم که متر و نردبان شاه نگه کن که اکنون چه فرمانی که آن سو فرادان مرا شکر اند بیازد سپاهی بیاید کران و را بر کشیدم که پسینده بود ز موبد شهنشاهستم این سپه من و از نیاز و دم و رنج تو اگر چند بر گوهرافسون کنی به و آتش با باد و ان گنج بر او بر سپه خوانند آفرین خروشان بر شهر بار آیدند که مارا دل از بوم و آرا گاه از این اشیان آنکه بهر گوی شهنشاه مرگان پر از آبگو شما پاک پروردگار میسند شما ساز گیرید با ساز او از او باز گفتند با و دوش چو منزل منزل بیاید بر چنانچه چون کوه آنگ مرو دیر جانیده ره پیش خواند کند چون کجا بهر ناز و خیر بدست یکی سعد و قاص نام من اندر تو بویک نشسته من اینک پس نهاده بیاید یکی نامه نوشت و یک کوس وزدیت پیروی و دفتر شاه جهان پروردگار و بزرگ کز ایشان شد آباد روی زمین نگهبان مباد پروردگار بوشه نژاد شمار ابرنج بین دستان رافع و کوه بلند چنانکه آمد شمار خبیر	جهانی شود بر تو بر انجمین بسر بنمادون کبانی گناه گند کین سوی همیشه نارون با و از گفتند کانیست روی بزرگی نباشد نه مردی نه را بدونیک باید که در و گاه چه خرابی و با ما چه میان شو بسی پهلوانان کتد آورند بزرگان توران کند او را سراینده و گرد و گوینده بود که بر و انداز گفت باستان ز دشمنان بود این از ان گنج بکوشی کشن ز رنگ سرو کنی گر انامیگان بر گزشتند راه که بی تو سیاه از ان زین همه دید ما جویبار آمدند چگونه بود شاد و سیر و شاه بجاک سپه بر بخاند روی چنین گفت بانانداران مرز همان از پیر یادگار میسند گندیت برگوش را زار و به تیار و بانام و با خروش به و بر سا سو و از و رو ماهوی سوگران رنگ مرو دل آگنده بوش همه فشانند که اسوزگار کشن نباید بنم ندوم و نه زاده و نه دشمن کام نباشم گرنج در از ستش بیایم و هم هر چه دارم بیاید پرازان و روی چو کوس همان تخت و دیش شهنشاه پدر نامور شهر بار گنج فرزند تلج و تخت و گین شما بس گزند از و زار نزدت نزد کیشا بان گنج که ما خدایا زینت گرد که ما را چه آمد ز خست سپهر

ازین مایه را بهرین چهرگان
ازین نایع ساربان بی آب رنگ
چنان دید که تا زبان صد تپید
بایران بابل ز کشت درود
شود و خوار کس که بود و جنبید
نشان شب تیره آمد پدید
سپس کنون ز بهر کنار گل سن
فرخ زاد با سن رگ است
گفت آنکه باید ز شایستگی
تستیم و گفتیم با رای زن
ز پریایه چیزی که آید بدست
هم از خود دنیا و هر گونه ساز
همان ازین بسته ناردان
ز خواران و ز شکر هزار
شتر دار سینه زلفت سیاه
ازین هر چه باید بدو کشند
شمارا بدین روزگار شترگ
یکی خوب سینه سپر سحر
ازین شمشیر شمشیر چاک
بنوروز این همه را بسته است
وزان جای که بر کشید ماکوس
پندیده شدیش با سپاه گران
همین وقت نرم از بهر خاک گرم
فرخ زاد چون رو کا موبدید
نمانی که دای برادر جعد
چو رستم گیتی سوار می نمود
بدو گفت مایه کی بپلوان
برین نیز گشت چند کی سپر
چو مایه مر شاه را مانده دید
که ای پلوان زاده بیکند
گرانی سرتاج و کلاهش ترا
چو برین نگردد و آن نامه
بیاری مایه کی گرسن سپاه
چنین داد دستور با سنج بود
گفتار سوری شکر سوزی جنگ
مرد آرد و ساز جنگ آرد
شاه ازین خود کی گاه بود

که دانی و شرم بی بهر گمان
نه پویش و نه دشمن نام و نه
میوان مست گسسته مهار
بهر رخ زحل بر شد تیره دود
فرمایه از بخت گرد و بلند
ز مانت فرخ سنج اید برید
بندید سوزیدیم پلوان کوس
بر پستی نیز هم دوست
هم در زندگی هم ز بایستگی
همه پلوانان شدند سخن
ز قیاق از قیر دان هر چه
که باید بر روز دراز
بیاروی موبدی کاروان
همینان بختی بیارند بار
بیارند بر بار تا دوماه
یکی نامه بخوارا و سپند
یکی دست شمشیر با بزرگ
بیاید بفرجام ازین پنج
بیاید نوشته بخواند با بزرگ
و چشم بزرگان پرازد است
ز شهر نشا پور شد سوی دوس
همین زه داران و پیش ران
و دیده بر آب کرده ز شکر
سر سنج پیش رده بر کشید
و یکس سپاست برادر بند
نگوش خود منبر گزیند
مر شاه چشمش در دوش و
جدا شد ز منبر بداندیش مهر
بیکام او بخت را رانده دید
یکی ز پیش آمدت سو نمود
همان گنج و خشت و سپاس
همان پیش مایه کی و گامه
برانم شود کارم بدین شاه
که ای شیر دل مرد خا سنج
کجا خواند ترا در سنگ
گر شاه ایران بجنگ آورد
که مایه سوزش بدخوا بود

نه گنج و نه نام و نه تخت نژاد
بدین تخت شاهی نهاد و نه
گذریا فتنی بار و نذر دود
زایوان شایه جهان گنگه
بر آگنده گرد و بدی جهان
کنون تا به ستوری رهنمای
برینیم تا گردش روزگار
با تو نیمه است کنون روزی
چو آن چو خرم و چون شکی
ز هر گونه گفتیم و بدو شستم
همه بر چه از بار گند نیست
ز گادان گزینش آن چو
بهر و در ادان چو آن نمک
ده و دوترا از انگین خیره
بیاید کی موبدی با کرده
و هر خود بداند با خوشنیت
خرومند پاکیزه و ستورا
بدین روزگار شباه و نرم
یکی بی بر نام نردان پاک
رو و دغا بر کم آزار مرد
رفتن نیز در و بطوس پندیده شد
چو پیداشد آن فرادنده شاه
زمین را بوسید و برش نماز
را بوس سوری و شکر گشت ناد
مرافت باید بی سوزی کار
بست یکی زان غر گشته شد
نیز فرم این زنها بر ترا
نیاست شمشیرش آن به
شاهان بیکدی تخت آرد

همی را دوا خواسته گشته بیاد
شکم گرسنه مرد و بیم چو
نماندی بدین بوم و برادر بود
فتادی بمیدان او کیسه
گزند آسکارا و خوبی نمان
همان پهلوانان پاکیزه را
چه بند و بدین نیند نام ستور
بروی سپاه اندر آورده روی
ز خوبی نمود آنچه پوشید
سرانجام کیسه بدین شستم
گزارش پویشی گز افکنده نیست
بخوشه درون کندم آرنده بار
فرستند تا بر چه گرد و فلک
بدو شکسته این همه یکسر
ز کاشتمیران و از راه کوه
بزرگان که باشند از آن
بفرماید کنون بگو رما
بیاید ز خور و چهل درم
کز اویت اسید هم ترش با
کسی کوز و بیم مایا و کرد
رفتن نیز در و بطوس پندیده شد
دشمن بزرگی و چندین سپاه
همی بود پیش زمانی دراز
بر او بی سپند ما کرد یاد
ندام کی بنیم این تاج کی
بیا بر چنین روز گشته شد
سپهر ترا شمس بر ترا
که بیارشان چرخ بریز رنگ
و گزید برای مایه کی و خوبی
بر آگینش مایه کی سوزش را بجنگ
و گزینش نیز در و بهمان شدن در آسیا
برای نشنخ انده و جاکو
بیاری مایه کی و باز آمد
مرا خود بخوبید باید ز جاک
بیکفته آمد بدان شهر مرد
سوزی بیاید سپیده دمان

که آید بدین باد شاهی گزند
کزین تخت سپر گزند ز آب
شدی نور نور و ز جوشن سده
ز مانت گردن بخوابد کشید
پدید آید و زشت پتیاره
بر مژ زبانان پر خا سنج
که با تا زبان اندر آیم رو
بر باید بدین بارگاه
بدین تنگ و زاناید در
همه جامه روم و شمشیر چین
ز چیزی که آید باید ستود
کریج آوند آنکه آید بکار
همان دینه و شک و غن هزار
خزاین پیشکاران بیارند بار
بزرگان کوه از کنا انگینان
ز ترک و تازی نیاید گزند
فرستد و پاریسی جامه پنج
یکی زان درم ما گزاید شصت
زمین بار و گشته زهر ما
فرستاد و بهتر آن سپاه
بسیوی درستان برادر راه
شاهش را رانده گها نمود
یکایک نهادند سر بر زمین
سپهر دم تو گاه بنیدی پلوان
شاه خنک این نیزه داران
سیناخ رازم پیکان دمار
بیاید سوزی بی افروان شاه
وزان کار دشمن زشت نکشت
پرستیدن شاه دشوار کرد
شستن گیتی بهر دانه است
بدین تخمه برادر و بدو گز
چو داری بیاد اندرین دستان
همی ترسد از روزگار نبرد
بیاری شود سوزی آن روز
نیز ده سواران خنک کردار
ازان دشت بر آویز
ز هر کان کنون برده و شکر

سپیدار خاسته فغفور حسین
 برآراست با سینه میسر
 پیش سیاه اندر آمد چو پیل
 چو برگشت مایوشی شاه جهان
 لقب اندرون چند از ایشان
 فرو و آمد از اسب جهان
 بختش کان خروشان
 بدانکه که سپیدار بدخت او
 بجا بسودن چو دایرست نرم
 دران ناچر دیده و دیده بر
 خورش از آن آسیا سخی
 و چشم گوزن بر دیال شیر
 بدو گفت ای مرد خوشنما
 از ایرانیانم بدو گفت شاه
 بیارم خراین نیت چیزی که
 بشد مرد دنیا بدو شاد
 میر سوخته ستاد مایوشی
 ببالا بکر و ارسو سی
 بر سرم می باز خواهر گرفت
 سبک تن او را بر دوش سپرد
 در آسیدار کت و دم بخشم
 بر نکس که او فرزند ان ندید
 بهاریت گولی در اندر نیت
 بدو گفت بنیاد ازین سخن
 شنیدند اندر این سخن شمران
 یکی سویدی بود اردوی نام
 ازین دو یکی را سبکی
 که بارش کعبت آید برگزین
 بی دین در او بدو نیردان سپرد
 همی تیر و بنیم دل بهوش تو
 کنون زندگانیست ناخوش
 ازین تخمه یکسایبی یافتند
 چو بخت گریان شد مهر تو
 ایام تر اردو بهر دو خوش
 بزارد آفرین و خلق شاد
 دو دیگر چو دران سرافراز
 بنو حیدر از آن تخمه آمدند

سپیدان همی بر ستا بد زین
 بجنگ اندر آمد سپید کیره
 زمین شد بگردار دریا نیل
 بدشت نیزنگ اودر زمان
 و چو چاره گشت بنودشت
 ز بدخواه و آسایش نهان
 ازان ای آتشیان و شاد
 بگرد و ناکشیدی فلک سخت او
 ولیکن گریه بر دوش گرم
 بهی بود تا سرشید آفتاب
 بجاری اگر زان نیز داخی
 نشد دیده از دیش پیچ
 بدین آسایش سیکه بکوس
 نه نیست گرفتار تو زان سپاه
 فروشان بود و دم تنگست
 برش تره و مان کشین نهاد
 نگیتی همی شاه راجست و
 بدید از غور شید با فرس
 سز و گر مالی از و ترکست
 سز و از تایشان سبوی برد
 خیانت دان که غرضت یاکند
 بسایه گرفت آب بسیار کلید
 بنالای او و در هقان گشت
 هم اکنون حد کن غرض از تن
 بزرگان بیدار و کند آوران
 بجان از خرد بر نهاد و گام
 روان و خرد را بسایه فنگی
 بزودی سرخوش مینی نگون
 که هرگز نبردی بر جید دوست
 همی کو بر بنیم آغوش تو
 چو رفتی نشست در آتش تو
 که هرگز نکشنت نشنافتند
 پیر از درد بانال و باخروشن
 همی تاج شاه آیدت از زو
 جهان را کی دیگر آمد نهاد
 کی از تیران و رار کج کرد
 خدا آن بند را بر سر کلید

بر آفتاب و بخش بپوشید شاه
 همی بود باینزه در قلب گاه
 چو ایر خروشان یکی حمله برد
 چنین بود ماهوی رازی و رام
 ز ترکان بسی در پشت اوی
 سواران بگشت نهادند روی
 نشان شاه در خانه آسیا
 کنون آسیائی بیادش بر
 چه بندی دل اندر سرافزون
 کشاد آسیایان در آسیا
 گوی دید برسان سر بلند
 بر سیکه یکی نقش زرین بیک
 چه جای نشست تو بود آسیا
 بدو آسیایان تشبوه گرفت
 لبه روز شایع جهان راز نرم
 بر سرم شتابید و آمد نبراه
 ازین آسیایان بر سید پر
 دوا بر و کان دوزخ فرم
 بدو گفت مهر کن ای در پیوی
 بر سید مایه زرین چاره جو
 دوزخس چو زاهداندر سر
 پیران گویند بسودا و افسرش

فرستاد ماهوی کی سیایار
 و پند موبدان در بارگاه

ماهوی گفت ای باندیش مرد
 مگر تا چه گوی بر بنیر ازین
 بر نه نشو زین چنین شست تو
 که هر فرد خرا وید نام او
 شنوند بیغمی و جان نثار
 نشست او و شهرانی بر پای
 تو گر بنده خون شایان مرز
 ماهوی گفت ای بد بد نژاد
 چو بر دست خفاک چرم کشید
 شنیدی که خفاک بیدار
 خیر و بگشت ایرج چاک
 و بگریه ز رخسار

خرازا دنداندار و روی سپاه
 شد از گرد گیتی سرسری سپاه
 پس پشت او دو غنای رخ کرد
 که آید بدانسان گرفتار شاه
 یکی کابلی تیغ درشت روی
 همزد رخ از گوشت گفتگوی
 نشست از خشک لختی گویا
 ز شدنش غلغلانغ و نوا و زکار
 که هر مان بگوشت آید او می گو
 بهشت اندرش با نختی گویا
 نشسته بران خاک سبتمند
 ز خوشاب ز راستین قبا
 پراز گندم و خاک چنین گویا
 که خیزد نوا می مرثیت جفت
 بنیدایچ پروازش غواب نرم
 بجای که بود اندران با زکار
 که برسم کر خواجی ای روز به
 دمان پیر ز باد و روان پر غم
 چنین هم با همی سوسو گوی
 که برسم کر خواجی ای رست گوی
 دو گیسو چو از شب گذشته
 درخشان ز رویا روی برش

را با بکشتن نزد کرد
 باز دشتن او از کشتش

چو از چشم ترا خیره کرد
 مشرق و مگن بر جهان آفرین
 سپید بود در جهان کشت تو
 مبین اندون بود آرام او
 بهی دو آتش کنی خستار
 بکاهوی گفت این لیری چرتا
 که نفرین بود بر تو ماستر سخن
 که شرای فرجام دارند او
 چه نایب پند اندران گشته
 چو آرد و از ان خوشتر را
 ز بخشایش آید و خاک را
 دست بی آرد و زبان

رده بر کشیدند و در شد خربش
 چو نیز وی پر خاش ترکان پند
 همیشه بر نیاور گاشتمند
 شهنشاه در جنگ دی نمود
 همی تاخت همچون شب و برق
 از بوزار ماند سپ زری تمام
 چنین ست سرم سرای فریب
 اگر بخردی در جهان ل مبد
 خروشی بر آمد که بر بندخت
 فرو نامه بود خسرو مبنام
 یکی افسر خردی بر سرش
 نگه کرد و خسرو بد و خیره ماند
 چو مردی بدین بزر و این فی جبر
 اگر زان کفایت آید بکار
 بدو گفت شاه انچه داری بیا
 بر خور رزق شد زان کنار
 بدو گفت خسرو که در آسیا
 یکی کشته خوانی نهادش پیش
 نیا بد که آن بد نژاد و پید
 چنین داد پاسخ بدو ترسکار
 همی بوی مشک آید از موی او
 چو خورشید کشته است از آ
 چو ماهوی دل را بر آرد گرد
 و گرنه هم اکنون بر سرست
 بره تخمین گشت زو بر خورشم
 چنان دان کیشاهی پیغمبر
 نخستین ازین بر تو آید گزند
 همی دین نروان شود نیت باه
 ماهوی گفت استکاره مرد
 ترا زین جهان سز نشستم از
 شهنشاه را کارزار آمد که
 بگفت این خوشبخت گران
 ز خون کیان شهرم دارننگ
 چو ضحاک گرفت روی زمین
 بر او سال بگذشت پیش از
 بر ستاو مزد و سپیدان گرد
 گفت که شنو افساس

سپہدار ایران برباد بخش
 بز و دست تیغ از میان بربید
 سپان سوارش بگذاشتند
 دلیری و تدبیری کردی نمود
 یکی آسیا دید پر آب زرق
 همان گرز و شمشیر زین نیام
 فرازش بلندست و تشبیب
 که ناید بفرجام از و جنبه گزند
 نمیتی جز از تخته و گور تخت
 نه چیز و نه هوش و نه نام و نه
 در فشان ز دیبای و بربش
 بد آن خیرگی نام نیر و آن نخواست
 که چون توتنه بنید هانا سپهر
 وزین ناسترا تره جو سیار
 خورش نیز با برسم آید بکار
 که برسم کند و یکدیگر استار
 نشسته است کنداری بر کیا
 بر او ناکشکین سزاوار خوش
 چو این بشنود گوهر آرد پدید
 که من باز هم می خواستار
 همی زیست باج آید از وی او
 غرضش ناکشکین شستن کیا
 بدانت کونیت خبر نیر و گرد
 غاتم کسے زندہ از گوہر
 زبان پر ز گفتار و پراچشم
 دو کوہر بود و در یک انگشتی
 بفرزند مانی کیے گشتند
 همی بر تو نفرین کند تاج و گاہ
 چنین از دریاک نردان گرد
 بگشتنت رخ و گرم و گداز
 ز خاقان و غفور یار آمد
 بر از خون دل چشم پر آب نرد
 و گزشتہ یاد ندر دلیلیک
 پدید آمد اندر جهان آبتی
 بفرجام کار آمدش خوشکار
 همان را سراسر باندہ سپرد
 شست از دوا و شربت

چنان شاه زاد جهان رگبشت چهارم سخن کین ارجاست به بندوی گسسم کرد آنچه کرد ترا زود آید چنین روزگار همی سر پیچیده بفرجام دیو سپاه پرگنده را گرد کن کزین بدش ان گویتی شوی که در جنگ شایسته بر شمشیر پس از او شیرین بختم پدر چو برام چوین که سید صحرار فرامین که تحت کئی رحمت تن خویش بر خیره رسو کن تو زنده نبدگان کشته چنین بود تا بدو این تبار همه بود آن تا جان شد سپاه سین شهب گرو این را بر چو شست ماهوی بکرستان بیاید هر از پیش جان بر و گر خون او را بر نری بدست سپاه آید او را ز ما چنین چنین چو کشید ماهوی بی آن خرم چو کشید از او آسیا بان سخن سواران خوتا و ماهوی زود بشد آسیا بان و دودید پر آب بر شاه شد دل پراز شرم و آب بخاک انداخته سواران شرم همان بگشتی ز بنی چشم سواران ماهوی بفرید بخت ز پیش شمشیر برداشتند همه پای مردان چو بر شستند تن شاه از آن آسیا گرفت چو شست فرزند مردم آمد پیوست دوران تا در خان منج رسید خروشی ز سپاهان برآمد بدرد بر سر و در تار شمشیر بر رسید تو زنده بودی خرویدار همان که آن خاک گریبان	از این جهان گشت با او شست که زنده خون لهر سپ بود نیاسایان چرخ گردون ز کرد به پیچ از اندیشه نابکار بر روی دل از راه میان خدیو تو زینسان گفتی بگردان سخن چو گفتار داندگان نشنوی فرزان بگرد از خورشید ماه همان آسیا سان بدان تا جو غنان چرخ و گریه توان و سوار نبووش سوار است بدست که بر تو سر آرد زو این سخن باند این دل مکن مهر گزاران زان باند از نیست بر این خورشید نیست ماه ز هر گونه دوش آرم بر چو بینید گفت اندرین کشتار نه تن ماند اید ز نه بوم و نه بر که کین خواه او در جهان آید با بر شو و ننگ دی زمین بر آن آسیا بان شست گشت ز سر و دید پید او را نه بن لهر و دکان تلج و آن گشتوار همی گفت کای و او کرد کار بزد و یک داند را بگوش اگر راه یاب کسی زین جهان ز پر و ده پیر آیدین خشت ز تخت و آرا گه آرم نگند تن شاه از آن بجاک که ماهوی را با دین چنین آباد اندکند مرد لیر از آن سو گواران بر نگر کر شاه جانان غرق اند کسی تا جادری بدینان در این آن سو تلج و مال و بر که در آسیا ماه و بر خروشان شود و خنده اند	بیاید جهان گرد و رفتگوس رگینه ندوش زانی درنگ چو خون بد بود و مهر شاد زمانه زانی ز کین لغت و بدانی که دیوت فریبده چو پی و رانندگی سازو بفر داند زو بر آرند گرد که چون می نهند دگر بر میان همه شهر یاران سرخ شاد بدوشت یکبار بگذاشتند گزاره نبرد او این روزگار چنان دان که او دشمن جانست ز راه مهر جوی تحت مح یکی رگند خوار و زار و نرند نبد سو یک مو از آن گفتگوی بدان تا بدین بد نباید گشت ز هر سو بدوش آید گرد که این نخستین نیاید نگین بدین تاج بایست کرد چو چهره شدی کام شیرین خوار کشته شدن ز گرد بدست خسرو آسیا بان سوی آسیا شد زدیگ شاه همان مهر آن جامه شاموار توئی بر تر از گردش روزگار چنان چون کسی را ز گوید بگوش نباشد نادر و خرد و زمان شود میگینه کشته چون ز گرد بشد هر کسی روی او را بدید پراز خون بهلو شمشیر جاک پراز خون فگنده بروی من شیرش گهر ز بر و گاهی بر بیاید یکی تا لب جو سبار بر نه بر یکا زرق اندرست نه پیش از هیچ این سخن شنید در این آن سو تلج و مال و بر چو انداز و پیوسته ترا که نشد کشته شاه در یکبار	نیار این سخن بد و نیم کرد به پیچ سخن کین هر مرد شاه چو شد دست در دستان بر بهر نیز ازین گنج آراسته بانش تن و جان خود را مسو وزانجا یک جنگ دشمن پیچ همی زو گرد و شمشیر را پدر بر پدر را و دوش پدر ز تو بود بهتر بگیتیه لب چو از تخم شاهان شست تبرین ز خدای جهان آفرین تو یاری آنون و چون بزد شبان زاده را دل بر تخت نه پیوند با آن نه با این چنین چو شست و شگفت با موبدان برفتند داندگان از بر بوسه شد این از من در جهان اگر شاه ایران شود شمنت پسر گفت کای باب فرخنده را گزار دهن او و شتی کنند چنین گفت با آسیا بان که خیر زورگاه با سو چون شد بر نیاید که کسیر پراز خون کینند برین ناپسندیده فرمان او یکی شسته زو بر تنگاه شاه خروغیت با گرد و آن سپهر بدینگونه بر تاج ارسه نرد کشتادند قبا بختش با ماهوی گفتند گان سرفراز بفرمود کای و را بهنگام خواب که از مرغ آن کشته نشد خفتند تن او بر نه چو دید اندک برفتند از آن سو گواران بی که بر شهر یاری ز بدیدند در این آن سو تلج و مال و بر بشدند جگر گاه شگفتند نگند بدینسان با بدیدند	سر کینه جویان پراز هم کرد چو بر و نرشد بادل و شگاف و کینه را خوار نتوان شمر ازین مردوی تاج و این خواسته مکن تیره این تلج گیتی فروز ز رای و ز پوزش میاسا هیچ تبر خواهی از ترک بدخواه را ز نو شیر و ان شاه مار و شیر نکرد این چنین رای بر کرد سر دولت و شمشیر ز گشت که تحت آفرید کلاه و کین نیز شکی خروشان بخونین شمشیر و ایند آن موبدان سخت بود نه شرم و نه دوشن آیین دین شمار با بدید شمای خردان نیاید یکی سوزید از شمشیر شستند یک کس که کای جهان از و بر رسد بگمان تیرت چو شمشیر کردی سپه راجا ترا با سپاه از جهان بکشند سواران بر خون دشمن بریز دودیده پراز آب دل پراز خون چو بچیان شود جامه بر کینند هم اکنون پیر چان از جهان رماند زخم اندر شاه آه نرسید ابو دج و شمشیر ز مهر هم از شکار و سواری نرد همان اسیر و طوق ز زین کشت بر انداخت و ز جگر ز ناز ازانجا میگه انگند اندر آب بگرداب ذرف اندر انداختند بر آشت و آمد هم اندر شتاب سکویا در میان زهر و س سکی بدینراوی پراگنده در این آن سو تلج و مال و بر بر سینه بآب اندر انداختند بر نه بگفت ازین پراز خون

سکویا دران سوگواران چار بلاغ اندرون و دهنه خندان می و دولت و کافور مشک کلاه در گفت اگر چه خندان بود همه خواسته جود نام بد در خود نیاید همه این کار گو گفت نیروان رشتا بر در گفت کاشی که دوش بند رخا شش جان بخندین گل اگر دست بیکار گشت از غنا در گفت کانه و چون تو بگفتند و تابوت بر داشتند چنین داد و دو نیم بریزد و کرد گشت هیچ گنجست ای پکار در خود دست چو کین بر نهاد می او گر زین روز و بس نماند در سیرم و گندم و گو سپند سکویا و قیس و همایون یکی دهنه کرد و اورا باغ بگفتند و تاراج کردند مرز همان را ز او زین را پیش نهاد با گشتی زین و در دست نام چرا این بود و آن چاره اند نهاد کنون باز جوی می کار بخش چنین گوی کاین تاج گشتی تو این تاج و گشتی را بار سن این تاج میرا دارم ز شاه همه بستان از لشکر بخواند چو بشنید تیر تاخت شایستی جهان را سر بر بخشش گفت بزیار اند آمد سر راستی سپه دارم داد و آباد کرد بهر بخار امانا و دزد کرد زین بخار هم بشنید کین بهر سو فرستاد و هر کین بهر سپید برین که در کلاه ترا گفت من تاج شایسته	بر شهنش شهنش یاران جهان سر زخم آن شاه کرد و خشک چو گفت آن کرانایه بستان که از چرخ گردون پذیرد و بستان در گفت اگر شاه را بستان در گفت اگر خواب گفتار تو روان تر سو مند این بود درودی جهان بر گشتی باغ تو بیکای و جان بکار اند در گفت کای نامبر دار کو سخت گفت مانده گان تو ایم بدانجا گیه رفت تا کام شاه در گفت خندان می کین داد که گیتی همه بر تو بر گذرد بجز شادمانی و جز نام نیک مراد خور و در برابر یک چنین گفت تا سو بخت از آن پس بگرد جهان بنگید بسو گفت ای جهان دید همه شهر ایران و رانده اند همه شب از اندیشه خون کنون او بد خنده درون خاک شد چو دست کاند ز ترکان سپاه مرانیت جزو ختری در جهان بدین چاره ده کار خود فروغ بانت فکر این نیست را بخشید که زمین بر همان هر آنکس که بدید بهر گزید بهر سپید او بلخ و هر سه و با شک و جنگ سازان نو بمگفت ارا هر چند و حاج آگاهی یافتن برین از گشته شدن ز در و در تاخت تشتن با هوای سوک و شکر کشیدن بچنگ او که چون تو رسید بر یک غریب همان تخت زین انگشتی	تیره جهان را نو شیر و ان یدلق و قیصر و کافور و مشک چو بهفت بالای آن را و سو که او را ناید فرار و نشیب بنیم همی تاج و تخت نشست شایش بنیم سزاوار تو تج کینش را گزیند این بود دخشان شد آن سرانی چرخ سر بد سگالت بداند دست تو رفتی و در اندیشه پیش رو نیایش کن پاک جان تو ایم سر آمد بد و تلخ و تخت کلاه مرافقت تو هیچ پاسخ نداد زمانه نفس را همه بشمرد ازین زندگانی نیابی تو یک زمانه مرا چون برادر یک چنین گفت تا سو بخت از آن پس بگرد جهان بنگید بسو گفت ای جهان دید همه شهر ایران و رانده اند همه شب از اندیشه خون کنون او بد خنده درون خاک شد چو دست کاند ز ترکان سپاه مرانیت جزو ختری در جهان بدین چاره ده کار خود فروغ بانت فکر این نیست را بخشید که زمین بر همان هر آنکس که بدید بهر گزید بهر سپید او بلخ و هر سه و با شک و جنگ سازان نو بمگفت ارا هر چند و حاج آگاهی یافتن برین از گشته شدن ز در و در تاخت تشتن با هوای سوک و شکر کشیدن بچنگ او که چون تو رسید بر یک غریب همان تخت زین انگشتی	چشکی کشیدند از آن آگیر بیار شدندش بدی بای زرد که بخشش ز کوشش بود و زان در گفت کاین را تو و ناخوان نه مهر و پرستنده بارگاه همی سرگشتی باغ بهشت کنون و بهشت باز شاه در گفت کای شهر بار جهان بگوید روان گزینان بشید ترا و بهشت ست تخت نشست که این دهنه پر لاله باغ تو باد الا ای خنکوی مر و کین در گفت مارا سخن گفت بدین مایه روز اندین کالبد کین تا توانی تو کردار بد مگر آمد سال سال بران کس آمد با هوای سو بخت برفتند با هوای بر ناو سپهر فرستاد تا هر که آن دهنه کرد یکی تاج با او بد و مهر شاه گنجست با من ندانم و نژاد نحو اند مراد نشسته و شاه بهر کز آن گفت کنون کرد جهانیدگان را همه گردن بسن گفت چون غریبانگ نبرد تو زین پس بدین مدد کاه چو بشنید با هوای گشتش کرد یکی بهلوان گفت کاین کار بهر آنکس که از آن خنده پیش نهاد خردمند را سرگرفت کرد چو شکوفه از آن شد و خاست جهانید و نام او کرسین بفرمان شاه جهان نبرد کرد چنین تاب برین رسیدگی کنون سوی جویان و دست از اید ریش شکری سوای او از اید رسا و ترشافتند	سبب سوزید گردند بر ناو سپهر قصبه می و روی ز بر لاجورد که خوشنود و سیر و خوشنودین جهان که تن را پرستند بخون روان نه کشور و افش ز تخت و کلاه روانت به بنید و خشی گشت بعوض کند جان به خواه راه بخشی و سپید کردی روان بیا بود جان گشت خسته زین بلا بهر دیگر گشت کفن و شت شادی باغ تو باد بگرد از ره آرزو گیس سخن بماند می باغ اند و غمت بجز تخم یک کار سه ستر که از دانشی بد نیاید ستر مرا هر گز بتیر بدی زان تگرگ کشا جهان خاک از دست تن شاه بر دزدان آگیر بهر آنکس که از آن دهنه خور شبان زاده را از دزد کرد مردا و خواهم همه ستر نیرمهر آرام گیس و سپاه ازین کار گیتی بر آرد گشت زبان تیر گردان بر نیک سخن که داند ز گیتی که گیس کرد مگد از این بهشت این امین تو دوستی و بر تو نیست سه سخت گرد دست گزنا دست وزین در روان سخنان براند بدان را بهر جاس سالار کرد دل مردی بر شد آراسته یکی نامور پیش او اندرون که سالار به اندین بهشت کرد که با هوای گرفت تخت می بهر خاش بر شک و شکو سواران گردنکش و ناچو بمردان و روان شاه را یافتند

گرفتند آن شاه را در میان
خبر یافت ماهی سوزی رشاه
چنین گفت برسم کامی شه پادشاه
همان تاج گنجش ز سرمه چایج
شهنشاه ایران چو تنها ماند
چو ماهوی گنج خداوند خویش
لبکشت او خداوند را و ز نهان
ندیدم سوار کبدان قزو برز
گل خوب پالیز شاهان باد
از قاپار باشی بیامد دمان
بر یکا پریش من آمد سپاه
که او را بیاوریم و یار ستم
چو شنید بشیرن سپهر گرفت
سپیدار بشیرن بر پیش سپاه
غنی شد برابر صفی بر کشید
بدانت ماهی از قلب گاه
بر سام فرمود که قلب گاه
چو بر سام چینی درفش بدید
چو نزدیک با او برابر بود
هم آنکه رسیدند یاران بدو
هم آنکه بشیرن رسید گهی
سگالید با یکدیگر ساختند
گنگار چون روی بشیرن بدید
چرا گشتی آن دادگشت را
بدین بکنون گوی من بزن
چو دشت بشیرن گفتند و پاک
زهی کشیدند بر تابا پاس
چو ماهوی باد آنکه جهان شاه
فرزنده او چو ستر سپهر
گرازانند آن تیگی گشته شد
از آن تمهکس در زمانه نماند
گنگار بد بشیرن ترک نیز
کنونین پس دور دیگر بود
تاریخ شاهان نیاز آمد
جزا حشمت از ایشان بهرام
که همواره کار بخوبی روان
نیم گرازان من فرج و نجات

نهریت گرفتند ایرانیا
فرستاد کس که دشمن را تبا
نه سن بروم از چایج خندان
ترا باید اندر جهان تخت تاج
چو بشیرن آن سگالید کشید
بیاورد و بر سر خنجهادش
چنان پادشاهی چایج جهان
چنان ترک جوشن جهان کشید
چو باشد نیا بد ز پالیز یاد
نخست ایچگونه بر و بر زمان
که باز خواهم از دکن شاه
با ماهوی بر کامکاری دهم
ز کار جهان دست بر سر گرفت
بیامد که ساز دهمی زرمگاه
سروانیکون شدند زمین ناپید
خروشان بخت از میان سپاه
بکیسگذا را خنجه داری سپاه
سپیدار سر سیکس کشید
بر زخمه او را دلیری نمود
همه دشت از دشنه از گنگاری
که آمد بدشت آن بدین هی
همه چاره گشتن انداختند
خرو شدند ز ترش همه ناپید
خداوند پیروی و گاه را
ببیند از پیشین آن بخت
برید تا ماند ایدر بیجا
بر آمد ز دژ ناله گران
نه بخشید بر گز بهینا گاه
همی ساخت از بهر تاج زر
همه دوده را زور بر گشته شد
و گر ماند بر سر کوه پیشین ماند
در انیز هم بر سر آمد نفیر
سخن گفتن او تخت منبر بود
بیشتر خبر ویران آمد
گفتند از دست ایشان بهرام
بر سر دشت آن کرد و ز نهان
همی غلام اندر میان دولج

چو تنها ماند آن شه پر خرد
چو سوزی خداوند خود گرفت
بیاورد و از مرد و چند آن بنه
همه اندرون رزم کرد و مفر
بسی نامداران مارا بکشت
پرگنده شد مرد بدین بخت
سواری که گفتی میان سپاه
چو گنگنه شد پادشاهی گرفت
چو شنید بشیرن بر شفت
چو نزدیک شهر بخدا رسید
وزان پس بر سیدک شهر یار
بدو گفت بر سام کامی نامدار
طلایه بیامد که آمد سپاه
چو ماهوی سوز سپه اید

تبر سیدک ز لشکرش بدرسد
بهر اندر آورد گشته بمبشت
بشد زورگر و از میان یکتند
چهارم چو بفرخت گشته فروز
چو یاران ماندند بنمودشت
تو گفتی مرا خود ندیده هست
همی برگرد از دسر از چرخ ماه
بدینگونه ناپاسائی گرفت
کنز شاه را تیره شد روی
همه دشت نامون گشته برید
نماند ایچ فرزند کا بدید کار
سر آمد برین تخمه بر روزگار
به سیکند ساز دهمی زرمگاه
تو گفتی که جانش زتن بر پرید

گرفتار شدن ماهوی سوز گشته شد بشیرن

تبر سیدک ز جوشن کشید بیدنگ
پر از تگس رخ پر ز دشت نام
بر آورد و ناکاه ز و بر زمین
بیامد زون گردش برگرد
بنایه نماند نیشه از دگشت
یکشتند ناکاه بهیر سپاه
بسر بر پر گنگد یک روان
ز نو شیروان در جهان یادگار
که کین از دل خویش بیرون تم
برید و بر بارگی بکشت
بدرگاه هر خیمه برگزشت
که او بود ماهوی ز نام ناز
همه اندر آمد ز هر سوار
همان بر سره تخت افسر بود
سوار شستن شاه بر یکین کشند
ازان پس شنیدم که دیو گشت

تاریخ انجام شاهان

بشدند کیس بر رایگان
وزان چند روشنند خسته
که ازین نخواهد سخن ایچکان
همی ز سر خراگرد فلک

یکی آسیا بود بر رهگذر
دو بهر ازین نام و ننگ گشت
ترا گفت بد بخت زین او
شدم نگدل رزم کردم و دشت
ندانم که چون گردش از جهان
همه اندر آمد بود لشکر دوا
ز ترکان کی پیش گرفته شد
چو بدخواه جنگ با لیس دشت
بفرمود پس تا سپه گو کرد
بشکر چنین گفت که گنجش تاج
جهان را خسرو برادر دشت
بران شهر با تازیان رشت
سپاهی بکشتی برآمد ز آب
ز بس جوشن خود جوی سپهر
چو بشیرن بی کشید را راست کرد
نگاه کرد بشیرن درفش بدید
بشیری بر و چشم از و برادر
مر او را بر یک فب در نیت
فرود آمد و دست او بخت
چنین وادایخ کر این راه
خروشی بر آورد و بشیرن چو بشیر
تبارج بر آمد بار و نه
بدو گفت بشیرن که ای بدتراد
چنین وادایخ که کردیش
بشیرن دشتش برید گشت
بفرمود کاین را بدین گایم
که ای بندگان خداوندش
نگهبان مرا و اندران روزگار
بتوفیق شهر و برکت خروش
همانجا بلند آتشی بر فروخت
که بشیرن بد و باد و هرگز مباد
همی بود تا خویشین را بکشت
چو بگذشت سال از بشیرن
قشسته نظاره من از دشتان
ازان نامون نامداران شهر
از ویم خود و جوشن سپهر
سوی پنج سال از سرای قوج

بد و درشت آن شاه خورشید
سواران جنگی و جنگ گشت
همان یار که گوسر آگین او
جنا پیشه ماهوی بنمودشت
خداوند کش بند که میوفا
بخوبی نگرد او بهار نگاه
همی زود دل داران گفت
نباید تر با سپاه آرید
ز ترکان سواران رز در
مدارید تا او بدین روی آب
بسرگردند هیچ دختر دشت
که نه شاه ماند نه از دست
که از گرد و پیدا بند آفتاب
ز بس نیره و گرز و چایجی تر
بایرانیا بر یکین گشت کرد
بدشت که حجت خواهد کرد
که با او در گونه سازیم کار
ز کالیش گران کرد و اندر دشت
بیشین اندر افکند و بنودشت
کسین یافتن بشیرن آگاه گشت
ز ترکان برقتند چند هی
کشیدند ماهوی را بر سپهر
که چون تو بر تارکس را مباد
نباید مگر گشتن و سر زشت
که این دست را در یک حجت
به اریه تا خویش آید ز شرم
مشور دید بر جای سپهر دشت
چو ماهوی شد کشته بخوار
شد آن مرز کیس بر از جنگ خوش
پدر او بر سر سپه را بخت
که او را ز قریب فرستی مباد
زهی چرخ گردنده کور دشت
فرز کردم اندر دژ و دشت
تو گفتی بدم پیش ز دشتان
علی دیلی بود که راست
از و یافتیم جنبش و باد
بسی خج بروم تا بشیر گنج

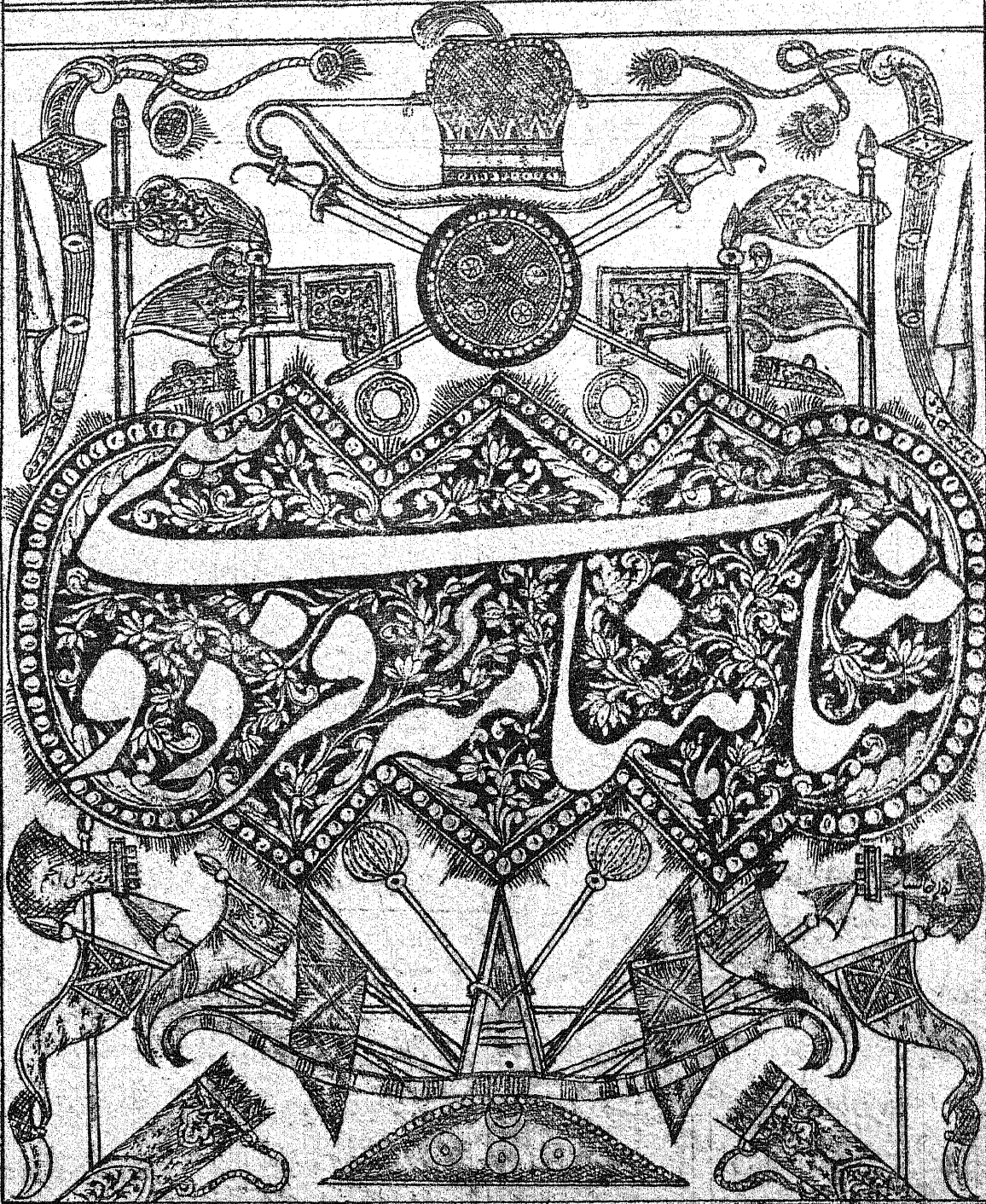

چو باد و آوند رخ مرا	بند حاصلی سی و پنج مرا	کسوت عمر نزدیکی ستاوتند	اسیدم به یکبار بر باد شد	سر آمد کنون قصه بر و گز	با و سفتد از غم و زار و
ز سبزه چمن هفتاد بار	مگافتم سر این نامه شادوار	تن شاه محمود آباد باد	سرش سبز باد و شاد باد	چنانش ستودم که اندر جهان	خمن با سواد و شکار و زمان
مرا از بزرگان ستایش بود	ستایش در ادب و ادبش بود	که بادید باد اخرو مندمرد	همیشه بکاموش کار کرد	بدو نام این نامه یادگار	بشش میور باستان و بکار
زمانم سر او در گفت و شنید	چو روز جوانی به پیری رسید	چو این ناموزنا سعادتمند بود	زین کرد گشت و شد یغمن	بهر گاه که در دلم شاد بود	پس از هر گاه که غمناک بود
		نسیم ازین پس کس ندانم	که تخم سخن را به آگنده ام		

تمام شد

در مطبع این مطبع می آفا و کشور و گز کز این مطبع شد

شاه خورشید شکرت کشید
بهرت از لیلان خود هیچ
بر آنکس مهرمند تر بود کرد
هم آمد در پاک و خوش
رفتند روزی چهل و ده
نزد آمد از تخت مانند دود
همان چوین و غوغایی
شماران در کشان و نهر
نیز دیکه خاک آمد چو شمع
چرا سر کشی سینه پیش من
اگر جان من خواهی تن بجای
بالم تر ایلو اسفندم
چو این چنین دوا و خاک باز
ترا بنده من سبب میدن
بین گز فلاد در روز کین
چو خورشید و شمس بدین
فلکند از دست نیر سرن
بجنبید گرد و لاورز جا
زگرگران سنگ آن درخت
بجست گفت که ای نامدار
بجنبید بازوی آن ز خواجه
زیر وی مردان در آن کار
زگر یال چون کار نامه برگ
سر بجام خورشید چون بخت
بگردش چنان تیغ و خنجر
پس آنکه شمشیر ز روی ستیز
بدان تارانی کشایش گنم
وز نیشوی شیر و آتش بلند
سیان دو صفت آن و شیر درم
که آمد بر روی خاک
رخ فرخ آفتاب سپهر
همان شب در کارگاه باد
در آن ایضا که حجت رسید
در آن روز زار و در تعب
نیز بر دشت تیغ از میان
بنودش بر سر پست شاه
ز پیش هر دست بر خورشید

بیامد بر بارش بر کشید
که از نمر باد و بار آفتاب
بیکبار گز سیرت کشید
ز سر خورشید نیر سیرت کشید
کسی نماند که مرای و لالت
بگفت اسلام بسیار بدزد
چو شمشیر در زیشان چوین
چنان زمین و چه اندر یار
بشیر چوین از دای و لیر
گر تو ندانی کم و بیش من
فرو دای و شمشیر پیش من
کلاه کیانت بس بر نهم
که ای خورشید گردن فراز
که باشد مرا جان سیرت کشید
ترا نیست گردانم اندر زمین
بختش نیر و نیر هم
پس آنکه رفتند زگران
سیر سیر آورد و بفرست
بشد اسب خنجر آن خاکست
کنون ضرب مردان یکی بایار
بردی بهشت خود را نگاه
بید آنکه دست هر دو سوار
روان بر کشید شمشیر برگ
بیلای سر و شمشیر و دست
یکی حمله کردش بدان شهر بار
نگذارد اگر خورشید تیغ
دل زور و نیرت ز لایتن گنم
بکشتی گرفتن ز دزد جنگ
همی بود با یکدگر نشان گنم
فتاده بهر خوش جامه چاک
بیار است و زمین زار
گهی ایچ بیت گوی که کشاد
همی بر یکدگر دوش و کبر کشید
که ناخنده چیری سر و سر
کشید و بیاید چو شمشیر بیان
که در دوار و سر و سر
در اندام آن تیغ نمانی رسید

بر بر کشید شکرت کشید
با و در گزیدل ز سر جوس
ز نامیدن روز تاگاه شام
خورشید نشان خنجر از دوا
چو شمشیر شکرت کشید
بهر دگر و کشان سپاه
بسر یک تیغ کوه سرنگار
یکی خنجر زین جوق سرش
گفتش که ای بدگر ناکار
نهم شهر یاران و زمین
بجام هر چه حکم دادم ترا
چو داری نهاد بر پیش نگاه
سخن را بنده ز مایه گوی
و دیگر که از کوشش و کارزار
پس آنکه رفتند بهاران هم
بختند با نیر و اسفند
خنجرش شکرت کشید در آن
چنان بر سر خنجر و زگران
بشد باری زیر پایش یک
چو شمشیر آن فرو و زدن
از آن پس بدان گز دای گز
یکدگر صد حمله بر یکدگر
دوش و دلا و چو غرند تیغ
سیر سیر آورد و دشا کشید
چو شمشیر بر جامه و سیر
بغیا که گفتش که ای شیر مرد
بشیر تاسر بلند می گز
گرفتند هر یک دگر را که
گهی این دوا نماند که پیشان

سوار ز روان گشت از سر طرف
سوار ز بر نهری هم آورد او
یکبار کشیدند سوار ز دوا
نیا میکی تن ز خنجرش را
سر پرده و خیمه ها کنده دید
چو شمشیر سراسر ز دیکه شاه
که پوشش و شورت آن یاکار
که باشد خورشید بر پیکرش
ترا با سخت شاهی چه کار
بودند من هم آن همین
کنون این آن سنگی کن مرا
بخشم ترا آنچه کردی گناه
ز شکوه و دشمنی با و گوی
نبا می سخن گفتن ناکار
همه گنج و مال بسیاران هم
بگفتند با نیر و جینه راز
بیلای سر بر دگر زگران
که زید و دشت و دراز کمران
و لیکن نبودش بدل هیچ یک
زیر سیر شد سبک ناپدید
همی زورین آن این زورین
بگزد گز آن سنگ روی سیر
سخن بود با یکدگر نشان تیغ
زور بر سرش مرد خنجر دیر
رخ زور شون بش ناپدید
فرو دای نخی ناسپ نیر
کوزم شود دل خنجر گز
نمودند هر دو باز و پیش
بران هر دو حیران زمین مان

از آن نیمه خنجر خود را پیش
چهل روز و پست شان چنان
همی گشت شان و دو پنج
ز خنجر تر سنده جیش بیان
دش سیر بر ساق از دوا
بپوشید پس سخت باره جیر
گفتی و گزنی و نیر دید
چو آمد بیدان از آن می دشت
سرت میکشی از ره بندگی
بنا شد بر تر از عقل و شمشیر
سیارم تو تیغ و خنجر و کین
بجام تو گرد و همه روزگار
اگر تو دوا ندی آنس جهان
که بسته ام تا کمر زگران
بگفت این و آنکه یکدگر نیر
نمودند هر دگر یکدگر
بشیر وی سر خنجرش را
بشد بکشت گز و آن یکدگر
جنیت کشید و کشتش سوار
بزد بر سرش گز و نیرین
ز او زگر یال هر دو سرن
زیر وی هر دو در آن گیر دوا
بشیرش نیر و روی سیر
بید و نیر شد آن سیر چون شیار
برون فت خورشید شمشیر
بیا تارانی درین دست جنگ
چو شمشیر خنجر نازی سوار
زیر و شمشیر و فرو و شمشیر
بشیر وی سر خنجر و سرن
چو شمشیر را امید سپاهی نماند
برنج و غم و در و سوز و تعب
بروز جام چو خورشید
چو ای گز و نیر دای جنگ
رنگ کند که سیرت شاه
کسی را که گشت از دوا
ز دوا که کشید چو جانان
چنان خنجر از خنجر گشت

خون جانم خسته شد گشت	شبه جهان از آن خم دل تنگ گشت	ز تپش روان رخ پشیده	دولان روی نهاده سوسوی پناه	بجای که بنیاد سر اندر خطر	بجای که بانی گشت ترک سر
پندار و خشمید سر در گریز	خشمش ز دنبال تیغ تیز	گر زان چو دیکش پیرانم	بیارید زان غصه از دیده غم	پیش رویان لشکر انگیز شد	چو آتش سپاهش کبیر تیغ شد
بیا لشکر انگیزان جنگ کرد	بضحا که راه بدل تنگ کرد	چو تشر سیه را با نگرند	سوی لشکر از زبان بنگرید	بافتش بگردان بادست برد	کنون دست با پیشمیش برد
سیر شد و کوه و کمر لشکر است	کجا ایستاده نه اندر خورست	بر فتنه کردن تاری زجا	همی سر نه است جنگی ز پاس	سیر شد زگر و سپه آفتاب	ز پیکان نوا و دو تر نقاب
زینانی که بوفی و باک سپاه	شده گوش گردون گردان سپاه	خیز گداز تیغ و گرز و تیر	کجا گوش گردون همگیت کرد	سپاه دوش کمر برآمد بچرخش	هوا بر زگر و زمین پر خروش
زینانی که کوس با گرسه	دل پیل جنگی برآمد زجا	سوا گشتش کبیر از است	زمین یکسر از نعل در جوش است	چو دریای خون شد بهشت دریا	جهان چون شب تنها چون چراغ
توان گشت بوم جهان شد	بلر زید مهر و مهر سید ماه	یکی بزم بدوشت گویان زرم	ولیران دران با ده خواران بزم	خویششان زخم بر لبه سر	دم کا و دم ناله گزنا سر
روان خون چو نار نشانم	پایه خشمش ز نقل تیر	بر گوشه گشت افکنده نور	که شد بسته تیرازی پهلوان	ز کشتنه و بنگرند نگو	چو دریا به هیرفت بردشتن
چو شمشیر سپاه کشت افکند	شب تیره افکنده زوق در	چو از دیده خورشید شد پدید	شب تیره و بکرده داس کشتید	نهان گشت قندیل زین در	برافروخت شمشیر گیتی قور
چو شب خیمه زد بر سپاه	در فوش سپهرین گبستر و ماه	سپه را با سایش آمد نیاز	همه سوی بنگاه گشتند باز	همی هر کسی بر سر و تاش خور	یکی بسته بست و یکی گشت خور
چو شب تیر گشت در بارگاه	بر پیشش سر سر سران سپاه	چنین گفت شمشیر کای راز	که اکنون بنشیند بازوی من	بزرگان دانا دل بهوشمند	بگردند خشمش و ان خشمکند
چنین گفت چو شمشیر شون	ندیدم چو صخاک من پهلوان	بسی پهلوان درم دیده ام	ولی چو صخاک کم دیده ام	چون کمر بستند زاده شوم	بخواندش بگفتش بهشتین کم
بفرزند گشتش گرانای شاه	که مار آمد همه تاج و کاه	سپهر آتش کینه بر ما بهخت	ازین اثر و بافتن بیاید بخت	چو آمد به پیرانه سبک بر	نژادی مرا کاشک مادرم
چنین روز تیره و بیستادوس	درین غم و کسیت فریادوس	تبا لج شد شهر آبادوس	بر و کشور و بوم و بیناوس	بیاوم بشکج و کشور ناند	اسیدی بخت و با شک ناند
بدست من اکنون بخر باوشت	کسی را چون در جهان باوشت	علاج شد بوم و بنگاه خور	بشودید بر ما بیک باوخت	کمر بست گردون بر بیداون	که خواهد رسیدن بفریادوس
بر پیرست ابر زوری زنگ	ازان ابر بر ما بیدید سنگ	یکی اثر و بخت پید از راه	بگوش بار و زورش سپاه	ننگه در آمد زوری بکین	نمین راز خون کرد در باوخت
که بر کند گردش و رگزار	که روزی زگر و دشمن پدید	درین باغ اگر نوبه بای بود	ز یاد خورش خباری بود	بشاهی بسی بگذر اندید	بسانک بد در جهان دیدید
کنون اگر ای ترک بون	که بیدار دل با شمشیر من	من آواره خواهم شدن در جهان	بکشور ز کشور زرم و دستان	شب و روز بخور و آوارانم	ز دریا بخت و خشمک باب
بعد شونجی و بختی و رنج	نه تاج و تخت و نه شهر و رنج	پیشان بگردم در دستان	چنین دیده ام حال احوال	ز دست بهمن تازی شوم	جدایشوم از سر سخت کس
بناید که بادی شوی جنگوی	به پیکار روی اندر آری بر	هماناکه کوه است دولت شیم	بسیار شک پیکار خشم	همی سر سران گوش روزگار	شوم شسته بر دست خنیاکان
همان که کینا شوم زار و د	کتم تاج و تخت کیان را	ز عالم بدست آوری گشته	بهر وقاعت خوری توشه	خدا را بجا آور سبک	مطیعش شود در افکندگی
که من چون سر از راه ختم	به نیسان که بینی سزایتم	اگر نه در بنایش روست	چون رنج شد کار پس بخت	بر بنید عالم چنین ناخوشی	که با حق تعالی کند سستی
کنون ای گرانای فرزند	بیا گوش کن کینا کینا	نهان شود که منم نهان در جهان	شوم چون شب اند سیاهی	پریشان بیچاره از روزگار	بگردم بدینسان کینا نزار
چو ناچان بهتر آید	که از خشمش امان بماند	پروکار و روزگار در	بر آید ز تخم نوشا سبک	یکی شیر دل بچه پهلوان	سرفراز بر جلد خسر و ان
ز فرزند تو باشد آن پاک دین	و صخاک او پاک ساز و زمین	بیا به خور و رخت و تیر و سپر	کند تازه او باز آید من	بسی گشت و میر خشت از دیده	ز آهشش لنگ شد کباب
سر و چشم فرزند بوسید باز	بر و رگشش زمانی دراز	از آتش و رخت و تیر و سپر	پدر من و از غم و دوش لب	بیای که سال از چهل گشت	ز سر بر گشته بسی سرگشته
جوانی که در دوسری رسید	سمن جانم بر سر سبیل شد	سبا غم را خوار و دل گشت	سوی هر واد و زمین کرد بست	سموم آتش خستی بر زخمت	ز داغ چمن لاله راد لبوخت
که این خان ویرانه آباد کرد	که پیشش بی بوم و دنیا کرد	از صخاک دامن که سر کشید	که دوران بختش اند کشید	که در برگشتان دلارام را	که با او در بیم و داین دام را
که بر فتن این خیمه شست	که از خیمه تیراز و برخواست	که تاج کیانی بر سر نهاد	که بر سر خاکش نافر نهاد	که اگر گشت گردش روزگار	که روزی ز خاکش ناید غبار
همین است آئین چرخ بلند	از که امید است و گاهی گزند	هر اسان شد از اثر و خدایم	دشمن بزمیده روان خیرم	بدانست که بخت بگرفت و دوز	خواهد شد آن زین پیلان قور
ز کینا گشتش کنار زمین	که در آن تاج و تخت کینا	شب تیره و بر خاست افکند	بمید خشت تاج و کشت نهان	بپوشید بر خشمش خست سپاه	یک سیه بر روی تیر و بگرفت
پیشمان شد اگر گشت خوشین	بصخاک اندر آوری و دین	به است قدر شمره ابد	که افتاد از پا و شاهی بید	چو تیر از کمان یا چو بقی از خفا	همی رفت بخور و آرام و خواب
بدان بنده را کار خستدگی	که خوارین بر آرد و گزندگی	بگفتند در خمت و در دوزخ	دشمن بزمیده روان خیرم	در انا گمان کرد ز روزگار	که در دیر و پیر و راه رفت
هر آرد و شمشیر شایه تاج گز	بزرگی و دیرم و گنج سپاه	چو صخاک بخت شد شهر بار	که شمشیر بر و ساسان کینا	نهان از بیم مردمان شاد	که در دیر و پیر و راه رفت
هر دست و دیند اخلاص بخت کلا	ز چشم هر مردمان ناید پید	ز خورشید جادوی در چرخ	نهان استی لشکر از گزند	جهان ز فرمان صخاک شد	زیر نامه نام جم پاک شد
دو مدالش اندر جهان شست	چو صخاک بخت شد شهر بار	که شمشیر بر و ساسان کینا	نهان استی لشکر از گزند	بر از زمانه بر او گشت باز	بر آمد برین روزگار دراز
نهان گشت آئین فرزانگان	چو صخاک بخت شد شهر بار	که شمشیر بر و ساسان کینا	نهان استی لشکر از گزند	شده بر روی دست و دین	ز کینا بودی سخن جز بزار

گر خستن جسته از صخاک

کهنون باز گردم جوشید باده
گرش جایی بر که بود چون پیک
تنو اسم از تو با بود و صلح
جدا مانده از تخت و پادشاهی شده
پس از گزینم بیدار و دراز
پراز چیز و انده مردان مرد
مرا شاه را نام کو رنگ بود
بکاخ اندرون بیت مجلس بهار
کنده افکنان لبه گیسوی
بلار بلند سے زبالای او
حدیث و دانش چو آمد پدید
چنان چون خوشبختی همتان بود
چو باینه کردی بگردون گاه
بنام آن پری رخ سمن از بود
نه بر کربس دای او را پدر
به و دای آن ماه رخ را پدر
یستی با فسون در روز از دای
بزرگی که مانند او در می
زخا هنده کس پیش گذشتی
چو جیشید در لبستان سید
روان آب ببار در روز و بار
یکی باغ خرم بد از پیش جو
جوانی به پیکریش شکو
نتر سے که داری تا شایع
یکی که بخت برگشته ام
سجام از خداوند این بزم خواه
بدین سایه ز سایه دای
که بر نادر چیز جزئی نخواست
بیاید به پیکر کج جسم
ماندش دو گلزار خندان شد
بهم گفت کاخسته از رخ راه
بیاید به دای که در کوه
که باز در میان سیده و اندوه
نوزین چار گوهر که ای بگوی
وزن و مراد است فرمان روا
هم از پیش نشسته کار او
هم درم خرم و سمنه نام بود

رکاز زمانه نشیب و فراز
و گزینم از دوزخ چون شک
نر بسته هم از ملک من خراج
نیاز آمده پادشاهی شده
بیامد سوزانستان فراز
سپاهی و شهر کے طمان جز
کز تیغ و شمشیر باریک بود
در ایوان نگار و بیدار سوار
کمان ابرو از خسته ابرویش
و گیسو از حلقه تاجی او
سجن در بیا نش تکی کشید
مانند مریش کیت است بود
بختی بیک سنه که ماه
گل و یاسمن از دوزخ باز بود
نروزی ز فراتش فتنی بدر
از پیش طوطیان فرمتی بدر
نروزی و پری یافتی زورما
نباشد بخوبی چو او او می
هر آن کامی خوار گذشتی
بشهر اندرون کافق رفتی
لب جو بیارش همه کل ببار
در او ختر شاه فرستید
فرزان از دوزخ خسر و
که چون لاله از دل نوزند و غ
نرم کردن راه گشته ام
بمن ده بان جانم از رخ راه
سجام می سل خواهد می
بدنش که همان است رستا
بیدار از دای دایه جسم
بجوشید و کاش اندر پزند
بدین سایه که از چکر دای پناه
ازین دایین باغ خرم دای
که بود و مرگشت و دور
دایه راز شاه و فتنه بجوی
که جنت آن گزینم آید سوا
خوش آمدش دیار گلزار او
که درم خرم و سمنه نام بود

چو شست بوی شاد و شسته
بخشک چو خوش بیدار شد
جز این که بود کشتن و خن
چون توشه تنه و دور اگر
یکی شهر دید از خوشی چون
که گزینم از جنگ راکشانی
کی دخترش بود کز دلبری
مهرش کسای خوش بفرش
دل شیشه لبند آفاق بود
بهرشت کافق و خوار و
شد سبال آن سرو ارسته
بیدار جنگ از برون آمد
به تیغ ابرم آورد خدا شد
ز بستره به شاه از بلستان
هر آنکس که فتنی بر رخ خوار
و دیگر پیش شرط با ماری
نهان سپهر ای فتنی ز پیش
پس باشد از دوی خوش بفرش

فرستاد بر شهر با آگه
بر اندر زایش چو با شست
بر زین روان کاش از خن
چو خنجر بر دشتا ماسون کوه
در دوش و کوشش و شمشیر
باور دگر لشکری خواستی
پری را به رخ کرده از دلبری
دوایر و کاش بد و در پیش
بخوبی چو ابروی خود طاق بود
پرنش از شورید و خجسته
سجاده و دوازده نو کاسته
پری ز مردان قرون آمد
هم از سنگ ل کاشا شد
ز دیر آن دختر دستان
چنین بود رسم اندران روزگار
که جنت آن گزینم کبسته
از گفدا و کوه نه بودی پیش
که بوسه دید خاک لبش سپهر

چو شست بوی شاد و شسته
بخشک چو خوش بیدار شد
جز این که بود کشتن و خن
چون توشه تنه و دور اگر
یکی شهر دید از خوشی چون
که گزینم از جنگ راکشانی
کی دخترش بود کز دلبری
مهرش کسای خوش بفرش
دل شیشه لبند آفاق بود
بهرشت کافق و خوار و
شد سبال آن سرو ارسته
بیدار جنگ از برون آمد
به تیغ ابرم آورد خدا شد
ز بستره به شاه از بلستان
هر آنکس که فتنی بر رخ خوار
و دیگر پیش شرط با ماری
نهان سپهر ای فتنی ز پیش
پس باشد از دوی خوش بفرش

فرستاد بر شهر با آگه
بر اندر زایش چو با شست
بر زین روان کاش از خن
چو خنجر بر دشتا ماسون کوه
در دوش و کوشش و شمشیر
باور دگر لشکری خواستی
پری را به رخ کرده از دلبری
دوایر و کاش بد و در پیش
بخوبی چو ابروی خود طاق بود
پرنش از شورید و خجسته
سجاده و دوازده نو کاسته
پری ز مردان قرون آمد
هم از سنگ ل کاشا شد
ز دیر آن دختر دستان
چنین بود رسم اندران روزگار
که جنت آن گزینم کبسته
از گفدا و کوه نه بودی پیش
که بوسه دید خاک لبش سپهر

چو شست بوی شاد و شسته
بخشک چو خوش بیدار شد
جز این که بود کشتن و خن
چون توشه تنه و دور اگر
یکی شهر دید از خوشی چون
که گزینم از جنگ راکشانی
کی دخترش بود کز دلبری
مهرش کسای خوش بفرش
دل شیشه لبند آفاق بود
بهرشت کافق و خوار و
شد سبال آن سرو ارسته
بیدار جنگ از برون آمد
به تیغ ابرم آورد خدا شد
ز بستره به شاه از بلستان
هر آنکس که فتنی بر رخ خوار
و دیگر پیش شرط با ماری
نهان سپهر ای فتنی ز پیش
پس باشد از دوی خوش بفرش

فرستاد بر شهر با آگه
بر اندر زایش چو با شست
بر زین روان کاش از خن
چو خنجر بر دشتا ماسون کوه
در دوش و کوشش و شمشیر
باور دگر لشکری خواستی
پری را به رخ کرده از دلبری
دوایر و کاش بد و در پیش
بخوبی چو ابروی خود طاق بود
پرنش از شورید و خجسته
سجاده و دوازده نو کاسته
پری ز مردان قرون آمد
هم از سنگ ل کاشا شد
ز دیر آن دختر دستان
چنین بود رسم اندران روزگار
که جنت آن گزینم کبسته
از گفدا و کوه نه بودی پیش
که بوسه دید خاک لبش سپهر

چون در تیر و دید سرو سحر چو سروی که با ماه هم بر لود کیانی نشسته و لب زین چو اندیشه از دل فراموش کرد همی در پیش فروز کز نیست بگفت ای دوست داری مگر باز آره بر سر که او می خورد ز دل بر کشدی قلعه دو دوتا دل تیره را روشنائی است بخاوش چهره زبانی دیا توی ده گلو کاین چای چو آه همانکه گمان برود دختر مهر بدان ناکه سر هاکه سینند زود شرویش همکده و دکشا دراز بر آور در امشکر زاسبله همه طوق دارد و همه طوق که چینی کبوتر شبان نذر و همه پرو و منقار کرده فراز بخند و عقیق بین میم کرد چنین پانچ آور و هم کز خورد زن ارچه دست را زود مرا آن بدی که خستین کون دلارام رخ بران شرمه که بیادش یکی جام می کشید چو شیراز چرخ بر کرد شاه بیرابل بنید هیچ زو آرای بماند از کشاد و شگفت گر این کبوتر زود با آنست شگفتی در او ماند چشید نژاد وی همی در کف رود نخواند که غزل یا تر و آل نیاسته سی در کشته و آ ندان گفت ای بدان مهر جو بدان مهر چیم شقیفه خوب بدان پریان کبود و آرد چو آن پیکر پریان و در بیادش شخت شایسته	گر انبار شاخ ترنج و سبک بر آن براد مشک افروز کزیند بر گوشه آگه سجام از می شینان نوش کرد ولیکن نه است ازین که کیت که خیزی بزمی نغابی در که پر خورون از وی بکاچد چنان چون بخار زمین آفتاب که کوفت تن موسیائی است لفوت روز و جاسه در میر میر شیش بر کم دست که نیست جیشید خورشید چو بگیرند او را بر بند زود چنین تاز خواند کجاست زده چنگ بر چانه کالی بشمار دو مشک بهیچا و پیش بدو بار باغ آید از شاخ سرو چو یاری لب یا گریه و بناز چو تنگ شکر میم و نیم کرد کشانی سخن این نه اندر خورد همان نیم مردست هر چو کیت مرا کرد اندیشه تر آزمون سمن از اندیشه لال و زو پس آن چرخ زهر ایزد بر کشید نیز هم کبوتر صد گام راه که آن چرخ کردی زهر بر چاک بیانید دست و مکان برگرفت بدون شوم جفت آن که هست یکی نوبت که در بیک پی شگوه شکافند شد ازین که باشد مناسب با حال همی سفت بیا و در شست کاین جهان چون قاتل کوی فزون شد ازین ده شش مهر کیت ازین شکر چو نگار در گشت و سبار کز نگاه کز او که در بر خور و ناگه	رخ ناز با شیش کف کون سرخش در پیکر خنجر کشان کنیزان گلرخ فراز آمدند زاد ارباب یاد کردن گشت بدل گفت شایسته این خرد هم از پیشان بانی ارستی عروسیست می شایسته او چو خور و دست چون بیتن را که بدل میکند بدلان را لیر خورش گوارش می خورن خورش باید از منیر بان گوشت بدان روز گاران که او بدندان همان دختر که بداد کم پیش از آن پس رنگ بوی خوش سوا ارباب از بخور عبیر چو باناز و باز چه با بوی نگ نرد ما و ده گادان ابریکر کمانداری کردن همیشه با و خشر کونگ شاه ز ترک چکل خوست چای کمان از آه و سخن پاک پر و خنده کوی زنان را زو بی مهر و شتر بمن سبک این تیر و چرخ آرد بجیشید از مهر خورشید نمود بگفت از و باز وی این شاه خند گشت از خرم فزون دل بالست و لدا رکان ارجمند خمیده کمانی چو ابروی او بوی خنی آن شاه را خوش بخت نیز و مکان چون سیر خند مستی در آمد با و از رود بر آوردی چون دست داده اند هم آنکه زن جاد و پر سنون درست از گمان این شاه به گفت ای دگر این است بر بچه دایان نیلگون پریان همی خوش تن را بچو و سبار دش گشت و سبار کز نگاه	برین زخمی و بران خرم خون خرم زنت بر باد خنجر نشان همیش چم در نماز آمدند با شکر راه خوردن گرفت کزینان شست از نشان خرد هم از در برین مایم می خوستی که باید خرد که کابین او می آتش که پید کند زو مهر پیدا کرد از زو بهان کا شمر زین ماند گشت بر کوی کند نگفتش کزین کم خور و افان هم حکم چاک بد در جهان که هم راجه اندر چاک پیش بشستند و شستند گشت بخندیدیم و بناسپد زیر چو با خود و مجرید بانی چنگ بکشتی کرشمه کنان با دگر کمانداری کردن همیشه با و خشر کونگ شاه بگفت ای نامور سیهان ترا زو و ساز و پس شسته کوی مگر تر سخن پارسانی و پس کزین دو کبوتر تنگن سیک ندادش گمان پیش و زو نمود بدون شوم جفت آن که هست برون را ندید خوش هر دو بال بود پور و مهر و شتر دیوبند همی است آید یازوی او همان نیز دریافت هم گرفت بنوی یک مجلسه ساختند همی خندان این خسروانی سر که بل بل کز دم قند آمدند که در آینه و هم زنجون که شد دیر که یار داری و دوست زیک از ویم کز دای شست بیا در و دنیا و شایسته پریان از و چرخش زشت باز شدش دیدگان بچو و سبار	همیش شیش جگر از لیر رسیدندین آگهی فراز پرستنده دختر بکین خوش ازان رنگ آن باز و زو مهر ز لودی خوشاب بکشا و بند جیش گشت شون ناز شین زور آنکه با باد شستی کند که چهره شد آینه شد بنید برادی کشد مرد و بد مرد بدم خور و راه سه خور اگر چه بود منیر بان مهر بان همه چرخ شستند آشکار بیش یاره پریان کبود هم اندر بر گاه زو نگار پرستاده و بناسپد زو مهر همی از زو و زو شاد کام فروشته بر گردن افروخته پر سیرخ بشم آید از وی هم ازین دو کبوتر شند چغشیر تو هستی زن مردن است هنر با زدن سدر و شیتیر که تاسن یکی را فکند می پان چو چم دیدار ابدان نیلونی بدان در و مرد جسم آن ماه نو طپان ماه افتاد و زو بر برید بیشش آفرین از زو و شتر کمان اندر ابرو کمان نگار کمان و از کین بر کبوتر خند همی خرم با و شمر دند باد به ساقیا جام گشته نا بگفت از کار جیشید کی زکاشن سیاه آید از مهر ازین غایت و ازیر دان چو امید داری نیاید بدو تو گفتی که چرخ خورشید بود یکی آینه شست گفتی پیش دو شیش غم زو و شتر	چنان بر چمن چو کبک سب زده کار زلفت را از فراز زخو لیکر افان می خور شیش فرو مانده بد و شتر خوب چو بزمی شگفت و کز تر شست شکیده و لکریا شیش نیز نگند و شود و کز شستی کند که آید در او غیب زشتی پند کند سیرخ لاله رخ زو و را ازان بدک تانماند کز شستی بزشکی نغوب آید از شتر بان بدیبا و وسار با بزرنگار نگارید و جیشید از زو و پود بیکار از و شش گرفتند کار طرازان تان طرازانده سو نرسیده و بشاه با ماه و جام چو نای دم اندر گلو ساخته زبس نازان دو کبوتر هم که هستار است که دوم بر شتر زمن باید اندازه و شنگیت زین مرد و در جهان پیشتر و کز پیش آوردی باز جا بدان خوش زبانی و شش همان ماه شیش در است زود بیاید چاک که بر آرسید بیادش یکی جام می کشید بیش اندرون فال نوشید شش چن شاد و زو و شنگ بجام و دام گرفتند یاد که او عیب ما را ناید با در اندیشه بود و همی خورد بد چهره چون دیدیم از و نشان داده ام ز اختر سهر که امید داری نیاید بدو زیر پریان چرخ شیش بود همی بد و شش در او و شتر بیشش لاله و کز شستی

پس آن باری گفت کای چندی
مگر میریانت دلارانیست
گرستین بهنگام با سوز و درد
تو دیزه دوس اینجا ایست
ازین برینان اندام شدیم
درین از جهان شاه با و نگاه
فزون از آن تم نیست برادر
زمین هست اما جگه زمان
رخ و دیر از در و دیر
چو پر دخت شاه بر پا است
ز مهر و دیریت تا خسته ام
بهین بود کام دل افروزیم
جهان گفت از ترا هم بپوش
کمانی نکو برده و سپید
که گوید گیتی که ما بان توئی
ترا دام و دود باز اندام
بیکدم زدن بین و دیریت
نگاری سخاوتی شتی شست
مده روز فرخ بر روز نهند
از آن اوجایست اور گذار
دو سر کشید بشی ابرو نو فک
هم از بخت ترسم که دسانیت
پدیت ازین کرد و آگاه
بد فرخ گوید که هم در زمان
همه کس میجوید که بپوش
چنان دارم این را ز تو فروز
که از بخت فرخ و دیریت
چنین گفت مویزدیک شاه
با بیکین پیانش با او نیست
همین تار و ریش تا بندگان
بشادی و جام و دام بنید
نمان بر درم اسو کاخ
جوانی و با بختی خواسته
چو در نقطه جان کهر کار کرد
نیز و پدیر کشی سروین
بد و گفت شکیر چون خرم
چو در او با رخ که فرمان

ورین برینان از چشمتی نهند
بدیدار ما مشیت را شیت
به از خنده ناهنگام سرد
مدان خوار و بیچاره تران دو
که دیدیم در او چه شاه جم
که پر دخت شد ز فرمی تاج گاه
که بایش در داز و دیر خرد
نشان تن ما و خوش کمان
خره ابر گرد و کنا راب گیر
نیایش کنان گفت کاش شاه را
بند بپوشای تو دل بسته ام
که روزی بود دیریت فریم
نیم من اگر نام او را روست
ولیکن کمانت کمانت تیر
که چشید غریب شایان توئی
که هستی تو چشید خوش شید
گوید که اندر و دود و دیریت
که باروی او با شتی اندر شیت
ز به جهان دل در اندام
که چون ناکا بدوی از دوا
بباران هیچ شست بر کس
هم از آنکه با زن دم را ریت
بود کم شود و شستن از بهر چیز
بر آرد ز جام نرودی و ان
ده انگشت مردم بیکر شیت
که با جان بود و کور بیکر لب
چو غریب نهند و در آفتاب
که از بعد شب روز آید گاه
بپوشید بیکر شیت
همین چرخ بجای تا بندگان
بپوشید تا خوار و سید
بشکوی زمین بیار گاه
چو خوش شای این هر گاه
دو جانش یکی چه و دیر کرد
بد و بیکمان شد و زین
با بیکین پیانش بیاید بریم
فزون است و بر تر خورشید

کای نیک بی بخودی کن جهان
بیاد آمدم تو و او رنگ او
یکی ز شست را کرد کشور خدیو
بر بخودان مرگ و الا بران
ز خوش بهر خست کایم قرار
ز یادام سر میر جان سپرد
نگار تو نیک بهار شست
و هم جان گزاف و دل بهر نگر
باند بس یابی از مردمان
هم چون نهمی نام جمعی بر
نماند که کند شاه نام و گهر
گو ابر کویک تو درست
نموده است رازت بین سر
ز خوبی و خوبی خود منم
جهان ام دارست نیرنگ ساز
تو تا ایدری شادری هم خور
دل جم ز غریب شست کشت
که بود چنین ستان دوزن
بطبع بزرگ که نگار دم
تستی دیتی و این از بیم رخ
بدانده کین کشتن تر بوس
گیتی ندام پناه تو کس
کنون عهد کردم من به پاد
ز لب لب و مهر و سگد بند
زونی گرفت و خست کورنگ شاه را
بپوش برینان سوگند خور
چو بر روی قیر و زه چیری
نشدند با ناز و دنا چیری
بماند که نرست بهر ساختند
سز و بر آمد بسیرج هنر
بدش قند بای ش قند لب
بد و خست من تران گاه
آگاهی یافتن کورنگ شاه از راز و خست

شناختن دخت
کورنگ شاه جمشید را
زبون او قند در کف اهلان
بزرگی و دیریم و فرنگ او
که از کف دست و از چهره
به از زندگانی بید گوهران
نهانت خون لیک خم آشکا
گیتی نخت کای بختی شست
سخن گفتن دخت کورنگ شاه با جمشید
مر این برینان ننگ شست
کتم خاک تن تا تو لبی سپر
ولیکن دیتی نباشد زبان
مر نام ما بان کوی شناس
نماند نمان نام شای قهر
همین برینان کس که شست
که باشد ترا از تو هم یک سپر
بهانه چه سازی که نپندیم
سروای شون نه و چنین از
عیزین دشتی با زانی دگر
بد و گفت کایکچ خوش شست
که با زن م از راز بر گزین
ببخاک ناپاک سپار دم
بسی تیر ازیم با ناز و خج
دوانده می کرد این کوی
به شستندت منم دوست
که با شتم پرستار تو شست
از و اینی یافت شاه از گزند
زونی گرفت و خست کورنگ شاه را
گرفت ز دل بخت پند خور
زده کرد شب را نهم انگشتی
شست روز و او دید و بر
همی سر و محبت دمی خستند
زمین شد بر و شستگان گهر
که ماه از خوش خور شست
نمانی همید از رازش نگاه
آگاهی یافتن کورنگ شاه از راز و خست

چو در او با سیکساری سیم
کای نامو گفت کای ما هر دو
اگر چند پوی و جوی بسیم
دگر با دشتی که از تاج خست
ز خوبی بد چرخ گشت شگفت
که داند کنون کوباند ارم
ولیکن چنین است چرخ از نهاد
گفت این و شد بر شستگان
هر آنکس که پیشش بد براند
خود در راه راز این سان شاد
ترا ام کنون گزید سیری را
همی گفت و از تر گسان سیاه
نه هر آرمی را بود و شستگان
چنین داد با رخ مدد کل
که از بر دید اگیتی فروز
مر این زن چرخ نادرست
ز پیوند یاری چه گیر کس
بخوبی بیان پیش کار منند
کشد سوی دام آنکشد رام
بگفت این کلر که پیرا کرد
از آن راز سیر و نیرام می
سخن چو خست و دشت گاه
کسی نه شتم از کون شست
دلارام گفت ای شست زبان
که بازنده ام هیچ نماند
مشو با من اید با شاد گاه
بشادی بسیار و این دگر
چنان دان که پیرا کرد
بدین کار گفت نیران گوا
پس از نوبی نریم کرد و باز
بگست در جای زلفت برد
گزیده هم فریم و دیدار یار
چو شاد ماه و دگر اید شست
رگ و دوزن از کشتی فروز
کلی سر و همین پر و دانه
نماند شست و دگر ساز او
دگر در چرخ شست لاجورد

چو غم خوری شک بار چرخ
نمردم بود هر که نداشت
بگیتی بانه نرستی کس
بدر و شتی افتد شود شست
که به از جهان سر چرخ گرفت
بدید شیر ایلک شست بخور
زمانه نریداد و دانه نر داد
چو در گذارنده بر تر زرد
خود و دایه و شاه جمشید ماند
که هستی تو چشید فرخ نر داد
با بیکین خود چست گیر می را
ستاره همی خست بر گرد ماه
نه از هر صحت و دخت و شست
که خوش شید پو شید غریب کل
بپوشد نماند نمان نوروز
کلی چاک با شست کس آوست
که دردت بود و شست مده کس
بر روی لیران شست و منند
که شست بس جو اند و در دام
ز خونین سر شست استین
که بهر جان ترسم که آرم غم
نشدند بهر جا چو پند و دام
کند هر چه رای اندیش خور
نه هر زن و دل شست و دگر زبان
بر رخ و دیر و دیر با زار شست
بناید که جالی در رفتی بدام
که ز دشت شاید نواز و زو
پیش بر داز و دگر دگر
همین پاک جانها فرمان
بیازی کردی ده و دشت گاه
بهر هر افشاند دیند خور
می و دوشادای پو کس
بلاغ بهارش گل شست
برین راز چنین بهر دوز
بتر شست شخت شست
بدان ن برینان از او
بر اند که کان یا توت زرد

نیز دید رشید و لر بای مردان هیچ نیل از آیدیت سمنبر لیسرو اندر آرد خم گنداران شد از رخ سستین شادان از رنگش او بر دختش ز سراج فربنگ بگفتند کمانم گزید و سنگ آردی رفت پیش بد چون یکی گشت ز غور شد نورت بر آنگه فرو پس پردگی چوین فرسوس گفتی ترا خفت در خانه گشت نبرای بخل پدید در پیشگاه بمن داده بودی تو توانی همه کار چو کرد آنچه بود کنون بیرون بتر از بگیا دو مشکین گنداشکن کردی گشت سوی خنجر کردی بی کردن از چه توان گشتی گفت این و شد با غور و رنگ چو دخت چنان از بیل نهاد زیر حم از ان شاه بی گنج سپهر آتش ز جوی بر فروخت پست گفت جادو پیچنده با چو خورشید بکاست بای را یکی خوب مایست نیکی بجای پس خنجر بزرگ را در ترس بطبع بزرگیم پس بباد بباد این زمین باز گشته گرم دسترس در سر تنیت درنگ و راید همی بی نیاز هر بدت خورشید بایشد بشادی گری غم از دل بران فرشتاد ازین هر چه بد و خوش نهان مانده در کج آن تن بخوبی پری و بیاسک گهر چو پالیز سالش در او چو شد همی گفت این ماه فرزند او	شسته در اندر بر گوته رای بخیر از نان بیخ خوش دایت سوی کاخ شد شاه نزدیک گشت گشت که رنگش بر گون همی بود تا دخت را در پیش ز تن جامه شرم بگفتند یقینم همه نام و رنگ آردی دران کاکستان هر گلی گشت فروغ چراغی نداری کنون نه آنگه از کار تو نو عوس پس پرده این در بگیا گشت بنجاک آن سمنبر سی سوژه که آنرا که خواهم خفت خوش چو بشنید از شاه کاخ و فرود فرستم بر گاه ضحاک شاه بیارید صد نوک پیکان زور گرا ز خنجر گیسوی خطا چو نیکی کنی بهتر آید پس به نووز لا اله الا الله گشت تو گفتی روش بر آمد زجا برای تو به هم نیایم رنج در خوشی تن بچویند و خشت درین خانه بودند فخره باد به اندیش چن ماه بگفته گشت که سوخت بروی هر دو سرا بود از درد کاش هر را فکشی بدان از دریا سپید و نواز بالش شاد و ببادش بپست پسند اینکه هست هم آید رایت بود کاید آن بخت بر گشته باز که از بدتر نیز شاید بدن که یکسان نگردد و سپهر روان یکی بار هر هفته رفتی برش چو اندر دل را ز دران سخن به پیکر سر و شش بچوید بزرگی و فربنگ را بگنج شد از زاده زانو بماند او	شاه از گنج دوش بسی سوز ترا شاد این گل رخ سستین چو بگفت شد یک چند روز در سوی هر شش از غم گمان داشت چو دیدش برابر و گره زدش گفتی مرا که چه این روزگار کمانت که رازت ندانم می کنون سونت در دوی گشت ز آبی که بودی اگر چه تو سئ چو دخت شود و بدیدت ز راه نبردید و دختر از خند دوست چنین گفت که بخت بخت است کنون ختم آن شاه نیک خست بد گفت خوش تر ده دادیم که گفت بر کار و داد بنید مشو گفت در خون شای چنین تیر از خدا و ند جان روان اگر خندید خوار گشتن نکوت بتن جامه بدید زاری نمود روان بدید سوخت بر کمر تو روز و ده پونش من بچو آمدن شاه زابل بدیدن شاه جمشید بر آمد جم از جای بخواستش بود نیکدامی سرافراشتن ازان پس بر بوسه ماه افست که جانش پیل را بماند شد بچم گفت شش کای جهان شمرای که جز کام تو تا زین پس که با دخت خویش تا زنده ام نماند جهان بر یکی شایک غمی نیست کو جان هر سان کند گفت این از مهر بر نی گشت پیدا شدن تور پر شاه جمشید شاه نمائی جانش از شاه دل و جان جم از نور نور که شش بر کس از دیدن شایک پدید آید خوش روزگار از	همان خوش دینار و در و گهر که هم پای کوبش هم چنان بران نامور و دختر سیم تی گنجش از در گمان داشت بد گفت شش کای هم خنجر گر زانی ازین چو کابل کار ز چهرت چو نامه بخوانم می گفت خنجرت لاله زندی گشت که آنگه می بودی اکنون کی ندانند و داشت مادر نگاه تیر دشمن مهرش رنگ او تو دانی که ناید زین بر سر که از سرش در جهان بر سر ز شادی در تاز بکشت دیم بگنج و بکشور گشتش از جند که بد نام گری بروی زمین که هست او توانا و مانا توان ازان گشتن آن به کرد بدو همی گفت ازین کار زاری تو سود بچهرش بر از مهر بر سود چو که فردا من گیم نیز بیک او وزان قند ماری دلار کینر بتو دوشش بشال از تاز چو بآرام دل چند روزی گشت همه سر چه بد را زش انداخت چنان شد و خود کام گشتیکه دو چشم مرا دینت سر بود ز بانته از چه پوشیده از نگاری بدی چون بهار گشت ز مردان ازین شش رنگ آت گفت دانا که دختر مباد چو زینان سخن گفت همچو اگر نبرم اگر ساز جنگ ارم بروی زمین نیست بهشتی ز تو بود خرم مرا تاج و تخت ز جان دخت امید دگر گشت هم از خویش تا جادوان کین گر آید نگیرد و فرجام کار گر او را جدا کرد خواهی زمین هر آنکس که پیش تو گیر دنیا به گفت من آن گیم گشتی بشد دختر شاه را فرده داد بیامد بر جم شش سر فراز به سپرده بگفت برین کمان همی تا توان راه نیکی سپر بود نامدار و دیس سرنگ ولیکن ترسم که از مهر من بیزوان که گردون به کار به از خوب کاری بیتی چو چن گر اکنون نه آبی که بودی پیش بسی روشنی تیرگی گیر آب نه بست ایچ درد او را بی نیاز می و خود و خنجر کافور خشک همی بود با و لب و جام هم پس ز او مایه گشتش مهر شده دالمش بود خواندی می نگار جم آن کو بهر جایگاه سخن گو گشت از زبان او	سخن را ندکود و فرست نیز گرامی و گستاخ دوشش بهر خیان تا گران شد خنجر کنیز که بهت و با شگفت بکاری در از من خواهی سچ کنون از چکشته هستین فرود همی رنگ بهت بگوید دست نمای کنون جز به شمر گشت زبون بود و در جنگ آمدت چو باشد خنجر خاکش بسته مباد بر آشت از ان خنجر سهر بان نه آنم که بر دوده رنگ ارم خنجر خنجر نیست کی تاشاه زنت انیکه جم را من داد به پیش پدر زاری اندر گشت هم از هر کسی بر تو نفرین بود بگیر و بپا آتش روز شمار خنجستین بر من جدا کن تن گرش رنج داری بود و پر گناه بهرو فرمان و ریت روت شدا من جم بود و تابا مباد ز دور آفرین کرد و برش نماز چو نا خوانده ات گشت امه که نیکی بود هر بدی را سپر وزین خنجر خنجر از درگ بنایدت روزی ز راه اهرن گره مفت نبود و بر جازد که اندر رسم من بدین روز نیز بر من نمائی وزان نیز پیش بر آید پس تره شب آفتاب کران بود و نیز نکشود از هم از دید و خوش و دینار و شک که روزی گشت از شش کام فردا آمد از کس را سپر ز شادی بر او جان شادی می بیدی دین تور کردی نگاه بر آنگه شد بر سر خنجر

نشان

بشد فاش احوال شاه جهان پسین بمل کن سرخوش گهر بود کاخترت یار بندی کند بر است جم زور راه گریغ ترا زوشتا دیت این غم زوشتا که شد فاش این چهره نمان چو شنید آن دختر ماه چهر چنین ست کردار کرده دور تو نیز ای دلارام چندین سال گفت این و بگفت از نوها که من خاک ناگه گرفتن بچین بخود کرد جامه چاک چاک بیکاه چون یک شب ماه شد یکی چاره سهرمان نمایم بیا و روم این دستان را هم از پهلوانی هم از بزم و جنگ بدو داد و شور شاهی و جگر برین گشت آخر چو چندین بیا نیز چون سر و بالا گرفت باور گشت شید شید شاه یکی بوزش اندر تخم بزرگ کسی تنگ پرتاب او درخت چو دید او گرفت از زخمین تو باید که با گوی باز کنی چو خردی بزرگ و در دست پس از چه رسد روزی را دخشی زیل سپید کیش وزان کو کابل نه از مرغ واک دخشی سپید و پیل ساز همه بر شد از عجب مهره خروش جان گشت برگرد او در جو زگر و سپید خنک گلیان نگفتی سوا لاله کار دیم چو شد سخت بر مرد بیکار کار کد است از این چو بیا چو پرتاب بد گفت شید بیکار بیکار طو کله لاور بر شافت و گفت	چو شنید زابل شاه این گفتگوی سوی تا بود جهان توان چو اگر شاه ضحاک بد روزگار بشی بود اند قطران سیاه همه راز جز در دختر گفت مر گفت اکنون سرخوش گهر زگر گل سرخ رانم زوش گرت بهر نوش ستی نشین زمن این زمان دوید و دوید نگفت بیکار از این زوشتا زگرش چو خفتش شنید گاهی هم گفت کای نامور شهریار سراجام هم خوشین این بر یکی زگر هم از برنج دراز	چو گفت بین چاره خوشی می چو جان شد نیز جهان یک بسو گند مار کند دل فکار فتشاده دم و دو و دو و دو که راز تو این گل غم شگفت بمل کن تو مار ای پیش گهر چو زلفش سر کار بریم زوش ولی نیست زلفش از زلفش بداد جهان در ختنه و باش بهند و ستان و یک چند بود کمان شمش از در و سر و سوی کجائی بخاک نذر و نشسته زار بگشت از بی جفت پیدا بهر یکی را بر سر و بر دو گداز	بیدار شدن شید سب از نور بمیدان مردی زمین گداز چو بگشت یک چند از نامدار درینا اندوش زمانه درنگ همای سپهری بگسترد بر بزرگان زابل و گشته یار چو شد سرکش کرد و ده ساله زبلائی منیره بقراشتی بد گفت کایست که در دست براز شک و دوا چو چو اگر کو چو چو کار و دوا ببینی چو آهنگ میدان تر خوست با ترک و بی سپهر بیارید گفت سپ سالانو	بمیدان مردی زمین گداز چو بگشت یک چند از نامدار درینا اندوش زمانه درنگ همای سپهری بگسترد بر بزرگان زابل و گشته یار چو شد سرکش کرد و ده ساله زبلائی منیره بقراشتی بد گفت کایست که در دست براز شک و دوا چو چو اگر کو چو چو کار و دوا ببینی چو آهنگ میدان تر خوست با ترک و بی سپهر بیارید گفت سپ سالانو	بمیدان مردی زمین گداز چو بگشت یک چند از نامدار درینا اندوش زمانه درنگ همای سپهری بگسترد بر بزرگان زابل و گشته یار چو شد سرکش کرد و ده ساله زبلائی منیره بقراشتی بد گفت کایست که در دست براز شک و دوا چو چو اگر کو چو چو کار و دوا ببینی چو آهنگ میدان تر خوست با ترک و بی سپهر بیارید گفت سپ سالانو

بشد فاش

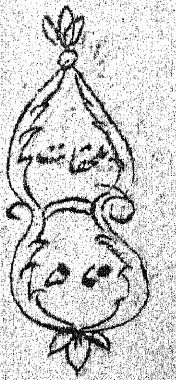

کزین کرده گریز کسور هر اران سواران فغان کرد اگر چه چو پلست نیروی تو برادر پست اورا سیکه همه در گنجنگ نزار و با توز ایدر بر باد شایگان دو سالی در کسیر کن ای کجا چو بشنید رستم گرفت از تو خویشید دماه و بهرام تیر پایه دروم سکه آن برز کوه نیاید دستان سیر و در کار برنجش این بوختی پلنگ بچندید رستم در گریه گفت سوی کاخ شد رستم پهلوان گسارنده با ده لعل رنگ پایه در آیم در آن تو کوه تو باید که تازی تو از سر سر سین ایدر با غم نیاید بر راه خویشید و بهرام تیر که بر خیزد و در پیش لالت نرم تنتن پیوسته ساز بند سیر گرفت چون خزانده سپهر شبی تیره بود مانند غیر برون رفت رستم در آن شب بدان آمد انوشیروانه شیر بر جنگ یار از یاد گفت همه دران را در آن شب بخار پایه گفتند کز روزگار چنین گفت بهرام تیر پایه که باشد از دشمن سام بسی است گفتارش اندر اگر ناک یار زانم چو پاک زیر و ده مرغی چو پای سپهر پایه که پیش از در سپهر همه در و ده مرغی چو پای سپهر همه در و ده مرغی چو پای سپهر	که هر یک فرومند از لشکر زلا چین دلیران ابر کوه چو خوشید تا بان بود تو کز نیست در جنگ کم اندکی کس زرم پیشان نگردد تا سینه مداران کوهند اوران سپهر نگه بر روی آن بگر بدو گفت ای بابیر خاچو بهر روی مردان شمشیر گیر ببینم چه سازند افغان کرده که ای برتر از گردش روزگار بکنید از ساز فیروز جنگ که خوشید را کس نایز گفت یکی زرم آست رشت روان کیف ساغر و چهره لعل رنگ زیر و کشت و شت خرگه ستوه دین کار نیاید مگر نیکو تا بم با افغان و لاجین پناه بچندید از پهلوان کزین که کوتاه کردیم با جام زرم نهم پوشش بود با تو برافروخت چون مهر آینه سپهر ستاره نه پید اندام تیر زیر و کشت و شت خرگه ستوه سوی کوهسارش در آن تیر سیرش با نگاه از تن بکند بر افغان هر خراب خود را یکی مرید پیدا شود تا مدار کزان غم چو پلست و در آن ز شیران کسیر و زرم وی کنان مدام چه آرد و بهرام تیر چو رستان برین بخت چو پلست برین بخت چو پلست برین بخت چو پلست برین بخت چو پلست برین بخت	مردی فرومند هر یک ز رنگ همه زرم دیده همه مر جنگ بمان تا بهنگام فصل بهار سفر از زانم بهرام تیر چو آید بر دشت خنجر گاه کسین تازی شمشیر خون گنی بمان تا ازین پهلوان تر شو به وادار زردان جان آفرین کزین سپهر مالی نسام درنگ همه دشت خرگاه برهم زرم سپهر تر این بند و چون در گزین گفت با سیرش بسام بد آن گونه کشت ل بخت بفرمود تا ساسانی سیم بر چنین گفت رستم کشت و شت یکی نام آرم درین کسین بد نکو رونه آهون غم و تر شو بچندید ستم از آن گفتگوی چو خوشید و کشتند از با ده سوی دشت خرگاه تا زرم زد ز سام نریان سیکه خود ز ابهر دو سال چون شیرست ز شب زنگی بود و پهلوان همه شب بهین رفت مانند یکی شیر شنه زده بیکال تیر یکی آتش افروخت از کوهسار بچندید گفت که تعبیر چیست بچندید گفت که تعبیر چیست بچندید گفت که تعبیر چیست بچندید گفت که تعبیر چیست بچندید گفت که تعبیر چیست	بودنک ز پیکار ایشان سیک بران کوه مانند غران پلنگ که در دیر از رعد کسار و غار که زرم چون کوه یولادون سرا برده شان سرفراز ز با همه دشت و خرگاه به خون گنی زهر سروری در بکاح رشتو تبلج و بهخت و بهتغ کلین شتابم بران کوهان غنچنگ بدانیش آتش غم زرم زمر کشم لم را بر گسلان که ای شیر جنگ سهر انجمن بدان ره شتاب و کرم کشت بیار دس لعل با جام زرم که باید سیرشمن آور و زیر کز خیره اندال سیرست ننگ است چنگ در رخسار سیک برافروخت از با ده و خوار کشت و دند از با ده و راه دست ز افغان لاجین بکرم دود سیر بر ما و آن یل نامور یکی کشت لک میان را بست که گشتی دل شیرازی و دیم سری پر زرم لک کوهسار ز خیش کجاست سستی رستخیز که در دود و کشت گیتی چو غار چو سیم اورا و تر شو بسام که او انداز و زیر غم درخ بود و دریم یاد کزان و ده لعل نیاید رما که بهیوده زنیان فانیست سخن بهت بسیار و در سال همی تا که خوشید نمود سپهر می خوش برام ز جام شرب بهر زرم میدان سینه سپهر بمی آمد از هر که خوشید که خاند و دشت تار و پیک	ابهر کی لشکر صد هزار در کوه کوه کوه و کوه جهان زهر باد آید سوی سپهر مند سپهر است اورا و کشت بهر گاه آید از هر گشت در اندم براری مکر و دیار از آن پس چو تازی تو لک است بجان منوهر زبینه ه بخت اگر صد هزار ند و کرم کشت بچندید دستان ز پهلوان چرخ و لعل را چو افروخته یکی مهال یار تو با سیرش بگفت و برون رفت کوهسار نشتند بر سر دران زرم گاه ندام درنگ شتاب ایدر زین بدو گفت میلاد کای شیرد کسی که با او نشت با سیر یکی جام پر کرد و اورا یاد چو سرگرم گردید میلاد شیر تصنعت بهت کشت کرمیت بر کز طهور شت زروانه بیرون نهاد پاک شب آینه کز دید بر آسمان قضا و همان شب لک تیر و ز یکی حله آورد و شیرد از آن بیم کز او از جاست دل به بان گفته اندیشه پاک پایه که انجام فیروزست یکی بهر دشت کرمستان که چرخش نیاید کشتن کان اگر سام آید جاست جنگ در گاه گفتش که بهیوده بیشیم بهنیاان غنما کوی چو اندک سته تاجه آید سیر چنین تا بهر شک کافور شد چو آمد از لیلان او با کشت تین ای شد خنده خنده زرم	سوار و پیاده اگر چه پستی زنج ابانداران ز کوه سواران جنگی یان بند بهر سوی یویان پی کور شد تبدیر و از گردش روزگار کانون فتن تو کسین بهیوست بناک نریان یل نیکوخت بیکدم برارم از ایشان مار ولی شد و دشمنش از آن نون دل دشمنان را زرم سوخته که جنگت به پیکار کرد و دراز بهره میلاد و کشت و شت ولی یل تن دشت تازی زرم گاه مکر سوی فغان خرگه زمین پایه چو تازی دشت بند نشت ایدر کسین با سیر از کشت میلاد و خنده شت چنین گفت با پهلوان لیر زستی سر آید از زور دست بهر ساز جنگ کیو سیر زبان بهت از گفته هر یک یکا گسته شریا سیر ریمان چنین دید و خواب کز خیر و ز زرم روی و در ابر و درون تیر سید و شت و شت نار دشت کسین کشت پاک از آن دکر زرمی نون تیر میاید یکی کوه گشته شان کماندایش بکتر و از کمان که دیدت سیکار و زرم جنگ بهر کار سیر و نایه کس بیشیم کس کاید م رو برو بهر خیر کاید سیر م کرم چنان چنگ از هر سیر و ز مشتی بقانون و آور جنگ که در خوار و بر سر دشت

جانم خون سیکه
 (سیتی در آمد شرب
 م سیر میدان آوردگاه
 پرسید کاین بانگم فریاد
 که آمد ز در و در و در تمام
 بدان هر سه بستند از کینه
 چنین دوا و پنج ملک کوهر
 گراز تخم سانسند دوزخ مال
 درین کودکی کشته گرد و مگر
 در کشیر باشد بد ام آورد
 زمانه همسگر و بروی فیوس
 بجان و تن خوشن دارگو
 گفت و بر آمد بخصن بلند
 سبکدیده و اراجیسیم پیل
 هانام ترا مرگ ایدر کشید
 اگر ز جنگی رخ آورد شیب
 چو آمد بیایان و اوراید
 چو کشید چینی و ران دو
 ز گردنه گردون نداری خبر
 بد و خیره گردید بهزاد گرد
 سپهر پسر آورد روشن گهر
 بدین باز و وز و زازال
 بدو گفت نامم بود مرگ تو
 سیاه بمانند آفتاب گران
 سپهرین گردید او را بس
 زمانی برآمد چو بهوش
 چو زوید بیان و بدین فرخ
 درین گفتگو بود با کوهر
 سر ریست این در می نه
 که آیم برافراز کعبه بلند
 پرسید کین گشت کاین کجاست
 فرخنده دادم که من
 خنده است از می گاه کوهر
 بیانی شهر دم چهار روز گاه
 گفت یکی مرغ غیر و نه
 بگردن بنام دو برادر
 سپهر و ان پرورش کرد

که ز نیلایی هم بخوانند زبانت
 جهان گشت مانند یاقوت آفتاب
 جهان پهلوان ستم کینه خوا
 بر بینید و در پای کسار نشست
 دیش بر ز اندیشه رخ زرد قام
 دیش آن گشت آگینه که
 که دارند نرم سما ناسبا و
 بر بند و دو بازوی آشتی دروا
 و گز نه زانه در آرد و سر
 بهیر و ز غرش شام آورد
 کزین نرم روزش شود آفتاب
 نگردد ازین شهر در آن پیش
 مکه که در بر داشت دیدار چند
 یاد و نعره زد کاخیزد اسب
 و یاغوز زمانت لب در سینه
 بی بینی چه دارم ز زور و سپه
 ز اندیشه شد چهره آتش بنیله
 که گاه بار یک سوینه فراخ
 که انگشت ریز و بهیدون
 بهمنخواست بنیله است بر
 سپرد دل جان به سپهر گر
 گرفتید به پهلان ده خام ز
 گفتن گردان چون ترک
 بگرداند ستم نمود گردان
 به خیره زود ز و بهید و گ
 برون شازان خم نشین
 که کس در سینه از او آگ
 که آمد خوشی کای بدش
 بدین کار بسته از زنی
 نه ز مانند انگنه کسار
 بدیشان خورشید از بهر
 ز دستان و از نامور شیر
 این گفت و ز غر فکند
 و یکس کن شد مرا کار
 بهر شید بر تن بی نام
 بر او از بهر بهر
 گل مهر برک و چون کلا

[illegible]

ضمین تا که گشت کافور گشت
سختن بیا مدخ گاه و دشت
سید شد همه باده او بجم
چنانکه بر عدست در فوهار
سواران را چندان (ز شکار)
نداغم که شیر نذر یا اثر و ما
بر بند و بازوی سینه مور
نباید که گردین زود جنگ
از خوشت و خوری ز رنگ
سرا پا پوشید ز آهن قبا
چو نبرد آرد است تن ربا
ز مردی چو خیزد که کارزار
بصورت چو فرسید و صورت
ندانی چه جایست جاندر
تحتین چو بشند آواز زد و
ز بس کنیه نبرد آمد بر بر
ببالا بلند و باز و قوس
پس لنگه بدو گفت تمام تو هست
نمایم شوگر ز آرد و گاه
چو رسم در آید گر زگران
بخندید رسم زگر زگران
چه نای از انیکو که خوش جنگ
تحتن عمرو فرید و شاه
بر زبر بر شش گز نه گاه
ز زمین اندر آمد بروی زمین
بمیلا دبیر و نبرد را
نناید با او بعد آن جنگ
بزدی ریستی همیشه که
برون ای و رنه خویش و ماه
چو آواز رسم گوشش
به و دید بان گفت کانیکان
تراوید و استاده بست
بفرمود کار به پیشیم سلج
فرشاده زش سوس جنگ
عمودی با نندیک تخت که
سرا پای وزیر اکبر نهاد
بدل گفت آنگاه که هر

سپیده بیاید بر کوه دوست
چو شیر بر دامان که برگزشت
تو گفتی بنهر بر شش اندر گفتم
و یا شتر ز شیریت دور غزال
رسیدند نزدیکی جو بسیار
که از زرمشان کس نباید بدو
که نازند و دیگر کس اندر گذر
شود و تیر نیکیال همچون بلنگ
که سازد جهان پیش نشان سپاه
سیاه بستاند بر کین زرم از او
بدو گفت که گای مل زرم ساز
که پرورده غرض بود غزال
بسیات چو شیر و جغت بلنگ
که بهرام نازد کند داور
بر آورده غره که ای زن غر
غر یونده مانند غر غده شیر
سر و سینه و بر همه پهلوی
که خوابد که برگ بر تو گریست
سرت را و دم آگهی از نگاه
بزد و امن پهلوی بدیدان
که امنیت بیکار او نماند
قوی بالی را با فر و هوش و تنگ
بگردن در آورده دل زنجوار
که او شش چپ در کوه غل
بیفتاد پیشش مر و تو گزین
فر و بست بازوی بیدار
سر زمام او ماند در زرننگ
ز نامر می بست این رنگد
شماخت تخت منوهر شاه
تو گفتی که هوش از شش در
سوار یک بازو و کشت رام
جو شیر بر گزاین که گشت
نشاید که جرم است او در غل
نداند که آید بجام ننگ
که او کوه را بر شش ستود
ز چرخش نمود رفت زمان
ندارد چنین زخم هر گز بار

یکی نمره زده چو بر سباز که جودت ساری نه درم بینک چو آواز لکنت تهنش شنید عمودی بگردن چو کوی نیک چو آفرید از گفتگوی چنین بسی رزم دیدم هر جایگاه یکی رزم سازم درین بزکوه سهرنگ سارادان دیوار یکی از دما دید چنان کین چو بیند کشفه کسی پیش چشم سباز لکنت پیش از آمو بود کشیدند صفت از بر کوه سار بر انگشت کناد اسپین یلا بازگشتا چو ناسه بنام مرا بر حرکت فرستاد زلال بختیدند از گفته اش کو سزار بینداخت بر جرح شد ناپدید بگردد اندک زادر زنگوان چو دگر بر تارک پهلوان دو دخی بند دگر زار بر سرش بر آورد و شمشیر ترازم تتمن بیارید جنگال شیر بکشتی گرفتن کشودند سراکنس کز اوشت آید زید نیل طبع در خاک زو فتنه نگه کرد و راستاده بدید چنین داد و دلج لک کنه سزار همه سال سباز باری بی نیر ازین دشت و خاک و تپان گره ازین رزم و کینت در کوهان دگر نه مرا لشکر صد هزار چو بیند ترم خنده بد گفت بده دست بند بر اسب گزند چرا این که دهم بخوبی بگری دگر که کشتی کشود جنگ از آن رود که آید از غید بهستان بلام درین آگهی	دگر دید لک سباز پای اوی شردانی چه جایت این بزکوه یکی از دما دید باز و سطر بدو گفت رستم کای رزمشوم همی گوش نشن خود بانگ در غریبی بر آورد و کناد شیر فرود آمدن لک سباز از بالای کوه و نیز دهم نون عمودی چو کوه گر نش کین سستوری بمانده تند باد نشست از برش لک سباز شکفتی در لیت به از گوان پیاده گردید که نایدش ننگ سرم ای تو فروت بسیار سال کبردی تو بر سال هجدهم گام در انداخت کور را باید ز آب بزد و شربت از باغ اعمو لک بدگر باز بکشا و بال از دگر دوش ناگهان تیره بود لک گاه اسپنگا و شکست بر بینی که چو شست ره او شمر زیر دوشان تیغ دو سست کشا دند بازوی بیکار چیت بلزید در زیر پایشان زمین گروانی شمرش همه شد ریک بزدان نهای انچه داری هنر ندیدم چنین دست نیر و کس که دارم ز بر چیر و بر زبون چه نزد یکستان چه نزد کس که سری مرا در کوه تاه جنگ در آید چون سیل بر روی در چادر کوی چو دید نیل نیز و دهم زستان برم بردی مکنید در کینه تنگ بمانده سیل جنگ دران آگاه شدن زال از فتن رستم جنگ لک	که ای مرد خیره سباز دیوار که گفتد جانت بکام ننگ نگه کرد بر کوه اورا بدید بجنگال شیر و جگر چو گرگ تو بر آسانی دمن بر زمین یکی هم ننگ کن درین کینه خا که گرد دهم کوه خا رستوه نیز و دهم در از موز به کینت خا دو چشمش از زبر و انچه چوین گوای دهر را آید بخش بگردن تهن سال دوم او بود فرمانده از گوش روزگار برستم چنین گفت کاشند ترا جیت از کوه مراد کام که در خاک آرم تن به کمال بر آورد و خیره بر آورد نهاد کس ترا ابروی گردون بدید سوی رستم آمد چو آینه لکان نیز و دهم چو چوب کناد از آن لک زید آن کوه تن بکینش بدو گفت کای بدگر در سام سرفقه بد گفت مرد دلیر بمانده سیل چون شیر چو خنجر از جنگ دنده شیر بیتا و برجا بیوشن تو ش که میخواست از تن شربا بر که هرگز چنین من ندادم یاد کنیزان سه رو با کج دند سباز از سواران شین و کوه سوی دستان کین اکین درین دشت هستند نیزه گدا که چنین چو بیا بر کینت دگر و گاهای ناخوش بیند بندم که کجایان شکری یکی چو شیر و دگر چوین جنگ برون آمد و دهم جهان نگار کوشیدستان از تهنش حق	چه داری بدینگونه چنین چوین گفتم تو جوی درین کوه سباز سبزه چهره و لیش کافور کون چه داری بدینگونه لای لای چو مینی ندانی که مردان کاند چه نازی برین دوز و زهر گفت و در آمد لک کو سزار چو آمد و دوا از کانه تیر خنک برستم که کوه خیره بماند مگا و رهنمندی بکینت چوین سواران ز دگر کینه تا خفتند نمیدید بکینت کسی کام زین چو اسپتور است پای لیت تتمن نهم دورستان سام همه باز با باز گیرم دگر تتمن سر نیزه بد گفت نود بر انگشت چو لک کو سزار بزد و سپر گز و بر ناست گز تتمن بر آورد و گویا بال سام بقیاد لک از سستور ستمند سپر بر سر آورد مرد جوان پیاده بهم اندر او نخواستند بر بستند عودی که دکنیه گاه تتمن کی شست چوین شخت چو با شوش آمد لک کو سزار کجاست آن نیر و دهای و سوار یکی نپید پیرانه بشنود من همه چرم گاوان سهر دهم هر سال چندا نکه خواهی دهم تو هم نپوانی دلیر کس بر آید در جنگ از خود دما اگر ننگ خوی بنایه را بر بستند گوان لشکر ترا از چادر و کانه جایت باز بسی گفت گوشش میان دوتن خاک درین بام نپید شرت خلافی شد سوی بیکار لک	بماند خا چو کرد دو چشمش سبزه باید از مرد جنگ نه لای درین کوه پایه برای چوین که گر چرخ باشی در آلی سباز چو ترا از دما سوی او رو نهاد بید آن بر دما لای لای دو چشمش دیدار شیر بماند شده غرق آسین نهم تا فتن بگردن سوزنه آفر خفتند بگردن رسد و جهان نام ازین کجا ناسور مایه کالیت سرکشت آن ستم خوش کام تبرم ترا از تن شوم سر بسی روی مردی ز جنگش بود سوی ستم پلین رنهاد رخ و چهره چرخ شد لاورد یکی برخود شد و بد گفت نام از جایت و بند کرد و بند بزد و سپر گشت چون پرنیا یکی گرد تیره بر انگشتند بشت اندر آینه زنی ز خا بزد و بربا گوش آن تیر و خت زیم تتمن دو دیده کشا بیک شتم ایدر قادی برو ایا ناسور ستم پلین اگر شیری باج بر ستم دو دهم ازین پادشاهی هم خج بخت خود را زیری من شری کشته ناچار دکارزار نچنگ دم آه سبزه نزار بردی پسندد یکیک مرا بیامد سوی ستم زستان نیامد از آن یکی را شکر در اوان مکنند زوین کرم زنگرم باز لک

شسته سوزی غایت کس جهان دوباره بر او خوش دی وشت خرگاه بایست وگرفته شد رستم بلیتن گفتند که کوی پهلوان بتازیم خود را بر ایشان زینم نشست از بر زین زلال ز زابل برون رفت وستان همیش بهر انداز و ز پاک چو شد کار کز او نسیان بتابید محراب و ماسون و شوت برستم چنین گفت کانون جوان بهر دوان و دار و پر و زو کار ندارد کسی بپا تو جنگ ارکت بهیشت که دم چو کوه کنون بریم که کوتاه است را کرد و کز او را یکت زمان خوشید رستم بدو گفت باز چو شنید آهست که اوزم نهاد هر اندر سر یکدیگر تفتن که کرد و سوزی کرد درفتی چو سنج و الاسفید هر دشت خرگاه گرفت نورمان تو تابان چرخ مهر تو هم بر یاری من کن چوستان که در بلیتن چو شیر که بر باد از جای گاو پشتش دو بازو خرم گشت جهان را شد از دیت شست جانی را بیداری انداخت نتر سیدی از او و اوران کتون چون زمانه فرزند است سین بگرفت ست پیکار چو زلال بن خنما از و شست بر آمد خورشید از وین جنگ هر سو که بود و خاک خون	ز بس بود و جان و شش زور بد آید زابل ز افغانیان همه سیستان زد و سر جزو عیان هیچ از تاختن برت بسوزم ز افغان همه بلیتن بزدان جان بخش و فرخ روان همه گردن و پشت شان نیم کلاه می بر نهاده بس سرتخ او از داسه نیام سپیده گریبان شب کوچه دانست که اندرانش فراز تو گفتی که کشتل و در گشت ز کشتی نماند است با من توان بهرم و بر زم و دشت شکار بدری بچکال چرم نمک بسی کوه از زور سن شد تو همه مهره نیر و دم بر شکست دانست که از دکان زمان نشستن چو داری بیار ساز همه در درازم او بود بزم چو شیران جنگی گرفته کرد که چون شد زمانه از و لاجورد کشید و شمشیر می تابانید جهان زرم بیکار از سر گرفت پدید آید از تیرگی از و نور که پیاده زین کار شمشیر کند که بچپیده گشتی امهرن و یا شاهبازی بزم چکاو سر گردن ملک در آمدند ز بنید زمانه در گرم و کاست ز جنگالین از و دای نیم که بستی سر و بهر کار و ان بست و تفتن نماند است نمودم گردان گیتی حال گردان زابل که بگرفت یکی که در دهم چون جنگ تن بس گالان همه گردان	چو شنید وستان ملز میشت جهان پیش من تیر و گود همه که بسته لشکر در آمد چو کوه که رستم ایا کو در کان شینگ سپه خاتم از شهر یار جهان که لیکن نمانیم ما از بلوچ بهر شید وستان سام سوار زشت گردین کرد و پنج هزار سوی دشت خرگاه آمد سپاه چو خورشید تابان بر آمد چرخ بتابید با پهلوان نیم روز سلج نیزی در کشت و گرم امان ده که تارم سوی بخور که هرگز ندیدم بسانت نمک بسی بوده ام پهلوان جهان بسی تی شد زرم جنگ بهر نیم نیزی تو در نبرد بیاد سوزی چشمه کز د شیر چو پدید داری در چشمت سوم شمشیر گشتی گشت چو خورشید گردید بر چرخ راز	ز یک کاران در و گشته بخت نه دیگر شبان خورم و نه سر ز زابل و دامم گرد و با گود بهر تره بکام دلاور نمک نمانم که این خون بماند نمان از ایشان بزدل آیم کوچ سلج نیرمان پی کار زار سوار و پیاده همه نامدار از ایشان برادغان جهان شید جهان مهر گردان در آمد چرخ چو خورشید گردید بر نیم روز تو گفتی که گردید چون موم نرم بسی نگه بستی به بند کم نه زار و نه شنگ پیک که بسته پیشم کمان مهان بسی سر کتیم به نیری جنگ ز جام بر آوردی امر و گرد زانی بر افتاد آب گیر و لکی شده از پله کشته ز ره شد زین و شان بخت همه مردی لکن نیری کاست	بدل گفت وستان که کار بار اگر من سازم شود کار خا بدیشان چنین گفت زابل اگر زنده دیدم من را در مرا اندرین زرم باری کنیند از ان پیش ترکان کوه بلیتن کمانی زگرش با سپه بلیتن سپیده دمان بدید و شید زین گشت جناب از و شت تفتن کشتی دور و زو شت همه دشت کسار را گرفت فرمانده از شت که هر زو که شد جام از شت چاک چاک تو از چرخ گردان بوقت تیر بسی زرم گردن به کار زار بسی سال شد تا که رستم بخندید رستم ز گرفتار کاک بخورد آب سوزی و تن شست بهر شستن و بخت چاکریت بسی زور گردان بر آن ز ناگاه هر خاست گرد سپاه برون آمد از و شت زلال پیش پنهان را ز لیلان نباید در شش جان کفرین مرا هم کی فتره زور شش بهری است کار از جا بکند تفتن بیازید و با چاک بهر شش سپید خرد و زین بدو گفت کای پهلوان جهان همه دوده سام افروخته چو کردی زبید از سیستان چو گشت گرفتار گشتی به بند بدو گفت که از و شت زلال کتون چون زمانه در آمدند مرا بید کنین درین روزگار بگشتند میدانان خاره سنگ گشتند در و شت یک یک تیغ	اگر گشته شد رستم نامدار همه صبح و مردیم گرد و شام که ای شیر مردان آهن جنگ سپاسم بدرگاه بهر دگر درین در و اندوه کاری در آمد خراج کاسیان زرم زن جهان تیغ کورنگ شاه دلیر بر اندامانت دگر گشت شده هر گز بر جان افغان گوا همی بود با لک برنج و تقب زمانه زور زنگ صفر گرفت همه کام از و شت لب زباد تنم شد کباب از و شت گرم خا همی بگداری و بخور گداز بسی مایه و رش و ج عار و زار بسی پهلوانان که شستند ام سخنهای او دشت یکسر کاک زانی در افتاد از پای شست که رنگی تر از رنگ تپا شست ز خون گل شده دشت آوردین که تار یک شد خشم خورشید ماه بخورشید خشان بر و زلال پیاوه بهر رنگ بسته میان که ای از تو بر پاسه برین بمیدان کین تپا شش بهر شش بهر بزم شش گرفت و در و شش میدان نشت از بر شش چو شیر خرم سرمه از ان خراج مهان دل جان بیدار گشت ز تو یاد دارم بسی وستان چو جنگالین کور و کرم چنین است گیتی بهر دگر گرفتار گشته بهر دست خود هم که مانند افغان سپاه که از خون زمین گشت شست که بر سر گردید بر چرخ

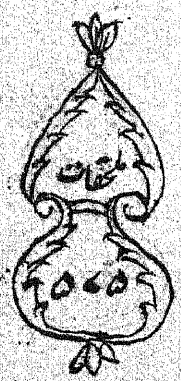

چنین تاشبیر و اندر رسید همه شب بیاورد و تهنیت همه تیغ در گردن شمشیر نه چیم دیگر ز فرمانت بدتر در زندان فرزند را کنیزان مانند تاشبیر ماه پیکر نگاه سرا و کند پاک رگسار گشت چون زال زر	ازان بدستگاهان یکی را ندید بسر بر دوستان فرزند همه گرنگی شده و پیش نه بنیم دیگر بر کس گذر چو کاخ شمشاد دید و سر غلامان چنین همه با کلاه بر آمد ازان در یکی تیره خاک سوی سیستان اندر آورد	فرود آمد از اسپان بهام چو شد ز روشن ازان پیش بزال ز پوزش ار استند و همی آنچه خواهی ز بازو رساو بر گنج عجبی زگر یافتند ز دیبا و دیبا و حشو و سمور همه در بگردند زیر و زبر	سر پرده زوزال بر پشت جام بیدند هر سو که لشکر گذشت ز با نماند به بر سر استند به سال آریم ده چرم کاو به سروران کوه بشافتند که آورده بودند از راه دور چو گشت بد آن بخت خاک	نوشتن زال نامه رستم پیام همه مال ندان گرفته ببرد که ده ساله کوکب تکلیفین همی شمشاد نکر ایچ کم کسانی که بودند بایکین گرویی زافغان کرد پست کشیدند از بهر سالار نو ز دیدار رستم بشاد شاد زوند از سپه تیغ و دشت همه پوست ازین فرود نخته اباطوق زین تاج و کمر ازان بزم و آواز چنگ با که داماد مهر شاد بید رنگ چو خورشید بر آید گردان که چون او بلای زمار زمار	نوشتن زال نامه رستم پیام چرا گشتند از رستم و کارند یکی گنج بخشید با هر شسته و از ابا میرفت تا سیستان چیزی هم رسیدن کن گرفتند بر در زان سام گز بسر بر دیک ماه سام دیر ز آمد دل زال و رستم بنیم	در سپند و بیو فاسی جهان دو تاشستان سر زان باغ همی از رنج از راهی تار یک تو خوشان بید بر گشتند چنین مال از راهی تار یک تو چو در از رنج از راهی تار یک تو چو در از رنج از راهی تار یک تو	همه دو و ارشد گر دی رسیدند سر اگر بخشش آری و گرسنه سوی کوه بر دشت آنگاه کام کلاه و قبا و زنج و کمر ابا فروش زرین کنیز و غلام روان گشت زال از انجا برانند ابر تخت فیروزه مانند نیل بختید ازان فرشت شمشیر چنان اسیرن در تیره تراز پزیره شدش مرد و راجند سیل چو فرهاد در شش نام اوان بیدند در بند آن نامدار بسوی نو چهر شد پیش گفت نشت از برش رستم نامور شگفتی همی مانده بر کس کرد بیدار رستم بل ز رخخواه که او بود سالار با دست برد گرفته همان دست رستم بست دل شاد کردی همی در زمان نیانند شیران بے گرد تو بابل کشیدی چو پیلان بست بانی بسی سال ماه ای جوان چو بخشید سام بل پزیر شب و روز جام طرب میفرود هم آنگاه آن گردش کشین نیز به شدن رایبار استند برفت دروان و او پویه داد تخت بر ششیل زگر و راه ز کار زمانه شده در شگفت خاک عکازوی تن آسان ز سر بدین پاکش آزاد باد بپیری مرا خوار گشت همی لشکر شاه بیند گناه چو پزیره بودی نیاز دیم همین باند او را گشت پیش و پیر روان را بدینش همی پزیر

برنگ و سبزه راه دوستی ترا بکارش فرجام و افتادیت بی اندازه زوهر چه غایب نیم و نیم و پیش گری که پیش بی از خود بر خود ز قنوج تا مرز کابلستان سرشک از ماه بر تر بود دشمنش چون گنج آباد بود که او غلغلی یاید از آسمان دشمنی شود بر سر بخردان چو در دل بیگنا مان بود همان عرب خسروان غم یکی دستان پر از زار و درد چو آمد بروی سپید احسن پرواز در جهان پر از کین یکی ساعت از رخ دم نبردند و خفتش در دست ماند گز بر پیران و سیه کی نگرید که گوش یلان نیز چنین شود بگردار در یادش برسد بیامیزد یک بر زو و لیر که روبرو باید زدن آن که روزی ده شنگان کین نگوید سخن را بدینگونه که شمشیریایی تواند خورت پرو در جهان شاه و سرور پناه از جهان در گداز گرفت سرش بر سر بیرون کشید بدان گیتی او باشد آوخته ز باکش خون اندر درو بر جیب یازد و کشتن از باشد و یقینا در روئین که در دیده ستم آرد بختش با شاه و جا کین چنین گفت آن کارم جو بیاید از آن نیز و کین چرا بر زو و بیرون کرد	بدین سر کینه خرم راه نیست من انداد تو چون یکی اندام جز او را بخوان کرد کار سپهر وصفت شاه محمود برو آفرین باد و برکش که سیر ز تاست بر زینت چنین تابا نیست گردان که هرگز نگردد کین درین کیو مرث را تخمه گردان با تاد تا جاودان یک گهر حکایت سوم سرگزشت بزر و سپهر ورسیدن افراسیاب پیشگان زمین و دیدن او بر زو و او بر انگشتش بخت شتر ترک ناگه یک بنگرید قوی گرد و سینه و بر فراخ بدان نامداران چنین گفت شاد است زان گوته چنین بروین چنین گفت و تازیان بدو گفت ای مرد و تغان چو بشنید بر زو او را چو گوی کون کینت و تونگ تیره فریدون تلخ بکین ز دانا شنیدم بر زو و کار نه این خبر که در دوش پذیرفتش از رانز تاروش کنون تا جاد شد سرفراز مراخت یارست و هم جدا سبک بر زو و تیر بخت کتا در زدن بال پیش گرفت همانا زار و در میدان کسی چون و باز و کین بدین تندی تیزی ندر و کا بری بیاد بر زو و تیش و در آید آشفته چون کل کسی را بدین و یکار نیست	خرو ماه زین کوشک گاه نیست پرستنده آفریننده ام فرزند ماه و ماهید و مهر وصفت شاه محمود چه بر خوشی برود و کشتن از و سر بلندست و بیم تخت ازین تخمه هرگز تیر و مهر با تاد کلاه کئی بر سرش که خوانند هر کس بر آفرین بهر سنده بادش و دادگر حکایت سوم سرگزشت بزر و سپهر ورسیدن افراسیاب پیشگان زمین و دیدن او بر زو و او بر انگشتش بخت کت و زو و مردی تن آورید تین چون و خوش باز و شایخ که انیسان لاوردند که انیسان پای بر او بر گز مر او را یار و نیزم دوان چه باشی درین و با این گروه چو گلبرگ بفرخت از راز او چرا آید ست او بدین رنگ سرور و شاه توران تین که فرمان سر را در انداخت رویش بر زو و دوش که هرگز نیاروش آفرین توران نیایی تو با شوی دارم جزا و شاه در و سر بیازید باز و لبان یک بر تندی و تاد و کین بران چنین گفت کا هلا ندیده چشم و نشیند کوش سر زنده بیل اندر آرد بجوبی بدام آوری گردش یکی بیل مانند گری بست همان جهان و کوش نیست	از و خواه راحت کین آفرید مکرم همی جز بفرمان اوی در بر علی و محبت در و سرافراز محمود فرزند همی با و تاجا و دان شاد دل جهاندار سالار و سپهر همیشه شش شاه بی رخ باد پدر بر پدر و سپهر بر سپهر سرش سر بادش بگزیند کتد چرخ مشور او را سپاه نباشد کسی در جهان باید ز گیتی سینا و جرم کوش به انگه که گشت افراسیاب بدان راه بر سر اندر کشید چو پیران و کسیر و شاه چین شاده بادش و همچون پیران بدان پهلوی باز و دان سر اسال بگشت بر چار صد نیاید ز بارش هیچ باک بدان تاد نام که تمش کین شصین و راجین و پنج امانت بروین چنین گفت کا بخرد نیایم گفتار تو پیش او ز زو و ان که زو و تانی چو روین چنین گفت بر و چه دوش بر و با جان و جور گفتار که سیزدهم و دوبره و توران تین کین چو روین چنین گفت کا بدان تار با و بر او ازین زو و تندی خند و بخت چون از و دست این افراسیاب گام نه زو و تیر دین که آفریننده بخشودمان که او ان بان را به کین سپید آفرین از و آفراد تیر و تار و تیر و تیر که آفریننده بخشودمان چو زان یکی شاخ از تیر که آفریننده بخشودمان	شش روز و آفرین وین آفرید نیام گذشتن زیان اوی بیارش بر سر کین فرود کز دست نام بزرگی بجا زنج و غم و کینه از و دل کز و شادمانست گرد و مهر نشش همه بر سر کین باد همه تاج و باد و سپهر و گر سرش بر گزشت زنج ساره بخواند و رانز شاه همه نام نیکو بود یادگار نوشته بر او نام خوش زیکار ستم و بی شتاب گزینان ز ستم شنگان رسیدن زیک شنگان تین بچو و دیکه و چون همی شل و شکست آن خزان ندید چنین مرد و زو و چه می پیش بخت چو گوید بدین و تیر و بدان تا ازین رخ برماند نیاید تر خنده زین گفت که آیم ز سر بدگان پس او کز نیکو گفتار با یافته بدو گفت کا میرونی شاز که باشد به حال سید اوگر گران کرد و بیوده لای با شمر با گزین بند شد زو و تندی ازین کین بخواری در آرد و تیر کتا و بر و اندر و من آیدون گام کین تن و بال ستم در و تیر که آسان همی راه بنومان بیاید کز و بخت آفر چو زان یکی شاخ از تیر که آفریننده بخشودمان

بیاتان از دشت شاهیست بر من
 بنیر فریدون دیو لشکر
 تو گفتی فرخنده را بر من
 جهاندار و انبیرین زبان
 مگر دیم برگشت در زنت زبان
 من و مردم ایدر رو چند زن
 چنین گفت مادر که گاه بهار
 جادو مراوراسی همه آب سرد
 ز تو را که گشتا و پیمان کند
 ندیدم در چهره آن سوار
 بهر گفت ای که پهلوان شاد
 ز تو را این بین با چوین
 ز بر گیرستی و کار سخت
 یکی که گشت کار دارم بزرگ
 همه آرزو جنگستان به
 میدان نیامده ای پیش من
 یکی آرزو دارم اکنون بدل
 چه با من چه کوه و چه دریای
 چه با و چه دیو و چه شیطان
 ای با من همه مردی زور دست
 اکنون گویا او بر داور
 سپهر و ستاره گواه من است
 چنین گفت ای که ای که ای که
 چه کوی اکنون چاه کاویست
 چنین داد و پاش با فراسیاب
 که چندین سخن گوی از کیت
 بفر خنده فرخنده و فرودین
 اکنون که کفر با ایم شهباز
 ستانم ز کبیر و این تاج و تخت
 بکنجور گفتش که در دره ز
 ز زمین لگام و جناح و خدنگ
 بیاد و گنجور هم در زمان
 ستایش گری از زبان بر شاد
 باد سپرد آن همه فرار
 که نیکو نه فرار شده دیده است
 بدان تا من درستم زان
 بهر یار جامه همه در برش

سرور ارکانه توران زمین
 چو کسب سوز این گفت بر تو
 دیو و فرامان دل پر ز تاب
 بد گفت ای مرد بدار او کام
 بدو گفت بزرگم ای نامجوی
 نیای من آن سپهر و تخت
 فروماند بر جای و زهر دل
 بیار به برآمد چه مرسته سپهر
 بن بارو گشت مادر داور
 بیای ز من دولت و کام تو
 نه بیند جهان کس که این تو
 یکی کارش شاه گران کنی
 مرا که در سپهری چنین ناتوان
 دل شیر و جنگال بر بیان
 اکنون برگشتم سپیده شدم
 که بدوست تو نیست این بکران
 ز توران زمین مداری نماند
 که گفتم و در پیش چشمش کیت
 زایای اوزان تو بر ترست
 ترا باشد این لشکر و بوم و بر
 چو بر زور شاه این خنما شنید
 نهمتنش فرخنده و ستم بنام
 چه باید سلاح و چه باید سپاه
 چو از کیت این رخ شایه ترا
 چه جنگی نباشد دل اندر ترست
 که کردل بر این کار کین کنم
 با زیم لشکر با بران شویم
 همه بوم خان جلد و بران کنم
 در بیای ز زینت و تخت
 در صد و چو شش و شش و شش
 بر زور سپردان سپهر همه

سرافراز گردان چنین حسین
 بیاد فرامان چو شیر دلیر
 بیاد بنزریک افرا سیاب
 شراوت کدام چه مردی بنام
 دولت شاد باد و فرزند به
 بنچیر شیرش سبک دست برد
 بنچیر شیران بدو کار سخت
 فروشد دو پای دلا در جنگ
 در او سخت با من گونا مور
 بنوده خزا و هر گز بشنود
 بشاهی کشید این بر انجام تو
 سپهر چهارم کشد زین تو
 جوانک سر بر زین فرمان کنی
 تراست شیر و تخت جهان
 ز پیکان تیرم بدی دوزیان
 چو جنگ حریفان نمیده شدم
 نه سخی ز پیکار جنگ و دران
 که منشور تیغ و را بر بخواند
 کجا که فرادان و گران کیت
 مردی ز تو نامور کمر ترست
 ز درای چین تا بر ز خرز
 بگل چهره این سخن شنید
 پیر زال از پشت و ستان سام
 چه سازیم این را کیت به راه
 سپهر این پادشاهی چه باید ترا
 چو تیغ شاهی نمی بر ترست
 مرا آن مرد دشت بالین کنم
 بپیکار آن زور شیران شویم
 کسان پیکان و شیران کنم
 ز یافت سپهر و ز تابان گشت
 جهان تیره و تیر و گران
 که او چو کشتان بود و گران

همی راه جویم از تو کتون
 بگردن برآورد و پیل طبر
 چو آمد بنزدش زمین بوسه داد
 ز تخم کنی و ز کد امین گهر
 پدر را ندیدم چشم از بند
 اکنون برگشت ست بسیار
 زمین آب کرد از روان داور
 کجا با دل غیش اندیشه کرد
 زمین مهر نردان ببردی بود
 چو افرا سیاب این بر زو شنید
 جهان کشور و دختر مرا کیت
 زمین بخت کشور ترا شنید
 جوانی مردی بجای آور
 بدانکه که من چون تو بوم
 هم آوردم از کوه و بو و جنگ
 اکنون خود ندادم دل خوش
 یکی مراد از ایران پدید آمد
 دل جنگجویان از تو ببرد
 یکی خشن او بر زبیر اندرون
 برانم که با تو ستاید جنگ
 خدای جهانم بگفتم گوشت
 چنین داد و پاش کاشی به
 همیشه نشستش بود ستان
 جوان این سخن چون زو شنید
 بهمان ترا هیچ او را کیت
 بنیر داند داور و روز سفید
 که کین کرد ایران چو دیا کنم
 بغیر و تخت شده افرا سیاب
 چو افرا سیاب این زو شنید
 دود و خور و بان تا مادر چنین
 جهان که شنید و زو شنید
 چو زو و بدان خسته جنگ
 از آنجا بنزدیک مادر دوان
 باو چنین گفت که کایت ز
 پس بنگ چنین گفت که کایت ز
 چو شنید مادر و نماند شنید
 همی آرزو زو شنید این کنی

بنجویم کیت
 فروشد بر سان
 ستایش گری از زبان
 که داری در اینجا ز نام وید
 همه ساله ایدر بدم یک تنه
 در این خبری شد همه بر زو مال
 چو زو و در پیش مرا مادر
 سگالش گسی یک زبان شنید کرد
 ز اینجا کیت برسان و دو
 بکر و در گل تازه شد شنید
 بهان شکرم زیر فرمان کیت
 بر پیش تو دولت پستند
 سر و شتمان زیر پادشاه
 قوی گردن و سپهر و زو مال
 زگر زم شدی هم چون من سنگ
 که در زم کردن بدارم زو مال
 که شنیدایان را کیت آمد
 نیار کسی زرم او یاد کرد
 به پیشه شیران و ان کرده
 گزین چند در جنگ تیر جنگ
 که گنج و سرا و سپهر ترا
 چو ناست نام گونا مادر
 که با او همیشه کت نام دوان
 بدر دل ز کیت آبی شنید
 چو شایان پیشین دل جنگ
 بگردن گردان و تا شنید
 نشست ترا بر شایان
 کتم دشت ایران چو دریای
 یکی آه و سوز و جگر بر شنید
 زو و سوز و پادشاه زو
 بهمان زو و سوز و زو
 جزا خود گشتی کس را ندید
 بیاد چو زو شنید بر شایان
 دوان و بدین خواهر زو
 در شاه چین و آدم زو
 شکش و دیده و زو شنید
 مرا خاک کرد و کیت کنی

پند دوان مادر بر زو در باره باز دشتنش
 از جنگ کردم و سر باز زون بر زو اران
 بدان تا شود شاد دل شهریار
 که در دست هرگز نماند کس

سرستم از تن سپهرم زوار
 فروشان و چو شان گشت این

چنین گفت هومان با فراسیاد تو گفتی که از روی آفرین بد نیکنه بروشت کنین باید چرا فراسیاد آن را نشاند سران سپهر را سر برخواستند ز خونان همه برنگر چون شست با سودگی روز برتر کشید چون هنگام تیزی درنگ آورد بنیدیم دامن بدامن درون چنین گفت شاه توران مین دل تو زین کار بنسیم کنم نه رستم باغم نه شاه و نه تخت هم اکنون بر شانشین چون نم کنون چون برادر و کشید شاهی خورگ تو دلشاد که آن تاج باطوق دیاگو شوار گردان چنین کرد آنگاه رو چنان شد که در بر میگشت بیر و نر و کیه ادرش چون او یکمی رسیدن زمان نه بغنود مادرش از درویش چون بر روی از خواب بر کشید سپه بود کسیر همه کوه و دشت بیاره بغنود مادرش نشست ببر و سپاه برین دشت سپه تو باشی بی مان پیش ترا بر جوان کسب باران ز چنین زاری کسب باده آورد کنون و شانی تو تو گوش کن ببر و سپه و آمد جنبه زارگان سواران سپه با و دلا و جنگ دلاور بایران توران چو کوه بتران سر اسیر سپاه بی ماند چون خورگ کارا گمان این کشید که چون هر کسی را سر آمد زان نه بینی که چون بیستی کند پس از فرین جهان آفرین	تن از رخ خسته دودیده بر نرم و مژده شاد دست کا هرین ندیدیم شاه با بهنگام کار بگردا گل تازه شد بشکین سجوان گرانمایان نشاند تو گفتی که خرمون براد گشت بسی شکر از هر سوی در رسید جهان بر غیش فلک آفری بخجرت دشمن بر آرم خون کرانی ه ترکان ما چوین همان پشت به خواه تو خرم کنم سپاهم بتران بی تیغ و شمشیر بها ندر بنید که من چون نم بشوی جهان را بر آفتاب همه کار نابوده را باید دار که از نور ماندستان یادگار که ای نامداران پر کار جو که با او نبرد دست با رست غلامان گرفته گرداندرش گو ای دلاور بران هر زمان بد نیکنه تار و دزد بهیج خروشیان کار و دین کشید خروشی ز گرد و دشت بر گشت گرفت آن تاج در بر و دشت سپه پیران یک یک بر گشت تو ای نامدار و سپه دار نو گمیان از دشت و دشت آستان جهان پیش خرم و باده آورد غم خرم گیتی فرا بخش کن که اند سپاهی جواهر و مان یکی گرگ بیک و دشتی جنگ ندیدیم بر گز گشتی جنگجوی که توران او را سوخت و خور بایران سپه بر بیک بیر و شود درک اسکیان نبرد و پیش وستی کند ترا از فرین بر گرد پاک دین	کشایا سپه روان تا بنده ماه وزان نامداران که منم بدیدیم نه کاموس جنگی نه خاقان مین بسالار خوان گفت پیشک زین همه بوم از دین زنگ ننگ چون روی میان کرد خرم شراب فرز آمدن روز آوختن چنین گفت لشکر با فراسیاد بایران زین تشنه اندر نیم تو دل را بدین کار گدین دار ببرم سر ستم زان زور نه فریز نامم نه گور و نه گویو چون برگ خزان ریزد از باوین بشیر در آید زورگاه شاه چون وی رفت و خور و نیامد یکی تخته دیبای روی زور کنون کبری در خجرت خوش بد نیکنه می خور و گشت چو با و دلاور نخی ستم نیکرید ولیکن چو کردنگر دنده بود سفیده چو پاشا شد از چرخ بوشید جامه برآمد با سپ بدید آن سپه پیران زور بفرمود اگر بیک و دشت دو پیل گزیده بر شمشیر شبه نوز و جنگ بشاد با من نیکنه پس تو هم اندر زمان	بروز سپید و شبان سیاه دلاور بدین گونه نشینده ام نه طوس نه گستره ایران زمین جوانان از آزادگان را بخوان ز گزینش چو شست بنگ چنین گفت فرزان فراسیاد همان خون زهر بر بختین که ای شه چو خوشید بر کوه تاب ز سر دیده دشمنان بر کنیم سیان و ابرو بر از چن دار بد اندیش شه را بدم جگر نه از نامداران و گردان خو نایم باشان یکی رختین باسپ اندر آید کیه سیاه ده خیره بر اوقات خوش همان تاج زرین و تیغ و کمر بخشید خورش زانده پیش همان جا کیه سر نهادش سرکشند دیده بر جگر خدر کردن در خور و نه بود چو سیاه روی دریا قیر بیاید بگردا و ز گشت شاه برین سپه دار زور سرش بند زین فلک و دشت چنان چون بود و خور و نه بود سپه راز دشمن نگدار باش بیا قمر سپاهی جواهر و مان	که سر ز ندیم بدینان دیر بسی رزم و پیکار و شمشیر جنگ هنوز این نیا موقت آمدن جنگ شاد و رشان گفت تا خواسته نوی سختی و آواز رود که ای سپه نامداران جنگ مگر بخت گم گشته باز آوریم سپه رزمی نام آور این را چو بر روی نام آور این را که من چون سپه دار و دلاور نامم بایران زمین بار و بار سران سپه بر شمشیر تیز خروشدن چیل چندان بود بپوشند گردان با سپه تور چو شید شاه این سخن سرور بیاید بدین مرد جنگی سپاه بخشید هر کس بی حاشه چو بر رویان دینا فراسیاد را با خور و دشت کا نچین نه اندک کسی راز و ساز جهان بشیر بر آمد زورگاه شاه بیاید برگاه فراسیاد بیاده شد و پیش و دین سپه دار و دلاور و دلاور بد گفت و پیش و شکر خورام برون کن طلایه ز پیش سپاه ازین مرز تا فرایران زمین چو شید بر روی و دلاور چو بر روی و سپه سواران کشید سواران جنگی جوان و دیر	باز و مطرب و بن پهلوس سپه دار و دلاور و دلاور بیا بدی پهلوس نامدار ز دانی پیش و شمشیر جنگ کنون آمدن از خون و دشت یکی نامه فرمود شاه جهان چو نامه بخوانی به نابل سپاه	باز و مطرب و بن پهلوس سپه دار و دلاور و دلاور بیا بدی پهلوس نامدار ز دانی پیش و شمشیر جنگ کنون آمدن از خون و دشت یکی نامه فرمود شاه جهان چو نامه بخوانی به نابل سپاه

کدام

بیستم رسید
 درازی چه شد و شکر
 بوسن چو کیو و چو شید شکر
 سواران زایل ده و دوشکر
 زبانه تیره شده کرد و گشت
 بنجدیه و شادان از بخت خود
 شهابه و در برسان شیر فریان
 برآید هم تیغ کین از نیام
 چنین گفت باشاه طوس ار
 تمام که کین از ایشان بچا
 چو غور شید بنجو از چرخ روی
 فریزر کاوس آزاد ده طوس
 زگردان دلیران ده و دوشکر
 سیان دوشکر و دوشکر مانند
 ز من بشو اکنون یکا کین سخن
 تو تنها بتوران سپه چون شو
 درین داوری بود و روی و
 بگردن برآورد و گزگران
 ز خون دلیران شده خاک تر
 غور مانند بانوی مردان زکار
 چنان شد زایران رود
 بگرد و طوس فریزر شاه
 سپه دار تکران بهمان هم
 باریان چگونه توان شد پس
 بیایا بگو شیم هر دو جنگ
 چو بردشت کین میان ساید زار
 اگر تو شوی زنده نزد کیشاه
 بگویم سستی جنگ اندرون
 بششیر دشمن برادران
 که کرد و چون بود و بکار چون
 گفت این و باره بگفت زود
 بدیشان میرفت تا قله گاه
 بیکدیگر اناندا و بختند
 ز جادو بود به بهمان سپه دار
 فریزر را با جابجای کوس
 بیستم فرستاد خبر و پیام
 بر روی کین سیان زار

ییچسید و لشکر باریان کشید
 منوشان و جوشان اباوش
 چو کوز و زو و سگم بادست برد
 پیشینان خلیگی که کارزار
 از گردان بر فست پی مغزو و پیش
 فرسیر را خواند بخت خوش
 بگینه بنیدید یکسر میان
 تیر و بین نیزه بچوب گام
 که ای پرنهر شاه و آشته یار
 رها یابد ای خسرو کامران
 شب تیره بگرفت از چنگان
 بپشتند بر کوشه پیل کوس
 سواران مردانه در کارزار
 جهان پهلوان لوس باره بر اند
 زرت جامه نرم سیر و گیت
 بوشر و بدام که در خون شوش
 خروشی بر آینه آشته گشت
 همی گفت چون تپاک انگران
 بسی گشته نفاخته بی باو
 ز لب زخم شست بر سر آبدار
 ز گشته هر سو چون پشته
 جهان گشت چشم سر و سیاه
 بر گوشه ازان چو شیر درم
 شکستی پریان ندر پست
 مگر بنگینم ز تن خویش ننگ
 ازان بکر و دشمن شود نادان
 بگشوی کای شاه باوشگان
 برین بر گوا و اور و نهون
 ترا با و جویند دولت جوان
 خرگیشان خود کاشد نگون
 بجا نیکه نهان بدان گوشه برد
 بجائی که باد و زلف سیاه
 یکی گرد و تیره برانگشته
 جهان پهلوان بارت برد
 بهر دند و نهان است او گران
 کرای شیر شوره و گویک نام
 سوار و کرامن کار گرد و بلند

چنانکه بزرگایک شاه جهان
سپه بود چنانکه بخت میل
ز شهرادگان سید شصت گرد
ستون پیاش جهان هلو
خروشیدن کون زخم در
دگر نامور طوس را بر گزید
پندیره بی پیش تو را ک سپاه
من از پس بزدی سایم
بغیر وزی بخت و از قرق شاه
چو از طوس کینخسر و اید و شش نند

جنگ کردن طوس
با برزو و گرفتار

فرسیر گرفت ایدربان
فرسیر چون این سخن شنید
سپاهی چو دریا چشمان جنگ
دو شکریا که بسهم باز خورد
چو سواران چو باران سوار
همه پشت از کشته چون پشت
بفرجام ترکانش به پیرو
چو شیع ز رشید کن ایران ماند
همه دشت تن بود و پدای
بهر سو بریده هر سر دران
در آمد مراد ز سختی کنون
بنندیم و هن بد اسیر کنون
رفتت بر آسمان زنده کن
روان تو همواره بید و باد
بگویم جنگی که تار ستیز
برهینو بگویم با یک در
فرهیز چون این سخن شنید
سوی رایست از نیکند چشم
چو سواران و سپه مراد اید
چو برز و بخان دیدار دران

فرستادن خسرو ستم
کردن طوس و فرستادن

چون نام خسرو ستم رسید

پذیرد شدنش شاه با مهران
 زمین بود پریان در گنجیل
 دلیران مردان با دوست برادر
 تهنیت کرد و خیره شتی جهان
 جبار ای بر دیکس ز جبار
 که اندر خور کار مردان سپید
 شوید و برآید گردن باده
 سپاهی بگردار ابر سیاه
 کتم روز به خواهد چون شب سیاه
 می آورد در مشکدان برگزیده

وس و فرسیر
 شدن ایشان

سن اینک شوم همچو باد و مان
 بگردار دریا کی برسد
 همیشه کرده بکینه و دینک
 پیر وین برآمد خروش نبرد
 بجنگ اندرون همچو شیر شکار
 بنجون و بجاک اندر آغشته گشت
 بایران سیاه اندر آه شکست
 که اورا بر سپی توان برساند
 دلیران بدشمن نموده وفای
 بگردن برآورد ده گرزگران
 جانده سرانمان بنگال اندرون
 روزشمن بشیر دریم خون
 همان بکرد جنگ کوشیم و بس
 همه رفتن مایا آورد باد
 و مانند چنان جنگ روز تینر
 پیشین جهان داد و دادگر
 بزدوست و گرز از میان سپید
 برآفت چنان شیر خزان چشم
 بزدوست تیغ از میان کشید
 نبرد فرسیر و طوس کوان

راجبک برز و دلا
 سرسیر را از بند

بگردار و بادش برسد

بکیفتمه چندان سپاه آوردیم
 جهان را بر پشت پیل سفید
 پیش از ندون اختر کاویان
 سر همه روی ماسون بشتر
 چه خسرو جهان را بدانگونه دید
 بدین چنین گفت فردا بگیا
 گزینید زن شکر دم و هزار
 چه خسرو چنین گفت ایام درون
 برایشان بنا که بشنوخ کنم
 بودند آن شب اباجی بهم
 تیره برآمد ز درگاه شاه
 بد انسان که فرمود بر بیکاه
 بد انسان سپاسی تیران شد
 به بنیم سپاه که چنبدت چون
 چنین گفت من با تو یکم بهم
 شکست اندازی با این سپاه
 جهان بجز بر و سپید از تور
 وزین روی طوس فیروز گرد
 ستوران نیک شده ناتوان
 شکستی گز انگونه دیدند
 جهان بک سفیده دان بر مید
 برانکه دش در دیده و دش
 عزیز را گفت طولی سپهر
 بزرگان ایران و گودز میان
 تن خویش بر مرگ خورند کن
 اکنون شوم سنوی بر و جنگ
 بهرمان شه سنوی توران جنگ
 بهر نام تو ز ما رخ نیافت
 اگر شوم زنده هم پیشان
 بد و گفت کای نامور بدوان
 بهر رفت چون پیل کف نیکان
 پذیرد سپاه پیشین جنگ
 بزد است و بگزشت هرگز
 بیاد سپهر را هم بر شکست
 بهر شد بخیر و گران هر دو ان
 اگر تو نیاری بد جنگ جنگ
 کسی در آمد پیش از ندون

اگر کس دی گیتی گشت و نه بد
 ستاده گردش سپید بر سید
 فریبرز زرش چو شیر بریان
 ز تیغ سواران ز تیشه کفش
 دل و جان بدخواه و دشمن و دله
 چو فرشته تپان بر آید چاه
 دلیران شایسته کارزار
 زمین بوسه دهند شادان
 خبر ز می شه آید که من چون کنم
 بوی تازه گرد جان درم
 خروش سواران بر آید چاه
 سپید برفت از دهن و رفتند راه
 خروشان نیز دیکت کان سپید
 چگونه تو ایتم کردن فسون
 دل من کنین سخن بیز غم
 کنی روز ز رخسده بر آید چاه
 همی زر گاه آمدش جامی سوز
 نموده بدشمن کی دست برد
 بخون نجوی غرق بر گستران
 نه گوش زمانه بد انوشیند
 مهر پرده فیرون بر کشید
 ز خون یلان روی گیتی نفیشت
 هلا که آمد زمانان بس
 نیز شتی گشت نید بر بازاران
 بدشمن دلت را کی بند کن
 تو شو سوی جهان شهر نیک
 بر فیتیم و کریم جنگ پناک
 همه گردش بد راه یافت
 گویم بدان شاه گردن گشتان
 همیشه بنی شاد و خوشروان
 شکر بویان ز تن بر گشتان
 خروشان چو شادان پناک
 یکی نذر کرد آن کوشش
 شکستی که در آتش است
 سپرد خست برزد کی هلاک
 که دارد در این راه و دشمن
 خوش گشت از دنیا گون

بخش اندر آمد بکوه در یاد
 کجا وید هوای چنان روزگار
 ز میان دوازده مان ریاست
 که سپیدار کین پیشم چشم او
 ز گفتار کردار و پیش ازین
 چو شنیدم قسم فرودایتخت
 نباید که آن شاه پیشتر را
 روان جزا گیرم بنده میان
 پیشم تا چون تو آن کردگار
 شب بیدار بر آن آشفته دود
 طلای زریک سو مرور اندید
 بزرگان لشکر سران بر
 وزیر و طوس آن دود برشته
 زیر زو همه بزم شد بر خروش
 بایران و توران چنین نامدار
 چنانچون سیاه خوش نو و سران
 گویم که تا پیش لشکر و دوار
 مر آن هر دو را بر دیوان
 هم از بهرام و هم از بزرگین
 بزد تیغ بر گرون پاسدار
 جهان بپلوان استم خوشنما
 گفتم گفتار که بر دای طوس
 بیاوردشان تا بنزدیک شاه
 ز هر دو خیاست او را کوس
 همه بار که دید بر گفتار
 مر آن بستگان ز شاه دوست
 چنین گفت بزرگای شهریار
 ز رانسی لشکر و آور و شاه
 ابریمیند رفت کوه زو و گیو
 چپ لشکرش را بهوان سپرد
 روم سن بیدان کینه دیر
 جهان آفریننده دیار تو باد
 نخواهم کسی را بجز پوزنال
 چراز جنگ نیزه بر دقتند
 گرفتند بر دود و دل کمر
 سپاس نشنند بار دیگر
 یزداخت بر زو همه مال بزن

بیامد برشته زبان برکشاد
 که خوش فرسیر زگر و دشکار
 دل از ایشان چنین پاکت
 چنان دان که در شش غار است
 نشاید گفت ای گو پاکت
 بگشتم گشت ای گنگه گشت
 بود مرد را هر من دل زجا
 بدین تیر و شب همچو شیران
 که نارسه گرد آن و دودار
 همی رفت آن نامور بر خرد
 چنین تا نیز یک لشکر رسید
 شسته اباسه بنجیمه همه
 بنجیمه پای اندر دهن شست
 دیدار او فتنه زان هر دو پیش
 دیدند گردان که کارزار
 نبرم شمارا هم اندر زمان
 نهند این دلیران خنجر گذار
 دلشان همی رخ شاد می کند
 ترکان سوار دزدی زمین
 آمد بر او گشت دشمن ز کار
 رفت و نیامد ز لشکرش کپ
 رشده دشت برگشته بنوس
 از آن فرخ خسته و بگردون کلاه
 بدان گشت روشن چشمش
 از آن نامدار شاه رنگ بود
 بر دو کی رازش گشت
 زین تیغ افنده بدل بسیار
 بر دو کی رازش گشت
 بر میروشد فرسیر زینو
 و کارش بود ویران کرد
 از ترس من گنگه جنگ شیر
 تیغ و باز و حصار تو باد
 گویند کسی نیست در احوال
 زگران گردن از خشتند
 بپایان و گلین و آسمه
 زنده جنگ کارگر
 زنده سلطان گفت گز

نجس و چنین گفت کاشهریار
 نه تو و نه شنگ نه افروسیاب
 سواری پدید آمد اندر بند
 ازین پیشین بدیم بسیار
 ازین پس بگرشنگی نشود
 همانا بنشد بتوران زمین
 بران بردار کن بشیر تیر
 بیایم اباتوسن ایدر برادر
 بگفت این و سر دو کبردار
 ندانی هیچی راه سیر گرفت
 ز شب نیمه بشیر رفته بود
 جهاندار بر تخت زرین سپاس
 شده است افروسیاب دلیر
 سپه دار توران ز کین خوشم
 ننون تا بر آرد سپهر آفتاب
 بهم آنگه گفتم زنده برو تاوان
 چو رستم مر آن بردون را بدید
 پس بن نگه دار و بشیر را
 بلبستم گفتم آنگاه پهلوان
 لکین سر بردگوارا بران بریم
 لکین هم فریبرز برادر مارا

جنگ رستم با برز و دژ
 بر اینین خود نیز پیران ندید
 چو افروسیابین مخنها شنید
 که فردا دژم بمیدان جنگ
 برآمد و دشیدن نامی کوس
 چو رستم چون زک کافران
 بر پیشان ندرون بر روی شیر
 هم روز تار یک بر چو رزمال
 بر رخصت شده از شنه نامدار
 بپشتیند رستم بگنجت خوش
 بیس گز با یکدیگر گرفتند
 بر سر زور و دژ و دال کردید
 نعره زد بر روی پهلوان
 مان مال رستم فرو گرفتند

چو نه قنار است برگوی کار
 نندیدند این روز هرگز نخواست
 که آسبکش جهان باشد
 ندیدیم چون او به بیکار
 مر آن هر دو تن را ازین دور
 چرا و نامداری با چنین توین
 بستی برادر و یک رستخیز
 سر کینه جوی و دل کینه خور
 برفتند از آنجا سر زانو
 بگردار شیران کینک گرفت
 و بهر زانوان سپخته بود
 ستاده بزرگان برده سرا
 خروشان بران پرومانند شیر
 ارباشه نشست بخران نرم
 چون کرده از غنایان هم در هم
 بشوید جهان را بر از آفتاب
 سرگرم می کین و بیکاران
 ز غم دی اوشت چون شنید
 دیر و دلارای ویدارش
 که مارا درون فرستاید نهان
 بنزدیک شاه دیران بریم
 نیززدیک ایران سپدار ما
 ز رده شدن درستم
 نیزیران سخن هر سپرد رسید
 یکبار در دیادش بر مید
 بنیم مران زانی را دو چنگ
 پیش اندر آمد سپیدار کس
 چو گزین ابا کار دیده آن
 هر سون را ن سویدال نیز ویر
 که کوی نباشد مراد اهل
 دیدان و دیکیل کامکار
 رنخش می خاک را در بخش
 و در یکا خوشان ریاشو فتد
 شست و ریاد بدیشان
 زد یک سرمه و دودان
 بر مبل گفت گشت بخت

که بود دست این جنگ پیشرو
چنان خسته گمانش فزید این
تو گویی که کشا سپه با گر جنگ
ز توران نیامد بهین لیسان
همی بر دوازدهان بزرغ نعل
ز بهر برادر میان این
که سن از پس پو کاوشام
به ان لشکرها توران شویم
دش سپه با برادر سپه
بدینگونه نیت آن نیک را
در گهر شادان شسته همه
بیکدست بر زوی پیران هم
ز شادی و خسار چون گل
همید پیستم مرا و از دور
به دوش غمیر گرفت آفرمان
شور و دهاسون پر از گفتگوی
گفت این و در خیمه باید که
بگشتم گفت ای دلاری مرد
گفت این شمشیر کین کشید
بیا این آن مرد و بسته چو بوز
گفت این آن مرغ خیمه میکند
نشد گشتم طوس را برگرفت
چو شب دهن تیره اندر شید
سر از خواب برفت افراسیاب
یکایک بدو گفت پیران همه
ببر و چنین گفت کای فرخزاد
نفرمود تا کوس کین گرفتند
ا برقلب لشکر پادشاه
وزان روی افراسیاب لیر
بیامد نیز دیک افراسیاب
بدو گفت شاه ای علی نامدار
یکی نمره زد گفت بر زوتم
چنان نیزه در نیزه او کشیدند
چو اگر ز نیزه پر خستند
زین تنگی چاک شسته زبان
بگرزان دست بر دوازده
روان کردند که سر ز کار

یکی گفت
بیدان در آن
که در جنگه سیاه
که گرگ درنده بایست
نباید که بر جانش آید
فریبرز نازان بد قیام کار
باید در غنچه شیراز خویم
بجنگستم نیز کس را نبرد
بجاییکه آن بود پیراه سراسر
روان شان فروزان و چاشنی
بدست و در کشیده و در تنم
همه بزرگم پر زمره و ان کار
همین گفت ایشت از غم
که امر و زاهد بستان زمان
دو لشکر بروی اندازند روی
وزان کینه بزد و گره را برود
نگاه کن که گزین گردان چو کرد
آنان بارگاه سپید و دید
خروشان شد انگشته نیروز
بخت تانزد و یک طوس ترند
فریبرز را پهلوان در گرفت
سیاهی ریخت و سپیده دید
سید کرده دل از کین و زتاب
که گرگ اندر آمد سیان بره
بهر وند طوس و فریبرز باز
یلان همچو شیران بر آشت و نقد
جهت بیاید بصفت سیاه
سیار است لشکر چو سیاهی قمر
لای شاه باویش و جاده و آب
هرستم تواند آید و در دل دارد
جهان را کی پهلوانوستم
گو گفتی بهم خان در آختند
ببیند که دست بر آختند
پیر از خاک آمد و گشته در آن
ایا یکدیگر زرم کردند ساز
نشان کرد و کان بدو ایستاد

ز سپاه شمره در پهن دشت بسیار باز نمودم ترا هر دو جنگ سپاه شد و رفت نزد شاه بگیتی کرد و دوی بیست بیا لیلین که خوش نهادت کرد و در آرد و از ایران پیشان و گریان هم موید هم پیشم من سوخت پشمانی در پنج پوشش بد بخندید و او را همی نرود داد	برین دشت جنگ یت و آمد و تورا کس در دستم نباشد کس بیدستم از آن در دست ره سیتان را بر آری کار هم پیشم من نهاده گردان چنین گفت پس بیا تختن همی در عمارت نشست بیا بد نزدیک دستم چو باد بگفتا که امشب بشکر رسد همی دست و پا پر در آد کوس سخن را اندازد بر روی کس بیا بد چنین گفت که امدا بخندید دستم ز گفتار او بد گفت برخیز من شو و هنگامه ز درگاه انرا سیاب وزان روی شکر از فرط کوس بر آمد بد و گیسو بند ز این آن کس را جوابی نداد ز گفتار گریه بخندید بد گفت گریه کن که میباید چو بری کوا و رنج آید بد گفت این باره بیدار نشد هنگامه از عمر سپید آید بافسون و ننگ بکشد بیا بد که دست از آزار دارد نور خورشید تو بیا بد رکب فراموشان بال و پر بسیار شیر از چه دیر آید چو خورشید تابان بر جبهه چنین گفت با خوشنویس مراد دل نهاد و دیگر گمان چون گز و این نر و باد پاک فراموشش که دیوانه چنان چون پیر گفته بود شام سرمه درستان سام	بزر و چنین گفت کای پهلوان بخندید بزر و گردید بار ز بزر و سپید سپهر بار ولیکن چو فرود بیا بد بر چنین گفت پس باز آرد بگرزان یال من شکست پیشان شده نامور شهر بار که فرود چو بزر و بیا بد سوار	مروار تر کس میان گولان بستم گفتا ای سرفراز که چون بودی سرفراز کارزار بگیرش نزد کیشاه آورم کای پهلوان که در دلفراز چو دیو یک بر کوه سیکشت پیشان و نگین لاله جانکار ز ایران که با او کند کارزار	هنگامه شب بودند تا بامداد چو ز آتش روی دریا قیر که بنیدی این ز کیهان میان که اندر جهان یاد گاری کنم بزرین کربست او را سیان تو گفتی که برت و شیر زیان هنگامه بخندید بزر و ز جاک بر آمد همی تا بخورشید ماه بیا بد بیدار و آواز داد که ایران بیدار بزر و تو که تا من گریه مر او را سیکه بمن بر کشید گردان بان منانی که آید مراد بر کوه بسیار و این من چشم حست بزر و تو که گریه کردی که تا خود که اینج آید بجان بیدار و آمد چو شیر شکار بزر و یک سر و نواید همان و شگفت در بزر و اندیشه خون همه کار من خوردن نختن بدم من خواب نرودن لکنون که با من درین دوی کرد جنگ بسیار با من بیکشت گفت بافسون از جنگ برود و بگر و در بر آورده ام شمره که تا خود که بای تو ای جنگجوی خدا ای تم خون شیران بود	شکستند در جنگ کردن سپید چو فرود آید بند آفتاب بگفتا که ای شهر بار جهان وزان سر و دستم بشکر رسید عماری بیا و مرا پزشتان همه پهلوانان ایران زمین همه پهلوانان و آریانان همه پهلوانان بر آه گریز چو بجای نر و شکر شد که آمد فراموش نزدیک ما هنگامه فراموش از ره رسید تختن فراموش از پیش خند چگونگی تو با پنج چگونگی بندم دوستش بیکه در جنگ فرشش بد و دوختن جنگ دشمن تختن بکشت گرفت کشید خدمت شکر شاه تور چو دستش کسیر استند کای پهلوانان ایران زمین بیدار و او را یکی بر گری بیم که تا جنگ چون آورد بر ختم من کنون بفرمان تو که دادم که با دو تا بیک جنگ بد و گفت بزر و کای خیر بزر و تو که گریه کردی بیدار و آمد چو شیر شکار بزر و یک سر و نواید همان و شگفت در بزر و اندیشه خون همه کار من خوردن نختن بدم من خواب نرودن لکنون که با من درین دوی کرد جنگ بسیار با من بیکشت گفت بافسون از جنگ برود و بگر و در بر آورده ام شمره که تا خود که بای تو ای جنگجوی خدا ای تم خون شیران بود	کما تم نبو این قدر با نبود بیا هم بیدار تو با شتاب هی خاک پایت که ان کمان زواره خیزد یک او در رسید که دیگر نیایی خود از نشان همه گریه در چشم چون جوی براه گریه ایستاده نهان شاد و بر جهان دل شیر سواری بدید آمد از پهن که روشن شود جاکان یک سپاه بزر و یک دستم در دید بزر و یکی خوش و ران اند که با تو با دایه در آرم بگر و دش بر مانگ کشد و کمان تیغ و تر خندگ بماند گردان از دشت گفت بر آمدی جنگ غوغا و شور همی خوشیست را بر استند بیا کید از من چو کید تمین بیم که در زمزم دار تو بای چه سازد که دشمن لکنون آورد بزر و او را در پیمان تو چو او جنگ کشتید جنگ بزر و گفت بزر و کای خیر بیدار و آمد چو شیر شکار بزر و یک سر و نواید همان و شگفت در بزر و اندیشه خون همه کار من خوردن نختن بدم من خواب نرودن لکنون که با من درین دوی کرد جنگ بسیار با من بیکشت گفت بافسون از جنگ برود و بگر و در بر آورده ام شمره که تا خود که بای تو ای جنگجوی خدا ای تم خون شیران بود

بیا بد که دست از آزار دارد
نور خورشید تو بیا بد
رکب فراموشان بال و پر
بسیار شیر از چه دیر آید
چو خورشید تابان بر جبهه
چنین گفت با خوشنویس
مراد دل نهاد و دیگر گمان
چون گز و این نر و باد پاک
فراموشش که دیوانه
چنان چون پیر گفته بود شام
سرمه درستان سام

تو بر کوی تا خود ترا تو گیت ترا چون سواران ل شرمیت دل تو بر او بر نیامد مهر منت ای خاک سیه افکنم سپهر بر سر او درو چو باد بر فراختن آن بازو چو چار گشتش ز فتر آن کین کشاد چو از دورا فراسیاب آن بدید چو شنید پیران بر آفتخت خیان گفت پیران که حارید سبک تیغ نیز از میان کشید چو شنید گودرز و گرگین گود چو ستم بدست کان دوار نیاید که دشمن شود چو دست ز فتر آن کشاد چو چار یکدست گزید و بدید گویان نیز و فرامرز آمد چو باد فرامرز گفت ای دلور سوار بیر چنین نزد آن پهلوان زواره چو شنید آن پندار چو از دورا فراسیاب آن بدید بگو شنید او را چو چار همه شکر تر که پیر و جوان بماند سرمه زینک اندر رمانی بند هیچ سولی بدید چو کرده بدین این را تنگ چو نامدانی که من گیت فرامرز و آن کار تر نیست در شکر چو چار و آفتخت بگودرز یان گفت چو چار بدان شو کجا بودا فراسیاب مرا آمدن اید از هر جهت زواره فرو مانده بر چو چار بیا پیش کوهان زمین وزان سینه دست گزین با بر و در آفتخت زواره درین بود کوهان	زمرگ تو بر تو که خواهد گیت جهان را نیز دیکه از شرمیت چو چویر تو او را بیامد سپهر بنوک سنان دیده ات بر گیم فرامرز کین بالغ بر کشاد بدان تازم بر سر نامدار در آفتخت و خلق آن پاک بفرید تیغ از میان کشید بسی گفت امر و بر گشتخت فرامرز و در میان آوردید بیاری فرزند دستان کشید بگردند حمله سواران نیو نذارند پای اندر آن کارزار را با بد از بند آن پیل است کی ز ندیدیل آوریده بنید توی کرده شنیدش بران بدو گفت ای پیل فرخ ترا بیره در مرور انگویش بدار بدان تاشو و شاد و درون بپویه گفتند پند و نهاد بپیران و بیس که بنگرید ببینجای تاکه رنگ آوردید گشتانند باز و بر تیر و کان ببارید از دیدگان چو خون یکی با دسر از جگر کشید چو باین شایه میدان جنگ بدین رزم که از پیه پیستم بفرید بر خود چو شایه خست همه یک بدید و آفتخت همه نام دشمن بنگ آوردید جهان کرده مانند درای کب بماندانی که این مر و گیت چو دیش که آن شرمیت گشت چنین با او و تنگ ببر آور چون تنگ بنگران بدان تار یا میرو از زین سوار در آید چو شیر یان	چو شنید بر روی بگیت زار که چو آن سوار ابا بر و بال فرامرز گفتش کین بگویی گفتن این چون با بر و مید فرود گفت آن گزیر تر گوی بر انگشت باره بر آوردش بدان تار و خود نیز دیکه باشک چنین گفت جنگ آوردید خود و نامداران چو ده هزار چو کین و از پشت پیل آن پیر که بر روی را در کند آوردید همه نامداران ایرانیان لبوی زواره بنگر و درو زواره بیا بدید دیکه او بران خاک بر شو چو پیل زواره چو شنیدش مر و اید چو آمد پرویت ازین تار ببیزی ازین رزم بنگر و گذر بگو نامداران ازین رزم بیاده و دوان و بر تیر و جنگ که شکر بر انگیز از جای زور گفت این و بر کرد و از جای زواره چو دید و چو چار بگرد فرامرز و سواران کین بدل گفت تاکه چو چار چو سبک بریم بیل را بر تیر بر انگاه ازین کار اگر بشو چو دیدند ایرانیان از دور بدان کین است از چو چار ببندید و من یک اندر و در بدو گفت کای ترک آفتخت که سوزد سیر ازین داور بیاری دی شکر تو شنید که من نایم با فراسیاب چو نزدیکی شاه توران کشید بزدوست از فراسیاب آورد کجا نام او شنید شیر بود	ز دید و بیارید خون بر کنار فرادان بر روی اندک بال زهر بی خویش چاره جوی جهان گززه گاو سحر شنید تو گوی که آن گزیر بزرگ او فرود گفتش بپوشش ازان جنگ از روی آب چاه جهان صفت ایران بهر درید سپهر دیکه تیغ بوشن گذار خروشان بایرانیان بنگرید سرو دست پایش بند آورد بران جنگ بستند کین که باره بر انگیز بران دو فرامرز را دید فتنه و درو بستم گشتانند رن یال و دست بران شکر تو یک حمله کرد چگونه رسیدی بدشت بند بدینسان نیز دقتن بر ببند و پس بنگر و گذر بپیر و بر روی را چو جنگ یکی حمله بر کرد و درو بیاده و دوار از گشت جهان چو شنیدش تیر و جنگ همی بر نور دید روی زمین مرا از پیه مرگ اید رگند نه بزم ترا جز بر آه گرین که سبک تاج و بی تخت بگویی سپاه اندر آورد و جنگ بپوشن چنانچه از چو چار ببندید و من یک اندر و در بگرد و از تو همه تاج و تخت که سوزد سیر ازین داور خروشان چو دریا کین برود بدان خاک تیره یکی رود آب عنان گاو برین در کشید مگرفتش که گاه او را چنان ببندید جنگ ازین چو چار	ز سرب یا وادش وز پر دلت او کور بگشتی هستی که من با تو یک چو چار بفرید مانده در یاد سپهر نخندید برین بران شیر مرد بنیقا و بر و چو چار ببشار دران بگشتش مانند کایرانیان در کشند بگرد فرامرز در تاختند که ای نامداران بند آوردید که ترسم که میرا ستانند باز فرمیز باطوس بار و در از شکر برین کین سوار هزار مگرددش درون شکر و ساز فرامرز ترانها و جنگ زبانشان جدا کرد برین و بمن ده تو این را و کین یکی انجمن گرد او بگذر بدو داد انگاه خشم کشند سواران بگردانندش ایلی که برین بر روی را تار یان بیاده و دوار از گشت بدل گفت ترسم که آید زمان فرامرز که در حلقه تنگ بپیران چنین گفت کای پیر بدو گفت همان که باز آید جهان را فراسیاب ریسر ببندید و از پشت پیل یکی بر خروشید چو چار بفرستد گودرز یان صد و در ترا خیر شایه در کار نیست چو زوان را بر او را بخواهی بود بپوشن چنین گفت کای پیر بپوشن سپهر و کین بسته را که گاه او را گرفتش و در همین کرد و زو همان کرد و در زخم فریدون و فرزندش	بدو گفت ای بیدان ابا و بنگر که چشم جهان بر تو گراید ببر و در اندک در آید اگر خند آمدش گزین بدید فرامرز انگاه بکشاد دست خروشید بران آذر گشت بنگاه چو چار بر او بر کشند بکین پیران سرفراختند سرو دشمنان زیر گرد آوردید با بر شو کار آنگاه دراز ببر و در جنگ آن شیر مرد فرامرز را باش در جنگ یار همیکه در گرد او ترک تاز هم از بزم و هم از بزم تنگ برایشان چو باد خزان در گذ بپیران پیران تو چو پیل دو چشم از روی او بر دوار نگهدار گفت ای پیل چو چار کشید و چو چار کای بیاده و دوار چو چار بزدوست گزینان کشید جهان بر و از جنگ تاکه گمان فرامرز را کرده در حلقه تنگ سز او را پیاده و سز نش مکن چنین بندی چو چار جنگ زواره ایرانشان زمین گشت بران دریا نیل بگرد گزین بر انگاه دست سرفرازشان شرم نامدار بدش تر از هر شرمیت چنین و مردی بخوای بود بپیران بگو چنین شایه جهان پهلوان بپنج خسته را بفرید مانده تره شیر بکین که چون یافت آن بزرگ نیاز بزرگان فراسیاب

ه گزگران
ره می بود در جنگ تاب
چو شیرین چنان دیدند تازیان
همی گفت پور و برادر
نگه کن که آن کارشان چون بود
و را دید بر جای دیده پر آب
از جنگ بکشتاد افرا سیاه
بدو گفت خود اسپیده دان
بدو گفت ستم ندانم چه کرد
سپردت پای و سرشته بود
نیز ایران کسی با تو جنگ
چو فدایی بشت نبرد
جان پهلوان زویدل داشت
فرامز گفت ای جان پهلوان
زواره بیامد زین شهر شد
ترا فرامز را شهنشاه
بیاید وی را بر شهنشاه
مرآن بسته خسته را پیش
برستم چنین گفت کای پهلوان
چندی وصل ز ترا دوست
کشا و ز بودم بدان دوست
مرا دید آورد اید جنگ
چو ستم از این سخن بشنود
بارگ اندرون باز درم در
زخم بزرگان سپارم ز
فرامز را گفت برادر پاک
زینس بزرگان خوشان تو
بروز بگمارد به شهنشاه
باید که بر سر
چو بزرگیک بجای برزور
درین گفتگو بود کام خوش
بیاید بزرگیک افرا سیاه
کجا بایم کنون چو گم ترا
چو کردی مرآن ماه تابنده را
سخن بشنود و بایا و تو خوش
بریندا ندون او بگویی چرا
ازان نامور سپهر ایران کشید

بدان تازند بر سر پهلوان
گرفته کمرگاه افرا سیاه
بیاید بر ستم پهلوان
نیانند نزدیک من اید را
ز خون که میدان پراخون بود
گرفته کمر بند افرا سیاه
بدو گفت کای گزاف و قریب
بر بنیم تا بر چه گرد زمان
زیر چه مانده بشت نبرد
ز کشته بهر سوی در شسته بود
نپیدا بتو دید که شهنشاه
کنم روی با من خون تو زرد
تو گفتی که از درد آزار شد
ای تو سباده ازین زمان
اگر خنده جان او خسته
همی گوید آن بسته اید ریار
بدان تا چه فرمان دیندار
بخش و همه کرده را بر شمر
کجا نیست این پهلوان جوان
بتوران ترا خوش میوید
بر بزرگیک سنگ ششم چویم
هم از بهرام و هم از بهرنگ
سوی شهر بار جهان بنگر
بجز نیکویی پیش نام در
نامم در بنجه سد بر شش
مرا در ابر بر تیره سر
بدان تابانند که پیش
سرخ و شمشیر گدازش
بر شمشیر خود یک تفک
بیاید خنای بر شمشیر
خوشی کردید و اندیش
جگر پر خون و در دیده پر آب
چو جویم بهر چه جویم ترا
چو کردی مرآن ماه تابنده را
سخن بشنود و بایا و تو خوش
بریندا ندون او بگویی چرا
ازان نامور سپهر ایران کشید

ز ستمی براند کاور بر سو
بیاید و از هر دو تن خون خوی
بیاید و بر روی بسته دست
هاتاکه پور و برادر رساند
خوش شده می بود بر جگر
بدو گفت کای شیر غاشخک
گزار بهر بر روی این کارزار
زواره و بزرگیک ستم چو باد
زواره چو شمشیر بر گردش
ز ایران بگردش کسی اندید
فرامز آنگاه آواز داد
گفت این در گشت آید
بدو گفت که بچه اثر دها
بخت تو بخت شاه زمین
بیاید آن لبش تو را نیان
بیاید بر روی پیشین
فرامز و بر ابرم اندر زمان
نداره گفت آن کجا کرده بود
چو بر زو خسر و آمد زمین
بدو گفت بزرگیک شهریار
یکی روز بودم بر آن پشت
بدین جا از بهر او آدم
چنین گفت کاشا و بنور
فرستم بند و سنانش بخت
برستم سپردند بر روی را
وزانجا با سارانی راه برگ

بیتا و از نو مو کینه چو سب
که کین ز کس باز نهادند
بزرگیک ستم بکنند بست
سپر بر رخاک باید نشانند
ز دیده ببارید خون جگر
چو دار کمر بند اورا بچنگ
ببرند بر روی رابسته زار
برفت و گفت ای گو پاک زار
بیاید بزرگیکان تیغ بخش
ورا دید تنها که شکورید
چو پیش کرد و درون راساز
بزرگیک ستم بدل شادمان
شگفتی نباشد چنین کار
ز بهمان ستم من امر فزین
بسخنی برون آمد پازمین
کو بیکانه هست یا خوش من
بیاید و بزرگیک شاه جهان
کز افرا سیاه بشو ل زنده بود
بیوسید و بر شاه کرد آفرین
جانش را بر آورد در ختنه بار
یکی لشکر از پیش من در گشت
بکینه همه جنگجو آدم
سبا و از تو بین تیغ و
به انجای سازم من اورا زک
مرآن پهلوان جابجوی را
مرا در ابر بر تیره سر

هم اندر زمان سپه باجی
دل هر دو در تن چسبند گشت
هم دیده پیش ستم بگفت
زواره کجا مرد افرا سیاه
چو شیرین چنان دیدند دون
رمان از دست برگاه
زواره از دست را باز داشت
ستاده فرامز در رخاک جنگ
فرامز را دید مانده کوه
بدو گفت کای پیر جنگ سور
بهمان چنین گفت برگرد و زور
چو آمد بزرگیک ستم فرامز
تو از تخم رستان سامی
که از جان شیرین سپیدی
بیاید هم اندر زمان پور گوی
چو شمشیر ستم خسر و یام
چو ستم بر خسر و آند ساز
فرامز کرد از بهر آن بگفت
بدو گفت خسر و ک باز پیش
مرا خانه در کوه شمشیرگان بود
مرآن شمشیر در آب
کنون بخت گرفت و انگیزد
بخت پیش او را بجان
بجای شمشیر بچنگ آورم
هم اندر شمشیر کرد ستم گوی
دیران زابل سوار بزار
مرا در ابر بچنگ بنگران
وزان سوار افرا سیاه
همان ره که آمد بهمان برگشت
لفظ و دوا خرد نه آوردند
ز ناخن بر لبه تیران
همی گفت را داد سپه را گوار
که ای شاه ترکان ما پیشین
چو افرا سیاه بشو ل گوید
چو شمشیر زین گفت بر خد
سپه جای گوهر فرامز آوردید
ز زنده جانی نشانی ندید

بزرگیک دست شمشیر
همان خون را خون بکین گشت
پیشین ستم چو گل شگفت
بر شیرین بگفتش غسان ایتاب
پیشین زواره چو شیرین
هم از دست خوشید که بگشت
پس کجا چشمش برادر گشت
فرامز در میان ابر تیغ
همیشگی از جنگ گشته ستود
چو تازی برین شست بر زور
که اندیشه من در گزیده بود
زمین را بوسید و بر شمشیر
جهان که خدائی و هم زبانی
تو گفتی که چشمش جهان را ندید
برستم چنین گفت کای گز
فرامز را گفت کای نیکنام
زمین را بوسید و بر شمشیر
چو شمشیر خسر و گل شگفت
سخن شنید از ما بکشت ای گز
بدان رواند مرا خان بود
سپه در شان شاه افرا سیاه
تم در کت دیو و اژدها شد
بدارم من در ابر جان بدون
و گزاش اید جنگ آورم
سوی سیستان تا اندامی
برون کن ز شک بیدار
بر بندش سوار بنگران
گزیدان بر شمشیر برادر
تو که گیتی در این شگفت
همیشگی انجای می برزند
خود شنیده مانده شیرین
بیاید دل بر روی پهلوان
همه سال به سوار بکین
ز دیده شمشیر رخ بچنگید
ببروان روی ده در جنگ
ز سر صلیبی قیمتی بر گزید
ز سر سوی در کار می بنگرید

برگاه خسر و بدی از دوش	نیاست برکت از دوش	یکی روز بر درگاه	ستاده میان زن و شوهر	چنین گفت گویا بدین	ازین شهر
همی گفت از شکله بود دیده	چو بودوز گل از خوان	که ناگزیر دوش آمد از بارگاه	که اسب جهان پهلوان بخوار	زن از دور دیده نهاد بد	گویا دید کادج
یکی پهلوان برستوری نمود	بیابا بکردار سر و بلند	سپاهی پیشیت او نیز دلم	سپید کردار شیرینکار	یکی دست بسته بر توست	رکابی دراز دوش
فرماند خیره سالای او	یکی انگشتش بین با گوشت	چه مردست این در بیان	نیر خنی زانوش چون تند	یکی گفت کلین نامور ترست	سرافراز در تخمه نیرم
بدو گفت زین دست چه چار	چو پست زانند بر گشت را	در گفت و جنگ بر شوشت	بیازد بازوس مرد دیر	باور در دست خسته گشت	بچشمش بی حیره شد ای
چو شنید زن گفت کلین	چو باشد اکنون بر شهر بار	زهر چه ماند ازین بارگاه	سوی پستان چو زور بار	بدو گفت خسر و از جنگ باز	ایران زمین آمد از هزار
بیامد خسر و نامور	بدو گفت کای خسر و بر شهر	همان پیشیت او ز دوش	مروا شود برین در دست	ز فرمان خسر و نایب	سرافراز گردان گوشت
همی در دوشش خود رفت	گرای وی را گرفته بلب	چنین گفت پس زن کو چو	شکست از جنگ آن نامجوی	گشت آن را پس جان نیر	بکینه سپیدار ایران سپاه
چنین پیش داد مرد دیر	که بر روی رالسته بران	فرامزیده سوی پستان	خود و نامداران را بستان	به رنبدار گاندون کار خوار	به بنده دست آن گونامدار
بدان تا چو رستم شود بار جا	نگراند آن تیغ زن را زیا	رفیق مادر بر و پستان	چاره کردن بر ملی او	چو شنید زن دم اندر	یکی آه سر از جگر بر کشید
پیرانیش بر گشت از آن چارون	شکی ندیده بر رخ بر روان	همی گفت کلین چاره چون	که پائی از بند سیرون کنم	چه چارست در آن بی کار	درین شهر بی مایه گیت
بیت اندران که از آن گون	رخ از در و در و دل غم نون	از آن درگاه گشت باز	بیامد بچاندل اندر گداز	بسا زید بر که خوش ترست	رهستان را سپید گفت
بمیرفت تا شهر رستم رسید	یکی روز جانی همه نارسید	چو رستم رستم رسید او	بیامد ببار و هم در زمان	بدان جای بازار گان	بر آنگند عابد و پوشید
یکی حیره گرفت آن جایگاه	بدان شایع شهر و بازار گاه	بجای که گوهر فرشان بدند	نیز دیک ایران و تان بدند	یکی متری بود بار و هوش	در نام بهرام گوهر فرشت
فرزوان مراد از رستم بود	ز درویشی خویش بی بیم بود	جوانی بکردار تابنده ماه	نیز دیک رستم و رادشگاه	بیامد زن چاره گزند کو	بدو گفت کای پسر خور کو
نگرید کن بدین پاری گهر	کسی را فروش این یا خور	چو بهرام گوهر فروش آن بدید	چو کلبرگ تازه شد و شگفت	بدان چنین گفت کانا جوی	که باشد این است ماهر
بدو گفت شهر که ای باورین	شند تا بگویم ترا جای این	مرا شوهری بود باز ارگان	گریده می در میان سران	چو از در و آرد و خور	چو بخوئی فرزانه و چوب گوی
یاق فرزند باب و مرد	مراد غم در درویشی سپرد	از و ماند آن گوهر و سیم	بسی در و یاقوت و طوق کرد	چو شنید بهرام آنگاه گفت	که با تو خور و باد بهوار جفت
از و بست آن هر که گداز	بدو گفت کای بانوی بان	اگر دیگر است بهر فردا	که تان بر من زور شهر بار	شانه هر آنکس که خواهد تو	چندار کین کس باید ز تو
ببود اگر دست بویست	چو چای بهر روز نشینست	بر بخیز کانا بجای بدست	اگر چه مران را روالی بدست	نخستین فریدی و اندر	در کس فریدی زان دیگران
زینگونه دو ماه آنجا ماند	کران و دستان کبری بخواند	نیاست به یکس گفت راز	همی بود روز و شب اندر گداز	همه شب خفتی زانده و درد	همه بکشیدی ز دل که سوز
بدو شنید ارگ مدی گاه گاه	همی کرد از دور بروی گاه	یکی کنده دید و حسن بلند	که بالاش افزون بود از ده	بچاره درون بیخ خود	همی گفت کاین بیخ چون بود
از آنجا سوی خانه شد دل	پیشیت بدش در گوهر فرشت	بدو گفت در خانه نغمه ده	بدین وقت آمد یکجا بود	زن آن چنین داد ویرا	بچاره نمان کرد از دیده آب
در گفت از دور و خور شد	بدانکه که آن شوی من مرده	بدان آدم تازان سوار	گداز دلم کم شود در درم	در گفت بهرام کای خن	بیامدش تا با ایران من
بر کاسی آنجا و دل شادوار	روان سازانند آرد دار	نیز دیک نشان فرزند	پیشیت بهر خویش پیوند	که در ارگ شد مرغان	باسودگی مشبک جان
که رانگی و نام آنجا بود	نوازنده زور و آرام جان	نمرد است او نیز چون زن	براشکی زانده بر زن	نیز دیک بر زور و زور	با و نام باشد و اعراب
مراد و ایام نیز دیک تو	که روشن کند جان تاریک تو	چو شنید زن بدین خا	زانده و در آرد شد	سرا دید و تن سحران	که در خانه او بود و همان او
بدو گفت ترسم که در دست	فرزاید زن چون بیامد	بدو گفت بهرام کاشیر زن	نیا میارین بیخ رنج من	گفت این وقت آنکسی در	بارگند آمد و شنید سران
زن مراد گوهر فرشت زن	بیامد نیز دیک او تازان	اگر میشد کرد و فرادان	بدیدار از خرم و شاد بود	نشانند او را و بر زن	نیز از نشاند آن تخمین
فرستاد و در شکری خویش	بیامد هم آنگاه بیان	خوهر زن و شاد شد	بدان کار بهرام دل البت	نیز گفت بهرام بر آخوان	در دل در و اندوه را بگسلان
نزد دست مشکر و کشید	نوی که از اول بر برید	که بر زور و اداسی دیده بود	نانت این راز را هر کسی	دل دراز و در بر و شاد	که در آتش خوش بر خور
برون کرد و انگشتش کشید	گفتی بر او طرفی خوشتری	که را شکر کرد بر زوشت	خود از بهر او خوش بخور	برون کرد از گشت او	بدو گفت بهر آید و بر
چو شنیدش کشیدش	خوش آمد و دیک نیران	بدو گفت بر کجا بوده	گفتا بیا بیک بر زوشت	سکست بر پا رفتش	خزان و شادان بیامد
بیامد چو بر زور و ایام	یکی آه سر از جگر کشید	درین زوشت با او	که در خانه خویش نغمه ده	بدو گفت مشکر ای پهلوان	یکام نیر و از زمین و زمان
بجان و پهلوان زمین	که چیزی نگویم دروغ اندر	بیامد چو بر زور و ایام	درین زوشت با او	مر گفت مشبک جان	بر خیم نزدیکی آن رهپا
نمی بود همان گوهر فرشت	که چون از بندیم بر او	بسی کرد زاری و مریگری	بهرین زوشت با او	چو سن دست کرد و بر	شکست ز دیده برون انداز
خوشی بر او و دوشون جگر	بسی کرد زاری و مریگری			درین زوشت با او	همی چاکر نامور پهلوان

بزار
 سپاه
 ز نامدار
 بشید
 یث
 یثقت
 یدر
 دش
 ز غریب
 ن ماهر
 بگری
 جفت
 ی ز تو
 دیگران
 ه سرد
 برون چو
 وید آید
 ن من
 با بان
 ر عرب
 مان او
 بد سر
 ن آخن
 را بگلا
 ن بفر
 خو برو
 یاید
 ن زمان
 ن بک
 و ن انداز
 سلوان

[illegible]

بختابان در آنجا که از راه
برو گفت بر گوی تا گشت
سومند زان تو که دوت
چو شمشیر ستم بر زینت
خوشی بر آمد ز ایرانیان
به بندید و من بدین درون
چو ستم چنین گفت ایرانیان
ازین دشت پیکار بر خون
جهان جوی را دید بر تخت جنگ
ز سام زینانش نشناختند
بدان تند بالا زانسانه ماند
بدل گفت با کز زان گشتند
بدست ز شکستش را ز دور
فرامزد گویا که زنده نماند
جانبجوی بر روی را مادر است
ز بازمان چیت این گفتگوی
هماناک دست تو بشد ز دور
بچاره توان روزی که بگریختی
پیکان بدوزم زهر بر تیرت
بشک آورم بر شمشیر نام تو
اگر چند تو مرد مردانه
نسبت من از سوی جوی خوش
چو بر زور او دید مانند شیر
دو نیزه چو شمشیر گشت او
چو کردی تو بدول در آزار
بگردن بر آورده گز گز گران
به پهلوانان ایرانیان
ز زخم پهلوان گز زنجیر گمان
ز یکدیگر آن رویه کشند
گشتند زانجا که گران گشتند
بدو گفت که پهلوان و پادشاه
بساند امان که در جنگ
نخون تو خنیدم ندیدم در
بپایان گز ما چو گز باشد
بر کسای خوشین چنین بود
گر مادرش روشنایی دید
چو ستم چنین گفت بر زور شیر

دل از بیم پرورد و خسار زور
زواره بدو گفت ای نامدار
چنگ ستم با پر زور
چگونه زان گشت این دیوار
چنین گفت ستم با چون نیم
نیاید گر ایدر شود امان
که پیش تو یک سینه ایم
چو شمشیر ستم بیاید دوان
ندان کرده تن را بر زور
کنیدی بفرستاک شمشیر خم
دورن دید با او زور سوار
چرا آمد ستم با او بستم
بر مشکش گفت که شمشیر
در گفت کاین با شمشیر
بافسون و نیزه گشتند
حدیث زان تخت ناخوش
چرا تازیان آمدی پیش من
همانا ترا زور کافی نماند
ببینی بهر جنگ گردان گرد
چو شمشیر ستم ز شمشیر سخت
بسانم ستم دران که شمشیر
اگر چند هستی تو در جنگ حیر
بچپ باز بر زور دوان
ز یکدیگر آن استاد دور
همان بر کرد و دست کوثری
ز بس گردن زور زور بر زور
به سگفت هر کس چنین نامدار
دول نامداران ز غم فتنه شد
دول هر دو از زنجیر شد
به ستمی رسید این آن آن
بیزدان که بسیار دیدم جهان
مراسل افزون شد از چار
هم از غمی از غم آغشته شد
خوردن تر از آب باشد نیاز
ببندای کینه جستن میان
که تانگه نالی تو بر زور
شگفت آیدم کار کرد تو

چو ستم و او دید شتاب تو
رساند سرو پای بر زور بند
گرفتار او گشت کرکین کو
چو آمد روی فرامزد ز لوی
چنین گفت ستم با کوان همه
اگر آمدین بر درنگ آوریم
به بندیم دمن یک اندر دگر
ز نامون بران تند بالا رسید
شکار و بریرش ستوری چو باد
بر شمشیر مانند میل است
بدان خاک ننگه که گشتند
تیر سوار ایوان و ستان سام
چگونه زان گشت این نامدار
بدو گفت را شکر ای پهلوان
چو شمشیر بر زور ستم سخن
بیزدیکه ای نامی تازیان
گر گشتی همانا ز جان
کنون چون بدینجای باز آمد
ز خونت بهر خاک گلگون کنم
ترا چرخ برفت آن روزگار
بچو چون تو صد چاکران داشتند
بگفت و به شمشیر در پان
یکی گرد تیر برانگشتند
چنین بود تا بود چرخ بلند
چو آسوده گشتند بار دگر
دول نامداران بخیره بماند
رسم ستوران زمین گشتند
یکی بچو پیل یکی بچو شیر
بچو شیر بر زور و چو شمشیر
چو ستم دیری ز بر زور دید
باز زان زور بودم به
ز خنیدین بزرگان که گشتند
ترا نیزه دامن که چو چوین بود
بیزدیکه در سیکه باز کرد
باد و صحرای دات باز گوی
نزدیم پشند جلگه گاه تو
در زان گز گز گشتان

نزدترین روان نه در زور
ببگوند کرد چو ستم بماند
ندانم که چون خواست این کار تو
بدان نامداران بر خاشجوی
که ای نامداران مردان همه
همان نام نیکو به رنگ آوریم
نمایم کین ترک پر خاشخ
مراد بر نه سوسه بالا رسید
تو گفتی که از خوش نامدار تو
یکی گز زه کاو سپیکر است
بسته و دوش بخم گشتند
وزان نامداران با جاده نام
کیا بود و ستان سام سوار
تو باوی همه سا که زور دوان
بدو گفت کاین سرو با شخ
شنگوی گشتی کنون با تان
که بخت من سخت بختی میان
چو آیدم ام گز از آمد
روانت بشمشیر بر دوان کنم
کیه زور گشتی تو در کار زار
سرایت از چرخ بگشتند
بمیدان در آمد چو شیر فریان
یکی خاک باغون در آغشته شد
گهی ناز و شادی گهی غم
جهانمند سپیان ایریکدگر
همی بر کسی نام نیر دوان
بر شمشیر آن هر دو چوین گشت
تن این توی دول آن دلیر
چو دو کمان خان کرده از کینه
بیزدیکه و بند خود را گلهید
ابا بر من دست سودم به
چوین بکیشور که گشتند ام
دولت و بر زور و خوشین بود
زانی ابا او هم آواز کرد
مگر اوزین کینه چوین بود
برون نماید ازین سخن ماه
در زان گز گز گشتان

که پیوده برست تو کشته اند
دو بار آدی جنگ پر شمشیر
بدان چشم زین تانگوئی که سن
بدان نامداران بگوشتن
چشم کسی رود آب عظیم
بینی ز کمن باز نهنک جنگ
چو شنید ستم از و این سخن
وزان رسو بزرگو کرد شیر
بچاره در گیار از من بخت
فریدم تا با باریان شوم
چنین گفت ستم که سر ننگ
ندیدم ببردی چنین کامگار
از روی در جنگ برافتن
خون زد کیم آمد بدو نیم گشت
کلی گرگ سپهر قشش از بر کش
بکش کرده و در افکنده است
بدانکه که یلبسته در دست
بر راستی چار درنگ بود
سرمه خواندن نشاید بی
زنی آمد از شهر توران بود
کنون هست در بند گوهر شرف
گفت این زرتا زیاده نیر
نهنگام خشم است ای پهلوار
گر نام او را بر نیک آویزم
کلی گفت کی بار جنگ آویزم
کلی چاره دادم درین کار
نبرد و خوا بگیران را کنور
اگر دست یازد بخوردن فرا
که ز سر از بر ای هم آورد
چو شنید خدایکش گفت زو
همین بود و خیل ما غور و شین
زیر و دما جله برده است
چو بر رویان خوردنی ننگ
کلی گو خردید کام برادر
به غیری بران دوردی که
چو باد چمنه همه راند
سای از ان رو کمان

روان را بنحو انداخته اند
چو دیدی به بیدان کموشن
غریب تو خورم درین سخن
بجنگ ندر و ن کردی جنگ
که از موج دریا ندیده استیم
بیز و سپهر و خروش یلنگ
بر آوازه شد روزگار گمن
بیامد نیز دیک مادر دیر
چو پیش گشته بود بر جبهه
بیز دیک شاه دلیران شوم
ندیدیم که باشد چنین ترنگ
نه دیو و نه مرد و نه شیر شکار
سوزن زل زین زرم نشستن
دل پهلوانان پراز گیمشت
بچرخ برین بر سریده سرن
ستاده پیام و خبر و سرت
بحلقش درون مانده بشت
بدشت آمدی تاجه آید بر و
ز مادر چو تویم نر ای بهی
بیز دیک بهرام گوهر و شمر
سنداده بغیران رستم و گوشت
چنان خزون بر سر نهادار
که قهنگام گزست و تیر و کمان
ببیدان کنش بجنگ آوریم
بجمله مرا و را بجنگ آوریم
ببیدان این را کشتن ازین
که تا خوردنی را بسیار و برون
نیامد بیدان جنگش نیان
فرستاد رستم بد آملین و کنش
ببیدان درون فرست بران مرد
بدانکه بگریه خنجر گفت
مرا و را دران خام بپاش
که گردش بر بصر اید
سر و پا گشته بد عرق خور
بپشته و از خون ادا کرد
بگرد آشفته آذر گشت
سپهدار وین سوار گز

مردان را بداند بر دست تو
 بچاره ز من رو بر کاشتی
 بهانای فراموش نامده سوز
 زردان بداند آنکه در جنگ تو
 شاره بدانگاه خشان بود
 چنانست فرستم بزال باز
 پرانده ز انجای بر کاشی
 باد چنین گفت کای هران
 بهی گوید این سرکش جنگوی
 ندانم بفرجام این چون شود
 ز چندین سوالان که دستم
 جوانی که شش نباشد دوده
 چگونه بدوان این کار هست
 یکی شکر از گرد آمد برون
 بهیفت برسان از غنده شیر
 برآشفست رستم یاد از گفت
 ندانستی او را نگردد اشقت
 بهانست برزوند دیگر شست
 فراموش گفت ای سرانجمن
 بسی ز تو گوهر بسیار دوده بود
 بدان تاجه فرمان دبد بملوان
 بجست آنکلی کیو بر پا گفت
 که گویند از بهر ترکی که جت
 نشسته آنگاه کیسره مان

فرستادن
 برزوز سرانده

بران بر نهادند یک سخن
 بخواند یکیش گفت شرم که بین
 زمان و زریحار و از خوردنی
 بکا و دیگر نگین آن زمان
 بسیار در گنجین هم اندر زمان
 رسیدن روئین
 و باز در شستنش

پس و دو سوگ دید مانند شیخ
 سپاهی پیش پست او تازیان
 سه و بیسکان پور میران کرد

با همی گرانیده شدشت
 مرا ابله و خیره پندشتی
 که در جنگ آری همانه چو نور
 بدادند جان را در آسنگ تو
 که غور شدی در چرخ پنهان بود
 که در گریه جنگست نیاید نیاز
 بدیده غرور ان بدل چاره جو
 غریبه ی که چون گشت بر زمان
 چه یاشی بدتر از چنین یویر کو
 ز خون که این خاک گلگون ست
 جهانی خون شان بیاعتمه
 بمن چنین است در جنگ نه
 بدین کار در درمیا کیت
 چو شیران جنگال شسته خون
 خود و ناداران را بل دیر
 که با تو بهانا خرد نیست جغت
 خود و ناداران آن آهین
 نه بردشت کین تو تر شده است
 سر سوران گردش شکن
 بدان رو که او را زده برده بود
 اگر بخشدش درستان روان
 که با مغز مملو غر و با جغت
 سر و مغز فرزند خود را شکست
 کشاندند در چاره جستن زبان

با فسون و نیزنگ شان کشته
 چو درخشان ندان گشت تیز
 کمون بازار گرد و بازار جا
 بد انجای روماه امین بود
 چو غرشید بر چرخ گیر و شیب
 بگویم بگیز گران گزشت
 بیامد بنزدیک ایرانیان
 دگر باره این گرش جنگ فر
 بیاتان را بجای و اسن و دم
 وزان و سوار ستم بخور و شست
 بسی دیوشد کشته بر دوشمن
 نیز داند که از جان بریدم آید
 درین بود ستم که از سیستان
 ستمنیزه داران و ستان نژاد
 چو آمد بنزدیک ستم فرار
 گفتیم ترا من که بهش پادشاه
 کتون چون را گشت آه و زار
 تیرا ستم نماید که اکنون هزار
 ز بند من این بچپ از دما
 بچاره رها کرد ویر از بند
 بدو گفت ستم که پیوده پس
 از و بست آن تازیانه خشم
 بیاتانشینم با یک دگر
 بچاره کشادند یک سر سخن
 برشان چنین گفت گر گین کرد
 همانا دارند عودن ستم
 با بیم مرغ بر میان شرنگ
 ایابا و چنین گفت ستم کس
 ز مرغ و بریان نان بره
 همه بد و پیش ستم نهاد
 بر او و یکپاره آن جنگ فر
 چو در پیش برزد و بگشت و جان
 جوان گرد آمد بنزدیک او
 سپیدال سفقتش پراز تیر
 کمانی باز و بر اسبی بلند
 یکی شیر میکرد و درش از پیش
 بر پرورد را دید از جا بخت

رمین را بخونستان در غم نشسته
 رفتی دگر باره راه گریز
 و جنگ آید زوایت چشم آ
 که برگردان شیر آهمن بود
 نماید ترا جایگاه فریب
 بخونت کنم بعل سیر هفت
 رود آید از رخس شیر قریان
 چه در جنگ من سخت بسته کم
 بایران زمین کامران و هم
 ابا پهلوانان خسرو پست
 بیاپی رسیده ششست من
 همی شرم آید ز رشید سفید
 یکی گرد پیدا شد از ناگهان
 قرازم در پیش برسان باو
 پیاده شد از اسپ بردن باز
 ز دشمن همت را نگهدار باش
 چو با دخرانی همی برگزشت
 سوار آوری از پی یک سوار
 باضون نیز ننگ زن خند با
 نیامد از آن کار ویراگزند
 لگوید چنین ناسر بر سچا پس
 برستم چنین گفت بکشی چشم
 بسایم تبریر این نامور
 همی بر کسی چاره افکند بن
 نسا زید چاره بدینگونه پس
 از ایدر بایدش بردن به
 فرستم نیز دیکان تنز حیک
 ندارند مردان مرا خود پیش
 بر دند از بطفش یکیره
 برستم چنین گفت کای پاک را
 ببالید بر عذر دهنه سر سیر
 بیامد نیز دیکان رستم دوان
 لکه کرد در گردنار یک او
 برش سخن از خون و آرم چو شیر
 کشت ده زخمی اک خم گشت
 غلافش زویا که بر شمشیر
 زبان باره پیل بکشت

[illegible]

[illegible]

بیخشت زانجا شدت ازین
 چو روین نبر و یک بر زوید
 بتوران چنان ست خون
 که کس کور نبند او بسته ماند
 کسی را که ز دران بود پاسبان
 بیاورد و یک نبرد یک اوی
 هم یک یک پیش وین گفت
 ز خاک آتش فروزان کند
 بیخاک آرد و پیشش هزار
 چو برگشت از زنگ پهلوان
 کنون چکاسیست بر و کند
 ندانی تو این کورسم جهان
 بر آید نزاری دران است
 بدل گفت ای روان این
 چنین بود تا بوگشت زان
 سگان چون خوردند اندر
 با بر بخشود ز دران ما
 با در چنین گفت که مرا
 یک بر آید در اسبک
 ز روین پیشیند که در
 زین کس چو چاره کنم
 چو که گین چنین گفت رخشم
 افروان دریت بدادم باد
 بروین چنین گفت بزور
 بیاورد و چنین بدو در
 بر و کند تا بدید پیش
 و کرد زنده بر گردم از جنگ
 وزین روستم و او را بدید
 فرامرز گفت لبخند سخن
 مرا چو بسیار یاری نمود
 اگر که ز بر که آه من زوم
 اگر دست و پایم بر و کردین
 نگارنایانی زمر که بخش
 بر روی چوین در خانه نبود
 و گفت این جانمونی نیاید
 بیخاک کن بر تو خورشید
 کمانی بیاورد و بر آید

رسید اندر آن کور در زمان
 هم از گرده روی بر و بدید
 که ستم بریده است از زنت
 و گرانم زنده گانم خواند
 زوتم نماید مرا در ازین
 که رخشان شو جانان یک
 چو شنید روین چو یک گفت
 بر او گور زو بریان کند
 بین برکتان بین مان و از
 چنین گفت که با پاسبان
 بر هر چه پستی تو ای شیر مرد
 هم آفسون این رنگی ازین
 نه آگاه ازین رازی نیست
 ندانم چه آید با بر ازین
 نباید که با شتی خلیده روان
 بیاورد و زان کس جان
 که تو بودی اکنون به جان ما
 چو که دی بدان کور جانان
 بریزش بر افکند زان تنگ
 بزور یک بر و دست باشک
 دل خوش از آن چاره با کنم
 تیزی بر او برکت ده و چشم
 همه نام نیک من آید و زاد
 که ای نامور پهلوان دلیر
 بسیار مدحون جگر بر برش
 کسی شخص زنده بدینو نبرد
 بود و بدید از دست بی نیاد
 یکی آه سرد از جگر بر کشید
 بدیخت گویم که گوش کن
 بفرجام خواب که بزم بود
 از آن کوه کام دلم بستم
 ز خاکش اندازم از دست
 بخت بر صلاح صبور بپوش
 بیالای من در زمانه نبود
 بجاری شمارد همه کارزار
 گیتی درخت بر و کند
 بر یک و بر یک کن سرشته

ز فرارک بکشد و چنان کند
 مرا در از آنجا بکشد
 چه آفسون نیرنگ کردی بگو
 که خفته بخت توبیدار گشت
 گفت این و از اسب مدفود
 نشسته است آنجا هر دو هم
 با در چنین گفت از آن سرچ ان
 بدو گفت روین که ای پیش
 بدو گفت بر زو که بشو سخن
 که بر گور خیزی که داری بسیار
 بدو گفت روین که ای نادر
 نباید که خیزی دران خود من
 زان کس را زو در جهان
 که زانکشت زنگانی بسر
 بیاورد و روین که دود
 فتادند بر جای و پاره شدند
 و گرنه بیخاک مروه بدم
 اگر گشت بریان بیاورم
 بخورند زان و بر خورند
 بایرانیان گفت گر گین گو
 ندانم که چون گشت خراب زان
 بدو گفت ستم که خدین بگو
 باز جنگ نمودن ستم بایر زو و گرفتار شدن بر زو
 بدست ستم و آشکار کردن مادرش که او فرزند ستم

بدست و پایش نمکند بند
 فرو داد از اسب بختش
 که روز بیاوردی او را بروی
 و مانند ستم چنین خاک گشت
 همی داد و یکی درش را درود
 بگفتند هر گونه از پیشم کم
 که پیشی را آن بدیم پهلوان
 که آردیدی از نسیان خوش
 همی تا گویم نگو گوشت کن
 بر زو آن پهلواندار
 شستو تا گویم تر گوش دار
 فتادند از پهلوان شوب کین
 باز چنین گینه اندر زان
 نمیرد و اگر بر آید جگر
 ازین خوردنها چاره پست
 جان پهلوانان نظاره شدند
 همان جا کسیرین سپرده بدم
 و رنگی میاورد بکار اندرم
 که بین آن هر دو ان خشتند
 کس گشته این رزم گردیده نو
 تیر ستم پستی و آید زان
 توبیداری ای که خیره رو

بر مادر آورد و بر آید
 بدو گفت ای شیر برشته روز
 را چون شد از بند و پای تو
 بدو گفت بر زو که ای نامور
 فرو داد از اسب پهلوان چو باد
 ز کردار مشکرو ما درش
 بستانید ازین کور خورشید
 خورشید از نیکونه و نماند
 بدو گفت که از جنگ سپردیم
 بیاورد و خالی گشت از زان
 همانا تر سال بسیار نیست
 بدان تا تو چون خورده باشی
 چو بر زو روین گردانید
 چو آید زان به تنگی سر از
 یکی مرغ بریان و دو پاره
 بروین چنین گفت پس پهلوان
 بفرمود تا خوش بر خشتند
 سبک مادرش که خور ازین
 وزین روی گردان پهلوان
 ندانم که این را راجع است
 بهر حال دادم که روین کن
 که دشمن روین کم از آن
 خوف و دهر شد بر چرخ
 بفرمای تا پاسبان کنند
 و از آنجا با در چنین گفت پس
 کنون آن به آید بدین جای
 بگفت این و آید بیدار جنگ
 بصد چاره از دست این ازو
 بر یک به بد بر و خشتند
 نهیب من از سو چون تو
 من اینک شدم سو آن نادر
 بزودی بزور یک و ستانجام
 ز کس یا از چرخ گردنده داد
 که گین یکی نامدار و جوان
 کنون چون رسیدم زان روز
 بوشید و سینه بر بریان
 یکی نیزه بر آید چنان چو مار

بیخاک شد از آنجا چوین
 چگونه است که از تو در نیم روز
 چگونه رسیدی بدیخاک تو
 چنین بود فرمان سپرد و گر
 بدان لشکر خویش که از داد
 ز بازار گانم و از گوشش
 برافروختن پهلوان چنین
 در خور دینهای چو جان پاک
 ز بالاسه باره بریر آمدیم
 که تو آمدی نزد ما شادمان
 اگر چه چون تو به پیکار نیست
 بگیرد و دیده بسوزد جگر
 بر رفتی بدین گفتهها سنگید
 بچاره کرد و ز تو مرگ باز
 پیش سگ نداشت بروی خاک
 ز تو دور باو بد بگمان
 از آن پیش از هیچ نگذاشتند
 بیاورد و زد یک آن دو جوان
 باو از شون نهاده و گوش
 بفرجام ازین کار بد نام است
 بیا شد مرا و اسب بر زمین
 جهان کیسوزیر زان است
 شدش خاک بگردید و پهلوان
 سواران تو دل بر آید گین
 بگیتی نمانده است بسیار
 گشته شوم من با درگاه
 کناره بر یکا ز ستم و جنگ
 بمیدان کین یافتیم را
 همیشه چو شایخ برومند
 تنگ از نیم بهامون رسید
 بمیدان جنگ ازین کارزار
 چنین کوستان که ای کینام
 بر نیان که است آیل پاک
 بروی مرا بر آید و در جان
 بین بر خور و دست بر زو داد
 بر یکا بر و بسته میان
 ران تا بر آرد و دشمن و مار

[illegible]

از درویشی
کرا بگشاید
فروست
چنین بود
تو گفتی و
کرا بگشاید
خردش
زیر و ز
بغضی که
بگشاید
بزار می
جهاندا
ترا خود
بدو گفت
ز سهر
نخواهم
تبرسم
چو رسته
فیله
بدان
نفران
جانب
باضد
بروان
اند
برون
بگشاید
گفت
بهمه
نبا
بدواد
بیر
بستم
رسید
دل
بهمه
بیر

بسیار چنان گفت که نامی بود
نخو الیکت گوی که چندی
بماندست مجلس که در پیشگاه
بفرموده اند منتهی بدو
ازان ده شتر بارشان خور
بدان ترک نام و شتر کین
بیادری که بار که که سیدین
بیزان داد چرخ ملک
سپردند بر سلیان ساز جنگ
چو ستم چشم من آمد یک
بدوزم فرامرز را چشم دل
بیاد بر سون چاره جو
ازان مرز توران چو اندک
بیزدیک آن چشمه افکند خشت
یکی سفره از مرغ بریان
ازان پس با یاسم گفت زود
تو کشای از شید چو شین میان
بخوردن نهاد سر و سر و سر
زستی چنان جهان پهلوان
همی هر کسی گفت چو من گز
همی هر کسی گفت چو خوش
زشت فریدان نو و زو و زو
چو گوشت فینده گفت خاموش
زیر و زو و زو و زو و زو
زود دست و زو و زو و زو
زود و زو و زو و زو و زو
سوی شادان را که اندک شید
بگو شید گاین او تیان چو
ندانم گیتی کس را بود
شما هم از خوش رانی
زودش برود کرد نام
چو شید ستم بر و زو و زو
انجام که کرده بیرون شود
که بر نیز بان جهان پادشاه
جهان پهلوان چو شید
نمای زفران من بر سچ
مگر بدش شرم اند و خوش

چو باید هر سربس بر شمر
سرخ سیر خورنی هر چه هست
نهاده است بآج و خشت کلاه
بیران چنین گفت آنجا
در گون خراگاه و گسترده
بر آرای از بر سر شین کین
ز زین تمام و زین و زین
خورشید رخشان تیغ و کند
همی کشید پیکانک تنگ
نماش بر خشت برانک
ز خوش گم روی میدان چو
بدو گفت ای مایه رنگ بو
دوم روز بر جاشه ره سید
پایان را که گفت آنکجاست
بیاد و نیز دیک من نازیان
غنان و کسب بیاد یسود
بمن داروش ای بر نیز زان
زخنده نیاسودشان خرب
رشادی بر زوی و و و و و
ببند و میدان کینان
یکی گفت که در یکی گفت شین
هم نموندی هم دین داد
نگو چنین مردم تیر شوش
که در خاکت آور و از زین گون
بزدوست نام فخته نام
چو سودست کایر که جات
چو ستم بیاد مراد را ندید
بیهوده این شونان از چو
زگود زو و زو و زو و زو
مخوشش را ندانی
همه پنج دست او کرد خورد
برای رانیان بر بیگانه چشم
سوزان شمشیر بد پر خون شود
توان کن که از نامداران سر
بهم چون تو بار و باد شست
بدان سان که در آن زو و زو
بیدار نه خاد و زو و زو

نیکو تا بیارم هم کنون پیش
نرمخ و زین چار و نمان بره
رشته گفت پس آتش نامدار
همه کار من گشت پر خسته
در گود و بر لبه و تا و جنگ
چو شیند از و سیم و زان
یکی چو شین ترک بادی دگر
که توران تر گشت ایران ترا
بیران چنین گفت که پهلوان
بچم کند شین بایم زین
از ایران و تان بر زو و زو
بران باره تا سوز ایران نیم
سر شاه ده بود بر و دوراه
برین چنین آب خیمه زین
یکی خیمه باده بیاد و زین
بیاران ستوت نیز دصار
هر آنکه کس گویم نامدار
چو شینی کتی پیش ازادگان
کنون می فرونی کتی پیش
بیر و زو و زو و زو و زو
زکین چو شین گزین
نگو که بر سر سچ و زو
بدو گفت بر زو که ای پهلوان
همان از فرید و زو و زو
بر آشت و گود و زو و زو
بفرجام کنون بر زو و زو
فرامرز را گفت که بفر
بیر و زو و زو و زو و زو
چو شیند بر زو و زو و زو
و لیکس زخم کین است او
شوی از پس شین باز
نبا شد شین که شزاره است

بر بخت بیادیم از کم پیش
بفرمای تا آور و دیک سره
سخن گویم کنون کی گشتار
کنون گشت کار و ساخته
هم از بر شادی هم از بر جنگ
بیادیکر و در باد و مان
همان گز و گاو سپیکر زو
مر نام پس با و زو و زو
بمانی تو خادان و زو و زو
ز اسپش و دگر بر و زو و زو
دل ال ال هم زو و زو و زو
سوی آن لیل و شین نیم
یکی سوز ستم کی سوز شاه
دروش همه فرین و زو و زو
دگر باده پاشین خیمه فکن
همیدون بدش و زو و زو
نوبیرون فکن پیک از حصار
آشفتن طوس بر گود و زو و زو
ستم و رویان خادان و زو و زو
گردان ایران باز آوردش
بفره بزرگان کشوادگان
بدید و میدان کم و زو و زو
بدو گفت که باده گوی
برون آمد از خان ستم نیم
فرامرز را گفت که ستم
بمانی تو خادان و زو و زو
جز از خود ندانند و زو و زو
میان ایران بفرامرز گفت
زکین چو و زو و زو و زو
از آزادگان خادان و زو و زو
ندانی تو کین و زو و زو
جهان پهلوان گفت که آبا و
هم از زو و زو و زو و زو
بگفت زین شین و زو و زو
زخم بزرگان و زو و زو

بدو گفت ستم که ای پهلوان
وزان پس بفرمای کاند زان
بفرمای تا داروی شوش بر
برون آمد از پیش شادان
چو بر ساخت آن ساز و کلاه
بیران بفرموده از سیاب
بدو گفت ای نامدار سرور
بیاد و زو و زو و زو و زو
بخت تو و شاه از سیاب
بزمستان آتش اند زو و زو
بگفت ایرج از کین میان
بیاد خود و ترک با ساربان
رباطی دران گاه و زو و زو
بجیمه ران و زو و زو و زو
مگر تانیا کس برن فسران
پیشان گیر توان بر شین
وزان رو کشیدن گون تان
نید کارشان خیمه خور و زو
که از شب می باز و زو و زو
یکی گفت من غیر گیم و زو
وزان و او و زو و زو و زو
نبا که چو من گز و زو و زو
اگر خندان از شرم ستم
زگود زو و زو و زو و زو
اگر ستمی شرم ستم پیش
باسیله ستم و زو و زو
چه افتاد که شفته گشته ستم
بجید انشی طوس یا زو و زو
چو گود زو و زو و زو و زو
بر زو و زو و زو و زو
ندانم کجاست چو شین
اگر خندان گز و زو و زو
که بنای آید بفرجام زین
چنین گفت ستم بگو و زو
زیرین کنون و زو و زو
که کس کزاید شو و زو و زو
چو گود زو و زو و زو و زو

بمانی تو خادان و زو و زو
که دو خیمه ای آن پهلوان
پرستند آرد ابا و شوش
بیا و برو شاه و زو و زو
همه کار و زو و زو و زو
کشتیاب از زو و زو و زو
اگر تو بر آری ازین کار گز
بیزدیک ترک و زو و زو
رسانم سر و زو و زو و زو
همه پنج و زو و زو و زو
بران یار و زو و زو و زو
هریت بران باز و زو و زو
همه جاکشادی و زو و زو
بر بخت بگویم و زو و زو
همه روز و زو و زو و زو
یکی تیر گاه و زو و زو
رسیدند زو و زو و زو
کس اندیشه کار و زو و زو
چو بر زو و زو و زو و زو
شود پست از گز و زو و زو
بگفت که چو من بایر و زو
که گود زو و زو و زو و زو
کسی را نیز تو از زو و زو
چو شیر زنده و زو و زو
بدیدی کنون و زو و زو
که از گفت و زو و زو و زو
چو اگر گز و زو و زو و زو
بجز جنگ شوش و زو و زو
چو بیدارشان و زو و زو
بفرموده از زو و زو و زو
بایم که شید و زو و زو
و یانوشن و زو و زو و زو
چنین گفت و زو و زو و زو
که چون تو بد و زو و زو
جهان و زو و زو و زو
نبا بگفت و زو و زو و زو
برفت از پس و زو و زو

نیخوردن نهادند کیس را
 همه شهر دیش چو دریا چو
 بیاید شتابان بخان پدر
 خروشی برآه ز تورانیان
 زمین را بسپید و آفتابش
 همانا که خوش نامد تپهان
 ریش روی و برآم گوهر فرو
 سوی سیتانفت تو شایان
 همیکند ریش هم بر خیش
 همانا که گردون مرابست در
 ز دستان بدین کشور باد
 نیا سود تیغ وی (نار نیام)
 بایران تو دان چو بزرگ
 ز رستم درین کشورم سپید
 شد در گنن جلد تو را نیان
 بزرگان و توران فرورد
 بکینه چو شیر و بنیر و چو
 زنی بود راستگران جایگاه
 نگرود ز یک قطره دم و دین
 بزرگان ایران هم پیش
 چوستان سام و چو بزر
 پرتبند افرا سیاه بن
 زن ارچند در کار دانا
 بدو گفت شاه ما چین
 ولیکن کی مر و خواهم دل
 که فرمان بر دمر مر و ز
 شوی بانوی بانو نامم
 بدو گفت سوسن که می
 بیایند از آن پس بیکان
 که با من بدین راه مهر
 ز چین آمدست او نبود
 بدو گفت سوسن که می
 بیایم اندر زمان چنان
 بدو گفت سوسن که می
 همه نامداران خسرو
 چنانش بدو هم بیکان
 بدو گفت سوسن که می

همینه داران آن کشوران
همی که شمل از بانگ دم دو گو
پراز در و جان پراز در و
که شاد آمد از دشت شیرین
همی بود بر پائین خویش
که گشتی ترش روی بر نیران
سپاه و سپید بر دانه گوش
نبز و یک گن پهلوان شرس
ز دیده بران رو چون آفتاب
دلم را بدایغ از درون خسته کرد
ز ناو بر آورده در زم گرز
که با او به پیوست برز و دام
برین کشور مایا بیگ است
هم از نیش به و نیم بود
گر نیز از پیش ایرانیان
ز آب و دیده بر و چهره تر
بدل موج دریا یکت رود خیز
به دلفت کای در خور تاج و کلاه
چو سنجی پشته و شیرین دل
چو گر گین چو کس چو کس
چو گورز گور و چو بهر اشک
دگر گونه اندیشه افگند برین
چو مردی کند سخت سحابو
ز گفتار من کن بر ز کعبه
که در شک شاه کیستند
با آنکه که گویم که کینای خیز
شبان باشی و بانو نمند
سخن بشنوی من مگو گوشه
همان پورستان آن دیکه
زنک و ز بد نیز که بود
که کینه گوید که شیرین
بفرمای تا آید آن نا
که کرد و سون ببالای
جهان پهلوان اتوی خور
سارمست تو نشان خور
که سیرغ کرد و برادر خور
کرای نامور و با جاور

چو بر گشت رویی از آن نورنگ
سیر میگفتش بگویند بهیست

آمدن زمین فرانسیا
چو افراسیالیش دید اینچنان
چو بشیند رویین زبان کشاد
ز نیزنگ افسون مصرع و نثرنگ
چو جنبند افراسیالیش ز خشم
همگفت گام کنون بگفتن چه سود
نخو ایسم از تخم دستان برست
از و ناده هیچ گاه شش پادشاه
از و بود و پیوسته جانم به بیم
ندافم چه کردم بدین چرخ پیر
چه تنها بدی و صفت کارزار
کس این داستان ز زمانه نراند
همگفت بر کس این شهر پادشاه
چو بر گشت شبنم بانی سواد
فرستادن افراسیال سوختن
ترا از نیمه ناله از گیتن است
بیزدان دادار توختن کلان
چوستم چو نیرین ز دواره درگاه
بدادگفت بنشین مناسبت
ترا کار خبر بر لب و چنگ است
که گفته است دادا پیشین
که تابو داد روی رستم ندانم
چو سوخ چنین گفت افرو
بایران و توران شوک پادشاه
بهر جا که این کس نشان رسد
بهر پیروی شمشیر بیارند
بدادگفت افراسیال که
بهرز و تهن کند آرد و زود
بفرمود افراسیال با نرنگ
بلی بود همچون که بر دست
اگر با من آئی به بسته
بسیون چنین گفت افراسیال
به نرنگ پادشاه را و فرست
بفرمای تا دستر آرد

از آن کار برز و شاه دل تپناه
یا یوان مادر فرز دل ز کیست

خو خزان را از گشت نبرو
بدو گفت اهل دیوان جهان
کر شاه جهان جاد و اش دباد
بر آرد گشتن بان پلنگ
چو دو طاشن کرده از کینه چشم
که دشمن بر آرد روز بخت
تراز تخم ناکس نایران
یکی شاخ و دیگر سبزی سیاه
ز بیم و نهیشتن دل من و دین
که روزم سیه کرد مانند قیام
چه یک مرد پیشش چه پنج
برین تاج و گر خاک یا فیت
نباشد چو تو در جهان نام
چه یک تن جنگلت چه سیصد
از آن را بری گرفتن تخم گوان
بمانا که گشتن نه از این
بر خشنده و خورشید تابند
فریبرز کاؤس بر خاشاک
چرا شدگان جام می نوش
دو چنگ تواند خور جنگ
مباشید امین نکر ز نام
نه از از را بگیت
بدو گفت آنچه خود خوشا
شوی بر همه کار فرار
شینند و در نزم با ک
بگیرم بر ایشان من
که دارم سوگ پی نیا
بیانم که باشد ترا سهر
بدان سرفرازان تو
دو بازو لبان دورا
کبوشی مانند شیر
جهان پهلوانان من
چنین گفت مر شاه
سپارند که سپهر

بیاید چنان تا میسر شود پدر
 یکی گفت از فراسیاب است
 به پیران خبر برد سال را بار
 جو روین بنزدیکی نشد رسید
 چه افتاد کایدون فروفت
 پس آنکه زیر زوخن آورد
 از جام فرزند سهراب
 نزد دست جامه بتن برد
 بگوید به پیران که چیست
 چه گویم کی رفت و آمد در
 ز کینه همه گزند شمشیر
 کنون یاری آمد اورا
 جو بر زوینیه چو ستم نب
 پس کنون چو پناه و کینه
 به میگفت و جامه می کرد
 به پیر فریدون و پور شنگ
 کنون این همه میزدند
 ز یک تن فزونی چه آید کنون
 کنون اگر شاه یاور
 گزاید رتبه شاه ایرانش
 و دیوانه در بند است چو
 که زده است ز شکر و شکو
 چو سوسن از فراسیاب
 که یاری نخواهم نروان
 که با من بود اندرین
 اگر آفری گفتی بجای آور
 و لیکن بگو تا پیران
 فرزنی که تا این بران
 و لیکن کی میروا بیا
 ببالا بلند و عیار و قو
 ندید است بیکار ایر
 که آردید مریدان
 ببالا بلند سازو
 چنگ است و سپارم
 اگر میشد در اجهان
 از فرمای تا ساربان
 یکی خیمه از دشت بر

چو زمرده شلیخ و درو برده
بهمانی پهلوشه پرست
که روینست آمد زشت شک
شکستن دیده برخ چکیده
تو گوئی که از خواب آشفته
بگفتش سر آنچیز کوی پدید
از آن روم را دیده پریش
خروشی چو شیریان برشت
بدرین کار در دریا کرم
ببیندید بر کعبه جسته
بباره درون بچک شمشیر
چو آشفته شیر و چو شتره
یکی شیر گیر و یک از دو
زخوم برانند بر دشت
ببنداخته تاج شاهمی بچ
بدریا گریزان ز جیت
چنین پهلوی یال باز
که دو دیده کردی چو در
همان سخت فرسوده چاک
باقصون نیز نگ شیر
ببارم بر پیش تو از نیم
نباش بیتی چنین را
بگذارد در یادش بر
چو من با نام سحاره
بمزدی نه چید سر
بدان شیر سازیر پا
که جان بداندیش
یکی شور بر خیزد آخر
که باشد بجز وقت
ببیند چو شیر و مین
ببین آرزو بسته
بدان نام بدین کا
خروشنده برجا
که کرش بسته
ببینی که بین جسته
ببارم برم چون
چو سر حیدر

زانی برآمد سوزان گویو شوم هر دو رایت اگر گنونا چو خورشید گشت از سر چرخ چو کور و چون گویو و خجکوی بد و گشت رستم که روشا و باش چو گشت از پیش رستم برفت نگه کرد رستم نگو تا گمان ندانم که رفت از او چون بود هم آنگاه بشین بر از خشم وین بر آمد برین بر زانی دراز ز نامه دین کار اندیشه کرد دل من ازین کار پرور و شد به بند از پی راه رفتن میان بر آید باره بگردار باد فر از چون بشنود از پدر چو سازیم دور مان این چون کنیم چنین بود تا بود در آن چهر بجز پهلوان رستم نماند بد و گشت رستم که پهلوان بر آشت و گود و نگر گشت چو گشت از فراموش گوی فر از را اگر آید بر سر هم چون خوش دیوانه اند پوشید جشن چو چای مان کمانی بیابان و درون کنون چنین گشت یال سیله زیری بارور و افکنده چین بزدان که توران همه دیده ام سز در گدازه سوزان زمین نگر تا چه آمد مرا از پیش زستی چنان که آگه نبود بر آشت خوش و دلا و شهنش هم آنجا که افت در بخت همی خفت تا روزی که شد بترسید کای جای چو آمد ز نامون بر آمد بالای زمین برافروخت آتش به آغاکون	برستم چنین گفت کای کردینو بخوانم برایشان هزاران سون سرافراز گستم بر پای خوت از ایشان ندانم چه آید بر دی دین کار را دین و یاد او باش دل رستم از ترس و بر گرفت بد و گشت ای پهلوان جهان ز خون که این خاک گلگون بود ز نامون بر آمد بالای زمین که نامد از ایشان کی تن فروز خردمندی و دهنری پیشه کرد ز نام ز اندیشگان تر و شد ستور تبت بازاران خوشتران پس نامداران پهلوان برون آمد آن گرد پر خور مرا خستگی را چه فسون کنیم گهی سر کین دگنی نوش مهر ابا بر روی گرد و شیشه کار سز نامداران دشت گران مرا و ترانا جو امر و گفت کجا رفت آن شیر دل نیکو کجا باز یستم به تناسی او تیار ترا همچو بیگانه اند بر بست از پی راه رفتن میان بران باره چون کبسته تون نسایم همه خجک کاسه ز مری خوش بود و شور کین همه کشور ترک گردیده ام رکابش به سوزن گام کین مگر دوق گران و کور و خجک همی رانه پیش بگردار و دو ز نر آب بشار بیان گشت عنا نشن و افتاد برین به بخت و اثر و نر و یک شد مانا که از بهر خون آدم همی رانه باره سوزن کین بدان تاب و مر مرا به خون	تو دانی که گور ز گشته است بد و گشت رستم که فرمان ترست برستم چنین گفت کای پهلوان مرا دل ازین هر دو پریم گشت برون رفت گستم سر پر کین همی گشت پیش که باید شدن چو ناما شکسبی تو به جای خوشی اگر پهلوان را بیند که من پای اسپ آن خجک بیان گرفت دل رستم اندیشه کردید بر آورد سر چون ز مانس بنود هر آنکه که بنجم جدا کردید بجوشن بهوشان خستین بایشان چنین گوی کای پهلوان نشت از بر باره راهوار بد و گشت بر زد کای خجکوی دین و او که بود با و سپه برستم چنین گفت کای پهلوان چو گویم ز گردان ایرانیان ز کینه خجک سبب رسید چنین گفت رستم که ازین رفت ندانی می طوس و گور و زو برو بر یک پیش دستی کند نشت از بر باره تیر گام بر ز چنین گفت زال لیر یکی ترک زین سبب رخاد پدر زو که کرد بر روی او ندیدم سوزن بدین قریال نزدان نماند دین روزگار	چو دیو است آن طوس خجک بد و راه روکت می ساخت دل کار زار و خور و رادان زور و برادر و نیم گشت باسپانده زوری زمین نباید برین کار دم بزدن چه اندیشه است آن کنون روم سوز آن نامد را خجک بدل نامه از کای پهلوان چنان کرد دل نامد را کین همی گشت اندیشه کردن چو بدان کین دل من گوی دیو بیای از ترک روی سوز بخوانم سراسر پهلوان خروشان کرد از شیر شکار بر آید ازین کار پس گوی کمال آن سز از پر خور کجا نماند ایرانیان این زمان به پرفاش بسته همیشه میان بر آمد از آن پس ز جای گشت ز گشت از زال را دل خفت همی بشین و گویو گستم نو بهانه پس آنگاه مستی کند تو گشتی مگر زنده شد با نام که ای نامور مرد درنده شیر همی رفت تا زمان بگردار باد ندانست کس از گیتی چو کدام پیش نام دست زال که با او کند آرزو کار زار	اگر چند که روز فرزند است چو گویو آمد از پیش رستم تو دانی که از تو در شمشیر چو گویو جان پهلوان بن زان همی رانه باره بگردار باد چو گشت پیش که ای پهلوان به بشین چنین گفت رستم که خجک زانی بر آمد نیامد کس بدل گفت مانا که ای پهلوان همی بر فر از خود سبب گشت ازین به چه دانه که آید بین برافراز باز و بگردار گران هر آنکه ز نرانت آید بر چو آمد از سر زان آید بر نباید می دل و دین کار بست زور و زانم سبب گشت بمستی خجک شیران شدند کس طوس سپه دین کین همه دستان پیشان گشت برستم چنین گفت کای پهلوان ز کینه پیشان نگرد و سخته گفت این ذرا خجک بر مید بدست اندون گز سام سوار بدانکه سن چون تو بود و چنگ ز نماند چنان فرود پهلوان برستم چنین گفت کای پهلوان تو گشتی مگر زنده شد با نام کنون باز که دم با خاک کار چو طوس مدافعت رستم بد یکی گور خورشید او در گشت بیفتاد طوس دلیر از پیش کرا زور گشت مری چو چو بدشت سرش وین گشت همی گشت آید چو شاییدن بدل گفت گوی که ایرانیان همی خجک سوزن کین	از طوس بکینه دیوانه است بیاید کای طوس چون شیر ندانم بجز طوس را یاد کار شوم ز پس هر دو گران که تا خود کجا یاد آن بکاد شکاش ز دیده بر خجک بر اندیشه گستم ز گویو بر آید از جای شبنم پرانده نیست رستم بدان نامداران بر شاکست بد و گشت ای بند بار کاید چو رسوائی آید ازین کین چو آشت و دران مازدگان فر از زان و بر مرز فون بر ز چنین گفت رستم که با پیش از ترک هرگز گشت یلان را و دیوان رستم و یا پیش شاه دین رستم خن گشت از مری خوشی همی آب دیده بر گان بخت ز رای بلندت که اند خور دگر تاج از شان بگرد خروشی چو شیران کشید بآین دون غرق شیر شکار چو روه به شمشیر و چنگ بجز و چان بود و دلا سز نامداران دشت گران ز کینه ز کور خورشید گویی که چون رفت طوس سوار دل از در بخت خست بدان دامن دود دین شاک سبب آمد سرش نر و چان بود و دلا بجز دست از خاک چو نباید برین کار دم بزدن یکی از پس من بیاید و مان زایر شمشیر نام و طاب

همی آمدند و چون پهل است
 بدان دست کسی و گریزی
 چو روز سپاوش بیایان
 چو خون پیشش از پهلان
 عنان نگاه و بدان حجست
 خداوند این خیر را نام هست
 بدو گفت ای زانوی بلوان
 در ایوان رستم بر نشو و نشاند
 پیرانسان که باطون خود گرفت
 پایوان پیران بنیسه دیده ام
 که اجبت برگشت انش چو در
 میهن خود تا گشت از خود سیر
 گفت این دو نگاه بر میان
 بدست جهان پهلوان بر نداد
 سپید پا و از آدمی بخورد
 مرا این تاحور را بنده ستوار
 بخواری مرا و از اربان می خاکی
 چو مرغوز ابرو آن کیستد
 رستی خرد و شید چون شیر
 زانی ز دور اندر و هنگریه
 مرا از گداز کعب رفت اند
 ندیدم کسی را بدین راه من
 چنان آمدند و من گمان
 چو دیدم بها بین امیران
 مرا گم گم گم کرد و سیر
 از ایوان رستم چشم آمدند
 بخندید و سخن چو گل شایید
 که آباد باد امید شت
 پی اسب گمتم خود گرفت
 چو از تیغ شنبه در گذشت
 در شنبه تیغ و باک ستور
 چو از دوشان رو ششانی بدید
 بدین دشت مذبحی باش بود
 که از اسباب آن شنبه است
 و چون پیش خیمه و درون بگریه
 از لیدر برون آبی و بنای رسو
 از اندک مکان است چو پستان

هر زو کاو سپر پست
 گشت حیران سر کفیه در
 بوان پیران بهمان سید
 بخود ہی بود چون بی برهان
 سه درون رفت چون پست
 ب تیر و ایدر تر کام چیت
 هم کو گو در ز کشا و گان -
 بدگر ان برست کوفتند
 نقش مهران را در نهفت
 دران مرز بی ارز گردید ام
 شمعین بود و بود آنچه بود
 انگه نین گفت گرد ویر
 شک می را سرش کشاد
 یی گاه آواز داد
 رفتی که از یانش برست گرد
 ین گشت کار سپهر خوار
 یکنده و اندیش آن هیچ باک
 یه آواز دور پاری و گر
 یاسوج بهای پیشور و شر
 روش چو شیریان کشید
 بنزد تو باد و در ترفه اند
 یه بخار سیدم به بیکاه من
 یه شمر توان کی بهلوان
 یه زو شادی تو گوئی مرا
 یه گریز از پیش من نشو
 همه نرم اورا بهم بندند
 چو آواز گستم زبانشینند
 سباد انگیتی همه و شمنت
 بیار و دوزان لسن را گرفت
 سپهر ستاره در گوشت
 یی بهلوان چو مانند بود
 بهان خیمه دو دو کشینند
 چنین جایگر مای دانش بود
 و گریه بجه بیاید دست
 نشان بی اسب گردان ویر
 آغا ز انجام لسن را گوی
 بل گفت کین شکر و نشان

چو آمد بنزدیک جمعه فراز
بنی باز دانست کان انبیت
آباد و بد هم من دران روزگار
یمن آورد آواز ویر دشت بود
چو آمد برافراز کشته زهر
بدو گفت سوسن که ای ناجوی
پوران برآمد بسینه کام من
بدان سان که برونه آواز کار
دل پهلوان گشت از اندیشه
بدست تو چون افتادین بجای
چو بشنید ازو گفت ای هجران
اگر هیچ داری شریلی بیار
در آنگند فغانی بدان مام زار
که بر گریه بجانم کشته زین
بیتا دوز نامور رفت بوش
سیا پیر افراز چون پیل است
یکی شتاز از دوش پیش بکشد
گفتار شدن کشته

همیز اند باره چو بیا بهر شش
بگفت ای غذاوند خمیه بر پای
چو بشنید سوسن بیاد بدر
گریه از دم پیش افراسیاب
نفرز و یک افراسیاب دلیر
چه نامی چو خواجهی مرا بازگوی
مرا طوس نوذر برآ در بود
پس آب ایشان گفتم دیوان
بخمیه درون رفت خورشید
گفت این و یکجام مگو بشید
بیروشش دران دوز و پلید
پرسید بنی بخت کینه سوسن گز
دران خمیه دسانه کردش نگاه
بنیوان دادار پروردگار
چو میاد در راه دلم آوری
باش آواز و درد آواز داور
چو بشنید سوسن تیر سید سخت
دانت کایه وین دلم

زانی سبھی بود باول برار
 زانست کاخجا بفران کیت
 که بود وادان نامدار
 ابر پهلوی گفت چندی سرور
 بسوسن چنین گفت کای پسر
 کجا بود اکنون از یونان بگویی
 یووانها نقشش شد نام
 بگفتش به یک بیک نامدار
 بققرار شیرین گوشت نرم
 همی از ره راست کثری چووی
 اگر خوردنی بست پیش آردان
 چه گفت سوسن کدای نامدار
 بنیاد و نزدیک آن نامور
 فغانه و دالگن ابر جان من
 زخمیه بگردون به و مغروش
 در بازوی کیولور بعبت
 به بنیایش درالگن بنده
 با فسون سوسن بر آنگر
 در آنگند و روشت نامور
 بمن نام کوی درشت راعای
 بنزدیک آن پهلوانامور
 شوم نزد خسر و بهی پشتاب
 بیامن پس من بگردار شیر
 سوسن روشتنی آبی بنامی روی
 نترسم اگر دشمن آذر بود
 ترا دیدم ای دلبر خوش زبان
 بیاورد دجامی بنزدیک کوه
 در افتاد و پیش اندو رسید
 بنوکش بل اندرون عجم
 قیارتش بدست سلیم
 بدان جامی نیز تا چند گاه
 بهیدان رزم و بدست شکار
 سزاوارتی بخ ایران بید
 چنان چون بود سازد و آرد
 آذ و آذکان گیر و غیر و بخت
 آنچه بر بناید همه کام من

سپهبد مجید به بنکر میر
 همی گفت کاین خمیه دیدم به
 بدار که چشم من اوزا بدید
 چو کیوا سخن این شد شناساک
 چه نامی بنام از کجا آوردی
 ز نام خود گفت پای تخت
 کنون از پس طوس گودرید
 چو نشسته رسون بگردا بداد
 بیکی بدو گفت کای از تنواز
 بدو گفت در روزگار و ساز
 بیاور و خوان کشایش نهاد
 نذی تو یاد تن و جان من
 و گر باره پیر کردیم بزم یک
 چو نشیند بر دشت بر قطریجا
 سوی چشم زود آواز داد
 مراد از زوی زمین و بخود
 عنان ستودان بهم دست
 صیدیل ستور و طروش سوار
 چو آینه نزدیک آن داسگاه
 کسان که بودند در پیش من
 بدو گفت ای نامور پهلوان
 چو نشینم از تو بنیسان
 کنون چون مراد یزدین
 چو نشیند شهم آواز داد
 کنون طوس گودر و شواد
 اگر هست جامی سیاه و سرمه
 بنبر و سرفراز گسترده
 بغیرم مردوان سلیم
 بجم کندش بربست استوار
 فروش آمد از دست آوادی
 سرفراز شیرین بدان شکیر
 همی گفت گوین چه شاید بد
 بجان و شاه تخت بلند
 شکستی در این خمیه رساند
 کاین خمیه و جاگه آن گیت
 تنی از سلطان رخ سدر و س
 بیاید نیز یک سیر و ناز

هر کس که از درون سازد و بد
 بین جام می من کشیدم که
 دامنم که اینجا کنون چون
 رود و از اسپ بدوی نما
 بین دشت پویان چرا آری
 پس آنگه زمین یاب پاسخ در
 دستاد مار ایل شیه گیر
 نیگم فسون زبان کشاد
 این منم بدام این گشت
 چنگ آوردیم من این گشت
 با بخوی لب را بخوردن کشاد
 لب فرختی خان ایوان من
 سان کرد و پاندران شیرنگ
 فروخته بر آید و نوبه سر
 که درون مر این کلدا سازاد
 بزرگ درون بر و مانند دو
 پادشاه که به بر و رشت
 خشنیدن تیغ زهر آب دار
 بدیش چنان خیمه دو نگاه
 زمان مرد بیکانه و خلیش من
 چرا بر میدی چو شیر زبان
 ز من برت آرام دم تاب بخت
 خونم کند سرخ روی تو
 بدو گفت لیس دلبر را که نادر
 برین راه فرزند گران خو
 که بخور می انگشت دانه پی
 ز شادی سپهر آواز داد
 فروشید بر بان بوی غم
 در گیاره آید بسام حصا
 که شیر اندیش بس چو شیر خیر
 باید بدین کار دم بر زن
 بخور شیر نشان چو جان
 دران پس مران مار در پیش
 در دزدان ایران در نام بیت
 پادشاه بر شیر چون آفرین
 گشت بدوش در امران

چو گویند
 بیرون
 کسی
 من
 گر گوی
 بیاید
 بیرون
 چو آمد
 بدست
 از اول
 بدین
 گفت
 ز پیش
 ز خیمه
 یکی بار
 سی
 همان ترا
 بدل گفت
 کی فی
 چنین
 سپید
 بندم
 زستم
 بنود
 چو گویند
 اگر مرد
 بیرون
 گفت
 بر آورد
 چو ترک
 بخم کند
 می بود
 کرد دارد
 نشان
 جان

که اندر سیاهان یل خجوری
فرامرز چون تیر و تیر رسید
بمانده تنه شیر زریان
همه نام ایران گشت پست
همه یک یک پیش بستم گوی
بر دمازیان تباوان من
بچنین سوگند ادا نشان
پس آگاه از جای بر کرد
همگفت و میر اند چون باو نیز
رسیدن ترم بر زو پیکر زان جنگ خستین بستم ترم
خرومند که بجا گیم پیش کرد
نزدیم چنین ترک پر خاش
بر آن خانه ریگش و شادمان
سیاسا بر بند این رامیان
بیاده نیز یک سبسته میان
نترسم که بنیم چو صد سپاه
بد نیگو نه گفتار بر خاش
کندی فرود شد چون پاسبان
چرا آمدستی ز دریای چین
تیری ز دریای خزران نهنگ
بار و در افکند از خشم چین
که دیگر نمانی باز و دیال
گویم که کس که این تهاوت
فرود گفت اندر تنش آتخوان
بسر ترک و راه هم شکست
وینا کشد هر دو دیده برون
بیکدیگر آن تیری کوفتند
هم آن کورستان هم آن سوار
رسیدن فرامرز با لشکر سیستان نزد زال و ترم
از ایران اویستان لشکری
بگفت ای پیکر زره شیر
بسیار بود مردم که گشتند
صفت لشکر خستین بر سپید
چون ترم سپیدان ان بدید
بستم چنین گفت آبی هنر
همان پلیسم نام کردم پاد
سر چنگه تیر را بر کشاد
در کتب زو بر زو پیکر
فرامرز را دیده کامد پدید
خج و پهلوان چو گل شکفتند
نزدیم چنین کرد بر خاش
فرود آمد خون از دو دیده بزر
پیش سواران کشید و کام
که چون تو دلا و دلا و دلا
فرمان من سر بر سر زدم
بر آورد بر زه دوزخ کمان
دل پرستان طبعین گفت
خروشی چو شیر زان کشید
چوستان مرا و را با انسان
کناسن بستم بر سر کمر
فرامرز چون بشنوید این ازو
زواره فرامرز و دوستان نام
خداوت که است و شهرت گجا
بر مرز و قلاب حاجت بوم
چو گفت این بند خست که زگران
همان خوش از تنی دیدن گفت

نشان
م
را
باب
یاب
یر
بان
زگر
رگل
نوش
نه ناند
کای
دار
جنگ
دانا
بود
وار
آب
پیر
س
نوی
در
زان
و یک
او
نشان
خش
چو
پیل
نرم
نزد
از
پیکر

ز یکدیگر بمان باز گشته بدر
 که گیتی از آن گرد تا یکشد
 دل من ازین گرد سپهرم شد
 سپاه تا دوا پیش برین
 چشندگان هجی اند وستان
 چو دریا چو شان غزل چو
 و فتن سپید از دما بیکش
 چو دریا چو شان هر سرزمین
 ز یکدین بود و کس غش کن کوشم
 ترا بپلوان نه انداخته است
 زمین گشته از ستم اسپان توه
 بر آرم ز توران و لشکر دار
 و فتن سپید بیکش از دما
 جها بخوی افرا سیاه بیکش
 و را دید با زال و شپش زمین
 چو چو ازین تخم بی شکو
 اندازی که او نیست از پشتام
 چو شنید بر زنده و مان چشمت
 چو شیر می که بنید یکی دشت کور
 چو مردان چنان دید بر کشت
 چو شنید افرا سیاه بن خن
 بیام خود و و شیر ترکان سپاه
 بتو را بنیان گفت افرا سیاه
 گرفتند کسیر گرد اندر شش
 بشادی بر گنجت از جای آب
 ازین به تر اندر جان غناست
 بدین زخم خسته کن غشمت
 چو آمد بز و یک افرا سیاه
 و ترکان بی پیل استاند خجست
 بر آفت بر زوزان کینه
 فرامرز چون ویدا و از دور
 و را دید از آن چو شیر خنکار
 که ای نامور گرد و فرزند خجست
 اندین دشت بیکار برین شود
 ز شیر و سپهر بدوز خجست او
 فراخ ترک و را از زمین
 رفتند شاکن بگردار آب

جهان پهلوان جهان شیر مرد
 شب تیره با روز نزدیک شد
 تو گویی که از غم بدو نیم شد
 بهمانا فروشد بزمیری زمین
 چو ایوان خانگیه کینستان
 بیامد نیز دیک برزو و لمیر
 یکی باز زمین فراز سرش
 که باشد همه سوج او آهستین
 برادر بر کی بانگ برز و خشم
 که پیش سپ تو همه لشکر است
 تو گفتی روان پوشید و دگر
 بنخستید از ایران دگر کارزار
 که گفتی بنخو اگر کشیدن هوا
 به پیش سپه دگر و دگر شیر
 با بر و در افکنده از کینه حسین
 نیای نبزد دیک مرزت دگر
 ز بی بجگی آورد از کس نام
 ز کینه بخوشید بر پشت زمین
 چگونه برادر ز سپهر سوی شور
 به پیش بر شان آذر کش
 بر و تازه شد باز در دکن
 پس پشت او بدوش سپاه
 که این پشت مرزت فی جاغی
 نیارست فوتن کسی در برش
 بیامد با جاو آذر کش
 بهمانا شمار دل جنگ نیست
 مگر کن بر جای آهنگین
 خروشان جو شان چو دریا
 بیامد بر زال فیروز بخت
 بهستان چنین گفت کای پسر
 بر گنجت باره سرفراز پور
 بروش شد و تیغ زن و دهنزار
 دلی شاخ آن پهلوانی خست
 که مال و غرقه خون شود
 با همی گرانیده شد شست
 به نیزه برآورد در دشت کین
 به یافته کام زافزایاب

رسید افراسیاب لشکر توران
بهر سیم که آن جادو به گمان
فرامرز گفت بر زوی شیر
بگیرندش اکنون بسایان آن
ز مامون بران تند با کشید
سواران جنگی هزاران هزار
چوستان جهان بد انگونه دید
بد گفت وستان کراسی بخیر
سپهدار توران بنزدت
ز مامون برآمد بیالای زمین
سپه بدید که داد موم برش
یکی پیل و تختی بر او بر بنر
بدانجامی بر سر و درستان بدید
به بر زو چنین گفت کانی مور
ز ترکان که را بود آن یاکا
بدر زوش او را زنی بیچک
بر زو دست و بر دست گران
جهاندارستان بر زو می شیر
ولی پز کشید و دیده پر آب
باش که چنین گفت خنک آورید
همه دشت مانند لشته شد
بهر گنکس که او را درایم
همی راه بر سر روان بسته شد
چون نزدیک بر زو می وستان
سپهدار بر زو مرا و ابید
بقیعت این باره بگردار باد
بکسی تیغ تیز از میان کشید
سپهدار جوان کشید چو شیر
نوا سنا زاید بر شادمان
یاد نرنگ وستان سام
رو دست و گران کشید
گردون ندارد چوستان بیاد
بکشید جوان بگرد و شیر
مسته خند از پای جوان کشید
بر زو چنین گفت شتاب بین
نیکویش است آن هر دو تن

و اگر باره آمد بایران دمان
 اگر خنبد نماند روی سر
 بزندش بتوران سهر بزرگان
 و فتن سپید اتروران بدید
 باهن دروغ قه سپه سوار
 خروشی چو شیر ثریان کشته شد
 ز شیران کینه نه این در خورد
 چو بشند بزرگین برودید
 برآورد و گر زگران را کین
 گرفتند گردان بگرداندش
 ز سرگوت بسته بگردش گهر
 و لشکری از تن بخوابد پرت
 چنین است این نیرغا شخ
 که مرهلو ان را بنزدیک شاه
 ز سپری و نادانی و غرچه
 برآورد و چون تپک آهنگران
 دو گرد و دلاورد و مرد دلیر
 بیامد نیز در یک فرا سیاب
 که کین جوان را بچنگ و دید
 بس مردگان جا که کشته شد
 بچشم دو بهر و را کشتورم
 یکان تن هر دو ان خسته
 شد از در خسار او شنبلیله
 ز انسان نزدیک تان کشید
 را نکبت و لب بایغری کشاد
 و کشتی که گردون خوابد دید
 یا بد پس نام دارد سر
 ز فرامرز و ایرانیان
 و گفت دستان بختان لگا
 خروشی چو شیر ثریان کشته شد
 یا نه جوانی زمار ز نژاد
 یا بد بر نماند روی سر
 زان سر نماند و نشیب
 دران عثمان را بایران زمین
 یا بد که نام دارد آهنگ

چار ز دید نیمه بگذشت
 همه کرد و دستان گران چیره کرد
 بران تن بالا ناپه کرد و گفت
 جهان خمی برزی گری دارو
 کنون گرد تا خانه نزدیک
 بختی خست از کین تو از این
 ترا بیدن گونه گونه درفش
 خبر بر ز و آمد پر زور و دین
 نه بینی که چون گشت درفش
 بیان دشت چون کمره نگاه
 نایستان چنین گفت کافی
 درفش سپهر توران بدید
 بسی پهل و گریستوان دار
 سپهر از بهوان بیامد چو باد
 رتوران چو روی برکاشی
 نیز نزدیک گردان چو نام آور
 بیدان عنای این نزدیک شاه
 ربا لاد آمد چو سیل ز کوه
 رکش کش تگردند با من چو کوه
 بلفش همه یک یک پیش او
 آید ز ترکان سرخروش
 سپهر بر زوئی وستان هم
 جنگ آوران روشنید بدین
 وافر اسبابان چنان گفت
 که چنان گفت اگر این دو
 دوست بردا کرد گران
 زال انچنان بیان نه شیر
 بش جهاندار پور پشنگ
 سیر و درفش سپهر باز
 ریش سپهر و پهل سفید
 مدافره چون باد تیز
 بد نزدیک بر و چو باد
 پیکر این ترک سیه شاد
 نه زو بر زوئی نامور
 میتا در کش جا بگر سر
 رستم نایم ترک بر سپهر
 خوار از سواران

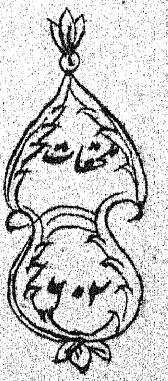
رسوی بیابان کی گردنوست
 نمان گشت این گنبد لاجورد
 در بر زمر گشت با خاک گشت
 باخبر یکی روز یادید شش
 جهان پیش بر ستار یک شد
 سیه کرده از غم سیاه زمین
 بود گشته زرد کوکب خوش
 در او نیتت مردست زمین
 چو در یک چنان شد از مریون
 بهمان دید چون رنگی سیاه
 تخت تو دشت و غیره زمر
 نه نزدیکان نامداران رسید
 که در هر جای بر کم و بیش
 بزودیک بر روز بان بر شاد
 بنین جاگید خوار گنبد آشتی
 رین گنیش پور سام آور
 در استیشت آن تاج و گاه
 مان تا بدیدار توران گروه
 پیکار ایشان جهانی ستود
 در از بر و چو آمد برو
 رفتی که دریا در آمد بجوش
 رفتی نثار دبدل رنج و غم
 بشید هر یک گنبد برین
 آن بر وقت گشت با خاک
 دزد و فرزدیک آن نخبین
 تا چنین گفت کار بدین
 پس ای ناخت گرد و لیر
 غم و غمیه که روشن تنگ
 بل با تخت آن سرواز
 در زمان دلی پیر امید
 در پر گنبد دلی پر شیر
 زدی شیر اژدرن آواز
 م بر اندر آرد سیاه
 سپهدار پر خفا خشن
 و کرد بر زوبه تنه ای کرد
 شش سپهدار و آن تخت در
 کرد و ماند در آب

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

سیاهی شب چون بیاکان بیان سپید را فراسیاب بدل گفت این از من آمد شید چنین گفت کانا جوی بر آسای از کینه کارزار بران بر نهاد بر خون کوتاهن زمانی همی در غم وزان رو که گمان فرستید چو افرا سیاه بلیان بد چو شید سپر آن بیاید اگر مرد آن است من دیده ام وزان پس پند اندر چو باد سرسیمه آمد نزدیک شاه بیدان بگویم بایک دگر چو درستان مراد را بپشتان مراسال نزد یک نهصد سید وزان پس ز دیده بیاید نوشته فکر و دلبردگر به نیک به چرخ فرستید نتابی سر از شهر یار جهان اگر کشته کردم باورگاه پوشید تن را بر سریان همی زان تابش آوردگاه برستم چنین گفت کانا جوی که یالت بدوم بیکان تیر نیاید ز غرور بیکار شیر بیزدان که چندان نامزدین چو آمد زمانه کس را بر فرستید گشتی گفتار او چو ایشان بدیدیم اندر چو بینه بیدان تو کرد ازین بسیار سپهرت اگر آینه دو کشتن بیکان بر خشتند دل پهلوانان شد از غم همی نام بوده گفتار تو نه آنی که گشتی چرخ نیست چو نیک چنان دیدم بیاکان	سپیده دم از کوه سر کشید بیدان کینه چو در آسای که تخم بدی کشته اکنون برست چو روز آمد از جنگ تیرا بوی پیشینم چون بود روزگار کردستان نام او را گفتند ز سستی همی دیده بر غم بازند بر دشت خاک سرد بر سپر آن وسیه کی سبک شید همی باز گفتش اسید از تن خویش بریده ام زیزدان نیکی خویش کرد یاد چو در یک جوشان بدل کینه کینه به بنیم بر دگر شکستن دیده برج چکید خشم چنین نامداری ندید همی کرد و نفرین بر افرا سیاب به از تو ندانم کس چنان همیشه مرا از در پندش نفران او بسته داری میان نباید که پیچ ز فرستید بر آورد و بر زده و زان نیز یک آن نامو کینه خواه سرافراز کردان ز شوزان کشم و ز خشنه بر زان تیر بخند و برین گفت مرد دلیر که در یک نهصد سید بیکار من بر بندد چو دانی تو نیک کردار او بچاره کوشند تا بگذرند همی است دانی تو گفتار من ز گشت زمانه همی کشند دل از کینه چون آب بگذرند همی بر آورد و ناچرخ کرد چو دیدم در آور و بیکار تو مردی که باور دار تو کشدش ز غم که این کشته	دو لشکر با نماند از کارزار فرافراز و درستان بر زو بخت و گر که دوست کاین دگر سیاهی بیاید بیک شمشیر نگردد کس از یاد و حصار وزان پس بر انگشت بر دگر مرا بخ شکی ما به ندم یک وزین رو که درستان سپید کجا شد سرافراز بلیان سپید بر شفت بر شهر یار بیکان کستم مرآت است کمانی بیاز و دگر زنی بخت فرانجامید بایران سپاه پیشینم بیکر که در وزان بیاید نیز یک کستم چو باد ندام که فرجام این کار است چو درستان شید این نیز از آن کردی بر تافتی بر ز چنین گفت پس پهلوان مراسال افروخت از چهار صد سیان را به بند از این کین کندی به بخت بفرزین دشمن بر بند باو هم بنگام کینه چو بر عاقتی مگر زان کرد دشت بکنم چو آفره گشتی بیایدی نوش بگردار افسانه از جنگ من ترا از زمان کشت افلاسیا بگردید بود و دود و کشت چو غرور بر شاخ بازند دشت چو شید زو بلیان این سخن گفت این زان پس بیکار سپهر است اندرون شید برستم چنین گفت پس بلیان چو یازی بچاره بر کوه جنگ بر شفت دهم بلیان جنگ بندخت آن تاب داده کشد	یکی را بنود اسب باز و بکار که چون شیر سر کپی می برید دران بوم شنگان ز بخت بچری همی سو و کف بخت نزدان نامداران تو را بخت همی تافت بلیان از شپ بر اسام از درون اندکی شد اسرم سپان چنین ناپدید مگر نشود نماند گاوم ببر و در آور و چنین نامدار شمار اید به درون آفت همی رفت بر راه چون بخت چو تانیده خوشید ز سپاه همان سر آید بیکه را روان بدو گفت کای پهلوان یک زار چنان بخت خشنه خود یافت و گر که اندیشه افکندین که از کینه با دیو شتافتی کای نامور گرد و شوزان ندیدم بگیتی کینه روز بد خود نامداران این چنین نیزین اندر آمد زو بلیان نبودش بدل اندرون هیچ بیکار بر دل چو آراستی ز باستان آتش اندر زخم بدین بر زبالا و زو بلیان همان شید ی بهر چنین که گشتی گفتی بر بختی نشیند با تم سحر مارت که بر سر و ریانتا نیست بیان بیکر تا چو انگشتین روان کمان را بر نهاده دل اندران بر اندیشه شد که گردان ز تیر تو بوی نیم چو داری بیار از بر جنگ نزدیکه بیار چون شیر جنگ بدان نامو کستم آرد و بند	تیر بر بند زهر و سپاه بر زو نگه کرد و اندیشه کرد چگونه ز کردار چنین بماند بر زو چنین گفت و تان نام بکوشیم و جنگ امروز باز فرانز گفت کاید رمان وزانجامید چو باد دل همی سینه میر و راست کرد همان سر شش ز رستی گران بر سپر آن چنین گفت کستم همی نام جوید و جنگ آورد کندی بخت کستم بایران گفت کستم همی گفت و شفت هم آورد که بر آید جنگ تیر سیم ساد که خرج روان بدو گفت کینه ناو و جیت ببر و دران کوزاد زار بیکار باید که در پیش شاه کنون گزانه فراتر است نفر و دشت ازین گفتند گردون بر آورد و دگر گران بگردید و بلیان سپاه کرسن چون بر آورد و دگر چو شید کستم بر شفت در آورد که مرد چون تو شزار چو دهم باز اندران رویت بافس و نگری دید و شید کرد فرستید و سپر آن بدلتج ز ترا همی و الگوسن دگر سپر آن برستم چنین گفت کای پهلوان چو برستم چنان دید از بلیان ز بیکان تن بر دشت تو گفتی ز بیکان من دور بیار که چنین تو را بلیان نفران کشتا و چنان کشد ز یکدگر آن دو بر کشتند	شد از کوه و غنچه شیان سپاه خود را به انجا کپی پشته کرد کز غنچه بر جان من بگرفت کای نامور و فرزند کای جان تا کار و دست زود از نگدین بدین کرد شش آسمان نیز یک ستم خلیه روان بدان تا بر آورد و زید خواه کرد نفر و دشت ازین گفتند همان سر شش ز رستی گران بر سپر آن چنین گفت کستم همی نام جوید و جنگ آورد کندی بخت کستم بایران گفت کستم همی گفت و شفت هم آورد که بر آید جنگ تیر سیم ساد که خرج روان بدو گفت کینه ناو و جیت ببر و دران کوزاد زار بیکار باید که در پیش شاه کنون گزانه فراتر است نفر و دشت ازین گفتند گردون بر آورد و دگر گران بگردید و بلیان سپاه کرسن چون بر آورد و دگر چو شید کستم بر شفت در آورد که مرد چون تو شزار چو دهم باز اندران رویت بافس و نگری دید و شید کرد فرستید و سپر آن بدلتج ز ترا همی و الگوسن دگر سپر آن برستم چنین گفت کای پهلوان چو برستم چنان دید از بلیان ز بیکان تن بر دشت تو گفتی ز بیکان من دور بیار که چنین تو را بلیان نفران کشتا و چنان کشد ز یکدگر آن دو بر کشتند

نیا
بر
پراز
از
چگون
بگفت
چون
دل
بیک
سپاه
وزان
پرو
مگر
سپاه
دو
زیر
فر
سپاه
بر
وزین
هم
برستم
بگفت
کرا
سپاه
نشت
چرخ
زرت
بر
چنین
تو
چو
نوا
تو

یاد بیاور
پیش کرد
من بگریز
نده کام
از دور
من سحران
یاد دروان
بدخواه کرد
سردان
من بگریز
وزنگ آورد
سرمه بر رخ
ن از کینه
ناله کرد
نم نیک
دل بیدار
بیکار حیات
لے را و شاد
شی چمن سپاه
سازد شاد
بیکار از چین
ده برادر بران
دید بر روی نم
اندیشه ای نامور
کای خوشتر
هم جسد و سوار
جسد از زمین
دل زرم کرد
من بر بند و کمر
زیر گزگران
دختر داروان
من برادر خشم
بند بلباس
بهر و بدر بلباس
مدان ایرانیان
شش با بر بند
کای نعره بر بلند

نهاد و بارید خون حشر برین دشت گزشتش دوال کمر بر نه من ندانت از ایشان کی هکاج انخورد هکاج نماند مرد و گزگران بکشتی بر بندیم جهان آفریننده را کرد دش از رخ و درو آرد بران خاک تیره بر درو بدان تا که پوشد خضاک برافروخته از فراز شرس خروشی خوشتر از آن تو گوی دلت گشت از غم همی جست از او از مرد بگردار سحان دوش شد آغشته تا پشت غوی خون بر دو چرخ ز دیده بر خضار بر زم بکشتی رفتن خوشتر بیانگر دیم و دیگر چه باز آئی از دشت در آمد بیدار کیست همان رخ بگشته را دارد نیامد ز مردی سکه بگرد و مردی و ننگ بگرد و مردی و ننگ زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	پیش نهاد بر خاک مراد برین ترک ز بس تابش روی فروماند اسپان گز ز تیزی بکای آمد و گزشتیم تا دیگران چنین گفت با ستم جهان بپلوان ستم که شاه سپید مراد مردی سیان بی دور و نظاره بران دش سید افرو چو ستم جهان را بیدار بر ستم بیکد گزگران زخون و زخی خاک دل بر در و چرخ زمانی با سودی بر ساسی تاس چنین گفت با ستم همی گویای نامور ز شادی بر شش بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	همی وادیک و ستم شستند آشکار و نهان همی زور کرد بر بیدار و در و دل بر در و کشتی بکوشیم دش گشت از آن دور و نظاره ز شاه سرفراز همان گزشتی هم آن نامور بیامد به آورد دل نامداران چو بازی بچاره بزرگان و گز بگرد و مردی چو شیران ز مردی بر آرد و شش بروشادمان بیامد بیدار شاده است نیایش گری جهان بر کرد بکشتی بر زین زگر دل شاه بیارید بیک سیدار بر سکینه گشت بگرد و مردی باید رخ سیدار که همان گزشتی بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	چو زال از چنان دید چنین گفت کای وزیر سیدان دل هر دو ان ز یکدیگر بیدار بر بندیم چو شش از این نیکو کشیدند همی کرد و زد جهان بیدار بچید از کینه چو بخی از اسباب تیره و خوشان بدل بر داری نیمین و گز چو داری گرفت که گاه گشته شد از دور نشستند از دور گران کن گفت این چو شش از این چو شش از این بیانگر دیم چو بازی بچاره بزرگان و گز بگرد و مردی چو شیران ز مردی بر آرد و شش بروشادمان بیامد بیدار شاده است نیایش گری جهان بر کرد بکشتی بر زین زگر دل شاه بیارید بیک سیدار بر سکینه گشت بگرد و مردی باید رخ سیدار که همان گزشتی بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	چو زال از چنان دید چنین گفت کای وزیر سیدان دل هر دو ان ز یکدیگر بیدار بر بندیم چو شش از این نیکو کشیدند همی کرد و زد جهان بیدار بچید از کینه چو بخی از اسباب تیره و خوشان بدل بر داری نیمین و گز چو داری گرفت که گاه گشته شد از دور نشستند از دور گران کن گفت این چو شش از این چو شش از این بیانگر دیم چو بازی بچاره بزرگان و گز بگرد و مردی چو شیران ز مردی بر آرد و شش بروشادمان بیامد بیدار شاده است نیایش گری جهان بر کرد بکشتی بر زین زگر دل شاه بیارید بیک سیدار بر سکینه گشت بگرد و مردی باید رخ سیدار که همان گزشتی بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	چو زال از چنان دید چنین گفت کای وزیر سیدان دل هر دو ان ز یکدیگر بیدار بر بندیم چو شش از این نیکو کشیدند همی کرد و زد جهان بیدار بچید از کینه چو بخی از اسباب تیره و خوشان بدل بر داری نیمین و گز چو داری گرفت که گاه گشته شد از دور نشستند از دور گران کن گفت این چو شش از این چو شش از این بیانگر دیم چو بازی بچاره بزرگان و گز بگرد و مردی چو شیران ز مردی بر آرد و شش بروشادمان بیامد بیدار شاده است نیایش گری جهان بر کرد بکشتی بر زین زگر دل شاه بیارید بیک سیدار بر سکینه گشت بگرد و مردی باید رخ سیدار که همان گزشتی بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	چو زال از چنان دید چنین گفت کای وزیر سیدان دل هر دو ان ز یکدیگر بیدار بر بندیم چو شش از این نیکو کشیدند همی کرد و زد جهان بیدار بچید از کینه چو بخی از اسباب تیره و خوشان بدل بر داری نیمین و گز چو داری گرفت که گاه گشته شد از دور نشستند از دور گران کن گفت این چو شش از این چو شش از این بیانگر دیم چو بازی بچاره بزرگان و گز بگرد و مردی چو شیران ز مردی بر آرد و شش بروشادمان بیامد بیدار شاده است نیایش گری جهان بر کرد بکشتی بر زین زگر دل شاه بیارید بیک سیدار بر سکینه گشت بگرد و مردی باید رخ سیدار که همان گزشتی بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان	چو زال از چنان دید چنین گفت کای وزیر سیدان دل هر دو ان ز یکدیگر بیدار بر بندیم چو شش از این نیکو کشیدند همی کرد و زد جهان بیدار بچید از کینه چو بخی از اسباب تیره و خوشان بدل بر داری نیمین و گز چو داری گرفت که گاه گشته شد از دور نشستند از دور گران کن گفت این چو شش از این چو شش از این بیانگر دیم چو بازی بچاره بزرگان و گز بگرد و مردی چو شیران ز مردی بر آرد و شش بروشادمان بیامد بیدار شاده است نیایش گری جهان بر کرد بکشتی بر زین زگر دل شاه بیارید بیک سیدار بر سکینه گشت بگرد و مردی باید رخ سیدار که همان گزشتی بدو گفت ستم همی زد و کرد زمانه جو آمد بیارید ستم زین را بوسید و بر بدان تا بر بندید و روی بر بستند بر چنگ شستند آشکار و نهان نگهدار و رنگ و گشت همان نام و در بنگ گر دشت آن نیز زترکان بر آرد سید شد زترکان

بدین شمشیر
چو بخت بد
پند ازین روزگار
اینان سرباده
گر زین جنگ
مردم بر میان
سختی بی یار
بود ساز جنگی
بل چو پیش کم
در گشت و گمان
شاه از پیش کم
رازم بر سر
باز بخت بد
وس بر سر
ین کار نه روان
همی شستم نگاه
روز خسر و دار
بدان پرد و کار
رو بدین شمشیر
نیک بکنید و جنگ
داور و نوبت
یم پیش نیا
دسوی پیکار شیر
ان ختم ملتین
ار آن میدان
و کشته اوان
برو پیکار
او با شمشیر
راز خشمش
ت چون و نیک
نیک خشمش
بدان جنگ
مردان از آن
نمان برادر
مرد بود کینه
مرد و شمشیر

که بخشی من جنگ پوشک چنین گفت خسرو پیشان گام نگوی چنین مردم پاک دین توران سیاوش را ز کشته نماند از کشتن من راز را بکین پیر خون او بر زمین همی گفت هر کس که خسرو را نبرد تا زنگنه شاوران جانبی خنجر و پاک دین پراختن ترش ز بره بکان نگار است گفتی با یوان نبرد دش گشت پر در زافو اسیا بسیار بگند از در خاک من استاده شد و تو جنگی چو شتم چنین گفت بر سر بیزوان داد و در مرغ بلند بدو گفت خسرو کوی تو زنگام افرا سیاب لب نیاکان من رستم ز زال نر همان کن تو با من بیجا داد تو شاه نو آیین من چون گیتا بازم هر سه کام تو اگر شاه باند به میان کند کمر را بر سپهر زیان تو نایم گردان طوران نهر که گویند کین خسرو و او اگر زخم تو بود بر سر بزداد مرا این زمان گشت بزل تو شاید زیان کنون باز جنگ سپید از شیر پاش سپید از دستان بر روی زنج تو اکنون میدان کن سیند میدان مرا شهر باد بر پیشید چو شش بگردان کند لغز آن گریزی بدست بدو گفت کای ترک گشته نخت بر ز و چنین گفت کاد و زاد	چو زرم آورد و بنده بر پشت نماند از کشتن من راز را چو سودا در شمشیر بدین جنگ نبردش خود و نه بر تن زره ز کین اربود صد چو افرا سیاب شمارا چو گشت خسرو زره این کار اندازد باید گرفت با من به پیشیده یال شمشیر همی خست تا پیش جنگی بلند جانی از سرخ و زره و شمشیر نگار کرد و ز نامور شمشیر در آخت با شمشیر با جوان کرانید ریاری همی پای پیش بفرمان و ریت سرافکنده رو به ج و نه و نه جنگ کتابیک سخن ز کتم خوار ز اندیشه و در آزار گشت ندیدم و گریه زیار این زمین ز شایان بسی یافتند کام همان پهلوان بدو داد شاه در گونه اندیشه افکنده کمر پهلوان را نیز دیک شاه کردم زیان نایب تو بمن بخش از دین کارزار بدست جهان را بر پیشنگ زیان تا بیدید و زنج نمایید می سر آیین و دین ز دوش نماند و همی بال همان شتم ز نماند از آن کین دل شیر دارد و جنگ بلند و را شمشیر زمین خوانند کتم روز تیره بر افرا سیاب	دزدان پس بالید بر خاک باندیشه و در آزار گشت مرا گریه و نه و نه جنگ تو دانی کتم چو نم از در دوا مرا چو آورد و باید هنر نم قارن سخن گفت و گینه چو دست خسرو و کای اینان نماند بر آن چو پیکار کندی لغز آن گریزی بدست تو گفتی سیاوش ز زنده شد چنین گفت با زال ساموار دش گشت از مهر و بر شمشیر همان چو یاد آوری کار من نبا شتم بدین کار میدان چنین گفت بر سر و کای شمشیر چو با شمشیر نایم شاه جهان چو شتم چنین گفت کای نامور در گینه زندان و کار کای مرا نخت تیره با دین زمین همان از غزنین کابلستان بدو گفت کما مور پهلوان چو شمشیر چنین گفت بر روی بر همان بدو داد نگاه علم را ز پیکار و کین بر تاب مرا در زمانه همین نام پس بدستان چنین گفت کای پهلوان بگفتار شیرین چنانم بدست بچاره ز سران و لبه بدست بر ز و چنین گفت بر شمشیر بیدان کینه بر دس کمر دزدان پس بالید بر خاک بکین سیاوش میدان جنگ گفتن این و آمد چو باد دوان چو شفته شیر بر گردان خوشان چو شان چو کای چو افرا سیاب همی بید کجا رفت خسرو و نماند جنگ	زانی بریتی بدین و شمشیر بر روی من جنگ گودون چو شد برگ شمرده و نه جنگ بدست و مور و کدی زره نخواهم که پیچ دلم من مرا افتاد است با و نبرد زخم وی است این نماند که به از شیرنگ آرد شمشیر چنان چون بود ساز شاکان فرار شمشیر گویانی در شمشیر جهان پهلوان رستم نامدار خوشان گریان بیاد دوان بجان سر شاه و آیین گشت بدارای گیتی که تا زنده ام بیکدست خنجر بیکدست کما که ستور باشد مرا شمشیر رنگه خسرو و شمشیر گشت بجز گز و شمشیر و سیدان کین چو در روز زرم و چو در گاه نام که جنگ خستین پیش سپاه چو شمشیر خسرو ز بر روی مرا ز و من پیش و نگاه نخواهم شاه جهان آرد بدو گفت بر روی کای شمشیر و گشت که در م میدان جنگ چو شمشیر خسرو و شمشیر بفرمان کادوس و شمشیر کاتم چنین بود کاین نماند بوسید بر روی روی زمین که در جنگ شیرت پر شمشیر بر او همی آفرین خوانند بپیکان بشوم رخ آفتاب	چو زرم آورد و بنده بر پشت نماند از کشتن من راز را چو سودا در شمشیر بدین جنگ نبردش خود و نه بر تن زره ز کین اربود صد چو افرا سیاب شمارا چو گشت خسرو زره این کار اندازد باید گرفت با من به پیشیده یال شمشیر همی خست تا پیش جنگی بلند جانی از سرخ و زره و شمشیر نگار کرد و ز نامور شمشیر در آخت با شمشیر با جوان کرانید ریاری همی پای پیش بفرمان و ریت سرافکنده رو به ج و نه و نه جنگ کتابیک سخن ز کتم خوار ز اندیشه و در آزار گشت ندیدم و گریه زیار این زمین ز شایان بسی یافتند کام همان پهلوان بدو داد شاه در گونه اندیشه افکنده کمر پهلوان را نیز دیک شاه کردم زیان نایب تو بمن بخش از دین کارزار بدست جهان را بر پیشنگ زیان تا بیدید و زنج نمایید می سر آیین و دین ز دوش نماند و همی بال همان شتم ز نماند از آن کین دل شیر دارد و جنگ بلند و را شمشیر زمین خوانند کتم روز تیره بر افرا سیاب

همانند اردو بدل و درو کین تو ای جنگا سپید تخت چو خورشید چنگ آرزوی ز شنگان جانان اری یاد چو دانه کسی باز گردان سپهر بدو گفت بر زو کای کشش نه از سپید خوش کاوش به نکر شیر شوم من بهتر بکین سپید خوش شست جنگ رو خود و میدادان جنگ بدو گفت چون پیل مستی کنی نبرد بر کاه بر روی شیر ز اندام او خون دیدن گرفت نباید که با این گونا جو به وزان چنین گفت بر روی گفت ایام به او بی ای ز کینه بر او شیر باران گرفت بروز اندرون روشنی مانند کسته همی نبد گریه توان نیکش درون هیچ تری مانند ز پیکان بهر چوین و خود پیک چو خورشید و آن زرم نشان ز کردار بدگر بهر چوین ز نیروی ایشان فرمود دست کشاند بازو دیگر زگران گرا و از دانه بیای به بر آرد و دیگر درون گردید نخند بر بر آستان وزان چنین گفت کای به بر آرد و زگران از زین عنان بر گراید و پیک ز یک گرا و پیک ز نیروی هر دو فرمود سپهر از شیر و چوین با نند تا نزد خورشید چو رستم چنان دیدن بگفت این بر کردار جای	در از چو خواستد شاه زمین تیر سزد و او را شورید تخت نماند به گیتی بداند نشین که بودی بیان بر زنی ارشاد چو گویم ز تا میدان ماه مهر که از چرخ یابی بهر سرش که چون او باشد سر فراموش کروی زره ز کس نشمر بر م سرت اکنون بیدنگ بچاره بیاز و بر جای جنگ نبرد مرا پیش دستی کنی چنان چون بود خرم در دیر دلش در بر از غم طعید گرفت بمیدان کینه در گری تو رسد که چون او باشد بگفته همی تاخت بر آن آتش کمین کمان حماران گرفت تو گفتی سپهر از روشن مانند شده خون ز شا سپید روان که باز دل هر دو ان سر خواند روان بر زور و دمان پرز خروشی چو شیر تیران کشید که از آزار اندوم از دست سزاندان چو آشفته ست بر آرد و چون تیکه بنگران بدین دشت پیکار این امور بر روی بود و جهان ماسور ز بر و میدادان چوین تو نام چو در میدان زوری اگر نبرد بر شتره تو ان زمین خروشی بر بیان آفر کشید چو شیر نه بر آفر کشید تو گفتی که گردون در پهن تغاش بکرده گردون سپهر کین پیش شکر می نوشود کشید و شیر کین از نیام گرازان نادران گونا بخش	لی کون خوش کن از من مرا ننگ شکار ز پیکار تو چو جوید می نام و شادی کام نبودت ز تو ان بدل چوین باشه چو بودی بی گمان بر اندیش از باد ساحتش افغان کجای بودی جنگ گرفتم که بهستی سیا خوش بدین چاره از من نیایی بگشت این شتره زگران نباشی یک خم من پایدار همچو شش را بر تن بر روی همی تاخت بر گوش آفراسیا بچاره مگر خسته گردید اگر بگشت به نیکه بگردون بر آرد و زگران بر آرد و هر دو سپهر را ز پیکارشان نهان گشت زین خرم پیکان بخت است چو تر کش تپ شد کمان از کین جهاندار و ستان و سترم بنالید در پیش زردان پاک وزان پس چو بر آفراسیا با سایش اندکی دم زدند بر آمد بر شاه چوین نباشد فراد جهان هیچ نام ز تو ان بر آرد و زگران بهو ان چنین گفت آفراسیا ز فقر اک بشاد چوین کند بر شیر و نیقا و گزینش چو بر و چنین پیکار بود باشک که خوش دادند بسی زور کرد این بران بر کان چنین گفت جنگ چو ترکان شنیدند از شنید بایرانیان گفت اندر شنید جهاندار و ستان چوین	که روی مر او را شود ز من چو جویم میدان نگر تو نباید میدان می ننگ نام بر آرد و زینان کشید بر نیک به بهم سر آید زین بایران چه کردی خود را بسی بود بر ز پیکار امور کردیم سن آتش مرد اگر کردی از بادولی از تو همی تاخت چون یو بار انداز بمیدان چو تو مرو خواهم نبرد بدان دشت تیر بگردار آب نباید که گره و بهر ندم ببین من تیر و تیش نام بمیدان از کینه بر یگان جهان شهر یار و هم آن باجو ستاره بگردون بپوشید دل هر دو انسان کینه برد بمیدان هر دو بر روی زمین چو دیدند پیکار شیر و زرم ازان خیر و سر و سر و خاک برایشان نماند از خون چوین ز وید بهر چوین خرم زدند بدو گفت کای شهر یار دیر کراین بی بد و شیوه زند تاخت بر دشت کین یکبار که از کینه دارم و دو به کرب بدان تاسر او را و به نبد ز یادش سپهر از ترکان گشت کندش ز ترکان می کشاد روان بر آرد و زگران بجینید یک دشت زین کراین بی بد را جنگ بجینید گفتی سترم بدین زنگه بر خورید و سپهر بمیدان با نام و سیلان	و کشتور بر سیاه درو کین تو بر گز تا شرو آید زرم نمیز از جهان دور او کون زرم چو ز پیکار چو شنید بر روی هر یک بمیدان چوین بماند سیاوش شتره گشت بمیدان چوین شوم مرا گفت و ستان سامهوار چو آفراسیا بران بدید سرت کش تیر را بر کشاد شهنشاه ترکان گو سرفراز بایر و در آورده از کینه چین کون ان کینه بگوید زمانه نیارد میساناگر سرت کش تیر را بر کشاد بگرد و سواران جهان تیر شد دل جنگو یان شده پر خون ز خون دوران چوین جنگ فرمودند بازوی هر دو ز کار همی خواند هر یک بر آفراسیا تودانی که این بر دیدادگر ستادند بر دوران جنگ چو آسوده گشت بار دگر ترانگ نایه ز پیکار اوی و گز تو شوی کشته در دست او همی از در تاج و تخت شاه مرا در این تیر از خورشید چو شنید آفراسیا بپیکار جهاندار باز خرم خورده کند ببگند بر مال آفراسیا بر آفراسیا سپهر از و گاه بیاورد از خرم هر دو خون اگر رسته گرد و زخم کند روان سپهر چوین آفراسیا نباید که بر دشت بر روی سیان را بهر نبد ایرانیان	لی را شود تخت و تاج و کین خویند تا مان جمعی نرم تیرسی که بدی بزم کم بمیدان بیازید چوین بایر و در آورده از خشم چین چو رویه گزینان پیش جنگ جهانی خون می آغشته شد بمیدان چوین دمه و دمه جنگ ز ننگ تو بر دشت شمسار خروشی چو شیر تیران کشید یکی چو بر دشت بران بار همی کرد و برگرد او ترک تاز چنین گفت بادل سپید کینه در دست شوی به بر روی ز شایان چوین همی تاخت تا نزد او چوین بگردان و درون دیده چوین نندشان گیتی کسی شوم بر آرد و شد چوین جنگ جهان نوجوان همان شهر یار که آباد ادا بر زور زمین ز بر و نیست بسته کم فرمودند از کاشان چوین بر بستند بر کینه جستن کم که تو شوی یاری و او جنگوی بای گرا نیده خدشت او نه جنگ بطن بیان سپاه که در پیش کینه نهاده بجینید از کین مر کین بمیدان آفراسیا ز وید بهر چوین بمیدان از گز و دشت و گاه نباید که زان دوازین نباید سواران از و چوین باید ز ننگ آفراسیا نباید که شود گشته مرد بمیدان چوین شوم

در شک کینه ترا کینه
سزاندان بهر یاری
تیرسی که بدی بزم کم
چو نماند فرشتد
شده از زبان تا بر
چو دیدند گردان
جهان پادشاه
ز بر و زین دیدگاه
کون ان اماران
همه زنده دیدن
چو گردان ایران
بدو گفت شتر
ز ننگ خدایت
خروشی بر تو
بگردان
چو چوین
سپهر در
جهان
فرمودند
جهان
خروشی

گویی که شور و شتاب و تابی و بزمین
 بنویسد تا زمان همه جای زمین
 ترسی که نبوی بزرگم که
 بیدان بیا زید و پدرش خلیف
 با برادر او در دوازدهم چین
 چو رویه گریزان پیشین ملک
 با نوجوانی ای غریب شد
 او در خواهم و صد خلیف
 بیک تو بر داشتند ریار
 و شی چو شیر بیان بر شید
 او چه بر پشت بران باز
 کرد و برگرد او ترک تاز
 بن گفت بادل به بندین
 و دوست شوید به
 از شایان پند و ناور
 فست تا نزد او محو باز
 رون به شایان خورشید
 گیتی کسی نمون
 تند چو پشت پندگ
 ان همان شهر پای
 ابر زوزین
 بت بسته که
 اغان بر در خلیف
 مینه حستن که
 او او خلیف
 هفت خست
 میان سیاه
 می خواهم
 نمرود کن
 سوار و نبد
 بین شایان
 رشید و کام
 زین بر
 خیزد از
 سیاه
 ریان

در لشکر کینه ترا میخستند
 ز یکدیگر آن خون میخستند
 سر آمدان بدیاری خون
 شده غرق دانه کی زبان بران
 ز تیغ زانو از گرز گران
 جهان گشته باز آینه گران
 چو تانک فرخنده روان بود
 دیدند که زشت غارت برد
 شده تا زمان تا بتوران سپاه
 بد آن تاب بنید پیران و شاه
 چو دیدند گردان این آینه
 چنان چون بود در سم زدن
 جهان پهلوان ستم نامور
 چو شیران بر جا بستگر
 ز ره زبون دیدگان بر دوان
 برقتند از در چو باد دوان
 گران نامداران گزشتند
 مگر زنده یا بنده جانی نشان
 همه زنده دیدند ایرانیان
 بنده اندرون چو شیران
 چو گردان ایران بدگون
 خروشی چو شیران بر کشید
 بدو گفت بشن کای پهلوان
 ز ناخا باید چو شیران
 ز نام ز گفت ای سرانوار
 خروشی برادر چون نه
 مگر کرد بر روی یل را بد
 گردان تیر و دوان چو
 چو پهلوان چون شید به چو
 سپهر در سر کرده پهلوان
 جهان چو شیده ز بیم گرد
 فراموشان ایران پهلوان
 بهادر و چون افت از جنگ
 دوش کفر و ماند از کار
 جهاندار ستم بماند
 فراموش باز نگه شاوران
 انچه بود تا نگه شاوران
 ز لشکر می نامداران گد
 طلایه ترا بود باید بر
 گزینیان که بر سر جنگ
 نفوذ از آن پس پهلوان
 سر برده شربت زابل به
 به بر طلایه پهلوان
 نه بد که از زنگه شاوران
 بدل در دشت چون کس
 چو شید از آن چو شیران
 چو شیران چو شیران
 یکی گزده کاو سپهر

همی گزید بار بار بر تیغ
 همی خاک با خون را میخست
 زین جوش لشکر بران گد
 نه بر جا بیک شاه توران سپاه
 کشاوه و پیکار بر زود و چو
 چو از غنده شیران از دوان
 فلکندی برادر که نامدار
 گزینجای تازان کردار
 همه پاک با بدیه نوشوم
 ز دیده روانان می چو
 بر شیر چو کشت کای نامور
 که ازین تو گشتی برادر کرد
 که ایرانیان را چه آمد بر
 همه زنده آرم بر شاه نیو
 یکی گزده کاو سپهر
 مگر دین درون برادر چو
 چو شفته شیران جنگ
 چو دریا چو شیران سپاه
 نهان گشت همان بگردان
 چو افراسیاب کای لیر
 گزین شد از بیم و دلیر
 چو شیران گشت از جهان
 ز یکدیگر آن رو بر گشتند
 سرانوار بر روی زلال سوار
 مگر که در خسرو بایرانیان
 چو شید زنگه بیاد چو
 بشک که آمد بگردان
 بتوران که گزین سپاه
 سپهر بران کاورای
 ز لشکر بران که نامدار
 شدم سپهر زنگه گانی
 چو پهلوان کاورای
 بهماند از شید فرزند شاه
 ز پیش پهلوان چو شیر
 دران پس برادر کردار
 همی زد گردان کور
 بران کای گزده کاو سپهر

هو گشت از گرد بوق بر تیغ
 بر سر سو که ستم بر گشت
 زمین گشته ماند دریا چین
 ندیدند بر پا درفش سپاه
 سپه دار و دیدند بر جنگ
 بدان زرم بستند بر دوان
 یک غم از زشت زین ده
 بشک کفر و کردار
 از آن پس بر دیک سر دوشوم
 فلکندی بران تیره گون
 ز آب و دیده زمین کردار
 چو کیم ازین گد لاجورد
 بر سپهر ستم از آن چو
 سپه دار کرد و ز گد و گد
 فراموش ستم چو ترا بد
 بهمان افراسیاب لیر
 دوش کیر و پهلوان
 بهمان و دیده می بر گد
 بیفتاد از دست بهمان سپهر
 ز تیغش سپهر زود
 چنان گفت کای گزین
 گزین افراسیاب باز خوردن زنگه شاوران
 و فرمیر ز با و خسته شدن نشان ازو

همی گزید بر و آفرین
 که تا با فریز ز کاوس شاه
 درین رو افراسیاب لیر
 سنج کرد پهلوان بهمان
 تو ازین پس بگام جنگ
 که است کاورای
 بد بر سپهر زنده
 بران گفت کای
 چنین گفت بهمان
 بهار ز افراسیاب لیر
 بایرانیان گفت کای
 بر دوش می غم
 بهشت از گد چو شیر

از ایران چو برون بماند کمان را بکشد چو کمان دو ناله کمان را بزند دو ناله از ایران بکشد همان را از اسباب و سپهر بزرگترین گفت شاه جهان فرستاد از لشکر روان فرستاد از اسباب و سپهر که او با جهان را از اسباب چنان چون بودیم آید چو شمشیر خورشید زرد وزان پس بر رخ باک سر برده و خیمه بر جای ماند همی تاخت باره چو بادمان ز تورانیان بر نیامد نفس گریزان شد از بیم از اسباب سواران رفتند هر سو سر برده و چار پای سوار چو شمشیر خورشید زرد از ایران با یوان بنده خرام رفتند شادان با یوان بنازل همه شادان مردوز فرامرز و برز و شاه پیک بسیار گشتن ساز بر زمین بکسی که با دشمن سپاهیان مرا سال از چهار صد گشت بفرمود تا باره و تاج زر در فتنی که بدیدگان عقاب بفرستاد مشهور غور و سپهر چو شمشیر خورشید زرد چو خورشید کی ماه در سیستان جهان را بر زمین	بهر کشتی کمانی کشید چه باید می ننگ بر تن نهاد یکی چو بر سر شمشیر بکیا بر شان بخت بر شمشیر همی رفت پویان بگردان چو افتاد و بر شمشیر کمان بازان تا بداند از تورانیان خروشی بر آورد بر چرخ ماه بر شمشیر از زمین برز و چوب بروخته از پس کارزار جهان را زرد دل یاد کرد جهان را شمشیر خورشید باشکری می سازد بر شمشیر چو برز و سر از کوه سپهر فرستاد هم در زمان شاه همان که بکشد از اسباب همان پهلوانان رشیدان بسی تر از دشمن روزگار بر سپهر پیش سپهر زمین بخان سپهر فرخنده سام خود پهلوانان با یوان نشانده بر جایگاه روزگار بر تخت خورشید و سپهر بایران و راه پیکان بکوشید توران چو شمشیر بسی بر سر چرخ گردون گشت غلامان روی بر زمین که بود از تخت آن فراسیاب بفرستاد از زمین خور بسی آفرین کرد بر شاه بشادی می بود در سیستان رفتند با شمشیر خورشید	بهر کشتی کمانی کشید بسی اندر آن کین کشت بزرگترین گفت شاه جهان فرامرز و برز و شاه پیک همی رفت پویان بگردان چو افتاد و بر شمشیر کمان بازان تا بداند از تورانیان خروشی بر آورد بر چرخ ماه بر شمشیر از زمین برز و چوب بروخته از پس کارزار جهان را زرد دل یاد کرد جهان را شمشیر خورشید باشکری می سازد بر شمشیر چو برز و سر از کوه سپهر فرستاد هم در زمان شاه همان که بکشد از اسباب همان پهلوانان رشیدان بسی تر از دشمن روزگار بر سپهر پیش سپهر زمین بخان سپهر فرخنده سام خود پهلوانان با یوان نشانده بر جایگاه روزگار بر تخت خورشید و سپهر بایران و راه پیکان بکوشید توران چو شمشیر بسی بر سر چرخ گردون گشت غلامان روی بر زمین که بود از تخت آن فراسیاب بفرستاد از زمین خور بسی آفرین کرد بر شاه بشادی می بود در سیستان رفتند با شمشیر خورشید	بهر کشتی کمانی کشید بسی اندر آن کین کشت بزرگترین گفت شاه جهان فرامرز و برز و شاه پیک همی رفت پویان بگردان چو افتاد و بر شمشیر کمان بازان تا بداند از تورانیان خروشی بر آورد بر چرخ ماه بر شمشیر از زمین برز و چوب بروخته از پس کارزار جهان را زرد دل یاد کرد جهان را شمشیر خورشید باشکری می سازد بر شمشیر چو برز و سر از کوه سپهر فرستاد هم در زمان شاه همان که بکشد از اسباب همان پهلوانان رشیدان بسی تر از دشمن روزگار بر سپهر پیش سپهر زمین بخان سپهر فرخنده سام خود پهلوانان با یوان نشانده بر جایگاه روزگار بر تخت خورشید و سپهر بایران و راه پیکان بکوشید توران چو شمشیر بسی بر سر چرخ گردون گشت غلامان روی بر زمین که بود از تخت آن فراسیاب بفرستاد از زمین خور بسی آفرین کرد بر شاه بشادی می بود در سیستان رفتند با شمشیر خورشید	بهر کشتی کمانی کشید بسی اندر آن کین کشت بزرگترین گفت شاه جهان فرامرز و برز و شاه پیک همی رفت پویان بگردان چو افتاد و بر شمشیر کمان بازان تا بداند از تورانیان خروشی بر آورد بر چرخ ماه بر شمشیر از زمین برز و چوب بروخته از پس کارزار جهان را زرد دل یاد کرد جهان را شمشیر خورشید باشکری می سازد بر شمشیر چو برز و سر از کوه سپهر فرستاد هم در زمان شاه همان که بکشد از اسباب همان پهلوانان رشیدان بسی تر از دشمن روزگار بر سپهر پیش سپهر زمین بخان سپهر فرخنده سام خود پهلوانان با یوان نشانده بر جایگاه روزگار بر تخت خورشید و سپهر بایران و راه پیکان بکوشید توران چو شمشیر بسی بر سر چرخ گردون گشت غلامان روی بر زمین که بود از تخت آن فراسیاب بفرستاد از زمین خور بسی آفرین کرد بر شاه بشادی می بود در سیستان رفتند با شمشیر خورشید	بهر کشتی کمانی کشید بسی اندر آن کین کشت بزرگترین گفت شاه جهان فرامرز و برز و شاه پیک همی رفت پویان بگردان چو افتاد و بر شمشیر کمان بازان تا بداند از تورانیان خروشی بر آورد بر چرخ ماه بر شمشیر از زمین برز و چوب بروخته از پس کارزار جهان را زرد دل یاد کرد جهان را شمشیر خورشید باشکری می سازد بر شمشیر چو برز و سر از کوه سپهر فرستاد هم در زمان شاه همان که بکشد از اسباب همان پهلوانان رشیدان بسی تر از دشمن روزگار بر سپهر پیش سپهر زمین بخان سپهر فرخنده سام خود پهلوانان با یوان نشانده بر جایگاه روزگار بر تخت خورشید و سپهر بایران و راه پیکان بکوشید توران چو شمشیر بسی بر سر چرخ گردون گشت غلامان روی بر زمین که بود از تخت آن فراسیاب بفرستاد از زمین خور بسی آفرین کرد بر شاه بشادی می بود در سیستان رفتند با شمشیر خورشید